El Nuevo Testamento en mixe de Guichicovi

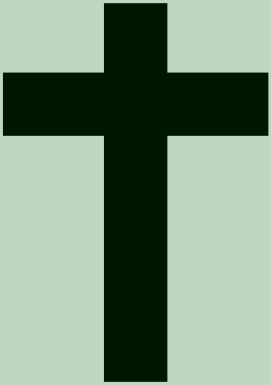

New Testament in Mixe, Isthmus (MX:mir:Mixe, Isthmus)

El Nuevo Testamento en mixe de Guichicovi

New Testament in Mixe, Isthmus (MX:mir:Mixe, Isthmus)

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Isthmus

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Guichicovi [mir], Mexico

Copyright Information

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Isthmus

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
4e564219-157f-5807-b810-47a15308b8b8

Contents

San Mateo 1
San Marcos 84
San Lucas 145
San Juan 232
Hechos 304
Romanos 409
1 Corintios 462
2 Corintios 503
Gálatas 531
Efesios 543
Filipenses 559
Colosenses 567
1 Tesalonicenses 576
2 Tesalonicenses 585
1 Timoteo 590
2 Timoteo 602
Tito 610
Filemón 615
Hebreos 618
Santiago 645
1 Pedro 654
2 Pedro 668
1 Juan 676
2 Juan 685
3 Juan 687
Judas 689
Apocalipsis 692

San Mateo

1 Yaa jaduhn̲ myiñ̲ cujaay nebiaty ja'a Jesús yhap tieedyha-
jxy jecy xiøhajty. Abraham xiøhajty ja'a jawyiinhájtäbä. David
xiøhajty ja'a cujecy jaac míin̲äbä.

2 Ja'a Abraham yhuung, Isaac je'e xiøhajty. Ja'a Isaac yhu-
ung, Jacob je'e xiøhajty. Ja'a Jacob yhuung tu'ug, Judá je'e
xiøhajty. May ja'a Judá ja'a piuhya'ay hänajty miøødä.
3 Ja'a Judá yhuunghajxy, Fares hajxy xiøhajty møødä Zara.
Ja'a Fares tiajhajxy, Tamar je'e xiøhajty. Ja'a Fares yhuung,
Esrom je'e xiøhajty. Ja'a Esrom yhuung, Aram je'e xiøhajty.
4 Ja'a Aram yhuung, Aminadab je'e xiøhajty. Ja'a Aminadab
yhuung, Naasón je'e xiøhajty. Ja'a Naasón yhuung, Salmón je'e
xiøhajty.
5 Ja'a Salmón yhuung, Booz je'e xiøhajty. Ja'a Booz tiaj,
Rahab je'e xiøhajty. Ja'a Booz yhuung, Obed je'e xiøhajty. Ja'a
Obed tiaj, Rut je'e xiøhajty. Ja'a Obed yhuung, Isaí je'e xiøhajty.
6 Ja'a Isaí yhuung, David je'e xiøhajty. Mänitä David tiägøøyy
gobiernähajpä. Mänitä Urías yajyagho'cä mänaa ja'a tsip
jiadyiijän. Coo ja'a Urías yho'cy, mänitä David ja'a Urías
tio'oxiøjc wyiingpøjcä. Mänitä David yaghuungpaaty. Sa-
lomón ja'a yhuung hajxy yajxøhajty.

7 Ja'a Salomón yhuung, Roboam je'e xiøhajty. Ja'a Roboam
yhuung, Abías je'e xiøhajty. Ja'a Abías yhuung, Asa je'e xiøhajty.
8 Ja'a Asa yhuung, Josafat je'e xiøhajty. Ja'a Josafat yhuung,
Joram je'e xiøhajty. Ja'a Joram yhuung, Uzías je'e xiøhajty.
9 Ja'a Uzías yhuung, Jotam je'e xiøhajty. Ja'a Jotam yhuung,
Acaz je'e xiøhajty. Ja'a Acaz yhuung, Ezequías je'e xiøhajty.
10 Ja'a Ezequías yhuung, Manasés je'e xiøhajty. Ja'a Manasés
yhuung, Amón je'e xiøhajty. Ja'a Amón yhuung, Josías je'e
xiøhajty.
11 Ja'a Josías yhuung tu'ug, Jeconías je'e xiøhajty. Jim̲ä
Jeconías ja'a piuhya'ay hänajty miøødä. Mänitä judíoshajxy
hadsip yajnøcxä jäguem̲ Babilonia-naaxooty.

12 Jim̲ hajxy chänaadiaacpøjcy Babilonia. Jim̲ä Jeconías ja'a
yhuung yajxøhajty Salatiel. Ja'a Salatiel yhuung, Zorobabel
je'e xiøhajty.
13 Ja'a Zorobabel yhuung, Abiud je'e xiøhajty. Ja'a Abiud
yhuung, Eliaquim je'e xiøhajty. Ja'a Eliaquim yhuung, Azor
je'e xiøhajty.
14 Ja'a Azor yhuung, Sadoc je'e xiøhajty. Ja'a Sadoc yhuung,
Aquim je'e xiøhajty. Ja'a Aquim yhuung, Eliud je'e xiøhajty.

15 Ja'a Eliud yhuung, Eleazar je'e xiøhajty. Ja'a Eleazar
yhuung, Matán je'e xiøhajty. Ja'a Matán yhuung, Jacob je'e
xiøhajty.
16 Ja'a Jacob yhuung, José je'e xiøhajty. Coo ja'a María
yhuung hänajty tøø myiñ tøø quia'ay, ja'a Jesúshajpä, mänitä
José ja'a María wyiingpøjcy. Ja'a Jesús, Cristo je'e xiøhajty;
paady yaa quiejxä hädaa yaabä naax̱wiin maa højtscøxpän.
17 Nämajmacts ja'a Jesús ja'a yhap ja'a tieedy hänajty miøødä,
møødä Abraham møødä David. Y jaac nämajmacts ja'a yhap
ja'a tieedy hänajty miøødä, møødä Salomón møødä Jeconías.
Mänitä judíoshajxy yajnøcxä Babilonia-naaxooty. Y jaac
nämajmacts ja'a Jesús ja'a yhap ja'a tieedy hänajty miøødä,
møødä Salatiel møødä José. Mänitä Cristo myiiñguiahy.
18 Yaa jaduhṉ myiñ cujaay nebiä Jesucristo
myiiñguiahyyän. Ja'a Jesucristo tiaj, María hänajty je'e xiøhaty.
Tøø hänajty tiødiägø'øy coo ja'a Maríahajxy hänajty piøga'añ
møødä José. Pero cajnä hajxy hänajty piøcyñä, mänitä María
quiähxø'cy coo hänajty yhuungmøødä. Ja'a Dioshespírituhaam
hänajty tøø yhuungpaady.
19 Jaduhṉ ja'a judíoshajxy hänajty quiuhdujthaty, coo ja'a
to'oxiøjc yhuungpáadät jabiøcy, mänit jaduhṉ yhøxmájtsänät.
Pero miøød ja'a José hojioot hänajty; cabä María hänajty
ñäxø'øwø'øwa'añ. Mänitä José wyiinmahñdyhajty coo ja'a
María yhøxmádsät hamee'ch, nebiä María jaduhṉ quia'a ya-
jtsähdiúnät.
20 Yhuuc wiinmahñdyhajpy ja'a José hänajty, mänit mi-
aaho'cy. Mänitä Diosmoonsä wyiinhijxy cuma'ayhaam.
Tsajpootyp hänajty chooñ. Mänitä José ñämaayyä:
—José, David miič h hijty mhaphajpy mdeedyhajpy. Ca'a
mdajy ca'a mmay. Hoy jaduhṉ coo ja'a María mwiingpøgät.
Dioshespírituhaam jaduhṉ tøø yhuungpaady.
21 Ya'ayhäna'c jaduhṉ yhuunghadaam̱by, ja'a Jesúshajpä.
Coo ja'a quiu'ug ja'a piojpä quiädieey yajnähwa'adsaaṉä,
paady jaduhṉ xiøhata'añ Jesús.
22-25 Coo ja'a José mia'abiädø'cy, mänit quiudiuuñ neby
hänajty tøø ñäma'ayíijäm ja'a Diosmóonsäm. Mänitä María
wyiingpøjcy. Pero cab hajxy ñimiøødmaaw̱ä høxtä coonä
ja'a María ja'a Jesús yajmiñña. Ja'a coobhuung, je'eds
jaduhṉ miiṉgahw̱. Jesús jaduhṉ xiøhajty. Coo ja'a Jesús
jaduhṉ myiiñguiahy, tøjiajt ja'a Diosmädia'agy jaduhṉ nebiä
Diosmädia'agy-yajwa'xpähajxy jecy quiujahyyän:
Huungpaadaam̱b ja'a cäxyiihäna'c tu'ug.
Ya'ayhäna'c yhuunghadaam̱by.
Jue'e xiøhata'añ, Emanuel.
Je'eduhṉ ñänøøm̱by coo ja'a Dios hajxy xmiøødhájtäm.

2

1 Ja'a Jesús, jim̱ jaduhṉ myiiñguiahy maa ja'a cajpt jaduhṉ
xiøhatiän Belén, jim̱ Judeanaaxooty. Ja'a Herodes, je'e hänajty
tuum̱b gobiernä. Jim̱ je'e hänajty chäna'ay maa ja'a møjcajptän
Jerusalén. Mänitä jäya'ayhajxy jim̱ näje'e miejch maa ja'a
Heródesän. Jäguem̱ hajxy hänajty tøø chooñ maa ja'a xøø
piädsøm̱iän. Madsa'ahøxtaabiä hajxy hänajty wiädity.
2 Mänit hajxy yajtøøyy:
—Maa ja'a judíos guiobiernähajxy, ja'a tøø myiṉ̃ tøø
quiá'ayäbä. Jäguem̱ højts ja'a miadsa'a tøø nnäheebøøyyä,
jim̱ maa ja'a xøø piädsøm̱iän. Paady højts yaa tøø nmiṉ̃ tøø
nmech neby højts jaduhṉ nwiingudsähgǿ'øwät.
3 Coo ja'a gobiernä Herodes jaduhṉ miädoyhajty møødä
Jerusalénpä-jäya'ayhajxy nägøx̱iä, mänit hajxy tiägøøyy tajpä
maabiä.
4 Mänitä Herodes miøjyaax̱y ja'a teedywiindsøṉhajxy møødä
ley-yajnahixøøbiähajxy. Mänitä Herodes yajtøøyy:
—Maa ja'a Cristo myina'añ quia'awa'añ, ja'a Dios quiex-
aam̱biä.
5 Mänit hajxy yhadsooyy:
—Beléncajptóotiäc jaduhṉ myina'añ quia'awa'añ yaa
Judeanaaxooty. Ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xpä jecy cujahy
nebiä Dios miänaañän:
6 Ja'a cajpt jaduhṉ xøhajpä Belén, jim̱ Judeanaaxooty,
jim̱ä wiindsøṉ tu'ug myina'añ quia'awa'añ;
je'ec̈h ja'a ngu'ug xyhane'emáaṉäp, ja'a judíoshajxy; paadiä
Beléncajpt jaduhṉ yajmäbaada'añii nebiä møjcajptän.
7 Mänitä Herodes miøjyaax̱y hamee'ch ja'a
madsa'ahøxtaabiähajxy. Mänitä Herodes yajtøøyy:
—Mäduhnajtä ja'a madsa'a quiähxø'tsohṉ̃.
8 Coo ja'a Herodes tøyhajt miooyyä, mänitä miänáaṉgumbä:
—Nøcx ja'a pigäna'c hajxy jim̱ yajtøw̱ Belén. Nax̱y hajxy
hoy mdehm̱ yajtǿwät. Coo mbáadät, mänítøch hajxy miṉ
xyhawaaṉä, nébiøch jim̱ nøcxy nwiingudsähgøøbiä.
9-10 Mänitä madsa'ahøxtaabiähajxy tiu'ubøjcy. Jim̱ hajxy
ñøcxy Belén nebiä Herodes hänajty tøø miäna'añän. Mänitä
madsa'a hajxy jadähooc yhíjxcumbä, ja'a hajxy hänajty tøø
yhuug hijxpä jäguem̱ maa ja'a xøø piädsøm̱iän. Mänit
hajxy jiaanc̈h tehm̱ xiooṉdaacy. Mänitä madsa'a hajxy
piadu'ubøjcy. Mänitä madsa'a jim̱ tøyyä tiänaaxiøjpy maa ja'a
pigäna'c-huung hänajty yhitiän naax̱yp. Tøyyä ja'a madsa'a
hänajty quiuhjajnax̱y maa hänajty quio'na'ayän.
11 Mänitä madsa'ahøxtaabiähajxy tiøjtägøøyy. Jim̱ä regalo
hajxy hänajty miøødä caajäjooty. Mänitä pigäna'c-huung ha-
jxy yhijxy møødä tiaj María. Mänitä pigäna'c hajxy wyiin-
jijcädaacy; wyiingudsähgøøyy hajxy jaduhṉ. Mänitä quiaajä

hajxy yaghawaach. Mänitä oro hajxy yajpädsøø̱my møødä poom møødä mirraperfume. Pa'agxuu'p je'e; tsow̱ ñøcxy. Mänitä pigänac hajxy jaduhṉ ñä'ä mooyy.

12 Mänit hajxy wyiimbijnä. Mänit hajxy ñøcxy maa ja'a quiajpthajxiän. Wiingtuum hajxy ñøcxøøñä; cab hajxy jim̱ ñaxøøñä maa ja'a Heródesän. Hix̱, tøø hajxy hänajty yhawáaṉäxä cuma'ayhaam coo hajxy jim̱ quia'a naxóøñät.

13 Coo ja'a madsa'ahøxtaabiähajxy hänajty tøø wyiimbijnä, mänitä José ja'a Diosmoonsä tu'ug wyiinhijxy cuma'ayhaam, ja'a tsajpootypä. Mänitä José ñämaayyä:

—José, pädø'øg. Nøcx hajxy jim̱ Egiptonaaxooty møødä mhuung møødä mdo'oxy. Jim̱ hajxy mmähmó'øwät høxtä coonä nhawáaṉämät coo hajxy mwiimbídät. Paady hajxy mbäyó'øgät neby yø'ø mhuung xquia'a yaghó'cät. Ja'a Herodes, xyhøxta'awáaṉäp yø'ø mhuung jaduhṉ; xyajyagho'ogáaṉäp jaduhṉ.

14 Mänitä José piädø'cy. Mänitä Joséhajxy jim̱ jiaanc̆h nøcxy Egipto møødä yhuung møødä tio'oxy. Mänitcoods hajxy tiehm̱ tiu'ubøjcy.

15 Jim̱ hajxy hänajty miähmø'øwa'añ Egipto. Høxtä ja'a Herodes hó'ogäp, mänit hajxy hänajty wyiimbijtägatsa'añ. Jequiän ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xpä hänajty tu'ug tøø quiujaay nebiä Dios miänaaṉñän: "Nhøxyaax̱pädsøm̱áam̱biøch ja'a nhuung jiiby Egiptonaaxooty." Y coo ja'a Joséhajxy jim̱ jiaanc̆h nøcxy Egipto, tøjiajt ja'a Diosmädia'agy jaduhṉ.

16 Coo ja'a Herodes ñajuøøyy coo hänajty tøø wyiinhøøñii ja'a madsa'ahøxtaabiädøjc, mänitä Herodes jiootma'ty. Mänitä Herodes ja'a pigänac yajyagho'cä nägøx̱iä, pønjaty ja'a mejtsjumøjtpä hänajty ca'a yaghabejpnä, ja'a hajxy hänajty tsänaabiä Belén møødä Belén mäwiingóṉ. Hix̱, tøø hänajty mejtsjumøjt yhijnä coo ja'a madsa'a quiähxø'tsohṉ̃, ja'a madsa'ahøxtaabiädøjc-hajxy hänajty tøø yhíx̱iäbä.

17-18 Jaduhṉ ja'a Diosmädia'agy tiøjiájcumbä nebiä Jeremías hänajty jecy tøø quiujaayän:

Jim̱ maa xiøhatiän Ramá,

jim̱ä Raquel ja'a yhuung ñäjøøyy ñaxuu'ch.

Coo ja'a yhuung yaghó'cäxä, paady quia'a jootcapxmøcpøgaaṉä.

Ja'a Jeremías, je'e ja'a Diosmädia'agy jecy yajwa'x.

19 Coo ja'a Herodes yho'nä, jim̱nä ja'a Joséhajxy hänajty Egiptonaaxooty. Mänitä José ja'a Diosmoonsä tu'ug wyiinhíjxcumbä cuma'ayhaam, ja'a tsajpootypä. Mänitä José ñämaayyä:

20 —Pädø'øg, wiimbit hajxy møødä mhuung møødä
mdo'oxy. Nøcx hajxy Israelnaaxooty. Tøø jäya'ayhajxy
yho'nä, ja'a mhuung hajxy hijty xyagho'ogáaṉäbä.
21 Mänitä Joséhajxy piädø'cy møødä yhuung møødä tio'oxy.
Mänit hajxy jiṃ jiaanc̆h nøcxy Israelnaaxooty.
22 Mänitä José miädoyhajty coo Arquelao hänajty guio-
biernähajnä jiṃ Judeanaaxooty maa ja'a tieedy Herodes
hänajty tøø guiobiernähatiän. Mänitä José chähgøøyy. Cab
hänajty jiṃ ñøcxaaṉnä Judeanaaxooty. Wiingtuum hajxy
ñøcxy Galileanaaxooty, nebiä José hänajty tøø yhawáaṉäxän
cuma'ayhaam.
23 Coo hajxy jiṃ miejch Galileanaaxooty, mänit hajxy jiṃ
chänaadiaacpøjcy maa ja'a cajpt xiøhatiän Nazaret. Coo hajxy
jiṃ chänaadiaacpøjcy, tøjiajt ja'a Diosmädia'agy jaduhṉ maa
jaduhṉ myiñän cujaay coo ja'a Jesús hänajty ñäma'awa'añii
coo jiṃ chooñ Nazaret. Ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xpähajxy
jaduhṉ jecy cujahy.

3

1 Cujecy ja'a Juan ja'a mäyajnäbejpä jiṃ miejch Judeanaax-
ooty pactuum. Ja'a Diosmädia'agy hänajty yajwa'xyp.
2 Mänitä Juan tiägøøyy mädiaacpä. Mänit miänaañ:
—Najtshixø'øw ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy; habaadáaṉnäp
jaduhṉ coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.
3 Ja'a Isaías, ja'a Diosmädia'agy jecy yajwá'xäbä, je'e hänajty
jaduhṉ jecy tøø quiujaay:
Jiṃä jäya'ay tu'ug yaax̱wädity pactuum:
“Najtshixø'øw ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy, nebiä mwiindsøṉ
hajxy hoy mjøbhíxät;
hoy hajxy jaduhṉ mwiingudsähgǿ'øwät.”
Ja'a Juan jaduhṉ nänøøṃä.
4 Ja'a Juan, camellopøjt hänajty wyithajpy; wajhac
hänajty wiøønhajpy. Chu'chp mu'u hänajty je'e; yhuucypy
cunaax̱møjtsiinnøø hänajty.
5 Majiäya'ay ja'a Juan hänajty ñämec̆hii. Jerusalén
hajxy hänajty näje'e chooñ. Näje'e hajxy hänajty
chohṃbä Judeanaaxooty møødä Jordánmøjnøøbaha.
Yhamädoow̱hidáaṉäp ja'a Juan miädia'agy hajxy hänajty.
6 Mänitä piojpä quiädieey hajxy ñägapxy. Mänitä hajxy jiṃ
yajnäbejtä ja'a Juángäm maa ja'a Jordánmøjnøøjän.
7 Mänitä Juan yhijxy coo hänajty ñämec̆hii ja'a fariseoshajxy
nämay møødä saduceoshajxy. Ja wi'i ñäbetaaṃb hajxy hänajty
je'ebä. Ja'a fariseoshajxy, hoy hajxy hänajty jiaanc̆h tehṃ
quiudiuñ ja'a Moisés miädia'agy. Ja'a saduceoshajxy, wiingä

cuhdujt hajxy hänajty miøødä; cab hajxy hänajty miänaˈañ coo hajxy jiujypiøjtägatsaˈañ. Mänitä Juan miänaaṉ:

—Hay, møjcuˈu, caj mijts hoguiuhdujt mnäˈägädä møødä. Paady hajxy mja wiˈi ñäbetaaṃbä nebiä Dios hajxy jaduhṉ xquiaˈa yajcumädóẉät, túhṃäts.

8 Hoy hajxy mwädítät neby hajxy jaduhṉ myajcähxǿˈøgät coo jaˈa mhaxøøgcuhdujt hajxy hänajty tøø mjaanc̈h najtshixøˈøy.

9 Cab hajxy jaduhṉ mmäná'anät: “Abrahámhøch hijty nhaphajpy ndeedyhajpy, páadyhøch jaˈa Dios jaduhṉ xquiaˈa yajcumädoẉaˈañ.” Mänitä Dios jaduhṉ xyajnähwáˈadsät coo jaˈa mhaxøøgcuhdujt hajxy mnajtshixǿˈøwät, caˈa jieˈeguiøxpä coo jaˈa Abraham hajxy hijty mhaphaty mdeedyhaty.

10 Øṉ hoy caˈa wädijp, jaduhṉ mäwíinäts jeˈe nebiä quepychaajän, jaˈa caˈa tøømhajpä. Piuxaaṃby hajxy jeˈe; mänit hajxy ño'ogaˈañ. Paady hajxy hoy mwädítät nebiä Dios hajxy jaduhṉ xquiaˈa yajcumädóẉät.

11 Tøyhajt mijts nyajnäbety nøøhaam neby hajxy jaduhṉ myajcähxǿˈøgät coo jaˈa mhaxøøgcuhdujt hajxy tøø mnajtshixøˈøy. Pero xii jäyaˈay tuˈug jiaac miñ høx̱haam; jeˈeds mäbǿjnäbä jaˈa Dioshespíritu hajxy xmioˈowaaṃb. Xyajnähwaˈads xyajcuhwaˈadsaaṃb hajxy jaduhṉ. Maas møcä cuhdujt jeˈe miøødä quejeec̈h høøc̈h. Cábøch cuhdujt nnäˈägä møødä ni weeñtiä maa jaayaˈaguiøxpän.

12 Jaˈa jäyaˈayhajxy, coo jaˈa trigo hajxy hänajty tøø tiex̱y, tøgooty hajxy nøcxy piädaˈagy. Pero jaˈa trigohac, naax̱wiin jeˈe quiaˈay. Jaduhṉ mäwíinäts jäyaˈayhajxy quiaˈawaˈañ haxøøgtuum, jaˈa yhaxøøgcuhdujt hajxy caˈa najtshixøˈøwaaṃbä. Cøjxtaˈaxiøø hajxy jiiby chaac̈hpøgaˈañ.

13 Mänitä Jesús miejch maa jaˈa Juan hänajty miäyajnäbetiän jiṃ maa jaˈa Jordánmøjnøøjän. Galilea jaˈa Jesús hänajty tøø chooñ. Näbetaaṃb hänajty jeˈebä.

14 Mänitä Juan jaˈa Jesús ñämaayy:

—Cab jaduhṉ yhahixøˈøy cooc̈h miic̈h nyajnäbétät; maas hoy hijty jaduhṉ cooc̈h miic̈h cu xyajnäbejty.

15 Mänitä Jesús miänaaṉ:

—Høøc̈h yajnäbéjtäc neby jaduhṉ ngudiúuṉämät nebiaty jaˈa Dios xyhanéhṃäm.

Mänitä Juan jaduhṉ miänaaṉ:

—Ween nyajnäbétät.

16 Mänitä Jesús ñäbejty. Mänit jeˈe tiøˈødspädsøøṃy. Mänitä tsajt yhawaach. Mänitä Jesús jaˈa Dioshespíritu yhijxy coo hänajty miänacy nebiä palomän, coo hoy yhäñaaguiädaˈagy jaˈa Jesús quiuhduum.

17 Mänitä Dios jiṃ quiapxy tsajpootyp:

—Høøčh nHuung yø'ø. Njaančh tehm̱ chójpiøch jaduhṉ. Jaančh tehm̱ jiootcújc-høch nnijiäwø'øyii ja'a nHuungcóxpøch.

4

1 Mänitä Dioshespíritu ja'a Jesús wioonøcxy pactuum. Jim̱ä Jesús hänajty jia wi'i ñäma'awa'añii ja'a møjcu'ugóngäm coo haxøøg jiatcó'øwät.

2 Juxychägui'xxøø ja'a Jesús hänajty jim̱ tøø yhity jaguiay. Ni xøøm ni coods hänajty tøø quia'a cay. Mänit yäho'pøjcä.

3 Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a møjcu'ugóngäm. Ja wi'i yagjatcø'øwáaṉäp ja'a Jesús hänajty haxøøg. Mänitä møjcu'ugong miänaaṉ:

—Pø miiči ja'a Dios tøyhajt xyHuunghajp, näma'aw yø'ø tsaa coo ween chajcaagyquiojy.

4 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jaduhṉ ja'a Diosmädia'agy miäna'añ: "Ca'a quiaaguiähajtiä ja'a jäya'ayhajxy miädsänaaby hädaa yaabä naax̱wiin; møødä Diosmädia'agy hajxy miädsäna'ay."

5 Mänitä møjcu'ugong ja'a Jesús wioonøcxy jim̱ Jerusalén. Ja'a Dioscajpt je'e jim̱. Mänitä Jesús miøødwiimbejtä ja'a møjtsajtøjcuhduum.

6 Mänit ñämaayyä:

—Pø miiči ja'a Dios tøyhajt xyHuunghajp, cuhdøpxnax̱ jii. Caj miiči nej mjádät. Jaduhṉ ja'a Diosmädia'agy miäna'añ:

Ja'a Dios ja'a mioonsä hane'emaam̱b, ja'a hajxy jim̱
tsajpootypä coo miiči xcwieendähádät.
Xchehṉhidaam̱b miiči hajxy nej miiči tsaajooty jaduhṉ mga'a
cuhnébät.

7 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pero nøm̱ ja'a Diosmädia'agy miänaam̱bä: "Cabä Dios ja'a mWiindsøṉ mjøjcapxǿ'øwät."

8 Mänitä møjcu'ugong ja'a Jesús wioonǿcxcumbä maa ja'a tuṉän, ja'a jaančh tehm̱ quiøxpä. Mänitä Jesús yajnähixøøyyä ja'a naax̱ ja'a cajpt cøx̱iä hädaa yaabä naax̱wiin, coo ja'a jäya'ayhajxy miøjjä jiaančhä.

9 Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Høøčh nje'e yø'øduhṉ cøx̱iä mäduhṉ̃tiä jii quiähxø'øgy. Cooči miiči jijna'a xwyiingudsähgǿ'øwät, mänítäts yø'ø ngøx̱y mó'owät.

10 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jäwa'ads miiči jim̱, møjcu'u. Jaduhṉ ja'a Diosmädia'agy miäna'añ: "Dios hajxy mwiingudsähgǿ'øwäp, ja'a hajxy mWiindsøṉhajpiä. Cab jaduhṉ wiingpä mwiingudsähgǿ'øwät."

11 Mänitä møjcu'ugong wyiimbijnä; nidiuhm̱ ja'a Jesús miähmøøyy. Mänitä Jesús ñägädaacä ja'a Dios mióonsäm ja'a tsajpootypä. Mänit je'e piuhbejtä.

12 Coo ja'a Jesús miädoyhajty coo ja'a Juan hänajty tøø
chumyii, mänit jiṃ ñøcxy Galileanaaxooty.
13 Mänitä Jesús jiṃ ñaxøøyy maa ja'a Nazaretcajptän, pero
cab jiṃ miähmøøyy. Mänit jiṃ chänaadiaacpøjcy maa ja'a cajpt
jaduhṇ xiøhatiän Capernaum. Jíṃäts je'e Galileamejypia'a
maa ja'a Zabulón yhap yhoc-hajxy chäna'ayän. Jiṃä Neftalí
ja'a yhap yhoc-hajxy chänaabiä.
14 Coo Ja'a Jesús jiṃ chänaadiaacpøjcy Capernaum, tøjiajt
ja'a Diosmädia'agy jaduhṇ nebiä Isaías hänajty jecy tøø quiu-
jaayän, ja'a Diosmädia'agy jecy yajwá'xäbä:
15 Ja'a naax̱ maa ja'a Zabulón yhap yhoc-hajxy chäna'ayän,
maa ja'a Neftalí yhap yhoc-hajxy chänaabiän,
jiṃä tu'u ñaxø'øy mejypia'a, jiṃ Galilea, jiṃ maa ja'a ca'a
judíoshajxy chäna'ayän.
16 Ja'a jäya'ayhajxy hijty haxøøgwädijpä, tøø ja'a piojpä
quiädieey hajxy yajnähwáatsäxä.
Ja'a jäya'ayhajxy hijty hagoodstuum ca'awaaṃbä, nøcxaaṃb
hajxy je'e jiṃ tsajpootyp,
coo ja'a piojpä quiädieey hajxy tøø yajnähwáatsäxäbä.
17 Mänitä Jesús tiägøøyy yajwiingapxøøbiä ja'a
Diosmädia'agy. Mänit miänaañ:
—Najtshixø'øw ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy. Habaadáaṇnäp
jaduhṇ coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.
18 Jiṃä Jesús hänajty miejypia'ayo'oy maa ja'a
Galileamejjiän. Mänitä jäya'ay metsc yhijxy, ja'a Simón,
ja'a xøhajpä Pedro, møødä piuhya'ay Andrés. Hacxmats
hajxy hänajty tiuuṇghajpy. Jiṃä yhacxjohṃd hajxy hänajty
miejypiäda'aga'añ.
19 Mänitä Simónhajxy ñämaayyä ja'a Jesúsäm:
—Jaṃ hajxy wädíjtäm. Jue'e mijts mduuṇghajpy, hacxmats;
wiingtuuṇg mijts nmo'owaaṃby. Nyajnähixø'øwaaṃby mijts
nebiä jäya'ay hajxy myajwiingapxø'øwät ja'a Diosmädia'agy.
20 Tuuṇä je'eduhṇ ñä'ä mänaañ, mänitiä ja'a yhacxjohṃd
hajxy ñajtswidsøøyy; mänit ja'a Jesús hajxy piadu'ubøjcy.
21 Mänitä Jesús jiaag hädaacy mejypia'a. Mänitä Zebedeo
yhijxy møødä yhuunghajxy, ja'a Jacobo møødä Juan. Jiiby
hajxy hänajty yhäña'ay barcojooty. Yhacxjohṃd hajxy hänajty
yhaxodsøøby. Mänitä Jesús ja'a Jacobo miøjyaax̱y møødä Juan.
22 Tuuṇä hajxy jaduhṇ ñä'ä mädooyy, mänitiä hajxy
piädsøøṃy barcojooty; mänit ja'a Jesús hajxy piadu'ubøjcy;
yajmähmøøyy ja'a tieedy hajxy jiiby barcojooty.
23 Mänitä Jesús tiägøøyy wädijpä cajpt-cajpt jiṃ Galilea.
Mädia'agy-yajwa'xpä jaduhṇ wiädijty coo ja'a Dios ja'a miäjaa
yajcähxø'øga'añ. Homiädyii cajptä hänajty ñøcxy, jiiby hänajty

yajnähixø'øy maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän. May ja'a jäya'ay yajmøcpøjcy. Homiädyii pa'amä jaduhn̲ yajnajxy.

24 Mänitä mädia'agy jaduhn̲ wiädijty ja'a Jesúscøxpä jim̲ maa jaduhn̲ xiøhatiän Siria. Mänitä pa'amjäya'ayhajxy yajmejtsä maa ja'a Jesúsän, pønjaty ja'a møjcu'u møød, møød pønjaty ja'a pojpa'am møød. Mänitä Jesús ja'a pa'amjäya'ay quiøx̲y yajmøcpøjcy.

25 Mänitä Jesús piadu'ubøjcä ja'a majiäya'ay. Jim̲ Galilea hajxy hänajty näje'e chooñ. Näje'e hajxy hänajty chooñ maa ja'a majc-hagajptän, näje'e Jerusalén, møødä Judea møødä Jordánmøjnøø'awiimb.

5

1 Coo ja'a Jesús ja'a majiäya'ay yhijxy, mänit ñøcxy tun̲guhduum. Mänit yhøxtaacy naax̲wiin. Mänit ñämejtsä ja'a jiamiøødhajxy.

2 Mänit tiägøøyy yajnähixøøbiä. Mänit miänaañ̲:

3 —Jootcujc hajxy jaduhn̲ yhida'añ pønjaty jaduhn̲ yajpejxp. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo hajxy jim̲ ñøcxa'añ maa ja'a Diosän.

4 'Jootcujc hajxy jaduhn̲ yhida'añ pønjaty jootmayhajp. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo ja'a Dios hajxy quiapxmøcpøga'añíijäm.

5 'Jootcujc hajxy jaduhn̲ yhida'añ pønjaty mee'xxieemy hidaam̲b. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo ja'a Dios hajxy mio'owa'añíijäm nebiaty ja'a Dios tøø yajwiinwaan̲ø'øy.

6 'Jootcujc hajxy jaduhn̲ yhida'añ pønjaty ja'a jioot tsojp coo hajxy hoy quiudiúnät. Puhbedáan̲äp hajxy jaduhn̲ Diósäm.

7 'Jootcujc hajxy jaduhn̲ yhida'añ pønjaty hojioot møød. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo ja'a Dios hajxy ñäxuudsa'añíijäm.

8 'Jootcujc hajxy jaduhn̲ yhida'añ pønjaty haxøøgwiinmahñdy ca'a møød. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo ja'a Dios hajxy yhixa'añ.

9 'Jootcujc hajxy jaduhn̲ yhida'añ pønjaty capxcuhgädaacp maa ja'a tsip piädø'øguiän. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo ja'a Dios hajxy yhuunghada'añíijäm.

10 'Tsaačhpøjp ja'a jäya'ayhajxy näje'e coo hoguiuhdujt hajxy miøødä; pero jootcujc hajxy jaduhn̲ yhida'añ. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo hajxy jim̲ ñøcxa'añ maa ja'a Diosän.

11 'Jootcujc hajxy mhida'añ, hoy ja'a jäya'ayhajxy hänajty xjia näma'ay haxøøg, hoy ja'a jäya'ayhajxy hänajty xjia tuna'añ haxøøg, hoy ja'a jäya'ayhajxy hänajty xjia nähøønø'øwa'añ hoñejpiä ja'a høøčhcøxpä.

12 ’Jaanä jaduhn̲ hajxy jecy tøø chaačhpøjpä, ja'a
Diosmädia'agy hajxy jecy yajwá'xäbä. Pero xoon̲da'ag hajxy,
jootcugø'øw hajxy; jim̲ä hoybä weenbä hajxy mjaanč̌h tehm̲
piaada'añ jim̲ tsajpootyp.
13 ’Ja'a caan, coo ja'a tiaamdspä tiägóyyät, cab jaduhn̲ mänaa
tiaamdsøøñät. Tøø jaduhn̲ mia'ady. Mänitä jäya'ayhajxy
yhøxwøjy, mänit hajxy yajteeñ. Jaduhn̲ mäwíinäts mijts nebiä
caanän hädaa yaabä naax̲wiin; coo ja'a Diosmädia'agy hajxy
mnajtshixø'øwät, mmá'adäp hajxy jaduhn̲.
14-16 ’Ja'a cajpt, ja'a tun̲guhduum hijpä, caj mänaa yhi-
jxtägoyyii. Y coo ja'a cera hajxy ño'ogy, cab hajxy jaduhn̲
ñähjujpety cachpa'c. Caj pues. Jiiby hajxy jaduhn̲ piäda'agy
cøxp maa ja'a ceratoyøhñdiän, nebiä jäya'ayhajxy nägøx̲iä
quiudøø'xøøjät jiiby tøgooty. Jaduhn̲ mäwíinäts mijts, hoy
hajxy mwädítät nebiä jäya'ay hajxy jaduhn̲ xyhíxät coo
hajxy hänajty hoy mwädity. Mänitä jäya'ayhajxy wyiin-
gudsähgø'øwät ja'a nDeedyhájtäm jim̲ tsajpootyp.
17 ’Páadyhøch yaa tøø nmiñ̲ tøø nmech hädaa yaabä
naax̲wiin nébiøch mijts jaduhn̲ nyajnähixø'øwät nebiä
Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot mgudiúnät, ja'a Moisés
jecy quiujáhyyäbä, ja'a Diosmoonsähajxy yajwá'xäbä, ja'a
hajxy hädaa yaabä naax̲wiimbä. Cábøčhä Diosmädia'agy
nyajcuhdägoyya'añ. Cab hajxy jaduhn̲ mmäná'anät cooč̌h
nyajcuhdägoyya'añ.
18 Tøyhájthøch mijts nnäma'ay, mäduhñ̲tiä ja'a tsajtwiing
miähmø'øwa'añ, mäduhñ̲tiä hädaa yaabä naax̲wiin
miähmø'øwa'añ, cabä Diosmädia'agy quiuhdägoyya'añ, ni
weeñ̲tiä, ni tu'líi'xytiädä, høxtä coonä hänajty tøø quiøx̲y
habejnä.
19 Pønjaty ja'a Diosmädia'agy jaduhn̲ cudiuum̲b, pønjaty ja'a
wiinghäna'c jaduhn̲ yajnähixøøby coo hajxy quiudiúum̲bät,
je'eds hajxy møj jaanč̌h päda'agáan̲äp coo ja'a Dios ja'a miäjaa
yajcähxø'øga'añ. Pero pønjaty ja'a Diosmädia'agy ni weeñ̲tiä
ca'a cudiuum̲b, pønjaty ja'a wiinghäna'c yajnähixøøby coo
hajxy quia'a cudiúnät, cab hajxy je'e møj jaanč̌h piäda'aga'añii
coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.
20 Míjtshøch jaduhn̲ nnämaaby, cabä ley-yajnähixøøbiädøjc-hajxy
hoy wiädity ni ja'a fariseodøjc-hajxy. Coo mijts maas hoy
mwädítät, mänit hajxy jim̲ mnócxät cøxp maa ja'a Diosän. Pø
cab hajxy hoy mwädita'añ, cab hajxy jim̲ mnócxät.
21 ’Tøø hajxy mmädoyhaty nebiä mhap mdeedyhajxy hijty
jecy miäna'añän: “Ca'a hajxy mjäya'ay-yagho'ogy coo ja'a
cuduun̲g hajxy xyajcumädówät.”
22 Pero høøč̌h mijts nnämaaby, pøn̲ ja'a miäjøøn miädøjc
mäjootma'p, je'eds cumädow̲aam̲b maa ja'a cuduun̲gän. Pøn̲

ja'a miäjøøn miädøjc nähwaam̲bejp, je'eds cumädow̲aam̲b maa ja'a gobiernän. Pøn̲ ja'a miäjøøn miädøjc nämaaby coo je'e quiuhmañø'øy, je'eds jiiby ca'awaam̲b haxøøgtuum, maa ja'a jøøn mänaa quia'a pi'ičhän.

23 'Entonces, coo hajxy hänajty tii mänaa myoxa'añ jiiby tsajtøgooty maa ja'a altarän, y coo hajxy mänit mjahmiédsät coo ja'a mmäjøøn mmädøjc hajxy hänajty tøø xmiädsibø'øy hotyiiguiøxpä,

24 jim̲ hajxy mnajtsconó'øwät altarwiinduum, tijaty hajxy hänajty myoxaam̲by. Mänit hajxy jim̲ mnócxät maa ja'a mmäjøønän maa ja'a mmädøjcän, neby hajxy jaduhn̲ myajtødiägó'øwät. Mänit hajxy mwiimbídät. Mänit hajxy mnøcxtägátsät maa ja'a altarän. Mänit hajxy myójxnät.

25 'Coo pøn̲ hänajty mänaa xñäxø'øwø'øwa'añ maa ja'a cuduun̲gän, jayøjp myajtødiägó'øwät tu'haamnøcxpä. Coo jim̲ mga'a yajtødiägó'øwät tu'haamnøcxpä, mänit hajxy xyajmédsät cuduun̲gwiinduum. Mänitä cuduun̲g xyajcø'ødägó'øwät ja'a policíahajxy. Mänit hajxy xchúmät.

26 Jiiby jaduhn̲ mmähmó'øwät pujxtøgooty. Cab jaduhn̲ mdsoj pädsøm̲ät. Mänit jaduhn̲ mbädsøm̲ät coo hänajty pedyii tøø mniyhøxjuubiädsøm̲yii. Tøyhajt jaduhn̲.

27 'Tøø hajxy mmädoyhaty coo jäya'ayhajxy hijty jegyhajty miäna'añ coo hajxy mga'a tu'udägóyyät.

28 Pero høøčh mijts jaduhn̲ nnämaaby, coo pøn̲ wiingto'oxiøjc mänaa yhadsocy, nä'ägädä tu'udägooby je'eduhn̲.

29-30 'Coo tii hoyhadsojnä mhíxät, cab jim̲ mmøjhée'pnät ni mga'a nähdónät. Jaduhn̲ mnibiäda'agóøjät nebiä wiindspän nebiä cø'øducpän. Pø caj, jiiby hajxy mga'awa'añ haxøøgtuum.

31 'Jaduhn̲ä jäya'ayhajxy hijty jegyhajty miänaam̲bä: "Coo pøn̲ ja'a tio'oxiøjc mänaa yhøxmádsät, mänitä hagujpøjnocy quióø'tsnät."

32 Pero høøčh mijts jaduhn̲ nnämaaby, coo pøn̲ tio'oxiøjc mänaa yhøxmádsät, y cabä tio'oxiøjc hänajty nej tøø jiatcø'øy, coo ja'a to'oxiøjc wiingya'adiøjc jiøjpøgó'øwät, pues tu'udägóyyäp ja'a to'oxiøjc jaduhn̲. Ja'a ya'adiøjc, ja'a hänajty jawyiin tøøbä yhøxmáchäbä, je'edsä pojpä møød. Y ja'a ya'adiøjc tøø jiaac jøjpøgó'øyäbä, jaanä tu'udägooby je'ebä.

33 'Jaduhn̲ä jecyjiäya'ayhajxy hijty ñäma'ayii: "Pø tøø ja'a Dios hajxy mnäma'ay hamuumdu'joot coo hajxy hotyiijä mgudiuna'añ, tsipcøxp hajxy jaduhn̲ mgudiúnät."

34-36 Pero høøčh mijts nnämaaby coo hajxy tii mga'a yajwiinwaan̲ó'øwät nä'ä nägoobä. Coo hajxy hänajty tii myajwiinwaan̲ø'øwa'añ, cabä tsajpootypä hajxy mgapxpáadät, ni ja'a naax̲wiimbä, ni ja'a Jerusalén, ni ja'a mgopc-hajxy. Hix̲,

paadiä tsajpootypä hajxy mga'a capxpáadät je'eguiøxpä coo ja'a Dios jim̲ yhäña'ay. Møød hädaa yaabä naax̲wiin hajxy mga'a capxpáatpät je'eguiøxpä coo ja'a Dios yajtänaabiety. Møødä Jerusalén hajxy mga'a capxpáatpät je'eguiøxpä coo je'e Dyioscajptä. Møødä mhamdsoo copc hajxy mga'a capxpáatpät je'eguiøxpä coo ja'a mguhwaay hajxy hoy mga'a yajpó'owät, ni hajxy hoy mga'a yagjiñǿ'øwät.

37 Jaduhyyä hajxy mmäná'anät pø tøyhajt, pø caj. Coo hajxy waam̲b mjaac mäná'anät, ja'a møjcu'ugong hajxy jaduhn̲ xyajmänaam̲b.

38 'Tøø hajxy hijty mmädoyhaty nebiä jäya'ayhajxy hijty jegyhajty miäna'añ: "Coo øøn̲ cøx̲ypänejpiä xñä'ä túnät, myaghawiimbídäp jaduhn̲."

39 Pero høøc̈h mijts nnämaaby: cab jaduhn̲ myaghawiimbídät; coo øøn̲ xyhala'pǿ'øgät tu'nax̲, mjaac yégäp jaduhn̲ ja'a tu'nax̲pä, ween xjiaac hala'pø'øgy.

40 Coo øøn̲ mänaa xñäxø'øwǿ'øwät, coo ja'a mgamiixy hänajty xpiøgaan̲ä, myégäp jaduhn̲ møødä mnähgájén̲.

41 Coo øøn̲ hänajty tii xyajtsøm̲nøcxa'añ tu'kilómetro hadsip, mejtskilómetro mnä'ägä tsøm̲nǿcxät.

42 Coo øøn̲ hänajty tii xmiäyujwa'ana'añ, mmó'owäp jaduhn̲. Tsipcøxp jaduhn̲ hotyiijä mmó'owät.

43 'Tøø hajxy hijty mmädoyhajpä nebiä jäya'ayhajxy hijty jegyhajty miänaam̲bä: "Hoy ja'a mmägu'ughajpä mdsoc mba'häyówät; pero ja'a mmädsip, mmähan̲hádäp je'e."

44 Pero høøc̈h mijts nnämaaby: ca'a mmähan̲haty øønjaty jaduhn̲ xmiädsiphajp. Hoy hajxy mnänǿmät øønjaty haxøøg xñänøøm̲b. Mnäxúudsäp hajxy øønjaty xmiähan̲hajp. Mänuu'xta'ag ja'a Dios hajxy coo ween mio'oy ja'a hoyhajt ja'a weenhajt øønjaty xwyiinwohm̲b xyhawohm̲b, øønjaty xyhäyoow̲hijxp.

45 Jaduhn̲ä Dios hajxy hoy xyhuunghádät, ja'a jim̲ hijpä tsajpootyp. Jaayá'ayäts jaduhn̲ yajxøøhaam̲b maa ja'a jäya'ay hoybän chaads jim̲ maa ja'a jäya'ay ca'awiindøybän. Jaayá'ayäts jaduhn̲ yajtuub maa ja'a jäya'ay hoybän chaads jim̲ maa ja'a jäya'ay ca'awiindøybän.

46 Cab hajxy tii mbáadät nä'ä tägø'øbä coo ja'a mmägu'ughajpähajtiä mmøødnijiootpaadǿøjät. Høxtä ja'a yajnähjuudiuutpädøjc-hajxy nic̈hojc nibia'häyóow̲äp. Pero coo ja'a mmädsip hajxy mmée'xät, mänitä Dios hajxy xyhuunghádät.

47 Cab jaduhn̲ ñejpiä coo ja'a mmägu'ughajpä hajxy mmøødnijiootpaadyii. Hopiøn̲ä ñijiootpaadyii, hoy ja'a Diosmädia'agy hajxy quia'a ja mäbøcy. Pero coo ja'a mmädsip hajxy mmée'xät, hoy hajxy mgudiuñ̲.

48 Ja'a nDeedyhájtäm, ja'a jim̱ tsajpootypä, jaanc̆h tehm̱
ñä'ägä hoy je'eduhṉ yhity. Hoy hajxy jaduhṉ mbahíjxpät.

6

1 'Näje'e ja'a jäya'ayhajxy jia wi'i yajcumaya'añ, paady hajxy
jaduhṉ ñibiäda'agyii nebiä hojiäya'ayän. Pero cab jaduhṉ
yhoyyä coo hajxy jaduhṉ yajcumáyät. Cab hajxy jaduhṉ
mbahix̱ mbadúnät. Coo hajxy jaduhṉ mbahix̱ mbadúnät,
cabä Dios hajxy xyhuunghádät, ja'a jim̱ tsajpootypä.
2 Jii jäya'ayhajxy näje'ebä, coo ja'a häyoobäya'ay ja'a xädø'øñ
hajxy hänajty tøø mio'oy, mänit hajxy tiägø'øy mädiaacpä
jiiby tsajtøgooty møød jim̱ tu'haam. Paady hajxy jaduhṉ
miädia'agy, yajcumayaam̱b hajxy jaduhṉ maa ja'a cu'ugän.
Pero cabä Dios hajxy jaduhṉ quiumayíijäm, je'eguiøxpä coo
hajxy hänajty jim̱ tøø yajcumay maa ja'a cu'ugän.
3 Pero mijts, coo ja'a häyoobäya'ay xädø'øñ hajxy hänajty tøø
mmo'oy, cab hajxy waam̱b mmäná'anät. Ni pøṉ hajxy mga'a
hawáaṉät, ni ja'a mmägu'ughajpähajxy.
4 Hamee'ch ja'a xädø'øñ hajxy jaduhṉ myégät. Dios hajxy
jaduhṉ xyhíxäp; mänit hajxy jaduhṉ xyhuunghádät.
5-6 'Jii jäya'ayhajxy näje'ebä, täna'a ja'a Dios hajxy nax̱y
pia'ya'axy jiiby tsajtøgooty møød jim̱ maa ja'a tu'uxeṉ̃än.
Pero cabä Dios hajxy tu'joot pia'ya'axy. Nä'ä yajcumayaam̱b hajxy
jaduhṉ maa ja'a cu'ugän. Pero cabä Dios hajxy jaduhṉ quiu-
maya'añíijäm. Tøyhajt jaduhṉ. Pero mijts, hamee'ch ja'a Dios
hajxy mba'yá'axät. Xyhíxäp xmiädów̱äp hajxy je'eduhṉ; mänit
hajxy xyhuunghádät.
7-8 'Ja'a jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy ca'a mäbøjpä, cab
hajxy ñajuø'øy waam̱baty ja'a Dios hajxy jia pa'ya'axy. Ja
capxp hajxy jaduhṉ ja naañ ja tsojc. Paady hajxy jaduhṉ jia
capxy cooc tyijy ja'a Dios hajxy jaduhṉ miädow̱a'añíijäm. Pero
mijts, cab hajxy jaduhṉ mbahix̱ mbadúnät. Hix̱, jäguem̱iä ja'a
Dios ñajuø'øy tijaty hajxy hänajty myajmaajiajpy.
9 Jaduhṉä Dios hajxy mba'yá'axät:

Teedy, jim̱ miic̆h mdsäna'ay tsajpootyp;
ween miic̆h ja'a cu'ughajxy xwyiingudsähgø'øy.
10 Ween ja'a mmäjaa miṉ yaa myajcähxø'øgy hädaa yaabä
naax̱wiin.
Ween ja'a jäya'ay ja'a mmädia'agy hajxy yaa xquiudiuuṉä
hädaa yaabä naax̱wiin,
neby jim̱ xquiudiuuṉän tsajpootyp.
11 Højts ja'a caayyøøc huucøøc móoyyäc jabom̱-jabom̱.
12 Højts ja'a nbojpä ngädieey mée'xäc neby højts tøø
nmämee'xiän ja'a højts tøø xñägädieeyø'øyäbä.

13 Ca'a højts xyajcädieey; pero pädáacäc højts hodiuum neby
højts jaduhn̲ nga'a cädiéeyät.
Miiči̇h hanehm̲b; miiči̇h ja'a mäjaa mmøød; miiči̇h møj jaanči̇h
homiänaajä. Amén.

14 ’Coo mijts jaduhn̲ mmämée'xät ja'a hajxy tøø
xñägädieeyǿ'øyäbä, mänitä Dios hajxy jaduhn̲ xmiée'xpät,
ja'a nDeedyhájtäm ja'a jim̲ tsänaabiä tsajpootyp.

15 Pero coo wiinghäna'c hajxy jaduhn̲ mga'a mämée'xät,
cabä Dios ja'a mbojpä mgädieey hajxy jaduhn̲ xmiée'xät.

16 ’Jii jäya'ayhajxy näje'e, coo hajxy hänajty yhayuuhada'añ,
jaduhn̲ hajxy ñibiäda'agyii nebiä jootmayhajpän. Paady
hajxy jaduhn̲ ñibiäda'agyii, jaduhn̲ hajxy quiähxø'øga'añ
jäya'awyiinduum coo hajxy hänajty yhayuuhaty. Tøyhájthøch
mijts nnäma'ay, cab hajxy jaduhn̲ tii piaada'añ.

17 Pero mijts, cab hajxy jaduhn̲ mnibiäda'agøøjät nebiä
jootmayhajpän. Coo hajxy hänajty mhayuuhada'añ, yajxón̲
hajxy mniyhonøøjät mniwyiimbujøøjät.

18 Jaduhn̲ hajxy mga'a yajcähxǿ'øgät maa ja'a cu'ugän
pø mhayuuhajp hajxy hänajty. Hamee'ch ja'a Dios hajxy
jaduhn̲ xyhíxät, ja'a ca'a cähxø'pä. Jaaya'ay hajxy jaduhn̲
xmio'owaam̲b ja'a hoyhajt ja'a weenhajt.

19 ’Cabä mjoot hajxy yaa mbädá'agät tijaty yaabä naax̲wiin.
Haagä ma'adaam̲b jaduhn̲ cøx̲iä mäduhñ̲tiä hädaa yaabä
naax̲wiin. Y jaanči̇h tehm̲ wiädijp ja'a mee'tspähajxy.

20 Pero jaduhn̲ hajxy mwiinmahñdyhádät neby hajxy hoy
mwädítät. Jaduhn̲ hajxy jootcujc mhídät jim̲ tsajpootyp; caj
pøn̲ jim̲ xyagjootmayhádät.

21 Pøn̲ jaduhn̲ ja wi'i miäyøøhadaam̲b hädaa yaabä naax̲wiin,
jim̲ä jioot hajxy jaduhn̲ piäda'agy maa ja'a xädø'øñän. Pero
pøn̲ hoy wäditaam̲b, jim̲ä jioot jaduhn̲ piäda'agy maa ja'a
Diosän.

22 ’Pø mmøødä howyiinmahñdy hajxy, mänit hajxy hoy
mwädítät nebiä Dios choquiän.

23 Pero pø cabä mwiinmahñdyhajxy yhoyyä, cab hajxy hoy
mwädítät nebiä Dios jia tsoquiän.

24 ’Cabä wiindsøn̲ hoy metsc mmøødtúnät. Mxøøghadaam̲by
tu'ug; jatu'ugpä jaduhn̲ mdsogaam̲by. Hoy ja'a miädia'agy
jaduhn̲ mgudiunaan̲ä. Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, coo ja'a mjoot
mbädá'agät maa ja'a xädø'øñän, cabä Dios jaduhn̲ hoy mwi-
ingudsähgǿ'øwät.

25 ’Jadúhn̲äts mijts nnäma'ay, ca'a hajxy mwi'i tiajy mwi'i
miay tijaty hajxy mnäjugyhádäp, tii hajxy mwithádäp. Maas
tsoobaatp ja'a jugyhajt jaduhn̲ quejee ja'a cay, y maas
tsoobaatp ja'a ni'x jaduhn̲ quejee ja'a wit.

26 Høxtahm̱dsä muuxyhajxy, cab hajxy ñiˈiby tiuṉ̃, cab ha-
jxy tii piädaˈagy tsehx̱jooty. Pero jaˈa nDeedyhájtäm jaˈa
jim̱ tsajpootypä, jeˈeds jaduhṉ yagjøøˈxp yajpøjp. Y mmaas
tsoobaatp mijts quejee jaˈa muuxyhajxy.
27 Ni pøṉ jaduhṉ hamdsoo quiaˈa yajnijiugyhadøøjät.
28 ’Cabä wit hajxy mnädaj mnämáyät. Høxtahm̱dsä pøjy
hujts, cab tii tiuṉ̃.
29 Pero maas yajxóṉ jeˈe quejee jaˈa rey Salomón hijty;
jaanc̈h tehm̱ yajxóṉ jaˈa Salomón hijty jegyhajty ñibiädaˈagyii.
30 Jaˈa pøjy hujts, yajxóṉ jaˈa Dios jaduhṉ tøø quiunuuˈxy.
Y häyaa jaboom hajxy jaduhṉ ñoˈogaˈañ. Y mijts, xmiaas
cunuuˈxaam̱b mijts jaˈa Dios, hoy hajxy mgaˈa ja mäbøcy.
31 Caˈads hajxy mdajy mmay; caˈa hajxy mwiˈi miänaˈañ:
“Tii ngáayyämb, tii nhúucämb, tii mwithájtämb.”
32 Yøˈøduhm̱bä hajxy yhøxtaaby jaˈa Dios hajxy caˈa wi-
ingudsähgøøbiä. Pero jaˈa nDeedyhájtäm jim̱ tsajpootypä,
ñajuøøby jeˈeduhṉ coo mijts myajmaajiaty.
33 Mhøxtáˈawäp hajxy jayøjp neby hajxy hoy mwädítät,
neby hajxy jaduhṉ jim̱ mnőcxät maa jaˈa Diosän. Jaduhṉä
Dios chocy. Mänit hajxy jaduhṉ cøx̱iä xmióˈowät.
34 Caˈa hajxy mwiˈi tiajy mwiˈi miay jaˈa jaboomgøxpä;
ween hamdsoo yhuuc habaady. Mädøyyä jaˈa tsaac̈hpä hajxy
xpiaadaˈañ jaˈa jädaˈagøxpä.

7

1 ’Cabä wiinghänaˈc hajxy mnähójät, coo jaˈa Dios hajxy
jaduhṉ xñäˈä yajcumädów̱ät.
2 Jaduhṉ hajxy xyajcumädów̱ät nej mijts wiinghänaˈc
hänajty tøø mnähojjiän.
3-4 Coo jaˈa mmäguˈughajpä weeṉ̃tiä quiädiéeyät, y coo
miic̈h hänajty maas hanax̱iä tøø mgädieey, cab jaduhṉ yhawi-
inmatsä coo jaˈa mmäguˈughajpä waam̱b mnämáˈawät.
5 Mänitä mmäguˈughajpä jaduhṉ hawiinmats mwiingapx
mjøjcapxǿˈøwät, coo miic̈h hänajty tøø myajniñähwaˈac̈hii.
6 ’Cabä jäyaˈay hajxy hadsip mnämáˈawät coo jaˈa
Diosmädiaˈagy hajxy miäbǿgät. Pø cab hajxy jaduhṉ
miädow̱aˈañ, caˈa hajxy hadsijpc mduṉ̃, coo hajxy jaduhṉ
ñäˈä jootmáˈadät.
7-8 ’Coo jaˈa Dios hajxy tii mmäyujwáˈanät, mänit hajxy
jaduhṉ xmióˈowät; coo hajxy mmänuuˈxtáˈagät, mänit hajxy
jaduhṉ xpiuhbédät.
9 ’Coo jaˈa mhuung jaˈa tsajcaagy xmiäyujwaˈañ, jeˈeds
jaduhṉ mmooby, túhm̱äts. Cabä tsaa mmoˈoy.
10 Y coo hacx jaduhṉ xmiäyujwaˈañ, jeˈeds jaduhṉ mmooby,
túhm̱äts. Cabä tsahṉ̃dy mmoˈoy.

11 Hoorä, je'edsä mhuung hajxy mmooby ja'a hoybä, hoy
mijts mja haxøøgjäya'ayä. Pero ja'a nDeedyhájtäm jim̲
tsajpootypä, hojiäya'ay je'e. Xmio'owaam̲b ja'a hoyhajt hajxy
jaduhn̲ coo hajxy mmäyujwá'anät.
12 'Jadúhn̲äts mijts ja'a jäya'ayhajxy mnäxúu'tspät nej mi-
jts myajnäxuudsa'añän. Jaduhn̲ä Moisés jecy miänaañ̲ coo
hajxy ngudiúun̲ämät. Jaduhn̲ hajxy jecy miänaam̲bä, ja'a
Diosmädia'agy hajxy jecy yajwá'xäbä.
13-14 'Hamäjaa jim̲ mnǿcxät Dioswiinduum. Jaduhn̲
mäwíinäts jim̲ nebiä xu'udstu'ujän; cab hajxy jaduhn̲ nämay
piaady. Pero coo jiiby mhädá'agät haxøøgtuum, cab jaduhn̲
yhamäjaajä. Jaduhn̲ mäwíinäts je'e nebiä møjtu'ujän; nämay
hajxy jiiby yhäda'agy.
15 'Mnigwieendähadóøjäp hajxy maa ja'a jäya'ayhajxy tyijy
Diosquex̲ypän. Nä'ä høhn̲daacp hajxy jaduhn̲. Jaduhn̲ hajxy
ñibiäda'agyii nebiä mäbøjpän, pero cab hajxy tiehm̲ miäbøcy;
jaanc̆h tehm̲ quia'awiindøy hajxy jaduhn̲.
16 Haxøøg hajxy jiatcø'øy; jaduhn̲ hajxy mhøxcábät coo
haxøøgwiinmahñdy hajxy miøødä. Jaduhn̲ mäwíinäts hajxy je'e
nebiä hujts nebiä haptiän. Ja'a wädsats, cab jaduhn̲ tiøømhaty
nebiä tsaatypän. Ja'a hapty, cab jaduhn̲ tiøømhaty nebiä
piidsän.
17-18 Mädyii quepychaa hoy, hoy tiøømhaty; mädyii ca'a hoy,
cab hoy tiøømhaty.
19 Mädyii quepychaa jaduhn̲ hoy ca'a tøømhajp, piujxyp
hajxy jaduhn̲; mänit hajxy ño'ogy.
20 Ja'a jäya'ayhajxy haxøøg jatcøøbiä, jaduhn̲ mäwíinäts ha-
jxy je'e nebiä quepychaa hoy ca'a tøømhajpän. Jaduhn̲ hajxy
mhøxcábät coo haxøøgwiinmahñdy hajxy miøødä.
21 'Nämáyhøch ja'a jäya'ayhajxy xjia näma'ay: "Wiindsøn̲."
Pero cab hajxy nägøx̲iä jim̲ tiägø'øwa'añ Dioswiinduum
jim̲ tsajpootyp. Pønjátyhøch ja'a nDeedy ja'a miädia'agy
xquiudiúun̲äp, je'eds jim̲ tägø'øwaam̲b.
22 Coo ja'a naax̲wiimbä hänajty wyiimbida'añ, mänítøch
hajxy nämay xjia näma'awa'añ: "Wiindsøn̲, tøø højts ja'a
Diosmädia'agy nyajwa'xy ja'a miic̆h mmäjaagøxpä; tøø højts
ja'a møjcu'u ngøx̲y yajpäyø'øgy ja'a miic̆h mmäjaagøxpä; tøø
højts ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä may nyajcähxø'øgy ja'a miic̆h
mmäjaagøxpä."
23 Mänítøch hajxy nnäma'awa'añ: "Cábøch mijts mänaa tøø
nhix̲yhaty. Jua'ads hajxy jim̲; haxøøg ja'a mwiinmahñdyhajxy
jaduhn̲."
24 'Pøn̲høch nmädia'agy xmiädóow̲äp, coo jaduhn̲ quiudiúnät
nébiøch nhane'emiän, jaduhn̲ mäwíinäts je'e nebiä jäya'ay ja'a
tiøjc tøø quiojjiän tsaawiing.

25 Mänit comn̲ tiuuyy. Mänitä møjnøø quiom̲gädaacy. Mänitä tøjc møc miøjpojpejty. Pero cabä tøjc ñä'ä jijty, je'eguiøxpä coo tsaawiing quiojjiä.
26 Pero pón̲høch nmädia'agy tøø xquia'a cudiuun̲ä nébiøch nhane'emiän, jaduhn̲ mäwíinäts je'e nebiä jäya'ay ca'a jajpän. Jiibiä tiøjc quiojy tsabiu'ujooty.
27 Mänit comn̲ tiuuyy. Mänitä møjnøø quiom̲gädaacy. Mänitä tøjc miøjpojpejty møc. Mänit piuum̲y.
28 Mänitä Jesús miädiaacpädøøyy. Mänitä jäya'ayhajxy yagjuøøyy nebiaty ja'a Jesús hänajty tøø yajnähixø'øy.
29 Jaduhn̲ hänajty yajnähixø'øy nebiä møjcuhdujtmøødpän. Ja'a cu'ug wyiindsøn̲hajxy, cab hajxy hänajty jiaty jaty.

8

1 Tun̲guhduum ja'a Jesús hänajty tøø yajnähixø'øy. Mänit miänajnä. Mänit majiäya'ay piadu'ubøjcä.
2 Mänit pa'amjäya'ay Jesús ñämejch. Haxøøgpa'am hänajty miøød. Mänitä Jesús wyiinjijcädaacä, wyiingudsähgøøyyä. Mänit ñämaayyä:
—Wiindsøn̲, pø chojpy ja'a mjoot jaduhn̲, hóyhøch jaduhn̲ xyajnähwa'ads xyajcuhwá'adsät.
3 Mänitä Jesús ja'a mähdiøjc ñähdooñ̲. Mänit ñämaayy:
—Chójpiøch ja'a njoot jaduhn̲; tøø jaduhn̲ mnähwa'ac̈h mguhwa'ac̈h.
Mänitiä ja'a mähdiøjc jiaanc̈h nähwaach jiaanc̈h cuhwaach.
4 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Huuc mädow̲, ca'a pøn̲ mnä'ägädä hawaan̲ä. Nøcx jim̲ Jerusalén maa ja'a teediän. Jim̲ myajcähxó'øgät coo tøø mnähwa'ac̈h coo tøø mguhwa'ac̈h. Jim̲ä xädø'øñ mguyoxó'øwät nebiä Moisés jecy yhanehm̲iän. Jaduhn̲ä hijxtahn̲d myajcähxó'øgät coo tøø mnähwa'ac̈h coo tøø mguhwa'ac̈h.
5 Mänitä Jesús miejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Capernaum. Coo quiajptägøøyy, mänit ja'a Jesús ja'a soldadowiindsøn̲ ñämejch.
6 Mänit Jesús ñämaayyä:
—Jím̲høch ja'a nmoonsä tu'ug quio'na'ay tøgooty. Tøø ja'a tiecy miucy. Hanax̲iä jaduhn̲ chaac̈hpøcy tehn̲gajnä.
7 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Nøcxy nhuuc yaghoyø'øy.
8 Mänitä soldadowiindsøn̲ yhadsooyy:
—Pero Wiindsøn̲, cab jaduhn̲ yhahixø'øy coo miic̈h jiiby mdägó'øwät maac̈h ndøgootiän, je'eguiøxpä coo miic̈h mmøjjä mjaanc̈hä. Nägooyyä miic̈h jaduhn̲ mmäná'anät cooc̈h nmoonsä yhoyó'øwät, pues hoyó'øwäp.

9 Hané'emyhøch nhity; jím̱høch nwiindsøṉbä, y jím̱høch
nsoldado. Cooc̆hä nsoldado tu'ug nnämá'awät coo homi-
aajä ñócxät, nøcxäp jaduhṉ; y cooc̆h nnämá'awät coo myínät,
mínäp jaduhṉ. Y cooc̆hä nmoonsä waam̱b nnämá'awät,
quiudiúnäp jaduhṉ.
10 Mänitä Jesús jiaanc̆h tehm̱ yagjuøøyy. Mänit ñämaayy ja'a
hajxy hänajty pawädijpä:
—Cábøc̆hä nmägunaax̱hajxy jaduhṉ miäbøcy neby yø'ø craa
miäbøquiän, y jäguem̱ yø'ø chooñ. Tøyhajt jaduhṉ.
11 Coo ja'a Dios ja'a miäjaa hänajty yajcähxø'øga'añ, mänit
hajxy hänajty nämay miedsa'añ, ja'a hajxy hänajty mäbøjpä.
Wiinduhm̱yhagajpt hajxy hänajty choona'añ. Mänit hajxy
hänajty miøødhida'añíijäm ja'a Abraham møødä Isaac møødä
Jacob.
12 Pero ja'a judíoshajxy ca'a mäbøjpä, cab hajxy hänajty jim̱
quiooda'añ Dioswiinduum. Jiiby hajxy jaduhṉ quiuhjuijp-
naxa'añii møjcu'uhaam maa yhagoodsän. Jiiby hajxy jaduhṉ
chaac̆hpøga'añ tehṉgajnä.
13 Mänitä Jesús ja'a soldadowiindsøṉ ñämaayy:
—Nøcx maa ja'a mdøjcän. Tøø jaduhṉ mmäbøcy, tøø ja'a
mmoonsä jaduhṉ yhoyø'øy.
Mänitä ja'a mioonsä jiaanc̆h hoyøøyy.
14 Mänitä Jesús ñøcxy maa ja'a Pedro tiøjcän. Jiibiä Pedro
miø'ødhoc hänajty quio'na'ay tomiøød.
15 Mänitä Jesús ja'a tajjäya'ay ja'a quiø'ø ñahdooṉä. Mänitä
tioy tiøjch. Mänitä tajjäya'ay piädø'cy. Mänit tiägøøyy mayhaj-
tuum̱bä ja'a Jesúscøxpä.
16 Coo quioodsøøyy, mänitä pa'amjäya'ayhajxy may yajme-
jtsä maa ja'a Jesúsän. Tøø hajxy hänajty näje'e miac̆hii ja'a
møjcú'ujäm. Mänitä Jesús quiapxy. Manityä hajxy yhøxmajtsä
ja'a møjcú'ujäm. Jaduhṉä pa'amjäya'ayhajxy quiøx̱y ya-
jmøcpøjcä; ja'a Jesús jaduhṉ yajmøcpøjc.
17 Tøjiajt ja'a Diosmädia'agy jaduhṉ maa jaduhṉ myiñän
cujaay, mänaa ja'a Isaías jecy miäna'añän: "Jaaya'ay ja'a
nba'amhájtäm tøø xyajnähwáatsäm tøø xyajcuhwáatsäm." Ja'a
Isaías, je'eds ja'a Diosmädia'agy jaduhṉ jecy yajwa'x.
18 Coo ja'a Jesús yhijxy coo hänajty cujc tøø piäda'agyii
ja'a majiäya'ay, mänit miänaaṉ̃ coo hajxy ñáxät mejyhawiimb
møødä jiamiøødhajxy.
19 Cajnä hajxy hänajty tiu'ubøcyñä, mänitä Jesús jäya'ay
tu'ug ñämejtsä. Yajnähixøøby hänajty je'ebä maa ja'a tsajtøjcän.
Mänitä Jesús ñämaayyä:
—Wiindsøṉ, miṉ nhuuc jamiøødhaty. Homiaajä mnócxät,
quipxy nbawädítät.
20 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ja'a xøøgaa, jiṃä jiut je'e; ja'a muuxy, jiṃä pie'eñ je'e; pero høøčh, ja'a Diosquexypä, cábøch ndøjc maačh nboo'x nhäñá'awät.

21 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød tu'ug miänaañ:

—Wiindsøṇ, mänítøch miičh nbadu'ubøga'añ coočhä ndeedy hänajty tøø yho'nä, coočh hänajty tøø nyajnaaxtägøøñä.

22 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ween ja'a mjujy ja'a mmägu'ughajxy yajnaaxtägø'øy. Cábøch ja'a nmädia'agy hajxy xpianøcxaaṇä. Pero miičh, ween quipxy nwädíjtäm.

23 Mänitä Jesúshajxy tiägøøyy barcojooty møødä jiamiøødhajxy. Tiu'ubøjnä hajxy barcojooty.

24 Mänitä poj møc piädø'cy, høxtä cugujjøøyy ja'a nøø jiiby barcojooty. Pero tøø ja'a Jesús hänajty miaaho'nä.

25 Mänit hoy yuxyíijäm ja'a miägu'ughajpä tu'ug. Mänit ñämaayyä:

—Wiindsøṇ, højts yajnähwáatsäc. Chaṃ højts nnøøho'ogø'øwa'añ.

26 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tii hajxy coo mwi'i chähgø'øy. Cábøch mijts ja'a nmädia'agy hajxy jaduhṇ xñä'ä mäbøjcä, paady hajxy mdsähgø'øy.

Mänit piädø'cy. Mänitä poj jiøjcunäma'awøøyy møødä mejy coo quia'a míiṇnät. Mänit jaduhṇ yuungøøyy. Caj ñä'ägädä pojnä.

27 Mänitä miägu'ughajpähajxy yagjuøøyy. Mänit hajxy ñiñämaayyä:

—Nebiäda'a jaduhṇ coo miädia'agy miäbøjcäxä høxtä ja'a poj møødä mejy.

28 Mänitä Jesúshajxy jiṃ miejch mejyhawiimb maa ja'a naax hänajty xiøhatiän Gadara. Jiṃä cabäsantä hänajty tu'ug. Mänitä Jesús jäya'ay nämetsc ñämejtsä. Jiṃ hajxy hänajty tøø chooñ maa ja'a cabäsantän. Tøø hajxy hänajty miačhii ja'a møjcú'ujäm. Jaančh tehṃ quia'awiindøy hajxy hänajty ñibiäda'agyii. Ni pøṇ hajxy hänajty quia'a yajnaxa'añ maa ja'a tu'ujän.

29 Mänitä Jesús tiägøøyy wiinguyaaxøøyyäbä:

—Jesús, tii højts xwia'ana'añ, miičh Dioshuung. Cajnä yhabaady coo højts xyajcumädówät.

Ja'a møjcu'uhajxy jaduhṇ mänaaṇ, ca'a jiäya'ayä.

30 Jiṃ mayhädsøṃ hänajty wiädity tuṇwiinmänac jäguemjuøøby.

31 Mänitä Jesús miänuu'xtaacä ja'a møjcu'uhajxy:

—Pø xyajpädsøm̱aam̱b højts yaa maa hädaa jäyaˈayän nämetscä, naˈañ højts jiiby nhuuc tägøˈøy maa yøˈø hädsøm̱ jioodootyhajxiän.
32 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Nøcx hajxy jiiby tägøˈøw.
Mänitä møjcuˈuhajxy ñähwaach jaˈa jäyaˈay nämetspä. Mänitä hädsøm̱ hajxy ñämejch. Cøjx jaˈa hädsøm̱hajxy wyiinmänacpäyøˈøgy. Cøjx hajxy quiuhcahnax̱y naaxøjpcøxp. Mejjiooty hajxy hoy quiugaˈawøˈøy. Cøjx hajxy jiiby yhoˈogy mejjiooty.
33 Mänitä hädsøm̱güeendähajpähajxy chähgøˈøbäyøˈcy. Coo hajxy jim̱ miejch maa jaˈa cajptän, mänit hajxy miädiaacy nebiaty hajxy hänajty tøø yhix̱y, coo jaˈa møjcuˈuhajxy hänajty tøø ñähwaˈać jaˈa jäyaˈay nämetspä.
34 Cøjx jaˈa cuˈughajxy ñøcxy päyøˈøguiä maa jaˈa Jesúsän. Coo jaˈa Jesús hajxy piaaty, mänit hajxy miänuuˈxtaacy coo jaˈa Jesús jim̱ chóonät maa jaˈa ñaax̱hajxiän.

9

1 Mänitä Jesúshajxy tiägøøguiumbä barcojooty, ñajxtägajch hajxy jadähooc mejyhawiimb maa jaˈa quiajpthajxiän.
2 Mänitä tecymiucypiä tuˈug quiøømiejtsä tsaajiooty maa jaˈa Jesúsän. Jaˈa mähdiøjc jaˈa miäguˈughajpähajxy jaduhṉ cøømiejtsä. Coo jaˈa Jesús yhijxy coo hajxy hänajty miäbøcy, mänitä Jesús jaˈa mähdiøjc ñämaayy:
—Huung, jootcugøˈøw; tøø jaˈa mbojpä mgädieey xñähwaˈać.
3 Jim̱ä ley-yajnähixøøbiädøjc hänajty näjeˈe tiänaˈay jaˈa Jesús ñähmøjc. Coo hajxy jaduhṉ miädooyy nebiä Jesús miänaaṉ̃än, mänit hajxy näjeˈe quiopcooty tiägøøyy mädiaacpä: “Capxtägooby hädaa craa jaduhṉ maa jaˈa Dioscøxpän.”
4 Ñajuøøby jaˈa Jesús hänajty neby hajxy hänajty miädiaˈaguiän quiopcooty. Mänit miänaaṉ̃:
—Tii haxøøgwiinmahñdy hajxy coo mmøødhaty mgopcooty.
5 Mädyii mädiaˈagy maas tsip, cooč̆h hädaa mähdiøjc nnämáˈawät: “Tøø jaˈa mbojpä mgädieey xñähwaˈać”, tøgä maas tsip jaduhṉ cooč̆h nnämáˈawät: “Tänaayyøˈøg, yoˈoyøˈøg.”
6 Nyajcähxøˈøgáam̱biøch cooč̆hä cuhdujt jaduhṉ nmøødä hädaa yaabä naax̱wiin cooč̆hä pojpä cädieey nyajnähwáˈadsät, høøč̆h jaˈa Diosquex̱ypä.
Mänitä Jesús jaˈa tecymiucypiä ñämaayy:
—Tänaayyøˈøg, widsøˈøg yøˈø mdsaay, nøcxnä maa jaˈa mdøjcän.
7 Mänitä tecymiucypiä tiänaayyøˈcy. Mänit ñøcxnä maa jaˈa tiøjcän.

8 Coo ja'a cu'ughajxy jaduhn̲ yhijxy coo ja'a tecymiucypiä tøø yhoyø'øy, mänit hajxy chähgøøbiøjcy. Mänitä Dios hajxy wyiingudsähgøøyy, je'eguiøxpä coo ja'a Jesús ja'a mäjaa hänajty tøø mio'oyii, ja'a Diosquex̲ypä. Cab hajxy hänajty ñajuø'øy pø Dioshuung hänajty je'e, ja'a Jesús.

9 Mänitä Jesús jim̲ chohñ̲. Mänitä jäya'ay tu'ug yhijxy, ja'a xøhajpä Mateo. Jim̲ä Mateo hänajty yhäña'ay maa hänajty yajnähjuudiu'udiän. Mänitä Mateo ñämaayyä:

—Jam̲ quipxy wädíjtäm.

Mänitä Mateo tiänaayyø'cy. Mänit ja'a Jesús piadu'ubøjcy.

10 Jim̲ä Jesús hänajty quiay tøgooty møødä miägu'ughajpähajxy. Mänitä yajnähjuudiuutpähajxy may miejch mägaabiä, møødä jäya'ayhajxy ca'a panøcxpä ja'a judíos quiuhdujt. Mänitä Jesús hajxy tiägøøyy møødcaabiä.

11 Jim̲ä fariseoshajxy hänajtypä, ja'a hajxy hänajty hoy jaanc̈h tehm̲ pianøcxpä ja'a Moisés miädia'agy. Mänitä fariseoshajxy miänaañ̲:

—Tii yø'ø mwiindsøn̲ coo miøødcay ja'a yajnähjuudiuutpähajxy møødä cubojpä cugädieeyhajxy —nøm̲ä Jesús miägu'ughajpähajxy ñämaayyä.

12-13 Miädoow̲ ja'a Jesús jaduhn̲. Mänit miänaañ̲:

—Øøn̲ jaduhn̲ møc, caj yajtsooyø'øy; øøn̲ jaduhn̲ pa'ammøød, je'eds jaduhn̲ yajtsooyøøby. Jaduhn̲ mäwíinøch høøc̈h nebiä mädsooyøøbiän. Páadyhøch yaa tøø nmiñ̲ tøø nmech, nébiøch ja'a cubojpä cugädieeybähajxy nnämá'awät coo ja'a yhaxøøgwiinmahñdy hajxy ween ñajtshixø'øy. Ja'a hojiäya'ayhajxy, cábøch hajxy je'e waam̲b nnäma'awa'añ. Nøcx hajxy habøc tii ja'a Diosmädia'agy jaduhn̲ ñänøøm̲by: "Chójpiøch ja'a njoot jaduhn̲ coo hojioot hajxy mmøødhádät; cábøch jaduhn̲ nmänaan̲nä coo animal hajxy myóxät maa ja'a høøc̈hcøxpän."

14 Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a Juan mäyajnäbejpä miägu'ughajpähajxy. Mänitä Jesús miäyajtøøw̲ä:

—Tii miic̈h mmägu'ughajpähajxy jaguiay quia'a nä'ägädä hida'añ. Nax̲y højts jaguiay tu'xøøjaty nhity tähoocjaty; jaduhn̲ højts ja'a Dios nwiingudsähgø'øy. Jaanä jaduhn̲ä fariseoshajxy yhijpä jaguiay.

15 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coo ja'a jäya'ayhajxy mänaa piøcy yhu'ugy, cabä woyba wichpä hajxy jiø'øy xiuuc̈h. Xoon̲daacp hajxy jaduhn̲, je'eguiøxpä coo ja'a jamiø'ød jyiijä. Jaduhn̲ mäwíinøch høøc̈h nebiä jamiø'ødän. Páadyhøch nmägu'ughajpähajxy jaguiay quia'a hity. Habaadaam̲b jaduhn̲ cooc̈h yaa ndsoonaan̲nä; mänit hajxy mäbøcypiä jaguiay yhida'añ.

16 ’Cab jaduhn pøn tucwit yhagøyø'øy jemywyithaam.
Múgäp ja'a jemywyit jaduhn y maas hanaxiä ja'a tucwit
jaduhn quiøødsät.
17 Jaanä jaduhnduhmbä, cabä pøn jemyvyino quiudemø'øy
tucwajhacxujiooty. Cøødsäp ja'a wajhacxuy jaduhn
y høxyógäp ja'a vino jaduhn. Haagä tägóyyäp ja'a
wajhacxuy jaduhn møødä vino. Pero jiibiä jemyvyino hajxy
quiudemø'øy maa ja'a wajhacxuy jemybiän. Jaduhn ni mädyii
quia'a tägóyyät.
18 Cajnä ja'a Jesús hänajty miädiaacpädø'øy, mänitä
tsajtøjcwiindsøn tu'ug miejch. Mänitä Jesús wyi-
ingo'naaguiädaacä. Mänit ñämaayyä:
—Naamhó'ogyhøčhä nhuung ja'a to'oxypä. Coo miičh
nøcxy mnähdoñ, mänit jiujypiøjtägátsät.
19 Mänitä Jesús piädø'cy. Mänit jaaya'ay miøødtu'ubøjcy
møødä Jesús miägu'ughajpähajxy.
20-21 Jimä tajjäya'ay hänajty tu'ug høxhaam pianøcxy.
Pa'ammøød hänajty je'e. Majmetscjumøjt ja'a ñø'ty hänajty
tøø wyi'i xiee'xy, weenjaty weenjaty. Jaduhnä tajjäya'ay
hänajty miädia'agy quiopcooty: “Nägóoyyøch ja'a wyitpa'a
nnähdóonät, mänítøch nmøcpøgät.” Coo ja'a Jesús ja'a
tajjäya'ay jiäguyohdiägøøyyä, mänitä wyitpa'a ñähdóonäxä.
22 Mänitä Jesús yhee'pwiimbijty, Mänit ja'a tajjäya'ay yhijxy.
Mänit miänaañ:
—Huung, jootcugø'øw; tøø jaduhn mmøcpøcy, je'eguiøxpä
coo tøø mmäbøcy.
Mänitiä ja'a tajjäya'ay miøcpøjcy.
23 Mänitä Jesúshajxy jim miejch maa ja'a
tsajtøjcwiindsøn tiøjcän. Jiibiä xuuxpädøjc-hajxy hänajty
yho'ogyjiäya'awyiinxu'uxy. Jiibiä jäya'ayhajxy hänajty wyi'i
yhaamhaty.
24 Mänitä Jesús miänaañ:
—Pädsøm hajxy jiiby. Cab yø'ø tøø yho'ogy, nä'ä maab
yø'øduhn.
Mänitä Jesús ñäxiicä.
25 Cøjx hajxy jaduhn piädsømy. Mänitä Jesús tiøjtägøøyy.
Mänitä to'oxyhäna'c quiø'ømajch. Mänitä to'oxyhäna'c
yhäñaayyø'cy.
26 Mänitä mädia'agy wiädijty wiinduhmyhagajpt coo ja'a
to'oxyhäna'c tøø yagjujypiøgyii.
27 Coo ja'a Jesúshajxy jim chohñ, mänitä wiindshajxy
nämetsc piadu'ubøjcy yáaxäp:
—Højts näxúu'tsäc. David miičh hijty mhaphajpy mdeedy-
hajpy.

28 Coo ja'a Jesús tiøjtägøøyy, mänitä wiindshajxy
miäwiingooṉ. Mänitä Jesús miänaaṉ:
—Nej, mmäbøjpy hajxy jaduhṉä cooc̆hä mäjaa nmøødä coo
hajxy nyaghijxø'øgädä.
Mänit hajxy miänaaṉ:
—Wiindsøṉ, nmäbøjpy højts.
29 Mänitä Jesús ja'a wiinds wyiinhajxy ñähdooṉä. Mänitä
Jesús miänaaṉ:
—Ween hajxy mhijxø'øgy coo hajxy tøø mmäbøcy.
30 Mänit hajxy yhijxø'cy. Mänitä Jesús miänaaṉ:
—Ca'a pøṉ hajxy mnä'ägädä hawaaṉä.
31 Coo ja'a wiindshajxy jiṃ chohṉ̄, mänit hajxy tiägøøyy
mädia'agy-yajwädijpä coo hajxy tøø yaghijxø'øgyii ja'a
Jesúsäm.
32 Mänitä huum tu'ug yajmejtsä maa ja'a Jesúsän. Tøø
hänajty miac̆hii ja'a møjcú'ujäm.
33 Mänitä Jesús ja'a møjcu'u jiiby yajpäyø'cy. Mänitiä ja'a
huum quiapxø'cy. Yagjuøøyy ja'a jäya'ayhajxy jaduhṉ. Mänit
hajxy miänaaṉ:
—Ni mänaa jaduhṉ pøṉ tii quia'a yagjadyii nebiä hädaajän
yaa Israelnaaxooty.
34 Mänitä fariseoshajxy miänaaṉ:
—Paady yø'øya'ay ja'a møjcu'u yajpäyø'øgy, coo ja'a
møjcu'ugong miäjaa miøødhajtä.
35 Cøjx ja'a Jesús wiädity wiinduhṃyhagajpt. Homiaajä
hänajty wiädity, jiiby hänajty yajnähixø'øy tsajtøgooty coo ja'a
Dios ja'a miäjaa mobädajp yajcähxø'øga'añ. Yajnajxyp hänajty
homiädyii pa'amä.
36 Ñäxuu'chp ja'a Jesús ja'a majiäya'ay hänajty. Jaduhṉ
mäwíinäts hajxy hänajty nebiä meegän, ja'a cajpä wyiindsøṉ.
Nebiä tägowiädijpän hajxy hänajty je'e. Nebiä jootmayhajpän
hajxy hänajty je'e.
37 Mänitä Jesús ñämaayy ja'a miägu'ughajpähajxy:
—Yø'ø majiäya'ayhajxy, hoy jaduhṉ cooc̆hä nmädia'agy
hajxy xmiäbøjcät. Pero cab højts nnämáyyäm, højts ja'a
mädia'agy nyajwá'xämbä.
38 Mänuu'xta'ag ja'a Dios hajxy coo ween ja'a mägu'ughajpä
hajxy xjiaac móoyyämät, neby højts ja'a mädia'agy hajxy
xmiøødyajwá'xämät.

10

1 Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpä miøjyaax̱y ja'a
nämajmetspä. Mänitä cuhdujt miooyy coo ja'a møjcu'u hajxy
yajpäyø'øgät, coo homiädyii pa'amä hajxy yajnáxät.

2 Jaduhn̲ä nämajmetspähajxy hänajty xiøhaty: Simón Pedro møødä piuhyaˈay Andrés; jaˈa Zebedeo yhuunghajxy, Jacobo møødä Juan;
3 Felipe; Bartolomé; Tomás; Mateo jaˈa yajnähjuudiuutpä; Jacobo, jaˈa Alfeo yhuung; Lebeo Tadeo;
4 Simón jaˈa cananista; Judas Iscariote, jaˈa Jesús hänajty yajyaghoˈogáan̲äbä.
5 Mänitä Jesús jaˈa nämajmetspähajxy quiejxy mädiaˈagy-yajwaˈxpä. Mänit ñämaayy:

—Caˈa hajxy jim̲ mnøcxy maa jaˈa caˈa judíoshajxy chänaˈayän, y caˈa hajxy jim̲ mnøcxy Samarianaaxooty. Yaayyä hajxy jaduhn̲ mwädítät, yaa Israelnaaxooty.
6 Jaˈa jäyaˈayhajxy yaabä, jaduhn̲ mäwíinäts hajxy jeˈe nebiä meeg tägowiädijpän.
7 Mnägápxäp hajxy jaduhn̲ coo jaˈa Dios jaˈa miäjaa mobädajpä yajcähxøˈøgaˈañ.
8 Myajnáxäp hajxy homiädyii paˈamä møødä haxøøgpaˈam. Myagjujypiøgäp jaˈa hoˈogyjiäyaˈay hajxy. Myajpäyøˈøgäp jaˈa møjcuˈu hajxy. Nnäˈä móobiøch mijts hädaa cuhdujt; cábøch mijts nyagjuyaˈañ; jaduhn̲ mijtspä, cab hajxy myagjúubiät.
9 ’Cabä xädøˈøñ hajxy mgónät ni weeñ̲tiä.
10 Cabä morral hajxy mwídsät. Tuˈuquiä camiixy hajxy mwídsät. Cabä cøˈøg hajxy mejtstehn̲g mmänøcxät. Cabä cuhdajt hajxy mgábät. Jim̲ hajxy mmägayaˈañ mmähuˈugaˈañ maa hajxy hänajty mhamejtstaˈagaˈañän.
11 ’Coo hajxy maa mgajptägøˈøwät, jim̲ä jäyaˈay hajxy mhøxtáˈawät jaˈa hojootmøødpä; jim̲ hajxy mhamejtstáˈagät. Jiiby hajxy mhídät høxtä coonä hajxy hänajty mduˈubøgaˈañ.
12 Coo hajxy mdøjtägøˈøwät, mänit hajxy myajpóoˈxät.
13 Coo hajxy jaduhn̲ xyajtøjtägøˈøwät hamuumduˈjoot, mänit hajxy jaduhn̲ quiunuuˈxøøjät jaˈa Diósäm; pø caj, cab hajxy jaduhn̲ quiunuuˈxøøjät.
14 Coo hajxy jaduhn̲ xquiaˈa näˈägä jøjpøgøˈøwät, coo jaˈa mmädiaˈagyhajxy xquiaˈa näˈägä mädóow̲ät, mänit hajxy jim̲ mdsóonät. Mänitä mdecy hajxy mwiinwop mwiinxídät, nebiä hijxtahn̲d jaduhn̲ miähmøˈøwät coo mijts jaduhn̲ tøø xquiaˈa yajtøjtägøˈøy.
15 Tøyhájtäts mijts nnämaˈay, coo yhabáadät coo jaˈa jäyaˈayhajxy quiumädow̲aˈañ, maas hanax̲iä yøˈø cajpt jaduhn̲ quiumädow̲aˈañ quejee jaˈa Sodomacajpt møødä Gomorracajpt.
16 ’Maaẗh mijts nwiinguex̲iän, haxøøgwiinmahñdy jaˈa jäyaˈayhajxy jim̲ miøød. Paady hajxy nähix̲ hahixøˈø mnibiädaˈagøøjät. Meeˈxxieemy hajxy jaduhn̲ mwädítät.

17 Mniyajcopcøˈøwøøjäp mijts. Xyajcøˈødägǿˈøwäp mijts maa jaˈa tuuṉgmøødpän. Mänítäts hajxy xwyiinwop xjiøjwóbät maa jaˈa chajtøgootyhajxiän.
18 Høxtä jimṉ hajxy xyajmedsaˈañ maa jaˈa gobiernä wyiinduumhajxiän, møød jimṉ maa jaˈa caˈa judíos wyiinduumhajxiän.
19 Pero coo hajxy jaduhṉ xyajmédsät maa jaˈa wyiinduumhajxiän, cab hajxy mdaj mmáyät waamṉbaty hajxy hänajty mmädiaˈagaˈañ. Coo jaduhṉ yhabáadät, mänitä Dios jaduhṉ xyhawáaṉnät waamṉbaty hajxy jaduhṉ mmäná'anät.
20 Cab hajxy hamdsoo mmädiaˈagaˈañ. Dioshespírituhaam hajxy jaduhṉ mmädiaˈagaˈañ.
21 ’Haxøøg jaduhṉ jiadaˈañii. Hamdsoo hajxy ñiñähanuuˈxøˈøwaˈañii jaˈa tuˈqueˈexpä-jäyaˈay. Jaduhṉ jaˈa tieedyhajxy jiatcøˈøwaamṉbä møødä yhuunghajxy.
22 Jaˈa høøc̈hcøxpä mijts jaˈa jäyaˈayhajxy nägøx̱iä xmiähaṉhadaˈañ. Øṉ jaduhṉ meeˈxtujp cøjxtaˈaxiøø, jeˈeds jaduhṉ mähmøˈøwaamṉb hodiuum.
23 Coo mijts hajxy xchaac̈htiúnät mädu'ughagajpt, mänit hajxy mbäyǿˈøgät, mänit hajxy mnǿcxät wiingtuum. Tøyhájtäts mijts nnämaˈay, cooc̈h hänajty ngädaˈagaˈañ, høøc̈h jaˈa Diosquex̱ypä, cahnä cajpt hajxy hänajty mwiinwädityñä maa jaˈa judíoshajxy chänaˈayän.
24 ’Cabä pøṉ jaduhṉ jiaty nebiä wyiindsǿṉ jiatiän.
25 Coo hajxy jaduhṉ mjádät nebiä mwiindsøṉhajxy jiatiän, jootcujc hajxy jaduhṉ mhídät. Cooc̈hä jäyaˈayhajxy jaduhṉ tøø xñämaˈay: “Møjcu'u”, jaduhṉ mijts hajxy xñämaˈawaamṉbä.
26 ’Cabä cu'ug hajxy mdsähgǿˈøwät. Nebiaty hajxy jaduhṉ jiatcøˈøy hameeˈch, cähxøˈøgaamṉb jaduhṉ.
27 Waamṉbátyhøch mijts hameeˈchhaam nnajtscapxǿøyyäm, majiäyaˈayhagujc hajxy myajcapxǿˈøwät.
28 Cab hajxy mdsähgǿˈøwät pøṉ jaˈa mnaax̱niˈx hajxy xyaghóˈcäp; cabä mháañämä hajxy jaduhṉ xyaghóˈcät. Jaˈa Dios hajxy mdsähgǿˈøwäp; jeˈedsä cuhdujt jaduhṉ møød coo hajxy jiiby xquiéxät haxøøgtuum. Jiiby jaˈa mnaax̱niˈxhajxy quiuhdägóyyät møødä mháañämähajxy.
29 ’Jaˈa muuxyhuunghajxy, coo hajxy quiaˈay, yhijxyp jaˈa nDeedyhájtämhajxy jaduhṉ, hoy hajxy quiaˈa ja tsow̱ä.
30 Jaanä jaduhṉ mijts xyhijxpä, høxtä xñajuøøyyäp mijts naag mijts mguhwaay.
31 Cabä jäyaˈay hajxy mdsähgǿˈøwät; hix̱, mmaas tsoobaatp mijts quejee jaˈa muuxyhajxy.
32 ’Pønjátyhøch jaˈa nmädiaˈagy xmiøødyajtuˈugøøby maa jaˈa cuˈugwiinduumän, mänítøch jaˈa miädiaˈagyhajxy

nmøødyajtu'ugø'øwaaṃbä maačhä nDeedy wyiinduumän jiṃ tsajpootyp.

33 Pero pønjátyhøch jaduhṇ tu'ugmädia'agy tøø xquia'a møødhity maa ja'a cu'ugwiinduumän, ni høøčh jaduhṇ tu'ugmädia'agy nga'a møødhidaaṃbä maačhä nDeedy wyiinduumän jiṃ tsajpootyp.

34 'Coočh yaa tøø ngäda'agy, paadiä jäya'ayhajxy jaduhṇ ñimiädsibø'øwa'añii ja'a høøčh nmädia'agyquiøxpä. Cab hajxy jootcujc yhida'añ.

35-36 Tu'tøjc hajxy jaduhṇ ñimiädsibø'øwa'añii, møødä tiaj møødä tieedy, møødä ñøøx møødä miajc, møødä jiaxie'eb møødä xiocy.

37 'Øṇä tiaj øṇä tieedy maas tsojp quejeečh høøčh jaduhṇ xchocy, cábøch ja'a nmädia'agy hoy xpianócxät. Y øṇä ñøøx øṇä miajc maas tsojp quejeečh høøčh jaduhṇ xchocy, ni je'eč ja'a nmädia'agy hoy xquia'a panócxäbät.

38 Øṇä jioot tsojp coočh høøčh xpianócxät, pero cabä jioot jaduhṇ chocy coo chaačhpógät nébiøch jaduhṇ nd-saačhøga'añän, cábøch nmädia'agy jaduhṇ hoy xpianócxät.

39 Øṇä jiugyhajt jaduhṇ ja wi'i yaghoyø'øwaaṃb, tägóyyäp ja'a jiugyhajt jaduhṇ. Pero øṇä jiugyhajt najtshixø'øwaaṃb ja'a høøčhcøxpä, je'eds hodiuum nøcxaaṃb.

40 'Øṇ mijts jaduhṇ xchojp, jaduhṇ mäwíinøch høøčh xcho-jpä. Y óṇhøch høøčh jaduhṇ xchojp, jaduhṇ mäwíinädsä Dios jaduhṇ chojpä, ja'ač tøø xquiéẋiäbä.

41 Ja'a Diosqueẋyhajxy, hodiuum hajxy ñøcxa'añ. Jaanä jiṃ hajxy ñøcxaaṃbä øṇ jaduhṇ tsojp ja'a Diosqueẋy. Paady hajxy chogyii coo hajxy jaduhṇ Dyiosqueẋiä. Jaanä jiṃ hajxy ñøcxaaṃbä hodiuum øṇ jaduhṇ tsojp ja'a hojiäya'ay.

42 Coo hädaa häyoobäya'ay tøchñøø ñä'ä mo'owóøjät je'eguiøxpä cooč jaduhṇ xpianøcxy, mänit jaaya'ay piäda'agóøjät hodiuum, ja'a nøø tøø yéquiäbä. Tehṃ tiøyhajt jaduhṇ.

11

1 Coo ja'a Jesús ja'a jiamiøødhajxy yajwiingapxøøbiädøøyy, mänit jiṃ chohñ. Mänit tiägøøyy yajnähixøøbiä maa ja'a cajpt mäwiingoṇän.

2 Ja'a Juan, tsuṃyhäñaaby hänajty je'e. Coo miädoyhajty coo ja'a Cristo hänajty wiädity yajnähixøøbiä, mänitä miägu'ughajpä metsc quiejxy maa ja'a Jesúsän.

3 Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

—Nej, miičh ja'a Crístojä, ja'a Dios jaduhṇ quiexaaṃbiä, tøgä wiinghäna'c je'ejä.

4 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Nøcx ja'a Juan hajxy hawaaṉä neby hajxy xii mhix̱ mmädoyy.

5 Nøcx hajxy yajmøødmädia'ag coo ja'a wiindshajxy tøø yhijxø'øgy, coo ja'a tecymia'adpähajxy tøø yo'oyø'øgy, coo ja'a haxøøgpa'ammøødpähajxy tøø ñähwa'ač̆h, coo ja'a cuhnatpähajxy tøø miädoow̱ø'øgy, coo ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy tøø jiujypiøcy, coo ja'a häyoobäya'ayhajxy tøø yajmøødmädia'agyii ja'a Diosmädia'agy.

6 Jootcujc hajxy jaduhṉ yhity ja'ač̆h nmädia'agy hajxy hamuumdu'joot tøø xmiäbøjcäbä.

7 Coo ja'a Juan miägu'ughajpähajxy wyiimbijty, mänitä Jesús ja'a cu'ug tiägøøyy møødmädiaacpä ja'a Juancøxpä.

—Coo hajxy tøø mhoy pactuum, ja'a Juan miädia'agy hajxy hänajty mmädow̱áaṉäp, túhm̱äts. Cabä tsajcapy pojyu'xpä hajxy hoy mhix̱y. Caj pues, paady hajxy jim̱ tøø mhoy coo ja'a Juan ja'a miädia'agy hajxy hänajty mmädow̱aaṉä.

8-9 Diosquex̱y je'e, paadiä miädia'agy hajxy hoy tøø mmädoow̱ä, hoy ja'a howyit hänajty quia'a ja møødä nebiä mäyøøjäya'ayhajxy miøødän. Tøyhajt jaduhṉ coo ja'a Juan ja'a Diosmädia'agy yajwiingapxø'øy. Pero ja'a Diosmädia'agy hajxy nä'ä jaac yajnähixøøbiä, je'edsä cuhdujt hajxy maas may tøø mio'oyii ja'a Diósäm.

10 Ja'a Diosmädia'agy jecy mädiáacäbä, Juan je'e. Nøm̱ä Dios jecy miänaaṉ̃ coo ja'a quiuguex̱y hänajty jayøjp quiexa'añ maa ja'a cu'ugän, ween yajwiinxiic yajwiingapxø'øy coo ja'a yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixó'øwät. Høx̱háamhøch hänajty ngäda'aga'añ. Jayøjp ja'a Juan jiaanč̆h quejxä; høx̱háamhøch njaanč̆h cädaacy.

11 Ni pøṉ jaduhṉ jäda'ahaty quia'a mäbaady hädaa yaabä naax̱wiin nebiä Juan mäyajnäbejpä ja'a cuhdujt miøødän. Tøyhajt jaduhṉ. Pero cooč̆h hänajty tøø nho'nä, cooč̆h hänajty tøø nnøcxtägach maač̆h nhuuc tsohm̱bän, pønjaty ja'a Diosmädia'agy mäbøgaam̱b ja'a høøč̆hcøxpä, maas mayyä cuhdujt hajxy hänajty miøødhada'añ quejee ja'a Juan miøødä, hoy ja'a møjcuhdujt hajxy hänajty quia'a ja møødä.

12 'Coo ja'a Juan tiägøøyy mäyajnäbejpä, høxtä je'enä jäda'anäbaadyñä, nägø'ø nädecypiä ja'a jäya'ayhajxy jia wi'i tiägø'øwa'añ maa ja'a Dios wyiinduumän.

13-14 Ja'a Diosquex̱yhajxy jecypiä, jaduhṉ hajxy jecy miänaaṉ̃ coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ. Jaduhṉä Moisés miädia'agy miänaam̱bä. Pero jayøjpäc ja'a Elías hijty myina'añ. Y coo ja'a Juan tøø miech, Elías je'e, pø mwiinjuø'øwaam̱by hajxy jaduhṉ.

15 Pøṉ mädohnd møød, ween miädoy.

16 Pänébiøch jäyaˈayhajxy nyajmäbáadät jaˈa jädaˈahatypä.
Cab hajxy tii yhojiäwøˈøwaˈañ. Jaduhn̲ mäwíinäts hajxy jeˈe
nebiä pigänaˈc wiinhecpän. Coo hajxy nax̲y miech häyøˈpä
tøjpaˈc, mänitä miäbigänaˈc hajxy ñämaˈay:
17 “Tøø højts nja xuˈuxy, pero cab hajxy tøø mhech. Tøø højts
hojiøøñä nja høy, pero cab hajxy tøø mjøˈøy.”
18 Coo jaˈa Juan miejch, cab hänajty quiayaˈañ yhuˈugaˈañ.
Mänit mijts mnänøøm̲y coo jeˈe quiuˈumañøøbiä.
19 Mänítøch nbamejtspä, høøc̆h jaˈa Diosquex̲ypä. Mänítøch
ndägøøyy caabiä huucpä. Jadúhn̲høch mijts xñänøøm̲bä cooc̆h
nwiˈi quiayaˈañ cooc̆h nwiˈi yhuˈugaˈañ, cooc̆hä cubojpä
cugädieeybä nmäguˈughaty møødä yajnähjuudiuutpädøjc. Pero
yajcähxøˈøgaam̲by jaˈa Dios jaduhn̲ jaˈa wyiinmahñdyhaam
cooc̆h jaˈa tøyhajt jaduhn̲ nmøødä.
20 Mänitä Jesús tiägøøyy hamänajpä. Jaˈa cajptjäyaˈayhajxy
jaduhn̲ hojjä, jaˈa hajxy hänajty tsänaabiä maa jaˈa Jesús jaˈa
hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty tøø jia yajcähxøˈøguiän. Paady
jaduhn̲ yhamänajty, coo yhaxøøgwiinmahñdy hajxy hänajty tøø
quiaˈa najtshixøˈøy. Mänitä Jesús miänaañ̲:
21 —Haxøøg mijts mjadaˈañ mhabetaˈañ, mijts yaa tsänaabiä
Corazín møødä Betsaida. Jaˈa jecyjiäyaˈayhajxy hijty jim̲
tsänaabiä Tiro møødä Sidón, coo hajxy häxøpy tøø yhix̲y
jaˈa hoy-yagjuøøñäjatypä nej mijts tøø mja hix̲iän, tøø jaˈa
yhaxøøgwiinmahñdy hajxy häxøpy ñajtshixøˈøy.
22 Tøyhajt jaduhn̲, coo jaˈa Dios yaghabáadät, maas
haxøøgtuum mijts jaduhn̲ xpiädaˈagaˈañ quejee jaˈa
jäyaˈayhajxy jim̲ jecy tsänáayyäbä Tiro møødä Sidón.
23 Y mijts jim̲ tsänaabiä Capernaum, mja wiˈi yajcumayaam̲b
hajxy jaduhn̲. Pero cabä Dios hajxy jaduhn̲ xquiumayaˈañ.
Jaˈa jecyjiäyaˈayhajxy hijty jim̲ tsänaabiä Sodoma, coo jaˈa
hoy-yagjuøøñäjatypä hajxy häxøpy tøø yhix̲y nej mijts tøø mja
hix̲iän, cab hajxy häxøpy tøø quiuhdägoy.
24 Tøyhajt jaduhn̲, coo jaˈa Dios yaghabáadät, maas
haxøøgtuum mijts xpiädaˈagaˈañ quejee jaˈa jäyaˈayhajxy
jim̲ jecy tsänáayyäbä Sodoma.
25 Mänitxøø jaˈa Jesús miänaañ̲:
—Teedy, miic̆h nbaˈyaax̲yp. Miic̆h jim̲ häñaaby tsajpootyp;
miic̆h yaa Dioshajp maa hädaa yaabä naax̲wiinän.
Dioscujúˈuyäp coo jaˈa tøyhajt tøø myajnähixøˈøy jaˈa hajxy tii
caˈa jajpä. Caj tøø myajnähixøˈøy jaˈa hajxy tyijy jajpä.
26 Tøyhajt jaduhn̲, Teedy, jeˈeguiøxpä coo miic̆h mjoot
jaduhn̲ chocy.
27 Mänitä Jesús miänáan̲gumbä:
—Tøøc̆hä nDeedy jaˈa tøyhajt xquiøx̲y yajcøˈødägøˈøy.
Cábøch pøn̲ xyhix̲yhaty, høøc̆h jaˈa Dioshuung. Tøyhajt

jaduhn̲. Jagóoyyøčh nDeedy xyhix̲iä. Y cábøch ja'a nDeedy pøn̲ xyhix̲yhajtä. Jagóoyyøčh jaduhn̲ nhix̲iä, høøčh ja'a Dioshuung. Nyajnähdíjäbøch pønjátyhøch nDeedy hix̲yhádäp.

28-30 Mijts, pøn̲ jaduhn̲ ca'a mee'xtugaam̲b neby hajxy hijty mguhdujthatiän, høøčh nguhdujt habójcäc. Hojióothøch nmøød; cábøch nyajcumaya'añ. Mänítäts ja'a hoybä weenbä hajxy mbáadät. Cábøch ja'a jemčhpä mapxypä jaduhn̲ nbäda'aga'añ.

12

1 Mänitxøø ja'a Jesúshajxy hänajty wiädity trigoni'ibyquiujc poo'xxiøøjooty. Yähó'cäp ja'a Jesús jiamiøødhajxy hänajty. Mänit hajxy tiägøøyy trigotøjpä.

2 Coo ja'a fariseoshajxy jaduhn̲ yhijxy, mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

—Huug hix̲, xiidsä mmägu'ughajpä trigo hajxy wyi'i tiøjy. Cabä cuhdujt jaduhn̲ myiñ̲ coo hajxy tii ndúun̲ämät ja'a poo'xxiøøjooty.

3 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Nej, cahnä ja'a Diosmädia'agy hajxy mgapxiä. Jim̲ jaduhn̲ myiñ̲ cujaay coo ja'a Davidhajxy yäho'pøjcä.

4 Mänit hajxy tiägøøyy Diostøgooty. Mänitä Diostsajcaagy hajxy quiaayy, ja'a teedyhajxy hänajty tøø quiuyoxó'øyäbä. Cabä cuhdujt hänajty pøn̲ miøødä coo hajxy quiáyät ni ja'a Davidhajxy. Jagooyyä teedy ja'a cuhdujt hajxy hänajty miøødä coo hajxy quiáyät.

5 Jaduhn̲ cujaay myiim̲bä maa ja'a Moisés miädia'aguiän coo ja'a teedyhajxy tsajtøgootypä quia'a nä'ägädä poo'xy ja'a poo'xxiøøjooty; y cab jaduhn̲ ñejpiä.

6 Y høøčh, maas móc-høch ja'a cuhdujt jaduhn̲ nmøødä quejee ja'a tsajtøjc.

7 Caj mijts mwiinjuø'øy waam̲b ja'a Diosmädia'agy jaduhn̲ miäna'añ: "Mänáam̲bøch jaduhn̲ coo hojioot hajxy mmøødhádät; cábøch jaduhn̲ nmäna'añ coo animal hajxy myóxät ja'a høøčhcøxpä." Coo hajxy jaduhn̲ mwiinjuó'øwät, cabä jäya'ay hajxy nä'ä nägoodä mwiingapxpédät.

8 Høøčh ja'a Diosquex̲ypä, nmóødhøch cuhdujt jaduhn̲ høxtä maa ja'a poo'xxiøøbaadiän.

9 Mänitä Jesús jim̲ chohñ̲. Mänit tiägøøyy tsajtøgooty.

10 Jiibiä mähdiøjc hänajty tu'ug; cø'ødø'øds hänajty tu'nax̲. Jiibiä fariseoshajxy hänajty näje'e tiänaabiä. Mänitä Jesús miäyajtøøw̲ä:

—Nej, hoy jaduhn̲ coo ja'a pa'amjäya'ay myajmøcpógät ja'a poo'xxiøøjootiä.

Paadiä fariseoshajxy jaduhn̲ miänaañ̲, yhøxtaaby ja'a wiinmahñdy hajxy hänajty nebiä Jesús hajxy yajtsumøøjät. Coo ja'a Jesús ja'a pa'amjäya'ay yajmøcpøgät ja'a poo'xxiøøjooty, mänitä Jesús hajxy hänajty yajtsuma'añii.

11 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Hoy pues. Coo pøn̲ mieeg quiuga'awø'øy nøøjutjooty ja'a poo'xxiøøjooty, mänit hajxy nøcxy yajpädsøm̲y, túhm̲äts.

12 Y maas tsoobaatp ja'a jäya'ay quejee ja'a meeg. Hoy jaduhn̲ coo jäya'ay mnäxúudsät ja'a poo'xxiøøjooty.

13 Mänitä Jesús ja'a mähdiøjc ñämaayy:

—Xajtøw̲ yø'ø mgø'ø.

Mänit xiajtøøyy. Mänit miäbaaty nebiä tu'ugpän.

14 Mänitä fariseoshajxy tiøjpädsøøm̲y. Mänit hajxy quiojyquiapxyhajty nebiä Jesús hajxy yaghó'ogät.

15 Coo ja'a Jesús jaduhn̲ miädoyhajty, mänit jim̲ chohñ̲. Mänitä jäya'ay may piadu'ubøjcy. Mänitä Jesús ja'a pa'amjäya'ay yajmøcpøjcy nägøx̲iä.

16 Mänit jaduhn̲ miänaañ̲ coo hajxy quia'a nägápxät pøn̲ je'e.

17 Jaduhn̲dsä tiøjiajty nebiä Isaías jecy miänaañ̲än, ja'a Diosquex̲ypä. Dios jaduhn̲ mänaam̲b:

18 Høøčhä nmoonsä hädaa, ja'ačh tøø nwiimbíyyäbä.
Ndsójpiøch jaduhn̲. Jootcújc-høch nnijiäwø'øyii yø'øgøxpä.
Nbäda'agáam̲biøch ja'a nhEspíritu maa yø'øjän.
Høøčh nguhdujt jaduhn̲ xyajwiingapxø'øwáan̲äp maa ja'a jäya'ayhajxy nägøx̲iän.

19 Caj chiptuna'añ; caj ya'axa'añ caj jioga'añ.
Hahuum jaduhn̲ wiädita'añ cajptooty.

20-21 Jiootcapxmøcpøgaam̲by pøn̲ hobiä nejpiä mäbøjp.
Mäbøgáan̲äxäp ja'a miädia'agy ja'a jäya'ayhajxy nägøx̲iä.
Mänit jaduhn̲ tiägø'øwa'añ hoyhanehm̲bä.

22 Mänitä mähdiøjc tu'ug yajmejtsä maa Jesúsän. Wiindsä mähdiøjc hänajty, møød hänajty yhuumä, møød ja'a møjcu'uba'am hänajty miøødä. Mänitä Jesús jaduhn̲ yajnähwaach, yaghijxø'cy, yajcapxø'cy.

23 Mänitä jäya'ayhajxy nägøx̲iä yagjuøøyy. Mänit hajxy ñiñämaayyä:

—Nej, David yhap yhocäda'a yø'øduhn̲ä.

24 Coo ja'a fariseoshajxy jaduhn̲ miädooyy, mänit hajxy miänaañ̲:

—Coo yø'ø craa ja'a møjcu'uwiinmahñdy jaduhn̲ miøødä, paadiä møjcu'uba'am jaduhn̲ yajnähwa'ačh.

25 Ñajuøøbiä Jesús hänajty nebiä fariseoshajxy hänajty wyiinmahñdyhaty. Mänit miänaañ̲:

—Coo ja'a tu'hagajptpä jäya'ayhajxy ñimiädsibø'øwøøjät, cuhdägóyyäp ja'a quiajpthajxy jaduhn̲. Y coo ja'a

tu'ugtøgootypä jäya'ayhajxy ñimiädsibø'øwóøjät, cab hajxy hoy yhíjnät tu'ugtøgooty.
26 Jaanä jaduhnduhmbä, coo ja'a møjcu'uhajxy ñimiädsibø'øwóøjät, tägóyyäp ja'a wyiinmahñdyhajxy jaduhn.
27 Hoorä, mijts jaduhn mänaamb cooč'h ja'a møjcu'uba'am nyajnähwa'ač'h ja'a møjcu'uwiinmahñdyhaam. Coo häxøpy jiaduhnä, maa mijts ja'a mjamiøød ja'a wiinmahñdy hajxy piaady coo ja'a møjcu'uba'am hajxy yajnähwa'ač'h. Hamdsoo hajxy myajcähxø'øgy coo ja'a tøyhajt hajxy mga'a møødä.
28 Pero høøč'h, Dioshespírituháamhøch ja'a møjcu'uba'am nyajnähwa'ač'h. Cähxø'p jaduhn coo tøø yhabaatnä coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.

29 'Coo ja'a møjcu'u xquia'a yajmäjädá'agät, cabä miäjaa jaduhn mbójcät.

30 'Pónhøch jaduhn xquia'a møødpädø'p, høøč'h nmädsip je'e. Y pónhøch jaduhn xquia'a møødtuumb, xmiähanhájpøch je'e.

31-32 'Je'eguióxpøch mijts jaduhn nnäma'ay, coo pøn jaduhn tiu'udägóyyät, hoy jaduhn ñähwá'adsät, hóyhøch jaduhn xjia nänømy, høøč'h ja'a Diosquexypä. Pero coo pøn jaduhn ñänómät ja'a Dioshespíritu, cab jaduhn mänaa ñähwa'adsa'añ.

33 'Mhøxcábäp hajxy jaduhn pøn ja'a howyiinmahñdy møød; je'eds hoy wädijp. Pøn ja'a howyiinmahñdy ca'a møød, cab hoy wiädity.
34 Jaduhn mäwíinäts mijts hajxy mjatcø'øy nebiä tsahñdiän. Paadiä hoybä hajxy mga'a mädia'aga'añ, coo ja'a haxøøgwiinmahñdy hajxy mmøødä. Haagä mgopcooty ja'a mmädia'agyhajxy jaduhn chohnda'agy.
35 Jaaya'ay hojiäya'aybä, hoy jaduhn quiapxy miädia'agy je'eguiøxpä coo ja'a howyiinmahñdy miøødä quiopcooty. Pero jaaya'ay ca'a hoybä, haxøøg jaduhn quiapxy miädia'agy je'eguiøxpä coo ja'a haxøøgwiinmahñdy miøødä quiopcooty.
36 Chaač'h mijts nnäma'ay, coo jaduhn yhabáadät coo ja'a Dios hänajty yajnähdija'añ, mänitä Dios hajxy xmiäyajtøwa'añ waambaty hajxy hänajty tøø mgapxtägoy, hoy hajxy jaduhn tøø mja nä'ä wiingapxnaxy.
37 Pø haxøøg hajxy hänajty tøø mmädia'agy, mänit Dios hajxy xpiäda'aga'añ haxøøgtuum. Pø hoy hajxy hänajty tøø mmädia'agy, mänitä Dios hajxy xpiäda'aga'añ hodiuum.

38 Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a fariseoshajxy näje'e møødä ley-yajnähixøøbiähajxy:

—Wiindsøn, højts ja'a hijxtahnd huuc yaghíjxäc ja'a hoy-yagjuóøñäbä.

39 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä, haxøøg hajxy jiatcø'øy; cabä Dios hajxy chocy. Ja'a hijxtahn̲d hajxy mja wi'i yhixaam̲by. Jagooyyä hajxy jaduhn̲ mhixa'añ nebiä hijxtahn̲d jecy quiähxø'quiän ja'a Jonáscøxpä, ja'a Dios jecy quiéjxäbä.

40 Ja'a ballenajoodooty ja'a Jonás yhijty tägøøgxøø tägøøgtsuhm̲. Jadúhn̲äts høøčh nhidaam̲bä naax̲jutjooty tägøøgxøø tägøøgtsuhm̲, høøčh ja'a Diosquex̲ypä.

41 Coo ja'a Jonás jaduhn̲ piädsøøm̲y ballenajoodooty, mänitä Diosmädia'agy hoy yajwa'xy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Nínive. Coo hajxy jim̲ miädooyy, mänit hajxy miäbøjcy. Mänitä yhaxøøgwiinmahñdy hajxy ñajtshixøøyy. Y cabä Jonás møjtuun̲g hijty jaduhn̲ jiaty møødä. Maas møjtúun̲ghøch nmøødä høøčh. Pero cábøch nmädia'agy hajxy xmiädow̲aan̲ä, ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä. Coo jaduhn̲ yhabáadät coo hajxy hänajty yajnähdija'añii, mänit hajxy ñäma'awa'añii coo hajxy jaduhn̲ piäda'agóøjät haxøøgtuum. Ja'a jecyjiäya'ayhajxy jaduhn̲ mäna'anaam̲b, ja'a hajxy hijty jegyhajty tsänaabiä Nínive.

42 Jaduhn̲dsä to'oxiøjc miäna'anaam̲bä, ja'a jecy gobiernähájtäbä jäguem̲naax̲ ja'a jøømbojmänajpä. Mänitä Salomón hoy miämädoow̲hity, je'eguiøxpä coo ja'a Salomón hänajty jiaančh tehm̲ quiuhwijjiä. Y cabä Salomón ja'a møjtuun̲g hijty jiaty møødä. Maas møjtúun̲ghøch nmøødä høøčh. Pero cábøch nmädia'agy hajxy xmiädow̲aan̲ä, ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä.

43-45 'Ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä, haxøøgwiinmahñdy hajxy miøød. Y coočh nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøjcät, maas haxøøg hajxy jaduhn̲ jiádät. Jaduhn̲ mäwíinäts hajxy jiádät nebiä jäya'ay møjcu'umøødpän. Coo ja'a møjcu'u jiiby piädsøm̲ät maa jaaya'ay quiopcän, mänitä poo'xtaact nøcxy jäguem̲duum yhøxta'ay maa ja'a tø'ødsnähgapän. Coo ja'a poo'xtaact jim̲ quia'a páadät, mänit miäna'ana'añ: "Mejor nnä'ägä nøcxtägáchhøch maačh nhuuc tsohm̲bän." Coo jaduhn̲ wyiimbídät, mänitä jäya'ay quiopc jaduhn̲ piáatät nebiä yajwa'adstøjcän, ja'a yajxón̲ tøø pie'edyíijäbä. Mänitä jiamiøød nøcxy juxtujc jiaac woy, ja'a maas haxøøgpä. Mänit hajxy nägøx̲iä tiägø'øy maa jaaya'ay quiopcootiän. Y maas haxøøg jaaya'ay jaduhn̲ jiada'añ quejee hijty yhity.

46 Jim̲nä ja'a Jesús ja'a cu'ug hänajty miøødmädia'agyñä, mänitä tiajhajxy miejch møødä piuhya'ayhajxy. Jim̲ hajxy miähmøøyy tøba'am. Ja'a Jesús hajxy hänajty miøødmädia'agaam̲by.

47 Mänitä Jesús hoy ñäma'ayii:

—Xiidsä mdaj xmiøødmädia'aga'añ tøba'am møødä mbuhya'ayhajxy.

48 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Póṉhøch ndajhajpy; póṉhøch nbuhya'ayhajpy.
49 Mänitä jiamiøød ñädsiiwøøyy. Mänit miänaañ:
—Høøčh ndaj yø'ø; høøčh nbuhya'ay yø'ø.
50 Póṉhøch ja'a nDeedy miädia'agy xquiudiúuṉäp ja'a tsajpootypä, jaduhṉ mäwíinäts hajxy je'e nébiøch nbuhya'ayän, nébiøch nbuhdo'oxiän, nébiøch ndajjän.

13

1 Mänitxøø ja'a Jesús jimṉ chohñ tøgooty. Mänit jimṉ miejch mejypia'a. Hoy jimṉ yhäñaaguiäda'agy.
2 Mänitä jäya'ay may miejch maa ja'a Jesús hänajtiän. Mänitä Jesús tiägøøyy barcojooty. Hoy jiiby yhøxta'agy. Cøjxä jäya'ayhajxy jimṉ miähmø'øy pu'uwiing.
3 Mänitä Jesús tiägøøyy yajnähixøøbiä madiu'u. Mäbaadyhaam jaduhṉ yajnähixøøyy. Mänit miänaañ:
—Mänitä jäya'ay tu'ug tiu'ubøjcy niippä.
4-8 Coo ja'a tøømd tiägøøyy wøjpä, näje'e ja'a tøømd quiahy tu'haam, näje'e quiahy tsaanähgøxp, näje'e quiahy haptiooty, näje'e quiahy maa ja'a hoñaax̱än. Ja'a jimṉ cáhẇäbä tu'haam, yajpädø'c ja'a muuxyhajxy je'e. Ja'a jimṉ cáhẇäbä tsaanähgøxp, paquiä jaduhṉ jia mujxy, je'eguiøxpä coo ja'a naax̱ quia'a jaty cøøcä. Coo quiøx̱xøøjøøyy, mänitä tiøøch, coo ja'a tyicts hänajty quia'a møødä. Ja'a cáhẇäbä haptiooty, ja mujx jaduhṉ. Ja yee'c jaduhṉ, pero cabä ñä'ä tøømbejty. Hix̱, ja'a hapty je'e xaamṉ. Y ja'a cáhẇäbä maa ja'a hoñaax̱än, may jaduhṉ tiøømhajty, näje'e mägo'xhaam, näje'e tägøøghii'xhaam, näje'e hii'xmajc-haam.
9 Øṉ jaduhṉ wiinjuøøby, weenčh hädaa nmädia'agy xmiäbøjcä.
10 Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a jiamiøødhajxy. Mänit miäyajtøøẇä:
—Tii ja'a cu'ug coo myajnähixø'øy yajmäbaadyhaam.
11 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Tøø mijts ja'a Dios xyajwiinjuø'øy nebiaty yhane'emy. Cab hijty yajwiinjuø'øy. Y yø'ø cu'ughajxy, cab hajxy hoy wyiinjuø'øwa'añ.
12 Øṉ madiu'u jaduhṉ møød, maas may jaduhṉ mio'owa'añii. Pero øṉ weeñtiä møød, øgáaṉäxäp je'e mäduhñtiä jimṉ miødä.
13 Páadyhøch jaduhṉ nmädia'agy yajmäbaadyhaam. Jia wi'i yhee'py hajxy, cab hajxy tii yhix̱y. Jia wi'i miämädooẇhijpy hajxy, cab hajxy wyiinjuø'øy, neby hajxy tii quia'a mädoybän.
14 'Tøjiajp jaduhṉ yø'øya'aguiøxphajxy nebiä Isaías jecy miänaañän, ja'a hijty jegyhajty wädijpä Diosquex̱y:
Mmädoẇaamby hajxy jaduhṉ, cab hajxy mwiinjuø'øwa'añ;

Mheebaam̱by hajxy, cab hajxy mhixa'añ.
15 Tøø hädaa jäya'ayhajxy quiuhxex̱y;
nebiä cuhnatpän, nebiä wiimbi'idspän hajxy jaduhṉ
ñibiäda'agyii neby hajxy jaduhṉ quia'a wiinjuǿ'øwät,
nébiøch nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøjcät.
Cooc̆h nmädia'agy hajxy xmiäbøjcät,
mänítøch hajxy jaduhṉ nyajnähwá'adsät.
16 'Jootcujc jaduhṉ mhity je'eguiøxpä coo hajxy jaduhṉ
mhix̱y, coo hajxy jaduhṉ mmädoy.
17 Tøyhájthøch mijts nnäma'ay, may ja'a Diosquex̱ypähajxy,
may ja'a hojiäya'aybähajxy jia hixaaṉ̃ nej mijts cham̱ mhix̱iän.
Jia mädow̱aaṉ hajxy nej mijts cham̱ mmädoyyän.
18 'Huuc mädow̱ hajxy waam̱b ja'a niippä cwieento
miädia'agytiägø'øy.
19 Näje'e ja'a jäya'ayhajxy, coo ja'a Diosmädia'agy hajxy
miädoy nebiä Dios yhane'emiän, cab hajxy wyiinjuø'øy.
Mänitä Diosmädia'agy hajxy piǿjcäxä ja'a møjcu'ugong.
Jaduhṉ mäwíinäts hajxy je'e nebiä tøømd quiahyyän tu'haam.
20-21 Näje'e ja'a Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot
yhuuc ja mäbøcy. Pero coo hajxy chaac̆htiuñii ja'a
Diosmädia'agyquiøxpä, mänit hajxy piädsøøm̱nä. Jaduhṉ
mäwíinäts hajxy je'e nebiä tøømd quiahyyän tsaanähgøxp.
Paquiä jaduhṉ tiø'øc̆h je'eguiøxpä coo ja'a tyicts quia'a hity.
22 Näje'e ja'a Diosmädia'agy hajxy yhuuc ja mädoy. Pero
jiaanc̆h tehm̱ jiahmiejchp hajxy jaduhṉ hädaa yaabä
naax̱wiimbä. Jiaanc̆h tehm̱ yhadsojpy ja'a xädø'øñ hajxy,
paadiä Diosmädia'agy hajxy hoy quia'a panøcxa'añ. Jaduhṉ
mäwíinäts hajxy je'e nebiä tøømd quiahyyän haptiooty.
23 Näje'e ja'a Diosmädia'agy hajxy hoy wyiinjuø'øy. Hoy
hajxy jaduhṉ pianøcxy hamuumdu'joot. Jaduhṉ mäwíinäts
hajxy je'e nebiä tøømd quiahyyän hoñaaxooty.
24 Mänitä Jesús tiägøøguiumbä mädiaacpä yajmäbaadyhaam:
—Coo ja'a Dios yhane'emy, jadúhṉhøch nyajmäbaada'añ
nebiä tu'jäya'ay hodiøømd tøø wiǿjjiäbän maa ja'a ñaax̱än.
25 Mänitcoods hajxy quiøx̱y maaho'cy. Mänitä miädsip
ja'a cizañatøømd hoy wiøjy maa ja'a trigotøømd hänajty tøø
wiøjjiän.
26 Tu'cuhdujt ja'a trigo miujxy møødä cizaña. Coo ja'a trigo
xiäbaajøøyy, mänitä cizaña quiähxø'pä.
27 Mänitä jäya'ay hoy ñäma'ayíijäm ja'a mioonsähajxy: "Wi-
indsøṉ, hodiøømd miich mwøj, túhm̱äts. Pämaadä yø'ø
cizañahujts tøø chooñ."
28 Mänitä wyiindsøṉ miänaaṉ̃: "Nmädsiphøc̆häda'a jaduhṉ
tøø jiatcø'øy." Mänitä mioonsä miänaaṉ̃: "Nej, nøcxäp højts
yø'ø cizañahujts nwix̱iä."

29 Mänitä wyiindsøn̲ miänaañ̲: “Caj, cab hajxy mwíxät coo
ja'a trigo jaduhn̲ ñä'ä mäbädø'øgǿ'øwät.
30 Ween yhity; ween tu'cuhdujt yeegy. Coo ja'a trigopux̲
jaduhn̲ yhabáadät, mänítøch nmoonsä nguexa'añ, weenä
cizañahujts hajxy jayøjp quiøx̲y yajpädø'øgy. Ween hajxy
quiøx̲y haxoch. Mänít hajxy jaduhn̲ ñó'ogät. Mänitä trigo
hajxy ñähmádsät. Mänit hajxy piädá'agät tsehx̲jooty.”
31 Mänitä Jesús tiägøøguiumbä mädiaacpä yajmäbaadyhaam:
—Coo ja'a Dios yhane'emy, jadúhn̲høch nyajmäbaada'añ
nebiä mostazapajcän. Jim̲ tu'jäya'ay tøø ñi'iby maa ja'a
ñaax̲än.
32 Tøyhajt jaduhn̲ coo ja'a mostazapajc jiaanc̆h tehm̲ chayyä.
Pero coo yeegy, cruty jaduhn̲ jiaty nebiä quepychaajän.
Mädøyyä ja'a muuxyhajxy nøcxy jim̲ mia'ay yhaajiooty.
33 Mänitä Jesús miänáan̲gumbä yajmäbaadyhaam:
—Coo ja'a Dios yhane'emy, jadúhn̲høch nyajmäbaada'añ
nebiä to'oxiøjc ja'a tsajcaagychooy yajmädijǿ'øyäbän harina-
jooty tägøøgquipxøhñdy. Mänit jaduhn̲ cøx̲iä yajmäyäbicø'øy.
34 Jaduhn̲ä Jesús ja'a cu'ug yajnähixøøyy haagä
yajmäbaadyhaam.
35 Jaduhn̲ds tiøjiajty nebiä Diosquex̲ypä jecy quiujahyyän:
Mäbaadyháamhøch nmädia'aga'añ.
Nyajcähxø'øgáam̲biøch mädyiijaty hänajty yu'uc̆htiuum hijp
mänaa hädaa yaabä naax̲wiin yhawijy tiøø'xta'aguiän;
cahnä quiähxø'øgyñä.
36 Mänitä Jesús ja'a cu'ughajxy quiejxwiimbijty. Mänit
tiøjtägøøyy. Mänit ja'a jiamiøødhajxy miejch. Mänitä Jesús
hajxy ñämaayy:
—Højts capxwíjjäc ja'a cizañahujtscøxpä.
37 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Høøc̆h ja'a Diosquex̲ypä, jaduhn̲ mäwíinhøch høøc̆h nebiä
jaaya'ay hodiøømd tøø wiǿjjiäbän.
38 Y hädaa yaabä naax̲wiin, jaduhn̲ mäwíinäts hädaa
nebiä naax̲än maa ja'a hodiøømd wiøjjiän. Jaaya'ayhajxy
hanéhm̲äbä ja'a Diósäm, jaduhn̲ mäwíinäts hajxy je'e nebiä
hodiøømdän. Jaaya'ayhajxy hanéhm̲äbä ja'a møjcu'ugong,
jaduhn̲ mäwíinäts hajxy je'ebä nebiä cizañahujtsän.
39 Y ja'a møjcu'ugong, jaduhn̲ mäwíinäts je'e nebiä jaaya'ay
ja'a cizañahujts tøø wiǿjjiäbän. Coo ja'a naax̲wiimbä wyi-
imbida'añ, jaduhn̲ mäwíinäts je'e nebiä trigo hajxy ya-
jpädø'quiän møødä cizañahujts. Y ja'a Dios ja'a mioonsähajxy
tsajpootypä, jaduhn̲ mäwíinäts hajxy je'e nebiä jaaya'ay ja'a
trigo hajxy yajpädø'quiän.
40 Coo ja'a naax̲wiimbä jaduhn̲ wyiimbida'añ, jaduhn̲
mäwíinäts je'e nebiä cizañahujts hajxy ño'quiän.

41 Mänítøch nmoonsä nhane'ema'añ coo hajxy ween nøcxy
yajpädsøm̱y pønjaty ja'a haxøøgwiinmahñdy møød, møødä
pønjaty jaduhṉ ja wi'i yhadugaam̱b ja'a Diosmädia'agy. Jim̱
hajxy yajpädsøm̱a'añii maačh hänajty nhane'ema'añän, høøčh
ja'a Diosquex̱ypä.
42 Mänit hajxy hänajty quiujuipø'øwa'añii jøønjooty. Jiiby
hajxy jiø'øwa'añ xiuudsa'añ.
43 Ja'a hajxy jaduhṉ howiädijpä, jaančh tehm̱ miøj
jaančh tehm̱ jiaančh hajxy yhida'añ maa ja'a Tieedyhajxy
yhane'ema'añän. Pø jii mmädohndhajxy, mmädów̱äp hajxy
jaduhṉ.
44 'Coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ, jaduhṉ
mäwíinäts je'e nebiä jäya'ay maxiädø'øñ tiajó'øyäbän
naax̱pa'c. Coo øṉ piáadät, mänitä tiajøødiägatsa'añ.
Xooṉda'agaam̱b jaduhṉ. Mänit nøcxy tioogy tijaty jim̱ miøød.
Mänitä naax̱ nøcxy jiuy maa ja'a maxiädø'øñ tøø piaadiän.
45 'Coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ, jaduhṉ
mäwíinäts je'e nebiä perlatsaahajuubiän, ja'a jaančh tehm̱
yajxoṉbä. Ja'a perlatsaa, pic je'e møød pioobä.
46 Coo jaduhṉ tu'ug piáadät jaančh tehm̱ chow̱bä, mänit
nøcxy tioogy tijaty jim̱ miøød. Mänitä perlatsaa nøcxy jiuy.
47 'Coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ, jaduhṉ
mäwíinäts je'e nebiä hacxjohm̱d hajxy piädá'aguiäbän
mejjiooty coo hacx hajxy hänajty jiooma'añ madiu'u.
48 Coo ja'a hacxjohm̱d jaduhṉ yhúdsät, mänit hajxy
yhøxwohm̱bädsøm̱y. Mänitä hacx hajxy wyiimbiy ja'a
hojiatypä. Mänit hajxy piäda'agy cachjooty. Mänitä ca'a
hojiatypä hajxy ñøøga'adsø'øy.
49 Jaduhṉ mäwíinäts jiada'añ coo ja'a naax̱wiimbä wyiim-
bida'añ. Mänitä Dios ja'a mioonsähajxy wyiimbiwa'añ ja'a
hojiäya'aybä.
50 Øṉ ca'a hojiäya'ay, je'e hajxy cujuipø'øwáaṉäp jøønjooty.
Jiiby hajxy jiø'øwa'añ xiuudsa'añ.
51 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Nej, mwiinjuøøby hajxy jaduhṉä.
Mänit hajxy yhadsooyy:
—Wiindsøṉ, nwiinjuøøby højts jaduhṉ.
52 Mänitä Jesús miänáaṉgumbä:
—Coo ja'a ley-yajnähixøøbiähajxy tiägó'øwät habøjpä nebiä
Dios yhane'emiän, mejtstu'u ja'a mädia'agy jaduhṉ jiada'añ
møødä jecypiä møødä jem̱ybiä. Jaduhṉ mäwíinäts je'e nebiä
cudøjc madiu'u miødhátiäbän, møødä jem̱ybiä møødä je-
cypiä.
53 Coo ja'a Jesús jaduhṉ miädiaacpädøøyy, mänit jim̱ chohṉ̃.

54 Mänit miejch maa ja'a yhamdsoo cajptän. Mänit tiägøøyy
yajnähixøøbiä tsajtøgooty. Mänitä jäya'ayhajxy jiaanc̆h tehm̱
yagjuøøyy. Mänit hajxy miänaaṉ̃:
—Maa yø'ø wiinmahñdiäda'a tøø yhabøcy. Nebiä
hoy-yagjuøøñäjatypä jaduhṉ yajcähxø'øgy.
55 José yhuung yø'ø, yø'ø tsejtspä pujxpä. María ja'a tiaj
xiøhaty. Jue'e piuhya'ayhajxy xiøhaty, Jacobo, José, Simón,
møødä Judas.
56 Yaa hajxy chäna'ay maa højts ngajptän møødä pi-
uhdo'oxyhajxy. Pämaadä yø'ø wiinmahñdy yø'øduhm̱bä tøø
yajtsooñ.
57 Mänitä Jesús miädia'agy quia'a mäbójcäxa. Mänitä Jesús
miänaaṉ̃:
—Homiaajä ja'a Diosquex̱y wiädity, cumáayyäp jaduhṉ.
Pero cab jim̱ quiumayii maa yhamdsoo naax̱ maa yhamdsoo
tøjcän.
58 Cabä Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä jim̱ jiaty yajcähxø'cy,
je'eguiøxpä coo ja'a miädia'agy hänajty quia'a mäbójcäxä.

14

1 Mänitä Herodes miädoyhajty coo ja'a Jesús hänajty jim̱
wiädity. Ja'a Herodes, jim̱ hänajty je'e guiobernadorhaty
Galileanaaxooty.
2 Mänitä Herodes ja'a mioonsä ñämaayy:
—Juan mäyajnäbejpäda'a je'e. Tøøda'a jiujypiøcy. Paadiä
møcmäjaa jiaanc̆h tehm̱ miøødä.
3-4 Tøø ja'a Herodes ja'a Juan hänajty yajtsumyii. Tøø
ja'a Juan hänajty quiø'øxoc̆hii cadenahaam. Paadiä Juan
jaduhṉ chuum̱ä coo ja'a Herodes hänajty tøø ñäma'ay coo
jaduhṉ quia'a hoyyä coo ja'a Herodes ja'a piuhya'ay tio'oxiøjc
miøødtsänáayyät. Jue'e ja'a Herodes piuhya'ay hänajty xiøhaty,
Felipe. Jue'e ja'a Felipe tio'oxiøjc hänajty xiøhaty, Herodías.
5 Jaduhṉä Herodes hänajty tiajy miay coo ja'a Juan hänajty
yagho'oga'añ. Pero jaanc̆h tehm̱ chähgøøby ja'a Herodes
hänajty. Ja'a cu'ug hänajty chähgøøby je'eguiøxpä coo ja'a
cu'ughajxy hänajty miäna'añ coogä Juan ja'a Diosmädia'agy
hänajty yajwa'xy.
6 Mänitä Herodes jiumøjt jaduhṉ piejtä. Jim̱ä Herodes
hänajty yhäña'ay møødä pawoy pawichpähajxy. Mänit hajxy
tiägøøyy wiinhéjtsäbä. Ja'a Herodías yhuung jaduhṉ tägøøyy
hejtspä. Mänitä Herodes xiooṉdaacy nägø'ø nädecypiä.
7 Mänitä Herodes ja'a quix̱y yajwiinwaaṉøøyy:
—Hotyiijä miic̆h xmiäyujwá'anät, nmó'owäbøch miic̆h
jaduhṉ.

8 Mänitä quix̱y ja'a tiaj hoy yhawaaṉä. Mänitä tiaj
jaduhṉ miänaaṉ̃ coo ja'a Juan mäyajnäbejpä quiopc jaduhṉ
miäyujwá'anät. Mänitä quix̱y ja'a Herodes hoy ñämaʼay:
—Høøčhä Juan mäyajnäbejpä quiopc móoyyäc texyjooty.
9-10 Mänitä Herodes jiootmadiägøøyy nägø'ø nädecypiä.
Pero tøø hänajty miäna'añ jäya'awyiinduum coog hänajty
yega'añ hotyijatiä. Mänit yhanehm̱y coo ja'a Juan quiopc
yhøxpújxäxät jiiby pujxtøgooty.
11 Mänitä Juan quiopc yajnǿcxäxä texyjooty maa ja'a
Herodeshajxiän. Mänitä quix̱y miooyyä. Mänitä quix̱y ja'a tiaj
hoy mio'oy.
12 Mänitä Juan ñäxäwa'ay yo'tuc hoy quiǿøyyäxä; ja'a Juan
miägu'ughajpähajxy jaduhṉ hoy quiø'øy. Mänitä Juan hajxy
hoy yajnaax̱tägø'øy. Mänitä Jesús hajxy hoy yhawaaṉä cooc
ja'a Juan hänajty tøø yagho'ogyii.
13 Coo ja'a Jesús jaduhṉ miädoyhajty cooc ja'a Juan tøø
yagho'ogyii, mänit jim̱ chohṉ̃ barcojooty nidiuhm̱. Mänit
ñøcxy hanidiuhm̱duum. Mänitä cu'ughajxy miädoyhajty
cooc ja'a Jesús hänajty jim̱ tøø chooñ. Mänitä Jesús hajxy
piadu'ubøjcy cajptooty. Tecy-yo'oy hajxy pianøcxy. Jayøjp
hajxy jim̱ miejch maa ja'a Jesús hänajty ñøcxiän. Mänitä Jesús
piamejch høx̱haam.
14 Coo ja'a Jesús piädsøøm̱y barcojooty, mänitä majiäya'ay
yhijxy. Mänit ñäxuu'ch. Mänitä pa'amjäya'ay yajmøcpøjcy.
15 Mänittsuu ja'a Jesús miägu'ughajpähajxy piamejch. Mänitä
Jesús hajxy ñämaayy:
—Tøø chuujø'øy y cabä tøjc yaa. Quejxwiimbit yø'ø
jäya'ayhajxy; weenä caagy hajxy nøcxy jiuy cajptooty.
16 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Caj, ween hajxy yhity. Mijts jaduhṉ ween myajcáyät.
17 Mänit hajxy yhadsooyy:
—Cab højts tii nmøødä. Jagooyyä højts ja'a tsajcaagy
mägoox̱yä nmøødä chaadsä hacx metscä.
18 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Mämiṉxä yø'ø.
19 Mänitä Jesús ja'a majiäya'ay ñämaayy coo hajxy ween
yhøxta'agy møøwyiing. Mänitä tsajcaagy quiøøčhooyy møødä
hacx. Mänit yuughee'py cøxp. Mänit miänaaṉ̃:
—Dioscujú'uyäp.
Mänitä Jesús ja'a tsajcaagy yhaguidøøyy. Mänitä
miägu'ughajpähajxy miooyy. Mänit hajxy hoy yajwa'xy
majiäya'ayhagujc.
20 Nägøx̱iä hajxy jaduhṉ quiaayy cu'uxiä. Mänitä Jesús
miägu'ughajpä tsajcaagyhaguijc hajxy yajpädø'cy majme-
jtscach.

21 Nämägooxmil hajxy quiaayy haagä ya'adiøjc. Hawiingä
to'oxiøjc-hajxy møødä pigäna'c-hajxy.
22 Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpä ñämaayy coo hajxy ween
tiägø'øy barcojooty, coo hajxy ween ñøønajxø'øgy. Mänitä
Jesús ja'a majiäya'ayhajxy quiejxwiimbijty.
23 Mänitä Jesús ñøcxy nidiuhm tunnähgøxp Diospa'yaaxpä.
Coo quioodsøøyy, jimnä Jesús hänajty nidiuhm tunnähgøxp.
24 Ja'a Jesús ja'a miägu'ughajpähajxy, mejyquiujc hajxy
hänajty tøø miech barcojooty. Møc hajxy hänajty jiøjcubojø'øy;
paadiä nøø hänajty miøjjädseembejty barcomøjc.
25 Coodsnä Jesús tiu'ubøjcy tecy-yo'oy. Mejywyiing jaduhn
yohy. Mänit miejch maa ja'a miägu'ughajpähajxiän.
26 Coo ja'a Jesús hajxy yhijxy coo hänajty yo'oy mejywyiing,
mänit hajxy chähgøøbiøjcy. Mänit hajxy chähgø'øyaaxy:
—Haañämäda'a yø'ø.
27 Mänitä Jesús miänaañ:
—Ca'a hajxy mdsähgø'øy. Høøčh ja'a Jesús.
28 Mänitä Pedro miänaañ:
—Wiindsøn, pø miičh ja'a Jesús, høøčh huuc hanéhmäc
coočh jim mnócxät yo'oy maa miičhän.
29 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Minxä.
Mänitä Pedro piädsøømy barcojooty. Mänit tiägøøyy yohbiä
mejywyiing. Jim hänajty ñøcxa'añ maa ja'a Jesúsän.
30 Coo jiäwøøyy coo møc piojy, mänit chähgøøbiøjcy. Mänit
tiägøøyy quiimbä. Mänit yaaxy:
—Wiindsøn, høøčh yajpädsøømäc.
31 Mänitiä ja'a Jesús ja'a Pedro quiø'ø miajtsä. Mänit
miänaañ:
—Caj miičh mhuuc mäbøjpä. Tiičh nmädia'agy coo xquia'a
mäbøjcä.
32 Coo ja'a Jesús tiägøøyy barcojooty møødä Pedro, mänitä
poj yuungøøyy.
33 Mänitä Jesús hajxy wyiinjijcädaacy. Mänitä Jesús hajxy
ñämaayy:
—Tøyhajt miičh mDioshuungä.
34 Mänit hajxy miejch mejyhawiimb maa hänajty xiøhatiän
Genesaret.
35 Coo ja'a Jesús yhøxcajpä ja'a jäya'ayhajxy jimbä, mänitä
mädia'agy tiägøøyy wädijpä coo ja'a Jesús jim tøø miech Gene-
saret. Mänitä pa'amjäya'ayhajxy may yajmejtsä maa ja'a
Jesúsän.
36 Mänitä Jesús hajxy miänuu'xtaacy coo ja'a wyitpa'a hajxy
ween ñähdoonä. Coo hajxy jaduhn ñähdooñ, mänit hajxy
miøcpøjcy.

15

1 Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a fariseoshajxy näje'e møødä
ley-yajnähixøøbiähajxy näje'e. Jerusalén hajxy hänajty chooñ.
Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:
2 —Yø'ø mmägu'ughajpähajxy, tii ja'a cuhdujt hajxy coo
quia'a cudiuñ nebiä jecyjiäya'ayhajxy xyajmämähmøøyyäm.
Ja'a jecyjiäya'ayhajxy, cø'øbujp hajxy hijty coo hajxy hänajty
quiaya'añ. Jaduhn hajxy hijty quiuhdujthaty. Pero yø'ø
mmägu'ughajpähajxy, cab hajxy jaduhn quiuhdujthaty.
3 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Pero mijts, cabä Dios miädia'agy hajxy myajtuunä. Ja'a
mhamdsoo cuhdujt hajxy myajtuumby.
4 Ja'a Dios jaduhn mänaan coo ja'a ndaj ndeedy hajxy nwi-
ingudsähgøøyyämät. Jaduhn miänaambä, coo pøn ja'a tiaj ja'a
tieedy haxøøg ñänømät, tsipcøxp jaduhn yho'oga'añ.
5-6 Pero wiing mijts mmänaambä. Mijts jaduhn mänaamb
coo jaduhn yhoyyä coo ja'a mdaj ja'a mdeedy jaduhn
mnämá'awät: "Cábøčhä xädø'øñ nmøødä cooč h mijts
nbuhbédät. Tøøčhä Dios ngøxy mo'oy mäduhñtiä mijts
hijty nmo'owa'añ." Coo hajxy jaduhn mmäna'añ, cabä
Diosmädia'agy hajxy hänajty myajtuñ. Ja'a mhamdsoo
cuhdujt hajxy hänajty myajtuumby.
7 Jaduhn mäwíinäts mijts mnibiäda'agyii nebiä hoyhäna'cän.
Pero cab hajxy mhoyhäna'cä. Mijtscøxpä ja'a Isaías
Diosquexypä jecy miänaañ:
8 Nä'ä mänaamb hajxy jaduhn cooc tyijy hajxy xwyiin-
gudsähgø'øy hamuumdu'joot.
9 Xiøøbä hajxy jaduhn ñä'ä mäna'añ;
cábøch nmädia'agy hajxy xñä'ä panøcxä.
Yhamdsoo wiinmahñdy hajxy yajwiinhixøøby,
nømä Dios miäna'añ.
10 Mänitä Jesús jäya'ay may miøjyaaxy. Mänit miänaañ:
—Huuc mädow hajxy, huuc wiinjuø'øw hajxy.
11 Mädyiijaty tägøøby mhaawjooty, cab jaduhn xyajtägóyyät.
Je'eduhn xyajtägóyyäp mädyiijaty pädsøømb mhaawjooty.
12 Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a miägu'ughajpähajxy:
—Cabä fariseoshajxy yhojiäwø'øy coo jaduhn tøø
mmäna'añ.
13 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Mädyiijátyhøch nDeedy tsajpootypä tøø quia'a päda'agy,
cab jaduhn yhoyø'øwa'añ.
14 Weends yø'ø fariseoshajxy yhity. Jaduhnds hajxy wiädity
nebiä haagä wiindspän coo hajxy ñibiawoyii. Nämetsc hajxy
nøcxy wiocca'ay.
15 Mänitä Pedro ja'a Jesús ñämaayy:

—Cab højts ndu'jootwiinjuø'øy. Højts capxwíjjäc.
16 Mänitä Jesús miänaañ:
—Nej, ni mijts tii mga'a wiinjuø'øyñä.
17 Jaduhnds je'e, mädyiijaty tägøøby mhaawjooty, jiiby jaduhn yhäda'agy mjoodooty. Mänitä jaduhn piädsøømdägach.
18 Pero mädyiijaty jaduhn pädsøømb mhaawjooty, jiiby jaduhn chohnda'agy mgopcooty. Je'eduhn xyajtägóyyäp.
19 Haagä jiibiä haxøøgwiinmahñdy chohnda'agy mgopcooty hoñä'ä mädyiibä. Je'eduhn xøhajp ja'a haxøøgwiinmahñdy, ja'a jäya'ay-yagho'ogyiibä, møødä meečhiibä, møød coo wiingjäya'ay tio'oxiøjc mmøødtsänáayyät, møød coo mhøhndá'agät, møød coo häna'c haxøøg mnänømät.
20 Je'eds jaduhn xyajtägóyyäp. Pero coo mgáyät jaguiø'øbujy, cab jaduhn ñejpiä; cab jaduhn xyajtägóyyät.
21 Mänitä Jesús jim chohnnä. Mänit ñøcxnä Canaán maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Tiro møødä Sidón.
22 Mänitä Jesús tajjäya'ay tu'ug ñämejtsä. Jim hänajty chäna'ay Canaán. Mänitä Jesús ñämaayyä:
—Wiindsøn, miičh ja'a David hijty mhaphajpy mdeedyhajpy. Høøčh näxúu'tsäc. Tøøčh ndo'oxyhuung miačhii ja'a møjcu'u. Hanaxiä jaduhn chaačhtiuñii —nøm je'e yaax̱y.
23 Cabä Jesús yhadsooyy. Mänitä ñämaayyä ja'a miägu'ughajpähajxy:
—Huuc quejxwiimbit yø'ø tajjäya'ay. Tsaačhyáax̱äp jaduhn xpiawädíjtäm.
24 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Yáayyøčhä Dios tøø xquiex̱y maa hädaa judíoshajxiän. Cábøch wiingtuum tøø xquiex̱y.
25 Mänitä tajjäya'ay ja'a Jesús wyiinjijcädaacy. Mänit ñämaayy:
—Wiindsøn, tunä mayhajt. Høøčh puhbéjtäc.
26 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Cab jaduhn yhoyyä coočhä huc tsajcaagy nmó'owät mädyii ja'a pigäna'c-hajxy quiayaamby.
Ja'a judíos Jesús yajmäbaat nebiä pigäna'cän. Ja'a ca'a judíoshajxy, je'eduhn yajmäbaat nebiä hucän.
27 Mänitä tajjäya'ay miänaañ:
—Tøyhajt jaduhn. Pero quiaaby ja'a huc ja'a tsajcaagyhawaagy coo jim quia'ay maa ja'a wyiindsøn ja'a mieexän.
28 Mänitä Jesús miänaañ:
—Tøyhájthøch miičh nmädia'agy xmiäbøjcä. Weenä mhuung miøcpøcy.
Mänitiä ja'a yhuung jiaančh møcpøjcy.

29 Mänitä Jesús jim̱ chohṉnä. Mänit ñøcxnä maa ja'a
mejypia'ajän, ja'a xøhajpä Galilea. Mänit hoy piety
tuṉnähgøxp. Mänit yhøxtaacy.
30 Mänitä jäya'ay may miejch maa ja'a Jesúsän, møødä
pa'amjäya'ay, møødä cø'ømucypiä tecymiucypiä, møødä wi-
indspä, møødä huumbä. Mänitä Jesús yajmäbaadøøyy.
31 Mänitä jäya'ayhajxy yagjuøøyy coo hajxy jaduhṉ
yhijxy coo ja'a huumbähajxy tøø quiapxø'øgy, coo ja'a
cø'ømucypiähajxy tøø yhoyø'øy, coo ja'a tecymiucypiähajxy
tøø yo'oyø'øgy, coo ja'a wiindspähajxy tøø yhijxø'øgy. Mänit
hajxy miänaaṉ̃ coogä Dios miøjjä jiaanc̱hä.
32 Mänitä Jesús miøjyaax̱y ja'a miägu'ughajpä. Mänit
miänaaṉ̃:
—Nnäxúu'chpøch yø'øya'ayhajxy. Tägøøgxøøjøch hajxy tøø
xpiawädity, y cabä caayyøøc hajxy miøødä. Cábøch ha-
jxy nguejxwiimbida'añ jaguiay maa tiøjcän coo hajxy maa
tiu'ugádáw̱ät.
33 Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpähajxy miänaaṉ̃:
—Pero maadsä cay hajxy jaduhṉ nnä'ä páatämät maa
yø'øya'aguiøxphajxiän. Pactuumäda'a yaa.
34 Mänitä Jesús miäyajtøøyy ja'a miägu'ughajpähajxy:
—Naag tsajcaagy hajxy jii mmøødä.
Mänit hajxy yhadsooyy:
—Juxtujc, chaadsä hacxhuung mejtstägøøg.
35 Mänitä Jesús miänaaṉ̃ coo ja'a jäya'ayhajxy yhøxtá'agät
naax̱wiin.
36 Mänitä tsajcaagy quiooṉdsooyy møødä hacxhuung.
Mänitä Dios ñämaayy:
—Dioscujú'uyäp.
Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpä ja'a tsajcaagy hajxy ya-
jnäguidøøyy møødä hacxhuung. Mänit hajxy yajwa'xtägajch
maa ja'a jäya'ayhajxiän.
37 Mänit hajxy quiaayy cu'uxiä nägøx̱iä. Mänitä Jesús
miägu'ughajpä ja'a tsajcaagyhaguijc hajxy yajpädø'cy juxtu-
jcach.
38 Nämädaax̱mil ja'a ya'adiøjc-hajxy quiaayy. Pagaayy ja'a
to'oxiøjc-hajxypä møødä pigäna'c-hajxy. Pero cab jaduhṉ
yajnajuø'øy nänaagä hajxy hänajty je'ebä.
39 Mänitä Jesús ja'a jäya'ayhajxy quiejxwiimbijty. Mänit
tiägøøyy barcojooty. Mänit ñøcxy Magadánnaaxooty.

16

1 Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a fariseoshajxy näje'e møødä
saduceoshajxy. Mänitä Jesús ñämaayyä coo hijxtahṉd ween

yajcähxøˈøgy jim̱ tsajpootyp. Paady hajxy jaduhṉ miänaaṉ̃ coo jaˈa Jesús hajxy hänajty jia wiˈi jiøjcapxøˈøwaˈañ.

2 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coo hänajty chuujøˈøy, mänit hajxy nax̱y mmänaˈañ: “Waˈads jaˈa tsajt; waˈads jaboom yhidaˈañ.”

3 Y coo hänajty jiobøˈøy, mänit hajxy nax̱y mmänaˈañ: “Tøø wyiimbøcy; tuˈuwaam̱b.” Mnajuøøby hajxy jaduhṉ nebiä tsajt yhidaˈañ, pero cabä hijxtahṉd hajxy mwiinjuøˈøy jaˈać̈h chaa nyajcäjxøˈpiä. Jaˈa jäyaˈayhajxy jädaˈahatypä, haxøøg hajxy jiäyaˈayhajnä; cabä Dios hajxy chocy.

4 Hijxtahṉd hajxy jaduhṉ yujwaam̱by, pero cab hajxy mioˈowaˈañii. Jagooyyä hajxy jaduhṉ yaghixaˈañii nebiä Jonás jecy jiajty yhabejtiän.

Mänitä Jesús jim̱ jiäwaach. Mänit jim̱ tiuˈubøjcy.

5 Mänitä Jesúshajxy miejyñajxy. Pero jiahdiägooyy jaˈa quiaayyøøc hajxy, jaˈa Jesús miäguˈughajpähajxy.

6 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:

—Huuc mädow̱ hajxy. Cabä fariseos chajcaagychooyhajxy yhoyyä, ni jaˈa saduceos chajcaagychooyhajxy quiaˈa hoyyä.

7 Mänitä miäguˈughajpähajxy tiägøøyy mädiaacpä:

—Paady jaduhṉ miänaˈañ, coo jaˈa caayyøøc hajxy ngaˈa jahmiéjtsäm.

8 Ñajuøøby jaˈa Jesús hänajty nebiaty hajxy hänajty miädiaˈagy. Mänit miänaaṉ̃:

—Tii hajxy jaduhṉ coo mwiˈi miädiaˈagy coo jaˈa caayyøøc hajxy mgaˈa møødä. Cábøc̈hä nmädiaˈagy hajxy jaduhṉ xñäˈägädä mäbøjcä.

9 Cáhnøch nmädiaˈagy hajxy xwyiinjuøøyyä. Cab hajxy jaduhṉ mjahmiejtsnä nébiøch jaˈa mägoox̱pä tsajcaagy nyajnäwaˈxøøyyän jaˈa nämägoox̱milpä jäyaˈay, y coo hajxy maguiach myajpädøˈcy.

10 Ni jaduhṉ hajxy mgaˈa jahmiejtsnä nébiøch jaˈa juxtujpä tsajcaagy nyajnäwaˈxøøyyän jaˈa nämädaax̱milpä jäyaˈay, y coo hajxy maguiach myajpädǿˈcumbä.

11 Cooc̈h jaduhṉ nmänaaṉ̃ coo jaˈa fariseos chajcaagychooyhajxy quiaˈa hoyyä, coo jaˈa saduceos chajcaagychooyhajxy quiaˈa hoyyä, cábøch tsajcaagychooy hänajty ndehm̱ ñänøøm̱y. Pero caj mijts mwiinjuøøyy.

12 Mänit hajxy wyiinjuøøñä tii Jesús hänajty miädiaacypy. Caˈa chajcaagychooyä hänajty tiehm̱ miädiaacypy, jaˈa hajxy yajtsajcaagyquiojpiä. Jaduhṉ hänajty miädiaˈagy cooc jaˈa fariseos miädiaˈagyhajxy quiaˈa hoyyä, cooc jaˈa saduceos miädiaˈagyhajxy quiaˈa hoyyä.

13 Mänitä Jesúshajxy jim̱ miejch maa ja'a cajpt hänajty
xiøhatiän Cesarea de Filipo. Mänitä Jesús miäyajtøøyy ja'a
miägu'ughajpähajxy:
—Waam̱bátyhøch ja'a cu'ughajxy xñänøm̱y póṉhøch høøčh
ja'a Diosquex̱ypä.
14 Mänit hajxy yhadsooyy:
—Näje'e ja'a cu'ughajxy miäna'añ cooc miičh mJuan
mäyajnäbejpä; näje'e hajxy miänaam̱bä cooc miičh mhElíasä;
näje'e hajxy miänaam̱bä cooc miich mJeremíasä, ja'a
Diosmädia'agy jecy yajwá'xäbä; näje'e hajxy miänaam̱bä
cooc miičh mDiosquex̱iä.
15 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Míjtsäts, wáam̱bøch mijts xñänøøm̱bä.
16 Mänitä Simón Pedro miänaaṉ̃:
—Miičh je'e ja'a Cristo. Miičh ja'a Dios tøø xquiex̱y, ja'a jim̱
tsajpootypä. MDioshuung miičh.
17 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Miičh Simón, Jonás miičh xyhuunghajp. Caj miičh pøṉ
tøø xyhawaaṉä coočh nDioshuungä. Ja'a nDéedyhøch tøø xy-
hawaaṉä, ja'a jim̱ tsajpootypä. Paady miičh hoyhajt weenhajt
mbaada'añ.
18 Miičh jaduhṉ nnämaaby coo miičh mxøhata'añ Pedro;
je'edu'uṉ ñänøøm̱by "tsaa." Miičhcóxpøch ja'a jäya'ay ja'a
nmädia'agy hajxy may xmiäbøgaaṉä. Hoy hajxy cu jia ho'og,
cab hajxy jaduhṉ quiuhdägoyya'añ. Cøjxta'axiøø hajxy jim̱
yhida'añ tsajpootyp.
19 Nmo'owáam̱biøch miičh cuhdujt coočh miičh nmädia'agy
xyajwá'xät nébiøch ja'a jäya'ay ja'a nmädia'agy hajxy jaduhṉ
xmiäbøjcät. Dios jaduhṉ xñajtscapxø'øwáaṉäp nebiaty ja'a
jäya'ayhajxy mhané'emät coo hajxy jaduhṉ ween quiudiuṉ̃,
coo ja'a yhaxøøgwiinmahñdy hajxy ñajtshixǿ'øwät.
20 Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpä yhanehm̱y coo hajxy
ween quia'a mädia'agy coo je'e Cristo.
21 Mänitxøø ja'a Jesús tiägøøyy haWáaṉäbä ja'a
miägu'ughajpähajxy cooc hänajty jim̱ ñøcxa'añ Jerusalén, cooc
hänajty jim̱ yajtsaačhpøga'añíijäm ja'a martuumädøjc møødä
teedywiindsøṉhajxy møødä ley-yajnähixøøbiädøjc. Mänit
miänaam̱bä cooc hänajty yagho'oga'añii, pero cumáax̱cäc
hänajty jiujypiøga'añ.
22 Mänitä Pedro ja'a Jesús yajwooduuty. Mänitä Jesús wyi-
ingugapxøøyyä:
—Wiindsóṉ, cab jaduhṉ yhoyyä miäbaadä coo jaduhṉ
mjádät mhabétät.
23 Mänitä Jesús wia'wiimbijty. Mänitä Pedro yhojjä:

—Jua'ads jim̱, møjcu'u. Náx̱yhøch miiči̇h xjiøjcapxø'øy. Jaduhṉ miiči̇h mwiinmahñdy nebiä jäya'ayhajxy wyiinmahñdyhatiän. Caj miiči̇h mwiinmahñdy tiuhṉä nebiä Dios wyiinmahñdiän.

24 Mänitä Jesús ñämaayy ja'a miägu'ughajpä:

—Póṉhøch nmädia'agy jaduhṉ xpiadu'ubøgáaṉäp, weenä yhamdsoo cuhdujt ñajtshixø'øy; ween jaduhṉ chaačhpójpät nébiøch ndsaačhpøga'añän; weenči̇h nmädia'agy xjiøjtägøøyyä.

25 Øøṉ yhamdsoo wiinmahñdy ja wi'i yaghidaam̱b, cuhdägoyyaam̱b je'e. Pero coo øøṉ jaduhṉ yhó'ogät ja'a høøčhcøxpä, nä'ägä hodiuum je'e nøcxy miähmø'øwa'añ.

26 Coo øøṉ jaduhṉ quiuhdägóyyät, hoy jaduhṉ yaa tøø jia mäyøøhaty hädaa yaabä naax̱wiin, caj tii piaada'añ. Cabä jiugyhajt jaduhṉ piaadaaṉnä, homiäduhṉ̃tiä xädø'øñ cu jia yec.

27-28 Cädaactägatsáam̱bøch yaa, høøči̇h ja'a Diosquex̱ypä. Ja'a Diosmóonsøch nmøødcäda'agaam̱by, ja'a hajxy jim̱ tsajpootypä. Møødhøch nDeedy quiuhdujt jaduhṉ ngädaactägatsa'añ. Mänítøch ja'a jugyhajt hänajty njaac mo'owa'añ pønjaty hänajty hoy tøø wiädity. Pero pønjaty hänajty hoy tøø quia'a wädity, je'eds hajxy hänajty yajcumädow̱áaṉäp. Mänítøch ndägø'øwa'añ hanehm̱bä. Tøyhajt mijts nnäma'ay, cooči̇h hänajty ngädaactägatsa'añ, mänítøch hajxy näjé'eyyäm xyhixa'añ, ja'a hajxy yaa tänaabiä. Cajnä hajxy hänajty yho'ogyñä.

17

1 Cudädujxøø ja'a Jesús ja'a Pedro wioonøcxy tuṉnähgøxp møødä Jacobo møødä Jacobo yhuch Juan. Nämädaax̱c hajxy jaduhṉ ñøcxy møødä Jesús.

2 Mänitä Jesús wiing jiajty maa ja'a Pedro wyiinduumhajxiän. Jaduhṉdsä wyiin jiøjp cøjx jiaty nebiä haam̱bän. Mänitä wyit hobioob jiajty.

3 Mänitä Moiséshajxy ñäguehx̱tøø'xy møødä Elías. Mänitä Jesús hajxy tiägøøyy møødmädiaacpä. Coo hajxy yhijxä,

4 mänitä Pedro ja'a Jesús ñämaayy:

—Wiindsøṉ, hoyøøyy jaduhṉ coo højts yaa tøø nbéjtäm. Pø chojpiä mjoot jaduhṉ, ween højts tøjquemyhuung tägøøg nhuuc hädiuṉ̃ ja'a mijtscøxpä cøjtu'ug; tu'ug miiči̇h mje'e, tu'ug ja'a Moisés jie'e, tu'ug ja'a Elías jie'e.

5 Mädiaaccujc ja'a Pedrohajxy ñähgädaacpejtä ja'a näma'a. Hajajp ja'a näma'a hänajty. Mänit hajxy miädooyy quiapxy näma'ajooty:

—Høøči̇h nHuung hädaa; njaanči̇h tehm̱ chójpiøch. Xyagjootcugøøbiøch. Huuc mädoow̱ä ja'a miädia'agy hajxy.

6 Coo ja'a Pedrohajxy jaduhn̲ miädooyy, mänit hajxy
miägutscädaacy naax̲wiin.
7 Mänit hajxy ñähdoon̲ä ja'a Jesús. Mänit hajxy ñämaayyä:
—Pädø'øg hajxy; ca'a hajxy mdsähgø'øy.
8 Mänit hajxy piädø'cy. Mänit hajxy yhijxwädijty. Cab hajxy
øø̲n̲ yhijxy; jagooyyä ja'a Jesús hajxy nidiuhm̲ yhijxy.
9 Mänit hajxy miänajcy tun̲nähgøxp. Mänitä Jesús ja'a Pedro
ñämaayy:
—Cab hajxy øø̲n̲ mhawáan̲ät nebiaty hajxy jim̲ tøø mhix̲y
tun̲nähgøxp, høxtä cóonøch hänajty tøø njujypiøjtägach, høøc̆h
ja'a Diosquex̲ypä.
10 Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:
—Yø'ø ley-yajnähixøøbiädøjc, tii hajxy coo miäna'añ cooc
ja'a Elías miejtsø'øga'añ.
11 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Tøyhajt jaduhn̲ coo ja'a Elías hijty miejtsø'øga'añ. Mänit
hijty cøx̲iä wiinä yaghoyø'øwa'añ.
12 Pero mijts jaduhn̲ nnämaaby coo ja'a Elías tøø jia hoy;
pero caj yhøxcajpä. Jaduhn̲ tiuun̲ä nebiä jäya'ay jioothajxy
chojquiän. Jaduhn̲c̆h hajxy xchaac̆htiunaam̲bä, høøc̆h ja'a
Diosquex̲ypä.
13 Mänitä Pedrohajxy wyiinjuøøñä coo ja'a Jesús ja'a Juan
mäyajnäbejpä hänajty miädia'agy.
14 Mänitä Jesúshajxy miejch maa ja'a jäya'ayhajxy miayyän.
Mänitä tu'jäya'ay ja'a Jesús wyiinjijcädaacy. Mänitä Jesús
ñämaayyä:
15 —Wiindsøø̲n̲, høøc̆h nhuung näxúu'tsäc. Mayhooc jaduhn̲
tøø quiäday pojmøød. Hanax̲iä jaduhn̲ chaac̆hpøcy. Nax̲y
jiøøngädaw̲ø'øy; nax̲y ñøøgädaw̲ø'øy.
16 Yaac̆h tøø nja yajmech maa miic̆h mmägu'ughajpädøjcän,
pero cab hajxy hijty yajnähwa'adsa'añ.
17 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Caj mijts mnä'ägä mäbøcy. Cábøch nmee'xtugaan̲nä cooc̆h
mijts njaac møødhídät. Mämín̲ ja'a pigäna'c yaa.
18 Mänitä Jesús ja'a møjcu'u yhojy. Mänitiä ja'a pigäna'c
ñähwaach.
19 Mänitä Jesús hawiing ñämaayyä ja'a miägu'ughajpädøjc.
—Tii højts ja'a møjcu'u hijty coo nga'a yajpädsøm̲a'añ.
20 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Caj mijts hijty mnä'ägädä mäbøcy. Tøyhajt mijts nnäma'ay,
coo hajxy jaduhn̲ mmäbøgät howieeñ̲tiä, mänit hajxy hotyiijä
mjádät. Høxtáhm̲äts yø'ø tun̲, coo yø'ø tun̲ hajxy mnämá'awät:
“Jua'ads jim̲, nøcx wiingtuum”; mänítäts yø'ø tun̲ jiaanc̆h
jäwá'adsät. Hotyiijä hajxy jaduhn̲ mjádät coo hajxy tøyhajt
mmäbøgät.

21 Mänitä møjcu'u hajxy myajpädsø̱mät coo ja'a Dios hajxy
mba'yá'axät, coo hajxy mhamajtsc-hádät.
22 Jim̱ä Jesús hajxy hänajty wiädity Galileanaaxooty. Mänitä
Jesús miänaaṉ̃:
—Xyajcø'ødägø'øwáam̱bøch ja'a cu'ughajxy, høøčh ja'a
Diosquex̱ypä.
23 Mänítøch hajxy xyagho'oga'añ. Pero cudägøøgxøøčh nju-
jypiøjtägatsa'añ.
Mänitä miägu'ughajpädøjc-hajxy jiootmadiägøøyy.
24 Mänitä Jesúshajxy miejch Capernaum. Mänitä Pedro
miäyajtøøw̱ä ja'a yajnähjuudiuutpädøjc:
—Nej, cabä mwiindsøṉhajxy ñähjuudiu'udy maa ja'a
tsajtøjcänä.
25 Mänitä Pedro yhadsooyy:
—Ñähjuudiuutyp pues.
Mänitä Pedro tiøjtägøøyy maa ja'a Jesús hänajty yhäña'ayän.
Mänitä Jesús ja'a Pedro ñämaayy:
—Simón, nej miičh mmäna'añ, ja'a gobiernähajxy, øṉ hajxy
yajnähjuudiuutyp, yhamdsoo cu'ug, tøgä wiingjäya'ay.
26 Mänitä Pedro yhadsooyy:
—Wiingjäya'ay hajxy yajnähjuudiuutyp.
Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Entonces, cabä yhamdsoo cu'ug hajxy yajnähjuudiu'udy.
27 Pero cábøch øṉ nyagjootma'ada'añ. Nøcx mejypia'a.
Jiibiä xuhñdy mnøøwobǿ'øwät. Coo hacx mxúyät, mänit
myajpädsø̱mät. Jiibiä xädø'øñ mbaada'añ hacxhaawjooty.
Mädøyhadaam̱b jaduhṉ coo nämetsc nyajniñähjuudiúutämät.
Mänítäts nøcxy mnähjuudiu'udy.

18

1 Mänitä Jesús miägu'ughajpädøjc-hajxy miejch maa ja'a
Jesús wyiinduumän. Mänitä Jesús miäyajtøøw̱ä:
—Pønjaty ja'a møjtuuṉg møød maa ja'a Dios yhane'emiän.
2 Mänitä Jesús ja'a pigäna'c tu'ug miøjyaax̱y. Mänitä pigäna'c
cujc piädaacä.
3-4 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Ja'a pigäna'c-hajxy, cabä møjtuuṉg hajxy ñiyhøxtáayyäxä.
Øṉ ja'a møjtuuṉg yaa niyhøxtáayyäxäp hädaa yaabä naax̱wiin,
cab jim̱ tiägø'øwa'añ maa ja'a Dios wyiinduumän. Pero
øṉ ja'a møjtuuṉg jaduhṉ ca'a høxtaaby, nebiä hädaa pigäna'c
jaduhṉ quia'a høxta'ayän, je'eds ja'a møjtuuṉg jaduhṉ jim̱
paadaam̱b maa ja'a Dios yhane'emiän. Tøyhajt jaduhṉ.
5 Øṉ jaduhṉ mägu'ugpǿgäp hädaa pigäna'c jaduhm̱bä maa
ja'a høøčhcøxpän, jaduhṉ mäwíinhøch høøčh xmiägu'ughaty.

6 ’Hädaa pigäná'c-høch nmädia'agy hajxy xmiäbøjcäbä,
coo hajxy pønjaty jiøjcapxø'øwøøjät, maas hoy hit jaduhn̲
coo ja'a mäjøjcapxøøbiä paan yajyo'xodsø'øwøøjät y coo
miejjiäwipø'øwøøjät hagom̲duum.
7 Hanax̲iä hajxy yaa chaa̓chpøcy ja'a hajxy hädaa
yaabä naax̲wiin tsänaabiä. Paady hajxy chaa̓chpøcy
coo ja'a jøjcapxøøbiä hajxy piaady. Pero Dios jaduhn̲
yajcumädow̲aam̲b ja'a mäjøjcapxøøbiä.
8-9 ’Coo tii hoyhadsojnä mhíxät, cab jim̲ mmøjhée'pnät ni
mga'a nähdónät. Jaduhn̲ mnibiäda'agøøjät nebiä wiindspän,
nebiä cø'øducpän. Pø caj, jim̲ haxøøgtuum mga'awa'añ.
10 ’Ca'a yø'ø pigäna'c hajxy mxøøghaty. Cueendähájtäp hajxy
jaduhn̲. Ja'a Diosmoonsähajxy ja'a Dioswiinduumbä, je'edsä
pigäna'c hajxy cueendähajp.
11 Høø̓ch møjhajp. Yaa̓ch tøø ngäda'agy hädaa yaabä
naax̲wiin nébiøch ja'a jäya'ayhajxy nyajnähwá'adsät coo ha-
jxy hijty quiuhdägoyya'añ.
12 ’Tsøc mädiáacäm. Jii tu'jäya'ay meeg mägo'x miøødä.
Coo tu'ug tiägóyyät, mänit nøcxy yhøxta'ay. Jim̲ä meeghajxy
miähmø'øy tun̲højx, ja'a hajxy tøø quia'a tägóyyäbä.
13 Y coo piáadät, mänit xioon̲da'aga'añ nägø'ø nädecypiä.
Tøyhajt jaduhn̲.
14 Jaduhn̲ mäwíinäts je'e neby højts nDeedyhájtäm ja'a jim̲
tsajpootypä; cabä jioot chocy coo ni mädyii pigäna'c quia'a
cuhdägóyyät.
15 ’Coo ja'a mmäjøøn coo ja'a mmädøjc jaduhn̲
xmiägädiéeyät, mänit hamee'ch mmägapx mhané'emät. Coo
jaduhn̲ xmiäbøjcät, mänit jaduhn̲ yhoyø'øwät.
16 Pero coo jaduhn̲ xquia'a mäbøjcät, mänitä jäya'ay
mmøjyá'axät mejtstägøøg neby hajxy jaduhn̲ tiestigohádät
waam̲baty hajxy hänajty mmädia'agy.
17 Y coo ni jaduhn̲ quia'a mäbøgät, mänítäts ja'a herman-
ødøjc mhawáan̲ät. Y coo ni jaduhn̲ quia'a mäbøgät, mänit
hajxy mbuhwá'adsät.
18 ’Tøyhajt mijts nnäma'ay coo ja'a Diosmädia'agy hajxy yaa
myajwá'xät hädaa yaabä naax̲wiin nebiä jäya'ayhajxy jaduhn̲
hoy yhídät. Dios hajxy jaduhn̲ xyhané'emäp nebiaty hajxy
mmädiá'agät.
19 ’Jaduhn̲ mijts nnämaabiä, coo hajxy nämetsc mnøcxät
tu'ugmädia'agy hädaa yaabä naax̲wiin, y coo̓ch nDeedy ha-
jxy homiädyiibä xmiäyujwáan̲ät ja'a jim̲ tsajpootypä, mänit
jaduhn̲ xmió'owät.
20 Coo hajxy nämetsc nädägøøg tiu'ugmúgät maa ja'a
høø̓chcøxpän, jím̲høch jaduhn̲ nhidaam̲bä cujc.
21 Mänitä Pedro ja'a Jesús ñämaayy:

—Wiindsøn̲, cooc̆h nmäjøøn cooc̆h nmädøjc jaduhn̲ xmiägädiéeyät, naaghóoc-høch jaduhn̲ nmämée'xät. Nej, mädøyyä jaduhn̲ cooc̆h juxtujc-hooc nmämée'xädä.

22 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Cab jaduhn̲ miädøyyä. Cunaaghooc hänajty xmiägädieey, mänit mmämée'xät.

23 'Neby hajxy hoy mwiinjuø'øwät nebiä Dios yhane'emiän. Tsøc yajmäbáatäm nebiä rey tu'ugän. Mänitä rey wyiin-mahñdyhajty coo ja'a mioonsähajxy ñuu'xycápxät.

24 Naam̲nä hänajty ñuu'xycapxtsooñ coo ja'a mioonsä tu'ug miejch. Mamyillón hänajty miänuu'xyhadyii.

25 Pero cabä mioonsä xädø'øñ hänajty miøødä neby jaduhn̲ yajnähwá'adsät. Mänitä rey miänaañ̲ coo ween tioogøøjät møødä yhuung møødä tio'oxy, møødä chøm̲y møødä tiajy, cøx̲iä nebiä ñuu'xy jaduhn̲ ñähwá'adsät.

26 Mänitä rey wyiinjijcädaacä ja'a mióonsäm. Mänit miänuu'xtaacä: "Wiindsøn̲, mee'x. Cøxáam̲bøch nyega'añ."

27 Mänitä wyiindsøn̲ hojioot ñä'ä møødhajty. Mänit miänaañ̲ coo tøø ñähwa'ac̆h, coo ween yhawa'adspädsøm̲y.

28 Coo ja'a moonsä jim̲ chohñ̲, mänitiä miämoonsä tu'ug piaaty. Mejtsmil tägøøgmil hänajty miänuu'xyhadyii. Mänitä miämoonsä yo'mämadsøøyy. Mänit miänaañ̲: "Høøc̆h móoyyäc mädúhñ̲tiøch miic̆h xmiänuu'xyhaty."

29 Mänit wyiinjijcädaacä. Mänit miänuu'xtaacä: "Mee'x, cøxáam̲bøch nyega'añ."

30 Pero cabä craa hojioot ñä'ä møødhajty. Mänitä mähdiøjc yajtsuum̲ä. Jiiby jaduhn̲ yhida'añ pujxtøgooty høxtä coonä quiøx̲y yégät.

31 Coo ja'a moonsädøjc-hajxy yhijxy, ja'a hajxy hänajty jaac jim̲bä, mänit hajxy jiootmabiøjcy. Mänitä wyiindsøn̲ hajxy hoy yhawaan̲ä nebiaty hänajty tøø jiaty tøø yhabety.

32 Mänitä rey ja'a mioonsä miøjyaax̲y, ja'a hänajty tøø ñähwá'ac̆häbä. Mänit miänaañ̲: "Haxøøghäna'c miic̆h. Tøøc̆h miic̆h cøx̲iä nyajnähwa'ac̆h mädúhñ̲tiøch miic̆h hijty xmiänuu'xyhaty. Páadyhøch miic̆h tøø nyajnähwa'ac̆h, cooc̆h miic̆h tøø xmiänuu'xta'agy.

33 Jaduhn̲ miic̆h mmämoonsä cu mnäxuu'ch nébiøch miic̆h tøø nnäxuuc̆hän."

34 Hoyhoy ja'a rey jaduhn̲ yhawa'andaacy. Mänit miänaañ̲ coo ja'a mioonsä quiumädów̲ät høxtä coonä hänajty tøø ya-jnähwa'ac̆h mäduhñ̲tiä hänajty miänuu'xyhadyii.

35 Jaduhn̲c̆h nDeedy mijts xyajcumädow̲aam̲bä, ja'a jim̲ tsajpootypä, coo ja'a mmäjøøn coo ja'a mmädøjc hajxy mga'a mämée'xät hamuumdu'joot.

Mänitä Jesús jaduhn̲ miädiaacmaayy.

19

1 Mänitä Jesús jim̱ chohṉ̃ Galilea. Mänit jim̱ ñøcxy
Judeanaaxooty. Jím̱äts je'e Jordánmøjnøøhawiimb maa ja'a xøø
piädsøm̱iän.
2 Mänitä jäya'ayhajxy may piadu'ubøjcy. Mänit hajxy ya-
jmøcpøjcä ja'a Jesúsäm.
3 Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a fariseoshajxy näje'ebä. Mänitä
Jesús hajxy miäyajtøøyy:
—Nej, hoy jaduhṉ coo jäya'ay ja'a tio'oxiøjc nä'ä nägoobä
yhøxmádsädä.
Paady hajxy jaduhṉ miänaaṉ̃, jia jøjcapxø'øwaaṉ ja'a Jesús
hajxy jaduhṉ.
4 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Nej, cajnä ja'a Diosmädia'agy hajxy mgapxyñä. Ji-
iby jaduhṉ myiṉ̃ coo ja'a Dios jäya'ay jecy quiunuu'xy
ya'adio'oxy.
5 Paadiä ya'adiøjc ja'a tiaj ja'a tieedy hajxy ñähgueecnä,
coo ja'a to'oxiøjc hajxy wyiingpøjnä. Nämetsc hajxy jaduhṉ
ñimiøødtsäna'awáaṉänä.
6 Jaduhṉ hajxy yhidaaṉnä nebiä tu'que'expän. Cab jaduhṉ
yhoyyä coo hajxy myajniyhøxmadsøøjät pønjaty ja'a Dios
jaduhṉ tøø quiunuu'xy coo hajxy ñimiøødtsäna'awøøjät
—nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.
7 Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøgumbä:
—Tii ja'a Moisés jaduhṉ coo miänaaṉ̃ coo ja'a to'oxiøjc
yhøxmadsøøjät cuhdujthaam.
8 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Coo ja'a mgopc-hajxy jaduhṉ wyi'i xiex̱ä, paadiä Moisés
hajxy jaduhṉ xquiuhdujtmooyy coo ja'a mdo'oxiøjc hajxy
mhøxmádsät. Pero cabä Dios jaduhṉ quiunuu'xy.
9 Cab jaduhṉ yhoyyä coo wiingto'oxiøjc mwiingpøjtägátsät,
pø nä'ä nägoobä ja'a mdo'oxiøjc hänajty tøø mhøxmach. Ni
jaduhṉ quia'a hoyyä coo høxmachtio'oxiøjc mwiingpøgät.
10 Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a miägu'ughajpähajxy:
—Maas hoyyäda'a jaduhṉ coo mga'a nä'ägädä pøgät.
11 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Cab hajxy nägøx̱iä wyiinjuø'øwa'añ hädaaduhm̱bä. Jay-
ooyyä hajxy jaduhṉ wyiinjuø'øwa'añ pønjaty ja'a Dios jaduhṉ
tøø yajwiinjuø'øy.
12 Näje'e ja'a ya'adiøjc-hajxy ma'ad myiṉ̃guia'ay; paady ha-
jxy quia'a ñibiøgyii. Näje'e hajxy yajtsucy. Coo ja'a Dios hajxy
wyiingudsähgø'øwa'añ, paady hajxy näje'e quia'a nibiøgyii.
Øøṉ jaduhṉ mee'xtugaam̱b, ween miee'xtucy.
13 Mänitä pigäna'c-hajxy näje'e wioomejtsä maa ja'a
Jesús wyiinduumän nebiä Jesús ja'a hoyhajt jaduhṉ

mió'owät. Pero cabä Jesús ja'a miägu'ughajpähajxy jaduhn̲ yhojiäwøøyy. Mänit hajxy yhojjä, ja'a pigäna'c hajxy hänajty tøø wiooméchäbä.

14 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Caj, wéenhøch ja'a pigäna'c-hajxy xñämech. Ca'a hajxy mhojy. Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ mmäbøgät nebiä pigäna'c-hajxy miäbøquiän, mänitä Dios hajxy jaduhn̲ xyhuunghádät.

15 Coo ja'a Jesús ja'a pigäna'c-hajxy hänajty tøø mio'oy ja'a hoyhajt, mänit jim̲ chohñ̲.

16 Mänitä Jesús jäya'ay tu'ug ñämejtsä. Mänit miäyajtøøw̲ä:

—Wiindsøn̲, tii hóybøch ndúnäp nébiøch njugyhádat cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatian.

17 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tiiĉh ja'a hoybä coo xmiäyajtøy. Caj pøn̲ jaduhn̲ yhoyyä; jagooyyä Dios jaduhn̲ yhoyyä. Pø chojpy ja'a mjoot jaduhn̲ coo mjugyhádat cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatian, mgudiúnäp ja'a Diosmädia'agy jaduhn̲.

18 Mänitä craa miänaañ̲:

—Mädyiibä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Caj mjäya'ay-yaghó'ogät; caj mméedsät; caj pøn̲ mnähøønó'øwät;

19 mwiingudsähgó'øwäp ja'a mdaj ja'a mdeedy; mmøødnijiootpaadøøjäp ja'a mmäjøøn ja'a mmädøjc hamuumdu'joot.

20 Mänitä craa miänaañ̲:

—Tøøĉh jaduhn̲ ngøx̲y cudiuñ̲. Múutsnøch hänajty cooĉh jaduhn̲ ngudiuun̲dsohñ̲. Tijátyhøch jaduhn̲ nga'a cudiuum̲yñä.

21 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Pø mjaanĉh cudiunaam̲by hoy yajxón̲, nøcx yø'ø mje'e cøx̲y toog. Mänitä häyoobädøjc mnä'ä mó'owät cøx̲iä. Jaduhn̲ jim̲ mdägó'øwät tsajpootyp. Mänítøch jaduhn̲ xpiadu'ubøgät.

22 Coo ja'a craa jaduhn̲ miädooyy, mänit jaduhn̲ jiootmadiägøøyy. Hix̲, mäyøø ja'a craa hänajty. Mänit wyiimbijnä.

23 Mänitä Jesús ñämaayy ja'a miägu'ughajpähajxy:

—Nä'ägä tøyhajt mijts nnäma'ay, tsip jaduhn̲ coo mäyøøhäna'c jim̲ ñócxät tsajpootyp.

24 Tøyhajt jaduhn̲, cab jaduhn̲ jiaty tsipä coo ja'a camello ñáxät xuhñdyjutjooty. Maas tsip coo mäyøøhäna'c jim̲ ñócxät tsajpootyp.

25 Coo hajxy jaduhn̲ miädooyy, mänit hajxy yagjuøøyy. Mänit hajxy ñimiäyajtøøw̲ä:

—Øn̲ds jaduhn̲ nähwá'adsäp.

26 Mänit hajxy wyiinheeˈppejtä jaˈa Jesúsäm. Mänitä Jesús miänaañ:

—Cabä jäyaˈayhajxy jaduhn̲ ñäˈä jájpät; pero hotyiijä jaˈa Dios jaduhn̲ jiaty.

27 Mänitä Pedro miänaañ:

—Wiindsón̲, tøø højts cøx̲iä nnähgueˈegy nhøxyoˈoy. Tøø højts miiči̇h nbaduˈubøjnä. Tii højts jaduhn̲ nbaadaam̲by.

28 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Näˈägä tøyhajt mijts nnämaˈay, coo jaˈa xøøwiimbä naax̲wiimbä cøx̲iä jieem̲dägátsät, mänítøch jim̲ nøcxy nhøxtaˈagaˈañ maa jaˈa Dios wyiinduumän, høøči̇h jaˈa Diosquex̲ypä. Jím̲høch nhaneˈemaˈañ. Y mijts, jim̲ hajxy jaduhn̲ nøcxy mhøxtaˈagaam̲bä pønjátyhøch yaa tøø xpiawädity. Cødu̇ˈug häñaabiejt hajxy jim̲ mbaadaˈañ, majmetspä. Jim̲ mijts jaˈa judíoshajxy mhaneˈemaˈañ, jaˈa majmetsc-hagajptpä.

29 Pønjaty jaˈa tiøjc jaduhn̲ tøø ñähgueˈegy jaˈa høøčhcøxpä, o jaˈa piuhyaˈay jaˈa piuhdoˈoxy, o jaˈa tiaj jaˈa tieedy, o jaˈa yhuung jaˈa tioˈoxy, o jaˈa ñaax̲, majiäduhñ̲tiä piaattägatsaˈañ, y cøjxtaˈaxiøø jiugyhadaˈañ nebiä Dios jiugyhatian.

30 Jaˈa hajxy møjtuun̲gmøødpä jädaˈahaty, nämay jaˈa tiuun̲g hajxy yajtägoyyaˈañ; y jaˈa møjtuun̲g hajxy jädaˈahaty caˈa møødpä, nämay hajxy miøjtuun̲gpaadaˈañ.

20

1 ’Maa jaˈa Dios yhaneˈemiän, tsøc yajmäbáatäm nebiä cudsaatypcam̲än tuˈug. Jopy jaduhn̲ tiuˈubøjcy moonsähøxtaabiä, pøn̲ jaduhn̲ miøødtúnäp jaˈa chaatypcamjooty.

2 Coo piaaty, mänit hajxy quiojyquiapxtiuuñ̲ coo jaˈa xiøøhajxy jiuyáan̲äxä mägoox̲miljaty. Mänit hajxy quiejxä tuum̲bä maa jaˈa tsaatypcam̲än.

3 Møjpetyxiøø jaˈa cudsaatypcam̲ tiuˈubójcumbä moonsähøxtaabiä. Mänitä jäyaˈay jim̲ yhijxy maa halaplaazän. Nämetsc nädägøøghajxy hänajty jim̲ tiänaˈay. Cabä tuun̲g hajxy hänajty miøødä.

4 Mänit hajxy ñämaayyä: “Jam̲ hajxy cudún̲ maači̇h ndsaatypcam̲än. Näˈä mädøyyäjuóøbyhøch jaduhn̲ njuyaˈañ.” Mänit hajxy ñøcxy cuduum̲bä.

5 Mänitä cudsaatypcam̲ yhóoguiumbä moonsähøxtaabiä cujyxiøøhoˈogy. Mänit yhóoguiumbä mänacyxiøø.

6 Møjmänacyxiøø tiuˈubójcumbä. Jim̲ä jäyaˈay yhijxy halaplaaz. Cabä tuun̲g hajxy hänajty miøødä. Mänit hajxy ñämaayyä: “Tii mijts coo myaajä. Tii hajxy yaa coo mwiˈi xiunax̲y.”

7 Mänit hajxy miänaañ: “Cab højts pøṉ waaṃb tøø
xñämaˈay.” Mänit hajxy ñämaayyä: “Jaṃ hajxy cudúṉ maačh
nnaaxootiän. Näˈä mädøyyäjuǿbyhøch jaduhṉ njuyaˈañ.”
8 Coo chuujøøyy, mänitä cudsaatypcaṃ jaˈa moonsäwiindsøṉ
møjhajpä ñämaayy: “Mmøjyáˈaxäp yøˈø moonsähajxy. Mänit ha-
jxy mmäjúyät. Pønjaty høẋhaam tøø jiaac tägøˈøy cuduuṃbä,
jeˈeds hajxy jawyiin mmäjuučhóonäp. Y pønjaty jawyiin
tägøøyy cuduuṃbä, jeˈeds hajxy høẋhaam mmäjúyäp.”
9 Mänit hajxy yajmäjuuyy. Jawyiin hajxy yajmäjuuyy jaˈa
hajxy hänajty tøø tiägǿˈøyäbä mänacyxiøø. Pedyii hajxy jaduhṉ
miooyyä mägooẋmiljaty.
10 Jaˈa hajxy hänajty tøø tiägǿˈøyäbä jayøjp, jaduhṉ hajxy
hänajty tiajy miay coo hajxy maas majiaty mioˈowaˈañii. Pero
jaduhṉ hajxy mióoyyäbä mägooẋmiljaty.
11 Coo hajxy jaduhṉ yajmäjuuyy tuˈcuhdujtä, paadiä cud-
saatypcaṃ hajxy miäjootmaˈty.
12 Mänit hajxy miänaañ: “Yøˈø hänaˈc-hajxy høẋhaam tøø
jiaac tehṃ tiägǿˈøyäbä, tuˈhóräyyä hajxy jaduhṉ ñäˈä tuuñ.
Pero jaduhṉ miičh tøø mmäjuy neby højts tøø xmiäjúyyän. Cab
jaduhṉ yhoyyä. Tøø højts tuˈxøø nmeeˈxtucy. Jaančh tehṃ
yhaṉ jaduhṉ. Hamäjaa højts jaduhṉ tøø nmänaẋy.”
13 Mänitä cudsaatypcaṃ yhadsooyy: “Mägu ˈughajpä,
cábøch miich tøø nyajniwyiindoyii. Jaduhṉ ngojyquiapx-
tiúuṉäm cooč h miič h mägooẋmil nmoˈowaˈañ.
14 Chaadsä mmäjuhñdy. Nøcxnä. Chójpiøch njoot jaduhṉ
cooč h yøˈø craa nmóˈowät nébiøch miič h tøø nmoˈoyän, yøˈø
craa høẋhaam tøø jiaac tägǿˈøyäbä.
15 Nej, cábøch jaˈa cuhdujt jaduhṉ nmøødä cooč h nxädøˈøñ
jaduhṉ nyajwáˈxät nébiøch njoot choquiän. Tøgä paady
jaduhṉ mjootmaˈadiä, cooč h hojioot nmøødä.”
16 Pønjaty høẋhaam tägøøby, copc-hadaaṃb jeˈe. Pønjaty
jawyiin tägøøby, høẋhaamøˈøwaaṃb jeˈebä. Nämay hajxy
jaduhṉ tøø jia møjyaˈaxyii, pero näweeñtiä hajxy tøø wyiim-
biyii.
17 Mänitä Jesúshajxy jiṃ chohñ, ñøcxy hajxy Jerusalén.
Nämay jaˈa cuˈughajxy hänajty ñøcxy. Tuˈhaamnøcxpä
jaˈa Jesúshajxy yohwiaˈxy møødä miägu ˈughajpädøjc-hajxy
nämajmetspä. Mänitä Jesús miänaañ:
18 —Yaṃ hajxy nnǿcxäm Jerusalén. Høøčh jaˈa
Diosqueẋypä, jímhøch hänaˈc xyajcøˈødägøˈøwaˈañ
maa jaˈa teedywiindsøṉhajxiän, maa jaˈa
ley-yajnähixøøbiädøjc-hajxiän. Jímhøch hajxy xya-
jyaghoˈogaˈañii.
19 Mänítøch hajxy xyajcøˈødägøˈøwaˈañ maa jaˈa
jäyaˈayhajxiän, jaˈa jäguemnaaẋtsohṃbä. Mänítøch hajxy

xwyiinwoona'añ. Mänítøch hajxy xwiobho'oga'añ. Mänítøch hajxy xmiøjpahbeda'añ cruzcøxp. Pero cudägøøgxøøčh jaduhn̲ njujypiøga'añ coočh hänajty tøø nho'ogy.

20 Jaduhn̲ä Jesús miägu'ughajpähajxy hänajty xiøhaty metscä, Jacobo møødä Juan. Zebedeo ja'a tieedyhajxy hänajty xiøhaty. Coo ja'a Jesúshajxy hänajty ñøcxy Jerusalén, jim̲ä Jacobo tiajhajxy hänajty piawädijpä. Mänit miejch maa ja'a Jesús wyiinduumän. Mänitä Jesús wyiinjijcädaacä, miäyujwaan̲ä ja'a mayhajt.

21 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Tii mayhájthøch jaduhn̲ ndúnäp.

Mänitä tajjäya'ay yhadsooyy:

—Coo miičh hänajty tøø mgoody maa mhane'ema'añän, mänit mhané'emät coočh nhuunghajxy yaghøxta'agóøjät hahooyhaampiä møødä hanajtyhaampiä maa miičh mwiinduumän.

22 Mänitä Jesús ja'a nämajmetspä ñämaayy:

—Cab hajxy jaduhn̲ mnajuø'øy tii hajxy jaduhn̲ myujwaam̲by. Nej, hoy hajxy jaduhn̲ mjada'añ mhabeta'añä nébiøch jaduhn̲ njada'añ nhabeta'añän.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Hoy pues.

23 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Nä'ägä tøyhajt jaduhn̲ coo mijts jaduhn̲ mjadaam̲bä mhabetaam̲bä nébiøch njada'añ nhabeta'añ̲än. Pero cábøch cuhdujt jaduhn̲ nmøødä coo hajxy jim̲ mhøxtá'agät maačh nwiinduumän, hahooyhaampiä møødä hanajtyhaampiä. Pønjátyhøch ja'a nDeedy jaduhn̲ tøø yajnähdijy, je'eds jaduhn̲ jim̲ høxta'agaam̲b maačh nwiinduumän.

24 Coo ja'a Jesús miägu'ughajpädøjc-hajxy jiaac mädooyy ja'a jaac nämajcpä, mänitä Jacobo hajxy miäjootma'ty møødä Juan.

25 Mänitä Jesús jiämiøød quiøx̲y møjyaax̲y. Mänit miänaañ̲:

—Mnajuøøby hajxy coo ja'a gobiernähajxy yhane'emy maa hajxy tiuñ̲än. Ja'a hajxy møjtuun̲gmøødpä, je'eds hajxy maas hanehm̲b.

26 Pero mijts, cab hajxy jaduhn̲ mhane'ema'añ. Øøn̲ ja'a møjtuun̲g jaduhn̲ tsojp maa mijtsän, tsipcøxp ja'a miägu'ughajpä piuhbédät.

27 Y jaanä jaduhn̲duhm̲bä, øøn̲ jaduhn̲ yajcumayaam̲b maa mijtsän, tsipcøxp ja'a miägu'ughajpä yajtunóøjät.

28 Høøčh ja'a Diosquex̲ypä, puhbéjpøch jaduhn̲ tøø ngäda'agy. Cábøch jaduhn̲ nyajpuhbeda'añ. Páadyhøch yaa tøø ngäda'agy nébiøch ja'a jäya'ay jaduhn̲ may nnähho'tú'udät.

29 Tøø hajxy hänajty quioody maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän
Jericó. Coo hajxy quiajptpädsøøm̲y, mänitä jäya'ayhajxy may
piadu'ubøjcy.
30 Jim̲ä wiindspähajxy hänajty quiuhx̲na'ay tu'uba'a
nämetscä. Coo ja'a Jesús hajxy miädooyy ñajxy, mänit hajxy
yaax̲y:
—Wiindsøn̲, miiĉh ja'a David jecy mhaphajt mdeedyhajt.
Højts näxúu'tsäc.
31 Mänit hajxy yhojjä ja'a cú'ugäm, ween hajxy jaduhn̲
yhamoñ̲. Pero cab hajxy miäbøjcy. Mänit hajxy tehn̲gajnä
yáax̲y:
—Wiindsøn̲, miiĉh ja'a David jecy mhaphajt mdeedyhajt.
Højts näxúu'tsäc.
32 Mänitä Jesús tiänaaxiøjpy. Mänitä wiindspähajxy
miøjyaax̲y:
—Tii mayhajt hajxy jaduhn̲ mdsojpy.
33 Mänit hajxy yhadsooyy:
—Højts yaghijxǿ'cäc.
34 Mänit hajxy ñäxuu'tsä. Mänit hajxy wyiingudsiiwøøyyä.
Mänit hajxy jiaanĉh hijxø'cy. Mänitä Jesús hajxy piadu'ubøjcy.

21

1 Mäwiingoom̲b ja'a Jesúshajxy hänajty jim̲ Jerusalén. Mänit
hajxy miejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Betfagé, jim̲
mädøyyä maa ja'a Olivostun̲än.
2 Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpä nämetsc ñämaayy:
—Nøcx hajxy maa yø'ø cajpt xim̲haampiän. Jim̲ä burrataj
hajxy mbaada'añ cuxoch møødä yhuung. Mmäguejǿ'øwäp
hajxy jaduhn̲. Mänit hajxy yaa mwitsmínät.
3 Coo hajxy pøn̲ waam̲b xñämá'awät, jaduhn̲ hajxy
mnämá'awät coo ja'a wiindsøn̲ jaduhn̲ yajmaajiaty, coo
hajxy mänit mmoodiägatsa'añ.
4 Jaduhn̲ds tiøjiajty nebiä Diosmädia'agy-yajwa'xpä jecy
quiujahyyän:
5 Jaduhn̲dsä cu'ug hajxy mhawáan̲ät ja'a hajxy jim̲ tsänaabiä
Jerusalén:
"Huuc heeb hajxy, xiidsä mgobiernä hajxy jaduhn̲ xñägoody
burrohuungnähgøxp møødä burrataj.
Cab jaduhn̲ yajcumaya'añ."
6-7 Mänitä burrataj hajxy hoy wyich møødä burrohu-
ung, neby hajxy hänajty tøø ñäma'ayiijän. Mänitä Jesús
miägu'ughajpä wyithajxy yagjäbe'enøøyy ja'a burrohuung.
Mänitä Jesús yajpejty.
8 Jim̲ä cu'ughajxy hänajty may tøø yhamugø'øy. Mänitä wyit
hajxy ye'py tu'haam maa ja'a Jesús hänajty ñaxø'øwa'añän.

Ja'a jäya'ayhajxy näje'ebä, mänitä hujtshaa'x hajxy hoy ñäbux̱y. Mänitä hujtshaa'x hajxy hoy ñajtswidsø'øy tu'haam.

9 Mänit hajxy nägøx̱iä tiägøøyy hayaax̱pä:

—¡Viva ja'a rey David yhap yhoc! Tsøg hajxy wiingudsähgóøyyäm, ja'a Dios tøø quiéx̱iabä. Weenä Dios jim̱ wyiingudsähgø'øyii tsajpootyp.

10 Mänitä Jesúshajxy quioo'ty Jerusalén. Coo hajxy tiägøøyy cajptooty, mänitä cu'ughajxy tiägøøyy haamhajpä. Mänit hajxy nämay ñimiäyajtøøw̱ä:

—Øøṉ jäya'ay yø'øduhṉ.

11 Mänit hajxy yhadsooyy:

—Jesús yø'ø. Nazaret chooñ Galileanaaxooty. Ja'a Diosmädia'agy jaduhṉ yajwa'xyp.

12 Mänitä Jesús tiägøøyy Diostsajtøgooty. Jiibiä jäya'ayhajxy hänajty may jiuydioogy. Mänit hajxy yhøxquejxpädsøøm̱ä. Mänitä xädø'øñguiuwijtspädøjc ja'a mieexä hajxy yajtsitø'cäxä møødä palomatoo'pädøjc ja'a yhäñaabiejthajxy.

13 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:

—Jaduhṉ myiṉ̃ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: "Jue'eč̱h ndøjc hajxy xwiáaṉät cooč̱h hajxy jaduhṉ jiiby xpia'yá'axät." Dios jaduhṉ mänaaṉ; pero mijts jaduhṉ mwa'añ meedsøhñdy podøhñdy.

14 Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a wiindspä møødä tecymia'adpä. Jiiby hajxy hänajty ñä'ägä hity tsajtøgooty. Mänit hajxy yajmøcpøjcä yajmäbaadøøyyä.

15 Jiibiä pigäna'c-hajxy hänajty wyi'i ya'axy tsajtøgooty: "¡Viva ja'a rey David yhap yhoc!" Ja'a teedywiindsøṉhajxy møødä ley-yajnähixøøbiädøjc-hajxy, coo hajxy yhijxy nebiä Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty yajcähxø'øguiän, coo hajxy miädooyy coo pigäna'c-hajxy hänajty wyi'i ya'axy, mänit hajxy yhawa'andaacy.

16 Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Nej, mmädooby jaduhṉ waam̱baty hajxy ya'axiä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jex̱io'ch, nmädóobiøch jaduhṉ. Pero mijts, nej, cajnä hajxy jaduhṉ mmädoyhatyñä nebiä Diosmädia'agy myiṉ̃än cooc ja'a Dios jaduhṉ tøø miäna'añ coo ja'a pigäna'c-hajxy ween yhøy maa ja'a Dioscøxpän.

17 Mänitä Jesúshajxy jim̱ chohṉ̃. Mänit hajxy ñøcxy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Betania. Jim̱ hajxy jaduhṉ chuunajxy.

18 Coo jiobøøyy, mänitä Jesúshajxy wyiimbijty. Yähó'cäp hajxy hänajty.

19 Tu'haamnøcxpä piids hajxy jaduhṉ piaaty. Pero cabä tii tøøm hänajty miøødä. Haagä haay hänajty je'e. Mänitä Jesús ja'a piids ñämaayy:

—Ni mänaa miiči̇h mga'a tøømbejtägatsaaṉnä.

Mänitiä ja'a piids jaduhṉ jiaanči̇h tøøči̇h.

20 Coo ja'a Jesús miägu'ughajpähajxy jaduhṉ yhijxy, mänit hajxy jiaanči̇h tehm̱ yagjuøøyy. Mänitä Jesús miäyajtøøw̱ä:

—Neby yø'ø piids jaduhṉ paquiä jiaanči̇h tøøch.

21 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Nä'ägä tøyhájthøch mijts nnäma'ay, coo hajxy hamuumdu'joot mjaanči̇h mäbógät, hotyiijä hajxy jaduhṉ mjádät, nébiøch yø'ø piids jaduhṉ tøø nyajtø'øči̇hän. Coo yø'ø tuṉ hajxy jaduhṉ mnämá'awät: "Jua'ads jim̱, nøcx mejjiooty tägø'øw", mänit jaduhṉ jiaanči̇h tägó'øwät.

22 Pø mjaanči̇h mäbøjp hajxy jaduhṉ, coo ja'a Dios hajxy tijaty mmäyujwá'anät, mänit hajxy jaduhṉ xmió'owät.

23 Mänitä Jesús tiägøøyy tsajtøgooty. Mänit tiägøøyy yajnähixøøbiä. Mänitä teedywiindsøṉhajxy miejch møødä martuumädøjc. Mänitä Jesús miäyajtøøw̱ä:

—Øṉ miiči̇h cuhdujt tøø xmio'oy coo miiči̇h yaa mhané'emät.

24 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Cooči̇h mijts ja'a tøyhajt xmió'owät nébiøch mijts cham̱ nmäyajtøwa'añän, mänítøch mijts ja'a tøyhajt nmoodiägátsät póṉhøch ja'a cuhdujt tøø xmio'oy cooči̇h yaa nhané'emät.

25 Øṉä Juan jaduhṉ quejx mäyajnäbejpä, Dios tøgä jäya'ayä.

Cab hajxy ñä'ä hadsooyy. Mänit hajxy tiägøøyy yajcapxiøøbiä:

—Coo hajxy nhadsóow̱ämät coo ja'a Dios quiejxy, mänit hajxy xmiäyajtøwáaṉäm tii ja'a Juan miädia'agy hajxy coo tøø nga'a mäbójcäm.

26 Ni jaduhṉ quia'a hoyyä coo hajxy nhadsóow̱ämät coo jäya'ay jaduhṉ quiejxy; cabä cu'ughajxy jaduhṉ yhojiäwó'øwät. Jaduhṉ hajxy miäna'añ cooc ja'a Juan Dyiosquex̱iä.

27 Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Cab højts nnajuø'øy.

Mänitä Jesús miänaaṉ̃:

—Cábøch nnägapxaam̱bä póṉhøch ja'a cuhdujt tøø xmio'oy cooči̇h yaa nhané'emät.

28 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:

—Chaads mijts cuento tu'ug nyajmøødmädia'aga'añ. Jii jäya'ay hijty tu'ug; metscä yhuung hänajty. Mänitä yhuung ñämaayy tu'ug: "Huung, nøcx jim̱ huuc tuṉ maači̇h ndsaatypcam̱än."

29 Mänitä yhuung yhadsooyy: "Cábøch nnøcxa'añ." Pero mänit wyiinmahñdyhajty jadähooc coo jaduhṉ ñøcxáaṉgumbä.

30 Mänitä yhuung tu'ug ñämáaguiumbä coo ñǿcxät tuum̱bä.
Mänit yhadsooyy coo ñǿcxa'añ. Pero cab jaduhṉ ñä'ä nǿcxy.
31 Mädyii craa jaduhṉ cudiuuṉ nebiä tieedy hänajty tøø
miäna'añ.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Ja'a jawyiinhajpä.

Mänitä Jesús miänaaṉ:

—Nä'ägä tøyhájthøch mijts nnäma'ay, jawyiin ja'a
yajnähjuudiuutpädøjc-hajxy tiägø'øwa'añ Dioswiinduum
møødä cuhhiṉdo'oxiøjc-hajxy. Pero mijts, høx̱haam mijts
mdägø'øwa'añ.
32 Ja'a Juan mäyajnäbejpä, hoy mijts xjia yajnähixøøyy
neby hajxy hoy mwädítät, cab hajxy mmäbøjcy. Ja'a ya-
jnähjuudiuutpädøjc-hajxy møødä cuhhiṉdo'oxiøjc-hajxy, je'eds
hajxy jaduhṉ mäbøjc. Hoy mijts mja hijxy coo hajxy miäbøjcy,
caj mijts mwiinmahñdyhajty jadähooc coo hajxy mmäbójpät.

33 'Chaads mijts cuento tu'ug nyajmøødmädia'agáaaṉgumbä.
Jii jäya'ay hijty tu'ug naax̱møød. Mänitä tsaatypcam̱ quiojy.
Mänit curaa piädaacy. Mänitä tsaatyñøøxee'xøhñdy ñädajøøyy
tsaajooty. Mänitä häña'awøhñdy cøxp quiojy.

'Mänitä wiingjäya'ay ja'a tsaatypcam̱ hajxy yaghajoodiujcä.
Mänita cudsaatypcam̱ jim̱ chohṉ̃, ñøcxy jäguem̱.
34 Coo ja'a tsaatyptuc yhabaaty, mänitä cudsaatypcam̱
miejtstägajch. Mänitä mioonsä quiejxy coo ja'a tsaatyp hajxy
yajmédsät mäduhṉ̃tiä hajxy hänajty mio'owa'añii.
35 Mänitä mioonsähajxy miájtsäxä; ja'a
naax̱hajoodiujpähajxy jaduhṉ mämajts. Wojpä mähdiøjc
tu'ug; yagho'cä tu'ugpä; ca'tsä tu'ugpä.
36 Mänitä cudsaatypcam̱ ja'a mioonsä quiejxy maas may.
Jaanä jaduhṉ hajxy yhayoow̱híjxäbä.

37 'Mänitä yhamdsoo huung jaduhṉ quiejxy coo tyijy
jaduhṉ wyiingudsähgóøyyäxät.
38 Pero coo yhuung jaduhṉ yhíjxäxä, mänitä
naax̱hajoodiujpähajxy ñiñämaayyä: "Coo yø'ø craa ja'a tieedy
yhó'ogät, mänit yø'ø craa ja'a tsaatypcam̱ miämähmø'øwa'añ.
Tsøg hajxy yaghó'cäm. Mänit højts ja'a tsaatypcam̱ jaduhṉ
nmämähmóøyyämät."
39 Mänit hajxy jiaanc̆h majch. Mänit hajxy
yhøxjuijpädsøøm̱y. Mänit hajxy yagho'cy.
40 Hoorä, coo ja'a cudsaatypcam̱ jaduhṉ miédsät, nebiä
naax̱hajoodiujpähajxy tiuna'añii.

41 Mänit hajxy yhadsooyy:

—Yagho'tägatsáan̲äp hajxy jaduhn̲ je'eguiøxpä coo hajxy quia'awiindøyyä. Mänitä wiingjäya'ay ja'a naax̲ yaghajoodiuga'añ, øøn̲ä tsaatyp jaduhn̲ yegaam̲b coo ja'a tsaatyptuc yhabáadät.

42 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Nej, cajnä ja'a Diosmädia'agy hajxy mgapxyñä maa jaduhn̲ myiñ̲än cujaayä:

Ja'a tsaa mädyii ja'a tøjcojpähajxy quia'a nä'ägä cumaayy,
je'e nä'ägä tuun̲dsohn̲.
Dios jaduhn̲ pädaac, paady højts njaanc̆h tehm̲ yagjuø'øy.
(Jesús jaduhn̲ hamdsoo niyajmäbaatä nebiä tsaajän je'eguiøxpä coo hänajty quia'a tsocy quia'a mee'xyíijäm ja'a cu'ug. Pero mo'owáan̲äp ja'a Jesús ja'a møjtuun̲g ja'a hodiuun̲g hänajty.)

43 Paady, xpiøgáan̲äp ja'a mguhdujt hajxy coo hajxy jim̲ mdägø'øwät Dioswiinduum. Wiingjäyá'ayäts jaduhn̲ tägø'øwaam̲b pønjaty jaduhn̲ howiädijp.

44 Øøn̲ jaduhn̲ cá'awäp yø'ø tsaanähgøxp, tägóyyäp jaduhn̲. Y coo øøn̲ jaduhn̲ ñähgahbedóójät yø'ø tsáajäm, jaanä tägóyyäp je'ebä.

45 Coo ja'a teedywiindsøn̲hajxy jaduhn̲ miädooyy møødä fariseodøjc-hajxy, mänit hajxy ñajuøøyy coo hajxy hänajty tøø miädia'agyii ja'a Jesúsäm.

46 Mänitä teedywiindsøn̲ ja'a Jesús hajxy jia madsaañ̲; cab hajxy ñä'ä majch je'eguiøxpä coo ja'a cu'ug hajxy hänajty chähgø'øy; hix̲, jaduhn̲ä cu'ughajxy hänajty miäna'añ cooc ja'a Jesús ja'a Diosmädia'agy hänajty yajwa'xy.

22

1 Mänitä Jesús tiägóøguiumbä mädiaacpä. Mänit miänaañ̲:

2 —Maa ja'a Dios yhane'emiän, jaduhn̲ mäwíinäts je'e nebiä rey tu'ugän. Yajpøgaam̲by ja'a yhuung hänajty je'e. Yagjadáan̲äp ja'a cay ja'a hu'ug hänajty je'e.

3 Mänitä mioonsähajxy quiejxy woobä wijtspä; pero cabä jäya'ayhajxy hänajty ñøcxa'añ mägaabiä.

4 Mänitä rey ja'a mioonsä quiéjxcumbä. Mänit miänaañ̲: "Nøcx hajxy näma'aw coo ja'a cay ja'a hu'ugy tøø quiøønä, cooc̆hä waj tøø nyajyagho'ogyii ja'a ni'xpä. Tøø ja'a cayiibä yhabaady; weends hajxy min̲ quiay."

5 Pero cabä jäya'ayhajxy ñä'ägädä mäbøjcy. Tu'jäya'ay ñøcxy maa ja'a quiam̲än; tu'jäya'ay ñøcxy too'pä.

6 Mänitä rey mioonsähajxy miájtsäxä ja'a jäya'ayhajxy hänajty jaac jim̲bä. Mänit hajxy yaghäyoow̲hijxy; yagho'cä hajxy jaduhn̲.

7 Mänitä rey yhawa'andaacy. Mänitä soldadohajxy quiejxä
mäyagho'pä. Ja'a hajxy hänajty tøø mioonsäyaghó'oguiäbä, je'e
hajxy nøcxy yagho'ogyii; møødä quiajpthajxy nøcxy ñó'cäxä.
8 Mänitä rey ja'a mioonsähajxy ñämaayy: "Tøø jaduhn̲
yhabaady cooc̆hä nhuung jaduhn̲ piøga'añ. Pero ja'a
jäya'ayhajxy tøø nja woy tøø nja wíchäbøch, cab hajxy
hawiinmats myínät.
9 Nøcx hajxy wow̲ wits pønjaty hajxy mbaatyp jim̲ tu'haam."
10 Mänitä mioonsähajxy hoy wioy wyich nägøx̲iä, pønjaty ha-
jxy jaduhn̲ piaatyp, møødä hojiäya'ay møødä haxøøgjäya'ay.
Mänítädsä tøjc jaduhn̲ yhujch.
11 'Mänitä rey tiøjtägøøyy woybä wichpä hijxpä. Mänitä craa
tu'ug yhijxä, cabä wyit hänajty yhoyyä.
12 Mänit ñämaayyä: "Mägu'ughajpä, cab yø'ø mwit yaa hawi-
inmäts mmädägó'øwät maa ja'a pøc jaduhn̲ jiadyiijän." Pero
cabä craa ñä'ä hadsoowiimbijty.
13 Mänitä rey ja'a mioonsä ñämaayy, ja'a hajxy hänajty
tex̲ycøøbiä: "Cø'øxots tecyxiots yø'ø craa. Mänit hajxy
mhøxjuijpädsóm̲ät maa wyiingoodsän. Jim̲ jaduhn̲ jiø'øwa'añ
xiuudsa'añ."
14 Nämay hajxy jia møjya'axa'añii, pero näweeñ̲tiä hajxy
jaduhn̲ wyiimbiwa'añii.
15 Mänitä fariseoshajxy jim̲ chohñ̲. Mänit hajxy quio-
jyquiapxytiuuñ̲ coo ja'a Jesús hajxy jiøjcapxø'øwa'añ neby
hajxy jaduhn̲ yajnähdsómät.
16 Mänitä miägu'ughajpähajxy quiejxy møødä Herodes
miägu'ughajpähajxy. Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:
—Wiindsón̲, nnajuøøby højts coo miic̆h ja'a tøyhajt myecy,
coo ja'a Diostu'u myajnähixø'øy. Caj miic̆h mmøjpäda'agy
nebiaty ja'a cu'ughajxy miädia'agy; caj miic̆h mmøjpäda'agy
pøn̲ tyijy møjcuhdujtmøød.
17 Højts capxwíjjäc. Nej, hahixøøby jaduhn̲ coo ja'a gobiernä
xädø'øñ mmó'owädä, ja'a jim̲ tsänaabiä Roma.
18 Ñajuøøbiä Jesús hänajty coo hänajty jia jøjcapxø'øwa'añii.
Mänit miänaañ̲:
—Haxøøg mijts mwiinmahñdyhajxy, hoy hajxy mja
nibiäda'agyii nebiä hojiäya'ayän. Tiic̆h hajxy coo xjia
jøjcapxø'øwa'añ.
19 Tsøgä xädø'øñ tu'ug huuc híjxäm.
Mänitä Jesús wa'xxiädø'øñ miooyyä.
20 Mänit miänaañ̲:
—Øøn̲ yhahädiuun̲nax̲y hädaaduhn̲; øøn̲ xiøø hädaaduhn̲.
21 Mänit hajxy yhadsooyy:
—Ja'a gobiernä.
Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Mmóˈowäbä gobiernä hajxy mädyii jeˈe jieˈe; y mmóˈowäbä Dios hajxy mädyii jeˈe jieˈe.

22 Coo hajxy jaduhn̲ miädooyy, mänit hajxy yagjuøøyy. Mänit hajxy wyiimbijnä.

23 Mänitxøø jaˈa saduceodøjc-hajxy näjeˈe miejch maa jaˈa Jesúsän. Jaduhn̲ hajxy hänajty miänaˈañ cooc tyijy hajxy ngaˈa jujypiøjtägatsáan̲äm. Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

24 —Wiindsøn̲, jaˈa Moisés jecy mänaan̲, coo jaˈa pøcy-yaˈadiøjc yhóˈogät, jaˈa cajpä yhuung, mänítädsä piuhyaˈay jaˈa yaamgtoˈoxy wyiingpøgät, nebiä yaamgtoˈoxy jaduhn̲ yhuungpáadät jaˈa yaˈadiøjcøxpä, jaˈa tøø yhóˈoguiäbä.

25-26 Bueno, näjuxtujc hajxy hijty tuˈqueˈex, haagä yaˈadiøjc. Jaˈa coobhuung, jayøjp jaduhn̲ piøjcy; mänit yhoˈcy. Cabä yhuung hänajty. Mänítädsä jiädsøm̲y jaˈa yaamgtoˈoxy wyiingpøjcy. Mänítäts jeˈe yhóˈcumbä. Mänítädsä miädägøøgpä jaduhn̲ jiájcumbä. Jaduhn̲ hajxy nägøx̲iä jiajty møødä miäjuxtujcpä.

27 Mänitä toˈoxiøjc yhoˈpä høx̲haam.

28 Bueno, coo hajxy jaduhn̲ jiujypiøgät, mädyii tehm̲ tiøybä hänajty toˈoxiøjc-hadaam̲b, jaˈa näjuxtujcpä puhyaˈayhajxy, jaˈa hajxy hänajty tøø jia pøquiäbä.

29 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Caj mijts jaˈa tøyhajt mnäˈägädä møødä. Cabä Diosmädiaˈagy hajxy mhix̲iä ni jaˈa Diosmäjaa.

30 Coo jaˈa jäyaˈayhajxy jiujypiøgaˈañ, cab hajxy hänajty piøgaˈañ, ni cabä yhuung hajxy hänajty yajpøgaˈañ. Jaduhn̲ hajxy yhidaˈañ nebiä Diosmoonsähajxiän, jaˈa hajxy jim̲ tsajpootypä.

31 Hamdsoo jaˈa Dios hajxy jaduhn̲ tøø xñämaˈay cujaayhaam coo jaˈa jäyaˈayhajxy jiujypiøgaˈañ:

32 “Xwyiingudsähgøøbiøch jaˈa Abraham møødä Isaac møødä Jacob.” Hoorä, wiingudsähgøøyäp jaˈa Dios jaˈa jujcyjiäyaˈayhájxiäm. Cab jaduhn̲ wyiingudsähgøˈøyii jaˈa hoˈogyjiäyaˈayhájxiäm.

33 Coo jaˈa cuˈughajxy jaduhn̲ miädooyy nebiä Jesús hänajty yajnähixøˈøy, mänit hajxy yagjuøøyy.

34 Coo jaˈa fariseoshajxy jaduhn̲ miädoyhajty coo jaˈa Jesús quiaˈa yajmäjädaacy jaˈa saduceos, mänitä fariseoshajxy yhamugøøyy.

35 Jim̲ä fariseo hänajty tuˈug; ley-yajnähixøøby hänajty jeˈe. Jaˈa Jesús hänajty jøjcapxøˈøwáan̲äp. Mänitä Jesús miäyajtøøw̲ä:

36 —Wiindsøn̲, mädyii cuhdujt maas møj maa jaˈa ley myiñ̲än.

37 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—“Wiingudsähgø'øw ja'a nDioshájtäm hamuumdu'joot;
mäbøjcä ja'a miädia'agy; mjahmiédsäp cøjxta'axiøø.”
38 Hädaa cuhdujt, jawyiin jaduhn̲ myiñ̲ maa ja'a leyän y
maas møj jaduhn̲.
39 Jaanä jaduhn̲ ja'a miämetspä miänaam̲bä:
“Møødnijiootpaadøø ja'a mmäjøøn ja'a mmädøjc
hamuumdu'joot.”
40 Hädaa cuhdujt metspä, ja'a ley yhøjx tiecy jaduhn̲
møødä cøx̲iä mäduhñ̲tiä ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xpähajxy
tøø miädia'agy.
41 Jim̲nä ja'a fariseoshajxy hänajty tiäna'ayñä.
42 Mänitä Jesús miäyajtøøyy:
—Waam̲b mijts mmäna'añ ja'a Cristocøxpä. Pøn̲ je'e
yhaphajpy tieedyhajpy.
Mänit hajxy yhadsooyy:
—David yhap yhoc je'eduhn̲.
43 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Pero ja'a Dioshespíritucøxpä ja'a David ja'a Cristo
ñämaayy: “Wiindsøn̲.” Jaduhn̲ä David miänaañ̲:
44 Tøøčhä Dios ja'a nWiindsøn̲ xñämaayyä:
“Häña'aw yaa hahooyhaam̲by høxtä coonä ja'a mmädsip
jaduhn̲ quia'a mäjädá'agät”,
nøm̲ä Dios miänaañ̲.
45 Bueno, pø tøø ja'a David ja'a Cristo ñäma'ay: “Wiindsøn”,
nébiäts jaduhn̲ yhaphat yhoc-hádät.
46 Caj pøn̲ waam̲b ñä'ägädä hadsooyy. Y cabä Jesús waam̲b
miäyajtøøw̲änä høxtä coonä hänajty yho'oga'añ.

23

1 Mänitä Jesús ja'a cu'ug ñämaayy møødä jiamiøødhajxy:
2 —Ja'a ley-yajnähixøøbiädøjc møødä fariseoshajxy, cuhdu-
jtmo'oy hajxy jaduhn̲ coo ja'a Moisés miädia'agy hajxy ya-
jnähixøøyyä.
3 Mgudiúnäp hajxy jaduhn̲ waam̲baty hajxy xñäma'ay. Pero
cab hajxy mbahíxät nebiaty hajxy jiatcø'øy. Cabä yhamdsoo
mädia'agy hajxy quiudiuñ̲.
4 Hanax̲iä hajxy tsipjaty yajnähixø'øy; y mänaam̲b hajxy
jaduhn̲ coo ja'a cu'ug tsipcøxp quiudiúnät. Pero cab hajxy
hamdsoo quiudiuñ̲.
5 Jaančh tehm̲ yajcumayaam̲b hajxy maa ja'a
cu'ugwiinduumän. Paadiä nocyquiujaaybä hajxy
yajxón̲ yajniwyiinnähgopxodsø'øyii; paady hajxy
yajniguiø'øxodsø'øyii. Paadiä wit hajxy piägø'øy ja'a
høxyoñ̲bä.

6 Coo hajxy maa miägay, häña'awaaṃb hajxy hänajty maa
ja'a meexäteecän. Y coo hajxy ñøcxy tsajtøgooty, häña'awaaṃb
hajxy hänajty maa ja'a häñaabiejt yajxoṉbän.
7 Coo hajxy maa wiädity cajptooty, yajwiin-
gudsähgø'øwaaṃb hajxy hänajty maa ja'a cu'ugän.
Yajnäma'awaaṃb hajxy hänajty: "Wiindsøṉ."

8 'Pero mijts, cab hajxy mmäná'anät coo ja'a cu'ug hajxy
xñämá'awät: "Wiindsøṉ." Tu'ugä mWiindsøṉhajxy jaduhṉ;
ja'a Cristo je'e. Jaduhṉ hajxy mnijiäwø'øwǿøjät nebiä
tu'que'expän.
9 Cab hajxy pøṉ mnämá'awät: "Teedy", hädaa yaabä
naaẋwiimbä. Tu'ugä mDeedyhajxy jiṃ cøxp.
10 Cab hajxy mmäná'anät coo pøṉ xñämá'awät coo hajxy
xquiopc-hádät. Tu'jaya'ay hajxy jaduhṉ xyhané'emät; ja'a
Cristo je'e.
11 Øṉ jaduhṉ puhbejp ja'a jiamiøødhajxy, je'edsä møjtuuṉg
jaduhṉ paadaaṃb maa mijtsän.
12 Hiẋ, øṉ jaduhṉ yajcumayaaṃb, cabä møjtuuṉg jaduhṉ
piaada'añ. Pero øṉ jaduhṉ ca'a yajcumayaaṃb, je'edsä
møjtuuṉg jaduhṉ paadaaṃb.
13 Mänitä ley-yajnähixøøbiädøjc-hajxy ñämaayyä møødä
fariseoshajxy:
—Jaduhṉ mijts mnibiäda'agyii nebiä hoyhäna'cän; pero cab
hajxy mhoyhäna'cä. Haxøøg hajxy mjada'añ mhabeta'añ.
Cab hajxy jiṃ mdägø'øwa'añ maa ja'a Dioswiinduumän, y cab
hajxy jaduhṉ mmäna'añ coo wiinghäna'c jiṃ tiägǿ'øwät, hoy
hajxy hänajty hamdsoo jia mäna'añ coo hajxy jiṃ tiägø'øwa'añ.
14 'Xiøøbä ja'a Dios hajxy jejcy tøø mnä'ä pa'ya'axy. Mänitä
yaamgto'oxy ja'a tiøjc hajxy mbøjcä. Paady hajxy hoyhoy
mdsaačhpøga'añ.
15 'Wiinduhṃyhagajpt jamiøød hajxy naẋy mhøxta'ay pøṉ
jaduhṉ xmiøødtúnäp maa ja'a mguhdujthajxiän. Y coo ha-
jxy hänajty tøø mbaady, mänitä haxøøgcuhdujt hajxy mya-
jnähixø'øy. Maas haxøøg hajxy jaduhṉ jiatcø'øwa'añ quejee
mijts.
16 'Cab hajxy hoy mnä'ägä yajnähixø'øy. Jaduhṉ hajxy
mmäna'añ; coo hajxy hänajty tii myajwiinwaaṉø'øwa'añ,
coo ja'a tsajtøjc mgapxpáadät, cab tyijy jaduhṉ ñejpiä coo
hajxy mga'a cudiúnät neby hajxy hänajty tøø myajwiin-
waaṉø'øyän. Pero jaduhṉ hajxy mmänaaṃbä, coo ja'a oro
hajxy mgapxpáadät, ja'a jiiby tsajtøgootypä, tsipcøxp hajxy
tyijy mgudiúnät.
17 Mguhmäñøøby hajxy jaduhṉ; cab hajxy tii mwiin-
juø'øy. Haa ca'a, maas tsoobaatp ja'a tsajtøjc quejee ja'a

oro. Hix̱, Dios ja'a tsajtøjc jaduhn̲ cunuu'x. Ja'a oro, ñä'ä yajmägunuu'xøøyy je'eduhn̲.

18 Jaanä jaduhn̲ hajxy mmänaam̲bä, coo mgapxpáadät ja'a cuyoxøhñdy, cábäc tyijy jaduhn̲ ñejpiä coo mga'a cudiúnät. Pero jaduhn̲ hajxy mmänaam̲bä, coo hajxy mgapxpáadät tijaty tøø mguyoxø'øy, tsipcǿxpäc tyijy jaduhn̲ mgudiúnät.

19 Nej, cab hajxy mnajuø'øyä coo ja'a cuyoxøhñdy miaas tsoobaady quejee tijaty hajxy mguyoxøøby.

20 Øøn̲ jaduhn̲ capxpaatp ja'a cuyoxøhñdy, jaanä jaduhn̲ quiapxpaatpä tijatycøxpä ja'a jäya'ayhajxy jiiby tøø quiuyoxø'øy.

21 Øøn̲ jaduhn̲ capxpaatp ja'a tsajtøjcøxpa, jaanä Dios quiapxpaatpä, ja'a jiiby tsänaabiä tsajtøgooty.

22 Øøn̲ jaduhn̲ capxpaatp ja'a tsajpootyp, jaanä Dios yhäñaabiejt quiapxpaatpä, møødä Dios ja'a jim̲ häñaabiä.

23 'Mijts myajcopcøøby mädyii ca'a tsoobaatp coo hajxy hänajty tii mguyoxø'øwa'añ maa ja'a tsajtøjcän. Pero cabä Diosmädia'agy hajxy myajcopcø'øy coo jaduhn̲ miäna'añ coo mhojiäya'ayhádät, coo hojioot mmøødhádät, coo ja'a Diosmädia'agy mmäbǿgät. Maas hoy jaduhn̲ coo hajxy mgudiúnät ca'xy pedyii.

24 Jaduhn̲ mäwíinäts hajxy myajwiinhixø'øy nebiä wiindspän; cab hajxy myajcopcø'øy mädyii tsoobaatp.

25-28 'Jaduhn̲ mijts mja wi'i quiähxø'øga'añ nebiä hoyhäna'cän maa ja'a cu'ugwiinduumän. Pero haxøøgwiinmahñdy hajxy mmøød. Tsipcøxp ja'a mhaxøøgwiinmahñdy hajxy mnajtshixǿ'øwät, jaduhn̲ hajxy tøyhajt hoy mhídät.

29 'Nax̱y hajxy yajxóø̲n mguhmuuc̆h maa ja'a Diosquex̱ypähajxy jecy ñaax̱tägøøyyän. Hojiäya'ayhajxy hijty.

30 Mänit hajxy mmäna'añ: "Coo højts häxøpy jecy tøø njugyhájtäm, cabä nhap ndeedy hajxy häxøpy tøø nbuhbéjtäm coo ja'a Diosquex̱ypä hajxy yagho'cy."

31 Cab jaduhn̲ tiøyyä. Tøø ja'a mhap mdeedy hajxy häxøpy mbajatcøøbiä;

32 y jaduhn̲ hajxy mjaanc̆h pajatcø'øwaam̲bä.

33 'Jaduhn̲ mäwíinäts hajxy mga'awiindøyyä nebiä tsahñdiän. Hoyhoy hajxy jaduhn̲ jiiby mdsaac̆hpøga'añ møjcu'uhaam.

34 Nguexáam̲biøch ja'a Diosquex̱ypä maa mijtsän, møødä cuhwijypiä, møødä yajnähixøøbiä. Näje'e hajxy myagho'oga'añ; näje'e hajxy mmøjpahbeda'añ cruzcøxp; näje'e hajxy mwobho'oga'añ tsajtøgooty. Näje'e hajxy mbäbo'owa'añ cajpt-cajpt.

35 Mijts jaduhn̲ mmøødhadaam̲by ja'a pojpä coo ja'a ho-
jiäya'ayhajxy nägøx̲iä yagho'cä møødä Abel møødä Zacarías,
ja'a Berequías yhuung. Tsajtøgooty ja'a Zacarías yagho'cä; ja'a
mhap ja'a mdeedyhajxy jaduhn̲ jecy jatcøøyy.
36 Tehm̲ tiøyhajt jaduhn̲, mijts ja'a pojpä mmøødhadaam̲by.
37 'Mijts Jerusalénpäjäya'ay, tøø ja'a Diosquex̲ypä hajxy
mguhga'ac̈h. Jaduhn̲ mäwíinhøch mijts mayhooc tøø nja
näwa'añ nebiä tseey ja'a yhuung ñähmuhx̲tägoyyän; pero caj
mijts myajnäwa'ana'añ.
38 Mobädájpøch mijts nnähgue'ega'añ,
39 y cábøch jaduhn̲ xyhixaan̲nä høxtä cóonøch hänajty
ngädaactägatsa'añ. Mänit hajxy mmäna'ana'añ: "Tsøc
yø'øya'ay wiingudsähgóøyyäm, yø'øya'ay Diosquex̲ypä."

24

1 Mänitä Jesúshajxy piädsøøm̲y tsajtøgooty. Mänitä Jesús
ñämaayyä ja'a miägu'ughajpähajxy:
—Huug hix̲ yø'ø møj tsajtøjc.
2 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Tehm̲ tiøyhájthøch mijts nnäma'ay, yø'ø møj tsajtøjcä,
cøxaam̲b jaduhn̲ piuma'añ; cøxaam̲b jaduhn̲ quiuhdägoyya'añ.
3 Mänit hajxy ñøcxy maa ja'a Olivostun̲än. Mänitä Jesús
yhøxtaacy naax̲wiin. Mänitä Jesús hamee'ch ñämaayyä ja'a
miägu'ughajpähajxy:
—Højts hawáan̲äc mänaa yø'ø tsajtøjc jaduhn̲
piuma'añ. Mädyii hijxtahn̲d jaduhn̲ cähxø'øgaam̲b coo
hänajty mgädaactägatsa'añ, coo ja'a naax̲wiimbä hänajty
wyiimbida'añ.
4 Mänitä Jesús miänaan̲:
—Ca'a hajxy myajwiinhøøñ.
5 Minaam̲b hajxy nämay. Jaduhn̲ hajxy ñibiäda'aga'añii
nébiøch høøc̈hän. Jaduhn̲ hajxy miäna'ana'añ: "Høøc̈h je'e
Cristo." Nämayyä jäya'ay yajwiinhøøna'añ.
6 Mänit hajxy mmädoyhada'añ coo ja'a tsip jaduhn̲ tøø
piädø'øgy. Pero cab hajxy mdsähgó'øwät. Tsipcøxpä häyohn
jaduhn̲ jiada'añii. Pero cajnä hänajty yhabaady coo ja'a
naax̲wiimbä hänajty wyiimbida'añ.
7 Cajpthaam hajxy jaduhn̲ ñimiädsibø'øwa'añii. Naxaam̲bä
yuuba'am wiinduhm̲yhagajpt møødä hujx.
8 Pero nä'ä tsohn̲daacnä ja'a tsø'ty hänajty jaduhn̲.
9 'Mänit mijts myaghäyoow̲hixa'añ myajyagho'oga'añ.
Mänit mijts myajmähan̲hada'añ maa ja'a høøc̈hcøxpän
wiinduhm̲yhagajpt.

10 Mänitä Dios hajxy ñajtshixø'øwa'añ nämay. Mänit hajxy ñimiähaṉhada'añii hamiṉ̃ haxøpy møødä hajxy tijaty yajniñähdsøma'añii.
11 Wäditaaṃbä høhṉdaacpähajxy hänajty may. Mäna'anaaṃb hajxy hänajty cooc tyijy hajxy wiädity ja'a Dioscøxpä. Nämayyä cu'ughajxy yajwiinhøøna'añ.
12 Cab hajxy ñimiägu'ughadáaṉänä je'eguiøxpä coo ja'a haxøøgpä hänajty jiaanc̆h tehṃ wiädity.
13 Pero pønjaty jaduhṉ ca'a jøjwa'adsaaṃb, je'eds ja'a hoybä paadaaṃb.
14 Wiinduhṃyhagajpt ja'a mädia'agy wiädita'añ mädyii jaduhṉ mänaaṃb coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ. Cøxaaṃbä cu'ughajxy miädoyhada'añ; mänítäts ja'a naax̱wiimbä wyiimbida'añ.
15 '(Øṉ hädaa nocy capxp, ween jaduhṉ wyiinjuø'øy.) Ja'a Daniel, Dios jaduhṉ jecy quejx. Je'eduhṉ cujahy coo ja'a haxøøgpä miedsa'añ maa ja'a Diostøjcän, y coo mänit jaduhṉ yajma'ada'añ. Coo ja'a haxøøgpä hajxy mhíxät,
16 mänit hajxy päyø'øguiä mnǿcxät maa ja'a tuṉän, mijts yaa tsänaabiä Judeanaaxooty.
17 Y ja'a hajxy hijpä tøjwiing, jaduhyyä hajxy piäyø'tǿwät, cab hajxy jaduhṉ tii yajpädsǿṃät tøgooty.
18 Y ja'a hajxy jiṃ hijpä camjooty, jaduhyyä hajxy piäyø'tøøbät, cab hajxy jaduhṉ nøcxy tii wyich maa ja'a tiøjcän.
19 Pobre ja'a to'oxiøjc-hajxy hänajty maaxhuungmøødpä, møød hajxy hänajty huungyajtsi'tspä.
20 Mmänuu'xtá'agäp ja'a Dios hajxy coo hajxy ween mga'a päyø'øgy coo hänajty tiøøchcä, ni ja'a poo'xxiøøjooty.
21 Porque jaanc̆h tehṃ miøc ja'a tsaac̆hpä ñaxa'añ. Ni mänaa jaduhṉ tøø quia'a jadyii nebiä jaduhṉ jiada'añiijän. Y caj mänaa jiajtägatsa'añii jadähoocän.
22 Pero Dios jaduhṉ tøø yajnähdijy coo ja'a tsaac̆hpä jejcy quia'a jadǿøjät, je'eguiøxpä coo chocy ja'a tøøbä wyiimbíyyäbä. Coo häxøpy jaduhṉ tøø quia'a yajnähdijy, caj pøṉ häxøpy cho'oga'añ.
23 'Coo mijts pøṉ xñämá'awät: "Huug hix̱, chaadsä Cristo", o "Huug hix̱, xiids je'e", cab hajxy mmäbǿgät.
24 Hix̱, minaaṃbä wiinhøhṃbähajxy; jaduhṉ mäwiin hajxy ñibiäda'aga'añii nebiä Criston; jaduhṉ mäwíinäts hajxy ñibiäda'aga'añii nebiä Diosquex̱ypän. Yajcähxø'øgaaṃby hajxy ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä nebiä cu'ug hajxy jaduhṉ wyiinhøønät; høxtä ja wiinhøønáaṉäp hajxy je'ebä, ja'a Dios tøø wyiimbíyyäbä.
25 Chaads mijts nnäma'ay jäguem̱iä.

26 Coo pøn̲ xñämá'awät: “Huug hix̲, jim̲ wiädity pactuum”,
cab hajxy jim̲ mnócxät; o coo hajxy xñämá'awät: “Huug hix̲,
jiiby je'e yu'uc̆htiuum”, cab hajxy mmäbøgät.
27 Cooc̆h hänajty nwiimbida'añ, høøc̆h ja'a Diosquex̲ypä,
jaduhn̲ mäwiin quiähxø'øga'añ nebiä wädsucän.
Wiinduhm̲yhagájpthøch ja'a jäya'ayhajxy xyhixa'añ.
28 Tsipcøxp jaduhn̲ jiada'añii nébiøch chaa nmäna'añ.

29 ’Coo ja'a tsaac̆hpä hänajty tøø ñajxnä, mänitiä hänajty
wyiingoodsø'øwa'añ; cabä po'o hänajty yhana'añ. Chaadsä
madsa'a may quia'awa'añ; chaadsä tsajt chäyuyya'añ.
30 Mänítøch ja'a nhijxtahn̲d jim̲ quiähxø'øga'añ tsajpootyp
cooc̆h hänajty nwiimbida'añ, høøc̆h ja'a Diosquex̲ypä. Mänitä
jäya'ayhajxy wiinduhm̲yhagajpt jiø'øwa'añ xiuudsa'añ.
Mänítøch hajxy xyhixa'añ cooc̆h hänajty ngäda'aga'añ
jocjooty. Diosmäjaaháamhøch jaduhn̲ ngäda'aga'añ hajájjäp.
31 Mänítøch ja'a nmoonsä tsajpootypä nhane'ema'añ coo
ween hajxy møc xiu'uxy xuux̲thaam. Mänítøch ja'a nwiim-
biybähajxy xyajtu'ugmugaan̲ä wiinduhm̲yhagajptpä.

32 ’Tsøg ja'a tsø'ty jaduhn̲ yajmäbáatäm nebiä piidsquepiän.
Coo yhaabiädsøm̲y, mänit hajxy mnajuø'øy coo pioodtägøøñä.
33 Jaduhn̲ mäwíinäts je'e, coo ja'a tsø'ty hajxy jaduhn̲
mhíxät, mänit hajxy mnajuó'øwät cooc̆h hänajty mobädajpä
nwiimbida'añ.
34 Tøyhájtäts mijts nnäma'ay, cooc̆h hänajty nwiimbida'añ,
cajnä jäya'ayhajxy hänajty quiøx̲y ho'ogy, ja'a hajxy jäda'ahaty
jugyhajpä.
35 Ja'a tsajtwiing jaduhn̲ tägoyyaam̲b møødä naax̲wiimbä.
Tøjiadaam̲b jaduhn̲ nébiøch cham̲ nmädia'aguiän.

36 ’Pero ni pøn̲ jaduhn̲ quia'a najuø'øy mänaaxøø jiada'añii
ni mäduhnajtä. Ni ja'a Diosmoonsä tsajpootypä hajxy quia'a
najuø'øy. Ni høøc̆h nga'a najuø'øy, høøc̆h ja'a Dioshuung.
Jagooyyä Dios jaduhn̲ ñajuø'øy, ja'a nDeedyhájtäm.

37 ’Cooc̆h jaduhn̲ nwiimbida'añ, høøc̆h ja'a Diosquex̲ypä,
jaduhn̲ mäwíinäts hänajty jiada'añii nebiä Noé jecy jiajtiän.
38 Cajnä Dios ja'a nøøgom̲dägoy hänajty quiex̲yñä. Jim̲ä
jäya'ayhajxy hänajty quiay yhu'ugy, piøcy yhu'ugy, høxtä coo
ja'a Noé hänajty tøø tiägø'øy barcojooty.
39 Ni mänit hajxy hänajty quia'a najuø'øyñä høxtä coonä
ja'a nøøgom̲dägoy miejch. Mänit hajxy cøjx chøm̲du'ubøgyii.
Jaduhn̲ mäwíinäts jiadáaan̲äbä cooc̆h hänajty nwiimbida'añ,
høøc̆h ja'a Diosquex̲ypä.
40 Mänitxøø ja'a ya'adiøjc-hajxy hänajty nämetsc yhida'añ
camjooty. Tu'ug hänajty yajnøcxa'añii; tu'ug hänajty ya-
jmähmø'øwa'añii.

41 Metscä to'oxiøjc-hajxy hänajty jiøch. Tu'ug hänajty ya-
jnøcxa'añii; tu'ug hänajty yajmähmø'øwa'añii.
42 'Nähix̱ hahixø'ø hajxy mhídät; cab hajxy mnajuø'øy
mänaa ja'a mWiindsøṉhajxy quiäda'aga'añ.
43 Jaduhṉ mäwíinäts ja'a cudøjc-hajxy, coo hajxy jaduhṉ
ñajuó'øwät mäduhnajtä ja'a mee'tspä miedsa'añ coods, ju-
jcy hajxy jaduhṉ yhídät, y cabä mee'tspä hajxy jaduhṉ ya-
jtøjtägó'øwät.
44 Jaduhṉ mäwíinäts mijtspä, nähix̱ hahixø'ø hajxy
mhídät. Cábøch mijts xñä'ägä najuó'øwät mänáajøch jaduhṉ
ngäda'aga'añ, høøc̈h ja'a Diosquex̱ypä.
45 'Ja'a moonsäwiindsøṉ, je'edsä miämoonsä yajcaaby maa
ja'a wyiindsøṉ tiøjcän. Hoy jaduhṉ coo ja'a wyiindsøṉ
miädia'agy miäbójcät, coo cuhwijy tiúnät.
46 Coo ja'a wyiindsøṉ miédsät, jootcujc ja'a moonsä
ñijiäwø'øwa'añii mädyii jaduhṉ cudiuum̱b.
47 Tøyhájtäts mijts nnäma'ay, jaduhṉä moonsä piäda'aga'añii
nebiä wyiindsøṉän jim̱ maa ja'a wyiindsøṉ tiøjcän, mäduhñtiä
ja'a wyiindsøṉ hänajty miøødä.
48 Pero ja'a moonsä ca'a hoybä, je'eds jaduhṉ mäna'anaam̱b
cooc tyijy ja'a wyiindsøṉ quia'a tsoj medsa'añ.
49 Mänitä miämoonsä tiägø'øwa'añ häyoow̱hijxpä. Mänitä
mu'ugyjiäya'ay miøødtägø'øwa'añ caabiä huucpä.
50 Cabä wyiindsøṉ jaduhṉ yhuuc jahmiedsaaṉnä coo wyi-
imbida'añ. Coo ja'a wyiindsøṉ jaduhṉ jiaanc̈h médsät,
51 mänítäts ja'a craa hoyhoy quiumädow̱a'añ møødä
miäga'awiindøybä. Mänit hajxy jiø'øwa'añ xiuudsa'añ.

25

1 'Coo ja'a Dios ja'a miäjaa jaduhṉ yajcähxø'øga'añ, jaduhṉ
mäwíinäts je'e nebiä pøc hu'ug tøø jiadyiijän. Jim̱ä cäxyiidøjc
ja'a jamiø'ød hajxy hänajty yhahix̱y. Nämajc hajxy hänajty.
Candilcóṉ hajxy hänajty yhahix̱y.
2-4 Nämägoox̱c-hajxy, cab hajxy hänajty nähix̱ hahixø'ø tøø
tiu'ubøcy. Cabä guiaastä hajxy hänajty nä'ä tägø'øbä tøø
jiuy. Pero ja'a jiamiøødhajxy ja'a jaac nämägoox̱pä, nähix̱
hahixø'ø hajxy hänajty tøø tiu'ubøcy mäbøjpä. Nä'ä tägø'øbä
ja'a guiaastä hajxy hänajty tøø jiuy.
5 Coo ja'a jamiø'ød jaduhṉ quia'a tsoj mejch, mänitä
cäxyiidøjc-hajxy cøjx miaaho'ogy.
6 Coo quiuptsuhm̱däjøøyy, mänitä jäya'ay tu'ug yaax̱y: "Xi-
idsä jamiø'ød miech; nøcx hajxy jøjcubaadø'øw."
7 Mänitä cäxyiidøjc-hajxy cøjx piädø'øgy. Mänitä quiandilha-
jxy quiuhdøø'xøøyy.

8 Mänit hajxy miänaañ, ja'a hajxy hänajty nähix̱ hahixø'ø tøø quia'a tu'ubóquiäbä: “Højtsä gaastä weeñtiä móoyyäc; pi'idsaam̱b højtsä ngandil jaduhṉ.”
9 Mänit hajxy yhadsooyy, ja'a hajxy hänajty nähix̱ hahixø'ø tøø tiu'ubóquiäbä: “Caj, ni jaduhṉ quia'a mädøyhada'añ maa ja'a højtscøxpän. Nøcx hajxy jaduhṉ ñijiúuyyäxä maa tioogyi-ijän.”
10 Mänit hajxy ñøcxy juubiä. Mänitä jamiø'ød jaduhṉ miejch. Ja'a cäxyiidøjc-hajxy gaastämøødpä, mänitä jamiø'ød hajxy miøødtägøøyy tøgooty. Mänitä tøjc hajxy yhagøøñä.
11 Mänitä cäxyiidøjc-hajxy jia mejtsnä, ja'a gaastä hajxy hoy tøø jiúyyäbä. Mänitä hajxy jia cugapxøøyy: “Wiindsøṉ, huuc yaghawa'ads hädaa tøjc.”
12 Mänit hajxy ñämaayyä: “Cábøch mijts jaduhṉ nhix̱ä. Tøyhajt jaduhṉ.”
13 Coo ja'a Jesús jaduhṉ miädiaacpädøøyy, mänit miänaañ:
—Jaduhṉ hajxy mnibiäda'agóøjät nähix̱ hahixø'ø. Caj mijts mnajuø'øy mänáajøch nwiimbida'añ, høøc̈h ja'a Diosquex̱ypä.
14 ’Coo ja'a Dios ja'a miäjaa jaduhṉ yajcähxø'øga'añ, jaduhṉ mäwíinäts je'e nebiä jäya'ay tu'ugpän. Nøcxaam̱b hänajty je'e wiingnaaxooty. Mänitä mioonsähajxy miøjyaax̱y. Mänitä xiädø'øñ yajmämähmøøyy.
15 ’Tu'ug jaduhṉ yajmämähmøøyyä mägoox̱millón. Paady may miooyyä coo hänajty jiaty xädø'øñyajmayø'øw. Tu'ug jaduhṉ yajmämähmøøyyä mejtsmillón. Tu'ug jaduhṉ yajmämähmøøyyä tu'millón. Mänitä wiindsøṉ tiu'ubøjcy.
16 Jaaya'ay ja'a mägoox̱millón wiingpójcäbä, yajtägøøyy jaduhṉ niyhajájtäbä. Yajmayøøyy ja'a xädø'øñ jaduhṉ; mägoox̱millón jaduhṉ jiaac paaty.
17 Jaanä jaduhṉduhm̱bä, jaaya'ay ja'a mejtsmillón wiingpójcäbä, mejtsmillón jaduhṉ jiaac paaty.
18 Pero jaaya'ay ja'a tu'millón wiingpójcäbä, hoy ja'a jut jaduhṉ tiajy. Mänitä wyiindsøṉ xiädø'øñ hoy yú'tsänä jutjooty.
19 ’Cujecy ja'a wyiindsøṉhajxy miejtstägajch. Mänit hajxy tiägøøyy cueentäyajpädsøøm̱bä.
20 Jayøjp jaaya'ay miejch ja'a mägoox̱millón hänajty tøø wyiingpóquiäbä. Mänitä wyiindsøṉ miooyy cøx̱ä møødä mägoox̱millón tøø jiaac páadiäbä. Mänit miänaañ: “Wiindsøṉ, mägoox̱millónhøch jaduhṉ xmiooyy; chaads je'e møødä mägoox̱millónhøch tøø njaac yajmayó'øyäbä.”
21 Mänitä wyiindsøṉ miänaañ: “Hoy miic̈h jaduhṉ tøø mgudiuñ. Wéeñtiøch miic̈h nyajmämähmøøyy. Maas máyhøch miic̈h ja'a xädø'øñ jaduhṉ njaac mo'owa'añ neby jaduhṉ mjaac yajmayó'øwät. Tøjtägø'øw tøgooty, ween nxooṉdáacäm.”

22 Mänitä craa jiaac mejch ja'a mejtsmillón hänajty tøø
wyiingpøquiäbä. Mänit miänaañ: “Wiindsøn, mejtsmillónhøch
jaduhn xmiooyy; chaads je'e møødä mejtsmillónhøch tøø
njaac yajmayǿ'øyäbä.”
23 Mänitä wyiindsøn miänáangumbä: “Hoy miiсh jaduhn
tøø mgudiuñ. Wéeñtiøch miiсh jaduhn nyajmämähmøøyy.
Maas máyhøch miiсh ja'a xädø'øñ jaduhn njaac mo'owa'añ
neby jaduhn mjaac yajmayǿ'øwät. Tøjtägø'øw tøgooty, ween
nxoondáacäm.”
24 Mänitä craa jiaac tehm miejch ja'a tu'millón hänajty tøø
wyiingpøquiäbä. Mänit miänaañ: “Wiindsøn, nnajuøøbiøch
coo miiсh hojioot mga'a møødä. Miiсh ja'a xädø'øñ jaduhn
mbaadaamby maa tøø mga'a tuñän.
25 Páadyhøch hijty ndsähgø'øy. Páadyhøch ja'a xädø'øñ hoy
nyu'uсh naaxjutjooty. Huug hix, chaads je'e.”
26 Mänitä wyiindsøn yhadsooyy: “Caj miiсh hoy mgudiuñ.
Mjaanсh tehm ñuux miiсh. Mnajuøøby miiсh jaduhn cooсh
hojioot nga'a møødä, cooсhä xädø'øñ nbaada'añ maaсh tøø
nga'a tuñän.
27 Páadyhøch nxädø'øñ jaduhn cu xpiädaacä bancojooty.
Jiiby cu miayøøyy. Mänítøch nxädø'øñ cu xmiooyy møødä
xädø'øñhuung.”
28 Mänitä hajxy ñämaayyä, ja'a hajxy jim tänaabiä: “Pøjcä
yø'ø craa xädø'øñ hajxy tu'millón; mo'ow yø'ø craa hajxy ja'a
majcmillónmøødpä.
29 Øøn may nä'ägä møød, maas may jaduhn mio'owa'añii.
Hanaxiä jaduhn miøødhada'añ. Pero øøn jaduhn weeñtiä
møød, øøgáaanäxäp je'e mäduhñtiä miøødä.
30 Yø'ø craa jaanсh tehm ñuuxpä, høxwijtspädsøm hajxy ha-
goodstuum. Jiiby jaduhn jiø'øwa'añ xiuudsa'añ.”
31 ’Cooсh jaduhn ngädá'agät hanehmbä, høøсh ja'a
Diosquexypä, jímhøch jaduhn nhäña'awa'añ maa ja'a
hoyhäñaabiejtän ja'a yajxonbä. Quípxyhøch nmoonsä
tsajpootypähajxy xmiøødcäda'aga'añ nägøxiä.
32 Mänítøch ja'a jäya'ayhajxy xwyiingumedsø'øwa'añ ja'a
wiinduhmyhagajptpä. Mänítøch hajxy jaduhn nyajwa'xa'añ
nebiä meegän nebiä chiibän.
33 Nbäda'agáambiøch näje'e maaсh nhahooguiø'øjän, näje'e
maaсh nhanajtycø'øjän.
34 Ja'a hajxy hijpä hahooguiø'ø, mänítøch hajxy
nnäma'awa'añ: “Min hajxy yam; tøøсh mijts nDeedy
xwyiimbiy coo hajxy mhané'emät. Jequiän hajxy jaduhn
xwyiimbiiyy, cajnä ja'a naaxwiin hänajty yhädiuñ.
35 Mänáajøch hijty nyäho'ogyiijän, mänítøch hajxy xyaj-
caayy. Mänáajøch hijty ndødsø'øyiijän, mänítøch hajxy xya-

jnøøhuucy. Mänáajøch hijty nwäditiän nebiä jäguem̱bäyaˈayän,
mänítøch hajxy xyaghamejtstaacy.
36 Mänáajøch wit hijty ngaˈa møødän, mänítøch
hajxy xñähxojxy. Mänáajøch hijty mbaˈamgoˈnaˈayän,
ndsum̱yhäñaˈayän, mänítøch hajxy hoy xquiuhix̱y.”
37 Jaˈa hajxy hijpä hahooguiøˈø, mänit hajxy yhadsowaˈañ:
“Wiindsøṉ, mänaa højts miiсh tøø nyajcay; mänaa højts miiсh
tøø nyajnøøhuˈugy;
38 mänaa højts miiсh tøø nyaghamejtstaˈagy; mänaa højts
miiсh tøø nnähxox̱y;
39 mänaa højts miiсh hoy tøø nguhix̱y.”
40 Mänítøch nhadsowaˈañ: “Tøyhajt mijts nnämaˈay, cooсh
mijts jaˈa njamiøødhajxy tøø xñäxuuˈtsä, hoy hajxy quiaˈa ja
møjtøjcä, jaduhṉ mäwíinhøch tøø xñäxuuˈtspä.”
41 ’Mänítøch hajxy nnämaˈawaˈañ jaˈa hajxy hanajtycøˈøbä:
“Juaˈads hajxy jim̱, mijts haxøøgtuum hijpä. Hädaˈag hajxy
jiiby maa jaˈa jøøn mänaa quiaˈa piˈiсhän. Paadiä jøøn tøø
piädaˈagyii, jiibiä møjcuˈuhajxy chaaсhpøgaˈañ.
42 Mänáajøch hijty nyähoˈogyiijän, cábøch hajxy xyajcaayy;
mänáajøch hijty ndødsøˈøyiijän, cábøch hajxy xyajnøøhuucy;
43 mänáajøch hijty nwäditiän nebiä jäguem̱bäyaˈayän,
cábøch hajxy xyaghamejtstaacy; mänáajøch wit hijty
ngaˈa møødän, cábøch wit hajxy xmiooyy; mänáajøch hijty
nbaˈamgoˈnaˈayän, ndsum̱yhäñaˈayän, cábøch hajxy hoy
xquiuhix̱y.”
44 Mänit hajxy miänaˈanaˈañ: “Wiindsøṉ, mänaa højts
miiсh ngaˈa puhbejty; mänaa højts miiсh nhijxy coo hänajty
myähoˈogyii, coo hänajty mdødsøˈøyii, coo hänajty mwädity
nebiä jäguem̱bäyaˈayän, coo wit hänajty mgaˈa møødä, coo
hänajty mbaˈamgoˈnaˈay, coo hänajty mdsum̱yhäñaˈay.”
45 Mänítøch nhadsowaˈañ: “Tøyhajt mijts nnämaˈay,
cooсh mijts jaˈa njamiøødhajxy tøø xquiaˈa näxuuˈtsä, hoy
hajxy quiaˈa ja møjtøjcä, jaduhṉ mäwíinhøch tøø xquiaˈa
näxuuˈtspä.”
46 Yøˈøds hajxy jiiby hädaˈagaam̱b maa hajxy
chaaсhpøgaˈañän cøjxtaˈaxiøø. Pero pønjátyhøch tøø
nwiimbiy, jeˈeds hajxy cøjxtaˈaxiøø jugyhadaam̱b nebiä
Dios jiugyhatian.

26

1 Coo jaˈa Jesús jaduhṉ miädiaacpädøøyy, mänit ñämaayy jaˈa
jiamiøødhajxy:
2 —Mnajuøøby hajxy jaduhṉ coo jaˈa pascuaxøø cumaax̱c
yhadsuujøˈøwaˈañ. Mänítøch hajxy xyajcøˈødägøˈøwaˈañ,

høøčh ja'a Diosquexypä. Mänítøch hajxy xmiøjpahbeda'añ cruzcøxp.

3 Mänitä teedywiindsøṉhajxy yhamugøøyy møødä ley-yajnähixøøbiähajxy møødä jäya'ayhajxy martuumähajpä maa ja'a judíoshajxiän. Jim̱ hajxy yhamugøøyy maa ja'a Caifás tiøjcän, ja'a hänajty møjcuhdujtmøødpä maa ja'a teedyhajxiän.

4 Mänit hajxy quiojyquiapxyhajty nebiä Jesús hajxy miádsät, neby hajxy jaduhṉ yaghó'ogät.

5 Mänit hajxy ñiñämaayyä:

—Cab jaduhṉ yhoyyä coo hajxy nmájtsämät ja'a xøøjooty coo ja'a cu'ughajxy ñä'ä haamhadät.

6 Jim̱ä Jesús hänajty maa ja'a cajpt jaduhṉ xiøhatiän Betania, maa ja'a Simón tiøgootiän, ja'a hänajty tøø ñähwa'ačhíijäbä ja'a haxøøgpa'am.

7 Jim̱ä Jesús hänajty quiay, mänitä to'oxiøjc tu'ug miejch, perfumecóṉ, ja'a jaančh tehm̱ chow̱bä. Mänitä Jesús ja'a perfume yajcuhda'xøøyyä.

8 Coo ja'a Jesús jiamiøødhajxy jaduhṉ yhijxy, cab hajxy jaduhṉ yhojiäwøøyy. Mänit hajxy miänaañ:

—Tii yø'ø perfume jaduhṉ coo yaghäyooyy.

9 Coo jaduhṉ cu tioo'cy, mänitä häyoobäya'ay jaduhṉ cu ñä'ägä puhbejty.

10 Coo ja'a Jesús jaduhṉ miädooyy, mänit miänaañ:

—Ca'a yø'ø to'oxiøjc hajxy mhadsipy. Ca'a yhaxøøgpä jaduhṉ tøø tiuñ maa ja'a høøčhcøxpän.

11 Ja'a häyoobädøjc, homiänaajä mijts jaduhṉ xmiøødhida'añ; pero høøčh, cábøch mijts jejcy nmøødhida'añ.

12 Páadyhøch yø'ø to'oxiøjc perfume xyajcuhda'xøøyy, cooč̇h mobädajpä nho'oga'añ.

13 Tøyhájtäts mijts nnäma'ay, homiaajä hädaa hoguiapxy hädaa homiädia'agy hajxy yaghawa'xǿ'øwät maa hädaa yaabä naax̱wiinän, mänit hajxy jaduhṉ miädia'aga'añ nébiøch yø'ø to'oxiøjc perfume tøø xyajcuhda'xø'øy. Jaduhṉds yø'ø to'oxiøjc jiahmiedsa'añii.

14-15 Ja'a Jesús jiamiøødhajxy ja'a nämajmetspä, tu'ug hänajty xiøhaty Judas Iscariote. Mänitä Judas ja'a teedywiindsøṉhajxy hoy ñäma'ay:

—Mädúhṉ̃tiøch hajxy xmiäjúyät cooč̇h ja'a Jesús hajxy nyajcø'ødägǿ'øwät.

Mänitä Judas miooyyä hii'xmajc plataxädø'øñ.

16 Mänit wyiinmahñdyhajty nebiä Jesús yajcø'ødägǿ'øwät.

17 Ja'a tehm̱ xiøøhadsuujø'ø hajxy hänajty quiuhdujthaty coo ja'a tsajcaagy hajxy hänajty quiay ja'a ca'a tsoomiøødpä. Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämejtsä. Mänit miäyajtøøw̱ä:

—Maa hajxy ndsuugáayyämät ja'a pascuaxøøjooty.

18 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Nøcx hajxy cajptooty maačh nmägu'ughajpä tiøjcän. Mänit hajxy mnämá'awät: “Nøm̲ højts nWiindsøn̲ miäna'añ cooc tøø yhabáatäxä, y cooc højts yaa ndsuugaya'añ ja'a pascuaxøøjooty maa miičh mdøootiän.”

19 Mänit hajxy jiaančh cudiuuñ̲ neby hajxy ñämaayyän. Mänitä jøø'xy hajxy yhädiuuñ̲.

20 Coo quioodsøøyy, jim̲ä Jesúshajxy hänajty quiay møødä nämajmetspä.

21 Mänitä Jesús miänaañ̲ caaguiujc:

—Tøyhájtäts mijts nnäma'ay coočh mijts mjamiøød tu'jäya'ay xyajcø'ødägø'øwa'añ maačh nmädsipän.

22 Mänit hajxy jiootmadiägøøyy. Mänit hajxy tiägøøyy yajtøøbä:

—Wiindsøn̲, nej, høočh je'ejä.

23 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ja'ač̈h tu'ugtex̲y xmiøødcaamiujpä, jé'eč̈häts jaduhn̲ xyajcø'ødägø'øwaam̲b.

24 Jadúhn̲høch njada'añ nhabeta'añ, høočh ja'a Diosquex̲ypä, nebiä Diosmädia'agy jaduhn̲ miäna'añän. Pero jaančh tehm̲ chaačhpøgaam̲b jaaya'ay häyoobä ja'ač̈h tøø xyhawaan̲ó'øyäbä. Mejor häxøpy tøø quia'a miñ̲ tøø quia'a ca'ay.

25 Mänitä Judas miänaañ̲, ja'a hänajty tøø yhawaan̲ó'øyäbä:

—Wiindsøn̲, nej, høočh je'ejä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Miičh je'e.

26 Jim̲nä hajxy hänajty quiayñä, mänitä Jesús tsajcaagy quionø'cy. Mänitä Dioscujú'uyäp yejcy. Mänitä tsajcaagy qyijwa'xy. Mänitä jiamiøød miooyy. Mänit miänaañ̲:

—Cay hajxy; jaduhn̲ mäwiin hädaa tsajcaagy nébiøčhä nni'x nébiøčhä ngopcän.

27 Mänitä Jesús taza quionø'cy. Mänitä Dioscujú'uyäp yéjcumbä. Mänitä jiamiøød ja'a taza miooyy. Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Hu'ug hädaa vino hajxy nägøx̲iä.

Mänitä vino hajxy yhuucmujcy tu'ugtaza.

28 Mänitä Jesús miänáan̲gumbä:

—Jaduhn̲ mäwiin hädaa vino nébiøčhä nnø'tiän. Hijxtahn̲d jaduhn̲ cooč̈hä jem̲yguiuhdujt nyajwiimbädsøm̲a'añ cooč̈hä jäya'ayhajxy may nnähho'tu'uda'añ, cooč̈h jaduhn̲ nyajnähwa'adsaan̲ä ja'a piojpä quiädieey.

29 Pero nnämáabiøch mijts cooč̈h hädaa vino nga'a huuctägatsa'añ høxtä cóonøch hänajty tøø nho'ogy. Mänítøch

mijts jaduhn̲ nmøødhuucmujtägatsaˈañ jim̲ maačhä nDeedy jaduhn̲ yhaneˈemiän.

30 Mänitä Dioshøy hajxy yhøøyy. Mänit hajxy ñøcxy maa jaˈa Olivostun̲än.

31 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Hädaa coods, cábøch mijts jaˈa nmädiaˈagy hajxy hoy xmiäbøgáan̲änä. Mänítøch hajxy jaduhn̲ xñähgueˈegaˈañ. Jaduhn̲ä Diosmädiaˈagy miänaˈañ: “Nyaghoˈogáam̲biøch jaˈa meegcueendähajpä. Mänitä meeghajxy xii yaa ñøcxøˈøwaˈañ.”

32 Pero coočh hänajty tøø njujypiøcy, mänítøch nnøcxøˈøgaˈañ jim̲ Galilea; mänit mijts høx̲haam mnøcxaˈañ.

33 Mänitä Pedro miänaañ̲:

—Hoy miičh hajxy nägøx̲iä xjia nähgueˈegät, cábøch miičh nnähgueˈegät.

34 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Tøyhájthøch miičh nnämaˈay, coo jaˈa tseey hänajty quiaˈa yaˈaxyñä hädaa coods, tøø miičh hänajty tägøøghooc mnijiøgapxyii cóogøch tyijy jaduhn̲ xquiaˈa hix̲iä.

35 Mänitä Pedro miänaañ̲:

—Hóyhøch miičh näguipxy nja møødhóˈogät, cábøch jaduhn̲ nnijiøgapxǿøjät.

Jaduhn̲ hajxy nägøx̲iä piamänaam̲bä.

36 Mänitä Jesúshajxy miejch maa hänajty xiøhatiän Getsemaní. Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Yaa hajxy høxtaˈag naax̲wiin; nǿcxyhøch jim̲haamby nhuuc Diospaˈyaˈaxy.

37 Mänitä Jesús jaˈa Pedro wioonøcxy hawiing møødä Zebedeo yhuunghajxy nämetscä. Mänitä Jesús tiägøøyy jootmayhajpä hoyhoy.

38 Mänit miänaañ̲:

—Jaančh tehm̲ jiootmayhájpøch jaduhn̲. Jadúhn̲høch nnijiäwøˈøyii nebiä hoˈogaam̲bän. Yaa hajxy mmähmǿˈøwät. Tsøg hajxy jujcy híjtäm.

39 Mänitä Jesús weeñ̲tiä jiaac nøcxy. Mänit miägutscädaacy. Mänit Dyiospaˈyaax̲y:

—Teedy, miičh meeˈx, caˈa yhndijy jaduhn̲ cu ndsaačhpøjcy. Pero caˈa yhøøčhä nguhdujt jaduhn̲ nyajtunaam̲by; miičhä mguhdujt nyajtunáan̲äm.

40 Mänitä Jesús wyiimbijty maa jaˈa nädägøøgp̲ä hänajty tøø ñähgueˈeguiän. Jim̲ hajxy hänajty miaˈay coo jaˈa Jesús jim̲ miejch. Mänitä Pedro ñämaayyä:

—Nej, ni tuˈhorä hajxy jujcy mgaˈa hidaˈañä.

41 Jujcy hajxy mhídät. MDiospaˈyáˈaxäp hajxy jaduhn̲ nebiä møjcuˈu hajxy jaduhn̲ xquiaˈa jøjcapxǿˈøwät. Jia tsojpiä

mjoothajxy jaduhn̲ coo hajxy jujcy mhídät, pero ja'a mni'x
ja'a mgopc-hajxy jaduhn̲ ca'a mee'xtugaam̲b.
42 Ja'a miämetsc-hoocpä Jesús ñøcxy Diospa'yaax̲pä:
—Teedy, miiči̇h mee'x, cábøch ndijy jaduhn̲ cu ndsaačhpøjcy.
Pero ween miiči̇hä mguhdujt nyajtúun̲äm.
43 Mänit wyiimbíjcumbä maa ja'a Pedrohajxiän. Tøø hajxy
hänajty miaahó'cumbä. Jaanči̇h tehm̲ mia'awaam̲b hajxy
hänajty hanax̲iä.
44 Mänitä Jesús ñähguéeccumbä. Mänit ñøcxcumbä
miädägøøghoocpä Diospa'yaax̲pä. Mänit jaduhyyä
miänáan̲gumbä.
45 Mänit miéjtscumbä maa ja'a Pedrohajxiän. Mänit miänaañ̲:
—Ma'awxä hajxy, poo'xxä hajxy. Tøøds je'e yhabaady
cooči̇h hajxy xyajcø'ødägø'øwa'añ maa ja'a cubojpä
cugädieejiäya'ayän, høøči̇h ja'a Diosquex̲ypä.
46 Pädø'øg hajxy, jam̲ds hajxy. Xiids je'e myiñ̲ ja'a høøči̇h
jaduhn̲ xyegaam̲bä.
47 Mädiaacnä ja'a Jesús hänajty coo ja'a Judas miejch,
ja'a Jesús hänajty tøø miøødwädítiäbä ja'a miämajmetspä.
Jaanči̇h tehm̲ miay ja'a jäya'ay hänajty miøødä, pujxtmøødpä,
pax̲ycappä. Ja'a teedywiindsøn̲hajxy jaduhn̲ quejx møødä
martuumädøjc.
48 Ja'a Judas ja'a Jesús hänajty yegaam̲b. Tøø ja'a Judas ja'a
jäya'ay hänajty ñäma'ay:
—Ja'a høøči̇h hänajty ndsu'xaam̲biä, je'eds hajxy mmádsäp.
49 Mänitä Judas ja'a Jesús ñämejch. Mänitä yajpoo'xy. Mänit
chu'xy.
50 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Mägu'ughajpä, tiiči̇h xwia'ana'añ.
Mänitä Jesús hajxy miajch.
51 Mänitä Jesús jiamiøød ja'a piujxt jiuu'ty. Mänitä teedywi-
indsøn̲ mioonsä tu'ug tiaatspujxtúutäxä.
52 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Cuyuugø'øw yø'ø mbujxt. Pønjaty jaduhn̲ pädø'p pujx-
thaam, jaanä pujxthaam yho'ogaam̲bä.
53 Nej, caj miiči̇h mnajuø'øyä, cooči̇hä nDeedy jaduhn̲
nnämá'awät cooči̇h ween xpiuhbety, mänítøch ja'a mioonsä
tsajpootypä milhaam xyajnäguéxät.
54 Pero cooči̇h jaduhn̲ nnämá'awät, cabä Diosmädia'agy
jaduhn̲ tiøjiádät maa jaduhn̲ myiñ̲än cujaay cooči̇h jaduhn̲
tsipcøxp njada'añ nhabeta'añ.
55 Mänitä Jesús ja'a majiäya'ay ñämaayy:
—Pujxtmøød pax̲ycap hajxy tøø mbädø'øgy. Jadúhn̲høch ha-
jxy tøø xmiach nebiä mee'tspän. Jabom̲-jabóm̲høch mijts hijty
nyajnähixø'øy tsajtøgooty, y cábøch hajxy mänaa tøø xmiach.

56 Pero páadyhøch jaduhn̲ njaty nhabety, jaduhn̲ä
Diosmädia'agy jaduhn̲ tiøjiádät, nebiä Diosquex̲ypähajxy
jecy quiujahyyän.
Mänitä Jesús jiamiøødhajxy quiøx̲y päyø'cy. Nidiuhm̲ä Jesús
jaduhn̲ ñähgueecä.
57 Mänitä Jesús yajmejtsä maa ja'a Caifás tiøjcän,
ja'a møjcuhdujtmøødpä maa ja'a teedyhajxiän. Jim̲ä
ley-yajnähixøøbiähajxy hänajty tøø yhamugø'øy møødä
martuumädøjc-hajxy.
58 Ja'a Pedro, jäguem̲juøøby hänajty pianøcxy. Mänit jiiby
tiägøøyy maa ja'a Caifás tiøjwiingän. Mänitiä yhøxtaacy maa
ja'a policíahajxiän. Yhixaam̲by hänajty je'e nebiä Jesús hänajty
tiuna'añii.
59 Ja'a Jesús, tøø hänajty yajtøjtägø'øyii maa ja'a
teedywiindsøn̲hajxy hänajty tøø yhamugø'øyän møødä
ley-yajnähixøøbiähajxy møødä møjtøjc-hajxy. Jiiby hajxy
hänajty wyiinmahñdyhaty nebiä Jesús hajxy jaduhn̲
ñähøønó'øwät, hoy jaduhn̲ quia'a ja tøyyä, nebiä Jesús hajxy
jaduhn̲ yajyagho'ogóøjät.
60 Pero cabä tøyhajt hajxy piaaty, hoy jäya'ay may jia wi'i
ñähøønøøyy. Mänitä høhn̲daacpä metsc piädsøøm̲y.
61 Mänit hajxy miänaañ̲:
—Nøm̲ yø'ø craa miänaañ̲ coogä Diostøjc jaduhn̲ ya-
jma'ada'añ; mänítäc cumaax̲c wiingpä yajpädø'øgáan̲gumbä.
62 Mänitä teedywiindsøn̲ tiänaayyø'cy. Mänitä Jesús
ñämaayyä:
—Nej, caj mhadsowa'añä. Tii hajxy jaduhn̲ coo
xñäxø'øwø'øy.
63 Pero cabä Jesús waam̲b ñä'ä mänaañ̲. Mänitä teedywi-
indsøn̲ miänáan̲gumbä:
—Ja'a Dioscøxpä miiči̇h ja'a tøyhajt myégät; højts hawáan̲äc
pø tøyhajt jaduhn̲ coo miiči̇h ja'a Dios tøø xquiex̲y, coo ja'a Dios
xyHuunghaty.
64 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Tøyhajt jaduhn̲ nej miiči̇h mmäna'añän. Jadúhn̲høch mijts
nnämaabiä, høøči̇h ja'a Diosquex̲ypä, cooči̇h hajxy xyhixa'añ
häña'a maa ja'a Dios yhahooyhaampiän, ja'a mäjaamøødpä; y
cooči̇h jaduhn̲ nmänajtägatsa'añ jocjooty.
65 Mänitä teedywiindsøn̲ ja'a wyit quiøø'ch. Paady quiøø'ch
coo hänajty yhawa'anda'agy. Mänit miänaañ̲:
—Tøø hädaa craa quiapxtägoy ja'a Dioscøxpä. Tii testigo
hajxy njaac wáan̲ämät. Hamdsoo hajxy tøø mmädoy nej tøø
quiapxtägoyyän.
66 Neby hajxy mmäna'añ.
Mänit hajxy yhadsooyy:

—Tøø jaduhn̲ quiapxtägoy ja'a Dioscøxpä; ween yho'ogy.
67 Mänitä Jesús wyiingudsujøøyyä. Mänit wiojpä. Mänit
wyiingugoxøøyyä.
68 Mänit ñämaayyä:
—Pø tøyhajt jaduhn̲ coo Dios tøø xquiex̲y, najuø'øw pøn̲ tøø
xquiox̲y.
69 Jim̲nä ja'a Pedro hänajty yhäña'ay tøjwiing. Mänitä Pedro
ñämejtsä to'oxymoonsä tu'ug. Mänit ñämaayyä:
—Miiči̇h ja'a Jesús hijty mmøødwädijpy, túhm̲äts, ja'a
Galileatsohm̲bä.
70 Mänitä Pedro ñijiøgapxä maa ja'a jäya'ayhajxiän:
—Pätiidä jaduhn̲ mnä'ä mädiaacypy.
71 Tøjpädsøm̲áan̲näp ja'a Pedro hänajty, mänit yhíjxägumbä
ja'a to'oxymoonsä tu'ug. Mänitä moonsä ñämaayy ja'a hajxy
hänajty jim̲bä:
—Yø'ø mix̲y ja'a Jesús hijty møødwädijp ja'a
Nazarettsohm̲bä.
72 Jadähooc ja'a Pedro ñijiøgapxä:
—Tøyhajt, cábøch ja'a craa nhix̲iä.
73 Mänitjuøøby ja'a Pedro ñämáayyägumbä, ja'a hajxy hänajty
jim̲bä:
—Tøyhajt jaduhn̲ coo miiči̇h ja'a Jesús hijty mmøødwädity;
jaduhn̲ miiči̇h mmädiaacpä nebiä Galileatsohm̲bän.
74 Mänitä Pedro miänaañ̲:
—Pø cábøch tøyhajt nmädia'agy, wéenhøch ja'a Dios jaduhn̲
xyajcumädoy. Cábøch ja'a craa nhix̲iä.
Tuun̲ä ja'a Pedro jaduhn̲ ñä'ä mänaañ̲, mänitiä tseey yaax̲y.
75 Mänitä Pedro quiøx̲y jahmiejch nebiaty ja'a Jesús hänajty
tøø miäna'añän: "Cajnä ja'a tseey hänajty ya'axy, tøø miiči̇h
hänajty tägøøghooc mnijiøgapxyii cóogøch tyijy xquia'a hix̲iä."
Mänitä Pedro jim̲ chohñ̲. Mänit tiägøøyy jøøbiä hoyhoy.

27

1 Coo jiobøøyy, mänitä teedywiindsøn̲hajxy quio-
jyquiapxytiuuñ̲ møødä martuumädøjc-hajxy nebiä Jesús
hajxy yaghó'ogät.
2 Mänitä Jesús hajxy cø'øxoch hoy yajcø'ødägø'øy maa ja'a
Poncio Pilatän, ja'a hänajty tuum̲bä gobernador.
3 Ja'a Judas ja'a Jesús hänajty tøø yhawaan̲ø'øy. Coo ja'a
Judas yhijxy coo ja'a Jesús hänajty yagho'oga'añii, cabä jioot
jaduhn̲ ñä'ä møc-hajty. Mänitä hii'xmajcpä plataxädø'øñ hoy
yajwiimbity maa ja'a teedywiindsøn̲hajxiän, maa ja'a martu-
umädøjc-hajxiän.
4 Mänit miänaañ̲:
—Tøøči̇h jaduhn̲ ngädieey cooči̇hä craa ho'cøøc tøø
nhawaan̲ø'øy, ja'a cajpä pojpä cädieemiøødpä.

Mänit hajxy yhadsooyy:
—Ca'a yhøjts ngüeendä yø'øduhn̲. Miiči̇h mgüeendä yø'øduhn̲.
5 Mänitä Judas ja'a xädø'øñ ñajtsxäbapøøyy jiiby tsajtøgooty.
Mänit hoy ñiyo'tøøyyänä.
6 Mänitä teedywiindsøn̲ ja'a xädø'øñ hajxy pyiwø'cy. Mänit
hajxy miänaañ̲:
—Cab hädaa xädø'øñ hajxy hawiinmats nbädáacämät maa
ja'a xädø'øñ hajxy quiuyoxø'øyän, je'eguiøxpä coo jäya'ay
jaduhn̲ tøø tioogyii ho'cøøc.
7 Mänit hajxy quiojyquiapxytiuuñ̲ coo ja'a naax̲ hajxy
hänajty jiuya'añ, ja'a xøhajpä Tu'tspojtstaact, ja'a xädø'øñhaam
ja'a Judas hänajty hoy tøø ñajtsxäbapǿ'øyäbä. Je'e hajxy
hänajty wia'ana'añ cabäsantä maa ja'a jäguem̲bäjäya'ayhajxy
ñaax̲tägǿ'øwät.
8 Coo ja'a naax̲ hajxy jaduhn̲ jiuuyy ja'a xädø'øñhaam ja'a
Judas hänajty hoy tøø ñajtsxäbapǿ'øyäbä, paady jaduhn̲ xiøhaty
Nø'ñaax̲ høxtä jäda'anäbaadyñä.
9 Jaduhn̲dsä tiøjiajty nebiä Jeremías jecy miänaañ̲än, ja'a
Diosquex̲ypä: “Mänitä plataxädø'øñ hajxy miooyyä hii'xmajc
(nebiä judíoshajxy tøø ñägapxiän).
10 Mänitä tu'tspojtstaact hajxy hoy jiuy nébiøch ja'a Dios tøø
xyhane'emiän.”
11 Mänitä Jesús yajmejtsä maa ja'a gobernadorän. Mänit
miäyajtøøw̲ä:
—Nej, miiči̇h ja'a judíoshajxy xguiobiernähajpä.
Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Tøyhajt jaduhn̲ nej miiči̇h mmäna'añän.
12 Mänitä Jesús ñähwaam̲bejtä ja'a teedywiindsøn̲hajxy
møødä martuumädøjc-hajxy. Pero cabä Jesús waam̲b ñä'ägä
mänaañ̲.
13 Mänitä Pilato miänaañ̲:
—Nej, caj miiči̇h jaduhn̲ mmädoyyä nebiaty hajxy jaduhn̲
xñänǿm̲iänä.
14 Pero cabä Jesús ñä'ä hadsooyy; paadiä gobernador ji-
aanči̇h tehm̲ yagjuøøyy. Cab hänajty ñajuø'øy nebiaty jaduhn̲
wyiinmahñdyhádät.
15 Jaduhn̲dsä gobernador hänajty quiuhdujthaty coo ja'a
tsum̲yjiäya'ay hänajty tu'ug yhøxmach xøøjooty øøn̲ ja'a cu'ug
jaduhn̲ ñänǿmäp coo yhøxmadsǿøjät.
16 Jiibiä craa hänajty tu'ug chum̲yči̇hänа'ay ja'a xøhajpä
Barrabás. Tøø ja'a Barrabás xiøø hänajty wyi'i wia'xy.
17 Coo ja'a cu'ughajxy hänajty tøø quiøx̲y hamugø'øy, mänitä
Pilato yajtøøyy:
—Øøn̲ mijts jaduhn̲ mnänøøm̲by cooči̇h nhøxmádsät,
Barrabás tøgä ja'a Jesús ja'a Cristohajpä.

18 Ñajuøøbiä Pilato hänajty coo ja'a Jesús jaduhn̲
yajcø'ødägøøyyä je'eguiøxpä coo ja'a quiuhdujt hänajty quia'a
yajmädsójcäxä.
19 Jim̲nä ja'a Pilato hänajty yhäña'ayñä maa hänajty tiuñän,
mänitä Pilato quiapxyñäguejxä ja'a tio'oxiójcäm: “Cab jaduhn̲
cu mdsaaĉhtiuuñ; hoyhäna'c yø'øduhn̲. Tøøĉh haamyquioods
haxøøg nguma'ay yø'øgøxpä.”
20 Mänitä teedywiindsøn̲ ja'a cu'ug hajxy jiøjcapxøøyy coo
ween hajxy miäna'añ coo ja'a Barrabás yhøxmadsøøjät, y coo
ja'a Jesús yagho'ogøøjät.
21 Mänitä gobernador ja'a cu'ug miäyajtøøgumbä:
—Mädyii häna'c mijts mnänøøm̲by cooĉh nhøxmádsät.
Mänit hajxy yhadsooyy:
—Barrabás.
22 Mänitä Pilato yajtøøyy:
—Ja'a Jesúsäts, ja'a xøhajpä ja'a Cristo, nébiøch je'e ndúnät.
Mänit hajxy nägøx̲iä yhadsooyy:
—Møjpahbet cruzcøxp.
23 Mänitä Pilato miänaañ:
—Tii haxøøgpä jaduhn̲ tøø tiuñ coo jaduhn̲ yagho'ogøøjät.
Mänit hajxy jaduhn̲ yáax̲cumbä:
—Møjpahbet cruzcøxp.
24 Coo ja'a Pilato jaduhn̲ yhijxy coo ja'a cu'ughajxy hänajty
quia'a mädow̲a'añ, coo hajxy maas hanax̲iä yhaamhada'añ,
mänitä nøø yujwaañ. Mänit quiø'øbujy cu'ugwiinduum. Mänit
miänaañ:
—Ca'a yhøøĉh jaduhn̲ mänaam̲b coo yø'ø hoyhäna'c jaduhn̲
yagho'ogøøjät; mijts jaduhn̲ mänaam̲b.
25 Mänitä cu'ughajxy nägøx̲iä miänaañ:
—Tøyhajt jaduhn̲. Højts jaduhn̲ mänaam̲b møød højts nnøøx
møød højts nmajc.
26 Mänitä Pilato ja'a Barrabás yhøxmajch. Mänitä Jesús
yajwojpä. Mänit yajcø'ødägøøyy coo nøcxy miøjpahbedyii.
27 Mänitä Jesús yajnøcxä ja'a gobernador soldadohajxy.
Mänitä Jesús jiuhbigøøyyä ja'a soldadohajxy nägøx̲iä.
28 Mänitä wyit yajtsíjjäxä. Mänitä tsaptswit yajpägøøyyä.
29 Mänitä haptycoronä piädaacä maa ja'a quiuhduumän.
Mänitä pax̲y yajcø'øgabøøyyä yhahooyhaampiäcø'ø. Mänit
wyiinjijcädaacä. Mänit wyiingapxpejtä:
—¡Viva ja'a judíos ja'a guiobiernähajxy, viva!
30 Mänitä Jesús wyiingutsujøøyyä. Mänitä pax̲y piójcäxä.
Mänit wiojpä quiuhduum.
31 Coo yhuuc wiingapxpéjtäbä, mänit tsaptswit
yajtsíjjägumbä. Mänit yhamdsoo wit yajpägøøyyägumbä.
Mänit yajnøcxänä maa hänajty miøjpahbeda'añiijän.

32 Tu'haamnøcxpä jäya'ay hajxy tu'ug jiøjcubaadøøyy ja'a
Cirenetsohm̱bä. Simón hänajty xiøhaty. Mänitä Simón ja'a cruz
hadsip yajcajptsoow̱ä.
33 Mänit hajxy miejch maa jaduhṉ xiøhatiän Gólgota.
Je'eduhṉ ñänøøm̱by: “Maa ja'a ho'ogyjiäya'aguiopc
ñähgäda'aguiän.”
34 Mänitä Jesús tsaatyñøø jia yaghuucä ja'a jaanc̈h tehm̱
tiahm̱bä. Coo jaduhṉ yhuucmajch, cab jaduhṉ chojcy.
35 Mänitä Jesús miøjpahbéjtänä cruzcøxp. Mänitä sol-
dadohajxy yhäyø'cy dadoshaam nebiä Jesús ja'a wyit ha-
jxy yajwá'xät. Jaduhndsä tiøjiajty nebiä Diosquex̱ypä jecy
miänaaṉ̃än: “Dadoshaam hajxy yhäyø'cy nébiøch nwit hajxy
jaduhṉ xyajwá'xät.”
36 Mänitä soldadohajxy jim̱ yhøxtaacy nebiä Jesús hajxy
jaduhṉ wyiinhäñá'awät.
37 Mänit hajxy jim̱ yuugjahy cruzcuhduum tiiguiøxp ja'a
Jesús coo tøø miøjpahbedyii: “Jesús hädaa, ja'a judíos guiobier-
nohajxy.”
38 Jim̱ä mee'tspä metsc miøjpahbéjtäbä. Cujc ja'a Jesús
miähmøøyy, tu'ug hanajtyhaamby, tu'ug hahooyhaamby.
39 Ja'a jäya'ayhajxy hänajty najxpä, wyi'i wyiingapxpejpy
hajxy hänajty møød hajxy hänajty wyi'i quiuhjägøṉ̃.
40 Jaduhṉ hajxy hänajty ñiñäma'ayii:
—Ja'a, miic̈h jaduhṉ mänaaṉ coo mahñdy ja'a tsajtøjc
myagjida'añ, y cumaax̱c mahñdy mhädiuna'añ wiingpä. Niya-
jmänacóøjäts hamdsoo pø tøyhajt jaduhṉ coo miic̈h Dios xyHu-
unghaty.
41 Jaduhṉ ja'a teedywiindsøṉhajxy piamänaam̱bä møødä
ley-yajnähixøøbiähajxy, møødä fariseoshajxy, møødä martu-
umädøjc-hajxy.
42 —Tøø jaduhṉ yhuuc wi'i miäyajnähwa'ac̈h, y caj hamd-
soo ñiyajnähwa'adsa'añii. Pø tøyhajt jaduhṉ coo jaduhṉ guio-
biernähaty maa ja'a judíoshajxiän, ween jaduhṉ hamdsoo
ñiyajmänaqyii cruzcøxp neby højts jaduhṉ nmäbójcämät.
43 Jaduhṉ tøø xnämáayyäm coo yHuunghadyii ja'a Diósäm y
coo ja'a Dios jaduhṉ cwieendähada'añ. Pø tøyhajt jaduhṉ coo
ja'a Dios jaduhṉ jiaanc̈h tsocy, ween jaduhṉ yajnähwa'ac̈h.
44 Jaduhndsä mee'tspähajxy piamänaam̱bä, ja'a hajxy jim̱
møjpahbetypä cruzcøxp.
45 Mänitcujyxiøø ja'a naax̱wiimbä wyiingoodsøøyy.
Tägøøghorä jaduhṉ yhijty wiingoods.
46 Mänitmänacyxiøø ja'a Jesús møc yaax̱y: “Elí, Elí, lama
sabactani”, je'eduhṉ ñänøøm̱by: Dios mee'x, Dios mee'x, tiic̈h
jaduhṉ coo tøø xñajtshixø'øy.

47 Jaˈa hajxy hänajty jim̱ wiˈi tiänaabiä, coo hajxy jaduhṉ
miädooyy, mänit hajxy näjeˈe miänaaṉ̃:
—Elías yøˈø craa jaduhṉ jia wiˈi miøjyaax̱yp.
48 Mänit tuˈjäyaˈay xoˈod hoy quioṉ̃ päyøˈøguiä. Mänit
quiumadsøøyy jaˈa tsaatyñøøxuṉjooty. Cøjx jeˈe chomøˈøy.
Mänit pax̱ yagjøjwøønøøyy jaˈa xoˈod. Mänitä Jesús yaghagu-
ubøøyyä neby jaduhṉ miúugät.
49 Mänitä hänaˈc-hajxy wiingpä miänaaṉ̃:
—Huug hahijxnä, ween yhuuc cähxøˈøgy pø minaam̱bä
Elías yajnähwaˈadsaˈañ.
50 Mänitä Jesús jadähooc møc yáax̱cumbä. Mänit yhoˈnä.
51 Mänitä tsajtøjc-hadøødiuc quiøøˈtswaˈxy cujjiä. Cøxp
jaduhṉ quiøøˈtsohṉ̃. Mänitä hujx ñajxy. Mänitä tsaa jaduhṉ
wiaˈxy.
52 Mänitä hoˈogyjiäyaˈajiut may yhawaach. Mänitä
hoˈogyjiäyaˈayhajxy may jiujypiøjcy, jaˈa Diosmädiaˈagy hajxy
hänajty tøø miäbóquiäbä.
53 Coo jaˈa Jesús hänajty tøø jiujypiøcy, mänitä
hoˈogyjiäyaˈayhajxy yhawaˈadspädsøøm̱y, jaˈa hajxy hänajty
tøø jiujypióquiäbä. Mänit hajxy quiajptägøøyy Jerusalén. Jim̱
hajxy jaduhṉ yhijxä nämay.
54 Jim̱ä soldadowiindsøṉ jaˈa Jesús hänajty cwieendähaty
møødä soldadohajxy. Coo jaˈa tsøˈty hajxy jaduhṉ yhijxy,
mänit hajxy jiaanc̆h tehm̱ chähgøøyy. Mänit hajxy miänaaṉ̃:
—Tøyhájtäm hijty coo hädaa craa hijty Dyioshuungä.
55 Jim̱ä tajjäyaˈay jaˈa Jesús hajxy hänajty wyiˈi ñäheebøˈøy
jäguem̱duum. Jim̱ä Jesús hajxy hänajty tøø piadsooñ Galilea.
Tøø hajxy hänajty piuhbety.
56 Jim̱ä María hänajtypä jaˈa Magdalatsohm̱bä, møødä María
jaˈa Jacobo tiajhajxy, møødä Zebedeo tioˈoxiøjc.
57 Coo quioodsøøyy, mänitä mäyøøjäyaˈay tuˈug miejch, jaˈa
xøhajpä José. Jim̱ hänajty chooñ Arimatea. Pianócxäbä jaˈa
Jesús miädiaˈagy hänajty jeˈe.
58 Mänitä José jaˈa Pilato cuhdujt hoy miäyujwaˈañ coo jaˈa
hoˈogyjiäyaˈay yajmänácät cruzcøxp. Mänitä José jaˈa cuhdujt
miooyyä.
59 Mänit jaduhṉ yajmänajcy. Mänitä poobwit yajnähbijty.
60 Mänit jaduhṉ jiiby piädaacy tsaajutjooty jaˈa naam̱dajypä.
Paadiä José jaˈa tsaajut hänajty tøø yajtajyii, jiiby hänajty
piädaˈagaˈañii coo hänajty tøø yhoˈogy. Mänitä tsaajut
yhahämoom̱tägooyy tsaahaam maa jaˈa Jesús hänajty tøø
ñaax̱tägøˈøyän. Mänitä José wyiimbijty.
61 Jim̱ä María Magdalatsohm̱bähajxy miähmøøyy møødä
María tuˈugpä. Jim̱ hajxy hänajty yhäñaˈay maa jaˈa Jesús
hänajty tøø ñaax̱tägøˈøyän.

62 Viernes ja'a Jesús jaduhn̲ yho'cy. Cujaboom ja'a teedywi-
indsøn̲hajxy miejch maa ja'a Pilatän møødä fariseoshajxy.
63 Mänitä Pilato ñämaayyä:
—Miiči̇h møjteedy, ja'a craa häxøøy hó'cäbä, tøø hijty
miäna'añ cooc tyijy cumaax̲c hijty jiujypiøga'añ. Pero nä'ä
høhn̲daac jaduhn̲.
64 Entonces, quex̲ ja'a soldado jim̲ maa tøø ñaax̲tägø'øyän,
jaduhn̲ hajxy jaduhn̲ jim̲ yhadäná'awät jadu'tsuhm̲.
Jaduhn̲dsä Jesús miägu'ughajpä ja'a ñaax̲ni'x hajxy nøcxy
quia'a yajpädsøøm̲ä. Jaduhn̲dsä cu'ug hajxy quia'a nämá'awät
cooc tyijy tøø jiujypiøcy. Maas hanax̲iä hajxy jaduhn̲ cu
yhøhn̲daacy quejee ja'a Jesús hijty yhøhn̲da'aguiän.
65 Mänitä Pilato miänaañ̲:
—Xiidsä soldadohajxy. Ween hajxy jim̲ nøcxy yhadäna'ay
neby jaduhn̲ quia'a pädsøm̲ät.
66 Mänit soldadohajxy jim̲ quiejxä hadänaabiä. Mänitä
tsaa hajxy xiøøjøøyy ja'a jim̲ hämoom̲naabiä maa ja'a tsaa-
juthaawän. Mänit hajxy jim̲ miähmøøyy.

28

1 Cujaboom näxøø jopyñä, mänitä María Magdalatsohm̲bä
jim̲ miejch maa ja'a Jesús hänajty tøø ñaax̲tägø'øyän møødä
María tu'ugpä.
2 Mänitiä hujx møc ñajxy. Jim̲ä Dios ja'a mioonsä hänajty
tu'ug tiäna'ay. Tsajpootyp hänajty tøø chooñ. Mänitä tsaa
jiøhämoom̲y ja'a hijty hijpä juthaguum. Mänitä yhøxtaacy
tsaanähgøxp.
3 Jaanči̇h tehm̲ yhaam̲b hänajty je'e. Jaanči̇h tehm̲ pioob ja'a
wyit hänajty.
4 Coo ja'a soldado ja'a Diosmoonsä hajxy yhijxy, mänit
hajxy tiägøøyy tsäyuubiä. Jaanči̇h tehm̲ chähgøøby hajxy
hänajty. Mänit hajxy quiädaayy. Jaduhn̲ hajxy miähmøøyy
nebiä ho'ogypiän.
5 Mänitä Maríahajxy ñämaayyä ja'a Diosmóonsäm:
—Ca'a hajxy mdsähgø'øy. Nnajuóøbiøch jaduhn̲ coo ja'a
Jesús hajxy mhøxta'ay, ja'a hijty tøø miøjpahbedyíijäbä.
6 Cabä jii; tøø jiujypiøcy neby hijty tøø miäna'añän. Min̲
hajxy huug hix̲ maa tøø ñaax̲tägø'øyän.
7 Coo hajxy jaduhn̲ mhíxät, mänitä miägu'ughajpä hajxy
nøcxy paquiä mhawaan̲ä coo jaduhn̲ tøø jiujypiøcy, coo
jaduhn̲ ñøcxø'øga'añ Galilea. Jim̲ hajxy jaduhn̲ mbaada'añ.
Jadúhn̲høch mijts nhawáan̲äm.
8 Mänitä Maríahajxy hoy yhix̲y paquiä maa ja'a Jesús hänajty
tøø ñaax̲tägø'øyän. Jíibädä hajxy chähgø'øy, jíibädä hajxy

xiooṉda'agy. Mänitä miägu'ughajpä hajxy hoy yhawaaṉä
päyø'øguiä.
9 Tu'haamnøcxpä ja'a Jesús ñäguehx̱tøø'xy. Mänitä
Maríahajxy yajpoo'xä. Mänitä Jesús hajxy wyiingumedsøøyy.
Mänit hajxy tiecymiämäneṉøøyy. Jaduhṉ hajxy
wyiingudsähgøøyy.
10 Mänit hajxy ñämaayyä:
—Ca'a hajxy mdsähgø'øy. Nøcxhøch ja'a nmägu'ughajpä
hajxy haWáaṉäc coo hajxy jimṉ ñøcxät Galilea, cooc̈h hajxy jimṉ
xpiaada'añ.
11 Coo ja'a Maríahajxy hänajty tøø wyiimbity maa ja'a Jesús
hänajty tøø jiujypiøquiän, mänitä soldadohajxy näje'e ñøcxy
cajptooty, ja'a hajxy hänajty tøø yhadäná'ayäbä. Mänitä
teedywiindsøṉ hajxy hoy yhawaaṉä nebiaty hajxy hänajty tøø
yhix̱y.
12 Mänitä teedywiindsøṉhajxy hoy miøødmädia'agy ja'a mar-
tuumädøjc-hajxy neby hajxy jaduhṉ quiojyquiapxytiúnät.
Mänitä soldado xädø'øñ hajxy may miooyyä.
13 Mänitä soldadohajxy ñämaayyä:
—Jaduhṉ hajxy mmäná'anät coo hajxy coods mmaaho'cy, y
coo ja'a Jesús ja'a miägu'ughajpähajxy hoy yajpädsøm̱yii.
14 Y coodsä gobernador jaduhṉ miädoyhádät, højts jaduhṉ
nyajmäbøgäp. Jaduhṉ hajxy xquia'a capxpáadät.
15 Mänitä soldado ja'a xädø'øñ hajxy wyiingpøjcy. Mänit
hajxy hoy jiatcø'øy neby hajxy hänajty tøø ñäma'ayiijän.
Jaduhṉdsä judíoshajxy miädia'agyñä høxtä jäda'anäbaadyñä.
16 Mänitä Jesús miägu'ughajpähajxy jimṉ ñøcxy Galilea, ja'a
nämajtu'ugpä. Mänit hajxy jimṉ miejch maa ja'a tuṉän maa ja'a
Jesús hänajty tøø ñägapxiän.
17 Coo ja'a Jesús hajxy yhijxy, mänit hajxy wyiin-
gudsähgøøyy, hoy hajxy hänajty näje'e quia'a ja mäbøcy
hamuumdu'joot.
18 Mänit hajxy wyiingumedsøøyyä. Mänit hajxy ñämaayyä:
—Tøøc̈hä Dios cuhdujt cøx̱iä xmio'oy jimṉ tsajpootyp, møød
hädaa yaabä naax̱wiin.
19 Nøcx hajxy wiinduhm̱yhagajpt. Yajwiingapxø'øw ha-
jxy nébiøch nmädia'agy hajxy xmiäbójcät. Jaduhṉ hajxy
myajnäbétät ja'a Diosteedycøxpä, møødä høøc̈hcøxpä, møødä
Dioshespíritucøxpä. Høøc̈h ja'a Dios xyHuunghajp.
20 Jaduhṉ hajxy myajnähixǿ'øwät coo hajxy jaduhṉ
miäbøgät nebiátyhøch mijts tøø nhane'emiän. Mjahmiédsäp
hajxy jaduhṉ cooc̈h mijts nmøødhida'añ cøjxta'axiøø høxtä
coonä naax̱wiimbä wyiimbídät.

San Marcos

1 Jaduhn̲ä Diosmädia'agy chohn̲da'agy ja'a Jesucristocøxpä,
neby jiajty, neby yhabejty. Dioshuungä Jesucristo je'eduhn̲.
2 Jaduhn̲ jim̲ cujaay myiñ̲ nocyjiooty, ja'a Isaías jecy
quiujáhyyäbä. Ja'a Isaías, je'e ja'a Diosmädia'agy jecy yajwa'x.
Jaduhn̲ä Dios ja'a yHuung jecy ñämaayy:
Huuc mädow̲, chám̲høčhä nguguex̲y nguejxø'øga'añ maa
miičh mnøcxø'øwa'añän.
Je'e ja'a mädia'agy nøcxy yajwa'xa'añ coo miičh jim̲ nøcxy
mwäditaam̲bä.
3 Mänitä Dios jiaac mänaañ̲:
"Pactúumhøčhä nguguex̲y nøcxy wiädita'añ. Coo ja'a
cu'ughajxy jaduhn̲ miädoyhada'añ coo ja'a wiingapx
jøjcapxøøbiä jim̲ tøø quiäda'agy pactuum,
mänit hajxy nøcxy wyiingapx jiøjcapxø'øwa'añii coo ja'a
haxøøgwiinmahñdy hajxy ñajtshixø'ød,
coo ja'a Jesús ja'a miädia'agy hajxy miäbójcät, ja'a hajxy mWi-
indsøn̲hadaam̲biä."
Ja'a Juan jaduhn̲ nänøøm̲ä, ja'a hänajty mäyajnäbetaam̲bä.
4-5 Mänitä Juan je'e jiaančh tägøøyy mäyajnäbejpä jim̲
jäguem̲duum, maa ja'a møjnøø hänajty xiøhatiän Jordán.
Mänitä jäya'ayhajxy may miejch maa ja'a Juan hänajtiän. Jim̲
hajxy hänajty chooñ maa ja'a naax̲ hänajty xiøhatiän Judea,
møød jim̲ maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Jerusalén. Mänitä
Juan ja'a cu'ug tiägøøyy yajwiingapxøøbiä coo hajxy ñäbétät,
weenä jiootä wyiinmahñdy hajxy yajtägach. Jaduhn̲ä Dios ja'a
piojpä quiädieey hajxy yajnähwáatsät. Mänitä cu'ugä piojpä
quiädieey hajxy ñägapxy. Jaduhn̲ hajxy hänajty miäna'añ cooc
ja'a yhaxøøgwiinmahñdy hajxy hänajty ñajtshixø'øwa'añ. Mänit
hajxy ñäbejnä.
6 Ja'a Juan, camellopøjt hänajty wyithajpy. Wajhac hänajty
wiøønhajpy. Mu'u hänajty chu'učhhajpy. Møjtsiinnøø hänajty
yhu'ugyhajpy.
7 Mänitä Juan ja'a cu'ug yajwiingapxøøyy: "Jím̲høčhä
njamiøød tu'ug jiaac medsa'añ yajwiingapxøøbiä. Maas
mäjaamøød je'e miedsa'añ quejeečh høøčh. Cábøch cuhdujt
jaduhn̲ njaty møødä nebiä cuhdujt je'e miødän, ja'a jaac
medsaam̲bä.
8 Coo mijts nyajnäbejty, nøøhaam mijts nyajnäbejty. Pero
ja'a jaac minaam̲bä, Dioshespírituhaam hajxy jadähooc xya-
jnäbejtägatsa'añ." Jaduhn̲ä Juan miänaañ̲.
9 Cujequiä Jesús jim̲ miejch maa ja'a Juan hänajty
miäyajnäbetiän, jim̲ maa ja'a møjnøø hänajty xiøhatiän Jordán.

Jiṃä Jesús hänajty tøø chooñ maa ja'a cajpt xiøhatiän Nazaret, jiṃ maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Galilea. Mänitä Juan ja'a Jesús yajnäbejty.

10 Tuuṉä Jesús ñä'ä tø'ødspädsøøṃy, mänit yhijxy coo ja'a tsajt yhawaach. Mänitä Jesús ja'a Dioshespíritu yhijxy coo hänajty ñägäda'agyii nebiä paloman.

11 Mänitä Dios jiṃ quiuhgapxnajxy tsajpootyp. "Høøc̈h miic̈h tu'uquiä nHuunghajpy. Miic̈h njaanc̈h tehṃ chojpy. Miic̈h njaanc̈h tehṃ quiumaaby." Jaduhṉä Jesús ñämaayyä.

12 Mänitä Jesús miødhajtä pactuum ja'a Dioshespíritu.

13 Mänitä Jesús jiṃ piuhwaatsä. Nidiuhṃ jiṃ miähmøøyy. Jagooyyä animalhajxy hänajty jiṃ wiädity. Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a møjcu'ugong. Mänitä Jesús jia tägøøyyä jøjcapxǿøyyäbä. Juxychägui'xxøø ja'a Jesús jiṃ yhijty jäguem̱duum. Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a Diosmoonsähajxy ja'a jiṃ tsajpootypä. Mänitä Jesús piuhbejtä.

14 Ja'a Juan, cujecy je'e chuuṃä. Coo je'e jaduhṉ chuuṃä, mänitä Jesús jiṃ ñøcxtägajch Galilea. Mänitä Jesús ja'a cu'ug tiägøøyy yajwiingapxøøbiä ja'a Diosmädia'agy cooc hänajty yhabaatnä coo ja'a Dios ja'a miøcmäjaa hänajty yajcähxø'øga'añ.

15 "Habáatnäp jaduhṉ coo ja'a Dios ja'a miøcmäjaa yajcähxø'øga'añ. Paadiä Dios ja'a miädia'agy hajxy mmäbøjcät. Weenä mjootä mwiinmahñdy hajxy myajtägach. Weenä mhaxøøgwiinmahñdy hajxy mnajtshixø'øy." Jaduhṉä Jesús miänaaṉ̃.

16 Cujequiä Jesús tiägøøyy wädijpä maa ja'a mejy hänajty xiøhatiän Galilea. Jiṃ hänajty wiädity mejypia'a, mänitä jäya'ay metsc yhijxy, ja'a Simón møødä piuhya'ay Andrés. Hacxmats ja'a Simónghajxy hänajty tiuuṉghajpy. Jiibiä yhacxjohṃd hajxy hänajty piäda'agy mejjiooty.

17 Mänitä Simónghajxy ñämaayyä:

—Jaṃ hajxy wädíjtäm. Je'e mijts hijty mduuṉghajpy, hacxmats. Wiingtuuṉg høøc̈h mijts nmo'owaaṃby. Nyajnähixø'øwáaṃbiøch mijts nebiä cu'ugä Diosmädia'agy hajxy myajwiingapxǿ'øwät —nøṃä Jesús miänaaṉ̃.

18 Tuuṉä jaduhṉ ñä'ä mänaaṉ̃, mänitä Simón ja'a yhacxjohṃd hajxy hoy ñajtswidsø'øy mejypia'a. Mänitä Jesús hajxy piadu'ubøjcy.

19 Weeṉ̃tiä ja'a Jesúshajxy hänajty tøø miejypia'ayo'oy, mänitä Jesús ja'a Zebedeo yhijxy møødä yhuunghajxy, ja'a Santiago møødä Juan. Barcohuungooty ja'a Zebedeohajxy hänajty yhäña'ay. Jiibiä yhacxjohṃd hajxy hänajty yhaxodsø'øy.

20 Mänitä Jesús ja'a Santiago miøjyaax̱y møødä Juan. Mänitä
Santiago ja'a Jesús hajxy piadu'ubøjpä. Ñähgueec ja'a tieedy
hajxy jiiby barcohuungooty møødä mioonsähajxy.
21 Mänitä Jesúshajxy jim̱ miejch maa ja'a cajpt hänajty
xiøhatiän Capernaum. Coo ja'a poo'xxiøø yhabaaty, mänit ha-
jxy jiiby tiägøøyy tsajtøgooty. Mänitä Jesús ja'a cu'ug tiägøøyy
yajwiingapxøøbiä.
22 Mänitä cu'ughajxy yagjuøøyy coogä Jesús hänajty hoy
yajnähixø'øy nebiä møjcuhdujtmøødpän. Maas hóyyäc hänajty
yajnähixø'øy quejee ja'a häna'c-hajxy, ja'a Diosmädia'agy ha-
jxy hänajty nax̱y yajnähixøøbiä tsajtøgooty.
23 Jiibiä mähdiøjc hänajty tu'ug tsajtøgooty, tøø hänajty ya-
jtägø'øyii ja'a møjcu'u. Mänitä møjcu'u tiägøøyy yaax̱pä møc:
24 —Miiči̇h Jesús, Nazaret miiči̇h mdsooñ. Tii højts coo
xmiädsibø'øy. Højts jaduhṉ xjia wi'i yajcuhdägoyyaam̱b,
túhm̱äts. Nnajuóøbiøch øøṉ miiči̇h. Miiči̇hä Dios xyHuunghajp
—nøm̱ä mähdiøjcä møjcu'u yajmänaaṉä.
25 Mänitä Jesús ja'a møjcu'u yhojy:
—Hamóṉ, jua'ads jim̱ maa yø'ø mähdiøjcän —nøm̱ä Jesús
miänaaṉ̃.
26 Mänitä møjcu'u ja'a mähdiøjc je'e yajpojpaaty. Yáax̱äbä
mähdiøjc ñähwaatsä. Ja'a møjcu'u jaduhṉ yajyaax̱.
27 Coo ja'a Jesús ja'a mähdiøjc jaduhṉ yajnähwaach, jiaanči̇h
tehm̱ yagjuøøyy ja'a cu'ughajxy jaduhṉ nägøx̱iä. Mänit hajxy
tiägøøyy niñämáayyäbä:
—Maa yø'ø craa cuhdujt jaduhṉ tøø ñä'ä mahñ piøcy coo
yø'ø mähdiøjcä møjcu'u jaduhṉ yajnähwaatsä. Nej, hawiin-
jem̱yguiuhdujtäda'a miøødäjä —nøm̱ä Jesús ñänøøm̱ä.
28 Paquiä mädia'agy jim̱ wia'xy Galileanaaxooty wiin-
duhm̱yhagajpt coo ja'a Jesús ja'a miøcmäjaa hänajty tøø ya-
jcähxø'øgy.
29 Coo ja'a Jesúshajxy jiiby chajtøjpädsøøm̱y møødä ji-
amiøødtøjc, mänit hajxy jim̱ ñøcxy maa ja'a Simónghajxy
hänajty chäna'ayän møødä Andrés. Quipxiä Santiagohajxy
hänajty choonä møødä Juan.
30 Ja'a Simón ja'a miø'ødhoc, pa'amgo'naaby hänajty je'e.
Tobia'am hänajty miøød. Coo ja'a Jesús jim̱ miejch maa ja'a
Simón tiøjcän, mänitä Jesús yhawáaaṉäxä coo ja'a pa'amjäya'ay
hänajty jiiby tøgooty.
31 Coo ja'a Jesús tiøjtägøøyy, mänitä pa'amjäya'ay wyidsø'cy.
Mänitiä ja'a tioy tiøjch. Mänitä Jesús yajcaayyä yaghuucä ja'a
Simón ja'a miø'ødhoc.
32 Mänittsuu, coo ja'a xøø hänajty tøø quiuhnax̱y, mänitä
Jesús pa'amjäya'ay may yajnämejtsä, jim̱ maa ja'a Simón
tiøjcän, møødä møjcu'umøødpähajxy.

33 Jim̱ä cu'ughajxy hänajty may tiäna'ay tøghaawjooty.
34 Mänitä Jesús jäya'ay may yajpa'amnajxy. Madiu'ujä
pa'am hajxy hänajty miøødä. Møødä møjcu'umøødpähajxy, ya-
jnähwaatsä hajxy je'ebä. Mänitä Jesús ja'a møjcu'u yhanehm̱y
coo hajxy quia'a cápxät, je'eguiøxpä coo ja'a Jesús hänajty
ñajuø'øyii pøṉ je'e.
35 Cujaboom, je'enä hänajty wyiingoodsä, mänitä Jesús
piädø'cy. Mänit tiøjpädsøøm̱y. Mänit jim̱ ñøcxy jäguem̱duum.
Mänitä Tieedy hoy pia'ya'axy.
36 Coo jiobøøyy, mänitä Simónghajxy yhijxy coo Jesús hänajty
tøø tiu'ubøcy. Mänit hajxy tiu'ubøjcy høxtaabiä.
37 Coo ja'a Jesús piaatä, mänit ñämaayyä:
—Jim̱ miiči̱hä cu'ug xjia wi'i yajtøy maači̱hä ndøjcän.
38 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Jam̱ hajxy wiingtuum wädíjtäm maa ja'a cajpt wiin-
goṉbän. Jadúhṉhøči̱hä cu'ugä Diosmädia'agy jim̱ nyajwiin-
gapxóøbiät. Jadúhṉhøch nwiinguex̱iä cooči̱hä Diosmädia'agy
wiinduhm̱yhagajpt nmäwädítät.
39 Mänitä Jesús tiägøøyy wädijpä tsajtøjc-tsajtøjc
wiinduhm̱yhagajpt jim̱ Galileanaaxooty. Ja'a Diosmädia'agy
hänajty yajwiingapxøøby, møødä pa'amjäya'ay hänajty
yajnähwaatspä, ja'a hajxy møjcu'umøødpä.
40 Mänitä Jesús pa'amjäya'ay ñämejtsä tu'ug, ja'a
leprapa'ammøødpä. Mänitä Jesús wyiinjijcädaacä,
miänuu'xtaacä:
—Pø chojpy miiči̱hä mjoot jaduhṉ, høøči̱h hädaa nba'am
yajnähwáatsäc —nøm̱ä Jesús ñämaayyä.
41 Mänitä mähdiøjc ñäxuu'tsä. Mänit ñähdooṉä. Mänit
ñämaayyä:
—Tii coo quia'a cabä. Tøø jaduhṉ mnähwa'ači̱h.
42 Tuuṉä ja'a Jesús jaduhṉ ñä'ä mänaaṉ̃, mänitiä mähdiøjcä
pia'am ñähwaatsä.
43-44 Mänit miägapx yhanehm̱ä:
—Huuc mädow̱, cab jaduhṉ pøṉ mhawáaṉät coo tøø
mba'amnähwa'ači̱h. Tu'uda'aquiä jim̱ mnócxät maa
ja'a teediän, ween jaduhṉ xyhix̱y coo tøø mjaanči̱h
pa'amnähwa'ači̱h. Mänit mguyoxó'øwät nebiä Moisés jecy
yhanehm̱iän, jaduhṉä cu'ughajxy ñajuó'øwät coo tøyhajtä
mba'am tøø jiaanči̱h nax̱y —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.
45 Pero cabä craa ñä'ä mädia'agymiäbøjcy, ja'a pia'am
hänajty tøø yajnähwa'ači̱híijäbä. Coo tiu'ubøjcy, mänit tiägøøyy
mädiaacpä nebiaty hänajty tøø jiaty. Wiinduhm̱yhagajptä
mädia'agy jaduhṉ wia'xy. Coo ja'a pa'amjäya'ayhajxy jaduhṉ
miädoyhajty coo ja'a Jesús hänajty miäyajpa'amnax̱y, mänitä

Jesús hajxy tiägøøyy høxtaabiä coo ja'a pia'amhajxy yajnájxäxät. Paadiä Jesús hänajty quia'a cajptägø'øwaaṉnä coo ja'a pa'amjäya'ayhajxy hänajty jia wi'i ñämech. Paadiä Jesús miähmøøñä jäguem̱duum maa jäya'ay quia'a hitiän. Mänitä Jesús ja'a pa'amjäya'ay may ñämejtsä. Wiinduhm̱yhagajptjaty hajxy hänajty chooñ.

2

1 Cujequiä Jesús jadähooc quiajptägøøyy Capernaum. Mänitä mädia'agy wia'xy coo hänajty jim̱ tøø miéjtscumbä.

2 Mänitä jäya'ayhajxy may miejch maa ja'a Jesús hänajty miejtsta'aguiän. Paquiä ja'a tøjc jaduhṉ yhujch. Høxtä tøguubiaady hajxy miejch. Mänitä Jesús ja'a cu'ugä Diosmädia'agy tiägøøyy yajwiingapxøøbiä.

3 Mänitä pa'amjäya'ay tu'ug quiøømiejtsä cø'ømucy tecymiucy. Nämädaax̱cä jäya'ayhajxy hänajty quiø'øy tsaajiooty.

4 Cabä pa'amjäya'ay hänajty hoy yajmedsa'añii maa ja'a Jesúsän, coo ja'a jäya'ayhajxy hänajty jiaanc̆h tehm̱ miayyä. Mänitä mähdiøjc miäbejtä cuhjodiøjnähgøxp. Mänitä tøjc hajxy weeṉ̃tiä yajcuhwaach, jim̱ mädøyyä maa ja'a Jesús hänajty pia'täna'ayän, mäduhṉ̃tiä pa'amjäya'ay hoy ñänax̱y. Mänit jaduhṉ quiuhdøøñajxä tsaajiooty. Jiiby hoy quiäda'agy maa ja'a Jesús wyiinduumän.

5 Paadiä pa'amjäya'ay yajmejtsä maa ja'a Jesúsän, ñajuøøby hajxy hänajty coo ja'a pia'am hänajty yajnaxáaṉäxä. Coo ja'a Jesús jaduhṉ yhijxy coo ja'a miädia'agy hänajty miäbøgáaṉäxä coo hänajty miäyajtso'oga'añ, mänitä pa'amjäya'ay ñämaayyä:

—Mägu'ughajpä, tøø ja'a mboj tøø ja'a mgädieey xñähwa'ac̆h —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.

6 Jiibiä hänac-hajxy hänajty näje'e piahäña'ay, ja'a Diosmädia'agy hajxy nax̱y yajnähixøøbiä tsajtøgooty. Jiiby hajxy hänajty miämädoonaabiä. Mänit hajxy näje'e miänaaṉ̃ quiopcooty:

7 "Tii yø'ø craa jaduhṉ coo miäna'añ cooc tyijy yø'ø pa'amjäya'ay piojpä quiädieey tøø yajnähwáatsäxä. Cap pøṉ cuhdujt miøødä coo jäya'ayä piojpä quiädieey yajnähwáatsät; jagooyyä Dios tu'uquiä miøødä."

8 Ñajuøøyy ja'a Jesús jaduhṉ waam̱baty hajxy hänajty miädia'agy quiopcooty. Mänit hajxy ñämaayyä:

—Tii hajxy jaduhṉ coo mwi'i miädia'agy mgopcooty.

9-11 Høøc̆h, Diosqué x̱yhøch høøc̆h, páadyhøch cuhdujt nmøødä cooc̆hä jäya'ayä piojpä quiädieeyhajxy yaa nyajnähwáatsät hädaa yaabä naax̱wiin. Hädaa mähdiøjc, nyajpa'amnaxáam̱biøch hädaa. Jadúhṉhøch nyajcähxø'øga'añ cooc̆h njaanc̆h Diosquex̱iä. Jaduhṉä tøyhajt hajxy

mmøødhájpät cooc̈h cuhdujt njaanc̈h møødä cooc̈hä jäya'ayä piojpä quiädieeyhajxy nyajnähwáatsät —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.

Mänitä pa'amjäya'ay ñämaayyä:

—Tänaayyø'øg. Widsø'øg yø'ø mdsaay. Nøcxnä maa ja'a mdøjcän.

12 Tuuṉä ja'a Jesús jaduhṉ ñä'ä mänaaṉ̃, mänitä pa'amjäya'ay jiaanc̈h møcpøjcy. Mänit tiänaayyø'cy. Mänitä chaay wyidsø'cy. Mänit tiu'ubøjnä. Coo ja'a cu'ughajxy jaduhṉ yhijxy, mänit hajxy nägøx̱iä jiaanc̈h tehm̱ yagjuøøyy. Mänit hajxy miänaaṉ̃:

—Ni mänaa højts jaduhṉ nga'a híjxäm.

Mänitä Dios hajxy wyiingudsähgøøyy.

13 Mänitä Jesús ñøcxtägajch maa ja'a mejjiän. Mänitä jäya'ay jim̱ may ñäméjtsägumbä. Mänitä Diosmädia'agy hajxy yajwiingapxøøyyä.

14 Jim̱ä Jesús hänajty miejypia'ayo'oy, mänitä Leví yhijxy, ja'a Alfeo yhuung. Jim̱ hänajty yhäña'ay meexäpa'a maa hajxy hänajty yajnähjuudiu'udiän. Mänitä Leví ñämaayyä:

—Jam̱ wädíjtäm —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.

Mänitä Leví tiänaayyø'cy. Mänit piadu'ubøjcy.

15 Mänitä Jesúshajxy wioow̱ä mägaabiä maa ja'a Leví ja'a tiøjcän, møødä jiamiøødtøjc. Nämayyä jäya'ayhajxy jim̱ piamejch, ja'a Jesús hajxy hänajty pawädijpä. Jiibiä yajnähjuudiuutpädøjcä Jesús hajxy hänajty may miøødcaamiucy miøødhuucmucy, møødä cuboj cugädieediøjc.

16 Jiibiä fariseoshajxy hänajty näje'e miähee'pna'ay, møødä häna'c-hajxy, ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty nax̱y yajnähixøøbiä tsajtøgooty. Coo ja'a Jesús hajxy jaduhṉ yhijxy coo ja'a yajnähjuudiuutpädøjc-hajxy hänajty miøødcaamiugyii møødä cuboj cugädieejiäya'ayhajxy, mänitä Jesús ja'a jiamiøødhajxy ñämaayyä:

—Yø'ø mwiindsóṉ, tii yø'ø yajnähjuudiuutpädøjc coo miøødcaamiucy, møød yø'ø cuboj cugädieejiäya'ay —nøm̱ä fariseoshajxy miänaaṉ̃.

17 Miädoow̱ ja'a Jesús jaduhṉ coo hajxy jaduhṉ miänaaṉ̃. Mänit hajxy ñämaayyä:

—Øøṉ jaduhṉ møc, cab hajxy yajtsooyø'øy. Øøṉ jaduhṉ pa'ammøød, je'eds hajxy jaduhṉ yajtsooyøøby. Páadyhøch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naax̱wiin cooc̈hä cuboj cugädieebiähajxy nnämá'awät coo ja'a yhaxøøgwiinmahñdy hajxy ween ñajtshixø'øy. Pøṉäc tyijy pojpä cädieey ca'a møød, cábøch hajxy je'e waam̱b nnäma'awa'añ —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.

18 Cujecy, jiṃä Juan ja'a jiamiøødhajxy hänajty jaguiay yhity,
møødä fariseoshajxy näjeˈe. Mänitä jäyaˈayä Jesús hajxy hoy
näjeˈe miäyajtøy:
—Yø'ø Juan ja'a jiamiøødhajxy, jaguiay hajxy yø'ø yhity,
møød yø'ø fariseoshajxy. Pero miiĉhä mjamiøødhajxy, cab
hajxy jaduhṇ yhijpä. Tisän —nøṃä Jesús ñämaayyä.
19 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Coo ja'a pøc ja'a hu'ug naẋy jiadyii, cabä jäyaˈayhajxy
yhity jaguiay, ja'a hajxy woybä wichpä, coo ja'a jamiø'ød
hajxy hänajty wyiingay wyiinhu'ugy. Cab hajxy hänajty jioot-
mayhaty.
20 Pero habaadáaṇnäp jaduhṇ cooĉh yaa ndsoonaaṇnä.
Mänítøch mäbójnäbä ja'a njamiøødhajxy yhidaˈañ jaguiay.
Jootmayhadaaṃb hajxy hänajtiän.
21 'Ni pøṇä tucwit quia'a hagøyø'øy jeṃywyithaam. Ja'a
jeṃywyit, múgäp jeˈe. Ja'a tucwit, cøødsäp jeˈebä. Maas
hanaẋiä jiaac pagøødsät.
22 Jaanä jaduhṇduhṃbä, ni pøṇä jeṃyvyino quia'a
cudemø'øy tucwajhacxujiooty. Jaac xúnäp ja'a jeṃyvyino
jaduhṇ. Mägøødsø'øb ja'a tucwajhacxuy jaduhṇ. Cøxäp
ja'a jeṃyvyino yhøxyocy. Näˈägä tägóyyäp jaduhṇ
nämetsc. Tägóyyäp ja'a tucwajhacxuy. Jaanä tägóyyäbä
jeṃyvyínäbä. Páadiädsä jeṃyvyino hajxy quiudemø'øy
jeṃywiajhacxujiooty —nøṃä Jesús miänaañ.
23 Pooˈxxiøøjooty hänajty jeˈe, jiṃä Jesúshajxy hänajty wiädity
trigocamjooty, møødä jiamiøødtøjc. Mänitä jiamiøødhajxy
yohguiujc tiägøøyy trigowiingädsujtspä. Jeˈe hajxy hänajty
jiøø'xaaṃby.
24 Jiṃä Fariseoshajxy hänajty näjeˈe piawädijpä. Mänitä
Jesús ñämaayyä:
—Tii yø'ø mjamiøødhajxy coo trigowiingädsuch
pooˈxxiøøjooty. Nej, cab hajxiädaˈa ñajuø'øyä coo ja'a cuhdujt
jaduhṇ myiñä coo hajxy jaduhṇ mga'a túnät pooˈxxiøøjootiä
—nøṃä fariseoshajxy miänaañ.
25 Mänitä Jesús miänaañ:
—Nej, cahnä Diosmädiaˈagy hajxy mgapxiä coo ja'a David-
hajxy jecy yähoˈpøjcä møødä jiamiøødtøjc.
26 Ja'a Abiatar hänajty tuuṃb teedywiindsøṇ. Mänitä
David jiiby tiägøøyy Diostøgooty. Mänitä tsajcaagy quiaayy,
ja'a teedyhajxy hänajty tøø quiuyoxǿ'øyäbä Dioswiinduum.
Mänitä David ja'a jiamiøødtøjc piuhmooyy. Hoorä, cabä cuh-
dujt hänajty myiñ coo ja'a David ja'a tsajcaagy hajxy jaduhṇ
quiáyät. Jagooyyä teedy cuhdujt hajxy hänajty miøødä coo
hajxy quiáyät.
27 Mänitä Jesús miänáaṇgumbä:

—Paadiä Dios ja'a poo'xxiøø quiunuu'xy, weenä jäya'ayhajxy mänit pioo'xy. Mijts jaduhn̲ ja mänaam̲b, paadiä Dios ja'a jäya'ay piäda'agy cooc tyijy ja'a poo'xxiøø hajxy wyiingudsähgø'øwät. Cab jaduhn̲ ñä'ä tøyyä.

28 Cooč̌h jaduhn̲ nDiosquex̲iä, páadyhøch cuhdujt nmøødä cooč̌h nmähané'emät høxtä poo'xxiøøjootypaady —nøm̲ä fariseoshajxy ñämaayyä.

3

1 Mänitä Jesús jadähooc tiøjtägøøyy tsajtøgooty. Jim̲ä jäya'ay hänajty tu'ug cø'øma'ad.

2 Jim̲ä fariseos ja'a Jesús hajxy hänajty miähee'pna'ay pø jaanč̌h mäyajpa'amnaxaam̲b hänajty je'e poo'xxiøøjooty. Wi-inmahñdy hajxy hänajty yhøxtaaby nebiä Jesús hajxy yajt-sumøøjät.

3 Mänitä cø'øma'adpä ñämaayyä:

—Tänaayyø'øg. Min̲ yam̲ cujc täna'aw —nøm̲ä Jesús miänaañ̲.

Mänitä mähdiøjc jaduhn̲ quiudiuuñ̲.

4 Mänitä fariseoshajxy ñämaayyä:

—Nebiä cuhdujt myiñ̲ coo hajxy ndúun̲ämät poo'xxiøøjooty, hoy tøgä haxøøgä. Nej, jaduhn̲ä cuhdujt myiñ̲ coo jäya'ay hajxy nyajtsóocämät poo'xxiøøjootiä, tøgä jaduhn̲ myiñ̲ coo jäya'ay hajxy nyaghó'cämädä —nøm̲ä Jesús miänáan̲gumbä.

Pero cabä fariseoshajxy waam̲b ñä'ägä hadsooyy.

5 Mänit hajxy wyiinhee'ppejtä, mäduhñ̲tiä Jesús hajxy hänajty jiuhdänaawiädity. Jootmayhajpä Jesús hänajty coo ja'a fariseos ja'a cø'øma'adpä hajxy hänajty quia'a näxuuč̌h. Cabä Jesús hänajty jiootcujcä. Mänitä mähdiøjc ñämaayyä:

—Xajtøw̲ yø'ø mgø'ø.

Mänitä quiø'ø jiaanč̌h xajtøøyy. Tuun̲ä jaduhn̲ ñä'ä xa-jtøøyy, mänitiä quiø'ø yhoyøøyy.

6 Mänitä fariseoshajxy wyiimbijty. Mänit hajxy ñøcxy maa ja'a Herodes jiamiøødhajxiän. Ja'a Herodes, gobiernä hänajty tiuum̲by. Mänitä fariseoshajxy nägøx̲iä quiojyquiapxyhajty nebiä Jesús hajxy yajyagho'ogøøjät.

7 Coo ja'a Jesús hajxy jiiby chohñ̲ tsajtøgooty møødä jiamiøødtøjc, mänit hajxy jim̲ ñøcxtägajch maa ja'a mejypia'ajän. Jim̲ä jäya'ayhajxy hänajty may piawädity. Galilea hajxy hänajty chooñ.

8 Tøø ja'a mädia'agy hänajty wia'xy wiinduhm̲yhagajpt coo ja'a Jesús madiu'u hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty yajcähxø'øgy.

Coo ja'a jäya'ay ja'a mädia'agy hajxy jaduhn̲ miädooyy wi-
induhm̲yhagajpt, mänitä Jesús jäya'ay may ñämejtsä. Wiin-
duhm̲yhagajpt hajxy hänajty chooñ, møød jim̲ Judeanaax-
ooty, møød jim̲ Jerusalén, møød jim̲ Idumea, møød jim̲
Jordánmøjnøøhawiimb, møød jim̲ Tiro, møød jim̲ Sidón.

9-10 Coo ja'a pa'amjäya'ayhajxy hänajty may tøø
yajmøcpøgyii, paadiä Jesús hänajty jia wi'i ñähdona'añii
ja'a jäya'ayhajxy jaac pa'ammøødpä, ween hajxy jaduhn̲
ñähwaatspä. Høxtä niyhanø'tsmújcäp hajxy hänajty. Mänitä
Jesús ja'a jiamiøødtøjc ñämaayy coo barcohuung hajxy jim̲
nähix̲ hahixø'ø miähäñá'awät, jaduhn̲ä Jesús jiiby paquiä
piédät coo hänajty pianø'ødsa'añii ja'a cu'ug.

11 Jim̲ä jäya'ayhajxy hänajty wiädijpä ja'a møjcu'umøødpä.
Homiaajä Jesús hajxy hänajty yhix̲y, mänitä Jesús hajxy
hänajty wyiinjijcäda'agy, mänitä Jesús hajxy hänajty ñäma'ay:

—Dios miiĉh xyHuunghajp —jaduhn̲ä møjcu'umøødpähajxy
hänajty wyi'i ya'axy.

12 Mänit hajxy yhanehm̲ä coo ja'a Jesús hajxy quia'a
nägápxät majiäya'ayhagujc. Ja'a Jesús jaduhn̲ hanehm̲.

13 Mänitä Jesús jim̲ ñøcxy tun̲guhduum. Mänitä Jesús ja'a
jiamiøød miøjyaax̲y, pøn̲ hänajty hoy quipxy miøødwäditaam̲by.
Coo hajxy jim̲ quioo'ty maa Jesús hänajtiän,

14 mänit hajxy nämajmetsc wyiinguejxä coo ja'a Jesús ha-
jxy quipxy miøødwädítät, møød coo ja'a Diosmädia'agy hajxy
nøcxy yajwa'xy.

15 Mänitä cuhdujt hajxy miooyyä coo jäya'ay hajxy ya-
jnähwá'adsät, ja'a hajxy møjcu'umøødpä.

16 Jaduhn̲ä Jesús ja'a jiamiøødhajxy hänajty xiøhaty, ja'a ha-
jxy nämajmetspä. Tu'ug hänajty xiøhaty Simón. Je'e ja'a Jesús
yajxøbejt Pedro.

17 Jim̲ä Zebedeo yhuunghajxy hänajtypä, ja'a Santiago
møødä Juan. Jue'e hajxy yajxødägøøyyä Boanerges. Jaduhn̲
hänajty miädia'agytiägø'øy coo hajxy hänajty paquiä jiaanĉh
tehm̲ yhawa'anda'agy nebiä häneejän.

18 Ja'a hajxy hänajty jaac jim̲bä, jaduhn̲ hajxy hänajty xiøhaty
Andrés, møødä Felipe, møødä Bartolomé, møødä Mateo,
møødä Tomás, møød Santiago, ja'a Alfeo yhuung, møødä
Tadeo, møødä Simón, ja'a hänajty xøhajpä ja'a celote.

19 Ja'a miämajmetspä hänajty xøhajp Judas Iscariote. Je'e ja'a
Jesús cujecy too'c; ja'a Jesús miädsiphajxy cø'ødägøøyyä.

20 Mänitä Jesúshajxy ñøcxy maa tiøjcän møødä jiamiøødhajxy.

Mänitä jäya'ayhajxy may miéjtscumbä maa ja'a Jesúshajxy
hänajtiän. Paadiä Jesúshajxy hänajty quia'a näbaadøøyyäxä
mänaa hajxy jaduhn̲ quiáyät møødä jiamiøød, coo

ja'a pa'amjäya'ayhajxy hänajty wyi'i yhadsipy coo ja'a pia'amhajxy yajnájxäxät.

21 Coo ja'a Jesús ja'a jiujy miägu'ughajxy jaduhn̲ miädoyhajty coo ja'a Jesús hänajty jiaanc̆h tehm̲ yhadsibyii, mänitä Jesús hajxy ñämejch. Mänitä Jesús hajxy jia yajnøcxaañ̲ hadsip. Jaduhn̲ hajxy hänajty miäna'añ cooc tyijy ja'a Jesús hänajty tøø quiuhhiñ̲.

22 Mänitä häna'c-hajxy näje'e quiädaacy, ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty nax̲y yajnähixøøbiä tsajtøgooty. Jerusalén hajxy hänajty tøø chohn̲da'agy. Mänit hajxy miänaañ̲:

—Yø'ø Jesús, puhbéjtäp yø'ø ja'a møjcu'ugong, paadiä mäjaa miøødä coo jäya'ay yajnähwa'ac̆h, ja'a hajxy møjcu'umøødpä. Haa ca'a, ja'a møjcu'ugong ja'a møjcu'u hajxy wyiindsøn̲hajpiä —nøm̲ä Jesús wyiingapxpejtä.

23-26 Mänitä yajnähixøøbiädøjc-hajxy miøjyaax̲ä. Mänitä Jesús tiägøøyy yajnähixøøbiä cuento yajmäbaadyhaam.

—Coo jäya'ayhajxy ñimiädsibø'øwóøjät quipxyjiaty tu'cajpt, cab hajxy hoy ñimiøødtunáan̲änä. Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, coo jäya'ayhajxy ñimiädsibø'øwóøjät quipxyjiaty tu'que'ex, cab hajxy hoy tøgooty ñimiøødhidáan̲änä. Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, coo ja'a møjcu'uhajxy ñimiädsibø'øwóøjät quipxyjiaty møjcu'u, cab hajxy jaduhn̲ hoy wiäditaan̲nä. Cóxäp hajxy jaduhn̲ quiuhdägoyy. Jaduhn̲ä tøyhajt hajxy mmøødhádät cooc̆hä møjcu'ugong xquia'a puhbety.

27 'Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, ni pøn̲ä møcjäya'ay hoy mga'a mämé̆edsät tijaty jiiby miøød tiøgooty. Mänit mäbøcypiä coo jawyiin mgø'øxots mdecyxiódsät, mänítäts hoy mmämé̆edsät.

28 'Tøyhajt jaduhn̲ coo ja'a Dios jäya'ay miämee'xa'añ nebiatiä pojpä cädieey hajxy miøødä, waam̲batiä Dios hajxy tøø miägapxtägoy.

29 Pero pøn̲ä Dioshespíritu tøø miägapxtägoy, je'e mäbøcypiä, cab hajxy mänaa miämee'xáan̲änä. Homiänaaxøø ja'a piojpä quiädieey hajxy miäwädita'añ —nøm̲ä Jesús miänaañ̲.

30 Paadiä Jesús jaduhn̲ miänaañ̲, coo hänajty tøø ñänømyii cooc tyijy ja'a møjcu'ugong hänajty miøødwädity.

31-32 Jim̲ä Jesús hänajty miädia'agyñä, mänitä tiajhajxy miejch møødä piuhya'ayhajxy. Coo jäya'ayhajxy hänajty jiaanc̆h tehm̲ miayyä tøgooty, paadiä tiajhajxy tøguum miähmøøyy. Mänitä capxy hajxy quiejxy tøgooty coo ja'a Jesús ween yhuuc pädsøm̲y. Jiibiä Jesús jäya'ay hänajty may jiuhhäñaawiädityii tøgooty. Mänit hajxy miänaañ̲:

—Xim̲ä mdaj xwyi'i yajtøy møødä mbuhya'ayhajxy møødä mbuhdo'oxyhajxy.

33 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pón̲høch ndajhajpy; pón̲høch nbuhya'ayhajpy.

34-35 Mänitä Jesús jäyaˈay wyiinheeˈppejty mäduhn̲tiä hänajty
jiuhhäñaawiädityii. Mänit miänaan̲:

—Pønjátyhøch nDeedy miädiaˈagy cudiúun̲äp, jeˈeč̣h ndajha-
jpy, jeˈeč̣h nbuhyaˈayhajpy —nøm̲ä Jesús miänaan̲.

4

1 Mänitä Jesús jadähooc yhädáaccumbä mejypiaˈa
Diosmädiaˈagy-yajwiingapxøøbiä. Mänitä jäyaˈayhajxy may
miejch maa jeˈe hänajtiän. Coo hawaˈadspä hänajty jim̲
quiaˈa hity puˈuwiing, paadiä Jesús barcohuungooty tiägøøyy
mejywyiing. Mänit jiiby yhäñaaguiädaacy. Jim̲ä jäyaˈayhajxy
miähmøøyy puˈuwiing hamädoow̲hijpä waam̲batiä Jesús
hänajty miädiaˈagy.
2 Mänitä Jesús tiägøøyy yajnähixøøbiä
cuento-yajmäbaadyhaam.

3 —Huuc mädow̲ hajxy, mänitä jäyaˈay tuˈug tiuˈubøjcy
trigowøjpä.
4 Näjeˈe trigotøømd quiahy tuˈhaam. Mänitä muuxyhajxy
hoy pyiwøˈøgy.
5 Wiingtuumä trigotøømd hoy quiáhgumbä tsaajoot maa
naax̲ hänajty quiaˈa møødän. Paquiä trigotøømd miujxy coo
naax̲ hänajty quiaˈa cøøcä.
6 Pero nägooyyä xøø piädsøøm̲y, cøjxä trigohuung tiøˈøč̣h coo
tyicts hänajty cøøc tøø quiaˈa häda'agy.
7 Wiingtuum hoy quiáhgumbä maa hapty hänajty jiaanč̣h
tehm̲ miayyän. Coo hapty jaduhn̲ yeeˈcy, cøjx jaduhn̲
ñähdänaˈayii. Ni tiøøm jaˈa trigo quiaˈa pejty.
8 Wiingtuum hoy quiáhgumbä maa jaˈa naax̲ hänajty jiaanč̣h
tehm̲ tiooˈquiän. Jaanč̣h tehm̲ yhoyøøyy jaˈa trigo jim̲. Näjeˈe
hiiˈxmajcpajc miøødä tuˈwipä; näjeˈe tägøøghiiˈxpajc miøødä;
näjeˈe mägoˈxpajc miøødä tuˈwipä.

9 Mänitä Jesús jiaac mänaan̲:

—Øøn̲ hädaaduhn̲ wiinjuøøby, wéenhøch nmädiaˈagy
xmiäbøjcä.

10 Coo majiäyaˈayhajxy wyiimbijty, jim̲ä Jesús jaˈa jiamiøød
miøødmähmøøyy, jaˈa hajxy hänajty nämajmetspä, møødä wi-
ingjäyaˈay jaˈa näwéeñtiäbä. Mänitä Jesús ñämaayyä coo
quiapxtøwät waam̲baty hänajty tøø miädiaˈagy.
11 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jaduhn̲ä Dios jioot chocy coo mijts mwiinjuøˈøwät nebiä
miäjaa yajcähxøˈøgaˈañ. Hijty, cap øøn̲ hijty wyiinjuøˈøy. Yøˈø
wiinghänaˈc-hajxy, ni yøˈøhajxy quiaˈa wiinjuøˈøy. Páadyhøch
yøˈø hänaˈc-hajxy nyajnähixøˈøy cuento-yajmäbaadyhaam.

12 Hoy hajxy jia mädoy, cab hajxy wyiinjuø'øy; jaduhn̲ä Dios
hajxy quia'a jøjpøgó'øwät; jaduhn̲ä piojpä quiädieey hajxy
quia'a yajnähwáatsäxät.

13 Mänitä Jesús jiaac mänaañ̲:

—Mijts, pø cab hajxy jaduhn̲ hoy mwiin-
juø'øwa'añ waam̲bátyhøch naam̲nä tøø ngapxy
cuento-yajmäbaadyhaamä, ni jaduhn̲ hajxy hoy mga'a
wiinjuø'øwa'añ waam̲bátyhøch njaac yajmøødmädia'aga'añ
cuento-yajmäbaadyhaam.

14 Ja'a jäya'ay trigowøjpä, jaduhn̲ mäwíinäts miäbaady nebiä
Diosmädia'agy-yajwa'xpän.

15 Ja'a trigotøømd cáhw̲äbä tu'haam, jaduhn̲ mäwiin
miäbaady nebiä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy näje'e jia
mädoyyän. Pero nägooyyä ja'a møjcu'u ñämech, mänitiä hajxy
yagjahdiägóoyyäxä waam̲baty hajxy tøø yajwiingapxø'øyii.

16 Ja'a tøømd cáhw̲äbä tsaajoot, jaduhn̲ mäwiin miäbaady
nebiä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy näje'e paquiä
miäbøquiän, Jaanc̆h tehm̲ xioon̲daacp hajxy jaduhn̲.

17 Pero cab hajxy jejcy miäbøcy. Nägooyyä hajxy jaduhn̲
chaac̆htiuñii ja'a Diosmädia'agyquiøxpä, mänit hajxy
ñajtshixøøñä.

18 Ja'a tøømd cáhw̲äbä maa hapty jiaanc̆h tehm̲ miayyän,
jaduhn̲ mäwiin miäbaady nebiä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy ha-
jxy näje'e jia mäbøquiän.

19 Pero jiaanc̆h tehm̲ jiahmiejchp hajxy jaduhn̲ ja'a
hädaa yaabä naax̲wiimbä. Je'e hajxy jaduhn̲ wyi'i ñädajpy
wyi'i ñämaaby neby hajxy hoy chäná'awät, neby hajxy
hoy yhäyówät, møød maa mäyøøhadyiibän. Yajtägoobiä
Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲.

20 Ja'a tøømd cáhw̲äbä maa naax̲ jiaanc̆h tehm̲ tioo'quiän,
jaduhn̲ mäwiin miäbaady nebiä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy
hajxy näje'e hamuumdu'joot miäbøquiän. Hoy hajxy ji-
aanc̆h tehm̲ quiudiuñ̲. Jaduhn̲ hajxy miäbaady nebiä trigo
hii'xmajcpajc miøødän tu'wipä, møød nebiä tägøøghii'xpajc
miøødän, møød nebiä mägo'xpajc miøødän tu'wipä.

21 Mänitä Jesús jiaac mänaañ̲:

—Coo jäya'ay jøøn hajxy quiudøø'xø'øy, cøxp hajxy yujcoñ̲.
Cab hajxy jiiby quiuhjupy cubetapa'c. Ni jiiby hajxy quia'a
päda'agy maabejtpa'c.

22 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, tijaty jaduhn̲ hijp yu'uc̆h, tsipcøxp
jaduhn̲ quiøx̲y cähxø'øga'añ.

23 Øn̲ jaduhn̲ wiinjuøøby, wéenhøch nmädia'agy xmiäbøjcä.

24 Mänitä Jesús jiaac mänaañ̲:

—Huuc wiinjuøˈøw hajxy nébiøch chamm̱ nya-
jmøødmädiaˈagaˈañ; pøṉ hädaa mädiaˈagy hoy wiinjuøøby,
maas hoy jaduhṉ jiaac yajwiinjuøˈøwaˈañii.
25 Pøṉhøch nmädiaˈagy tøø xmiäbøjcä, jeˈeč̇h njaac
yajnähixøˈøwaam̱by. Pero pøṉhøch nmädiaˈagy tøø xquiaˈa
mäbøjcä, cábøch jeˈe tii nyajnähixøˈøwaaṉnä. Høxtä
jiahdiägoyyaam̱by jeˈe mädyii tyijy tøø jia wiinjuøˈøy.
26 Mänitä Jesús jiaac mänaaṉ̃:
—Coo jaˈa Dios jaˈa miøcmäjaa yajcähxøˈøgaˈañ, jaduhṉ
mäwiin miäbaady nebiä jäyaˈay ñiˈibiän.
27 Coo ñiippädøˈøy, mänit nøcxy miaanä coo tøø quioodsøˈøy.
Cujaboom, coo jiobøˈøy, mänit piädǿˈcumbä. Pero cab jaduhṉ
ñajuøˈøy nebiä tøømd miuxy̱. Hix̱, hamdsoo jaˈa tøømd miuxy̱
yeegy.
28 Jaˈa tøømd, jiibiä miäjaa piaady naaxooty. Coo miuxy̱,
mänit yeegy. Coo yeegy, mänit piøjy. Coo piøjy, mänit
tiøømbety. Coo tiøømbety, mänit miäjay.
29 Coo miäjay, mänit hajxy chucy. Tøø jaduhṉ yhabaatnä coo
hajxy yajpädǿˈøgät.
30 Mänitä Jesús jiaac mänaaṉ̃:
—Nebiaduhṉ njaac yajmäbáatämät coo jaˈa Dios jaˈa
miøcmäjaa jaduhṉ yajcähxøˈøgaˈañ.
31-32 Coo jaˈa Dios jaˈa miøcmäjaa yajcähxøˈøgaˈañ, jaduhṉ
mäwiin miäbaady nebiä mostazapajcän. Jaanč̇h tehm̱ chay
jaˈabiˈ mostazapajc jaduhṉ. Ni mädyii hujts piajc jaduhṉ
quiaˈa tsayyä nebiä habiˈ mostazapajc chayyän. Pero
coo mníˈibät, jaanč̇h tehm̱ piaquiä jaduhṉ yeegy cøxp.
Mäjatyjaty yhaaˈx yeegy. Høxtä hoyyä muuxyhajxy jim̱ pieˈeñ
yhaaˈxjooty.
33-34 Haagä hädaaduhm̱bä cuento-yajmäbaadyhaamä Jesús
jaˈa cuˈug hänajty yajwiingapxøˈøy, mäduhṉ̃tiä hajxy hänajty
hoy wyiinjuøˈøwaˈañ. Pero coo jaˈa cuˈug hänajty tøø wyiim-
bijnä, mänitä Jesús jaˈa jiamiøød hawiing caˈxy quiapxtøønä,
jaˈa hajxy hänajty nämajmetspä.
35 Coo chuujøøyy, mänitä Jesús jaˈa jiamiøød ñämaayy:
—Tsøc hajxy jáam̱äm barcojooty; jam̱ hajxy jim̱haamby
mejyhawiimb.
36 Jiibiä Jesúshajxy hänajty yhäñaˈay barcojooty møødä ji-
amiøødhajxy. Mänit hajxy tiuˈubøjcy. Jiibiä jäyaˈayhajxy näjeˈe
piaduˈubøjpä wiingbarcojooty. Pero jaˈa majiäyaˈay, jim̱ hajxy
miähmøøyy mejypiaˈa.
37 Mänit møc tiägøøyy pojpä. Mänitä mejy tiägøøyy jaˈtspä.
Mänitä barco ñähjaˈtspejtä. Mänitä nøø com̱ tiägøøyy bar-
cojooty. Høxtä hujts jaˈa barco jaduhṉ. Quinaam̱bä barco
hänajty.

38 Pero ja'a Jesús, maab hänajty je'e jiiby barcohøjxhaam.
Cuhnø'øxø'øy hänajty jiiby mia'ay. Jaanč̌h tehm̱ chähgøøbiä
Jesús ja'a jiamiøødhajxy hänajty. Mänitä Jesús hajxy hoy yux̱y.
Mänitä Jesús ñämaayyä:
—Wiindsøṉ, nej, caj mdajy mmayyä coo hajxy
nguhdägoyyáaṉämä.
39 Coo ja'a Jesús mia'abiädø'cy, mänitä poj yhojy møødä
mejy coo yuungø'øwät. Mänitä poj jiaanč̌h mooṉ̃; møødä
mejy, yuungøøyy je'ebä.
40 Mänitä Jesús ja'a jiamiød ñämaayy:
—Tii hajxy hijty coo mwi'i chähgø'øy. Nej, cab hajxy
mmäbøquiä cooč̌h møcmäjaa nmøødä.
41 Jaanč̌h tehm̱ chähgøøby hajxy hänajty. Mänit hajxy
hamee'ch ñiñämaayyä:
—Øṉäda'a yø'ø; høxtä poj møødä mejy, cudiúuṉäxäbä
miädia'agy yø'ø.

5

1 Mänitä Jesúshajxy jim̱ miejch mejyhawiimb, maa ja'a naax̱
hänajty xiøhatiän Gerasa.
2 Coo hajxy miänajcy barcojooty, jim̱ä jäya'ay hänajty tu'ug
tiäna'ay jäguem̱juøøby. Møjcu'u hänajty tøø yajtägø'øyii.
3 Jutjooty hänajty chäna'ay maa ja'a ho'ogyjiäya'ay hajxy
hänajty ñaax̱tägø'øyän. Jaanč̌h tehm̱ miøcä craa hänajty. Ni
cadenahaamä jäya'ayhajxy hänajty hoy quia'a cø'øxots quia'a
tecyxiodsa'añ.
4 Mayhooc hajxy hänajty tøø jia cø'øxoch tøø jia tecyxioch
cadenahaam. Pero wyi'i yaghapodøøbiä cadena hänajty. Ni
øøṉ hänajty quia'a mäjäda'aga'añ.
5 Xøømdsuhm̱ hänajty jim̱ ya'axy jiocy cabäsantäjooty møød
tunjooty. Nax̱y hänajty tsaahaam hamdsoo ñič̌hugyii.
6 Coo ja'a Jesús jaduhṉ yhijxä jäguem̱, mänit päyø'øguiä
ñänøcxä. Mänit hoy wyiinjijcäda'agyii.
7-8 Mänitä Jesús ja'a møjcu'u ñämaayy:
—Jua'ads miič̌h jiiby maa yø'ø craajän.
Mänitä møjcu'u møc yaax̱y:
—Miič̌h Jesús, miič̌hä Dios xyHuunghajp, ja'a jim̱
tsajpootypä. Nej mnijiäwø'øyii møød høøč̌hcøxpä. Tuṉä
mayhajt, ca'ač̌h xchaač̌htiuṉ̃. Dios, cøxp je'e.
9 Mänitä Jesús ja'a møjcu'u miäyajtøøyy:
—Tii mxøhaty.
Mänitä møjcu'u yhadsooyy:
—Legiónghøch nxøhaty. Páadyhøch jaduhṉ nxøhaty coo højts
jaduhṉ njaanč̌h tehm̱ ñämayyä.

10 Mänitä Jesús miänuu'xtaacä coo ja'a møjcu'uhajxy quia'a
høxquexóøjät jäguem̱.
11-13 Jim̱ wiingóṉ maa ja'a Jesúshajxy hänajtiän, jim̱
mejypia'a, jim̱ä hädsøm̱hajxy hänajty may yuumydiajy
tuṉmøjc. Nämejtsmil hajxy hänajty wiädity. Mänitä Jesús
jadähooc miänuu'xtaacä coo ja'a møjcu'uhajxy ween jim̱
quiexyii maa ja'a mayhädsøm̱än, weenä hädsøm̱hajxy
nøcxy yajtägø'øyii. Mänitä møjcu'uhajxy jiaanc̆h quejxä
maa ja'a hädsøm̱än. Mänitä craa ñähwaach, ja'a hänajty
tøø miøjcu'uyajtägø'øyíijäbä. Mänitä hädsøm̱hajxy cøjx
yajtägø'øyii. Mänit hajxy päyø'øguiä yhädaacy mejjiooty.
Cøjx hajxy jiiby ñøøji'xø'øy.
14 Ja'a häna'c-hajxy hänajty jim̱ hädsøm̱güeendähajpä, cøjx
hajxy piäyø'øgy. Hoyyä mädia'agy hajxy jim̱ yajwa'xy cajp-
tooty møød cajptpa'a neby hänajty tøø jiadyii tøø tiuñii. Coo
ja'a cu'ughajxy jaduhṉ miädooyy, mänit hajxy hoy yhix̱y.
15 Coo hajxy jim̱ miejch maa ja'a Jesús hänajtiän, mänitä
craa hajxy yhijxy, ja'a hijty pa'ammøødpä, coo hänajty tøø
ñähwáatsänä ja'a møjcu'u. Jim̱ je'e hänajty witmøød yhäñaañä.
Coo hijty pia'ammøødä, nähwa'ads høxwa'ads hijty wiädity.
Tøø hänajty wyiinmahñmejtsnä. Jaanc̆h tehm̱ yagjuøøyy ja'a
cu'ughajxy jaduhṉ coo ja'a craa hajxy yhijxy coo ja'a pia'am
hänajty tøø ñähwáatsänä. Høxtä tsähgøøyy hajxy jaduhṉ.
16 Mänit hajxy cøjx yajmøødmädia'agyii neby hänajty tøø
jiadyii tøø tiuñii. Ja'a jäya'ayhajxy jaduhṉ híjxäbä coo ja'a
hädsøm̱ ja'a møjcu'u hajxy yajtägøøyyä, je'edshajxy jaduhṉ
mädiaac.
17 Mänitä cu'ug ja'a Jesús hajxy miänuu'xtaacy coo jim̱
chóonät maa ja'a quiajpthajxiän.
18 Coo ja'a Jesús hänajty wyiimbidaaṉnä barcojooty, mänit
jaduhṉ ñämaayyä coo ween piadu'ubøgyii. Ja'a craa jaduhṉ
mänaaṉ, ja'a pia'am hänajty tøø yajnájxäxäbä.
19 Mänitä Jesús ja'a craa ñämaayy:
—Caj, ca'ac̆h xpianøcxy. Nøcx jim̱ maa ja'a mdøjcän, maa
ja'a mjujy maa ja'a mmägu'ugän. Nøcxä mädia'agy yajwa'x
coo miic̆hä Dios tøø xñäxuuc̆h, coo miic̆hä Dios ja'a møjcu'u
tøø xyajnähwa'ac̆h.
20 Mänitä craa jiaanc̆h nøcxy maa ja'a tiøjcän. Mänitä
mädia'agy jim̱ tiägøøyy yajwa'xpä maa naax̱ hänajty xiøhatiän
Decápolis. Jaduhṉ je'e miädia'agytiägø'øy majc-cajpt. Jaduhṉä
miädia'agy hänajty yajwa'xy coo ja'a Jesús ja'a mähdiøjc
møjcu'umøødpä hänajty tøø yajnähwa'ac̆h. Coo ja'a cu'ughajxy
jaduhṉ miädooyy, mänit hajxy jiaanc̆h tehm̱ yagjuøøyy.
21 Mänitä Jesúshajxy wyiimbijnä barcojooty møødä
jiamiøødhajxy. Coo hajxy jim̱ miéjtscumbä mejyhawiimb

maa hajxy hänajty tøø chohn̲daˈaguiän, mänit hajxy jim̲ biarcomänajcy mejypiaˈa. Mänitä Jesús jäyaˈay may ñämejtsä.
22 Mänitä Jesús jäyaˈay tuˈug wyiinjijcädaacä. Jairo hänajty xiøhaty. Jeˈe hänajty jim̲ tuum̲b wiindsón̲ maa jaˈa tsajtøjcän.
23 Mänitä Jesús miänuuˈxtaacä:

—Wiindsón̲, møjtáˈagyhøch nhuung. Toˈoxiänaˈc jeˈe. Majmetscjumøjt miøødä. Jám̲høch nhuung cøˈønähgájpäc, ween jaduhn̲ miøcpøcy —nøm̲ä Jairo miänaañ̲.
24 Mänitä Jairo jaˈa Jesús miødhajty. Jim̲ä jäyaˈay jaˈa Jesús hajxy hänajty may pianøˈøc̆h piabooñ.
25 Jim̲ä tajjäyaˈay hänajty tuˈug paˈammøød majiäyaˈayhagujc. Majmetscjumøjtä ñøˈty hänajty tøø xieeˈxy jabom̲-jabom̲.
26 Tøø jaˈa mähdiøjc hänajty jejcy jia yajtsooyøˈøy maa jaˈa doctorhajxiän. Pero cábädsä piaˈam hänajty ñäˈägä yajnájxäxä. Tøø jaˈa xiädøˈøñ hänajty quiøjxnä tii jaduhn̲ ñäˈä jaac yajniñämäjuyøˈøwøøjäp. Coo hänajty jaduhn̲ ñäˈägä yajtsooyøˈøy tehn̲gajnä, maas hanax̲iä piaˈam hänajty jaduhn̲ jiaac tehm̲ miøjtaˈagy.
27-28 Coo jaˈa mähdiøjc jaduhn̲ miädoyhajty coo jaˈa Jesús hänajty wiädity mäbaˈamyajnajxpä, mänit jaduhn̲ wyiinmaayy quiopcooty: “Cooc̆h yøˈø wyit häyaa nnäˈä nähdóon̲ät, náxäbøch nbaˈamädaˈa häyaajä.” Mänitä Jesús jiøguyohdiägøøyyä. Mänitä wyit jiaanc̆h nähdóon̲äxä.
29 Mänitiä tajjäyaˈay ñøˈty jiaanc̆h hadujcy. Mänit ñijiäwøøyyä coo jaˈa piaˈam hänajty tøø ñax̲y.
30 Mänitä Jesús ñijiäwøøyyä coo tuˈjäyaˈay hänajty tøø miøcpøcy jaˈa miäjaahaam. Mänitä Jesús jaˈa jäyaˈay cøjx wyiinheeˈppety. Mänit miänaañ̲:

—Pón̲høch nwit tøø xñähdoon̲ä.
31 Mänitä jiamiøødhajxy yhadsooyy:

—Tii jaduhn̲ coo myajtøy pø tøø miic̆h jäyaˈay mwit xñähdoon̲ä. Haa caˈa, majiäyaˈay hajxy jaduhn̲ xwyiˈi pianóˈtsämä —nøm̲ä Jesús ñämaayyä.
32 Pero jim̲ä Jesús hänajty yhøxtaˈayñä pøn̲ä wyit hänajty tøø ñähdóon̲äxä.
33 Jaˈa tajjäyaˈayä, jaanc̆h tehm̲ chähgøøby hänajty jeˈe. Paady hänajty chähgøˈøy coo hänajty ñajuøˈøy neby hänajty tøø miøcpøcy. Mänitä Jesús hoy wyiinjijcädaˈagyii tsäyúuyyäp. Mänitä tajjäyaˈay ñägapxy neby hänajty tøø miøcpøcy.
34 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Huung, paady miic̆h mbaˈam tøø ñax̲y coo tøø mmäbøcy cooc̆h mäjaa nmøødä cooc̆hä jäyaˈay tøy njaanc̆h yajpaˈamnax̲y. Nøcxnä jootcujc.

35 Jim̱ä Jesús hänajty miädiaˈagyñä, mänitä jäyaˈayhajxy näjeˈe miejch. Jim̱ hajxy hänajty tøø chohṉdaˈagy maa jaˈa Jairo tiøjcän. Mänitä Jairo ñämaayyä:
—Tøø jaˈa mhuung yhoˈnä. Caˈa Jesús mhadsijpnä. Tii jaduhṉ jim̱ ñäˈä jaac túnäp. Tøø jaˈa mhuung yhoˈnä.
36 Coo jaˈa Jesús jaduhṉ yhamädoonajxy, mänitä Jairo ñämaayyä:
—Caˈa mgaˈa mäbøcy. Caˈa mjootmayhaty —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.
37 Mänitä Jesús miänaaṉ̃ coo pøṉ jim̱ quiaˈa panǿcxät maa jaˈa Jairo tiøjcän. Jagóoyyägä Pedrohajxy jim̱ ñǿcxät møødä Santiago møødä Juan, jaˈa Santiago piuhyaˈay.
38 Coo hajxy jim̱ miejch maa jaˈa Jairo tiøjcän, jaanc̈h tehm̱ jiøøby jaanc̈h tehm̱ yaax̱pä jäyaˈayhajxy hänajty jim̱.
39 Mänitä Jesúshajxy tiøjtägøøyy. Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Cajxä yøˈø toˈoxiänaˈc ñäˈä hóˈoguiäbä. Tii hajxy coo mwiˈi jiøˈøy coo mwiˈi yaˈaxy. Näˈä maab yøˈøduhṉ.
40 Coo jaˈa Jesús jaduhṉ miänaaṉ̃, mänit ñäxiicä. Mänitä Jesús jaˈa jäyaˈay cøjx yhøxquejxpädsøm̱y tøghaguuy. Mänitä Jesús jaˈa toˈoxiänaˈc hajxy ñänøcxy maa toˈoxiänaˈc hänajty quioˈnaˈayän, møødä Jesús jaˈa jiamiøødhajxy, møødä toˈoxiänaˈcä tiaj tieedyhajxy.
41 Mänitä Jesús jaˈa toˈoxiänaˈc wyidsøˈcy. Mänit ñämaayy:
—Quixyhuung, pädøˈøg.
42 Tuuṉä jaˈa Jesús jaduhṉ ñäˈä mänaaṉ̃, mänitiä toˈoxiänaˈc jiaanc̈h pädøˈcy. Mänit yoˈoyøˈcy. Jiaanc̈h tehm̱ yagjuøøyy jaˈa Jairohajxy jaduhṉ møødä Jesús jaˈa jiamiøødhajxy.
43 Mänitä Jairohajxy yhanehm̱ä coo hajxy jaduhṉ quiaˈa mädiáˈagät coogä yhuung hänajty tøø jiujypiøcy. Mänit hajxy ñämáayyäbä coo yhuung hajxy yajcáyät. Jaˈa Jesús jaduhṉ mänaaṉ.

6

1 Coo jaˈa Jesúshajxy jim̱ chóhṉgumbä møødä jiamiøødhajxy, mänit hajxy jim̱ ñøcxy maa jaˈa cajpt hänajty xiøhatiän Nazaret. Jim̱ä Jesús hänajty ñäˈägädä tsooñ.
2 Coo jaˈa pooˈxxiøø yhabaaty, mänitä Jesús jim̱ ñøcxy maa jaˈa tsajtøjcän. Mänit tiägøøyy yajnähixøøbiä. Coo jaˈa cuˈughajxy jaduhṉ miädooyy, mänit hajxy jiaanc̈h tehm̱ yagjuøøyy. Mänit hajxy tiägøøyy niñämáayyäbä:
—Maa yøˈø craa mädiaˈagy jaduhm̱bä tøø ñäˈä maañ yhabøcy coo jaduhṉ jiaanc̈h tehm̱ jiaty jiaanc̈h tehm̱ ñajuøˈøy, coo jaduhṉ hoy-yagjuøøñäjaty yajcähxøˈøgy. Haa caˈa, højts nmägunaax̱hájtäm yøˈøjä.
3 Jeˈe yøˈø, jaˈa hijty tsejtspä pujxpä. Jaˈa María yhuung yøˈø. Hajchhájtäp yøˈø, jaˈa Santiago, møødä José, møødä Judas,

møødä Simón. Yaa ja'a piuhdo'oxyhajxy chäna'ay maa højts ngajptän.

Coo ja'a Jesús hänajty jim̱ chooñ Nazaret, paady hänajty jim̱ quia'a mämøjø'øy quia'a mämayø'øyii.

4 Coo ja'a Jesús jaduhṉ miädooyy, mänit miänaaṉ̃:

—Homiaajä ja'a Dioswiingue x̱ypähajxy wyiingudsähgø'øyii. Jagooyyä hajxy jim̱ quia'a wiingudsähgø'øyii maa yhamdsoo cajpthajxiän, maa yhamdsoo tøjc-hajxiän.

5 Coo ja'a Jesús hänajty jim̱ quia'a mämøjø'øy quia'a mämayø'øyii, paady hänajty jim̱ madiu'u hoy quia'a yajcähxø'øga'añ. Nämets nädägøøquiä pa'amjäya'ayhajxy jim̱ ñä'ä maañ yajpa'amnajxä cø'ønähgapyhaam.

6 Jiaanc̈h tehm̱ yagjuøøbiä Jesús hänajty jaduhṉ coo ja'a miädia'agy jim̱ quia'a jøjpøgøøyyäxä.

Mänitä Jesús ja'a mädia'agy jim̱ tiägøøyy yajwa'xpä mäduhṉjatiä cajpthuung wiingoṉbä.

7 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød wyiinguejxy, ja'a hajxy hänajty nämajmetspä, coo hajxy wiädítät cajpt-cajpt, coo ja'a pa'amjäya'ay hajxy yajnähwá'adsät, ja'a hajxy hänajty møjcu'umøødpä. Nämetscjaty hajxy hänajty wiädita'añ.

8 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød jiaac nämaayy coo hajxy tii quia'a mänőcxät, ni tsajcaagy, ni morral, ni xädø'øñ. Jagooyyä yom̱ybiax̱y hajxy quiábät tu'uquiä.

9 Tu'tehñquiä cø'øg hajxy miänőcxät møød tu'xojxyä wit.

10 Mänitä Jesús jiaac mänaaṉ̃:

—Coo hajxy jim̱ mmédsät homiädyii cajptä, jim̱ä tøjc hajxy tu'ug myujwá'anät maa hajxy hänajty mmejtsta'aga'añän. Jim̱iä hajxy jaduhṉ mhídät. Cabä tøjc hajxy myajtägátsät.

11 Majaty mijtsä cu'ugä mmädia'agy hänajty xquia'a jøjpøgø'øwaaṉä, mänitä mdecy hajxy mwiinxit mwiinwóbät, weenä naaxoc jaduhṉ quiøx̱y ca'ay. Jaduhṉä hijxtahṉd miähmő'øwät coo ja'a cu'ugä Diosmädia'agy hajxy hänajty tøø quia'a jøjhadsowø'øy. Mänit hajxy jim̱ mdsóonät.

12 Mänitä Jesús ja'a jiamiøødhajxy tiu'ubøjnä mädia'agy-yajwa'xpä. Jaduhṉä cu'ug hajxy hänajty yajwiingapxø'øy coo ja'a Diosmädia'agy hajxy piadu'ubójnät, møød coo ja'a yhaxøøgwiinmahñdy hajxy ñajtshixőøñät.

13 Mayyä jäya'ayhajxy hänajty yajnähwa'ac̈hii, ja'a hajxy hänajty møjcu'umøødpä. Mayyä pa'amjäya'ayhajxy hänajty yajmøcpøgyii coo hoṉ hajxy hänajty yajnähjaaxyii.

14 Jim̱ä Herodes hänajty guiobiernähaty maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Galilea. Mänitä Herodes miädoyhajty coo ja'a Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty yajcähxø'øgy. Mänitä Herodes miänaaṉ̃ cooc tyijy ja'a Juan mäyajnäbejpä tøø jiujypiøjtägach. Ja'a Juan, je'e ja'a Herodes yhajodhajt cooc

tyijy hänajty je'e Jiesúsä; páadiägä hoy-yagjuøøñäjatypä ya-jcähxø'øgy ja'a wyiinmahñdycøxpä, cooc tyijy hänajty tøø jiu-jypiøjtägach.

15 Wiingatiä jäya'ayhajxy hänajty miänaaṃbä. Näje'e hajxy hänajty miäna'añ cooc tyijy Jesús hänajty je'e yhElíasä. Näje'e hajxy hänajty miänaaṃbä cooc tyijy ja'a Jesús hänajty wiädity nebiä jecyjiäya'ayhajxy hänajty tøø Dyiosmädia'agy-yajwa'xiän jegyhajty.

16 Pero ja'a Herodes, tehṉgajnä je'e hänajty miäna'añ cooc tyijy je'e Jwiangä, ja'a hänajty tøø yajyo'puxyíijäbä. Je'eg tyijy jaduhṉ tøø jiujypiøjtägach.

17-18 Hiẋ, haxøøgä Herodes hänajty jiäya'ayhaty; ja'a yhamdsoo puhya'ay tio'oxiøjc hänajty miøødtsänáayyäp. Felipe ja'a Herodes piuhya'ay hänajty xiøhaty. Herodías ja'a Felipe tio'oxiøjc hänajty xiøhajpä, ja'a Herodes hänajty miøødtsänaabiä. Mänitä Juan ja'a Herodes yhojy: "Cab jaduhṉ yhoyyä coo ja'a mhamdsoo puhya'ay tio'oxiøjc jaduhṉ mmøødtsänáayyät." Coo ja'a Herodes jaduhṉ yhojjä, paadiä Juan yajmajtsä. Mänitä Juan chuuṃä.

19 Cabä Herodías hänajty yhojwiø'øy coo ja'a Herodes jaduhṉ yhojjä, paadiä Herodías ja'a Juan hänajty jia wi'i ya-jyagho'oga'añii.

20 Pero cabä Herodes hänajty jaduhṉ miäna'añ coo ja'a Juan yagho'ogøøjät. Hiẋ, wyiingudsähgøøbiä Herodes ja'a Juan hänajty. Ñajuøøbiä Herodes hänajty coo ja'a Juan hänajty jiaanc̈h tehṃ yhoyhäna'cä. Jaanc̈h tehṃ yhomiädoonä ja'a Herodes ja'a Juan miädia'agy hänajty miädooẉä. Pero cabä Herodes hänajty ñajuø'øy neby jiatcǿ'øwät.

21 Cabä Herodías wiinmahñdy hänajty ñä'ägädä paady nebiä Juan yajyagho'ogøøjät. Mänit yhabaaty coo ja'a Herodes xiøø hänajty jiada'añii. Mänitä Herodes ja'a jiamiøødtøjc miøødcaayy miøødhuucy, møødä mioonsähajxy, møødä generalhajxy, møødä mäyøødøjc-hajxy, ja'a hajxy hänajty jiṃ tsänaabiä Galilea.

22-23 Jiṃ hajxy hänajty quiay yhu'ugy, mänitä Herodías yhu-ung jiiby tiøjtägøøyy. Mänitä quiẋy tiägøøyy hejtspä pujpä. Jaanc̈h tehṃ yajxóṉ yhejch piujty. Jaanc̈h tehṃ xiooṉdaac ja'a Herodeshajxy jaduhṉ møødä wioybä wyichpä. Mänitä Herodes ja'a quiẋy ñämaayy:

—Tehṃ tiøy nnämá'awät, høøc̈h yajmäyujwáaṉäc tii mdsogaaṃby, nmó'owäbøch miic̈h je'e, hotyiijä, høxtä nmó'owäbøch miic̈h naaẋ cupc maac̈h yaa ngobiernähatiän.

Paadiä Herodes jaduhṉ miänaañ, jaanc̈h tehṃ xiooṉdaacp hänajty jaduhṉ coo ja'a quiẋy hänajty yajxóṉ yhech.

24 Mänitä quix̱y piädsøøm̱y. Mänitä tiaj hoy miäyajtøy tiig
jaduhṉ yujwá'anäp. Mänitä Herodías wiinmahñdy piaaty
nebiä Juan mäyajnäbejpä yajyagho'ogøøjät. Mänitä yhuung
ñämaayy coo ja'a Juan ja'a quiopc yujwáaṉäxät.
25 Mänitiä quix̱y ja'a Herodes hoy ñäma'ay:
—Høøčhä Juan quiopc móoyyäc texyjooty.
26 Coo ja'a Herodes jaduhṉ ñämaayyä, mänit jiaančh tehm̱
jiootmadiägøøyy. Mänit jaduhṉ ñähadsooyy. Hix̱, tøø hänajty
jaduhṉ miäna'añ cooc hänajty hoy ñä'ä tiijä yega'añ. Hix̱, tøø
ja'a wioybä wyichpä hänajty jaduhṉ yajmädoy.
27 Mänitä Herodes ja'a mioonsä jiiby quiejxy pujxtøgooty
coo ja'a Juan nøcxy yo'puxyii.
28 Mänit hoy jiaančh yo'puxyii. Mänitä quix̱y ja'a Juan
quiopc hoy yajcø'ødägø'øyii texyjooty. Mänitä tiaj hoy
mioodiägach.
29 Coo ja'a Juan jiamiøødhajxy jaduhṉ miädoyhajty coo ja'a
Juan hänajty tøø yagho'ogyii, mänitä Juan ñi'x hajxy hoy
yajpädø'cä. Mänit hajxy hoy yajnaax̱tägø'øy.
30 Mänitä Jesús ñämejtstägajtsä ja'a jiamiøød, ja'a hajxy
nämajmetspä. Cøjxä Jesús yhawáaṉäxä, nebiaty hajxy hänajty
tøø miäba'amyajnax̱y, møød waam̱baty hajxy hänajty tøø ya-
jnähixø'øy.
31 Jaančh tehm̱ miayyä Jesús jäya'ay hajxy hänajty
ñämečhii. Wiimbijp hadøjpä majiäya'ayhajxy hänajty. Coo
ja'a jäya'ayhajxy may wyi'i miech, paadiä Jesúshajxy hänajty
quia'a näbaadóøyyäxä mäduhnajtä hajxy quiay yhú'ugät.
Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Jam̱ hajxy paquiä póo'xäm wiingtuum maa majiäya'ay
hajxy xquia'a paadáaṉäm.
32 Mänitä Jesúshajxy tiägøøyy barcojooty. Tsohṉ hajxy jim̱än.
Mänit hajxy jim̱ ñøcxy maa ja'a majiäya'ayhajxy hänajty quia'a
jadyhitiän.
33 Coo ja'a Jesúshajxy jaduhṉ yhijxtu'ubøjcä, mänitä ma-
jiäya'ayhajxy wyi'i piadu'ubøjpä. Ñajuøøby hajxy hänajty
jaduhṉ maa ja'a Jesúshajxy hänajty ñøcxa'añ. Päyø'øguiä hajxy
jaduhṉ ñä'ägä nøcxy. Jawyiin hajxy jim̱ ñä'ägä mejch maa ja'a
Jesúshajxy hänajty ñøcxiän. Wiinduhm̱yguiajpt hajxy hänajty
chooñ.
34 Coo ja'a Jesús jiiby piädsøøm̱y barcojooty, mänitä
jäya'ay yaghixøøyy may. Mänit näxuu'tscapxy miøødhajty.
Jaduhṉ yhijxy nej coo meeg wyiindsøṉ ca'a hijpän, coo ja'a
Diosmädia'agy hajxy hänajty quia'a yajnähixø'øyii. Mänitä
Jesús madiu'u tiägøøyy yajnähixøøbiä.
35 Tøø hänajty chuujøøñä. Mänitä Jesús ja'a jiamiød
ñämejtsä. Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Jueˈe jaduhn̲ yaa, pactuum. Cabä cajpt yaa maa jaˈa cuˈug quiaayyøøc hajxy häyaa jiúyät. Tøø jaduhn̲ hoyhoy jiaanc̈h tehm̲ chuujøˈøy.

36 Nämaˈaw yøˈø cuˈug, ween hajxy nøcxy quiayhøxtaˈay maa jaˈa cajpt yaa wiingon̲bän —nøm̲ä Jesús ñämaayyä.

37 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tsøg hajxy näˈägä yajcáayyäm højtshájtäm.

Mänit hajxy yhadsóogumbä:

—Haa tii hajxy jaduhn̲ nhuuc näˈä yajcáayyämbäp. Cajx näˈä caayyøøcpä näˈä huucøøcpä. Nej, jaduhn̲ miic̈h mmänaˈañä coo højts tsajcaagy nøcxy njuy mejtsmägoˈx denario —nøm̲ä Jesús jiamiøød ñämáayyägumbä.

38 Mänitä Jesús miänáan̲gumbä:

—Huuc mäyajtøw̲ yøˈø cuˈug pøn̲ caayyøøc møød. Pønjaty jaduhn̲ møød, ween hajxy yajmucy.

Coo hajxy hänajty tøø yajmujnä, mänitä Jesús ñämaayyä:

—Jagooyyä højts tsajcaagy mägoox̲yä tøø nbaady møødä hacx metsyä.

39-40 Mänitä Jesús miänaañ̲ coo jaˈa cuˈughajxy yhøxtáˈagät necchooty tuˈhagøøbiäjaty, nämägoˈxhaam møød näjuxychägui'xmajc-haam. Mänit hajxy jaduhn̲ jiaanc̈h yhøxtaacy.

41 Mänitä Jesús jaˈa tsajcaagy mägoox̲pä quioon̲dsooyy møødä hacx metspä. Coo chajheeˈpy, mänitä Dioscujúˈuyäp yejcy jaˈa tsajcaagy quiøxpä møødä hacx quiøxpä. Mänitä tsajcaagy tiägøøyy haguidøøbiä. Mänitä jiamiød tiägøøyy moobiä jaˈa tsajcaagy møødä hacx, ween hajxy jaduhn̲ yajwaˈxy maa jaˈa cuˈugän. Tehn̲gajnä Jesús jaˈa tsajcaagy hänajty yajwaˈañguiojy møødä hacx. Jiaac tehm̲ yajmayøøby hänajty jaduhn̲.

42 Cuˈuxiä jäyaˈayhajxy jaduhn̲ jiaanc̈h tehm̲ quiaayy.

43-44 Hoyyä jäyaˈayhajxy hänajty jaduhn̲ jia mayyä, majmetscachä tsajcaagy quiunajxy møødä hacx. Jaˈa Jesús jaduhn̲ yajwaˈañguioj. Nämägoox̲mil jaˈa yaˈadiøjc-hajxy jaduhn̲ quiaayy yhuucy.

45 Mänitiä Jesús jaˈa jiamiød ñämaayy coo hajxy tiägóˈøwät jiiby barcojooty, wéenäc hajxy jim̲ ñøcxóˈøgät mejyhawiimb maa jaˈa cajpt jaduhn̲ xiøhatiän Betsaida. Coogä Jesús jaˈa majiäyaˈay jaduhn̲ ñähguéecnät, mänítäc hajxy jim̲ ñibiaadøøjät.

46 Coo jaˈa Jesús jaˈa majiäyaˈay ñähgueecy, mänit jim̲ ñøcxy tun̲gøxp Diospaˈyaax̲pä.

47-48 Coo quioodsøøyy, jim̲ä Jesús hänajty tøø miähmøˈøy mejypiaˈa nidiuhm̲. Jaˈa barco, jagooyyä hänajty mejyquiujc tøø ñäˈä mahñ miech. Jaanc̈h tehm̲ miøcä barco hänajty jiøjcubojøˈøyii. Tøø jaˈa Jesús jiamiødhajxy hänajty jiaanc̈h

tehm̱ yhanuu'xøøñä coo ja'a barco hajxy hänajty jia wi'i quiaaby. Coo ja'a Jesús jaduhṉ yhijxy coo hajxy hänajty tøø yhanuu'xøøñä, mänit yo'oyhaam tiu'ubøjcy nøøwiing. Mobädajpä hänajty jiobø'øwaaṉnä, tøø ja'a Jesús ja'a jiamiøød hänajty ñajtspaadøøñä. Wyiinnaxáaṉnäbä Jesús ja'a jiamiøød hänajty jaduhṉ.

49 Coo ja'a Jesús yhijxä coo hänajty yo'oy nøøwiing, mänitä jiamiødhajxy miänaaṉ̃ cooc tyijy hänajty je'e yháañämä. Mänit hajxy møc chaačhyaax̱y.

50 Nägøx̱ä hajxy hänajty chähgø'øy coo ja'a Jesús hajxy jaduhṉ yhijxy coo hänajty yo'oy nøøwiing. Cab hajxy choj høxcajpy. Mänitä Jesús miänaaṉ̃:

—Møcä mjoot hajxy päda'ag; høøčh hädaa; ca'ačh hajxy xchähgø'øy.

51 Coo ja'a Jesús tiägøøyy barcojooty, mänitä poj miooṉ̃. Jiaančh tehm̱ yagjuøøyy ja'a Jesús jiamiødhajxy jaduhṉ coo poj miooṉ̃.

52 Hoy hajxy hänajty tøø jia hix̱y coo ja'a Jesús ja'a tsajcaagy yajwa'añguiojy møødä hacx, cab hajxy hänajty ñajuø'øy coo ja'a Jesús møcmäjaa miøødä ja'a Dioscøxpä. Jaančh tehm̱ quiuhxex̱ hajxy hänajty.

53 Coo ja'a Jesúshajxy jim̱ miejch mejyhawiimb maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Genesaret, mänitä barco hajxy jim̱ quiuxojch mejypia'a.

54 Tuuṉä hajxy jaduhṉ ñä'ä barcopädsøøm̱y, mänitiä Jesús yhøxcajpä ja'a cu'ug.

55-56 Paquiä mädia'agy jim̱ wia'xy coo ja'a Jesús hänajty jim̱ tøø miech. Mänit tiägøøyy wädijpä cajpt-cajpt. Mänitä pa'amjäya'ayhajxy tiägøøyy cøømiéjtsäbä tsaajiooty maa ja'a Jesús hänajty wiäditiän. Jim̱ä pa'amjäya'ayhajxy hänajty tøø ñajtscøyø'øyii møjtu'uba'a maa ja'a Jesús hänajty ñaxø'øwa'añän. Mänitä Jesús hajxy miänuu'xtaacy coo ja'a pa'amjäya'ayhajxy yajpa'amnaxóøjät. Pønjatiä Jesús wyitpa'a hänajty nä'ä nähdóoṉäxäp, tehm̱ ñajxpä pia'amhajxy hänajty mänitiä.

7

1 Mänitä fariseos ja'a Jesús hajxy ñämejch, møødä häna'c ja'a Diosmädia'agy hajxy yajnähixøøbiä. Jim̱ hajxy hänajty chooñ Jerusalén.

2 Mänitä fariseoshajxy yhijxy coo ja'a Jesús jiamiød ja'a cuhdujt hajxy hänajty näje'e quia'a yajtuṉ̃, coo hajxy quia'a cø'øbujy coo hajxy hänajty tiägø'øwa'añ caabiä huucpä. Ja'a fariseoshajxy, jaančh tehm̱ yhoyyä judíocuhdujt hajxy hänajty quiudiuṉ̃.

3 Hix̱, jaduhn̲ä judíoshajxy hänajty nägøx̱iä quiuhdujthatyñä
nebiä yhapä tieedyhajxy hänajty jegyhajty tøø yajnähixø'øyii.
Naaghooc hajxy hänajty quiaya'añ, tsipcøxpä quiø'ø hajxy
hänajty hoyhoy ñä'ägä pujy wa'ads.
4 Møød coo hajxy hänajty tøø yhoy halaplaaztøjpa'c, cab
hajxy hänajty quiaya'añ jaguiø'øbujy. Madiu'u cuhdujt ha-
jxy hänajty miøødä coo hajxy cøx̱iä wiinä ñähbujy ñähje'eč̆h,
møødä cayøhñdy hu'ugøhñdy, møødä tu'ts, møødä pujxtu'ts.
5 Mänitä fariseos ja'a Jesús hajxy miäyajtøøyy:
—Tii yø'ø mjamiøødhajxy jaguiø'øbujy coo quiay. Cabä je-
cyquiuhdujt hajxy yajtuñ̲ neby jäya'ayhajxy hijty jegyhajty
quiuhdujthatiän.
6 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Jue'e mijts, mjaanč̆h tehm̲ miähane'emaam̲b mijts, pero
cab hajxy mnä'ä cudiuñ̲ waam̲baty hajxy hamdsoo mja
hane'emy. Mijtscøxpä ja'a Isaías jecy quiujahy, mänitä Dios
miänaañ̲:
Hädaa jäya'ayhajxy, ja mänaam̲b hajxy jaduhn̲ cóogøch tyijy
hajxy xwyiingudsähgø'øy,
pero cábøch hajxy hamuumdu'joot xñä'ä tsocy.
7 Xióøbøch hajxy xjia wi'i pia'häyoy.
Jaduhn̲ hajxy jia mäna'añ cóogøch tyijy nmädia'agy hajxy xjia
yajnähixøøyyä,
pero yhamdsoo mädia'agy hajxy ñä'ä wi'i miädiaacypy,
nøm̲ä Isaías jecy quiujahy.
8 Mijts, tøø ja'a Diosmädia'agy hajxy mnajtshixøøñä. Ja'a
mhamdsoo cuhdujt hajxy jaduhn̲ myaghíjnäp —nøm̲ä Jesús
ja'a fariseos ñämaayy.
9-10 Mänitä Jesús ñämáaguiumbä:
—Paadiä Diosmädia'agy hajxy tøø mnajtshixø'øy, jaduhn̲ä
mhamdsoo cuhdujt hajxy hoy myaghida'añ. Jaduhn̲ä Moisés
jecy miänaañ̲ coo ja'a mdaj coo ja'a mdeedy hajxy mwiin-
gudsähgó'øwät. Pero póñ̲ägä tiaj ja'a tieedy haxøøg nänøøm̲b,
yajcuyagho'ogø'øwáan̲äbäc jaduhn̲.
11-12 Pero wiing mijts mja mäna'añ cooc tyijy jaduhn̲ yhawi-
inmatsä cooc pøn̲ä tiajjä tieedy haxøøg ñämá'awät: "Cábøch
mijts nbuhbedaan̲nä. Hix̱, tøøč̆hä Dios nnäma'ay cooč̆h je'e
cøx̱iä nmo'owa'añ ja'ač̆h mijts hijty nmo'owaam̲biä."
13 Coo hajxy jaduhn̲ mmäna'añ, myajcähxø'py hajxy jaduhn̲
coo ja'a Diosmädia'agy hajxy mga'a yajtuun̲nä, møød coo ja'a
mhamdsoo cuhdujt hajxy myajnähixøøñä. Madiu'u hajxy
jaduhn̲ myajcähxø'øgy coo ja'a Diosmädia'agy hajxy tøø mna-
jtshixøøñä, møød coo ja'a mhamdsoo cuhdujt hajxy myaj-
tuun̲nä —nøm̲ä fariseoshajxy ñämaayyä.
14 Mänitä Jesús ja'a cu'ug yajwiingapxóøguiumbä:

—Høøc̈h nmädia'agy hajxy hamädooẉhíjtäc.
15 Tijaty hajxy mgaaby mhuucypy, cab hajxy xyajcädieey.
Pero ja'a haxøøgwiinmahñdy, je'eds hajxy mäbøcy
xyajcädiéeyäp.
16 Pøn̲ jaduhn̲ wiinjuøøby, wéenhøch nmädia'agy xmiäbøjcä.
17 Coo ja'a Jesús ja'a quiapxy miädia'agy jaduhn̲ yajmaayy,
mänitä cu'ughajxy quiøx̲y wiimbijnä. Mänitä Jesúshajxy
tiøjtägøøñä møødä jiamiøødtøjc, ja'a hajxy hänajty ja'a
nämajmetspä. Mänitä Jesús miäyajtøøẉä neby hänajty jaduhn̲
miädia'agytiägø'øy ja'a hänajty jaduhn̲ jim̲ tøø miädiá'aguiäbä
majiäya'ayhagujc. Ja'a Jesús jiamiøødhajxy jaduhn̲ yajtøøẉ
yajtøø'x.
18 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Nej, ni mijtshajxy jaduhn̲ tøø mga'a wiinjuø'øyä
waam̲bátyhøch tøø nja mädia'aguiä. Jaduhn̲ds je'e, tijaty
hajxy mgaaby mhuucypy, cab hajxy xyajcädieey.
19 Hix̲, ja'a jøø'xy ja'a pøcy, jiiby jaduhn̲ yhäda'agø'øy maa
ja'a mjøø'xytiøjc-hajxiän. Jadähooc nøcxy piädsøm̲y. Cab
jaduhn̲ jiiby tiehm̲ tiägø'øy maa ja'a mjuøhñdyhajxiän —nøm̲ä
Jesús miänaañ̲.
Jaduhn̲ hädaaduhn̲ miädia'agytiägø'øy coo ni mädyii jøø'xy
pøcy quia'a hamajtscä.
20 Mänitä Jesús miänáan̲gumbä:
—Pero ja'a haxøøgwiinmahñdy, je'eds hajxy mäbójnäbä xya-
jcädiéeyäp.
21-22 Coo ja'a jäya'ay haxøøgwiinmahñdy hajxy jiaanc̈h tehm̲
miøødä, paady hajxy haxøøgjaty jiaanc̈h tehm̲ jiatcø'øy;
paady hajxy miämeec̈h, paady hajxy ñiyagho'ogyii, paadiä
jäya'adio'oxiøjc hajxy miøødtsäna'ay, paadiä jäya'ajie'e hajxy
yhadsocy, paady hajxy miäwiinhøøñ, paady hajxy ñiñähojyii,
paady hajxy jiaanc̈h tehm̲ yajcumaya'añ, paady hajxy quia'a
nä'ägädä wiinmahñmech. Coo hajxy nax̲y miu'ugyii, paadiä
hadsojwiinmahñdy hajxy miøødä.
23 Jaduhn̲ds je'e, jaanc̈h tehm̲ miadiu'u ja'a
haxøøgwiinmahñdy jii. Je'eds hajxy jaduhn̲ mäbøcy
xyajcädiehby.
Mänitä Jesús miädiaacpädøøñä.
24 Coo ja'a Jesús jim̲ chohñ̲, mänit jim̲ ñøcxy maa ja'a naax̲
jaduhn̲ xiøhatiän Tiro møød Sidón. Mänitä tøjc tu'ug piaaty
maa hänajty miejtsta'aga'añän. Hamee'ch jim̲ jia hidaañ̲. Pero
miädooẉ ja'a cu'ughajxy jaduhn̲ coo ja'a Jesús hänajty jim̲ tøø
miech.
25-26 Jim̲ä tajjäya'ay hänajty tu'ug chäna'ay. Hagriego hänajty
miädia'agy. Ca'a hänajty je'e jiudíosä. Jim̲ä yhuung hänajty
tu'ug, to'oxiäna'c. Tøø ja'a to'oxiäna'c hänajty pia'ambety.

Møjcu'u hänajty tøø yajtägø'øyii. Coo ja'a quix̱iä tiaj jaduhn̲ miädoyhajty coo ja'a Jesús hänajty jim̲ tøø miech, mänitä Jesús hoy wyiinjijcäda'agyii. Mänitä Jesús miänuu'xtaacä coo ja'a to'oxiäna'c nøcxy yajpa'amnájxäxä.

27 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Cab jaduhn̲ yhahixø'øy cooc̆hä huc-huung tsajcaagy nmó'owät, ja'a pigäna'c-hajxy hijty quiayaam̲biä.

Coo ja'a Jesús jaduhn̲ miänaañ̲, ja'a judíoshajxy jaduhn̲ yajmäbaatä nebiä pigäna'cän. Ja'a ca'a judíoshajxy jaduhn̲ yajmäbaatä nebiä hucän.

28 Mänitä tajjäya'ay yhadsooyy:

—Wiindsón̲, tøyhajt jaduhn̲. Pero jiibiä huc-huunghajxy pia'piy pia'coñ̲ meexäpa'c tijaty ja'a pigäna'c-hajxy yajwiinga'awøøby.

29 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Coo jaduhn̲ tøø mmäna'añ, cähxø'p jaduhn̲ cooc̆h nmädia'agy xmiäbøjcä. Tøø ja'a mhuungä møjcu'u ñähwáatsänä. Nøcxnä jootcujc maa ja'a mdøjcän.

30 Mänitä tajjäya'ay wyiimbijty. Coo jim̲ miejch maa ja'a tiøjcän, tøø ja'a yhuungä møjcu'u hänajty jiaanc̆h nähwáatsänä. Jim̲ä yhuung hänajty quio'na'ay maabejtcøxp hoy weenän.

31 Mänitä Jesús jim̲ wyiimbijtägajch maa ja'a naax̱ xiøhatiän Tiro. Mänit jim̲ ñaxøøyy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Sidón. Mänit jim̲ ñøcxøøyy maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Decápolis. Mänit jim̲ miedsøøyy maa ja'a mejy hänajty xiøhatiän Galilea.

32 Mänitä mähdiøjc tu'ug yajmejtsä maa ja'a Jesús ja'a wyiinduumän. Cabä mähdiøjcä mädia'agy hänajty hoy yhabädsøm̲y, møød hänajty quiuhnatä. Mänitä Jesús miänuu'xtaacä coo ja'a quiø'ø yajnähgábät maa ja'a mähdiøjc cuhnatpän. Ja'a mähdiøjcä jiamiøødhajxy jaduhn̲ mänaan̲.

33 Mänitä Jesús ja'a mähdiøjc jäguem̲juøøby miødhajty nidiuhm̲. Mänitä Jesús ja'a mähdiøjcä tiaatsc piadsihw̱ä. Mänitä Jesús ja'a quiø'øwahx̱c chujyñähbo'ty. Mänitä mähdiøjc tiaatsc chujyhabo'odóøyyäxä.

34 Mänitä Jesús chajhee'py. Mänit miänaañ̲: "Efata." Jaduhn̲ hädaa miädia'agytiägø'øy: "Hawa'ads."

35 Tuun̲ä ja'a Jesús jaduhn̲ ñä'ä mänaañ̲, mänitiä mähdiøjc quiapxø'cy miädoow̲ø'cy. Jaanc̆h tehm̲ yhoy jaduhn̲ miädiaacnä.

36 Mänitä Jesús miänaañ̲ coo hajxy quia'a mädiá'agät coo ja'a mähdiøjc jaduhn̲ tøø yhoyø'øy. Pero cab hajxy jaduhn̲ jioodhajty. Mänitiä hajxy jaduhn̲ hoy yhamädiaagø'øy. Hoyyä Jesús mayhooc jia hanehm̲y coo hajxy quia'a hamädiaagó'øwät, maas hanax̱iä ja'a mähdiøjc hajxy yhamädiaagøøyy. Cabä Jesús miädia'agy jaduhn̲ ñä'ä yajtúun̲äxä.

37 Jiaanc̈h tehm̱ yagjuøøbiä cu'ughajxy hänajty jaduhṉ.
Mänit hajxy tiägøøyy mänaam̱bä: “Jaanc̈h tehm̱ miøjmayhajt
jaduhṉ tiuum̱by coo ja'a cuhnatpä yajmädoow̱ø'øgy, mød coo
ja'a huumbä yajcapxø'øgy.”

8

1 Cujaboom cumaax̱c, mänitä jäya'ayhajxy nämay
yhamugøøguiumbä maa ja'a Jesús hänajtiän. Ja yähó'cäp
hajxy hänajty, cabä caayyøøc hajxy hänajty ñä'ägädä mød-
dä. Mänitä Jesús ja'a jiamiødtøjc yaax̱mujcy, ja'a hajxy hän-
ajty nämajmetspä. Mänitä Jesús miänaaṉ̃:

2 —Nnäxúu'chpøch hädaa jäya'ayhajxy. Tägøøgxóøjøch ha-
jxy tøø xpiawädijnä. Tøø ja'a quiay tøø ja'a yhu'ugyhajxy
quiøjxnä. Tii hajxy jaduhṉ ñä'ä jaac cáyäp.
3 Cooc̈h hajxy jaguiay nguejxwiimbídät, wehṉdä hajxy jim̱
tiu'uyuugädáw̱ät. Hix̱, näje'e hajxy jäguem̱ tøø chohṉda'agy.
4 Mänitä Jesús yhadsoow̱ä ja'a jiamiødtøjc:
—Tii hädaa jäya'ay hajxy häyaa nnä'ä yajcáayyämb. Cabä
cajpt yaa. Maa tsajcaagy hajxy häyaa nnä'ä páatämät —nøm̱ä
Jesús jiamiødhajxy miänaaṉ̃.
5 Mänitä Jesús ja'a jiamiødtøjc miäyajtøøyy:
—Naag tsajcaagy hajxy jii mmødä.
—Juxtujc —nøm̱ hajxy yhadsooyy.
6 Mänitä Jesús miänaaṉ̃ coo ja'a majiäya'ayhajxy yhøxtá'agät
naax̱wiin. Mänitä Jesús ja'a tsajcaagy quiooṉdsooyy. Mänitä
Dioscujú'uyäp yejcy. Mänitä tsajcaagy tiägøøyy haguidøøbiä.
Mänitä jiamiødtøjc miooyy. Mänitä majiäya'ayhajxy
miooyyä. Coo ja'a Jesús ja'a tsajcaagy hänajty yhaguidø'øy,
yajwa'añguiojpy hänajty tehṉgajnä.
7 Jim̱ä hacxhuung hajxy hänajty miódäbä mejtstägøøg.
Mänitä Jesús quiunuu'xy. Mänit miänaaṉ̃ coo ja'a ma-
jiäya'ayhajxy mio'owóøjät. Jaduhṉ je'e may yajwa'añguiojpä.
8 Mänitä jäya'ayhajxy tiägøøyy caabiä. Høxtä cuux̱ä hajxy
hoyhoy. Høxtä jiaac piwø'c hajxy juxtujcach, ja'a hänajty tøø
quiunáx̱iäbä.
9 Nämädaax̱mil jäya'ayhajxy jaduhṉ quiaayy yhuucy.
Mänitä Jesús miänaaṉ̃ coo hajxy wyiimbíjnät.
10 Mänitä Jesúshajxy jadähooc biarcopéjcumbä mød-
dä jiamiødtøjc. Mänit hajxy jim̱ ñøcxy maa ja'a cajpt hän-
ajty xiøhatiän Dalmanuta.
11 Mänitä Jesús ja'a fariseos näje'e ñämejtsä. Mänitä fariseos
ja'a Jesús ja'a Diosmädia'agy hajxy miødyajtsibøøyy. Mänitä
Jesús jia nämaayyä:

—Huuc yajcähxø'øgä hijxtahn̲d hoy-yagjuóøñäbä ja'a tsajpootypä. Jaduhn̲ højtsä tøyhajt nmøødhádät coo miiči̇̆hä Diosmäjaa mjaanči̇̆h møødä —nøm̲ä fariseoshajxy miänaañ̲.

12 Mänitä Jesús jiootmaxiejy. Jootmadiägøøyy jaduhn̲. Mänit miänaañ̲:

—Tii ja'a Diosmäjaa hajxy coo mwi'i yhixa'añ. Tøyhajt mijts nnämá'awät coo hajxy mga'a hixa'añ —nøm̲ä fariseoshajxy ñämaayyä.

13 Mänitä Jesúshajxy wyiimbijnä møødä jiamiøødtøjc. Mänit hajxy tiägøøyy barcojooty. Mänit hajxy tiu'ubøjcy. Mejyhawi-imb hajxy hänajty ñøcxa'añ.

14-15 Mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc ñämaayy:

—Mnigwieendähadóøjäp hajxy. Ca'a ja'a Herodes chaj-caagychooy hajxy mmäwädijtä, ni ja'a fariseos jie'ehajxy.

Mänitä Jesús jiamiøødhajxy yhijxy coo ja'a tsajcaagy hajxy hänajty tøø quia'a jaac juy. Jagooyyä tsajcaagy hajxy hänajty tu'uquiä miøødä barcojooty.

16 Mänit hajxy tiägøøyy niñämáayyäbä:

—Paady hajxy jaduhn̲ xñämáayyäm, coo tsajcaagy hajxy tøø njahdiägóoyyäm.

17 Coo ja'a Jesús jaduhn̲ yhamädoonajxy waam̲batiä ji-amiøødhajxy hänajty ñiñäma'ayii, mänit hajxy ñämaayyä:

—Nej, jaduhn̲ hajxy mwiinjuø'øyä cooči̇̆hä tsajcaagy tøø nmädia'aguiä, ja'a hajxy tøø mjahdiägóyyäbä. Cab hajxy tøø mnä'ägädä wiinjuø'øy tijátyhøch tøø nmädia'agy. Mjaanči̇̆h tehm̲ quiuhxex̲ mijts jaduhn̲.

18 Xiidsä mwiin hajxy mja møødä, cab hajxy tii mhi-jxmähmø'øy. Xiidsä mmädohnd hajxy mja møødä, cab hajxy tii mmädoomähmø'øy.

19 Mänáajøči̇̆hä nämägoox̲milpä jäya'ay nyajcayyän ja'a mägoox̲tsajcaagy, naac cachä caadiuc hajxy mbiwø'cy.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Majmetsc.

20 Mänitä Jesús miänáan̲gumbä:

—Jaanä mänáajøči̇̆hä nämädaax̲milpä jäya'ay nyajcayyän ja'a juxtujtsajcaagy, naag cach hajxy mbiwø'pä.

Mänit hajxy yhadsóogumbä:

—Juxtujc.

21 Mänit hajxy ñämáayyägumbä:

—Caj mijts tøø mnä'ägä wiinjuø'øy tijátyhøch tøø nmädia'agy —nøm̲ä Jesús miänaañ̲.

22 Mänitä Jesúshajxy jim̲ miejtstägajch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Betsaida. Mänitä wiinds tu'ug wyitsmejtsä maa ja'a Jesúsän. Mänitä Jesús miänuu'xtaacä coo ja'a wiinds ween ñähdoñii, ween jaduhn̲ yhijxø'øgy.

23 Mänitä Jesús ja'a wiinds wyijtstsooyy. Mänitä wiinds
cajptpa'a quipxy miødhajtä. Mänitä wiinds wyiingutsujøøyyä.
Mänit wyiinguṃo'xøøyyä. Mänit miäyajtøøẇä pø tøø hänajty
yhijxø'øgy.
24 Mänit tiägøøyy hijxø'pä weenjaty. Mänit miänaañ:
—Tøøčh weenjaty nhijxø'øgy. Cábøčhä jäya'ay hoy
nhøxcaba'añ. Nnajuóøbiøch jaduhṇ coo jiäya'ayä, pero
jadúhṇhøch nhiẋy nebiä quepychaajän.
25 Mänitä Jesús ja'a wiinds jadähooc wyi-
ingumo'xóøguiumbä. Mänitä wiinds hoy tiägøøñä hijxpä.
Hotyiijä hänajty jäguemjaty yhijxnä.
26 Mänitä Jesús miänaañ:
—Tu'uda'aquiä mnócxät maa ja'a mdøjcän. Ca'a cajptooty
mguyo'oy mgubøgø'øy —nøṃä craa ñämaayyä, ja'a hänajty tøø
yhijxó'øguiäbä.
27 Mänitä Jesúshajxy jiṃ tiu'ubøjcy møødä jiamiøødtøjc.
Jiṃ hajxy hänajty ñøcxa'añ maa ja'a naaẋ hänajty xiøhatiän
Cesarea de Filipo. Cajpt-cajpt hajxy hänajty wiädita'añ.
Tu'haamnøcxpä, jiṃä Jesús ja'a jiamiøødtøjc miäyajtøøyy:
—Høøčh, póṇhøčhä cu'ugäda'a xtyijp.
28 Mänitä Jesús yhadsooẇä:
—Näje'e hajxy miäna'añ cooc tyijy miičh mJuan
mäyajnäbejpä. Näje'e hajxy miänaaṃbä cooc tyijy miičh
mhElíasä. Näje'e hajxy jiaac mänaaṃbä cooc tyijy miičh
mDiosqueẋiä, cooc tyijy miičhä Diosmädia'agy jecy
myajwa'xy.
29 Mänitä Jesús yajtóøgumbä:
—Míjtsäts, póṇhøch mijtshajxy jaduhṇ xtyijp.
Mänitä Pedro yhadsooyy:
—Jue'e miičh, Cristo. Dios miičh tøø xwyiingueẋy.
30 Mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc ñämaayy coo ja'a Jesús hajxy
quia'a mädiá'agät pøṇ hänajty je'e.
31 Mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc tiägøøyy yajwiingapxøøbiä:
—Høøčh, Diosquéẋyhøch høøčh. Madiú'ujøčhä tsaačhpä
nøcxy nhabaada'añ. Xmiähaṇhadáaṃbøčhä jäya'ayhajxy,
ja'a hajxy jiiby wiindsøṇhajpä maa ja'a tsajtøjcän,
møødä teedywiindsøṇhajxy, møødä häna'c-hajxy jiiby
Diosmädia'agy-yajnähixøøbiä maa ja'a tsajtøjcän. Mäníthøch
hajxy jaduhṇ xjia yajyagho'oga'añii. Pero cooč hajxy
hänajty tøø xyajyagho'ogyii, cudägøøgxøøyyä, mäníthøch
njujypiøjtägatsa'añ.
32 Howyiinjuøøñä ja'a Jesús jaduhṇ miädiaacy. Mänitä Pedro
ja'a Jesús hawiingtuum wioonøcxy. Mänitä Pedro miänaañ:
—Wiindsóṇ, ca'ads jaduhṇ mwi'i miäna'añ. Caj miičh nej
mjada'añ mhabeta'añ —nøṃä Jesús ñämaayyä.

33 Mänitä Jesús wia'wiimbijty. Mänitä jiamiøødtøjc wyiin-
hee'ppejty. Mänitä Pedro yhojjä:

—Møjcu'u, jua'ads yaa maačh nwiinduumän. Jaduhn̲ miičh
mwiinmahñdyhaty nebiä jäya'ayhajxy wyiinmahñdyhajpän.
Caj miičh jaduhn̲ mwiinmahñdyhaty nebiä Dios
wyiinmahñdyhatiän —nøm̲ä Jesús miänaaañ̲.

34 Mänitä Jesús ja'a cu'ug miøjyaax̲y møødä jiamiøødtøjc.
Mänitä Jesús miänaaañ̲:

—Øøn̲ jioot tsojp cooč̇h xjiamiøødhádät, weenä yhamdsoo
cuhdujt hajxy ñajtshixø'øy, weenä jioot hajxy piäda'agy coo
hajxy chaačhpøjpät nébiøch ndsaačhpøga'añän. Wéenhøčhä
nmädia'agy hajxy tehn̲gajnä xmiäbøjcä.

35 Øøn̲ä jioot ja pädaacp coo hajxy hoy jiugyhádät, cab ha-
jxy cøjxta'axiøø jiugyhada'añ nebiä Dios jiugyhatiän. Pero
øøn̲ä jioot pädaacp coo hajxy yhó'ogät ja'a høøčhcøxpä møødä
Diosmädia'agyquiøxpä, je'edshajxy homiänaajä jugyhadaam̲b
nebiä Dios jiugyhatiän.

36 Coo hajxy hodiuum mga'a mähmǿ'øwät coo hajxy hänajty
tøø mho'ogy, cab hajxy jaduhn̲ mniyaghoyø'øwøøjät, hoy
hajxy hänajty yaa tøø mja mäyøøhaty hädaa yaabä naax̲wiin.

37 Ni tii yaa quia'a nä'ägädä tsoobaady hädaa yaabä
naax̲wiin nebiä mjugyhajthajxy choobaada'añän, coo hajxy
homiänaajä mjugyhádät nebiä Dios jiugyhatiän.

38 Øøn̲høch xmiädsähdiuum̲b møødhøčhä nmädia'agyquiøxpä
maa hädaa jäya'ay wyiinduumhajxiän, hädaa pojmøødpä
cädieemiøødpähajxy, hädaahajxy ca'a Diosmädia'agymiäbøjpä,
cooč̇h yaa ngädaactägátsät hädaa yaabä naax̲wiin, mänítøch
hajxy jadähooc nmädsähdiuun̲dägatsa'añ, pønjátyhøch
hänajty yaa tøø xmiädsähdiuñ̲. Diosquéx̲yhøch høøčh.
Diosmøcmäjaamøødhøch hänajty yaa ngäda'aga'añ, näguipxy
møødä Diosmoonsähajxy, ja'a hajxy jim̲ hijpä Dioswiinduum
—nøm̲ä Jesús miänaaañ̲.

9

1 Mänitä Jesús miänáaan̲gumbä:

—Chaads mijts tøyhajt ndehm̲ ñämá'awät, mijts xii
tänaabiä, näje'e hajxy hänajty mga'a ho'ogyñä coo hänajty
quiähxø'øga'añ coo ja'a Dios hänajty yhane'ema'añ ja'a
miøcmäjaahaam.

2 Cudädujxøø, mänitä Jesús ja'a Pedro wioonøcxy maa ja'a
tun̲ jaanč̇h tehm̲ quiøxpän, näguipxy møødä Santiago møødä
Juan. Nämädaax̲yä hajxy hänajty jim̲. Mänitä Jesús wyiin jiøjp
wiing jiajty maa ja'a Pedro wyiinduumhajxiän.

3 Høxtä haam̱b høxtä tsämaam̱bä Jesús hänajty møødä wyit
møødä tiucxy. Jaanc̈h tehm̱ pioobä wyit hänajty nägø'ø
nädecypiä.
4 Mänitä Elíashajxy jim̱ ñäguehx̱tøø'xy møødä Moisés. Jim̱ä
Jesús hajxy hänajty wyi'i miøødmädia'agy. Nägoojä Pedrohajxy
hänajty ñä'ä hijxcäda'agy ñä'ä hee'pcäda'agy.
5-6 Jaanc̈h tehm̱ chähgøøbiä Pedrohajxy hänajty. Cab hajxy
hänajty ñajuø'øy waam̱b hajxy jaduhṉ ñä'ä mäná'anät. Mänitä
Pedro nä'ä nägoobä miänaaṉ̃:
—Wiindsøṉ, hoyøøyy jaduhṉ coo hajxy yaa tøø nbéjtäm.
Nhuuc hädiuṉ̃ højts tøjquem̱yhuung tägøøg maa mijtsha-
jxy häyaa cødu'ug myaghäña'awǿ'øwät, møød miic̈h, møødä
Moisés, møødä Elías —nøm̱ä Jesús ñämaayyä.
7 Tuuṉä ja'a Pedro jaduhṉ ñä'ä mänaaṉ̃, mänit hajxy
ñäma'anähbejty. Mänitä Dios jiiby quiapxy näma'ajooty:
“Høøc̈h nHuung hädaa. Njaanc̈h tehm̱ chójpiøch hädaa.
Mäbøjcä miädia'agy hajxy.”
8 Coo ja'a näma'a chajpejty, tøø ja'a Moiséshajxy hänajty
yhadägoyyø'øy møødä Elías. Coo ja'a Pedrohajxy jia hi-
jxwädijty, cabä Moisés hajxy yhijxnä ni ja'a Elías; jagooyyä ja'a
Jesús hajxy jiaag hijxy nidiuhm̱.
9 Jim̱ä Jesúshajxy hänajty wyiinmänacy tuṉnähgøxp møødä
jiamiød nädägøøgpä, mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Ca'a hajxy pøṉ mnä'ägädä hawaaṉä tijaty hajxy yaa tøø
mhix̱y tøø mmädoy høxtä cóonøch hänajty tøø njujypiøjtägach
cooc̈h hänajty tøø nho'ogy. Diosquéx̱yhøch høøc̈h —nøm̱ä
Pedrohajxy ñämaayyä.
10 Coo ja'a Pedrohajxy jaduhṉ ñämaayyä, paadiä mädia'agy
hajxy jaduhṉ miäbøjcy. Jioodhajt hajxy jaduhṉ nebiaty hajxy
hänajty tøø yhix̱y tøø miädoy. Hamiṉ̃ haxøpy hajxy hänajty
jia ñimiäyajtøyii waam̱bä Jesús hänajty jaduhṉ jia mäna'ana'añ
coo jaduhṉ miänaaṉ̃ cooc hänajty jiujypiøjtägatsa'añ.
11 Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:
—Ja'a häna'c hajxy jiiby yajnähixøøbiä maa ja'a tsajtøjcän,
jaduhṉ hajxy miäna'añ coogä Elías tsipcøxp jawyiin
quiädá'agät. Mänítägä Cristo høx̱haam jiaac tehm̱
quiäda'aga'añ. Tii hajxy jaduhṉ coo miäna'añ. Nej, tøyhajt
jaduhṉä.
12-13 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Jaduhṉä Diosmädia'agy jiaanc̈h mäna'añ coogä Elías
jawyiin quiäda'aga'añ. Tøyhajt jaduhṉ. Mänítägä cøx̱iä wiinä
yagjema'añ yajtägatsa'añ. Tøø ja'a Elías jia cäda'agy. Pero tøø
jaduhṉ jiaanc̈h tehm̱ chaac̈htiuñii nebiatiä jäya'ay jiootha-
jxy chocy. Tøjiajt jaduhṉ nebiä Diosquex̱yhajxy jecy quiu-
jahyyän. Nej, mnajuøøby hajxy jaduhṉä waam̱bátyhøc̈hä

Diosmädiaˈagy xmiädiaacpä, høøčh jaˈa Diosquexypä, coočhä jäyaˈayhajxy xchaačhtiunaambä, møød coočh hajxy xquiaˈa jaac hixaannä.

14 Coo jaˈa Jesúshajxy jiiby quiädaacy maa jaˈa jiamiøødhajxy hänajty tøø miähmøˈøyän, jaˈa hajxy hänajty jiiby nädaaxtujpä, mänitä Jesús yhijxy coo jaˈa jiamiøødhajxy hänajty piquiä tøø piädaˈagyii jaˈa majiäyaˈay. Jimä hänaˈc hajxy hänajty miøødniyhojyii, jaˈa hänaˈc-hajxy jim yajnähixøøbiä maa jaˈa tsajtøjcän.

15 Nägoo jaˈa cuˈugä Jesús hajxy jiøjcuhixøøyy, mänit hajxy jiaančh tehm xioondaacy. Mänitä Jesús jiøjcubäyøˈøgøøyyä. Mänit yajpooˈxä.

16 Mänitä Jesús miänaañ:

—Tii hajxy mwiˈi yajniguiuhojøøyyäp.

17 Mänit tuˈjäyaˈay yhadsooyy:

—Wiindsøn, chaačhä nhuung tøø nja møødmech. Møjcuˈu jaduhn miød. Jaˈa møjcuˈu wiˈi yaghuhmb.

18 Naxy jaduhn yajcädayyii. Mänit tiägøˈøy hahooˈpä. Mänitä tiøøts tiägøˈøy yajcädajpä. Mänit møc-häwøønä jiaty. Tøøčhä mjamiøødtøjc nja mänuuˈxtaˈagy cooč nhuung hajxy cu xyajpaˈamnähwaatsä. Pero cab hajxy tøø miäjädaˈagy —nømä Jesús ñämaayyä.

19 Mänitä Jesús jaˈa jiamiøødtøjc ñämaayy:

—¡Jaˈa! Cábøch mijtsä nmädiaˈagy xñäˈä mäbøjcä cooč nDiosquexiä. Tøøčh mijts jejcy nja møødwädity, y cahnä hajxy tii mnäˈägädä habøcyñä. Jaančh tehm yhanaxiä mijts jaduhn mguhxexä. Nébiøch mijts nnäˈä túnät. Hoorä, witsminxä jaˈa paˈamjäyaˈay yaa —nømä Jesús miänaañ.

20 Mänitä Jesús miädiaˈagy quiudiúunäxä. Coo jaˈa Jesús yhijxä jaˈa møjcuˈu, mänitä mähdiøjcä piaˈam tiehm ñämejtsä. Mänitä mähdiøjc quiädaayy naaxwiin. Mänit piayajch piadøøˈpy. Mänit tiägøøyy hahooˈpä.

21 Mänitä craa tieedy miäyajtøøwäxä:

—Mänaa hädaa mhuung tøø piaˈambety.

Jaˈa Jesús jaduhn yajtøøw.

—Muutsnä hänajyñä —nømä craa tieedy yhadsooyy.

22 Mänitä tieedy miänáaangumbä:

—Náxyhøch hädaa nhuung jiøøngädaw jiøømbøgøˈøy coo piaˈam jaduhn naxy ñähbaadyii. Naxy ñøøgädaw ñøøbøgøøbiä. Ja weenjaty jaduhn quiaa yaghoˈogyii. Tuna mayhajt. Pø jii miičh møcmäjaa mmøødä, højts näxúuˈtsäc, højts puhbéjtäc —nømä Jesús ñämaayyä.

23 Mänitä Jesús miänaañ:

—Nej, jadúhn̲høch miiči̇h xmiøyajtøyyä pø nmóødhøch møcmäjaajä. Øø̲n jaduhn̲ mäbøjp, hotyiijä jaduhn̲ yhoyø'øwáan̲äxä.

24 Mänitä pa'amjäya'ay tieedy yaax̲y:

—Nmäbójpiøch. Høøči̇h puhbéjtäc, jadúhn̲høch maas hoy njaac mäbógät.

25 Jim̲ä jäya'ayhajxy hänajty may wyi'i miamiucy. Coo ja'a Jesús ja'a majiäya'ay jaduhn̲ yhijxy, mänitä Jesús ja'a møjcu'u ñämaayy:

—Høøči̇h miiči̇h nhanehm̲by coo hädaa craa mhøxmájtsnät. Cab jaduhn̲ mänaa mnämejtstägájtsnät. Nax̲y miiči̇h hädaa mähdiøjc myaghuumy myajnaty —nøm̲ä møjcu'u yhojjä.

26 Mänitä mähdiøjc møc yajtsaačhyaax̲ä. Mänit jiäwijpø'cy xiäyaayyø'cy. Mänit ñähwaatsä quiuhwaatsä. Nebiä ho'ogypiän jiajty. Coo jaduhn̲ yhijxä, mänitä jäya'ayhajxy may miänaañ̲ cooc tyijy hänajty tøø yho'ogy.

27 Mänitä Jesús ja'a craa wyidsø'cy. Mänitä craa hoy tiänaayyø'nø.

28 Mänitä Jesúshajxy tiøjtägøøyy møødä jiamiøødtøjc. Mänitä Jesús hamee'ch miäyajtøøw̲ä ja'a jiamiøød:

—Tii højts jaduhn̲ coo tøø nga'a mäjädaacpä.

29 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coo Dios hajxy mjaanči̇h tehm̲ miänuu'xtá'agät, mänit yø'øduhm̲bä pa'am hajxy hoy myajnáxät. Pero pø caj, cab hajxy myajnáxät.

30 Coo ja'a Jesúshajxy jim̲ chohñ̲, mänit hajxy ñøcxy Galilea. Cabä Jesús hänajty yajnajuø'øwa'añii maa hänajty nøcxy wiädita'añ.

31 Mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc tiägøøyy yajwiingapxøøbiä:

—Høøči̇h ja'a Diosquex̲ypä, nøcxáam̲bøch nniñähduga'añii cooči̇hä jäya'ayhajxy xyaghó'ogät. Y cooči̇h hänajty tøø nho'ogy, cumáax̲c-høch hänajty njujypiøjtägatsa'añ —nøm̲ä Jesús miänaañ̲.

32 Cabä Jesús ja'a jiamiøødhajxy ñä'ägädä wiinjuøøyy waam̲batiä Jesús hänajty tøø miädia'agy. Cab hajxy hänajty jia nä'ä wi'i miäyajtøwaam̲bä. Hix̲, tsähgøøby hajxy hänajty.

33 Mänit hajxy jim̲ miejch Capernaum maa hajxy hänajty chäna'ayän. Coo hajxy hänajty tøø tiøjtägø'øy, mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc miäyajtøøyy:

—Tii hajxy hijty mwi'i yajcapxiøøby jim̲ tu'haam-miim̲bä.

34 Pero cab hajxy waam̲b ñä'ägädä hadsooyy. Hix̲, jue'e hajxy hänajty tøø yajtsibø'øy tu'haam-miim̲bä, øø̲nä cuhdujt hänajty maas møc møød. Tsähdiuum̲b hajxy hänajty, paady hajxy quia'a nä'ägädä hadsooyy.

35 Mänitä Jesús yhäñaaguiädaacy, Mänitä jiamiøødtøjc
ñämaayy, ja'a hajxy hänajty nämajmetspä:
—Yam̲ hajxy weeñ̲tiä huuc møjwa'ag. Pøn̲ jaduhn̲
øc-juøøby coo møjcuhdujt miøødhádät, cabä cuhdujt jaduhn̲
ñä'ägädä møødhada'añ. Moonsä jaduhn̲ ñä'ägä tunaam̲by.
36 Mänitä Jesús pigäna'c-huung tu'ug miøjyaax̲y. Mänit
piädaacy cujc maa ja'a jiamiøødhajxy hänajtiän. Mänit
chehn̲ø'cy. Mänitä jiamiøødtøjc ñämaayy:
37 —Øøn̲ hädaa pigäna'c hädaaduhm̲bä tsojp ja'a høøčhcøxpä,
jaduhn̲ mäwíinhøch xchojpä. Jaanä jadúhn̲høčhä nDeedy
hajxy xchójcäbä —nøm̲ä Jesús miänaañ̲.
38 Mänitä Juan ja'a Jesús ñämaayy:
—Wiindsøn̲, tøø højts jäya'ay tu'ug nbaady. Jim̲ä
pa'amjäya'ay hänajty yajpa'amnax̲y, ja'a hajxy
møjcu'umøødpä. Miičhä mxøø hänajty xquiapxpáatäp. Mänit
højts nnämaayy coo quia'a yajpa'amnájxnät. Paady højts
jaduhn̲ nnämaayy, coo højts näguipxy xquia'a møødwädíjtäm.
39 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Cábäts hajxy waam̲b cu mnämaayy. Pøn̲høčhä
nxøø xquiapxpáatäp coo ja'a hoy-yagjuøøñäbä hänajty
yajcähxø'øgy, cábøch jaduhn̲ xchoj mägapxtägoyya'añ.
40 Øøn̲ højts jaduhn̲ xquia'a mädsiphájtäm, je'eds hajxy
jaduhn̲ xmiägu'ughájtäm.
41 Coo mijts øøn̲ xyajnøøhú'ugät je'eguiøxpä cooč̌h mijts xpi-
awädity, høøčh ja'a Cristo, jim̲ä hoyhajtä weenhajt piaada'añ
Dioswiinduum.
42 'Øønjátyhøčhä nmädia'agy xmiäbójcäp, hoy hajxy quia'a
jagä høxpøquiä, coo hajxy jiøjcapxø'øwóøjät, ja'a häna'c-hajxy
jaduhn̲ mäjøjcapxøøbiä, mejor paandsaa hajxy häxøpy tøø
yajyo'xodsø'øyii, jaduhn̲ds hajxy häxøpy tøø miejjiäwipø'øyii.
43-44 Pø jim̲ä mgø'ø hänajty xyajcädieey, maas hoy jaduhn̲ coo
mnä'ägädä høxpúxät, jaduhn̲ tehn̲gajnä xquia'a yajcädiéhñät.
Jadúhn̲äts homiänaajä mjugyhádät nebiä Dios jiugyhatiän,
hoyyä mgø'ø hänajty metsc mga'a jagä møødä. Hix̲, coo
tehn̲gajnä mjaac cädiéeyät, jiiby mhädá'agät haxøøgtuum maa
ja'a jøøn mänaa quia'a nä'ägädä pi'iičhän, hoyyä mgø'ø hänajty
jia ca'xiä.
45-46 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, pø jim̲ä mdecy hänajty xya-
jcädieey, maas hoy jaduhn̲ coo mnä'ägädä høxpúxät, jaduhn̲
tehn̲gajnä xquia'a yajcädiéhñät. Jadúhn̲äts homiänaajä mju-
gyhádät nebiä Dios jiugyhatiän, hoyyä mdecy hänajty metsc
mga'a jagä møødä. Hix̲, coo tehn̲gajnä mjaac cädiéeyät, jiiby
mhädá'agät haxøøgtuum, hoyyä mdecy hänajty jia ca'xiä.
47 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, pø jim̲ä mwiin hänajty xyajcädieey,
maas hoy jaduhn̲ coo mnä'ägädä yajpädsøm̲ät, jaduhn̲

tehn̲gajnä xquia'a yajcädiéhñät. Jadúhn̲äts homiänaajä mjugyhádät nebiä Dios jiugyhatiän, hoyyä mwiin hänajty metsc mga'a jagä møødä. Hix̲, coo tehn̲gajnä mjaac cädiéeyät, jiiby mhädá'agät haxøøgtuum, hoyyä mwiin hänajty jia ca'xiä.

48 Jiiby haxøøgtuum, cabä tøønghajxy jiiby mänaa ñä'ägä ho'ogy, møød cabä jøøn jiiby mänaa ñä'ägä pi'tspä.

49 'Pøn̲ jiiby hijp haxøøgtuum, cab hajxy jaduhn̲ jiiby mänaa quiøx̲y toya'añ. Jaduhn̲ mäwíinäts je'e nebiä tsu'uc̆h caanø'øybän, cabä jøøn jaduhn̲ jiiby mänaa pyi'ic̆h.

50 Ja'a caan, tuun̲gpaatp je'e. Pero coo ja'a tiaamdspä quióxät, cab jaduhn̲ mänaa tiuun̲gpáatnät. Jaduhn̲ mäwíinäts mijtspä, hoy yajxón̲ hajxy mnimiøødhidøøjät. Cab hajxy jaduhn̲ mänaa myajniguiudsip myajniguiuma'adø'øwøøjät.

10

1 Mänitä Jesús jim̲ chóhn̲gumbä Capernaum. Mänit ñøcxy Judea-naaxooty, ja'a xøøbädsøm̲yhaampiä, jim̲ Jordán-møjnøøhawiimb. Mänitä jäya'ay may ñäméjtsägumbä. Mänitä Jesús tiägøøguiumbä yajnähixøøbiä, neby hänajty nax̲y yajnähixø'øyhatiän.

2 Mänitä fariseodøjc-hajxy näje'e miejch. Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

—Nej, miim̲bä cuhdujt jaduhn̲ä coo jäya'ayhajxy ñiyhøxmadsøøjädä.

Paadiä Jesús jaduhn̲ miäyajtøøw̲ä, hijxmadsáan̲äp hänajty jaduhn̲ waam̲b hänajty yhadsowa'añ.

3 Mänitä Jesús yajtøødägajch:

—Nej, jaduhn̲ä Moisés jecy quiujahyyä coo hajxy mniyhøxmadsøøjädä.

4 Mänitä fariseoshajxy yhadsooyy:

—Jaduhn̲ä Moisés jecy quiujahy coogä cuhdujt jaduhn̲ myiñ̲ coo jäya'ayhajxy ñiyhøxmadsøøjät.

5 Mänitä Jesús miänáan̲gumbä:

—Coo mijts mjaanc̆h tehm̲ quiuhxex̲ä, paadiä Moisés ja'a cuhdujt jaduhn̲ jecy yejcy coo mdo'oxiøjc hajxy mhøxmádsät.

6 Mänaa ja'a naax̲wiimbä jecy yhawijy tiøø'xta'aguiän, mänitä Dios jäya'ay metsc quiunuu'xy ya'adio'oxy.

7-8 Coo ja'a Dios ja'a jäya'ay jaduhn̲ jecy quiunuu'xy ya'adio'oxy, paadiä ya'adiøjc jaduhn̲ tio'oxiøjwiingpøgät. Jaduhn̲ hajxy jaduhn̲ yhíjnät nebiä tu'que'expän. Hawiingøøby hajxy jaduhn̲. Cab hajxy wioow̲híjtänä ja'a tiaj ja'a tiéediäm.

9 Pønjatiä Dios jaduhn̲ tøø quiunuu'xy coo hajxy ñimiøødtsäna'awøød nämetsc, cab hajxy jaduhn̲ ñiyhøxmadsøøjät —nøm̲ä Jesús miänaañ̲.

10 Mänitä Jesúshajxy tiøjtägøøyy møødä jiamiøødtøjc. Mänitä
Jesús jadähooc miäyajtøøw̱ä ja'a jiamiøød waam̱batiä Jesús ja'a
fariseodøjc hänajty tøø miøødmädia'agy.
11 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Øøṉä tio'oxiøjc høxmajtsp, y mänitä wiingto'oxiøjc wyi-
ingpøcy, miägädiehbiä tio'oxiøjc jaduhṉ. Haxøøg jaduhṉ ji-
atcø'øy.
12 Jaanä jaduhṉduhm̱bä, coo ja'a to'oxiøjc ñihyhap
yhøxmádsät, y coo wiingya'adiøjc wyiingpógät, jaduhṉä
ñihyhap miägädiehbiä. Jaanä haxøøg je'eduhṉ jiatcøøbiä
—nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.
13 Mänitä Jesús pigäna'c mejtstägøøg yajnämejtsä, coo hajxy
ween quiunuu'xyii. Coo ja'a Jesús jiamiøød hajxy jaduhṉ
yhijxy cooc tyijy ja'a Jesús hänajty yhadsiba'añii, mänitä
pigäna'cä tiajhajxy yhadújcäxä coo ja'a Jesús hajxy jaduhṉ
quia'a nänócxät.
14 Coo ja'a Jesús jaduhṉ yhijxy coo ja'a pigäna'c-hajxy
hänajty wyi'i yhadugyii, mänitä Jesús ja'a jiamiøød yhojy:
—Ca'a yø'ø pigäna'c hajxy mwi'i yhaducy. Wéenhøch hajxy
jaduhṉ xñämiṉ̃. Coo mijtsä Diosmädia'agy jaduhṉ mmäbøgät
neby hädaa pigäna'c-hajxy miäbøquiän, mänit mijtsä Dios
jaduhṉ xyhuunghádät.
15 Hix̱, ja'a pigäna'c-hajxy, cab hajxy tii quia'a nä'ä mäbøcy.
Tsipcøxp hajxy jaduhṉ ñä'ägä mäbøcy. Jaduhṉds je'e, coo
mijts mmäbøgät nebiä pigäna'c-hajxy miäbøquiän, mänit ha-
jxy jaduhṉ mjugyhádät cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatiän.
Tøyhajt jaduhṉ —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.
16 Mänitä Jesús ja'a pigäna'c tiägøøyy cunuu'xpä
tu'ugjaty-tu'ugjaty. Cø'ønähgájpäp hajxy hänajty.
17 Mänitä Jesús jim̱ chohṉ̃. Jim̱ hänajty tiu'uyo'oyñä, mänitä
Jesús jäya'ay tu'ug päyø'øguiä ñajtspaadøøyyä. Mänit wyiinji-
jcädaacä. Mänit ñämaayyä:
—Wiindsøṉ, mjaanc̈h tehm̱ yhoyhäna'c miic̈h. Nébiøch
ngudiúnät cooc̈h cøjxta'axiøø njugyhádät nebiä Dios jiugy-
hatiän —nøm̱ä Jesús miäyajtøøw̱ä.
18 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Tiic̈h miic̈h jaduhṉ coo xñäma'ay cooc̈h nhoyhäna'cä.
Ni øøṉ jaduhṉ quia'a hoyhäna'cä. Jagooyyä Dios tu'uquiä
yhoyhäna'cä.
19 Mnajuøøby miic̈h jaduhṉ nebiatiä Moisés cuhdujt
jecy yejcy, túhm̱äts. “Cab hajxy mniyagho'ogøøjät.
Cabä wiingto'oxiøjc hajxy mmøødtsäná'awät. Cab hajxy
mméedsät. Cab hajxy mhøhṉdá'agät. Cab hajxy mmäméedsät
høhṉda'agymiädia'agyhaam. Mwiingudsähgó'øwäbä mdajjä
mdeedy hajxy” —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.

20 Mänitä Jesús ñämáayyägumbä:

—Pero Wiindsøn̲, homiänáajøch jaduhn̲ ngudiuñ̲. Múutsnøčhä hoguiuhdujt nmädsohn̲daacy —nøm̲ä Jesús ñämaayyä.

21 Mänitä Jesús ja'a craa wyiinhee'ppejty. Jiaančh tehm̲ chójcäbä craa hänajty je'e. Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Tu'tu'uyyä mga'a cøx̲y cudiuñ̲. Nøcx cøx̲y toog tijaty jim̲ mmøød, jaduhn̲ds mmó'owät pønjaty hajxy häyoob. Coo jaduhn̲ mgudiúnät, mänit jim̲ mnǿcxät Dioswiinduum. Jim̲ miičhä hoybä weenbä mbáadät tsajpootyp. Hoorä, høøčh padu'ubøjcäc.

22 Coo ja'a craa jaduhn̲ ñämaayyä, mänit jiootmadiägøøyy. Mänit wyiimbijnä tájjäp máayyäp. Hix̲, jaančh tehm̲ miäyøø hänajty je'e.

23 Jim̲ä Jesús ja'a jiamiøødhajxy hänajty piadäna'ay. Mänitä Jesús wyiinhee'ppejty. Mänit miänaañ̲:

—Jaančh tehm̲ chip jaduhn̲ coo yø'ø mäyøødøjc-hajxy jim̲ ñǿcxät Dioswiinduum. Tehm̲ tiøyhajt jaduhn̲.

24 Coo ja'a Jesús jaduhn̲ miänaañ̲, jiaančh tehm̲ yagjuøøyy ja'a jiamiøødhajxy jaduhn̲. Mänitä Jesús miänáan̲gumbä:

—Mägu'ughajpädøjc, pønjatiä xiädø'øñ hajxy hajoodhajp, jaančh tehm̲ chip jaduhn̲ coo hajxy jim̲ ñǿcxät Dioswiinduum.

25 Maas paquiä camello tu'ug jiiby ñaxǿ'øwät xuhñdyjutooty quejee ja'a mäyøøhäna'c-hajxy jim̲ tiägǿ'øwät Dioswiinduum.

26 Coo ja'a Jesús jaduhn̲ miänáan̲gumbä, mänitä jiamiøødhajxy maas hanax̲iä yagjuøøguiumbä. Mänitä Jesús miäyajtøøw̲ä:

—Øpn̲xäda'aduhn̲ jaančh tøy nähwa'adsaam̲b.

27 Mänitä Jesús wyiinhee'ppéjcumbä. Mänit miänaañ̲:

—Ja'a jäya'ayhajxy, cab hajxy hamdsoojoot hoy yajniñähwa'adsǿøjät. Pero Dios, je'eds mäyajnähwaatsp. Hotyiijä Dios jaduhn̲ jiaty.

28 Mänitä Pedro ja'a Jesús ñämaayy:

—Huuc mädow̲, coo højts miičh nbadu'ubøjcy, cøjx højts nnähgue'egy tijaty højts hijty nmøød.

29-30 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pønjaty cøx̲iä tøø ñähgue'egy ja'a høøčhcøxpä møødä Diosmädia'agyquiøxpä, maas may hajxy jaduhn̲ jiaac paada'añ hädaa yaabä naax̲wiin tijaty hajxy hänajty tøø ñähgue'egy tøø yhøxyo'oy, tiøjc, piuhya'ay, piuhdo'oxy, tiaj tieedy, yhuung, ñaax̲. Møød jim̲ hajxy ñøcxa'añ tsajpootyp. Jim̲ hajxy jaduhn̲ homiänaajä yhida'añ, hoy hajxy hänajty yaa tøø jia tsaačhpøcy ja'a høøčhcøxpä hädaa yaabä naax̲wiin. Tøyhajt jaduhn̲.

31 Pønjatiä møjtuuṉg jädaˈahaty caˈa møød, nämay hajxy miøjtägøˈøwaˈañ. Pero pønjatiä møjtuuṉg jädaˈahaty ja møød, nämayyä tiuuṉghajxy piøgáaṉäxä —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.

32 Mänitä Jesúshajxy jim̱ tiuˈubøjcy møødä jiamiøødtøjc. Jerusalén hajxy hänajty ñøcxaˈañ. Jawyiinä Jesús hänajty yoˈoy. Mayyä jäyaˈayhajxy hänajty pianøcxy møødä Jesús jiamiøødhajxy, jaˈa hajxy hänajty nämajmetspä. Jaanc̆h tehm̱ yagjuøøby hajxy hänajty. Høxtä tsähgøøby hajxy hänajty. Mänitä Jesús jaˈa jiamiøød hawiing wioonøcxy. Mänitä Jesús tiägøøyy mädiaacpä nebiaty hänajty jiadaˈañ yhabetaˈañ:

33 —Huuc mädow̱ hajxy, yam̱ hajxy nnócxäm Jerusalén. Coo hajxy jim̱ ngoodáaṉäm, mänítøc̆hä teedywiindsøṉhajxy xyajcøˈødägøˈøwaˈañ, møødä hänaˈcä Diosmädiaˈagy hajxy jim̱ yajnähixøøbiä tsajtøgooty, høøc̆h jaˈa Diosquex̱ypä. Mänítøch hajxy jaduhṉ xyajnähdijaˈañ cooc̆h hajxy xyaghoˈogaˈañ. Mänítøch hajxy xyajcøˈødägøˈøwaˈañ jaˈa hänaˈc-hajxy jim̱ tsohm̱bä Roma.

34 Madiúˈujøch hajxy xchaac̆htiunaˈañ. Xñäxiˈigáam̱bøch hajxy. Xwyiinwoonáam̱bøch hajxy. Xwyiingutsujøˈøwáam̱bøch hajxy. Xwiobhoˈogáam̱bøch hajxy. Mänítøch hajxy xjia yaghoˈogaˈañ. Pero cudägøøgxóøyyøch njujypiøjtägatsaˈañ, —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.

35 Mänitä Jesús wyiinguwaˈagøøyyä jaˈa Santiago møødä Juan. Jaˈa Zebedeo yhuunghajxy hänajty jeˈe. Mänit hajxy miänaaṉ̃:

—Wiindsóṉ, huuc tuṉä mayhajt jaˈa højtscøxpä.

36 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tii mayhájthøch ndúnäp.

37 Mänitä Santiagohajxy miänáaṉgumbä:

—Coo miic̆h hänajty tøø mmøjtägøˈøy, coo hänajty tøø mdägøˈøy hanehm̱bä, mänit højts cuhdujt xmióˈowät coo højts jim̱ nhäñáˈawät miic̆hä mnähmøjc, hahooyhaampiä møød hanajtyhaampiä.

38 Mänitä Jesús yhadsóogumbä:

—Mijts, cab hajxy mnajuøˈøy tii hajxy jaduhṉ mnänøøm̱by. Nej, mmeeˈxtúgäp hajxy jaduhm̱bä nébiøch ndsaac̆hpøgáˈañänä.

39 Mänitä Santiagohajxy yhadsooyy:

—Nmeeˈxtúgäp højts jaduhṉ.

Mänitä Jesús miänáaṉgumbä:

—Jaduhṉ mijts mjaanc̆h tsaac̆hpøgaam̱bä nébiøch ndsaac̆hpøgaˈañän. Tøyhajt jaduhṉ.

40 Pero cábøc̆hä cuhdujt jaduhṉ nmøødä coo mijtsä cuhdujt nmóˈowät coo hajxy jim̱ mhäñáˈawät høøc̆hä nnähmøjc

mänáajøch hänajty tøø ndägø'øyän hanehm̱bä. Dios ja'a cuhdujt møød pøṉ yajnähdijaam̱by coo hajxy jim̱ yhäñá'awät. Je'edshajxy jaduhṉ jim̱ häña'awaam̱b —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.
41 Coo Jaha Jesús jiamiøødhajxy jaduhṉ miädooyy, ja'a hajxy hänajty jaac nämajcpä, mänitä Santiagohajxy miäjootma'tä møødä Juan.
42 Mänitä Jesús miøjyaax̱y ja'a hajxy hänajty jaac nämajcpä. Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Ja'a gobiernähajxy, møødä häna'c-hajxy yaa møjtuuṉgmøødpä hädaa yaabä naax̱wiin, ja'a hänä'cätshajxy jaduhṉ yaa hanehm̱b. Mnajuøøby hajxy jaduhṉ, túhm̱äts.
43-44 Pero mijts, cab hajxy mbøc-juø'øwät coo møjtuuṉg hajxy mmøødhádät. Øṉä jioot tsojp coo wyiingudsähgø'øwøøjät, weenä jioot piäda'agy coo jiamiøød piuhbédät.
45 Høøčhpaady, høøčh ja'a Diosquex̱ypä, mäbuhbéjpøch jaduhṉ yaa tøø ngäda'agy. Høxtä nnähho'tu'udáam̱biøčhä jäya'ayhajxy nägøx̱iä. Cábøch jaduhṉ nmäna'añ coočhä jäya'ayhajxy xpiuhbédät.
46 Mänitä Jesúshajxy quioo'ty maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Jericó. Coo hajxy jim̱ chóhṉgumbä, mayyä jäya'ay hajxy piadu'ubøjcä. Jim̱ä wiinds hänajty tu'ug yhäña'ay tu'haam. Bartimeo hänajty xiøhaty. Timeo ja'a tieedy hänajty xiøhaty. Xädø'øñyujwaam̱bä Bartimeo hänajty.
47 Coo ja'a Bartimeo jaduhṉ miädooyy coo hänajty je'e Jiesúsä, ja'a hänajty tsohm̱bä Nazaret, mänitä Bartimeo møc yaax̱y:
—Jesús, David miičh jecy mhaphajt mdeedyhajt. Høøčh näxúu'tsäc.
48 Mänitä Bartimeo yhojmujcä nämay coo cu yhamooṉ̃. Pero cab jaduhṉ ñä'ä hamooṉ̃. Tehṉgajnä maas møc tiägøøyy yaax̱pä:
—Jesús, miičhä David jecy mhaphajt mdeedyhajt. Høøčh näxúu'tsäc.
49 Mänitä Jesús tiänaaxiøjpy. Mänit miänaaṉ̃ coo ja'a Bartimeo miøjya'axøøjät. Mänitä Bartimeo tu'jäya'ay ñämaayyä:
—Xooṉda'ag, tänaayyø'øg. Xim̱ä Jesús xmiøjya'axy.
50 Mänitä Bartimeo paquiä tiänaayyø'cy. Mänitä yoñwit yajniñähnajptuutä. Mänitä Jesús päyø'øguiä hoy wyiingumedsø'øy.
51 Mänitä Jesús ja'a Bartimeo miäyajtøøyy:
—Tii mayhajt jaduhṉ myajtunáaṉäp.
Mänitä Bartimeo yhadsooyy:
—Wiindsøṉ, høøčh yaghijxø'cäc.
52 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Ja'a hoy, tisän coo quia'a cabä. Coočhä nmädia'agy tøø xmiäbøjcä, paady tøø mhijxø'nø.

Tuuṉä Jesús jaduhṉ ñä'ä mänaaṉ̃, mänitiä Bartimeo jiaanc̆h hijxø'cy. Mänitä Jesús piadu'ubøjnä.

11

1 Jiṃä Jesúshajxy hänajty quioodaaṉnä maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Betfagé møød Betania, jiṃ mädøyyä maa ja'a tuṉ hänajty xiøhatiän Olivos. Jiṃ hänajty miäwiingóṉ Jerusalén. Mänitä Jesús ja'a jiamiød metsc

2 ñämaayy:

—Nøcx hajxy jiṃhaamby maa yø'ø cajpthuungän. Coo hajxy jiṃ mmedsa'añ, jiṃä burro hajxy tu'ug mbaada'añ cuxoch. Cahnä pøṉ yajpejmachñä. Mmäguejǿ'øwäp hajxy. Jaduhṉds hajxy yaa mwitsmínät.

3 Y pø jiṃä jäya'ay hajxy xmiäyajtøy tii hajxy jaduhṉ coo mmäguejø'øy, mänit hajxy mnämá'awät: "Ja'a nwiindsøṉ højts chaṃ yajmaajiajp. Paquiä højts nnä'ä yajtuna'añ. Mänit højts miṉ nnajtswidsø'øy." Jaduhṉ hajxy mmäná'anät —nøṃä Jesús ñajtscapxøøyy.

4-5 Mänitä burro hajxy hoy jiaanc̆h paady cuxoch jiṃ møjtu'haam, jiṃ tøjnähmøjc mädøyyä. Jiṃä jäya'ayhajxy hänajty näje'e tiäna'ay. Coo ja'a Jesús jiamiødhajxy tiägøøyy burromäguejøøbiä, mänit hajxy ñämaayyä:

—Tii yø'ø burro hajxy jaduhṉ coo mmäguejø'øy.

6 Mänit hajxy jaduhṉ yhadsooyy waaṃbaty hajxy hänajty tøø yhane'emyii coo hajxy jaduhṉ yhadsówät.

7 Mänitä Jesús ja'a burro yajnäméjtsäxä. Mänitä jiamiødä wyit hajxy jiṃ piädaacy burronähgøxp. Mänitä Jesús jiṃ piejty.

8 Jaanc̆h tehṃ miayyä jäya'ayhajxy hänajty pianøcxy. Mänitä wyit hajxy näje'e chijy. Jaduhṉds hajxy tu'haam ñajtsye'ebøøyy maa ja'a Jesús hänajty burronähgøxp ñaxø'øwa'añän. Näje'e hujtshaay hajxy hänajty piujxpä. Jiṃ hajxy hänajty piädaacpä tu'haam.

9 Cu'ughagujcä Jesús hänajty ñøcxy. Mänitä cu'ughajxy nägøx̱iä tiägøøyy yaax̱pä jojpä:

—¡Viva Jesús, viva! ¡Gloria a Dios! Diosquex̱y hädaa Jesús jaduhṉ.

10 ¡Gloria a Dios tsajpootypä! Jaduhṉ hädaa Jesús yhane'emaaṃbä nebiä David jecy yhanehṃiän, ja'a hajxy jecy nhaphajt ndeedyhájtäm.

11 Mänitä Jesúshajxy jiṃ quioo'nä Jerusalén, møødä jiamiød ja'a nämajmetspähajxy. Mänit hajxy jiṃ ñøcxøøyy maa ja'a tsajtøjcän. Coo hajxy jiiby chajtøjtägøøyy, mänit hajxy yhi-jxwädijty tijaty hänajty jiiby. Mänit hajxy wyiimbíjcumbä. Mänit hajxy jiiby yhädáaccumbä Betania. Hix̱, tøø hänajty chuujø'øy, y jiiby hajxy hänajty miejtsta'aga'añ Betania.

12 Cujaboom, mänitä Jesúshajxy jim̱ tiu'ubójcumbä. Mänitä
Jesús yäho'pøjcä.
13 Mänitä piids tu'ug ñäheebøøyy coo hänajty jim̱ tiäna'ay
picxum̱nä. Coo wiingóṉ ñämejch, mänit yhijxy coo tiøøm
hänajty quia'a nä'ägädä hity. Haagä haay hänajty je'e. Cahnä
yhii'ts hänajty yhabaadyñä mänaabä hänajty nax̱y tiøømbetiän.
14 Mänitä Jesús piids ñämaayy:

—Ni mänaa miiči̇h mga'a tøømbejtägatsaaṉnä.

Coo ja'a Jesús jaduhṉ miänaaṉ̃, miädoow̱ ja'a jiamiøødhajxy
jaduhṉ.
15 Coo ja'a Jesúshajxy jim̱ miejtstägajch Jerusalén, mänitä
Jesús jiiby chajtøjtägøøguiumbä. Mänitä Jesús ja'a too'pädøjc
juubiädøjc tiägøøyy høxpäboobiädsøøm̱bä jiiby tsajtøgooty.
Mänitä meexä tiägøøyy høxjuijpä maa xädø'øñ hajxy hänajty
quiuwichän, møødä häñaabiejt maa hajxy hänajty yhäña'ayän
coo hajxy hänajty pialomatoogy.
16 Mänitä Jesús tiägøøyy hadujpä coo ja'a jäya'ayä tioogy
hajxy jiiby quia'a mädägøøñät tsajtøgooty.
17 Mänitä Jesús tiägøøyy yajwiingapxøøbiä:

—Jaduhṉ jim̱ myiṉ̃ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:
“Pa'yaax̱tháacthøči̇hä ndøjc hajxy nägøx̱iä xwiáaṉät, ja'a
jäya'ayhajxy wiinduhm̱yhagajptpä.” Jaduhṉnä Dios jecy
miänaaṉ̃. Pero mijts, wiing mijtsä tsajtøjc mwa'añ. Jaduhṉ
hajxy mwa'añ nebiä mee'tstaactän —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.
18 Coo ja'a teedywiindsøṉhajxy jaduhṉ miädooyy, møødä
häna'cä Diosmädia'agy hajxy hänajty jiiby yajnähixøøbiä
tsajtøgooty, mänit hajxy tiägøøyy cojyquiapxytiuum̱bä nebiä
Jesús hajxy yaghó'ogät. Hix̱, chähgøøbiä Jesús hajxy hänajty
je'eguiøxpä coo ja'a Jesús ja'a miädia'agy hänajty jiaanči̇h tehm̱
yhamädoow̱híjtäxä ja'a cu'ug.
19 Pero coo quioodsøøñä, mänitä Jesúshajxy jiiby
yhädáaccumbä Betania.
20 Cujaboomä Jesúshajxy ñøcxtägajch Jerusalén. Coo ha-
jxy jim̱ ñaxøøguiumbä maa ja'a Jesús ja'a piids hänajty tøø
ñäbogø'øyän, mänitä piids hajxy yhijxy coo hänajty tøø quiøx̱y
tø'øči̇h.
21 Coo ja'a Pedro jaduhṉ jiahmiejtstaacy, mänitä Jesús
ñämaayyä:

—Wiindsøṉ, huug hix̱ yø'ø piids. Häxøøy miiči̇h yø'ø
mnäbogøøyy coo ni mänaa quia'a tøømhájnät. Tøø yø'ø quiøx̱y
tøøtsnä —nøm̱ä Pedro miänaaṉ̃.
22 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Mäbøjcä ja'a Dios miädia'agy coo jiaanči̇h tehm̱
tiømiädia'aguiä.

23 Coo hajxy hamuumdu'joot mmäbøgät, høxtä yø'ø tuṉ
ja'a mmädia'agyhajxy xquiudiúuṉäp coo hajxy mnämá'awät
coo ween nøcxy miejyquia'awø'øy. Mänitä mmädia'agyhajxy
jaduhṉ xquiudiúuṉät coo ja'a Dios ja'a miädia'agy hajxy
hamuumdu'joot mmäbøjcät coo tiømiädia'aguiä. Tøyhajt
jaduhṉ.

24 Coo mijtsä Dios tijaty mmäyujwá'anät, xmió'owäp hajxy
jaduhṉ, coo ja'a miädia'agy hajxy hamuumdu'joot mmäbøjcät
coo tiømiädia'aguiä.

25 Coo mijtsä Dios hänajty mba'ya'axa'añ, tsipcøxpä
häna'c hajxy jayøjp mmämée'xät, ja'a mijts hänajty tøø
xñägädieeyǿ'øyäbä, jaduhṉä Dios hajxy jaduhṉ xmiämée'xpät
tijaty hajxy hänajty mgädieeyhajpy.

26 Pero pø cab hajxy mmämee'xa'añ, ni mijtsä mDeedy
tsajpootypä xquia'a mämee'xtägatsa'añ —nømṉä Jesús miänaaṉ̃.

27 Coo ja'a Jesúshajxy jimṉ quioo'tägajch Jerusalén, mänitä
Jesús jadähooc tiägøøyy tsajtøgooty. Jiibiä Jesús hänajty wiädity,
mänit ñämejtsä ja'a teedywiindsøṉ, møødä häna'c-hajxy jiiby
yajnähixøøbiä tsajtøgooty, møødä majjäya'adiøjc.

28 Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

—Øṉ miiči̇h cuhdujt tøø xmio'oy coo miiči̇h häxøøy yaa
tsajtøgooty tøø mdsiptuṉ̃.

29-30 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Nhadsóow̱äbøch häyaa jaduhṉ cooči̇h mijts häyaa jayøjp
xyhadsóow̱ät. Øṉä Juan mäyajnäbejpä quejx, Diosä tøgä
jäya'ayä. Hadsóow̱ägøch hajxy. Cooči̇h hajxy häyaa xy-
hadsóow̱ät, mänítøch mijts häyaa nhadsoodägájtspät —nømṉä
Jesús miänaaṉ̃.

31 Cabä teedywiindsøṉhajxy hänajty ñajuø'øy waamṉbä Jesús
hajxy yhadsówät. Mänit hajxy tiägøøyy niñämáayyäbä: “Coo
hajxy häyaa nmänáaṉämät coo ja'a Dios ja'a Juan quiejxy,
jaduhṉ jadähooc xyhadsowáaṉäm: Aa, pø tøyhajt jaduhṉ coo
ja'a Dios ja'a Juan jiaanči̇h quejxy, tii ja'a Juan miädia'agy
hajxy coo tøø mga'a mäbøjcä.

32 Y coo hajxy häyaa nmänáaṉämät coo ja'a Dios ja'a Juan
quia'a quejxy, mänitä cu'ug hajxy häyaa xmiädsibøøyyämät.”
Hix̱, jaduhṉä cu'ughajxy hänajty miäna'añ coogä Juan hänajty
Dyiosquex̱iä.

33 Mänitä Jesús hajxy ñämaayy coo hajxy hänajty quia'a
najuø'øy. Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pues, ni høøči̇h jaduhṉ nga'a nägapxaaṉbä pøṉhøchä cuh-
dujt tøø xmio'oy.

12

1 Mänitä Jesús tiägøøyy yajnähixøøbiä cuentäyajmäbaadyhaam:

—Mänitä jäya'ay tsaatypcam̱ tu'ug piädaacy. Mänit jiuhguraajøøyy. Mänitä tsaatyñøøxee'xøhñdy ñädajøøyy. Mänitä nähbettøjc tu'ug yhädiuuñ coo hajxy jim̱ yhäñá'awät coo ja'a tsaatypcam̱ hajxy hänajty cwieendähada'añ. Mänitä wiingjäya'ay ja'a tsaatypcam̱ hajxy yajcø'ødägøøyyäxä coo hajxy cøguipxyjiaty cwieendähádät. Mänitä cudsaatyp jäguem̱naax̱ ñøcxy.

2 Coo ja'a tsaatyptuc yhabaaty, mänitä cudsaatyp ja'a mioonsä quiejxy coo hajxy cøgujjiä ween yajwa'xy.

3 Coo ja'a craa jim̱ miejch, mänit hoyhoy quioxho'cä. Mänit piäboowyiimbijtä cø'øwa'ads.

4 Mänitä cudsaatyp ja'a mioonsä mäwiingpä jia quéjxcumbä. Maas hanax̱iä craa je'e wiobhó'cäbä. Høxtä yajtsäbíjtäxä ja'a quiopc jaduhṉ. Hoyhoy jaduhṉ chaačhtiuuṉä.

5 Mänitä cudsaatyp ja'a mioonsä mäwiingpä jia quéjxcumbä. Mänit hajxy je'e yagho'cy. Maas mayyä mioonsä jia jaac tehm̱ quiejxy. Näje'e hajxy wiobho'cä; näje'e hajxy yagho'cä.

6 'Jim̱ä cudsaatyp ja'a yhuung hänajty tu'ug. Jiaanč̌h tehm̱ chojpiä yhuung hänajty. Mänit ñämaayy: "Nhuuc quéx̱yhøch miič̌h jim̱. Wehṉdä miič̌h hajxy häyaa xñä'ä wiingudsähgó'øwät."

7 Coo ja'a cudsaatyp yhuung jim̱ miejch, mänit hajxy tiägøøyy niñämáayyäbä, ja'a tsaatypcam̱ hajxy hänajty tøø miämähmǿ'øyäbä: "Coo hädaa craa tieedy häyaa ñä'ä hó'ogät, hädaa craa jaduhṉ cøx̱iä mämähmø'øwaam̱b mäduhṉ̃tiä hädaa tsaatypcam̱. Tsøc hädaa craa hajxy jaduhṉ nä'ägä yaghó'cäm, jaduhṉ højts hädaa tsaatypcam̱ nje'ehájtämät."

8 Mänitä cudsaatyp yhuung miájtsäxä. Mänit yagho'cä. Mänit hajxy hoy yhøxchøm̱y jäguem̱juøøby.

9 'Haa, nebiä cudsaatypäda'a hänajty jiatcø'øwa'añ. Nøcxaam̱bäda'a hajxy yagho'tägatsa'añii, ja'a hajxy hänajty tøø miäyaghó'oguiäbä. Mänitä wiinghäna'cä tsaatypcam̱ hajxy hänajty yajcø'ødägø'øwa'añii.

10 'Jaduhṉ jim̱ myiṉ̃ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:

Ja'a tsaa mädyii ja'a tøjmuu'tspädøjc-hajxy quia'a nä'ägä cumaayy,

je'e nä'ägä tuuṉdsohṉ maa ja'a tøjteecän.

11 Ja'a Dios jaduhṉ mänaaṉ coo ja'a tsaa jaduhṉ jim̱ tiuuṉdsóonät.

Paady hajxy jaduhṉ jaanč̌h tehm̱ yajxóṉ nhíjxäm

—nøm̱ä Jesús miädiaacy.

12 Ja'a teedywiindsø̱nhajxy, ñajuøøby hajxy hänajty jaduhn̲
coo hajxy hänajty tøø yajmäbaadyii nebiä cahwiindøyhäna'cän,
ja'a hajxy hänajty tsaatypcueendähajpä. Coo hajxy jaduhn̲
ñajuøøyy, paadiä Jesús hajxy hänajty jia wi'i miadsa'añ. Pero
cab hajxy jaduhn̲ ñä'ä majch, je'eguiøxpä coo ja'a cu'ug hajxy
hänajty chähgø'øy. Mänitä Jesús hajxy ñähgueecnä. Mänit hajxy
wyiimbijnä.

13 Mänitä fariseoshajxy näje'e wyiinguejxä, møødä Herodes
quiu'ughajxy näje'ebä, coo ja'a Jesús hajxy yajcapxtägóyyät,
jaduhn̲ hajxy hoy ñäxø'øwǿ'øwät.

14 Mänitä Jesús ñämejtsä. Mänit ñämaayyä:

—Nnajuøøby højts coo miiči̇h tøy mjaanči̇h tehm̲ miädia'agy.
Caj miiči̇h jaduhn̲ mnä'ägä møjpäda'agy waam̲batiä cu'ug
xjia näma'ay. Tu'cuhdujt miiči̇hä jäya'ay mhix̲y, pønjaty
hajxy mäyøø, pønjaty hajxy häyoob. Tøyhajt højts miiči̇h
xyajnähixø'øy coo højts hoy njäya'ayhádät nebiä Dios
choquiän. Hoorä, coo højtsä gobiernä Rómabä hänajty
xyajnähjuudiu'uda'añ, nej, hahixøøby jaduhn̲ coo højts
nnähjuudiú'udädä —nøm̲ä Jesús miäyajtøøw̲ä.

15 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tiiči̇h hajxy jaduhn̲ coo xjia wi'i yajcapxtägoyya'añ.
Høøči̇hä xädø'øñ tu'ug huuc yaghíjxäc.

Paadiä Jesús jaduhn̲ miänaañ̲, ñajuøøby hänajty jaduhn̲ coo
hänajty jia wi'i yajcapxtägoyya'añii.

16 Mänitä Jesús xädø'øñ jiaanči̇h yaghijxä. Mänit miänaañ̲:

—Øøn̲ wyiin jiøjp yø'øduhn̲. Øøn̲ xiøø yø'øduhn̲ jim̲ miim̲b.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Ja'a gobiernä wyiin jiøjp yø'ø, ja'a jim̲ tuum̲bä Roma.
Jaaya'ay xiøø yø'øbä.

17 Mänitä Jesús miänáan̲gumbä:

—Tøyhajt jaduhn̲. Mo'owxä ja'a gobiernä hajxy pø je'e jie'e
yø'ø. Pero mädyii ja'a Dios jie'e, mo'ow hajxy je'ebä.

Coo ja'a Jesús jaduhn̲ yhadsooyy, jaanči̇h tehm̲ yagjuøøyy
ja'a fariseoshajxy jaduhn̲.

18 Mänitä Jesús ja'a saduceos näje'e ñämejtsä. Cabä
saduceoshajxy hänajty miäbøcy coogä ho'ogyjiäya'ayhajxy
hänajty jiujypiøjtägatsa'añ. Jaduhn̲ä saduceoshajxy
hänajty miäna'añ cooc tyijy ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy quia'a
jujypiøjtägatsa'añ.

19 Mänitä saduceos ja'a Jesús hajxy ñämaayy:

—Wiindsø̱n̲, jaduhn̲ä Moisés jecy quiujahy neby højts nguh-
dujthájtämät, højts judíojäya'ayhájtäm. Hoorä, coogä ya'adiøjc
tu'ug yhó'ogät, coog hänajty piøquiä, pø cáhnäg hajxy hänajty
yhuungpaadyñä, pø jím̲ägä piuhya'ay, wéenägä piuhya'ay

ja'a yaamgto'oxy wyiingpøcy, jadúhn̲äc hajxy jaduhn̲ yhuungpáadät. Jadúhn̲äc quiähxǿ'øgät coog hänajty je'e yhuungä, ja'a hänajty tøø yhó'oguiäbä.

20 Hoorä, jii jäya'ayhajxy hänajty näjuxtujya'ay, haagä tu'que'ex. Mänitä tehm̲ quioobhuung tio'oxiøjwiingpøjcy. Cab jejcy miøødtsänaayy, mänitä craa yho'cy. Cabä huung hajxy ñä'ä paaty.

21 Mänitä jiødsøm̲y ja'a yaamgto'oxy wyiingpøjcy. Ni je'ehajxy quia'a huungpaatpä. Mänitä craa yho'pä. Jaduhn̲ä jiødsøm̲y je'ebä jia wiingpójcumbä. Jaanä jaduhyyä je'e jiajpä nebiä yhajchhajxy jiajtiän.

22 Jaduhn̲ hajxy näjuxtujc jia møødtsänaayy, ni pøn̲ je'e quia'a yaghuungpaaty. Nägøx̲iä hajxy jaduhn̲ yho'cy. Høxtä ja'a to'oxiøjc, jaac tehm̲ yho'c je'ebä.

23 Bueno, coo ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy hänajty nägøx̲iä jiujypiøjtägatsa'añ, pønda'a je'e tehm̲ tiøybä møødtsäna'awaam̲b, ja'a hajxy hänajty näjuxtujcpä. Hix̲, näjuxtujc hajxy hänajty tøø jia møødtsäna'ay. Paady højtsä tøyhajt ndsocy —nøm̲ä Jesús ñämaayyä.

24 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Caj mijtsä tøyhajt hajxy mnä'ägä møødä, je'eguiøxpä coo ja'a Diosmädia'agy hajxy mga'a nä'ägädä wiinjuø'øy. Møød cab hajxy mnajuøøbiä nebiatiä Dios ja'a miøcmäjaa yajcähxø'øgy.

25 Coo ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy hänajty jiujypiøjtägatsa'añ, cab hajxy mänit piøga'añ, cab hajxy mänit yhu'uga'añ. Jaduhn̲ hajxy yhida'añ nebiä Diosmoonsähajxy jim̲ yhitiän tsajpootyp.

26 Tii mijts coo mga'a mäbøga'añ coo ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy jiujypiøjtägatsa'añ. Jaduhn̲ä Moisés jecy quiujahy coogä Dios tähooc miøødnibiaatä jim̲ pactuum maagä hujts haptymøødpä hänajty tioyyän. Mänítägä Dios ja'a Moisés ñämaayy: "Høøc̈hä Abraham xDyioshajp, møødä Isaac, møødä Jacob."

27 Coo ja'a Dios jaduhn̲ jecy miänaañ̲, jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo ja'a Abrahamhajxy hänajty tøø jiujypiøjtägach, møødä Isaac, møødä Jacob. Hix̲, jujcyjiäya'ay ja'a Dios jaduhn̲ Diosháj̈täp, ca'a yho'oguiäya'ayä. Coo mijts jaduhn̲ mmäna'añ cooc tyijy ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy quia'a jujypiøjtägatsa'añ, caj mijtsä tøyhajt hajxy mnä'ägä møødä —nøm̲ä Jesús miänaañ̲.

28 Jim̲ä jäya'ay hänajty tu'ug yhamädoow̲hity. Tsajtøgooty hänajty tiuñ̲. Coo miädooyy coo ja'a Jesús hänajty hoy tøø yhadsoy, mänitä Jesús hoy wyiinguwa'agø'øyii. Mänit ñämaayyä:

—Madiu'u ja'a Moisés hajxy jecy xyhanéhm̱äm. Mädyii jaduhṉ maas tuuṉgpaatp —nøm̱ä Jesús miäyajtøøw̱ä.

29 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jaduhṉ je'e miäna'añ: “Pønjatiä Israel jecy haphajt teedyhajt, hamädoow̱hit hajxy. Ja'a Dios hajxy nWindsøṉhájtäm. Tu'uquiä Dios jaduhṉ Dyioshaty.

30 Hamuumdu'jootä Dios hajxy mjaanc̈h tehm̱ wyiingudsähgø'øwät nägø'ø nädecypiä. Mäbøjcä miädia'agy hajxy homiänaajä. Jahmiets hajxy jaduhṉ cøjxta'axiøø.”

31 Jaduhṉä miämetspä miänaam̱bä: “Mdsógäbä jäya'ay hajxy nägøx̱iä nej mijts hamdsooyyä mnic̈hogyiijän. Ni mädyii mädia'agy jaduhṉ quia'a mäbaady neby hädaa mädia'agy metspä tiuuṉgpaadiän” —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.

32 Mänitä craa miänáaaṉgumbä, ja'a hänajty tuum̱bä tsajtøgooty:

—Wiindsøṉ, jaanc̈h tehm̱ yhoy miic̈h mhadsooyy. Tøyhajt jaduhṉ nej miic̈h mmäna'añän coo Dios tiu'uquiä. Cabä wiingDios jyiijä. Xjiaanc̈h tehm̱ tiuuṉgpáatäm hajxy jaduhṉ

33 coo ja'a Dios hajxy hamuumdu'joot nwiingudsähgøøyyämät, mød coo jäya'ay hajxy nägøx̱iä ndsójcämät neby hajxy hamdsooyyä nnic̈hójcäm. Pero cab hajxy xjiaty tuuṉgpáatäm coo animal hajxy jiiby nøcxy nnä'ä hayójxäm tsajtøgooty no'cøøc —nøm̱ä Jesús ñämaayyä.

34 Coo ja'a Jesús jaduhṉ miädooyy coo ja'a craa hänajty najuøøyyhaamby tøø quiapxy, ja'a hänajty tuum̱bä tsajtøgooty, mänitä craa ñämaayyä:

—Jaac mäbøc ja'a Diosmädia'agy hamuumdu'joot, jaduhṉds miic̈h jim̱ mnócxät Dioswiinduum —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.

Mänitä häna'c-hajxy yhamooṉnä, ja'a Jesús hajxy hänajty jia wi'i yagho'ogaam̱bä. Cabä Jesús hajxy waam̱b miäyajtøønä je'eguiøxpä coo ja'a Jesús hajxy hänajty chähgø'øy.

35 Jiibiä Jesús hänajty yajnähixø'øy tsajtøgooty. Mänit miänaaṉ̃:

—Yø'ø häna'c-hajxy jii yajnähixøøbiä tsajtøgooty, tii hajxy jaduhṉ coo miäna'añ coogä David ja'a Cristo yhaphaty yhoc-haty.

36 Haa ca'a, jaduhṉ jim myiṉ̃ cujaayä maa ja'a Diosmädia'aguiän coo ja'a David hamdsooyyä jecy miänaaṉ̃:
Mänítøc̈hä Dios ja'a nWiindsøṉ xñämaayyä:
“Yaa miṉ häña'aw maac̈hä nhahooyhaampiän,
høxtä cóonøc̈hä mmädsip nga'a yajmäjädáacämät.”
Ja'a Dioshespírituhaamä David jaduhṉ jecy miänaaṉ̃.

37 Jaduhṉä David jecy miänaaṉ̃ coogä Cristo hänajty wyiindsøṉhaty. Hoorä, pø tøyhajt jaduhṉ coo ja'a David ja'a Cristo jaduhṉ jecy wyiindsøṉhajty, tii yø'ø jäya'ayhajxy coo miäna'añ

coogä David ja'a Cristo ñä'ä haphaty ñä'ä hoc-haty —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.

Jaanc̆h tehm̱ yhomiädoonä ja'a jäya'ayhajxy hänajty miädoy nebiä Jesús hänajty yajnähixø'øyän. Nämayyä jäya'ayhajxy hänajty.

38 Mänitä Jesús jiaac mänaaṉ̃:

—Yø'ø häna'c-hajxy jii yajnähixøøbiä tsajtøgooty, cab yø'ø miädia'agy hajxy mmäbójcät. Yoṉ̃witmøød hajxy nax̱y wiädity cajptooty je'eguiøxpä coo hajxy wyi'i yajcumaya'añ. Wi'i yajwiingudsähgø'øwaam̱b hajxy jaduhṉ.

39 Jiiby hajxy jia wi'i yhäña'awa'añ maa ja'a häñaabiejt yajxonjatypän, hädaa yaabä tsajtøgootypä, møød jim̱ maa ja'a cay hu'ugy nax̱y jiadyiijän.

40 Pero cabä quiuhdujthajxy ñä'ägädä hoyyä. Hix̱, pójcäxäbä yaamgto'oxiä tiøjc-hajxy. Hoy hajxy jaduhṉ jia jatcø'øy, jejcyjiatiä Dios hajxy jia wi'i pia'ya'axy. Pero jaanc̆h tehm̱ yhoyhoy hajxy jaduhṉ yajcumädow̱a'añii —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.

41 Mänitä Jesús jim̱ mädøyyä hoy yhøxta'agy maa ja'a jäya'ay xädø'øñ hajxy hänajty nax̱y quiuyoxø'øyän. Ja'a mäyøøjäya'ayhajxy, majiatiä xädø'øñ hajxy hänajty piäda'agy. Jim̱ä Jesús hänajty miähee'pna'ay.

42 Mänitä yaamgto'oxy tu'ug miejch. Jaanc̆h tehm̱ yhäyoob hänajty je'e. Mejtsmägo'xä häyoobä je'e quiugonøøyy.

43-44 Mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc ñämaayy:

—Huug hix̱ yø'ø yaamgto'oxy hajxy. Cøx̱iä yø'øduhṉ tøø yecy mäduhṉ̃tiä hijty miøødä, ja'a hijty ñägayaam̱biä. Pero yø'ø mäyøøhäna'c-hajxy, weeṉ̃tiä hajxy jaduhṉ ñä'ä puhyejcy.

13

1 Coo ja'a Jesúshajxy jiiby chajtøjpädsøøm̱y, mänitä jiamiød tu'ug miänaaṉ̃:

—Wiindsøṉ, huug hix̱ yø'ø tsajtøjc, jaanc̆h tehm̱ yajxóṉ yø'øduhṉ miuuc̆hä.

2 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Hoy huuc tehm̱ yheeb. Hoy yø'ø tøjc jaduhṉ jia cruundä, cøxaam̱b yø'øduhṉ jyida'añ. Hax̱it hatajø'øy yø'ø muuc̆h jiada'añ.

3 Mänitä Jesúshajxy jim̱ ñøcxy maa ja'a tuṉ hänajty xiøhatiän Olivos, jim̱ Jerusalén-woc-hawiimb. Coo hajxy jim̱ miejch, mänitä Jesús hanidiuhm̱duum hoy yhøxta'agy. Mänitä Pedro ja'a Jesús hajxy ñänøcxy, møødä Santiago, møødä Juan, møødä Andrés. Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

4 —Mänaads yø'ø tsajtøjc jaduhṉ jyida'añ. Mädyii hijxtáhṉdäts jaduhṉ cähxø'øgaam̱b coo hänajty jaduhṉ yhabaada'añ.

5 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Mniyajcopcø'øwóøjäp hajxy. Cab hajxy myajwiinhøønät.
6 Mayyä jäya'ayhajxy miṉ miäwiinhøøna'añ. Jaduhṉ hajxy hänajty miäna'ana'añ: “Høøčh je'e Cristo.” Mayyä jäya'ayhajxy hänajty jiaančh tehm̱ miäbøga'añ.
7 ’Coo hajxy mmädoyhádät coo tsip pleetä hänajty xii yaa tøø piädø'øgy, cab hajxy jaduhṉ mmäná'anät cooc tyijy ja'a naax̱wiimbä hänajty wyiimbida'añ. Homiänaajä tsip pleetä jiadyii.
8 Nimiädsibø'øwáaṉäp hajxy hänajty wiinghagajptjaty. Wiinduhm̱yhagajpt hujx hänajty ñaxa'añ. Jadáaṉäbä yuuxøø hänajty wiinduhm̱yhagajpt. Coo jaduhṉ jiada'añíi, hijxtahṉd jaduhṉ cähxø'tsoonaam̱b coo tsø'ty häyohn hočhähgøøñäjaty hänajty jiada'añii.
9 ’Mniyajcopcø'øwóøjäp hajxy mänit. Mäjahñdiuum hajxy hänajty mhida'añ. Xmiadsaam̱bä mmädsip hajxy hänajty. Mänit hajxy jim̱ xyajnøcxa'añ hagujc. Møød jim̱ maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän, xwiobho'ogaam̱b hajxy hänajty jim̱. Xyajnøcxaam̱b hajxy hänajty jim̱ maa ja'a gobiernä wyiinduumhajxiän, je'eguiøxpä cooč mijts xpiawädity. Jím̱høch hajxy jaduhṉ xmiädiá'agät gobiernäwiinduum.
10 Hix̱, cahnä naax̱wiimbä hänajty wyiimbityñä, cøxaam̱bä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy miädow̱a'añ wiinduhm̱yhagajpt.
11 Y coo hajxy jim̱ xyajnócxät hagujc, cab hajxy mänit mnädaj mnämáyät waam̱baty hajxy mhadsówät. Hix̱, ja'a Dios ja'a mädia'agy hajxy hänajty xmio'owaam̱b. Cab hajxy hänajty hamdsoo mmädia'aga'añ; ja'a Dioshespíritu hajxy hänajty xyajmädia'agaam̱b.
12 Hamiṉ̃ haxøpiä jäya'ayhajxy hänajty tu'que'ex ñiñähduga'añii coo hajxy yagho'ogøøjät. Jaanä jaduhṉä yhuung hajxy hänajty ñähdugaam̱bä. Ja'a muutsc-häna'c-hajxy, jaanä jaduhṉä tieedy hajxy hänajty tiunaam̱bä.
13 Nägøx̱iä mijtsä jäya'ay xmiähaṉhada'añ je'eguiøxpä cooč mijts xpiawädity. Pero pøṉ hänajty tøø miee'xtucy, hoy hänajty tøø jia ho'ogy, nähwa'adsaam̱b hänajty je'e.
14 ’Habaadaam̱b jaduhṉ coo ja'a haxøøgpä ca'a hoybä miedsa'añ maa ja'a Diostøjcän —pøṉ hädaa nocy capxp, ween jaduhṉ wyiinjuø'øy—. Mänitä Diostøjc jaduhṉ yajma'ada'añii. Coo ja'a haxøøgpä hajxy jaduhṉ mhíxät, mänit hajxy päyø'øguiä mnócxät tunjoot, pønjaty yaa tsänaaby Judeanaaxooty.
15 Pønjaty hänajty häñaaby tøjnähgøxp, ween ñä'ägä päyø'øgy, cap nøcxy tii jiiby yajpädsøm̱y tøgooty.

16 Pønjaty hänajty camjooty, cab jaduhn̲ jim̲ ñócxät maa ja'a
tiøjcän. Cap nøcxy jiiby tii yajpädsøm̲y, ni wyit ni tii.
17 Jaančh tehm̲ chaačhpøgaam̲bä to'oxiøjc-hajxy hänajty, ja'a
hajxy hänajty co'na'awaam̲bä, møød ja'a hajxy hänajty hu-
ungyajtsi'tspä.
18 Mmänuu'xtá'agäbä Dios hajxy coo tsø'ty häyohn ween
quia'a jadyii coo hänajty jiaančh tehm̲ tiøøchcä.
19 Jaančh tehm̲ yhoyhoyyä jäya'ayhajxy hänajty
chaačhpøga'añ. Ni mädyii tsaačhpä jaduhn̲ quia'a mäbaada'añ
neby hänajty jiada'añiijän, ni ja'a jecy nájxäbä, ni ja'a jaac
minaam̲bä.
20 Tøø ja'a Dios jaduhn̲ miäna'añ coo ja'a jäya'ayhajxy
hänajty jejcy quia'a tsaačhpøga'añ, je'eguiøxpä coo chocy
pønjaty jaduhn̲ tøø wyiimbiy. Coo ja'a Dios häxøpy jaduhn̲ tøø
quia'a mäna'añ, jejquiä jäya'ayhajxy häxøpy chaačhpøga'añ.
Ni pøn̲ häxøpy quia'a nähwa'adsa'añ.
21 'Coo mijts pøn̲ xñämá'awät coog tyijy ja'a Cristo hänajty jii
wiädity, cab hajxy mmäbǿgät.
22 Hix̲, mayyä jäya'ayhajxy hänajty wiädita'añ
mäwiinhøhm̲bä, cooc tyijy hajxy hänajty je'e Cristo, møød
cooc tyijy hajxy hänajty Dyiosquex̲iä. Piayajcähxø'øgaam̲biä
hijxtahn̲d hajxy hänajty hoy-yagjuǿøñäbä. Jaduhn̲ä
jäya'ayhajxy hänajty jia wi'i wyiinhøøna'añii, møød ja'a hajxy
hänajty Dioswiimbíyyäbä.
23 Mniyajcopcø'øwǿøjäp hajxy. Jäguem̲iä hajxy cham̲
nnäma'ay coo hajxy mniyajcopcø'øwǿøjät.
24 'Mänitxøøbä, coo ja'a tsaačhpä hänajty tøø ñajxnä, mänitä
xøø wyiingoodø'øwahñ møødä po'o.
25 Mänitä mamiadsa'a hänajty quia'awa'añ. Tsäyuyyaam̲b
hänajty jaduhn̲, tijaty jim̲ cuhdujtmøød tsajtcøxp.
26 Mänítøch hänajty ngäda'aga'añ jocjooty, høočh ja'a
Diosquex̲ypä. Møcmäjaamǿødhøch hänajty ngäda'aga'añ.
Yajxón̲høch hänajty mänit ngäda'aga'añ. Mänítøčhä
jäya'ayhajxy hänajty may xpia'hee'ptägø'øwa'añ.
27 Mänítøčhä nmoonsä tsajpootypähajxy hänajty nguexa'añ
coo hajxy jaduhn̲ quiøx̲y yajtu'ugmúgät pønjátyhøch
hänajty tøø nwiimbiy. Wiinduhm̲yhagajpt hajxy hänajty
wioomuga'añii.
28 'Høxtahm̲dsä higueraquepy, coo jaduhn̲ wiámät, hijx-
tahn̲d jaduhn̲ coo hänajty tøø pioodtägøøñä.
29 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, coo ja'a tsø'ty hajxy jaduhn̲
mhíxät nébiøch naam̲nä tøø nmädia'agy, hijxtahn̲d hänajty
jaduhn̲ cooč hänajty mobädajpä ngädaactägatsa'añ hädaa
yaabä naax̲wiin, høočh ja'a Diosquex̲ypä.

30 Cøxaaṃb jaduhṇ jiada'añii nébiøch naaṃnä tøø
nmädia'agy, cahnä jäya'ayhajxy hänajty quiøxy ho'ogyñä,
ja'a hajxy jäda'ahaty jugyhajpä. Tøyhajt jaduhṇ.
31 Cuhdägoyyaaṃbä tsajt møødä naaxwiimbä. Pero tsipcøxp
jaduhṇ tiøjiada'añ nébiøch chaṃ nmädia'aguiän.
32 'Ni pøṇ jaduhṇ quia'a najuø'øy mänaa jaduhṇ jiada'añii.
Jagooyyä Dios nidiuhṃ ñajuø'øy, ja'a hajxy nDeedyhájtäm.
Ni ja'a Diosmoonsähajxy jaduhṇ quia'a najuø'øy, ja'a ha-
jxy jiṃ tsajpootypä. Ni høøc̈h nga'a najuø'øy, høøc̈h ja'a
Diosquexypä.
33 'Paady, nähixi hahixø'ø hajxy mhídät homiänaajä,
je'eguiøxpä coo hajxy mga'a najuø'øy mänaa jaduhṇ jiada'añii.
34 Jii jäya'ay hänajty tu'ug, coo hänajty ñøcxa'añ jäguemnaax,
mänitä mioonsä ñämaayy coo ja'a tiøjc cwieendähájtäxät.
Nägøxiä hajxy jaduhṇ yhaagä nä'ä tuuṇgmooyyä. Jaduhṇä
tu'jäya'ay ñämáayyäbä coo jiṃ tiúnät maa ja'a tøghaawän,
weenä tøjc yaghawa'ac̈h jopy; tsuu jadähooc yhagøøguiumbät.
35-36 Ja'a cudøjcä mioonsähajxy, cab hajxy hänajty ñajuø'øy
mänaa ja'a wyiindsøṇhajxy hänajty miejtstägatsa'añ, pø
coodsøøñäp hänajty jaduhṇ, o pø tsuhṃdä hänajty, o pø
tu'tseey-yaaxø'øgy hänajty, o pø jobøøñäp hänajty. Nähix
hahixø'ø ja'a wyiindsøṇ hajxy jaduhṇ yhahíxät. Pø caj, coo
hajxy jaduhṇ jaguiapxiä ñähmejtspedøøjät, wehṇdä hajxy
hänajty mia'ay. Jaduhṇ mäwíinäts mijtspä, cab hajxy jaduhṇ
mnajuø'øy mänáajøch yaa ngädaactägatsa'añ hädaa yaabä
naaxwiin. Paady hajxy nähix hahixø'ø homiänaajä mnä'ägä
hídät.
37 Jadúhṇhøc̈hä jäya'ayhajxy nägøxiä nnämaabiä coo hajxy
nähix hahixø'ø ñä'ägä hídät homiänaajä.

14

1 Mejtsxøø ja'a pascuaxøø hänajty quia'a habaady
mänaa ja'a judíos tsajcaagy hajxy hänajty quiayyän, ja'a
cajpä tsoomiøødpä. Ja'a teedywiindsøṇhajxy, møødä
häna'c-hajxy, ja'a hajxy hänajty jiiby yajnähixøøbiä tsajtøgooty,
cojyquiapxytiuuṃb hajxy hänajty jaduhṇ nebiä Jesús hajxy
yajtsumøøjät høhṇda'agymiädia'agyhaam, jaduhṇ hajxy
jaduhṇ hoy yajyagho'ogøøjät.
2 Mänit hajxy näje'e ñiñämaayyä:
—Cab hajxy tsøc nej jatcøøyyäm coo ja'a cu'ug hajxy jaduhṇ
xñä'ä nähbädø'cämät.
3 Tøø ja'a Jesús hänajty yhäda'agy Betania. Jiṃ
hänajty miädsuugay maa ja'a Simón tiøjcän, ja'a hijty
leprapa'ammøødpä. Mänitä to'oxiøjc tu'ug miejch. Jiṃä
nardoperfume hänajty quiø'øgoṇhaty alabastro-vidriojooty.
Jaanc̈h tehṃ chowä nardoperfume hänajty ñøcxy. Mänitä

toˈoxiøjcä perfume-vidrio piuhy. Mänitä Jesús jaˈa perfume yajcuhtemøøyyä.

4 Mänitä jäyaˈayhajxy näjeˈe jiootmaˈty, jaˈa hajxy hänajty jim̲ pahäñaabiä. Mänit hajxy ñiñämaayyä:

—Cap yøˈø perfume jaduhn̲ cu yaghäyooyy.

5 Coo jaduhn̲ cu ñäˈägä tooˈcy, tsoobaadaam̲b yøˈø hijty, tägøøgmägoˈx-xøøguduñ̲. Jim̲ä häyoobädøjcä chow̲ hajxy jaduhn̲ cu miooyyä coo jaduhn̲ cu ñäˈägä tooˈcy.

Jaduhn̲ä toˈoxiøjc yhojjä.

6 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Weends yhity. Caˈa hajxy mwiˈi yhojy. Nébiøch yøˈø jaduhn̲ tøø xtiuñ̲än, cab jaduhn̲ ñejpiä; hoy jaduhn̲.

7 Homiänaajä mijtsä häyoobäjäyaˈay mhix̲y. Homiänaajä hajxy jaduhn̲ mbuhbédät. Pero høøčh, cábøch mijts jejcy xyhixaˈañ.

8 Xwyiingudsähgóøbiøch yøˈøyaˈay jaduhn̲, páadyhøčhä perfume jaduhn̲ xyajcuhtemøøyy. Jaduhn̲ miäbaady nej cooč̌h häxøpy tøø nhoˈoguiän. Jadúhn̲høch yøˈø hijty xyajnähdemaˈañ.

9 Majatiä Diosmädiaˈagy wiäditaˈañ wiinduhm̲yhagajpt jaˈa høøčhcøxpä, jaduhn̲ä jäyaˈayhajxy miädiaˈagaˈañ nébiøch yøˈøyaˈay naam̲nä tøø xtiuñ̲. Jaduhn̲ yøˈø homiänaajä jiahmiedsáan̲änä. Tøyhajt jaduhn̲.

10 Jim̲ä Jesús jaˈa jiamiøød hänajty tuˈug xiøhaty Judas Iscariote, jaˈa hajxy hänajty nämajmetspä. Mänitä Judas jaˈa teedywiindsøn̲ hoy miøødcojyquiapxytiuñ̲ coo jaˈa Judas jaˈa Jesús hänajty tiogaˈañ.

11 Coo jaˈa teedywiindsøn̲hajxy jaduhn̲ miädooyy, mänit hajxy jaduhn̲ jiaanč̌h tehm̲ xioon̲daacpøjcy. Mänitä Judas yajwiinwaan̲øøyyä coo xädøˈøñ hänajty mioˈowaˈañii. Mänitä Judas tiägøøyy wiinmaabiä nebiä Jesús paquiä yajcøˈødägóˈøwät.

12 Mänitä pascuaxøø yhabaatnä. Jaduhn̲ä judíoshajxy hänajty quiuhdujthaty coo tsajcaagy hajxy nax̲y quiay, jaˈa cajpä tsoomiøødäbä. Jaduhn̲ hajxy hänajty quiuhdujthajpä coo meeghuung hajxy nax̲y yox̲y jaˈa pascuaxøøjooty. Mänitä Jesús jaˈa jiamiøød miäyajtøøw̲ä:

—Maadaˈa yhoyyä coo pascuaxøø hajxy häyaa nwiindsuugáayyämät.

13 Mänitä Jesús jaˈa jiamiøød nämetsc ñämaayy:

—Nøcx hajxy jim̲ Jerusalén. Jim̲ä jäyaˈay hajxy tuˈug mbaadaˈañ nøøgón̲.

14 Jeˈeds hajxy mbaduˈubógäp. Mänit hajxy mbadøjtägóˈøwät. Mänitä cudøjc hajxy mnämáˈawät: “Jaˈa nWiindsón̲ højts jaduhn̲ tøø xwyiinguex̲y coo højts nyajtøwät maa højtsä pascuaxøø häyaa tsuu nwiindsuugáyät.”

15 Mänit mijtsä cudøjc cuarto nøcxy xyajnähixø'øwa'añ
nähbettøjcøxp. Jaanc̈h tehm̱ quiäruundä ja'a cuarto jaduhṉ
møød yajxoṉä. Jim̱ä cay hu'ugy hajxy mnähix̱ mhahixǿ'øwät
coo hajxy jim̱ ndsuugayáaṉäm —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.
16 Mänit hajxy nämetsc jiaanc̈h nøcxy jim̱ cajptooty. Ji-
aanc̈h paat hajxy jaduhṉ neby hajxy hänajty tøø ñäma'ayiijän.
Mänitä tsuugay hajxy tiägøøyy nähix̱ hahixøøbiä.
17 Coo quioodsøøñä, mänitä Jesúshajxy jim̱ ñøcxy maa
ja'a pascuaxøø hajxy hänajty wyiindsuugaya'añän, møødä
jiamøødhajxy ja'a jaac nämajcpä. Mänit hajxy tiägøøyy caabiä.
18 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Tú'ughøch mijts mjamiød xñäxø'øwø'øwa'añ. Quipxy
hajxy je'e cham̱ xmiødcaamiújcäm. Tøyhajt jaduhṉ —nøm̱ä
Jesús miänaaṉ̃.
19 Mänit hajxy nägøx̱iä jiootmadiägøøyy. Mänit hajxy
tiägøøyy niñämáayyäbä:
—Nej, høøc̈h je'eda'a tyijy xñänøøm̱bä.
20 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Mijts mjamiød jaduhṉ tu'ug jatcø'øwaam̱b, näguipxiä
tsajcaagy hajxy jaduhṉ jiiby xmiødpaguhmá'tsäm texyjooty.
21 Høøc̈h, ja'a Diosquex̱ypä, jadúhṉhøch njada'añ nhab-
eta'añ nepy jim̱ myiñän cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän.
Tøjiadaam̱bä Diosmädia'agy jaduhṉ. Pero ja'a cráajøch jaduhṉ
xñähdugaam̱bä, jaanc̈h tehm̱ yhoyhoy jaduhṉ chaac̈hpøga'añ.
Maas hoy häxøpy coo quia'a nä'ägä naax̱wiimbädsøøm̱y
—nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.
22 Caabyñä ja'a Jesúshajxy hänajty, mänitä Jesús ja'a tsaj-
caagy quionø'cy. Mänitä Dios ñämaayy: “Dioscujú'uyäp.”
Mänitä jiamiødä tsajcaagy nägøx̱iä yajnäguidøøyy. Mänit
miänaaṉ̃:
—Cay hädaa hajxy; høøc̈h nni'x ngopc hädaa —nøm̱ä Jesús
miänaaṉ̃.
23 Mänitä Jesús ja'a vaso quionø'cy, ja'a hänajty vinomøød pä.
Mänitä Dios ñämáaguiumbä: “Dioscujú'uyäp.” Mänitä Jesús ja'a
vino yhuuctsohṉ̃. Mänitä jiamiød mioyy. Nägøx̱iä hajxy
jaduhṉ yhuucy.
24 Mänitä Jesús miänáaṉgumbä:
—Høøc̈h nnø'ty hädaa. Hijxtahṉd hädaa jaduhṉ
cooc̈hä nnø'ty nyajxee'xa'añ cooc̈hä jäya'ayhajxy hänajty
nnähho'tu'uda'añ. Jadúhṉhøc̈hä cuhdujt nyajtødiägø'øwa'añ,
ja'a Dios ja'a Abraham jecy miødyajcuhdújcäbä.
25 Tøyhájthøch jaduhṉ nnämá'awät, cábøc̈hä vino
nhuuctägatsa'añ høxtä cóonøch hänajty jim̱ tøø nnøcxtägach
maac̈hä nDeediä wyiinduumän. Mänítøc̈hä vino jem̱ybiä
nhuucmadsa'añ —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.

26 Mänitä Jesús ja'a Dioshøy hajxy yhøøyy, møødä ji-
amiøødtøjc. Mänit hajxy jim̱ chohñ. Mänit hajxy jim̱ ñøcxy
maa ja'a tuṉ hänajty xiøhatiän Olivos.
27 Mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc ñämaayy:
—Nägǿx̱iøčh mijts xñähgue'ega'añ, je'eguiøxpä cooč̆h
nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøgaaṉä. Jaduhṉ jim̱ myiñ
cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: "Nyagho'ogáam̱biøčh̆ä
meegcueendähajpä. Cøxaam̱bä meeghajxy piäyø'øga'añ. Xii
yaa hajxy ñøcxø'øwa'añ."
28 Cooč̆h hänajty tøø nho'ogy, mänítøch jadähooc nju-
jypiøjtägatsa'añ. Mänítøch jim̱ nnøcxa'añ Galilea. Mänítøch
mijts jim̱ nøcxy xpiaada'añ —nøm̱ä Jesús miänaañ.
29 Mänitä Pedro ja'a Jesús ñämaayy:
—Høøčh mäbøcypiä, cábøch miičĭh mänaa nbuhwa'adsa'añ,
hoy miičĭh hajxy nägøx̱iä xjia puhwá'adsät.
30 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Tøyhájthøch miičĭh nnämá'awät, häyaa coods miičĭh
tägøøghooc mniguiugapxa'añii cooč̆h tyijy xquia'a hix̱iä.
31 Pero Pedro, tehṉgajnä je'e jiaac miänaañ:
—Cábøch mänaa nniguiugapxa'añii cooč̆h tyijy miičĭh nga'a
hix̱iä, hóyhøch miičĭh quipxy nja møødhó'ogät —nøm̱ä Pedro
miänaañ.
Jaduhṉ hajxy nägøx̱iä piahadsoobä.
32 Mänitä Jesúshajxy jim̱ ñøcxy maa hänajty xiøhatiän Getse-
maní. Mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc ñämaayy:
—Jiids hajxy huuc häña'aw, nøcxy nhuuc Diospa'ya'axy.
33 Mänitä Jesús ja'a Pedro hawiing miøødnøcxy, møødä
Santiago, møødä Juan. Mänitä Jesús hoyhoy jiaanč̆h tehm̱
jiootmabiøjcy.
34 Mänitä Pedrohajxy ñämaayyä:
—Hoyhóyhøch jaduhṉ njaanč̆h tehm̱ jiootmayhaty. Høxtä
ho'ogáam̱bøch nnijiäwø'øyii. Huuc mähmø'øw hajxy yaa.
Cab hajxy mmaahó'ogät. Jujcy hajxy mhídät —nøm̱ä Jesús
miänaañ.
35-36 Mänitä Jesús weeñtiä jiaac nøcxy. Mänit jaduhṉ
miägutscädaacy. Mänitä Dios tiägøøyy mänuu'xtaacpä: "Teedy,
mee'x, coo miičĭh jaduhṉ cu mga'a mänaañ, cábøch häxøpy
ndsaačhpøga'añ nébiøch cham̱ nmänaxa'añän. Pero cábøčh̆ä
nguhdujt yhídät nébiøčh̆ä njoot jia tsoquiän. Miičĭhä mguh-
dujt jaduhṉ nä'ägädä hidaam̱b."
37 Mänitä Jesús jim̱ ñøcxtägajch maa ja'a Pedrohajxy hänajty
tøø miähmø'øyän. Coo jim̱ miejch, mänit jaduhṉ yhijxy coo
hajxy hänajty tøø quiøx̱y maaho'ogy. Mänitä Pedro ñämaayyä:
—Simón, nej, mmaabä. Nidu'hora miičĭh tøø mga'a
mee'xtucy.

38 Jujcy hajxy hit. Tehn̲gajnä ja'a Dios hajxy mba'yá'axät.
Jaduhn̲ä møjcu'ugong hajxy xquia'a jøjcapxǿ'øwät. Jia tsojpiä
mjoothajxy jaduhn̲ coo hajxy jujcy mhídät, pero cabä mni'x
ja'a mgopc-hajxy jaduhn̲ miee'xtuga'añ.
39 Mänitä Jesús ja'a Dios hoy pia'yáax̲cumbä. Jaduhn̲
jadähooc ñämänaanǿøguiumbä.
40 Mänit jadähooc miéjtscumbä maa ja'a Pedrohajxy hänajty
tøø miähmø'øyän. Tøø hajxy hänajty miaahó'cumbä. Hix̲,
tøø hajxy hänajty jiaanc̆h tehm̲ yhanuu'xø'øy. Coo hajxy
jaduhn̲ yujxä, cab hajxy hänajty ñä'ägä najuø'øy waam̲b hajxy
yhadsówät.
41 Coo ja'a Jesús jaduhn̲ miejch ja'a miädägøøghoocpä, mänit
miänaan̲nä:
—Nej, je'enä hajxy mwi'i mia'ayñä. Ween tiuhn̲ä.
Tøø yhabaatnä cooc̆hä cahwiindøyhäna'c-hajxy
xquiø'ødägø'øwaan̲nä, høøc̆h ja'a Diosquex̲ypä.
42 Pädǿ'näts hajxy. Jam̲ hajxy. Xim̲ä craa myiñ̲ ja'ac̆h
jaduhn̲ xyajcø'ødägø'øwaam̲bä.
43 Jim̲ä Jesús hänajty miädia'agyñä, mänitä Judashajxy
miejch, møødä majiäya'ay, haagä espada-cap. Näje'e ha-
jxy hänajty wiojptcappä. Ja'a teedywiindsøn̲hajxy jaduhn̲
mäguejx, møødä häna'c-hajxy jiiby yajnähixøøbiä tsajtøgooty,
møødä majjäya'adiøjc-hajxy.
44 Tøø ja'a Judashajxy hänajty quiojyquiapxytiuñ̲: "Ja'ac̆h
hänajty ndsu'xaam̲biä, je'e hänajty je'e. Mänit hajxy mmádsät.
Mänit hajxy nøcxy mdsum̲y", nøm̲ä Judas hänajty tøø
miäna'añ.
45 Mänitä Judas ja'a Jesús ñämejch. Mänit ñämaayy:
—¡Wiindsǿn̲!
Mänitä Judas ja'a Jesús jiaanc̆h tsu'xy.
46 Mänitä Jesús miajtsä.
47 Ja'a Jesús ja'a jiamiøød tu'ug, jim̲ä espada hänajty
miøjnädaw̲haty. Coo jaduhn̲ yhijxy coo ja'a Jesús hänajty tøø
miac̆hii, mänitä yhespada jiuu'pädsøøm̲y. Mänitä teedywi-
indsøn̲ä mioonsä tu'ug tiaatspujxtuutä.
48 Mänitä Jesús ja'a majiäya'ay ñämaayy:
—Tiic̆h hajxy jaduhn̲ coo tøø xñämiñ̲ espada-cap wojptcap.
Tiic̆h hajxy xyhix̲y, mée'tspäjä.
49 Tiic̆h hajxy jim̲ coo xquia'a majtspä tsajtøgooty.
Nébyhøch hajxy jaduhn̲ høxtä yaa tøø xñämiñ̲. Nej, ca'a,
jabom̲-jabóm̲høch hijty jim̲ nøcxy nyajnähixø'øyä. Pero
páadyhøch cham̲ njaty nhabety, jaduhn̲ä Diosmädia'agy
tiøjiádät ja'a høøc̆hcøxpä.
50 Nidiuhm̲ä Jesús hänajty jiaac mädia'agy. Tøø ja'a ji-
amiøødhajxy hänajty quiøx̲y päyø'øgy.

51 Jim̱ä høxcujc-häna'c ja'a Jesús hänajty tu'ug piawädijpä,
poobwit-nähcäjeeṉä. Mänit jaduhṉ jia madsaaṉä.
52 Mänitä poobwit yajniñähnajptuutä. Nähwa'ads høxwa'ads
je'e piäyø'cy.
53 Mänitä Jesús yajnøcxä maa ja'a teedywiindsøṉ wyiindu-
umän, ja'a jaac tehm̱ miøjpä. Mänitä teedywiindsøṉhajxy
jiaac tehm̱ miejch, møødä majjäya'adiøjc-hajxy, møødä
häna'c-hajxy jiiby yajnähixøøbiä maa ja'a tsajtøjcän.
54 Jim̱ä Pedro hänajty jäguem̱juøøby piadäna'ay maa ja'a
teedywiindsøṉ tiøjwiingøn. Mänit jim̱ piahøxtaacy maa ja'a
hadänaabiähajxy hänajty jiøømba'axam̱iän.
55 Jim̱ä teedywiindsøṉhajxy hänajty jia wi'i wyiin-
mahñdyhaty nebiä Jesús hajxy yajyagho'ogøøjät. Pero cab
hajxy hänajty ñä'ägä wiinmahmybiaady.
56 Hix̱, hoyyä Jesús hajxy hänajty nämay jia nähøønø'øy,
wiingaty hajxy hänajty miädia'agy; cab hajxy hänajty
tiu'ugmädia'aguiä.
57-58 Mänitä wiinghäna'c-hajxy tiänaayyø'cy; nøm̱ hajxy je'e
miänaam̱bä:
—Tøø højts jaduhṉ nmädoy coo jaduhṉ miänaaṉ̃:
“Hädaa tsajtøjc, jäya'ayhajxy hädaa hädiuuṉ. Pero høøčh,
nyajnajtsjidǿ'øwäbøch hädaa. Cudägøøgxǿøyyøčhä wiingpä
nhädiuuṉdägátsät. Ca'a jiäya'ayhajxy je'e hädiúnäp” —jaduhṉ
hajxy je'e yhøhṉdaacpä.
59 Ni je'e hajxy hänajty quia'a tu'ugmädiá'aguiäbä.
60 Mänitä teedywiindsøṉ tiänaayyø'cy majiäya'ayhagujc, ja'a
tehm̱ miøjpä. Mänitä Jesús ñämaayyä:
—Nej, cab jaduhṉ mnä'ä hadsowa'añä waam̱baty hajxy
miäna'añä.
61 Pero cabä Jesús waam̱b ñä'ägä hadsooyy. Mänit
ñämáayyägumbä:
—Nej, tøyhajt jaduhṉä coo miičhä Dios tøø xquiex̱iä, Nej,
miičhä Dios xyHuunghajpä.
62 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Tøyhajt jaduhṉ. Høøčh je'e. Xyhixáam̱bøch mijts
jaduhṉ cooč h jim̱ nhäña'awa'añ Dioswiinduum, maa ja'a
yhahooyhaampiän. Mänítøch hajxy jadähooc xyhixáaṉgumbä
cooč h hänajty yaa ngädaactägatsa'añ hädaa yaabä naax̱wiin.
Jocjóotyhøch hänajty nmänaca'añ.
63 Mänitä teedywiindsøṉ ja'a wyit quiøø'ch. Paady jaduhṉ
jiatcøøyy coo hänajty jiaanč h tehm̱ jiootma'ady. Mänit
miänaaṉ̃:
—Tii testigo hajxy jaduhṉ nnä'ä jaac wáaṉämät.

64 Tøø hajxy jaduhn̲ mhamdsoo mädoy coo ja'a Dios tøø
miägapxtägoy. Waam̲b hajxy jaduhn̲ mmäna'añ, neby hajxy
ndúun̲ämät.
Haagä jaduhn̲ hajxy miänaañ̲ cooc tyijy ja'a Jesús tøø
quiädieey, møød cooc ween yagho'ogyii.
65 Mänitä Jesús tiägøøyyä wiingutsujóøyyäbä. Mänit wyiin-
gux̲odsøøyyä. Mänit wyiingutexøøyyä. Mänit ñämaayyä:
—Najuø'øw pøn̲ xquiojx.
Mänitä hadänaabiädøjc ja'a Jesús hajxy wyiingul̲a'abøøyy.
66-67 Y ja'a Pedro, jiiby hänajty je'e hanaax̲yp jiøømba'axam̲y
maa ja'a tøjwiingän. Mänitä teedywiindsøn̲ä qyix̲ymoonsä
tu'ug miejch maa ja'a Pedro hänajtiän. Coo ja'a Pedro jaduhn̲
yhijxä, mänit wyiinhee'ppejtä. Mänit ñämaayyä:
—Nax̲y miiči̇h yø'ø Jesús mmøødwädity, túhm̲äts. Haagä
Nazaret hajxy mdsooñ nämetsc, túhm̲äts.
68 Mänitä Pedro ñijiøgapxä:
—Ni nga'a híx̲iøch yø'ø. Ni nga'a najuó'øyhøch jaduhn̲ tiiči̇h
jaduhn̲ xjia wi'i yajmøødmädiaacp —nøm̲ä Pedro yhøhn̲daacy.
Mänitä Pedro quiuraabädsøøm̲y. Mänitiä tseey tu'ug jiaanči̇h
yaaxø'cy.
69 Mänitä quix̲ymoonsä ja'a Pedro yhíjxcumbä. Mänitä
jäya'ayhajxy ñämaayyä, ja'a hajxy hänajty jim̲ jaac padänaabiä:
—Xii Jesús jiamiøød tu'ug. Je'e yø'ø —nøm̲ä quix̲ymoonsä
miänaañ̲.
70 Mänitä Pedro jadähooc ñiguiugápxägumbä. Cab jaduhn̲
ñä'ä jegøøyy, mänitä Pedro ñämáayyägumbä:
—Mbawädijpy miiči̇hä Jesúspä, túhm̲äts. Nyo'mädooby højts
jaduhn̲ coo miiči̇h jim̲ mdsooñ Galilea.
71 Mänitä Pedro jadähooc miänáaan̲gumbä:
—Tøyhajt, cábøch jaduhn̲ nnä'ägä hix̲iä pøn̲ hajxy jaduhn̲
mja mädiaacypy.
Tähooccapx̲iä ja'a Pedro jaduhn̲ miänaañ̲ cooc tyijy ja'a Jesús
hänajty quia'a nä'ägädä hix̲iä.
72 Mänitiä tseey miämetsc-hoocpä yáax̲cumbä. Mänitä
Pedro jiahmiejtstaacy coo ja'a Jesús hänajty tøø miäna'añ:
“Cahnä tseey hänajty miämetsc-hoocpä ya'axy, tøø miiči̇h
hänajty tägøøghooc mniguiugapxyii cooči̇h miiči̇h hänajty
xquia'a hix̲iä.” Mänitä Pedro jiøøguioo'ty coo ja'a tseey
miämetsc-hoocpä jiaanči̇h yaax̲y.

15

1 Coo jiobøøyy, mänitä teedywiindsøn̲hajxy nägøx̲iä
yhamugøøguiumbä, møødä majjäya'adiøjc-hajxy, møødä
häna'c-hajxy jiiby yajnähixøøbiä tsajtøgooty. Mänit hajxy
quiojyquiapxytiuuñ̲ nebiä Jesús hajxy hänajty tiuna'añ.

Mänitä Jesús hajxy quiøˈøxojch. Mänitä Pilato hajxy hoy yajcøˈødägøˈøy maa jeˈe hänajty guiobiernähatiän.

2 Mänitä Pilato jaˈa Jesús miäyajtøøyy:

—Nej, tøyhajt jaduhn̲ä coo miiči̇chä judíoshajxy xguiobiernähatiä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøyhajt jaduhn̲.

3 Madiuˈu jaˈa teedywiindsøn̲ jaˈa Jesús hajxy hänajty jia wiˈi ñäxøˈøwøˈøy. Pero cabä Jesús hänajty waam̲b ñäˈägä hadsooyy.

4 Mänitä Pilato miänáan̲gumbä:

—Nej, caj mhadsowaˈañä. Madiuˈu miiči̇h hajxy xjia wiˈi ñäxøˈøwøˈøy —nøm̲ä Jesús ñämaayyä.

5 Pero cabä Jesús waam̲b ñäˈägädä hadsooyy. Jiaanči̇h tehm̲ yagjuøøyy jaˈa Pilato jaduhn̲ coo jaˈa Jesús jaduhn̲ quiaˈa näˈägädä hadsooyy.

6 Jaduhn̲ä Pilato hänajty jomøjt-jomøjt quiuhdujthaty coo xøø hänajty jiadyii, mänitä tsum̲yjiäyaˈay nax̲y tuˈug yajpädsøm̲y, jaˈa judíoshajxy hänajty yajnähdijpiä.

7 Jiibiä jäyaˈayhajxy hänajty näjeˈe chum̲yči̇häna'ay. Tsip hajxy hänajty tøø yagjadyii. Tøø hajxy hänajty miäjäyaˈay-yaghoˈogy. Tuˈugä tsum̲yjiäyaˈay hänajty xiøhaty Barrabás.

8 Coo jaˈa cuˈughajxy jim̲ miejch maa jaˈa Pilato wyiinduumän, mänitä Pilato hajxy jaduhn̲ ñämaayy coo jaˈa tsum̲yjiäyaˈay tuˈug yhøxmádsät.

9 Mänitä Pilato yhadsooyy:

—Nej, jaduhn̲ hajxy mmänaˈañä cooči̇hä Jesús nhøxmádsädä, jaˈa tyijy hajxy mgobiernähajpiä.

10 Paadiä Pilato jaduhn̲ miänaañ̲, ñajuøøby hänajty jeˈeduhn̲ tiiguiøxpä jaˈa Jesús coo yajcøˈødägøøyyä jaˈa teedywiindsøn̲. Paadiä Jesús jaduhn̲ yajcøˈødägøøyyä jeˈeguiøxpä coo jaˈa miädiaˈagy hänajty quiaˈa yajmädsójcäxä.

11 Mänitä teedywiindsøn̲ jaˈa cuˈug hajxy jiøjcapxøøyy coo jaˈa cuˈughajxy jaduhn̲ miäná'anät coo jaˈa Jesús ween quiaˈa høxmači̇hii, weenä Barrabás ñäˈägä høxmači̇hii. Coo jaˈa cuˈughajxy jaduhn̲ jiaanči̇h mänaañ̲,

12 mänitä Pilato jaˈa cuˈug jadähooc miäyajtøøyy:

—Y yøˈø Jesúsäts, jaˈa tyijy hajxy mgobiernähajpiä, neby hajxy yøˈø myajnähdijy nébiøch yøˈø ndúnät.

13 Mänitä cuˈughajxy møc yaax̲y:

—Møjpahbet hajxy cruzcøxp.

14 Mänitä Pilato miänáan̲gumbä:

—¡Pero tisän! Tii tøø quiädieey.

Mänit hajxy maas møc yáax̲cumbä:

—Møjpahbet hajxy cruzcøxp.

15 Mänitä Pilato jiaanč̌h mänaañ coo ja'a Barrabás hajxy
ween nøcxy yajpädsømy pujxtøgooty. Hix, cabä Pilato ja'a
cu'ug hänajty yagjootma'ada'añ. Mänitä Pilato miänaañ coo
ja'a Jesús wiobho'ogøøjät. Mänit miänáaŋgumbä coo ja'a Jesús
hajxy nøcxy cruzcøxp miøjpahbety.

16 Mänitä soldado ja'a Jesús hajxy yajnøcxy maa ja'a hagu-
jcän. Mänitä soldado ja'a jiamiøød hajxy quiøxy møjyaaxy.
17 Mänitä Jesús hucywyit yajnähtämoogøøyyä. Mänitä hap-
tycorona yajcuhjenøøyyä.
18 Mänitä Jesús tiägøøyyä wiinyáaxäbä:

—¡Viva ja'a Jesús, ja'a judíoshajxy jaduhŋ guiobiernähajpiä!
¡Viva!

Jaduhŋä Jesús hänajty wyiinwooñii.
19 Mänit hoyhoy wiojpä quiuhduum paxyhaam. Møød wyi-
ingutsujøøyyä. Mänit wyiinjijcädaacä. Jaduhŋä soldadohajxy
hänajty jiatcø'øy nebiä wyiingudsähgøøbiän.
20 Pero wyiinwohmbiä Jesús hajxy hänajty jaduhŋ. Mänitä
hucywyit hajxy yajtsijy. Mänitä yhamdsoo wit yajpøgøøyyäxä.
Mänit hajxy yajnøcxy maa hajxy hänajty miøjpahbeda'añän.

21 Mänitä jäya'ay hajxy tu'ug jiøjcubaadøøyy. Camjooty
hänajty tøø yhoy. Simón hänajty xiøhaty. Jim hänajty chooñ
Cirene. Jue'e yhuunghajxy hänajty xiøhaty Alejandro møødä
Rufo. Jimä Jesús cruz hänajty chømä. Mänitä Simón hadsip
ñämaayyä coo ja'a Jesús ween piuhdsømø'øy. Mänitä Simón
ja'a cruz jiaanč̌h tsømø'cy.

22 Mänitä Jesús yajmejtsä maa ja'a nähgaphuung hänajty
xiøhatiän Gólgota. Jaduhŋä nähgaphuung hänajty quiähxø'øgy
nebiä ho'ogyjiäya'aguiopcän, paady hajxy jaduhŋ yajxøbejty
Gólgota.
23 Mänitä Jesús vino jia mooyyä. Mirra ja'a vino hajxy
hänajty tøø yajmädemø'øy. Pero cabä Jesús jaduhŋ ñä'ägä
huucy.
24-25 Mänitä Jesús miøjpahbejtä cruzcøxp. Møjpetyxiøø
hänajty jaduhŋ. Tøø ja'a Jesús ja'a wyit hänajty jadähooc
yajtsíjjäxä. Mänitä soldado ja'a Jesús ja'a wyit hajxy tiägøøyy
yajniguiuhäyø'cäbä.
26 Mänit hajxy jim yuugjahy cruzcopcuhduum tiiguiøxpä
ja'a Jesús jaduhŋ coo miøjpahbejtä: “Hädaa ja'a judíoshajxy
guiobiernähajpy”, nøm hajxy jim quiujahy.
27 Mänitä mee'tspähajxy nämetsc miøjpahbéjtäbä. Tu'jäya'ay
miøjpahbejtä maa ja'a Jesús yhahooyhaampiän. Jatu'ug
miøjpahbéjtäbä maa ja'a Jesús yhanajtyhaampiän. Cujcä Jesús
jaduhŋ hoy piäda'agyii.

28 Coo ja'a Jesús ja'a mee'tspä jaduhn näguipxy miøødho'cy,
jaduhnä Diosmädia'agy tiøjiajty maa jaduhn myiñän cujaay:
“Haxøøghäna'c jaduhn pianänøømä.”
29 Ja'a jäya'ayhajxy hänajty jaduhn jim naxøøbiä, høxtä
yagjuøøby hajxy hänajty coo ja'a Jesús hajxy jim yhijxy
cruzcøxp. Møød hajxy hänajty wyiinwooñ:
—Ja'a, miiči mahñdy ja'a tsajtøjc mwi'i yagjidaam̲by, y
cudägøøgxøøyyä mahñdy miiči je'e mhädiuundägátsät.
30 Pø tøy miiči møcmäjaa mjaanči møødä, tiids miiči jim
coo mga'a mänacy cruzcøxp. Jadúhnäts mbäyø'øgät —nøm̲ä
Jesús ñämaayyä.
31 Jaanä jaduhnä teedywiindsøn̲hajxy hänajty
miäwiingapxpejpä, møødä häna'c-hajxy hänajty jim
yajnähixøøbiä maa ja'a tsajtøjcän. Jaduhn hajxy hänajty
ñiñäma'ayii:
—Tøø yø'ø wiinghäna'c may yajnähwa'ači, pero caj yø'ø
hamdsoo hoy yajniñähwa'adsa'añii. Jaduhn hijty ñibiäda'agyii
nebiä Dioshuungän. Jaduhn hijty niñänømyii cooc tyijy ja'a
judíoshajxy guiobiernähaty.
32 Mänit hajxy häyaa njaanči mäbøjcämät, nägooyyä jim
miänácät cruzcøxp.
Jaanä jaduhnä mee'tspähajxy hänajty miäwiingapxpejpä, ja'a
Jesús hajxy hänajty näguipxy tøø miødmøjpahbedyíijäbä.
33 Nägooyyä quiujyxiøøjøøyy, mänit jaduhn cøjx wyiin-
goodsø'øy. Tägøøghora jaduhn yhijty wiingoods.
34 Coo ja'a xøø jaduhn wyiinjajtúutcumbä, mänitä
Jesús møc yaax̲y: “Eloi, Eloi, lema sabactani.” Jaduhn
miädia'agytiägø'øy: “Diosteedy, Diosteedy, tiiči coo tøø
xñähgue'egy.”
35 Jim̲ä jäya'ayhajxy hänajty näje'e miähee'pna'ay. Coo hajxy
jaduhn miädooyy, mänit hajxy miänaañ:
—Mädow̲, Elíasäda'a møjyáax̲äp.
36 Mänit tu'jäya'ay esponja hoy quioñ päyø'øguiä. Mänit
jiiby piama'tsnajxy xunvinojooty. Mänitä esponja yujxojch
pax̲yjøbhaam. Mänitä Jesús yaghagaabøøyyä coo jaduhn wyi-
inmúugät. Mänit jaaya'ay miänaañ:
—Tsøc huuc híjxäm pø minaam̲bä Elías, pø yajmänacáan̲äbä
Jesús cruzcøxp.
37 Mänitä Jesús møc yáax̲cumbä. Mänit yho'nä.
38 Tuun̲ä ja'a Jesús jaduhn ñä'ä ho'cy, mänitä
tsajtøjc-hadøødiujt cujjiä quiøø'tswa'xy. Quiuhduum
chohndaacy, høxtä yhøx̲haam jaduhn yhagøødsøøyy.
39 Jim̲ä capitán ja'a Jesús hänajty tu'ug wyiindäna'ay. Coo
yhijxy coo ja'a Jesús hänajty tøø yho'ogy, mänit miänaañ:
—Tøyhajt yø'øduhn hijty Dyioshuungä.

40 Jiṃä tajjäyaˈayhajxy hänajty näjeˈe miähееˈpnaˈay
jäguеṃjuøøby. Jiṃä María hänajtypä, jaˈa hänajty jiṃ tsohṃbä
Magdala, møødä Salomé. Jaˈa María, jaˈa Santiago møødä
José tiaj, jiṃ hänajty jeˈebä. Jaˈa muutspä Santiago jaduhṇ
ñänøøṃby.

41 Hädaa tajjäyaˈayhajxy, quipxiä Jesús hajxy hänajty tøø pi-
awädity jiṃ Galilea. Tøø hajxy hänajty piuhbety mänaa hänajty
jiṃ tøø yhitiän. Y coo jaˈa Jesús jaduhṇ piejnä Jerusalén,
quipxy hajxy piabejty, näguipxy møødä wiingjäyaˈayhajxy
nämay.

42-43 Jaˈa viernes hänajty tsuujøøby. Jaˈa pooˈxxiøø hänajty
tsohṇdaˈagaaṃb, jaˈa pascuaxøø. Ñähix̱ yhahixøøbiä
judíoshajxy hänajty jaˈa pascuaxøøgøxpä. Jiṃä jäyaˈay hänajty
tuˈug chooñ Arimatea. José hänajty xiøhaty. Jiṃ hänajty
miøjtuuṇgmøødä tsajtøgooty. Jaanc̈h tehṃ yhojiäyaˈayä José
hänajty. Jiøbhijxyp hänajty jaduhṇ coo jaˈa Dios jaˈa møcmäjaa
hänajty yajcähxøˈøgaˈañ. Mänitä José jaˈa Pilato jaˈa Jesús
ñaax̱niˈx hoy miäyujwaaṇä. Hix̱, cabä José jaˈa Pilato hänajty
chähgøˈøy.

44 Cahnä Pilato hänajty miädoyhatyñä coo jaˈa Jesús hänajty
tøø yhoˈnä. Yagjuøøyy jeˈeduhṇ coo jaˈa Jesús paquiä yhoˈcy.
Mänitä Pilato jaˈa capitán miøjyaax̱y. Mänit miäyajtøøyy
mäduhnajtä jaˈa Jesús yhoˈcy.

45 Coo jaˈa Pilato jaduhṇ yhawáaṇäxä coo jaˈa Jesús
hänajty tøø jiaanc̈h hoˈogy, mänit miänaañ coo jaˈa José jaˈa
hoˈogyjiäyaˈay ween yajmänacy cruzcøxp.

46 Mänitä José sábana hoy jiuy. Mänitä Jesús hoy yajmänacy
cruzcøxp. Mänit ñähbijty ñähmojch sábanahaam. Mänit hoy
yajnaax̱tägøˈøy tsaajutjooty. Mänitä tsaajut jaˈa tsaa hajxy
yaghadäguejtägooyy.

47 Jiṃä Maríahajxy hänajty miähееˈpnaˈay, møødä Mag-
dala-tsohṃbä, møødä José tiaj.

16

1 Coo jaˈa pooˈxxiøø hänajty tøø ñajxnä, mänitä María per-
fume hajxy hoy jiuy, møødä Magdala-tsohṃbä, møødä Santi-
ago tiaj, møødä Salomé. Jaˈa Jesús jaˈa perfume hajxy hänajty
yajnähjaaxaaṃby.

2 Cujaboom jopy jaˈa Maríahajxy jiṃ ñøcxy maa jaˈa Jesús
hänajty tøø ñaax̱tägøˈøyän. Näxøø hänajty jeˈe. Tøø jaˈa xøø
hänajty piädsøøṃnä.

3 Tuˈhaamnøcxpä hajxy tiägøøyy niñämáayyäbä:

—Pøṇä tsaa häyaa hadäguejtúˈudäp.

4 Tehm̱ miejtsp hajxy hänajty jim̱, mänitä tsaajut hajxy
yhijxy coo hänajty yhawa'adsän. Tøø häna'cä tsaa hänajty
yagjua'ac̈h, hoyyä tsaa hänajty jia cruuṉdä.
5 Coo hajxy jiiby chaajuttägøøyy, mänitä muutsc-häna'c
hajxy tu'ug yhijxy. Jiiby hänajty yhäña'ay hahooyhaamby.
Yom̱ybioobwit hänajty miøød. Coo ja'a Maríahajxy jaduhṉ
yhijxy, mänit hajxy chähgøøyy.
6 Mänit hajxy ñämaayyä:
—Ca'a hajxy mdsähgø'øy. Ja'a Jesús hajxy mhøxtaaby, ja'a
jim̱ tsohm̱bä Nazaret, ja'a tøø miøjpahbedyíijäbä cruzcøxp. Tøø
jiujypiøjtägach. Tøø yaa chohṉnä. Huuc tehm̱ yhix̱ hajxy, cab
je'e yaajän maa je'e piädaacän.
7 Nøcx ja'a jiamiøød hajxy hawaaṉä. Møødä Pedro,
mhawáaṉäp je'ebä. Jaduhṉ hajxy mhawáaṉät cooc jim̱
ñøcxa'añ Galilea. Jím̱äc hajxy nøcxy piaady, neby hajxy hijty
tøø yajmøødmädia'agyiijän —nøm̱ä muutsc-häna'c miänaaṉ̃.
8 Päyø'øguiä Maríahajxy jiutpädsøøm̱y. Tsähgøøyyäp
tsäyúuyyäp hajxy piädsøøm̱y. Cab hajxy jaduhṉ pøṉ ñä'ägädä
hawaaṉä. Hix̱, jaanc̈h tehm̱ chähgøøby hajxy hänajty.
9 Näxøø jopy ja'a Jesús jiujypiøjtägajch. Mänitä María
jayøjp yhijxtsohṉnä, ja'a hänajty jim̱ tsohm̱bä Magdala, ja'a
møjcu'u juxtujc-hooc yajnähwáatsäbä. Ja'a Jesús jaduhṉ
mäyajnähwaats.
10 Mänitä María ja'a Jesús jiamiøød hoy jia hawaaṉä. Wi'i
jiøøby wi'i xiuu'tsp ja'a Jesús jiamiøødhajxy hänajty.
11 Hoy hajxy jia nämaayyä coogä Jesús hänajty tøø jiujypiøcy,
møød coogä María hänajty tøø yhix̱y hajujcy, cab hajxy ñä'ägä
mäbøjcy.
12 Cujecy, jim̱ä Jesús ja'a jiamiøødhajxy hänajty nämetsc ñøcxy
camjooty. Mänitä Jesús ñäguehx̱tøø'xy maa wyiinduumha-
jxiän.
13 Mänitä jiamiøød hajxy hoy jia hawáaṉäbä. Ni je'e ja'a
miädia'agyhajxy jaduhṉ quia'a mäbøjcäxä.
14 Cujequiä Jesús jiamiøødhajxy hänajty quiay, ja'a hajxy
hänajty nämajtu'ugpä. Mänitä Jesús jim̱ ñäguehx̱tøø'xcumbä
maa hajxy hänajty quiayyän. Mänit hajxy jaduhṉ ñämaayyä:
—Tii mijtsä miädia'agy hajxy coo tøø mga'a mäbøjcä, ja'a
mijts tøø xjia hawáaṉäbä cóogøch hajxy tøø xyhix̱y hajujcy,
cóogøch tøø njujypiøjtägach.
15 Nøcx hädaa mädia'agy hajxy yajwa'x wiinduhm̱yhagajpt.
Jaduhṉä jäya'ay hajxy nägøx̱iä myajwiingapxø'øwät neby ha-
jxy ñähwá'adsät.
16 Pønjaty jaduhṉ mäbøjp, pønjaty jaduhṉ näbejp, je'edshajxy
jaduhṉ nähwa'adsaam̱b. Pero pønjaty jaduhṉ ca'a mäbøjp,
haxøøgtuum hajxy je'e miähmø'øwa'añ.

17 Pønjaty jaduhn̲ mäbøjp, hijxtahn̲d hajxy ya-
jcähxø'øgaam̲by hoy-yagjuóøñäbä. Ja'a høøc̆hcøxpä,
jaduhn̲ä pa'amjäya'ay hajxy yajnähwá'adsät, ja'a hajxy
møjcu'umøødpä. Wiinghayuuc hajxy miädia'agáan̲näp.
18 Hoyyä tsahñ̲dy hajxy tiehm̲ wyidsǿ'øgät, cab hajxy
nej tiunóøjät. Hoyyä veneno hajxy tiehm̲ yhú'ugät, ni
jaduhn̲ hajxy nej quia'a jádät. Y coo ja'a pa'amjäya'ay hajxy
quiø'ønähgábät, náxäbä pia'amhajxy.
19 Coo ja'a Jesús ja'a jiamiøødtøjc miøødmädiaacpädøøyy, ja'a
hajxy nWiindsønhájtämbä, mänit ñøcxnä tsajpootyp. Mänit
hoy yhøxta'agy maa ja'a Tieediä yhahooyhaampiän.
20 Mänitä jiamiøødhajxy jiaanc̆h tu'ubøjcy. Mänitä mädia'agy
hajxy hoy yajwa'xy wiinduhm̲yhagajpt. Piuhbejpiä Jesús
ja'a jiamiøødtøjc hänajty. Majaty hajxy hänajty wiädity, ya-
jcähxø'piä hijxtahn̲d hajxy hänajty hoy-yagjuøøñäjaty. Jaduhn̲
hänajty yajnajuø'øy coo hajxy hänajty tiømiädia'agy. Amén.

San Lucas

1-4 Mägu'ughajpä Teófilo, miiči̇hcóxpøch hädaa nocy nhädiuñ nej miiči̇h ja'a tøyhajt jaduhn̲ mmøødhádät ja'a Jesucristocøxpä, nej jiajty nej yhabejty, nej ñibianøcxyii. Pedyíijøch jaduhn̲ tøø nhabøcy. Jaduhn̲ miiči̇h tøø mmädoyhajpä. Nämay jäya'ay ja'a nocy capxy hajxy tøø yajpädø'øgy ja'a Jesucristocøxpä. Ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xpähajxy, je'eds hajxy jaduhn̲ tøø xyajmädoyhájtäm. Yhamdsoo wiinhaam hajxy tiehm̲ yhijxy.

5 Coo ja'a Herodes hänajty jim̲ guiobiernähaty Judeanaaxooty, jim̲ä jäya'ay hänajty tu'ug xiøhaty Zacarías. Teedy ja'a Zacarías hänajty tiuum̲by maa ja'a judíos ja'a quiuhdujthajxy hänajty myiñän. Ja'a Abías ja'a quiuhdujt hänajty yajtúun̲äxäp neby hänajty jecy tøø yhane'emiän. Ja'a Zacarías ja'a tio'oxiøjc, Elisabet hänajty xiøhaty. Ja'a Aarón yhap yhoc ja'a Elisabet jaduhn̲.

6 Pedyii ja'a Zacaríashajxy hänajty quiudiuñ ja'a Diosmädia'agy. Hoy hajxy hänajty yajtuñ nebiä Dios choquiän.

7 Pero cabä yhuunghajxy hänajty nitu'ugtä. Cahnä Elisabet hänajty ñä'ägädä huungpaadyñä. Tøøds hajxy hänajty miäjaanä.

8 Tu'ugxøøbä, jiibiä Zacarías hänajty tiuñ møjtsajtøgooty.

9 Mänitä piaatä coo ja'a poom jiiby jiógät maa ja'a poomjojtaactän, jim̲ Dioswiinduum. Jaduhn̲ä teedyhajxy hänajty quiuhdujthaty.

10 Mänit yhabaaty coo ja'a Zacarías ja'a poom hänajty jiiby jioga'añ. Mänitä cu'ughajxy yhamugøøyy møjtsajtøghaguuy. Mänit hajxy tiägøøyy Diospa'yaax̲pä.

11 Jim̲ä Zacarías hänajty pioomjocy, mänitä Dios mioonsä tu'ug ñäguehx̲tøø'xy hahooyhaamby maa ja'a poom hänajty jioquiän. Jim̲ hänajty tøø chooñ Dioswiinduum.

12 Coo ja'a Zacarías jaduhn̲ yhijxy, mänit chähgøøyy. Cabä wiinmahñdy piaaty nej jiatcó'øwät.

13 Mänit ñämaayyä:

—Zacarías, ca'a mdsähgø'øy. Tøø ja'a Dios miädoy nej tøø mmägapxiän coo huung xmió'owät. Huungpaadaam̲b ja'a mdo'oxiøjc jaduhn̲. Juan ja'a mhuung myajxøhátät.

14 Mxoon̲da'agaam̲b miiči̇h jaduhn̲ ja'a mhuungcøxpä. Nämay ja'a jäya'ayhajxy jaduhn̲ xioon̲da'agaam̲bä coo mhuung myínät miédsät.

15 Cumay ja'a mhuung piädsøm̲a'añ ja'a Dioscøxpä. Miøødhadaam̲biä Dioshespíritu; jaduhn̲ miämín̲ miäga'awa'añ. Cabä jocnøø yhu'uga'añ ni ja'a vino.

16-17 Jaduhn̲dsä cuhdujt miøødhadaˈañ nebiä Elías jecy miøødhajtiän. Jaˈa Diosmädiaˈagy jaduhn̲ yajwaˈxaam̲by. Mänitä judíos jaˈa Dios hajxy jiahmiejtstaactägatsaˈañ jadähooc. Jaduhn̲ä Juan yajwiingapxøˈøwaˈañ coo jaˈa yhuung hajxy quiaˈa møødnimiädsiphájtänät, y coods hajxy miäbøjnät jaˈa hoguiapxy jaˈa homiädiaˈagy øøn̲ yhamdsoo cuhdujt ja wiˈi yajtunaam̲b. Coo hajxy jaduhn̲ quiudiúnät, mänitä Dios jaduhn̲ quiuhbøgaˈañ.

18 Mänitä Zacarías miänaaañ̲:

—Nébiøch jaˈa tøyhajt jaduhn̲ nmøødhádät cooc̈h nhuung myinaˈañ. Tøø højts nmäjaanä møødhøch ndoˈoxiøjc.

19 Mänitä Dios mioonsä yhadsooyy:

—Gabriélhøch nxøhaty. Jím̲høch ndsooñ Dioswiinduum. Jeˈec̈h tøø xquiex̲y cooc̈h miic̈h min̲ nhawaan̲ä coo jaˈa mhuung jaduhn̲ myinaˈañ.

20 Cooc̈h miic̈h jaˈa nmädiaˈagy tøø xquiaˈa mäbøjcä, huum miic̈h mmähmøˈøwaˈañ. Høxtä coonä jaˈa mhuung myínät, mänit mgapxøˈøgaˈañ. Tøjiadaam̲b jaduhn̲ nébiøch cham̲ nmädiaˈaguiän.

21 Jim̲ä cuˈug jaˈa Zacarías hajxy hänajty jia wiˈi yhahix̲y møjtsajtøghaguuy. Yagjuøøby hajxy hänajty coo jaˈa Zacarías jiiby wyiˈi jiecy tsajtøgooty.

22 Coo jaˈa Zacarías tiøjpädsøøm̲nä, tøø hänajty jiaanc̈h huumy. Mänitä cuˈughajxy ñajuøøyy coo jaˈa Zacarías jaˈa tsøˈty hänajty tøø yhix̲y. Hix̲, cøˈøhaam yajnähixøøñä.

23 Hoorä, coo jaˈa Zacarías yaghabejty mäduhñ̲tiä hänajty tiunaˈañ tsajtøgooty, mänit ñøcxnä maa jaˈa quiajptän.

24 Mänitä tioˈoxiøjc jiaanc̈h mähmøøyy maaxhuungmøød. Jiiby ñäˈägä mähmøøyy tøgooty mägoox̲poˈo. Caj ñäˈägä tøjpädsøøm̲nä. Jaduhn̲ hänajty wyiˈi miädiaactaˈagy quiopcooty:

25 “Páadyhøch jaˈa Dios jaduhn̲ tøø xñäxuuc̈h nébiøch jaˈa cuˈughajxy jaduhn̲ xquiaˈa péjxnät.”

26 Tädujpoˈo jaˈa Elisabet hänajty tøø yhity maaxhuungmøød, mänitä Dios jaˈa Gabriel quiéjxcumbä. Jim̲ä Gabriel quiejxä maa jaˈa cajpt xiøhatiän Nazaret jim̲ Galileanaaxooty.

27 Jaˈa María jaduhn̲ yajnäguejxä. Cäxyiihajpnä hänajty jeˈenä. Tøø hänajty tiødiägøˈøy coo jaˈa José hänajty piøgaˈañ. Jueˈe jaˈa José, David yhap yhoc jeˈe, jaˈa hijty jegyhajty gobiernätuum̲bä.

28 Mänitä Gabriel tiøjtägøøyy maa jaˈa María hänajtiän. Mänitä María ñämaayyä:

—Dióshøch tøø xquiex̲y cooc̈h miic̈h jaduhn̲ nmägápxät. Miic̈hcøxpä jaˈa Dios jaˈa mayhajt tiunaˈañ. Xmiøødhijp miic̈h

ja'a Dios. Maas hoy miiсh ja'a Dios xyhiẋy quejee ja'a mmädo'oxiøjc-hajxy.
29 Cabä María hänajty ñajuø'øy tii jaduhṉ coo tøø ñäma'ayii ja'a Dioscøxpä. Tsähgøøyy jaduhṉ siémpräm.
30 Mänitä ñämáayyägumbä:
—María, ca'a mdsähgø'øy. Møj ja'a Dios ja'a mayhajt tiuna'añ ja'a miiсhcøxpä.
31 Mhuungpaadaaṃb miiсh jaduhṉ. Jesús ja'a mhuung myajxøhata'añ.
32 Møj jaanсh jaduhṉ yhida'añ. Høxcabáaṉäp jaduhṉ coo Dyioshuungä. Dios jaduhṉ päda'agaaṃb gobiernä nebiä David jecy tiuuñän, ja'a Jesús yhap tieedy.
33 Paady jaduhṉ piäda'aga'añii gobiernä nebiä judíoshajxy yhané'emät cøjxta'axiøø. Nimänaa jaduhṉ quia'a hanehṃbädø'øwa'añ.
34 Mänitä María yajtøøyy:
—Nébiøch jaduhṉ nnä'ä huungpáadät; cáhnøch ya'adiøjc nhiẋyhatyñä.
35 Mänitä Gabriel yhadsooyy:
—Minaaṃbä Dioshespíritu xyhuungmo'owa'añ. Dioshuung jaduhṉ minaaṃb ca'awaaṃb. Cabä pojpä cädieey mänaa tiuna'añ.
36 Y miiсh mhocmaam, ja'a Elisabet, jaduhṉ je'e miaaxhuungpaadaaṃbä, hoy jaduhṉ jia majjä jia petiä. Tädujpo'ohájnäp je'e. Cábäc tyijy hijty miaaxhuungpaada'añ; jaduhṉä cu'ughajxy hijty miäna'añ.
37 Pero cabä Dios tii tsip ñä'ägä juø'øy. Hotyiijä jaduhṉ tiuna'añ.
38 Mänitä María miänaañ:
—Wéenhøch ja'a Dios jaduhṉ xñä'ägä moonsähaty. Wéenhøch jaduhṉ njaty nébiøch tøø xñäma'ayän.
Mänitä Gabriel wyiimbijnä.
39-40 Mänitiä ja'a María ñøcxy maa ja'a Elisabethajxiän. Judeanaaxooty hajxy hänajty chäna'ay tunjooty. Mänitä María tiøjtägøøyy.
41 Mänitä Elisabet yajpoo'xä. Mänitä maaxhuung jiiby yu'xy Elisabet jioodooty. Mänitä Elisabet ja'a Dioshespíritu ñämejtsä.
42 Mänitä Elisabet møc yaaẋy:
—Maas hoy miiсh ja'a Dios xyhiẋy quejee ja'a mmädo'oxiøjc-hajxy. Jaduhṉ miiсh mhuung xyhixáaṉabä.
43 Ja'a miiсh mhuung, nwiindsøṉhadáaṃbiøch je'e. Nyagjuóøbiøch jaduhṉ cooсh miiсh xwyiingudsähgø'øy.
44 Túuṉøch miiсh xñä'ä yajpoo'xy, mänítiøch nhuung yaaby jiaanсh tehṃ yu'xy njoodóotyhøch. Jootcujc jaduhṉ ñijiäwø'øyii, paady yu'xy.

45 Tøjiadaaa̱mb jaduhṉ nej miiči̇h ja'a Dios tøø xñäma'ayän.
Coo jaduhṉ mmäbøcy, jootcujc mhida'añ —nøm̱ä Elisabet ja'a
María ñämaayy.
46 Mänitä María miänaaaṉ̃:
Tøyhajtä Dios miøjjä jiaanči̇h ä.
47 Jootcujc-høch nnijiäwø'øyii cooči̇h je'e xyhix̱y.
48 Xjiahmiéjtspøch jaduhṉ, hóyhøch nja häyoy.
Jootcujc-høch ja'a jäya'ayhajxy xñä'ägä nänømaaṉnä,
49 je'eguiøxpä cooči̇h ja'a Dios tøø xyhuungmo'oy.
Møj jaanči̇h ja'a Dios.
50 Pønjaty ja'a Dios jaduhṉ wiingudsähgøøby,
Dios jaduhṉ näxuudsaam̱b cøjxta'axiøø.
51 Tøø ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øgy;
tøø hajxy quia'a mäjäda'agy, ja'a hajxy hijty yajcumayaam̱bä.
52 Tøø ja'a gobiernä quiuhdujthajxy piójcäxä,
tøø ja'a häyoobäjäya'ayhajxy miøjtägø'øy.
53 Tøø ja'a häyoobäjäya'ayhajxy cøx̱iä wiinä mio'oyii;
cabä mäyøøjäya'ayhajxy tii tøø piaady.
54 Piuhbejt ja'a Dios ja'a judíoshajxy.
Cøjxta'axiøø ñäxuuči̇h pia'häyoy,
55 nebiä Abrahamhajxy jecy ñämaayyän,
ja'a nhaphájtäm ja'a ndeedyhájtäm.
56 Tägøøgpo'o ja'a María jim̱ jiaac hijty maa ja'a Elisabetän.
Mänit yhädaacnä maa ja'a quiajptän.
57 Mänitä Elisabet miaaxhuungpaatnä; ya'ayhäna'c jaduhṉ
miiṉgahw̱.
58 Mänitä Elisabet hoy quiuhixyíijäm ja'a jiujy ja'a
miägu'ughajxy møødä miädøjc-hajxy. Mänit hajxy nägøx̱iä
xiooṉdaacy coo Dios ja'a mayhajt jaduhṉ tøø tiuṉ̃.
59 Cuductujxøø ja'a pigäna'c hajxy hoy yajcircunci-
darhadyii nebiä judíoshajxy hänajty quiuhdujthatiän. Mänit
hajxy jia yajxøhataaṉ̃ Zacarías nebiä tieedy hänajty xiøhatiän.
60 Mänitä tiaj miänaaaṉ̃:
—Cábøch jaduhṉ nyajxøhata'añ. Juánhøch jaduhṉ nya-
jxøhata'añ.
61 Mänitä Elisabet ñämaayyä:
—Tii jaduhṉ coo myajxøhata'añ. Caj øøṉ jaduhṉ xiøhaty
maa miiči̇h mjujy maa miiči̇h mmägu'ugän.
62 Mänitä Zacarías miäyajtøøw̱ä cø'øhaam nebiä yhuung
xiøhátät.
63 Mänitä pu'uyhuung ñädsiiwøøyy coo mio'owóøjät. Mänit
yuugjahy pu'uguiøxp: “Juan xiøhata'añ.” Mänit hajxy nägøx̱iä
yagjuøøyy.
64 Mänitä Zacarías quiapxø'nä. Mänitä Dios Dioscujú'uyäp
miooyy.

65 Jaančh tehm̱ yagjuøøyy ja'a cu'ughajxy jaduhṉ. Mänitä
mädia'agy tiägøøyy wädijpä jim̱ Judeanaaxooty jim̱ tunjooty
nebiaty ja'a Zacarías tøø jiaty.
66 Coo ja'a jäya'ayhajxy nägøx̱iä miädoyhajty, mänit hajxy
tiägøøyy najuøødiaacpä. Mänit hajxy miänaañ:
—Pätiidä yø'ø pigäna'c tiunaam̱by coo hänajty tøø yeegy.
Tøyhajtä Dios hänajty piuhbeda'añ.
67 Mänitä Zacarías ñämejtsä ja'a Dioshespíritu. Mänitä
Zacarías jiømädiaacnajxy neby hänajty tøø miøødmädia'agyiijän
ja'a Diósäm:
68 Møj jaančh ja'a Dios;
paady jaduhṉ tøø quiäda'agy coo højts xyajnähwa'ads xya-
jcuhwa'adsáaṉäm, højts judíoshájtäm.
69 Tøø højts ja'a yajnähwaatspä yajcuhwaatspä xyajnäguéjxäm;
je'edsä møjcuhdujt jaduhṉ møød; ja'a David yhap yhoc je'e.
70-73 Jaduhṉä Dios jecy miänaañ coo højts xyajnähwa'ads xya-
jcuhwa'adsáaṉäm højts nmädsiphájtäm.
Jaanä jaduhṉ miänaam̱bä coo xñäxuuds xpia'häyowáaṉäm.
Yajtøjiadaam̱by jaduhṉ nebiä Abrahamhajxy jecy miøødyajcuhdujquiän,
ja'a nhap ja'a ndeedyhajtämhajxy.
Ja'a Diosquex̱yhajxy jaduhṉ jømädiaacnajx.
74 Coo ja'a Dios hajxy jaduhṉ xñäwáaṉäm maa ja'a
nmädsiphajtämhajxiän,
paady hajxy nga'a tsähgóøyyänä. Hoyyä Dios hajxy
nbanǿcxämät.
75 Hawa'adstuum hajxy xyaghidáaṉäm cøjxta'axiøø.
76 Huung, miičh nnämaaby coo Diosmädia'agy-yajwa'xpä
mwädita'añ.
77 Myajwiingapxø'øwaam̱by ja'a Dios quiu'ughajxy neby hajxy
jaduhṉ ñähwa'ads quiuhwá'adsät.
Coo ja'a Dios ja'a piojpä quiädieey hajxy yajmøødmädiá'agät,
mänit hajxy yajnähwa'ads yajcuhwa'adsøøjät.
78 Xñäxúu'tsäm ja'a Dios hajxy jaduhṉ,
paadiä yajnähwaatspä yajcuhwaatspä quiejxy.
79 Xpiädáacäm hajxy hawa'adstuum,
xmióoyyäm ja'a hoyhajt ja'a weenhajt hajxy,
nøm̱ä Zacarías miänaañ.
80 Hoorä, yee'c møjjøøyy ja'a Juan jaduhṉ. Wiin-
mahñdymejts jaduhṉ. Ñajuøøyy jaduhṉ mädyii hoy mädyii
mäbaad. Miøødhajt ja'a Dioshespíritu jaduhṉ. Coo miøjjøøyy,
mänit tiägøøyy wädijpä hanidiuhm̱duum. Jim̱ yhijty høxtä
coonä tiägøøyy Diosmädia'agy-yajwa'xpä.

2

1 Coo ja'a xøø jomøjt yhabaaty, mänitä gobiernä Augusto yhanehm̱y coo ja'a jäya'ayhajxy ween nøcxy nägøx̱iä
ñiguiujaayii maa ja'a yhamdsoo cajpthajxiän, ja'a hajxy wiin-
duhm̱yhagajptpä.
2 Ja'a Augusto jaduhṉ hanehm̱dsohṉ; cahnä pøṉ hänajty
jaduhṉ yhane'emyñä. Ja'a Cirenio, je'e hänajty jim̱ tuum̱b
gobernador Sirianaaxooty.
3 Mänitä jäya'ayhajxy nägøx̱iä jiaanc̆h cudiuuṉ̃ nebiä Au-
gusto hänajty tøø yhane'emiän.
4-5 Jue'e ja'a José hänajty, ja'a David yhap yhoc hänajty
je'e. Belén ja'a cajpt hänajty xiøhaty maa ja'a David hänajty
tøø myiṉ̃ tøø quia'ayän, jim̱ Judeanaaxooty. Coo ja'a David
hänajty jim̱ tøø myiṉ̃ tøø quia'ay, paadiä Joséhajxy hänajty jim̱
nøcxy ñiguiujaaya'añii møødä María. Tøø hänajty tiødiägøøñä
coo hajxy hänajty piøgaaṉnä. Maaxhuungmøød ja'a María
hänajty. Galileanaaxooty hajxy hänajty tøø chohṉda'agy maa
ja'a cajpt xiøhatiän Nazaret.
6 Coo hajxy jim̱ miejch Belén, mänitä María miaaxhuung-
paaty.
7 Ja'a quioobhuung jaduhṉ miiṉgahw̱. Mänitä María ñähbijty
ñähmojch. Mänit quiugo'ogøøyy wajjøø'xøhñdyjooty. Hix̱, cabä
mejtstaact hajxy hänajty maa tøø ñä'ägädä paady jim̱ cajp-
tooty. Paady hajxy jim̱ ñä'ä nøcxøøyy tøjpa'c maa häna'c ja'a
waj hajxy hänajty yajtäna'ayän.
8 Jim̱ häna'c-hajxy hänajty näje'e mieegcueendähaty ca-
jptpa'a. Coods hänajty je'e.
9 Mänitä Dios ja'a cujajpä cudøø'xpä yajcähxø'cy maa ha-
jxy hänajty mieegcueendähatiän. Mänitä Diosmoonsä tu'ug
ñäguehx̱tøø'xy maa wyiinduumhajxiän; jim̱ hänajty tøø chooñ
tsajpootyp. Mänit hajxy chähgøøyy.
10-11 Mänit hajxy ñämaayyä:

—Ca'a hajxy mdsähgø'øy. Naam̱nä ja'a Cristo tøø
myiṉ̃ tøø quia'ay jim̱ Belén. Mijts jaduhṉ xyajnähwa'ads
xyajcuhwa'adsaam̱b. MWiindsøṉhadaam̱by hajxy jaduhṉ.
Páadyhøch nhawáaṉäm nebiä jäya'ayhajxy nägøx̱iä
xiooṉdá'agät.
12 Coo ja'a pigäna'c hajxy jaduhṉ mbáadät nähbity nähmoch
wajjøø'xøhñdyjooty, jaduhṉ hajxy mnajuø'øwät coo hänajty
jie'ejä.
13 Mänitä Diosmoonsähajxy nämay jiaac näguehx̱tøø'xy;
haagä jim̱ hajxy hänajty tøø chooñ tsajpootyp. Mänit hajxy
miänaaṉ̃:
14 Møj jaanc̆h ja'a Dios; tsajpootyp jaduhṉ yhity.

Jootcujc ja'a jäya'ayhajxy yaa yhida'añ hädaa yaabä naax̱wiin
pønjaty ja'a Dios quiumaaby.
15 Mänitä Diosmoonsä hajxy wyiimbijnä, ñøcxnä hajxy
tsajpootyp. Mänitä meegcueendähajpähajxy ñiñämaayyä:
—Jam̱ hajxy híjxäm Belén nebiä Diosmoonsä hajxy tøø xy-
hawáaṉäm.
16 Päyø'øguiä hajxy tiu'ubøjcy. Mänitä Jesucristo hajxy hoy
jiaanc̆h paady møødä María møødä José. Jiibiä Jesucristo
hänajty quio'na'ay nähbity nähmoch wajjøø'xøhñdyjooty.
17 Mänitä mädia'agy hajxy hoy yajwa'xy nebiaty hajxy
hänajty tøø yhix̱y tøø miädoy ja'a Jesucristocøxpä.
18 Ja'a jäya'ayhajxy jaac mädoyhájtäbä, yagjuøøyy hajxy
jaduhṉ.
19 Pero cabä María jaduhṉ yagjuøøyy. Tøø hänajty
miøødmädia'agyii coo jaduhṉ jiada'añ yhabeta'añ. Jiiby
quiopcooty miädiaactaacy. Caj pøṉ yajmøødmädiaacy.
20 Haa ja'a meegcueendähajpähajxy, mänit hajxy wyiimbi-
jnä, ñøcxnä hajxy. Mänitä Dios ja'a Dioscujú'uyäp hajxy
miooyy coo hajxy tøø yhix̱y tøø miädoy nebiaty hajxy hänajty
tøø miøødmädia'agyii.
21 Cuductujxøø ja'a Jesús hajxy yajcircuncidarhajtä. Mänit
hajxy yajxøbejty Jesús nebiä María hänajty tøø ñäma'ayii coo
hänajty quia'a huungmo'oyiinä. Ja'a Diosmoonsä tsajpootypä
hänajty hoy tøø ñäma'ay.
22 Coo ja'a xøø hänajty tøø yhabejnä, mänit hajxy hoy chi'iy
nebiä ley myiñän, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Mänitä Jesús
hajxy jiiby chehṉhädaacy Jerusalén jim̱ møjtsajtøgooty.
23 Jaduhṉ jiiby myiñ maa ja'a Diosmädia'aguiän: "Ja'a coob-
huung ya'ayhäna'cpähajxy, Diostuuṉg hajxy tiunaam̱by."
24 Mänitä paloma hajxy metsc yojxy nebiä jiiby myiñän
cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän.
25 Jim̱ä jäya'ay hänajty tu'ug chäna'ay Jerusalén; Simeón
hänajty xiøhaty. Hojiäya'ay hänajty je'e. Hoyyä Dios hänajty
wyiingudsähgø'øy. Miød ja'a Dioshespíritu hänajty je'e.
26 Tøø hänajty miødmädia'agyíijäm ja'a Dioshespíritu coo
hänajty quia'a tsoj ho'oga'añ høxtä coonä ja'a Cristo hänajty
tøø yhamdsoo hix̱y, ja'a Dios hänajty quiexaam̱biä.
27 Mänitä Simeón ñämaayyä ja'a Dioshespíritu coo jim̱ ñøcxät
tsajtøgooty. Mänitä Jesús hoy jiiby piaady møødä tiajhajxy.
Cahnä hajxy hänajty wyiimbityñä.
28-29 Mänitä Simeón ja'a Jesús chehṉdsooyy. Mänitä Simeón
miänaaṉ̃:
Diosteedy, Dioscujú'uyäp, jootcújc-høch nhó'ogät,
je'eguiøxpä coo tøø myajtøjiaty nébiøch hijty tøø
xmiødmädia'aguiän.

30 Hamdsóojøch tøø nhixy ja'a yajnähwaatspä, ja'a yajcuhwaat-
spä,
31 ja'a miiĉh tøø mguéxiäbä hädaa yaabä naaxwiin.
32 Ja'a hajxy ca'a judíospä, yajwiingapxø'øwáaṉäp ja'a hogu-
iapxy ja'a homiädia'agy hajxy.
Ja'a judíoshajxy, cumayáaṉäp hajxy je'e;
møj jaanĉh hajxy piäda'aga'añii.
33 Mänitä Jesús tiajhajxy yagjuøøyy coo yhuunghajxy
hänajty jaduhṉ tøø ñänóøṃäxä.
34-35 Mänit hajxy ñämaayyä:
—Weenä Dios ja'a hoyhajt ja'a weenhajt xmio'oy.
Mänitä María nidiuhṃ ñämaayyä:
—Näje'e ja'a judíoshajxy yhida'añ tu'ugmädia'agy
møød miiĉh mhuung. Piaadaaṃby ja'a hoyhajt ja'a
weenhajt hajxy je'e. Pero nämay hajxy jaduhṉ quia'a
møødhida'añ tu'ugmädia'agy. Ñähwaaṃbedaaṃby hajxy
je'e. Tu'udägoyyaaṃb hajxy jaduhṉ. Cähxø'øgaaṃbä
wyiinmahñdyhajxy jaduhṉ neby hajxy tiajy miay.
36-37 Jiibiä yaamgto'oxy hänajty tu'ug tsajtøgooty; Ana
hänajty xiøhaty. Fanuel ja'a tieedy hänajty tøø xiøhaty. Aser ja'a
yhap ja'a tieedy jegyhajty xiøhaty. Juxtujcjomøjt ja'a ñihyhap
hänajty tøø miøødtsäna'ay. Mänitä ñihyhap yho'nä. Mänítäts
hänajty tøø jiaac jugyhaty mädaaxc-hii'xcumädaaxcjomøjt ni-
diuhṃ. Tøø hänajty miäjaanä. Ja'a Diosmädia'agy hänajty ya-
jwa'xyp. Jiiby hänajty ñä'ägä tuñ tsajtøgooty. Xøømdsuhṃ ja'a
Dios hänajty wyiingudsähgø'øy. Hayuu hänajty yhity tähoocjaty
nebiä Diosmädia'agy jaduhṉ maas hoy wyiinjuó'øwät.
38 Coo ja'a Ana jaduhṉ miädooyy nebiä Simeón ja'a Jesús
ñänøøṃiän, mänitä Dios miooyy Dioscujú'uyäp. Mänitä
mädia'agy tiägøøyy yajwa'xpä jiṃ Jerusalén coo ja'a Cristo tøø
quiäda'agy. Nägøxiä jäya'ayhajxy miädoyhajty, ja'a Cristo hajxy
hänajty yhahijxypä.
39 Coo ja'a Maríahajxy hänajty tøø quiudiuñ nebiä Diosley
myiñän, mänit hajxy wyiimbijnä, yhädaacnä hajxy Nazaret
jiiby Galileanaaxooty, maa hajxy hänajty tøø chooñän.
40 Yee'c møjjøøyy ja'a Jesús jaduhṉ. Wiinmahñdymejts
jaduhṉ. Dios jaduhṉ mooyy ja'a hoyhajt ja'a weenhajt.
41 Wiingujomøjt ja'a judíos ja'a xøø hajxy hänajty yagjadyii
jiṃ Jerusalén mänaabä ja'a meeghuung hajxy hänajty yoxiän.
42 Coo ja'a Jesús majmetscjomøjt yaghabejty, mänitä
Maríahajxy ñøcxy xøøhajpä Jerusalén møødä Jesús, nebiä
cuhdujt hajxy hänajty miøødän.
43 Coo ja'a xøø hänajty tøø miaañä, mänit hajxy wyiimbijnä.
Pero ja'a Jesús, jiṃ je'e miähmøøyy Jerusalén nidiuhṃ. Cabä
tiajhajxy hänajty ñajuø'øy pø tøø miähmø'øy.

44 Jaduhn̲ hajxy hänajty miänaˈañ cooc tyijy hajxy hänajty
jim̲ piamänaqyii møødä miäguˈughajpähajxy. Tuˈxøø jaˈa
Maríahajxy hänajty tøø tiuˈuyoˈoy, mänitä Jesús hajxy yhix-
paaty coo hänajty jim̲ quiaˈa pamänacy høx̲haam. Mänit hajxy
jia høxtaayy maa jaˈa jiujy jaˈa miäguˈughajxiän.
45 Coo hajxy quiaˈa paaty, mänit hajxy wyiimbíjcumbä.
Mänit hajxy ñøcxtägajch Jerusalén jadähooc.
46 Jim̲ä Jesús hajxy jiaanc̈h paaty tsajtøgooty.
Miädägøøgxøøbä hänajty jim̲ tøø yhity. Jiiby hänajty yhäñaˈay
maa jaˈa ley-yajnähixøøbiädøjc-hajxiän, jaˈa hajxy jiiby
tsajtøgootypä. Jiibiä capxy mädiaˈagy hänajty miämädoonaˈay.
Cøx̲iä wiinä hänajty yajtøy.
47 Jaduhn̲ hänajty yhadsoy nebiä jajpän, nebiä tøøbä
quiapxtáˈaguiäbän. Yagjuøøby hajxy hänajty, jaˈa hajxy hänajty
jiiby häñaabiä tsajtøgooty.
48 Coo jaˈa Jesús jaduhn̲ piaatä jaˈa tiajhajxy, mänit hajxy
yagjuøøyy. Mänitä tiaj miänaañ̲:
—Huung, tii højts jaduhn̲ coo tøø xyhäyoow̲hix̲y coo tøø
mmähmøˈøy. Jiiby højts miic̈h nja wiˈi yhøxtaˈay.
49 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Tiic̈h mijts coo xyhøxtaˈay. Nej, cab hajxy mnajuøˈøyä
cooc̈h tsipcøxp nduna'añ maac̈h nDeedy tiøjcänä. Haa caˈa,
Dióshøch jaduhn̲ nDeedyhajpiä.
50 Pero cabä tiajhajxy wyiinjuøøyy tii jaduhn̲ coo tøø
miänaˈañ.
51 Mänitä Jesús jiaanc̈h paduˈubøjnä, piahädaacy jiiby
Nazaret. Hix̲, jiaac mäbøjcäp jaˈa tiaj miädiaˈagyhajxy hänajty.
Y jaˈa María, jiiby hänajty yajnøcxy yagjuøˈøy quiopcooty nebiä
yhuung hänajty tøø xyiˈigy tøø miädiaˈagy jiiby tsajtøgooty.
52 Yeeˈc-habejt jaˈa Jesús jaduhn̲; jaac wiinmahñdymejts
jaduhn̲. Quiumaayy jaˈa Dios jaduhn̲ møødä tsaan møødä
cuˈug.

3

1-2 Coo jaˈa Juan hänajty tøø miøjjøøñä, jaˈa Zacarías yhu-
ung, mänit miägapxä jaˈa Diósäm. Mänit tiägøøyy wädijpä
hanidiuhm̲duum. Majmocxjomøjt jaˈa Tiberio hänajty tøø
guiobiernähaty. Jaˈa Poncio Pilato hänajty tuum̲b gobernador
Judeanaaxooty. Jaˈa Herodes hänajty tuum̲b gobernador
Galileanaaxooty. Jaˈa piuhyaˈay Felipe hänajty tuum̲b gober-
nador Itureanaaxooty møødä Traconitenaaxooty. Jaˈa Lisa-
nias hänajty tuum̲b gobernador Abilinianaaxooty. Jaˈa Anás
hänajty tuum̲b teedywiindsøn̲ møødä Caifás.
3 Mänitä Juan ñøcxøøyy maa jaˈa Jordánmøjnøø
mäwiingon̲än. Jaduhn̲ä tsaanguˈug hänajty yajwiingapxøˈøy
coo hajxy ñäbétät, coo jaˈa yhaxøøgwiinmahñdy hajxy

ñajtshixǿ'øwät, nebiä piojpä quiädieey hajxy jaduhn̲
ñähwá'adsät.
4-5 Tøjiajt jaduhn̲ nebiä Isaías ja'a Diosquex̲ypä jecy ji-
ahyyän:
Jim̲ä jäya'ay tu'ug yaax̲wädity hanidiuhm̲duum:
"Najtshixø'øw ja'a mhaxøøgwiinmahñdy hajxy.
Jaduhn̲ ja'a mWiindsøn̲ hajxy hoy mhahíxät;
jaduhn̲ hajxy hoy mwiingudsähgǿ'øwät.
6 Nägøx̲iä jäya'ayhajxy jaduhn̲ ñajuø'øwa'añ neby hajxy ya-
jnähwa'adsøøjät ja'a Diósäm."
7 Coo ja'a tsaangu'ughajxy hänajty yajnäbeta'añíijäm ja'a
Juángäm, jaduhn̲ hajxy hänajty ñäma'ayii:
—Haay møjcu'u, caj mijts hoguiuhdujt mnä'ägä møødä.
Paady hajxy jaduhn̲ mhuuc näbetaam̲bä nebiä Dios hajxy
jaduhn̲ xquia'a yajcumädów̲ät, túhm̲äts.
8 Hoy hajxy mwädítät neby jaduhn̲ quiähxǿ'øgät coo ja'a
mhaxøøgwiinmahñdy hajxy hänajty tøø mnajtshixøøñä. Y cab
hajxy jaduhn̲ mmäná'anät: "Abrahámhøch nhaphajt ndeedy-
hajt, páadyhøch ja'a Dios xquia'a yajcumädow̲a'añ." Mänitä
Dios hajxy xyajnähwá'adsät coo ja'a mhaxøøgwiinmahñdy ha-
jxy mnajtshixǿ'øwät; ca'a jie'eguiøxpä coo Abraham hajxy
mhaphajty mdeedyhajty.
9 Hoy hajxy mwädítät nebiä Dios hajxy jaduhn̲ xquia'a
pädá'agät haxøøgtuum. Øøn̲ hoy ca'a wädijp, jaduhn̲ mäwíinäts
je'e nebiä quepychaa ca'a tøømhajpän. Piuxaam̲by hajxy je'e;
mänit hajxy ño'oga'añ.
10 Mänitä tsaangu'ughajxy miänaañ̲:
—Neby højts ndúnät coo højts hoy nwädítät.
11 Mänitä Juan yhadsooyy:
—Øøn̲ camiixy metsc møød, ween tu'ug ñä'ä mo'oy øøn̲
quiamiixy ca'a hijp. Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, øøn̲ jøø'xypøcy
møød, ween mio'oy øøn̲ mähdiøjc ca'a møød —nøm̲ä Juan
miänaañ̲.
12 Näje'e ja'a yajnähjuudiuutpähajxy miejtspä näbejpä. Mänitä
Juan hajxy ñämaayy:
—Wiindsøn̲, højtsäts, neby højts jaduhn̲ ndúnät.
13 Mänitä Juan yhadsooyy:
—Cab hajxy nä'ä tägø'øbä myagjuuñáxät.
14 Jaanä jaduhn̲ä policíahajxy näje'e yajtøøbä. Mänitä Juan
yhadsooyy:
—Cabä xädø'øñ øøn̲ mbójcät nä'ä nagoobä. Y caj
øøn̲ mnähwaam̲bédät nä'ä nagoobä. Mjootcädá'agäp ja'a
mmäjuhñdy hajxy.

15 Jaˈa tsaanguˈughajxy, jaduhn̲ hajxy hänajty wyiˈi yajtøy
wyiˈi yajtøˈxy pø Cristo jeˈe jaˈa Juan. Paady hajxy hänajty
wyiˈi yajtøy, coo jaˈa Cristo hajxy hänajty yhahix̲y.
16 Mänitä Juan yhadsooyy:
—Nøøháamhøch mijts chaa nyajnäbety. Pero xiiči̇hä jäyaˈay
tuˈug xjiaac pamiñ̲. Jeˈeds mijts mäbøcy xmioˈowaam̲b
jaˈa Dioshespíritu. Xyajnähwaˈads xyajcuhwaˈadsaam̲b ha-
jxy jaduhn̲. Maas møc cuhdujt jaayaˈay miøødä quejeeči̇h
høøči̇h. Cábøči̇hä cuhdujt nnäˈägä møødä ni weeñ̲tiä maa
jaayaˈaguiøxpän.
17 Øøn̲ jaˈa haxøøgwiinmahñdy jaduhn̲ caˈa najt-
shixøˈøwaam̲b, haxøøgtuum piädaˈagaˈañii. Cøjxtaˈaxiøø
jiiby chaači̇høgaˈañ. Pero øøn̲ä homiädiaˈagy pawädijp,
cøjxtaˈaxiøø hajxy jim̲ yhidaˈañ tsajpootyp.
18 Madiuˈu jaˈa Juan jaˈa cuˈug hänajty yajwiinxiic yajwi-
ingapxøˈøy jaˈa Diosmädiaˈagy. Møc hänajty jiaanči̇h tehm̲
miädiaˈagy.
19 Mänitä Juan jaˈa Herodes hoy yhojy, jaˈa hänajty tuum̲bä
gobernador. Paadiä Herodes yhojjä coo yhamdsoo puhyaˈay
jaˈa tioˈoxiøjc hänajty miøødtsänaayyä. Felipe jaˈa piuhyaˈay
hänajty xiøhaty. Jiinä hänajty jiugyhatyñä. Herodías jaˈa
Felipe tioˈoxiøjc hänajty xiøhaty. Madiuˈu jaˈa Herodes hänajty
jiatcøˈøy haxøøg.
20 Coo jaˈa Herodes jaduhn̲ yhojjä, mänitä Herodes jaˈa
Juan yajtsuum̲ä. Hix̲, haxøøgwiinmahñdy jaˈa Herodes hänajty
miøød.
21 Coo jaˈa Juan hänajty quiaˈa tsumyiinä, jim̲ä cuˈug hänajty
yajnäbety. Mänitä Jesús miejch näbejpä. Juan hänajty jeˈe
yajnäbetaam̲b. Jim̲ä Jesús hänajty Dyiospaˈyaˈaxy, mänitä
tsajpootyp yhawaach.
22 Mänitä Dioshespíritu jaˈa Jesús ñägädaacy nebiä paloman.
Mänit hoy yhäñaaxiøpy jaˈa Jesús jaˈa quiuhduum. Mänitä Dios
jim̲ quiapxy tsajpootyp:
—NHuunghájpiøch miiči̇h. Njaanči̇h tehm̲ chójpiøch miiči̇h.
Jootcujc-høch jaduhn̲ nnijiäwøˈøyii maa miiči̇hcøxpän.
23 Hiiˈxmajcjomøjt jaˈa Jesús hänajty miøødä mänaabä
tiägøˈøyän yajnähixøøbiä. Jaˈa cuˈug jaduhn̲ mänaan̲ cooc
tyijy jaˈa Jesús jaˈa José hänajty tieedyhaty. Jaˈa José yhap
tieedyhajxy, jaduhn̲ä xiøøhajxy ñibianøcxä: Elí jaˈa José tieedy
xiøhajty.
24 Jaˈa Elí tieedy, Matat jeˈe xiøhajty. Jaˈa Matat tieedy, Leví
jeˈe xiøhajty. Jaˈa Leví tieedy, Melqui jeˈe xiøhajty. Jaˈa Melqui
tieedy, Jana jeˈe xiøhajty. Jaˈa Jana tieedy, José jeˈe xiøhajty.
25 Jaˈa José tieedy, Matatías jeˈe xiøhajty. Jaˈa Matatías tieedy,
Amós jeˈe xiøhajty. Jaˈa Amós tieedy, Nahúm jeˈe xiøhajty. Jaˈa

Nahúm tieedy, Esli je'e xiøhajty. Ja'a Esli tieedy, Nagai je'e
xiøhajty.
26 Ja'a Nagai tieedy, Maat je'e xiøhajty. Ja'a Maat tieedy,
Matatías je'e xiøhajty. Ja'a Matatías tieedy, Semei je'e xiøhajty.
Ja'a Semei tieedy, Josec je'e xiøhajty. Ja'a Josec tieedy, Judá je'e
xiøhajty.
27 Ja'a Judá tieedy, Joanán je'e xiøhajty. Ja'a Joanán tieedy,
Resa je'e xiøhajty. Ja'a Resa tieedy, Zorobabel je'e xiøhajty. Ja'a
Zorobabel tieedy, Salatiel je'e xiøhajty. Ja'a Salatiel tieedy,
Neri je'e xiøhajty.
28 Ja'a Neri tieedy, Melqui je'e xiøhajty. Ja'a Melqui tieedy,
Adi je'e xiøhajty. Ja'a Adi tieedy, Cosam je'e xiøhajty. Ja'a
Cosam tieedy, Elmodam je'e xiøhajty. Ja'a Elmodam tieedy, Er
je'e xiøhajty.
29 Ja'a Er tieedy, Josué je'e xiøhajty. Ja'a Josué tieedy, Eliezer
je'e xiøhajty. Ja'a Eliezer tieedy, Jorim je'e xiøhajty. Ja'a Jorim
tieedy, Matat je'e xiøhajty.
30 Ja'a Matat tieedy, Leví je'e xiøhajty. Ja'a Leví tieedy,
Simeón je'e xiøhajty. Ja'a Simeón tieedy, Judá je'e xiøhajty.
Ja'a Judá tieedy, José je'e xiøhajty. Ja'a José tieedy, Jonam je'e
xiøhajty. Ja'a Jonam tieedy, Eliaquim je'e xiøhajty.
31 Ja'a Eliaquim tieedy, Melea je'e xiøhajty. Ja'a Melea tieedy,
Mena je'e xiøhajty. Ja'a Mena tieedy, Matata je'e xiøhajty. Ja'a
Matata tieedy, Natán je'e xiøhajty.
32 Ja'a Natán tieedy, David je'e xiøhajty. Ja'a David tieedy,
Isaí je'e xiøhajty. Ja'a Isaí tieedy, Obed je'e xiøhajty. Ja'a Obed
tieedy, Booz je'e xiøhajty. Ja'a Booz tieedy, Sala je'e xiøhajty.
Ja'a Sala tieedy, Naasón je'e xiøhajty.
33 Ja'a Naasón tieedy, Aminadab je'e xiøhajty. Ja'a Ami-
nadab tieedy, Admin je'e xiøhajty. Ja'a Admin tieedy, Esrom
je'e xiøhajty. Ja'a Esrom tieedy, Fares je'e xiøhajty. Ja'a Fares
tieedy, Judá je'e xiøhajty.
34 Ja'a Judá tieedy, Jacob je'e xiøhajty. Ja'a Jacob tieedy,
Isaac je'e xiøhajty. Ja'a Isaac tieedy, Abraham je'e xiøhajty. Ja'a
Abra'am tieedy, Taré je'e xiøhajty. Ja'a Taré tieedy, Nacor je'e
xiøhajty.
35 Ja'a Nacor tieedy, Serug je'e xiøhajty. Ja'a Serug tieedy,
Ragau je'e xiøhajty. Ja'a Ragau tieedy, Peleg je'e xiøhajty. Ja'a
Peleg tieedy, Heber je'e xiøhajty. Ja'a Heber tieedy, Sala je'e
xiøhajty.
36 Ja'a Sala tieedy, Cainán je'e xiøhajty. Ja'a Cainán tieedy,
Arfaxad je'e xiøhajty. Ja'a Arfaxad tieedy, Sem je'e xiøhajty.
Ja'a Sem tieedy, Noé je'e xiøhajty. Ja'a Noé tieedy, Lamec je'e
xiøhajty.
37 Ja'a Lamec tieedy, Matusalén je'e xiøhajty. Ja'a Matusalén

tieedy, Enoc je'e xiøhajty. Ja'a Enoc tieedy, Jared je'e xiøhajty. Ja'a Jared tieedy, Mahalaleel je'e xiøhajty. Ja'a Mahalaleel tieedy, Cainán je'e xiøhajty.

38 Ja'a Cainán tieedy, Enós je'e xiøhajty. Ja'a Enós tieedy, Set je'e xiøhajty. Ja'a Set tieedy, Adán je'e xiøhajty. Ja'a Adán, Dios jaduhn̲ cunuu'x pädaac.

4

1 Jim̲ä Jesús hänajty maa ja'a Jordánmøjnøøjän. Miøødä Jesús ja'a Dioshespíritu hänajty. Mänitä Jesús wioonøcxä hanidi-uhm̲duum ja'a Dioshespíritu.

2-3 Jim̲ jaduhn̲ yhijty juxychägui'xxøø. Hayuu hänajty ñä'ägä hity. Jim̲ä Jesús hänajty jia jøjcapxø'øwa'añii ja'a møjcu'ugóngäm coog tyijy cu tiu'udägooyy. Mänitä Jesús yuu piaatä. Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a møjcu'ugóngäm:

—Pø tøy miiči ja'a Dios xyHuunghaty, yajwa'añguioj yø'ø tsaa nebiä tsajcaaguiän —ja jøjcapxø'øwaan̲ä ja'a Jesús jaduhn̲, paady jaduhn̲ ñämaayyä.

4 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jaduhn̲ä Diosmädia'agy miäna'añ: "Ca'a quiaaguiä ja'a jäya'ayhajxy miäjugyhádät hädaa yaabä naax̲wiin; møødä Diosmädia'agy hajxy miäjugyhádät."

5 Mänitä møjcu'ugong ja'a Jesús wioonøcxy maa ja'a tun̲ jaanči tehm̲ quiøxpän. Mänitä Jesús tu'habaquiä yajnäheebøøyyä ja'a naax̲ ja'a cajpt cøx̲iä hädaa yaabä naax̲wiin.

6-7 Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Høøči nje'e yø'øduhn̲ cøx̲iä mäduhñ̲tiä jii quiähxø'øgy. Yajxón̲ yø'ø cajpt jaduhn̲. Møj jaanči ja'a jäya'ayhajxy, ja'a hajxy xiiby tsänaabiä. Høøči jaduhn̲ cøx̲iä tøø xquiøx̲y cø'ødägø'øy. Nmøødhøch ja'a cuhdujt jaduhn̲ cooči hopiøn̲ä nyajcø'ødägø'øwät. Y cooči miiči jaduhn̲ xwyiingudsähgø'øwät, mänítøch miiči ngøx̲y mó'owät.

8 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jaduhn̲ä Diosmädia'agy miäna'añ: "Mwiingudsähgø'øwäp ja'a Dios; je'eduhn̲ mWiindsøn̲hádäp. Cab jaduhn̲ wiingpä mwiindsøn̲hádät."

9 Mänitä møjcu'ugong ja'a Jesús wioonøcxy jim̲ Jerusalén-cajptooty. Mänit miøødwiimbejty møjtsajtøjcuhduum. Mänitä møjcu'ugong miänaañ̲:

—Pø tøy miiči ja'a Dios xyHuunghaty, cuhdøpxnax̲ jiiby naax̲wiin.

10 Caj miiči nej mjádät. Jaduhn̲ jiiby myiñ̲ maa ja'a Diosmädia'aguiän:

Dios hane'emaam̲b ja'a mioonsähajxy tsajpootypä coo miiči xcwieendähádät.

11 Xchehn̲hidaam̲b miiči̇h hajxy jaduhn̲ nej miiči̇h tsaajooty
jaduhn̲ mga'a cuhnébät.
12 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Jaduhn̲ä Diosmädia'agy miänaam̲bä: “Cabä Dios
mjøjcapxǿ'øwät, ja'a mWiindsøn̲hajpiä.”
13 Coo ja'a møjcu'ugong miädia'agy hänajty quia'a
jøjtägø'øwáan̲äxä, mänit ñähgueecnä.
14 Mänitä Jesús yhädaactägajch Galileanaaxooty. Diosmäjaa
hänajty miøød. Mänitä mädia'agy wiädijty ja'a Jesúscøxpä wi-
induhm̲yhagajpt.
15 Cajpt-cajpt ja'a Jesús hänajty wiädity yajnähixøøbiä
tsajtøgooty. Mänitä Jesús quiumaayyä ja'a jäya'ayhajxy
nägøx̲iä.
16 Mänitä Jesús miejch Nazaret maa hänajty tøø
miuutsc-hatiän. Coo ja'a poo'xxiøø yhabaaty, mänit
tiägøøyy tsajtøgooty. Jaduhn̲ hänajty ñä'ägä cuhdujthaty
ja'a poo'xxiøøjooty. Mänit ñämaayyä coo ja'a Diosmädia'agy
quiápxät. Coo tiänaayyø'cy majiäya'awyiinduum,
17 mänitä libro miooyyä, ja'a Isaías hänajty jegyhajty tøø
jiáayäbä, ja'a Diosquex̲ypä. Mänitä libro quiejtøøyy. Mänit
tiägøøyy capxpä:
18 Ja'a Dioshespíritøch nmøød.
Je'eči̇h tøø xpiäda'agy cooči̇hä häyoobäya'ayhajxy nhawáan̲ät
coo hajxy yaghoyø'øwa'añii.
Jadúhn̲høch tøø xwyiinguex̲y cooči̇hä jäya'ayhajxy nhawáan̲ät
nebiä piojpä quiädieey hajxy ñähwa'ads quiuhwá'adsät,
nebiä Diosmädia'agy hajxy pedyii quiudiúnät.
19 Tøø jaduhn̲ yhabaady coo ja'a Dios ja'a mayhajt jaduhn̲
tiuna'añ møj may.
20 Mänitä Jesús ja'a libro yhabädijnä. Mänitä tsajtøjyohbiä
jaduhn̲ miooyyä. Mänitä Jesús yhäñaaguiädaacy. Wyi'i wyiin-
hee'ppejpy ja'a cu'ug ja'a Jesús hajxy hänajty.
21 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Tøø ja'a Diosmädia'agy tiøjiaty nébiøch tøø ngapxiän.
22 Mänitä cu'ughajxy yagjuøøyy coo ja'a Jesús hänajty hoy
tøø quiapxy̲. Hoy ja'a Jesús hajxy hänajty ñänøm̲y:
—Maa yø'ø capxy yø'ø mädia'aguiäda'a tøø yhuug habøjpä.
Haa ca'a, ja'a José yhuung yø'øduhn̲, cabä —nøm̲ hajxy hänajty
miäna'añ.
23 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Jadúhn̲høch mijtsäda'a xñäma'awa'añ: “Huuc yajcähxø'øg
ja'a hijxtahn̲d yaa maa ja'a mhamdsoo cajptän nej miči̇h jim̲
tøø mhuuc yajcähxø'pän jim̲ Capernaum.”
24 Mänitä Jesús jiaac mänaañ̲:

—Pero høøčh jaduhn̲ mänaam̲b, ja'a Diosquex̲ypähajxy, cabä miädia'agyhajxy miäbøgáan̲äxä maa yhamdsoo cajpthajxiän. Tehm̲ tiøyhajt jaduhn̲.

25-26 Coo ja'a Elías hänajty jegyhajty wiädity Diosmädia'agy-yajwa'xpä yaa Israelpä-naaxooty, tägøøgjomøjtä cupc caj ñä'ägädä tuuyy. Chaadsä yuuxøø jiaančh tehm̲ jiajtä. Mänitä Dios ja'a Elías quiejxy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Sarepta, jim̲ Sidón mäwiingón̲. Jim̲ä Elías ja'a yaamgto'oxy hoy tu'ug piuhbety. Pero ja'a yaamgto'oxyhajxy yaabä, cab hajxy yajnäguejxä, hoy hajxy hänajty jia nämayyä.

27 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, jii haxøøgpa'ammøødpähajxy hänajty nämay yaa Israelpä-naaxooty mänaa ja'a Eliseo hänajty yaa wiäditiän Diosmädia'agy-yajwa'xpä. Pero cabä pia'amhajxy jaduhn̲ yajnajx yajmáayyäxä. Jagooyyä Naamán pia'am nidiuhm̲ ñajxy miaayy, y jäguem̲ hänajty chäna'ay jim̲ Sirianaaxooty, ca'a yaajä.

28 Coo ja'a jäya'ayhajxy jaduhn̲ miädooyy nebiä Jesús miänaañ̲än, ja'a hajxy hänajty jiiby tsajtøgootypä, cøjx hajxy jiootma'ady.

29 Mänitä Jesús hajxy ñädänaayyø'cy. Mänitä Jesús hajxy jim̲ yajnøcxy tun̲guhduum jim̲ cajptpa'a. Jim̲ä Jesús hajxy hänajty quiuhjuijpnaxa'añ.

30 Pero cabä Jesús hajxy nej ñä'ä tuuñ̲. Jaduhyyä je'e yajyohñajxy majiäya'ayhagujc. Mänit jim̲ wyiimbijnä.

31 Mänitä Jesús ñøcxy Capernaum, jim̲ Galileanaaxooty. Coo ja'a poo'xxiøø yhabaaty, mänitä Jesús ja'a cu'ug tiägøøyy yajnähixøøbiä tsajtøgooty.

32 Jaduhn̲ä Jesús hänajty yajnähixø'øy nebiä capxta'agypiän, paadiä cu'ughajxy hänajty yagjuø'øy.

33 Jiibiä jäya'ay hänajty tu'ug ja'a møjcu'uba'ammøødpä. Mänit møc yaax̲y:

34 —Ween højts nhity. Tii jaduhn̲ mhøxtaaby maa højtsän. Nej, xyajcuhdägoyyaam̲b højtsä. Nhíx̲yhøch miičh. Jesús mxøhaty. Nazaret mdsooñ. Nnajuøøbiøch jaduhn̲ coo miičhä Dios xyHuunghaty.

35 Mänitä Jesús ja'a møjcu'u yhojy:

—Hamón̲, jua'ads jim̲ maa yø'ø craajän.

Mänitä mähdiøjc quiädaayy naax̲wiin maa ja'a jäya'ay wyiinduumhajxiän. Mänitä møjcu'u piädsøøm̲y. Cabä mähdiøjc nej jiajnä.

36 Mänitä jäya'ayhajxy nägøx̲iä chähgøøyy. Mänit hajxy ñiñämaayyä:

—Høxtahm̲ds jaduhn̲ quiapxy miädia'agy. Cuhdujtmøødäda'a yø'øduhn̲ maa ja'a møjcu'uhajxiän. Jaančh

pädsøømb hajxy jaduhn coo hajxy ñämaˈayii coo hajxy piädsømät.
37 Mänitä mädiaˈagy tiägøøyy wädijpä jaˈa Jesúscøxpä jim wiinduhmyhagajpt.
38 Mänitä Jesús piädsøømy tsajtøgooty. Mänit ñøcxy maa jaˈa Simón tiøjc-hajxiän. Jiibiä Simón miøˈødhoc hänajty piaˈamgoˈnaˈay tomiøød. Mänitä Jesús hajxy miänuuˈxtaacy coo jaˈa toy ween yajtøjtsäxä.
39 Mänitä Jesús jaˈa paˈamjäyaˈay wyiinguwoodsøøyy. Mänit miänaañ coo jaˈa toy ween ñähwaˈačhii. Mänitiä jaˈa toy jiaančh tøjtsnä. Mänitä paˈamjäyaˈay piädøˈcy. Mänit tiägøøyy mayhajt-tuumbä maa jaˈa Jesúshajxiän.
40 Coo chuujøøyy, mänitä paˈamjäyaˈayhajxy may wioomejtsä maa jaˈa Jesúsän. Madiuˈu jaˈa paˈam hajxy hänajty miøødä. Mänitä Jesús nägøxiä quiøˈønähgajpy tuˈugjaty-tuˈugjaty. Jaduhnä piaˈamhajxy ñähwaats quiuhwaatsä.
41 Nämay hajxy hänajty miøjcuˈubaˈammøødä. Coo jaˈa møjcuˈuhajxy piädsøømy, mänit hajxy yhayaaxy:
—Dios miičh xyHuunghajp.
Mänitä Jesús jaˈa møjcuˈu yhojy. Cab hajxy ñäˈägä yajcapxä. Hix, ñajuøøby hajxy hänajty coo jaˈa Jesús jieˈejä jaˈa Cristo, jaˈa Dios tøø quiéxiäbä.
42 Coo jiobøøyy, mänitä Jesús ñøcxy cajptpaˈa hanidiuhmduum. Jimä cuˈug jaˈa Jesús hajxy hänajty yhøxtaˈay. Coo hajxy piaaty, mänit hajxy jia yajmähmøˈøwaañ.
43 Mänitä Jesús miänaañ:
—Páadyhøch jaˈa Dios yaa tøø xquiexy hädaa yaabä naaxwiin cooč wiinduhmyhagajpt nwädítät, cooč nyajwiingapxóˈøwät coo jaˈa Dios jaˈa miäjaa yajcähxøˈøgaannä. Paady, cábøch yaa nmähmøˈøwaˈañ.
44 Jaduhnä Jesús hänajty wiädity yajnähixøøbiä jim Galileanaaxooty. Wiinduhmyčhajtøjc hänajty wiädity.

5

1 Mänitä Jesús hänajty jim tiänaˈay Genesaretmejypiaˈa. Mänitä jäyaˈayhajxy may miejch Diosmädiaˈagymiädoobä. Nøˈøčhpän jaˈa jäyaˈayhajxy hänajty tiänaˈay maa jaˈa Jesúsän. Cabä hawaˈadspä hänajty maa.
2 Mänitä Jesús barco yhijxy metsc jim mejypiaˈa. Yajwaˈadsä barco hänajty. Jimä cubarcohajxy hänajty quiuhjuijptsaabiujy mäwiingón.
3 Mänitä Jesús jaˈa barco tuˈug yajpejty jaˈa Simón jieˈe. Mänitä Jesús jaˈa Simón ñämaayy coo barco weenä yajmäwiingónät wiinduum. Jimä Simón jaˈa Zebedeo

yhuunghajxy hänajty miøødä nämetscä. Jacobo hänajty tu'ug xiøhaty. Tu'ug hänajty xiøhajpä Juan. Mänitä Jesús yhäñaaguiädaacy barcojooty. Mänitä cu'ughajxy tiägøøyyä yajwiingapxóøyyäbä.

4 Coo ja'a Jesús jaduhn̲ quiapxpädøøyy, mänitä Simón ñämaayyä:

—Yajmøjyo'oy ja'a mbarco ja ween com̲duum. Jiibiä mguhjuijptsaay hajxy mbädá'agät.

5 Mänitä Simón yhadsooyy:

—Wiindsøn̲, tu'tsuhm̲ højts tøø nja cuhjuipy. Cab højts tii tøø nnä'ägädä mach. Pero cooc̆h miic̆h jaduhn̲ tøø xñäma'ay, nócxyhøch nhuuc jaac juipy.

6 Coo hajxy jaduhn̲ jiaanc̆h cudiuuñ̲, mänitä hacx hajxy may miajch, høxtä tsøøm̲gøø'tsä ja'a cuhjuijptsaay jaduhn̲.

7 Mänitä miägu'ughajpä hajxy miøjyeem̲y, ja'a hajxy hänajty wiingbarcojootypä, coo hajxy min̲ piuhbedyii. Mänitä barco hajxy metsc yaghujch. Ja weenjaty hajxy quia'a mäguiin̲ä.

8-10 Mänit hajxy yagjuøøyy coo hacx hajxy may miajch. Mänit hajxy ñajuøøyy coo ja'a Jesús ja'a hijxtahn̲d jaduhn̲ yajcähxø'cy hoy-yagjuøøñä. Mänitä Simón Pedro ja'a Jesús wyiinjijcädaacy. Mänit miänaañ̲:

—Wiindsøn̲, cábøch miic̆h hawiinmats xmiøødhídät. Cábøch hoguiuhdujt nmøødä.

Mänitä Jesús ja'a Simón ñämaayy:

—Ca'a mdsähgø'øy. Wiingtuun̲g mbanøcxáan̲näp. Myajwiingapxø'øwaam̲biä cu'ug ja'a Diosmädia'agy.

11 Mänitä barco hajxy yajmøjyohbiejty mejypia'a. Mänitä Jesús hajxy piadu'ubøjcy. Ñähgueecy hajxy jaduhn̲ cøx̲iä.

12 Mänitä Jesús wiingcajpt miejch. Jim̲ä jäya'ay hänajty tu'ug haxøøgpu'udsmøød. Coo ja'a Jesús yhijxä, mänit wyiinjijcädaacä. Mänit ñämaayyä:

—Wiindsøn̲, miic̆h nnämaaby, høøc̆h nbu'uds yajtsóocäc.

13 Mänitä Jesús ja'a mähdiøjc ñähdooñ̲. Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Tøø jaduhn̲ mdso'ogy.

Tuun̲ä ja'a Jesús jaduhn̲ ñä'ä mänaañ̲, mänitiä ja'a mähdiøjc choocy.

14 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Caj pøn̲ mhawáan̲ät coo tøø mdso'ogy. Nøcx tu'uda'aquiä maa ja'a teediän. Jim̲ä xädø'øñ mguyoxó'øwät nebiä Moisés jecy yhanehm̲iän. Paadiä xädø'øñ mguyoxó'øwät, jaduhn̲ä hijxtahn̲d myajcähxó'øgät coo tøø mdso'ogy.

15 Mänitä mädia'agy hajxy yajwädijty jäguem̲baady cooc ja'a Jesús ja'a hijxtahn̲d tøø yajcähxø'øgy. Mänitä jäya'ayhajxy maas may jiaac hamugøøyy maa ja'a Jesúsän. Ja'a Jesús

miädiaˈagy hajxy hänajty yhamädoowhidáaänäp. Møødä piaˈamhajxy hänajty yajnaxáaänäxä.
16 Coo jaˈa jäyaˈayhajxy hänajty wyiˈi yhamugøˈøy maa jaˈa Jesúsän, paadiä Jesús hanidiuhmduum ñøcxy Diospaˈyaaxpä.
17 Wiinghoocä Jesús jaˈa cuˈug hänajty yajwiingapxøˈøy. Jaančh tehm yhujts jaˈa tøjc hänajty. Jiibiä fariseoshajxy hänajty yhäñaˈay møødä ley-yajnähixøøbiähajxy. Wiinduhmyhagajpt hajxy hänajty chooñ Galileanaaxooty møødä Judeanaaxooty møødä Jerusalén. Miøødä Jesús jaˈa Diosmäjaa hänajty nebiä paˈam jaduhn yajnáxät.
18 Mänitä cøˈømucypiä tecymiucypiä tuˈug quiøømiejtsä tsaajiooty. Jiiby hajxy jia yajtøjtägøˈøwaañ maa jaˈa Jesús hänajty miädiaˈaguiän.
19 Pero jaančh tehm yhujts jaˈa tägøˈøwøødiaact hänajty. Mänit hajxy ñiñämaayyä coo hajxy jim yaghawaˈadsaˈañ tøjnähgøxp. Mänit paˈamjäyaˈay hajxy quiuhdøøñajxy tøjcuhduum maa jaˈa Jesús hänajty piaˈtänaˈayän.
20 Coo jaˈa Jesús ñajuøøyy coo jaˈa miädiaˈagy hänajty miäbøgáaänäxä, mänitä cøˈømucypiä tecymiucypiä ñämaayyä:
—Mäguˈughajpä, miičh nnämaaby coo jaˈa mbojpä mgädieey tøø xñähwaˈačh tøø xquiuhwaˈačh.
21 Mänitä fariseoshajxy quiopcooty tiägøøyy mädiaactaacpä møødä ley-yajnähixøøbiä: “Tii yøˈø craa jaduhn coo miänaˈañ. Capxtägooby yøˈøduhn. Jagooyyä Dios jaˈa cuhdujt jaduhn miøødä coo jaˈa pojpä cädieey miéeˈxät.”
22 Mänitä Jesús ñajuøøyy nebiaty hajxy hänajty miädiaactaˈagy quiopcooty. Mänit miänaañ:
—Tii hajxy jaduhn coo mmädiaactaˈagy mgopcooty.
23 Nej, maas páquiøch yøˈø mähdiøjc nnämáˈawädä: “Tøøčh miičh mbojpä mgädieey nmämeeˈxy”, tøgä maas páquiøch jaduhn nnämáˈawädä “Tänaayyøˈøg, yoˈoyøˈøg.”
24 Mhuug híxäp hajxy nébiøch hädaa mähdiøjc nyajmøcpøgaˈañ. Jaduhn hajxy mnajuǵøwät coočhä cuhdujt jaduhn nmøødä hädaa yaabä naaxwiin coočhä pojpä cädieey jaduhn nméeˈxät, høøčh jaˈa Diosquexypä.
Mänitä mähdiøjc ñämaayyä:
—Tänaayyøˈøg; widsøˈøg yøˈø mdsaay; nøcxnä maa jaˈa mdøjcän.
25 Mänitiä jaˈa mähdiøjc jaduhn tiänaayyøˈcy maa jaˈa wyiinduumhajxiän. Mänitä tsaay wyidsøˈcy maa hänajty tøø quioˈnaˈayän. Mänit ñøcxnä maa jaˈa tiøjcän. Mänitä Dios Dioscujúˈuyäp miooyy.
26 Mänit hajxy nägøxiä jiaančh tehm yagjuøøyy. Jaančh tehm chähgøøyy hajxy jaduhn. Mänitä Dios Dioscujúˈuyäp hajxy miooyy. Mänit hajxy miänaañ:

—Tøødsä hoy-yagjuóøñäbä hajxy nhíjxäm jädaˈa.
27 Mänitä Jesús wyiimbijnä. Mänitä jäyaˈay tuˈug yhijxy,
jaˈa Levíhajpä. Jim̱ä Leví hänajty yhäñaˈay maa hajxy hänajty
yajnähjuudiuˈudiän. Jeˈe jaˈa Leví hänajty tiuuṉghajpy. Mänitä
Jesús jaˈa Leví ñämaayy:
—Høøc̈h pamíiṉäc.
28 Mänitä Leví tiänaayyøˈcy, pianøcxy jaˈa Jesús. Cøjx jaduhṉ
ñähgueˈegy mäduhṉ̃tiä hänajty miøødä.
29 Mänitä Leví jaˈa xøø yagjajtä maa jaˈa tiøjcän jaˈa
Jesúscøxpä. Jiibiä yajnähjuudiuutpähajxy hänajty nämay
miägaabiä møødä wiinghänaˈc-hajxy.
30 Jiibiä fariseoshajxy hänajty miägaabiä møødä
ley-yajnähixøøbiähajxy. Mänitä Jesús jiamiøødhajxy ñämaayyä
jaˈa fariseoshajxy:
—Tii yøˈø yajnähjuudiuutpä hajxy coo mmøødcay coo
mmøødhuˈugy. Haa caˈa, jueˈe yøˈø hajxy, pojpäyaˈay
cädieejiäyaˈayhajxy jaduhṉ.
31 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Øøṉ møc, cab hajxy yajtsooyøˈøy. Øøṉ paˈammøød, jeˈeds
hajxy yajtsooyøøby.
32 Jaduhṉ mäwíinäts høøc̈h jaˈa pojpäyaˈay cädieejiäyaˈay
nyajnähwaˈac̈h nyajcuhwaˈac̈h. Pero mijts jaduhṉ mänaam̱b
cooc tyijy pojpä cädieey hajxy mgaˈa møødä. Páadyhøch mijts
waam̱b ngaˈa nämaˈay.
33 Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:
—Jaˈa Juan jiamiøødhajxy, nax̱y hajxy yhity hayuu; nax̱iä
Dios hajxy piaˈyaˈaxy. Jaduhṉä fariseos jiamiøødhajxy nax̱y
quiudiuum̱bä. Pero miic̈h mjamiøødhajxy, näˈä caaby näˈä
huucp hajxy jeˈe. Cab hajxy yhity hayuu. Cab jaduhṉ yhoyyä.
34 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Coo jaˈa øøc huˈug maa jiadyii, cabä woybä wichpähajxy
hayuu wyiimbity. Jaduhṉ mäwíinäts høøc̈h nebiä jamiøˈødän
jaˈa øøgaam̱bä. Páadyhøch njamiøødhajxy hayuu quiaˈa hity.
35 Habaadáaaṉnäp jaduhṉ cooc̈h yaa ndsoonaaṉnä.
Mänítøch njamiøødhajxy yhidaˈañ hayuu mäbøcypiä.
36 Mänitä Jesús jadähooc wyiingapxóøguiumbä:
—Cabä tucwit øøṉ yhagøyøˈøy jem̱ywyithaam. Cøødsäp jaˈa
jem̱ywyit jaduhṉ; cab jaduhṉ ñibiaadaˈañii møødä tucwit.
37 Jaanä jaduhṉduhm̱bä, cabä jem̱yvyino øøṉ quiudemøˈøy
jaˈa tucwajhacxujiooty. Cøødsäp jaˈa tucwajhacxuy jaduhṉ;
høxyógäp jaˈa vino jaduhṉ. Haagä tägóyyäp jaˈa tucwajhacxuy
jaduhṉ møødä vino.
38 Pero jiibiä jem̱yvyino hajxy quiudemøˈøy jaˈa
jem̱ywiajhacxujiooty. Cab jaduhṉ tii miaˈady, ni jaˈa
jem̱yvyino, ni jaˈa jem̱ywiajhacxuy.

39 Cabä jem̱yvyino pøṉ hoyhuucnä jiäwø'øy coo ja'a vino
hänajty tøø yhu'ugy ja'a tehm̱ jiecypiä. “Maas hoyhuucnä ja'a
jecyvyino” —nøm̱ä jäya'ayhajxy miäna'añ.

6

1 Mänitxøø ja'a Jesúshajxy hänajty wiädity trigoni'ibyquiujc.
Poo'xxiøøjooty hänajty je'e. Mänitä jiamiøød ja'a trigo hajxy
tiøjy. Mänit hajxy ñähxajtstuuty. Mänit hajxy jiøø'xy.
2 Mänitä fariseoshajxy näje'e miänaaṉ̃:

—Cabä cuhdujt jaduhṉ myiṉ̃ coo hajxy jaduhṉ mdúnät ja'a
poo'xxiøøjooty.

3 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:

—Nej, cahnä ja'a Diosmädia'agy hajxy mgapxiä nebiä David
tiuuṉ̃ coo hänajty yäho'ogyii møødä jiamiøødhajxy.
4 Mänit hajxy jiiby tiägøøyy tsajtøgooty. Mänitä tsajcaagy ha-
jxy quiaayy ja'a teedyhajxy hänajty tøø quiuyoxǿ'øyäbä. Cabä
David ja'a cuhdujt hajxy hänajty miøødä coo hajxy jaduhṉ
quiáyät. Jagooyyä teedy ja'a cuhdujt hajxy hänajty miøødä coo
hajxy quiáyät.
5 Høøčh ja'a Diosquex̱ypä, jadúhṉhøch høøčhpä, nmøødhøch
ja'a cuhdujt jaduhm̱bä høxtä maa ja'a poo'xxiøøbaadiän
—nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.
6 Jatu'ugpä poo'xxiøøjootypä ja'a Jesús tiägøøyy tsajtøgooty.
Mänit tiägøøyy yajwiingapxøøbiä. Jiibiä mähdiøjc hänajty
tu'ug hadu'ugcø'ødø'øds ja'a yhahooyhaampiä.
7 Jiibiä fariseoshajxy hänajty tiäna'ay møødä
ley-yajnähixøøbiähajxy. Jiibiä Jesús hajxy hänajty wyi'i yheeby.
Yhijxmajchp ja'a Jesús hajxy hänajty pø yajnaxaam̱biä pa'am
ja'a poo'xxiøøjooty. Yhøxtaabiä fariseos ja'a wiinmahñdy
hajxy hänajty nebiä Jesús hajxy yajtsumøøjät coo ja'a
pa'amjäya'ay hänajty yajmøcpøgyii ja'a poo'xxiøøjooty.
8 Ja'a Jesús, ñajuøøby hänajty je'e nebiä fariseoshajxy
hänajty tiajy miay. Mänitä Jesús ja'a mähdiøjc ñämaayy ja'a
hadu'ugcø'ødø'ødspä:

—Tänaayyø'øg, miṉ huuc täna'aw cujc.

Mänit jiaančh tänaayyø'cy.
9 Mänitä Jesús ñämaayy ja'a fariseoshajxy:

—Mijts nmäyajtøøby, nej, yejpiä Dios ja'a cuhdujt jaduhṉ
coo hajxy hoy ndúuṉämät ja'a poo'xxiøøjootiä, tøgä yejpiä
cuhdujt coo hajxy haxøøg ndúuṉämät ja'a poo'xxiøøjootiä.
Jaanä jaduhṉduhm̱bä, nej, yejpiä Dios ja'a cuhdujt coo ja'a
jäya'ay hajxy nyajnähwáatsämät ja'a poo'xxiøøjootiä, tøgä
yejpiä cuhdujt coo jäya'ay hajxy nyajcuhdägóoyyämät ja'a
poo'xxiøøjootiä.

10 Mänitä Jesús ja'a jäya'ay wyiinhee'ppejty nägøxiä. Mänitä
Jesús ja'a mähdiøjc ñämaayy:
—Xajtøw yø'ø mgø'ø.
Mänitä quiø'ø jiaanč̇h xajtøøyy. Mänitä quiø'ø hoy jiajnä.
11 Mänitä fariseoshajxy jiootma'ty hoyhoy. Mänit hajxy
quiojyquiapxyhajty nebiä Jesús hajxy tiuna'añ.
12 Cujaboomgumaax̱c ja'a Jesús ñøcxy tun̲guhduum.
Tu'tsuhm̲ä Tieedy pia'yaax̱y.
13 Coo jiobøøyy, mänitä jiamiøødhajxy miøjyaax̱y. Mänitä
nämajmetspähajxy wyiimbiiw̱ä coo ja'a Diosmädia'agy hajxy
yajwá'xät.
14 Jaduhn̲dsä nämajmetspähajxy hänajty xiøhaty: Simón, ja'a
Jesús hänajty tøø yajxøbétiäbä Pedro, møødä piuhya'ay An-
drés, møødä Jacobo, møødä Juan, møødä Felipe, møødä Bar-
tolomé,
15 møødä Mateo, møødä Tomás, møødä Jacobo, ja'a Alfeo
yhuung, møødä Simón ja'a celote,
16 møødä Judas, ja'a Jacobo yhuung, møødä Judas Iscariote;
je'e ja'a Jesús hänajty yajcø'ødägø'øwaam̲b ho'cøøc maa ja'a
fariseoshajxiän.
17 Mänitä Jesúshajxy miänajnä tun̲guhduum. Mänit ha-
jxy hoy ñaaxoguiädaacnä. Jim̲ä Jesús jiamiøødhajxy hänajty
nämay. Jim̲ä jäya'ayhajxy hänajty may tøø miech. Ja'a
Jesús miädia'agy hajxy hänajty yhamädoow̱hidáan̲äp. Yaj-
naxáan̲äxäp ja'a pia'amhajxy hänajty. Jäguem̲baady hajxy
hänajty tøø chooñ Judeanaaxooty, møødä Jerusalén, møødä
mejypia'a jim̲ Tiro møød jim̲ Sidón.
18 Ja'a jäya'ayhajxy hänajty møjcu'uba'ammøødpä,
yajnájxäxä ja'a pia'amhajxy je'ebä.
19 Nägøxiä ja'a Jesús hajxy hänajty ñähdona'añ. Mänitä
pia'amhajxy yajnájxäxä ja'a Jesús miäjaahaam.
20 Mänitä Jesús wyiinhee'ppejty ja'a jiamiøødhajxy. Mänit
miänaañ̲:
—Jootcujc mijts mhity, mijts häyoobädøjc. Paady hajxy
jootcujc mhity coo hajxy jim̲ mnøcxa'añ maa ja'a Diosän.
21 'Jootcujc mijts mhity, mijts yajmaajiajpä. Paady hajxy
jootcujc mhity coo ja'a Dios hajxy cøxiä wiinä xmio'owa'añ.
'Jootcujc mijts mhity, mijts jøøbiä xuu'tspä. Paady hajxy
jootcujc mhity coo hajxy mxi'ig mxoon̲da'aga'añ.
22 'Jootcujc mijts mhity, hoy mijts jäya'ay xjia mähaan̲haty
ja'a høøč̇hcøxpä, hoy mijts jäya'ay xquia'a ja tsocy xquia'a ja
mee'xy, hoy mijts xjia nänøm̲y, hoy mijts xjia pex̱y.
23 Mxi'ig mxoon̲dá'agäp hajxy jaduhn̲. Mbaadaam̲biä hoy-
hajt ja'a weenhajt hajxy jim̲ tsajpootyp. Jaduhn̲ hajxy jiajpä
yhabejpä, ja'a Diosmädia'agy hajxy jecy tøø yajwá'xiäbä.

24 ’Pero mijts mäyøøjäyaˈayhajxy, jaˈa tsaačhpä hajxy
mbaadaam̱by. Cab hajxy mxooṉdaˈagaaṉnä neby hajxy
hijty mxooṉdaˈaguiän.
25 ’Hoy mijts tii hamaay mgaˈa ja juøˈøy, myajmaajiadaam̱by
hajxy jaduhṉ.
’Hoy mijts mja xiˈigy mja xooṉdaˈagy, pero mnäˈägädä jøˈøw
mnäˈägädä xuudsaam̱b hajxy.
26 ’Tsipcøxpä tsaačhpä hajxy mbaadaˈañ, hoyyä cuˈug hajxy
xjia cumay. Jaduhṉä jäyaˈayhajxy hijty yajcumay jaˈa hajxy
hijty jegyhajty näˈä wädijpä høhṉdaacpä. Näˈä mänaam̱b hajxy
hijty jaduhṉ cooc tyijy jaˈa Diosmädiaˈagy hajxy yajwaˈxy.
27 ’Huuc mädow̱ hajxy, mdsógäp hajxy pøṉ jaduhṉ
xmiädsiphajp hädaa yaabä naax̱wiin; mmées̈ˈxäp hajxy pøṉ
jaduhṉ xmiähaṉhajp.
28 Mmänuuˈxtáˈagäp jaˈa Dios hajxy coo jaˈa Dios ween
mioˈoy jaˈa hoyhajt jaˈa weenhajt pønjaty mijts jaduhṉ
xyhäyoow̱hijxp, pønjaty mijts jaduhṉ haxøøg xñänøøm̱b.
29 Coo pøṉ xyhatejxóˈøgät tuˈnax̱, mmøjcóogumbäp
juˈnax̱; ween jaduhṉ juˈnax̱ xjiaac tehm̱ yhatejxøˈøgy.
Coo pøṉ mjocxwit xpiǿjcät, mänitä mgamiixy mjaac tehm̱
mióˈowät.
30 Coo pøṉ tii jaduhṉ xmiäyujwáˈanät, mmóˈowäp jaduhṉ. Y
coo pøṉ tii xpiǿjcät, cab jeˈe mmäyujwaaṉdägájtsnät.
31 Jaduhṉds mijts wiinghänaˈc mnäxúudsät nej mijts hänajty
myajnäxuudsaˈañän.
32 ’Coo jaˈa mmäguˈughajpähajtiä hajxy
mmøødnijiootpaadǿøjät, cab hajxy tii mbáadät; jaduhṉdsä
pojpäyaˈay cädieejiäyaˈayhajxy ñičhójcäbä.
33 Coo hajxy jagooyyä mmøødniñäxuudsøøjät pønjaty jaduhṉ
xñäxuuˈtsp, cab hajxy tii mbáadät; jaduhṉdsä pojpäyaˈay
cädieejiäyaˈayhajxy ñiñäxúuˈtsäbä.
34 Coo jagooyyä xädøˈøñ hajxy myaghanúuˈxät pøṉ
jaduhṉ mnajuøøby xmioodiägatsaam̱b pedyii, cab hajxy tii
mbáadät; jaduhṉdsä pojpäyaˈay cädieejiäyaˈay xädøˈøñ hajxy
yajnimiähanúuˈxäbä. Ñajuøøby hajxy jaduhṉ coo hajxy pedyii
mioodiägatsaˈañii.
35 Mdsógäp hajxy pøṉ jaduhṉ xmiädsiphajp. Mnäxúudsäp ha-
jxy jaduhṉ. Coo pøṉ xädøˈøñ xmiäyujwáˈanät, mnäˈä móˈowäp
jaduhṉ. Mänitä hoyhajt jaˈa weenhajt hajxy mbáadät may.
Mänitä Dios hajxy xyhuunghádät jim̱ tsajpootyp. Hix̱,
Dios, ñäxuuˈchp jaˈa jäyaˈayhajxy høxtä jaˈa jäyaˈayhajxy jaˈa
Dioscujúˈuyäp hajxy quiaˈa yejpiä, møød jaˈa hojioot hajxy
caˈa møødpä.
36 Mmøødhádäp jaˈa hojioot hajxy jaduhṉ nebiä nDeedy
hojioot miøødhájtäm.

37 ’Cabä wiinghänaˈc hajxy mnähójät coo jaˈa Dios hajxy
xyajcumädów̱ät. Pero mmämées̱eˈxäp hajxy jaduhṉ; mänitä
Dios hajxy jaduhṉ xmiämées̱eˈxpät.
38 Mäduhṉ̃tiä wiinghänaˈc hajxy mmoˈoy, näˈä tägøˈøbä ha-
jxy mbaattägatsaˈañ.
39 Jadúhṉhøch mijts nyajmäbáadät nebiä wiindspän. Coo
jaˈa wiindspähajxy ñiwyitswädityii, tsipcøxp hajxy jiutcaˈay.
Paady mijts jaduhṉ mgaˈa wädítät nebiä wiindspän.
40 Cabä capxtaacpänaˈc-hajxy jiaty jaty nebiä
wyiindsøṉhajxy jiatiän. Coo hajxy nägøˈø nädecypiä
quiapxtáˈagät, mänit hajxy jaduhṉ ñajtspaadǿˈøwät.
41-42 ’Coo jaˈa mmäguˈughajpä weeṉ̃tiä quiädiéeyät,
y coo miic̈h hänajty maas hanax̱iä tøø mgädieey, cabä
mmäguˈughajpä hawiinmats waam̱b mnäˈägädä nämáˈawät.
Coo miic̈h hänajty tøø mnähwaˈac̈h, mänitä mmäguˈughajpä
hawiinmats mwiingapx mjøjcapxǿˈøwät.
43 ’Mädyii quepychaa paˈag näˈägädä tøømbejp, ni mänaa jaˈa
tiøøm quiaˈa xuṉä. Jaanä jaduhṉduhm̱bä, mädyii quepychaa
xuṉ näˈägädä tøømbejp, ni mänaa jaˈa tiøøm quiaˈa paˈagøˈøy.
Tøyhajt jaduhṉ.
44 Mnajuøøby hajxy jaduhṉ mädyii quepychaa hoy tøømhajp.
Jaˈa hapty, cab jaduhṉ tiøømhaty nebiä piidsän. Y jaˈa wädsats,
cab jaduhṉ tiøømhaty nebiä tsaatypän.
45 Jaduhṉ mäwíinädsä hojiäyaˈay jaˈa howyiin-
mahñdy miøødä. Hoy jaduhṉ wiädity. Pero jaˈa
caˈawiindøjiäyaˈayhajxy, cabä howyiinmahñdy hajxy miøødä.
Haxøøgwiinmahñdy hajxy miäwädijpy. Haxøøg hajxy jaduhṉ
ñäˈägädä capxy ñäˈägädä mädiaˈagy.
46 ’Wiindsøṉhøch mijts xwyiˈi ñämaˈay; pero cab hajxy
jaduhṉ mgudiunaˈañ nébiøch mijts nja haneˈemiän.
47 Pøṉhøch nmädiaˈagy xmiädóow̱äp, pøṉhøch nmädiaˈagy
xmiäbøjcäp, jaduhṉ mäwíinäts jeˈe
48 nebiä jäyaˈay tiøjcojjiän. Cøøc jaduhṉ tiajøøyy. Tsaawi-
ing jaduhṉ miuuˈtsøˈcy. Coo jaˈa nøøgom̱dägoy quiädaacy,
coo jaˈa tøjc jaduhṉ ñøønähgoom̱bejty, cab jaduhṉ piädøˈcy,
jeˈeguiøxpä coo hänajty cøøc miuuˈtsøˈøguiä.
49 Pero pøṉhøch nmädiaˈagy jaduhṉ xquiaˈa mäbøjcäp,
jaduhṉ mäwíinäts jeˈe nebiä jäyaˈay tiøjc cøøc quiaˈa
muuˈtsøˈquiän. Coo jaˈa tøjc ñøønähgoom̱bejty, pädøˈc jaduhṉ;
cøjx jaduhṉ quiäday.

7

1 Coo jaˈa Jesús miädiaacpädøøyy, mänit quiajptägøøyy Ca-
pernaum.
2 Jim̱ä soldadowiindsøṉ hänajty tuˈug. Roma hänajty chooñ.
Tøø jaˈa mioonsä hänajty tuˈug piaˈambety. Jaduhṉ hänajty

jiäwø'øy nebiä yhamdsoo puhya'ayän. Nä'ägädä ho'ogáan̲näp
hänajty je'e.
3 Coo ja'a soldadowiindsøn̲ miädoyhajty coo ja'a Jesús
ja'a pa'amjäya'ay hänajty yajmøcpøcy, mänitä majtøjc näje'e
quiejxy maa ja'a Jesúsän. Judíos hajxy je'e.
4 Mänitä Jesús hajxy hoy miänuu'xta'agy coo ja'a
pa'amjäya'ay ween nøcxy yajmøcpøcy. Mänitä Jesús ñämaayyä:
—Ja'a soldadowiindsøn̲, hojiäya'ay je'e. Hahixøøby jaduhn̲
coo mbuhbédät.
5 Xchójcäm hajxy jaduhn̲. Tøø højts ndsajtøjc xyajcójjäm.
6-7 Mänitä Jesús ja'a majtøjc miøødtu'ubøjcy. Ja ween hajxy
hänajty quia'a coody maa ja'a soldadowiindsøn̲ tiøjcän, mänitä
soldadowiindsøn̲ ja'a Jesús capxy yajnäguejxy:
—Wiindsøn̲, jaduhyyä mmäná'anät cooč̆h nmoonsä
miøcpøgät. Cábøch cuhdujt nmøødä nej miič̆h cuhdujt
mmøødän; paady jaduhn̲ caj yhawiinmatsä coo mdägø'øwät
maač̆h ndøgootiän. Páadyhøch miič̆h hamdsoo tøø nga'a
mägapxy.
8 Hix̲, hané'emyhøch nhity; y cooč̆h nsoldado howiaam̲bä
nhané'emät møødhøch nmoonsä, xquiudiúun̲äbøch
nmädia'agy hajxy —nøm̲ä soldadowiindsøn̲ ja'a Jesús
quiapxyñäguejxy.
9 Jaanč̆h tehm̲ yagjuøøyy ja'a Jesús jaduhn̲ coo jaduhn̲
ñämaayyä. Mänitä cu'ug wyiinhee'ppejty. Mänit miänaañ̲:
—Cábøch nmägunaax̲hajxy jaduhn̲ miäbøcy nej yø'ø craa
miäbøquiän, y jäguem̲ chooñ.
10 Ja'a majtøjc hänajty tøø quiexyíijäbä maa ja'a Jesúsän,
mänit hajxy wyiimbijnä. Coo hajxy miejtstägajch maa ja'a
soldadowiindsøn̲ tiøjcän, tøø ja'a soldadowiindsøn̲ mioonsä
hänajty miøcpøjnä.
11 Mänitä Jesúshajxy ñøcxy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän
Naín møødä miägu'ughajpähajxy. Nämayyä jäya'ayhajxy
hänajty pianøcxy.
12 Jim̲ hajxy hänajty miäwiingoñ̲ cajptpa'a, mänitä
ho'ogyjiäya'ay hajxy hoy jiøjcubaadø'øy. Cabäsantä hänajty
nøcxy ñaax̲tägø'øy. Tu'ughuung hänajty je'e. Yaamgto'oxy ja'a
tiaj je'ebä. Majiäya'ay hänajty panøcxp.
13 Coo ja'a Jesús ja'a yaamgto'oxy yhijxy, mänit ñäxuu'ch.
Mänit ñämaayy:
—Ca'a mjø'øy ca'a mxuuč̆h.
14 Mänitä Jesús miänaañ̲ coo hajxy yhuuc yaghahíxät.
Mänitä cøøbiädøjc-hajxy tiänaaxiøjpy. Mänitä Jesús ja'a
ho'ogyjiäya'aguiajä hoy ñähdoñ. Mänitä ho'ogyjiäya'ay
ñämaayy:
—Jex̲y, pädø'øg.

15 Mänitä craa yhäñaayyø'cy. Mänit quiapxø'cy. Mänitä tiaj
miødhajnä.
16 Mänitä jäya'ayhajxy nägøxiä jiaanč̣h tehm̱ yagjuøøyy.
Mänitä Dios hajxy ñämaayy:
—Dioscujú'uyäp.
Mänit hajxy ñiñämaayyä:
—Diosquex̱y yø'ø craa. Møj jaanč̣h yø'øduhṉ. Paadiä Dios
tøø quiex̱y, piuhbedaam̱by ja'a quiu'ug jaduhṉ, ja'a hajxy
hädaa yaabä naax̱wiimbä.
17 Mänitä mädia'agy tiägøøyy wädijpä jim̱ Judeanaaxooty
coo ja'a Jesús ja'a ho'ogyjiäya'ay tøø yagjujypiøcy. Wiin-
duhm̱yhagajpt ja'a mädia'agy jaduhṉ wiädijty.
18 Ja'a Juan, tøø je'e hänajty chumyii. Coo ja'a
miägu'ughajpähajxy miädoyhajty nebiatiä Jesús hänajty tiuñ,
mänitä Juan hoy yhawáaṉäxä.
19-20 Mänitä Juan ja'a miägu'ughajpä metsc miøjyaax̱y. Mänit
hajxy quiejxä maa ja'a Jesúsän. Coo hajxy jim̱ miejch, mänitä
Jesús hajxy ñämaayy:
—Juan mäyajnäbejpä højts tøø xquiex̱y coo højts miič̣h
nmäyajtøwät pøṉ miič̣h. Nej, miič̣h ja'a Dios hijty jaduhṉ
xquiexaam̱bä, tøgä wiinghäna'c je'ejä.
21 Jim̱ä Jesús ja'a pa'amjäya'ay hänajty yajmøcpøcy. Madiu'u
ja'a pa'am hajxy hänajty miøødä møødä møjcu'u. Møødä
wiindspähajxy hänajty nämay yaghijxø'øgyii.
22 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Nøcxä Juan hajxy hawaaṉä nebiaty hajxy yaa
mhix̱y mmädoy. Hijxø'p ja wiindspähajxy, yo'oyø'p̱ ja'a
tecymia'adpähajxy, nähwaatsp ja'a haxøøgpa'ammøødpähajxy,
mädoow̱ø'p ja'a cuhnatpähajxy, jujypiøjp ja'a
ho'ogyjiäya'ayhajxy, yajwiingapxø̆øyyäp ja'a häyoobäya'ay
ja'a Diosmädia'agy hajxy.
23 Pønjátyhøch nmädia'agy xmiäbø̆jcäp tehṉgajnä, jootcujc
hajxy jaduhṉ ñijiäwø'øyii —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.
24 Coo ja'a Juan miägu'ughajpähajxy wyiimbijnä, mänitä
Jesús miänaaṉ̃:
—Coo hajxy tøø mhoy pactuum, Juan miädia'agy hajxy
hänajty mmädow̱áaṉäp, túhm̱äts. Cabä tsajcapy pojyu'xpä
hajxy hoy mhix̱y. Caj pues, paady hajxy jim̱ tøø mhoy coo ja'a
Juan ja'a miädia'agy hajxy hänajty mmädow̱aaṉä.
25 Diosquex̱y je'e, paady hajxy hoy tøø mmädoow̱ä, hoyyä
howyit je'e quia'a ja møødä nebiä mäyøøjäya'ayhajxy
miøødän.
26 Tøyhajt jaduhṉ coo ja'a Juan ja'a Diosmädia'agy yajwa'xy.
Maas may ja'a Dios ja'a Juan cuhdujt tøø mio'oy quejee ja'a
jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy jecy yajwá'xäbä.

27 Ja'a jäya'ay ja'a Diosmädia'agy jecy nägápxäbä, Juan je'e.
Jaduhn̲ä Dios jecy miänaañ̲ coo ja'a quiuguex̲y hänajty jayøjp
quiexa'añ coo ja'a cu'ug ween yajwiinxiic yajwiingapxø'øy
coo ja'a yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixǿ'øwät. Høx̲háamhøch
hijty ngäda'aga'añ. Jayøjpä Juan quiejxä; høx̲háamhøch
njaanc̈h cädaacy.
28 Ni pøn̲ jaduhn̲ jäda'ahaty quia'a mäbaady hädaa yaabä
naax̲wiin nebiä Juan mäyajnäbejpä ja'a cuhdujt miøødän.
Tøyhajt jaduhn̲. Pero cooc̈h hänajty tøø nho'nä, cooc̈h
hänajty tøø nnøcxtägach maac̈h nhuuc tsohm̲bän, pønjaty ja'a
Diosmädia'agy hänajty mäbøgaam̲b ja'a høøc̈hcøxpä, maas may
ja'a cuhdujt hajxy hänajty miøødhada'añ quejee ja'a Juan
jäda'ahaty miøødän, hoyyä møjcuhdujt hajxy hänajty quia'a ja
møødä.
29 Coo ja'a cu'ughajxy jaduhn̲ miädooyy møødä
yajnähjuudiuutpädøjc-hajxy, mänitä Dios hajxy quiapxpaaty
coo yhoyyä, je'eguiøxpä coo hajxy hänajty tøø yajnäbetyii ja'a
Juángäm.
30 Pero ja'a fariseoshajxy møødä ley-yajnähixøøbiähajxy, cab
hajxy hänajty tøø yajnäbetyii ja'a Juángäm. Paadiä Dios hajxy
quia'a jøjpøgøøyy. Cabä jioot hajxy hänajty chocy coo hajxy
yajnähwa'adsøøjät ja'a Diósäm.
31 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Nhuuc yajmäbáadyhøch ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä.
32 Cab hajxy tii yhojiäwø'øwa'añ. Jaduhn̲ mäwíinäts hajxy
je'e nebiä pigäna'c-hajxy wiinhecpän. Coo hajxy nax̲y miech
häyø'pä tøjpa'c, mänitä miäbigäna'c hajxy ñäma'ay: "Tøø højts
nja xu'uxy, pero cab hajxy tøø mhech. Tøø højts hojiøøñä nja
høy, pero cab hajxy tøø mjø'øy."
33 Hoorä, coo ja'a Juan mäyajnäbejpä miejch, cabä tsajcaagy
hänajty quiaya'añ, ni ja'a vino hänajty quia'a hu'uga'añ. Y
mijts jaduhn̲ mänaam̲b coo quiuhmäñø'øy.
34 Y cooc̈h nbamejtspä, høøc̈h ja'a Diosquex̲ypä, mänítøch
ndägøøyy caabiä huucpä. Jaduhn̲c̈h mijts xñänøøm̲bä cooc̈h
nwi'i quiaya'añ, cooc̈h nwi'i yhu'uga'añ, cooc̈hä pojpäya'ay
cädieejiäya'ay nmägu'ughaty møødä yajnähjuudiuutpädøjc.
35 Pønjaty ja'a Dios jaanc̈h jahmiejtsp, yajcähxø'py hajxy
jaduhn̲ coo ja'a Dioswiinmahñdy hajxy miøødä.
36 Mänitä fariseo ja'a Jesús tu'ug hoy wioy caabiä. Simón
hänajty xiøhaty. Mänit hajxy yhäñaaguiädaacy caabiä maa ja'a
Simón tiøjcän.
37 Mänitä to'oxiøjc tu'ug miejch cuhhin̲bä. Haxøøgcuhdujt
hänajty miøød. Tøø hänajty miädoyhaty coo ja'a Jesús jiiby tøø
miech maa ja'a Simón tiøjcän. Perfume quion̲mejts alabas-
trofrascooty.

38 Mänit tiägøøyy jøøbiä. Mänitä Jesús tiecypiujy wyiin-
nøøhaam. Mänit tiecymieexy quiuhwaayhaam. Mänit tiecy-
chu'xy. Mänit tiecyñähjahxy perfumehaam.
39 Mänitä Simón tiägøøyy tajpä maabiä: “Coo ja'a Jesús
häxøpy quiunajuøhñdiä, tøø häxøpy ñajuø'øy coo yø'ø to'oxiøjc
quiuhhiną.”
40 Mänitä Jesús ja'a Simón ñämaayy:
—Simón, tsøg mädiáacäm.
Mänitä Simón yhadsooyy:
—Wiindsøną, tsøc.
41 Mänitä Jesús miänaaą̃:
—Jimą̈ äja'ay hijty tu'ug miänuu'xyhadyii jäya'ay metscä.
Tu'jäya'ay hänajty miänuu'xyhaty mägooxmägo'x denarios.
Jatu'ug, juxychägui'xmajc.
42 Cab hajxy hänajty tii miøødä nebiä ñuu'xy hajxy ya-
jnähwá'adsät. Mänit hajxy ñämaayyä: “Weends yhity.” Hoorä,
pøną̈da'a maas mädsógäp.
43 Mänitä Simón yhadsooyy:
—Jue'eda'a, ja'a craa ja'a ñuu'xy maas may hijty miøødpä.
Mänitä Jesús miänaaą̃:
—Je'e pues.
44 Mänitä Jesús ja'a to'oxiøjc miøjhee'py. Mänitä Simón
ñämaayy:
—Cooc̈h yaa ndägøøyy maa miic̈h mdøgootiän, cábøch miic̈h
nøø tøø xmio'oy cooc̈h ndecypiújät. Jaduhną hajxy naxy nguh-
dujthájtäm. Pero yø'ø to'oxiøjc, wyiinnøøháamhøch ndecy tøø
xpiujjä, quiuhwaayháamhøch ndecy tøø xmieexä.
45 Cábøch miic̈h tøø xchu'xy, pero yø'ø to'oxiøjc, tehną̈gájnøch
ndecy xwyi'i chu'xä.
46 Cábøch miic̈h ja'a nguhwaay tøø xyhooną̈ä. Jaduhną hajxy
naxy nguhdujthájtäm. Pero yø'ø to'oxiøjc, perfumeháamhøch
ndecy tøø xyhooną̈ä.
47 Xjiaanc̈h tehmą̈ chójpøch yø'øduhną; paadiä piojpä
quiädieey yajnähwáatsäxä, hoy hijty may jia møødä. Pero
pøną̈ pojpä cädieey hijty ca'a jaty møød, cábøch jaduhną xjiaty
wiingudsähgø'øy.
48 Mänitä Jesús ja'a to'oxiøjc ñämaayy:
—Tøøc̈h miic̈h ja'a mbojpä mgädieey nyajnähwáatsäm.
49 Ja'a hajxy hänajty jiiby pahäñaabiä, mänit hajxy tiägøøyy
niñämáayyäbä:
—Maa ja'a cuhdujtäda'a tøø yhuuc paatpä coo ja'a pojpä
cädieey yajnähwa'ac̈h.
50 Mänitä Jesús ja'a to'oxiøjc ñämáaguiumbä:
—Cooc̈h nmädia'agy tøø xmiäbøjcä, páadyhøch ja'a mbojpä
mgädieey tøø nyajnähwa'ac̈h. Nøcxnä jootcujc.

8

1 Mänitä Jesúshajxy tiägøøyy wädijpä wiin-
duhm̱yhagajpt møødä jiamiøødhajxy ja'a nämajmetspä.
Diosmädia'agy-yajwa'xpä hajxy hänajty wiädity. Jaduhṉä
Jesús hänajty miäna'añ cooc ja'a Dios ja'a miäjaa hänajty
yajcähxø'øgaaṉnä.
2 Quipxiä to'oxiøjc-hajxy hänajty nämay piawädijpä, ja'a
Jesús hänajty tøø yajpa'amnáx̱iäbä, møød ja'a møjcu'u hajxy
hänajty tøø yajnähwa'ačhíijäbä. Paadiä Jesús hajxy hänajty
piawädity, mioobiä Jesús hajxy hänajty tijaty je'e hänajty
miäjugyhajpy. María ja'a to'oxiøjc hänajty tu'ug xiøhaty
ja'a Magdalatsohm̱bä. Juxtujc ja'a møjcu'u hänajty tøø ya-
jnähwa'ačhii.
3 Jatu'ug hänajty xiøhaty Juana, ja'a Cuza tio'oxiøjc. Ja'a Cuza
hänajty copc-hajp maa ja'a Herodes hänajty yhane'emiän.
Møødä Susana hänajty piawädijpä.
4 Mänitä Jesús jäya'ay may ñänøcxä. Mayhagajpt hajxy
hänajty chooñ. Coo hajxy hänajty may tøø yhamugø'øy, mänitä
Jesús tiägøøyy yajwiingapxøøbiä yajmäbaadyhaam:
5 —Mänitä jäya'ay tu'ug tiu'ubøjcy niippä. Coo ja'a tøømd
tiägøøyy wøjpä, näje'e ja'a tøømd quiahy tu'haam. Mänitä
muuxyhajxy hoy yajpädø'øgy. Mäduhṉ̃tiä ja'a muuxyhajxy
quia'a yajpädø'cy, je'edsä jäya'ay jiaac yajtehṉ.
6 Näje'e ja'a tøømd quiahy tsaanähgøxp. Ja mujx je'eduhṉ,
pero tøøts. Hix̱, weeṉ̃tiä ja'a naax̱ jim̱ tsaanähgøxp.
7 Näje'e ja'a tøømd quiahy haptiooty. Ja mujx je'eduhṉ. Ja
yee'c, pero caj ñä'ä tøømbejty. Hix̱, ja'a hapty je'e xaam̱.
8 Näje'e ja'a tøømd quiahy maa ja'a hoñaax̱än. May je'e
tiøømhajty høxtä mägo'xhaam.
Mänitä Jesús møc miänaaṉ̃:
—Øøṉ hädaa wiinjuøøby, wéenhøch hädaa nmädia'agy
xmiäbøjcä.
9 Mänitä Jesús miäyajtøøw̱ä neby jaduhṉ miädia'agytiägø'øy.
Ja'a miägu'ughajpähajxy jaduhṉ yajtøøw̱.
10 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Chojpiä Dios jioot jaduhṉ coo mijts mwiinjuó'øwät nebiä
miäjaa yajcähxø'øga'añ. Pero ja'a häna'c-hajxy jaac yaabä,
cabä Diosmädia'agy hajxy tiu'joottsocy. Hoyyä mädia'agy
hajxy jia mädoy, pero cab hajxy wyiinjuø'øy tii jaduhṉ jia
mädiaacypy.
11 'Jaduhṉds miädia'agytiägø'øy nébiøch hajxy tøø
nyajwiingapxø'øyän. Jaduhṉdsä tøømd miäbaady nebiä
Diosmädia'aguiän.
12 Ja'a tøømd cáhw̱äbä tu'haam, jaduhṉ miäbaady nebiä
jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy jia mädoyyän. Coo ja'a

møjcu'u miech, mänit hajxy wyiinhøøñii neby hajxy jaduhn̲ quia'a mäbøgät, nebiä piojpä quiädieeyhajxy jaduhn̲ quia'a näh̲wá'adsät.
13 Y ja'a tøømd cáhw̲äbä tsaanähgøxp, jaduhn̲ds je'e miäbaatpä neby hajxy jia mädoyyän. Tu'habaquiä hajxy jaduhn̲ xioon̲da'agy. Pero cab hajxy hamuumdu'joot pianøcxy. Coo hajxy cøx̲ypänejpiä tiuñii, mänit hajxy ñajtshixøøñä.
14 Y ja'a tøømd cáhw̲äbä haptiooty, jaduhn̲ds je'e miäbaatpä neby hajxy jia mädoyyän. Pero cabä yhamdsoo cuhdujt hajxy ñajtshixø'øwa'añ møødä miäyøøhajt. Cabä Diosmädia'agy hajxy hoy quiudiuna'añ.
15 Y ja'a tøømd cáhw̲äbä hoñaaxooty, jaduhn̲ miäbaady nebiä Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot mäbøjpän. Jaanc̈h tehm̲ yhoy hajxy jaduhn̲ quiudiuñ̲.
16 'Coo jäya'ay jøøn hajxy quiuhno'ogø'øy, cøxp hajxy yujcoñ̲ neby hajxy quiudøø'xóøjät, ja'a hajxy tøjtägøøbiä. Cabä pøn̲ jøøn quiuhjupy, ni maabejtpa'c hajxy quia'a päda'agy.
17 Jaduhn̲ mäwíinäts mijts ja'a nmädiá'agyhøch hajxy xwyiinjuø'øwaan̲ä, ja'a tsipjátypøch jaduhn̲ tøø nyajwiingapxó'øyäbä.
18 'Huuc wiinjuø'øw hajxy hoy. Pøn̲høch nmädia'agy tøø xmiäbøjcä, njaac yajnähixø'øwáam̲biøch je'e. Pøn̲høch nmädia'agy tøø xquia'a mäbøjcä, cábøch tii nyajnähixø'øwaan̲nä. Høxtä jiahdiägoyyaam̲by hajxy je'e mädyii tyijy ja'a tøø wyiinjuø'øy.
19 Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a tiaj møødä piuhya'ayhajxy. Cab hajxy hoy tiehm̲ wyiingumedsøøyy, je'eguiøxpä coo ja'a jäya'ayhajxy hänajty ñämayyä jiiby tøgooty maa ja'a Jesús hänajtiän.
20 Mänitä Jesús ñämaayyä:
—Xim̲ä mdajhajxy tøghaguuy møødä mbuhya'ayhajxy. Miic̈h hajxy xjia wi'i miøødmädia'agaam̲b.
21 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Pøn̲ä Diosmädia'agy jaduhn̲ mäbøjp, pøn̲ jaduhn̲ cudiuum̲b, je'ec̈h ndajhajpy, je'ec̈h nbuhya'ayhajpy.
22 Miäwiinghoocpä ja'a Jesúshajxy tiägøøyy barcojooty møødä miägu'ughajpähajxy. Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Jam̲ hajxy jim̲ mejyhawiimb.
Mänit hajxy jiaanc̈h tu'ubøjcy.
23 Nøcxnä hajxy hänajty jaduhn̲, mänitä Jesús miaaho'cy. Mänitä poj møc piädø'cy. Mänitä nøø quiubojøøyy barcojooty. Húj̈tsnäp ja'a barco hänajty.
24 Mänitä Jesús hajxy hoy yux̲y. Mänit hajxy ñämaayy:
—Wiindsøn̲, Wiindsøn̲, pädø'øg, quinaam̲bä barco cham̲.

Mänitä Jesús piädø'cy. Mänitä poj yhojy møødä nøø. Mänitä poj yuungøøyy. Moñdiucy jaduhn jiajnä.

25 Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpähajxy ñämaayy:

—Tii hajxy coo mwi'i chähgø'øy. Nej, cab hajxy mnajuø'øyä cooč̌h mijts homiänaajä ngüeendähada'añ.

Jaanč̌h tehm̱ yagjuøøyy hajxy jaduhn. Mänit hajxy hamiñ haxøpy ñiñämaayyä:

—Pønäda'a yø'øduhn coo ja'a miädia'agy miäbójcäxä ja'a poj møødä nøø.

26 Mänit hajxy miejyhawiimpädsøøm̱nä jim̱ maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Gadara, jim̱ jaduhn mejyhawiimpä maa ja'a Galileanaaxootiän.

27 Coo ja'a Jesús biarcopädsøøm̱y, mänitä jäya'ay tu'ug miejch Jesús wyiinduum, ja'a jim̱ cajptooty tsänaabiä. Tøø hänajty jiegø'øy mänaa ja'a mähdiøjc møjcu'u hänajty tøø ñämeč̌hiijän. Cabä wit hänajty miøødhajnä, ni quia'a häña'ay hänajty tøgooty. Jim̱ hänajty yhity maa ja'a cabäsantän.

28 Coo ja'a Jesús yhijxy, mänit wyiinjijcädaacy. Mänitä møjcu'uhajxy yaax̱y:

—Jesús, tii højts xwia'ana'añ. Dios miič̌h xyHuunghajp ja'a tsajpootypä. Tuṉä mayhajt, ca'a højts jiiby xquiex̱y maa jiaanč̌h tehm̱ chaač̌hpän.

29 Paadiä mähdiøjc jaduhn yaax̱y, je'eguiøxpä coo ja'a Jesús ja'a møjcu'u hänajty tøø yhane'emy coo ñähwa'adsøøjät. Mayhooc ja'a mähdiøjc hänajty tøø ñämeč̌hii ja'a møjcú'ujäm. Paadiä jäya'ayhajxy hänajty jia wi'i yaghida'añ cø'øxoch tecyxioch cadenahaam neby jaduhn hoy yhídät. Pero nimiäpodóøyyäp hänajty je'e, y yajnócxäp hänajty pactuum ja'a møjcú'ujäm.

30 Mänitä Jesús ja'a mähdiøjc miäyajtøøyy:

—Tii mxøhaty.

Mänit yhadsooyy:

—Legiónhøch nxøhaty.

Paady jaduhn miänaañ coo ja'a møjcu'u hänajty may miøødä.

31 Mänitä møjcu'u ja'a Jesús hajxy miänuu'xtaacy coo hajxy jiiby quia'a quexóøjät møjcu'uhaam maa jiaanč̌h tehm̱ chaač̌hpän.

32 Jim̱ä mayhädsøm̱ hänajty yuumy tuṉmøjc. Mänitä møjcu'u ja'a Jesús hajxy miänuu'xtáaccumbä coo hajxy jim̱ quiexóøjät maa ja'a mayhädsøm̱ hänajtiän. Mänitä Jesús cuhdujt miooyy.

33 Mänitä mähdiøjc ja'a møjcu'u ñähwáatsänä. Mänitä hädsøm̱hajxy hoy ñämeč̌hii. Mänit hajxy wyiinmänacpäyø'cy. Mänit hajxy quiuhgahnajxy naaxøjpcøxp mejjiooty. Jiiby hajxy cøjx ñøøho'ogø'øy.

34 Coo ja'a hädsøm̲güeendähajpähajxy jaduhn̲ yhijxy, mänit
hajxy piäyø'cy. Mänitä cu'ug hajxy hoy yhawaan̲ä cajptooty
møødä cajptpa'a.
35-36 Mänitä cu'ughajxy hänajty nøcxy yhixa'añ neby hänajty
tøø jiadyiijän. Mänit hajxy miejch maa ja'a Jesús hänajtiän.
Jiibiä mähdiøjc ja'a Jesús hänajty wyiinhäña'ay, ja'a møjcu'u
hänajty tøø ñähwa'ačhíijäbä. Tøø wit hänajty piägøøñä. Tøø
hänajty wyiinmahñdymejtsnä. Coo ja'a cu'ughajxy jaduhn̲
yhijxy, mänit hajxy chähgøøbiøjcy. Paady hajxy chähgøøyy,
haxøøgjäya'ay tyijy ja'a Jesús. Mänitä cu'ughajxy yhawáan̲äxä
nebiä mähdiøjc ja'a møjcu'u hänajty tøø ñähwa'ačhiijän. Ja'a
hajxy hänajty tøø yhíx̲iäbä, je'e hajxy jaduhn̲ nägapx.
37-39 Mänitä Jesús hajxy tiägøøyy mänuu'xtaacpä coo
jim̲ chóonät Gadara. Hix̲, jaanč'h tehm̲ chähgøøby hajxy
hänajty. Jim̲ tyijy ja'a Jesús cøx̲ypänejpiä jiaac jatcø'øwa'añ.
Ja'a mähdiøjc hänajty tøø ñähwá'ačhäbä, mänitä Jesús
miänuu'xtaacy coo cu miødhajty. Mänitä Jesús yhadsooyy
coo miähmø'øwät maa quiajptän:
—Nøcx maa ja'a mdøjcän; mädia'ag nebiaty ja'a Dios tøø
xpiuhbety.
Mänitä craa jiaanč'h nøcxy, miädiaacy jiiby cajptooty nebi-
aty hänajty tøø piuhbedyíijäm ja'a Jesús. Mänitä Jesús biar-
cotägøøñä, wyiimbijnä.
40 Coo ja'a Jesús jim̲ miejtstägajch mejyhawiimb, jim̲ä
cu'ughajxy hänajty yhahix̲y. Mänit hajxy xioon̲daacy.
41 Mänitä jäya'ay tu'ug miejch ja'a xøhajpä Jairo.
Tsajtøjwiindsøn̲ hänajty tiuum̲by. Mänitä Jesús wyiinjijcädaacy.
Mänit miänuu'xtaacy coo ñócxät maa ja'a tiøjcän.
42 Jim̲ä Jairo yhuung hänajty yho'ogaan̲nä. Tiu'ughuung
hänajty je'e. Majmetscjomøjt ja'a to'oxyhäna'c hänajty miøødä.
Mänitä Jesús tiu'ubøjcy. Mayyä jäya'ayhajxy piadu'ubøjcy,
høxtä yhanø'tsmujpy ja'a Jesús hajxy hänajty.
43-44 Mänitä Jesús ja'a tajjäya'ay tu'ug jiøguyohdiägøøyyä.
Pa'ammøød hänajty je'e. Majmetscjomøjt ja'a pa'am hänajty
tøø miähäyoy. Ñø'ty hänajty wi'i xiee'xp, pero weenjaty
weenjaty. Ni pøn̲ hänajty quia'a najuø'øy nebiä choomiáyät.
Mänitä Jesús wyitpa'a ñähdóon̲äxä. Mänitiä ja'a tajjäya'ay
ñø'ty yhadujnä.
45 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Pøn̲høch xñähdoon̲.
Ni pøn̲ quia'a mänaañ̲ coo hajxy ñähdooñ̲. Mänitä Pedroha-
jxy miänaañ̲:
—Wiindsøn̲, xjiaanč'h tehm̲ yhanø'tsmujp miič'h ja'a cu'ug.
Tii nyajnajuóøyyäm pøn̲ tøø xñähdoñ̲.
46 Mänitä Jesús miänáan̲gumbä:

—Nnajuóøbiøch coo pøn̲ tøø miäbaadø'øy høøc̈h nmäjaahaam. Páadyhøch jaduhn̲ tøø nnä'ä najuø'øy cooc̈h hajxy tøø xñähdoñ̲.

47 Mänitä tajjäya'ay jaduhn̲ ñajuøøyy coo ja'a Jesús hänajty ñajuø'øy coo je'e hänajty tøø miänähdoñ̲. Mänitä Jesús wyi-ingumedsøøyy tsäyúuyyäp. Mänitä Jesús wyiinjijcädaacy. Mänit ñägapxy cu'ughagujc cooc ja'a Jesús wyit hänajty tøø ñähdoon̲ä, y cooc mänitiä pia'amnajxy.

48 Mänitä Jesús ja'a tajjäya'ay ñämaayy:

—Huung, paady miic̈h tøø mba'amnax̲y coo tøø mmäbøcy. Nøcxnä jootcujc.

49 Jim̲ä Jesús hänajty miädia'agyñä, mänitä jäya'ay tu'ug miejch. Jim̲ hänajty tøø chohn̲da'agy maa ja'a Jairo tiøjcän. Mänitä Jairo ñämaayyä:

—Tøø ja'a mhuung yho'ogy. Cabä wiindsón̲ mhadsíjpnät.

50 Miädoow̲ ja'a Jesús jaduhn̲. Mänitä Jairo ñämaayy:

—Ca'a mjootmayhaty. Mäbøc. Jujypiógäp ja'a mhuung häyaa.

51 Mänit hajxy jim̲ miejtsnä maa ja'a Jairo tiøjcän. Coo ja'a Jesús tiøjtägøøyy, caj pøn̲ miøødtøjtägøøyy, jagooyyä Pedro møødä Juan møødä quix̲y tiaj tieedy.

52 Tøghaguuy ja'a cu'ughajxy miähmøøyy jøøbiä xuu'tspä. Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Ca'a hajxy mwi'i jiø'øy mwi'i xiuuc̈h. Caj tøø yho'ogy, nä'ä maab jaduhn̲.

53 Mänitä Jesús ñäxiicä. Ñajuøøby hajxy hänajty coo ja'a quix̲y hänajty tøø yho'ogy.

54 Mänitä Jesús ja'a quix̲y quiø'ø miajtsä. Mänitä Jesús møc miänaañ̲:

—Huung, pädø'øg.

55 Mänitä quix̲y jiujypiøjcy. Mänit piädø'cy. Mänitä Jesús miänaañ̲ coo hajxy yajcáyät.

56 Jaanc̈h tehm̲ yagjuøøyy ja'a tiaj ja'a tieedy jaduhn̲. Mänitä Jesús miänaañ̲ coo hajxy pøn̲ quia'a yajmøødmädiá'agät neby hänajty tøø jiatiän.

9

1 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød miøjyaax̲y ja'a hajxy nämajmetspä. Mänitä cuhdujt hajxy miooyyä coo ja'a møjcu'uba'ammøødpä hajxy nägøx̲iä yajnähwá'adsät. Møødä mäjaa hajxy mióoyyäbä coo ja'a pa'amjäya'ay hajxy yajmøcpógät.

2 Mänit hajxy wyiinguejxä coo ja'a Diosmädia'agy hajxy yajwá'xät, coo ja'a pa'amjäya'ay hajxy yajmøcpógät. Jaduhn̲ hajxy miädiá'agät coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.

3 Mänit hajxy ñämaayyä:
—Cab hajxy tii mmänøcxät, ni cuhdajt, ni pijty, ni tsajcaagy,
ni xädø'øñ. Tu'xojxc-hajtiä ja'a mwit hajxy mmänøcxät, ca'a
mietscä.
4 Homiädyii tøjcä hajxy mmejtstá'agät, jim̱ hajxy
mmähmø'øwät høxtä coonä hajxy jim̱ jadähooc mwiimbídät.
5 Y coo hajxy maa xquia'a yajtøjtägø'øwá'anät, mänit hajxy
jim̱ mdsóonät maa ja'a cajptän. Mänitä mdecy hajxy mwi-
inwóbät nebiä hijxtahṉd jaduhṉ miähmø'øwät coo mijts tøø
xquia'a yajtøjtägø'øy —nøm̱ä Jesús miänaaṉ̃.
6 Mänit hajxy tiu'ubøjcy. Wiinduhm̱yhagajpt hajxy hänajty
wiädity Diosmädia'agy-yajwa'xpä, pa'amjäya'ay-yajmøcpøjpä.
7 Ja'a Herodes hänajty jim̱ tuum̱b gobernador. Mänit
miädoyhajty nebiatiä Jesús ja'a hijxtahṉd hänajty ya-
jcähxø'øguiän. Cab hänajty ñajuø'øy nebiä wyiinmahñdyhádät.
Hix̱, näje'e hajxy hänajty miäna'añ cooc tyijy ja'a Juan hänajty
tøø jiujypiøcy. Hix̱, tøø ja'a Juan hänajty yagho'ogyii.
8 Näje'e hajxy hänajty miänaam̱bä cooc tyijy je'e Elías, ja'a
Diosmädia'agy jecy yajwá'xäbä. Näje'e hajxy hänajty jiaac
mänaam̱bä cooc tyijy ja'a jecyjiäya'ay tøø jiujypiøcy, ja'a
Diosmädia'agy jecy yajwá'xäbä.
9 Mänitä Herodes miänaaṉ̃:
—Høøčhä Juan nyajyo'pujxä. Øṉäda'a jaduhṉ wädijp.
Madiú'ujøch jaduhṉ nmädoy yajcähxø'øgy.
Jiaančh tehm̱ yhixaam̱biä Herodes ja'a Jesús hänajty.
10 Coo ja'a Jesús jiamiøødhajxy wyiimbijtägajch, mänitä Jesús
hajxy yajmøødmädiaacy nebiaty hajxy hänajty tøø wiädity.
Mänit hajxy miøødnøcxä pactuum, jim̱ mäwiingóṉ maa ja'a
cajpt hänajty xiøhatiän Betsaida.
11 Coo ja'a cu'ughajxy jaduhṉ miädoyhajty, mänitä
Jesús hajxy jim̱ piamejch. Mänit hajxy ñämaayyä coo
hajxy jim̱ miähmø'øwät. Mänitä Diosmädia'agy hajxy
yajmøødmädiaacä cooc ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.
Møødä pa'amjäya'ayhajxy may yajmøcpøjcä.
12 Tsuujøøñäp hänajty, mänitä Jesús wyiingumedsøøyyä ja'a
jiamiøødhajxy ja'a nämajmetspä. Mänitä Jesús ñämaayyä:
—Näma'aw yø'ø jäya'ayhajxy coo hajxy nøcxy pioo'xnä,
coo hajxy nøcxy quiayhøxta'ay wiingtuum maa ja'a cajpt
miäwiingoṉän. Yaa maa hajxy nhíjtäm, cabä tii yaa.
13 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Huuc yajcay mijts.
Mänit hajxy yhadsooyy:
—Cab højts tii nmøødä; jagooyyä højts tsajcaagy mägoox̱c
nmøødä møødä hacx metscä. Tøgä nøcxäp højts njuuyyä ja'a
hajxy quiayaam̱biä, hoy hajxy jia nämayyä.

14 Nämägooxmil ja'a ya'adiøjc-hajxy hänajty nägøxiä. Mänitä
Jesús ñämaayy ja'a jiamiøødhajxy:
—Näma'aw hajxy ween hajxy yhäñaaguiäda'agy naaxwiin
näjuxychägui'xmajcjaty.
15 Mänit hajxy ñämaayy coo hajxy jaduhn
yhäñaaguiädá'agät. Mänit hajxy yhäñaaguiädaacy nägøxiä.
16 Mänitä Jesús ja'a mägooxpä tsajcaagy quioondsooyy
møødä metspä hacx. Mänit chajhee'py. Mänitä Dios pia'yaaxy,
miänaañ:
—Dioscujú'uyäp coo højts hädaa tøø xmio'oy.
Mänit jaduhn yhaguidøøyy. Mänitä jiamiøød miooyy coo
hajxy jaduhn yajwá'xät maa ja'a cu'ugän.
17 Mänit hajxy nägøxiä quiaayy cu'uxiä. Majmejtscach ja'a
caadiuc quiunajxy.
18 Wiingxøø hänajty je'ebä, jimä Jesús ja'a Tieedy hänajty
pia'ya'axy hanidiuhmduum. Jimä jiamiøødhajxy hänajty
miøødä. Mänitä Jesús yajtøøyy:
—Nébyhøch ja'a cu'ughajxy xñänømy pønhøch høøčh.
19 Mänit hajxy yhadsooyy:
—Näje'e hajxy miäna'añ cooc tyijy miičh mJuangä ja'a hi-
jty mäyajnäbejpä. Näje'e hajxy miänaambä cooc tyijy miičh
mhElíasä. Näje'e hajxy jiaac mänaambä cooc tyijy ja'a je-
cyjiäya'ay tøø jiujypiøcy, ja'a Diosmädia'agy jecy yajwá'xäbä,
y cooc tyijy miičh mje'ejä.
20 Mänitä Jesús yajtøøgumbä:
—Míjtsäts, nej mijts mmänaambä pøn xtyijy høøčh.
Mänitä Pedro yhadsooyy:
—Diosquexy miičh.
21 Mänitä Jesús møc miänaañ coo hajxy quia'a nägápxät pøn
hänajty je'e.
22 Mänitä Jesús miänáangumbä:
—Høøčh ja'a Diosquexypä, hoyhóyhøch njaančh
tehm chaačhpøga'añ. Cábøch ja'a tsajtøjwiindsønhajxy
xñä'ägädä wiingudsähgø'øwa'añ, ni ja'a teedywiindsønhajxy,
ni ja'a jäya'ayhajxy jim cuhdujtmøødpä tsajtøgooty.
Xyagho'ogáambøch hajxy, pero cudägøøgxøøjøch
njujypiøga'añ.
23 Mänit jiaac mänáangumbä:
—Pønjátyhøch nmädia'agy xpiadu'ubøgáanäp, ween
yhamdsoo cuhdujt hajxy ñajtshixø'øy, ween hajxy
chaačhpøjpä jabom-jabom nébiøch ndsaačhpøga'añän.
Jadúhnhøch nmädia'agy hajxy hoy xpianócxät.
24 Pøn jiugyhajt ja wi'i yaghoyø'øwaamb, nä'ägä
cuhdägoyyaamb je'e. Pero pøn jiugyhajt jaduhn yajtägoyyaamb
ja'a høøčhcøxpä, nä'ägä hodiuum je'e miähmø'øwa'añ.

25 Coo hajxy hodiuum mga'a mmähmǿ'øwät, cab hajxy
jaduhn̲ mniyaghoyø'øwǿøjät, hoy hajxy mja mäyøøjä hädaa
yaabä naax̲wiin.
26 Pón̲høch xmiädsähdiuum̲b møødhøch nmädia'agyquiøxpä,
mänítøch jaduhn̲ nmädsähdiunaam̲bä cooc̆h hänajty
ngädaactägatsa'añ. Hajajaam̲b hänajty yaa neby jim̲ yhajajjiän
tsajpootyp maac̆h nDeedy yhitiän, maa ja'a mioonsähajxy
yhitiän.
27 Tøyhájthøch jaduhn̲ nmäna'añ, ja'a hajxy yaa tänaabiä,
näje'e hajxy jaduhn̲ quia'a tsoj ho'oga'añ høxtä coonä ja'a
Dios ja'a miäjaa hänajty yajcähxø'øga'añ.
28 Cuductujxøø ja'a Jesús ja'a Pedro miøødwiimbejty
tun̲guhduum Diospa'yaax̲pä, møødä Juan møødä Jacobo.
29 Jim̲ä Jesús ja'a Tieedy hänajty pia'ya'axy, mänitä wyiin
jiøjp høxtä haam̲b høxtä tsämaam̲b quiähxø'cy. Jaanc̆h tehm̲
pioob ja'a wyit jaduhn̲ jiajnä.
30-31 Mänitä Moiséshajxy ñäguehx̲tøø'xy maa jiajy maa
chämam̲iän møødä Elías. Mänitä Jesús hajxy miøødtägøøyy
mädiaacpä. Je'e hajxy hänajty miädiaacypy coo ja'a Jesús hänajty
jim̲ nøcxy yho'oga'añ Jerusalén.
32 Hoyyä Pedrohajxy hänajty jia wi'i mia'awa'añ, cab hajxy
ñä'ägädä maaho'cy. Mänit hajxy yhijxy coo ja'a Jesúshajxy
hänajty jiajy chämam̲y møødä Moisés møødä Elías.
33 Coo ja'a Moiséshajxy hänajty wyiimbidaan̲nä, coo ja'a
Jesús hajxy hänajty piuhwa'adsaan̲nä, mänitä Pedro ja'a Jesús
ñämaayy:
—Wiindsøn̲, hoyøøyy jaduhn̲ coo hajxy yaa tøø nbéjtäm.
Ween højts tøjquem̲y tägøøg cu nhädiuuñ̲, tu'ug miic̆h mje'e,
tu'ug Moisés jie'e, tu'ug Elías jie'e.
Nä'ä nagoobä ja'a Pedro jaduhn̲ miänaañ̲.
34 Mänitä näma'a tehm̲ miapxy quiädaacy maa hajxy
hänajtiän. Nädägooyy hajxy jaduhn̲. Mänitä Pedrohajxy
chähgøøbiøjcy.
35 Mänit hajxy miädooyy ja'a Dios quiapxy näma'ajooty:
—Høøc̆h nHuung hädaa. Høøc̆h tøø nwiingue x̲y.
Mhamädoow̲híjtäp ja'a miädia'agy hajxy.
36 Mänitä Jesús hajxy yhijxy coo hänajty nidiuhm̲ tiänaañä.
Hamoñ̲ hajxy jaduhn̲ miähmøøñä. Cab hajxy pøn̲ ya-
jmøødmädiaacy nebiaty hajxy hänajty tøø yhix̲y.
37 Cujaboom hajxy jim̲ wyiimbijnä tun̲guhduum. Mänitä
Jesús jäya'ay may jiøjcubaadøøyyä.
38-39 Mänit tu'jäya'ay møc quiapxy maa ja'a cu'ugän:
—Wiindsøn̲, tú'uquiøch nhuung. Náx̲yhøch nhuung
møjcu'u xjiaanc̆h tehm̲ ñämejtsä. Møc jaduhn̲ ya'axy, møc
chäyuy. Høxtä hahoo'p jaduhn̲. Hanax̲iä jaduhn̲ chaac̆htiuñii,

y cab jaduhn̲ ñä'ägädä nähwa'ac̆h. Wiindsøn̲, tun̲ä mayhajt, yajnähwáatsägøch nhuung.

40 Tøøc̆h ja'a mjamiøød nja wi'i miänuu'xta'agy cooc̆h nhuung hajxy xyajnähwáatsät, pero cab hajxy jaduhn̲ ñä'ä jajty.

41 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:

—Nej, cájtäm mijts mänaa mmäbøga'añä. Pämädúhñ̲tiøch mijts jaduhn̲ njaac mämee'xtuga'añ.

Mänitä cuhuung ñämaayy:

—Woomin̲xä mhuung.

42 Cahnä craa hänajty miechñä maa ja'a Jesúsän, mänit yajcädaaw̲ä ja'a møjcú'ujäm. Mänit yajtsäyuuyyä. Mänitä Jesús ja'a møjcu'u yhøxquejxy. Mänitä craa ñähwaach. Mänitä tieedy yajcø'ødägøøyyä.

43 Mänitä cu'ughajxy nägøx̲iä yagjuøøyy coo ja'a Dios miøjjä jiaanc̆hä, nebiä Jesús ja'a hijxtahn̲d hänajty yajcähxø'øguiän.

Mänitä Jesús ñämaayy ja'a jiamiøødhajxy:

44 —Hoy hajxy wiinjuø'øw; ca'a hajxy mjahdiäg̲oy; høøc̆h ja'a Diosquex̲ypä, nmädsíphøch hajxy jim̲ xyajcø'ødägø'øwaam̲b maa ja'a cu'ughajxiän nägøx̲iä.

45 Pero cabä jiamiøødhajxy ñä'ägädä wiinjuøøyy neby hajxy hänajty tøø miøødmädia'agyiijän. Hix̲, Jesús jaduhn̲ ca'a yajwiinjuøøyy. Cab hajxy jaduhn̲ yajtøøyy. Tsähgøøby hajxy hänajty.

46 Mänit hajxy tiägøøyy yajtsiptaacpä pøn̲ cuhdujt maas møj mo'owáan̲äp.

47 Ñajuøøbiä Jesús hänajty nebiaty hajxy hänajty tiajy miay. Mänitä pigäna'c hoy tu'ug wioy, piädaacy miøjc-haamby.

48 Mänit miänaañ̲:

—Pøn̲ hädaa pigäna'c jaduhn̲ tsógäp ja'a høøc̆hcøxpä, jaduhn̲ mäwíinäts høøc̆h xchojpä. Y pón̲høch jaduhn̲ xchojp, je'ec̆h nDeedy jaduhn̲ xjiahmiéjtsäp ja'ac̆h jaduhn̲ tøø xquiéx̲iäbä. Pøn̲ ja'a møjcuhdujt ca'a tsogaam̲b maa mijtsän, je'eds ja'a møjcuhdujt jaduhn̲ nä'ägädä mo'owáan̲äp.

49 Mänitä Juan miänaañ̲:

—Wiindsøn̲, tøø højts tu'jäya'ay nhix̲y. Miic̆hcøxpä ja'a møjcu'u hijty yhøxquex̲y. Mänit højts jaduhn̲ nnämaayy coo quia'a høxquéjxnät, je'eguiøxpä coo højts xquia'a møødwädíjtäm.

50 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Cab hajxy jaduhn̲ cu mnämaayy. Pøn̲ højts jaduhn̲ xquia'a mädsiphájtäm, je'e højts jaduhn̲ xmiägu'ughájtäm.

51 Tøø hänajty miäwiingoon̲nä coo ja'a Jesús hänajty ñøcxaan̲nä tsajpootyp, mänitä jioot yajmøødmädiaacy coo jim̲ ñócxnät Jerusalén.

52 Mänitä jiamiøød mejtstägøøg quiejxø'cy. Mänitä mejt-
staact hajxy hoy jia høxta'ay maa ja'a cajpthuung tu'ugän jim̱
Samarianaaxooty.
53 Pero cab hajxy jaduhṉ ñä'ä tøjmooyyä, je'eguiøxpä coo
hajxy hänajty jim̱ jiaac nøcxa'añ Jerusalén. Hix̱, cabä Samari-
abä-jäya'ayhajxy hänajty miøødnijiootpaadyii ja'a jäya'ayhajxy
hänajty tsänaabiä Jerusalén.
54 Coo ja'a Jacobo jaduhṉ miädooyy møødä Juan, mänitä
Jesús hajxy ñämaayy:
—Wiindsøṉ, tähooc ja'a Elías jøøn jim̱ miøjyaax̱y tsajpootyp
nebiä haxøøgjäya'ayhajxy jaduhṉ tióyät. Nej, mmäná'anäp
miiči̇ch jaduhṉ coo højts jøøn jim̱ nmøjyáax̱pät tsajpootyp
neby hajxy jaduhṉ tióobiät ja'a højts jaduhṉ xquia'a
tøjmo'owaam̱bä.
55 Mänitä Jesús wyiinhee'ppejty; mänit yhojy:
—Mijts, cab hajxy mnajuø'øy coo haxøøgwiinmahñdy hajxy
mmøødä.
56 Páadyhøch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naax̱wiin
nébiøch ja'a jäya'ayhajxy jaduhṉ nyajnähwa'ads
nyajcuhwá'adsät. Cábøch hajxy jaduhṉ nyajcuhdägoyya'añ.
Mänit hajxy jim̱ tiu'ubøjnä, ñøcxy hajxy wiingcajpt.
57 Jim̱ hajxy hänajty tiu'uyo'oyñä, mänitä jäya'ay hajxy tu'ug
piaaty jim̱ tu'haam. Mänitä Jesús ñämaayyä:
—Wiindsøṉ, nja wi'i pianøcxáam̱biøch miiči̇ch majaty miiči̇ch
mnøcxa'añän.
58 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Ja'a xøøgaa, jim̱ä jiut je'e; ja'a muuxy, jim̱ä pie'eñ je'e;
pero høøči̇ch ja'a Diosquex̱ypä, cábøch ndøjc jaduhṉ maači̇ch
nboo'x nhäñá'awät.
59 Mänitä Jesús wiinghäna'c ñämáaguiumbä:
—Høøči̇ch padu'ubójcäc.
Mänitä Jesús ñämaayyä:
—Mänítøch miiči̇ch nbadu'ubógät cooči̇ch ndeedy hänajty tøø
yho'nä, cooči̇ch hänajty tøø nyajnaax̱tägøøñä.
60 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Ja'a jäya'ayhajxy ca'a mäbøjpä, je'e miiči̇ch ja'a
mdeedy hajxy xyajnaax̱tägø'øwáaṉäp. Pero miiči̇ch, nøcx
ja'a Diosmädia'agy yajwa'x coo ja'a Dios ja'a miäjaa
yajcähxø'øga'añ.
61 Mänitä Jesús ñämaayyä wiingjäyá'ayägumbä:
—Wiindsøṉ, nja wi'i pianøcxáam̱biøch miiči̇ch, pero
nócxyhøch ja'a njujy nmägu'ug nhuuc hawaaṉä jayøjp cooči̇ch
miiči̇ch jaduhṉ nbadu'ubøgaaṉnä.
62 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Póṉhøch jaduhṉ xjia wiˈi piawäditaaṃb, cooc̈h nmädiaˈagy hamuumduˈjoot xquiaˈa mäbójcät, cábøch jaduhṉ hoy xpianǿcxät.

10

1 Mänitä Jesús jäyaˈay jiaac wiimbiiyy nädägøøghiiˈxcumajc. Mänit hajxy metscaty metscaty quiejxøˈcä majaty jaˈa Jesús hänajty ñøcxaˈañän.

2 Mänit hajxy ñämaayyä:

—Nämayyä jäyaˈayhajxy jia mäbøgaˈañ; jeˈeds caˈa hijp pøṉ jaˈa Diosmädiaˈagy yajwáˈxäp. Mänuuˈxtaˈag jaˈa Dios hajxy coo jaˈa Diosmädiaˈagy-yajwaˈxpä jiaac quéxät.

3 Nøcx hajxy. Mnigwieendähadǿøjäp hajxy. Caˈawiindøyhänaˈc-hagujc hajxy mwäditaˈañ.

4 Cabä xuumy hajxy mmänǿcxät, ni xädøˈøñ. Tuˈtehṉgä cøˈøg hajxy mmänǿcxät. Cab hajxy pøṉ mwiindänaaxióbät tuˈhaam.

5 Coo hajxy muum maa mhamejtstáˈagät, myajpóoˈxäp jaˈa cudøjc hajxy. “Weenä Dios hajxy xmioˈoy jaˈa hoyhajt jaˈa weenhajt.” Jaduhṉ hajxy mnämáˈawät.

6 Pø hojiäyaˈay jaˈa cudøjc-hajxy jaduhṉ, mänitä Dios jiaanc̈h móˈowät jaˈa hoyhajty jaˈa weenhajt; pø caj, cab hajxy jaduhṉ mioˈowøøjät. Y cab hajxy jiṃ mnäˈägä mähmǿˈøwät.

7 Cab hajxy tøjc-tøjc mwädítät. Jiṃ hajxy mnäˈägädä hídät maa hajxy hänajty tøø mmejtstaˈaguiän. Jiṃ hajxy mmähuˈug mmägáyät. Jeˈe hajxy jaduhṉ mhúˈugäp mgáyäp tijaty hajxy jaduhṉ xmiooby. Hawiinmats jaduhṉ coo hajxy jaduhṉ xmióˈowät, jeˈeguiøxpä coo hajxy mwiingueẋiä.

8 Homiädyii cajptä hajxy jaduhṉ xtiøjmóˈowät, mgáyäp hajxy jaduhṉ tijaty hajxy xmiooby.

9 Myajmøcpǿgäp jaˈa paˈamjäyaˈay hajxy maa jaˈa cajptän. Jaduhṉ hajxy mnämáˈawät: “Tøø miäwiingooṉnä coo jaˈa Dios jaˈa miäjaa yajcähxøˈøgaˈañ jaˈa mijtscǿxpä.”

10 Pero homiädyii cajptä hajxy jaduhṉ xquiaˈa tøjmóˈowät, callejooty hajxy nøcxy myaˈaxy:

11 “Hädaa cajpt yaabä, cabä quiuhdujthajxy yhoyyä. Paady højts ndecy nwiinwobaˈañ. Jaduhṉä hijxtahṉd miähmǿˈøwät coo jaˈa mguhdujthajxy quiaˈa hoyyä. Mjahmiédsäp hajxy jaduhṉ coo miäwiingooṉnä coo jaˈa Dios jaˈa miäjaa yajcähxøˈøgaˈañ jaˈa mijtscǿxpä.”

12 Tøyhájthøch jaduhṉ nmänaˈañ, coo jaˈa naaẋwiimbä hänajty wyiimbidaˈañ, maas hanaẋiä jaˈa cajpt jaduhṃbä chaac̈hpøgaˈañ quejee jaˈa Sodomacajpt jecy chaac̈hpøjquiän.

13-14 ’Mjaanc̈h tehṃ chaac̈hpøgaaṃb hajxy pønjaty jiṃ tsänaaby Corazíncajptooty møødä Betsaidacajptooty. Maas hanaẋiä hajxy mdsaac̈hpøgaˈañ quejee jaˈa jäyaˈayhajxy jecy

chaačhpøjquiän, ja'a hajxy jecy tsänáayyäbä Tirocajptooty
møødä Sidóncajptooty. Coo je'e hajxy cu yhijxy ja'a hijxtahn̲d
nej mijts mja hix̲iän, cu ñajtshixøøyy ja'a yhaxøøgcuhdujt ha-
jxy; cu jiøøyy cu xiuu'ch hajxy jaduhn̲.
15 Y mijts jim̲ tsänaabiä Capernaum, haagä jiiby mijts
mhäda'aga'añ møjcu'uhaam. Cab hajxy jim̲ mnøcxa'añ
tsajpootyp neby hajxy mdijjiän.
16 Mänitä Jesús ñämaayy ja'a jiamiøødhajxy ja'a
nädägøøghii'xcumajcpä:
—Pønjaty mijts mmädia'agy xyhamädoowhíjtäp, jaanä
jadúhn̲høch nmädia'agy hajxy xyhamädoow̲híjtäbä. Pero
pønjaty mijts mmädia'agy xquia'a hamädoow̲híjtäp, ni
høøčh nmädia'agy hajxy xquia'a hamädoow̲híjtäbä; ni ja'a
nDéedyhøch miädia'agy xquia'a hamädoow̲híjtäbä, ja'ačh tøø
xquiéx̲iäbä.
17 Mänitä nädägøøghii'xcumajcpähajxy tiu'ubøjcy
Diosmädia'agy-yajwa'xpä. Cujecy hajxy wyiimbijtägajch.
Jaančh tehm̲ jiootcujc hajxy hänajty. Mänit hajxy miänaañ̲:
—Wiindsøn̲, høxtä ja'a møjcu'u højts nmädia'agy hajxy tøø
xmiäbøjcä ja'a miičhcøxpä.
18 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Tøyhajt jaduhn̲. Nhíjxhøch ja'a Satanás coo jim̲ quiahy
tsajpootyp. Nebiä wädsucän jaduhn̲ jiatcøøyy.
19 Huuc mädow̲ hajxy, tøøčh mijts ja'a mäjaa nmo'oy coo
mijts tsahñ̲dy myajtéenät møødä caa'pty, y coo ja'a møjcu'u
hajxy mga'a yajmäjädá'agät; y cab hajxy nej mjada'añ.
20 Paady hajxy mxoon̲dá'agät coo ja'a mxøøhajxy jim̲ yhity
cujaay tsajpootyp. Cab jaduhn̲ ñejpiä pø tøø ja'a møjcu'u ja'a
mmädia'agyhajxy xmiäbøjcä.
21 Mänitä Jesús jiaančh tehm̲ yajxoon̲daacpøjcä ja'a Diosh-
espíritu. Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Teedy, míičhäts jim̲ Wiindsøn̲hajp tsajpootyp møød hädaa
yaabä naax̲wiin. Chojpy miičh mjoot jaduhn̲ coo ja'a hajxy
ca'a høxpøcypiä wyiinjuø'øwät tijaty ja'a hajxy høxpøcypiä tøø
mga'a yajwiinjuø'øy. Páadyhøch miičh hoy nnänøm̲y.
22 Mänitä Jesús ñämaayy ja'a jiamiøødhajxy:
—Tøøčh nDeedy ja'a cuhdujt xquiøx̲y mo'oy. Cábøch
pøn̲ xñajuø'øy pón̲høch høøčh, jagóoyyøch nDeedy jaduhn̲
xñajuø'øy. Y jagóoyyøch nDeedy nnajuøøbiä. Ñajuøøby hajxy
je'ebä pønjátyhøch tøø nyajnähdijy coo hajxy ñajuø'øwät.
23 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød wyiinhee'ppejty ja'a hajxy
nämajmetspä. Mänit hajxy hawiing ñämaayyä:
—Jootcujc hajxy jaduhn̲ mhídät je'eguiøxpä coočh mijts ja'a
hijxtahn̲d may tøø nyajnähixø'øy.

24 Tøyhájthøch jaduhn̲ nmänaˈañ. Jaˈa
Diosmädiaˈagy-yajwaˈxpähajxy møødä gobiernähajxy, nämay
hajxy jia hixaañ̲ tijaty mijts mhijxyp. Nämay hajxy jia
mädow̲aañ̲ tijaty mijts mmädooby.
25 Mänitä ley-yajnähixøøbiä tuˈug tiänaayyøˈcy. Mänitä Jesús
hoy miäyajtøy:
—Wiindsøn̲, tiiči̇ch ngudiúnäp nébiøch cøjxtaˈaxiøø
njugyhádät nebiä Dios jiugyhatiän.
Paadiä Jesús jaduhn̲ ñämaayyä, näˈä mädiaˈagyhixáan̲äp
hänajty jeˈe waam̲b hänajty yhadsowaˈañ.
26 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Neby jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa jaˈa leyän. Neby
jaduhn̲ mwiinjuøˈøy.
27 Mänitä ley-yajnähixøøbiä yhadsooyy:
—Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ maa jaˈa leyän coo jaˈa Dios mwiin-
gudsähgǿˈøwät hamuumduˈjoot. Jaanä jaduhn̲ jim̲ myiim̲bä
coo hopiøn̲ä mdsógät mbaˈhäyówät nebiä mniˈx nebiä mgopc
mdsoquiän.
28 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Hoy jaduhn̲ tøø mhadsoy; coo jaduhn̲ mgudiúnät, mänit
jim̲ mnǿcxät tsajpootyp.
29 Pero yajcumayaam̲bä ley-yajnähixøøbiä hänajty. Mänit
miänáan̲gumbä:
—Øøn̲ jaduhn̲ mnänøøm̲by cooči̇ch hopiøn̲ä ndsógät
nbaˈhäyówät.
30 Mänitä Jesús yhadsóogumbä:
—Nhuuc yajmøødmädiáˈagyhøch mädiaˈagy tuˈug, nej
miiči̇ch jaduhn̲ hoy mwiinjuǿˈøwät. Jiibiä jäyaˈay hänajty
tuˈug yhädaˈagy Jericó. Jerusalén hänajty tøø chohn̲daˈagy.
Tuˈhaamhädaacpä jaˈa meeˈtspä piaaty. Cøjx jaduhn̲
miéeˈtsäxä møødä wyit. Mänit hoyhoy wiobhoˈcä. Nebiä
hoˈogypiän hajxy jaduhn̲ ñähgueecy.
31 Mänit teedywiindsøn̲ tuˈug ñajxy. Coo jaˈa mähdiøjc
jaduhn̲ yhijxy, cab jaduhn̲ tiänaaxiøjpy. Jiuhyohy jaduhn̲.
32 Jaduhn̲dsä tsajtøjcueendähajpä tuˈug ñajxpä; jaduhn̲ jeˈe
jiuhyohbiä.
33 Mänitä Samariabäyaˈay tuˈug ñajxpä. Coo jaduhn̲ yhijxy,
mänitä hojioot miøødhajty.
34 Mänitä mähdiøjc chooyøøyy aceitehaam møødä vino-
haam. Mänit yhamäguijty withaam maa hänajty tøø jiotiän.
Mänitä yhamdsoo jäyujcøxp yujtsehñ̲. Mänitä mähdiøjc hoy
ñajtsømøˈøyii maa jaˈa mejtstaactän. Mänit jim̲ yhijxä.
35 Cujaboomä Samariabäyaˈay jaˈa cudøjc plataxädøˈøñ
metsc miooyy. Mänit ñämaayy: “Tun̲ä mayhajt, huuc

cueendähat yø'ø mähdiøjc. Mäduhn̄tiä xädø'øñ mjaac yajtun̄,
mänítøch jaduhn̲ nmoodiägátsät cooc̆h nwiimbijtägátsät.”
36 Mänitä Jesús ja'a ley-yajnähixøøbiä miäyajtøøyy:
—Øpn̲ maas hoyhäna'c tøø piädsøm̲y yø'ø nädägøøgpähajxy.
37 Mänitä ley-yajnähixøøbiä yhadsooyy:
—Ja'a hänac'c hojioot møødhájtäbä.
Mänitä Jesús miänaan̄:
—Nøcx, y jaduhn̲ miic̆h hojioot mmøødhájpät.
38 Mänitä Jesúshajxy tiu'ubójcumbä. Mänit hajxy miejch wi-
ingcajptooty. Mänitä Jesús yajtøjtägøøyyä ja'a to'oxiøjc tu'ug
ja'a xøhajpä Marta.
39 Jim̲ä Marta piuhdo'oxy hänajty tu'ug ja'a xøhajpä María.
Mänitä María ja'a Jesús wyiinhøxtaacy. Yhamädoow̲hidaam̲by
hänajty je'e waam̲baty ja'a Jesús hänajty miädia'aga'añ.
40 Pero wyi'i jioodhadóøtsäp ja'a Marta tiuun̲g hänajty.
Mänitä Jesús ñämaayy:
—Wiindsøn̲, nej miic̆h jaduhn̲ mnijiäwø'øyii cooc̆h
nbuhdo'oxy ja'a tuun̲g tøø xyajmänähgueegø'øy. Huuc
näma'aw weenc̆h xpiuhbety.
41 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Marta, Marta, madiu'u miic̆h mwi'i tiajy mwi'i miay.
42 Tu'tu'uyyä jaduhn̲ yhawiinmatsä. Hoyyä mbuhdo'oxy
jaduhn̲ quiudiun̄. Cabä María ja'a cuhdujt jaduhn̲ pøn̲
piøgáan̲äxä cooc̆h nmädia'agy jaduhn̲ xyhamädoow̲híjtät.

11

1 Wiingtuumä Jesús ja'a Dios hänajty pia'ya'axy. Coo
pia'yaax̲pädøøyy, mänitä jiamiøød tu'ug miänaan̄:
—Wiindsøn̲, højts Diospa'ya'ax yajnähixøøyyäc nebiä Juan
ja'a jiamiøød yajnähixøøyyän.
2 Mänitä Jesús miänaan̄:
—Coo ja'a Dios hajxy hänajty mba'ya'axa'añ, jaduhn̲ hajxy
mmäná'anät:
Dios, miic̆h højts nDeedyhajpy. Jim̲ mhity tsajpootyp.
Weenä jäya'ayhajxy nägøx̲iä xwyiingudsähgø'øy. Weenä
mmäjaa myajcähxø'øgy.
Weenä mmädia'agy hajxy yaa xmiäbøjcä hädaa yaabä
naax̲wiin neby hajxy jim̲ xmiäbøjcän tsajpootyp.
3 Móoyyäc højts ja'a cay jäda'axøø neby højts cu'uxiä ngáyät.
4 Højts ja'a pojpä cädieey mämée'xäc neby højts jaduhn̲
nmämee'xiän pønjaty højts xñägädieeyøøby.
Cabä møjcu'ugong cuhdujt mmó'owät coo højts
xjiøjcapxó'øwät, coo højts ja'a haxøøgpä xyajnähdíjät.
5 Mänitä Jesús miänáan̲gumbä:

—Tsøg hajxy jaduhn̲ mänáan̲äm coo mijts mmägu'ughajpä mmøødä tu'ug. Coo miiči̇h cuptsuhm̲dä nøcxy mnäma'ay: “Mägu'ughajpä, høočhä tsajcaagy tägøøg yajyujwáan̲äc.

6 Ja'a nmägu'ugháj̇pøch tu'ug tøø miech. Jäguem̲ chooñ. Cábøch tii nmøødä tiiči̇h jaduhn̲ nnä'ä mó'owäp.”

7 Wehn̲dä mmägu'ughajpä jiiby tøgooty xyhadsówät: “Ca'a xyhadsipy. Hagø'øy ja'a tøjcän. Tøø højts ngøx̲y maaho'nä møødhøch nhuunghajxy. Cábøch nbädø'øgaan̲nä cooči̇h miiči̇h jaduhn̲ tijaty nmó'owät.”

8 Tøyhájthøch jaduhn̲ nmäna'añ, hoy jaduhn̲ xjia mägu'ughaty, cab jaduhn̲ xñä'ä näbädø'øgáam̲bät coo miiči̇h tijaty xmió'owät. Pero coo miiči̇h tehn̲gajnä mwi'i ñé'emät, mänit jaduhn̲ piädø'øgät, mänit jaduhn̲ xmió'owät tijaty miiči̇h hänajty myajmaajiajpy.

9 Tøyhájthøch jaduhn̲ nmäna'añ, coo mijts ja'a Dios tijaty mmäyujwá'anät tehn̲gajnä, tsipcøxp jaduhn̲ xñä'ägädä mó'owät.

10 Coo pøn̲ä Dios tijaty miäyujwá'anät tehn̲gajnä, tsipcøxp jaduhn̲ ñä'ägädä mo'owa'añii.

11 ’Pø jim̲ mhuunghajxy, coo tsajcaagy xmiäyujwá'anät, cabä tsaa mmo'owa'añ; coo hacx xmiäyujwá'anät, cabä tsahñ̲dy mmo'owa'añ.

12 O coo tseediu'udy xmiäyujwá'anät, cabä caa'pty mmo'owa'añ.

13 Hojiatypä ja'a mhuung hajxy jaduhn̲ mmooby, hoy hajxy mja ca'awiindøyyä. Mänax̲iä ja'a mDeedyhajxy jim̲ tsajpootypä xmió'owät ja'a yhEspíritu coo mijts jaduhn̲ mmäyujwá'anät.

14 Wiinghoocä Jesús ja'a møjcu'u hänajty yhøxquex̲y. Tøø jäya'ay hänajty tu'ug yaghuumyii. Coo ja'a mähdiøjc ñähwaatsnä, mänit quiapxø'nä. Yagjuøøyy ja'a jäya'ayhajxy jaduhn̲.

15 Pero näje'e hajxy jaduhn̲ miänaañ̲:

—Yø'ø craa, ja'a møjcu'ugongä miäjaa jaduhn̲ miøødhájtäp, paadiä møjcu'u yhøxquex̲y. Ja'a møjcu'ugong, ja'a møjcu'u wyiindsøn̲hajxy je'e.

16 Näje'e häna'c ja'a Jesús hajxy hänajty ñäma'ay coo hijxtahn̲d ween yajcähxø'øgy, ja'a jim̲ tsajpootypä. Wyiinmahñdyhixaam̲biä Jesús hajxy hänajty.

17 Pero ñajuøøbiä Jesús hänajty nebiaty hajxy hänajty wyi'i tiajy wyi'i miay. Mänit miänaañ̲:

—Homiädyii cajptä, coo ja'a cu'ughajxy ñiyhawiingpäda'agøøjät, coo hajxy tu'tøjc ñimiädsibø'øwøøjät, cuhdägóyyäp ja'a chäna'ahajxy jaduhn̲.

18 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, coo Satanáshajxy
ñimiädsibø'øwøøjät, cuhdägóyyäp hajxy je'ebä. Mijts jaduhn̲
mänaam̲b cooc̈h tyijy ja'a møjcu'uhajxy nhøxquex̲y ja'a
møjcu'ugongä miäjaagøxpä.
19 Pero coo häxøpy jaduhn̲ tiøyyä, maa mijts mjamiøød ja'a
mäjaa hajxy yhuuc paatpä coo ja'a møjcu'u hajxy yhøxquex̲y.
Cähxø'p jaduhn̲ coo mijts ja'a tøyhajt hajxy mga'a møødä.
20 Pero høøc̈h, ja'a Diosmäjaagóxpøch ja'a møjcu'uhajxy
nhøxquex̲y. Y cähxø'p jaduhn̲ coo miäwiingoon̲nä coo Dios ja'a
miäjaa yajcähxø'øga'añ ja'a mijtscøxpä.
21 'Tsøg jaduhn̲ mänáan̲äm, coo ja'a jäya'ay jaanc̈h møcpä
cwieendähádät ja'a yhamdsoo tøjc, coo pujxt coo wojpt
hänajty miøødä, cabä mee'tspä jaduhn̲ tiägó'øwät.
22 Pero coo jäya'ay maas ca'awiindøybä miédsät, cabä cudøjc
jaduhn̲ miäjädá'agät. Pójcäxäp ja'a piujxt ja'a wiojpt jaduhn̲
ja'a tyijy yajmäjäda'agaam̲biä. Møød jaduhn̲ piójcäxäbät tijaty
jiiby miøød tøgooty. Y høøc̈h, jaduhn̲ mäwíinäts høøc̈h ja'a
møjcu'ugong nga'a yajmäjäda'agy.
23 'Pón̲høch jaduhn̲ xquia'a møødpädø'p, høøc̈h nmädsip
je'eduhn̲. Y pón̲høch jaduhn̲ xquia'a møødtuum̲b, je'e jaduhn̲
yajma'p pønjátyhøch nmädia'agy xjia wi'i miäbøgáan̲äp.
24 Mänitä Jesús miänáan̲gumbä:
—Tsøg jadähooc mädiáaccumbä. Coo ja'a møjcu'u piädsóm̲ät
maa jäya'ay tu'ugän, mänit tiägø'øy poo'xtaacthøxtaabiä
pactuum. Y coo jaduhn̲ quia'a páadät, mänit miäna'añ cooc
jim̲ wyiimbida'añ maa tøø yhuuc pädsøøm̲bän.
25 Coo jim̲ miejtstägátsät maa ja'a jäya'ayän, tøø ja'a jäya'ay
hänajty wyiinmahñdymech nebiä tøjc wa'adspän.
26 Mänitä møjcu'u ja'a jiamiøød nøcxy wioy juxtujc ja'a maas
haxøøgpä. Mänit hajxy nägøx̲iä tiägø'øy maa ja'a jäya'ayän
tsänaabiä. Y maas haxøøg ja'a jäya'ay ñä'ägä jaty quejee
hänajty.
27 Jim̲ä Jesús hänajty miädia'agyñä, mänitä to'oxiøjc tu'ug
yaax̲y cu'ughagujc:
—Jootcujc miic̈h mdaj mdsi'tsc jaduhn̲ yhity je'eguiøxpä
coo miic̈h tøø xyajtso'ogy tøø xyajyeegy.
28 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Je'eds maas jootcujc hijp, pønjatiä Diosmädia'agy cudi-
uum̲b.
29-30 Tehn̲gajnä ja'a Jesús ja'a cu'ug hänajty jiaanc̈h tehm̲
ñämugø'øyii may. Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Cabä jäya'ay howyiinmahñdy hajxy miøødä, ja'a hajxy
jäda'ahatypä. Ja'a hijxtahn̲d hajxy jia wi'i yhixaam̲by, ja'a
hoy-yagjuóøñäbä. Pero cab hajxy jaduhn̲ yaghixa'añii. Ja-
gooyyä hajxy jaduhn̲ yhixa'añ cooc̈h høøc̈h jaduhn̲ njada'añ

nebiä Jonás jecy jiajtiän mänaa jim̱ quiexyiijän Nínivecajptooty.
Dios jaduhṉ quejx.
31 Coo jaduhṉ yhabáadät coo ja'a jäya'ayhajxy hänajty
yajnähdija'añii, mänitä to'oxiøjc piädø'øga'añ, ja'a jecy
hanéhm̱äbä jim̱ jäguem̱naax̱ ja'a jøømbojmänajpä. Je'e
jaduhṉ mäna'anaam̱b coo ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä
piäda'agóøjät haxøøgtuum. Je'eds ja'a Salomón hoy tøø
miämädoona'ay, je'eguiøxpä coo ja'a Salomón hänajty jiaanc̈h
tehm̱ quiuhwijjiä. Y cabä Salomón cuhdujt hänajty jiaty
møødä nébiøch høøc̈h jaduhṉ nmøødän.
32 Y ja'a jäya'ayhajxy jecy tsänáayyäbä Nínivecajptooty,
jaduhṉ hajxy miäna'anaam̱bä coo ja'a jäya'ayhajxy
jäda'ahatypä piäda'agóøjät haxøøgtuum. Coo ja'a Jonás ja'a
Diosmädia'agy hoy yajwa'xy jim̱ Nínivecajptooty, mänitä
jäya'ay ja'a yhaxøøgwiinmahñdy hajxy ñajtshixøøyy. Y cabä
Jonás cuhdujt hänajty jiaty møødä nébiøch høøc̈h nmøødän.
33 'Coo ja'a jäya'ay jøøn hajxy quiuhno'ogø'øy, cøxp hajxy
jaduhṉ piäda'agy, nebiä jäya'ayhajxy jaduhṉ quiudøø'xøøjät
ja'a hajxy tøjtägøøbiä. Cabä jøøn hajxy yu'uc̈h, ni cab hajxy
quiuhjupy cajónghaam.
34-36 Cooc̈h mijts ja'a nmädia'agy hamuumdu'joot
xmiäbøjcät, hoy hajxy jaduhṉ mwädítät homiänaajä. Pero
cooc̈h nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøjcät, hagoodstuum
hajxy jaduhṉ mhídät. Homiänáajøch nmädia'agy hajxy
xmiäbøjcät neby hajxy hagoodstuum mga'a cá'awät.
37 Coo ja'a Jesús miädiaacpädøøyy, mänitä Jesús wioonøcxä
mägaabiä ja'a fariséwäm. Coo jim̱ miejch maa ja'a fariseo
tiøjcän, mänit yhäñaaguiädaacy meexäwiinduum.
38 Jaguiø'øbujy ja'a Jesús yhäñaaguiädaacy. Caj quiø'øbujy
nebiä judíoshajxy hänajty quiuhdujthatiän. Coo hajxy hänajty
tiägø'øwa'añ caabiä, mänit hajxy hänajty quiø'øbujy. Coo ja'a
Jesús quia'a cø'øbujy, yagjuøøyy ja'a fariseo jaduhṉ.
39 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Mijts fariseodøjc, jaduhṉ hajxy mja wi'i quiähxø'øga'añ
nebiä hoyhäna'cän jim̱ cu'ughagujc. Pero cabä mjoot cabä
mjuøhñdyhajxy yhoyyä, je'eguiøxpä coo hajxy mwi'i mieec̈h
mwi'i pioty.
40 Caj mijts mwiinmahñdy yhoyyä. Tøø ja'a Dios ja'a mni'x
ja'a mgopc-hajxy xquiunuu'xä. Tøø ja'a mjoothajxy xjia
cunúu'xäbä coo ja'a mjuøhñdyhajxy hoy cu mhijty.
41 Coo ja'a häyoobäya'ay hajxy mbuhbédät hamuumdu'joot,
mänit hajxy jaduhṉ mnähwá'adsät.
42 'Mijts fariseodøjc, haxøøg hajxy mjada'añ mhabeta'añ.
Xiøøbä hajxy mja nä'ä wi'i quiuyoxø'øy yø'øbi'c jøø'xychooy
jiiby tsajtøgooty. Pero cabä Diosmädia'agy hajxy mgudiuna'añ

maa jaduhn̲ myiñän coo hajxy hoy mwädítät, coo ja'a Dios hajxy mwiingudsähgǿ'øwät. Pedyii ja'a Diosmädia'agy hajxy mgudiúnät.

43 'Mijts fariseodøjc, haxøøg hajxy mjada'añ mhabeta'añ. Mjaanc̆h tehm̲ yajcumayaam̲b hajxy jaduhn̲. Jiiby hajxy mja wi'i yhäña'awa'añ maa ja'a häñaabiejt hojiatypän jiiby tsajtøgooty. Y chojpy ja'a mjoothajxy jaduhn̲ coo ja'a cu'ug hajxy xi'ig xon̲ xwyiingudsähgǿ'øwät jiiby halaplaaz.

44 'Mijts fariseodøjc, mijts ley-yajnähixøøbiädøjc, mhøhn̲daacp hajxy jaduhn̲. Cab hajxy myajcähxø'øgy coo ja'a mguhdujthajxy quia'a hoyyä. Y pønjaty ja'a mmädia'agyhajxy xpianǿcxäp, tu'udägooby hajxy je'ebä, je'eguiøxpä coo hajxy quia'a najuø'øy coo mijts mguhdujt jaduhn̲ yhaxøøgä.

45 Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a ley-yajnähixøøbiä tu'ug:

—Wiindsøn̲, coo jaduhn̲ mmäna'añ, haxøøg højts jaduhn̲ xñänøøm̲bä.

46 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Mijts ley-yajnähixøøbiädøjc, jaanä haxøøg mijts mjadaam̲bä mhabetaam̲bä. Hanax̲iä mijts ja'a tsipjatypä myajnähixø'øy. Ni pøn̲ jaduhn̲ quia'a jada'añ nej mijts myajnähixø'øyän. Y cab hajxy hamdsoo mgudiuna'añ neby hajxy myajnähixø'øyän ni weeñ̲tiä.

47-48 'Haxøøg hajxy mjada'añ mhabeta'añ. Haxøøg mijts mguhdujt nebiä mhap ja'a mdeedyhajxy hijty chäna'ay yhäyoyyän jegyhajty. Je'eds hajxy jaduhn̲ yagho'c ja'a Diosmädia'agy hajxy jecy yajwá'xäbä. Y mijts ja'a tiøjc-huunghajxy myajcójjäp maa hajxy jecy ñaax̲tägøøyyän. Myajcähxø'py hajxy jaduhn̲ coo ja'a mhap ja'a mdeedy hajxy tu'ugwiinmahñdy mmøødhity.

49 'Ñajuøøbiä Dios jaduhn̲. Je'e jaduhn̲ mänaan̲: "Nguexáam̲biøch nguguex̲yhajxy maa yø'ø häna'c-hajxiän. Näjé'ejøch nguguex̲yhajxy xyagho'ogaan̲ä. Näje'e hajxy ñä'ä tsaac̆htiuna'añii."

50 Ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä, pojpätuum cädieediuum hajxy jaduhn̲ miähmø'øwa'añ ja'a Dios quiuguex̲ycøxpähajxy, ja'a hajxy tøøbä yagho'ogyíijäbä nägøx̲iä. Mänit hajxy tiägøøyyä yaghó'cäbä mänaa hädaa yaabä naax̲wiin yhawijy tiøø'xta'aguiän.

51 Møødä Abel yaghó'cäbä møødä Zacarías. Tsajtøghaguuy ja'a Zacarías yagho'cä jim̲ mädøyyä maa ja'a altarän. Tøyhajt jaduhn̲ coo ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä miähmø'øwa'añ pojpätuum cädieediuum.

52 'Mijts ley-yajnähixøøbiädøjc, haxøøg hajxy mjada'añ mhabeta'añ. Cabä cu'ug ja'a tøyhajt hajxy mnä'ä mo'owa'añ.

Cabä tøyhajt hajxy hamdsoo mnä'ä tsocy. Mijts ja'a cu'ug
mwi'i quiapxhiim̱by nebiä tøyhajt hajxy jaduhṉ quia'a páadät.
53 Mänitä Jesús jiaanc̆h tehm̱ miäjootma'tä ja'a fariseodøjc
møødä ley-yajnähixøøbiädøjc. Mänit hajxy tiägøøyy
mäyajtøøbä madiu'u.
54 Jia wiinmahñdyhixaaṉ ja'a Jesús hajxy jaduhṉ neby hajxy
jaduhṉ cu yajnähdsøøm̱y.

12

1 Mänitä jäya'ayhajxy yhamugøøyy milhaam høxtä
niñø'tsmujcä hajxy jaduhṉ. Mänitä Jesús ja'a jiamiøød
hawiing ñämaayy:
—Cabä fariseos miädia'agy hajxy mmäbójcät. Nämay häna'c
jaduhṉ tiu'udägoy coo ja'a fariseos miädia'agy hajxy miäbøjcä.
Hix̱, høhṉdaacp ja'a fariseoshajxy jaduhṉ. Yajnajuø'øwaam̱b
jaduhṉ tsipcøxp coo hajxy jaduhṉ yhøhṉda'agy. Hoy hajxy
hoy jia capxy jia mädia'agy, cab hajxy hamdsoo hoy quiudiuñ.
2 Hix̱, cab jaduhṉ tii ñä'ägädä mähmø'øwa'añ jañägapxy.
Haagä cähxø'øgaam̱b jaduhṉ cøx̱iä.
3 Jaanä jaduhṉduhm̱bä ja'a mijtscøxpä, waam̱baty hajxy tøø
mmäna'añ hamee'ch, yajmädow̱aam̱b jaduhṉ cu'ughagujc.
4 'Mägu'ughajpädøjc, cab hajxy mdsähgó'øwät pøṉ ja'a mni'x
ja'a mgopc xyaghó'cäp. Cab jaduhṉ nej xjiaac túnät.
5 Pero ja'a Dios hajxy jaduhṉ mdsähgó'øwäp. Je'edsä cuh-
dujt møød coo ja'a mjugyhajthajxy xyajcuhdägóoyyät, y coo
hajxy xpiädá'agät haxøøgtuum.
6 'Høxtahm̱dsä muuxyhuunghajxy, hoy hajxy yaa tii quia'a
ja wa'añ, jiahmiejchpä Dios je'e.
7 Mänax̱iä mijts ja'a Dios xquia'a jahmiédsät. Paady hajxy
jaduhṉ mga'a tsähgó'øwät. Xjiaanc̆h tehm̱ chojp mijts ja'a
Dios høxtä xmiooby hajxy tijaty hajxy myajmaajiajpy.
8 'Tøyhájthøch jaduhṉ nmäna'añ, høøc̆h ja'a Diosquex̱ypä,
póṉhøch xquiapxpaatp cu'ughagujc, je'ec̆h jaduhṉ ngapx-
paattägatsaam̱by jim̱ tsajpootyp ja'a Diosmoonsäwiinduum.
9 Pero póṉhøch jaduhṉ xquia'a capxpaatp cu'ughagujc,
ni je'ec̆h jaduhṉ nga'a capxpaadaam̱bä ja'a Dios-
moonsäwiinduum.
10 'Póṉhøch haxøøg xñänøøm̱b, mee'xáaṉäp je'e. Pero coo
ja'a Dioshespíritu hajxy haxøøg ñänómät, cab hajxy jaduhṉ
miée'xänät.
11 'Coo mijts häna'c mädsibø'øbä xyajnócxät tsajtøgooty o jim̱
maa ja'a hagujtøjcän, cab hajxy mdaj mmáyät waam̱b hajxy
mmädiá'agät,
12 je'eguiøxpä coo ja'a Dioshespíritu hajxy xñajtscapxóøyyät
waam̱baty hajxy jaduhṉ mhadsówät.
13 Mänitä Jesús ñämaayyä tu'jäya'ay maa ja'a cu'ugän:

—Wiindsø̱n, nämáayyägøch nbuhya'ay cooc̆hä nnädeedyñaax̱ xpiuhmó'owät.

14 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:

—Pø̱nhøch tøø xquiuhdujtmo'oy cooc̆h mijts nhané'emät.

15 Mänitä Jesús miänáaṉgombä:

—Mnigwieendähadóøjäp hajxy coo hajxy tii mga'a hadsógät. Cab hajxy nøcxy mdajy mmay coo hajxy cøx̱iä mga'a møødä.

16 Mänit miänáaṉgombä:

—Tsøg hajxy mänáaṉäm, jii jäya'ay hijty tu'ug jaanc̆h tehm̱ miäyøø. Mänitä ñøø miooc may yajpädø'cy.

17 Mänit tiägøøyy tajpä maabiä: "Nébiøch nnøø nmooc ndúnät. Maac̆h jaduhṉ nnä'ä pädá'agät."

18 Mänit miänáaṉgombä: "Tøøc̆h nnajuø'øy maac̆h nbädá'agät. Nyajmá'adäbøch yø'ø ndsehx̱. Maas crúundøch ngójät. Jíibyhøch nnøø nmooc ngøx̱y pädá'agät, mädúhṉ̃tiøch nmøødä.

19 Cábøch jaduhṉ tii ndájnät nmáañät. Jootcujc-høch jaduhṉ ndsänáañät nhäyóonät majiomøjt. Poo'xáam̱bøch, cayáam̱bøch hu'ugáam̱bøch, xooṉda'agáam̱bøch."

20 Mänitä Dios ja'a craa ñämaayy: "Miic̆h, cab jaduhṉ mnä'ägä mäbøcy. Jäda'a coods mho'oga'añ. Yø'øduhṉ tøø mwi'i piädá'aguiäbä, pøṉ jaduhṉ mämähmø'øwaam̱b."

21 Jaduhṉdsä mäyøøjäya'ayhajxy jiaty yhabety pønjaty maxiädø'øñ jaduhṉ tehṉgajnä yajmujp yhamdsoogøxpähajxy. Pero maa ja'a Dioswiinduumän, häyoob hajxy jaduhṉ.

22 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:

—Ca'a hajxy mdajy mmay tii hajxy mnäjugyhadaam̱by, tii hajxy mgayaam̱by, tii hajxy mwithadaam̱by.

23 Cab hajxy nøcxy mdajy mmay coo hajxy cøx̱iä wiinä mga'a møødä.

24 Høxtahm̱ds yø'ø muuxyhajxy, cab hajxy tiuṉ̃ xiajy. Cab hajxy tii ñi'iby; cab hajxy tii yajpädø'øgy; cabä tsehx̱ hajxy miøødä. Ja'a Dios jaduhṉ yagjøø'xp. Y mijts, mmaas tsoobaatp hajxy quejee ja'a muuxyhajxy.

25 Hoy hajxy mäduhṉ̃tiä mja taj mja máyät, cab hajxy hamdsoo mniyajyeegóøjät ni weeṉ̃tiä.

26 Pø cab hajxy hoy hamdsoo mniyajyeega'añii, cab hajxy tii mdaj mmáyät.

27 'Høxtahm̱ds yø'ø pøjy, yee'p yø'ø. Pero cab tiuṉ̃ xiajy; cab pyiidyhädiuṉ̃. Tøyhajt jaduhṉ, ni ja'a rey Salomón jecy quia'a nä'ägä mäbaaty nej yø'ø pøjjiän, hoy howyit hänajty jia møødä.

28 Hoyyä Dios yø'ø pøjy yajxóṉ jia cunuu'xy, cab jiecy. Mänax̱iä mijts ja'a Dios xquia'a witmó'owät, hoy mijts jaduhṉ mga'a ja mäbøcy.

29 Ca'a hajxy mwi'i tiajy mwi'i miay tii hajxy mgayaam̱by
mhu'ugaam̱by.
30 Ja'a hajxy jaduhṉ ca'a mäbøjpä, je'eds hajxy wyi'i tiajpy
wyi'i miaaby. Pero mijts, ñajuøøbiä mDeedyhajxy tijaty hajxy
myajmaajiajpy.
31 Taj may hajxy nebiä Diosmädia'agy hajxy hoy mgudiúnät,
mänitä Dios cøx̱iä xmió'owät.
32 'Mägu'ughajpädøjc, ca'a hajxy mdsähgø'øy, hoy hajxy
jaduhṉ mja nä'ä weeṉ̃tiä. Chojpiä mDeedy jioot jaduhṉ coo
mijts xyhuunghádät.
33 Mdóogäp hajxy mäduhṉ̃tiä hajxy mmøødä; mänitä
häyoobäya'ay hajxy mnä'ä mó'owät cøx̱iä. Jaduhṉ mijts
hoyhajt weenhajt jim̱ mbáadät tsajpootyp. Cab jaduhṉ pøṉ
jim̱ tii xpiøjcät.
34 Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot
mgudiúnät, mbáadäp ja'a hoyhajt ja'a weenhajt hajxy jaduhṉ.
Coo ja'a yaabä naax̱wiimbä hajxy mbøcjuǿ'øwät, cab hajxy tii
mbáadät.
35-36 Mänitä Jesús tiägøøyy mädiaacpä nebiä jiamiøødhajxy
nähix̱ hahixø'ø yhídät coo hänajty quiädaactägatsa'añ jadähooc.
Mänit miänaaṉ̃:
—Nähix̱ hahixø'ø hajxy mhídät nebiä homioonsähajxiän coo
ja'a wyiindsøṉhajxy wyiimbídät mägaabiä mähuucpä maa ja'a
pøc hu'ug jiadyiijän. Jøønmøød hajxy jaduhṉ yhahix̱y. Coo
ja'a wyiindsøṉhajxy miech maa ja'a tiøjcän, mänit hajxy ya-
jtøjtägø'øy.
37-38 Pø jujyñä ja'a mioonsähajxy hänajty, hoy ja tsuhm̱dä,
hoy ja moṉ̃ñä, cumayaam̱bä wyiindsøṉ jaduhṉ. Tøyhajt
jaduhṉ. Høxtä yajcayøøjäp hajxy ja'a yhamdsoo wiindsøṉ.
39 Y jaanä jaduhṉduhm̱bä, coo ja'a cudøjc jaduhṉ ñajuǿ'øwät
mäduhnajtä ja'a mee'tspä miédsät, cab jaduhṉ ñä'ägä
maahó'ogät nebiä mee'tspä jaduhṉ quia'a tøjtägǿ'øwät.
40 Jaduhṉ mijts nähix̱ hahixø'ø mhíjpät. Cab hajxy
mnä'ägä najuǿ'øwät mänáajøch ngädaactägatsa'añ, høøc̆h
ja'a Diosquex̱ypä.
41 Mänitä Pedro yajtøøyy:
—Wiindsøṉ, pøṉ miic̆h hädaa myajmøødmädiaacypy,
højtsyähajtiä tøgä nägøx̱iä.
42 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Pøṉ jaduhṉ cudiuum̱b nebiatiä wyiindsøṉ yhane'emiän,
je'eds jaduhṉ hoy copc-hajp maa ja'a wyiindsøṉ tiøjcän. Coo
ja'a wyiindsøṉ maa ñøcxy, je'eduhṉ mähmøøby coo jaduhṉ
yajcáyät pøṉ jiiby hijp tøgooty.
43 Pø cudiuum̱bä copc-hajpä hänajty hoy, coo ja'a wyiindsøṉ
wyiimbijtägátsät, cumayáaäṉäp jaduhṉ ja'a wyiindsøṉ.

44 Mänitä wyiindsøn̲ yajnähdijaˈañii coo jaduhn̲
quiopc-hádät mäduhñ̲tiä jaˈa wyiindsøn̲ miøødä cøx̲iä.
45 Pero coo jaˈa copc-hajpä miäná'anät coo jaˈa wyiindsøn̲
quiaˈa tsoj medsaˈañ, coo jaˈa miämoonsä yhäyoow̲híxät, coo
tiägø'øwät huucpä caabiä, coo miuˈugøøjät,
46 mänitä wyiindsøn̲ miejtstägatsaˈañ jaguiapxy, mänit
jaduhn̲ jiaanc̆h tehm̲ chaac̆htiunaˈañii neby hajxy
chaac̆htiuñiijän jaˈa hajxy caˈa mäbøjpä.

47 ’Mädyii moonsä jaduhn̲ caˈa mädiaˈagymiäbøjp, hoy jia
najuøˈøy nebiaty jaˈa wyiindsøn̲ yhaneˈemyii, jaanc̆h tehm̲
chaac̆htiunáan̲äp jeˈe.
48 Pero mädyii moonsä caˈa mädiaˈagymiäbøjp jeˈeguiøxpä
coo quiaˈa najuøˈøy, cab jaduhn̲ jiaty tsaac̆htiunaˈañii.
Øøn̲ madiuun̲g jaduhn̲ yajcøˈødägøøyyäp, tsipcøxp jaduhn̲
quiudiúnät nebiaty yhaneˈemyii.

49 ’Páadyhøch yaa tøø ngädaˈagy hädaa yaabä naax̲wiin
nebiä tsip jaduhn̲ piädø'øgät. Weenä jäyaˈayhajxy
ñimiädsibøˈøyii.
50 Mobadájpøch nhoˈogaˈañ. Jiaanc̆h tehm̲ chójpiøch njoot
coo paquiä yhabáadät.
51-52 Páadyhøch yaa tøø ngädaˈagy hädaa yaabä naax̲wiin
nebiä jäyaˈayhajxy ñimiädsibø'øwøøjät. Cabä jäyaˈayhajxy
jootcujc ñäˈägä hidaan̲nä. Nimiädsibø'øwáan̲äp hajxy
tuˈugtøgooty. Nädägøøgpänaˈc-hajxy yajmugaˈañ jaˈa
nämetspäyaˈay.
53 Miøødnimiädsibø'øwáan̲äp jaˈa tiaj jaˈa tieedyhajxy.
Miø'ødhoc jiaxieˈebhajxy ñimiädsibø'øwaˈañii.

54 Mänitä Jesús jaˈa cuˈug ñämaayy:

—Coo jaˈa joc piädø'øgy maa jaˈa xøø quiuhnax̲iän, hijx-
tahn̲d jeˈe coo tiuˈuwaˈañ.
55 Y coo jiøømbojy, hijxtahn̲d jaduhn̲ coo han̲ yhidaˈañ. Y
mnajuøøby hajxy jaduhm̲bä.
56 Tøyhajt jaduhn̲, mnajuøøby hajxy jaduhn̲ nebiä xøø
ñaxaˈañ, pero cab hajxy mnajuøˈøy tijaty jadáan̲näp ha-
betáan̲näp. Hix̲, hamdsoo jaˈa mjoothajxy quiaˈa tsocy coo
hajxy jaduhn̲ mnajuø'øwät.

57 ’Tii hoguiuhdujt hajxy hamdsoo coo mgaˈa jadaˈañ.
58 Coo øøn̲ hänajty tøø xñäxø'øwø'øy, coo hänajty xyajnøcxy
hagujc, tuˈhaamnøcxpä myajtødiägø'øwät. Pø caj, xchúmäp
hajxy jaduhn̲.
59 Y cab jaduhn̲ mdsoj pädsøm̲ät høxtä coonä mnuuˈxy
myajnähwáˈadsät pedyii. Jaduhn̲ mäwíinäts Dios hajxy xya-
jcumädów̲ät.

13

1 Mänitiä ja'a Jesús yhawáaṉäxä coo ja'a Pilato ja'a
Galileabäya'ay hänajty näje'e tøø yajyagho'ogyii tsajtøghaguuy.
Animalyojxpä Galileabäya'ayhajxy hänajty. Jaduhṉ hajxy
hänajty quiuhdujthaty.
2 Mänitä Jesús miänaañ:
—Nej, mmänaaṃb hajxy jaduhṉä, paady yø'ø häna'c-hajxy
yagho'cä je'eguiøxpä coo maas may ja'a pojpä cädieey hajxy
hänajty tøø tiuñ quejee ja'a miägunaax̱hajxiä.
3 Høøčh jaduhṉ mänaaṃb, caj. Y coo mijts ja'a
mhaxøøgcuhdujt hajxy mga'a najtshixó'øwät, jaduhṉ hajxy
mjájpät nägøx̱iä.
4 Y yø'ø häna'c-hajxy nämajmocxtägøøgpä tøø yhó'oguiäbä
jiṃ Siloé mänaa ja'a møj torre tøø ñähgahbetiän, nej,
mmänaaṃb mijts jaduhṉä coo maas may pojpä cädieey
hajxy hänajty tøø tiuñ quejee ja'a jiamiøødhajxy jiṃ tsänaabiä
Jerusalén.
5 Høøčh jaduhṉ mänaaṃb, caj. Y coo mijts ja'a
mhaxøøgcuhdujt hajxy mga'a najtshixó'øwät, jaduhṉ hajxy
mjájpät nägøx̱iä.
6 Mänitä Jesús miänáaṉgombä:
—Tsøc mädiáacäm, jii jäya'ay piids hijty tu'copc miødä maa
ja'a ñaax̱än. Mänit hoy jia hixø'øy pø tøø tiøømbety.
Cahnä hänajty tiøømbetyñä.
7 Mänitä mioonsä ñämaayy: "Huug hix̱ yø'ø piids, tøø
ndijy häxøpy tiøømbejnä cudägøøgjomøjt, y cahnä ñä'ägädä
tøømbetyñä. Púx̱äts, xiøøbä jiṃ ñä'ä naax̱nähdäna'ay."
8 Mänitä mioonsä miänaañ: "Wiindsøṉ, ween jiaac
täna'ay tu'jomøjt. Nhuuc nä'ä juhdajtú'udyhøch. Nhuuc
tsooyó'øyhøch abonohaam.
9 Wehṉdä jaduhṉ ñä'ä tøømbédät. Pø caj, mänítøch nbúxät."
10 Wiinghoocä Jesús hänajty jiiby yajwiingapxø'øy
tsajtøgooty. Poo'xxiøøjooty hänajty je'e.
11 Jiibiä tajjäya'ay hänajty tu'ug. Majmocxtägøøgjomøjt ja'a
pa'am hänajty tøø miähäyoy. Jøney ja'a mähdiøjc hänajty tøø
yagjadyii ja'a møjcú'ujäm; ni cab hänajty hoy ñä'ägä tøwa'añ.
12 Coo ja'a Jesús ja'a tajjäya'ay yhijxy, mänit miøjyaax̱y. Mänit
miänaañ:
—Pi'maam, tøø ja'a mba'am jaduhṉ xñähwa'ačh.
13 Mänitä Jesús ja'a pa'amjäya'ay ñähdooñ. Mänitiä ja'a
mähdiøjc tiøøyy. Mänit miänaañ coo ja'a Dios miøjjä jiaančhä.
14 Mänitä tsajtøjwiindsøṉ jiootma'ty je'eguiøxpä coo ja'a
Jesús ja'a pa'am yajnajxy ja'a poo'xxiøøjooty. Mänitä cu'ug
ñämaayy:

—Tädujxøø ja'a Dios tøø quiunuu'xy coo hajxy ndúuṉämät. Mänitä mba'am hajxy miṉ myajniñähwa'ać̌hii. Pero cab hajxy myajniñähwa'adsøøjät ja'a poo'xxiøøjooty.

15 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Mhøhṉdaacp mijts jaduhṉ. Nej, caj mijts mweey mburro hajxy myajnøøhu'ugy ja'a poo'xxiøøjootiä. Hoy hajxy hoy mja capxy mja hane'emy, cab hajxy hamdsoo hoy mgudiuñ̲.

16 Y hädaa tajjäya'ay, Abraham yhap yhoc hädaaduhṉ. Majmocxtägøøgjomøjt hijty tøø yaghidyii pa'ammøød ja'a møjcú'ujäm. Nej, cábøch ja'a cuhdujt hijty nmøødä cooć̌h poo'xxiøøjooty tøø nyajnähwa'ać̌hä.

17 Mänitä Jesús miädsiphajxy chähdiuuñ̲. Pero ja'a cu'ug, jaanć̌h tehm̲ xioonṉdaac hajxy jaduhṉ je'eguiøxpä coo ja'a Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty tøø yajcähxø'øgy.

18 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Coo ja'a Dios ja'a miäjaa hänajty yajcähxø'øga'añ, jadúhṉhøch nyajmäbaada'añ

19 nebiä habi'c mostazapajcän. Coo jäya'ay jaduhṉ ñí'ibät maa ja'a ñaax̲än, cøxp jaduhṉ yéegät. Høxtä pe'eñhädiúnäp ja'a muuxyhajxy yhaa'xcøxp.

20 Mänitä Jesús miänáaṉgombä:

—Coo ja'a Dios ja'a miäjaa hänajty yajcähxø'øga'añ, jadúhṉhøch nyajmäbaada'añ

21 nebiä to'oxiøjc tsajcaagychooy hajxy yajtuñ̲än coo tsajcaagy hajxy yhädiuñ̲. Tägøøgquipxøhñdy ja'a harina hajxy yajmäbädaagø'øy ja'a tsajcaagychooy. Mänit jaduhṉ hoy piädø'øgy.

22 Mänitä Jesús tiu'ubøjcy. Jerusalén hänajty ñøcxa'añ. Tu'haamnøcxpä ja'a Jesús hänajty yajnähixø'øy maa ja'a cajpthuungän.

23 Mänitä Jesús miäyajtøøw̲ä:

—Nej, näweeñ̲tiä hajxy ñähwa'adsa'añ ja'a piojpä cädieeyhajxiä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

24 —Tsipcøxpä Diosmädia'agy hajxy hoy mgudiúnät nebiä cuhdujt hajxy hoy mmøødhádät neby hajxy jim̲ mdägø'øwät tsajpootyp. Nämay hajxy jia wi'i tiägø'øwa'añ, pero cab hajxy hänajty yajtägø'øwa'añii coo cuhdujt hajxy hänajty quia'a møødä.

25 Coo ja'a Dios ja'a tøjc hänajty tøø yhagøøñä, mänitä tøghagø'øw hajxy hänajty jia wi'i quiojxnoga'añ, pønjaty tøba'am hänajty tøø miähmø'øy. Mänit hajxy hänajty jia wi'i miäna'ana'añ: "Dios, yaghawa'ads yø'ø tøjc." Mänitä Dios yhadsowa'añ: "Cábøch mijts nhix̲iä."

26 Mänit hajxy hänajty miänaˈanáaṉgombä: “Pero tøøds
miiči̇h nmøødcay nmøødhuˈugy; tøøds miiči̇h mmädiaˈagy xya-
jnähixøˈøy mänaa jiṃ mhitiän maa højts ngajptän.”
27 Mänitä Dios hänajty yhadsowáaṉgombä: “Tøø hajxy
nnämaˈay coo hajxy ngaˈa hix̱iä. Wiimbit hajxy. Caj mijts
mguhdujt ñäˈägä hoyyä.”
28 Mänitä Abraham hajxy hänajty jiṃ mhixaˈañ tsajpootyp
jiṃ Dioswiinduum møødä Isaac møødä Jacob møødä
Diosquex̱yhajxy nägøx̱iä. Mänit hajxy mjøˈøwaˈañ
mxuudsaˈañ coo jaˈa Dios hajxy tøø xquiaˈa yajtägøˈøy.
29 Nøcxaaṃbä jäyaˈayhajxy miägayaˈañ Dioswiinduum jaˈa
hajxy wiinduhṃyhagajpt-tsohṃbä.
30 Jaayaˈayhajxy jädaˈahaty péjxäbä, näjeˈe møjtuuṉg ha-
jxy piaadaˈañ. Y jaayaˈayhajxy jädaˈahaty møjtuuṉgmøødpä,
näjeˈe tiuuṉghajxy piøgáaṉäxä.
31 Mänitxøøbä jaˈa fariseoshajxy näjeˈe miejch maa jaˈa
Jesúsän. Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:
—Mdsóonäp yaa coo jaˈa Herodes xjia wiˈi ya-
jyaghoˈogaˈañii.
32 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Caˈawiindøyyä Herodes jaduhṉ. Nøcx hajxy
nämaˈaw cooči̇h mejtsxøø tägøøgxøø njaac tunaˈañ.
Njaac høxquexáaṃbiøch jaˈa møjcuˈuhajxy. Njaac
yajmøcpøgáaṃbiøch jaˈa paˈamjäyaˈayhajxy. Mänítøch
nduuṃbädøˈøwaˈañ.
33 Jex̱ioo, mejtsxøø tägøøgxóøjøch njaac tuˈuyoˈoyaˈañ.
Mänítøch jiṃ nmedsaˈañ Jerusalén. Cab jaduhṉ yhawiin-
matsä coo jaˈa Diosquex̱y wiingtuum yhóˈogät.
34 Mänitä Jesús miänáaṉgombä:
—Jaˈa hänaˈc-hajxy jiṃ tsänaabiä Jerusalén, tøø jaˈa
Diosquex̱y hajxy may quiuhgaˈači̇h. Tøøči̇h mayhooc nja
wiˈi ñämaˈay coo jaˈa yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixóˈøwät;
pero cab hajxy ñäˈä najtshixøˈøwaˈañ.
35 Cooči̇h jiṃ ngóodät Jerusalén, páquiøch jiṃ nhidaˈañ.
Mänítøch mijts jiṃ nnähgueˈegáaṉgombä. Cábøch hajxy xyhix-
aaṉnä høxtä cóonøch hänajty ngädaactägatsaˈañ. Mänit hajxy
hänajty mmänaˈanaˈañ: “Jaanči̇h tehṃ miøj jaanči̇h tehṃ ji-
aanči̇h jaˈa Dios tøø quiéx̱iäbä.”

14

1 Wiinghoocä Jesús ñøcxy mägaabiä maa jaˈa fariseowi-
indsøṉä tiøjcän. Pooˈxxiøøjooty hänajty jeˈe. Jiibiä Jesús hänajty
miähijxnaˈayíijäm tøgooty jaˈa fariseoshajxy.
2 Jiibiä mähdiøjc hänajty tuˈug quiˈixypaˈammøød.
Jesúswiinduum hänajty tiänaˈay.

3 Mänitä Jesús miäyajtøøyy ja'a ley-yajnähixøøbiähajxy
møødä fariseoshajxy:
—Nej, jii cuhdujt jaduhn̲ coo ja'a pa'amjäya'ay mya-
jmøcpǿgät poo'xxiøøjootiä.
4 Pero cab hajxy waam̲b ñä'ä hadsooyy. Mänitä Jesús
ja'a pa'amjäya'ay ñähdooñ̲, yajmøcpøjcy. Mänit ñämaayy coo
wyiimbídät.
5 Mänitä fariseoshajxy ñämáayyägombä:
—Coo mijts mburro mweey quiuga'awǿ'øwät nøøjutjooty,
nej, cab hajxy mänitiä myajpädsøm̲ädä, hoy hänajty jia
poo'xxiøøjootiä.
6 Cab hajxy waam̲b ñä'ägä hadsooyy.
7 Mänitä Jesús yhijxy coo ja'a woybä wichpä hoyhäñaabiejt
hajxy jia wi'i yhøxta'ay. Mänit miänaañ̲:
8 —Coo ja'a pøc ja'a hu'ug hänajty mänaa jiadyii, coo mijts
myajwówät, cabä hoyhäñaabiejt hajxy myaghäña'awǿ'øwät.
Hix̲, coo häna'c maas cuhdujtmøødpä jiaac médsät,
9 mänitä cudøjc xñämá'awät: "Pädø'øg, mo'ow yø'ø
häñaabiejt yø'ø häna'c tøø jiaac méchäbä." Xyajtsähdiúnäp
jaduhn̲. Mänit nøcxy mhäña'ay maa ja'a häñaabiejt ca'a
hojiatypän.
10 Pero jayøjp mhøxtá'awät ja'a häñaabiejt ca'a hojiatypä.
Mänitä cudøjc xñämá'awät: "Mägu'ughajpä, yaa nax̲ maa
hädaa häñaabiejt hojiatypän." Xquiumáyäp ja'a jäya'ayhajxy
ja'a hajxy jim̲ häñaabiä.
11 Øøn̲ ja wi'i yajcumayaam̲b, yajpexaam̲b je'eduhn̲. Øøn̲
ca'a yajcumayaam̲b, je'eds jaduhn̲ møjtägø'øwaam̲b.
12 Mänitä Jesús ja'a fariseowiindsøn̲ ñämaayy, ja'a hänajty tøø
miäwóyyäbä:
—Coo ja'a tsuunax̲ hänajty mänaa myagjada'añii, cabä
mmägu'ughajpähajxy mwówät, ni ja'a mbuhya'ayhajxy,
ni ja'a mjujy ja'a mmägu'ughajxy, ni ja'a mmäjøøn ja'a
mmädøjc-hajxy ja'a mäyøøbä. Xwioodägátsäp hajxy je'e
ja'a miiĉh hänajty tøø mwóyyäbä.
13 Pero je'eds mwówäp ja'a häyoobä, ja'a ca'a hoybä, ja'a
tecymia'adpä, ja'a wiindspä.
14 Hoy miiĉh jaduhn̲ xquia'a ja woodägátsät, jootcujc
mhídät jadähooc je'eguiøxpä coo ja'a hoyhajt ja'a
weenhajt mbaada'añ mänaa ja'a jäya'ayhajxy hänajty
jiujypiøjtägatsa'añän, ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty tøø
quiudiúñ̲äbä.
15 Jim̲ä jäya'ay hänajty tu'ug yhäña'ay meexäwiinduum.
Mänitä Jesús ñämaayy:
—Jootcujc je'e, øøn̲ mägayaam̲b Dioswiinduum.
16 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Tsøc mädiáacäm. Jaduhn̲ä jäyaˈay tsuunax̲ tuˈug yagjajtä. Mänitä jäyaˈay may yajwoow̲ä.
17 Coo hänajty tøø yhabaady, mänitä mioonsä ñämaayy: “Nøcx jaˈa woybä wichpähajxy nämaˈaw coo hajxy yhadǿˈødsät, coo jaˈa cay tøø yhabaatnä.”
18 Pero mänit hajxy nägøx̲iä yhadsooyy cooc hajxy quiaˈa näbaadøˈøwáan̲äxä. Tuˈjäyaˈay miänaañ̲: “Tøøčhä naax̲ njuy; nøcxáam̲bøch cham̲ nhixaˈañ. Huuc meeˈx, cábøch xñäbaadøˈøwaan̲ä.”
19 Mänit wiingpä miänáan̲gombä: “Tøøčhä waj njuy mägoox̲mancuerno. Jeˈečh nøcxy nyajtuun̲ghabøgaˈañ. Huuc meeˈx, cábøch xñäbaadøˈøwaan̲ä.”
20 Mänitä wiingpä jiaac mänáan̲gombä: “Naam̲bǿcyhøch høøčh; páadyhøch ngaˈa nøcxaˈañ mägaabiä.”
21 Coo jaˈa moonsä wyiimbijtägajch, mänit jeˈe cøjx ñägapxy waam̲baty hajxy yhadsooyy. Mänitä wyiindsǿn̲ jiaančh tehm̲ jiootmaˈty. Mänitä mioonsä ñämáaguiombä: “Nøcx jim̲ päyøˈøguiä maa jaˈa møjtuˈujän. Pønjaty jim̲ mbaatyp, jaˈa häyoobä, jaˈa caˈa hoybä, jaˈa tecymiaˈadpä, jaˈa wiindspä, jeˈe jaduhn̲ mwoomínäp.”
22 Coo jaˈa moonsä jadähooc wyiimbijtägajch, mänit miänaañ̲: “Wiindsǿn̲, Tøøčh ngudiuñ̲ nébiøch miičh tøø xyhaneˈemiän. Pero xiinä hawaˈadspä.”
23 Mänitä wyiindsǿn̲ yhadsooyy: “Nøcx jim̲ maa jaˈa xuˈudstuˈujän, maa jaˈa paduˈujän; pønjaty jim̲ najxp, mnämáˈawäp hadsip coo hajxy myínät, nébiøch ndøjc jaduhn̲ yhúdsät.
24 Pero pønjátyhøch tøø nja yajwoyii, cab hajxy min̲ quiayaˈañ maačh ndsuunax̲ nyagjadyiijän.”
25 Nämayyä jäyaˈay jaˈa Jesús hänajty pianøcxy. Mänitä Jesús wiaˈwiimbijty. Mänit miänaañ̲:
26-27 —Pønjátyhøch xpianøcxaam̲b, wéenhøch xmiaas tsocy quejee jaˈa tiaj jaˈa tieedyhajxy chocy, møødä yhuch jaˈa piuhyaˈay; quejee jaˈa yhuungä tioˈoxy chocy. Pø caj, cábøch hoy xpianǿcxät. Øn̲ jaˈa jiugyhajt caˈa nähdujp, cábøch jaduhn̲ hoy xpianǿcxät.
28 Coo øn̲ä tøjc hänajty quiojaˈañ, jayøjpä xiädøˈøñ miäčhoy pø pedáan̲äp jaduhn̲.
29 Pø caj, mänit jaduhn̲ ñäxiˈigǿøjät coo hänajty quiaˈa mayaˈañ.
30 Jaduhn̲ hajxy miäná̈ˈanät: “Xiøøbä yøˈø craa ñäˈä yajtsohn̲daacy; maa jaduhn̲ ñäˈä yajmaayy.”
31 Coo jaˈa reyhajxy hänajty ñimiädsibøˈøwaˈañii, jayøjp hajxy yhahixøˈøy pø mäjädaˈagaam̲b coo nämajcmil soldado jia møødä, coo jaˈa miädsip jaˈa soldado nähiiˈxmil miøødä.

32 Pø caj, jäguemiä ja'a quiuguexy quiéxät weenä miädsip
jaduhn miee'xy.
33 Jaanä jaduhn mijtspä, coo hajxy cøxiä wiinä mga'a najt-
shixǿ'øwät ja'a høøčhcøxpä, cábøch hajxy hoy xpianǿcxät.
34 'Tuungpaatpä caan hit. Pero coo jiǿ'øwät, cab jaduhn
mänaa yhoyǿøñät.
35 Cab jaduhn tiuungpaadaannä. Nä'ä tägooby jaduhn. Pø
mwiinjuøøby hajxy, wéenhøch hädaa nmädia'agy xmiäbøjcä.

15

1 Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a yajnähjuudiuutpähajxy nämay
møødä cubojpä cugädieeybähajxy. Miädowaambiä miädia'agy
hajxy hänajty.
2 Mänitä fariseos ja'a Jesús hajxy tiägøøyy mädiaacpä møødä
ley-yajnähixøøbiähajxy:
—Cab jaduhn yhoyyä coo yø'ø craa ja'a cubojpä ja'a
cugädieeybä miägu'ughádät, coo miøødcáyät.
3 Mänitä Jesús tiägøøyy mädiaacpä:
4 —Tsøc mänáaanäm, pøn meeg hänajty møød mägo'x, coo
tu'ug tiägóyyät, nej, cabäda'a nägø'ø nädecypiä mhøxtá'awädä.
5 Y coo mbáadät, mänit mxoondá'agät. Mänitä meeg mdse-
hnǿ'øgät. Mänit mdsehnnǿcxät maa ja'a mdøjcän.
6 Coo jim mmédsät, mänit mmäjøøn mmädøjc mwoomúgät
møødä mmägu'ughajpähajxy. Mänit mmäná'anät: "Tsøg hajxy
xoondáacäm; tøøčhä meeg nbaady ja'a hijty tøø tiägóyyäbä."
7 Tøyhajt, jaanä jaduhn hajxy jim xioonda'agaambä
tsajpootyp coo ja'a cubojpä cugädieeybä yhaxøøgcuhdujt hajxy
ñajtshixǿ'øwät. Ja'a jaac nämädaaxc-hii'x-cumajmocxmädaaxc
jäya'ayhajxy, ja'a hijty tøø quia'a tu'udägóyyäbä, cab hajxy
jiaty näxoonda'aga'añii.
8 'Tsøg jaac mänáaanäm, mädyii to'oxiøjc xädø'øñ majc møød,
coo tu'ug tiägóyyät, mänitä jøøn quiudøø'xø'øy. Mänit tiägø'øy
tøjpeetpä hodia'agyhaamby, cham jaduhn yhøxta'ay.
9 Coo ja'a xädø'øñ piaady, mänitä miäjøøn miädøjc
wioomucy møødä miägu'ughajpähajxy. Mänit miäna'añ:
"Tsøg hajxy xoondáacäm; tøøčhä xädø'øñ nbaady ja'a hijty
tøø tiägóyyäbä."
10 Tøyhajt jaduhn, jaanä jaduhn ja'a Diosmoonsähajxy jim
xioonda'agaambä tsajpootyp coo ja'a cubojpä cugädieeybä
yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixǿ'øwät.
11 Mänitä Jesús jadähooc miänáaangombä:
—Tsøc mädiáacäm, jaduhnä jäya'ay hänajty tu'ug, metsc
yhuung.

12 Mänitä muutspä ñämaayy ja'a tieedy: “Teedy, høøčhä
xädø'øñ móoyyäc mädúhn̲tiøch hijty tøø xyajnähdijy.” Mänitä
yhuunghajxy miooyy ja'a xädø'øñ.
13 Cujaboom cumaax̲cä craa muutspä tiu'ubøjnä. Cøjxä
xiädø'øñ miädu'ubøcy. Mänit ñøcxy jäguem̲naax̲. Mänitä
xiädø'øñ cøjx ñähadun̲ ñähanäma'awø'øy. Haxøøg hänajty
wiädity.
14 Coo ja'a xiädø'øñ hänajty tøø quiøjxnä, mänitä yuu miejch
maa ja'a craa hänajtiän. Mänitä yuu hoyhoy piáatänä.
15 Mänitä tuun̲g hoy piaady mähädsøm̲yagjøø'x.
16 Jia wi'i jiøø'xaam̲by hänajty ja'a hädsøm̲ hänajty jiøø'xypä,
pero cab hänajty tii ñä'ägä mo'oyii.
17 Mänit wyiinmahñdymejch: “Jim̲ maačh ndeedy tiøjcän,
jaančh tehm̲ quiu'uxiä ja'a moonsähajxy jim̲ quiay yhu'ugy. Y
høøčh, coočh yaa nmähmó'øwät, yuuhó'ogäbøch häyaa.
18 Nnä'ägä nócxyhøch jim̲ maačh ndeedy tiøjcän.
Jadúhn̲høch nnäma'awa'añ: Teedy, tøøčh ngädieey ja'a
Dioscøxpä møødä miičhcøxpä.
19 Cábøch miičh hawiinmats xyhuunghájnät. Hóyhøch
miičh xñä'ä wá'anät moonsä.”
20 Mänitä craa wyiimbijty, ñøcxtägajch maa ja'a tieedy
tiøjcän.

’Møjnä hänajty quia'a mech, mänitä tieedy jiøjcuheebøøyyä.
Mänitä tieedy jioot xiuu'tspøjcy jadähooc. Mänit päyø'øguiä
hoy jiøjcubaadø'øy. Mänit ñähmäneeñ̲ quiuhmäneeñ̲. Mänit
chu'xy.
21 Mänitä yhuung miänaañ̲: “Teedy, tøøčh ngädieey ja'a
Dioscøxpä møødä miičhcøxpä. Cábøch miičh hawiinmats xy-
huunghájnät.”
22 Mänitä tieedy ja'a moonsä tu'ug ñämaayy: “Tsógäm,
nøcx ja'a howyit yajpädsøm̲. Yajniguiubøgøø. Pädaacä
cø'øjädsøhñdy tu'ug møødä xäguiø'øg.
23 Nøcxä wajhuung hajxy yagho'og ja'a ni'xpä. Tsøgä xøø
hajxy yagjájtäm. Tsøg hajxy caayy tsøg hajxy húucäm.
24 Jadúhn̲høch hädaa nhuung hijty nebiä ho'ogypiän nebiä
tägoybän. Pero tøøčh jadähooc xyhajuø'øyii. Y chaačh tøø
xñämech.” Mänitä xøødsuu hajxy yagjajtä.

25 ’Ja'a craa møjpä, jim̲ hänajty je'e camjooty. Mänit wyiim-
bijty. Coo hänajty miedsaan̲nä maa tøjcän, mänit miädooyy coo
hajxy wyi'i xiu'uxy, coo hajxy wyi'i yhech wyi'i piuty.
26 Mänitä moonsä tu'ug miøjyaax̲y. Mänit miäyajtøøyy: “Tii
jaduhn̲ jájtäp.”
27 Mänit ñämaayyä: “Tøø ja'a mhuch miech hoy ween.
Paadiä mdeedy ja'a wajhuung ni'xpä tøø yajyagho'ogyii.”

28 Mänitä craa møjpä jiootma'ty. Cab hänajty tiøjtägø'øwa'añ.
Mänitä tieedy tiøjpädsøøm̱y. Mänit hoy miänuu'xta'agyii coo
tiägø'øwät.
29 Mänitä craa ja'a tieedy ñämaayy: "Tøøčh miičh
majiomøjt nja møødtuñ. Homiänáajøch miičh mmädia'agy
tøø nmäbøjcäm. Pero cábøch miičh mänaa tii tøø xñä'ägä
mo'oy, nébiøčhä xøø jaduhṉ nyagjadóøjät móødhøch
nmägu'ughajpädøjc-hajxy.
30 Pero xiidsä mhuung tøø miech. Tøø miičh mxädø'øñ
xñä'ä yaghäyø'cä maa ja'a cuhhiṉdo'oxiøjcän. Y yø'ø
craagøxpä miičhä wajhuung ni'xpä tøø myajyagho'ogyii."
31 Mänitä tieedy miänaañ: "Huung, homiänáajøch miičh
tøø xmiøødhity. Y haagä miičh mje'e jaduhṉ mädúhṉ̃tiøch jii
nmøødä.
32 Pero hawiinmats jaduhṉ coo ja'a xøø nyagjájtämät,
coo nxooṉdáacämät, je'eguiøxpä coo yø'ø mhuch tøø miech.
Jaduhṉ hijty nebiä ho'ogypiän nebiä tägoybän. Pero tøøds
jadähooc xyhajuóøyyäm."

16

1 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:

—Jaduhṉdsä mäyøøjäya'ay hänajty tu'ug. Mänit hoy
yhawáaṉäxä coo ja'a xiädø'øñ hänajty yajtúuṉäxä ja'a
mioonsä.
2 Mänitä mioonsä miøjyaax̱y: "Nej, tøyhajt jaduhṉ cooč̆h
miičh ja'a nxädø'øñ xwyi'i yajtúuṉäjä. Hoorä, høøčh móoyyäc
mädúhṉ̃tiøch miičh hijty tøø nyajcø'ødägø'øy. Cábøch miičh
nmoonsähadaaṉnä."
3 Mänitä craa tiägøøyy tajpä maabiä: "Nébiøch jaduhṉ
nnä'ä jatcó'øwät. Xpiøgáaṉäbøch ja'a nduuṉg jaduhṉ.
Cábøch møcmäjaa nmøødä cooč̆h nyu'uw cooč̆h nbúxät.
Tsähdiúnäbøch jaduhṉ cooč̆h ndägø'øwät xädø'øñyujwaam̱bä.
4 Tøøčh nnajuø'øy nébiøch njatcó'øwät, nébiøčhä
jäya'ayhajxy xtiøjmó'owät, cooč̆h nduuṉg hänajty tøø xpiøjcä."
5 Mänit tu'ugjaty tu'ugjaty miøjyaax̱y pønjaty ja'a wyiindsøṉ
hänajty mänuu'xyhajp. Mänitä tu'jäya'ay jayøbajt miäyajtøøyy:
"Mädúhṉ̃tiøch yø'ø nwiindsøṉ xmiänuu'xiä."
6 Mänit yhadsooyy: "Mägo'xlatä acéitøch nmänuu'xiä."
Mänitä craa miänaañ: "Hädaa nocy jaduhṉ mänaam̱b
coo miičh mägo'xlatä mmänuu'xyhaty. Chaadsä nocy
wiingpä. Huug hädiuuṉdägats coo juxychägui'xmajc-latä
mmänuu'xyhaty."
7 Mänitä tu'ug miäyajtóøgombä: "Míičhäts, mäduhṉ̃tiä
mnuu'xy." Mänit yhadsooyy: "Mägo'xquipxóhñdyhøčhä
trigo nmänuu'xyhaty." Mänitä craa miänaañ: "Chaadsä

nocy wiingpä. Huug hädiuuṉdägats coo mädaax̱c-hii'x
mmänuu'xyhaty.”
8 Manitä mäyøøjäya'ay ja'a mioonsä quiumaayy coo quiuh-
wijjiä. Maas cuhwijy ja'a Diosmädia'agy hajxy ca'a mäbøjpä
maa ja'a tiuuṉghajxiän quejee yø'ø Diosmädia'agy hajxy
mäbøjpä.
9 ’Tsipcøxpä xädø'øñ quiøxa'añ hädaa yaabä naax̱wiin.
Myajtúnäp hajxy jaduhṉ nebiä jäya'ay hajxy jaduhṉ
xmiägu'ughádät. Coo hänajty tøø mho'nä, mänitä Dios jimṉ
xwyiingpøgät tsajpootyp.
10 ’Pøṉä xädø'øñ hoy yajtuumṉb, hoy jia weeñtiä, coo ja'a
xädø'øñ hänajty miayyä, mänit hoy yajtúuṉgombät. Pero pøṉä
xädø'øñ hoy ca'a yajtuumṉb coo hänajty weeñtiä, ni jaduhṉ hoy
quia'a yajtúnät coo hänajty miayyä.
11 Jaduhṉds je'e, coo mijts ja'a xädø'øñ hoy mga'a yajtúnät
hädaa yaabä naax̱wiin, caj mijts ja'a Dios xyajcø'ødägø'øwät
mädyii jaanc̆h tsoobaadaamṉb.
12 Y coo wiingjäya'ay xiädø'øñ hajxy hoy mga'a yajtúuṉät,
cabä hoyhajt ja'a weenhajt hajxy jimṉ mbáadät tsajpootyp.
13 ’Coo ja'a moonsä ja'a wyiindsøṉ metsc miädúnät,
ja'a tu'jäyá'ayäbä, je'e miädia'agy hoy quiudiúuṉäp;
ja'a tu'jäyá'ayäbä, cabä miädia'agy miäbójcät. Jaanä
jaduhṉduhm̱bä, coo ja'a xädø'øñ hajxy mwi'i chógät, cabä
Dios hajxy hoy mmädúnät.
14 Jimṉä fariseoshajxy hänajty näje'e miämädoona'ay. Jiaanc̆h
tehmṉ piøcjuøøbiä fariseos ja'a xädø'øñ hajxy hänajty. Mänitä
Jesús hajxy ñäxiicy.
15 Mänitä Jesús miänaañ:
—Mijts, mjaanc̆h tehmṉ yajcumayaamṉb hajxy jaduhṉ maa
ja'a cu'ughagujcän. Pero xñajuóøyyäp ja'a Dios ja'a mwiin-
mahñdyhajxy. Mädyiijaty ja'a jäya'ayhajxy quiumaaby, je'edsä
Dios jaduhṉ piejxyp.
16 ’Ja'a Moisés miädia'agy hijty cudiúuṉäxäp møødä
Diosquex̱y miädia'agyhajxy. Pero coo ja'a Juan ja'a
Diosmädia'agy tiägøøyy yajwa'xpä, nägøx̱iä jäya'ayhajxy
jia wi'i tiägø'øwa'añ maa ja'a Diosmädia'aguiän.
17 ’Pero cabä Moisés miädia'agy tiägoyya'añ. Maas paquiä
ja'a tsajpootyp tiägóyyät møødä naax̱wiin quejee ja'a Moisés
miädia'agy.
18 ’Pøṉä tio'oxiøjc høxmajtsp, tu'udägooby jaduhṉ coo wi-
ingto'oxiøjc wyiingpójnät. Jaanä jaduhṉ tiu'udägoobiä pøṉä
to'oxiøjc wiingpøjp ja'a tøø yhøxmac̆híijäbä.
19 ’Jaduhṉdsä mäyøøjäya'ay hänajty tu'ug. Jaanc̆h tehmṉ
yajxóṉ ja'a wyit hänajty miøødhaty. Jabomṉ-jabomṉ ja'a xøø
hänajty yagjadyii jaanc̆h tehmṉ yajxóṉ.

20 Jiṃä mähdiøjc hänajty tu'ug xiøhaty Lázaro. Jaanc̆h tehṃ
ñähbu'uds jaanc̆h tehṃ quiuhbu'udsä Lázaro hänajty. Jiṃ
naẋy yhäña'ay naaẋwiin maa ja'a mäyøøhäna'c tiøghaawän.
21 Je'e ja'a Lázaro hänajty jia wi'i quiayaaṃby tijaty ji-
iby cahb naaẋwiin maa ja'a mäyøøjäya'ay mieexän. Høxtä
nähwéhyyäxäbä Lázaro piu'uds hänajty ja'a húcäm.
22 Mänitä Lázaro yho'nä. Mänitä yháañämä yajnǿcxäxä
tsajpootyp maa ja'a Abraham wyiinduumän. Ja'a Dios-
moonsä yajnøcx. Mänitä mäyøøjäya'ay yho'pä. Mänit yaj-
naaẋtägøøyyä.
23 Mänitä yháañämä yhädaacy møjcu'uhaam. Mänit
tiägøøyyä tsaac̆htiúuṇäbä. Mänit chajhee'py. Jiṃä Abraham
ñäheebøøyy møødä Lázaro.
24 Mänit yaaẋy: "Abraham, høøc̆h näxúu'tsäc. Høøc̆hä
Lázaro yajnäguéjxäc. Weenä quiø'øjøjp yajxoogy wéenhøch
ndoots miṇ xyajtøjtsä. Jaanc̆h tehṃ chaac̆hpǿjpøch yaa
jøønjooty."
25 Mänitä Abraham yhadsooyy: "Huung, jahmiets jaduhṇ
nej tøø mdsäna'ay nej tøø mhäyoyyän yajxóṇ. Pero Lázaro,
jaanc̆h tehṃ yhäyoob je'e hijty. Pero coo yaa tøø quioo'nä,
jootcujc yhijnä. Míic̆häts jiiby tsaac̆hpǿjnäp.
26 Y chaads je'ebä, cabä najxtaact maa, coo ja'a Lázaro jiiby
yhädá'agät, ni coo miic̆h yaa mbédät."
27 Mänitä mäyøøjäya'ay miänaañ: "Abraham, tuṇä mayhajt,
huuc queẋ ja'a Lázaro jiṃ maac̆h ndeediän.
28 Mägóoẋc-høch nbuhya'ay jiṃ. Weenä Lázaro nøcxy
ñäma'ay coo ja'a yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixǿ'øwät, neby
hajxy yaa miṇ quia'a tsaac̆hpǿjpät."
29 Mänitä Abraham miänaañ: "Jiṃ hajxy je'e miøødä ja'a
Moisés miädia'agy møødä Diosqueẋy miädia'agyhajxy. Je'e
hajxy quiudiúnäp."
30 Mänitä mäyøøjäya'ay miänáaṇgombä: "Abraham, tøyhajt
jaduhṇ, pero coo ja'a ho'ogyjiäya'ay jiṃ miédsät maac̆h
ndeedyhajxiän, mänit mäbøcypiä yhaxøøgcuhdujt hajxy
ñajtshixǿ'øwät."
31 Mänitä Abraham yhadsóogombä: "Pø cab hajxy quiudi-
una'añ nebiä Moisés jia hanehṃiän, nebiä Diosqueẋyhajxy
jia hanehṃiän, nej, je'e hajxy nøcxy ñä'ä mäbøquiä coo ja'a
ho'ogypiä jia médsädä."

17

1 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:

—Tsipcøxpä jäya'ay hajxy xjia wi'i yajtu'udägoyya'añ. Pero
pøṇ jaduhṇ jatcøøby, haxøøg jiada'añ.

2-3 Nägüeentä hajxy mwädítät. Coo pøn̲ yø'ø pigänaˈc yajtuˈudägóyyät, haxøøg jaduhn̲ jiádät. Mejor ñäˈägä mejjwyipøˈøwǿøjät molinopaanyoˈxodsøˈøy.

’Coo jaˈa mbuhyaˈay xñägädieeyǿˈøwät, mhójäp jaduhn̲. Y coo xñämáˈawät coo mmáeˈxät, mmáeˈxäp jaduhn̲.

4 Coo juxtujc-hooc xñägädieeyǿˈøwät tuˈxøøbä, y coo juxtujc-hooc xñämáˈawät coo quiaˈa jatcøˈøwaan̲nä jaduhn̲, mmáeˈxäp jaduhn̲.

5 Mänitä Jesús ñämaayyä jaˈa jiamiøødhajxy:

—Højtsä mäjaa jaac móoyyäc neby højts maas hoy nmäbǿgät.

6 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coo mijts häxøpy mmäbøcy hoy jia tuˈliiˈxiä, coo yø'ø quepychaa hajxy mnämáˈawät coo nøcxy ñimiejjwyipøˈøyii, xquiudiúun̲äbä mmädiaˈagyhajxy jaduhn̲.

7 ’Tsøg jaduhn̲ mänáan̲äm, coo jaˈa mmoonsä tuˈug wyi-imbídät camjooty, nej, jaduhn̲ mnämáˈawädä: “Min̲ cay.”

8 Caj pues, cab jaduhn̲ mnämáˈawät. Jaduhn̲ mnämáˈawät: “Høøčh njøøˈxy hädiúun̲äc, høøčh puhbéjtäc maačh cham̲ ngayaˈañ nhuˈugaˈañän. Mänit miičh häyaa høx̲haam mgáyät mhúˈugät.”

9 Ni mgaˈa Diosmóˈowät coo jaˈa mmädiaˈagy hänajty tøø xquiudiuun̲ä.

10 Jaanä jaduhn̲ mijtspä, coo hajxy hänajty tøø mgudiuñ̲ nebiatiä Dios hänajty tøø xyhaneˈemiän, jaduhn̲ä Dios hajxy mnämáˈawät: “Cab højts hawiinmats xmióˈowät Dioscujúˈuyäp. Jaduhyyä højts tøø ngudiuñ̲ neby højts miičh tøø xyhaneˈemiän” —nøm̲ä Jesús miänaañ̲.

11 Tuˈuyóhñäbä Jesúshajxy hänajty. Jerusalén hajxy hänajty ñøcxy. Mänit hajxy jim̲ miejch maa jaˈa Samarianaax̲ miøødnibiaadyiijän jaˈa Galileanaax̲.

12 Mänit hajxy miejch maa jaˈa cajpthuung tuˈugän. Mänitä Jesús jiøjcubaadøøyyä jaˈa hänaˈc nämajcpä jaˈa haxøøgpuˈudsmøødpä. Pero cabä Jesús wiingón̲ tiehm̲ ñämejtsä.

13 Mänit hajxy yaax̲y:

—Jesús, Wiindsøn̲, højts näxúuˈtsäc.

14 Coo jaˈa Jesús jaduhn̲ yhijxy, mänit miänaañ̲:

—Nøcx hajxy niyajcähxøˈøgøø maa jaˈa teedyhajxiän.

Coo hajxy wyiimbijty, mänit hajxy cøjx ñähwaˈačh jaˈa piuˈuds.

15 Coo hajxy yhijxy coo hajxy hänajty tøø ñähwaˈačh, mänit tuˈjäyaˈay wyiimbíjcumbä. Mänit møc yaax̲y coo jaˈa Dios miøjjä jiaančhä.

16 Mänitä Jesús hoy wyiinjijcäda'agy. Høxtä mägujtscädaac
naax̱wiin. Mänitä Jesús Dyiosmooyy. Samaria ja'a craa
hänajty chooñ.
17 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Nämajc ndijy hajxy tøø ñähwa'ac̆h. Maa ja'a jiamiøødhajxy
ja'a nädaax̱tujcpä.
18 Jagooyyä hädaa craa nidiuhm̱ tøø wyiimbity
Diospa'yaax̱pä, y Samaria chooñ.
19 Mänitä Jesús ja'a craa ñämaayy:
—Tänaayyø'øg, nøcxnä. Coo tøø mmäbøcy, paadiä mbu'uds
tøø cho'ogy.
20 Mänitä fariseos ja'a Jesús hajxy miäyajtøøyy mänaa hänajty
yhabaada'añ coo ja'a Dios ja'a miäjaa hänajty yajcähxø'øga'añ.
Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Cab jaduhṉ yaghixa'añ mänaa jaduhṉ yhabaada'añ.
21 Cab hajxy jaduhṉ miäna'ana'añ: “Xiids je'e”, o “Chaads
je'e.” Tøø yhabaatnä coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.
22 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:
—Habaadaam̱b jaduhṉ coŏch mijts xjia wi'i yhijxtägatsa'añ,
høø̆ch ja'a Diosquex̱ypä; pero cábøch hajxy xyhixa'añ.
23 Mänitä cu'ughajxy miäna'ana'añ cóogøch tyijy tøø
ngäda'agy; pero cab hajxy mmäbógät.
24 Jadúhṉhøch ngäda'aga'añ nebiä wädsucän coo xim̱ yam̱
tiägø'øy hajajpä.
25 Pero jaanc̆h tehm̱ chaac̆hpøgáam̱bøch jayøjp. Cábøch
jäya'ayhajxy xmiee'xa'añ ja'a hajxy jäda'ahatypä.
26 Coŏch hänajty ngädaactägatsa'añ, jaduhṉä jäya'ayhajxy
hänajty jiatcø'øwa'añ nebiä jecyjiäya'ayhajxy hänajty
jiatcø'øyän mänaa ja'a Noé hänajty jyiijän.
27 Wi'i quiaaby wi'i yhuucp hajxy hänajty, wi'i piøjp wi'i yhu-
ucp hajxy hänajty. Mänitä Noé tiägøøyy barcojooty. Mänitä
Dios ja'a nøøgom̱dägoy quiejxy. Cøjx hajxy jaduhṉ yho'ogy.
28 Jaduhṉ hajxy hänajty jiatcøøbiä mänaa ja'a Lot hänajty
jyiijän. Wi'i quiaaby wi'i yhuucp hajxy hänajty, wi'i jiuuby wi'i
tioo'p hajxy hänajty, wi'i ñiip hajxy hänajty, wi'i tiøjcojp hajxy
hänajty.
29 Coo ja'a Lot jim̱ chohṉ̃ maa ja'a Sodomacajptootiän,
mänitä jøøn tiägøøyy cahbä møødä azufre. Cøjxä jäya'ayhajxy
yho'ogy.
30 Jaduhṉä jäya'ayhajxy hänajty jiatcø'øwáaṉgombä coŏch
hänajty ngädaactägatsa'añ, høø̆ch ja'a Diosquex̱ypä.
31 ’Mänitxøø, øøṉ hänajty hijp tøjwiing, caj tiøjtägó'øwät coo
cøx̱iä wiinä yajpädsøm̱ät; jaduhyyä piäyó'øgät. Y øøṉ hänajty
hijp camjooty, caj wyiimbídät maa ja'a tiøjcän; jaduhyyä
tiu'ubøjtøwät.

32 Høxtahm̱dsä Lot tio'oxiøjc jiajty.
33 Pøṉä jiugyhajt hädaa yaabä naax̱wiin ja wi'i
yaghoyø'øwaam̱b, haxøøgtuum piäda'aga'añii. Pero pøṉä
jiugyhajt nähdugaam̱b, hodiuum je'e ñä'ägä nøcxa'añ.
34 'Tøyhajt jaduhṉ, mänitcoods, nämetsc hajxy hänajty
mia'awa'añ tu'ugmaabejt. Tu'ug yajnøcxa'añii, tu'ug
yajmähmø'øwa'añii.
35 Jaduhṉä to'oxiøjc-hajxy hänajty jiøjtspä nämetsc. Tu'ug
yajnøcxa'añii, tu'ug yajmähmø'øwa'añii.
36 Jaduhṉä ya'adiøjc-hajxy hänajty nämetsc tiuum̱bä
camjooty. Tu'ug yajnøcxa'añii, tu'ug yajmähmø'øwa'añii.
37 Mänitä Jesús miäyajtøøw̱ä:
—Wiindsøṉ, maa jaduhṉ jiada'añii.
Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Tsipcøxp jaduhṉ jiada'añii nébiøch cham̱ nmädia'aguiän.

18

1 Mänitä Jesús tiägøøyy yajwiingapxøøbiä coo hajxy
tehṉgajnä Dyiospa'yá'axät, coo hajxy mänaa quia'a
jootmayhádät, hoyyä Dios quia'a ja tsoj hadsówät.
2 Mänit miänaaṉ:
—Tsøg hajxy mädiáacäm. Jaduhṉä jäya'ay hijty tu'ug
quiuduuṉghaty. Cabä Dios hänajty wyiingudsähgø'øy ni ja'a
miägajptjäya'ay.
3 Jim̱ä yaamgto'oxy hänajty tu'ug maa ja'a cajptän. Ja'a
miädsip hänajty jia wi'i ñäxø'øwø'øwaam̱by. Paady hänajty
jabom̱-jabom̱ ñøcxy maa ja'a cuduuṉgän neby jaduhṉ pi-
uhbedøøjät.
4 Cabä yaamgto'oxy miädia'agy hänajty ñä'ägä
cudiunáaṉäxä. Mänitä cuduuṉg tiägøøyy tajpä maabiä:
"Cábøch pøṉ nwiingudsähgø'øy ni ja'a Dios ni ja'a jäya'ay.
5 Pero cooc̆h yø'ø yaamgto'oxy xwyi'i yhadsipy, ngudi-
unáaṉäbøc̆hä miädia'agy jaduhṉ, nébiøch miṉ xquia'a wi'i
yhadsíjpnät. Pø caj, jootmá'adäbøch häyaa."
6 —Nøm̱ä cuduuṉg miänaaṉ, ja'a Dios ca'a wiin-
gudsähgøøbiä.
7 Jaduhṉä Dios ja'a yhuung piuhbedaam̱bä, ja'a hajxy
xøømdsuhm̱ pa'yaax̱pä.
8 Paquiä yhadsowa'añ. Pero høøc̆h ja'a Diosquex̱ypä, cooc̆h
yaa ngädaactägátsät hädaa yaabä naax̱wiin, nej, je'enä ja'a
jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty miäbø̆cyñäjä.
9 Jim̱ä jäya'ayhajxy hänajty näje'e, wi'i yajcumayaam̱b hajxy
hänajty. Wyi'i piejxyp wyi'i tiehm̱by ja'a miägu'ughajpä hajxy
hänajty. Mänitä Jesús miänaaṉ:

10 —Tsøg hajxy mädiáacäm. Jaduhn̲ä jäyaˈay metsc ñøcxy
tsajtøgooty Diospaˈyaax̲pä. Tuˈug hänajty tiuñ̲ fariseo, tuˈug
hänajty tiuñ̲ yajnähjuudiuutpä.
11 Jaˈa fariseo, täna'a hänajty Dyiospaˈyaˈaxy: “Haay Dios,
Dioscujúˈuyäp cooc̈h nguhdujt quiaˈa haxøøgä. Cábøch
nmeec̈h cábøch nboty, cábøc̈hä toˈoxiøjc nmøødä wiingpä.
Cábøch jaduhn̲ njatcøˈøy nej yøˈø yajnähjuudiuutpän.
12 Hayúujøch nax̲y nhity metsc-hooc tuˈugpä semana.
Nyéjpiøc̈hä diezmo homiänaajä.”
13 Jäguem̲juøøbiä yajnähjuudiuutpä hänajty tiänaˈay. Cab
hänajty ñäˈägä tsajheeby. Jaanc̈h tehm̲ jiootmayhajp hänajty
jeˈe. Jaduhn̲ hänajty miänaˈañ: “Haay Dios, høøc̈h näxúuˈtsäc.
Nnajuøøbiøch cooc̈h ngubojpä cooc̈h ngugädieeyä.”
14 Tøyhajt jaduhn̲, coo jaˈa yajnähjuudiuutpä wyiimbijnä, tøø
jaˈa piojpä quiädieey hänajty yajnähwaˈac̈híijäm jaˈa Diósäm.
Pero jaˈa fariseo, cab jaduhn̲ yajnähwaatsä. Øøn̲ ja wiˈi
yajcumayaam̲b, cabä Dios quiumay. Pero øøn̲ caˈa ya-
jcumayaam̲b, jeˈedsä Dios jaduhn̲ quiumaaby.
15 Mänitä pigänaˈc-huunghajxy näjeˈe wioomejtsä maa
jaˈa Jesúsän, nebiä Jesús jaduhn̲ quiunúuˈxät. Coo jaˈa ji-
amiøødhajxy jaduhn̲ yhijxy, mänit hajxy tiägøøyy hojpä jaˈa
pigänaˈc-hajxy tøø wioomec̈híijäbä.
16-17 Mänitä Jesús ñämaayy jaˈa jiamiøødhajxy:
—Weenc̈h yøˈø pigänaˈc-hajxy xñämiñ̲. Caˈa hajxy
mhaducy. Yøˈø pigänaˈc-hajxy, chojpiä jioothajxy coo jaˈa
Diosmädiaˈagy hajxy miäbøgät. Cab hajxy yajcumayaˈañ.
Øøn̲ä jioot jaduhn̲ tsojp coo jaˈa Diosmädiaˈagy miäbøgät,
øøn̲ caˈa yajcumayaam̲b, jeˈeds jim̲ nøcxaam̲b maa jaˈa
Dioswiinduumän. Tøyhajt jaduhn̲.
18 Mänitä Jesús miäyajtøøw̲ä jaˈa copc-hajpä tuˈug:
—Wiindsøn̲, mhoyhänaˈc miic̈h. Tiic̈h ngudiúnäp nébiøch
cøjxtaˈaxiøø njugyhádät nebiä Dios jiugyhatiän.
19 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Tiic̈h coo xñämaˈay cooc̈h nhoyhänaˈcä. Jagooyyä Dios
tuˈug yhoyyä.
20 Mjajpy jaduhn̲ nebiä Dios tøø xyhanéhm̲äm,
tuhm̲ds: “Cabä toˈoxiøjc wiingpä mmøødhádät; caˈa
mjäyaˈay-yaghoˈogy; caˈa mmeec̈h; caˈa mhøhn̲daˈagy;
mwiingudsähgǿˈøwäp jaˈa mdaj jaˈa mdeedy.”
21 Mänitä copc-hajpä miänaañ̲:
—Ngudiúum̲biøch jaduhn̲. Chúucnøch jaduhn̲
nmädsohn̲daacy jaˈa wiinmahñdy hoybä.
22 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Jaduˈtuˈuyyä mgaˈa yajpedyii. Øøx̲ toog mäduhñ̲tiä
mmøødä; mänitä häyoobäyaˈay mnäˈä móˈowät. Coo jaduhn̲

mgudiúnät, mänit jim̱ mdägǿ'øwät tsajpootyp. Hoorä, høøc̈h
padu'ubøjcäc.
23 Mänitä craa jiootmabiøjcy, je'eguiøxpä coo hänajty jiaanc̈h
tehm̱ miäyøøjä.
24 Coo ja'a Jesús yhijxy coo ja'a craa hänajty tøø jiootmabiøcy,
mänit miänaaṉ̃:
—Jaanc̈h tehm̱ chip jaduhṉ coo ja'a mäyøøjäya'ayhajxy jim̱
tiägǿ'øwät Dioswiinduum.
25 Maas paquiä ja'a camello ñaxǿ'øwät ja'a xuhñdyjutjooty
quejee ja'a mäyøøjäya'ayhajxy jim̱ tiägǿ'øwät Dioswiinduum.
26 Mänitä jäya'ayhajxy miänaaṉ̃, ja'a hajxy hänajty jim̱
mämädoonaabiä:
—Pønäda'a jim̱ nä'ä tägǿ'øwäp Dioswiinduum.
27 Mänitä Jesús miänáaṉgombä:
—Mädyii ja'a jäya'ayhajxy quia'a jadaam̱by, Dios mäbøcypiä
jadaam̱b.
28 Mänitä Pedro miänaaṉ̃:
—Tøøds højts ngøx̱y najtshixø'øy mäduhṉ̃tiä højts hijty
nmøødä, neby højts miic̈h hoy nbanǿcxät.
29 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Tøyhajt jaduhṉ, pøṉä tiøjc najtshixø'øwaam̱b, o ja'a tiaj
ja'a tieedy, o ja'a piuhya'ay, o ja'a yhuung ja'a tio'oxy, ja'a
Diosmädia'agyquiøxpä,
30 piaadaam̱by ja'a maas hoybä ja'a maas weenbä hädaa
yaabä naax̱wiin. Y coo hänajty tøø yho'nä, mänit hänajty
cøjxta'axiøø jiugyhada'añ nebiä Dios jiugyhatiän.
31 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød hawiing wioonøcxy ja'a
nämajmetspä. Mänit miänaaṉ̃:
—Yam̱ hajxy nnǿcxäm Jerusalén. Jím̱høch njada'añ nhab-
eta'añ nébiøc̈hä Diosquex̱yhajxy jecy xmiädiaaquiän, høøc̈h
ja'a Diosquex̱ypä.
32 Xquiø'ødägø'øwáam̱bøch ja'a teedywiindsøṉhajxy
ja'a jäguem̱bäya'ayhajxy. Xñäxi'igáam̱bøch hajxy.
Xwyiinwoonáam̱bøch hajxy. Xwyiingutsujø'øwáam̱bøch
hajxy.
33 Xwiobho'ogáam̱bøch hajxy. Mänítøch hajxy
xyagho'ogaaṉnä. Y cudägøøgxǿøjøch njujypiøga'añ.
34 Cabä Jesús ja'a jiamiødhajxy hänajty ñä'ägä wiinjuø'øy
nebiä Jesús hänajty miädia'agy. Tsip hänajty miädia'agy.
35 Coo ja'a Jesúshajxy hänajty tøø miäwiingooṉnä maa ja'a
cajpt hänajty xiøhatiän Jericó, jim̱ä wiindspä hänajty tu'ug
yhäña'ay tu'haam. Xädø'øñ hänajty yujwaam̱by.
36 Coo miädooyy coo jäya'ay hänajty may wyi'i ñax̱y, mänit
yajtøøyy tii jájtäp.

37 Mänitä yhawáaṉäxä coo ja'a Jesús hänajty ñaxy, ja'a
Nazaret-tsohm̱bä.
38 Mänitä wiindspä yaaxy:
—Jesús, miiči̇hä David xyhaphajp xyhoc-hajp. Høøči̇h hii
näxúu'tsäc.
39 Ja'a hajxy hänajty jawyiin najxpä, mänit hajxy yhojy coo
yhamónät. Pero maas møc jaduhṉ jiaac yaaxy:
—Miiči̇hä David xyhaphajp xyhoc-hajp. Høøči̇h hii
näxúu'tsäc.
40 Mänitä Jesús tiänaaxiøjpy. Mänit miänaañ:
—Yajmets yø'ø wiindspä yaa.
Coo ja'a mähdiøjc yajmejtsä maa ja'a Jesúsän, mänitä Jesús
ja'a wiindspä miäyajtøøyy:
41 —Nébiøch miiči̇h nbuhbédät.
Mänitä mähdiøjc yhadsooyy:
—Wiindsøṉ, høøči̇h hii yaghijxø'cäc.
42 Mänitä Jesús miänaañ:
—Tøø jaduhṉ mhijxø'øgy coo tøø mmäbøcy.
43 Mänitiä ja'a wiindspä jiaanči̇h hijxø'cy. Mänitä Jesús
piadu'ubøjcy. Mänit tiägøøyy mänaam̱bä coo ja'a Dios miøjjä
jiaanči̇hä. Ja'a jäya'ayhajxy jaduhṉ híjxäbä, jaduhṉ hajxy
miänaam̱bä nägøxiä coo ja'a Dios miøjjä jiaanči̇hä.

19

1 Mänitä Jesús quiajptägøøyy Jericó. Mänit ñajxy cajptooty.
2 Jim̱ä mäyøøjäya'ay hänajty tu'ug ja'a xøhajpä Zaqueo. Wi-
indsøṉ hänajty tiuum̱by maa ja'a yajnähjuudiuutpähajxiän.
3 Ja'a Zaqueo, jia wi'i yhixaam̱biä Jesús hänajty, pero cab
hänajty hoy yhixa'añ je'eguiøxpä coo hänajty jiaanči̇h tehm̱
ñaaxypä, møødä jäya'ayhajxy hänajty jiaanči̇h tehm̱ miayyä.
4 Mänit päyø'øguiä ñøcxy maa ja'a Jesús hänajty
ñaxø'øwa'añän. Mänit piejty quepyquiøxp, nebiä Jesús jaduhṉ
hoy yhíxät.
5 Coo ja'a Jesús jim̱ ñajxy, mänit yuughee'py maa ja'a Zaqueo
hänajty yhäña'ayän. Mänitä Jesús miänaañ:
—Zaqueo, tsógämäts, mänácäts, mejtsta'agáam̱bøch jim̱ maa
miiči̇h mdøjcän.
6 Mänitiä ja'a Zaqueo miänajcy. Mänitä Jesús hoy ya-
jtøjtägø'øy jootcujc.
7 Coo ja'a cu'ug jaduhṉ yhijxy, mänit hajxy tiägøøyy
mänaam̱bä cooc jaduhṉ quia'a hoyyä coo ja'a Jesús jim̱ miejt-
stá'agät maa ja'a cubojpäya'ay cugädieejiäya'ay tiøjcän.
8 Mänitä Zaqueo tiänaayyø'cy. Mänitä Jesús ñämaayy:
—Wiindsøṉ, huuc mädow, mädúhñtiøch nmøødä,
cúpc-høči̇hä häyoobäya'ay nnä'ä mo'owa'añ. Pønjátyhøch tøø

nmämeeč̆h høhn̲daˈagymiädiaˈagyhaam, mädaax̲cjadúhñ̲tiøch nyajwiimbidaˈañ.

9 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Jädáˈajøč̆hä piojpä quiädieeyhajxy nyajnähwaˈadsaan̲ä hädaa tøgootypä, jeˈeguiøxpä coo yhAbraham yhap yhocä hädaa craabä, hoy jia näˈä yajnähjuudiuˈudy.

10 Páadyhøch yaa tøø ngädaˈagy hädaa yaabä naax̲wiin, høøč̆h jaˈa Diosquex̲ypä, nébiøč̆hä jäyaˈay piojpä quiädieeyhajxy jaduhn̲ nyajnähwáˈadsät. Jadúhn̲høch njoot chocy.

11 Mäwiingóon̲näbä Jesúshajxy hänajty Jerusalén. Miädóow̲äbä cuˈugä Jesús miädiaˈagy hänajty. Jaduhn̲ hajxy hänajty miänaˈañ cooc hänajty tøø yhabaatnä coo jaˈa Dios jaˈa miäjaa hänajty yajcähxøˈøgaˈañ.

12 Paadiä Jesús tiägøøyy mädiaacpä:

—Jaduhn̲ä mäyøøhänaˈc hänajty tuˈug. Nøcxaam̲b hänajty jäguem̲naax̲ coo hänajty mioˈowaˈañii møjtuun̲g maa jaˈa yhamdsoo cajptän. Mänit hänajty wyiimbidaˈañ.

13 Coo hänajty tiuˈubøgaˈañ, mänitä mioonsä jaˈa majcpä miøjyaax̲y. Mänitä maxiädøˈøñ hajxy nägøx̲iä yajcøˈødägøøyyä. Mänitä mäyøøjäyaˈay miänaañ̲: “Mädúhñ̲tiøch jäguem̲ nhidaˈañ, myajmayøˈøwäp hädaa xädøˈøñ hajxy.” Mänitä craa tiuˈubøjcy.

14 Jaanč̆h tehm̲ xiøøghájtäbä craa jim̲ maa jaˈa yhamdsoo cajptän. Mänitä cuˈugä capxy quiejxy coo hajxy hänajty quiaˈa tsocy coo jaˈa craa jim̲ quiopc-hádät maa jaˈa quiajpthajxiän.

15 Coo jaˈa craa hänajty tøø tiuun̲gwiingpøjnä, mänit wyiimbijnä maa jaˈa quiajptän. Mänitä mioonsä miøjyaax̲y jaˈa xädøˈøñ hajxy hänajty tøø yajcøˈødägøˈøyíijäbä. Yajtøwaam̲biä craa hänajty mäduhn̲jaty hajxy hänajty tøø yajmayøˈøy.

16 Mänit tuˈug miejch. Mänit miänaañ̲: “Wiindsøn̲, majcjaduhñ̲tiä jaˈa mxädøˈøñ tøø miayøˈøy.”

17 Mänitä craa yhadsooyy: “Jaanč̆h tehm̲ yhoy miič̆h tøø mgudiuñ̲. Wéeñ̲tiøch miič̆h hijty tøø nyajcøˈødägøˈøy. Coo hoy tøø mgudiuñ̲, páadyhøch miič̆h nyajnähdijy coo mgopc-hádät maa yøˈø majcpä cajptän.”

18 Mänitä wiingpä miejtspä. Mänit miänaañ̲: “Wiindsøn̲, mägoox̲cjaduhñ̲tiä jaˈa mxädøˈøñ tøø miayøˈøy.”

19 Mänitä craa yhadsóogombä: “Jim̲ miič̆h mgopc-hadaˈañ maa jaˈa mägoox̲pä cajptän.”

20 Mänitä wiingpä jiaac mejtspä. Mänit miänaañ̲: “Wiindsøn̲, chaadsä mxädøˈøñ. Paayyäjóotyhøch hijty nyaghity.

21 Míič̆hhøch hijty ndsähgøøby jeˈeguiøxpä coo miič̆h mjootmøjjä, coo miič̆h myajpädøˈøgy maa hijty tøø mgaˈa pädaˈaguiän.”

22 Mänitä mäyøøhänaˈc miänaaṉ: “Caj miiči̇h hoy tøø
mgudiuṉ. Hamdsoo miiči̇h mmänaˈañ cooči̇h njootmøjjä,
cooči̇h nyajpädøˈøgy maači̇h hijty tøø ngaˈa päda ˈaguiän.
23 Jímhøch nxädøˈøñ häxøpy tøø xpiädaacä maa jaˈa ban-
con, neby jaduhṉ cu miayøøyy, mädúhṉtiøch hoy jäguem tøø
nwädity.”
24 Mänitä craa jaˈa jäyaˈay ñämaayy jaˈa hajxy hänajty jiiby
tänaabiä: “Pøjcä yøˈø craa yøˈø xädøˈøñ. Moˈow yøˈø craa jaˈa
xädøˈøñ majcjaduhṉtiä tøø yajmayøˈøyäbä.”
25 Mänit hajxy yhadsooyy: “Wiindsøṉ, tisän, ximä xädøˈøñ
may miøødäbä.”
26 Mänitä mäyøøhänaˈc yhadsooyy: “Høøči̇h jaduhṉ
mänaam̲b; pøṉ may møød, maas may mioˈowaˈañii. Pero
pøṉ weeṉtiä møød, pøgáaṉäxäp cøx̲iä mäduhṉtiä miøødä.
27 Y jaˈa nmädsiphøchhajxy, jaˈa høøči̇h hajxy xxiøøghajpä,
yajmíṉ hajxy yaa; yaghoˈog hajxy yaa maači̇h nwiinduumän”
—nøm̲ä Jesús miänaaṉ.
28 Mänitä Jesúshajxy tiuˈubøjcombä. Jerusalén hajxy hänajty
ñøcxy.
29 Mäwiingoom̲b hajxy hänajty maa jaˈa cajpt hänajty metsc
xiøhatiän Betfagé møødä Betania, mäwiingóṉ maa jaˈa tuṉ
hänajty xiøhatiän Olivos. Mänitä Jesús jaˈa jiamiøød metsc
30 ñämaayy:
—Nøcxøˈøg hajxy jim̲ maa yøˈø cajptän. Jim̲ cajptpaˈa jaˈa
burrohuung hajxy tuˈug mbaadaˈañ cuxoch. Cahnä pøṉ
ñäˈägä yaghäñaabietyñä.
Mmäguejøˈøwäp hajxy; mänit hajxy yaa mmämínät.
31 Coo pøṉ xmiäyajtøwät tii jaˈa burro hajxy coo
mmäguejøˈøy, mänit hajxy mhadsówät cooči̇h høøči̇h jaduhṉ
nmänaˈañ.
32 Mänitä burro hajxy hoy jiaanči̇h paady nebiä Jesús hänajty
tøø miänaˈañän.
33 Jim̲ä burro hajxy hänajty miäguejøˈøy, mänit hajxy
ñämaayyä jaˈa cuburrohajxy:
—Tii yøˈø burro hajxy coo mmäguejøˈøy.
34 Mänit hajxy yhadsooyy:
—Højts nwiindsøṉ jaduhṉ mänaam̲b.
35 Mänitä burro hajxy yajnøcxy maa jaˈa Jesúsän. Mänitä
wyit hajxy piädaacy burronähgøxp. Mänitä Jesús hajxy yajpe-
jty burronähgøxp.
36 Mänitä cuˈugä wyit hajxy tiägøøyy najtswidsøøbiä
tuˈhaam maa jaˈa Jesús hänajty ñaxøˈøwaˈañän.
37 Olivostuṉmøjcä tuˈu hänajty ñaxøˈøy. Coo hajxy miejtsnä
maa jaˈa wiinmänacän, mänitä Jesús jiamiøødhajxy tiägøøyy
yaax̲pä jojpä jeˈeguiøxpä coo hajxy hänajty xiooṉdaˈagy.

Nämayyä Jesús jiamiøødhajxy hänajty. Jaduhn̲ hajxy hänajty ya'axy coo ja'a Dios miøjjä jiaanc̆hä, coo hajxy hänajty tøø yhix̲y ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä ja'a Jesús hänajty tøø ya-jcähxǿ'øguiäbä:

38 —Møj jaanc̆h hädaa gobiernä; Diosque̲xy hädaaduhn̲. Møj jaanc̆hä Dios jim̲ tsajpootypä; ween hajxy jim̲ xioon̲da'agy —nøm̲ hajxy hänajty ya'axy.

39 Jim̲ä fariseoshajxy hänajty näje'e piadäna'ay. Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

—Wiindsøn̲, mhójäp yø'ø mjamiøødhajxy.

40 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Hóyhøch yø'ø häna'c cu nja hoj, cab häna'c häyaa ñä'ä hamóom̲bät; maas møc hajxy ñä'ägä yá'axät.

41 Coo ja'a Jesús hänajty jim̲ miedsaan̲nä Jerusalén, coo jaduhn̲ ñäheebøøyy, mänit tiägøøyy jøøbiä.

42 Mänit miänaañ̲:

—Yø'ø Jerusalénpäya'ayhajxy, cooc̆h hajxy cu xchojcy, jootcujc hajxy häxøpy yhity. Tøø yhabaady coo ja'a cu'ughajxy cu jiootcugøøyy. Pero cab hajxy wyiinjuø'øwa'añ. Cábøch hajxy xchoga'añ xmiee'xa'añ.

43 Haxøøg hajxy jiada'añ yhabeta'añ. Medsaam̲bä miädsiphajxy. Mänit hajxy jiuhguraajø'øwa'añii piquiä.

44 Cab hajxy yajmäjäda'aga'añii. Yagho'ogáan̲äp hajxy jaduhn̲. Mänitä quiajpthajxy quiuhdägoyya'añ. Paady ha-jxy jaduhn̲ jiada'añ yhabeta'añ cooc̆h hajxy jaduhn̲ xquia'a tsoga'añ.

45 Coo ja'a Jesús miejch cajptooty, mänit tiägøøyy tsajtøgooty. Mänit tiägøøyy høxquejxpädsøøm̲bä pønjaty jiiby juuby too'p.

46 Mänit miänaañ̲:

—Jim̲ jaduhn̲ myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: "Jue'ec̆h ndøjc hajxy xwiáan̲ät cooc̆h hajxy jiiby xpia'yá'axät." Ja'a Dios jaduhn̲ mänaan̲. Pero mijts, jaduhn̲ hajxy mwa'añ meedsøhñdy.

47 Najxpäxøø ja'a Jesús hänajty jiiby yajnähixø'øy tsajtøgooty. Pero ja'a teedywiindsøn̲hajxy møødä ley-yajnähixøøbiähajxy, quiojyquiapxytiuum̲by hajxy hänajty nebiä Jesús hajxy yaghó'ogät, møødä cu'ugwiindsøn̲hajxy.

48 Pero cab hajxy hänajty ñajuø'øy neby hajxy jiatcǿ'øwät je'eguiøxpä coo ja'a cu'ug ja'a Jesús miädia'agy hajxy hänajty jiaanc̆h tehm̲ miämädoonaayyä.

20

1 Jiibiä Jesús ja'a cu'ug ja'a Diosmädia'agy hänajty yajnähixø'øy tsajtøgooty, mänitä Jesús ñämejtsä ja'a

teedywiindsøn̲hajxy møødä ley-yajnähixøøbiähajxy møødä copc-hajpähajxy.

2 Mänit hajxy miänaañ̲:

—Pøn̲ä cuhdujt tøø xmioˈoy coo jaˈa cuˈug tøø mhøxquejxpädsøm̲y tsajtøgooty, y coo tøø mdägøˈøy yajnähixøøbiä.

3 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Chaads mijts nmäyajtøwaam̲bä. Mhadsówäp hajxy jaduhn̲:

4 Coo jaˈa Juan hijty wiädity mäyajnäbejpä, pøn̲ jaduhn̲ quejx, Dios tøgä jäyaˈayä.

Cab hajxy ñäˈä hadsooyy.

5 Mänit hajxy tiägøøyy yajcapxiøøbiä:

—Neby hajxy nnäˈä hadsóow̲ämät; coo hajxy nmänáan̲ämät coo jaˈa Dios quiejxy, mänit yhadsowaˈañ: “Tii hajxy coo mgaˈa mäbøjcä.”

6 Y coo hajxy nmänáan̲ämät coo jäyaˈay quiejxy, mänitä cuˈug hajxy xquiuhgáˈtsämät. Hix̲, haagä mänaam̲b hajxy jaduhn̲ coo jaˈa Juan tøø quiexyíijäm jaˈa Dios.

7 Mänit hajxy yhadsooyy coo hajxy quiaˈa najuøˈøy pøn̲ä Juan quejx mäyajnäbejpä.

8 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Ni høøc̈h ngaˈa nägapxaˈañ pøn̲høch jaˈa cuhdujt tøø xmioˈoy.

9 Mänitä Jesús jaˈa cuˈug tiägøøyy møødmädiaacpä:

—Jaduhn̲ä jäyaˈay tsaatypcam̲ piädaacy maa jaˈa ñaax̲än. Mänit yhadooˈtujcy. Mänit tiuˈubøjcy. Jäguem̲ ñøcxy. Jegaam̲b hänajty jim̲.

10 Coo jaˈa tsaatyptuc yhabaaty, mänitä mioonsä tuˈug quiejxy coo jaˈa tsaatypcam̲ piuhmoˈowøøjät. Mänitä mioonsä quioxhóˈcäxä. Caj tii yajmäwiimbijtä.

11 Mänitä mioonsä tuˈug quiéjxcumbä. Jaduhn̲ä mähdiøjc quioxhóˈcägombä. Haxøøgjaty jaduhn̲ ñämaayyä. Ni jeˈe tii quiaˈa mooyyä.

12 Mänitä wiingpä jiaac quéjxcombä. Nähdsäbit cuhdsäbit jaˈa mähdiøjc piädáacänä.

13 Mänitä cudsaatypcam̲ miänaan̲nä: “Nébiøch nnäˈä jatcóˈøwät. Tøøc̈h cham̲ nnajuøˈøy. Hädaa nhúunghøch, njaanc̈h tehm̲ chójpiøch njaanc̈h tehm̲ piaˈhäyóobiøch hädaa. Nhuuc quéx̲yhøch hädaa. Coo yhøxcabøøjät, wehn̲dä wyiingudsähgøˈøwøøjät.” Mänitä yhuung quiejxy.

14 Coo yhøxcajpä, mänit hajxy tiägøøyy ñiñämáayyäbä, jaˈa tsaatypcam̲ hajxy hänajty hajoodiujpä: “Jaˈa cudsaatypcam̲ yhuung yøˈø. Coo yøˈø tieedy jaduhn̲ yhóˈogät, yøˈø

mähmøˈøwaam̱b cudsaatypcam̱. Tsøg hajxy yaghóˈcäm neby hajxy jaduhṉ nmämähmøøyyämät.”

15 Mänitä cudsaatypcam̱ yhuung yhøxwijtspädsøøm̱äxä. Mänit hajxy yaghoˈcy.

Mänitä Jesús yajtøøyy:

—Nebiä cudsaatypcam̱ jiatcøˈøwaˈañ coo yhuung yaghóˈcäxä.

16 Nøcxaam̱b yaghoˈtägatsaˈañ jaˈa yhuung tøø yaghóˈcäxäbä. Mänitä wiinghänaˈc jaˈa tsaatypcam̱ yaghajoodiugaˈañ.

Coo jaˈa cuˈughajxy jaduhṉ miädooyy, mänit hajxy miänaaṉ̃:

—Ni jaˈa Dios jaduhṉ quiaˈa mäná'anät.

17 Mänitä Jesús jaˈa cuˈug wyiinheeˈppejty. Mänit miänaaṉ̃:

—Nej mijts jaˈa Diosmädiaˈagy myajmädiaˈagytiägøˈøy coo miänaˈañ:

Jaˈa tsaa mädyii jaˈa tøjcojpä hajxy quiaˈa näˈägä cumaayy,
jeˈe näˈägä tuundsohṉ.

(Jesús hamdsoo niñänøøm̱ä nebiä tsaajän jeˈeguiøxpä coo hänajty quiaˈa tsocy quiaˈa meeˈxyíijäm jaˈa cuˈug. Pero moˈowáaaṉäbä Jesús hänajty møjtuuṉg.)

18 Mänitä Jesús miänáaaṉgumbä:

—Øøṉ jaduhṉ cáˈawäp yøˈø tsaanähgøxp, tägóyyäp jaduhṉ. Y coo øøṉ ñähgahbedóøjät yøˈø tsaa, tägóyyäp jeˈebä.

19 Mänitiä jaˈa Jesús jia madsaaṉä jaˈa teedywiindsøṉhajxy møødä ley-yajnähixøøbiähajxy. Ñajuøøby hajxy hänajty coo hajxy hänajty tøø miädiaˈagyii. Pero cabä Jesús ñäˈä majtsä jeˈeguiøxpä coo jaˈa cuˈug hänajty chähgøˈøyíijäm jaˈa teedywi-indsøṉhajxy.

20 Mänitä hänaˈc hajxy yajnähdijy coo hajxy ñibiädaˈagóøjät nebiä hoyhänaˈcän. Nócxäp hajxy miädoy nebiaty jaˈa Jesús hänajty miädiaˈagaˈañ. Coo jaˈa Jesús quiapxtägóyyät, mänit hajxy ñäxøˈøwøˈøwaˈañ maa jaˈa gobernadorän.

21 Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

—Wiindsøṉ, nnajuøøby højts coo miiči̇̆chä tøyhajt myajnähixøˈøy jaˈa Diosmädiaˈagy. Hopiøṉä miiči̇̆ch mmøødmädiaˈagy; y caj miiči̇̆ch øøṉ mmøjpädaˈagy, hoy øøṉ møjtuuṉg jia møødä.

22 Højtsä tøyhajt móoyyäc. Coo højtsä gobiernä hänajty xyagjuy xyajmoˈonaˈañ, nej, hoyyädaˈa jaduhṉ coo højts njúyädä.

23 Pero ñajuøøbiä Jesús hänajty coo hänajty jia yajcapxtägoyyaˈañii. Mänit miänaaṉ̃:

—Tiiči̇̆ch hajxy coo xjia wiˈi jiøjcapxøˈøwaˈañ.

24 Høøči̇̆chä xädøˈøñ tuˈug yaghíjxäc. Øøṉ yhajahñax̱y yøˈøduhṉ, øøṉ xiøø yøˈøduhṉ.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Ja'a gobiernä.

25 Mänitä Jesús miänáaṉgombä:

—Pues, mmó'owäp ja'a gobiernä hajxy tijaty yø'ø jie'ehajpy. Y mmó'owäbä Dios hajxy tijaty yø'ø jie'ehajpy.

26 Cabä Jesús hajxy hänajty hoy yajcapxtägoyya'añ cu'ughagujc. Yagjuøøyy hajxy jaduhṉ coo hoy yhadsooyy. Y cab hajxy waaṃb miänaaṉnä.

27 Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a saduceoshajxy näje'e, ja'a hajxy jaduhṉ mänaaṃbä cooc tyijy ni pøṉ quia'a jujypiøga'añ. Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

28 —Wiindsøṉ, jaduhṉdsä Moisés jecy quiujahy, cooc ja'a ya'adiøjc hänajty tu'ug tøø yho'ogy, y cooc ja'a yaamgto'oxy ja'a huung quia'a møødä, mänítägä quiapy wyiingpógät, nébiägä yhuung jaduhṉ miähmó'øwät ja'a piuhya'aguiøxpä.

29 Jaduhṉä häna'c-hajxy hänajty, näjuxtujc tu'que'ex. Ja'a craa møjpä, mänit jia pøjcy. Mänit yho'cy. Nitu'ugtä yhuung quia'a mähmøøyy.

30 Mänitä jiødsøṃy ja'a yaamgto'oxy jia wiingpójcombä. Mänit je'e yhó'combä. Nitu'ugtä yhuung quia'a mähmøøbiä.

31 Mänitä yaamgto'oxy ja'a quiapy jia wiingpójcombä jatu'ug. Jaanä jaduhṉ yhó'combä. Nägøx̱iä ja'a yaamgto'oxy ja'a quiapy jia møødtsänaayy ja'a näjuxtujpä; cøjx hajxy yho'ogy, y ni pøṉ yhuung quia'a mähmøøyy.

32 Mänitä yaamgto'oxy jiaag ho'pä.

33 Hoorä, coo hajxy hänajty tøø jiujypiøjnä, pøṉä to'oxiøjc tøyhajt møødtsäna'awaaṃb ja'a näjuxtujpä, jiṃ tsajpootyp.

34 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Hädaa yaabä naax̱wiin, pøjp huucp ja'a jäya'ayhajxy yaa.

35 Pero pønjaty jujypiøgaaṃb, pønjaty nøcxaaṃb tsajpootyp, cab hajxy jiṃ piøgaaṉnä yhu'ugaaṉnä.

36 Cab hajxy mänaa yho'tägatsaaṉnä. Coo hajxy hänajty tøø jiujypiøjnä, jaduhṉ hajxy miähmø'øwaaṉnä nebiä Dioshuungän, nebiä Diosmoonsän.

37 Hamdsoo ja'a Moisés hajxy xyajnähixóøyyäm coo ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy jiujypiøga'añ, jiiby maa jaduhṉ myiñän coo ja'a hujtshuung hänajty tioy tu'ug. Jaduhṉ jiiby myiiṃbä coo ja'a Dios wyiingudsähgø'øyíijäm ja'a Abraham møødä Isaac møødä Jacob.

38 Cabä Dios wyiingudsähgø'øyíijäm ja'a ho'ogypiähajxy. Ja'a jujcyjiäya'ayhajxy, je'eds hajxy jaduhṉ wiingudsähgøøby ja'a Dios.

39 Mänitä ley-yajnähixøøbiähajxy näje'e miänaaṇ̃:

—Wiindsøṉ, yajxóṉ miiĉh jaduhṉ mmädia'agy.

40 Cabä Jesús hajxy waaṃb ñämaañä je'eguiøxpä coo hajxy hänajty chähgøøñä.

41 Mänitä Jesús miänaaṉ:
—Tii hajxy coo mmänaʼañ cooc jaʼa David yhuunghaty jaʼa
Diosquexy.
42 Hamdsoo jaʼa David miänaaṉ maa jaʼa Salmos quiu-
jahyyän:
Mänítøčhä Dios jaʼa nwiindsøṉ xñämaayyä:
“Yaads miṉ häñaʼaw nhahooguiøʼøháampiøch,
43 høxtä cóonøčhä mmädsip tøø ngaʼa yajmäjädáacäm.”
44 Coo jaʼa David jaʼa Diosquexy hamdsoo ñämaayy “wi-
indsøṉ”, nébiäts jaduhṉ ñäʼä huunghádät.
45 Jiṉä cuʼughajxy hänajty nägøxiä miämädoonaʼay, mänitä
Jesús ñämaayy jaʼa jiamiøødhajxy:
46 —Caʼa yøʼø ley-yajnähixøøbiä miädiaʼagy hajxy mmäbøjcä.
Yoṉwitmøød hajxy wyiʼi wiädity jeʼeguiøxpä coo hajxy wyiʼi
yajcumayaʼañ. Jaduhṉä jioothajxy jia tsocy coo hajxy jiṉ
wyiingudsähgøʼøwóøjät halaplaaz. Jiiby hajxy yhäñaʼawaʼañ
maa jaʼa häñaabiejt yajxoṉjatypän jiiby tsajtøgooty, chaads jiṉ
maa jaʼa xøø jiadyiijän.
47 Y piójcäbä yaamgtoʼoxy jaʼa tiøjc hajxy. Wiʼi ya-
jcumayaaṉb hajxy, paady hajxy wyiʼi Dyiospaʼyaʼaxy jejcyji-
aty. Hanaxiä hajxy chaačhtiunaʼañii.

21

1 Tsajtøgootiä Jesús hänajty, mänitä mäyøøjäyaʼay yhijxy coo
xädøʼøṉ hajxy hänajty quiuyoxøʼøy.
2 Mänitä yaamgtoʼoxy tuʼug yhijxpä jaʼa jaančh tehṉ
yhäyoobä. Jagooyyä xädøʼøṉhuung hänajty miøødä metsc.
Jeʼeduhṉ cøjx yecy.
3 Mänitä Jesús miänaaṉ:
—Tøyhajt jaduhṉ, maas may hädaa yaamgtoʼoxy häyoobä
jaʼa xädøʼøṉ tøø quiuyoxøʼøy quejee yøʼø mäyøøjäyaʼayhajxy.
4 Yøʼø mäyøøjäyaʼayhajxy, jeʼe hajxy quiuyoxøøyy
mäduhṉtiä hajxy tøø yajcunaxy. Pero hädaa yaamgtoʼoxy,
jeʼe cøjx quiuyoxøʼøy mäduhṉtiä hijty ñägayaʼañ.
5 Jiibiä jäyaʼayhajxy hänajty näjeʼe tsajtøgooty. Jaduhṉ hajxy
hänajty miädiaʼagy coo jaʼa tsaa jiaančh tehṉ yajxoṉjatiä, coo
hajxy tøgooty yajxóṉ jiaančh tehṉ yhixy nebiatiä jäyaʼayhajxy
hänajty tøø piädaʼaguiän. Mänitä Jesús miänaaṉ:
6 —Habaadaaṉb jaduhṉ coo hädaa tsajtøjc jyidaʼañ cøxiä.
7 Mänitä Jesús ñämaayyä:
—Wiindsøṉ, mänaa jaduhṉ jiadaʼañii. Tii hijxtahṉd jaduhṉ
naxaaṉb coo hänajty tøø yhabaatnä.
8 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Mniyajcopcøʼøwóøjäp hajxy, cab hajxy myajwiinhóønät.
Nämay hajxy wiäditaʼañ. Jaduhṉ hajxy miänaʼanaʼañ:

“Høøčhä Dios tøø xquieẋy”, y “Tøø yhabaatnä.” Pero cab hajxy mmäbøgät.

9 Coo hajxy jaduhṉ mmädoyhádät coo tsip piädø'øga'añ, cab hajxy mdsähgø'øwät. Jayøjpä tsip jiada'añii, cahnä hänajty yhabaadyñä.

10 Mänitä Jesús jiaac mänaaṉ̃:

—Nimiädsibø'øwáaṉäbä wiingcajptjaty.

11 Møc hujx jiädita'añ. Jadáaṉäbä yuuxøø møødä pa'am wiinduhm̱yhagajpt. Y jim̱ä hočhähgøøñäjatypä quiähxø'øga'añ tsajtwiing.

12 ’Pero cahnä hänajty yhabaadyñä, xmiadsaam̱b mijts ja'a jäya'ayhajxy. Xyajnøcxaam̱b hajxy maa ja'a tsajtøjcän. Jiiby hajxy xñäxø'øwø'øwa'añ. Xchumaam̱b hajxy jaduhṉ. Xyajnøcxaam̱b hajxy maa ja'a gobiernäwiinduumhajxiän. Ja'a høøčhcøxpä hajxy xchaačhtiuna'añ.

13 Coo hajxy jaduhṉ mjádät mhabétät, mänítøch hajxy xmiädiá'agät.

14 Wiinjuø'øw hajxy jaduhṉ. Cab hajxy jäguem̱iä mwiinmahñdyhádät waam̱baty hajxy mhadsówät.

15 Høøčh mijts nbuhbedaam̱by. Nmo'owáam̱biøch mijts ja'a wiinmahñdy nebiä mmädsip hajxy mga'a yajmäjädá'agät.

16 Høxtä xñähdugaam̱bä mdeedy hajxy møødä mbuhya'ayhajxy møødä mjujy mmägu'ughajxy møødä mmägu'ughajpähajxy. Näjé'eyyäm mijts hänac xyagho'oga'añ.

17 Nägøẋiä hajxy xxiøøghada'añ maa ja'a høøčhcøxpän.

18 Hoy hajxy cøẋypänejpiä cu mja jat cu mja habet, tsipcøxp hajxy hodiuum mnøcxa'añ.

19 Coo hajxy hamuumdu'joot mmee'xtúgät, mdägø'øwäp hajxy jim̱ tsajpootyp.

20 ’Coo hajxy mhíxät coo ja'a Jerusaléncajpt hänajty tøø jiuhbigø'øyíijäm ja'a miädsip, mänit hajxy mnajuø'øwät coo hänajty tøø yhabaatnä coo Jerusalén quiuhdägoyya'añ.

21 Pønjaty hänajty yaa hijp Judeanaaxooty, tsipcøxp hajxy piäyǿ'øgät, nǿcxäp hajxy jim̱ maa ja'a tuṉän. Pønjaty hänajty yaa hijp Jerusaléncajptooty, tsipcøxp hajxy yaa chóonät. Pønjaty hänajty hijp camjooty, cab hajxy ñøcxtägátsät quiajptootyhajxy.

22 Jaančh tehm̱ chaačhpøgaam̱bä jäya'ayhajxy nägø'ø nädecypiä. Jadáaṉäp jaduhṉ nebiaty jiiby myiñäṉ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän coo jiada'añii.

23 Jaančh tehm̱ chaačhpøgaam̱bä to'oxiøjc-hajxy hänajty, ja'a hajxy hänajty moẋtsa'amhajpä, ja'a hajxy hänajty maaxhuungmøødpä. Hoyhoyyä jäya'ayhajxy yaa chaačhpøga'añ hädaa yaabä naaẋwiin. Jaančh tehm̱ yajcumädoẇáaṉäp hajxy jaduhṉ.

24 Näjeˈe hajxy yhoˈogaˈañ coo jaˈa tsip jiadaˈañii.
Näjeˈe hajxy miadsaˈañii. Mänit hajxy yajnøcxaˈañii
wiinduhm̱yhagajpt. Minaam̱bä jäguem̱jäyaˈay jaˈa
Jerusaléncajpt hajxy yajmaˈadaˈañ, høxtä coonä yhabétät
coo jaˈa cuhdujt hajxy piǿjcäxät coo hajxy jaduhṉ quiaˈa
jatcǿøñät.
25 ’Cähxøˈøgaam̱bä hijxtahṉd maa jaˈa xøøjän, maa
jaˈa poˈojän, maa jaˈa madsaˈajän. Pädøˈøgaam̱bä mejy;
jäditaam̱b jaduhṉ. Paadiä cuˈughajxy chähgøˈøwaˈañ
wiinduhm̱yhagajpt.
26 Wiinmahñtiägoyyaam̱bä jäyaˈayhajxy coo hoc̈hähgøøñä
yaa jiadaˈañii hädaa yaabä naax̱wiin. Tsäyuyyaam̱bä xøø
chaadsä poˈo chaadsä madsaˈa.
27 Mänítøch ngädaactägatsaˈañ joc-hagujc, høøc̈h jaˈa
Diosquex̱ypä. Hajájjäbøch ngädaˈagaˈañ mäjaamøød.
Xyhixáam̱bøc̈hä jäyaˈayhajxy.
28 Coo jaduhṉ jiadǿøjät, mänit hajxy mjootcugǿˈøwät. Mänit
hajxy mbädsøm̱aˈañ hawaˈadstuum.
29 Mänitä Jesús miänáaṉgombä:
—Høxtahm̱dsä quepychaa,
30 coo hajxy mhix̱y coo wiam̱y, mnajuøøby hajxy coo pi-
oodtägøøñä.
31 Jaduhṉ mäwíinäts jeˈe coo jaˈa hijxtahṉd hajxy mhi-
jxtsóonät, mnajuǿˈøwäp hajxy jaduhṉ coo yhabaatnä coo Dios
jaˈa miäjaa yajcähxøˈøgaˈañ.
32 ’Coo jaduhṉ yhabáadät nébiøch cham̱ nmädiaˈaguiän,
cahnä jäyaˈayhajxy hänajty quiøx̱y hoˈogyñä jaˈa hajxy
jädaˈahatypä. Tøyhajt jaduhṉ.
33 Tägoyyaam̱bä tsajtwiing møødä naax̱wiin, pero tøjiadaam̱b
nébiøch cham̱ nmädiaˈaguiän.
34-35 ’Mniyajcopcøˈøwǿøjäp hajxy. Cab hajxy mnajuøˈøy
mänáajøch ngädaactägatsaˈañ. Paady hajxy hoy mhídät. Cab
hajxy mhuˈug cab hajxy mjǿøˈxät. Cab hajxy tii mhadsógät
hädaa yaabä naax̱wiin. Pønjaty jaduhṉ caˈa cudiuum̱b,
haxøøg hajxy jiadaˈañ yhabetaˈañ, høxtä hoy hajxy maa cu jia
tsänaˈaw.
36 Nähix̱ hahixøˈø hajxy mhídät. Homiänaajä hajxy
mDiospaˈyáˈaxät neby hajxy haxøøg mgaˈa jat mgaˈa
habétät, nébiøch hajxy hoy xwyiingudsähgǿˈøwät, høøc̈h
jaˈa Diosquex̱ypä.
37 Xøømbaadiä Jesús hänajty yajnähixøˈøy tsajtøgooty.
Coodspaady hänajty wiädity maa jaˈa tuṉ xiøhatiän Olivos.
38 Jopyñä jaˈa jäyaˈayhajxy hänajty quiøx̱y hamugøˈøy
tsajtøgooty coo jaˈa Jesús miädiaˈagy hajxy hänajty wyiˈi
yhamädoow̱hidaaṉä.

22

1 Tøø ja'a pascuaxøø hänajty miäwiingooṉnä mänaa ja'a tsaj-
caagy hajxy hänajty quiayyän ja'a cajpä tsooy miøødäbä.
2 Jia wi'i xyiictaacypy jia wyi'i miädiaactaacypy ja'a teedywi-
indsøṉhajxy hänajty møødä ley-yajnähixøøbiähajxy nebiä Jesús
hajxy yaghó'ogät. Pero chähgøøbiä cu'ug hajxy hänajty.
3 Mänitä Judas Iscariote ja'a Satanás jioottägøøyy
quioptägøøyyä. Jesús jiamiøød hänajty je'e tu'ug maa ja'a
nämajmetspän.
4 Mänitä Judas ja'a teedywiindsøṉ hoy miøødmädia'agy
møødä møjhajpä hajxy maa ja'a tsajtøjcän. Je'e
yajmøødmädiaac nebiä Jesús yajcø'ødägø'øwät.
5 Mänitä teedywiindsøṉhajxy xiooṉdaacy. Mänitä Judas ha-
jxy ñämaayy coo xädø'øñ hajxy mio'owa'añ.
6 Mänitä Judas ñähadsooyy. Mänit tiägøøyy wiinmahñdyhajpä
nebiä Jesús yajcø'ødägø'øwa'añ, mänaa ja'a cu'ughajxy hänajty
quia'a jaty mayyän.
7 Mänitä pascuaxøø yhabaatnä mänaa ja'a tsajcaagy hajxy
quiayyän, ja'a cajpä tsooy miøødäbä. Yojxypä meeghuung
hajxy hänajty ja'a pascuaxøøjooty.
8 Mänitä Jesús ñämaayy ja'a Pedro møødä Juan:
—Nøcx ja'a tsuugay hajxy yaghoyø'øw. Tøø yhabaady coo
hajxy ndsuugayáaṉnäm ja'a pascuaxøøgøxpä.
9 Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:
—Maa højts nyaghoyø'øwät.
10 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Coo hajxy mgajptägø'øwät, mbaadaaṃbiä jäya'ay hajxy
tu'ug majtcóṉ. Mbanǿcxäp hajxy maa tiøjtägø'øwa'añän.
11 Mänitä cudøjc hajxy mnämá'awät: "Højts nWiindsøṉ tøø
xquieẋy coo højts miiči nmäyajtøwät maa hawa'adspä jii maa
højts ndsuugáyät ja'a pascuaxøøgøxpä."
12 Mänitä hawa'adspä hajxy xmio'owa'añ cruundä jiṃ cøxp.
Tøø hajxy hänajty hoy yajxóṉ yaghoyø'øy. Jiṃä tsuugay hajxy
myaghoyø'øwät.
13 Mänit hajxy hoy piaady nebiatiä Jesús hänajty tøø
miäna'añän. Mänitä tsuugay hajxy yaghoyøøyy ja'a pas-
cuaxøøgøxpä.
14 Coo yhabaatnä, mänitä Jesúshajxy yhäñaaguiädaacy me-
exäwiinduum møødä jiamiøødhajxy.
15 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Cooči nho'ogaaṉnä, jootcújc-høch nnijiäwø'øyii cooči mi-
jts nmøødtsuugaya'añ ja'a pascuaxøøgøxpä.
16 Cábøch mijts nmøødtsuugaadiägatsa'añ høxtä coonä
yhabáadät mänaa ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añän.
Tøyhajt jaduhṉ.

17 Mänitä Jesús ja'a vaso tu'ug quionø'cy vinomøød. Mänitä
Dioscujú'uyäp yejcy. Mänit miänaaañ:
—Huucmuc hajxy hädaa nägøxiä.
18 Cábøčhä vino nhuuctägatsa'añ høxtä coonä yhabáadät coo
ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.
19 Mänitä Jesús tsajcaagy quionø'cy. Mänitä Dioscujú'uyäp
yéjcombä. Mänitä tsajcaagy qyijwa'xy. Mänitä jiamiød
miooyy. Mänit miänaaañ:
—Høøčh nni'x ngopc hädaa. Ja'a mijtscóxpøch
nniñähduga'añii coočh mijts nnähho'tu'uda'añ.
Naaghóoc-høch mijts xjiahmiejtsta'agy, jaduhnä tsajcaagy
hajxy mgáyät.
Coo hajxy quiaabiädøøyy, mänitä Jesús ja'a vaso quionø'cy,
ja'a hänajty vinomøødpä. Mänit miänaaañ:
20 —Hädaa vino, hijxtahnd jaduhn miähmø'øwa'añ nébiøch
nnø'ty nyaghäyowa'añän coočh mijts nnähho'tu'uda'añ.
21 'Pero ja'a craa xyegáamběčhä, yaačh jaduhn
xmiødhäña'ay maa hädaa meexän.
22 Tsipcóxpøch nho'oga'añ nébiøčhä Dios tøø xyajnähdijjiän,
høøčh ja'a Diosquexypä. Pero ja'a craa xyegaambä, maas
haxøøg jiada'añ yhabeta'añ.
23 Mänitä Jesús jiamiødhajxy tiägøøyy nimiäyajtóówäbä
hamiñ haxøpy pøna Jesús yegaamb.
24 Mänit hajxy tiägøøyy yajcapxiøøbiä pøn møjtuung
mo'owáanäp.
25 Mänitä Jesús miänaaañ:
—Hädaa hajxy yaa gobiernähajpä hädaa yaabä naaxwiin,
nä'ä hanehmb hajxy. Tsipcøxpä cu'ughajxy quiudiuñ neby
hajxy yhane'emyiijän.
26 Pero mijts, cab hajxy mnibiäda'agóøjät nebiä gobiernän.
Øøn møjtuung møød maa mijtsän, ween ñibiäda'agyii nebiä
tuung møj ca'a møødpän. Øøn hanehmb maa mijtsän, ween
ñibiäda'agyii nebiä moonsän.
27 Øøn møjtuung møød, ja'a craa caabiä, tøgä craa
mäyajcaabiä. Ja'a craa caabiä, je'eds møjtuung møød. Pero
høøčh mijts nyajcaaby, hóyhøch møjtuung nja møødä.
28 'Tøøčh mijts xmiødyo'oy xmiødnaxy tsip xex.
29 Páadyhøch mijts møjtuung nmo'owa'añ, nébiøch nDeedy
tøø xmio'oyän,
30 neby hajxy jim mgay mhú'ugät maačh nme-
exäwiinduumän maačh ngobiernähada'añän, nebiä
hoyhäñaabiejt hajxy myaghäña'awó'øwät mänaa ja'a judíos
hajxy mhane'ema'añän, ja'a nämajmetsc-hagajptpä.
31 Mänitä Jesús ja'a Pedro ñämaayy:

—Simón, Simón, mniyajcopcø'øwøøjäp. Tøøčhä Satanás cuhdujt xjia mäyujwa'añ coo mijts xyajtu'udägóyyät.

32 Pero tøøčhä Dios nmänuu'xta'agy ja'a miičhcøxpä nébiøch miičh nmädia'agy homiänaajä xmiäbøjcät. Coo miičh hänajty tøø mwiinmahñdymejtsnä, mjoodcapxmøcpøgäp ja'a mjamiøødtøjc neby hajxy jaduhn̲ quia'a tu'udägóyyät.

33 Mänitä Pedro ja'a Jesús ñämaayy:

—Homiáajøch miičh nbanøcxät, hoy jia pujxtøgootiä. Høxtä näguipxy jaduhn̲ nmøødhó'ogät.

34 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Pedro, cham̲ nnäma'ay, cahnä tseey hänajty ya'axyñä, tøø miičh hänajty tägøøghooc mnijiøgapxyii cooč̆h tyijy xquia'a hix̲iä.

35 Mänitä Jesús miäyajtøøyy ja'a jiamiøødhajxy:

—Cooč̆h mijts nguejxy Diosmädia'agy-yajwa'xpä, mänítøch mijts nnämaayy coo hajxy tii mga'a wähátät, ni xuumy, ni xädø'øñhidøhñdy, ni cø'øg. Y tii hajxy myajmaajiajt.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Ni tii.

36 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Pero chaačh nmänaan̲nä coo xuumy hajxy mwähátät møødä xädø'øñhidøhñdy. Øøn̲ espada ca'a møød, weenä wyit tioogy nebiä espada jiúyät.

37 Tsipcøxp tiøjiada'añ neby jim̲ myiñ̲än cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän ja'a høøčhcøxpä: "Ca'awiindøyhäna'c jaduhn̲ tyijjä." Cøx̲iä jaduhn̲ tiøjiada'añ neby jim̲ myiñ̲än cujaay ja'a høøčhcøxpä.

38 Mänit hajxy miänaañ̲:

—Chaa højts espada metsc nmøødä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Mädøyyä jaduhn̲.

39 Mänitä Jesús tiu'ubøjcy. Mänit ñøcxy maa ja'a Olivostun̲än neby hänajty ñä'ägä cuhdujthatiän. Quipxiä jiamiøødhajxy pianøcxy.

40 Coo hajxy jim̲ miejch, mänitä Jesús miänaañ̲:

—Tsøgä Dios hajxy pa'yáax̲äm; jaduhn̲ hajxy mga'a tu'udägóyyät.

41 Mänitä Jesús ñøcxy jäguem̲juøøby nidiuhm̲ Diospa'yaax̲pä. Mänit jyijcädaacy.

42 Mänit miänaañ̲:

—Teedy, coo miičh jaduhn̲ mmäná'anät, cábøch hädaa tsaačhpä peenä nmänáxät. Pero ca'a yhøøčh nguhdujtä nyaghidaam̲by; miičh mguhdujt hidaam̲b.

43 Mänitä Diosmoonsä tu'ug ñäguehx̲tøø'xy. Tsajpootyp hänajty chooñ. Ja'a Jesús ja'a mäjaa hoy mio'oy.

44 Jaanc̆h tehm̱ chaac̆hpøjpä Jesús hänajty. Mänitä Dios
miänuu'xtaacy nägø'ø nädecypiä. Mänit xiäbitnøø tiägøøyy
ta'xpä naax̱wiin nebiä nø'tiän.
45 Coo ja'a Jesús Dyiospa'yaax̱pädøøyy, mänit tiänaayyø'cy.
Mänitä jiamiøødhajxy hoy yhixø'øy. Haagä maab hajxy hänajty
je'eguiøxpä coo hajxy hänajty jiaanc̆h tehm̱ jiootmayhaty.
46 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Tii hajxy coo mwi'i mia'ay. Pädø'øg hajxy.
MDiospa'yá'axäp hajxy; jaduhṉ hajxy mga'a tu'udägóyyät.
47 Jim̱nä ja'a Jesús hänajty miädia'agyñä, mänitä
cu'ug miejch. Ja'a Judas hänajty copc-hajp maa ja'a
cu'ughajxiän. Je'e ja'a Jesús hänajty tøø jiamiøødhaty maa
ja'a nämajmetspähajxiän.
48 Mänitä Jesús hoy chu'xy. Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Judas, nej, tsu'xyháamhøch miic̆h xyega'añä, høøc̆h ja'a
Diosquex̱ypä.
49 Mänitä Jesús jiamiøødhajxy miänaaṉ̃:
—Wiindsøṉ, nej, pädø'øgäp højts espadahaamä.
50 Mänitä Jesús jiamiøød tu'ug tiaatspujxtuuty ja'a teedywi-
indsøṉ mioonsä. Ja'a hahooybä taatsc ñäbujx.
51 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Ween hajxy yhity. Ween tiuhṉä.
Mänitä Jesús ja'a craa tiaatsc piädaacä. Tsooc je'e.
52 Mänitä Jesús ñämaayy ja'a teedywiindsøṉhajxy, møødä
tsajtøjwiindsøṉhajxy, møødä møjtøjc-hajxy, ja'a Jesús hajxy
hänajty yajpädø'øgaam̱bä:
—Nej, mée'tspøch hajxy jaduhṉ xtyijjiä coo espada coo
wojpt hajxy mmäbädø'øguiä.
53 Cooc̆h mijts hijty nmøødhity tsajtøgooty najxpäxøø, cábøch
mijts hijty nej xtiuṉ̃. Pero tøø yhabaatnä cooc̆h mijts xmiádsät
ja'a haxøøgpä miäjaagøxpä.
54 Mänitä Jesús hajxy miajch. Mänit hajxy yajnøcxy maa ja'a
teedywiindsøṉ tiøjcän. Jäguem̱juøøbiä Pedro hänajty piayo'oy.
55 Mänitä soldado jøøn hajxy tiägøøyy yajmøjjøøbiä
jim̱ tøba'amhagujc. Mänit hajxy yhøxtaacy piquiä
jøømba'axaam̱bä. Mänitä Pedro piahøxtaacpä.
56 Mänitä to'oxymoonsä ja'a Pedro yhijxy coo jiiby pi-
ahäñaabiä. Mänit miänaaṉ̃:
—Yø'ø mix̱y, ja'a Jesús jiamiøød yø'ø.
57 Mänitä Pedro ñijiøgapxä:
—Pi'muuxy, cábøc̆hä Jesús nhix̱iä.
58 Mänitä Pedro yhøxcájpägombä wiinghäna'c. Mänit
ñämaayyä:
—Miic̆h mjamiøød je'e, tuhm̱ds.
Mänitä Pedro yhadsooyy:

—Joom, caj tiøyyä.
59 Tøø hänajty tu'horä yhity, mänitä Pedro ñänøømä:
—Tøyhajt jaduhn coo ja'a Jesús jiamiøød yø'ø. Galilea yø'ø
craa chohmbä.
60 Mänitä Pedro miänaañ:
—Joom, pätiidä miič̈h jaduhn mnä'ä mädiaacypy.
Tuunä Pedro jaduhn ñä'ä mänaañ, mänitiä ja'a tseey ji-
aanč̈h yaaxy.
61 Mänitä Jesús ja'a Pedro miøjhee'py. Mänitä Pedro cøjx jiah-
miech waambaty hänajty tøø ñämaˈayíijäm ja'a Jesús: “Cahnä
tseey hänajty ya'axyñä, tøø miič̈h hänajty tägøøghooc mni-
jiøgapxyii cóogøch tyijy xquia'a hixiä.”
62 Mänitä Pedro wyiimbijnä. Mänit hoyhoy jiøøyy.
63 Mänitä Jesús tiägøøyyä näxíicäbä näyáaxäbä ja'a
häna'c-hajxy hänajty hadänaabiä. Mänit tiägøøyyä
wobhó'cäbä.
64 Mänit hajxy wyiinguxodsøøyy. Mänit hajxy wyiingu-
wobøøyy. Mänitä Jesús ñämaayyä:
—Najuø'øw pøn tøø xwiopy.
65 Jaanč̈h tehm yhaxøøgjatiä Jesús ñämaayyä.
66 Coo jiobøøyy, mänitä judíoshajxy yhamugøøyy,
møødä møjtøjc-hajxy, møødä teedywiindsøn̲hajxy, møødä
ley-yajnähixøøbiähajxy. Mänitä Jesús hajxy yajnøcxy maa
junta hajxy hänajty yagjadyiijän. Mänit hajxy miäyajtøøyy:
67 —Højtsä tøyhajt móoyyäc, nej, miič̈h Dios tøø xquiexiä.
Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Hóyhøch jaduhn cu nja mänaˈan, cábøch mijts häyaa xñä'ä
mäbójcäbät.
68 Y coočh mijts waambaty nmäyajtøwät, cábøch hajxy xy-
hadsówät, ni cábøch hajxy xyhøxmádsät.
69 Tøø yhabaatnä coočh jim nnøcxaannä maa ja'a Diosän,
ja'a møjcuhdujtmøødpä. Jímhøch nøcxy nhäñaˈawaˈañ maa ja'a
yhahooyhaampiän, høøč̈h ja'a Diosquexypä.
70 Mänit hajxy wyi'i miäyajtøøyy:
—Nej, miič̈hä Dios xyHuunghajpä.
Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Tøyhajt jaduhn nej mijts mmänaˈañän.
71 Mänit hajxy miänaañ:
—Tii testigo hajxy nnä'ä jaac wáaännämät. Hamdsoo hajxy
tøø nmädóowäm coo hamdsoo tøø ñimiädiaˈagyii.

23

1 Mänit hajxy nägøxiä tiänaayyø'cy. Mänitä Jesús hajxy
yajnøcxy maa ja'a Pilato wyiinduumän.
2 Mänit hajxy tiägøøyy nähwaambejpä:

—Jim̱ hädaa craa ja'a cu'ug hijty wyi'i quiapxhiṉ̃. Nøm̱ hijty miänaʼañ coo højtsä gobiernä xädø'øñ nga'a mó'owät ja'a jim̱ tsänaabiä Roma. Jaduhṉ hijty miänaam̱bä cooc tyijy ja'a Dios tøø quiexyii gobiernähajpä.

3 Mänitä Pilato ja'a Jesús miäyajtøøyy:

—Nej, jaduhṉ miiĉh mnibiädaʼagyii nebiä gobiernän maa hädaa judíoscájptänä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøyhajt jaduhṉ nej miiĉh mmänaʼañän.

4 Mänitä Pilato ñämaayy ja'a teedywiindsøṉhajxy møødä cu'ug:

—Cábøch hädaa craa nhix̱y coo tii pojpä quia'a møødä.

5 Mänit hajxy tehṉgajnä wyi'i ya'axy:

—Høhṉdaʼagymiädiaʼagyhaam yø'ø craa yajnähixø'øy ja'a Judeabä-jäyaʼayhajxy. Jim̱ yajtsohṉdaacy Galilea. Yaa tøø miech. Jaduhṉ yaa jiatcøøbiä.

6 Coo ja'a Pilato jaduhṉ miädooyy, mänit yajtøøyy pø jim̱ä Jesús jiaanĉh tsooñ Galilea.

7 Coo ja'a Pilato yhawáaṉäxä cooc ja'a Jesús jim̱ chooñ, mänitä Pilato ja'a Jesús quiejxy maa ja'a Herodes wyiinduumän. Hix̱, gobernador ja'a Herodes hänajty jim̱ tiuum̱by Galilea. Tøø hänajty quioody Jerusalén xøøhajpä.

8 Coo ja'a Herodes ja'a Jesús yhijxy, mänit jiootcugøøyy je'eguiøxpä coo hänajty jia wi'i yhixaʼañ. Tøø hänajty miädoyhaty coo ja'a Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty tøø yajcähxø'øgy. Jaduhṉä Herodes hänajty jia wi'i yhixaʼañ coo ja'a Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäbä yajcähxø'øgät.

9 Mänitä Herodes ja'a Jesús madiu'u jia wi'i miäyajtøøyy, pero cabä Jesús ñä'ägä hadsooyy.

10 Tehṉgajnä ja'a Jesús hänajty ñähwaam̱bedyíijäm ja'a teedywiindsøṉhajxy møødä ley-yajnähixøøbiähajxy.

11 Mänitä Herodes ja'a Jesús hajxy tiägøøyy näxiicpä näyaax̱pä møødä soldadohajxy. Mänitä wit hajxy yajpägøøyy yajxoṉbä nebiä rey wyitän. Mänitä Herodes ja'a Jesús quiejxwiimbijty maa ja'a Pilatän.

12 Mänitxøø ja'a Pilato ja'a Herodes miødnimiägu'ughajpøjcä. Nimiädsiphájtäp hajxy hänajty.

13 Mänitä Pilato yaax̱mujcy ja'a teedywiindsøṉhajxy møødä copc-hajpähajxy møødä cu'ughajxy.

14 Mänit miänaaṉ̃:

—Míjtshøch hädaa craa tøø xyajnämech. Mmänaam̱b mijts jaduhṉ coo ja'a cu'ug hijty quiapxhiṉ̃. Tøøĉh nja yajmäyach maa mijts mwiinduumhajxiän, y tøø hajxy mhix̱y mmädoy coo ja'a pojpä quia'a møødä nej mijts tøø mja nähwaam̱betiän.

15 Ni ja'a Herodes quia'a mäna'añ coo ja'a pojpä miøødä,
paady tøø quiejxwiimbity. Tøø hajxy mhix̱y coo ja'a pojpä
quia'a møødä. Paady, cábøch nyajyagho'oga'añii.
16 Jayójphøch nyajcumädow̱a'añ, mänítøch nhøxmadsaan̲nä.
17 Jaduhn̲ hajxy hänajty quiuhdujthaty coo ja'a
tsum̲yjiäya'ay hajxy hänajty tu'ug yhøxmach ja'a
pascuaxøøjooty.
18 Mänit hajxy nägøx̱iä yaax̱y:

—Ca'a yø'ø craa mhøxmach. Jue'e mhøxmádsäp ja'a craa
Barrabáshajpä.

19 Paadiä Barrabás hänajty tøø chumyii coo ja'a tsip
hänajty tøø yajpädø'øgy cajptooty, møød coo hänajty tøø
miäjäya'ay-yagho'ogy.
20 Jia wi'i yhøxmadsaam̲by ja'a Pilato ja'a Jesús hänajty.
Jaduhn̲ä cu'ug jia nämáaguiombä.
21 Mänitä cu'ughajxy maas møc jiaac yaax̱y:

—Møjpahbet hajxy cruzcøxp, møjpahbet hajxy cruzcøxp.

22 Miädägøøghoocpä ja'a Pilato jia mänáan̲gombä:

—Pero nébiämäts jaduhn̲ tøø jiatcø'øy. Cabä pojpä tii
miøødä. Nébiøch nyajyagho'ogøøjät. Nyajcumädow̱áam̲biøch.
Mänítøch nhøxmadsaan̲nä.
23 Pero tehn̲gajnä hajxy jiaanc̈h tehm̲ ya'axy coo ja'a Jesús
miøjpahbedøøjät cruzcøxp. Jaduhn̲dsä teedywiindsøn̲hajxy
yaax̱pä. Mäjädaac hajxy jaduhn̲ neby hajxy hänajty
miäna'añän.
24 Mänitä Pilato miänaan̲nä coo ja'a Jesús miøjpahbedøøjät
cruzcøxp.
25 Mänit Barrabás yhøxmajch, ja'a cu'ughajxy hänajty tøø
yajnähdíjjiäbä, ja'a hänajty tøø chumyíijäbä je'eguiøxpä
coo tsip hänajty tøø yajpädø'øgy, møød coo hänajty tøø
miäjäya'ay-yagho'ogy. Mänitä Pilato yhanehm̲y coo ja'a
Jesús miøjpahbedøøjät cruzcøxp.
26 Jim̲ä soldado ja'a Jesús hajxy hänajty yajnøcxy maa ha-
jxy hänajty miøjpahbeda'añän. Mänitä jäya'ay hajxy tu'ug
miajch, ja'a xøhajpä Simón, ja'a Cirenetsohm̲bä. Camjootiä
Simón hänajty tøø yhoy. Mänitä cruz hadsip yajtsøm̲du'ubøjcä.
Høxhaamä cruz miäyohy.
27 Jaanc̈h tehm̲ ñämay hajxy hänajty pianøcxy møødä
to'oxiøjc-hajxy. Jóøyyäp yáax̱äbä to'oxiøjc-hajxy hänajty ñøcxy.
Jootmayhajp hajxy hänajty ja'a Jesúscøxpä.
28 Mänitä Jesús ja'a to'oxiøjc-hajxy miøjhee'ppejty ja'a hajxy
tsohm̲bä Jerusalén. Mänit hajxy ñämaayyä:

—Ca'ac̈h hajxy xñäjø'øy. Mijts hamdsoo mniñäjø'øwóøjäp
møødä mhuunghajxy.

29 Habaadaam̱b jaduhn̲ coo ja'a jäya'ayhajxy miäna'ana'añ:
"Jootcujcä to'oxiøjc-hajxy yhity ja'a yhuung ca'a hijpä."
30 Mänitä jäya'ay ja'a tun̲ hajxy ñäma'awa'añ: "Højts
nähgahbéjtäc, højts yú'tsäc."
31 Xchaaẗhtiunáam̱bøch ja'a jäya'ayhajxy, hóyhøc̈hä pojpä
cädieey nga'a ja møødä. Maas hanax̲iä mijts mjada'añ mha-
beta'añ.
32 Metscä mee'tspädøjc ja'a Jesús hänajty quipxy nøcxy
miøødmøjpahbeda'añii.
33 Coo hajxy jim̲ miejch maa hänajty xiøhatiän "Maa
ja'a Ho'ogyjiäya'aguiopc Ñähgädá'aguiän", mänitä
Jesús miøjpahbejtä cruzcøxp møødä mee'tspädøjc, tu'ug
hanajtyhaamby, tu'ug hahooyhaamby.
34 Jim̲nä ja'a Jesús hänajty miøjpahbedyiinä, mänit miänaañ̲:
—Teedy, mee'x yø'ø häna'c-hajxy; cab hajxy ñajuø'øy tii
hajxy jaduhn̲ coo jiatcø'øy.
Mänitä soldado ja'a Jesús wyit hajxy tiägøøyy yajnigu-
iuhäyǿ'cäbä.
35 Jim̲ä cu'ughajxy hänajty miähee'pna'ay møødä
tuun̲gmøødpähajxy. Jim̲ä Jesús hajxy hänajty wyi'i ñäxi'igy:
—Yajnähwaachp yø'ø craa hijty wiinghäna'c. Ween hamdsoo
yajniñähwa'aẗhii pø tøy jaduhn̲ Dyioshuungä, pø tøy jaduhn̲
Dyiosquex̲iä.
36 Jaanä jaduhn̲ä soldadohajxy wyi'i ñäxiicpä. Mänitä Jesús
vinagre yaghuucä.
37 Mänit ñämaayyä:
—Pø tøy miic̈hä judíoshajxy xquiobiernähaty, hamdsoods
yajniñähwa'adsøø.
38 Mänitä soldado pu'uyhuung hajxy jim̲ yujpahy cruzcuh-
duum. Tägøøgtu'u hayuuc hänajty miøødä cujaay: "Hädaadsä
judíoshajxy guiobiernähajpy." Griegohaam hänajty quiujaayä,
møødä latínhaam, møødä hebreohaam.
39 Mänitä mee'tspä tu'ug miänaañ̲, ja'a hänajty tøø
miøjpahbéjtäbä cruzcøxp:
—Pø tøyyä Dios tøø xquiex̲y, hamdsoods yajniñähwa'adsøø,
y yajnähwáatsägäts højtspä —nøm̲ä Jesús ñämaayyä.
40-41 Mänitä craa yhojjä jiamiøød:
—Nej, cájtämä Dios mwiingudsähgø'øyä. Paady højts ngu-
madow̲áan̲äm coo tøø ngädiéhyyäm. Pero hädaa craa, caj nej
tøø jiatcø'øy.
42 Mänitä Jesús ñämaayyä:
—Jesús, høøc̈h xjiahmiédsäp coo miic̈h hänajty
mdägø'øwa'añ gobiernähajpä.
43 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøyhajt jaduhn̲ nnämaˈay, jädáˈajøch miiči̇h jim̲ xmiødhadaˈañ tsajpootyp.

44 Cujyxiøø hänajty jeˈe, mänit wyiingoodsøøyy wiinduhm̲yhagajpt. Tägøøghorä yhijty wiingoods.

45 Cabä xøø hänajty maa ñäˈä haṉ. Mänitä tsajtøjc-hadøødiuc quiøøˈtswaˈxy cujjiä.

46 Mänitä Jesús yaax̲y:

—Teedy, høøči̇h miiči̇h njoot njuøhñdy nya-jcøˈødägøˈøwaam̲by.

Jagoo jaduhn̲ jiaac mänaan̲nä, mänitiä yhoˈnä.

47 Mänitä soldadowiindsón̲ yhijxy nebiä Jesús jiajtiän. Mänit jia mänaaṉ coo jaˈa Dios miøjjä jiaančhä, coo jaˈa Jesús jaˈa pojpä hijty quiaˈa møødä.

48 Coo jaˈa cuˈughajxy yhijxy nebiä Jesús jiajtiän, mänit hajxy wyiimbijnä jootmayhájtäp.

49 Jim̲ä Jesús miägu'ughajpähajxy hänajty tiänaˈay jäguem̲juøøby møødä toˈoxiøjc-hajxy, jaˈa hajxy hänajty jim̲ tøø piadsóoñäbä Galilea. Yhijx hajxy jeˈebä nebiä Jesús jiajtiän.

50 Jim̲ä hojiäyaˈay hänajty tuˈug jaˈa xøhajpä José. Arimatea hänajty chooñ jim̲ Judeanaaxooty. Møjtuun̲g hänajty miøød maa jaˈa judíoscajptän.

51 Pero cab jaduhn̲ piamänaaṉ coo jaˈa Jesús cu yaghoˈcä. Jiøbhijxyp hänajty jeˈe coo jaˈa Dios jaˈa miäjaa yajcähxøˈøgaˈañ.

52 Mänitä José jaˈa Pilato jaˈa cuhdujt hoy miäyujwaˈañ coo jaˈa hoˈogyjiäyaˈay yajmänácät cruzcøxp.

53 Coo jaˈa cuhdujt jaduhn̲ miooyyä, mänit yajmänajcy. Mänitä poobwit yajnähbijty. Mänit hoy yajnaax̲tägøˈøy maa jaˈa tsaajutän jaˈa naam̲hädiúñäbä.

54 Mänacyxiøø hänajty jeˈe mänaa jaˈa Jesús ñaax̲tägøˈøyän. Viernes hänajty jeˈe. Hadsuujøøñäp hänajty; jaˈa pooˈxxiøø hänajty habáatnäp.

55 Jaˈa toˈoxiøjc-hajxy, jaˈa Jesús hajxy hänajty tøø pi-adsóoñäbä Galilea, mänitä Jesús hajxy hoy yhix̲y maa hänajty tøø ñaax̲tägøˈøyän.

56 Coo hajxy wyiimbijty, mänitä paˈagxuuˈpähón̲ hajxy hoy jiuy. Mänit hajxy pioo'xnä jaˈa pooˈxxiøøjooty neby hajxy hänajty quiuhdujthatiän.

24

1 Näxøøjopiä toˈoxiøjc-hajxy ñøcxtägajch maa jaˈa Jesús hänajty tøø ñaax̲tägøˈøyän møødä jiamiøødhajxy wiingpä. Paˈagxuuˈpähon̲gón̲ hajxy ñøcxy jaˈa hajxy hänajty tøø jiúyyäbä.

2 Coo hajxy jim̱ miejch, mänit hajxy yhijxy coo ja'a tsaajut
hänajty tøø yhawa'ac̆h.
3 Mänit hajxy jiiby tiägøøyy. Cab hajxy jiiby pøṉ piaaty.
4 Mänit hajxy chähgøøyy. Cab hajxy hänajty ñajuø'øy neby
hajxy jiatcǿ'øwät. Mänit hajxy yhijxy coo ja'a jäya'ay hajxy
hänajty metsc miøødtäna'ay. Yajxoṉjatiä wyithajxy hänajty.
Høxtä haam̱bä wyithajxy hänajty.
5 Mänitä to'oxiøjc-hajxy ñaax̱cooyy je'eguiøxpä coo hajxy
hänajty chähgø'øy. Mänit hajxy ñämaayyä:
—Tii ja'a Jesús hajxy yaa coo mhøxta'ay maa ja'a
ho'ogyjiäya'ayhagujcän.
6 Cab je'e yaajän. Tøø jiujypiøjnä. Nej, cab hajxy mjah-
miechä neby hajxy jiiby tøø xyajmøødmädia'aguiän Galilea.
7 Nøm̱ä Jesús ja'a Diosquex̱ypä hajxy xyhawaaṉä cooc hi-
jty quiø'ødägø'øwa'añii ja'a cubojpäya'ay ja'a cugädieejiäya'ay,
cooc hijty miøjpahbeda'añii cruzcøxp, cooc cudägøøgxøø hijty
jiujypiøga'añ.
8 Mänit hajxy jiaanc̆h jahmiejtsnä neby hajxy hänajty tøø
ñäma'ayiijän Jesúsäm.
9 Mänit hajxy wyiimbijnä. Mänitä jiamiøød hajxy hoy
yhawaaṉä ja'a nämajtu'ugpä møødä nämaybä.
10 Ja'a to'oxiøjc ja'a mädia'agy hajxy mäméjtsäbä, jue'e hajxy
hänajty näje'e xiøhaty María Magdalatsohm̱bä, møødä Juana,
møødä María ja'a Jacobo tiaj.
11 Pero cabä to'oxiøjc ja'a miädia'agyhajxy miäbójcäxä ja'a
Jesús jiamiøødhajxy. Nebiä cuhhiim̱bä-mädia'aguiän hajxy
jaduhṉ miädooyy.
12 Pero ja'a Pedro, miäbøjc je'e. Päyø'øguiä ñøcxy maa ja'a
Jesús hänajty tøø ñaax̱tägø'øyän. Coo jiiby quiuwoodsøøyy,
mänitä poobwit yhijxy coo wiingtuum yhijnä. Mänit wyiim-
bijnä. Yagjuøøyy jaduhṉ neby hänajty tøø jiadyiijän.
13 Mänitxøøbä ja'a Jesús jiamiøødhajxy hänajty metsc ñøcxy
maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Emaús. Majtu'ugkilómetro
hänajty jiäguem̱ä maa ja'a Jerusaléncajptän.
14 Mädiáacäp hajxy hänajty tiu'uyo'oy tijaty tøø jiadyii.
15 Mänit hajxy wyiingumedsøøyyä ja'a Jesús. Mänit hajxy
miøødtu'ubøjcy.
16 Hoy hajxy jia hijxy, cab hajxy yhøxcajpy.
17 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Tii hajxy mmädiaacypy. Tii hajxy coo mdajy coo mmay.
18 Tu'jäya'ay hänajty xiøhaty Cleofas. Mänit yhadsooyy:
—Hopiøṉä ñajuø'øy tii jim̱ tøø jiadyii Jerusalén jäda'a xøøbä.
Nej, miic̆h nidiuhm̱ mga'a najuøøby tii jim̱ tøø jiadyiijä, hoy
miic̆h jim̱ tøø mja hijpä.
19-20 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tii jaduhn̲ tøø jiadyii.
Mänit hajxy yhadsooyy:
—Ja'a Jesús tøø yagho'ogyii cruzcøxp. Ja'a teedywi-
indsøn̲hajxy yejc møød højts ngopc-hajpä. Diosquex̲y hijty
wiädity. Hoy-yagjuøøñäjatypä hijty yajcähxø'py. Hoy hijty
miädia'agy ja'a Dioscøxpä cu'ughagujc.
21 Jaduhn̲ højts njoot hijty chocy coo ja'a Jesús ja'a gobiernä
Rómaba ja'a quiuhdujt cu piøjcä nebiä gobiernä yaa quia'a
hanéhm̲nät maa højts ngajptän, højts judíosjäya'ayhajxy.
Maaxtøjcy mädägøøy jaduhn̲ yagho'cä.
22 Haamiän ja'a to'oxiøjc-hajxy näje'e yhooyy maa ja'a Jesús
hänajty tøø ñaax̲tägø'øyän.
23 Pero cábäc hajxy piaaty. Mänítägä Diosmoonsä ha-
jxy metsc yhijxy ja'a tsajpootypä-tsohm̲bä. Mänítäc ha-
jxy yhawáan̲äxä cooc ja'a Jesús hänajty tøø jiujypiøjnä.
Hoy-yagjuøøñä højts hajxy xyajmøødmädiaacy.
24 Mänit højts njamiøødhajxy hoy yhijxpä. Jadúhn̲äc ha-
jxy piaatpä nebiä to'oxiøjc-hajxy hänajty tøø ñägapxiän. Ni
jé'egädsä Jesús hajxy quia'a hijxy.
25 Mänitä Jesús miänaan̲:
—Nej, cab hajxy mnä'ägä wiinjuø'øyä, cab hajxy mnä'ägä
mäbøquiä nebiä Diosquex̲yhajxy jecy miänaan̲än.
26 Tsipcøxpä Diosquex̲y chaaẗhpøga'añ coo hänajty jim̲
ñøcxaan̲nä tsajpootyp.
27 Mänit tiägøøyy yajwiingapxøøbiä ja'a Diosmädia'agy ma-
jaty miädia'agyiijän. Jim̲ quiapxtsohn̲ maa ja'a Moisés hänajty
tøø quiujaayän. Cøjx quiapxy mäduhn̲tiä ja'a Diosquex̲yhajxy
quiujahyyän.
28 Coo hajxy jim̲ miejch Emaús, mänitä Jesús miänaan̲ cooc
jiaac yo'oya'añ.
29 Mänit hajxy ñämaayyho'cy:
—Huuc mähmø'øw yaa maa højtsän. Tøø chuujøøñä. Cood-
søøñäp jaduhn̲.
Mänitä Jesús jiaanẗh mähmøøyy. Mänit hajxy tiøjtägøøyy.
30 Mänit hajxy yhäñaaguiädaacy meexäwiinduum. Mänitä
Jesús tsajcaagy quionø'cy. Mänitä Dioscujú'uyäp yejcy.
Mänitä tsajcaagy qyijwa'xy. Mänitä jiamiøød miooyy.
31 Mänítnäts hajxy yhøxcajpnä. Mänitä Jesús yhadägoyyøøñä.
32 Mänit tu'jäya'ay miänaan̲:
—Wíinghøch hijty nnijiäwø'øyii tu'haambejpä coo ja'a
Diosmädia'agy xyajmøødmädiáacäm.
33 Mänitiä hajxy wyiimbijnä, ñøcxtägajch Jerusalén.
Mänitä jiamiøød hajxy hoy piaady maa hajxy hänajty tøø
yhamugø'øyän, ja'a nämajtu'ugpä møød hajxy nämaybä.
34 Mänit hajxy nämetspä ñämaayyä:

—Tøyhajt jaduhn̲ coo ja'a nWiindsøn̲hájtäm tøø jiujypiøcy. Ja'a Simón jaduhn̲ tøø yhix̲y.

35 Mänit hajxy je'e ñägapxpä cooc ja'a Jesús hajxy tøø piaady tu'haam. Mänítäc hajxy yhøxcajpnä coogä Jesús ja'a tsajcaagy qyijwa'xy.

36 Jiiby hajxy hänajty miädia'agyñä, mänitä Jesús ñäguehx̲tøø'xy maa hajxy hänajty yhäña'ayän. Mänit yajpoo'xy ja'a jiamiøødhajxy.

37 Mänit hajxy jiaanc̆h tehm̲ chähgøøyy. Háañämä tyijy hajxy nämejtsä.

38 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Tii hajxy coo mwi'i chähgø'øy. Tiic̆h hajxy coo xquia'a høxcapy.

39 Høxtáhm̲dsøch hädaa ngø'ø, høxtáhm̲dsøch hädaa ndecy. Høøc̆h je'e Jesús. Høøc̆h hajxy nähdóon̲äc. Cabä háañämä ni'x copc miøødä nébiøch høøc̆h nmøødän.

40 Mänitä Jesús ja'a quiø'ødiecy yaghijxy ja'a jiamiøødhajxy.

41 Pero cab hajxy hamuumdu'joot ñä'ägä mäbøjcy. Xoon̲daacp hajxy hänajty møød hajxy hänajty yagjuø'øy. Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Tii hajxy jii mmøød cooc̆h ngáyät.

42 Mänitä hacxtsa'ay hajxy miooyy møødä møjtsiinjøødy.

43 Mänitä Jesús quioon̲dsooyy. Mänit quiaayy maa ja'a wyi-induumhajxiän.

44 Mänit miänaañ̲:

—Nébiøch tøø njatiän, tøøds hajxy hijty nhawáan̲äm mänaa hajxy quipxy tøø nhíjtäm. Tøjiajt jaduhn̲ ja'a høøc̆hcøxpä neby jiiby myiñ̲än cujaay maa ja'a Moisés miädia'aguiän, chaads jiiby maa ja'a Sálmosän, chaads jiiby maa ja'a librän ja'a Diosquex̲yhajxy jecy jiáhyyäbä.

45 Mänitä Diosmädia'agy quiapxtøøyy:

46 —Jaduhn̲ myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän cooc ja'a Diosquex̲y tsipcøxp yho'oga'añ, y cooc cudägøøgxøø jiu-jypiøjtägatsa'añ,

47 y cooc miädia'aga'añii wiinduhm̲yhagajpt. Yaa Jerusalén miädiaactsoona'añii. Jaduhn̲ä cu'ughajxy yajwiingapxø'øwa'añii coo ja'a yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixǿ'øwät. Mänit hajxy yajnähwa'adsa'añii ja'a piojpä quiädieey hajxy.

48 Hamdsoo hajxy tøø mhix̲y tøø mmädoy nébiøch cham̲ nmädia'aguiän.

49 Nyajnäguexáam̲biøch mijts ja'a Dioshespíritu ja'a nDéedyhøch tøø xyajwiinwaan̲ǿ'øyäbä cooc̆h mijts nmó'owät. Jim̲ choona'añ tsajpootyp. Yaa hajxy mmähmǿ'øwät Jerusalén høxtä coonä ja'a Dioshespíritu hajxy hänajty tøø xñägäda'agy.

50 Mänitä Jesús miøødcajptpädsøøm̱y ja'a jiamiøødhajxy.
Mänit hajxy miejch maa ja'a cajpt xiøhatiän Betania. Mänitä
Jesús ja'a quiø'ø chajxajy. Mänitä Dioscujú'uyäp yejcy ja'a
jiamiøødcøxpähajxy.
51 Mänit hajxy ñähguéecänä. Mänitä Jesús jim̱ ñøcxy
tsajpootyp.
52 Mänitä Jesús hajxy wyiingudsähgøøyy. Mänit hajxy wyi-
imbijnä jaančh tehm̱ jiootcujc. Mänit hajxy ñøcxy Jerusalén.
53 Jabom̱-jabom̱ hajxy hänajty ñøcxy tsajtøgooty. Nøcxy ha-
jxy hänajty quiapxy miädia'agy coo ja'a Dios miøjjä jiaančhä.
Amén.

San Juan

1 Ja'a Dioshuung, je'e hajxy xyajnähixóøyyäm nebiä Dios
jiäya'ayhatiän. Jíiyyäm hänajty je'e mänaa hädaa yaabä
naax̱wiin yhawijy tiøø'xta'aguiän. Jíiyyäm hänajty je'e møødä
Dios; Diósäts je'e.
2 Jim̱ hänajty je'e møødä Dios mänaa hädaa yaabä naax̱wiin
yhawijy tiøø'xta'aguiän.
3 Jaaya'ay jaduhṉ hädiuuṉ cøx̱iä. Nidiuhm̱ yhädiuuṉ̃.
4 Ja'a Dioshuung, yejpy ja'a jugyhajt je'e. Jaduhṉ mäwiin
je'e nebiä cujajpä nebiä cudøø'xpän. Xyajpädsøøm̱äm hajxy
hagoodstuum.
5 Coo jøøn yhajajy hagoodstuum, hoy jaduhṉ nhíjxäm.
Ja'a Dioshuung, jaduhṉ mäwíinäts je'e nebiä jøønän coo
xyaghíjxäm neby hajxy hoy nwädíjtämät.
6 Mänitä Dios jäya'ay tu'ug quiejxy, ja'a xøhajpä Juan.
7 Paadiä Juan quiejxä, jaduhṉä Dioshuung ñägápxät,
jaduhṉä jäya'ayhajxy nägøx̱iä miäbøgät.
8 Ja'a Juan, ca'a je'e Dyioshuungä. Nä'ä nägapxpä jaduhṉ
quiejxä.
9 Tøø ja'a Dioshuung hänajty yaa miejtsnä hädaa yaabä
naax̱wiin. Je'e ja'a tøyhajt hajxy xmióoyyäm nägøx̱iä maa
hajxy yaa ndsänáayyäm hädaa yaabä naax̱wiin. Cøx̱iä xya-
jnähixóøyyäm.
10 Coo yaa miejch hädaa yaabä naax̱wiin, cabä miädia'agy
miäbøjcäxä, hoy hänajty cøx̱iä tøø jia hädiuṉ̃.
11 Jim̱ je'e jia medsøøyy maa ja'a yhamdsoo cajptän, pero
cab jim̱ chojcä.
12 Pero näje'ejaty hajxy chojcy. Øøṉ jaduhṉ tsojc, øøṉ ja'a
miädia'agy mäbøjcä, je'edsä cuhdujt hajxy mooyyä coo hajxy
yhídät nebiä Dioshuungän.
13 Cab hajxy xyhuunghájtäm nebiä yaabä teedy hajxy xy-
huunghájtäm. Pero coo hajxy nmäbøjcämät ja'a Dios ja'a
miädia'agy, mänit hajxy jaduhṉ xyhuunghájtämät.
14 Ja'a Dioshuung, jäya'ayhajt je'e neby højts chaa
njäya'ayhájtäm. Hädaa yaabä naax̱wiin je'e chänaayy maa
højtshájtäm. Tøø højts nhix̱y coo je'e miøjjä jiaanc̆hä. Paady
miøjjä jiaanc̆hä coo je'e Dyioshuungä. Tiuum̱by je'e ja'a
mayhajt homiänaajä. Tømiädiaacp je'e homiänaajä.
15 Jaayá'ayädsä Juan jaduhṉ ñägapx:
—Yø'øyá'ayhøch hijty nnägapxyp, yø'ø høx̱haam tøø jiaac
méchäbä. Høøc̆h hijty jayøjp tøø nmech. Yø'ødsä møjcuhdujt
nä'ägädä møød. Høøc̆h, cábøc̆hä cuhdujt jaduhṉ nmøødä neby

yø'øya'ay miøødän. Jímiäm yø'øya'ay hänajty cooč̆h yaa nmiiñ ngahy.

16 Jaayá'ayäts ja'a mayhajt tuumb ja'a højtscøxphájtäm homiänaajä.

17 Dios ja'a Moisés ja'a cuhdujt jaduhn mooyy. Højts ja'a Moisés ja'a cuhdujt xmioodiägájtsäm. Pero xchójcäm ja'a Dios hajxy møød xmióoyyäm ja'a tøyhajt. Paadiä Jesucristo yaa quiejxä.

18 Ni pøn ja'a Dios quia'a hixyñä. Ja'a yHuung, je'e hajxy xyhawáanäm nebiä Dios jiäya'ayhatiän. Jiaanč̆h tehm chojpy ja'a Dios ja'a Jesucristo. Tu'ughuunghajp ja'a Jesucristo.

19 Mänitä teedyhajxy näje'e jim quiejxä møødä levitashajxy maa Juangän. Ja'a levitashajxy, tsajtøjcueendähajpä hajxy hänajty tiuunghajpy. Jim hajxy chohndaacy maa ja'a cajpt jaduhn xiøhatiän Jerusalén. Ja'a judíos wyiindsønhajxy jaduhn mäguejx. Paadiä teedyhajxy jaduhn quiejxä coo ja'a Juan hajxy ween nøcxy tiøyhajtmädoy pøn je'e.

20 Coo ja'a Juan jaduhn miäyajtøøwa, yejc je'e ja'a tøyhajt. Caj yhøhndaacy:

—Ca'a yhøočhä je'e ja'a Cristo, ja'a hajxy nhahíjxämbä, ja'a Dios tøø wyiinguéxiäbä coo hajxy xyhanéhmämät.

21 Mänitä jadähooc miäyajtøøwägumbä:

—Pøn miiči̇h. Nej, miiči̇h Elíashajpä ja'a mináaambäjä.

Mänitä Juan yhadsooyy:

—Caj.

Mänitä miäyajtøøwägumbä:

—Nej, tøgä miiči̇h ja'a Diosmädia'agy jecy tøø mhuuc mäwädijpä.

Mänitä Juan yhadsóogumbä:

—Cábämäts.

22 Mänitä miäyajtøøwägumbä:

—Pøn miiči̇h. Højts ja'a tøyhajt móoyyäc neby højts ja'a nwiindsøn häyaa nhawaandägájtsät pøn miiči̇h.

23 Mänitä Juan yhadsooyy:

—Høočh, nyajcapxøøbiøch ja'a Diosmädia'agy møc pactuum. Panøcx ja'a Diostu'u hajxy nebiä Isaías jecy miänaañän coo hajxy mbanøcxät. Diosmädia'agy ja'a Isaías jecy yajwa'x.

24 Ja'a hajxy hänajty tøø quiexyíijäbä maa ja'a Juangän, näje'e hajxy hänajty pianøcxä ja'a fariseos ja'a miädia'agy hajxy.

25 Mänitä Juan miäyajtøøwa:

—Tii miiči̇h coo mnä'ä mäyajnäbejpä pø cá'adäm miiči̇h mGrístäjä, pø cá'adäm miiči̇h ja'a jäya'ay ja'a Diosmädia'agy jecy tøø yajwá'xiäbä.

26 Mänitä Juan yhadsooyy:
—Høøčh, nøøháamhøch nmäyajnäbety. Pero xiṃa jäyaˈay
tuˈug majiäyaˈayhagujc. Cahnä hajxy mhixyhatyñä.
27 Jayójphøch nmejch. Mänit yøˈøyaˈay høxhaam jiaac mejch.
Møjcuhdujt yøˈøyaˈay miøød quejeečh nmøødä.
28 Jiṃä Juan hänajty miäyajnäbety maa jaˈa cajpt hänajty
xiøhatiän Betábara, jaˈa Jordángpä møjnøøhaawiimbä jaduhṇ
maa jaˈa xøø piädsøṃiän.
29 Cujaboom jaˈa Juan jaˈa Jesús yhijxy. Jiṃä Jesús hänajty
miänacy maa jaˈa Juan hänajty tiänaˈayän. Mänitä Juan
miänaañ:
—Huug hix hajxy, xii jäyaˈay tuˈug miänacy. Yøˈø jaduhṇ
xøhajp jaˈa Meeghuung jaˈa Dios tøø quiéxiäbä. Yøˈøds hajxy
jeˈe xñähhoˈtuˈudáaṇäm. Yøˈøds hajxy jeˈe xyajnähwaˈads xya-
jcuhwaˈadsáaṇäm jaˈa nbojpä ngädieeyhájtäm.
30 Yøˈøčh hijty nnänøøṃby jaˈa høxhaam tøø jiaac méchäbä.
Høøčh hijty jayøjp tøø nmech. Yøˈøds jeˈe jaˈa møjcuhdujt møød
quejeečh nmøødä. Jíṃiäm yøˈøyaˈay hänajty mänaačh nmiñ
ngaˈayän.
31 Cábøch hijty nnajuøˈøy pøṇ jaduhṇ tunaaṃb nébiøch
tøø nmädiaˈaguiän. Pero páadyhøch tøø nmech mäyajnäbejpä
nøøhaam neby hajxy jaduhṇ mnajuóˈøwät pøṇ jeˈe, mijts
judíos.
32 Mänitä Juan miänáaṇgumbä:
—Tøøčhä Dioshespíritu nhixy coo jiṃ tøø chooñ tsajpootyp.
Mänítøch nhijxy coo hänajty miänacy nebiä palomän. Mänitä
ñaaxcädaacy. Mänitä jiṃ yhøxtaacy yøˈøyaˈay quiuhduum.
33 Cáhnøch hänajty nnajuøˈøy pøṇ jeˈe. Pero jaayáˈayhøch tøø
xquiéxiäbä mäyajnäbejpä nøøhaam, jeˈečh jaduhṇ xñämaayy:
“Mhixaaṃbiä Dioshespíritu maa jeˈe miänacøˈøwaˈañän.
Jiṃ jaduhṇ miähmøˈøwaˈañ maa tuˈjäyaˈay quiuhduumän.
Jaayáˈayäts jaˈa Dioshespíritu jaduhṇ yegáaṇnäp.”
34 Tøøčh njaančh hixy. Tøøčh nnägapxy coo yøˈøyaˈay ji-
aančh Dioshuungä. Nyéjpiøch jaˈa tøyhajt jaduhṇ.
35 Cujaboom jaˈa Juan hänajty jiṃ tiänáaguiumbä møødä
jiamiøød metscä.
36 Jiṃä Jesús hänajty wiädijpä. Coo jaˈa Juan jaˈa Jesús
miøjheeˈpy, mänitä Juan miänaañ:
—Yøˈøds jaduhṇ xøhajp jaˈa Meeghuung jaˈa Dios tøø
quiéxiäbä.
37 Coo jaˈa Juan jaˈa jiamiøødhajxy jaduhṇ miädooyy, mänitä
Jesús hajxy piaduˈubøjcy nämetscä.
38 Coo Jesús jiäwøøyy coo hänajty pianøcxyii, mänitä
wiaˈwiimbijty. Mänitä yhijxy coo hänajty nämetscä pianøcxyii.
Mänitä miänaañ:

—Tii hajxy mhøxtaaby.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Wiindsøn̲, maa miiči tøø mmejtsta'agy.

39 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jam̲ huug híjxäm.

Mänit hajxy hoy jiaanči hix̲y maa Jesús hänajty tøø miejtsta'aguiän. Tøø hänajty miänacyxiøøjøøñä. Jim̲ hajxy miähmøøñä maa Jesúsän.

40 Tu'ugä Juan ja'a jiamiøød hänajty xiøhaty Andrés, ja'a Simón Pedro piuhya'ay. Je'eds ja'a Jesús hänajty tøø piadu'ubøcy møødä jiamiøød tu'ug.

41 Mänitiä Andrés ja'a piuhya'ay hoy piaady, ja'a xøhajpä Simón. Mänitä Simón ñämaayy:

—Tøø højts ja'a Mesías nbaady —je'e jaduhn̲ ñänøøm̲by ja'a Cristo, ja'a Dios tøø wyiinguéx̲iäbä coo hajxy yaa xyhanéhm̲ämät.

42 Mänitä Andrés ja'a Simón jim̲ wioonøcxy maa ja'a Jesús hänajtiän. Coo ja'a Jesús ja'a Simón yhijxy, mänit miänaañ̲:

—Miiči, Simón miiči mxøhaty. Jonás miiči mdeedyhajpy. Pero Pedro mxøhataan̲nä —je'e jaduhn̲ ñänøøm̲by tsaa.

43 Cujaboom ja'a Jesús hänajty ñøcxa'añ Galilea. Mänitä Felipe hoy piaady. Mänitä Felipe ñämaayy:

—Jám̲høch quipxy møødwädíjtäc. Høočhä nmädia'agy habójcäc.

44 Jim̲ä Felipe hänajty chooñ maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Betsaida. Jim̲ ja'a Andrés hänajty chohm̲bä møødä Pedro.

45 Mänitä Felipe ja'a Natanael hoy piaady. Mänitä Natanael ñämaayy:

—Tøø højts jaaya'ay nbaady ja'a Moisés tøø ñägápxiäbä maa ja'a nocy piädø'quiän, ja'a Diosmädia'agymiäwädijpähajxy tøø ñägápxiäbä. Jesús jaduhn̲ xiøhaty. José yhuung je'eduhn̲. Jim̲ jaduhn̲ chooñ Nazaret.

46 Mänitä Natanael miänaañ̲:

—Nazaretä. Cabä ndijy hoybäda'a jim̲ Nazaret.

Mänitä Felipe yhadsooyy:

—Jam̲ huug híjxäm.

47 Jim̲ä Natanael ja'a Jesús hänajty ñämech. Coo Jesús ja'a Natanael yhijxy, mänitä Jesús miänaañ̲:

—Yø'ø judío xii miim̲bä, hamuumdu'joot ja'a Diosmädia'agy quiudiuñ̲. Ni mänaa quia'a høhn̲da'agy.

48 Mänitä Natanael ja'a Jesús miäyajtøøyy:

—Maači miiči tøø xyhix̲y cooči miiči jaduhn̲ tøø xyhøxcapy.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jiiby miiči̇h hänajty mdänaˈay piidspaˈc. Cahnä Felipe
hänajty xmiägapxy.
49 Mänitä Natanael miänaañ:
—Wiindsøn, Dios miiči̇h xyhuunghajp. Mhanehm̱by miiči̇h
jaˈa judíoshajxy.
50 Mänitä Jesús miänaañ:
—Páadyhøch jaˈa nmädiaˈagy xmiäbøjcä cooči̇h jaduhn
nmänaañ cooči̇h miiči̇h jiiby tøø nhix̱y piidspaˈc.
Pero mhixaam̱by cooči̇h maas hoy-yagjuøøñäjatypä
nyajcähxøˈøgaˈañ.
51 Mänitä Jesús miänáaṉgumbä:
—Chaads mijts nnämáˈawät, mhixaam̱by hajxy coo jaˈa
tsajpootyp yhawaˈadsaˈañ. Mhixaam̱by jaˈa Diosmoonsä
hajxy jaˈa tsajpootypä coo hajxy chajpedaˈañ coo hajxy
ñaax̱cädaˈagaˈañ maačhä nwiinduumän, høøči̇h jaˈa
Diosquex̱ypä.

2

1 Cumaax̱c jaˈa pøc huˈug hänajty jiadaˈañii maa jaˈa cajpt
hänajty xiøhatiän Caná de Galilea. Jim̱ä Jesús jaˈa tiaj wioow̱ä
2 møødä Jesús møødä jiamiøødhajxy.
3 Mänitä vino quiøjxy. Mänitä Jesús ñämaayyä jaˈa tiaj coog
jaˈa vino tøø quiøx̱y.
4 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Maam, caˈa mhaaw mbädaˈagy. Caˈa myiiči̇hä mgüeendä.
Høøči̇h nnajuøøby. Cahnä yhabaadyñä cooči̇h nmayhajtúnät.
5 Mänitä Jesús jaˈa tiaj miänaañ, ñämaayyä jaˈa moonsähajxy:
—Nax̱y hajxy mdehm̱ miäbógät coo Jesús hajxy xmiägapx
xyhanéˈemät.
6 Jim̱ä hamøj tsaanøøgow̱ hänajty quiärum̱naˈay tädujcä.
Tägøˈøwaam̱b jiiby tuˈnøøgow̱ mädaax̱c-hiiˈxlitro o mägoˈxlitro.
Jueˈe jaˈa judíos hajxy hänajty wiaˈañ, cøˈøbujnøøhidøhñdy.
Jaduhṉ hajxy hänajty quiuhdujthaty.
7 Mänitä Jesús miänaañ, ñämaayyä jaˈa moonsähajxy:
—Cudemøˈøw nøø hajxy nøøgow̱ooty. Cøx̱y yaghuts hajxy.
Mänit hajxy jiaanči̇h yaghujch.
8 Mänit Jesús miänáaṉgumbä:
—Jeeˈppädsøm̱ nøø hajxy weeñtiä. Nøcx jaˈa mwiindsøṉ
hajxy moˈow.
Mänit hajxy jaduhṉ quiudiuuñ.
9 Tøø jaˈa nøø hänajty wiaˈañguiojy vino. Jesús jaduhṉ
yajwaˈañguioj. Mänitä moonsäwiindsøṉ jaˈa vino quiøøči̇hooyy.
Mänit yhuucmajch. Cab hänajty ñajuøˈøy maa jaˈa vino tøø
chooñ. Pero ñajuøøby jaˈa moonsähajxy hänajty; hix̱, jeˈe jaˈa

nøø hajxy hänajty tøø jiee'ppädsøm̱y. Mänitä moonsäwiindsøṉ ja'a jamiø'ød miøjyaax̱y.

10 Mänit ñämaayyä:

—Jayøjp ja'a hovyino hajxy nax̱y ñä'ägädä tem̱y. Coo ja'a woybä wichpähajxy hänajty com̱ tøø yhu'ugy, mänit hajxy hänajty jiaac tema'añ ja'a vino ca'a jaty hoybä. Pero miiĉh, cahnä hovyino mdem̱yñä.

11 Coo Jesús ja'a vino yajwa'añguiojy jim̱ Caná de Galilea, hijxtahṉd jaduhṉ yajcähxø'tsohṉ coo miøjjä coo jiaanĉhä. Coo Jesús ja'a jiamiøødhajxy jaduhṉ yhijxy coo Jesús ja'a vino yajwa'añguiojy, paadiä Jesús miädia'agy miäbøjcäxä.

12 Mänitä Jesúshajxy jiiby yhädaacy maa ja'a cajpt jaduhṉ xiøhatiän Capernaum, møødä tiaj, møødä piuhya'ayhajxy, møødä jiamiøødhajxy. Coo hajxy jiiby quiädaacy, mejtsxøø tägøøgxøø hajxy jiiby yhijty.

13 Jadáaṉäp ja'a pascuaxøø hänajty jim̱ maa ja'a cajpt jaduhṉ xiøhatiän Jerusalén. Ja'a judíoshajxy hänajty jim̱ yag-jadáaṉäp. Mänit Jesús jim̱ ñøcxy Jerusalén.

14 Coo jim̱ quioo'ty, mänit jiiby tiøjtägøøyy maa ja'a tsajtøjc hamøjpän maa ja'a judíos ja'a Dios hajxy hänajty wyiingudsähgø'øyän. Jiiby ja'a wajtoo'pähajxy hänajty møødä meegtoo'pä møødä palomatoo'pä. Jaanä jiipiä xädø'øñguiuwijtspähajxy hänajty yhäñaabiä.

15 Coo Jesús jaduhṉ yhijxy, mänitä xaaĉh wyidsø'cy. Mänitä ju'xt yhädiuuṉ̃. Mänitä jäya'ayhajxy cøjx yhøxpäbo'oyii ji-iby tsajtøgooty møødä waj møødä meeg cøx̱iä. Mänitä Jesús yajtsitø'cy ja'a xädø'øñguiuwijtspä mieexähajxy. Cøjx ja'a xiädø'øñhajxy yhøxxity.

16 Mänitä palomatoo'pähajxy ñämaayyä:

—¡Yajpädsøm̱ yø'ø mbaloma hajxy! ¡Cábøch nDeedy ja'a tiøjc hajxy xwiáaṉät halaplaaz!

17 Mänitä jiamiøødhajxy jiahmiejtstaacy coo jaduhṉ yhity cujaay: “Mjaanĉh tehm̱ cwieendhadáaṉäbøch hädaa miiĉh mdøjc nägø'ø nädecypiä, hóyhøch hajxy cu xjia yajcuyagho'ogø'øw.”

18 Mänitä judíoshajxy miänaaṉ̃, ñämaayyä Jesús:

—Tii hijxtahṉd højts xyajcähxø'øgáaṉäp hoy-yagjuøøñäjatypä pø mmøød miiĉh cuhdujt jaduhṉ coo yø'øya'ayhajxy tøø mgøx̱y høxpäbo'oy.

19 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coo hädaa tsajtøjc hajxy myagjídät, pues cudägøøgxøøyyøch nyaghoyøødiägátsät.

20 Mänitä judíoshajxy miänaaṉ̃:

—Cujuxychägui'xtädujcjumøjt hädaa tsajtøjc jecy miaayy y
tägøøgxøøyyä miiči myaghoyøødiägatsa'añ. Cab højts jaduhn̲
nmäbøcy.
21 Pero jue'e Jesús hänajty ñänøøm̲by "ja'a tsajtøjc", ja'a
yhamdsoo ni'x ja'a yhamdsoo copc.
22 Coo Jesús hänajty cujecy tøø jiaanči jujypiøcy, mänitä
jiamiøødhajxy jiahmiejtstaacy nebiaty hänajty tøø miäna'añän.
Mänitä Diosmädia'agy hajxy miäbøjnä møødä Jesús ja'a
miädia'agy.
23 Mänaa ja'a Jesús jim̲ yhitiän Jerusalén ja'a pascuaxøøjooty,
mänitä cu'ugä Jesús hajxy yhijxy coo ja'a Jesús ja'a
hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty yajcähxø'øgy. Mänitä Jesús ja'a
miädia'agy miäbøjcäxä nämøj nämay.
24 Pero cabä Jesús hänajty yajwiinhøøñ, je'eguiøxpä coo
hänajty ñajuø'øy hamdsoohaamby coo ja'a cu'ughajxy hänajty
hamuumdu'joot quia'a mäbøcy.
25 Hix̲, hamdsoohaambiä Jesús hänajty ñajuø'øy coo hajxy
haxøøg nwiinmahñdyhájtäm nägøx̲iä. Cabä Jesús hänajty pøn̲
miäyajtøy neby hajxy nwiinmahñdyhájtäm.

3

1-2 Coo maxiøø hänajty tøø yhijnä, mänitä copc-hajpä jim̲
tu'ug miejch maa Jesúsän. Nämay hajxy hänajty quiopc-haty
maa judíoshajxiän. Nicodemo ja'a copc-hajpä hänajty xiøhaty.
Pianócxäp ja'a fariseos miädia'agyhajxy hänajty. Tøø hänajty
quioodsø'øy coo jim̲ miejch maa Jesúsän. Mänit Jesús
ñämaayyä:
—Wiindsón̲, nnajuøøby højts coo miiči Dios tøø xquiex̲y
yajnähixøøbiä. Coo miiči Dios häxøpy xquia'a puhbety, caj
miiči hoy-yagjuøøñäjatypä häxøpy myajcähxø'øgy.
3 Mänit Jesús miänaañ̲:
—Chaads miiči tehm̲ tiøyhajt nnämá'awät, coo mga'a
miin̲dägats mga'a cahdägátsät, cabä Dios xyhané'emät.
4 Mänit Nicodemo yajtøøyy:
—Pero neby jaduhn̲ mmiin̲dägats mgahdägátsät coo
hänajty tøø mmäjaanä. Neby jiiby mdägøødiägátsät ja'a mdaj
jioodooty coo jiiby jadähooc mmaaxhuunghádät.
5 Mänit Jesús yhadsooyy:
—Pues caj. Chaads miiči tehm̲ tiøyhajt nnämá'awät, coo
mga'a miin̲dägats mga'a cahdägátsät nøøhaam møødä Dios
yhEspírituhaam, cabä Dios xyhané'emät.
6 Coo tøø mmiñ̲ tøø mga'ay nebiä maaxhuungän, Dios
je'e xmiooyy ja'a mni'x ja'a mgopc møødä mjuøhñdy. Y
jaduhn̲ mäwíinäts je'e, coo Dioshespíritu mbadu'ubøgät, nebiä
miin̲dägach cahdägachpän mmähmǿ'øwät.

7 Ca'a myagjuø'øy cooc̈h jaduhn̲ nnäma'ay coo tsipcøxp
mmiin̲dägats mgahdägátsät.
8 Coo poj jaduhn̲ xiämem̲y, cab hajxy nnajuóøyyäm maa
myinø'øy maa ñøcxø'øy. Homiaajä poj xiämem̲y. Mmädów̲äp
jaduhn̲ pero caj mhíxät. Jaduhn̲ mäwíinäts ja'a Dios yh-
Espíritu coo xjioottägø'øw coo xquioptägó'øwät. Coo jaduhn̲
mmäbøgät hamuumdu'joot, jaduhn̲ mjádät nebiä miin̲dägach
cahdägachpän —nøm̲ä Jesús miänaañ̲.
9 Mänitä Nicodemo yajtóøgumbä:
—Neby je'eduhn̲ mnänøm̲y.
10 Mänit Jesús yhadsooyy:
—Yajnähixøøbiä miic̈h mduun̲ghajpy maa ja'a judíoshajxiän
pero cáhnøch nmädia'agy xwyiinjuóøyyäbä.
11 Chaads miic̈h tehm̲ tiøyhajt nnämá'awät. Nmädiaacypy
højts mädyiijaty højts nnajuøøby y nnägapxyp højts mädyiijaty
højts tøø nhix̲y. Pero mijts, cab højts mijts nmädia'agy
xñä'ägädä mäbøjcä.
12 Tøø hajxy nja yajmøødmädia'agy tijaty yaa ja hijp hädaa
yaabä naax̲wiin, pero cab hajxy mmäbøcy. Hoora, cooc̈h ja'a
tsajpootypä hajxy nyajmøødmädiá'agät, ni je'e hajxy mga'a
wiinjuó'øwät.
13 'Ni pøn̲ jim̲ quia'a hoyñä tsajpootyp. Jagóoyyøch jim̲
nidiuhm̲ ndsooñ, høøc̈h ja'a Diosquex̲ypä. Páadyhøch ja'a
tøyhajt nmøødä neby jim̲.
14 Ja'a Moisés, jim̲ä tsahñ̲dyhahädiuun̲nax̲y yujpahy
quepyquiøxp jim̲ pactuum. Jaanä jadúhn̲høch jäya'ay
xyujpa'awaam̲bä, høøc̈h ja'a Diosquex̲ypä.
15 Pønjátyhøch nmädia'agy xmiäbójcäp, cabä yháañämähajxy
mänaa quiuhdägoyya'añ. Cøjxta'axiøø hajxy jiugyhada'añ
nebiä Dios jiugyhatiän —nøm̲ä Jesús miänaañ̲.
16 Xjiaanc̈h tehm̲ chojc xjiaanc̈h tehm̲ pia'häyóow̲äm ja'a
Dios hajxy nägøx̲iä, mäduhñ̲tiä hajxy yaa nhíjtäm hädaa yaabä
naax̲wiin; paadiä tiu'ughuung ñähdujcy. Coo ja'a mädia'agy
hajxy hamuumdu'joot nmäbójcämät ja'a Dioshuungcøxpä,
cabä nháañämähajxy mänaa quiuhdägóoyyämät. Jaduhn̲ hajxy
cøjxta'axiøø njugyhájtämät nebiä Dios jiugyhatiän.
17 Paadiä Dios ja'a yHuung yaa tøø quiex̲y hädaa yaabä
naax̲wiin coo hajxy jaduhn̲ ween xñähho'túutäm. Cab hajxy
jaduhn̲ xyajcumädow̲áan̲äm.
18 Pønjatiä Dios yHuung ja'a miädia'agy mäbójcäxäp, cab
hajxy je'e yajcumädow̲a'añii. Pønjaty ca'a mäbøjp, tøø Dios
miäna'añ cooc hajxy yajcumädow̲a'añii, coogä Dios ja'a yHu-
ung ja'a miädia'agy quia'a mäbójcäxä.
19 Coo Dios yHuung yaa yhooyy hädaa yaabä naax̲wiin,
hagoodstuum jäya'ayhajxy hänajty yhity. Paady hajxy hänajty

yhity hagoodstuum coo haxøøgwiinmahñdy hajxy hänajty tiuṉ. Cabä Dios yHuung miädiaˈagy hänajty miäbójcäxä. Jaduhṉ mäwíinäts jeˈe nebiä jøønän. Paady jaduhṉ nebiä jøønän, jaduhṉ jäyaˈayhajxy piädsømät hagoodstuum. Pønjaty hagoodstuum mähmøˈøwaam̲b, jeˈeds Dios ñänøøm̲by coo hajxy yajcumädow̲aˈañii.

20 Pønjaty haxøøgwiinmahñdy tuum̲b, cab hajxy chocy maa jiajjiän. Cähxøˈøgaam̲b yhaxøøgwiinmahñdyhajxy jeˈe, paady hajxy quiaˈa pädsøm̲aˈañ jajtuum.

21 Pønjaty panøcxaam̲b jaˈa tømiädiaˈagy, jeˈeds jaduhṉ pädsøm̲aam̲b jajtuum. Paady hajxy jaduhṉ piädsøm̲aˈañ, jaduhṉ quiähxøˈøgaˈañ coo Dios hajxy tøyhajt jiaanc̆h puhbedyii.

22 Mänitä Jesúshajxy jim̲ ñøcxy Judeanaaxooty møødä jiamiøødhajxy. Coo hajxy jim̲ miejch, mänit hajxy tiägøøyy mäyajnäbejpä. Maxiøø hajxy jim̲ yhijty mäyajnäbejpä.

23 Jaanä jim̲ä Juanghajxy hänajty miäyajnäbejpä maa jaˈa cajpt hänajty xiøhatiän Enón. Salim cajpt mäwiingóṉ jaduhṉ. Com̲ä nøø hänajty jim̲. Mejtsp jäyaˈayhajxy hänajty jim̲ näbejpä.

24 Cahnä Juan hänajty chumyii.

25 Mänitä Juan jaˈa jiamiøødhajxy tiägøøyy mädiaacpä møødä judíoshajxy nämejtsc nädägøøg. Jeˈe hajxy hänajty miädiaacypy neby hajxy ñäbétät.

26 Mänit Juan hoy ñämaˈayii:

—Wiindsøṉ, xiiby yøˈøyaˈay miäyajnäbety, jaˈa miic̆h hijty jim̲ xmiøødhijpä jaˈa Jordángpä møjnøøhawiimb, jaˈa miic̆h tøø mnägápxiäbä coo Dios tøø quiex̲y. May jäyaˈay tøø ñämech maa miäyajnäbetiän.

27 Mänit Juan miänaaṉ:

—Coo jaˈa Dios jaduhṉ tøø miänaˈañ, paadiä Jesús miädiaˈagy pianǿcxäxä nämay.

28 Tøø hajxy mmädoy cooc̆h ngaˈa Cristo. Jawyíinhøch Dios xquiejxy. Páadyhøch jawyiin xquiejxy cooc̆h mädiaˈagy nyajwáˈxät yøˈø Jesúscøxpä.

29 Coo jaˈa pøc huˈug maa jiadyii, jaˈa jamiøˈød, jeˈeds jaˈa jaxieˈeb møød. Jaˈa jamiøˈød jaˈa miäguˈughajpä jii hijpä, xooṉdaacp jeˈeduhṉ coo jamiøˈød quiapxy. Jaanä xooṉdáacpøch høøc̆hpä jeˈeguiøxpä coo Jesús miädiaˈagy pianǿcxäxä nämay.

30 Tehṉgahnä hajxy miayøˈøwaˈañ, jaˈa Jesús miädiaˈagy hajxy panǿcxäbä. Pero pønjátyhøchä nmädiaˈagy xpianǿcxäp, haweenøˈøwaam̲b hajxy jeˈe.

31 Xyhanéhm̲äm hajxy jeˈe nägøx̲iä, jaayaˈay jim̲ tsohm̲bä tsajpootyp. Yaayyä hajxy ndsänáayyäm hädaa yaabä

naax̱wiin, y hädaa yaabä naax̱wiimbä mädia'agy hajxy
nmädiáacäm. Pero jaaya'ay jim̱ tsohm̱bä tsajpootyp,
32 je'eduhṉ miädiaacypy nebiaty jim̱ tøø yhix̱y tøø miädoyyän
tsajpootyp. Pero cabä miädia'agy miäbøjcäxä nämay.
33 Pønjatiä Jesús miädia'agy mäbøjcäp, je'eds tøyhajt yejp coo
Dios tiømiädia'agy.
34 Jaaya'ay Dios tøø quiéx̱iäbä, Diosmädia'agy je'eduhṉ
miädiaacypy. Hamuumdu'joot Dios ja'a Jesús ja'a Dioshespíritu
miooyy nebiä Jesús jaduhṉ miädiaactägátsät.
35 Chojpy ja'a Dios ja'a yHuung; paadiä cøx̱iä wiinä tøø
yajcø'ødägø'øy.
36 Øṉä Dios yHuung ja'a miädia'agy mäbøjcäp, je'eds
cøjxta'axiøø jugyhadaam̱b nebiä Dios jiugyhatiän. Ja'a hajxy
ca'a mäbøjpä, cab hajxy jaduhṉ jiugyhada'añ nebiä Dios jiu-
gyhatiän; yajcumädow̱áaṉäp hajxy je'e ja'a Diósäm.

4

1-3 Coo Jesús miädoyhajty coogä fariseoshajxy hänajty tøø
miädoyhaty coogä Jesús ja'a jiamiøødhajxy hänajty maas may
yajmäbøcy y yajnäbety quejee Juan, mänit Jesúshajxy wyiimbi-
jty Judea. Galilea hajxy ñøcxtägajch.
4 Jim̱ hajxy ñaxøøyy Samarianaaxooty.
5 Mänit hajxy jim̱ miejch maa ja'a cajpt hänajty
xiøhatiän Sicar jim̱ Samarianaaxooty, mäwiingóṉ maa José
ñädeedyñaax̱än. Ja'a tieedy jaduhṉ jecy xøhajt Jacob.
6-8 Jim̱ä nøøjut mädyii José yajmämähmøøyyä coo Jacob
yho'cy. Coo Jesúshajxy jim̱ miejch maa nøøjutän, tøø Jesús
hänajty yhanuu'xø'øy. Mänit Jesús yhøxtaacy nøøjutpa'a. Tøø
hänajty quiujyxiøøjø'øy. Mänitä jiamiøødhajxy ñøcxy cajptooty
juuguiaabiä. Mänitä to'oxiøjc tu'ug quiädaacy nøøgoom̱bä;
Samaria hänajty chooñ. Mänit Jesús to'oxiøjc ñämaayy:
—Høøčhä nøø móoyyäc.
9 Mänit Jesús ñämaayyä:
—Tiičh miičh nøø coo xmiäyujwa'añ. Jue'e miičh mdsooñ
Judea. Høøčh, yaačh ndsooñ Samaria.
(Ix̱, cabä Judéabä jäya'ayhajxy hänajty miøødnijiootpaadyii
ja'a Samáriabä jäya'ayhajxy.)
10 Mänit Jesús yhadsooyy:
—Coo häxøpy mnajuø'øy tii mayhajt Dios tiunaam̱by maa
miičhcøxpän y pøṉčh høøčh coočh ja'a nøø tøø nja yujwa'añ,
mänítøch cu xmiäyujwaaṉ ja'a nøø ja'a ni mänaa ca'a tøøtspä.
11 Mänitä to'oxiøjc yhadsooyy:
—Tsäguhm̱, cøøc hädaa nøøjut. Caj miičh tii mmøødä coo ja'a
nøø myajwohm̱bädsóm̱ät. Maa tyijy miičh ja'a nøø mbáadät,
ja'a ni mänaa ca'a tøøtspä.

12 Nejy, maas móctäm miiči̇h cuhdujt mmøødä quejee Jacob cuhdujt jegyhajty miøødä, ja'a hajxy hijty nhaphajt ndeedyhájtäm. Je'e hädaa nøøjut xyajmämähmóøyyäm. Yaa jecy ñøøhuucy møødä yhuunghajxy møødä yhanimalhajxy.

13 Mänit Jesús yhadsooyy:

—Coo hädaa nøø hajxy yhu'ugy, najxp tiødsø'øhajxy jaduhn̲. Mänit hajxy tiødsø'øbáatägumbä cujaboom cumaax̲c.

14 Høøči̇h, nyéjpiøch ja'a nøø, ja'a ni mänaa ca'a tøøtspä. Coo hajxy yhú'ugät, ni mänaa ja'a tødsø'ø hajxy quia'a paattägájtsänät. Cøjxta'axiøø hajxy jaduhn̲ jiugyhada'añ nebiä Dios jiugyhatiän.

15 Cahnä to'oxiøjc ja'a mädia'agy hänajty wyiinjuø'øyñä nebiä Jesús ja'a nøø ñägapxiän. Jue'e Jesús jaduhn̲ ñänøøm̲ ja'a mayhajt ja'a Dios jaduhn̲ tiunaam̲by maa højtscøxpän. Mänit to'oxiøjc miänaañ̲:

—Høøči̇hä nøø móoyyäc nébiøch tødsø'ø xquia'a páatnät. Jadúhn̲høch yaa min̲ nga'a nøøwóhn̲nät.

16 Mänit Jesús miänaañ̲:

—Nøcx ja'a mnihyhap møjya'ax; mänit yaa mwoomínät.

17 Mänit to'oxiøjc yhadsooyy:

—Cábøch nnihyhap.

Mänit Jesús miänaañ̲:

—Tehm̲ tiøyhajt miiči̇h jaduhn̲ mmäna'añ coo nihyhap mga'a møødä.

18 Mägoox̲cä mnihyhap tøø mmøødtsäna'ay, y yø'ø ya'adiøjc xim̲ mmøødpä, tøyhajt, ca'a myiiči̇hä mhamdsoo nihyhap yø'ø.

19 Mänit to'oxiøjc miänaañ̲:

—Tsäguhm̲, nyo'mädóobiøch jaduhn̲ coo miiči̇h ja'a Dioshespíritu mmøødä.

20 Jim̲ højts nhap ndeedy ja'a Dios hajxy hijty jecy wyiingudsähgø'øy maa yø'ø tun̲än. Pero mijts mänaam̲b coo hajxy jim̲ nwiingudsähgøøyyämät jim̲ Jerusalén.

21 Mänit Jesús yhadsooyy:

—Muuxy, mäbójcägøch nmädia'agy. Habaadáan̲näp je'ejän coo mijts ja'a Diosteedy homiaajä mwiingudsähgø'øwaan̲nä. Ca'a ñä'ä jiiyyä hajtiä mwiingudsähgø'øwa'añ maa yø'ø tun̲än ni jim̲ Jerusalén.

22 Hoy Dios hajxy mja wiingudsähgø'øy, cab hajxy mhix̲iä. Højts, nhix̲y højts ja'a Dios. Jaduhn̲ ja'a Diosmädia'agy miäna'añ coo ja'a judíos jäya'ay tu'ug yajnähwa'ads yajcuhwa'adsa'añ.

23 Øøn̲ ja'a Dios tehm̲ tiøyhajt wiingudsähgøøñäp, je'eds hamuumdu'joot wiingudsähgøøby. Jadúhn̲äts ja'a Dios chocy coo wyiingudsähgø'øwøød hamuumdu'joot.

24 Jaduhn̲ä Dios nebiä poj nebiä täxa'ajän. Tsipcøxp hit ja'a
Dios hajxy nwiingudsähgøøyyämät.
25 Mänit to'oxiøjc miänaañ̲:
—Ja'a Cristo, ja'a Dios quiexaam̲biä, je'e højts nhahíjxäm.
Coo je'e quiäda'aga'añ, mänit højts je'e cøx̲iä xyhawaan̲áan̲äm.
26 Mänit Jesús miänaañ̲:
—Hóøčhäts je'e ja'a Cristo.
27 Mänit Jesús jiamiøødhajxy miejch. Coo hajxy yhijxy coo
Jesús ja'a to'oxiøjc hänajty miøødmädia'agy, yagjuøøyy hajxy
jaduhn̲. Pero cab hajxy yajtøøyy tiiguiøxpä Jesús ja'a to'oxiøjc
hänajty coo miøødmädia'agy.
28 Mänitä to'oxiøjc jiiby chohñ̲ maa hajxy hänajty
miädia'aguiän. Jiibiä miajt ñähgueecy, ñøcxy je'e cajptooty,
hoy ja'a cu'ughajxy ñäma'ayii:
29 —Jam̲ jäya'ay hajxy tu'ug huug híjxäm. Tøøčh je'e
xñajuø'øy nebiátyhøch haxøøgpä tøø nduñ̲. Jadúhn̲høch je'e
tøø xyhawaan̲ä. Je'e ndijjiäda'a je'e ja'a Cristo.
30 Mänitä cu'ughajxy tiu'ubøjcy cajptooty, ñänøcxy ja'a Jesús
hajxy.
31 Jim̲ä Jesús hänajty ñäma'ayii ja'a jiamiøødhajxy:
—Wiindsøn̲, cay.
32 Mänit Jesús yhadsooyy:
—Xiičh jøø'xypøcy nmøødä. Cab hajxy mnajuø'øy tii
je'eduhn̲.
33 Mänitä jiamiøødhajxy ñiñämaayyä:
—Nejy, tøø jiøø'xypøquiäda'a yajméjtsäxä.
34 Mänit Jesús miänaañ̲:
—Coočh jaduhn̲ nmänaañ̲ coočh jøø'xypøcy nmøødä,
je'ečh hänajty jaduhn̲ nnänøøm̲by coočh njootcujcä, coočh
ngudiúnät nébiøch Dios tøø xyhane'emiän, coočh tiuun̲g
nyajmáayyät; je'ečh jaduhn̲ tøø xquiex̲y.
35 Huug hix̲ yø'øya'ay hajxy xii mänajpä. Xmiäbøgáan̲äbøch
nmädia'agy hajxy yø'ø. Jaduhn̲ mäwíinäts høøčhä nmädia'agy
nebiä tøømd paquiä miayø'øyän. Tehm̲ quiähxø'p jaduhn̲.
Cab hajxy jaduhn̲ mdehm̲ miäná'anät nebiä niippädøjc-hajxy
miäna'añän cooc mädaax̲po'o yhabety, mänítäc hajxy je'e ya-
jpädø'øga'añ.
36 Póh̲høch jäya'ay ja'a nmädia'agy xyajmäbøgáan̲äp,
xoon̲da'agaam̲b hajxy je'e coo hajxy je'e may miäbøga'añ.
Quipxy hajxy miøødxoon̲da'aga'añ ja'a Diosmädia'agy hajxy
jayøbajt yaghawa'xøøčhóhn̲äbä. Ja'a hajxy yajmäbøgáan̲äbä,
je'edshajxy cøjxta'axiøø jugyhadaam̲b nebiä Dios jiugyhatiän.
37 Tøyhajt je'eduhn̲ nebiä jäya'ayhajxy miäna'añän: "Wi-
ingpä je'e niip, y wiingpä je'e yajpädø'p."

38 Tøøčh mijts nwiinguexy coo mijts jäya'ay ja'a
Diosmädia'agy hajxy myajmäbøgät, ja'a hajxy hijty tøø
miädoyhátiäbä. Wiingpä hajxy jayøbajt yajmädoyhajt; mijts
høxhaam myajmäbøgaam̲by —nøm̲ Jesús miänaañ̲.
39 Ja'a Sicarpä jäya'ayhajxy, nämay hajxy je'eduhn̲ miäbøjcä
ja'a Jesús miädia'agy. Paady hajxy je'eduhn̲ miäbøjcy coo ja'a
to'oxiøjc hänajty jaduhn̲ tøø ñägapxy cooc yhaxøøgwiinmahñdy
cøjx ñajuóøyyäxä, møød cooc cøjx yhawaan̲dóøw̲äxä. Jim̲ä
Sicarpä jäya'ayhajxy hänajty xiøønaxy Samarianaaxooty.
40 Mänit Jesús hoy miänuu'xta'agyii coo jim̲ miähmó'øwät
maa quiajpthajxiän. Mänit jiaančh mähmøøyy. Mejtsxøø
je'eduhn̲ jim̲ yhijty.
41 Coo Jesús jiaac yajmøødmädiaacy ja'a jäya'ayhajxy, nämay
ja'a miädia'agy jiaac mäbøjcäxä.
42 Mänitä to'oxiøjc hajxy ñämaayy:
—Høxtahm̲ds miičh jim̲ hoy mnägapxiän cajptooty, cab højts
tu'joot nmäbøjcy. Pero coo højts jiiby ngädaacy, mänit højts
je'e xtiehm̲ yhamdsoo mødmädiaacy. Mänit højts nmäbøjcy.
Mänit højts nnajuøøyy coo yø'øyá'adiäm Cristohaty. Yø'øds ha-
jxy xyajnähwa'ads xyajcuhwa'adsáan̲näm nägøxiä mäduhñ̲tiä
hajxy yaa ndsänáayyäm hädaa yaabä naaxwiin.
43 Nägooyyä mejtsxøø yhabejty, mänit Jesúshajxy tiu'ubøjnä,
ñøcxnä hajxy jim̲ Galilea.
44 Hamdsoo Jesús je'eduhn̲ miänaañ̲ cooc hajxy quia'a wi-
ingudsähgø'øyii maa yhamdsoo cajptän, ja'a Diosmädia'agy
hajxy yaghawa'xøøbiä.
45 Pero coo Jesús jim̲ miejch Galilea maa yhamdsoo ca-
jptän, mänit yajpoo'xä haxi'ig haxón̲. Paadiä Jesús yajpoo'xä,
coo jäya'ayhajxy hänajty tøø yhixy hoy-yagjuøøñäjatypä, nebi-
aty Jesús jim̲ tøø tiuñ̲ tøø yajcähxø'øgy Jerusalén ja'a pas-
cuaxøøjooty.
46 Mänit Jesús jim̲ jadähooc miéjtscumbä Caná de Galilea maa
ja'a nøø hänajty tøø yajwa'añguiojjiän vino. Jim̲ä gobiernä
mioonsä hänajty tu'ug tøø miech. Tu'ugä yhuung hänajty tøø
pia'ambety jim̲ Capernaum.
47 Coo ja'a gobiernä mioonsä miädoyhajty coo Jesús hänajty
tøø miech jim̲ Galilea, mänit Jesús hoy miänuu'xta'agyii coo
yhuung nøcxy yajmøcpójcäxä. Møjta'agy yhuung hänajty.
48 Mänitä gobiernä mioonsä ñämaayyä:
—Mijts, cahnä hajxy mmäbøcyñä, hoy hajxy tøø mja
mädoyhaty coočh hoy-yagjuøøñäjatypä tøø nduñ̲. Mänit hajxy
mmäbøga'añ coo hajxy mhuuc tehm̲ yhixa'añ.
49 Mänitä gobiernä mioonsä miänaañ̲:
—Tsógäm, jam̲ hadø'øčhä; chám̲høch nhuung yho'ogaan̲nä.
50 Mänit Jesús miänaañ̲:

—Wiimbit jootcujc. Cabä mhuung yhoˈogaˈañ.

Mänit Jesús miädiaˈagy jiaančh mäbǿjcäxä. Mänit gobiernä mioonsä jiaančh wiimbijty.

51 Tuˈhaamhädaacpä jaˈa mioonsähajxy jiøjcubaadøøyyä. Mänit yhawáan̲äxä cooc yhuung hänajty tøø jiaančh møcpøcy.

52 Mänit yajtøøyy mädunajtä hänajty tøø miøcpøcy. Mänit ñämaayyä:

—Häxøøy jaˈa tioy tiøjch cujyxiøøhoˈogy.

53 Mänit jaˈa gobiernä mioonsä jiaančh jahmiejch coo Jesús hänajty häxøøyhajty cujyxiøøhoˈogy tøø miänaˈañ cooc yhuung miøcpøgaˈañ. Mänit Jesús jaˈa miädiaˈagy cøjx miäbǿjcäxä mäduhñ̲tiä hajxy tiuˈugtøjcä.

54 Miämetsc-hoocpä Jesús jeˈeduhn̲ yajcähxøˈcy jaˈa hoy-yagjuøøñäjatypä jim̲ Galilea. Mänit jeˈeduhn̲ yajcähxøˈcy coo hänajty tøø yhoy Judea.

5

1 Mänit Jesús ñǿcxcumbä jim̲ Jerusalén xøøhajpä. Jaˈa judíos xiøøhajxy hänajty jadáan̲äp.

2 Jim̲ä tsiidaact jaduhn̲ tuˈug xiøhaty Betzata, jaˈa hebreohayuuc-haamby. Jim̲ä tsiidaact mädøyyä maa jaˈa meegtooˈtaactän. Mägoox̲c-hit jaˈa tøjwiing wäditiä jim̲ maa jaˈa tsiidaactän.

3 Mayyä paˈamjäyaˈay hänajty jim̲ quioˈnaˈay møødä wiindspä møødä tecymiaˈadpä møødä tecymiucypiä. Jim̲ hajxy hänajty yhahix̲y coo jaˈa nøø jaduhn̲ jiädsen̲yóˈoyät.

4 Wiingumänaa jaˈa Dios mioonsä tsajpootypä hänajty tuˈug quiädaˈagy nøøyagjädsen̲yohbiä maa jaˈa tsiidaactän. Pero cab hänajty quiähxøˈøgy. Nägooyyä jaˈa nøø hajxy hänajty jaduhn̲ yhix̲y tiägøˈøy jädsen̲yohbiä, mänitä paˈamjäyaˈayhajxy tiägøˈøy nøøjooty. Jaˈa hänajty jayøbajt tehm̲ tiägøøčhohm̲bä, jeˈeds hänajty jaduhn̲ møcpøjp nidiuhm̲. Hoy tyii paˈamä hänajty jia møødä, yajnajxyp jeˈe.

5 Jim̲ jäyaˈay hänajty tuˈug piaˈamgoˈnaˈay. Miähiiˈxmajmocxtägøøgjumøjtpä hänajty jim̲ tøø yhity.

6 Coo Jesús jaˈa paˈamjäyaˈay jaduhn̲ yhijxy, mänit Jesús yajtøøyy:

—Nejy, mmøcpøgaam̲bä.

7 Mänitä paˈamjäyaˈay yhadsooyy:

—Cábøch nbøn̲ pón̲høch xpiädáˈagäp nøøjooty coo jaˈa nøø tiägøˈøy jädsen̲yohbiä. Coočh hänajty jiiby nja tägøˈøwaˈañ, tøø wiingpä hänajty tiägøøñä.

8 Mänit Jesús miänaañ̲:

—Pädøˈøg, yajpädøˈøg mdoˈogy, yohñä.

9 Mänitiä paˈamjäyaˈay jaduhn̲ jiaanc̈h møcpøjcy. Mänitä miaabejt jiaanc̈h yajpadøˈcy yoˈoyøˈcy. Pooˈxxiøøjooty hänajty jeˈe.

10 Mänitä judíoshajxy miänaañ̲, ñämaayyä jaˈa craa jaˈa hänajty tøø yajmøcpøgyíijäbä:

—Pooˈxxiøø jädaˈa. Cabä cuhdujt jaduhn̲ myiñ̲ coo yøˈø mdoˈogy jädaˈa mgapwädítät.

11 Mänit jäyaˈay yhadsooyy jaˈa hänajty tøø miøcpǿquiäbä:

—Jaayáˈayhøch tøø xyajmøcpǿquiäbä, jeˈec̈h jaduhn̲ xñämaayy cooc̈h ndoˈogy nyajpädǿˈøgät.

12 Mänit miäyajtøøw̲a:

—Øø̲n jaduhn̲ tøø xñämaˈay coo mdoˈogy myajpädǿˈøgät, coo myoˈoyǿˈøgät.

13 Cabä mähdiøjc ñäˈä hadsooyy. Hix̲, jaanc̈h tehm̲ ñämay jäyaˈayhajxy hänajty jim̲. Tøø Jesús hänajty yhijxtägóoyyänä. Paadiä mähdiøjc hänajty quiaˈa najuøˈøy waam̲b yhadsówät.

14 Mänit cueeñ̲tiä, mänit Jesús yhíjxcumbä maa jaˈa tsajtøjc hamøjpän. Mänit Jesús miänaañ̲:

—Huuc mädow̲, chaa miic̈h nnämáˈawät, tøø miic̈h mmøcpøcy. Caˈa tii pojpä cädieey mduñ̲ coo maas haxøøg mjádät.

15 Mänitä mähdiøjc hoy ñägapxy maa jaˈa judíoshajxiän cóodäm Jesús jeˈe, jaˈa hänajty tøø miäyajmøcpǿquiäbä.

16 Coo Jesús jaˈa hoy-yagjuøøñäjatypä yajcähxøˈcy jaˈa pooˈxxiøøjooty, paadiä judíos Jesús hajxy miädsiphajty; paady hajxy wyiinmaayy nebiä Jesús hajxy yaghóˈogät.

17 Mänit Jesús miänaañ̲, ñämaayyä jaˈa judíoshajxy:

—Cábøch nDeedy mänaa tiuum̲bädøˈøy. Jädaˈanäbaadyñä tiuñ̲. Páadyhøch jaduhn̲ nbaduum̲bä, hoy jaduhn̲ jia pooˈxxiøøjootiä.

18 Paady hajxy jia wiinmaayy nebiä Jesús hajxy yaghóˈogät, coo Jesús jaˈa hoy-yagjuøøñäjatypä yajcähxøˈcy jaˈa pooˈxxiøøjooty, møød coo jaduhn̲ miänaañ̲ cooc Dios Tieedyhaty, møød coo yajnimiäbaatä nebiä Diosän.

19 Mänit Jesús miänaañ̲, ñämaayyä jaˈa judíoshajxy:

—Chaads mijts tehm̲ tiøyhajt nnämáˈawät, cábøch nhamd-soo tuun̲g nduñ̲; jadúhn̲høch nduñ̲ nébiøch nDeedy jim̲ tiuñ̲än. Nebiátyhøch nDeedy tiuñ̲, jadúhn̲høch nduum̲bä.

20 Xchójpøch nDeedy. Xyajnähixøøbiøch nebiaty jeˈe tiuñ̲. Maas hoy-yagjuøøñátyhøch nDeedy xyajnähixøˈøwaˈañ neby hajxy myagjuǿˈøwät.

21 Yagjujypiǿjpiøch nDeedy jaˈa hoˈogyjiäyaˈay. Jaanä jadúhn̲høch nyagjujypiøgaam̲bä, pønjátyhøch nyajnähdíjäp.

22 NDéedyhøch, cab je'e pøn̲ yajcumädow̲a'añ. Høøčh je'e tøø
xquiuhdujtmo'oy cooč̆h jäya'ay nyajcumädów̲ät, ja'a hajxy
ca'a mädia'agymiäbøjpä.
23 Páadyhøch jaduhn̲ tøø xquiuhdujtmo'oy cooč̆hä
jäya'ayhajxy ween xwyiingudsähgø'øy nébiøch nDeedy
wyiingudsähgø'øyiijän. Pønjátyhøch hajxy xquia'a
wiingudsähgøøby, ni nDéedyhøch hajxy xquia'a
wiingudsähgøøyyäbä, ja'ač̆h tøø xquiéx̲iäbä.
24 'Chaads mijts tehm̲ tiøyhajt nnämá'awät, pønjaty højts
nmädia'agy hajxy xmiäbøgáan̲äp møødhøch nDeedy, tøø
ja'a haxøøgpä hajxy quiøx̲y najtshixøøñä. Je'eds hajxy
cøjxta'axiøø jugyhadaam̲b nebiä Dios jiugyhatiän. Cab hajxy
je'e mänaa quiumädow̲a'añ.
25 Ja'a hajxy ca'a mäbøjpä, tøø yhabaady cooč̆hä nmädia'agy
hajxy xmiäbøgaan̲ä. Cooč̆hä nmädia'agy hajxy jaduhn̲
xmiäbøjcät, jaduhn̲ hajxy jiugyhada'añ cøjxta'axiøø nebiä
Dios jiugyhatiän.
26 Miøødhøch nDeedy cuhdujt coo jäya'ayhajxy ñämá'awät
coo hajxy jaduhn̲ jiugyhádat tsajpootyp cøjxta'axiøø. Je'eč̆h
cuhdujt tøø xmio'oy cooč̆hä jäya'ayhajxy jaduhn̲ nnämá'awät
coo hajxy jim̲ yhídät cøjxta'axiøø.
27 Cooč̆h je'eduhn̲ tøø xwyiinguex̲y, páadyhøch jaduhn̲ tøø
xquiuhdujtmo'oy cooč̆h nyajnähdíjät nebiaty jäya'ayhajxy
jiádät.
28 Ca'a hajxy myagjuø'øy. Habaadaam̲b je'e cooč̆hä
ho'ogyjiäya'ayhajxy nyaax̲pädsøm̲a'añ. Mänítøch nmädia'agy
hajxy xmiädow̲aan̲ä.
29 Mänit hajxy nägøx̲iä quiøx̲y jutpädsøm̲a'añ mäduhñ̲tiä
hajxy hänajty tøø yho'ogy. Ja'ač̆h nmädia'agy hajxy hänajty
tøø xmiäbøjcäbä, je'eds hajxy nøcxaam̲b tsajpootyp. Ja'ač̆h
nmädia'agy hajxy hänajty tøø xquia'a mäbøjcäbä, je'eds hajxy
ca'awaam̲b haxøøgtuum.
30 'Nyajtødiägøøbiøch nébiøch nDeedy xñäma'ayän. Ca'a
yhøøč̆hä nhamdsoo wiinmahñdy nyaghijpy. Ngudiúum̲biøch
jaduhn̲ nébiøch nDeedy xmiägapxy xyhane'emiän. Cooč̆h
jaduhn̲ ngudiuñ̲, páadyhøch ja'a tøyhajt nyecy cooč̆h nya-
jtødiägø'øy.
31 Cooč̆h häxøpy hamdsoo nniñägapxyii, mänit hajxy cu
mmänaañ̲ cooč̆hä tøyhajt nga'a mädia'agy.
32 Jiič̆hä wiingpä xñägapxy; nnajuøøbiøch coo ja'a tøyhajt
je'eduhn̲ yecy. Dióshøch je'e xñägapxp.
33 Tøøč̆h mijts hoy xyajtøy maa Juangän pø Dióshøch tøø
xjiaanč̆h quex̲y. Mänitä Juan ja'a tøyhajt hajxy xmiooyy.
34 Pero høøč̆h, ca'a jiäyá'ayhøch tøø xyhawaan̲ä cooč̆h Dios
tøø xquiex̲y. Nyagjahmiéjchpøch mijts nebiä Juan hajxy tøø

xyhawaaṉän cooc̈h Dios tøø xquiexy, neby hajxy jaduhṉ
mnähwa'ads mguhwá'adsät.
35 Yajwa'xyp ja'a Juan ja'a Diosmädia'agy hijty.
Xyajnähixøøby hajxy hijty neby hajxy mnähwa'ads
mguhwá'adsät. Hoy ja'a miädia'agy hajxy hijty mmädóoẉä.
Pero cabä miädia'agy hajxy hijty mmäbøgaaṉä.
36 Ndúuṃbiøch nébiøch nDeedy tøø xyhane'emiän. Cooc̈h
jaduhṉ nduṉ̃, cähxø'p jaduhṉ cooc̈h nDeedy tøyhajt tøø
xquiexy. Cooc̈h hajxy jaduhṉ xyhixy nébiøch nduṉ̃än,
páquiøch nmädia'agy hajxy xmiäbøjcät, hoy ja'a Juan ja'a
miädia'agy hajxy tøø mga'a ja mäbøjcä ja'a høøc̈hcøxpä cooc̈h
xñägapxy.
37 Ja'a nDéedyhøch, ja'ac̈h tøø xquiéxiäbä, høøc̈hcøxpä jiiby
tøø xyajcujaayii maa Diosmädia'aguiän. Pero cab hajxy mna-
juø'øy cooc̈h nDeedy ja'a miädia'agy jaduhṉ nmädiaacä. Cab
hajxy mnajuø'øy cooc̈h jaduhṉ nduṉ̃ nébiøch nDeedy tiuṉ̃än.
38 Pero cábøch mijts nDeedy ja'a miädia'agy tøø xmiäbøjcä,
ja'ac̈h tøø xquiéxiäbä. Coo hajxy häxøpy tøø mmäbøcy, cu
xmiäbøjcøch mijts ja'a nmädia'agy.
39 Myajmädiaac-ho'py ja'a Diosmädia'agy hajxy,
ja'a jecy mähmóøyyäbä cujaay. Paady hajxy jaduhṉ
myajmädiaac-ho'ogy coo tyijy hajxy jaduhṉ mjugyhádat
nebiä Dios jiugyhatiän. Chaads mijts hajxy nnämá'awät,
cooc̈h nmädia'agy hajxy xyajtúuṉät, mänit hajxy jaduhṉ
mjugyhádat. Pero hóyhøch Diosmädia'agy xjia nägapxy,
40 cábøch mijts ja'a nmädia'agy xmiäbøgaaṉä. Cooc̈h mijts
nmädia'agy hamuumdu'joot xmiäbøjcät, mänit hajxy mäbøcy
mjugyhádat nebiä Dios jiugyhatiän.

41 'Cábøch nmøjpäda'agy, hóyhøch jäya'ayhajxy xquia'a ja
wiingudsähgø'øy.
42 Nnajuóøbiøch coo mijts Dios mga'a tsocy.
43 NDéedyhøch tøø xjia hamdsoo quexy. Pero cábøch mijts
nmädia'agy xmiäbøgaaṉä. Coo wiingpä miédsät, je'eds mijts
ja'a miädia'agy paquiä mmäbøgáaṉäp.
44 Cábøch mijts nmädia'agy hoy xmiäbøgaaṉä. Jia tsojpy ja'a
mjoothajxy jaduhṉ coo jäya'ay hajxy xwyiingudsähgó'øwät.
Pero cabä mjoothajxy chocy coo Dios hajxy xchógät.
45 Ca'a yhøøc̈hä mijts jiṃ nnäxø'øwø'øwaaṃby maa
Dios wyiinduumän. Ja'a Moisésäts mijts jaduhṉ
xñäxø'øwø'øwaaṃb. Mmänaaṃb hajxy jaduhṉ coo tyijy
Diosmädia'agy hajxy mmäbøcy, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä.
46 Coo mijts cu mjaanc̈h mäbøjcy, cu xmiäbøjcøch
nmädia'agy hajxypä. Høøc̈hcøxpä Moisés jaduhṉ jecy
quiujahy.

47 Pero pø cab hajxy mmäbøga'añ nebiä Moisés jecy quiu-
jahyyän, ni høøčhä nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøgáaṉäbä.

6

1 Cumejtspo'o cudägøøgpo'o Jesús jiṃ ñøcxy mejyhawiimb.
Mejtstu'u ja'a mejy xiøhaty Galilea møød Tiberias.
2 Nämay Jesús hänajty pianøcxyii jäya'ayhajxy. Paady hänajty
pianøcxyii coo hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty tøø yajcähxø'øgy,
møød coo pa'amjäya'ay hänajty tøø yajmøcpøcy.
3 Mänit Jesúshajxy jiṃ wyiimbejty maa ja'a tuṉguhduumän
møødä jiamiøødhajxy. Mänit hajxy jiṃ yhøxtaacy tuṉguhduum.
4 Mäwiingooṃb ja'a pascuaxøø hänajty, ja'a judíoshajxy
yagjájtäbä.
5 Mänit Jesús wyiinhee'ppejty coo jäya'ay hänajty may pi-
anøcxyii. Mänit Jesús ja'a Felipe ñämaayy:

—Maa ja'a caayyøøc hajxy nbáatämät coo yø'øya'ay hajxy
nyajcáayyämät nämay.

6 Paadiä Jesús jaduhṉ miänaañ, yhuuc nä'ä
mädia'agyhixaaṃby hänajty waaṃbä Felipe hänajty
yhadsowa'añ. Tøø Jesús hänajty hamdsoo wyiinmay nebiä
jäya'ayhajxy hänajty yajcaya'añii.
7 Mänitä Felipe yhadsooyy:

—Ni mejtsmägo'x denariojuy ja'a tsajcaagy quia'a
mädøyhádät, hoy hajxy tu'lii'xyjaty cu nja móoyyäm.

8 Andrés ja'a Jesús ja'a jiamiøød hänajty tu'ug xiøhaty, ja'a
Simón Pedro piuhya'ay. Mänitä Andrés ja'a Jesús ñämaayy:

9 —Chaadsä pigäna'c ja'a cebadatsajcaagy miøødä
mägooxcä, møødä hacx metscä. Pero cab jaduhṉ miädøyhádät.
Hix, majiäya'ay yø'øduhṉ.

10 Mänit Jesús miänaañ:

—Näma'aw hajxy ween hajxy yhøxta'agy.

Møj jiṃ miøøjiootä. Jiṃ hajxy yhøxtaacy ja'a mägooxmilpä
ya'adiøjc-hajxy møødä to'oxiøjc-hajxy hawiing.

11 Mänit Jesús ja'a tsajcaagy quiooṉdsooyy. Mänit Jesús Dios
jaduhṉ ñämaayy: “Dioscujú'uyäp.” Mänit Jesús ja'a jiamiød
ja'a tsajcaagy miooyy. Mänitä jiamiød ja'a tsajcaagy ha-
jxy tiägøøyy yajwa'xpä maa jäya'ayhajxy hänajty yhäña'ayän.
Møødä hacx hajxy yajmäwa'xøøbiä. Jaduhṉtiä jäya'ayhajxy
miooyyä mäduhṉtiä hajxy hänajty quiaya'añ.

12 Coo hajxy quiaabiädøøyy, mänit Jesús ja'a jiamiød
ñämaayy:

—Yajpädø'øg tsajcaagyquiaadiuc hajxy møødä
hacxtsu'tstuc, neby hajxy jaduhṉ nga'a nähguéecämät.

13 Mänit ja'a tsajcaagyquiaadiuc hajxy cøjx yajpädø'øgy møødä hacxtsu'tstuc. Majmetscach hajxy yaghujch ja'a tsajcaagyquiaadiuc.
14 Coo jäya'ayhajxy yhijxy nebiä Jesús ja'a tsajcaagy hänajty tøø yajwa'añguiojjiän, mänit hajxy tiägøøyy mänaam̱bä:
—Pues tehm̱ tiøyhajt, yø'øds je'e, ja'a hajxy hijty nhahíjxämbä coo hajxy hijty xñämedsáaṉäm nebiä Diosmädia'agy miäna'añän.
15 Coo Jesús ñajuøøy coo hänajty nøcxy piäda'aga'añii gobiernä mädsibø'øbä, mänit jim̱ chohṉnä. Mänit jim̱ ñøcxnä nidiuhm̱ tuṉjoot.
16 Coo chuujøøyy, mänitä Jesús jiamiøødhajxy yhädaacy mejypia'a.
17 Mänit hajxy tiägøøyy barcojooty. Mänit hajxy tiu'ubøjcy. Jim̱ Capernaum hajxy hänajty ñøcxa'añ mejyhawiimb. Wiingoods hänajty. Cahnä Jesús ja'a jiamiøød hänajty piaadyñä.
18 Mänitä poj piädø'cy møc. Mänitä mejy chajcujy cøxp.
19 Mägoox̱kilómetro tädujkilómetro hajxy hänajty tøø ñøcxy, mänitä Jesús hajxy yhijxy coo ja'a barco hänajty tøø ñajtspaadø'øy. Yohby Jesús hänajty mejywyiing. Mänitä jiamiøødhajxy chähgøøbiøjcy.
20 Mänit hajxy ñämaayyä:
—Ca'a hajxy mdsähgø'øy; Jesúshøch høøc̈h.
21 Mänit hajxy jiootcugøøyy. Mänitä Jesús yajtägøøyyä barcojooty. Mänitiä hajxy jim̱ miejtsnä mejypia'a maa hajxy hänajty ñøcxiän.
22 Cujaboom, jim̱nä majiäya'ayhajxy hänajty mejyhawiimbnä, maa hajxy hänajty tøø yajcayiijän. Ñajuøøby hajxy hänajty coo Jesús hänajty tøø quia'a møødtu'ubøgyii ja'a jiamiøødhajxy quipxy. Hijxä ja'a Jesús jiamiøødhajxy coo hajxy tiu'ubøjcy barcojooty ja'a majiäya'ayhajxy. Jagoo barco hänajty tu'ug; je'e hajxy hänajty tøø yajtu'ubøcy.
23 Mänitä barco hajxy yajmejch wiingpä, ja'a Tiberiastsohm̱bä. Jim̱ hajxy miedsøøyy maa jäya'ayhajxy hänajty tøø chajcaagyquiayyän, mänaa Jesús ja'a Dioscujú'uyäp yequiän.
24 Coo ja'a majiäya'ayhajxy yhijxy coo Jesúshajxy quia'a jiijän, mänit hajxy tiägøøyy barcojooty. Mänit hajxy tiu'ubøjcy Jesúshøxtaabiä. Jim̱ hajxy ñøcxy mejyhawiimb jim̱ Capernaum.
25 Coo hajxy jim̱ miejch mejyhawiimb, mänitä Jesús hajxy jim̱ piaaty. Mänit Jesús hajxy ñämaayy:
—Wiindsøṉ, mänaa mmejch.
26 Mänit Jesús miänaaṉ̃:
—Chaads mijts tehm̱ tiøyhajt nnämá'awät, páadyhøch mijts hijty xyhøxta'ay cooc̈h mijts je'e cu'uxiä nyajcaayy. Cábøch

mijts je'e xmiäyajtøwa'añ tiiguióxpøch ja'a hoy-yagjuóøñäbä coo nyajcähxø'cy.

27 Paady hajxy mduñ, jaduhn̲ä cay hu'ugy hajxy mbaady. Pero chaads mijts nnämá'awät jadunajtä coo hajxy mhøxtá'awät neby hajxy mjugyhádat nebiä Dios jiugyhatiän. Høøčh mijts cuhdujt nmo'owaam̲by coo hajxy jaduhn̲ mjugyhádat. Páadyhøch mijts jaduhn̲ nmo'owa'añ, coočhä Dios tøø xquiuhdujtmo'oy, høøčh ja'a Diosquex̲ypä.

28 Mänit Jesús miäyajtøøw̲a:

—Neby højts ngudiúnät nebiä Dios choquiän.

29 Mänit Jesús yhadsooyy:

—Chojpy ja'a Dios coočh mijts ja'a nmädia'agy xmiäbøjcät, ja'ačh tøø xquiéx̲iäbä.

30 Mänitä Jesús miäyajtøøw̲ägumbä:

—Tii hijxtahn̲d hoy-yagjuóøñäbä myajcähxø'øgaam̲by neby højts miičh ja'a mmädia'agy jaduhn̲ nmäbøjcät coo miičh ja'a Dios tøø xquiex̲y.

31 Ja'a hajxy hijty nhaphájtäm ndeedyhájtäm ja'a jecypiä, jim̲ä maná hajxy quiaayy maa hänajty pøn̲ quia'a tsäna'ayän. Moisés ja'a maná yajwa'añguioj. Ja'a maná, nebiä tsajcaaguiän je'e. Jiiby jaduhn̲ myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: "Yajcaayyä jäya'ayhajxy ja'a tsajcaagyhajpä ja'a tsajpootyptsohm̲bä. Dios jaduhn̲ quejx."

32 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Chaads mijts tehm̲ tiøyhajt nnämá'awät: Caha Mioisésä mijts ja'a tsajcaagy xyajnäguejx ja'a tsajpootyptsohm̲bä. Dios, je'eds hajxy je'e xyajnäguejx. Je'eds hajxy je'e xquiuhdujtmo'owaam̲b coo hajxy jim̲ mdägø'øwät tsajpootyp.

33 Ja'a Dios tøø quiéx̲iäbä, jim̲ tsajpootyp je'e tøø chooñ. Paady je'e yaa tøø quiäda'agy nejy mijts xquiuhdujtmó'owät coo hajxy mjugyhádat nebiä Dios jiugyhatiän.

34 Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Højts yø'ø tsajcaagy móoyyäc cøjxta'axiøøbä, ja'a tsajpootyptsohm̲bä.

Paady hajxy jaduhn̲ miänaañ̲ coo hajxy quia'a wiinjuøøyy coo Jesús jaduhn̲ ñiñänøøm̲a hamdsoo coo je'e tøø quiexyii ja'a Dios.

35 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Høøčh je'e, ja'a Dios tøø quiéx̲iäbä. Cuhdujtyéjpøch coo hajxy jim̲ tiägø'øwät tsajpootyp pønjátyhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjcäp. Cøjxta'axiøø hajxy jim̲ yhídät.

36 Pero mijts, cábøch ja'a nmädia'agy hajxy tøø xmiäbøjcä, hoy hajxy tøø mja hix̲y coočhä hoy-yagjuóøñäbä tøø nja yajcähxø'øgy.

37 Pønjátyhøch ja'a nDeedy jaduhn̲ xyajcø'øwaan̲øøby, je'ečhä nmädia'agy xmiäbøgáan̲äp. Nguhbøgáam̲biøch hajxy je'e.
38 Páadyhøch tøø ndsooñ tsajpootyp cooč̈h ngudiúnät nébiøch nDeedy xyhane'emiän, ja'ač̈h tøø xquiéx̲iäbä. Cábøch ja'a nhamdsoo wiinmahñdy nyaghida'añ.
39 Cábøč̈hä nDeedy miäna'añ coo hajxy haxøøgtuum quiá'awät, ja'ač̈h hajxy tøø xyajcø'øwaan̲ó'øyäbä, coo ja'a xøø jumøjt jaduhn̲ yhabéjnät. Pero jaduhn̲ miäna'añ cooč̈h hajxy nyajnócxät tsajpootyp.
40 Jadúhn̲høch ja'a nDeedy miäna'añ coo hajxy cøjxta'axiøø jiugyhádat neby jaaya'ay jiugyhatiän, pønjaty jaduhn̲ najuøøby cooč̈hä Dios xyHuunghaty, pønjátyhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjcäp. Je'eč̈h hajxy jim̲ nyajnøcxaam̲by tsajpootyp coo ja'a xøø jumøjt yhabéjnät.
41 Coo Jesús miädiaacpädøøyy, mänit tiägøøyyä wiingapxpéjtäbä ja'a judíoshajxy. Paadiä wyiingapxpejtä coo hänajty tøø miäna'añ coo jim̲ chooñ tsajpootyp.
42 Jaduhn̲ hajxy ñiñämaayyä:
—Jesús yø'øya'ay xiøhaty; José yhuung yø'ø. Nhix̲yhájtäm ja'a tiaj tieedy yø'ø. Høhn̲daacp yø'øduhn̲ cooc tyijy jim̲ tøø chooñ tsajpootyp.
43 Mänitä Jesús ja'a judíos yhojy:
—Ca'a hajxy mgapxtägooñä.
44 Pøn̲høch ja'a nDeedy yajnähdijpy, je'eč̈hä nmädia'agy xmiäbøgáan̲äp. Je'eč̈h nyajnøcxaam̲by tsajpootyp coo ja'a xøø jumøjt yhabéjnät.
45 Jiiby jaduhn̲ myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän coo Dios jäya'ay nägøx̲iä yajnähixø'øwa'añ. Pønjátyhøch ja'a nDeedy ja'a miädia'agy tøø xwyiinjuøøyyä tøø xyhabøjcä, jé'edshøch ja'a nmädia'agy tøø xmiäbøjcä.
46 'Cábøch nDeedy mänaa yhixyii jäyá'ayäm; høøč̈h nidiuhm̲ tøø nhix̲y. Jím̲høch ndsooñ Dioswiinduum.
47 Chaads mijts tehm̲ tiøyhajt nnämá'awät, pøn̲høch nmädia'agy xmiäbøjcäp, je'eds jugyhadaam̲b cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatiän.
48 Høøč̈h hajxy jaduhn̲ jim̲ nyajtägø'øwaam̲by.
49 Ja'a nhaphájtäm ndeedyhájtämhajxy, ho'c hajxy je'e, hoy ja'a maná hajxy jia caayy pactuum. Ja'a maná, mäjaayejc jaduhn̲. Pero paquiä ja'a miäjaahajxy quiøjxy.
50-51 Høøč̈h, páadyhøch tøø ndsooñ jim̲ tsajpooty nébiøch jäya'ayhajxy jim̲ nyajtägø'øwät. Jim̲ hajxy yhida'añ cøjxta'axiøø pønjátyhøch nmädia'agy xmiäbøjcäp. Nnähdugáam̲biøch ja'a nni'x ja'a ngopc. Nnähho'tu'udáam̲biøch jäya'ayhajxy nägøx̲iä.

52 Mänitä judíoshajxy yajcapxiøøyy ja'a Jesús ja'a miädia'agy:
—Nejy, xmio'owáaṉäm yø'øya'ay ñi'x quiopcäda'a coo
ndsú'tsämädä.
53 Mänitä Jesús ñämaayy ja'a judíoshajxy:
—Chaads mijts tehm̱ tiøyhajt nnämá'awät, høøčh ja'a
Diosquex̱ypä, cooč̆h mijts ja'a nni'x ja'a ngopc xquia'a
tsú'tsät, cooč̆h mijts ja'a nnø'ty ja'a njoot xquia'a húucät, cab
hajxy jim̱ mdägǿ'øwät maa Dioswiinduumän.
54 Pønjátyhøch ja'a nni'x ja'a ngopc xchú'tsäp, pønjátyhøch
ja'a nnø'ty ja'a njoot xyhúucäp, je'eds je'e hidaam̱b
cøjxta'axiøø jim̱ tsajpootyp.
55 Tsu'tsøøc-høch ja'a nni'x ja'a ngopc; huucǿøc-høch ja'a
nnø'ty ja'a njoot.
56 Pønjátyhøch ja'a nni'x ja'a ngopc xchú'tsäp, pønjátyhøch
ja'a nnø'ty ja'a njoot xyhúucäp, je'eč̆h jaduhṉ nnänøøm̱by
ja'a nmädiá'agyhøch hajxy xmiäbøjcäp. Je'eč̆h hajxy nguhdu-
jtmo'owaam̱by coo hajxy yhídät cøjxta'axiøø jim̱ tsajpootyp.
Tu'ugmädiá'agyhøch hajxy nmøødhida'añ.
57-58 Ja'a nDéedyhøch, ja'ač̆h tøø xquiéx̱iäbä, je'eč̆h jaduhṉ
tøø xquiuhdujtmo'oy cooč̆h jäya'ayhajxy jim̱ nyajnǿcxät
tsajpootyp, pønjátyhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjcäp. Jim̱ ha-
jxy yhida'añ cøjxta'axiøø. Ja'a nhaphájtäm ja'a ndeedyhájtäm,
ho'c hajxy je'e jequiän, hoy ja'a maná hajxy jia caayy.
Pero pønjátyhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjcäp, cab hajxy
quia'awa'añ haxøøgtuum mänaa.
59 Jaduhṉ Jesús jim̱ miädiaacy Capernaum coo hänajty ya-
jnähixø'øy tsajtøgooty maa ja'a judíos ja'a Dios hajxy hänajty
wyiingudsähgø'øyän.
60 Coo Jesús ja'a jiamiøødhajxy jaduhṉ jim̱ miädooyy, mänit
hajxy näje'e miänaañ:
—Cab hajxy jaduhṉ nguhbøjcämät; tsip xex̱ yø'ø mädia'agy
jaduhṉ.
61 Ñajuøøyy Jesús jaduhṉ nebiaty hajxy hänajty
miädia'aguiän. Mänit hajxy ñämaayyä:
—Nejy, cábøč̆hä nmädia'agy hajxy xjiøjpøgø'øwáaṉäjä.
62 Cooč̆h mijts xyhíxät cooč̆h hänajty jim̱ nnøcxy tsajpootyp,
mänítøch mijts ja'a nmädia'agy xmiäbøgaaṉä cooč̆h jim̱ nd-
sooñ tsajpootyp, høøč̆h ja'a Diosquex̱ypä.
63 Ja'a mjuøhñdyhajxy, je'eds hajxy yaa xyagjugyhajp. Ja'a
mni'x ja'a mgopc-hajxy, cab hajxy je'e yaa xyagjugyhaty.
Cooč̆h mijts ja'a nmädia'agy xmiäbøjcät, mänit hajxy
mdägǿ'øwät jim̱ tsajpootyp.
64 Pero cahnä hajxy nägøx̱iä mmäbøcyñä.
Paadiä Jesús jaduhṉ miänaañ, ñajuøøby hänajty jaduhṉ
pønjaty hänajty je'e ca'a mädia'agymiäbøgaam̱b. Ñajuøøby

hänajty je'ebä pøn̲ hänajty yegáan̲äp ho'cøøc. Jäguem̲iä Jesús jaduhn̲ ñajuøøyy mänaa ja'a miägu'ughajpähajxy tiägø'øyän yajnähixøøbiä.

65 Mänit Jesús miänáan̲gumbä:

—Páadyhøch mijts jaduhn̲ nnämaayy: “Pøn̲høch ja'a nDeedy yajnähdijpy, je'ečhä nmädia'agy xmiäbøgáan̲äp.”

66 Coo Jesús jaduhn̲ miädiaacpädøøyy, mänitä jiamiøødhajxy nämay wyiimbijnä. Cabä Jesús hajxy hänajty miøødwäditaan̲nä.

67 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød miäyajtøøyy ja'a nämajmetspähajxy:

—Nejy, xpiuhwa'adsáam̲bøch mijtspä.

68 Mänitä Simón Pedro yhadsooyy:

—Wiindsøn̲, caj. Tii højts miičh coo nnä'ä puhwá'adsät. Miičh højts je'e xyajnähixøøby neby højts jim̲ ndägø'øwät tsajpootyp.

69 Nmäbøjcäp højts miičhä mmädia'agy. Nnajuøøby højts coo jim̲ tøø mdsooñ maa Diosän, coo mGristähaty, ja'a højts hijty nhahijxypä, ja'a Dios hijty quiexaam̲biä.

70 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Páadyhøch mijts tøø nwiimbiy nébiøch hajxy jaduhn̲ xmiøødwädítät, mijts ja'a nämajmetspä. Pero xii hajxy tu'jäya'ay mmøødä, ja'a møjcu'uwiinmahñdymøødpä.

71 Ja'a Judas jaduhn̲ nänøøm̲a, ja'a Simón Iscariote yhuung. Ja'a Judas, je'edsä Jesús hänajty yegaam̲b ho'cøøc, hoy ja'a Judas ja'a Jesús hänajty jia møødwädity møødä nämajtu'ugpähajxy.

7

1 Mänitä Jesús tiägøøyy cajpthayohbiä jim̲ Galilea. Cab hänajty jim̲ wiäditaan̲nä jim̲ Judea, je'eguiøxpä coo ja'a judíoshajxy hänajty yhøxta'ay nebiä Jesús hajxy yaghó'ogät.

2 Jadáan̲äp ja'a judíos xiøøhajxy hänajty coo ja'a ramada hajxy yhädiuñ. Jim̲ hänajty jiada'añii Jerusalén.

3 Mänitä Jesús ñämaayyä yhuchhajxy:

—Ca'a yaa mmähmø'øy. Nøcx jim̲ Judea. Ween ja'a mmägu'ughajpähajxy jim̲bä yhuug hijxpä nejy miičh ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä myajcähxø'øguiän.

4 Myajcähxø'py miičh hijty maa jäya'ay quia'a mayyän. Pero pø chojpy ja'a mjoot jaduhn̲ coo ja'a mmädia'agy wiädítät ja'a miičhcøxpä, mänit hijxwiinduum myajcähxǿ'øgät majiäya'ayhagujc.

5 Cabä Jesús ja'a miädia'agy hänajty miäbøjcäxä ni ja'a yhamdsoo huchhajxy. Paady hajxy jaduhn̲ miänaañ.

6 Mänitä Jesús miänaañ:

—Cahnä yhabaadyñä cooc̆h jäyaˈayhajxy nhawáaṉät póṉhøch høøc̆h. Pero mijts, homiänaajä hajxy jiṃ mnǿcxät Jerusalén.
7 Caj mijts cuˈug xmiähaṉhaty. Pero høøc̆h, xmiähaṉhájpøch cuˈug. Páadyhøch hajxy xmiähaṉhaty cooc̆h nnägapxy coo hajxy yhaxøøgwädity.
8 Nøcx mijts xøøhat. Cábøch nnøcxaˈañ høøc̆h. Cahnä yhabaadyñä cooc̆h jäyaˈayhajxy nhawáaṉät póṉhøch høøc̆h.
9 Mänit Jesús miädiaacpädøøñä. Mänit jiṃ jiaanc̆h mähmøøñä jiṃ Galilea.
10 Mänit Jesús yhuchhajxy jiṃ ñøcxy xøøhajpä Jerusalén. Mänit Jesús jiṃ pianøcxy hameeˈch.
11 Jiṃä judíos jaˈa Jesús hajxy hänajty yhøxtaˈay maa jaˈa xøø hänajty jiadyiijän. Jaduhṉ hajxy hänajty miänaˈañ:
—Maadaˈa tyijy jeˈe.
12 Mädiáacäp jaˈa Jesús hänajty jaˈa majiäyaˈayhajxy. Näjeˈe hajxy hänajty miänaˈañ cooc yhojiäyaˈayä. Näjeˈe hajxy hänajty miänaaṃbä cooc tyijy yhaxøøgjäyaˈayä, cooc tyijy hänajty wiädity cuˈugwiinhøhṃbä.
13 Pero hameeˈch hajxy hänajty miädiaˈagy. Hix̱, chähgøøby hajxy hänajty jaˈa judíos wyiindsøṉhajxy.
14 Mägujnä xøø hänajty jiadyii, mänit Jesús tiägøøyy tsajtøgooty yajnähixøøbiä.
15 Mänitä judíoshajxy yagjuøøyy, miänaañ hajxy:
—Tii yøˈøyaˈayädaˈa coo jiaanc̆h tehṃ jiaty madiuˈu y caj yhøxpøquiä.
16 Mänit Jesús yhadsooyy:
—Caˈa yhøøc̆hä nhamdsoo mädiaˈagy hädaa; nDéedyhøch miädiaˈagy hädaa jaduhṉ, jaˈac̆h tøø xquiéx̱iäbä.
17 Øṉ jaduhṉ cudiunaaṃb nebiä Dios miänaˈañän, jeˈe najuøˈøwaaṃb coo quiaˈa yhøøc̆hä nhamdsoo mädiaˈagy hädaa, coo Diosmädiaˈagy hädaa.
18 Øṉ jioot jaduhṉ tsojp coo yajcumáyät, jeˈedsä yhamdsoo mädiaˈagy mädiaacp. Pero chójpiøch njoot coo Dios wyiingudsähgøˈøwǿøjät, jaˈac̆h tøø xquiéx̱iäbä. Nmøødhøch jaˈa tøyhajt; cábøch nhøhṉdaˈagy.
19 ’Tøyhajt coo Moisés jaˈa ñocy jecy yejcy, túhṃäts. Jiiby jaduhṉ miänaˈañ ñocyjiooty coo hajxy hoy mjäyaˈayhádät. Pero cab hajxy mgudiuñ. Mmänaaṃb hajxy jaduhṉ cooc̆h hajxy xyaghoˈogaˈañ.
20 Mänitä cuˈug yhadsooyy:
—Nej, mguhmäñøøbiä coo jaduhṉ mmänaˈañ coo højts miic̆h nyaghoˈogaˈañ. Pøṉdsän miic̆h xyaghoˈogaaṃb.
21 Mänitä Jesús miänáaṉgumbä:

—Tähóoc-høch ja'a hoybä tøø nduṉ ja'a poo'xxiøøjooty; mänit hajxy myagjuøøyy nägøx̱iä. Mmänaaṃb hajxy jaduhṉ coo hajxy tii nga'a túuṉämät ja'a poo'xxiøøjooty; paady hajxy myagjuøøyy.

22 Moisés ja'a cuhdujt jecy yejc coo hajxy mnicircuncidarhadóøjät. (Ca'a Mioisésä yajtsohṉdaac; yhaphajpä tieedyhajpähajxy jecy yajtsohṉdaac.) Paadiä mhuung hajxy mcircuncidarhaty hoy jia poo'xxiøøjootiä.

23 Mgudiuuṃby hajxy jaduhṉ nebiä Moisés ja'a cuhdujt jecy yejquiän; pero mjootma'p hajxy cooc̆hä jäya'ay tøø nyajmøcpøcy ja'a poo'xxiøøjooty.

24 Cabä jäya'ay hajxy paquiä mwiinmahñdyhíxät nebiä wyiinmahñdy je'e. Coo jejcy mmøødhídät, mänítäts ja'a wyiinmahñdy je'e mhíjxät. Cooc̆hä pa'amjäya'ay tøø nyajmøcpøcy ja'a poo'xxiøøjooty, paady hajxy jaduhṉ mmäna'añ cóogøch tyijy ja'a haxøøgwiinmahñdy nmøødä. Mmänaaṃb hajxy jaduhṉ coo tii nga'a túuṉämät ja'a poo'xxiøøjooty. Pero Dios mänaaṃb coo yhahixø'øy coo hajxy ndúuṉämät.

25 Mänitä Jerusaléngpä jäya'ayhajxy näje'e tiägøøyy mänaaṃbä:

—Yø'øds hajxy yhøxtaaby coo hajxy yagho'oga'añ.

26 Xiidsä quiapxy majiäya'ayhagujc, y caj waaṃb ñäma'ayii. Nej, mänaaṃb højts nwiindsøṉhajtämhajxiäda'a coo yø'ø Miesíasä, ja'a hajxy nhahíjxämbä.

27 Nnajuóøyyäm hajxy maa yø'øya'ay chooñ. Pero ja'a Mesías, ja'a gobiernähadaaṃbä, cab hänajty yajnajuø'øwa'añ maa hänajty chooñ.

28 Jiibiä Jesús hänajty yajnähixø'øy tsajtøgooty. Coo jaduhṉ miädooyy waaṃbaty hajxy hänajty miäna'añ, mänitä møc miänaaṉ:

—Xyhix̱yhájpøch hajxy. Mnajuøøby hajxy maac̆h ndsooñ. Pero ca'a yhøøc̆hä hamdsoo tøø nwiinmay cooc̆h yaa ngädá'agät. Ja'a nDéedyhøch tøø xquiex̱y. Pero cab hajxy mnajuø'øy.

29 Nhíx̱yhøch je'e. Jíṃhøch ndsooñ. Je'ec̆h jaduhṉ tøø xquiex̱y.

30 Coo Jesús jaduhṉ miänaaṉ, mänitä jia madsaaṉä. Pero caj ñä'ä yajmajch. Cajnä hänajty yhabaadyñä coo Jesús yagho'ogøøjät.

31 Hoy ja'a Jesús hänajty jia madsa'añii, nämay ja'a Jesús ja'a miädia'agy hänajty miäbøjcäxä. Mänit hajxy miänaaṉ:

—Coo ja'a Mesías jaduhṉ miédsät, ja'a hajxy nhahíjxämbä, nej, maas hoy-yagjuøøñäjaty ja'a Mesíasäda'a yajcähxø'øga'añ quejee nej yø'øya'ay jaduhṉ yajcähxø'øguiän.

32 Mänitä fariseoshajxy jaduhn̲ miädoyhajty waam̲baty
Jesús hänajty miädiaˈagyii. Mänitä policíahajxy quiejxä coo
Jesús hajxy miádsät. Jaˈa fariseoshajxy jaduhn̲ mäguejx
møødä teedywiindsøn̲hajxy.
33 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Cábøch mijts jejcy nmøødhidaan̲nä. Nøcxáan̲näbøch
maaa̤chä ndsohñ̲än.
34 Xjia høxtaˈawáam̲bøch hajxy, pero cábøch hajxy xpi-
aadaˈañ. Cab hajxy jim̲ hoy mnǿcxät maa̤ch nhidaˈañän.
35 Mänitä judíoshajxy ñiñämaayyä:
—Maa yøˈøyaˈayädaˈa ñøcxaˈañ coo hajxy jaduhn̲ ngaˈa
páatämät. Nej, nøcxaam̲bädaˈa jim̲ maa jaˈa judíoshajxy
waˈxyjaty chänaˈayän maa jaˈa hajxy caˈa Israelpähajpän, coo
Diosmädiaˈagy yajnähixǿˈøwät jaˈa hajxy caˈa judíoshajpä.
36 Tiidaˈa tyijy coo miänaˈañ cooc hajxy nja høxtaˈawáan̲äm,
pero cábäc hajxy nbaadáan̲äm, y cooc hajxy hoy ngaˈa
nǿcxämät maa yhidaˈañän.
37 Coo jaˈa xøø hänajty miayaan̲nä, jaˈa møjxøøjooty, mänitä
Jesús tiänaayyøˈcy. Mänitä møc miänaañ̲:
—Pøn̲ tødsǿøyyäp, ween yaa myiñ̲ maa̤ch høø̤chän, ween
min̲ yhuˈugy mädyíibøch nmoˈowaam̲by.
Jaduhn̲ Jesús yajnimiäbaatä nebiä møjnøøgopcän. Mänitä
miänáan̲gumbä:
38 —Pønjátyhøch jaˈa nmädiaˈagy xmiäbøjcäp, jeˈea̤chä
nmädiaˈagy xyajwaˈxtägájtsäp, nebiä Diosmädiaˈagy
miänaˈañän.
39 Jaduhn̲ Jesús miänaañ̲, pønjaty jaˈa miädiaˈagy
mäbøgáan̲näp, mänitä Dioshespíritu mioˈowaˈañii. Cahnä
Dioshespíritu hänajty quiädaˈagyñä. Cahnä Jesús hänajty
yaghoˈogyii; cahnä hänajty yhoodiägachñä maa jaˈa Tieediän.
40 Coo jaˈa cuˈughajxy jaduhn̲ miädooyy nebiä Jesús hänajty
tøø miädiaˈaguiän, mänit hajxy näjeˈe miänaañ̲:
—Tehm̲ tiøyhajt jaˈa Dios jaˈa quiugapxy yøˈø, jaˈa Dios hijty
quiexaam̲biä.
41 Näjeˈe hajxy miänaam̲bä:
—Jaˈa Mesías yøˈø, jaˈa gobiernähadaam̲bä.
Pero näjeˈehajxy miänaam̲bä:
—Pero cabä Mesías jim̲ choonaˈañ Galilea.
42 Jaduhn̲ Diosmädiaˈagy miänaˈañ cooc jaˈa Mesías jaˈa
David yhaphadaˈañ tieedyhadaˈañ, y cooc jim̲ choonaˈañ
Belén maa jaˈa David jecy chänaayyän.
43 Coo hajxy hänajty jaduhn̲ miädiaˈagy, cab hajxy hänajty
tuˈugmädiaˈagy ñibiaadyii jaˈa Jesúscøxpä.
44 Näjeˈe jaˈa Jesús hajxy hänajty jia madsaˈañ, pero caj pøn̲
ñäˈä majch.

45 Mänitä policíahajxy wyiimbijty maa ja'a teedywi-
indsøn̲hajxiän, maa ja'a fariseoshajxiän. Mänitä policíahajxy
ñämaayyä:
—Tii hajxy coo mga'a yajmejch.
46 Mänit hajxy yhadsooyy:
—Cab jaduhn̲ pøn̲ mänaa miädia'agy nej yø'øya'ay
miädia'aguiän.
47 Mänitä fariseoshajxy miänaañ̲:
—Cab jaduhn̲ yhoyyä coo mijts jaduhn̲ tøø myajwi-
inhøhm̲bä.
48 Caj yø'øya'ay ja'a miädia'agy miäbójcäxä ja'a
wiindsøn̲hajxy møødä fariseoshajxy.
49 Pero yø'ø cu'ughajxy, cabä jecyquiuhdujt hajxy jiaty.
Ween hajxy chaaẗhpøcy.
50 Jim̲ä Nicodemo hänajty, ja'a Jesús hänajty tøø ñähóyyäbä.
Fariseohajp hänajty je'ebä. Mänitä Nicodemo miänaañ̲:
51 —Cab højts nguhdujthájtäm jaduhn̲ myíin̲äm
coo jäya'ay nyajcumädóow̲ämät coo hänajty tøø nga'a
mädia'agymiädóow̲äm jayøjp.
52 Mänitä Nicodemo wyiinwohn̲ä ñämaayyä:
—Jaduhn̲ miiẗh mbamädiaacpä nebiä Galileabä
jäya'ayhajxy miädia'aguiän. Huuc tehm̲ yajmädia'ag ja'a
Diosmädia'agy. Cab jaduhn̲ jiiby maa myiñ̲ coo ja'a Dios ja'a
quiugapxy jim̲ choona'añ Galilea.
53 Mänit hajxy ñøcxnä maa ja'a tiøjc-hajxiän.

8

1 Mänitä Jesús jim̲ ñøcxy maa ja'a tun̲ jaduhn̲ xiøhatiän
Olivos.
2 Cujaboom jopyjiajjø'øgyñä, mänitä Jesús ñøcxy maa ja'a
tsajtøjcän. Mänitä Jesús ja'a cu'ug ñämejtsä. Mänitä Jesús
yhäñaaguiädaacy, tiägøøyy yajnähixøøbiä.
3 Mänitä to'oxiøjc tu'ug yajmejtsä maa Jesúsän. Ja'a cuhdu-
jtyajnähixøøbiähajxy mäyajmejts møødä fariseoshajxy. Paadiä
to'oxiøjc hänajty tøø miaẗhii coo hänajty tøø tiu'uma'ady
tøø tiu'udägoy. Mänitä to'oxiøjc jim̲ yajnøcxä maa ja'a
cu'ughagujcän.
4 Mänitä cu'ug ja'a Jesús hajxy ñämaayy:
—Wiindsøn̲, paady hädaa to'oxiøjc tøø miaẗhii coo tøø pi-
aadyii wiingya'adiøjmøød.
5 Jiiby maa ja'a Diosmädia'aguiän, jiibiä Moisés hajxy xy-
hanéhm̲äm coo ja'a to'oxiøjc jaduhm̲bä hajxy nguhgá'tsämät.
Míiẗhäts, waam̲b miiẗh mmänaam̲bä.
6 Paady hajxy jaduhn̲ yajtøøyy, coo hajxy hänajty
miädow̲a'añ pø tu'ugmädia'agy ja'a Jesús hänajty møødä
Diosmädia'agy. Yhøxtaaby hajxy hänajty nebiä Jesús hajxy

ñähwaam̱bédät coo häxøpy quia'a tu'ugmädia'aguiä. Pero cabä Jesús waam̱b yhadsooyy. Mänitä Jesús ñaax̱cooyy. Mänitä tiägøøyy jahbiä cø'øhaam naax̱wiin.

7 Mänitä Jesús jaduhṉ miäyajtóøw̱ägumbä. Mänit yhäñaaguiugøøyy. Mänit miänaaṉ̃:

—Øṉä pojpä cädieey ca'a møød, ween quia'tstsooñ.

8 Mänitä Jesús ñaax̱cóogumbä. Mänit tiägóøguiumbä jahbiä naax̱wiin.

9 Coo hajxy jaduhṉ miädooyy nebiä Jesús hänajty tøø miäna'añän, mänit hajxy je'e tiu'ubøjnä hanidiuhm̱jaty. Ja'a møjpä, je'e jawyiin tehm̱ tiu'ubøjtsohṉ. Niñajuøøyyä hajxy hamdsoo coo ja'a pojpä cädieey hajxy hänajty miøødä, paady hajxy tiu'ubøjcy. Mänämetscä Jesús ja'a to'oxiøjc miøødmähmøøyy. Jim̱ä to'oxiøjc hänajty tiäna'ay Jesús ja'a wyiinduum.

10 Mänitä Jesús yhäñaaguiugøøyy. Mänitä Jesús ja'a to'oxiøjc ñämaayy:

—Maa jaaya'ayhajxy, ja'a hajxy hijty xquiuhga'adsaam̱bä. Nej, caj øṉ tøø xñä'ä cuhga'ačhä.

11 Mänitä to'oxiøjc yhadsooyy:

—Wiindsøṉ, caj.

Mänitä Jesús miänaaṉ̃:

—Ni høøčh jaduhṉ nga'a mänaam̱bä coo miičh myajcuhgá'adsät. Nøcx; cab jaduhṉ haxøøg mjatcóøñät.

12 Mänitä Jesús miänáaṉgumbä:

—Jaduhṉ mäwíinhøch nyajnimiäbaadyii nebiä jøønän coočhä jäya'ayhajxy nyajnähixø'øy ja'a tu'u hoybä. Øṉjaty ja'a nmädia'agy xpianøcxáaṉäp, cab jaduhṉ wiädita'añ hagoodstuum. Cøjxta'axiøø jim̱ yhida'añ tsajpootyp.

13 Mänitä fariseos ja'a Jesús hajxy ñämaayy:

—Hamdsoo miičh mniñänømyii. Pero caj miičh mnä'ä tømiädia'agy.

14 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tømiädiáacpøch, hóyhøch hamdsoo nja niñänømyii. Nnajuøøbiøch maačh ndsooñ maačh nnøcxy. Pero mijts, cab hajxy mnajuø'øy.

15 Nä'ä nägóobøch mijts xñä'ä nähwaam̱bety. Pero høøčhä, cábøch jäya'ay nä'ä nägoobä nnähwaam̱bety.

16 Tøyhájthøch nnä'ägädä mädia'agy. Ca'a yhøøčhä nhamdsoo mädia'agy hädaa; ja'a nDéedyhøčhä miädia'agy hädaa, ja'ačh tøø xquiéx̱iäbä.

17 Miim̱b jaduhṉ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän, coo jäya'ayhajxy tiu'ugmädia'aguiä nämetscä, pues tøyhajt hajxy jaduhṉ yejpy.

18 Pues højts, tu'ugmädia'agy højts móødhøch nDeedy cooc̈h
je'e tøø xquiex̱y.
19 Mänitä fariseoshajxy miänaaṉ̃:
—Maa mDeedy.
Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Cábøch mijts xñajuø'øy; ni ja'a nDéedyhøch hajxy xquia'a
najuøøyyä. Cooc̈h mijts häxøpy xñajuø'øy, xñajuóøyyäbøch ja'a
nDeedy hajxy häxøpy.
20 Yajnähixøøguiujc ja'a Jesús jaduhṉ miänaaṉ̃ jiiby
tsajtøgooty, jiiby mädøyyä maa ja'a cajän maa ja'a xädø'øñ
hajxy hänajty yajnähgäda'aguiän. Pero cabä Jesús hänajty pøṉ
miadsa'añii, hoy hänajty jia mädia'agy cu'ughagujc. Cahnä
hänajty yhabaady coo je'e miadsøøjät.
21 Mänitä Jesús miänáaṉgumbä:
—Nøcxáaṉnäbøch høøc̈h. Xjia høxta'awáam̱bøch mijts, pero
cábøch hajxy xpiaada'añ. Cab hajxy hoy mnøcxät maac̈h
nnøcxa'añän. Coo hajxy mho'oga'añ, jiiby hajxy mga'awa'añ
haxøøgtuum.
22 Mänitä judíoshajxy ñiñämaayyä:
—Nej, hamdsooda'a ñiyagho'oga'añii, coo hajxy jaduhṉ
nga'a nøcxämät maa ñøcxä'añän.
23 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Yaa mijts mdsooñ, hädaa yaabä naax̱wiin. Pero høøc̈h,
tsajpóotypøch ndsooñ, ca'a yaajä.
24 Tøøc̈h mijts jaduhṉ nnäma'ay, coo hajxy hänajty
tøø mho'ogy, cahnä mbojpä mgädieey hajxy hänajty
xñähwa'ac̈hñä. Cabä mbojpä mgädieey hajxy xñähwa'adsa'añ
cooc̈hä nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøjcät pøṉhøch høøc̈h.
25 Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:
—Pøṉäsän miic̈h.
Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Tøøc̈h mijts nja hawáaṉäm pøṉhøch høøc̈h.
26 Madiú'ujøch nnägápxät coo hajxy haxøøg mjäya'ayhaty.
Cábøch mijts ja'a nmädia'agy xmiäbøjcä. Nhawáaṉäm mijts
jaduhṉ nebiátyhøch jaaya'ay tøø xñajtscapxøøyyän, ja'ac̈h tøø
xquiéx̱iäbä.
27 Pero cab hajxy wyiinjuøøyy coo Jesús ja'a Tieedy jaduhṉ
ñägapxy.
28 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Cooc̈h mijts hänajty tøø xmiøjpahbety, mänit hajxy mna-
juø'øwa'añ pøṉhøch høøc̈h, y cooc̈hä nhamdsoo cuhdujt nga'a
yajtuṉ̃. Pero jaduhṉ nhawáaṉäm nebiátyhøch ja'a nDeedy tøø
xyajnähixø'øy.

29 Xmiøødwädíjpøch je'e, ja'ačh tøø xquiéxiäbä. Cábøch nidiuhm tøø xñähgue'egy je'eguiøxpä cooč̆h homiänaajä ngudiuñ
nébiøch tøø xyhane'emiän.
30 Coo ja'a Jesús jaduhn miädiaacy, mänitä miädia'agy
miäbøjcäxä nämay.
31 Mänitä Jesús ñämaayy ja'a judíoshajxy, ja'a Jesús ja'a
miädia'agy hajxy hänajty tøø miäbøjcäbä:
—Cooč̆h mijts ja'a nmädia'agy xquiudiúun̦ät homiänaajä,
mänítøch mijts hamuumdu'joot xmiøødwädítät.
32 Jaduhndsä tøyhajt hajxy mmøødhádät cooč̆h ja'a
Dios tøø xquiexy. Jaduhndsä mhaxøøgwiinmahñdy hajxy
mnajtshixǿ'øwät, nebiä møjcu'ugong hajxy jaduhn xquia'a
hané'emät.
33 Mänitä judíoshajxy yhadsooyy:
—Abraham højts hijty nhaphajpy ndeedyhajpy. Cab højts
pøn xyhane'emy. Tii jaduhn coo mmänna'añ coo højts ja'a
møjcu'ugong xquia'a hané'emät.
34 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Chaads mijts tehm tiøyhajt nnämá'awät, pønjaty ja'a pojpä
cädieey jaduhn møød, møjcu'ugong jaduhn hanehmb.
35 Ja'a moonsähajxy, cab hajxy jim yhity cøjxta'axiøø maa
hajxy quiuduñän. Pero ja'a cumoonsä yhuungä, je'eds jim
nä'ägä hijp maa ja'a tiøjcän.
36 Høøč̆h, nbuhbédäbøch mijts jaduhn nebiä
mhaxøøgwiinmahñdy hajxy mnajtshixǿ'øwät, nebiä
møjcu'ugong hajxy jaduhn xquia'a hané'emät.
37 Nnajuóøbiøch jaduhn coo Abraham hajxy hijty mhaphaty
mdeedyhaty. Pero xyagho'ogáam̦bøch mijts, je'eguiøxpä coo
hajxy tu'joot mga'a tuna'añ nébiøch mijts nja näma'ayän.
38 Nmädiáacypiøch nébiøch ja'a nDeedy tøø xya-
jmøødmädia'aguiän. Pero mijts, jaduhn mijts mjäya'ayhaty
nebiä mdeedy yaa jiäya'ayhatiän hädaa yaabä naaxwiin,
nebiä cu'ug yhane'emiän.
39 Mänit hajxy yhadsooyy:
—Abraham højts hijty nhaphajpy ndeedyhajpy.
Mänitä Jesús miänaañ:
—Pø tøyhajt ja'a Abraham hajxy hijty mhaphaty mdeedy-
haty, jaduhn hajxy mjäya'ayhájpät nebiä Abraham jecy
jiäya'ayhajtiän.
40 Pero xyagho'ogáam̦bøch mijts, hóyhøch mijts ja'a tøyhajt
tøø nja yajmøødmädia'agy, mädyíibøch ja'a Dios tøø xya-
jmøødmädia'agy. Cábøč̆hä Abraham häxøpy xyagho'oga'añ.
Caj mijts mjäya'ayhaty nebiä Abraham jecy jiäya'ayhajtiän.
41 Jaduhn mijts mjäya'ayhaty nebiä mdeedyhajxy
jiäya'ayhatiän.

Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Tøyhajt højts ja'a Abraham hijty nhaphaty ndeedyhaty. Jaduhn̲ højts njäya'ayhaty nebiä Abraham jecy jiäya'ayhajtiän. Tu'ug højts nDeedy; Dios je'e.

42 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Coo Dios hajxy häxøpy tøyhajt mDeedyhaty, xchójpøch mijts häxøpy yaabä. Jím̲høch tøø ndsooñ maa Diosän; pero yaaĉh nhijnä hädaa yaabä naax̲wiin. Ca'a yhamdsoo jóothøch yaa tøø ngäda'agy. Dióshøch xquiejx.

43 Xiøøbøch yaa nja mädia'agy; cábøch mijts ja'a nmädia'agy xñä'ä cudiunaan̲ä.

44 Ja'a møjcu'ugong hajxy mdeedyhajpy. Jaduhn̲ hajxy mjäya'ayhaty nebiä mdeedy jiäya'ayhatiän. Mänit je'e tiägøøyy jäya'ay-yagho'pä mänaabä naax̲wiin yhawijy tiøø'xta'aguiän. Cabä tiømiädia'agy. Cabä hädaa yaabä naax̲wiin hoy jiäya'ayhaty. Høhn̲daacp je'e; jaduhn̲ ñä'ägä cuhdujthaty. Jaduhn̲ jäya'ayhajxy yaa yajnähixø'øyii ja'a møjcu'uwiinmahñdy.

45 Pero høøĉh, cooĉh mijts ja'a tøyhajt nyajmøødmädia'agy, cábøch nmädia'agy hajxy xmiäbøjcä.

46 Hopiøn̲ä ñajuø'øy cooĉhä pojpä cädieey nga'a møødä. Jaduhn̲ hajxy mnajuó'øwät cooĉhä tøyhajt nmädia'agy.

47 Ja'a Dios ja'a yhuungä, miädóow̲äp je'e ja'a Dios ja'a miädia'agy. Pero mijtsä, caj mijts Dios xyhuunghaty; paadiä Dios miädia'agy hajxy mga'a mädow̲aan̲ä.

48 Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a judíoshajxy:

—Nej, cab jaduhn̲ tiøyyä coo jim̲ mdsooñ Samaria, coo møjcu'ugong tøø xyajtägø'øyä.

49 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Cábøĉhä møjcu'ugong tøø xyajtägø'øy. Nwiin-guhdsähgóøbiøch ja'a nDeedy. Pero cábøch mijts xwyiingudsähgø'øy.

50 Cábøch hamdsoo nmäna'añ cooĉh hajxy xwyi-ingudsähgó'øwät. Ja'a nDéedyhøch jaduhn̲ mänaam̲b. Yajcumädow̲aam̲by je'e pón̲høch haxøøg xñänøøm̲b.

51 Chaads mijts tehm̲ tiøyhajt nnämá'awät, cooĉhä nmädia'agy pøn̲ xmiäbójcät, ni mänaa quia'a hó'ogät.

52 Mänitä judíoshajxy yhadsooyy:

—Hoora sí, tøø højts nnajuø'øy coo møjcu'ugong tøø xya-jtägø'øy. Tøø ja'a Abraham yho'ogy møødä Dios ja'a quiu-gapxyhajxy. Pero miiĉh mänaam̲b coo mmädia'agy pøn̲ xmiäbójcät, ni mänaa quia'a hó'ogät.

53 Nej, maas møc miiĉhä cuhdujt mmøødä quejee ja'a Abraham jecy miødhajty, ja'a hajxy hijty nhaphájtäm ndeedyhájtämbä. Tøø je'e yho'ogy. Jaduhn̲ ja'a Dios ja'a

quiugapxyhajxy tøø yhoˈpä. Pøn̲ tyijy miiči coo jaduhn̲ mniñänømyii.

54 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Cab jaduhn̲ yhahixøˈøy cooči hamdsoo nniguiu-mayóøjät. Pero Dióshøch xquiumaaby, jaˈa tyijy mijts mDioshajpy.

55 Cáhnøch nDeedy hajxy xñajuøøyyä. Pero høøči, nhíx̲yhøch høøči. Cooči nmäná'anät cooči ngaˈa hix̲iä, høhn̲dáˈagäbøch jaduhn̲ nej mijts mhøhn̲daˈaguiän. Pero nhíx̲yhøch høøči. Nmäbójcäbøch jaˈa miädiaˈagy jeˈe.

56 Jaˈa Abraham, jaˈa hajxy jecy nhaphájtäm jaˈa ndeedyhájtämbä, xoon̲daacp jeˈe hijty cooči hänajty xyhixaˈañ mänáajøch hänajty nhidaˈañän hädaa yaabä naax̲wiin. Tøøči jeˈe xjiaanči hix̲y. Mänit jiaanči xoon̲daacy.

57 Mänitä Jesús ñämaayyä jaˈa judíoshajxy:

—Jeˈenä jaduhn̲ mdsaanä. Nej, tøø jaˈa Abraham mhix̲iä.

58 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Chaads mijts tehm̲ tiøyhajt nnämáˈawät, jíiyyämøch hänajty; cahnä Abraham hänajty jiinä.

59 Mänitä tsaa hajxy quionøˈcy; Jesús hajxy hänajty quiuhgaˈadsaam̲by. Pero tøø jaˈa Jesús hänajty ñiguiuˈuči. Mänit piädsøøm̲nä tsajtøgooty.

9

1 Jim̲ä Jesús hänajty ñax̲y. Mänitä wiindspä tuˈug yhijxy. Jaduhn̲ä mähdiøjc ñäˈägä maaxhuunghajty wiinmaˈad.

2 Mänitä Jesús ñämaayyä jaˈa jiamiøødhajxy:

—Wiindsøn̲, tii yøˈøyaˈay wyiinädaˈa coo miaˈadä. Øn̲ä pojpä cädieeyädaˈa tøø tiuñ, yøˈøyaˈayä, tøgä tiaj tieediä.

3 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ni øn̲. Paady yøˈøyaˈay wyiin miaˈadä nebiä Dios jaˈa miäjaa jaduhn̲ quiähxǿˈøgät maa yøˈøyaˈaguiøxpän.

4 Tsøc Diostuun̲g hajxy túun̲äm, jaˈači tøø xquiéx̲iäbä, mäduhñtiä jugyhajt hajxy nmøødhájtäm. Coo hajxy nhóˈcänät, cab hajxy jaduhn̲ mänaa ndúun̲änät.

5 Cooči yaa nhity hädaa yaabä naax̲wiin, nyajcähxǿˈpiøch jäyaˈay piojpä quiädieeyhajxy.

6 Mänitä Jesús ñajtsujøøyy naax̲wiin. Mänitä chujy ya-jmoˈondscojy. Mänitä pyiinøˈcy. Mänitä wiindspä yajwiin-gupiinøøyy jaˈa chujy, jaˈa hänajty tøø mioˈondscójjiäbä.

7 Mänitä Jesús jaˈa wiindspä ñämaayy:

—Nøcx niwyiimbujøø maa jaˈa tsiidaact jaduhn̲ xiøhatiän Siloé —jeˈe jaduhn̲ ñänøøm̲by, Quex̲y.

Mänitä wiindspä hoy jiaanči niwyiimbujyii. Coo wyiimbi-jnä, tøø hänajty wyiindøøˈxøˈnä.

8 Mänitä mähdiøjc yhijxä ja'a miädøjc-hajxy møødä hajxy
hijty yhijxypä coo hänajty xiädø'øñyujwa'añ. Mänitä hajxy
miänaañ:
—Nej, caj jie'e yø'øjä, ja'a hijty naxy xädø'øñyujwaam̲bä
häña'a.
9 Näje'e hajxy hänajty miäna'añ:
—Jaanč je'e yø'ø.
Näje'e hajxy hänajty miäna'añ:
—Ca'a jie'ejä; pero tehm̲ jiaduhn̲ quiähxø'øgy.
Pero ja'a mähdiøjc, hamdsoo hänajty ñiñänømyii:
—Høøč je'e hijty wiinds.
10 Mänitä miäyajtøøw̲a:
—Nejy mwiindøø'xø'cy.
11 Mänit yhadsooyy:
—Jaaya'ay ja'a Jesúshajpä, jaaya'ay ja'a chujy
yajmo'ondscoj. Mänítøch xyajwiingubiinøøyy. Mänítøch
xñämaayy cooč nøcxy nniwyiimbujyii maa ja'a tsiidaact
jaduhn̲ xiøhatiän Siloé. Mänítøch hoy njaanč niwyiimbujyii.
Mänítøch nwiindøø'xø'cy.
12 Mänitä miäyajtóøw̲ägumbä:
—Maa jaaya'ayäda'a.
Mänit yhadsooyy:
—Pämáadädä.
13 Mänitä mähdiøjc yajnøcxä maa ja'a fariseos wyiindu-
umhajxiän, ja'a hänajty tøø wyiindøø'xó'øguiäbä.
14 Poo'xxiøøjooty ja'a Jesús ja'a chujy yajmo'ondscojy, yajwi-
indøø'xø'cy ja'a wiindspä.
15 Mänitä mähdiøjc miäyajtóøw̲ägumbä ja'a fariseoshajxy:
—Nejy mwiindøø'xø'cy.
Mänit yhadsooyy:
—Chujy jaaya'ay yajmo'ondscoj; je'eč je'e xyajwiingu-
biinøøyy. Mänítøch hoy nniwyiimbujyii. Mänítøch nwi-
indøø'xø'nä.
16 Mänitä fariseoshajxy näje'e miänaañ:
—Ca'a yø'øya'ay Dyiosquexiä. Tuum̲b yø'øduhn̲
poo'xxiøøjooty. Cabä cuhdujt miøødä coo jaduhn̲ tiúnät
poo'xxiøøjooty.
Pero näje'e hajxy hänajty miäna'añ:
—Pero nebiä cuboj cugädieejiäya'ay ja'a
hoy-yagjuøøñäjatypä jaduhn̲ ñä'ä yajcähxó'øgät.
Cab hajxy hänajty tu'ugmädia'agy ñibiaadyii.
17 Mänitä mähdiøjc ñämaayyä, ja'a hänajty tøø
wyiindøø'xó'øguiäbä:
—Míičhäts, waam̲b miič mmäna'añ. Nejy yø'øya'ay
mnänøm̲y, ja'a tøø xyaghijxó'øguiäbä.
Mänit yhadsooyy:

—Dios je'e tøø quiexy.

18 Cabä judíoshajxy hänajty miäbøga'añ coo jaaya'ay hijty wyiindsä, coo jaaya'ay hijty tøø wyiindøø'xø'øgy. Paady hajxy miøjyaaxy jaaya'ay tiaj tieedy.

19 Mänit hajxy miäyajtøøwa:

—Nej, mijts ja'a mhuung yø'ø, ja'a hajxy mnänøømbiä coo hijty wiinds tøø miaaxhuunghatiä. Nebiäda'a tøø yhijxø'øgy.

20 Mänitä tiaj tieedyhajxy yhadsooyy:

—Højts nhuung jaanch yø'ø. Wiinds jiaanch maaxhuunghajty.

21 Pero cab højts nnajuø'øy nejy tøø yhijxø'øgy o pøn jaduhn tøø yaghijxø'øgy. Yø'ø hajxy mäyajtøw. Møj yø'øjän. Ween hamdsoo ñägapxy.

22 Paady hajxy jaduhn miänaañ, coo ja'a teedywiindsøn hajxy hänajty chähgø'øy. Tøø ja'a teedywiindsønhajxy hänajty quiojyquiapxyhaty coo hajxy hänajty yajpädsømma'añ tsajtøgooty pøn jaduhn mäna'anaamb cooc Jesús Miesíashaty. Nägooyyä hajxy hänajty yajtøjpädsømma'añ, cab hajxy hänajty yajtøjtägø'øwaannä tsajtøgooty.

23 Paady jaaya'ay tiaj tieedyhajxy miänaañ: "Yø'ø hajxy mäyajtøw. Møj yø'øjän."

24 Mänitä mähdiøjc miøjyáaxägumbä, ja'a hänajty tøø yhijxø'øguiäbä. Mänitä ñämaayyä:

—Højts tøyhajt móoyyäc. Nnajuøøby højts coo Jesús quiuboj quiugädieeyä.

25 Mänit yhadsooyy:

—Cábøch nnajuø'øy pø cuboj pø cugädieey je'e. Pero nnajuøøbiøch cooch tøø nhijxø'øgy, hóyhøch hijty nja wiindsä.

26 Mänit ñämaayyä:

—Nej xyaghijxø'cy.

27 Mänit yhadsooyy:

—Tøøds mijts nja hawáaänäm. Pero cab hajxy mmäbøjcy. Tii hajxy coo mmädowáangombä. Nej, mbanøcxáaäp ja'a miädia'agy hajxypä.

28 Mänit yhojjä ñämaayyä:

—Miich jaduhn mbanócxäp ja'a miädia'agy. Højtsä, Moisés ja'a miädia'agy nbanócxäp.

29 Nnajuøøby højts coo Dios ja'a Moisés miøødmädiaacy jequiän. Pero jaaya'ayä, cab højts nnajuø'øy maa chooñ.

30 Mänitä mähdiøjc yhadsooyy:

—Hoy-yagjuøøñä jaduhn. Cab hajxy mnajuø'øy maa jaaya'ay chooñ, hóyhøch tøø xjia yaghijxø'øgy.

31 Hoy piønä jaduhn ñajuø'øy coo Dios jaduhn quia'a mädoowa ja'a miädia'agy ja'a cuboj ja'a cugädieey. Pero

pøn̲ ja'a Dios jaduhn̲ wiingudsähgøøby, pøn̲ jaduhn̲ cudi-
uum̲b nebiä Dios yhane'emiän, je'e ja'a miädia'agy jaduhn̲
mädóow̲äxäp ja'a Diósäm.
32 Høxtahm̲ds ja'a naax̲wiin yhawijy tiøø'xta'aguiän, ni
mänaa jaduhn̲ quia'a yajmädoyhaty coo jäya'ay yaghijxø'øgyii,
ja'a wiinds tøø miaaxhuunghátiäbä, høxtä jäda'anäbaady.
33 Coo jaaya'ay häxøpy quia'a Diosquex̲iä, cab jaaya'ay cu
yajcähxø'cy hoy-yagjuóøñäbä.
34 Mänitä mähdiøjc yhojjä:
—Nej, xyajnähixø'øwaam̲b højts miiči̇ḧä. Pojpätuum
cädieediuum miiči̇ḧ tøø mmaaxhuunghaty.
Mänitä mähdiøjc je'e yajpädsøøm̲a tsajtøgooty.
35 Mänitä Jesús miädoyhajty coo ja'a mähdiøjc hänajty tøø
yajpädsøm̲yii tsajtøgooty. Mänitä Jesús ja'a mähdiøjc yhøxtaayy.
Mänit jiaanči̇ḧ paaty. Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Nej, mmäbójcäp ja'a miädia'agy, ja'a Dios tøø quiéx̲iäbä.
36 Mänitä mähdiøjc yhadsooyy:
—Wiindsøn̲, pøn̲ jaduhn̲ mnänøøm̲by. Høøči̇ḧ hawáan̲äc
nébiøch ja'a miädia'agy nmäbójcät.
37 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Tøø je'e mhix̲y. Høøči̇ḧ je'e.
38 Mänitä mähdiøjc miänaañ̲:
—Wiindsøn̲, mäbójpøch.
Mänitä Jesús wyiinjijcädaacä, wyiingudsähgøøyyä.
39 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Páadyhøch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naax̲wiin neby
hajxy jaduhn̲ yhijxó'øgät, ja'a hajxy hijpä nebiä wiindspän;
møød neby hajxy jaduhn̲ wyiindsó'øwät, ja'a hajxy hijpä
nebiä hijxpän.
40 Jim̲ä fariseoshajxy hänajty näje'e tiäna'ay maa Jesús
hänajty mädøyyän. Coo hajxy jaduhn̲ miädooyy nebiä Jesús
miänaañ̲än, mänitä Jesús hajxy ñämaayy:
—Nej, mmänaam̲b miiči̇ḧ jaduhn̲ä coo højts jaduhn̲ nhijpä
nebiä wiindspän.
41 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Coo hajxy häxøpy mhity nebiä wiindspän, cabä pojpä
cädieey hajxy häxøpy mhix̲yhaty. Pero coo hajxy jaduhn̲
mmäna'añ coo hajxy mhity nebiä hijxpän, paadiä mbojpä ja'a
mgädieey hajxy xquia'a nähwa'ači̇ḧñä.

10

1 Mänitä Jesús miänáan̲gombä:
—Chaads mijts tehm̲ tiøyhajt nnämá'awät: cabä
mee'tspähajxy jiiby tiägø'øwø'øy maa ja'a meegcuraahaawän.

Wiingtuum hajxy je'e tiägø'øwø'øy maa ja'a curaahaaw
quia'a hitiän.
2 Pero ja'a cumeeg, je'eds jiiby tägø'øwøøby maa ja'a curaa-
haawän.
3 Yajtägøøby ja'a curaagüeendähajpä ja'a cumeeg jiiby curaa-
jooty. Coo hänajty mieegmøjya'axa'añ, mänitä mieeg quiøx̱y
xøøguya'axy. Yo'mädooby ja'a meeg ja'a wyiindsøn̲ hajxy.
Mänitä cumeeg yhøxwoobädsøm̲y.
4 Coo ja'a meeghajxy hänajty tøø piädsøm̲y, mänitä
wyiindsøn̲ hajxy cøjx piadu'ubøcy. Paady hajxy jaduhn̲
piadu'ubøcy coo ja'a wyiindsøn̲ hajxy yo'mädoy.
5 Cabä wiingjäya'ay hajxy pianøcxa'añ. Coo wiingjäya'ay
hajxy yo'mädoy, cøjx hajxy chähgø'øbäyø'øgy.
6 Ja'a Jesús, yajmäbaadyhaam hänajty miädia'agy; pero cabä
miädia'agy hänajty wyiinjuóøyyäxä.
7 Mänitä Jesús miänáan̲gumbä:
—Chaads mijts tehm̲ tøyhajt nnämá'awät: Øøc̈h, jaduhn̲
mäwíinhøch nebiä curaahaawän maa ja'a meeghajxy
tiägø'øwø'øyän.
8 Cáhnøch hänajty nmech, tøø jäya'ayhajxy hänajty may
miech høhn̲daacpä. Jaduhn̲ hajxy ñibiäda'agyii nebiä
Diosquex̱ypän. Jaduhn̲ mäwíinäts hajxy miäbaady nebiä
meegmee'tspän. Pero cabä miädia'agyhajxy miäbøjcäxä.
Jaaya'ayädshajxy jaduhn̲ ca'a mäbøjc, pønjátyhøch nmädia'agy
xmiäbøjcäp. Jaduhn̲ mäwíinäts hajxy je'e miäbaatpä nebiä
meeg mädia'agymiäbøjpän.
9 Ja'a meeghajxy, jii hajxy je'e tiägø'øwø'øy maa
ja'a curaahaawän. Høøc̈h, jaduhn̲ mäwíinhøch nebiä
curaahaawän. Pón̲høch ja'a nmädia'agy xmiäbójcäp, je'ec̈h
ngüeendähadaam̲by.
10 'Ja'a hajxy jäya'awyiinhøhm̲bä, Diosmädiá'aguiäc tyijy ha-
jxy je'e yajwa'xyp. Yhamdsoo copcooty ja'a mädia'agy hajxy
hänajty yajpädsøm̲y. Pero høøc̈h, páadyhøch tøø ngäda'agy
hädaa yaabä naax̱wiin nebiä jäya'ayhajxy jaduhn̲ jim̲ ñócxät
tsajpootyp, neby hajxy jaduhn̲ jim̲ yhídät cøjxta'axiøø.
11 Ja'a cumeeg, cwieendähajpy ja'a mieeg je'e. Jaduhn̲
mäwíinhøch je'e, ngüeendähadáam̲biøch ja'ac̈h nmädia'agy ha-
jxy xmiäbójcäbä. Jaaya'ay ja'a meeg jaanc̈h tehm̲ chojpä,
høxtä ñähho'tú'udäp ja'a mieeg.
12-13 Ja'a moonsähajxy, cabä meeg hajxy tu'joot
cwieendähaty. Paady hajxy je'e tu'joot quia'a cueendähaty,
coo hajxy je'e quia'a yhamdsoo je'ejä. Mäjuy hajxy je'e
jia cuduñ̲. Coo ja'a pahuc miech meegtsu'tspä, mänitä
moonsähajxy piäyø'øgy. Mänitä meeg mähdiøjc-hajxy ñä'ägä
mac̈hii. Mänit hajxy chähgø'øbäyø'øgy.

14-15 ’Pero høøc̈h, jaduhn̲ mäwíinhøch nebiä jäya'ay meeg hajxy jaanc̈h tehm̲ chojpän. Xyhix̲yhájpøch ja'a nDeedy, y nhix̲yhájpiøch je'ebä. Jaanä jaduhn̲ds je'e, jaanä nhix̲yhájpiøch pønjátyhøch nmädia'agy hajxy xmiäbøjcäp. Nnähho'tu'udáam̲biøch hajxy je'e.

16 Jaanä xmiäbøgáan̲äbøch ja'a nmädia'agy hajxy, ja'a jäya'ayhajxy tsänaabiä wiinghagajpt. Tu'ugmädia'agy hajxy yhida'añ møød hädaa jäya'ayhajxy yaabä. Tu'cuhdújthøch ja'a nmädia'agy hajxy xmiäbøgaan̲ä nägøx̲iä.

17 ’Páadyhøch ja'a nDeedy xchocy cooc̈h jaduhn̲ nmäna'añ cooc̈h häna'c ween xyagho'ogy nébiøch jaduhn̲ njujypiøgät jadähooc.

18 Høøc̈h, hamdsooc̈h nmäna'añ cooc̈hä jäya'ay xyaghó'ogät. Cooc̈h häxøpy nga'a mänaam̲bä, cábøc̈hä jäya'ay häxøpy xyagho'oga'añ. Nmøødhøch cuhdujt cooc̈h nhó'ogät; y nmøødhøch cuhdujt cooc̈h njujypiøgät jadähooc. Páadyhøch ja'a nDeedy tøø xwyiinguex̲y cooc̈h nhó'ogät, cooc̈h njujypiøgät.

19 Coo Jesús jaduhn̲ miädiaacy, paadiä judíoshajxy tu'ugmädia'agy quia'a nibiaatä.

20 Mänit hajxy nämay miänaañ̲:

—Møjcu'uda'a miøød. Cuhmäñøøbiäda'a jaduhn̲. Tii yø'ø miädia'agy hajxy coo mmädow̲aan̲ä.

21 Mänit hajxy näje'e miänaañ̲:

—Cabä møjcu'umøødpä jaduhn̲ miädiá'agät. Cabä møjcu'u ja'a wiindspä jaduhn̲ yaghijxǿ'øgät.

22 Jájtäbä xøø hänajty jim̲ Jerusalén, ja'a xøhajpä ja'a Dedicación. Tøøchpojjooty hänajty.

23 Jiibiä Jesús hänajty wiädity tsajtøgooty, jiiby maa ja'a tøjwiingän, ja'a xøhajpä Salomón.

24 Mänitä judíoshajxy jim̲ yhamugøøyy maa Jesús hänajty wiäditiän. Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Mänaa højts xyhawaan̲aan̲ä pø tøyhajt mMesíashaty.

25 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøøds mijts nja hawáan̲äm, pero cab hajxy mmäbøjcy. Cooc̈h jaduhn̲ ngudiuñ̲ nébiøch ja'a nDeedy tøø xyhane'emiän, cähxǿ'pøch jaduhn̲ cooc̈h nGristohaty.

26 Pero, cooc̈h mijts ja'a nmädia'agy hajxy xquia'a panøcxä, páadyhøch ja'a nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøgaan̲ä.

27 Nhix̲yhájpiøch pón̲høch ja'a nmädia'agy xmiäbøjcäp; je'ec̈h ja'a nmädia'agy xpianǿcxäp.

28 Nyajnøcxáam̲biøch hajxy jim̲ tsajpootyp. Jim̲ hajxy yhida'añ cøjxta'axiøø. Cábøch hajxy je'e pøn̲ xpiøjcät.

29 Miøødhøch ja'a nDeedy ja'a mäjaa. Cabä pøn̲ ja'a mäjaa jaduhn̲ miøødä nébiøch ja'a nDeedy miøødän. Ja'a nDéedyhøch

jaduhn̲ tøø miänaˈañ cooc̆h jaayaˈay jaˈa nmädiaˈagy hajxy xmiäbøjcät. Cábøch jaˈa nDeedy jaayaˈayhajxy mänaa piøgáan̲axä.

30 Høøc̆h møødhøch jaˈa nDeedy, tuˈugmädiaˈagy højts nhity.

31 Mänitä judíoshajxy tiägøøguiombä tsaagonøˈpä. Jesús hajxy hänajty quiaˈadsaam̲by.

32 Mänitä Jesús jaˈa judíos ñämaayy:

—Madiúˈujøch jaˈa hoybä tøø ngudiuñ̲ nébiøch jaˈa nDeedy tøø xyhaneˈemiän. Tiiguióxpøch mijts coo xquiaˈadsaˈañ.

33 Mänit hajxy yhadsooyy:

—Paady højts miic̆h ngaˈadsaˈañ coo Dios haxøøg mnänøm̲y, coo mnibiädaˈagyii nebiä Diosän; caˈa jieˈeguiøxpä coo hodiuun̲g jaduhn̲ tøø mduñ̲.

34 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jiiby jaduhn̲ myiñ̲ maa mijts mguhdujtän coo Dios jaduhn̲ miänaañ̲: “Mdioshajp hajxy.”

35 Tøyhajt jaˈa Diosmädiaˈagy jaduhn̲ ñäˈägädä mädiaˈagy. Jaduhn̲ miänaˈañ cooc hajxy jaduhn̲ dyioshaty, jaˈa jäyaˈayhajxy tøø wyiingpóquiäbä jaˈa Diosmädiaˈagy.

36 Hoora, Dióshøch tøø xquiunuuˈxy tøø xpiädaˈagy. Yaac̆h tøø xquiex̲y hädaa yaabä naax̲wiin. Cábøch Dios tøø nwiingapxpety cooc̆h nmänaañ̲ cooc̆hä Dios xyHuunghaty. Tøyhájthøch jaduhn̲ xyHuunghaty.

37 Cooc̆h häxøpy ngaˈa tuñ̲ nébiøch jaˈa nDeedy tiuñ̲än, cábøc̆hä nmädiaˈagy hajxy häxøpy xmiäbøjcä.

38 Pero jaanc̆h túum̲bøch jaduhn̲. Mmäbøgäp hajxy jaduhn̲ cooc̆hä Dios tøø xquiex̲y, hóyhøc̆hä nmädiaˈagy hajxy xquiaˈa ja mäbøjcä. Jaduhn̲ds hajxy mnajuóøñät coo højts tuˈugjäyaˈay nhity møødhøc̆hä nDeedy.

39 Mänitä Jesús jia madsáan̲ägumbä. Pero cabä ñäˈä yajmajch.

40 Mänitä miøjnøønájxcumbä jaˈa Jordángpä møjnøøbä maa jaˈa Juan miäyajnäbejtsohñ̲än.

41 Mänitä Jesús hajxy ñämejch nämay. Mänit hajxy miänaañ̲:

—Cabä Juan jaˈa hoy-yagjuøøñäbäjaty ñäˈä yajcähxøˈcy. Pero tøyhajt jaduhn̲ cøx̲iä nebiä Juan yøˈøyaˈay tøø ñägapxiän.

42 Mänitä Jesús jaˈa miädiaˈagy hajxy jim̲ miäbøjcä nämay.

11

1 Tuˈug jäyaˈay hänajty xiøhaty Lázaro. Tøø hänajty piaˈambety. Jim̲ hänajty chänaˈay Betania møødä piuhdoˈoxyhajxy, jaˈa María møødä Marta.

2 Cahnä hänajty yhabaady mänaa María jaˈa Jesús jaˈa perfume hänajty yajtecytiaˈxøˈøwaˈañ, mänaa María jaˈa Jesús hänajty tiecymieˈexaˈañ jaˈa quiuhwaayhaam.

3 Coo Lázaro hänajty tøø pia'ambety, mänitä piuhdo'oxy ja'a
capxy hajxy quiejxy maa Jesúsän coogä Lázaro tøø pia'ambety.
Jesús ja'a miägu'ughajpä hänajty je'e.
4 Coo Jesús ja'a mädia'agy jaduhn̲ miädooyy, mänit miänaañ̲:
—Cabä mähdiøjc tiehm̲ yho'oga'añ. Paady tøø pia'ambety
neby jaduhn̲ quiähxǿ'øgät coo Dios miøjjä jiaanc̆hä, neby
jaduhn̲ quiähxǿ'øgät cooc̆h nmøjjä njaanc̆hä. Dióshøch xyHu-
unghajp.
5 Hoy ja'a Jesús hänajty jia jaanc̆h tehm̲ miøødnijiootpaadyii
ja'a Lázarohajxy,
6 mejtsxøø jim̲ jiaag hijty maa hänajty ñä'ägä hitiän.
7 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:
—Jam̲ds hajxy jadähooc Judea.
8 Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:
—Wiindsøn̲, cahnä jiegø'øy mänaa ja'a judíoshajxy xjia
cuhga'adsa'añän. Tii jim̲ coo mnøcxtägatsa'añ.
9-10 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Ja'a Diostuun̲g hajxy tuum̲bä, coo ja'a tiuun̲ghajxy je'e
quia'a mayñä, cahnä hajxy je'e yho'oga'añ. Jaduhn̲ mäwíinäts
hajxy je'e nebiä xøømbä tiu'uyo'oyän. Cab hajxy je'e quiuh-
nepy. Hoy hajxy je'e yhix̲y.
11 Mänitä miänáan̲gombä:
—Tøø højts nmägu'ughajpä Lázaro miaahó'cäm.
Nøcxáam̲bøch cham̲ nyuxa'añ.
12 Mänitä jiamiøødhajxy miänaañ̲:
—Pero, wiindsøn̲, pø nä'ä maaho'c jaduhn̲,
møcpøjtägatsaam̲bäda'a jaduhn̲, cabä.
13 Coo Jesús jaduhn̲ miänaañ̲ cooc Lázaro miaaho'cy,
jaduhn̲ hänajty miäna'anaañ̲ cooc tøø yho'ogy. Pero cabä
jiamiøødhajxy jaduhn̲ wyiinjuøøyy coo Lázaro tøø yho'ogy.
Jaduhn̲ hajxy wyiinjuøøyy coo tøø miaaho'ogy.
14 Mänitä Jesús howyiinjuøøñä tiehm̲ ñägapxnä:
—Tøø ja'a Lázaro yho'ogy.
15 Xoon̲dáacpøch jaduhn̲ cooc̆h hänajty nga'a jim̲ä. Coo
hajxy jaduhn̲ mhixa'añ nébiøch nduna'añän, mänítøch mijts
ja'a nmädia'agy xmiaas mäbøgaan̲ä. Páadyhøch jaduhn̲ nx-
oon̲da'agy. Jam̲ds hajxy jim̲ maa Lázarän.
16 Tu'ugä Jesús ja'a jiamiøød hänajty xiøhaty Tomás, ja'a
hajxy hänajty ñänøøm̲biä hametsc-huung. Mänitä Tomás
ñämaayy ja'a jiamiøødhajxy:
—Jam̲xä Jesús hajxy møødhó'cäm.
17 Coo hajxy jim̲ miejch Betania, mänitä Jesús yhawáan̲äxä
coo ja'a Lázaro hänajty jiiby tøø yhity mädaax̲xøø jutjooty maa
cabäsaantän.

18 Mäwiingóṉ Betania hänajty jiṃ Jerusalén. Jaduhṉda'a
jiäguеṃa, mejtskilómetro ja cupcäda'a.
19 Nämay ja'a judíoshajxy hänajty tøø ñämech ja'a Marta
møødä María. Capxmøcpøgáaṉäp hajxy hänajty coo ja'a pi-
uhya'ayhajxy hänajty tøø yho'ogy.
20 Coo ja'a Marta jaduhṉ miädoyhajty coo Jesús hänajty
miäwiingoñ, mänit hoy jiøjcubaadø'øy. Pero María, jiiby
miähmøøyy maa ja'a tiøgootyhajxiän.
21 Mänitä Marta ja'a Jesús ñämaayy:
—Wiindsøṉ, coo häxøpy myaajä, cábøc̈hä nbuhya'ay häxøpy
tøø yho'ogy.
22 Nnajuóøbiøch jaduhṉ, hoytyiijä Dios mmäyujwá'anät,
xmió'owäp je'e.
23 Mänitä Jesús ja'a Marta ñämaayy:
—Jujypiøgaaṃbä mbuhya'ay.
24 Mänitä Marta miänaañ:
—Nnajuóøbiøch coo jiujypiøga'añ coo ja'a naaẋwiimbä
hänajty wyiimbida'añ, coo hajxy nägøẋiä njujypiøgáaṉäm.
25-26 Mänitä Jesús miänaañ:
—Nyagjujypiøgáaṃbiøch hajxy je'e pønjátyhøch ja'a
nmädia'agy xmiäbøjcäp. Nyajnøcxáaṃbiøch hajxy je'e jiṃ
tsajpootyp, hoy hajxy hänajty jia jujcyñä, hoy hajxy hänajty
tøø jia ho'ogy. Nejy, mmäbøjpy jaduhṉä.
27 Mänitä Marta miänaañ:
—Wiindsøṉ, nmäbøjpiøch coo miic̈h ja'a Dios xyHuunghaty,
coo mMesíashaty, coo miic̈h ja'a Dios tøø xquieẋy hädaa yaabä
naaẋwiin.
28 Mänitä Marta ja'a piuhdo'oxy hamee'ch hoy ñäma'ay:
—Tøø ja'a nWiindsøṉhájtäm miéjtsäm. Miic̈h xyajtøøb.
29 Coo ja'a María miädooyy, mänitiä tiänaayyø'cy. Mänitä
María ja'a Jesús ñänøcxy.
30 Jiṃä Jesús hänajty tøø miähmø'øy maa ja'a Marta hänajty
hoy tøø miøødmädia'aguiän. Cahnä Jesús hänajty quia-
jptägø'øy.
31 Ja'a judíoshajxy hänajty jiiby maa ja'a María
tiøgootyhajxiän, coo hajxy yhijxy coo María tiänaayyø'cy, coo
tiøjpädsøøṃy, mänitä María hajxy piadøjpädsøøṃy. Jiṃ tyijy
María hänajty ñøcxy cabäsaantä jøøbiä xuu'tspä.
32 Coo ja'a María jiṃ miejch maa ja'a Jesús hänajty tøø
miähmø'øyän, mänitä Jesús yhijxy. Mänitä María ja'a Jesús
wyiinjijcädaacy. Mänitä María miänaañ:
—Wiindsøṉ, coo miic̈h häxøpy myaajä, cábøc̈hä nbuhya'ay
häxøpy tøø yho'ogy.

33 Coo Jesús jaduhn̲ yhijxy coo María hänajty jiø'øy møødä
judíoshajxy, ja'a hänajty tøø piameč̇híijäbä, mänitä Jesús
jiootmabiøjcy.
34 Mänit miänaañ̲:
—Maa hajxy tøø myajnaax̲tägø'øy.
Mänitä Jesús ñämaayyä:
—Wiindsøn̲, jam̲ nyajnähixø'øy.
35 Mänitä Jesús jiøøyy.
36 Mänitä judíoshajxy miänaañ̲:
—Høxtahm̲ds jiø'øy coo Lázaro hijty jiaanč̇h tehm̲
miøødnijiootpaadyii.
37 Mänit hajxy näje'e miänaañ̲:
—Tisän yø'øya'ay ja'a Lázaro coo quia'a yajmøcpøjcy. Tøø
yø'øya'ay ja'a wiindspä yaghijxø'øgy, túhm̲äts.
38 Mänitä Jesús jiootmabiøjcombä. Mänit jim̲ ñøcxy maa ja'a
naax̲jutän maa ja'a Lázaro hänajty tøø ñaax̲tägø'øyän. Jim̲ä tsaa
ja'a jut hänajty yhadäguec-haty.
39 Mänitä Jesús ñämaayy ja'a hajxy hänajty jim̲ tänaabiä juth-
aguum:
—Hadäguejtu'ud yø'ø jut hajxy.
Jim̲ä cuhäyohnd hänajty tiänaabiä, ja'a Martahajpä. Mänitä
Marta ja'a Jesús ñämaayy:
—Wiindsøn, pero mädaax̲xøø jiiby tøø yhity jutjooty.
Haxøøgxuu'päda'a yø'øjän.
40 Mänitä Jesús ja'a Marta ñämaayy:
—Tøøč̇h miič̇h nhawáan̲äm, coo mmäbøgät, mänit mhíxät
coo Dios miøjjä jiaanč̇hä.
41 Mänitä jut hajxy jiaanč̇h yhadäguejtuuty. Mänitä Jesús
chajhee'py. Mänit miänaañ̲:
—Teedy, Dioscujú'uyäp cooč̇h miič̇h ja'a nmädia'agy tøø
xmiädoow̲a.
42 Nnajuøøbiøch jaduhn̲ cooč̇h miič̇h ja'a nmädia'agy
hoymiänaajä xmiädoow̲a. Páadyhøch miič̇h tøø nnäma'ay
“Dioscujú'uyäp” neby hajxy miäbøgät cooč̇h miič̇h tøø
xquiex̲y, yø'øya'ayhajxy xii tänaabiä.
43 Mänitä Jesús møc yaax̲y:
—¡Lázaro, pädsøm̲äts!
44 Mänitä Lázaro jiaanč̇h pädsøøm̲y, ja'a hänajty tøø
yhó'oguiäbä. Nähbity nähmoch piädsøøm̲y. Mänitä Jesús
ñämaayy ja'a hajxy hänajty jim̲ tänaabiä:
—Nähbijtu'ud yø'ø hajxy. Ween ñøcxy maa ja'a tiøjcän.
Mänitä Lázaro hajxy jiaanč̇h nähbijtuuty. Mänit ñøcxy maa
ja'a tiøjcän.
45 Mänitä Jesús ja'a miädia'agy miäbøjcäxä nämay ja'a
judíoshajxy, ja'a María hajxy hänajty tøø miødhítiäbä maa ja'a

tiøjc-hajxiän, ja'a hajxy hänajty tøø yhíx̱iäbä coo ja'a Jesús ja'a ho'ogyjiäya'ay yagjujypiøjcy.

46 Pero cab judíos hajxy näje'e miäbøjcy. Paady ja'a fariseos hajxy hoy yhawaan̲ä nebiä Jesús hänajty tøø tiuñ̲.

47 Mänitä teedywiindsøn̲hajxy yhamugøøyy møødä fariseoshajxy møødä tuun̲gmøødpähajxy. Mänit hajxy ñiñämaayyä:

—Neby hajxy nwiinmahñdyhájtämät. Madiu'u jaaya'ay ja'a hoy-yagjuøøñäbäjaty tøø yajcähxø'øgy.

48 Coo hajxy nga'a májtsämät, mänitä miädia'agy miäbøgáan̲äxä nägøx̱iä. Minaam̲bä romano jäya'ayhajxy ja'a møjcuhdujtmøødpä. Mänitä ndsajtøjc hajxy xyajma'adáan̲äm. Mänitä nguhdujt hajxy xpiøgáan̲äm.

49 Caifás ja'a teedywiindsón̲ hänajty xiøhaty ja'a møjcuhdujtmøødpä. Mänit miänaañ̲:

—Cab hajxy tii mjaty mnajuø'øy.

50 Cab hajxy mwiinjuø'øy coo maas hoy hit jaduhn̲ coo ja'a cu'ug tu'jäya'ay xñähho'túutämät. Cab hajxy jaduhn̲ nägøx̱iä nguhdägóoyyämät.

51 Ca'a Quiaifás ja'a yhamdsoo wiinmahñdy jaduhn̲. Pero coo hänajty tiuñ̲ teedywiindsón̲ møjcuhdujtmøødpä, paadiä Dios ja'a Caifás jaduhn̲ yajnägapxy coo ja'a Jesús ja'a judíos hänajty ñähho'tu'uda'añ,

52 møød hajxy nägøx̱iä, ja'a Dios hänajty tøø wyiimbíyyäbä, ja'a wiinghagajptjatypä.

53 Mänitä møjcuhdujtmøødpähajxy quiojyquiapxyhajty coo Jesús hajxy hänajty yagho'oga'añ.

54 Paadiä Jesús hänajty jim̲ quia'a wäditaan̲nä mayjiäya'ayhagujc maa ja'a Israelpähajxiän. Mänitä Jesúshajxy jim̲ chohñ̲ jim̲ Judea, ñøcxy hajxy jim̲ maa ja'a cajpt jaduhn̲ xiøhatiän Efraín. Jim̲ä Jesúshajxy miähmøøyy møødä jiamiøødhajxy. Mäwiingón̲ ja'a cajpt hänajty tø'ødsnähgäp.

55 Habaadáan̲näp ja'a pascuaxøø hänajty, ja'a judíoshajxy yagjájtäbä. Nämay hajxy jim̲ ñøcxy xøøhajpä jim̲ Jerusalén, ja'a hajxy jim̲ tsohm̲bä maa ja'a cajpthuungän. Cahnä xøø hänajty jim̲ chohn̲da'agy coo hajxy jim̲ quioo'ty. Jayøjp hajxy hänajty yhuuc tsi'iwa'añ. Jadúhn̲äc tyijy hajxy hänajty ñähwa'adsa'añ ja'a piojpä quiädieey.

56 Jiibiä Israelpäjäya'ay ja'a Jesús hajxy hänajty yajcopcø'øy tsajtøgooty. Jiiby hajxy hänajty ñimiäyajtøyii:

—Nej, cabä Jesúsäda'a miedsa'añ xøøhájpäjä.

57 Tøø ja'a teedywiindsøn̲hajxy hänajty yhane'emy møødä fariseoshajxy, coo Jesús pøn̲ yhíxät, mänit hajxy ñägápxät, nebiä Jesús hajxy jaduhn̲ miádsät.

12

1 Ja tädujxøø ja'a pascuaxøø hänajty quia'a habaady. Mänitä
Jesús jim̱ ñøcxy Betania, maa Lázaro hänajty chäna'ayän, ja'a
Jesús hänajty tøø yagjujypióquiäbä coo hänajty tøø yho'ogy.
2 Nämayyä jäya'ayhajxy jiiby yhamugøøyy tsuugaabiä ja'a
Jesúscøxpä. Ja'a Marta hänajty tex̱yhabøgøøby. Jiibiä Lázaro
ja'a Jesús hänajty miøødtsuugay tøgooty.
3 Mänitä María ja'a perfume quioṉmejch cuplitro. Haagä
nardopøjy ja'a perfume hänajty ja'a tsow̱jatypä. Mänitä
María ja'a Jesús yajtecytia'xøøyy ja'a perfume. Mänitä María
ja'a Jesús tiecymieex̱y quiuhwaayhaam. Mänitä perfume
tiägøøyy pu'xø'pä tøgooty.
4 Jiibiä Judas hänajty, ja'a Simón Iscariote yhuung. Jesús ja'a
jiamiøød hänajty je'ebä. Je'edsä Jesús hänajty yegaam̱b coo
hänajty yajcø'ødägø'øwa'añii maa ja'a soldadohajxiän. Mänitä
Judas miänaaṉ̃:
5 —Maas hoy hijty coo yø'ø perfume cu ndóo'cäm nebiä
häyoobädøjc ja'a xädø'øñ cu nnä'ä móoyyäm.
6 Pero cabä Judas ja'a häyoobädøjc hänajty ñä'ägädä näxuuc̆h.
Je'e ja'a xädø'øñ hänajty yajcoṉwädíjtäp. Pero hamdsoo
hänajty wyi'i yajpädsøm̱y. Paady jaduhṉ miänaaṉ̃ coo ja'a
perfume hajxy cu tioo'cy nebiä xädø'øñ jaduhṉ miéedsät.
7 Mänitä Jesús ja'a Judas ñämaayy:
—Ween yø'ø to'oxiøjc yhity. Ca'a waam̱b mnäma'ay. Ween
yø'ø perfume yaghity høxtä cóonøch nhó'ogät. Mänítøch yø'ø
perfume xyajnähjáaxät.
8 Hoymiänaajä mijts ja'a häyoobädøjc xmiøødhida'añ. Pero
høøc̆h, cábøch mijts hajxy jejcy nmøødhida'añ.
9 Nämayyä Israelpä jäya'ayhajxy miädoyhajty coogä Jesús
hänajty jim̱ tøø miech Betania. Mänitä Jesús hajxy hoy yhix̱y
møødä Lázaro, ja'a Jesús hänajty tøø yagjujypióquiäbä.
10-11 Coo Jesús ja'a Lázaro hänajty tøø yagjujypiøcy, paadiä Is-
raelpä jäya'ay ja'a Jesús hajxy hänajty tøø piadu'ubøcy nämay.
Y paadiä Jesús ja'a miädia'agy hajxy hänajty tøø miäbøjcäxä
nämay. Coo ja'a teedywiindsøṉ ja'a miädia'agyhajxy hänajty
quia'a jaty panócxäxä, paady hajxy quiojyquiapxytiuuṉ̃ coo
ja'a Lázaro hajxy ween yagho'ogy nebiä Jesús hajxy hänajty
yagho'oga'añän.
12 Nämayyä jäya'ayhajxy hänajty jim̱ tøø miech Jerusalén
pascuaxøøhajpä. Cujaboom hajxy miädoyhajty coo ja'a Jesús
hänajty miedsa'añ cajptooty.
13 Mänitä xi'iwhaay hajxy hoy piux̱y. Mänitä Jesús hajxy hoy
jiøjcubaadø'øy xi'iwhaaguiap. Yáax̱äp ja'a Jesús hajxy hänajty
ñänøcxy:

—¡Viva Jesús! Tsøc yø'øya'ay hajxy wiingudsähgóøyyäm, yø'ø Dios tøø quiéxiäbä. Paadiä Dios tøø quiexy coo hajxy ngobiernähájtämät, højts ja'a Israelpäjäya'ayhájtäm.

14 Mänitä Jesús ja'a burrohuung tu'ug piaaty. Mänit yajpejty. Jaduhn jiiby myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:

15 Ca'a hajxy mdsähgø'øy, mijts jim tsänaabiä Jerusalén.

Huug hix hajxy, xiidsä mgobiernähajxy piety burrohuungnähgøxp.

16 Cabä Jesús ja'a jiamiøødhajxy hänajty ñajuø'øy pøn jaduhn ñänøømby coo miedsa'añ burrohuungnähgøxp, ja'a Dios quiexaambiä. Pero cujecy, coo Jesús hänajty tøø jiujypiøjnä, coo hänajty tøø ñøcxnä tsajpootyp, mänitä jiamiøødhajxy jiahmiejtstaacnä coo jaduhn jiaanč miñ cujaay ja'a Jesúscøxpä y coo Jesús hajxy hänajty tøø piuhbety.

17 Mädiaacp hajxy hänajty neby hajxy hänajty jim tøø yhixy mänaa Jesús ja'a Lázaro jiiby yhøxyaaxpädsømiän tsaajutjooty. Ja'a hajxy hänajty tøø quia'a yhíxiäbä, je'eds hajxy hänajty miøødmädiaacypy.

18 Coo jaduhn yajmädoyhajty nebiä Jesús ja'a Lázaro hänajty tøø yagjujypiøquiän, paadiä Jesús hajxy hänajty nøcxy jiøjcubaadø'øy mayjiäya'ay.

19 Mänitä fariseoshajxy ñiñämaayyä:

—Nejy yø'øya'ay ndúunämät coo jaduhn piawädityii nägøxiä.

20 Tøø ja'a ca'a Israelpähajpähajxy hänajty näje'e quioo'pä xøøhajpä. Dioswiingudsähgøøbiä hajxy hänajty tøø quioody.

21 Mänitä Felipe hajxy hoy ñämech. Betsaida Felipe hänajty chooñ jim Galileanaaxooty. Mänitä Felipe ñämaayyä:

—Tsäguhm, maa ja'a Jesús. Je'eds højts nja møødmädia'agaan.

22 Mänitä Felipe ja'a Andrés hoy yhawaanä coogä Jesús hajxy hänajty hoy tøø jia møødmädia'aga'añ. Mänitä Felipe ja'a Jesús hajxy hoy yhawaandägajtsä møødä Andrés.

23 Mänitä Jesús miänaañ:

—Tøø yhabaady cooč nhó'ogät. Páadyhøch Dios tøø xquiexy.

24 Chaads mijts tehm tiøyhajt nnämá'awät, coo jäya'ay ja'a trigo hajxy ñi'iby, mänitä tøømd tyictspädsømy yhaabiädsømy. Coo jaduhn tyictspädsømät yhaabiädsømät, mänit hoy tiägøøñä yee'pä. Mayø'øb ja'a trigo jaduhn. Pero coo quia'a tictspädsømät quia'a haabiädsømät, jaduhyyä piú'udsät. Cabä miúxät. Cabä trigo miayø'øwät.

25 Pønjátyhøčhä nmädia'agy xquia'a mäbøgáaněäp, cab hajxy jim ñócxät tsajpootyp. Páadyhøčhä nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøgaanä coo hajxy chähgø'øy coo hajxy

yagho'oga'añii. Pønjátyhøčhä nmädia'agy xmiäbøjcäp, je'eds hajxy jim̱ nøcxaam̱b tsajpootyp, hoy hajxy jia yagho'ogyii ja'a høøčhcøxpä.

26 Pø xWyiindsøṉhadáam̱bøch hajxy je'e, wéenhøčhä nmädia'agy hajxy xpianøcxä. Nwow̱hídäbøch hajxy je'e. NDéedyhøch päda'agaam̱b coo hajxy wyiingudsähgø'øwøød wiingjäya'aybä.

27 'Jootmayhájpøch cham̱. Cab jaduhṉ yhahixø'øy cooč̈hä nDeedy nnämá'awät ween xyajtso'ogy cooč̈h hänajty yaa nho'oga'añ hädaa yaabä naax̱wiin. Páadyhøch yaa tøø ngäda'agy cooč̈h yaa nhó'ogät.

28 Teedy, yajcähxø'øg ja'a mmäjaa.

Mänitä Dios jim̱ yhadsooyy tsajpootyp:

—Tøøč̈h tähooc nyajcähxø'øgy. Nyajcähxø'øgáam̱biøch jadähooc.

29 Ja'a hajxy hänajty jim̱ tänaabiä nämay maa ja'a Jesús ja'a wyiinduumän, jia mädoow̱ hajxy, pero cab hajxy wyiinjuøøyy. Näje'e hajxy miänaaṉ̃ cooc tyijy hänee yaax̱y. Näje'e hajxy miänaaṉ̃ cooc tyijy ja'a Dios ja'a mioonsä jim̱ tsajpootyp tu'ug quiapxy.

30 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:

—Ca'a yhøøč̈hcøxpä ja'a Dios jaduhṉ miänaaṉ̃. Paady jaduhṉ miänaaṉ̃ nej mijts mnajuø'øwät cooč̈h jaduhṉ xmiägapxy.

31 Cooč̈h nhó'ogät, cábøch ja'a møjcu'ugong nyajmäjäda'aga'añ, jaaya'ay hanehm̱bä hädaa yaabä naax̱wiin. Dios jaduhṉ mänaam̱b coo hajxy ween yajcumädoy, ja'a høøč̈hä nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøjcäbä.

32 Høøč̈h, cooč̈h nyajmøjpahbédät cruzcøxp, mäníthøčhä nmädia'agy hajxy xmiäbøgaaṉä, ja'a hajxy tsänaabiä wiinduhm̱yhagajpt.

33 Paadiä Jesús jaduhṉ miänaaṉ̃, neby hajxy ñajuø'øwät neby hänajty yagho'oga'añii.

34 Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Jiiby jaduhṉ myiṉ̃ maa højts nguhdujtän coo jaaya'ay hänajty yhane'ema'añ mayjiomøjt, ja'a Dios quiexaam̱biä, ja'a højts nhahijxypä. Pero miič̈h jaduhṉ mänaam̱b coo tsipcøxp ja'a Diosquex̱ypä yajmøjpahbeda'añ cruzcøxp. Øøṉ miič̈h jaduhṉ mnänøøm̱by ja'a Diosquex̱ypä.

35-36 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:

—Cábøch mijts hajxy jejcy nmøødhida'añ. Jaduhṉ mäwíinhøch mijts ngudøø'xy nebiä jøønän. Mäbøjcägøch ja'a nmädia'agy hajxy, mädúhṉ̃tiøch hädaa yaabä naax̱wiin nhídät, nébyhøch mijts jaduhṉ hoy xpianøcxät, neby hajxy mga'a hídät hagoodstuum. Øøṉ hajxy jaduhṉ hijp hagoodstuum,

tägodiuum hajxy ñä'ägädä hity. Høøčh, nøcxáaṉnäbøch. Cábøch ja'a nmädia'agy hajxy xmiädow̱áaṉänä.

Coo ja'a Jesús jaduhṉ miädiaacpädøøyy, mänitä tiu'ubøjnä. Mänit ñiguiu'tsä.

37 Cabä Jesús ja'a miädia'agy hänajty miäbøgáaṉäxä, hoy hänajty madiu'u hoy-yagjuøøñäjaty tøø jia yajcähxø'øgy.

38 Paady hajxy hänajty quia'a mäbøga'añ nebiä profeta Isaías ja'a miädia'agy jaduhṉ tiøjiádät, nebiä jecy quiujahyyän: Dios, cab højts ja'a nmädia'agy pøṉ tøø xmiäbøjcä.

Tøø ja'a mmäjaa mja yajcähxø'øgy, pero cab hajxy tøø xmiøjpäda'agy.

39 Cabä Jesús ja'a miädia'agy miäbøgáaṉäxä nebiä Isaías wiingtuum quiujahyyän:

40 Tøø ja'a Dios miäna'añ:

Tøøčhä quiopc-hajxy nyajxejxä nébyhøčhä nmädia'agy hajxy xquia'a wiinjuóøyyät,

nebiä yhaxøøgwiinmahñdy hajxy quia'a najtshixó'øwät.

Cábøch ja'a piojpä quiädieey hajxy nyajnähwáatsät.

41 Jaduhṉä Isaías jecy quiujahy nebiä Isaías ja'a Jesús hänajty tøø yhix̱iän tsajpootyp. Cahnä Jesús hänajty yaa quiäda'agy hädaa yaabä naax̱wiin.

42 Siémpräm ja'a Israelpä jäya'ay ja'a Jesús ja'a miädia'agy hajxy miäbøjcä, møødä copc-hajpähajxy nämay. Pero hamee'ch hajxy miäbøjcy. Cabä Jesús hajxy hänajty quiapxpaady mayjiäya'ayhagujc. Tsähgøøby hajxy hänajty coo hajxy yajpädsøm̱møød maa ja'a chajtøjc-hajxiän ja'a fariseoshajxy.

43 Ja'a judíoshajxy, cab hajxy chocy coo hajxy quiumayøød ja'a Dios. Je'e hajxy chojpy coo hajxy ween wyiingudsähgø'øyii ja'a cu'ug.

44 Mänitä Jesús møc miänaañ:

—Póṉhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjcäp, jaanä xmiäbøjcäbøčhä nDeedy ja'a miädia'agy hajxypä, ja'ačh yaa tøø xquiéx̱iäbä hädaa yaabä naax̱wiin.

45 Póṉhøch jaduhṉ xyhijxp, jaanä xyhíjxäbøčhä nDeedy hajxypä.

46 Páadyhøch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naax̱wiin, neby hajxy quia'a mähmó'øwät hagoodstuum pønjátyhøch nmädia'agy hajxy xmiäbøjcäp. Jaduhṉ mäwíinhøch ngudøø'xy nebiä jøønän neby hajxy hoy yhíxät.

47 Ca'a yhøøčhä hajxy nyajcumädow̱aam̱by, ja'a nmädiá'agyhøch hajxy xquia'a mäbøjcäbä, hoy hajxy jaduhṉ tøø jia mädoyhaty. Páadyhøch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naax̱wiin, nébyhøch ja'a jäya'ayhajxy jaduhṉ nnähho'tú'udät. Ca'a yhøøčhä hajxy je'e nyajcumädow̱aam̱by.

48 Póṉhøčhä nmädiaˈagy hajxy xquiaˈa mäbójcäp, mänit hajxy quiumädoẉaˈañ coo jaˈa naax̱wiimbä hänajty wyiimbidaˈañ. Paady hajxy quiumädoẉaˈañ, coočhä nmädiaˈagy hajxy hänajty tøø xquiaˈa mäbøjcä.

49 Caˈa yhøøčhä nhamdsoo mädiaˈagy jaduhṉ tøø nyaghity. Jaˈa nDéedyhøch, jaˈačh tøø xquiéx̱iäbä, jeˈečh jaduhṉ tøø xyhaneˈemy nebiátyhøch nmädiáˈagät.

50 Høøčhä, nmøødhøch jaˈa tøyhajt jaduhṉ coo hajxy jiṃ yhidaˈañ tsajpootyp cøjxtaˈaxiøø, pønjátyhøch jaˈa nDeedy jaˈa miädiaˈagy mäbójcäp. Nmädiáacypiøch nébyhøčhä nDeedy tøø xyhaneˈemiän.

13

1 Mänitä pascuaxøø hänajty tiehṃ yhadsuujøˈøy. Tøø jaˈa Jesús hänajty ñajuøˈøy coo hänajty tøø yhabaady coo hänajty yaa choonaaṉnä hädaa yaabä naax̱wiin, coo hänajty jiṃ ñøcxaaṉnä maa jaˈa Tieediän. Chojpy jaˈa Jesús jaˈa jiamiøød hänajty hamuumduˈjoot hädaa yaabä naax̱wiin.

2 Coo jaˈa Jesúshajxy hänajty chuugayaˈañ, tøø Judas hänajty wyiinmahñdyhaty, jaˈa Simón Iscariote yhuung, coo Jesús hänajty yajcøˈøwaaṉøˈøwaˈañii maa jaˈa soldadohajxiän. Jaˈa møjcuˈugong jaˈa Judas jaduhṉ yajwiinmahñdiägooyy.

3 Ñajuøøbiä Jesús hänajty nebiaty jaˈa cuhdujt hänajty tøø mioˈoyii jaˈa Tieedy. Ñajuøøby hänajty coo hänajty jiṃ tøø chooñ maa jaˈa Tieediän, coo hänajty jiṃ ñøcxáaṉgombä jadähooc.

4 Coo hajxy hänajty tøø chuugaabiädøøñä, mänitä Jesús tiänaayyøˈcy. Mänitä wyit chijy. Mänitä cuhbeˈen tuˈug yajnimiox̱mäguitøøyyä.

5 Mänitä nøø quiudemøøyy palanganajooty. Mänitä Jesús tiägøøyy tecypiujpä jaˈa jiamiøød. Coo tiecypiujpädøøyy, mänit tiecymiéex̱combä.

6 Coo jaˈa Jesús jaˈa Simón Pedro hänajty tiecypiujaˈañ, mänitä Simón Pedro miänaaṉ̃:

—Nej, xtiecypiujáaṃbøch høøčhpäjä.

7 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Miičh, caj miičh mnajuøˈøy tiiguióxpøch miičh coo ndecypiujy. Mänit jaduhṉ mnajuøˈøwaˈañ coočh jaduhṉ njádät nhabétät.

8 Mänitä Pedro miänaaṉ̃:

—Cab jaduhṉ yhahixøˈøy coočh miičh jaduhṉ xtiecypiújät.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pø cájtäm miičh myajtecypiujaˈañ, cájtämøch miičh hoy xjiamiøødhadaaṉnä.

9 Mänitä Simón Pedro miänaaṉ̃:

—Bueno, Wiindsø̱n, cø̱x̱iøch jaduhṉ xpiújät møødhøčhä ndecy, møødhøčhä ngø'ø, møødhøčhä ngopc.

10 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Øø̱n tøø chi'iy, wa'ads ja'a ñi'x ja'a quiopc je'e. Jagoo ja'a tiecy piújät. Mijts, mwa'ads mijts hajxy, pero cab hajxy nägø̱x̱iä mwa'adsä.

11 Ñajuøøbiä Jesús hänajty øø̱n hänajty yajcø'øwaaṉø'øwáaṉäp. Paady jaduhṉ miänaaṉ̃ coo tu'jäya'ay hänajty quia'a wa'adsä.

12 Coo ja'a Jesús cøjx tiecypiujpädø'øy ja'a jiamiøødhajxy, mänitä Jesús wyitpägøøñä. Mänit yhøxtaacnä. Mänit miänaaṉ̃:

—Chójpiøčhä njoot jaduhṉ coo hajxy mnajuó'øwät tiiguióxpøch mijts coo tøø ndecypiujy.

13 Hoy jaduhṉ cooč mijts jaduhṉ xñäma'ay: "Wiindsø̱ṉ." Tøyhájthøch mijts hajxy jaduhṉ xWyiindsøṉhaty.

14 Tøøč mijts hajxy ndecypiujy, hóyhøch Wiindsø̱ṉ nja tuṉ̃. Jaanä jaduhṉ mijtspä, mnidiecypiujøøb hajxy hamiṉ̃ haxøpy.

15 Mbahíxäp hajxy jaduhṉ nebiátyhøch mijts tøø nduṉ̃.

16 Chaads mijts tehm̱ tiøyhajt nnämá'awät, cabä moonsä cuhdujt møc miøødä quejee ja'a wyiindsø̱ṉ. Jaanä jaduhṉ je'ebä ja'a tøø quiexyíijäbä, cabä cuhdujt je'e møc miøødäbä quejee ja'a tøø miäguéx̱iäbä.

17 Coočhä nmädia'agy hajxy xwyiinjuóøyyät, coo hajxy jaduhṉ mgudiúnät, jootcujc hajxy jaduhṉ mhídät.

18 'Cábøch mijts nägø̱x̱iä nnägapxy. Nnajuøøbiøch pønjátyhøch tøø nwiimbiy. Pero tøjiajpä Diosmädia'agy maa jaduhṉ miäna'añän: "Ja'a craač tu'ugmucy xmiøødcaabiä, tøøčh je'e xmiädsibø'øy."

19 Jäguém̱iøch mijts chaa nhawáaṉäm cooč haxøøg njada'añ nhabeta'añ. Cooč jaduhṉ njaanč jádät njaanč habétät, mänit hajxy mhuuc mäbøgät coočhä Dios tøyhajt tøø xjiaanč quex̱y.

20 Chaads mijts tehm̱ tiøyhajt nnämá'awät, øø̱n hajxy mägu'ugpøgaam̱b ja'ač nguexaam̱biä, møød høøč jaduhṉ xmiägu'ugpøgaam̱bä. Jaanä jaduhṉds je'ebä, øø̱nhøch je'e xmiägu'ugpøgaam̱b, møødä Dios jaduhṉ miägu'ugpøgaam̱bä, ja'ač tøø xquiéx̱iäbä.

21 Coo ja'a Jesús miädiaacpädøøñä, mänit jiootmadiägøøñä. Mänit miänaaṉ̃:

—Chaads mijts tehm̱ tiøyhajt nnämá'awät cooč mijts ja'a mjamiøød tu'ug xyega'añ ho'cøøc.

22 Mänitä jiamiøødhajxy ñiwyiinhee'ppejtä. Cab hajxy hänajty ñajuø'øy øø̱n ja'a Jesús hänajty jaduhṉ ñänøøm̱by.

23 Jim̱ä Jesús ja'a jiamiøød hänajty yhäña'ay tiehm̱ ñähmøjc. Jaanč tehm̱ yhoy ja'a Jesús hänajty miødnijiootpaadyii.

24 Mänitä Simón Pedro ja'a craa miäwø'xy. Mänit hamee'ch
ñämaayy:
—Huuc mäyajtøw̱ pøṉ jaduhṉ ñänøøm̱by.
25 Mänitä craa ja'a Jesús tiaatsmägowøøyy. Mänit
miäyajtøøyy:
—Pøṉ jaduhṉ mnänøøm̱by.
26 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Nbama'tsnaxáam̱biøch hädaa tsajcaagyhaguijt. Mänítøch
ja'a craa nmo'owa'añ, ja'ac̈h xyegaam̱bä ho'cøøc.
Mänitä Jesús ja'a tsajcaagyhaguijt jiaanc̈h pama'tsnajxy.
Mänitä Judas yajcø'øgonøøyy, ja'a Simón Iscariote yhuung.
27 Tuuṉä Judas ja'a tsajcaagy ñä'ä cooṉdsooyy, mänitiä
miøjcu'ujoottägøøyyä. Mänitä Jesús ja'a Judas ñämaayy:
—Tsógäm. Nøcx jatcø'øw nejy mjatcø'øwa'añän.
28 Ja'a hajxy hänajty jim̱ caabiä, cab hajxy hänajty ñajuø'øy
tiiguiøxpä Jesús jaduhṉ coo miänaaṉ̃.
29 Näje'e hajxy hänajty wyiinmahñdyhaty coo tyijy ja'a Jesús
ja'a Judas hänajty quiex̱y juubiä mädyiijaty tyijy hänajty yajtu-
naam̱by xøøjooty. Näje'e hajxy hänajty wyiinmahñdyhajpä coo
tyijy Jesús ja'a Judas ja'a häyoobäya'ay hänajty yajmo'owa'añ
xädø'øñ. Paady hajxy hänajty wyiinmahñdyhaty, coo ja'a Judas
ja'a xädø'øñ hänajty yajwijtswädityii.
30 Tuuṉä Judas ja'a tsajcaagy ñä'ä cooṉdsooyy, mänitiä
tiøjpädsøøm̱y. Tøø hänajty quioodsøøñä.
31 Coo ja'a Judas tiøjpädsøøm̱y, mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Tøø yhabaady cooc̈h ngähxø'øga'añ cooc̈h nmøjjä
njaanc̈hä. Høøc̈hcøxpä Dios jaduhṉ quiähxø'øga'añ coo miøjjä
jiaanc̈hä. Dióshøch tøø xwyiinguex̱y.
32 Nyajcähxø'øgáam̱biøch ja'a Dios coo miøjjä jiaanc̈hä.
Mobädájpøch ja'a Dios xyajcähxø'øgaam̱bä cooc̈h nmøjjä
njaanc̈hä.
33 Mägu'ughajpädøjc, cábøch mijts jejcy nmøødhida'añ.
Xjia høxta'awáam̱bøch mijts, pero cábøch hajxy xpiaada'añ.
Chaads mijts hajxy nnämá'awät nébyhøc̈hä Israelpä
jäya'ayhajxy tøø nnäma'ayän: Cab hajxy jim̱ hoy mnøcxät
maac̈h nhida'añän.
34 Chaads mijts hajxy ja'a hawiinjem̱yguiuhdujt nmó'owät
coo hajxy hamiṉ̃ haxøpy mnic̈hogøød nébyhøch mijts ndso-
quiän.
35 Coo hajxy mnic̈hogøød mnibia'häyowøød, cähxǿ'øgäp
jaduhṉ cooc̈h mijts ja'a nmädia'agy xjiaanc̈h panøcxä.
Xyhíxäp ja'a jäya'ayhajxy jii nägøx̱iä.
36 Mänitä Simón Pedro ja'a Jesús miäyajtøøyy:
—Wiindsøṉ, maa mnøcxa'añ.
Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Cábøch miiсh jadunajtä hoy xpianǿcxät maaсh nnøcxa'añän. Miiсh, høxhaam miiсh mnǿcxät.
37 Mänitä Pedro ja'a Jesús miäyajtøøgumbä:
—Tiiсh miiсhäda'a jadunajtä hoy coo nga'a panǿcxät. Nnähho'tú'udäbøch miiсh häyaa.
38 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Jaanсhä; cabä ndijy miiсhäda'a xñähho'tú'udät. Chaads miiсh jadunajtä nnämá'awät, cahnä tseey hänajty ya'axyñä, tøø miiсh hänajty tägøøghooc mnijiøgapxyii cooсh tyijy miiсh hänajty xquia'a hixiä.

14

1 Mänitä Jesús miänaañ:
—Ca'a hajxy mwi'i tiajy mwi'i miay. Mäbøjcä ja'a Dios ja'a miädia'agy hajxy, y mäbǿjcägøch ja'a nmädia'agy hajxypä.
2 Jim tsajpootyp maaсhä nDeediän, mayyä tsäna'awøhñdy jim. Coo häxøpy quia'a tøyyä, cab hajxy cu nhawáaänäm. Nøcxáambøch ja'a tsäna'awøhñdy nbäda'aga'añ nähix hahixø'ø maa mijts mhídät.
3 Cooсh jim nnøcxa'añ, cädaactägatsáambøch jadähóocägumbä. Mänítøch mijts jim ngøxy woonøcxa'añ maaсh nhida'añän. Näguipxy hajxy jim nhidáaänäm.
4 Mnajuøøby hajxy maaсh nnøcxa'añ. Jaduhn hajxy mnajuøøbiä neby hajxy jim mnǿcxät.
5 Mänitä Tomás ja'a Jesús ñämaayy:
—Wiindsøn, pero cab højts nnajuø'øy maa miiсh mnøcxa'añ. Neby højts jaduhn jim nnä'ä nǿcxät.
6 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Jaduhn mäwíinhøch høøсh nebiä tu'ujän. Høøсhcøxpä hajxy jim mgooda'añ pønjátyhøch ja'a nmädia'agy xmiäbǿjcäp. Høøсhcøxpä hajxy jim mhida'añ cøjxta'axiøø. Paady hajxy jim mhida'añ cooсhä tøyhajt nyajcähxø'øgy ja'a Dioscøxpä.
7 Pønjátyhøch je'e xyhixyhajp, jaanä xyhixyhájtäbøch ja'a nDeedy je'ebä. Tøø hajxy mhixy.
8 Pero cab hajxy wyiinjuøøyy waambä Jesús jaduhn jia mänaañ. Mänitä Felipe ja'a Jesús ñämaayy:
—Wiindsøn, ween højts ja'a mDeedy xyhuuc yaghíxät. Mänit højts jootcujc nmähmǿ'øwät.
9 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Felipe, tii jaduhn coo mmäna'añ. Tøøсh miiсh jejcy xpiawädity. Xyhixyhájpøch miiсh jaduhn. Pønсh xyhijxp, jaanä xyhíjxäbøch ja'a nDeedy je'ebä. Tiiсh miiсh jaduhn coo xñäma'ay cooсh mijts ja'a nDeedy nyaghíxät.
10 Nej, cab jaduhn mmäbøquiä cooсhä nDeedy tu'ugmädia'agy nmøødhity. Ja'a nDéedyhøch miädia'agy, je'eсh

jaduhn̲ nmädiáacäp; ca'a yhøøčhä nhamdsoo mädia'agy nmädiaacypy. Ja'a nDéedyhøch ja'a mäjaa jaduhn̲ xmiooby; je'ečh ja'a tiuun̲g jaduhn̲ ndúun̲äp.

11 Mäbójcägøch ja'a nmädia'agy hajxy coočhä nDeedy jaduhn̲ tu'ugmädia'agy nmøødhity. Hoy hajxy mwiinjuø'øy mga'a ja wiinjuø'øy, mmäbógäp hit hajxy jaduhn̲. Páadyhøch hit hajxy ja'a nmädia'agy xmiäbójcät, coočh hoy-yagjuøøñäjatypä nyajcähxø'øgy.

12 Chaads mijts tehm̲ tiøyhajt nnämáaguiombä, pón̲høch ja'a nmädia'agy xmiäbójcäp, jaanä yajcähxø'øgaam̲by je'ebä ja'a hoy-yagjuøøñäjaty. Maas hoy-yagjuøøñäjatypä je'e yajcähxø'øga'añ quejeečh nyajcähxø'øgy. Paady jaduhn̲ yajcähxø'øga'añ coočh jim̲ nnøcxa'añ maačhä nDeediän.

13-14 Coo hajxy mmäbógät coočh ja'a cuhdujt tøyhajt nmøødä, coo hajxy hänajty tii myujwa'ana'añ, ngudiúnäbøch jaduhn̲ neby jaduhn̲ quiähxó'øgät coočhä nDeedy je'eduhn̲ miøjjä jiaančhä.

15 'Pø xchójpøch mijts, mänítøch mijts ja'a nmädia'agy xquiudiúun̲ät nebiátyhøch mijts tøø nmägapxy tøø nhane'emiän.

16 Nnämáabiøch ja'a nDeedy coo mijts ja'a jootcapxmøcpøjpä wiingpä xyajnäguéxät, ja'a tømiädiaacpä. Ja'a Dioshespíritu je'e. Cøjxta'axiøø hajxy jaduhn̲ xmiøødhida'añ.

17 Pønjaty ja'a Diosmädia'agy ca'a mäbøjp, cabä Dioshespíritu hajxy choga'añ. Cab hajxy mänaa yhix̲yhada'añ. Pero mijts, mobädajpä hajxy je'e mhix̲yhada'añ. Xmiøødhidáan̲näp hajxy je'e. Jiiby hajxy mmøødhada'añ mjoodootyhajxy.

18 Cábøch mijts je'e nnähgue'ega'añ nidiuhm̲ nämetsc. Cädaactägatsáam̲bøch yaa jadähooc maa mijtsän.

19 Mejtsxøø tägøøgxøøčh ja'a jäya'ayhajxy xjiaag hixa'añ. Cábøch hajxy hänajty yaa xyhixaan̲nä coočh yaa ndsoonaan̲nä. Coočh cøjxta'axiøø nhida'añ, paady mijts cøjxta'axiøø mhidaam̲bä.

20 Mobädajpä hajxy jaduhn̲ mnajuø'øwa'añ coočhä nDeedy tu'ugmädia'agy nmøødhity. Jaanä tu'ugmädia'agy hajxy jaduhn̲ nhidáan̲ämbä.

21 Pønjátyhøch ja'a nmädia'agy xquiudiúun̲äp nébiøch tøø nmägapxy tøø nhane'emiän, xchójpøch je'e. Jaanä ndsojpy højts je'ebä móødhøch ja'a nDeedy. Nyaghixáam̲biøch ja'a nwiinmahñdy hajxy.

22 Jii Jesús ja'a jiamiøød hänajty tu'ug xiøhaty Judas. Pero ca'a je'e yhIscariote. Mänitä Judas ja'a Jesús miäyajtøøyy:

—Wiindsón̲, tii højts ja'a mwiinmahñdy coo xyaghixa'añ, pero cabä cu'ughajxy myaghixa'añ.

23 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Póṉhøch xchojp, xquiudiúuṉäbøch ja'a nmädia'agy je'e. Y chójpiøčhä nDeedy je'ebä. Tu'ugmädia'agy højts nmøødhida'añ møødhøch ja'a nDeedy.

24 Póṉhøch jaduhṉ xquia'a tsojp, cábøčhä nmädia'agy xyajtuuṉä. Ca'a yhøøčhä nhamdsoo mädia'agy hädaa, hädaa hajxy nyajmøødmädiaacypiä. Ja'a nDéedyhøch miädia'agy hädaa, ja'ačh tøø xquiéx̱iäbä.

25 'Mijts, nyajmøødmädiáacypiøch mijts jaduhṉ mäduhñtiä hajxy yaa nmøødhitiän.

26 Nägóoyyøch nnøcxaaṉnä ndu'ubøgaaṉnä, mänítøch ja'a nDeedy yhEspíritu quiexa'añ maa mijtsän. Je'ečh jaduhṉ nguwitshadaaṃby. Mijts jaduhṉ xjiootcapxmøcpøgaaṃb. Cøxaaṃb hajxy xyajnähixø'øwa'añ. Cøxaaṃb hajxy xyagjahmiejtsta'aga'añ nebiátyhøch mijts yaa tøø nyajmøødxi'igy tøø nyajmøødmädia'agy.

27 'Jootcújc-høch mijts nyajmähmø'øwa'añ. Cab mijtsä cu'ug xyagjootcugǿ'øwät nébiøch mijts jootcujc tøø nyaghitiän. Ca'a hajxy tii mnädajy mnämay. Ca'a hajxy mdsähgø'øy mdsähdiuñ.

28 Tøøčh mijts nhawáaṉäm cooč̈h nnøcxa'añ ndu'ubøga'añ. Pero cädaactägatsáaṃbøch jadähooc. Pø xchójpøch mijts tøyhajt, mxooṉdá'agäp hajxy coo nhawáaṉäm cooč̈h jiṃ nnøcxa'añ maačhä nDeediän. Miaas møødä mäjaa je'e quejeečh nmøødä.

29 Tøøčh mijts jäguеṃiä nhawáaṉäm nébiøch yaa njada'añ hädaa yaabä naax̱wiin y cooč̈h jiṃ nnøcxaaṉnä maačhä nDeediän. Cooč̈h jaduhṉ njádät, cooč̈h jiṃ nnǿcxät, mänit hajxy mhuuc tehṃ miäbǿgät.

30 'Tu'habáquiøch mijts nhuuc jaac møødmädia'agyñä. Medsaaṃbä møjcu'ugong, ja'a yaa cu'ughanehṃbä; pero cabä cuhdujt miøødä maačh høøčhcøxpän.

31 Ngudiunáaṉnäbøch nébiøch ja'a nDeedy tøø xmiägapxy tøø xyhane'emiän. Páadyhøch jaduhṉ ngudiuna'añ neby jaduhṉ quiähxǿ'øgät cooč̈hä nDeedy tøyhajt njaanč̈h tsocy. Tänaayyø'øg hajxy. Jaṃ hajxiän.

15

1 'Høøčh, jaduhṉ mäwíinhøch høøčh nebiä tsaatyptequiän ja'a tøyhajtpä. Ja'a nDéedyhøch, jaduhṉ je'e nebiä cudsaatypcaṃän.

2 Ja'a nDéedyhøch, xyhøxpújxäbøch ja'a nhaads mädyii ca'a tøømbejp; pero mädyiids jaduhṉ tøømbejp, je'eds jaduhṉ weenjaty yhøxpujxyp, nebiä maas majiaty tiøømbédät.

3 Coo hajxy jaduhṉ tøø mmäbøcy nebiátyhøch mijts je'e tøø nyajnähixø'øyän, jadúhṉhøch ja'a nDeedy mijts tøø xyajnähwa'ačh ja'a mhaxøøgwiinmahñdyhajxy. Jaduhṉ mäwíinäts je'e nebiä tsaatyp hajxy jiøjpux̱iän.

4 Tehn̲gájnøch ja'a nmädia'agy hajxy xpianǿcxät;
tehn̲gájnøch mijts nbuhbeda'añ. Ja'a tsaatyphaads, cab je'e
tiøømbeda'añ coo ja'a yhøjxä tiecy hänajty quia'a hity. Jaduhn̲
mäwíinäts mijtspä, pø cábøch ja'a nmädia'agy hajxy tehn̲gajnä
xpianøcxaan̲ä, cab hajxy hoy mwädítät.

5 'Høøčh, jaduhn̲ mäwíinhøch høøčh nebiä tsaatyptequiän.
Høøčh mijts jaduhn̲ nhaadshajpy. Coočhä nmädia'agy
hajxy tehn̲gajnä xpianǿcxät, mänit hajxy hoy mwädítät.
Nbuhbédäbøch mijts jaduhn̲. Cooč mijts nga'a puhbédät, cab
hajxy tii hoy mduna'añ.

6 Pǿn̲høčhä nmädia'agy xquia'a panǿcxäp, jaduhn̲ mäwíinäts
je'e nebiä tsaatyphaads hajxy yhøxpux̲iän. Coo jaduhn̲ tiø'øčh,
mänit hajxy yajpädø'øgy; mänit hajxy ño'ogy.

7 'Coočhä nmädia'agy hajxy tehn̲gajnä xpianǿcxät, coo ha-
jxy mga'a jahdiägóyyät nebiátyhøch mijts tøø nyajnähixø'øy,
ngudiúnäbøch jaduhn̲ mädyiibäjaty mijts xmiäyujwa'anaam̲b.

8 Coo hajxy hoy mwädítät, cähxǿ'øgäp jaduhn̲ cooč̆hä
nmädia'agy hajxy tøyhajt xpianøcxä. Jaanä cähxø'øgaam̲b
jaduhm̲bä cooč̆hä nDeedy je'e miøjjä jiaanč̆hä.

9-10 Nébiøčhä nDeedy xchoquiän, jadúhn̲høch mijts ndso-
jpä. Cooč̆hä nmädia'agy hajxy xyajtúun̲ät, ngumáyäbøch mijts
jaduhn̲; hoy miänáajøch mijts ndsógät. Jadúhn̲høčhä nDeedy
xchocy cooč̆hä miädia'agy nyajtúun̲äbä.

11 'Páadyhøch mijts jaduhn̲ nyajmøødxi'igy nya-
jmøødmädia'agy coo hajxy tehn̲gajnä mxoon̲dá'agät nébiøch
nxoon̲da'aguiän.

12 Míjtshøch jaduhn̲ nmägapxyp nhanehm̲by coo hajxy
hamiñ̲ haxøpy mniči̇hogøød mnibia'häyowøød nébiøch mijts
ndsoquiän.

13 Øøn̲ jaduhn̲ jaanč̆h tehm̲ chójcäp, coo hänajty
yagho'oga'añii, nähho'tu'udøøb je'e ja'a miägu'ughajpä.

14 Coo hajxy mgudiúnät nebiátyhøch mijts tøø nmägapxy tøø
nhane'emy, xmiägu'ughájpøch mijts hänajty jaduhn̲.

15 Cábøch mijts nnäma'awaan̲nä "moonsä." Ja'a moonsä,
cabä ñajuø'øy tii ja'a wyiindsøn̲ tiuum̲by. Pero mijts, tøø
mijts ngøx̲y hawáan̲äm nebiátyhøch ja'a nDeedy je'e tøø xy-
hawaan̲ä. Páadyhøch mijts nnäma'awaan̲nä "mägu'ughajpä."

16 Ca'a yhøøčh mijts je'e tøø xwyiimbiy; høøčh mijts je'e
tøø nwiimbiy. Tøøčh mijts jaduhn̲ nwiinguex̲y coo hajxy
hoy mwädítät, coo Diosmädia'agy hajxy myajwá'xät, neby
hajxy jaduhn̲ mmayǿ'øwät. Weenä Diosmädia'agy hajxy
tehn̲gajnä pianøcxpä; ween hajxy hoy wiädijpä. Jadúhn̲høch
mijts nDeedy xmió'owät tijaty mijts hänajty mdsogaam̲by,
cooč̆hä nmädia'agy hajxy hänajty xmiäbøjcä.

17 Chám̲høch mijts jadähooc nmägapxy nhane'emy coo hajxy
mničĭhogøød mnibia'häyowøød hamiñ̲ haxøpy.
18 'Mijts, xmiähan̲hadaam̲b ja'a tsaan ja'a cu'ug hajxy. Moorä
høočh hajxy tøø xmiähan̲hajpä.
19 Xmiähan̲hadaam̲b mijts je'e, ja'a hajxy haxøøgwädijpä.
Paady mijts xmiähan̲hada'añ coo mijts ja'a haxøøgpä tøø
mgøx̲y najtshixøøñä. Tøø mijts ja'a mbojpä mgädieey nya-
jnähwáatsäm. Coo mijts häxøpy tøø mga'a najtshixø'øy ja'a
haxøøgpä, cu xmiägu'ughajty jäya'ay hajxy may.
20 Huuc jahmiets hajxy nejy mijts tøø nnäma'ayän,
cabä moonsähajxy quiuhdujtmøød quejee wyiindsøn̲hajxy.
Coočĭhä jäya'ayhajxy näje'e xmiädsiphaty, paady mijts
hajxy xmiädsiphadaam̲bä. Y coočĭhä nmädia'agy hajxy
näje'e xmiäbøjcä, paady mijts ja'a mmädia'agy hajxy
xmiäbøgáan̲äbä.
21 Høočhcøxpä mijts ja'a cu'ug xmiädsiphada'añ, je'eguiøxpä
coočĭhä nDeedy hajxy xquia'a hix̲yhajtä, ja'ačĭh tøø
xquiéx̲iäbä.
22 'Tøočh jäya'ay ja'a nmädia'agy hajxy hoy nyajmädoyhaty.
Coočĭhä nmädia'agy hajxy tøø xquia'a mäbøjcä, paady hajxy
quiumädow̲a'añ. Coočĭhä nmädia'agy hajxy häxøpy tøø xquia'a
mädoyhajtä, cab hajxy häxøpy quiumädow̲a'añ.
23 Pøn̲høch xmiähan̲hajp, jadúhn̲høčĭhä nDeedy
xmiähan̲hájtäbä.
24 Tøočhä hoy-yagjuøøñäjatypä nyajcähxø'øgy. Caj øøn̲
jaduhn̲ yajcähxø'øgy hädaa yaabä naax̲wiimbä. Hoy
jäya'ayhajxy tøø jia hix̲y tøø jia mädoy, xmiähan̲hajp højts
møødhøčĭhä nDeedy. Paady hajxy je'e quiumädow̲a'añ.
Coočĭhä hoy-yagjuøøñäjatypä häxøpy tøø nga'a yajcähxø'øgy,
cab hajxy häxøpy quiumädow̲a'añ.
25 Coočĭhä jäya'ayhajxy xmiähan̲haty, tøjiajp jaduhn̲ nebiä
Diosmädia'agy myiñ̲än, neby hajxy jecy quiujahyyän: "Pues,
nä'ä nägóobøch hajxy xmiähan̲haty."
26 'Nguexáam̲biøch ja'a Dioshespíritu, ja'a mijts
xjiootcapxmøcpøgaam̲bä, ja'a tømiädiaacpä. Jim̲ jaduhn̲
choona'añ maačĭhä nDeediän. Coo quiäda'aga'añ, mänítøch
je'e xñägapxa'añ.
27 Jadúhn̲høch mijts xñägapxaam̲bä, nebiátyhøch mijts
yaa tøø nmøødwädity. Høxtáhm̲dsøčĭhä jäya'ayhajxy
nyajnähixøøčĭhooñän, quípxyhøch mijts nmøødtägøøyy
wädijpä høxtä jäda'anäbaadyñä.

16

1 'Páadyhøch mijts cham̲ nyajmøødxi'igy nya-
jmøødmadia'agy, coočĭh mijts ja'a nmädia'agy ni mänaa xquia'a

najtshixøøyyät, hoy mijts jäyaˈay mäduhñtiä xjia mädsiphaty xjia mähaṉhaty.

2 Xyajpädsømaamb mijts jeˈe tsajtøgooty. Høxtä habaadaamb jaduhṉ coo mijts xyaghoˈogaˈañ jeˈeguiøxpä cooc tyijy jaˈa Diosmädiaˈagy hajxy quiudiuñ.

3 Paady mijts jeˈe xmiädsiphadaˈañ coo højts jeˈe xquiaˈa hixiä møødhøčhä nDeedy.

4 Coo hajxy jaduhṉ mjádät mhabétät, mänit hajxy jaduhṉ mjahmiédsät coo hajxy nhawáaṉäm. Paady chamṉ nhawáaṉäm.

’Cooč mijts hijty quipxy nmøødwädity, paady hajxy hijty ngaˈa hawáaṉäm.

5 Nøcxáaṉnäbøch jimṉ maačhä nDeediän, jaˈačh tøø xquiéxiäbä. Jímhøch nhidaaṉnä. Pero cábøch mijts xmiäyajtøy maačh nnøcxaˈañ.

6 Mjootmayhajp mijts jaduhṉ cooč mijts jaduhṉ tøø nyajmøødmädiaˈagy.

7 Chaads mijts tehṉ tiøyhajt nnämáˈawät, hoyøˈøwaamb jaduhṉ mijtscøxpä cooč nnøcxaˈañ. Nguexáambiøch pøṉ mijts xjiootcapxmøcpøgaamb. Cooč ngaˈa nócxät, cab jaduhṉ quiädáˈagät maa mijtsän.

8-9 Tsipcøxp jaduhṉ ñäˈägä cädaˈagaˈañ. Mänitä jäyaˈayhajxy yajwiinjuøˈøwaˈañii coo pojpä cädieey hajxy tøyhajt jiaanč møødä. Paady hajxy miøødä, coočhä nmädiaˈagy hajxy tøø xquiaˈa mäbøjcä. Paady hajxy yajcumädowaˈañii jaˈa Diósäm.

10 Jaduhṉ hajxy yajwiinjuøˈøwáaṉäbä cooč jaˈa pojpä cädieey ngaˈa møødä. Nøcxáambøch jimṉ maačhä nDeediän; cábøch mijts yaa xyhixaaṉnä.

11 Jaduhṉ hajxy yajwiinjuøˈøwáaṉäbä coo hajxy yajcumädowaˈañii jaˈa Diósäm, pønjaty jaˈa møjcuˈugong jaˈa miädiaˈagy panócxäp, jaˈa yaa hanehṉbä hädaa yaabä naaxwiin. Tøø jaˈa Dios miänaˈañ coo jaˈa møjcuˈugong quiumädowaˈañ.

12 ’Madiuˈu mijts nja hawaaṉáaṉäm, pero cab hajxy mwiinjuóˈøwät.

13 Coo jaˈa Dioshespíritu hänajty quiädaˈagaˈañ, mänit mijts jaˈa tøyhajt xquiøxy yajwiinjuøˈøwaˈañ. Caˈa yhamdsoo mädiaˈagy jeˈe miädiaˈagaamby. Piamädiaˈagaamby jaduhṉ nebiaty jeˈe tøø miädoy. Jeˈe mijts xyajmädoyhadaamb tijaty jadaaṉ tunáaṉäp.

14 Xñägapxáambøch jeˈe cooč nmøjjä njaančhä. Mijts xyajmädoyhadaamb nebiátyhøch jeˈe tøø nnämaˈayän.

15 Coo højts nhity tuˈugmädiaˈagy móødhøčhä nDeedy, páadyhøch mijts chamṉ nnämaˈay coo mijts jaˈa Dioshespíritu xyajmädoyhadaˈañ nebiátyhøch jeˈe tøø nnämaˈay.

16 ’Mobädájpøch jim̱ nnøcxaaṉnä maačhä nDeediän. Pero
cábøch njega'añ; mänítøch mijts hänajty xyhijxtägatsa'añ.
17 Mänitä Jesús ja'a jiamiøødhajxy näje'e ñiñämaayyä:
—Pätiidä yø'øya'ay jaduhṉ coo ñä'ä mäna'añ cooc
mobädajpä ñøcxaaṉnä; cábäc jaduhṉ jiega'añ. Mänítäc
nhixáaṉägombä. Pätiidä coo ñä'ä mäna'añ cooc ñøcxa'añ
maa ja'a Tieediän.
18 Pätiidä coo ñä'ä mäna'añ “mobädajpä.” Päwaam̱btä jaduhṉ
jia mäna'ana'añ.
19 Ñajuøøbiä Jesús hänajty coo hänajty miäyajtøwa'añii. Mänit
miänaaṉ:
—Xmiäyajtøwáam̱bøch mijts tijátyhøch jaduhṉ tøø nja
mädia'agy, túhṉämäts.
20 Chaads mijts tehm̱ tiøyhajt nnämá'awät, mjø'øwaam̱b
mxuudsaam̱b mijts ja'a høøčhcøxpä. Pero yø'ø cu'ughajxy,
jaančh tehm̱ xiooṉda'agaam̱b hajxy. Pero cab hajxy jejcy
mjootmayhada'añ. Paquiä hajxy mjootcugø'øwáaṉgombä.
21 Coo ja'a to'oxiøjc ja'a xiøøbio'ohajxy piedyii, mänitä
jioothajxy piädø'øgø'øgy. Nägooyyä ja'a yhuunghajxy je'e
miejtsnä, hagädaacp ja'a jioothajxy je'e. Cab hajxy je'e
jiahmiejtsnä coo ja'a jioothajxy hänajty tøø piädø'øgy.
Xooṉdáacnäp hajxy coo yhuunghajxy hoy ween tøø myiṉ̃
tøø quia'ay.
22 Jaduhṉ mäwíinäts hajxy mjootmayhaty nebiä
to'oxiøjc ja'a jioothajxy piädø'øguiän. Pero nägooyyä højts
nniyhíjxägumbä, mänit mijts mxooṉda'aga'añ. Caj mijts pøṉ
xyagjootmayhadaaṉnä.
23 ’Cábøch mijts hänajty tii xmiäyujwa'anaaṉnä. Chaads mijts
tehm̱ tiøyhajt nnämá'awät, cooč mijts nDeedy hänajty tijaty
xmiäyujwa'anaaṉä, xmio'owaam̱b mijts je'e ja'a høøčhcøxpä.
24 Cahnä hajxy tii mhuuc yujwa'añ ja'a høøčhcøxpä. Coo
hajxy tijaty myujwá'anät, xñä'ägä mo'owaam̱b hajxy je'e.
Jaduhṉ hajxy hoy jootcujc mhídät.
25 ’Yajmäbaadyháamhøch mijts tøø nmøødmädia'agy.
Habáatnäp jaduhṉ cooč nga'a mädia'agaaṉnä
yajmäbaadyhaam. Howyiinjuøøñøch ja'a nDeedy
nmädia'agaaṉnä.
26-27 Mänítøch mijts ja'a nDeedy hoy tyiijä
xmiäyujwa'anaaṉä ja'a høøčhcøxpä. Mänit ha-
jxy xmio'owa'añ. NDéedyhøch mijts xyhamdsoo
mäyujwa'anáaṉäp je'eguiøxpä cooč mijts nDeedy xjiaančh
tehm̱ chocy. Paady mijts xchocy cooč mijts xchojpä,
cooč mijts ja'a nmädia'agy hajxy tøø xmiäbøjcä cooč
jim̱ tøø ndsooñ maačhä nDeediän. Hamdsoo hajxy
mmäyujwa'ana'añ; cábøch waam̱b nmäna'ana'añ.

28 Høøčh, jím̱høch tøø ndsooñ maačhä nDeediän. Yaačh
tøø ngäda'agy hädaa yaabä naax̱wiin. Pero tsoonáam̱bøch
yaa jadähóocägumbä. Nøcxtägatsáam̱bøch jím̱ägumbä maačhä
nDeediän.
29 Mänitä Jesús ja'a jiamiøødhajxy miänaañ, ñämaayyä Jesús:
—Hoora sí, howyiinjuøøñä miičh mmädiaacnä.
30 Tøø højts nnajuø'øy. Cab højts miičh tii nmäyajtøwaaṉnä.
Nmäbójnäp højts jaduhṉ cóodäm miičh jim̱ mjaančh tsooñ
maa Diosän.
31 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—Mjaančh mäbøjpiäda'a tyijy hajxiä.
32 Habáatnäp jaduhṉ coo mijts ja'a cu'ug xquiøx̱y
päboowia'xa'añ. Mänit hajxy jim̱ mnøcxaaṉnä maa
mdøjc-hajxiän. Nidiúhm̱høch hajxy yaa xñähgue'egaaṉnä.
Pero cábøch nidiuhm̱ tøyhajt nhida'añ. Ja'a nDéedyhøch
jaduhṉ xmiøødhidaam̱b.
33 Páadyhøch mijts jaduhṉ cham̱ nyajwiinxiic nyajwiin-
gapxø'øy coo mijts ween jootcujc mhíjnät coočhä nmädia'agy
hajxy xmiäbøjcät. Mbaadaam̱biä tsaačhpa peenä hajxy hädaa
yaabä naax̱wiin. Pero ca'a hajxy tii mdajy mmay; cábøčhä
møjcu'ugong nyajmäjäda'aga'añ.

17

1 Nägooyyä Jesús miädiaacpädøøyy, mänit yuughee'py
tsajpootyp. Mänit miänaañ:
—Teedy, tøø yhabaatnä. Huuc yajcähxø'øg cooč̌h nmøjjä
cooč̌h njaanč̌hä. Jadúhṉhøch nyajcähxø'øgaam̱bä coo miičh
mmøjjä coo miičh mjaanč̌hä.
2 Tøøčh miičh cuhdujt jaduhṉ xmio'oy cooč̌hä jäya'ayhajxy
nägøx̱iä nguhdujtmó'owät coo hajxy jim̱ jaduhṉ ween
yhity maa miičhän cøjxta'axiøø, pønjátyhøch miičh tøø
xyajcø'øwaaṉø'øy.
3 Jaduhṉ hajxy jim̱ cøjxta'axiøø yhida'añ maa miičhän, coo
højts ja'a nmädia'agy jaduhṉ xmiäbójcämät coo miičh nidi-
uhm̱ mDioshaty, coo miičh mdømiädia'agy, cooč̌h miičh yaa
tøø xquiex̱y hädaa yaabä naax̱wiin.
4 'Høøčh, ngudiúum̱biøch hädaa yaabä naax̱wiin nébiøch
miičh tøø xyhane'emiän. Nyajcähxó'piøch jaduhṉ coo miičh
ja'a mäjaa tøyhajt mmøødä.
5 Teedy, høøčhä nmäjaa yajcähxó'cäc jim̱ maa miičhä mwi-
induumän nébiøčhä mäjaa hijty jim̱ nmøødän mänaabä hädaa
yaabä naax̱wiin yhawijy tiøø'xta'aguiän.
6 'Pønjaty miičh yaa tøø mwiimbiy hädaa yaabä naax̱wiin,
je'eč̌h hajxy jayøjp nyajmädoyhajt coo miičh nidiuhm̱
mDioshaty, coo miičh mdømiädia'agy. Miičhä mgø'øjooty
hajxy je'e hijty. Pero jadähóoc-høch miičh je'e tøø

xyajcø'øwaaṉóøguiumbä. Tøø ja'a mmädia'agy hajxy je'e xmiäbøjcä xquiudiuuṉä.

7 Ñajuǿøñäp hajxy cooč̆h miič̆h jaduhṉ tøø xmio'oy mädúhṉ̃tiøch nmøødä.

8 Tøøč̆h hajxy ngøx̱y yajnähixø'øy nebiátyhøch miič̆h tøø xyajnähixøøbiän. Ñajuǿøñäp hajxy cooč̆h jimṉ tøyhajt ndsooñ maa miič̆hän. Tøøč̆hä nmädia'agy hajxy jaduhṉ xmiäbøjcä cooč̆h miič̆h tøø xquiex̱y.

9 'Teedy, tuṉä mayhajt. Cueendähat hädaa jäya'ayhajxy, hädáajøch miič̆h tøø xyajcø'øwaaṉó'øyäbä. Ca'a jie'emǿødøch jaduhṉ nnänømṉy ja'a mmädia'agy hajxy tøø xquia'a mäbǿjcäbä.

10 Højts hädaa jäya'ay nje'ehajmújcäm; páadyhøch miič̆h nnäma'ay coo mgüeendähádät. Hädaa jäya'aguiøxpä jaduhṉ quiähxø'øga'añ coo højts nmøjhájtäm coo højts njaanč̆hhájtäm.

11 'Cábøch yaa nhidaaṉnä hädaa yaabä naax̱wiin. Nøcxáaṉnäbøch jimṉ maa miič̆hän. Pero yaač̆hä njamiøødhajxy miähmø'øwa'añ. Cueendähat hajxy neby hajxy jaduhṉ yhídät tu'ugmädia'agy neby højts nhíjtäm tu'ugmädia'agy. Miič̆hä mmäjaagøxpä mgüeendähádät. Míič̆hhøch hajxy tøø xyajcø'øwaaṉø'øy. Jaanč̆h tehṉ wia'ads miič̆hä mjoot miič̆hä mwiinmahñdy.

12 Høxtä jäda'anäbáadyñøch hajxy ngüeendähaty miič̆hä mmäjaagøxpä. Caj miič̆hä mmädia'agy hajxy nägøx̱iä tøø xñajtshixøøyyä. Jagooyyä tu'jäya'ay ja'a mmädia'agy tøø xñajtshixøøyyä, ja'a hijty nä'ägä tu'udägoyyaaṉbä. Paady jaduhṉ tiu'udägooyy nebiä mmädia'agy jaduhṉ tiøjiádät nebiä cujaaybä miähmøøyyän.

13 'Høøč̆h, nøcxáaṉnäbøch jimṉ maa miič̆hän. Páadyhøch miič̆h jaduhṉ chamṉ nyajmøødmädia'agy hädaa jäya'ay wyi-induumhajxy neby hajxy jaduhṉ xiooṉdáacpät nébiøch nx-ooṉda'aguiän.

14 Tøøč̆h miič̆hä mmädia'agy hädaa jäya'ayhajxy nyajmøødmädia'agy. Paady hajxy yaa miähaṉhadyii hädaa yaabä naax̱wiin, coo hajxy haxøøgtuum quia'a wädijnä. Høøč̆h hajxy xpiahijxp cooč̆h haxøøgtuum nga'a wädity.

15 Chaads miič̆h nnämá'awät coo miič̆h hädaa jäya'ayhajxy mgüeendähádät maa ja'a møjcu'ugongän. Cábøch jaduhṉ nmäna'añ coo hajxy yaa chóonät hädaa yaabä naax̱wiin.

16 Hoy hajxy jaduhṉ wiädity nébiøch nwäditiän.

17 Cunuu'x hädaa jäya'ayhajxy ja'a miič̆hä mhomiädia'agyhaam nebiä mmädia'agy hajxy tehṉgajnä xpianócxät xquiudiúuṉät. Mäduhṉ̃tiä miič̆hä mmädia'aguiä, tøyhajt je'e.

18 Høøčh, hädaa yaabä naaxwíinhøch miičh tøø xquiexy
nébiøch miičh ja'a jäya'ay ja'a mmädia'agy hajxy nya-
jmädoyhádät. Jadúhnhøch yø'øya'ayhajxy nwiinguexaambä
nebiä mmädia'agy hajxy xyaghawa'xóøyyät.
19 Nnähho'tu'udáambiøch hädaa jäya'ayhajxy nejy miičhä
mmädia'agy hajxy tehngajnä xpianócxät xquiudiúunät.
20-21 'Jadúhnhøch nmänaambä coo jäya'ayhajxy ween
yhity tu'ugmädia'agy nägøxiä mädúhñtiøch ja'a nmädia'agy
hajxy xmiäbøgaanä majatyhagájpthøčhä njamiøød ja'a
nmädia'agy hajxy xyajwa'xaanä. Ween hajxy xmiøødhíjtäm
tu'ugmädia'agy neby højts nhíjtäm tu'ugmädia'agy. Jaduhndsä
jäya'ayhajxy miäbøga'añ cooč h miičh tøyhajt tøø xjiaančh
quexy.
22 Tøøčh hajxy nguhdujtmo'oy coo hajxy yhídät
tu'ugmädia'agy, nébiøch miičh tøø xquiuhdujtmo'oyän coo
nhíjtämät tu'ugmädia'agy.
23 Tu'ugmädiá'agyhøch hajxy xmiøødhity nébiøch miičh
nmøødhitiän tu'ugmädia'agy. Nägøxiä hajxy jaduhn yhídät
tu'ugmädia'agy, ja'a nmädiá'agyhøch hajxy tøø xmiäbójcäbä.
Jaduhndsä jäya'ayhajxy ñajuø'øwa'añ nägøxiä cooč h miičh
tøø xquiexy, coo miičh hajxy jaduhn mdsocy nébiøch miičh
xchoquiän.
24 'Teedy, mänáambøch jaduhn cooč h hajxy jim
ween xmiøødhity maačh nhida'añän, ja'ačh miičh tøø
xyajcø'øwaanó'øyäbä. Jadúhnhøch nmänaambä coo ja'a mäjaa
hajxy ween yhixy, ja'ačh miičh tøø xmió'oyäbä. Xjiaančh
tehm chójpøch miičh hänajty mänaabä hädaa yaabä naaxwiin
yhawijy tiøø'xta'aguiän. Høxtä jäda'anäbáadyñøch miičh
xchocyñä.
25 Teedy, tøyhajt miičh mnä'ägädä mädia'agy. Ja'a
cu'ughajxy, cab hajxy wyiinjuø'øy coo miičh mdømiädia'agy.
Pero høøčh, nhíxyhøch miičh. Hädaa njamióødhøčh hajxy
chaa tänaabiä, ñajuøøby hajxy je'e cooč h miičh tøø xquiexy.
26 Tøøčh hajxy je'e nyajmøødmädia'agy coo miičh nidi-
uhm mDioshaty, coo miičh mdømiädia'agy. Tehngájnøch
jaduhn nyajmøødmädia'aga'añ neby hajxy jaduhn ñičhogøød
ñibia'häyowøød nébiøch miičh xchoquiän. Wéenhøch hajxy
tu'ugmädia'agy xmiøødhity.
Mänitä Jesús miädiaacpädøøyy.

18

1 Coo Jesús miädiaacpädøøyy, mänitä Jesúshajxy chohñ cajp-
tooty møødä jiamiøødhajxy. Mänitä woc hajxy yajnajxy, ja'a
hänajty xøhajpä Cedrón. Mänit hajxy tiägøøyy olivocamjooty.
2 Ja'a Judas, yhixy hänajty je'e jiiby olivocamjooty. Mayhooc
ja'a Jesúshajxy hänajty jiiby tøø yhamugø'øy. Ja'a Judas ja'a

Jesús hänajty yegaam̱b. Ja'a Jesús ja'a miädsiphajxy hänajty yajcø'ødägø'øwáaṉäp.
3 Mänitä Judas ja'a soldadohajxy hoy wioy. Møødä policíahajxy hoy wioy maa ja'a teedywiindsøṉhajxiän, maa ja'a fariseoshajxiän. Mänitä Jesús jiiby ñägädaacä olivocamjooty, ja'a Judashajxy møødä soldado møødä policía. Tøø hänajty quioodsøøñä. Møødä jiøøn møødä quiuhm̱d hajxy quiädaacy.
4 Ja'a Jesús, ñajuøøby hänajty je'e nebiaty hänajty je'e tiuna'añii. Mänitä Jesús hoy jiøjcuyo'oyø'øy ja'a Judashajxy. Mänit miäyajtøøyy:
—Øøṉ hajxy mhøxtaaby.
5 Mänit hajxy yhadsooyy:
—Jesús Nazaretpä højts nhøxtaaby.
Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Høøčh jaduhṉ xøhajp.
6 Coo ja'a soldadohajxy jaduhṉ miädooyy, mänit hajxy jaduhyyä yhøxtägø'øwa'cy. Jaduhyyä hajxy cøjx quiäday.
7 Mänit Jesús miäyajtøøgumbä:
—Øøṉ hajxy mhøxtaaby.
Mänitä Judashajxy yhadsóogumbä:
—Ja'a Jesús Nazaretpä højts nhøxtaaby.
8 Mänit Jesús miänaaṉ̃:
—Tøøds mijts nja hawáaṉäm. Høøčhämäts je'e. Pø høøčhtiäm mijts xyhøxtaaby, wéenhøčhä njamiøødhajxy wyi-imbity.
9 Paadiä Jesús jaduhṉ miänaaṉ̃ neby jaduhṉ tiøjiádät nebiä Tieedy hänajty tøø ñäma'ayän: "Pøṉhøch miičh tøø xya-jcø'øwaaṉø'øy, cábøch øøṉ xpiøgaaṉä. Cab hajxy nej jiada'añ."
10 Mänitä Simón Pedro ja'a espada jiädujpädsøøm̱y. Mänitä teedywiindsøṉ ja'a mioonsä tiaatsc ñä'ä púj̱xäxä, ja'a hahood-iaatsc. Malco hänajty xiøhaty.
11 Mänitä Jesús ja'a Pedro yhojy:
—Cuyuugø'øw yø'ø mhespada. Tsipcóxpøch nho'oga'añ nébiøčhä nDeedy tøø xñäma'ayän.
12 Mänitä Jesús miajtsä quiø'øxojtsä. Ja'a soldadohajxy jaduhṉ jatcøøyy møødä wyiindsøṉhajxy møødä policíahajxy, ja'a judíoshajxy hänajty tøø quiéx̱iäbä.
13 Mänitä Jesús yajnøcxä maa ja'a Anás ja'a tiøjcän. Ja'a Anás ja'a Caifás hänajty miø'ødhajpy. Teedywiindsøṉ ja'a Caifás hänajty tiuum̱by.
14 Ja'a Caifás, je'e ja'a judíoshajxy hänajty tøø ñäma'ay cooc yhahixø'øy jaduhṉ coo tu'jäya'ay ja'a cu'ug ñähho'tú'udät.
15 Høx̱haam ja'a Simón Pedro ja'a Jesús hajxy hänajty pi-anøcxy nämetscä. Ja'a Jesús ja'a jiamiøødhajxy nämetscä. Ja'a Simón Pedro miägu'ughajpä, yhix̱y ja'a teedywiindsøṉ hänajty

je'e. Mänit Jesús piadägøøyyä ja'a Simón Pedro miägu'ughajpä maa ja'a teedywiindsøn̲ tiøghawa'adsän.

16 Ja'a Pedro, jim̲ je'e miähmøøyy tøghawa'adshaguum. Mänitä Pedro miägu'ughajpä piädsøøm̲y. Mänitä to'oxymoonsä miägapxy ja'a tøjcueendähajpä. Mänitä Pedro quiuwowǿøyyäbä tøghawa'ads ja'a yhamdsoo mägu'ughajpä.

17 Mänitä to'oxymoonsä ja'a Pedro miäyajtøøyy:

—Miiči̇h yø'øya'ay mmøødwädijpy, túhn̲ämäts.

Mänitä Pedro yhadsooyy:

—Ca'a yhøøčhä.

18 Jim̲ä policíahajxy hänajty jiøømba'axam̲y mødä moonsähajxy. Tøøchc hänajty. Paady hajxy hänajty tøø jiøønyajmøjjø'øy. Jim̲ä Pedro hänajty jiøømba'axaam̲bä.

19 Mänitä Jesús miäyajtøøw̲a ja'a jiamiøødcøxpä mødä miädia'agyquiøxpä. Ja'a teedywiindsøn̲ jaduhn̲ yajtøøw̲.

20 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jím̲høch hijty tøø nmädia'agy majiäya'ayhagujc. Jím̲høch hijty nmäyajnähixø'øy Diostøgooty mødd tsajtøgooty maa ja'a judíoshajxy nax̲y yhamugø'øyän. Cábøch jim̲ mänaa pactuum tøø nmädia'agy.

21 Tiiči̇h miiči̇h coo xmiäyajtøy. Yø'øya'ayhajxy mmäyajtǿwäp yø'ø nmädiá'agyhøch hajxy tøø xmiädóow̲äbä. Yø'øhajxy je'e najuøøby nebiátyhøch jim̲ tøø nmädia'aguiän.

22 Tuun̲ä Jesús jaduhn̲ ñä'ä hadsooyy, mänit yhala'abø'cä. Policía jaduhn̲ tu'ug jatcøøyy. Mänitä policía Jesús ñämaayy:

—Cab jaduhn̲ yhoyyä coo ja'a teedywiindsøn̲ jaduhn̲ mhadsówät.

23 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Pø tøøčh ngapxtägoy, yec ja'a tøyhajt yaa. Pø caj, cab jaduhn̲ yhoyyä cooči̇h miiči̇h nä'ä nägoobä xñä'ä hala'abǿ'øgät.

24 Mänitä Anás ja'a Jesús quiejxy cø'øxoch maa ja'a Caifás ja'a wyiinduumän. Caifás hänajty teedywiindsøn̲ tuum̲b.

25 Ja'a Simón Pedro, jim̲ hänajty jiøømba'axam̲y. Mänit miäyajtøøw̲a:

—Miiči̇h yø'øya'ay mmøødwädijpy, túhn̲ämäts.

Mänitä Pedro ñiguiugapxä:

—Ca'a yhøøčhä.

26 Mänitä Pedro miäyajtǿøw̲ägumbä:

—Tøøči̇h miiči̇h jiiby nhix̲y olivocamjooty mødd yø'øya'ay, túhn̲ämäts.

Ja'a teedywiindsøn̲ ja'a mioonsä jaduhn̲ mäyajtøøw̲, jaaya'ayä jiujy miägu'ug ja'a tiaatsc hänajty tøø ñä'ä púJxäxä ja'a Pedro.

27 Mänitä Pedro ñiguiugápxägumbä. Tuun̲ä jaduhn̲ ñä'ä mänaañ̲, mänitä tseey yaax̲y.

28 Mänitä Jesús yajnøcxä maa ja'a gobernador tiøjcän. Pilato hänajty tuum̱b gobernador. Jobø'øwaam̱b hänajty. Coo hajxy jim̱ quioo'ty, cabä teedywiindsøṉhajxy ñä'ä tøjtägøøyy. Cabä Israelpä quiuhdujthajxy hänajty jaduhṉ myiṉ̃ coo hajxy jiiby tiøjtägǿ'øwät maa ja'a tiøjc-hajxiän, ja'a hajxy ca'a Israelpähajpä, ja'a pascuaxøøjooty. Coo hajxy jiiby tiøjtägǿ'øwät, cädiéeyäp hajxy jaduhṉ. Coo hajxy jaduhṉ quiädiéeyät, cab hajxy miägáyät ja'a pascuaxøøjooty. Paady hajxy jiiby quia'a tägøøyy Pilato tiøgooty.

29 Coo Pilato miädooyy coo hajxy hänajty tøø quioody, mänit hajxy ñädøjpädsøøm̱a. Mänitä Pilato miänaaṉ̃:

—Tii mijts yø'øya'ay myajcuxø'øwø'øwaam̱by.

30 Mänit hajxy yhadsooyy:

—Coo hädaa jäya'ay häxøpy tøø quia'a cädieey, cab højts miiči̇h häxøpy tøø nyajnägoody.

31 Mänitä Pilato miänáaṉgumbä:

—Yajwiimbit yø'øya'ay hajxy. Nøcx mijts mädia'agymiädow̱ nej mijts ja'a mguhdujt myiṉ̃än pø tøø quiädieey.

Mänitä judíoshajxy yhadsooyy:

—Ja mäná'anäp højts jaduhṉ coo yagho'ogøød; pero højts, cab højts ja'a cuhdujt jaduhṉ nmøødä coo højts jäya'ay nyaghó'ogät.

32 Paady hajxy jaduhṉ yhadsooyy, ween ja'a Pilato jaduhṉ ñägapxy pø tøø Jesús tøyhajt jiaanči̇h cädieey. Tøjiajt jaduhṉ nebiä Jesús hänajty tøø miäna'añän coo hänajty yega'añii maa ja'a ca'a Israelpähajxiän, coo hänajty yagho'oga'añii cruzcøxp.

33 Mänitä Pilato tiøjtägøøyy. Mänitä Jesús quiuyaaxøøyyä tøgooty. Mänit miäyajtøøw̱a:

—Nej, miči̇h judíoshajxy xguiobiernähajpä.

34 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Øøṉ jaduhṉ xñämaayy. Tøgä miči̇hä mhamdsoo copcooty mnä'ä yajcojjiä.

35 Mänitä Pilato jadähooc yhadsóogumbä:

—Tiiči̇h nyajnajuǿ'øb. Ca'a yhøøči̇hä Israelpäjäya'ay. Miiči̇hä mhamdsoo mägunáax̱høch miiči̇h tøø xyajnägoody møødä teedywiindsøṉhajxy. Tii jaduhṉ tøø mgädieey.

36 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Høøči̇h, cábøch yaa nduṉ̃ gobiernä hädaa yaabä naax̱wiin. Cooči̇h häxøpy nduṉ̃, tøøči̇hä nmoonsähajxy häxøpy xñäwa'añ. Cábøči̇hä judíoshajxy häxøpy tøø xñä'ä mach. Cábøch yaa nduṉ̃ gobiernä.

37 Mänitä Pilato miänaaṉ̃:

—Mduum̱bäda'a gobiernä.

Mänitä Jesús miänaaṉ̃:

—Jexioo, túumbøch jaduhn. Høøčh, nmädiáacypiøch ja'a tøyhajt hädaa yaabä naaxwiin. Páadyhøch yaa tøø nmiñ tøø nga'ay. Pønjaty ja'a tømiadia'agy mäbøjp, je'ečhä nmädia'agy xmiäbøjcäp.

38 Mänitä Pilato miänaañ:

—Pätiidä miiči jaduhn mnänøømby ja'a tøyhajt.

Mänitä Pilato tiøjpädsøømgumbä. Mänitä judíoshajxy ñämaayyä:

—Høøčh, cábøch yø'øya'ay tøø nhamdsoo hixy tøø nhamdsoo paady pø tøø quiädieey.

39 Jii mijtsä mguhdujt jaduhn cooči mijts ja'a jäya'ay tu'ug nhøxmájtsämät ja'a pascuaxøøjooty. Nej, mmänaamb hajxy jaduhnä coo ja'a mgobiernähajxy nhøxmájtsämät.

40 Mänit hajxy møc yhadsooyy:

—¡Ca'a yø'øya'ay mhøxmach! ¡Høxmats ja'a craa Barrabáshajpä!

Paadiä Barrabás hänajty chumyčhäna'ay coo hänajty tøø mieeči tøø pioty. Mänitä Pilato tiøjtägøøñä.

19

1 Mänitä Pilato ja'a Jesús yajwojpä.

2 Mänitä soldado ja'a wädsatscorona hajxy yhädiuuñ. Mänitä Jesús ja'a quiuhduum piädáacäxä. Mänitä Jesús ja'a hucywyit yajnähgäjenøøyyä nebiä gobiernähajxy hänajty wyithatiän. Paadiä Jesús jaduhn tiuunä, neby hajxy hänajty ñä'ä wi'i ñäxi'iga'añ ñä'ä wi'i ñäya'axa'añ. Paady hajxy hänajty ñä'ä wi'i ñäxi'iga'añ coo ja'a Pilato hänajty tøø miäna'añ coogä Jesús hänajty guiobiernähaty.

3 Mänitä Jesús miäwiingoonä. Mänit ñäxiicä:

—¡A poco miiči tuumb gobiérnäjä!

Mänitä Jesús tiägøøyyä coxhó'cäbä.

4 Mänitä Pilato tiøjpädsøømgumbä. Mänitä judíoshajxy ñämaayyä:

—Nyajtøjpädsømáambiøch yø'øya'ay nebiä tøyhajt hajxy jaduhn mmøødhádät cooči tøø nhixy tøø nbaady coo tøø quia'a cädieey.

5 Mänitä Jesús piadøjpädsøømy hucywyitmøød, coronamøød. Mänitä Pilato ñämaayy ja'a Israelpäjäya'ayhajxy:

—Xiids yø'øya'ay tøø tiøjpädsømy.

6 Coo Jesús jaduhn yhijxä ja'a teedywiindsønhajxy møødä policíahajxy, mänit hajxy ñäyaaxøøyy:

—¡Møjpahbétäts hajxy cruzcøxp! ¡Møjpahbétäts hajxy!

Mänitä Pilato miänaañ:

—Hamdsoo hajxy mmøjpahbédät. Høøčh, cábøch jaduhn nmäna'añ coo tøø quiädieey.

7 Mänitä Israelpäyaˈayhajxy yhadsooyy:
—Jaduhn højts nguhdujt myiñ coo yøˈøyaˈay ween yaghoˈogyii jeˈeguiøxpä coo tøø miänaˈañ coogä Dios Tieedyhaty.
8 Coo Pilato jaduhn miädooyy, mänitä chähgøøbiøjcy.
9 Mänitä Pilato jaˈa Jesús miøødtøjtägøøñä. Mänitä miäyajtøøyy:
—Maa miiči mjaanči tsooñ.
Pero cabä Jesús waam miänaañ.
10 Mänitä Pilato miänáangumbä:
—Nej, cábøch xñäˈägä hadsowaˈañä. Nej, caj miiči mnajuøˈøyä coočhä cuhdujt nmøødä cooči miiči nhøxmádsät, ó cooči miiči nyajmøjpahbedøød.
11 Mänit Jesús yhadsooyy:
—Coo Dios miiči cuhdujt häxøpy tøø xquiaˈa moˈoy, caj miiči jaˈa cuhdujt häxøpy mmøødä maači høočhcøxpän. Paady miiči jaˈa pojpä caj mjaty møødä quejee jaˈa teedywiindsøn, jaˈa høočh yaa tøø xyajméchäbä maa miičhä mwiinduumän.
12 Mänit Pilato jia wiinmahñdyhajty nebiä Jesús yhøxmádsät. Pero mänitä Israelpäyaˈayhajxy ñäyaaxøøguiumbä:
—¡Pø mmäguˈughajpy miiči jaˈa gobiernä César, caj miiči yøˈø craa mhøxmádsät! Øn jaduhn wiˈi ñibiädáacäp nebiä gobiernän, jeˈedsä gobiernä César møøtnimiädsiphájtäp.
13 Coo Pilato jaduhn miädooyy, mänitä Jesús miøødtøjpädsøømägumbä. Mänitä Pilato yhøxtaacy häñaabiejtcøxp maa hajxy hänajty xiøhdaacthatiän. Jueˈe hänajty jim xiøhaty Gabata, hebreohayuuc-haamby. Jeˈeduhn ñänøømby “maa jaˈa tsaa quiøøñaˈayän.”
14 Tøø hänajty quiujyxiøøjøˈøy. Hadsuujøˈøwaam bä pascuaxøø hänajty. Mänitä Pilato ñämaayy jaˈa Israelpäyaˈayhajxy:
—¡Xiidsä mgobiernähajxy!
15 Mänit hajxy ñäyaaxøøguiumbä:
—¡Ween yhoˈogy! ¡Ween yhoˈogy! ¡Nøcx hajxy møjpahbet!
Mänit Pilato miänaañ:
—Nej, mmäná'anäp mijts jaduhnä coo mijts jaˈa mgobiernä nmøjpahbéjtämät.
Mänit teedywiindsønhajxy yhadsooyy:
—César højts ngobiernähajpy. Caˈa wyiinghänaˈcä.
16 Mänitä Pilato Jesús yajcøˈødägøøyy maa jaˈa Israelpähajxiän, coo Jesús miøjpahbedøød.
17 Mänitä Jesús jim yajnøcxä maa jaduhn xiøhatiän “Maa jaˈa Hoˈogyjiäyaˈaguiopcän.” Gólgota jim xiøhaty hebreohayuuc-haamby. Yhamdsoo cruz jeˈe yajquejyquiaphajtä.

18 Jim̱ä Jesús hoy miøjpahbedyii. Metscä jäya'ay jim̱
miøjpahbéjtäbä Jesús ja'a ñähmøjc. Cujc ja'a Jesús
quiuba'awøøyyä.
19 Mänitä Pilato yagjahyyä pu'uyhuungcøxp: "Jesús
Nazaretpä, ja'a Israelpäjäya'ay ja'a guiobiernähajxy." Mänitä
pu'uyhuung yajyujpahw̱a cruzcuhduum.
20 Tägøøghayuuc-haamby jaduhṉ yagjahyyä, møødä he-
breo, møødä griego, møødä latín. Cajptmäwiingóṉ Jesús
miøjpahbejtä. Paadiä judíoshajxy nämay yajmädiaacy nebiä
Pilato hänajty tøø yajyuugjaayiiyän cruzcøxp. Mänitä teedy-
wiindsøṉ ja'a Pilato hajxy ñämaayy:
21 —Cab hijty jaduhṉ yhahixø'øy coo jaduhṉ cu mjahy:
"Ja'a Israelpäjäya'ay ja'a guiobiernähajxy." Jaduhṉ cu mjahy:
"Nä'ä nibiädáacäp jaduhṉ nebiä Israelpäjäya'ay ja'a guio-
biernähajxiän."
22 Mänitä Pilato yhadsooyy:
—Tøøc̈h jaduhṉ njaay; cábøch nyajtägatsa'añ.
23 Coo Jesús hänajty tøø miøjpahbedyii, mänitä soldado ja'a
Jesús ja'a wyit hajxy yajpädø'cä. Nämädaax̱c ja'a soldadohajxy
hänajty. Mänitä wit hajxy yajwa'xy cødu'ug. Jii Jesús ja'a
yoñwit hänajty tu'ug. Tu'ugwit hänajty tøø quiojy; cab hänajty
maa xiuyyä.
24 Mänitä soldadohajxy ñiñämaayyä:
—Cab jaduhṉ yhoyyä coo hädaa wit hajxy
nhagøødsøøyyämät. Tsøg hajxy häyø'cäm. Øøṉ hädaa wit
jaduhṉ cuhäyø'øgäp, je'e jaduhṉ je'ehádäp.
Mänitä soldadohajxy jaduhṉ jiaanc̈h häyø'cy. Jaduhṉdsä
Diosmädia'agy tiøjiajty maa jaduhṉ cujaay myiñän: "Xya-
jwá'xøch ja'a nwit hajxy; xquiuhäyø'cøch ja'a nwit hajxy
jaduhṉ."
25 Jim̱ä Jesús ja'a tiaj hänajty tiäna'ay maa hänajty mädøyyä
tøø miøjpahbedyiijän, chaadsä tiaj ja'a piuhdo'oxy, chaadsä
María ja'a Cleofas ja'a tio'oxiøjc, chaadsä María Magdalena.
Jim̱ä Jesús ja'a miägu'ughajpä hänajty tu'ug tiäna'ay maa ja'a
Jesús tiaj mädøyyän, ja'a Jesús hänajty jiaanc̈h tehm̱ chojpiä.
26 Coo hajxy yhijxä ja'a Jesús, mänitä Jesús ja'a tiaj ñämaayy:
—Maam, hädaads mhuunghádäp.
27 Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpä ñämaayy:
—Hädaads mdajhádäp, ja'a høøc̈hä ndaj.
Mänit jiaanc̈h tajnäbøjcy.
28 Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Tødsøøyyäbøch.
Tøjiajt ja'a Diosmädia'agy jaduhṉ. Ñajuøøbiä Jesús hänajty
coo hänajty tøø yhabejnä.

29 Jiṃä texy hänajty tu'ug quiøøña'ay vinoxuṇmøød. Mänitä
xo'od hajxy quiugonøøyy vinojooty. Cøjx je'e chomø'øy.
Mänitä paxy hajxy yagjøjwøønøøyy ja'a xo'od. Mänitä Jesús
ja'a xo'od hajxy yaghayuugøøyy.
30 Coo Jesús ja'a vino miuu'cy, mänitä miänaañ:
—Tøøds jaduhṇ miaañä.
Mänitä quiopc yagjänaaṇnä. Mänit yho'nä.
31 Mänaa ja'a Jesús yho'oguiän, ja'a pascuaxøø hänajty tehṃ
yhadsuujøøby. Cujaboom ja'a møjpascuaxøø hänajty jiada'añii,
poo'xxiøøjooty. Jaduhṇdsä judíoshajxy hänajty quiuhdujthaty,
cabä ho'ogyjiäya'ay hajxy hänajty jiṃ yajmähmø'øy cruzcøxp
ja'a poo'xxiøøjooty. Mänitä Israelpä ja'a Pilato hajxy hoy
ñäma'ay coo soldado quiéxät weenä Jesús ja'a tiecyhajxy
nøcxy tiójjäxä neby hajxy paquiä yhó'ogät. Nägooyyä hajxy
jaduhṇ yhó'ogät, mänit hajxy yajmänacøød cruzcøxp.
32-33 Mänitä Pilato ja'a soldado jiaanc̆h quejxy. Coo ja'a
soldadohajxy jiṃ miejch, mänit hajxy yhijxy coo ja'a Jesús
hänajty tøø yho'ogy. Cabä tiecy hajxy je'e ñä'ä tøjjä. Mänitä
ñähmøjcpähajxy tiecytiøjjä nämetscä. Cahnä hajxy hänajty
yho'ogy.
34 Mänitä Jesús quiaac̆hmägumøøyyä cuhṃdhaam. Soldado
jaduhṇ tu'ug jatcøøyy. Mänitä nø'ty piädsøøṃy chaadsä nøø.
35 Høøc̆h, tøyhájthøch jaduhṇ tøø nhixy. Páadyhøch mijts
jaduhṇ nyajmädoyhaty neby hajxy jaduhṇ mmäbǿgät.
36-37 Jecy hajxy jaduhṇ quiujahy Diosmädia'agyjiooty ja'a
Jesúscøxpä: “Cabä piajc tiøjáaṇäxä.” Jaduhṇ hajxy quiujah-
biä ja'a Jesúscøxpä: “Wyiinhee'ppedaaṃby hajxy, ja'a ha-
jxy hänajty tøø quiúṃiäbä.” Coo ja'a Jesús ja'a tiecy jaduhṇ
quia'a jaanc̆h tǿjjäxä, coo jaduhṇ jiaanc̆h cuuṃa, tøjiajt ja'a
Diosmädia'agy jaduhṇ.
38 Tu'ugä jäya'ay hänajty jiṃ chooñ Arimatea. José hänajty
xiøhaty. Hamee'ch ja'a Jesús hänajty miøødnimiägu'ughadyii.
Chähgøøbiä José ja'a judíos hänajty. Paadiä Jesús hänajty hi-
jxwiinduum quia'a møødwädityii. Mänitä José ja'a cuhdujt
hoy yajpädsøṃy maa ja'a Pilatän coo ja'a Jesús yajmänaca'añ
cruzcøxp. Mänitä Pilato ja'a cuhdujt jiaanc̆h yejcy. Mänitä
José ja'a Jesús yajmänajcy cruzcøxp.
39 Mänitä Nicodemo ja'a perfume miämejch hii'xmajc kilo.
Mäyäbicø'øy miämejch møødä mirra møødä áloes. Tøø hänajty
jiegø'øy coo ja'a Nicodemo hänajty tøø yhuug hoobiä coods
maa ja'a Jesúsän.
40 Mänitä José ja'a Jesús hajxy ñähbijty møødä Nicodemo.
Jiibiä perfume hajxy yajmänähbidøøyy. Jaduhṇdsä
judíoshajxy hänajty quiuhdujthaty. Perfumemänähbidø'øy
ja'a ho'ogyjiäya'ay hajxy hänajty yajnaaxtägø'øy.

41 Jim̱ä olivocam̱ hänajty tu'ug mäwiingóṉ maa ja'a Jesús
hänajty tøø miøjpahbedyiijän. Jiibiä tsaajut hänajty tu'ug
olivocamjooty wiinmøjtuum. Naam̱ba'ay ja'a tsaajut hänajty.
Cahnä ho'ogyjiäya'ay hänajty jiiby piädaactsooñiinä.
42 Ja'a judíoshajxy, tsuu ja'a pioo'xxiøø hajxy hänajty yajt-
sohṉda'agy. Cab hajxy hänajty quiuhdujthaty coo hajxy tii
tiúnät ja'a poo'xxiøøjooty. Ja ween ja'a poo'xxiøø hänajty
quia'a habaady, paadiä Joséhajxy quia'a näbaadøøyyä coo ha-
jxy hoy jäguem̱ cu yajnaax̱tägøøyy. Paady hajxy jim̱iä ñä'ä
pädaacy tsaajutjooty ja'a olivocamjootypä.

20

1 Cumaax̱c, näxøø hänajty je'e. Mänitä María Magdalena-
hajxy jim̱ ñøcxy maa ja'a tsaajutän, maa ja'a Jesús hänajty
tøø ñaax̱tägø'øyän. Cahnä hänajty hoy jiajjø'øgyñä. Cood-
sjuøøbyñä hänajty. Mänit hajxy yhijxy coo ja'a tsaa jim̱ tøø
jiøwa'ac̈h juthaguuy.
2 Coo ja'a María yhijxy coo ja'a tsaa quia'a jim̱än juthaguuy,
mänit wyiimbijty päyø'øguiä. Mänitä Simón Pedrohajxy pi-
aatä chaadsä Jesús ja'a miägu'ughajpä, ja'a Jesús hänajty ji-
aanc̈h tehm̱ chojpiä. Mänitä María miänaaṉ̃:

—Tøø ja'a nWiindsøṉhájtäm hajxy xyajpädsøøm̱äm tsaa-
jutjooty. Cab højts nnajuø'øy pämaadä hajxy tøø piäda'agy.

3 Coo ja'a Pedrohajxy jaduhṉ miädooyy, mänit hajxy jim̱
ñøcxy päyø'øguiä maa ja'a tsaajutän. Mänitä María jadähooc
pianǿcxcumbä.
4 Mänitä Pedro yhøxpäyø'cä. Jayøjp ja'a Pedro jiamiøød jim̱
miejch maa ja'a tsaajutän.
5 Mänit jiiby quiuwoodsøøyy tsaajutjooty. Mänitä wit yhijxy
coo jiiby yhohx̱na'ay jutjooty. Pero cab jiiby tiehm̱ tiägøøyy.
Nä'ä cuhixøøyy jaduhṉ.
6 Mänitä Simón Pedro høx̱haam jiaac mejch. Tu'uda'aquiä
jiiby tiägøøyy tsaajutjooty. Jaduhṉä wit yhijxpä coo jiiby
yhohx̱na'ay.
7 Mänitä paayyä yhijxy, ja'a Jesús hajxy hänajty tøø ya-
jcuhmäguítiäbä. Hawiing hänajty jim̱ ñe'na'ay.
8 Mänitä Pedro jiamiød piadägøøbiä, ja'a hänajty jayøjp
tøø miéchäbä. Mänitä paayyä yhijxpä coo hawiing ñe'na'ay.
Paady jaduhṉ miäbøjcy coo ja'a Jesús hänajty tøø jiujypiøcy.
9 Cahnä Diosmädia'agy hajxy hänajty hoy wyiinjuø'øyñä
ja'a jecypiä maa jaduhṉ myiṉ̃än coo ja'a Jesús hänajty jiu-
jypiøga'añ coo hänajty tøø yho'ogy.
10 Mänitä Pedrohajxy wyiimbijnä, ñøcxnä hajxy maa ja'a
tiøjc-hajxiän.

11 Tøø ja'a María hänajty piaméjtscumbä høx̱haam maa ja'a
tsaajutän. Coo ja'a Pedrohajxy wyiimbijnä, mähmøøyy ja'a
María jim̱ nidiuhm̱. Wi'i jiøøby hänajty. Mänit jiiby quiuwood-
søøguiumbä tsaajutjooty.
12 Mänitä Diosmoonsä metsc yhijxy, ja'a tsajpootypt-
sohm̱bä. Haagä nähboobwit hajxy hänajty. Jiiby hajxy
hänajty yhäña'ay maa ja'a Jesús hänajty tøø wyijtsna'ayän.
Tu'jäya'ay hänajty yhäña'ay maa ja'a Jesús ja'a quiopc hänajty
tøø quiooṉna'ayän. Y tu'jäya'ay hänajty yhäña'ay maa ja'a
Jesús ja'a tiecy hänajty tøø quiajpna'ayän.
13 Mänitä María miäyajtøøw̱a:
—Muuxy, tii coo mwi'i jiø'øy.
Mänitä María yhadsooyy:
—Tøøc̆hä nWiindsøṉ hajxy xyajpädsøøm̱ä. Pämaadä hajxy
tøø piäda'agy.
14-15 Tuuṉä María jaduhṉ ñä'ä hadsooyy, mänitä
wia'wiimbijty. Mänitä Jesús yhijxy. Jim̱ hänajty tiäna'ay;
pero cab jaduhṉ yhøxcajpy. Olivocam̱güeendähajpä je'e
yhajoodhajt. Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Muuxy, tii coo mwi'i jiø'øy. Øøṉ mhøxtaaby.
Mänitä María yhadsooyy:
—Tsäguhm̱, pø miic̆h tøø myajpädsøm̱y, høøc̆h hawáaṉäc
maa tøø mbäda'agy nébiøch häyaa nøcxy nyajpädø'øgy.
16 Mänitä Jesús yhadsooyy:
—¡María!
Tuuṉä María jaduhṉ ñä'ä nämaayyä, mänitä wyiin-
hee'ppejty. Mänitä yhøxcajpy coo je'e Jiesúsä. Mänitä jaduhṉ
miänaaṉ̃ hebreohayuuc-haamby:
—¡Raboni! —je'e jaduhṉ ñänøøm̱by "Wiindsøṉ."
17 Mänitä María ja'a Jesús jia mats jia mäneṉaaṉ̃. Mänitä
Jesús miänaaṉ̃:
—Ca'ac̆h xmiach. Cáhnøch jim̱ nhoyñä maac̆hä nDeediän.
Nőcxhøc̆hä njamiøødhajxy hawáaṉäc cooc̆h jim̱ nnøcxa'añ
maac̆hä nDeediän, maac̆hä nDiosän. Jaanä je'e mijts mDeedy-
hajpä mDioshajpä.
18 Mänitä María ja'a Jesús ja'a jiamiøødhajxy hoy jiaanc̆h
näma'ay:
—Tøøc̆h je'e nhix̱y, ja'a hajxy nWiindsøṉhájtämbä.
Mänit hajxy cøjx yhawáaṉäxä nebiaty ja'a María hänajty tøø
ñäma'ayii.
19 Coo quioodsøøñä, mänitä Jesús ja'a jiamiøødhajxy
ñiyhagőøyyänä. Hix̱, chähgøøby ja'a judíos hajxy je'e hänajty;
paady hajxy ñiyhagøøyyä. Mänitä Jesús jiiby ñäguehx̱tøø'xy
hagujc hawa'ads. Mänitä Jesús miänaaṉ̃:
—Mäguieppe hajxy. Ca'a hajxy tii mdajy mmay.

20 Mänitä Jesús yajcähxø'cy ja'a quiø'øjoot møødä
quiaačhhac maa hänajty tøø jiotiän. Coo hajxy yhijxy, mänit
hajxy ñajuøøyy coo je'e Jiesúsä. Mänit hajxy xioon̲daacy.
21 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Ca'a hajxy tii mdajy mmay. Nébiøčhä nDeedy tøø xwyi-
inguex̲iän, jaanä jadúhn̲høch mijts nwiinguexaam̲bä.
22 Mänitä Jesús ñäbäxujy ja'a jiamiøødhajxy. Mänitä miänaañ̲:
—Wiingpøc ja'a Dioshespíritu hajxy.
23 Høøčh mijts ja'a mäjaa nmo'owaam̲by. Pønjaty mi-
jts mhawáan̲äp coo Dios ja'a piojpä quiädieeyhajxy tøø ya-
jnähwa'ačh, pues tøyhajt jaduhn̲ coo Dios tøø yajnähwa'ačh.
Pønjaty mijts mhawáan̲äp coo Dios tøø quia'a yajnähwa'ačh,
pues tøyhajt jaduhn̲ coo Dios tøø quia'a yajnähwa'ačh.
24 Majmetscjäya'ay ja'a Jesús hänajty tøø miøødwädity.
Tu'ug hänajty xiøhaty Tomás, ja'a hajxy hänajty ñänøøm̲biä
“Hametsc-huung.” Mänaa ja'a Jesús ñäguehx̲tøø'xtsooñän
jayøbajt, cabä Tomás hänajty jim̲.
25 Mänitä Tomás ñämaayyä ja'a jiamiøødhajxy:
—Tøø højts nhix̲y, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä.
Mänitä Tomás miänaañ̲:
—Mänítøch nmäbøgät cooč̆h ndehm̲ yhíxät pø jaanč̆h jot ja'a
quiø'ø, cooč̆hä ngø'ø jiiby nhuuc tehm̲ piädá'agät maa ja'a
quiaačhmøjc jiutän. Pø cabä, cábøch jaduhn̲ nnä'ägä mäbøgät.
26 Cuductujxøø, jiibiä Jesús ja'a jiamiøødhajxy hänajty
tøgóotiägumbä. Jiibiä Tomás hänajtypä. Tøø ja'a tøjc
hajxy hänajty yhagøøguiumbä. Mänitä Jesús jiiby
ñäguehx̲tøø'xcumbä hagujc hawa'ads. Mänitä miänaañ̲:
—Mäguieppe hajxy. Ca'a hajxy tii mdajy mmay.
27 Mänitä Tomás ñämaayy:
—Tehm̲ quiudsiiwø'øw yø'ø mgø'ø yaaby ngø'øjóotyhøch
maa ja'a clavohaawän. Híjxägøch hädaa ngø'ø. Päda'ag
yø'ø mgø'ø yaaby ngaačhmójc-høch. Miič̆h, caj miič̆h hijty
mmäbøcy. Chaač̆h miič̆h nnämá'awät coo mmäbøgät.
28 Mänitä Tomás yhadsooyy:
—Míič̆hhøch nWiindsøn̲hajpy, nDioshajpy.
29 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Cooč̆h miič̆h tøø xyhix̲y, paady jaduhn̲ mmäbøcy. Jootcujc
hajxy je'e, ja'a hajxy tøø miäbøquiäbä, hóyhøch hajxy je'e tøø
xquia'a ja hix̲y.
30 Madiu'u ja'a Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjätypä yajcähxø'cy
ja'a jiamiøødä wyiinduumhajxy. Cab yam̲ cøx̲iä quiujaayä
hädaa librocøxp. Cujwa'xy je'e yam̲ quiujaayä.
31 Paady yam̲ quiujaayä neby hajxy jaduhn̲ mmäbøgät coo
Jesús ja'a Dios Tieedyhaty, coo Jesús je'e Miesíashaty, coo ja'a

Dios jaduhn̲ tøø quiexy̲. Coo ja'a Jesús ja'a miädia'agy hajxy mmäbójcät, mhídäp hajxy jim̲ tsajpootyp cøjxta'axiøø.

21

1 Jadähooc ja'a Jesús yhíjxägumbä ja'a jiamiøødhajxy jim̲ mejypia'a ja'a xøhajpä Tiberias.

2 Jim̲ä Simón Pedrohajxy hänajty møødä Tomás, ja'a hajxy hänajty ñänøøm̲biä "Hametsc-huung", møødä Natanael ja'a Caná de Galilea tsohm̲bä, møødä Zebedeo yhuunghajxy, møød hajxy jaac nämetspä. Haagä Jesús ja'a jiamiøødhajxy jaduhn̲.

3 Mänitä Simón Pedro miänaañ̲:

—Nøcxy nhuuc jaac hacxmach.

Mänitä jiamiøødhajxy miänaañ̲:

—Ween hajxy nnócxäm.

Mänit hajxy jiaanc̈h nøcxy mejypia'a. Mänit hajxy biarcotägøøyy. Mänit hajxy hoy jia hacxmadsa'añ. Tu'tsuhm̲ hajxy jaduhn̲ jia wädijty. Pero cab hajxy tii ñä'ägä paaty.

4 Coo jiobøøyy, jim̲ä Jesús hänajty tiäna'ay pu'uwiing. Pero cabä Jesús yhøxcajpä ja'a jiamiøødhajxy.

5 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Mägu'ughajpädøjc, nej, cab hajxy tii tøø mnä'ägä paadiä.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Joom mägu'ughajpä, cab højts tii tøø nnä'ägä paady.

6 Mänitä Jesús miänaañ̲:

—Päda'ag yø'ø mdsaay hajxy jim̲haamby ja'a barcohahooyhaampiä pa'ahaam. Mänit hajxy jaduhn̲ mbáadät.

Mänitä chaay hajxy jim̲ jiaanc̈h pädaacy. May ja'a hacx hajxy jiaanc̈h tehm̲ yaghadujcy. Cab hajxy hänajty miaya'añii coo ja'a tsaay hajxy hänajty jia wijtspädsøm̲a'añ nøøjooty.

7 Mänitä Pedro ñämaayyä ja'a Jesús ja'a jiamiøød, ja'a Jesús hänajty jiaanc̈h tehm̲ chojpiä:

—¡Ja'a nWiindsøn̲hájtämhajxy yø'ø!

Tuun̲ä Pedro jaduhn̲ ñä'ä mädooyy coo je'e Jiesúsä, mänitä wyitpägøøyy. Høxyø'øhuungmøød hajxy hänajty yhacxmach. Mänitä quiuhtøpxnajxy nøøjooty. Nøcxaam̲b hänajty pu'uwiing maa ja'a Jesúsän.

8 Ja'a jiamiøødhajxy, jiiby hajxy miähmøøyy barcojooty. Mejypia'a mäwiingón̲ hajxy hänajty yhacxjoomy. Jaduhn̲äda'a ja'a mejypia'a hajxy hänajty tøø ñähgue'egy mägo'xmetro. Hujts ja'a tsaay ja'a hacx hänajty miøødä. Mänitä tsaay hajxy pawich yajnøcxy mejypia'a barcojooty.

9 Mänit hajxy biarcopädsøøm̲y. Mänitä juhñ̲dy hajxy yhijxy coo jim̲ wyi'i tioy pu'uwiing. Jim̲ä Jesús hänajty yhacxtsa'ay. Jim̲ä tsajcaagy hänajty yajcoon̲na'ay.

10 Mänitä Jesús miänaaṉ:
—Mämíṉ ja'a hacx hajxy mejtstägøøg, ja'a hajxy tøø
mmáchäbä.
11 Mänitä Pedro tiägóøguiumbä barcojooty. Mänitä
tsaay pawich yajmejch mejypia'a. Mägo'x cu
juxychägui'xmajtägøøg ja'a hacx hänajty jiiby tsaajiooty,
haagä majatypä. Hujts ja'a tsaay hänajty, pero cabä hacx
yajcøø'ch.
12 Mänitä Jesús miänaaṉ:
—Miṉds hajxy cay.
Cab hajxy miäyajtøøyy pøṉ je'e. Tøø hajxy hänajty yhøxcapy
coo je'e Jiesúsä.
13 Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ja'a tsajcaagy hajxy miooyy
møødä hacxtsa'ay.
14 Miädägøøghoocpä ja'a Jesús hajxy hänajty tøø yhixy mänaa
hänajty tøø jiujypiøquiän.
15 Coo hajxy quiaabiädøøyy, mänitä Jesús ja'a Simón Pedro
ñämaayy:
—Simón, Juan miiči mdeedyhajpy. Pøṉhøčäda'a xmiaas
tsojp, yø'ø njamiøødhájtäm o miiči.
Mänitä Pedro yhadsooyy:
—Mnajuøøby miiči cooči miiči njuø'øy nebiä hajch nebiä
puhya'ayän.
Mänitä Jesús miänaaṉ:
—Yaghójcägøčhä nmeeghuunghajxy.
Ca'a mieeghuungä ja'a Jesús jaduhṉ tiehṃ ñänøøṃ.
Je'eduhṉ ñänøøṃ coo ja'a Simón Pedro ja'a jäya'ayhajxy
yajnähixó'øwät, ja'a Jesús ja'a miädia'agy hajxy panócxäbä.
16 Mänitä Jesús miänáaṉgumbä:
—Simón, nej, xchójpøch miičhä.
Mänitä Pedro yhadsooyy:
—Mnajuøøby miiči cooči miiči njuø'øy nebiä hajch nebiä
puhya'ayän.
Mänitä Jesús miänaaṉ:
—Cueendähájtägøčhä nmeeghajxy.
17 Ja'a miädägøøghoocpä ja'a Simón Pedro ñämáayyägumbä:
—Simón, nej, jaduhṉči xjwiø'øyä nebiä hajch nebiä
puhya'ayän.
Mänitä Pedro jiootmadiägøøyy coo miäyajtøøwa ja'a
miädägøøghoocpä.
Mänitä Pedro yhadsooyy:
—Cøxiä miiči mnajuø'øy. Mnajuøøby jaduhṉ cooči miiči
njuø'øy nebiä hajch nebiä puhya'ayän.
Mänitä Jesús miänáaṉgumbä:
—Pues, yaghójcägøch ja'a nmeeghajxy.

18 Tehm̱ tiøyhájthøch miiči̇h chaa nnämá'awät, coo hijty
mdsucywiajyhatyñä, hamdsoo ja'a mwit hijty mbägø'øy.
Mwädijp hijty maa ja'a mjoot hijty choquiän. Pero coo hänajty
tøø mmäjaanä, mänit mgø'ø mxajtøwa'añ. Mänitä wiinghäna'c
ja'a mwit xyajpägø'øwa'añ. Mänit xyajnøcxa'añ maa ja'a mjoot
hänajty quia'a tsoquiän.

19 Paadiä Jesús jaduhṉ miänaaṉ̃ nebiä Pedro jaduhṉ
ñajuǿ'øwät neby hänajty yagho'oga'añii, nebiä Dios ja'a miäjaa
jaduhṉ yajcähxǿ'øgät ja'a Pedrocøxpä. Mänitä Jesús ja'a Pedro
ñämaayy:

—Jam̱ hajxy wädíjtäm.

20 Mänitä Pedro quioowiimbijty. Mänítøch xyhijxy cooči̇hä
Jesús hänajty nbanøcxpä. Høøči̇h, Juánghøch høøči̇h. Høøči̇hä
Jesús hijty xjiaanči̇h tehm̱ chojp. Høøči̇h je'e häñaayy ja'a
Jesús ja'a ñähmøjc mänaa højts ndsuugayyän. Høøči̇h jaduhṉ
nyajtøøw̱: “Wiindsøṉ, øṉ miiči̇h jaduhṉ xyegaam̱b.”

21 Cooči̇hä Pedro xyhijxy, mänitä Jesús miäyajtøøyy:

—Wiindsøṉ, yø'øyá'ayäts, nej yø'øya'ay jiada'añ.

22 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ca'a myiiči̇hä mgüeentä yø'ø pø chójpiøči̇hä njoot jaduhṉ
coo yø'øya'ay hänajty jiinä cooči̇hä ngädaactägátsät. Pero miiči̇h,
panǿcxägøch ja'a nmädia'agy.

23 Mänitä mädia'agy jii wiädijty maa ja'a jäya'ayhajxiän ja'a
Diosmädia'agy hajxy panøcxpä cóogøch tyijy nga'a ho'oga'añ.
Pero cabä Jesús jaduhṉ miänaaṉ̃ cóogøch nga'a ho'oga'añ.
Nøm̱ jaduhṉ miänaaṉ̃: “Ca'a myiiči̇hä mgüeentä yø'ø pø
chójpiøch ja'a njoot jaduhṉ coo yø'øya'ay hänajty jiinä cooči̇h
ngädaactägátsät.”

24 Høøči̇h, Juánghøch høøči̇h. Tehm̱ tiøyhájthøch jaduhṉ tøø
nhix̱y nébiøch chaa ngujaayän. Ñajuǿøbiøči̇hä njamiøødhajxy
cooči̇hä tøyhajt nmøødä.

25 Madiu'u ja'a Jesús jaduhṉ jiaanči̇h tuuṉ̃. Cábøch yam̱ cøx̱iä
tøø ngujaay. Cooči̇h häxøpy cøx̱iä tøø ngujaay, cabä ndijy hädaa
naax̱wiimbä miädøyhádät. Amén.

Hechos

1 Mägu'ughajpä Teófilo, mänáajøch miiсh jayøbajt
nnäjaayø'øyän, mänítøch ngøxy cujahy nebiatiä Jesús yaa
wiädijty hädaa yaabä naaxwiin, møød nebiaty yajnähixøøyy,
2-4 mänaa jaduhn tiägø'øyän wädijpä høxtä coonä hänajty
ñøcxtägatsa'añ tsajpootyp. Cahnä Jesús hänajty yho'ogyñä,
tøøyyämä jiamiøød hänajty wyiinguexy coo miädia'agy ya-
jwá'xäxät wiinduhmyhagajpt. Coo Jesús yho'cy, mänit ji-
ujypiøjtägajch. Coo Jesús jaduhn yhijxä ja'a jiamiøødhajxy,
jaduhnä tøyhajt hajxy miøødhajty coo Jesús hänajty tøø ji-
aanсh jujypiøjtägach. Coo Jesús jaduhn jiujypiøjtägajch,
mänitä jiamiøød jiaac møødwädijty juxychägui'xxøø. Jaduhnä
Jesús hänajty yajnähixø'øy coo Dios hajxy xyhanéhmäm ja'a
miøcmäjaahaam. Coo juxychägui'xxøø yhabejty, mänitä Jesús
ja'a jiamiøød miøødhamugøøyy maa tun hänajty xiøhatiän
Olivostún. Mänitä Jesús tiägøøyy hanehmbä ja'a Dioshespíritu
miäjaahaam. Mänit miänaañ:

—Coo hajxy jim mnøcxtägátsät Jerusalén, cab hajxy jim
mdsohndägátsät. Jim hajxy jaduhn mjøbhíxøt cooсh mijtsä
nDeedy ja'a yhEspíritu xyajnäguéxät nej mijts tøø nnäma'ayän.
Tøøсh mijtsä nDeedy xyhuuc yajwiinwaanøøbiä coo hajxy
jaduhn xyajnäguexa'añ.

5 Ja'a Juan, nøøhaam hijty miäyajnäbety. Tøyhajt jaduhn.
Pero jaboom juxtøpc mijtsä Dios ja'a yhEspíritu xjiaanсh ya-
jnäguexa'añ. Ja'a yhEspírituhaam hajxy jaduhn xyajnäbeta'añ
—nømä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy, ja'a hajxy hänajty tøø
yhamugó'øyäbä.

6 Mänitä Jesús miäyajtøøwä:

—Wiindsøn, nej, jaduhn miiсh tøø mwiinmahñdyhatiä coo
højtsä nmädsip mga'a yajmäjädáacnädä, højts judíos, møød coo
højtsä nhamdsoo mägunaax ngobiernähájnät.

7 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ja'a nDéedyhøсhä tøyhajt møød mänaa jaduhn
yajtøjiada'añ nej mijts myajtøyyän. Je'e cuhdujt nidiuhm
møød coo jaduhn yajtøjiádät. Pero mijts, caj yhahixø'øy coo
mijtsä tøyhajt mmøødhádät.

8 Coo mijtsä Dioshespíritu xñägädá'agät, mänitä mäjaa hajxy
xmio'owa'añ. Mänítøch hajxy jim xmiädiá'agät Jerusalén
cooсh tøø njujypiøjtägach, hóyhøch hänajty tøø nja ho'ogy.
Møød jim hajxy xmiädiáacpät Judea-naaxooty, møød jim
Samaria-naaxooty, møød jim wiinduhmyhagajpt høxtä
mäduhñtiä cajpt quiugøxø'øyän.

9 Mänitä Jesús miädiaacpädøøyy. Jim̱ä Jesús hänajty wyiin-
hee'ppedyii ja'a jiamiøødhajxy, mänitä Jesús nä'ä nägoobä cha-
jpejty. Mänit hoy tiägø'øy jocjooty. Mänitä Jesús yhijxtägooyyä
ja'a jiamiøødhajxy.
10 Jim̱ hajxy hänajty chajheebyñä, mänitä jäya'ayhajxy
metsc ñäguehx̱tøø'xy jim̱ maa Jesús ja'a jiamiøødä wyiindu-
umhajxiän. Nähboobwit hajxy hänajty nämetsc.
11 Mänitä Jesús ja'a jiamiøødhajxy ñämaayyä:
—Mägu'ughajpädøjc, jim̱ hajxy mdsooñ Galilea maa Jesús
chooñän. Mijtsä mmägunaax̱ yø'ø. Quipxy hajxy hijty
mmøødwädity. Ca'a hajxy mwi'i yuugheeby. Ca'a hajxy mwi'i
tiajy mwi'i miay. Tøø Jesús jaduhṉ ñøcxnä tsajpootyp. Pero
coo yhabáadät, mänit jaduhṉ wyiimbijtägatsa'añ neby hajxy
tøø mhijxnøcxiän.
12 Mänitä Jesús ja'a jiamiøødhajxy jim̱ chohṉ̃ maa tuṉ hänajty
xiøhatiän Olivos. Mänit hajxy ñøcxy Jerusalén. Tu'kilómetro
hänajty jiäguem̱ä.
13 Jue'e Jesús ja'a jiamiøødhajxy hänajty xiøhaty: Pedro, Juan,
Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Simón ja'a Celote,
møødä Judas. Nämetsc hajxy hänajty xiøhaty Santiago. Judas
ja'a piuhya'ay je'e ja'a tu'jäya'aybä. Alfeo ja'a Judas ja'a
tieedyhajxy hänajty xiøhaty.
14 Nax̱y hajxy hänajty yhamugø'øy Diospa'yaax̱pä nägøx̱iä,
näguipxy møødä Jesús ja'a tiaj María, møødä Jesús ja'a pi-
uhya'ayhajxy, møødä to'oxiøjc-hajxy, ja'a Jesús hänajty quipxy
tøø piawädityíijäbä.
15 Cujaboom cumaax̱c, mänitä mäbøjpädøjc-hajxy
yhamugøøyy. Nämägo'x-cu-ii'x hajxy hänajty. Mänitä Pedro
tiänaayyø'cy. Mänit miänaaṉ̃:
16-20 —Mägu'ughajpädøjc, jéquiänä David quiujahy
salmosjooty ja'a Judascøxpä, nebiatiä Dioshespíritu
ñajtscapxøøyyä: Pactsacä tiøjc jiada'añ; caj pøṉ jim̱
chäna'awaaṉnä. Ja'a Judas ja'a tiøjc jaduhṉ nänøøm̱äxä.
Jaduhṉ jim̱ miänaam̱bä coogä Judas wiingjäya'ay hänajty
ñähduuṉdu'uda'añii. Jaanc̈h tøjiajt jaduhṉ ja'a Judascøxpä
nebiatiä David jecy quiujahyyän. Näguipxy højtsä Judas hijty
xmiøødwädíjtäm. Näguipxy højts hijty xmiøødtuuṉmújcäm.
Mänitä Judas wyiinmahṉ̃dyhajty coo Jesús ñähdúgät. Mänitä
Judas ja'a jäya'ay wioomejch maa Jesús hänajtiän, ja'a
Jesús hajxy hänajty madsaam̱bä. Coo Judas jaduhṉ haxøøg
jiatcøøyy, mänit miäjuuyyä. Mänitä naax̱ hoy jiuy. Mänit hoy
quiuhgahnax̱y cuhmänac. Coo miox̱tsäbijty, mänitä tyiinc̈h
yhøx̱hänøøm̱bädsøøm̱y. Coo jäya'ayhajxy jaduhṉ miädoyhajty,
ja'a hajxy hänajty jim̱ tsänaabiä Jerusalén, coo ja'a Judas
hänajty tøø yho'ogy, mänitä naax̱ hajxy yajxøbejty Acéldama,

ja'a Judas hänajty tøø jiúyyäbä; jaduhn̲ miädia'agytiägø'øy yhamdsoo hayuuc-haambyhajxy, Nø'ñaax̲.

21-22 'Jii højtsä nmägu'ughajpähájtäm, näguipxy hajxy tøø xmiøødwädíjtäm mänaa Jesús hijty jiijän, mänaa Juan ja'a Jesús yajnäbetiän, høxtä coo Jesús chajpejty cøxp. Hahixøøby jaduhn̲ coo hajxy tu'jäya'ay nwiinguéjxämät, ja'a Judas nähduun̲du'udaam̲bä. Näguipxiä mädia'agy hajxy xmiøødyajwá'xämät coo Jesús tøø jiujypiøcy —nøm̲ä Pedro miänaañ̲.

23 Mänitä jäya'ay metsc ñänøøm̲ä. Tu'ug hänajty xiøhaty Matías. Jatu'ugpä, tägøøgtu'u hänajty xiøhaty: José, Barsabás, Justo.

24 Mänitä Pedrohajxy tiägøøyy Diospa'yaax̲pä:

—Teedy, miic̈h mnajuøøby neby højts nägøx̲iä nwiinmahñdyhatiän. Højts hawáan̲äc mädyii miic̈h tøø mwiimbiy hädaahajxy nämetspä,

25 mädyiibä Judas jaduhn̲ nähduun̲dú'udäp. Coo Judas jaduhn̲ quiädiehy, paadiä tiuun̲g yajtägooyy. Paady jiiby yhädaacy haxøøgtuum —jaduhn̲ä Dios hajxy pia'yaax̲y.

26 Mänit hajxy yhäyø'cy suertehaam mädyii hänajty tuun̲gtägø'øwaam̲b. Mänitä Matías piaatä. Mänitä Matías hajxy quiumaayy, ja'a hajxy hänajty nämajtu'ugpä.

2

1 Coo Pentecostés-xøø yhabaaty, mänitä mäbøjpädøjc-hajxy nägøx̲iä yhamugøøyy.

2 Jiiby hajxy hänajty tøgooty yhäña'ay. Mänit hajxy miädooyy nebiä poj yhamuuyän coo møc piojy. Cøxp jaduhn̲ chohn̲daacy. Møc jiiby yhawaan̲dsøøyy tøgooty.

3 Mänit hajxy nägøx̲iä ñägädaacä hanidiuhm̲jaty ja'a Dioshespíritäm. Jaduhn̲ hänajty quiähxø'øgy nebiä tootsän, nebiä jøønhaayän.

4 Mänit hajxy nägøx̲iä yhadägøøyyä jioottägøøyyä ja'a Dioshespíritäm. Mänit hajxy tiägøøyy mädiaacpä wiinghayuucjaty. Ja'a Dioshespíritu hänajty jaduhn̲ yajmädiaacp.

5 Tøø judíoshajxy hänajty nämay miech Jerusalén xøøhajpä. Wiinduhm̲yhagajpt hajxy hänajty chooñ. Paady hajxy miejch Jerusalén xøøjooty, quiudiunaam̲biä quiuhdujt hajxy hänajty jaduhn̲ neby hajxy hänajty quiuhdujthatiän.

6-7 Coo judíoshajxy miädooyy coo poj hänajty møc yhamuuy jiiby tøgooty maa mäbøjpädøjc-hajxy hänajty tøø yhamugø'øyän, mänitä judíoshajxy jiiby tiøjtägøøyy. Coo judíoshajxy jaduhn̲ miädooyy coo mäbøjpädøjc-hajxy hänajty quiapxy miädia'agy

wiinghayuucjaty, mänitä judíoshajxy wyiinjuøøyy yhamd-
soo hayuuc-haamby neby hajxy hänajty miädia'aguiän ma-
jaty hajxy hänajty chooñ wiinduhm̱yhagajpt. Coo hajxy
jaduhṉ miädooyy, mänit hajxy jiaanc̈h tehm̱ yagjuøøyy nägø'ø
nädecypiä. Mänit hajxy ñiñämaayyä:

—Yø'ø jäya'ayhajxy xiiby capxpä mädiaacpä, haagä Galilea
yø'ø hajxy chooñ.

8 Tii hajxiäda'a coo tøø nmädóow̱äm nebiaty hajxy
cøjwiinghayuuc tøø nmämíṉ tøø nmäga'awøøyyäm.

9 Hix̱, wiinduhm̱yhagajpt hajxy ndsóhṉäm, Partia, Media,
Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia,

10 Frigia, Panfilia, Egipto, møød jim̱ Libia, Cirene mäwiingóṉ.
Høxtä Roma hajxy näje'e ndsóhṉäm,

11 møød Creta, møød Arabia. Näje'e hajxy judíos
nmämíṉ nmäga'awøøyyäm. Näje'e ja'a judíos quiuhdujt
wyiinmahñdy hajxy tøø njøjpøgøøyyäm neby hajxy
quiuhdujthatiän. Coo yø'ø Galileabä-jäya'ayhajxy jaduhṉ
tøø quiapxy tøø miädia'agy wiinghayuucjaty nebiatiä Dios
ja'a hoy-yagjuøøñäbä tøø yajcähxø'øgy, jaduhṉ hajxy tøø
nwiinjuøøyyäm ja'a nhamdsoo hayuuc-haamby cøjwiinduum
—nøm̱ä judíoshajxy ñiñämaayyä.

12 Coo judíoshajxy jaduhṉ wyiinjuøøyy ja'a yhamdsoo
hayuuc-haamby, paady hajxy jiaanc̈h tehm̱ yagjuøøyy nägø'ø
nädecypiä. Mänit hajxy ñimiäyajtøøw̱ä:

—Tii yø'ø jäya'ayhajxy coo quiapxy coo miädia'agy wiing-
hayuucjaty, yø'ø hajxy tsohm̱bä Galilea.

13 Mänit hajxy näje'e yhadsooyy xi'igy hanähaty:

—Múucäp hajxiäda'a.

14-15 Mänitä Pedrohajxy tiänaayyø'cy møødä jiamiøødhajxy
ja'a nämajtu'ugpä, ja'a hajxy hänajty jaduhṉ Dioswi-
ingueẋypä. Mänitä Pedro møc tiägøøyy mädiaacpä:

—Mägu'ughajpädøjc, nägøẋiä hajxy njudíoshájtäm
mäduhṉ̃tiä hajxy yaa nyajpáatäm, mäduhṉ̃tiä hajxy jäguem̱
mdsooñ, møød mijts yaa tsohm̱bä Jerusalén. Näje'e mijts
mmäna'añ cooc tyijy højts nmu'ugyii. Pero cab jaduhṉ tiøyyä.
Cab jaduhṉ øøṉ yhu'ugy jopyñä.

16 Coo hajxy tøø mhix̱y tøø mmädoy coo højts tøø ngapxy
tøø nmädia'agy wiinghayuucjaty, jaanc̈h tøjiajt jaduhṉ nebiä
Joel jecy quiujahyyän ja'a Dioscøxpä. Diosqueẋiä Joel hänajty.
Jaduhṉä Joel jecy quiujahy:

17 Jaduhṉä Dios miänaaṉ̃: Coo hänajty yhabaadaaṉnä coo
naaẋwiimbä hänajty wyiimbidaaṉnä,
mänithøc̈hä nhEspíritu nguexa'añ maa jäya'ayhajxy nägøẋiän,
mäduhṉ̃tiä hajxy yaa yhity hädaa yaabä naaẋwiin.

Y mijtsä mnøøx mmajc-hajxy, mäníthøčhä nmädiaˈagy hajxy
xyajwaˈxaan̲ä.
Jaˈa høxcujc-häna̱ˈc-hajxy, hoy-yagjuøøñäjátyhøch hänajty nya-
jwiinhixaˈañ.
Jaanä jaduhn̲ä majjäyaˈadiøjc-hajxypä, nya-
jcumaˈawáam̲biøch hajxy hänajty hoy-yagjuøøñäjaty.
18 Coo hänajty yhabaadaˈañ, mäníthøčhä nhEspíritu nya-
jnäguexaam̲bä jaˈa nmoonsähajxy, jaˈa yaˈaybä, jaˈa
toˈoxypä.
Mäníthøčhä nmädiaˈagy hajxy xyajwaˈxáan̲äbä.
19 Nyajcähxøˈøgáam̲biøčhä hijxtahn̲d hoy-yagjuøøñäjatypä jim̲
tsajtcøxp møød hädaa yaabä naax̲wiin.
Hochähgøøñäjátyhøch jaduhn̲ nyajcähxøˈøgaˈañ nebiä nøˈtiän,
nebiä jøønän, nebiä jøønjocän.
20 Wiingoodsøˈøwaam̲bä xøø hänajty.
Jaˈa poˈo, tsapts hänajty yhanaˈañ nebiä nøˈtiän.
Ja ween hänajty quiaˈa habaadyñä coočhä naax̲wiimbä
nyajwiimbidaan̲nä, coočhä nHuun̲g Jesucristo yaa
quiädaactägatsaˈañ hädaa yaabä naax̲wiin.
Mänitä jäyaˈayhajxy nägøx̲iä yajtøyhajtyegaˈañii.
Jadúhn̲høčhä nmøcmäjaa hänajty nyajcähxøˈøgaˈañ.
21 Pønjatiä Jesucristo hänajty capxpaadaam̲b, jeˈe hänajty hodi-
uum mähmøˈøwaam̲b,
nøm̲ä Dios miänaañ̲. Jim̲ jaduhn̲ myiñ̲ maa Joel jecy quiu-
jahyyän.
22 ’Mijts israelitas, huuc hamädoow̲hit hajxy hoy. Mna-
juøøby hajxy jaduhn̲ coo Dios jaˈa Jesús jaˈa Nazarettsohm̲bä
wyiinguejxy coo jii tiúnät maa mijtsän. Madiuˈu jaˈa Jesús
hijxtahn̲d yajcähxøˈcy hoy-yagjuøøñäjatypä maa mijtsä mwi-
induumhajxiän.
23 Tøø Dios hänajty yajnähdijy coo mijtsä Jesús mmádsät.
Mänitä cahwiindøyhänaˈc hajxy hoy myajcøˈødägøˈøy. Mänitä
Jesús hoy miøjpahbedyii cruzcøxp. Mänit yhoˈcy.
24 Pero mänitä Dios jaˈa Jesús yagjujypiøjtägajch. Jaduhn̲ä
Dios hänajty tøø miänaˈañ coogä Jesús tsipcøxp jiujypiógät.
25 Hix̲, jaduhn̲ä David jecy miädiaacy jaˈa Jesúscøxpä:
Nnajuóøbiøch jaduhn̲ cooč̇h homiänaajä xpiuhbety.
Homiänáajøch jaduhn̲ xcwieendähaty, jadúhn̲høch pøn̲
xquiaˈa hadsähgøˈøwøt.
26 Páadyhøch jootcujc njaanč̇h tehm̲ ñijiäwøˈøyii.
Páadyhøčhä Dios jootcujc nbaˈyaˈaxy.
Cábøčhä nhoˈog ndsähgøˈøy jeˈeguiøxpä coočhä njuøhñdy
nbädaˈagy maa Diosän.
27 Xyagjujypiøgáam̲bøch miič̇h jaduhn̲.

Cábøch miiči̇h jiiby jutjooty xyajmähmø'øwa'añ cooči̇h jiiby
nbú'udsät,
je'eguiøxpä cooči̇h miiči̇h xyHuunghaty.
28 Xyagjugyhadáam̲bøch miiči̇h cøjxta'axiøø nej miiči̇h
homiänaajä mjugyhatiän.
Cooči̇h miiči̇h jaduhn̲ xmiøødhida'añ tehn̲gajnä, páadyhøch
jootcujc nnijiäwø'øwa'añii.
29 Mänitä Pedro miänáan̲gumbä:
—Mägu'ughajpädøjc, nmøødhájtämä tøyhajt hajxy jaduhn̲
coo David jaduhn̲ jecy quia'a nimiädiaacä hamdsoo. Hix̲, coo
David jecy yho'cy, mänit hoy ñaax̲tägø'øy. Jiiby jaduhn̲ yhityñä
jutjooty høxtä jäda'anäbaadyñä.
30 Coo David jaduhn̲ jecy miädiaacy, ñajuøøby hänajty
jaduhn̲ coo yhapä yhoc hänajty tu'ug wyiinguexáan̲äxä ja'a
Diósäm, møød coo hänajty yhane'emaam̲bä nebiä David jecy
yhanehm̲iän. Tøøyyämä Dios hänajty miäna'añ coo hänajty
yajtøjiada'añ coo David ja'a yhapä yhoc hänajty tu'ug wiindsøn̲
tiuna'añ.
31 Jaduhn̲ä David tøyhajt jecy miøødhajty coo Dios ja'a wyi-
inguex̲ypä yagjujypiøga'añ coo hänajty tøø yho'ogy, møød coo
hänajty quia'a mähmø'øwa'añ jutjooty, møød coo ñi'xä quiopc
hänajty jiiby quia'a pu'uda'añ.
32 Ja'a Jesúscøxpä David jecy miädiaacy coo Jesús hänajty
jiujypiøjtägatsa'añ. Tøø højts nhamdsoo hix̲y coo jiaanči̇h
jujypiøjcy.
33 Mänitä Jesús jim̲ miøjyaax̲ä maa Tieediä wyiinduumän.
Mänit ñämaayyä coo jim̲ yhøxtá'agät maa Tieediä yhahooy-
haampiän. Mänitä Jesús jaa Tieediä yhEspíritu miooyyä nebiä
Tieedy hänajty tøø yajwiinwaan̲ø'øyiijän. Mänitä Jesús ja'a
Tieediä yhEspíritu yaghawa'xøøyyä. Je'e hajxy jaduhn̲ tøø
mhix̲y tøø mmädoy.
34 Ja'a Jesúsäts jim̲ møjyaax̲ä tsajpootyp, ca'a Diavitä. Hix̲,
jaduhn̲ä David jecy miänaam̲bä:
Ja'a høøči̇hä nWiindsøn̲, je'e jaduhn̲ nämaayyä ja'a Tiéediäm:
“Min̲ yaa häña'aw maači̇h nhahooyhaampiän.
35 Nmo'owáam̲biøch miiči̇h cuhdujt jaduhn̲ coo mmädsip
mga'a yajmäjädá'agät.” Jaduhn̲ä Dios ja'a yHuung
ñämaayy.
36 Mänitä Pedro miänáan̲gumbä:
—Jaduhn̲ds je'e, ja'a Jesús, ja'a mijts mmøjpahbéjtäbä
cruzcøxp, je'e ja'a Dios jaduhn̲ wyiinguejx coo hajxy
nWiindsøn̲hájtämät, coo hajxy xyajnähwáatsämät. Tøyhajt
jaduhn̲. Hahixøøby jaduhn̲ coo hajxy nägøx̲iä mmäbøgät ja'a
Jesúscøxpä, mijts israelitas. Ca'a hajxy mga'a mäbøcy —nøm̲ä
Pedro miänaañ̲.

37 Ja'a jäya'ayhajxy hänajty jiiby hamädoowhijpä, coo hajxy
jaduhn miädooyy, mänit hajxy tiägøøyy tajpä maabiä hoyhoy.
Mänitä Pedrohajxy ñämaayyä møødä jiamiøødtøjc:

—Mägu'ughajpädøjc, neby jaduhn yhahixø'øy højts
ngudiúnät.

38 Mänitä Pedro yhadsooyy:

—Najtshixø'øw ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy. Jøjpøgøøyyä ja'a
Dios ja'a quiuhdujt hajxy. Näbet hajxy ja'a Jesucristocøxpä.
Jaduhnä Dios ja'a mbojpä mgädieeybä hajxy xyajnähwáatsät.
Jaduhnä yhEspíritu hajxy xmióobiät.

39 Pønjatiä Dios ja'a nWiindsønhájtämbä miøjyaaxyp,
jé'egädsä piojpä quiädieeybä yajnähwáatsäxäp, jé'egädsä Dios
yhEspíritu mio'owaamby, møød mijts, møødä mhap møødä
mhoc-hajxy, møød pønjaty jäguem tsänaaby. Jaduhn hajxy
xyajwiinwaanóøyyäm —nømä Pedro miänaañ.

40 Madiu'ujä Pedro jiaac mädiaacy. Mänit jiaac tehm
miänaañ:

—Yø'ø cahwiindøjiäya'ayhajxy, ca'a hajxy tehngajnä
mbahixy neby hajxy quiuhdujthatiän, coo hajxy jaduhn
mnä'ä padägóyyät —nømä Pedro miägapxy yhanehmy.

41 Mänitä Pedro miädia'agy miäbójcäxä nädägøøgmil-jäya'ay.
Mänit hajxy hoy nägøxiä ñäbety.

42 Hamuumdu'joot hajxy hänajty miäbøcy nägøxiä neby
hajxy hänajty yajnähixø'øyiijän ja'a apóstoldójcäm. Naxy ha-
jxy hänajty yhamugø'øy tsajcaagyquiaamiujpä, møød hajxy
hänajty Dyiospa'ya'axy. Tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy hajxy
hänajty yhity. Hamiñ haxøpy hajxy hänajty ñibiuhbedyii.

43 Madiu'ujä apóstoldøjcø hijxtahnd hajxy hänajty
yajcähxø'øgy hoy-yagjuøøñäjaty. Jiaanch tehm yagjuøøbiä
mäbøjpädøjc-hajxy hänajty neby hajxy hänajty yhixiän.

44 Tu'ugmädia'agy hajxy hänajty yhity mäduhñtiä hajxy
hänajty miäbøcy. Yajtuunmujpy hajxy hänajty tijaty hajxy
hänajty miød.

45 Mänit hajxy nägøxiä tiägøøyy too'pä tijaty hajxy hänajty
miød. Pønjatiä xädø'øñ hänajty yajmaajiajp, mänitä xädø'øñ
hajxy hänajty mio'oyii mäduhnjaty hajxy hänajty yajmaajiaty.

46 Jabom-jabom hajxy hänajty yhamugø'øy maa
møjtsajtøjcän Diospa'yaaxpä. Jootcujc hajxy hänajty
quiaamiucy yhuucmucy maa yhamdsoo tøjc-hajxiän. Hojioot
hajxy hänajty miød.

47 Wyiingudsähgøøbiä Dios hajxy hänajty. Møødä
cu'ug hajxy hänajty wyiingudsähgøøbiä. Jabom-jabomä
mäbøjpädøjc-hajxy hänajty yajmayø'øyii ja'a Diósäm. Jaduhn
hajxy hänajty yajnähwa'achii.

3

1 Tuˈugxøøbä Pedrohajxy hänajty ñøcxy tsajtøgooty møødä
Juan. Mänacyxiøø hänajty jeˈe. Jaduhn̲ hajxy hänajty quiuhdu-
jthaty jabom̲-jabom̲ coo hajxy mänacyxiøø Dyiospaˈyaˈaxy.
2 Jim̲ä paˈamjäyaˈay hänajty tuˈug yhäñaˈay maa
tsajtøghaawän. Tecymiaˈadä mähdiøjc hänajty tøø myiñ̲
tøø quiaˈay. Jabom̲-jabom̲ hänajty jim̲ yajmečhii maa
tsajtøjcän xädøˈøñyujwaam̲bä. Jim̲ hänajty jabom̲-jabom̲
ñajtshäñaˈawøˈøyii maa tsajtøghaawän, jaˈa hänajty xøhajpä
jaˈa yajxon̲bä. Pønjaty hänajty jiiby tägøøby, mänitä xädøˈøñ
hajxy hänajty miäyujwaˈañii jaˈa paˈamjäyaˈay.
3 Coo Pedrohajxy hänajty jiiby tiøjtägøˈøwaˈañ tsajtøgooty,
mänit hajxy yhijxä jaˈa paˈamjäyaˈay. Mänitä xädøˈøñ hajxy
miäyujwaan̲ä.
4 Mänitä Pedro jaˈa mähdiøjc ñaax̲cuheebøøyy maa hänajty
yhäñaˈayän. Mänitä Pedro miänaañ̲:
—Højts wiinheeˈppéjtäc.
5 Mänitä Pedrohajxy jiaančh wiinheeˈppejtä. Jaduhn̲ä
mähdiøjcä yhaa jioot hänajty yagjaty coo xädøˈøñ hänajty
mioˈowaˈañii.
6 Mänitä Pedro miänáan̲gumbä:
—Cab højtsä xädøˈøñ nnäˈä møødä tii højts miičh
nnäˈä móˈowäp. Pero ndunaam̲by højtsä mayhajt maa
miičhcøxpän. Jaduhn̲ højts miičh nnämaˈay coo mbädóˈøgät,
coo myoˈoyóˈøgät. Jaˈa Jesucristocøxpä højts miičh jaduhn̲
nnämaˈay, jaˈa hijty jim̲ tsohm̲bä Nazaret.
7-8 Mänitä Pedro jaˈa mähdiøjcä yhahooguiøˈø miajtsä.
Mänitiä jaˈa mähdiøjcä tiecy miøgøøyy møødä tiecy-yoˈt.
Coo Pedro wyidsøˈcy, mänitä paˈamjäyaˈay tiøpxøˈcy. Mänit
yoˈoyøˈcy. Mänitä Pedrohajxy jiiby miøødtøjtägøøyyä
tsajtøgooty. Tópxäp júhyyäp jaˈa craa tiøjtägøøyy, jaˈa hänajty
tøø miøcpóquiäbä. Mänit tiägøøyy Dioscapxpaatpä.
9 Jiibiä jäyaˈayhajxy hänajty nämay tsajtøgooty. Mänit hajxy
yhijxy coo craa hänajty yoˈoy, møød coo Dios hänajty quiapx-
paady.
10 Mänitä craa yhøxcajpä coo hänajty jeˈe jieˈejä, jaˈa hänajty
jim̲ tøø xiädøˈøñyujwáˈañäbä maa tsajtøghaawän, jaˈa hajxy
hänajty tyijpiä jaˈa jaančh tehm̲ yajxon̲bä. Mänitä jäyaˈayhajxy
jiaančh tehm̲ yagjuøøyy nägøˈø nädecypiä coo craa hänajty tøø
miøcpøcy.
11 Jim̲ä Pedrohajxy hänajty tiänaˈay maa hajxy hänajty tyi-
jjiän Pórtico de Salomón, møødä Juan, møødä craa jaˈa hänajty
tøø miøcpóquiäba. Cabä Pedrohajxy hänajty piuhwaˈadsaˈañii.
Mänitä jäyaˈayhajxy jim̲ ñøcxøøyy yagjuóøyyäp maa Pedroha-
jxy hänajty tiänaˈayän.

12 Coo Pedro jaduhn̲ yhijxy coo jäyaˈayhajxy hänajty
yagjuøˈøy, mänitä jäyaˈay ñämaayy:

—Mägu'ughajpädøjc, israelitadøjc, tii hajxy jaduhn̲ coo
mwiˈi yagjuøˈøy. Tii højts jaduhn̲ coo xwyiˈi yheeby. Coo hädaa
craa tøø miäbøcy jaˈa Jesúscøxpä, paady jaduhn̲ tøø yoˈoyøˈøgy,
caˈa jieˈeguiøxpä coo højts mäjaa nmøødä, ni quiaˈa jeˈeguiøxpä
coo højtsä Dios hoy nwiingudsähgøˈøy.

13-15 Jueˈe hajxy jecy nhaphájtäm ndeedyhájtäm, jaˈa Abra-
hamhajpä, møødä Isaac-hajpä, møødä Jacobhajpä. Wyi-
ingudsähgøøbiä Abraham jaˈa Dios hajxy hänajty jegyhajty.
Pero coo Dios jaˈa yHuung Jesús yaa quiejxy hädaa yaabä
naax̲wiin, cab hajxy mwiingudsähgøøyy. Mänit hajxy hoy
mmach. Mänitä tuun̲gmøødpä hajxy hoy myajcøˈødägøˈøy.
Mänitä Pilato jaˈa Jesús jia yaghøxmadsaan̲ä. Pero mijts, caj
mijts jaduhn̲ mmänaañ̲ coo Jesús yhøxmadsøøjät, hoyyä Jesús
tii pojpä tii cädieey hänajty quiaˈa jagä møødä. Mänit mi-
jtsä haxøøghänaˈc mnäˈägä nähdujcy coo yhøxmadsøøjät, jaˈa
hänajty tøø jiäyaˈay-yaghóˈoguiäbä. Mänit hajxy mmänaañ̲
coo Jesús yaghoˈogøøjät. Coo Jesús jaduhn̲ yhoˈcy, xya-
jnähwáatsäm hajxy jaduhn̲; jaanä jaduhn̲ hajxy xyagjugy-
hadáan̲äm cøjxtaˈaxiøø neby jeˈe jiugyhatiän. Mänitä Dios
jaˈa Jesús yagjujypiøjtägajch. Jaduhn̲ä Dios jaˈa Jesús ya-
jmøjtägøøyy. Coo Jesús hänajty tøø jiujypiøcy, mänit højts
nhijxy, paady højts tøyhajt jaduhn̲ nmøødä.

16 Hoorä, hädaa craa, mnajuøøby hajxy hijty coo hijty
tiecymiaˈadä. Mhíjxnäp hajxy jaduhn̲ coo tøø choocnä.
Paady tøø choˈogy coo tøø miäbøcy jaˈa Jesúscøxpä, coo Jesús
møcmäjaa miøødä, møødä møccuhdujt.

17 ’Mägu'ughajpädøjc, huuc mädow̲ hajxy. Nnajuøøbiøch
jaduhn̲ coo mijts hänajty mgaˈa najuøˈøy coo Jesús Dyioswi-
inguex̲iä, paady hajxy myajyaghoˈcä. Ni jaˈa mwiindsøn̲hajxy
hänajty quiaˈa najuøˈøy coo jeˈe Dyiosquex̲iä.

18 Jéquiänä Dios jaˈa profetadøjc ñajtscapxøøyy coo Mesías
hänajty tsipcøxp yhoˈogaˈañ, jaˈa Dios hänajty tøø wyiin-
guéx̲iäbä. Jaduhn̲ä profetadøjc-hajxy jiaanc̆h cujahy. Y coo
Jesús jaduhn̲ jiaanc̆h hoˈcy, jaduhn̲ä Dios yajtøjiajty neby
hänajty jecy tøø miänaˈañän.

19 Paadiä mhaxøøgcuhdujt hajxy mnajtshixóˈøwät.
Jøjtägøøyyä jaˈa Dios jaˈa miädiaˈagy hajxy. Jaduhn̲ä Dios
jaˈa mbojpä mgädieeybä hajxy xyajnähwáatsät. Y jaduhn̲ä
hoybä weenbä hajxy xmióˈowät.

20 Coo yhabáadät, mänitä Dios jaˈa Jesús yaa quiejxtägatsaˈañ
hädaa yaabä naax̲wiin, jaˈa tøø wyiinguéx̲iäbä coo mijts xya-
jnähwáˈadsät.

21 Cahnä yhabaady coo Jesús jim̱ chohṉdägátsät tsajpootyp,
coo yaa miänajtägátsät hädaa yaabä naax̱wiin. Jim̱
jaduhṉ yhida'añña høxtä coonä yhabáadät coo Dios
yaghoyøødiägátsät tijaty yaa hijp hädaa yaabä naax̱wiin.
Jaduhṉä Dios ja'a profetadøjc jecy ñämaayy coo hajxy
quiujáayät, ja'a Dios hänajty tøø wyiinguéx̱iäbä.
22 Hix̱, jéquiänä Moisés jaduhṉ ñämaayy ja'a nhaphájtäm
ja'a ndeedyhájtäm: "Tøøčhä Dios xwyiinguex̱y coočhä profeta
ndúnät. Coo yhabáadät, mänitä Dios tu'jäya'ay wyiinguexa'añ,
ja'a højts nmägunáax̱äm. Jaduhṉ je'e tiunaam̱bä profeta
nébiøch nduṉ̃än. Nebiaty mijts xyhane'ema'añ, mgudiúuṉäbä
miädia'agy hajxy.
23 Pønjaty hänajty ca'a mäbøgaam̱b, yajcuhdägoyyáaṉäp ha-
jxy hänajty ja'a cú'ugäm", nøm̱ä Moisés jecy miänaaṉ̃.
24 'Jaduhṉä profetadøjc-hajxy jecy miädiaacy nägøx̱iä nebi-
aty jäda'ahaty jiadyii tiuñii, møødä Samuel, møød hajxy jaac
túuṉäbä profeta.
25 Ja'a hajxy jecy túuṉäbä profeta, mänitä Dios hajxy
ñajtscapxøøyyä coo mijtsä Dios xñämaayy coogä Dios
ja'a Mesías hänajty wyiinguexa'añ mijtscøxpä. Jaanä
jaduhṉduhm̱bä, jéquiänä Dios yajcuhdujcy møød højtsä
nhaphájtäm møød højtsä ndeedyhájtäm coo Mesías hänajty
wyiinguexa'añ mijtscøxpä. Hix̱, jaduhṉä Dios ja'a
Abraham jecy ñämaayy: "Ja'a miičhä mhapä mhoccøxpä
tu'ug, jadúhṉhøčhä jäya'ay nägøx̱iä ngunuu'xa'añ
wiinduhm̱yhagajpt", nøm̱ä Dios jecy miänaaṉ̃.
26 Y coo Dios ja'a yHuung yagjujypiøjtägajch mänaa hänajty
tøø yho'oguiän, mijts jayøjp xyajnäguejx. Paady mijts jaduhṉ
xyajnäguejxy coo mijts jaduhṉ xquiunúu'xät, coo weenä
mhaxøøgcuhdujt hajxy jaduhṉ nägøx̱iä mnajtshixǿ'øwät,
—nøm̱ä Pedro miänaaṉ̃.

4

1-2 Jim̱ä Pedro ja'a cu'ug hänajty miøødmädia'agyñä
tsajtøgooty, mänitä teedyhajxy miädoyhajty møødä
saduceodøjc coogä Pedro ja'a cu'ug hajxy hänajty
yajnähixø'øy coogä Jesús hänajty tøø jiujypiøjtägach mänaa
hänajty tøø yho'oguiän. Coogä Jesús jaduhṉ jiujypiøjcy,
jadúhṉägä Pedro tøyhajt hajxy hänajty miøødä coogä
ho'ogyjiäya'ayhajxy hänajty jiujypiøgaam̱bä. Coo teedyhajxy
jaduhṉ miädoyhajty coogä Pedrohajxy hänajty jaduhṉ
yajnähixø'øy, mänitä teedyhajxy jiaančh tehm̱ jiootma'ty
møødä saduceodøjc-hajxy, møødä tsajtøjcueendähajpä
wyiindsøṉhajxy. Mänitä Pedrohajxy ñämejtsä møødä Juan.

3 Mänitä Pedrohajxy hoy chumyii. Tøø hänajty chuujø'øy.
Mänit hajxy jiiby yhijty pujxtøgooty tu'tsuhm̱.
4 Mänitä jäya'ayhajxy nämay miäbøjcy ja'a Jesúscøxpä,
ja'a hajxy hänajty tøø miädóyyäbä nebiä Pedroha-
jxy yajnähixøøyyän tsajtøgooty. Nämägoox̱mil ja'a
mäbøjpädøjc-hajxy jaduhṉ jiajty, haagä ya'adiøjc.
5 Cujaboom, mänitä judíos wyiindsøṉhajxy jim̱ yhamugøøyy
Jerusalén, møødä majjäya'adiøjc-hajxy, møødä cuhdujtya-
jnähixøøbiädøjc-hajxy,
6 møødä Anás, ja'a hänajty tuum̱bä teedywiindsøṉ, møødä
Caifás, møødä Juan, møødä Alejandro, møødä teedywiindsøṉ
jiujy miägu'ughajxy.
7 Mänitä Pedrohajxy yajnøcxä møødä Juan jim̱ maa judíos
wyiindsøṉhajxy hänajty tøø yhamugø'øyän. Mänitä Pedroha-
jxy piädaacä cujc. Mänit hajxy miäyajtøøw̱ä:
—Coo mijts hädaa craa tecymia'adpä tøø myajtso'ogy, pøṉä
quiuhdujthaam, pøṉä miäjaahaam hajxy jaduhṉ myajtsoocy.
8 Haa ja'a Pedro, miøødä Dioshespíritu hänajty je'e. Mänitä
Pedro miänaaṉ̃:
—Mijts cu'ugwiindsøṉdøjc, mijts majjäya'adiøjc,
9 mijts højts jaduhṉ xmiäyajtøøb neby højts hädaa mähdiøjc
tøø nyajtso'ogy, hädaa hijty tecymia'adpä.
10 Huuc tuṉä mayhajt hajxy, huuc hamädoow̱hit hajxy
weeṉ̃tiä neby højts cham̱ nmädia'aga'añän maa mijtsä
mwiinduumhajxiän. Jaduhṉä tøyhajt hajxy nägøx̱iä
mmøødhádät møødä israelitadøjc-hajxy nägøx̱iä neby
hädaa mähdiøjc miøcpøjcy, hädaa hijty tecymia'adpä, hädaa
yaa tänaabiä mijtsä mwiinduum. Ja'a Jesucristo jaduhṉ
yajmøcpøjc, ca'a yhøjtsä. Nazaret ja'a Jesucristo hijty
chooñ. Mänit mijts myajmøjpahbejtä cruzcøxp. Mänitä Dios
yagjujypiøjtägajch.
11 Jaduhṉ jim̱ myiṉ̃ cujaay maa Diosmädia'aguiän: “Jaa tsaa
mädyiibä tøjcojpädøjc-hajxy quia'a cumaayy, je'eds jaduhṉ
jayøjp pädaactsohṉä jim̱ tøjteec.” Haa jaa Jesucristo, jaduhṉ
je'e miäbaady nebiä tsaajän, ja'a jayøjp jim̱ pädaactsóhṉäbä
teectuum. Pero mijts, cab hajxy mgumaayy, paady hajxy
myajyagho'cä.
12 Jaaya'ay hajxy jaduhṉ xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm.
Ja'a Dios jaduhṉ mänaaṉ coo Jesús hajxy jaduhṉ xyajnähwaats
xyajcuhwáatsämät —nøm̱ä Pedro miänaaṉ̃.
13 Coo Pedrohajxy hänajty quiapxy hamøj jootmøj, paadiä
møjtøjc-hajxy hänajty yagjuø'øy. Hix̱, ñajuøøbiä møjtøjc-hajxy
hänajty coo Pedrohajxy hänajty quia'a høxpøquiä. Mänitä
møjtøjc-hajxy ñajuøøyy coo Pedro ja'a Jesús hänajty tøø pi-
awädity, paady hajxy hänajty quiapxy hamøj jootmøj.

14 Cabä Pedrohajxy hänajty hoy quiapxhaduga'añii,
je'eguiøxpä coo hajxy hänajty piuhdäna'awø'øyii ja'a craa
ja'a hänajty tøø chó'oguiäbä.
15 Mänitä Pedrohajxy jiiby yhøxquejxpädsøøm̲ä. Mänitä
teedyhajxy tiägøøyy yajcapxiøøbiä:

16 —Neby hajxiäda'a nnä'ä jatcóøyyämät maa yø'ø
häna'cøxpän. Mäduhñ̲tiä cu'ughajxy yaa chäna'ay Jerusalén,
quiøx̲y hix̲y quiøx̲y mädoy hajxy jaduhn̲ coo yø'ø häna'c
yø'ø tecymia'adpä hajxy tøø yajtso'ogy. Neby hajxy jaduhn̲
nnä'ä mänáan̲ämät coo jaduhn̲ quia'a tøyyä neby yø'ø
häna'c yø'ø tecymia'adpä hajxy tøø yajtso'oguiän. Pero cab
jaduhn̲ yhahixø'øy coo yø'ø capxy coo yø'ø mädia'agy jaduhn̲
tehn̲gahnä yhawa'xó'øwät.
17 Hahixøøby jaduhn̲ coo hajxy nhadsähgóøyyämät,
jaduhn̲ä dijuuntä Jesús hajxy tehn̲gahnä quia'a ja wi'i
quiapxpáadät —nøm̲ä teedyhajxy ñiñämaayyä.

18 Mänitä Pedrohajxy yajmøjyaax̲ä møødä Juan. Mänit hajxy
yhanehm̲ä coo Jesús hajxy quia'a capxpáatnät, coo cu'ug
hajxy quia'a yajnähixóøñät ja'a Jesúscøxpä.
19 Mänitä Pedrohajxy yhadsooyy:

—Huuc wiinmahñdyhat hajxy waam̲bä Diosäda'a
miäna'añ, pø hahixøøby jaduhn̲ coo højts mijtsä mmädia'agy
ngudiúun̲ämät, cahnä højtsä Dios ja'a miädia'agy hänajty
ngudiuun̲ä.
20 Caj pues, cab jaduhn̲ yhahixø'øy coo højts mijtsä
mmädia'agy ngudiúun̲ämät, cahnä højtsä Dios ja'a miädia'agy
hänajty ngudiuun̲ä. Hoorä, jaduhn̲ højtsä Dios tøø
xyhane'emy coo højtsä miädia'agy tehn̲gahnä ngapxwá'xät
coo højtsä Jesús tøø nhijxjujypiøcy, coo højts tøø nmädoy
nebiatiä Jesús tøø yajnähixø'øyän. Paady højts jaduhn̲ nga'a
hamona'añ —nøm̲ä Pedrohajxy miänaañ̲.

21-22 Mänitä Pedrohajxy jadähooc yhadsähgøøyyä. Mänit
hajxy yhøxmajtsä. Paady hajxy jaduhn̲ yhøxmajtsä coo teedy-
wiindsøn̲hajxy hänajty quia'a najuø'øy nebiä Pedrohajxy ñä'ä
tsaačhtiunóøjät. Hix̲, chähgøøbiä teedywiindsøn̲ä cu'ug hajxy
hänajty je'eguiøxpä coo cu'ugä Dios hajxy hänajty tehn̲gahnä
wyi'i quiapxpaady coo mähdiøjc tøø cho'ogy, ja'a hänajty tøø
myiñ̲ tøø quiá'ayäbä tecymia'ad. Jiaanč̇h tehm̲ yagjuøøbiä
cu'ughajxy hänajty jaduhn̲, je'eguiøxpä coo mähdiøjc juxy-
chägui'x nax̲y jomøjt hänajty miøødä, ja'a tøø chó'oguiäbä.

23 Coo Pedrohajxy yhøxmájtsänä møødä Juan, mänit hajxy
jim̲ ñøcxy maa jiamiøødhajxiän. Mänit hajxy quiøx̲y mädiaacy
waam̲batiä teedywiindsøn̲hajxy hänajty tøø miäna'añ, møødä
majtøjc-hajxy.

24 Coo jiamiøødhajxy jaduhn̲ miädooyy, mänit hajxy nägøx̲iä
tiägøøyy Diospa'yaax̲pä:
—Diosteedy, miiči̇h højts nWiindsøn̲hajpy. Miiči̇hä tsajt
jaduhn̲ mhädiuun̲ møød hädaa yaabä naax̲wiin, møødä mejy,
møød tijaty jim̲ hijp tsajtcøxp, møød hädaa yaabä naax̲wiin,
møød jiiby mejjiooty.
25-26 Jaduhn̲ miiči̇hä David jecy mnajtscapxøøyyä ja'a mh-
Espírituhaam:
Nä'ä nägoobä jäya'ayhajxy yhawa'anda'agy, ja'a Dios hajxy
ca'a wiingudsähgøøbiä.
Xiøøbä hajxy ñä'ä wiinmahñdyhaty, cab hajxy tii
yhoyóøyyäxä.
Mänitä gobiernähajxy yhamugøøyy, ja'a hajxy yaa hanehm̲bä
hädaa yaabä naax̲wiin.
Mänitä Dios hajxy jia näbädø'cy.
Jaanä Mesías jaduhn̲ ja näbädǿ'cäbä, ja'a Dios hänajty wyi-
inguexaam̲biä,
nøm̲ä David jecy miänaañ̲, ja'a miiči̇h jecy mmoonsähájtäbä,
ja'a højts jecy nhaphajt ndeedyhájtäbä.
27 'Coo Jesús jaduhn̲ miajtsä, mänitä Herodeshajxy yaa
yhamugøøyy juntahajpä yaa Jerusalén, møødä Poncio Pilato,
møødä israelitahajxy, møødä jäya'ayhajxy ca'a israelítabä.
Jaduhn̲ jiaanči̇h tøjiajty nebiä David jecy jiaanči̇h mänaañ̲än.
Mänitä Herodes ja'a Jesús hajxy ñähwaam̲bejty, hoyyä Jesús
hänajty tii cädieey quia'a jagä møødä. Miiči̇hä mHuung je'e.
Miiči̇h je'e mwiinguejx coo Mesías tiúnät.
28 Tøøyyäm miiči̇h hänajty jaduhn̲ mmäna'añ coo Jesús
hänajty jaduhn̲ tsipcøxp jiada'añ yhabeta'añ, paady miiči̇h
jaduhn̲ waam̲b mga'a mänaañ̲ coo Jesús jaduhn̲ jiaanči̇h jajty
jiaanči̇h habejty.
29 Hoorä, Diosteedy, mnajuøøby miiči̇h jaduhn̲ coo højtsä
teedywiindsøn̲døjc tøø xjia hadsähgø'øy. Højts miiči̇h jaduhn̲
xmioonsähajp. Højtsä mäjaa jaac móoyyäc, jaduhn̲ højts
miiči̇hä mmädia'agy jaduhn̲ hoy njaac yaghawa'xóøyyät
hamøj jootmøj.
30 Højts jaac puhbéjtäc, jaduhn̲ højtsä pa'amjäya'ay nya-
jmøcpógät ja'a miiči̇hä mHuungä miäjaagøxpä, ja'a Jesúshajpä,
weenä cu'ughajxy jaduhn̲ jiaanči̇h tehm̲ yagjuø'øy nej mijtsä
møcmäjaa hajxy mjaanči̇h tehm̲ miøødä —nøm̲ä Pedro ja'a
Dios hajxy pia'yaax̲y.
31 Coo Pedrohajxy jaduhn̲ Dyiospa'yaax̲pädøøyy, mänit jim̲
chäyuuyy maa hajxy hänajty tøø yhamugø'øyøn. Mänitä Diosh-
espíritu hajxy nägøx̲iä yhadägøøyyä jioottägøøyyä. Mänitä
Diosmädia'agy hajxy tiägøøyy yajwa'xpä hamøj jootmøj.

32 Tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdiä mäbøjpädøjc-hajxy hänajty
nägøx̱iä. Mäduhṉjaty hajxy hänajty miøødä cøx̱iä wiinä,
tu'ugmucy hajxy hänajty yajtuuṉmucy. Cab hänajty pøṉ
miäna'añ coo hänajty nidiuhm̱ jie'ehaty.
33 Haa ja'a apóstoldøjc-hajxy, Diosmäjaamøød hajxy hänajty
quiapxy miädia'agy coogä Jesús hänajty tøø jiujypiøcy, ja'a
hajxy nWiindsøṉhájtämbä. Jaanc̈h tehm̱ piuhbéjtäp hajxy
hänajty nägøx̱iä ja'a Diósäm.
34 Cab hänajty pøṉ tii yajmaajiaty. Hix̱, pønjatiä naax̱ hänajty
møød, møødä tøjc, tioo'py hajxy hänajty. Pønjaty hänajty tøø
ñaax̱toogy tøø tiøjtoogy,
35 mänitä xädø'øñ hajxy hänajty yecy maa
apóstoldøjc-hajxiän. Mänitä mäbøjpädøjcä xädø'øñ hajxy
hänajty yajniñäwa'xø'øyii pønjaty hänajty yajmaajiajp.
36 Jim̱ä mäbøjpä hänajty tu'ug xiøhaty José. Chiprenaax-
ooty hänajty chooñ. Ja'a Leví ja'a José hänajty jegyhajty tøø
yhaphaty tøø tieedyhaty. Bernabé ja'a José yajxøbejtä ja'a
apóstoldøjcäm. (Jue'e Bernabé miädia'agytiägø'øy hahebreo-
haam, “mäjootcapxmøcpøjp.”)
37 Jim̱ä José naax̱cam̱ hänajty miøødä. Mänit tioo'cy. Mänitä
xädø'øñ hoy yecy maa apóstoldøjc-hajxiän.

5

1 Jim̱ä jäya'ay hänajty tu'ug xiøhaty Ananías. Safira ja'a
tio'oxiøjc hänajty xiøhaty. Mänitä ñaax̱ hajxy je'e piadoo'pä.
2 Tøø hajxy hänajty quiojyquiapxytiuṉ̃ møødä tio'oxiøjc
coogä xädø'øñ hajxy hänajty cujjiä yega'añ maa
apóstoldøjc-hajxiän. Cújjiäc hajxy hänajty miämähmø'øwa'añ.
Coo Ananías ja'a Pedro ja'a xädø'øñ yajnämejch, mänitä
Ananías miänaaṉ̃ cooc tyijy ja'a xädø'øñ hänajty tøø quiøx̱y
yecy mäduhṉ̃tiä hänajty tøø tioogy.
3-4 Mänitä Pedro miänaaṉ̃:
—Ananías, coo miic̈hä mnaax̱ tøø mdoogy, cujjiä
xädø'øñ tøø mmämähmø'øy mäduhṉ̃tiä tøø xquiujuuyyä.
Cooc̈h miic̈hä xädø'øñ cujjiä tøø xmio'oy, jaduhṉ miic̈h
tøø mmäna'añ cooc̈h tyijy cøx̱iä tøø xmio'oy. Coo naax̱
hänajty mga'a toogyñä, mje'ehajpyñä hänajtyñä. Coo
tøø mdoo'nä, miic̈h mje'e hijty je'e ja'a naax̱tsow̱. Coo
jaduhṉ tøø mhøhṉda'agy, mgädiehy jaduhṉ. Ja'a Dios miic̈h
mja wiinhøønaaṉ, ca'a yhøjtsä. Ja'a møjcu'ugong miic̈h
jaduhṉ xyajcapxtägooyy, paadiä Dioshespíritu jaduhṉ mja
wiinhøønaaṉ̃ —nøm̱ä Ananías ñämaayyä.
5 Coo Ananías jaduhṉ miädooyy, mänitiä ho'ogy quiädaayy.
Pønjaty jaduhṉ mädoyhajt coo Ananías jaduhṉ yho'cy, mänit
hajxy chähgøøbiøjcy.

6 Mänitä høxcujc-häna'c-hajxy näje'e miejch. Mänitä
ho'ogyjiäya'ay hajxy ñähbijty. Mänit hajxy hoy yajnaax̱tägø'øy.

7 Cudägøøghorä, mänitä Ananías tio'oxiøjc piamejtspä, ja'a
hänajty xøhajpä Safira. Cahnä Safira hänajty miädoyhatyñä coo
ñihyhap hänajty tøø yho'ogy. Mänitä Safira tiøjtägøøyy maa
Pedro hänajtiän.

8 Mänitä Pedro ja'a Safira miäyajtøøyy:

—Nej, jaduhṉä mnaax̱ hajxy mjaanc̆h yejquiä, neby hajxy
tøø mnägapxiän.

—Jaduhṉ —nøm̱ä Safira yhadsooyy.

9 Mänitä Pedro miänáaṉgumbä:

—Tii hajxy coo mja cojyquiapxytiuuṉ̃ coo hajxy
hänajty mhøhṉda'aga'añ. Nej, cab hajxy mnajuø'øyä coo
Dioshespíritu hotyiijä yajcopcø'øy. Cab hajxy jaduhṉ
hoy mwiinhøønät. Coo mnihyhap yhøhṉdaacy, paady tøø
yho'ogy. Xii häna'c-hajxy je'e tiøjtägø'øy, ja'a hajxy hoy
tøø miäyajnaax̱tägø'øyäbä. Nøcxaam̱b miic̆h yø'ø häna'c
xyajnaax̱tägø'øwaam̱bä —nøm̱ä Safira ñämaayyä.

10 Tuuṉä Safira jaduhṉ ñä'ä mädooyy, mänitiä Pedro
tiecyquiädaw̱øøyyä ho'ogy. Coo høxcujc-häna'c-hajxy
tiøjtägøøyy, mänitä Safira hajxy yhijxy coo hänajty tøø
yho'ogy. Mänit hajxy yhøxcøøbiädsøøm̱y. Mänit hajxy hoy
yajnaax̱tägø'øy maa ñihyhapä ñähmøjcän.

11 Pønjaty jaduhṉ mädoyhajt nebiä Ananíashajxy hänajty tøø
jiaty tøø yhabetiän, mänit hajxy nägøx̱iä chähgøøbiøjcy, møødä
mäbøjpädøjc-hajxy nägøx̱iä.

12 Mänitä apóstoldøjc-hajxy jim̱ tiägøøyy mäba'amyajnajxpä
cajptooty. Jaanc̆h tehm̱ yhoy-yagjuøøñä hajxy hänajty
tiuṉ̃. Jaduhṉ hajxy hänajty yajcähxø'øgy coo Dios mäjaa
jiaanc̆h tehm̱ miøødä. Jim̱ä mäbøjpädøjc-hajxy hänajty
yhamugø'øyhaty tsajtøgooty maa hänajty xiøhatiän ja'a Pórtico
de Salomón.

13-14 Tehṉgahnä mäbøjpädøjc-hajxy hänajty miayø'øy
näya'ay-nädo'oxy, ja'a hajxy hänajty mäbøjpä ja'a
Jesucristocøxpä. Haa ja'a jäya'ayhajxy hänajty ca'a mäbøjpä,
cab hajxy hänajty jim̱ ñä'ägädä nøcxy maa mäbøjpädøjc-hajxy
hänajty nax̱y yhamugø'øyän, hoyyä mäbøjpädøjc-hajxy hänajty
jiaanc̆h tehm̱ quiumayii ja'a cú'ugäm. Paady hajxy hänajty
jim̱ quia'a nøcxa'añ, ja'a hajxy hänajty ca'a mäbøjpä, coo hajxy
hänajty chähgø'øy.

15 Coo apóstoldøjcä pa'amjäya'ay hajxy hänajty may ya-
jmøcpøcy, paadiä pa'amjäya'ayhajxy hänajty jim̱ quiøøñøcxyii
tu'haam maa Pedro hänajty ñaxø'øwa'añän. Jadúhṉägä

paˈamjäyaˈayhajxy jaduhn näjeˈe miøcpǿgät coogä Pedro yha-
hapc hajxy ñäˈä páatät maa hajxy hänajty quioˈnaˈayän
cøjxcøxp, møød toˈogyquiøxp.
16 Mayyä paˈamjäyaˈayhajxy hänajty jim yajmečhii
Jerusalén, møød jaˈa hajxy haxøøgpä caˈa hoybä møødpä,
jaˈa hajxy hänajty tsohmbä Jerusaléncajptpaˈa mäwiingón.
Nägøxiä hajxy hänajty yajmøcpøgyii.
17 Coo teedywiindsønhajxy jaduhn miädoyhajty coo
paˈamjäyaˈayhajxy hänajty may tøø wyiˈi miøcpøcy, mänit
hajxy nägøˈø nädecypiä jiootmaˈty, møødä saduceodøjc-hajxy.
Hix, cabä apóstoldøjc-hajxy hänajty yajmädsogyii coo hajxy
hänajty tehngahnä wyiˈi yajnähixøˈøy jaˈa Jesúscøxpä.
18 Mänitä apóstoldøjc-hajxy hoy chumyii.
19 Mänitcoodsä Diosmoonsä jaˈa pujxtøghaaw hoy
yaghawaˈaač. Mänitä apóstoldøjc-hajxy yhøxwoobädsøømä
jaˈa Diosmóonsäm.
20 Mänit hajxy ñämaayyä:
—Coo jiobǿˈøwät, mänit hajxy jim mnǿcxät maa tsajtøjcän.
Jimä cuˈug hajxy myajnähixǿˈøwät neby hajxy ñähwáˈadsät,
neby hajxy jaduhn jiugyhádät cøjxtaˈaxiøø nebiä Dios jiugy-
hatiän —nømä Diosmoonsä miänaañ.
21 Coo jiobøøyy, mänitä apóstoldøjc-hajxy jim jiaanč̇h
nøcxy tsajtøgooty neby hajxy hänajty tøø ñämaˈayiijän jaˈa
Diosmóonsäm. Mänitä cuˈug hajxy tiägøøyy yajnähixøøbiä.
Mänitä teedywiindsønhajxy miänaañ coo hajxy nägøxiä
yhamugǿˈøwät juntahajpä, møødä majtøjc-hajxy israelítabä.
Mänit hajxy miänaañ coo tsumyhänaˈc-hajxy jim yajmed-
sǿøjät maa junta hajxy hänajty yagjadyiijän.
22 Coo policíashajxy jim miejch maa pujxtøjcän, cab pøn
hänajty jiibiän. Mänitä policíashajxy wyiimbijty.
23 Mänit hajxy miänaañ:
—Coo højts jim nmejch maa pujxtøjcän, jeˈenä hänajty hoy
yhaawguiičhä. Jimä soldadohajxy hänajty yhadänaˈayñä maa
pujxtøghaawän. Pero coo højts jiiby nja tøjtägøøyy, cab pøn
hänajty jiibiän —nømä policíashajxy miänaañ.
24 Coo teedywiindsønhajxy jaduhn miädooyy, møødä
tsajtøjcueendähajpä wyiindsønhajxy, møødä møjteedywiindsøn,
mänit hajxy jiaanč̇h tehm yagjuøøyy. Cab hajxy hänajty
ñajuøˈøy tii hänajty jájtäp túunäp.
25 Mänitä jäyaˈay tuˈug miejch maa teedywiindsønhajxy
hänajty jiuntahatiän. Mänitä craa miänaañ:
—Ximä cuˈug wyiˈi yajnähixǿøyyägumbä tsajtøgooty —nømä
teedywiindsønhajxy ñämaayyä.
26 Mänitä apóstoldøjc-hajxy hoy wioyii. Jaˈa
tsajtøjcueendähajpähajxy hoy miäwoy møødä policíashajxy.

Hahoy haweenä apóstoldøjc-hajxy jaduhn̲ jim̲ yajmejtsä maa junta hänajty jiadyiijän. Hix̲, tsähgøøbiø policíashajxy hänajty coo hajxy ñä'ä paga'ads ñä'ä pawobóøjät ja'a cú'ugäm.

27 Coo apóstoldøjc-hajxy jim̲ wioomejtsä maa junta hänajty jiadyiijän, mänit hajxy jim̲ yajnøcxä maa møjteedywiindsøn̲ä wyiinduumän. Mänitä apóstoldøjc-hajxy ñämaayyä:

28 —Tøø højts mijts nja näma'ay coo hajxy mga'a nä'ägädä yajnähixøøñät ja'a dijuuntä Jesúscøxpä. Pero cab højts mijtsä nmädia'agy tøø xquiudiuun̲ä. Tøø cu'ug hajxy jaduhn̲ mgøx̲y yajnähixø'øy, mäduhñ̲tiä hajxy yaa chäna'ay Jerusalén. Y højts mijts jaduhn̲ xjia wi'i yajnähdsømaam̲b cooc tyijy højtsä dijunto Jesús nyajyagho'cä.

29 Mänitä Pedrohajxy yhadsooyy møødä jiamiøødhajxy:

—Cab yhahixø'øy coo højtsä jäya'ay miädia'agy ngudiúun̲ät, cahnä højtsä Dios miädia'agy hänajty ngudiuun̲ä.

30 Coo mijtsä Jesús myajyujmänoon̲ä cruzcøxp, mänitä Dios ja'a Jesús yagjujypiøjtägajch, ja'a højtsä nhapä ndeedyhájtäm jecy wyiingudsähgøøyyäbä.

31 Mänitä Dios ja'a Jesús cuhdujt miooyy coo Jesús jim̲ miähané'emät tsajpootyp maa Dios yhahooyhaampiän. Coo judíos ja'a yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixø'øwät, jaduhn̲ä pi-ojpä quiädieeybä hajxy jaduhn̲ yajnähwaats yajcuhwáatsäxät Jesúsäm.

32 Højtsä tøyhajt nyejpy coo Jesús jiujypiøjtägajch coo hänajty tøø yho'ogy. Jaanä jaduhn̲ä Dioshespíritu tøyhajt yejpä coo Jesús jiujypiøjcy. Pønjatiä Dios ja'a miädia'agy jaduhn̲ cudiúun̲äp, je'e ja'a Dios ja'a yhEspíritu miooby —jaduhn̲ä Pedrohajxy miänaañ̲.

33 Coo teedywiindsøn̲hajxy jaduhn̲ miädooyy, mänit hajxy jiaančh tehm̲ jiootma'ty. Mänit hajxy jaduhn̲ jia mänaañ̲ coo Pedrohajxy yagho'ogøøjät.

34 Jim̲ä fariseo hänajty tu'ug teedywiindsøn̲hagujc. Jue'e hänajty xiøhaty Gamaliel. Ley-yajnähixøøbiä hänajty tiuun̲ghajpy. Jaančh tehm̲ wyiingudsähgøøyyäp hänajty je'e ja'a cú'ugäm. Mänit tiänaayyø'cy. Mänit yhanehm̲y coo apóstoldøjc-hajxy nøcxy yajpädsøm̲yii tu'habaquiä.

35 Mänitä Gamaliel ja'a jiamiøødtøjc ñämaayy:

—Mägu'ughajpädøjc, huuc wiinmahñdyhat hajxy hodiägaamby neby yø'ø hänа'c hajxy mduna'añ.

36 Huuc jahmiets hajxy nebiä Teudas jecy jiajtiän. Mänit jootmøj ñibiädaacä. Mänit ñiñänøøm̲ä cooc tyijy miøjjäya'ay jiaančhjäya'ayä. Mänit piadu'ubøjcä nämädaax̲mägo'x jäya'ay. Mänitä Teudashajxy tiägøøyy tsiptuum̲bä. Mänitä Teudas yagho'cä. Ja'a soldadohajxy jaduhn̲ mäyagho'c. Mänitä

Teudas jiamiøødhajxy xii yaa ñøcxøøyy. Mänitä tsip jaduhn̲
yhamaadiujnä.
37 Mänitä tsip wiingpä jadähooc chohn̲dáaccumbä mänaa
censo hajxy hänajty yajpädø'øguiän. Ja'a craa Judas ja'a tsip
jaduhn̲ yajtsohn̲daac, ja'a hänajty jim̲ tsohm̲bä Galilea. Mänitä
cu'ug may piadu'ubójcäbä. Mänitä Judas yaghó'cäbä ja'a
soldadohajxy. Jaduhn̲ä Judas jiamiøødhajxy xii yaa ñøcxøøbiä.
38 Paady, høxmats yø'ø häna'c hajxy. Cab jaduhn̲ yhahixø'øy
coo hajxy nej mdúnät. Hix̲, pø yhamdsoo wiinmahñdy ha-
jxy jaduhn̲ yajtuum̲by, cab jaduhn̲ yhoyó'øwät; tu'umá'adäp
jaduhn̲.
39 Pero pø yø'ø häna'cä Dios wyiinmahñdy hajxy yajtúun̲äp,
cab hajxy jaduhn̲ hoy mgapxhadúgät. Hix̲, jaduhn̲
quiähxó'øgät nejpiä Dios hajxy hänajty mmädsiphajpiän
—jaduhn̲ä teedywiindsøn̲hajxy ñämaayyä.

Jiaanč̌h mäbøjc hajxy jaduhn̲ nebiä Gamaliel miänaañ̲än.

40 Mänitä apóstoldøjc-hajxy jadähooc quiuyaaxøøyyä tøgooty.
Mänit hajxy wiobho'cä. Mänit hajxy yhanehm̲ä coo Jesús
hajxy quia'a capxpáatnät. Mänit hajxy ñajtsmadsøøyyä.
41 Xoon̲dáacäp hajxy tiøjpädsøøm̲y maa junta hänajty ji-
adyiijän. Paady hajxy hänajty xioon̲da'agy, hix̲, hahixøøby
hänajty jaduhn̲ coo hajxy hoč̌hähdiuun̲nä chaač̌hpógät ja'a
Jesúscøxpä.
42 Mänit hajxy tiägóøguiumbä yajnähixøøbiä ja'a Jesúscøxpä,
tsajtøgooty møød tøgootypaady. Tehn̲gahnä hajxy hänajty ya-
jnähixø'øy jøjwidsø'ø.

6

1 Tehn̲gahnä mäbøjpädøjc-hajxy hänajty jiaanč̌h tehm̲ mi-
ayø'øy. Jaduhn̲ hajxy hänajty quiuhdujthaty coo yaamgto'oxy
cay hu'ugy hajxy jabom̲-jabom̲ mio'owóøjät. Cujwa'xiä
mäbøjpädøjc-hajxy hänajty quiapxy hagriego. Cujwa'xiä ha-
jxy hänajty quiapxy hahebreo. Ja'a hajxy hänajty capxpä
hagriego, mänit hajxy tiägøøyy mänaam̲bä coo yaamgto'oxy
cay hu'ugy hajxy hänajty pedyii quia'a móoyyänä, ja'a hajxy
hänajty capxpä hagriego. Høxtä yajtsip yajma'adøøby hajxy
hänajty ja'a yaamgto'oxycøxpä.
2 Mänitä apóstoldøjc ja'a nämajmetspähajxy miänaañ̲
coo mäbøjpädøjc hajxy nägøx̲iä yhamugó'øwät. Mänitä
apóstoldøjc-hajxy miänaañ̲:

—Mägu'ughajpädøjc, cab jaduhn̲ yhahixø'øy coo højtsä
cay hu'ugy njaac yajwá'xät tehn̲gahnä. Hix̲, cab højtsä
Diosmädia'agy jaduhn̲ hoy ngapxwa'xaan̲nä.

3 Paadiä, hahixøøby jaduhn̲ coo hajxy mniwyiimbiwóøjät
näjuxtujc coo cay hu'ugy hajxy yajwá'xät. Jue'e hajxy mwi-
imbíwäp mädyii hoyhäna'c, mädyii Dioshespíritumøød, mädyii
jajp najuøøby.
4 Y højts ja'a nämajmetspä, tehn̲gahnä højtsä Dios
nba'ya'axa'añ. Tehn̲gahnä højtsä miädia'agy nya-
jnähixø'øwaan̲ä —nøm̲ä apóstoldøjc-hajxy miänaan̲.
5 Mänitä mäbøjpädøjc-hajxy nägøx̲iä cojyquiapxy
miähmøøyy pønjaty hajxy hänajty wyiimbiwaam̲by. Jue'e
hajxy jaduhn̲ wiimbiiw̲ä, ja'a Esteban, møødä Felipe, møødä
Prócoro, møødä Nicanor, møødä Timón, møødä Parmenas,
møødä Nicolás. Haa ja'a Esteban, hoyyä Diosmädia'agy
hänajty jiaanc̆h tehm̲ miäbøcy. Miøødä Dioshespíritu hänajty
je'e. Haa ja'a Nicolás, Antioquía hänajty chooñ. Coo
hänajty tøø miøjjø'øy, mänit jaduhn̲ tiägøøyy maa judíos
quiuhdujthajxiän.
6 Mänitä näjuxtujpähajxy jim̲ wioonøcxä
apóstolwiinduumhajxy. Coo näjuxtujpähajxy jim̲ miejch, mänit
hajxy quiø'ønähgajpä ja'a apóstoldøjc. Mänitä apóstoldøjcä Dios
hajxy p̲ia'yaax̲y coo näjuxtujpä cuhdujt hajxy mio'owóøjät coo
hajxy jaduhn̲ tiúnät nebiä apóstoldøjc-hajxy hänajty tiuñ̲än.
7 Tehn̲gahnä Diosmädia'agy hänajty yhawa'xø'øy.
Mayøøbyñä ja'a mäbøjpädøjc-hajxy hänajty tehn̲gahnä jim̲
Jerusalén. Mayyä teedywiindsøn̲hajxy hänajty miäbøjpä.
8 Haa ja'a Esteban, miøødä Diosmäjaa hänajty je'e. Dioswi-
inguex̲y hänajty jaduhn̲. Mänit tiägøøyy pa'amyajnajxpä maa
cu'ugän. Hoy-yagjuøøñä hänajty jaduhn̲ wyi'i tiuñ̲.
9 Mänitä judíos ja'a Esteban hajxy näje'e tiägøøyy yajcapx-
iøøbiä nebiatiä Esteban hänajty yajnähixø'øy. Tøø hajxy
hänajty yhity nebiä cudoogø'øybän. Pero tøø hajxy hänajty
yhøxmájtsänä. Jim̲ä yhamdsoo tsajtøjc hajxy hänajty miøødä.
Jäguem̲baady hajxy hänajty chooñ wiinghagajptjaty, møød jim̲
Cirene, møød jim̲ Cilicia-naaxooty, møød jim̲ Asia-naaxooty.
10 Pero cab hajxy hänajty miäjäda'aga'añ je'eguiøxpä coo
Esteban hänajty jiaanc̆h tehm̲ jiaty mädia'ag. Hix̲, miøødä
Esteban ja'a Dioswiinmahñdy hänajty nebiaty hänajty mio'oyii
ja'a Dioshespíritäm.
11 Mänitä judíoshajxy quiojyquiapxytiuuñ̲ coo wiinghäna'c
hajxy miäjúyät coo weenä Esteban ñähwaam̲bedyii cooc tyijy
ja'a Moisés hänajty haxøøg tøø ñänømyii møødä Dios.
12 Coo Esteban jaduhn̲ ñähwaam̲bejtä, mänitä cu'ughajxy
hoyhoy jootma'ty, møødä majtøjc-hajxy, møødä
ley-yajnähixøøbiädøjc-hajxy. Mänitä Esteban yajmujcä. Mänit
miajtsä. Mänit yajnøcxä maa teedywiindsøn̲wiinduumhajxiän,
maa junta hajxy hänajty yagjadyiijän.

13 Mänitä wiinghänaˈc-hajxy yajmejtsä maa junta hänajty
jiadyiijän. Mänitä Esteban tiägøøyyä nähwaam̱béjtäbä:
—Tehṉgahnä yøˈø craa hädaa tsajtøjc haxøøg ñänøm̱y maa
Dios hajxy nwiingudsähgøøyyämän. Jaduhṉä ley haxøøg
ñänøøm̱bä, jaˈa Moisés jecy quiujáhyyäbä.
14 Jaduhṉ højts nmädooyy coo jäyaˈayhajxy miänaam̱bä cooc
tyijy jaˈa Jesús Nazaretpä hädaa tsajtøjc yajmaˈadaˈañ, cooc
tyijy jaˈa cuhdujt yajtägatsaˈañ, jaˈa Moisés hajxy jecy xya-
jmänähgueegøøyyämbä —nøm̱ä Esteban ñähwaam̱bejtä.
15 Mänitä tuuṉgmøødpä Esteban hajxy wyiinheeˈppejty,
mäduhṉ̃tiä hajxy hänajty jim̱ yhäñaˈay maa junta hänajty
jiadyiijän. Haam̱b tsämaam̱bä Esteban wyiin jiøjp
hänajty quiähxøˈøgy nebiä Diosmoonsä wyiin jiøjphajxy
quiähxøˈøguiän, jaˈa hajxy jim̱ hijpä tsajpootyp.

7

1 Mänitä teedywiindsøṉä Esteban miäyajtøøyy:
—Nej, jaanc̈h tøyhajt jaduhṉä nej miic̈h yøˈø hänaˈc
xñänøm̱iän.
2 Mänitä Esteban yhadsooyy:
—Majtøjc, puhyaˈadiøjc, høøc̈hä nmädiaˈagy hajxy
huuc hamädoow̱híjtäc. Jaˈa Abraham hajxy jecy
nhaphajt ndeedyhájtäm. Jim̱ hänajty chänaˈayñä
Mesopotamia-naaxooty maa Caldeabä-jäyaˈayhajxy hänajty
chänaˈayän. Cahnä Abraham hänajty jim̱ jiøbajnax̱yñä maa
naax̱ hänajty xiøhatiän Harán. Mänitä Dios tsajpootypä jim̱
ñäguehx̱tøøˈxy maa Abraham wyiinduumän.
3 Mänitä Dios jaˈa Abraham ñämaayy: “Mdsóonäp yaa maa
mnaax̱ maa mgajptän. Mnähgué'egäbä mjujy mmäguˈug.
Jim̱ mnøcxät maac̈h miic̈h nwoonøcxaˈañän. Mänítøch miic̈h
jim̱ nyajnähixǿˈøwät maa mdsänaadiaacpǿgät”, nøm̱ä Abraham
jecy nämaayyä.
4 Mänitä Abraham jim̱ jiaanc̈h tsohṉnä Mesopotamia. Mänit
jim̱ ñøcxy tsänaadiaacpøjpä Harán-naaxooty. Pero cab jim̱ jejcy
yhijty Harán-naaxooty. Coo Abraham tieedy yhoˈcy, mänit jim̱
chóhṉgumbä. Mänitä Dios jaˈa Abraham yaa wioomejch hädaa
yaabä naax̱ hädaa yaabä cajpt maa hajxy jädaˈahaty nhíjtäm.
5 Pero cabä Dios jaˈa Abraham cuhdujt ñäˈägä mooyy ni
weeṉ̃tiä coo yaa chänaadiaacpǿgät. Jaduhṉä Abraham cuhdujt
ñäˈä mooyyä coo yaa ñäˈä hahídät. Mänitä Dios jaˈa Abra-
ham yajwiinwaaṉøøyy coogä cuhdujt hänajty mioˈowaˈañ coo
yhap yhoc-hajxy yaa chänáañät coo Abraham hänajty tøø
yhoˈogy, hoyyä Abraham yhuung hänajty quiaˈa jagä jiijä
mänaa jaduhṉ yajwiinwaaṉøøyyän.

6 Jaduhn̲ä Dios jiaac mänaaañ̲ coogä Abraham yhap
yhoc-hajxy hänajty wiingnaaxooty nøcxy yhadsänaˈawaˈañ,
møød coog hajxy hänajty yhidaˈañ nebiä cudoogøˈøybän
mädaax̲mägoˈxjumøjt, møød coog hajxy tsaačhtiuñ̲ yhidaˈañ.
7 Mänitä Dios miänáan̲gumbä: “Coo miičhä mhapä
mhoc-hajxy hänajty tøø yagjaamduñ̲ tøø yajtsaačhtiuñ̲,
mäníthøčhä jäyaˈay nyajcumädow̲aˈañ, jaˈa miičhä mhapä
mhoc hänajty tøø xjiaamduun̲ tøø xchaačhtiúun̲äbä. Mänitä
mhapä mhoc-hajxy jim̲ choonaˈañ. Mänit hajxy yaa
myinaˈañ. Yaačh hajxy jaduhn̲ xwyiingudsähgøˈøwaˈañ.”
8 Coo Dios jaˈa Abraham jaduhn̲ yajmøødmädiaacy, yajcuh-
dujc hajxy jaduhn̲ neby hajxy jaduhn̲ miädiaaquiän. Mänitä
Dios jaˈa Abraham yhanehm̲y coo Abrahamhajxy yajcircun-
cidarhádät, møødä yhuunghajxy, møødä yhapä yhoc-hajxy.
Jaduhn̲ä hijxtahn̲d miähmøøyy coo Dios jaˈa Abraham jaduhn̲
miøødyajcuhdujcy. Paadiä, coo Abraham yhuung Isaac jiaančh
miiñ̲ jiaančh cahy, cuductujxøø jaˈa Abraham jaˈa yhuung
jiaančh circuncidarhajty. Y coo Isaac hänajty tøø miøjjøˈøy,
jaduhn̲ä yhuung Jacob tiuum̲bä. Y jaˈa Jacob, jaanä jaduhn̲ä
ñøøx miajc yajpanøcxpä, jaˈa nämajmetspä, jaˈa højts jecy
nhaphajt ndeedyhájtämbä.
9 ’Jueˈe Jacob yhuung hänajty tuˈug xiøhaty José. Coo
José hänajty jiaančh tehm̲ chogyii jaˈa tiéediäm, paadiä José
yhajchhajxy jiootmaˈty. Mänitä José jim̲ quiudoogøøyyä
Egipto-naaxooty. José yhajchhajxy jaduhn̲ jatcøøyy. Pero
tehn̲gahnä Dios jaˈa José hänajty cwieendähaty.
10 Coo José hänajty hoyhoy tøø chaačhtiuñii, mänit
yajnähwaatsä jaˈa Diósäm. Mänitä José wiinmahñdy miooyyä.
Mänitä Dios miänaañ̲ coo José quiumayóøjät jaˈa Faraóngäm,
jaˈa hänajty jim̲ tuum̲bä gobiernä Egipto-naaxooty. Mänitä
Faraón jaˈa José wyiinguejxy coo José jim̲ yhanéˈemät
mäduhñ̲tiä Egipto-naax̲, møød jim̲baady maa Faraón tiøjcän.
11 ’Mänitä yuuxøø hoyhoy jiajtä jim̲ Egipto møød jim̲
Canaán-naaxooty. Mänit højtsä nhapä ndeedyhajxy jiaančh
tehm̲ chaačhpøjcy jaˈa yuugøxpä, coo cay huˈugy hänajty jim̲
quiaˈa hijnä.
12 Pero coo Jacob jaduhn̲ miädoyhajty coo trigo hänajty jim̲
yajpaady Egipto, mänitä ñøøx miajc jim̲ quiejxy trigojuubiä.
Coo Jacob yhuunghajxy yhoočhohñ̲ jayøbajt, cabä José choj
høxcajpä jaˈa yhájchäm.
13 Coo hajxy miämetsc-hoocpä yhoodiägajch, mänitä José
ñiñägapxä. Mänit yhøxcájpänä. Mänitä Faraón ñajuøøñä coo
José yhajchhajxy hänajty jeˈe.
14 Mänitä José quiapxyñäguejxy coo tieedyhajxy jiiby ween
miänacy Egipto, møødä jiujy miäguˈughajxy nägøx̲iä. Jueˈe

hajxy hänajty nägøx̱iä, nädägøøghii'xcumajmocx.
15 Mänitä Jacobhajxy jiiby jiaanc̆h hädaacnä Egipto møødä
yhuunghajxy. Jiiby hajxy nägøx̱iä yho'taacy, ja'a hajxy jecy
nhaphajt ndeedyhájtämbä.
16 Cujequiä Jacob piajc-hajxy yagjødsohṉnájxäxä møødä
José piajc. Jim̱ä piajc-hajxy yajnócxäxä maa cajpt hänajty
xiøhatiän Siquem. Jim̱ hajxy hoy ñaax̱tägøødiägach maa Abra-
ham ja'a naax̱ hänajty tøø jiuyyän. Ja'a Hamor yhuungä naax̱
hajxy too'c.
17 'Coo hänajty yhabaadaaṉnä coo Dios hänajty yajtøjiada'añ
nebiä Abraham hänajty tøø yajwiinwaaṉø'øyiijän, tøø højtsä
nhaphájtämä ndeedyhájtämhajxy hänajty miayøøñä jim̱
Egipto.
18 Mänitä wiinggobiernä jim̱ tiägøøyy tuum̱bä
Egipto-naaxooty. Cabä gobiernä miøjpädaacy nebiä José
hänajty tøø tiuṉ̃än.
19 Mänit højtsä nhaphájtämä ndeedyhájtämhajxy
wyiinhøhṉä. Ja'a gobiernä jaduhṉ mäwiinhøhṉ. Mänit hajxy
jiaamduuṉä chaac̆htiuuṉä. Mänit hajxy yhanehm̱ä hadsip
coo yhuung hajxy yhøxtséenät yhøxcónät, ja'a naam̱miṉ̃ ja'a
naam̱mechpä, coo hajxy jaduhṉ ween yho'ogy.
20 Mänitä Moisés myiiṉ̃guiahy. Yajxóṉ jiaanc̆h tehm̱ miaax-
huunghajty. Cabä Moisés yhøxtsehṉä nebiä gobiernä hänajty
tøø jia hane'emiän. Yu'uc̆hä Moisés yaghijtä tägøøgpo'o
tøgooty.
21 Coo Moisés hänajty hoy yu'uc̆h quia'a hidaaṉnä, mänitä
gobiernä tio'oxyhuungä Moisés yohbiaaty. Mänit yajtsoocy
nebiä hamdsoo huungän.
22 Coo Moisés miøjjøøyy, mänitä cuhdujt cøx̱iä yajwiin-
hixøøyyä nebiä egipcioshajxy hänajty quiuhdujthatiän.
Jaanc̆h tehm̱ jiajp jaduhṉ piädsøøm̱y. Jaanc̆h tehm̱ yajxóṉ
hänajty quiapxy miädia'agy nebiä jajp nebiä najuøøbiän.
Jaanc̆h tehm̱ yhoy hänajty miähane'emy.
23 'Coo Moisés jiumøjt juxychägui'x yhabejty, mänit wyiin-
maadiaacy coo ja'a miägunaax̱ nøcxy quiuhixa'añ.
24 Jim̱ä Moisés ja'a miägunaax̱ hänajty tu'ug chaac̆htiuñii
ja'a egipcio-jäyá'ayäm. Coo Moisés jaduhṉ yhijxy, mänitä
miägunaax̱ ñäwaaṉ̃. Mänitä egipcio-jäya'ay yagho'cy, ja'a
hänajty mädsaac̆htiuum̱bä.
25 Paadiä Moisés jaduhṉ jiatcøøyy, jaduhṉ hänajty tiajy
miay coo miägunaax̱hajxy hänajty tøø miäbøcy coo Moisés
hänajty tøø wyiinguexyii ja'a Diósäm coo miägunaax̱ jaduhṉ
yajnähwá'adsät. Pero cab hajxy jaduhṉ ñä'ä mäbøjcy.
26 Cujaboom, jim̱ä israelitahajxy hänajty nämetsc ñiguioxyii.
Coo Moisés jaduhṉ yhijxy, mänit jia mänaaṉ̃ coo hajxy

ñiyhøxmadsøøjät. Mänit miänaaṉ: “Mägu'ughajpädøjc, jue'e mijts jaduhṉ, mdu'ugcunaax̱ mijts jaduhṉ. Cab jaduhṉ yhahixø'øy coo hajxy jaduhṉ mniguioxøøjät.”

27 Mänitä Moisés yhøxjahm̱ä tu'jäya'ay, ja'a hänajty mäjäda'agaam̱bä. Mänitä Moisés ñämaayyä: “Pøṉ miiči̇h tøø xpiäda'agy coo højts miiči̇h xyhané'emät.

28 Nej, jaduhṉ miiči̇h mdaj mmaabiä cooči̇h miiči̇h xyagho'ogaam̱bä nej miiči̇hä egipcio-jäya'ay häxøøyy myagho'quiän.”

29 Coo Moisés jaduhṉ miädooyy, mänit piäyø'cy. Mänit jim̱ ñøcxy jäguem̱ maa naax̱ hänajty xiøhatiän Madián. Mänit jim̱ tiägøøyy hadsänaabiä. Mänitä jäya'ay wyiingpøjcy. Mänitä huung hajxy metsc piaaty.

30 ’Coo Moisés hänajty jim̱ tøø yhijnä Madián juxychägui'xjumøjt, mänit jim̱ tiägøøyy wädijpä pactuum, jim̱ mädøyyä maa ja'a tuṉ hänajty xiøhatiän Sinaí. Mänitä Moisés yhijxy coo ja'a wädsats hänajty tioy. Mänitä Diosmoonsä tu'ug ñäguehx̱tøø'xy jøønhaajiooty. Tsajpootyp hänajty tøø chooñ.

31 Coo ja'a Moisés jaduhṉ yhijxy, mänit jaduhṉ jiaanči̇h tehm̱ yagjuøøyy. Mänitä Dios ja'a Moisés ñämaayy:

32 “Høøči̇h Dioshajp. Høøči̇hä Abrahamhajxy jecy xwyi-ingudsähgøøyy, møødä Isaac, møødä Jacob, ja'a miiči̇h jecy mhaphajt mdeedyhájtäbä.” Mänitä Moisés tiägøøyy tsäyuubiä. Jaanči̇h tehm̱ chähgøøby hänajty jaduhṉ. Cab hänajty jim̱ ñä'ägä møjheeba'añ maa hänajty miägapxyiijän.

33 Mänitä Moisés ñämáayyägumbä: “Jeṉ yø'ø mgø'øg. Høøči̇h nwiinduum miiči̇h yaa mdäna'ay.

34 Tøøči̇h nhix̱y cooči̇hä ngu'ughajxy jim̱ jiaanči̇h tehm̱ chaači̇hpøcy Egipto-naaxooty. Tøøči̇h nmädoy coo hajxy wyi'i jiø'øy wyi'i xiuuči̇h. Páadyhøch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naax̱wiin, ja'a ngú'ughøch nyajnähwa'ads nyajcuhwa'adsaam̱by. Miiči̇h jim̱ nguexaam̱by Egipto yajnähwaatspä”, nøm̱ä Dios miänaaṉ.

35 Mänitä Esteban jiaac mädiaacy:

—Tøø ja'a Moisés ja'a miädia'agy hänajty quia'a mäbójcäxä. Ja'a yhamdsoo miägunaax̱hajxy hänajty tøø quia'a mäbøcy. Mänit hajxy miänaaṉ: “Pøṉ miiči̇h tøø xwyiingueẋy coo mmøjhádät, coo mmähané'emät.” Hoyyä Moisés hänajty jaduhṉ tøø jia näma'ayii, mänitä Dios ja'a Moisés wyiingue-jxy wiindsøṉhajpä maa ja'a quiu'ugän, coo hajxy jaduhṉ ñähwa'ads quiuhwá'adsät. Ja'a Diosmoonsä ja'a Moisés jaduhṉ najtscapxøøyyä, ja'a hänajty tøø ñäguehx̱tøø'xiäbä maa ja'a wädsats hänajty tioyyän.

36 Mänitä Moisés ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä may yajcähxø'cy jim̱ Egipto-naaxooty. Mänitä miägunaax̱ jim̱ hoy wioobädsøm̱y.

Majatiä Moiséshajxy hänajty wiädity, yajcähxø'piä Moisés ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty, møød jim̲ maa ja'a Tsaptsmejjiän, møød jim̲ pactuum. Juxychägui'xjumøjt hajxy jim̲ wiädijty pactuum.

37 Mänitä Moisés ja'a miägunaax̲ ñämaayy: "Nébiøčhä Dios tøø xwyiinguex̲iän coo mijts nyajnähwá'adsät, jaanä jaduhn̲ä Dios wiinghäna'c wyiinguexaam̲bä, ja'a jaac miim̲bä ja'a jaac cahbä. Mijtsä mmägunaax̲ jaduhn̲ pädsøm̲aam̲b. Nax̲iä miädia'agy hajxy mdehm̲ quiudiúun̲ät waam̲baty hänajty miäna'ana'añ", nøm̲ä Moisés jecy miänaañ̲.

38 Hanäguipxiä Moisés ja'a miägunaax̲ jim̲ miøødwädijty pactuum, ja'a højts nhaphajt ndeedyhájtäm. Coo hajxy jim̲ miejch maa ja'a tun̲ hänajty xiøhatiän Sinaí, mänitä Diosmoonsä ja'a Moisés jim̲ tu'ug miägapxy, ja'a hänajty jim̲ tsohm̲bä tsajpootyp. Mänitä Moisés ja'a Diosmädia'agy ñajtscapxøøyyä. Paady jaduhn̲ ñajtscapxøøyyä, coo højts jaduhn̲ xyajmänähgueegóøyyämät. Ja'a Diosmädia'agy, cab jaduhn̲ mänaaxøø quiuhdägoyya'añ.

39 'Pero cabä Moisés ja'a miädia'agy hänajty yajtunáaan̲äxä. Ja'a højts nhaphajt ndeedyhájtämhajxy hänajty ca'a cudiunaam̲b. Jaduhn̲ä jioot hajxy hänajty tøø piäda'agy coo hajxy hänajty wyiimbida'añ, coo hajxy hänajty jim̲ ñøcxtägatsa'añ Egipto.

40 Jim̲ä Moisés ja'a piuhya'ay hänajty tu'ug xiøhaty Aarón. Coo ja'a Moisés hänajty tøø ñøcxy tun̲møjc, mänitä cu'ugä Aarón hajxy ñämaayy: "Huuc tun̲ä mayhajt, højtsä saandä mejtstägøøg hädiúun̲äc, jaduhn̲ højts nwiingudsähgó'øwät. Je'e højts jaduhn̲ xwyiinwówäp. Ja'a Moisés, ja'a højts tøø xwioobädsøøm̲ämbä jim̲ Egipto-naaxooty, cab jaduhn̲ yajnajuø'øy neby jaduhn̲ tøø jiaty tøø yhabety", nøm̲ä Aarón ñämaayyä.

41 Mänitä saandä hajxy yhädiuuñ̲ wajhuunghahädiuun̲nax̲y. Mänitä saandä hajxy tiägøøyy wiingudsähgøøbiä. Mänitä animal hajxy tiägøøyy yojxpä ja'a saandäcøxpä. Mänitä saandä hajxy wyiinxoon̲daacy, ja'a hajxy hänajty hamdsoo tøø yhädiúñ̲äbä.

42 Mänitä Dios ja'a tsaangu'ug piuhwaatsnä. Mänit ñähgueecnä, je'eguiøxpä coo ja'a xøø hajxy hänajty tøø tiägø'øy wiingudsähgøøbiä møødä po'o møødä madsa'a. Hix̲, jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa ja'a profeta jecy quiujahyyän:

Mijts Israelpäjäya'ay,
mänaa hajxy jecy mwäditiän pactuum juxychägui'xjumøjt,
ca'a yhøøčhcøxpä ja'a animal hajxy mwi'i yojxy,
ca'a yhøøčhä mijts xwyiingudsähgøøyy.

43 Caj pues, ca'a yhøøčhä.

Je'e hajxy mwiingudsähgøøyy ja'a saandä hänajty xøhajpä Moloc.
Je'e chajtøjc-hahädiuuṉnaẋy hajxy mmädajnajxä, møødä saandä Renfán ja'a miadsa'ahahädiuuṉnaẋy.
Hamdsoohaambiä saandä hajxy mhädiuuñ neby hajxy jaduhṉ mwiingudsähgø'øwät.
Coo hajxy jaduhṉ mjatcø'øy, paady mijts nhøxquejxpädsøm̲a'añ maa ja'a mhamdsoo naaẋhajxiän.
Jäguem̲ mijts nguexa'añ Babilonia-nänaẋy.
Jaduhṉ jim̲ myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän.
44 'Hoorä, mänaa højts nhaphajt ndeedyhájtämhajxy jecy wiäditiän pactuum, carpa-tøbia'cä Dios hajxy hänajty wyiingudsähgø'øy. Tsajtøjcä carpa-tøy hajxy hänajty wia'añ. Hoy ñä'ä majatiä carpa hajxy hänajty ñä'ä tøy. Jaduhṉä carpa-tøy hajxy yhädiuuñ nebiä Dios ja'a Moisés ja'a hijxtahṉd jecy yaghijxiän coo jaduhṉ piahädiúnät.
45 Ja'a nhaphajt ja'a ndeedyhájtämhajxy, ja'a hajxy jaac púhẇäbä jaac hí'cäbä, tehṉgahnä cuhdujt hajxy hänajty jiaac panøcxy coo ja'a Dios hajxy hänajty wyiingudsähgø'øy carpa-tøbia'c. Jaduhṉ hajxy hänajty jiaac paduñña mänaa ja'a Josué hajxy jim̲ wioonøcxyiijän wiinghagajpt maa ja'a wiingjäya'ayhajxy hänajty chäna'ayän. Coo ja'a nhaphajt ja'a ndeedyhájtämä naaẋ hajxy ñädägøøyy tsiptuum̲bä, ja'a Dioscøxpä hajxy miäjädaacy. Ja'a miädsiphajxy, cøjxä ñaaẋ hajxy yhøxpäyø'øgy. Y coo ja'a David cujecy tiägøøyy gobiernähajpä, je'enä ja'a nhaphajt ja'a ndeedyhájtämä cuhdujt hajxy hänajty jiaac paduñ coo ja'a Dios hajxy hänajty wyiingudsähgø'øy carpa-tøbia'c, ja'a hajxy hänajty tøø jiaac tehm̲ piú'uyäbä, ja'a hajxy hänajty tøø jiaac tehm̲ yhí'iguiäbä.
46 Ja'a David, jaanc̆h tehm̲ quiumaabiädsøøm̲ jaaya'ay maa ja'a Diosän. Mänitä David ja'a Dios cuhdujt miäyujwaañ coo ja'a tsajtøjc yhädiúnät maa ja'a Jacob yhap yhoc ja'a Dios hajxy jaduhṉ pia'yá'axät.
47 Ca'a Diavitä ja'a tsajtøjc hädiuuṉ ja'a Dioscøxpä. Ja'a David ja'a yhuung Salomón, je'edsä tsajtøjc jaanc̆h hädiuuṉ.
48 Pero ja'a Dios tsajpootypä, cab jaduhṉ tiehm̲ yhity tsajtøgooty, ja'a jäya'ayhajxy yhädiuum̲biä. Jaduhṉä profeta tu'ug jecy quiujahy coogä Dios miänaañ:
49 Høøc̆h Dioshajp. Yaac̆h nhäña'ay tsajpootyp.
Yaac̆h nmähane'emy. Jiiby naaẋwiin, jíibyhøc̆hä ndecy nyaghity.
Cábøc̆hä tøjc nyajmaajiaty maac̆h nbóo'xät. Cab jaduhṉ yhahixø'øy coo mijtsä tøjc xquiójjät.
Tiic̆hä tøjc jaduhṉ nnä'ä wá'anät.

50 Haa ca'a, høøc̈h cøx̱ iä tøø nhuuc hädiuum̱bä mäduhṉ̃tiä yaa tsajpootypä møød jiiby naax̱wiin,
nøm̱ä Dios miänaaṉ̃.

51 Mänitä Esteban jiaac miänaaṉ̃:

—Ja'a mijtsä mhapä mdeedyhajxy ja'a jecypiä haampiä, jaanc̈h tehm̱ quiuhxex̱ hajxy hijty, nebiä Diosmädia'agy hajxy ca'a mäbøjpän. Jaanä jaduhṉ mijtspä, caj mijtsä Diosmädia'agy mmäbøgaam̱bä. Høxtä Dioshespíritupaady hajxy jaduhṉ homiänaajä mmädsiphaty.

52 Ja'a mijtsä mhapä mdeedyhajxy ja'a jecypiä haampiä, quiøx̱y jaamduuṉ quiøx̱y tsaac̈htiuuṉ ja'a profetadøjc hajxy jecy, ja'a Dios hänajty tøø wyiinguéx̱iäbä coo ja'a mädia'agy hajxy yajwá'xät coogä Dios ja'a yHuung hänajty yaa quiexa'añ hädaa yaabä naax̱wiin, ja'a pojpä cädieey ca'a møødpä. Høxtä yagho'cä ja'a profetadøjc-hajxy jaduhṉ. Y coo ja'a Dios yHuung yaa jiaanc̈h cädaacy, mänit mijts mgø'øyejcy coo yagho'ogóøjät.

53 Coo ja'a Dios ja'a Moisés cuhdujt jecy miooyy, ja'a Diosmoonsä ja'a Moisés najtscapxøøyyä, ja'a jim̱ tsohm̱bä tsajpootyp, mänit mijtsä mhapä mdeedy ja'a cuhdujt hajxy jaduhṉ mioodiägajtsä. Hoyyä Diosmoonsä ja'a cuhdujt hajxy jia yejcy, cab hajxy jaduhṉ mgudiuṉ̃ —nøm̱ä Esteban miädiaacpädøøyy.

54 Coo ja'a teedywiindsøṉhajxy jaduhṉ miädooyy nebiä Esteban hänajty miädia'aguiän, mänitä Esteban hajxy jaduhṉ jiaanc̈h tehm̱ miäjootma'ty. Høxtä tøøtscädajp hajxy hänajty.

55 Pero cabä Esteban jaduhṉ ñä'ä møjpädaacy. Hix̱, miøødhajpiä Esteban ja'a Dioshespíritu hänajty. Mänitä Esteban yuughee'py tsajpootyp. Mänit jaduhṉ yhijxy coo jim̱ jiaanc̈h tehm̱ yajxoṉä maa ja'a Dios yhäña'ayän. Mänitä Jesús jaduhṉ yhíjxäbä coo jim̱ yhäñaabiä maa ja'a Dios ñähmøjcän yhahooyhaamby.

56 Mänitä Esteban miänaaṉ̃:

—Huug hix̱ hajxy. Jadúhṉhøc̈hä tsajt nhix̱y nebiä hawa'adspän. Xim̱ä Jesucristo yhäña'ay Diosnähmøjc maa yhahooyhaampiän.

57 Mäduhṉ̃tiä jäya'ayhajxy hänajty yhamädoow̱hity, mänit hajxy ñidiaatsmo'xä; haa ca'a, cab hajxy hänajty tehṉgahnä miädow̱aaṉnä nebiatiä Esteban hänajty miädia'agy. Mänit hajxy tiägøøyy yaax̱pä jojpä møcjaty. Mänitä Esteban yajmujcä.

58 Mänit yajnøcxä cajptpa'a hadsip. Ja'a häna'cä Esteban hajxy hänajty tøø ñähwaam̱bétiäbä, mänitä jiocxwit hajxy nägøx̱iä yhøxchijy. Jim̱ä høxcujc-häna'c hänajty tu'ug piadäna'ay, ja'a hänajty xøhajpä Saulo. Mänitä Saulo ñämaayyä coo ja'a

jiocxwithajxy cwieendähájtäxät. Mänitä Esteban tiägøøyyä ca'adshó'cäbä.
59 Jiṉä Esteban hänajty quia'adsho'ogyii, mänit tiägøøyy
Diospa'yaaẋpä. Mänit miänaañ:
—Wiindsøṉ Jesús, tuṉä mayhajt, høøčh njuøhñdy jiṉ wi-
ingpøjcäc tsajpootyp.
60 Mänitä Esteban jyijcädaacy. Mänit møc yaaẋy:
—Dios, ca'a jaduhṉ mmøjpäda'agy nébiøch yø'ø häna'c
xchaačhtiuñän, hoy jia møjpoj jia møjcädieeyä.
Coo ja'a Esteban jaduhṉ jiaac tehṉ quiapxy, mänit yho'nä.

8

1 Y ja'a Saulo, quiumaayy je'eduhṉ coo ja'a Esteban
yagho'cä.
Ja'a mänitxøøbä ja'a mäbøjpädøjc-hajxy tiägøøyyä jaam-
duuṉ tsaačhtiúuṉäbä jiṉ Jerusalén. Mänit hajxy xii yaa
ñøcxøøyy. Näje'e hajxy miähmøøyy Judea-naaxooty wiin-
duhṉyhagajpt. Näje'e hajxy ñøcxøøbiä Samaria-naaxooty. Ja-
gooyyä ja'a apóstolädøjc-hajxy jiṉ jiaac mähmøøyy Jerusalén.
2 Mänitä dijuuntä Esteban hoy yajnaaẋtägø'øyii. Näje'e
jäya'ayhajxy hoy miäyajnaaẋtägø'øy, pønjatiä hojioot hänajty
møød. Hoyhoyyä Esteban ñäjøøyy ñäxuu'tsä.
3 Y ja'a Saulo, tehṉgahnä ja'a mäbøjpädøjc hänajty jiaamduñ
chaačhtiuñ wiinduhṉyhagajpt. Høxtä jäya'adiøgootypaadiä
Saulo hänajty tiägø'øy. Pønjaty hänajty yajpaatp tiøgooty, mänit
hajxy hänajty yhøxwich yhøxwooñii, ja'a ya'adiøjc ja'a to'oxiøjc.
4 Y ja'a mäbøjpädøjc-hajxy, ja'a hajxy hänajty tøø chóoñäbä
Jerusalén, je'enä ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty tehṉgahnä
yajwa'xy ja'a Jesúscøxpä, majaty hajxy hänajty wiädity.
5 Høxtáhṉdsä craa Felipehajpä, coo jiṉ chohñ Jerusalén,
mänit jiṉ ñøcxy Samaria-cajptooty. Coo jiṉ miejch, mänit
jaduhṉ tiägøøyy mädiaacpä ja'a Jesúscøxpä, coo hänajty je'e
Dyiosqueẋiä.
6 Mayyä jäya'ayhajxy hänajty yhamugø'øy
mädia'agyhamädooẉhijpä waaṉbatiä Felipe hänajty
miäna'añ. Madiu'u ja'a Felipe hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty
yajcähxø'øgy, paadiä miädia'agy hänajty jiaančh tehṉ
yhamädooẉhíjtäxä.
7 Pønjatiä haxøøgpä ca'a hoybä hänajty møød, mänit hajxy
nämay pia'amnajxy. Yáaẋäp jójcäbä haxøøgpä ca'a hoybähajxy
hänajty piädsøṉy. Jaduhṉä cø'ømucypiä tecymiucypiähajxy
hänajty miøcpøjpä møødä tecymia'adpähajxy.
8 Paadiä cu'ughajxy hänajty jiaančh tehṉ xiooṉda'agy jiṉ
Samaria.
9-11 Jiṉä jäya'ay hänajty tu'ug xiøhaty Simón. Tøø ja'a
magia-wiinmahñdy hänajty jejcy tiuñ jiṉ Samaria. Tøø

ja'a Simón ja'a jäya'ay hänajty jim̱ may jiaanc̆h tehm̱ wyi-inhøøñ. Jaduhṉä Simón hänajty ñiñänømyii cooc tyijy jiaanc̆h tehm̱ miøj jiaanc̆h tehm̱ jiaanc̆hä, je'eguiøxpä cooc tyijy ja'a magia hänajty jiaanc̆h tehm̱ jiaty. Madiu'u ja'a Simón ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty jiaanc̆h tehm̱ yajcähxø'øgy, paadiä miädia'agy hänajty jiaanc̆h tehm̱ miäbøjcäxä nägøx̱iä høxtä ja'a møjtøjcpaady:

—Yø'ø Simón, jue'eda'a yø'ø, Dioswiinguex̱iäda'a yø'ø, paadiä møcmäjaa jaduhṉ jiaanc̆h tehm̱ miøødä.

Jaduhṉä Simón hänajty ñänømyii ja'a cú'ugäm.

12 Jaduhṉä Felipe hänajty yajnähixø'øy coogä Dios yhane'emy ja'a miøcmäjaahaam, møød coogä Jesús Dyioswiinguex̱iä. Mänitä jäya'ayhajxy may miäbøjcy näya'ay nädo'oxy. Mänit hajxy nägøx̱iä hoy ñäbety.

13 Y ja'a Simón, miäbøjc je'eduhm̱bä. Mänit hoy pianäbejpä. Mänitä Simón ja'a Felipe tiägøøyy møødwädijpä. Yagjuøøbiä Simón hänajty nebiä Felipe ja'a hoy-yagjuøøñäbä hänajty ya-jcähxø'øguiän.

14 Y ja'a apóstoldøjc-hajxy, ja'a hajxy hänajty tøø miähmø'øyäbä Jerusalén. Mänit hajxy miädoyhajty coogä cu'ug ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty tøø jiøjpøgø'øy jim̱ Samaria. Mänitä Pedrohajxy jim̱ quiejxä møødä Juan.

15 Coo hajxy jim̱ miejch Samaria, mänit hajxy tiägøøyy Diospa'yaax̱pä ja'a mäbøjpädøjcøxpähajxy, weenä Dioshespíritu hajxy nägøx̱iä yhadägø'øy jioottägø'øyii.

16 Hix̱, cahnä Dioshespíritu hänajty pøṉ yhadägø'øy jioottägø'øyii. Tøø hajxy hänajty jia näbety ja'a Jesúscøxpä. Cahnä hajxy hänajty miädoyhatyñä ja'a Dioshespíritucøxpä.

17 Coo ja'a Pedrohajxy Dyiospa'yaax̱pädøøyy møødä Juan, mänitä mäbøjpädøjc-hajxy quiø'ønähxajjä. Mänit hajxy yhadägøøyy jioottägøøyyä ja'a Dioshespíritäm.

18 Y ja'a Simón, coo jaduhṉ yhijxy, mänitä Pedro xädø'øñ hajxy jia yajmähawaaṉøøyyä.

19 Mänitä Simón miänaaṉ̃:

—Høøc̆h yø'ø mäjaa jaduhm̱bä yaghabøjcäc. Hix̱, cooc̆h pøṉ jaduhṉ ngø'ønähxájät, tehm̱ jiaduhṉ je'e yhadägøøyy jioottägøøyyäbät ja'a Dioshespíritäm.

20 Mänitä Pedro yhadsooyy:

—Coo miic̆h jaduhṉ mwi'i tiajy mwi'i miay coo højts miic̆h ja'a Diosmäjaa nyaghabøgät juyhaam, paady miic̆hä Dios xya-jcuhdägoyya'añ møødä mxädø'øñ. Hix̱, ñä'ä yejpiä Dios jaa miäjaa jaduhṉ, caj pøṉ yajmädoogy.

21 Caj miic̆h cuhdujt mnä'ägädä møødä coo højts miic̆h ja'a Diostuuṉg xmiøødtúnät, je'eguiøxpä coo miic̆hä mwiin-mahñdy quia'a nä'ägädä hoyyä ja'a Dioscøxpä.

22 Najtshixø'øw ja'a mhaxøøgwiinmahñdy jaduhn̲. Jímbädä
Dios xñä'ä mämée'xät coo mmänuu'xtá'agät.
23 Tøøčh miičh nhøxcapy coo miičhä mhaa mjoot jiaančh
tehm̲ yhaxøøgä, møød coo miičh haxøøg mjaančh tehm̲ tiajy
mjaančh tehm̲ miay mjoodooty mgopcooty.
24 Mänitä Simón yhadsooyy:
—Huuc tun̲ä mayhajt hajxy, huuc Diospa'ya'ax hajxy ja'a
høøčhcøxpä, jadúhn̲høčhä Dios xquia'a yajcumädów̲ät nébiøch
hajxy tøø xyajmøødmädia'aguiän —nøm̲ä Simón miänaañ̲.
25 Jim̲ä Pedrohajxy hänajty jiaac capxy jiaac mädia'agy ja'a
Jesúscøxpä møødä Juan, nebiaty hajxy hänajty tøø yhamd-
soo yajnähixø'øyii ja'a Jesúsäm. Mänit hajxy wyiimbijnä,
mänit hajxy jim̲ ñøcxtägajch Jerusalén näguipxy møødä Felipe.
Tu'haamnøcxpä, nøødänáayyäp tu'udänáayyäp hajxy hänajty
ñøcxy. Majatiä cajpthuung jim̲ Samaria-naaxooty, jaduhn̲ä
Diosmädia'agy hajxy hänajty yajwa'xy nebiä cu'ugä piojpä
quiädieeybä ñähwa'ads quiuhwá'adsät.
26 Coo hajxy jim̲ quioo'ty Jerusalén, mänitä Felipe ja'a
Diosmóonsäm tu'ug ñämaayyä, ja'a jim̲ tsohm̲bä tsajpootyp:
—Nøcxø'øw jim̲ jøømboj mänajpä. Ja'a møjtu'u mbanócxäp,
ja'a jim̲ nøcxpä maa ja'a cajpt jaduhn̲ xiøhatiän Gaza.
Ja'a møjtu'u jaduhm̲bä, pactuum jaduhn̲ ñøcxø'øy.
27-28 Mänitä Felipe jiaančh tu'ubøjcy. Ja'a tu'haamnøcxpä,
mänitä Felipe ja'a jäya'ay tu'ug piaaty, ja'a hänajty tsohm̲bä
Etiopía. Tøø jaaya'ay hänajty yhoy Jerusalén Dioswiin-
gudsähgøøbiä. Quiajptooty hänajty ñøcxnä. Eunuco je'e.
Møjtuun̲g hänajty jim̲ miøød maa ja'a ñaax̲ maa ja'a quia-
jptän. Xädø'øñgwieendähajpä hänajty jim̲ tiuum̲by. Ja'a
reina mioonsä hänajty je'eduhn̲, ja'a hänajty jim̲ mähanehm̲bä
Etiopía. Carretajooty jaaya'ay hänajty ñøcxy nocyhée'päp.
Jue'e hänajty quiapxyp, ja'a nocy ja'a Isaías jecy quiujáhyyäbä,
ja'a jecy túun̲äbä profeta.
29 Mänitä Felipe ñämaayyä ja'a Dioshespíritäm coo jim̲
miøjwá'agät carretawiinduum.
30 Coo ja'a Felipe jim̲ jiaančh møjwa'cy carretawiinduum,
mänitä Felipe miädooyy coo ja'a Etiopíabä jäya'ay ja'a nocy
hänajty quiapxy, ja'a Isaías jecy quiujáhyyäbä. Mänitä Felipe
jaaya'ay miäyajtøøyy:
—Nej, mwiinjuøøby miičh jaduhn̲ä nebiaty mgapxiän.
31 Mänitä jaaya'ay yhadsooyy:
—Cábøch nwiinjuø'øy. Cábøch øøn̲ nmøødä øøn̲høch jaduhn̲
xquiapxtøøw̲äp.
Mänitä Felipe ñämaayyä coo jim̲ piédät carretajooty, coo jim̲
yhøxtá'agät maa ja'a Etiopíabä jäya'ay ñähmøjcän.
32 Jaduhn̲ä jaaya'ay hänajty quiapxy:

Hadsipä mähdiøjc yajnøcxä maa ja'a yagho'taactän, jaduhn̲
nebiä meeg yajnøcxyiijän maa ja'a yagho'taactän.
Cabä mähdiøjc waam̲b ñä'ägädä capxy;
jaduhn̲ hamoñ̲ yhijty nebiä meeg hamoñ̲ yhitiän coo
ñähme'xyii.
33 Hočhähdiuun̲nä ja'a mähdiøjc yagho'cä.
Cab jaduhn̲ pøn̲ ñähgapxtuuty.
Cabä ñøøxä miajc miøødhajty; hix̲, tøø ja'a jiugyhajt hänajty
yaa quiøjxnä hädaa yaabä naax̲wiin.
34 Mänitä Felipe ñämaayyä:
—Tun̲ä mayhajt, høøčh huuc hawáan̲äc, coo ja'a Isaías
jaduhn̲ jecy quiujahy, pøn̲ jaduhn̲ miädiaac, wiingjäya'ay tøgä
je'eguiøxpä —nøm̲ä Etiopíabä jäya'ay yajtøøyy.
35 Mänitä Felipe tiägøøyy capxtøøbä waam̲baty hänajty
jaduhn̲ miädia'agytiägø'øy. Mänit miädiaacy ja'a Jesúscøxpä,
coo hajxy hoy xñähho'túutäm.
36 Weeñ̲tiä hajxy jaduhn̲ jiaac yohy carretajooty, mänitä
nøø hajxy piaaty. Mänitä Etiopíabä jäya'ay miänaañ̲:
—Xii nøø. Nej, cab jaduhn̲ yhahixø'øyä cooč̇h nnäbétädä.
37 Mänitä Felipe yhadsooyy:
—Hahixøøby jaduhn̲ pø tøyhajt jaduhn̲ mmäbøcy
hamuumdu'joot.
Mänitä Felipe yhadsoow̲ä:
—Nmäbójpiøch jaduhn̲ coo ja'a Jesucristo Dyioshuungä.
38 Mänitä Etiopíabä jäya'ay ja'a carreta yajyajtänaaxiøjpä.
Mänitä Felipehajxy nämetsc quiarretamänajcy, mødä
Etiopíabä jäya'ay. Mänit hajxy nämetsc ñøødägøøyy. Mänitä
Etiopíabä jäya'ay ñäbejty.
39 Coo hajxy ñøøbädsøøm̲gumbä, mänitä Felipe wiingtuum
yajnøcxä ja'a Dioshespíritäm. Cabä Felipe yhijxtägájtsänä ja'a
Etiopíabä jäyá'ayäm. Xoon̲dáacäp ja'a Etiopíabä jäya'ay ñøcxnä.
40 Y ja'a Felipe, mänit jim̲ miejch maa ja'a cajpt hänajty
xiøhatiän Azoto. Mänit tiägøøyy wädijpä cajpt-cajpt. Ya-
jwa'xypä Felipe ja'a Diosmädia'agy hänajty nebiä cu'ugä pio-
jpä quiädieeybä ñähwa'ads quiuhwá'adsät. Mänit jim̲ miejch
Cesarea.

9

1 Y ja'a Saulo, tehn̲gahnä ja'a mäbøjpädøjc hänajty
yhadsähgø'øy yhajuø'øy coo hajxy hänajty yagho'oga'añii,
pønjaty hänajty mäbøjp ja'a Jesúscøxpä. Coo ja'a Saulo hänajty
jaduhn̲ tehn̲gahnä jia wi'i miähadsähgø'øwa'añ, paady jim̲
ñøcxy maa ja'a teedywiindsøn̲än.
2 Mänitä Saulo cuhdujt miooyyä nocyhaam coo jim̲ ñócxät
Damasco, coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy jim̲ yhøxta'awóøjät wi-
induhm̲čhajtøjc, majatiä judíoshajxy hänajty yhamugø'øyän.

Jaduhn̲ä Saulo hänajty tiajy miay coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy
hänajty jim̲ nøcxy chuma'añii Jerusalén, ya'adiøjcä tio'oxiøjcä.
3 Mänitä Saulohajxy tiu'ubøjcy møødä jiamiøød nämetsc
nädägøøg. Ja ween hajxy hänajty jim̲ quia'a mech Damasco,
mänitä Saulo jøøn møc quiuhjajcädaacä wäditiä. Tsajpootypä
jøøn chohn̲daacy.
4 Mänitä Saulo quiädaayy. Mänit miädooyy coo jäya'ay hänajty
tu'ug quiapxy:
—Saulo, Saulo, tiiči̇ch miiči̇ch jaduhn̲ coo xwyi'i miädsibø'øy.
5 Mänitä Saulo yajtøøyy:
—Wiindsøn̲, øpn̲ miiči̇ch jaduhn̲.
Mänit yhadsoow̲ä:
—Jesúshøch høøči̇ch. Høøči̇ch miiči̇ch jaduhn̲ xwyi'i miädsibøøby.
Cooči̇ch miiči̇ch jaduhn̲ xwyi'i miädsibø'øy, hamdsoo miiči̇ch
jaduhn̲ mniči̇haači̇htiuñii.
6 Tsähgøøyy tsäyúuyyäbä Saulo yajtøøgumbä:
—Wiindsøn̲, neby yhahixø'øy njatcǿ'øwädøch.
Mänit yhadsóow̲ägumbä:
—Pädø'øg, nøcx cajptooty. Jim̲ häna'c xyhawáan̲ät nej
mjatcǿ'øwät.
7 Y ja'a Saulo jiamiøødhajxy, coo hajxy jaduhn̲ miädooyy
nebiatiä Saulo hänajty tøø miägapxyiijän, jaanči̇ch tehm̲
chähgøøyy hajxy jaduhn̲. Hix̲, cab hajxy øpn̲ yhijxy. Høxtä
hahuum høxtä hawiinds hajxy miähmøøyy.
8 Mänitä Saulo jiaanči̇ch tänaayyø'cy. Coo jaduhn̲ jia wi-
indøø'xy, cab jaduhn̲ tii yhijxy. Hix̲, tøø hänajty wyiinxooči̇ch.
Coo hajxy jaduhn̲ tiu'ubøjtägajch, wichhaamä Saulo jim̲ ya-
jmejtsä Damasco.
9 Tägøøgxøø ja'a Saulo jim̲ yhijty wiinxoods Damasco. Ni
quia'a cay ni quia'a hu'ugy hänajty tii.
10 Jim̲ä jäya'ay hänajty tu'ug chäna'ay Damasco, ja'a hänajty
xøhajpä Ananías. Tøø ja'a Diosmädia'agy hänajty miäbøcy.
Mänitä Ananías ja'a Jesús wyiinhijxy haguma'ayhaam.
Mänitä Ananías miägapxä:
—Ananías.
Mänit yhadsooyy:
—Wiindsøn̲, chaači̇ch høøči̇ch, tisän.
11 Mänitä Jesús miänaañ̲:
—Pädø'øg. Nøcx jim̲ maa ja'a møjtu'u jaduhn̲ xiøhatiän
Tødiu'u. Jim̲ä jäya'ay tu'ug chäna'ay, ja'a xøhajpä Judas. Jim̲ä
craa tu'ug yhahity, ja'a xøhajpä Saulo. Jim̲ je'e chooñ maa ja'a
cajpt xiøhatiän Tarso. Diospa'yaax̲p jim̲ jadunajtä maa ja'a
Judas tiøjcän. Coo jim̲ mmédsät, mänitä Saulo myajtøwät.
12 Tøø miiči̇hä Saulo xwyiinhix̲y haguma'ayhaam coo miiči̇ch
hoy mnähdoñ̲, jaduhn̲ yhijxtägátsät.

13 Coo ja'a Ananías jaduhn̲ miädooyy, mänit miänaaañ̲:

—Wiindsøn̲, tøøčh jaduhn̲ mayhooc nmädoyhaty nebiä craa Saulo naxy jiatcø'øy jim̲ Jerusalén. Náxiägä mäbøjpädøjc-hajxy jim̲ jiaamduñ̲ chaačhtiuñii, ja'a miičhä mmädia'agy hajxy xmiäbójcäbä.

14 Jadúhn̲høch tøø nmädoyhajpä coogä cuhdujt jim̲ miooyyä coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy yaabä yajnøcxóøjät jim̲ Jerusalén, coo hajxy jim̲ chúum̲äbät, pønjaty miičh jaduhn̲ yaa xquiapxpaatp. Ja'a teedywiindsøn̲ä cuhdujt hajxy jaduhn̲ yejc. Hoorä, tøø ja'a Saulo yaa miejtsnä Damasco —nøm̲ä Ananías miänaaañ̲.

15 Mänitä Jesús ja'a Ananías ñämáaguiumbä:

—Tsógäm, nøcx cudiún̲ nébiøch miičh tøø nhane'emiän. Tøøčhä Saulo nyajnähdijy coo miädiá'agät ja'a høøčhcøxpä jim̲ maa ja'a israelitahajxiän, møød jim̲ maa ja'a ca'a israelitahajxypän, møød jim̲ maa ja'a guiobiernähajxiän.

16 Høøčhä Saulo nyajnähdijaam̲by mäduhñ̲tiä jaduhn̲ yhahixø'øy chaačhpógät ja'a høøčhcøxpä.

17 Mänitä Ananías jiaančh nøcxy maa ja'a Saulo hänajty tøø miejtsta'aguiän. Coo ja'a Ananías tiøjtägøøyy, mänitä Saulo quiø'ønähgajpä. Mänit ñämaayyä:

—Mägu'ughajpä Saulo, ja'a Jesús miičh jaduhn̲ jim̲ mhijx tu'haammiim̲bä. Jaayá'ayhøch jaduhn̲ yaa tøø xquiexy nej miičh jaduhn̲ mhijxø'tägátsät hoy. Y jaduhn̲ miičhä Dioshespíritu xyhadägø'øw xjioottägó'øwät.

18 Tuun̲ä ja'a Ananías jaduhn̲ ñä'ä mänaaañ̲, mänitiä Saulo wyiingahduutä nebiä tsaamghacän. Mänitä yhijxø'tägajch. Mänit tiänaayyø'cy. Mänit hoy ñäbety.

19 Mänit quiaayy yhuucy. Møcpøjc je'e jaduhn̲. Mänit jim̲ jiaac mähmøøyy mejtsxøø tägøøgxøø Damasco maa ja'a mäbøjpädøjc-hajxiän.

20 Mänitä Saulo tiägøøyy mädia'agy-yajwa'xpä wiinduhm̲čhajtøjc jim̲ Damasco maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän. Jaduhn̲ hänajty miädia'agy coogä Jesús Dyioshuungä.

21 Pønjaty ja'a Saulo miädia'agy hänajty hamädoow̲híjtäp, jiaančh tehm̲ yagjuøøby hajxy hänajty jaduhn̲ nebiä Saulo hänajty miädia'aguiän ja'a Jesúscøxpä. Mänit hajxy tiägøøyy niñämáayyäbä:

—Yø'ø craa Saulo, jue'e yø'ø, yø'ø ja'a mäbøjpädøjc jim̲ wi'i miädsibøøby Jerusalén, pønjatiä Jesús capxpaatp. Paady yø'ø yaa tøø piejpä Damasco coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy yaa miájtsäbät, møød coo hajxy jim̲ yajnøcxøød Jerusalén hadsip, jaduhn̲ hajxy jim̲ nøcxy quiø'øyegyii maa ja'a teedywiindsøn̲hajxiän —nøm̲ä Saulo ñänøøm̲ä.

22 Y ja'a Saulo, tehn̲gahnä hänajty hamøj jootmøj jiaty coo
ja'a tsaanä cu'ug hänajty yajwiinxiic yajwiingapxø'øy coogä
Jesús Dyioswiinguex̲iä. Jaanc̈h tehm̲ homiäbøjnä hänajty
miädia'agy. Y ja'a judíoshajxy, ja'a hajxy hänajty jim̲ tsänaabiä
Damasco, cabä Saulo hajxy hänajty hoy quiapxhaduga'añ,
je'eguiøxpä coo Saulo hänajty miädia'agy hamøj jootmøj.
23 Cujecy, mänitä judíoshajxy jim̲ yhamugøøyy. Mänit hajxy
quiojyquiapxytiuuñ coogä Saulo hajxy hänajty yagho'oga'añ.
24 Xøømdsuhm̲ä Saulo hänajty miäxojna'ayii mäduhn̲jatiä
tägø'øwøødiaactän maa ja'a Damasco-cajpt jiuh-
muu'tswäditiän. Mänitä Saulo jaduhn̲ miädoyhajty cooc
hänajty yagho'oga'añii.
25 Mänitä mäbøjpädøjcä Saulo hajxy coods piädaacy
møjcachjooty. Mänit hajxy quiuhdøøñajxy maa ja'a cajpt
hänajty piquiä yhamuudsø'øguiän. Jaduhn̲dsä Saulo piäyø'cy.
26 Coo Saulo jim̲ chohñ̲ Damasco, mänit jim̲ ñøcxtägajch
Jerusalén. Coo jim̲ quioo'ty, mänit jim̲ ñøcxøøyy maa ja'a
mäbøjpädøjc-hajxiän. Pero je'enä ja'a Saulo hajxy hänajty
nägøx̲iä jiaanc̈h tehm̲ chähgø'øy. Hix̲, cab hajxy hänajty
ñajuø'øy pø mäbøjp hänajty je'ebä.
27 Jim̲ä mäbøjpä hänajty tu'ug xiøhaty Bernabé. Je'e
mäbøcypiä, cab hänajty chähgø'øy. Mänitä Bernabé ja'a
Saulo wioonøcxy maa ja'a apóstoldøjc-hajxiän. Mänitä
Bernabé ja'a apóstoldøjc yajmøødmädiaacy coogä Saulo
ja'a Jesús hänajty tøø wyiinhix̲y tu'haamnøcxpä jim̲
Damasco-mäwiingón̲, møød coogä Jesús ja'a Saulo jim̲
miägapxy, møød coogä Saulo tiägøøyy mädiaacpä hamøj
jootmøj jim̲ Damasco ja'a Jesúscøxpä. Jaduhn̲ä Bernabé
ja'a apóstoldøjc yajmøødmädiaacy ja'a Saulocøxpä.
28 Mähmøøyy ja'a Saulo jim̲ Jerusalén. Mänitä Saulo ja'a
apóstoldøjc tiägøøyy møødwädijpä. Mänitä mädia'agy tiägøøyy
yajwa'xpä ja'a Jesúscøxpä hamøj jootmøj.
29 Jim̲ä judíoshajxy hänajty näje'e, hagriego hajxy hänajty
yhayuuc-hajpy. Mänitä Saulo tiägøøyy møødyajcapxiøøbiä ja'a
Jesúscøxpä. Pero cabä judíoshajxy jaduhn̲ yhojiäwøøyy. Mänit
hajxy wyiinmaayy coo ja'a Saulo hajxy yaghó'ogät.
30 Coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy jaduhn̲ miädoyhajty coogä
Saulo hänajty yagho'oga'añii, mänitä Saulo hajxy miøødnøcxy
jim̲ Cesarea. Coo hajxy jim̲ miejch, mänitä Saulo hajxy
quiejxtägajch Tarso.
31 Mänitä tsip jaduhn̲ yhamaadiujnä ja'a
mäbøjpädøjcøxpähajxy, mäduhn̲jaty hajxy hänajty xii yaa
chäna'ay, møød jim̲ Judea, jim̲ Galilea, jim̲ Samaria.
Tehn̲gahnä møcmäjaa hajxy hänajty mio'oyii jøjwidsø'ø ja'a
Dioshespíritäm, paady hajxy hänajty jabom̲-jabom̲ miayø'øy.

32 Y ja'a Pedro, wiinduhm̦̌chajtøjc hänajty wiädity
mäduhn̦jatiä mäbøjpädøjc-hajxy hänajty chäna'ay. Mänit
jim̦ ñøcxøøbiä maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Lida. Jim̦ä
mäbøjpädøjc-hajxy hänajty chänaabiä.
33 Jim̦ä jäya'ay hänajty tu'ug pia'amgo'na'ay, ja'a hänajty
xøhajpä Eneas. Tuctujcjumøjt hänajty tøø piøgyii. Jue'e hänajty
je'e, cø'ømucy tecymiucy. Coo ja'a Pedro jim̦ miejch Lida,
mänit jim̦ ñøcxy maa Eneas tiøjcän.
34 Mänitä Pedro miänaañ̦:
—Eneas, ja'a Jesucristo miič̦h xyajmøcpøgaam̦b. Pädø'øg.
Pädit yø'ø mgøjxt.
Tuun̦ä ja'a Eneas jaduhn̦ ñä'ä nämaayyä, mänitiä jiaanč̦h
pädø'cy.
35 Mäduhñ̦tiä jäya'ayhajxy hänajty chäna'ay jim̦ Lida møød
jim̦ maa ja'a joy hänajty xiøhatiän Sarón, coo hajxy jaduhn̦
miädoyhajty coogä Eneas hänajty tøø pia'amnax̦y, mänitä
Eneas hajxy nägøx̦iä hoy yhix̦y coo tøø jiaanč̦h møcpøcy.
Mänitä Diosmädia'agy hajxy tiägøøyy mäbøjpä ja'a Jesúscøxpä.
Mänitä yhamdsoo cuhdujt hajxy ñajtshixøøñä.
36 Jim̦ä tajjäya'ay hänajty tu'ug chäna'ay maa ja'a ca-
jpt hänajty xiøhatiän Jope. Tabita ja'a tajjäya'ay hänajty
xiøhaty arameo-ayuuc-haamby. Hagriegohaamby, jue'e ha-
jxy hänajty tyijy Dorcas. Jaduhn̦ miädia'agytiägø'øy "Gacela."
Hoorä, ja'a Dorcas, miäbøjpiä Diosmädia'agy hänajty je'e,
paadiä häyoobädøjc hänajty nax̦y piuhbety, pønjaty hänajty tii
yajmaajiajp. Jaanč̦h tehm̦ yhoyyä Dorcas hänajty jiäya'ayhaty.
37 Mänitä Dorcas pia'ambejty. Mänit yho'cy. Mänitä
ho'ogyjiäya'ay hajxy yajtsiiyy. Mänit hajxy hoy piäda'agy cøxp
nähbettøgooty.
38 Jim̦ Jope, wiingón̦ hänajty jim̦ Lida maa ja'a Pedro hänajty
yhitiän. Hoorä, ja'a mäbøjpädøjc-hajxy hänajty jim̦ tsänaabiä
Jope, coo hajxy jaduhn̦ miädoyhajty coogä Pedro hänajty jim̦
wiädityñä Lida, mänitä cugapxy hajxy metsc quiejxy coo
Pedro paquiä yhuuc nócxät jim̦ Jope maa ja'a Dorcas hänajty
tøø yho'oguiän.
39 Mänitä Pedro jiaanč̦h panøcxy. Coo hajxy jim̦ miejch
Jope, mänitä Pedro wioonøcxä nähbettøgooty maa ja'a
ho'ogyjiäya'ay hänajty wyijtsna'ayän. Piquiä ja'a yaamgto'oxy
ja'a ho'ogyjiäya'ay hajxy hänajty tøø piäda'agy. Wi'i jiøøby wi'i
xiuu'tsp hajxy hänajty. Mänitä Pedro ja'a wit tucxy yaghijxä
mädyiijatiä Dorcas hänajty tøø yhädiuñ̦.
40 Mänitä Pedro ja'a jäya'ay nägøx̦iä yhøxquejxpädsøøm̦y.
Mänitä Pedro jyijcädaacy. Mänit Dyiospa'yaax̦y. Mänitä
ho'ogyjiäya'ay wyiinhee'ppejty. Mänit miänaañ̦:
—Tabita, pädø'øg.

Mänitä Dorcas wyiindøø'xø'cy. Coo ja'a Dorcas ja'a Pedro yhijxy, mänitä Dorcas yhäñaayyø'cy.
41 Mänitä Pedro ja'a Dorcas wyidsø'cy. Mänitä Pedro ja'a mäbøjpädøjc quiuyaaxøøyy tøgooty møødä yaamgto'oxy. Coo hajxy tiøjtägøøyy, mänit hajxy yhijxy coo ja'a Dorcas hänajty tøø jiujypiøjnä.
42 Mänitä mädia'agy paquiä wia'xy jim̲ Jope cooc jaduhn̲ tøø jiujypiøcy. Mänitä jäya'ayhajxy may jiaanc̆h mäbøjcy ja'a Jesúscøxpä.
43 Mänitä Pedro jim̲ jiaac mähmøøyy Jope maxiøø. Jim̲ hänajty miejtsta'agy maa ja'a Simón tiøjcän, ja'a wajhacyajtøøtspä.

10

1 Jim̲ä jäya'ay hänajty tu'ug chäna'ay Cesarea, ja'a hänajty xøhajpä Cornelio. Soldado-wiindsøn̲ hänajty tiuum̲by. Italia ja'a soldadohajxy hänajty chooñ. Nämayyä soldadohajxy hänajty jim̲ yhity Cesarea.
2 Hoyyä Cornelio ja'a Dios hajxy hänajty wyiingudsähgø'øy møødä yhuung møødä tio'oxy. Hojiootä Cornelio hänajty jiaanc̆h tehm̲ miøød. Nax̲iä judíoshajxy hänajty piuhbedyii xädø'øñhaam, ja'a hajxy hänajty häyoobä. Jabom̲-jabom̲ä Cornelio hänajty Dyiospa'ya'axy.
3 Mänacyxiøø hänajty jaduhn̲, jim̲ä Cornelio hänajty tiuñ̲ xiajy tøgooty, mänitä Diosmoonsä tu'ug ñäguehx̲tøø'xy maa Cornelio hänajtiän. Tsajpootyp ja'a Diosmoonsä hänajty tøø chohn̲da'agy. Mänitä Diosmoonsä ja'a Cornelio ñämaayy:

—Cornelio.

4 Coo ja'a Cornelio ja'a Diosmoonsä jaduhn̲ yhijxy, chähgøøyy jaduhn̲. Jejcy-juøøby miähee'pnaayy. Mänit miäyajtøøyy:

—Wiindsøn̲, tii mdsojpy.

Mänitä Diosmoonsä yhadsooyy:

—Xquiumaaby miic̆hä Dios jaduhn̲ coo miic̆h tehn̲gahnä mba'ya'axy, møød coo miic̆hä häyoobäjäya'ay nax̲y mbuhbety.
5-6 Jim̲ Jope, jim̲ä jäya'ay tu'ug chäna'ay mejypia'a, ja'a xøhajpä Simón. Jue'e Simón tiuun̲ghajpy, wajhacyajtøøtsp. Jim̲ä craa tu'ug yhahäña'ay maa ja'a Simón tiøjcän. Mejtstu'u ja'a craa xiøø, Simón møød Pedro. Jim̲ä cugapxy mejtstägøøg mguéxät Jope, weenä Pedro jaduhn̲ nøcxy ñäma'ayii cooc miic̆h yaa min̲ xquiuhix̲y. Jaaya'ay jaduhn̲ xyhawáan̲äp tii miic̆hä Dios xyajmädsojp coo mgudiúnät —nøm̲ä Diosmoonsä miänaañ̲.

7 Coo ja'a Diosmoonsä wyiimbijnä, mänitä Cornelio ja'a
mioonsä metsc quiuyaaxøøyy møødä soldado tu'ug. Dioswi-
ingudsähgøøbiä soldado hänajty. Miøødnijiootpáatäbä Cornelio
ja'a soldado hänajty.
8 Mänitä Cornelio quiøx̱y yajmøødmädiaacy waam̱baty
hänajty tøø ñäma'ayii ja'a Diosmóonsäm. Mänitä Cornelio ja'a
mioonsä jim̱ quiejxy Jope nädägøøg møødä soldado.
9 Cujaboom cujyxiøø, jim̱ hajxy hänajty tiu'uyo'oyñä. Ja
ween hajxy hänajty jim̱ quia'a mech Jope. Y ja'a Pedro, mänit
jim̱ wyiimbejty tøjnähgøxp Diospa'yaax̱pä.
10 Jaanc̆h tehm̱ yähó'cäbä Pedro hänajty. Jaguiay hänajty
je'eduhṉ. Jim̱ä quiay hänajty yaghoyóøyyäxä. Mänit jaduhṉ
wyiinhijxy
11 coo ja'a tsajt hänajty tøø yhawa'ac̆h. Mänit jaduhṉ yhi-
jxy coo tii jaduhṉ quiuhdøøñaxyii nebiä poobwit crutypän.
Mädaax̱c-hitä poobwit hänajty xiojtsø'øguiä. Jaduhṉ hänajty
miänooṉna'ay.
12 Madiu'u animalhajxy hänajty jim̱ quiähxø'øgy poob-
wittøguiøxp, møødä hamädaax̱tecypiähajxy, møødä tsahṉ̃dy,
møødä muuxy.
13 Mänitä Dios ja'a Pedro ñämaayy:
—Pedro, pädø'øg. Yagho'og yø'ø animal maybä. Mänit
mdsú'udsät.
14 Mänitä Pedro yhadsooyy:
—Wiindsøṉ, caj; cábøch yø'ø animal jaduhm̱bä mänaa
ndsu'uc̆h. Hix̱, cab højts nguhdujt jaduhṉ myiṉ̃ coo højts
animal hoñä'ä mädyiibä ndsú'udsät.
15 Mänitä Pedro ñämáayyägumbä:
—Tijátyhøch nyajnähdijpy coo hajxy mdsú'udsät, cab
jaduhṉ yhahixø'øy coo hajxy mwiingápxät —nøm̱ä Dios
miänaaṉ̃.
16 Tägøøghoocä Pedro jaduhṉ miägapxä, mänit yhijxy coo
ja'a poobwit chajpéjcumbä tsajpootyp.
17 Wyi'i tiajpy wyi'i miaabiä Pedro hänajty tiiguiøxpä hänajty
jaduhṉ coo tøø wyiinhix̱y. Y ja'a Cornelio quiugapxyhajxy,
tøø ja'a Simón ja'a tiøjc hajxy hänajty piáatänä.
18 Mänit hajxy møc quiugapxøøyy pø jiibiä Simón Pedro
jiaanc̆h hity.
19 Y ja'a Pedro, je'enä hänajty wyi'i tiajy wyi'i miay ti-
iguiøxpä hänajty jaduhṉ coo tøø wyiinhix̱y. Mänitä Diosh-
espíritu ja'a Pedro ñämaayy:
—Mädow̱, xiiby miic̆h hänac̆ nädägøøg xyhøxta'ay.
20 Mänac, nøcx yø'ø hänac̆ yajtøjtägø'øw. Hoy jaduhṉ coo
mbanócxät coo hajxy hänajty wyiimbida'añ. Hix̱, høøc̆h yø'ø

häna'c jaduhn̲ tøø nguex̲y coo miiči̇h jaduhn̲ xwioonóc̣xät maa ja'a quiajpthajxiän.

21 Mänitä Pedro jiaanči̇h mänajcy. Mänitä Pedro ja'a häna'c nädägøøgpä ñämaayy:

—Høøči̇h Pedrohajp. Høøči̇h mijts xyhøxtaaby. Tiiči̇h mijts xwia'ana'añ.

22 Mänit hajxy yhadsooyy:

—Ja'a Cornelio højts tøø xquiex̲y, ja'a soldado-wiindsón̲. Jaanči̇h tehm̲ yhojiäya'ay je'e. Dioswiingudsähgøøby je'e. Jiaanči̇h tehm̲ chojpiä judíos ja'a Cornelio hajxy. Jiaanči̇h tehm̲ quiumaaby hajxy jaduhn̲ —nøm̲ä Pedro ñämaayyä.

23 Mänitä Pedro ja'a häna'c nädägøøgpä ñämaayy coo hajxy tiøjtägǵ'øwät, møød coo hajxy jim̲ miejtstá'agät. Cujaboom hajxy wyiimbijnä näguipxy møødä Pedro. Näje'e ja'a mäbøjpädøjc-hajxy pianøc̣xpä, ja'a hajxy hänajty jim̲ tsänaabiä Jope.

24 Cumaax̲c hajxy jim̲ miejch Cesarea. Jim̲ä Cornelio hänajty yhahix̲y, møødä jiujy møødä miägu'ug, møødä miägu'ughajpähajxy.

25 Coo ja'a Pedro jim̲ miejch maa ja'a Cornelio tiøjcän, mänitä Cornelio ja'a Pedro yajpoo'xy. Mänitä Cornelio ja'a Pedro wyiinjijcädaacy. Wyiingudsähgø'øwaam̲biä Cornelio ja'a Pedro hänajty jaduhn̲.

26 Mänitä Pedro ja'a Cornelio ñämaayy:

—Tänaayyø'øg, ca'ači̇h nDiosä. Nä'ä pajäya'ayhájpøch høøči̇h nej miiči̇hän. Cab jaduhn̲ yhahixø'øy cooči̇h miiči̇h xwyiingudsähgǵ'øwät.

27 Mänitä Cornelio jiaanči̇h tänaayyø'cy. Mänit hajxy paquiä miädiaacy. Mänit hajxy tiøjtägøøyy maa ja'a Cornelio miägu'ughajpähajxy hänajty nämay tøø yhamugø'øyän.

28 Mänitä Pedro miänaañ̲:

—Højts judíos-jäya'ay, jaduhn̲ højts nguhdujt myiñ̲ coo højts jiiby nga'a tøjtägǵ'øwät maa jäya'ay tiøjc-hajxiän, ja'a hajxy ca'a judíospä, nébiøch chaa tøø ndøjtägø'øyän. Cooči̇hä Dios jaduhn̲ xyajwiinhijxy, jadúhn̲høch tøø xyajwiinjuø'øy coo jaduhn̲ quia'a hahixø'øy cooči̇h pøn̲ nbéxät.

29 Paady, cooči̇hä Cornelio tøø xyajmøjya'axyii, páadyhøch jaduhn̲ tøø nga'a mäna'añ cooči̇h hänajty nga'a mina'añ. Huuc tun̲ä mayhajt, høøči̇h huuc hawáan̲äc tiiči̇h jaduhn̲ coo tøø xyajmøjya'axyii.

30 Mänitä Cornelio yhadsooyy:

—Maaxtøjcy mädägøøyy, yáabiøch hänajty nDiospa'ya'axy tøgooty. Mänacyxiøø hänajty je'e. Mänitä jäya'ay tu'ug ñäguehx̲tøø'xy høøči̇h nwiinduum. Jaanči̇h tehm̲ yhaam̲bä wyit hänajty.

31 Mänítøch xñämaayy: “Cornelio, tøø miiсhä Dios xmiädoy
coo jaduhn̲ jabom̲-jabom̲ mba'ya'axy. Xquiumaaby miiсhä
Dios jaduhn̲ coo miiсhä häyoobädøjc mnäxuuсh.
32 Capxyñäguex̲ ja'a Simón Pedro jim̲ Jope coo ween yaa
myiñ̲. Jim̲ jaduhn̲ yhahäña'ay maa ja'a craa Simónhajpä
tiøjcän, ja'a wajhacyajtøøtspä. Mejypia'a mädøyyä chäna'ay.
Coo ja'a Simón Pedro yaa miédsät, mänit miiсh jaduhn̲
xmiøødmädia'aga'añ.”
33 Mänítøch häna'c jim̲ njaanсh quejxy coo miiсh
nøcxy xwioy. Hoy jaduhn̲ coo tøø mmiñ̲. Paady
højts yaa tøø nhamugø'øy coo højts miiсh mgapxy
mmädia'agy nhamädoow̲hidáan̲äm nebiaty miiсhä Dios tøø
xñajtscapxøøyyän coo højts jaduhn̲ xyajmøødmädiaactägátsät.
Xyhijxp højtsä Dios jaduhn̲ coo højts hamuumdu'joot
nmäbøga'añ —nøm̲ä Pedro ñämaayyä.

34 Mänitä Pedro tiägøøyy mädiaacpä:

—Tøøсh nwiinjuøøñä coo højtsä Dios tu'cuhdujt xchójcäm.
Cabä Dios pøn̲ hix̲y heeby piäda'agy. Tøyhajt jaduhn̲.
35 Pønjatiä Dios jaduhn̲ wiingudsähgøøby hamuumdu'joot,
pønjaty hojioot møød, je'edsä Dios quiumaaby, homiädyii ca-
jptä hajxy jia tsooñ.
36-37 Mänaa ja'a Juan tiägø'øyän mäyajnäbejpä, mänitä
mädia'agy jim̲ tiägøøyy yajwa'xpä Galilea-naaxooty cooc
ja'a Dios ja'a Jesucristo hänajty quiexa'añ maa ja'a
israelita-jäya'ayhajxiän, majaty hajxy hänajty chäna'ay,
jaduhn̲ä piojpä quiädieeybä hajxy ñähwa'ads quiuhwá'adsät.
Jaaya'ay hajxy nägøx̲iä nWiindsøn̲hájtäm.
38 Nazaret ja'a Jesús hänajty chooñ. Mänitä Dios ja'a Jesús
ja'a yhEspíritu miooyy møødä mäjaa. Jaduhn̲ä Jesús wyi-
inguejxä coo wiädítät mayhajtuum̲bä. Pønjaty hänajty pójcäp,
yajpa'amnájxäp hajxy hänajty. Pønjatiä haxøøgpä ca'a hoybä
hänajty møød, yajnähwáatsäp hajxy hänajty. Puhbéjtäbä Jesús
hänajty ja'a Diósäm.
39 Højts, hamdsoo højts nhijxy tijatiä Jesús jim̲ tiuun̲
Judea-naaxooty møød jim̲ Jerusalén. Paady højtsä tøyhajt
nmøødä coo tiøyyä. Mänitä Jesús miøjpahbejtä cruzcøxp.
Jaduhn̲ yho'cy.
40-41 Pero cumaax̲cä Dios ja'a Jesús yagjujypiøjcy. Mänit
højtsä Dios ja'a Jesús xyaghijxy coo hänajty tøø jiaanсh ju-
jypiøcy. Cabä jäya'ayhajxy nägøx̲iä yhijxy. Jagooyyä højts
nhijxy. Paady højtsä Dios xyaghijxy coo højts hänajty jaduhn̲
tøø xyajnähdijy. Mänit højtsä Jesús nmøødcaayy nmøødhuucy.
42 Mänit højtsä Jesús xwyiinguejxy coo højtsä Diosmädia'agy
nøcxy nyajwa'xy wiinduhm̲yhagajpt ja'a Jesúscøxpä, coo ja'a

Dios ja'a Jesús tøø piäda'agy coo jäya'ayhajxy nägøxiä yajtøyhajtyegøøjät, yho'oguiä, jiujyquiä.

43 Jaduhnä profetadøjc-hajxy jecy quiujahy coogä jäya'ayä piojpä quiädieey hajxy yajnähwa'ač̌h yajcuhwa'ač̌hii, pønjatiä Jesús ja'a miädia'agy mäbójcäp.

44 Cahnä ja'a Pedro hänajty miädiaacpädø'øyñä, mänit hajxy nägøxiä yhadägøøyy jiooottägøøyyä ja'a Dioshespíritäm, pønjatiä Pedro ja'a miädia'agy hänajty hamädoowhíjtäp.

45 Y ja'a judíoshajxy, ja'a Pedro hajxy hänajty tøø piameč̌híijäbä, ja'a hajxy hänajty mäbøjpä, coo hajxy jaduhn yhijxy coo ja'a jäya'ayhajxy ca'a judíoshajpä yhadägøøyy jiooottägøøyyä, mänit hajxy jiaanč̌h tehm yagjuøøyy.

46 Hix, miädoow ja'a judíoshajxy jaduhn coo ja'a ca'a judíospähajxy hänajty wiinghayuuc miädia'agy. Jaduhnä Dios hajxy hänajty quiapxpaady coo miøjjä coo jiaanč̌hä.

47 Mänitä Pedro ja'a judíos ñämaayy:

—Neby højtsä Dioshespíritu xyhadägøøyy xjiooottägøøyyäm, jaanä jaduhn hädaa jäya'ayhajxy yaabä tøø yhadägøøyy tøø jiooottägøøyyäbä, hädaa ca'a judíoshajxypä. Hahixøøby jaduhn coo hajxy ñäbéjpät.

48 Mänitä Pedro ja'a jäya'ay ca'a judíospä jiaanč̌h nämaayy coo hajxy ñäbétät ja'a Jesucristocøxpä. Mänit hajxy hoy jiaanč̌h näbety. Mänitä Cornelio ja'a Pedro ñämaayy coo Pedro jim jiaac hídät mejtsxøø tägøøgxøø maa ja'a Cornelio tiøjcän.

11

1 Mänitä mädia'agy jim wia'xy Judea-naaxooty wiinduhmyhagajpt coogä jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy hänajty tøø jiøjpøgø'øy, ja'a hajxy ca'a judíospä. Jaduhnä apóstoldøjc-hajxy miädoyhajty møødä mäbøjpädøjc-hajxy.

2-3 Pero coo ja'a Pedro jim ñøcxtägajch Jerusalén, mänit ñähojjä:

—Tii miič̌hä jäya'ay hoy coo tøø mguhix̱y, ja'a hajxy ca'a judíospä. Tii hoy coo tøø mmøødcay coo tøø mmøødhu'ugy.

Ja'a mäbøjpädøjc-hajxy jaduhn mänaan, ja'a hajxy hänajty mänaambä coo ja'a ca'a judíoshajxy tsipcøxp yajcircuncidarhájpät nebiä judíoshajxy quiuhdujthatiän.

4 Mänitä Pedro quiøx̱y mädiaacy tiiguiøxpä hänajty coo tøø yhoy Cesarea:

5 —Jímhøch hänajty nDiospa'ya'axy maa ja'a cajpt xiøhatiän Jope, mänítøch nwiinhijxy coo tii hänajty quiuhdøøñaxyii tsajpootyp nebiä poobwit crutypän. Mädaax̱c-hit hänajty xiojtsø'øguiä. Jaduhn hänajty miänoonna'ay. Coo jaduhn ñaax̱cädaacy maač̌h hänajtiän,

6 mänítøch jiiby nguheebøøyy poobwittøjiooty. Mäníthøčhä
animal madiu'u nhijxy møødä hamädaax̱tecypiähajxy, møødä
hawa'anjatypä, møødä tsahñdy, møødä muuxy.
7 Mäníthøčhä Dios xñämaayy: “Pedro, pädø'øg. Yagho'og yø'ø
animal. Mänit mdsú'udsät.”
8 Mänítøch nhadsooyy: “Wiindsøṉ, caj, cábøch yø'ø animal-
duhm̱bä mänaa ndsu'učh. Hix̱, cab højts nguhdujt jaduhṉ
myiñ coo højtsä animal hoñä'ä mädyiibä ndsú'udsät.”
9 Mäníthøčhä Dios jadähooc xñämáaguiumbä: “Tijátyhøch
nyajnähdijpy coo hajxy mdsú'udsät, cab jaduhṉ yhahixø'øy
coo hajxy mwiingápxät.”
10 Tägøøghóoc-høčhä Dios jaduhṉ xñämaayy, mäníthøčhä
poobwit nhijxy coo chajpéjcumbä tsajpootyp.
11 Mäníthøčhä häna'c nädägøøg xñämejch maačh hänajty
nmejtsta'aguiän. Jim̱ hajxy hänajty tøø chohṉda'agy Cesarea.
12 Mäníthøčhä Dioshespíritu xñämaayy coočh tähooccapx̱iä
nbadu'ubógät. Mänítøch njaančh møødnøcxy. Mänit hädaa
mäbøjpädøjc-hajxy nädädujc piadu'ubøjpä. Jope hajxy chooñ.
Coo højts jim̱ nmejch Cesarea, mänit højts jim̱ ndøjtägøøyy
maa ja'a craa Corneliohajpä tiøjcän.
13 Mänit højtsä Cornelio xyajmøødmädiaacy nébiägä Dios-
moonsä tsajpootypä ñäguehx̱tøø'xiän ja'a Cornelio wyiin-
duum. Mänítägä Diosmoonsä ja'a Cornelio ñämaayy: “Jim̱ä
craa tu'ug yhity Jope, ja'a xøhajpä Simón Pedro. Capxyñäguex̱
ja'a craa jaduhṉ coo yaa myínät.
14 Coo yaa miédsät, mänit miičh xyhawaaṉaaṉä nebiä mbo-
jpä mgädieeybä hajxy mnähwa'ads mguhwá'adsät, møødä
mhuung møødä mdo'oxy.”
15 Cooč h ndägøøyy mädiaacpä, mänitä Corneliohajxy
yhadägøøyy jioottägøøyyä ja'a Dioshespíritäm, neby højts
jayøbajt xyhuuc nägädáacämbän.
16 Mänítøch njahmiejtstaacy nebiä Jesús tähooc miänaañän:
“Ja'a Juan, nøøhaam hijty miäyajnäbety. Tøyhajt jaduhṉ. Pero
mijts jaduhṉ xyajnäbetaam̱b ja'a Dios yhEspírituhaam”, nøm̱
højtsä Jesús xñämaayy.
17 Y coo hajxy tøø nmäbøjcäm ja'a Jesucristocøxpä, paadiä
Dios ja'a yhEspíritu hajxy tøø xmióoyyäm. Hoorä, ja'a
jäya'ayhajxy ca'a judíospä, tøø ja'a Dios ja'a yhEspíritu
mioobiä, neby hajxy tøø xmióoyyämbän. Pøṉhøch høøčh
coočhä Dios jaduhṉ nnä'ä capxhadúgät —nøm̱ä Pedro
miädiaacy.
18 Coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy jaduhṉ miädoyhajty jim̱
Jerusalén, mänit hajxy hamoñ haducy miähmøøyy. Mänitä
Dios hajxy pia'yaax̱y coo miøj coo jiaančhä. Mänit hajxy
miänaañ:

—Ja'a jäya'ayhajxy ca'a judíospä, tøø ja'a cuhdujt hajxy mióoyyäbä coo ja'a Dios hajxy jiøjpøgǿ'øwät, møød coo ja'a yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixǿ'øwät, jaduhn̲ hajxy cøjxta'axiøø jiugyhádät nebiä Dios jiugyhatiän.

19 Tøøyyämä Esteban hänajty jim̲ yagho'ogyii Jerusalén, mänitä mäbøjpädøjc-hajxy jim̲ tiägøøyyä jaamdúun̲äbä tsaačhtiúun̲äbä. Coo hajxy jim̲ chohñ̲, näje'e hajxy jäguem̲baady ñøcxøøyy, Fenicia, Chipre, Antioquía. Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty yajwa'xy ja'a Jesucristocøxpä homiaajä, jagooyyä judíos ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty yajnähixø'øyii. Pønjaty hänajty ca'a judíos, cab hajxy hänajty yajnähixø'øyii.

20 Ja'a mäbøjpädøjc-hajxy hänajty jim̲ tsohm̲bä Chipre møød Cirene, coo hajxy näje'e miejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Antioquía, hopiøn̲ä Diosmädia'agy yajnähixøøyyä ja'a Jesúscøxpä, møødä judíoshajxy, møødä ca'a judíoshajxypä. Jaduhn̲ hajxy yajnähixøøyyä coo ja'a Jesús hajxy nWiindsøn̲hájtäm.

21 Ja'a mäbøjpädøjc-hajxy, miøødhájtäbä Dios ja'a miøcmäjaa hajxy hänajty. Mänitä jäya'ay ja'a jiecyquiuhdujt hajxy nämay ñajtshixøøyy. Mänitä Dios hajxy jiøjpøgøøyy.

22 Ja'a mäbøjpädøjc-hajxy, ja'a hajxy hänajty hijpä Jerusalén, coo hajxy jaduhn̲ miädoyhajty coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy hänajty jim̲ miayø'øy Antioquía, mänitä Bernabé hajxy jim̲ quiejxy.

23 Coo ja'a Bernabé jim̲ miejch Antioquía, mänit yhijxy coo ja'a Dios ja'a mayhajt hänajty møj tøø tiuñ̲, coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy hänajty tøø jiaančh mayø'øy. Mänitä Bernabé jiaančh tehm̲ xioon̲daacpøjcy. Mänitä Bernabé ja'a mäbøjpädøjc ñämaayy coo ja'a Diosmädia'agy hajxy tehn̲gahnä miäbǿgät hamuumdu'joot ja'a Jesucristocøxpä.

24 Hojiootä Bernabé hänajty jiaančh tehm̲ miøød. Jiaančh tehm̲ miøødä Dioshespíritu hänajty je'eduhn̲. Hamuumdu'jootä Diosmädia'agy hänajty miäbøcy. Paadiä mäbøjpädøjc-hajxy hänajty jaduhn̲ tehn̲gahnä miayø'øy, ja'a hajxy hänajty mäbøjpä ja'a Jesúscøxpä.

25 Coo ja'a Bernabé jim̲ chohñ̲ Antioquía, mänitä Saulo hoy piaady. Mänit hajxy jim̲ nämetsc ñøcxtägajch Antioquía.

26 Tu'jumøjtä Bernabéhajxy jim̲ yhijty møødä Saulo maa ja'a mäbøjpädøjc-hajxiän. Jim̲ä cu'ugä Diosmädia'agy hajxy nämay yajwiingapxøøyyä. Jim̲ Antioquía, jim̲ä mäbøjpädøjc-hajxy ya-jxøbejtsohn̲ä cristianos, je'eguiøxpä coo ja'a Jesucristo hajxy hänajty tøø jiøjpøgø'øy.

27 Mänitä jäya'ayhajxy näje'e jiiby quiädaacy Antioquía. Jerusalén hajxy hänajty tøø chohn̲da'agy. Tøø hajxy hänajty

ñajtscapxøøyyä ja'a Diósäm.
28 Tu'jäya'ay hänajty xiøhaty Agabo. Tøø ja'a
mäbøjpädøjc-hajxy hänajty yhamugø'øy. Mänitä Agabo
tiänaayyø'cy jäya'ayhagujc. Mänit miänaañ coogä yuuxøø
hänajty jejcy jiada'añii wiinduhmyhagajpt. Mänit jaduhn
jiaančh tøjiajty cujecy mänaa ja'a Claudio hänajty jim
tiuungmøødän Roma.
29 Mänitä mäbøjpädøjc-hajxy quiojyquiapxytiuuñ jim Antio-
quía coo ja'a xädø'øñ hajxy hänajty jim quiexa'añ Judea maa
ja'a mäbøjpädøjc-hajxy jimbän. Jaduhn hajxy hanidiuhmjaty
yejcy, mäduhñtiä xädø'øñ hajxy hänajty miøødä.
30 Mänitä xädø'øñ hajxy jaduhn jiaančh quejxy. Ja'a
Bernabéhajxy jim mänøcx Judea møødä Saulo. Mänitä ma-
jjäya'adiøjc ja'a xädø'øñ hajxy hoy mio'oyii, ja'a hajxy hänajty
tsänaabiä jim Judea.

12

1 Mänitä mäbøjpädøjc-hajxy näje'e tiägøøyyä jaamdúunäbä
tsaačhtiúunäbä. Ja'a Herodes jaduhn jatcøøyy, ja'a hänajty
tuumbä gobiernä jim Judea.
2 Mänitä Herodes ja'a Santiago yajyagho'cä espadahaam,
ja'a Juan yhajch.
3 Coo ja'a Herodes jaduhn yhijxy coo ja'a judíoshajxy
hänajty xioonda'agy je'eguiøxpä coo ja'a Santiago hänajty tøø
yagho'ogyii, mänitä Herodes ja'a Pedro yajmajtsä. Ja'a xøø
hänajty jájtäp mänaa ja'a judíos ja'a tsajcaagy hajxy hänajty
quiayyän, ja'a ca'a tsoomiøødpä.
4 Coo ja'a Pedro jaduhn yajmajch, mänit chuumä.
Xøømdsuhm ja'a Pedro hänajty cwieendähadyii ja'a soldádäm.
Tädujc-horajatiä soldadohajxy hänajty nämädaaxcjaty
yhadäna'ay. Niguiuwíjtsäp hajxy hänajty. Tøø ja'a
Herodes hänajty wyiinmay coo ja'a Pedro hänajty xøønaxy
yajtøyhajtyega'añii cu'ughagujc.
5 Hoyyä Pedro hänajty jia tsumiä, tehngahnä mäbøjpädøjc
ja'a Dios hajxy hänajty pia'ya'axy ja'a Pedrocøxpä, coo
yhøxmadsøøjät.
6 Cujaboomä Herodes ja'a Pedro hänajty yajnøcxa'añ
cu'ughagujc, jimä Pedro hänajty mia'ay pujxtøgooty. Coods
hänajty jaduhn. Soldadohagujc hänajty mia'ay. Cø'øxoch
hänajty jaduhn mejtsnax. Jimä soldadohajxy hänajty
yhadäna'ay pujxtøghaawjooty.
7 Mänitä Diosmoonsä tu'ug näguehxtøø'xy ja'a Pedro wyi-
induum. Mänitä jøøn jiiby yagjajøøyy pujxtøgooty. Mänitä
Diosmoonsä ja'a Pedro jiahmyu'xy. Mänitä Pedro ñämaayyä:
—Tsógäm, pädø'øg.

Mänitä Pedro ja'a cadena quiø'øgahduutä.
8 Mänitä Diosmoonsä miänáaṉgumbä, ja'a hänajty jiṃ
tsohṃbä tsajpootyp:
—Niwiøhṉda'adsøø. Pägø'øw yø'ø mgø'øg.
Coo ja'a Pedro jaduhṉ quiudiuuñ, mänit ñämáayyägumba:
—Pägø'øw yø'ø mjocxwit. Høøčh pajáaṃäc.
9 Mänitä Pedro ja'a Diosmoonsä jiaančh padu'ubøjcy. Cabä
Pedro hänajty ñajuø'øy pø tøyyä ja'a Diosmoonsä jiaančh hijxy,
tøgä ñä'ä wiinhijx jaduhṉ.
10 Mänitä Pedrohajxy jiṃ ñajxy maa ja'a soldado jayøjpä
hänajty yhadäna'ayän. Mänit hajxy ñajxy maa ja'a miämetspän.
Coo hajxy jiṃ miejch maa tehṃ piujxtøghaawän, mänit
yhawaach hamdsoo. Coo hajxy piädsøøṃy, mänit hajxy
weeñtiä jiaac nøcxy. Mänitä Diosmoonsä yhadägoyyøøñä.
Nidiuhṃä Pedro jaduhṉ miähmøøyy.
11 Mänitä Pedro wyiinmahñmejtsnä. Mänit miänaañ quiop-
cooty:
—Tøyhajt jaduhṉ coočhä Dios ja'a mioonsä tøø xyajnäguex̱y.
Tøøčh jaduhṉ xyajnähwa'ačh ja'a Herodescøxpä møødä
judíoshajxy.
12 Mänitä Pedro jiṃ ñøcxy maa ja'a María tiøjcän, ja'a Juan
ja'a tiaj. Jaduhṉä Juan hajxy hänajty tyijpä Marcos. Tøø
jäya'ayhajxy hänajty may yhamugø'øy tøgooty Diospa'yaax̱pä.
13 Coo ja'a Pedro jiṃ miejch, mänitä tøghaaw quiojxnojcy.
Mänitä quix̱y tu'ug jiṃ miejch maa ja'a tøghaawän, ja'a hänajty
xøhajpä Rode. Miädow̱aaṃbiä Rode hänajty jaduhṉ pøṉä tøjc
cojxnojp.
14 Coo ja'a Rode ja'a Pedro yo'mädooyy, mänitä Rode
päyø'øguiä wyiimbijty xooṉdáacäp. Cabä Rode ja'a tøjc ñä'ä
yaghawaach. Mänit hoy ñägapxy coogä Pedro hänajty jiṃ
tiäna'ay tøguuy.
15 Mänitä Rode ñämaayyä:
—Tøø miičhäda'a mguhhiñ.
Pero tehṉgahnä Rode hänajty miäna'añ cooc hänajty jie'ejä
ja'a Pedro. Mänit hajxy yhadsooyy:
—Ca'ada'a yø'ø jie'ejä. Ja'a yhaañämädah yø'ø.
16 Jiṃä Pedro ja'a tøghaaw hänajty tehṉgahnä jia wi'i quio-
jxnocy. Coo hajxy hoy yaghawa'ačh, mänit hajxy yhijxy coo
hänajty jiaančh je'ejä.
17 Mänitä Pedro seña tiuuñ quiø'øhaam coo hajxy yhamónät.
Mänit jaduhṉ miädiaacy neby hänajty tøø yajpädsøṃyii pu-
jxtøgooty ja'a Diósäm. Mänit jiaac mänaañ:
—Nøcxä Santiago hajxy hawaaṉä møødä mäbøjpädøjc
coočh tøø nnähwa'ačh.

Coo ja'a Pedro jaduhn̲ miädiaacpädøøyy, mänit wiingtuum
ñøcxnä.
18 Coo jiobøøñä, mänitä soldadohajxy jiaanc̆h tehm̲
yagjuøøyy coo ja'a Pedro hänajty quia'a jiibiän pujxtøgooty.
19 Mänitä Herodes yhanehm̲y coo ja'a Pedro
yhøxta'awóøjät. Coo ja'a Pedro maa quia'a yajpaaty,
mänitä soldadohajxy yajnähdsøøm̲ä, ja'a hajxy hänajty
tøø yhadäná'ayäbä maa ja'a pujxtøjcän. Mänitä Herodes
yhanehm̲y coo ja'a soldadohajxy yagho'ogøøjät. Mänitä
Herodes jim̲ chohñ̲ Judea. Mänit jim̲ ñøcxy tsänaabiä Cesarea.
20 Mänitä Herodes ja'a cu'ug jiaanc̆h tehm̲ miäjootma'ty,
ja'a hajxy hänajty tsänaabiä jim̲ Tiro møød jim̲ Sidón. Mänitä
cu'ughajxy nägøx̲iä quiojyquiapxytiuuñ̲ coo hajxy nägøx̲iä
jim̲ ñócxät ja'a Herodes wyiinduum. Jim̲ä Herodes ja'a
mioonsä hänajty tu'ug xiøhaty Blasto. Møjtuun̲gä Blasto
hänajty jim̲ miøød maa ja'a Herodes wyiinduumän. Mänitä
cu'ugä Blasto hajxy miäjuuyy coo ja'a Blasto ja'a cu'ug pi-
uhbédät, weenä tsip jaduhn̲ ñax̲y miay. Hix̲, jim̲ä cu'ughajxy
hänajty tiuun̲daacthaty maa ja'a Herodes ñaaxootiän.
21 Coo hajxy hänajty tøø yajcuhducy mänaa hajxy hänajty jim̲
yhamugø'øwa'añän maa ja'a Herodes wyiinduumän, mänitä
Herodes ja'a reewyit piägøøyy. Mänit jim̲ yhøxtaacy maa ja'a
yhäñaabiejtän, maa ja'a cu'ughajxy hänajty tøø yhamugø'øyän.
Mänitä Herodes ja'a cu'ug tiägøøyy møødmädiaacpä.
22 Mänitä cu'ughajxy tiägøøyy yaax̲pä:
—Yø'ø craa xim̲ capxpä, jue'e yø'ø, Diosäda'a yø'ø; ca'ada'a
yø'ø jiäya'ayä neby højtshájtäm.
23 Tuun̲ä hajxy jaduhn̲ ñä'ä mänaañ̲, mänitä ja'a Dios-
moonsä ja'a Herodes yajpa'ambejty. Paady jaduhn̲ ya-
jpa'ambejtä je'eguiøxpä coo ja'a Dios hänajty tøø quia'a wiin-
gudsähgø'øy. Mänitä Herodes tiøøngcuhdsu'tsä. Mänit yho'nä.
24 Pero ja'a Diosmädia'agy, tehn̲gahnä hänajty jaduhn̲ wia'xy
wiinduhm̲yñaax̲ wiinduhm̲yguiajpt.
25 Hoorä, coo ja'a Bernabé møødä Saulo ja'a majjäya'adiøjc
ja'a xädø'øñ hajxy hänajty tøø mio'oy jim̲ Jerusalén, mänit
hajxy wyiimbijnä. Mänit hajxy ñøcxtägajch jim̲ Antioquía.
Quipxiä Juan Marcos pianøcxy.

13

1 Jim̲ Antioquía, jim̲ä jäya'ayhajxy hänajty may tøø
yhamugø'øy Jesúswiingudsähgøøbiä. Näje'e hajxy hänajty
tiuñ̲ Diosmädia'agy-yajwiingapxøøbiä. Näje'e hajxy hänajty
tiuum̲bä yajnähixøøbiä. Ja'a hajxy hänajty jaduhn̲ tuum̲bä,
jue'e hajxy hänajty xiøhaty: Bernabé, Simón ja'a hum̲ybiä,
Lucio ja'a Cirene-tsohm̲bä, Saulo, møød Manaén. Quipxiä

Manaén ja'a Herodes hänajty tøø miøødmuutsc-haty, ja'a
hänajty jim̱ tøø guiobiernähátiäbä Galilea.
2 Jiibiä Dios hajxy hänajty wyiingudsähgø'øy jaguiay
jayhu'ugy maa ja'a chajtøjc-hajxiän. Mänit hajxy ñämaayyä
ja'a Dioshespíritäm:
—Tøøčhä Bernabé møødä Saulo nyajnähdijy coočhä nduuṉg
hajxy xtiúuṉät. Mwiinguéxäp hajxy jaduhṉ.
3 Coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy jaduhṉ Dyiospa'yaax̱pädøøyy,
mänitä Bernabéhajxy quiø'ønähgajpä møødä Saulo. Mänitä
Bernabéhajxy tiu'ubøjnä møødä Saulo.
4 Mänitä Bernabéhajxy wyiinguejxä ja'a Dioshespíritäm coo
hajxy wiädítät Diosmädia'agy-yajwa'xpä. Mänit hajxy jiiby
yhädaacy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Seleucia. Mänit
hajxy hoy biarcotägø'øy. Mänit hajxy ñøcxy mejyhawiimb
maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Chipre, ja'a mejyhagujpä.
5 Coo hajxy jim̱ miejch, mänit hajxy jim̱ biarcomänajcy
maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Salamina. Mänit hajxy
tiägøøyy Diosmädia'agy-yajwiingapxøøbiä maa ja'a judíos
chajtøjc-hajxiän. Jim̱ä Juan Marcos hänajty piawädijpä nä'ä
jamiøød.
6 Coo ja'a Bernabé ja'a cajpthuung hajxy hänajty tøø quiøx̱y
hawädity jim̱ Chipre, mänit hajxy miejch maa ja'a cajpt
hänajty xiøhatiän Pafos. Jim̱ä jäya'ay hänajty tu'ug wiädijpä,
ja'a hänajty xøhajpä Barjesús. Judío hänajty je'e. Wiin-
mahñmøød hänajty je'e. Jaduhṉ hänajty yhøhṉda'agy cooc tyijy
hänajty je'e Dyiosquex̱iä.
7 Hoyyä Barjesús ja'a Sergio Paulo hänajty
miøødnimiägu'ughadyii, ja'a hänajty tuum̱bä gobernador.
Coo ja'a Sergio Saulo jaduhṉ miädoyhajty coo ja'a Bernabé ja'a
Diosmädia'agy hajxy hänajty miäwädity, mänitä Bernabéhajxy
miøjyaax̱ä møødä Saulo. Miädow̱áam̱biägä Sergio Paulo ja'a
Diosmädia'agy hänajty.
8 Haa ja'a Barjesús, Elimas hänajty xiøhaty hagriegohaam.
Hoorä, coo ja'a Elimas jaduhṉ miädoyhajty coogä Sergio Paulo
ja'a Diosmädia'agy hänajty miädow̱a'añ, cabä Elimas jaduhṉ
yhojiäwøøyy. Mänitä Elimas ja'a Sergio Paulo jia jøjcapxøøyy
coo quia'a mäbøgät.
9 Haa ja'a Saulo, mejtstu'u hänajty je'e xiøhajpä møødä
Pablo. Hoorä, miøødä Pablo ja'a Dioshespíritu hänajty. Mänitä
Pablo ja'a Elimas wyiinhee'ppejty.
10 Mänit yhojy:
—Møjcu'uhuung, mjaančh tehm̱ yhøhṉdaacp miičh. Jaančh
tehm̱ yhaxøøg miičhä mwiinmahñdy. Caj miičh myajmädsocy
coo jäya'ayhajxy hoy quiuhdujthádät. Tii miičh jaduhṉ coo
mwi'i miäna'añ cooc tyijy ja'a Diosmädia'agy quia'a tøyyä.

11 Xyajcumädoẉaaṃb miiĉhä Dios. Xyajwiinxoodsaaṃb miiĉh jaduhṉ. Jejcy miiĉh wiinds mmähmø'øwa'añ. Caj miiĉhä jajpä mdsoj hixa'añ, —nøm̱ä Elimas ñämaayyä.

Mänitä Elimas jiaanĉh wiinxoo'ch. Hobiänejpiä hänajty tiooṉda'ay maa ñøcxǿ'øwät. Yhøxtaaby hänajty jaduhṉ pøṉ jaduhṉ wiinwídsäp.

12 Coo ja'a Sergio Paulo jaduhṉ yhijxy nebiä Elimas hänajty tøø jiaty tøø yhabetiän, mänit yagjuøøyy. Mänitä Diosmädia'agy jiaanĉh mäbøjcy coo tiøyyä.

13 Mänitä Pablohajxy jiṃ biarcotägøøguiumbä, møødä Bernabé, møødä Juan Marcos. Mänit hajxy miejyñájxcumbä. Mänit hajxy miejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Perga, jiṃ maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Panfilia. Jiṃä Juan Marcos wyiimbijnä nidiuhm̱. Mänit yhädaacnä Jerusalén.

14 Coo ja'a Pablohajxy jiṃ chohṉ̃ Perga, møødä Bernabé, mänit hajxy jiaac nøcxy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Antioquía, jiṃ maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Pisidia. Coo ja'a poo'xxiøø yhabaaty, mänitä Pablohajxy chajtøjtägøøyy maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän. Mänit hajxy jiiby yhäñaaguiädaacy.

15 Ja'a häna'c-hajxy hänajty jiiby tuum̱bä tsajtøgooty, mänitä Diosmädia'agy hajxy quiapxy maa ja'a Moisés jecy quiujahyyän, møød maa ja'a profetahajxy jecy quiujahyyän. Mänitä Pablohajxy ñämaayyä:

—Mägu'ughajpädøjc, pø jii mijts mädia'agy hajxy mmädia'aga'añ, huuc capx hajxy, weenä cu'ughajxy miädoy.

16 Mänitä Pablo tiänaayyø'cy. Mänitä quiø'ø chajtsihy, weenä cu'ughajxy jaduhṉ yhamädooẉhity. Mänit miänaaṉ̃:

—Huuc hamädooẉhit hajxy nägøx̱iä, mijts israelitashajxy, møød mijts ca'a israelítabä. Mhaagä wiingudsähgøøbiä Dios hajxy.

17 Højts israelítabä, Dios højts nDioshajpy. Jegyhajty højtsä nhapä ndeedyhajxy hijty jiṃ yhadsäna'ay maa ja'a naax̱ xiøhatiän Egipto. Mänit hajxy jaduhṉ yajnähdijjä ja'a Diósäm coo hajxy hänajty quiu'ughada'añii ja'a Diósäm. Mänit hajxy jiṃ Egipto yhøxwoobädsøøm̱ä ja'a Diósäm. Jaduhṉä Dios ja'a miäjaa yajcähxø'cy.

18 Coo hajxy jiṃ wioomejtsä pactuum maa hänajty pøṉ quia'a tsäna'ayän, jiṃ hajxy miähmøøyy juxychägui'xjomøjt. Miee'xtujpiä Dios hänajty jaduhṉ, hoyyä miädia'agy hänajty quia'a jagä yajtúuṉäxä.

19 Mänitä israelitashajxy jiṃ ñøcxy maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Canaán. Ja'a jäya'ayhajxy hänajty jiṃ tsänaabiä, ja'a näjuxtujc-hagajptpä, cøjx hajxy yajcuhdägoyyii ja'a Diósäm. Mänit højtsä nhapä ndeedyhajxy ñaax̱paatnä.

20 Mädaax̱mägoˈxjomøjt ja cupc hänajty tøø yhity coo hajxy
hänajty tøø chooñ Egipto.

’Mänitä Dios miänaañ coo cuduuŋg hajxy miøødhádät.
Jaduhn̲ hajxy jejcy miøødhajty. Ja'a Samuel, je'eds jaac tehm̲
tiuun̲ cuduuŋg.

21 Mänitä cuˈughajxy miänaañ coo gobiernä hajxy
mioˈowóøjät, coo hajxy jaduhn̲ yhane'emóøjät. Mänitä
Dios ja'a Saúl yajnähdijy coo je'e tiúnät gobiernä, ja'a Cis
yhuung. Benjamín ja'a Cis hänajty jegyhajty tøø yhaphaty tøø
tieedyhaty. Juxychägui'xjomøjtä Saúl jaduhn̲ tiuuñ gobiernä.

22 Mänitä Dios miänaan̲nä coo Saúl jaduhn̲ quia'a túun̲nät
gobiernä. Jaduhn̲ miänaan̲nä coo David jaduhn̲ ween tiuun̲nä
gobiernä: “Njaanc̆h tehm̲ quiumáabiøc̆hä David jaduhn̲, ja'a
Isaí yhuung. Cøxaam̲b jaduhn̲ quiudiuna'añ waam̲bátyhøch
nnäma'awa'añ”, nøm̲ä Dios ja'a David jecy ñänøøm̲y.

23 Mänitä Jesús cujecy jiaac mejch. Ja'a Jesús ja'a David jecy
yhaphajt tieedyhajt. Paadiä Dios ja'a Jesús quiejxy coo ja'a
israelitashajxy jaduhn̲ ween min̲ yajnähwa'ac̆hii. Jéquiänä
Dios hajxy jaduhn̲ yajwiinwaan̲øøyyä coogä yajnähwaatspä
hänajty quiexa'añ.

24 Cahnä Jesús hänajty tiägøˈøyñä wädijpä, jim̲ä Juan ja'a
israelitas ja'a Diosmädia'agy hänajty yajwiingapxøˈøy coo ja'a
yhaxøøgcuhdujt hajxy nägøx̱iä ñajtshixóˈøwät, møød coo ja'a
Dios hajxy hamuumduˈjoot wyiingudsähgóˈøwät, møød coo
hajxy ñäbétät.

25 Coo ja'a Juan hänajty tiuum̲bädøˈøwaan̲nä, mänit miänaañ:
“Jadúhn̲høch mijtsäda'a xñänøm̲y cooc tyijy høøc̆h nGristo.
Ca'ac̆h nje'ejä. Jím̲høc̆hä njamiøød tuˈug jiaac medsa'añ.
Maas møcmäjaamøød je'e miedsa'añ queec̆h høøc̆h. Cábøch
cuhdujt jaduhn̲ njaty møødä nebiä cuhdujt je'e miøødän ja'a
jaac medsaam̲bä.”

26 ’Mägu'ughajpädøjc, højtsä Abraham jecy nhaphajt
ndeedyhájtäm; møød mijts ca'a judíospä, mwiingudsähgøøbiä
Dios hajxypä. Nägøx̱iä ja'a Dios hajxy tøø xyajnähdíjjäm coo
hajxy nägøx̱iä xyajnähwa'adsáan̲äm.

27 Coo ja'a Jesús quiooˈty Jerusalén, cabä cuˈughajxy hänajty
ñajuøˈøy coo hänajty je'e Dyiosquex̱iä. Ni ja'a teedywi-
indsøn̲hajxy hänajty quia'a najuøøbiä. Coo ja'a Jesús hajxy ya-
jyaghoˈcä, jaduhn̲ä Diosmädia'agy hajxy yajtøjiajty nej myiñän
cujaay coo ja'a Diosquex̱y hänajty yaghoˈoga'añii. Ja'a pro-
fetadøjc-hajxy jaduhn̲ jecy cujahy, ja'a Diosmädia'agy hajxy
hänajty jegyhajty mäwädijpä. Hoyyä cuˈugä Diosmädia'agy
hänajty jia mädoy wiingusábadohaam nebiä profetadøjc ja'a
Diosquex̱y hajxy hänajty jia mädia'aguiän, cabä cuˈughajxy
hänajty ñajuøˈøy coo ja'a Jesús hänajty Dyiosquex̱iä.

28 Jaduhn̲ä cu'ughajxy hänajty tehn̲gajnä ñä'ägä mänaañ̲
cooc tyijy ja'a Jesús hänajty hanax̲iä tøø quiädieey. Pero cab
hänajty jaduhn̲ ñä'ä tøyyäbä. Hoy hänajty quia'a jagä tøyyä,
tehn̲gajnä cu'ug ja'a Pilato hajxy jaduhn̲ ñämaayy coo ja'a
Pilato ja'a Jesús yajyagho'ogøøjät.
29 Coo ja'a Jesús jaduhn̲ jiaanc̆h ho'cy, cøjx jaduhn̲ tiøjiaty
nebiaty jim̲ miädia'agyiijän maa ja'a Diosmädia'agy myiñ̲än.
Mänit yajmänajcä cruzcøxp. Mänit hoy yajnaax̲tägø'øyii.
30 Mänitä Dios ja'a Jesús yagjujypiøjtägajch.
31 Mayhoocä Jesús jaduhn̲ jiaac hijxä ja'a jiamiøødhajxy,
ja'a hajxy hänajty quipxy tøø piadsohn̲dá'aguiäbä jim̲ Galilea.
Quipxiä Jesús hajxy piagoo'ty Jerusalén. Hoorä, jäda'ahatiä
Jesús hajxy miädiaacpä maa ja'a judíoshajxiän coogä Jesús
Quiäristo.

32 'Paady højts mijts jaduhn̲ nyajwiingapxø'øy ja'a
Jesúscøxpä. Jequiän højts nhap ndeedyhajxy yhawáan̲äxä
ja'a Diósäm coogä Dios ja'a yajnähwaatspä hänajty quiexa'añ.
33 Coo ja'a Jesús hajxy tøø xñähho'túutäm, møød
coo jiujypiøjtägajch, jaduhn̲ä Jesús hajxy tøø xjiaanc̆h
yajnähwáatsäm. Jaduhn̲ä Dios ja'a miädia'agy yajtøjiajty neby
højts nhap ndeedyhajxy jecy yhawáan̲äxäm coogä Dios ja'a
yajnähwaatspä hänajty quiexa'añ. Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay
maa ja'a salmo miämetspän: "Høøc̆h miic̆h nHuunghajpy.
Jäda'ac̆h miic̆h tøø nyagjujypiøjtägach."
34 Jéquiänä Dios jaduhn̲ miänaañ̲ coogä yHuung hänajty
yagjujypiøjtägatsa'añ, jadúhn̲äc je'e quia'a pú'udsät. Jaduhn̲
jim̲ myiim̲bä cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: "Míjtshøch
ngunuu'xaam̲by nébiøc̆hä David tøø nyajnäma'ayän. Nya-
jtøjiadáam̲biøch jaduhn̲."
35 Jaduhn̲ jim̲ myiim̲bä cujaay wiingsalmojooty: "Caj miic̆h
mmäna'ana'añ coo ja'a mHuungä ñi'xä quiopc piú'udsät, coo
hänajty tøø yho'ogy. Myagjujypiøjtägatsaam̲by miic̆h jaduhn̲",
nøm̲ä Dios ñämaayyä.
36 Hoorä, coo ja'a David jecy miähanehm̲bädøøyy nebiä Dios
hänajty tøø yajnähdijjiän, mänitä David yho'nä tiägooñä. Mänit
hoy ñaax̲tägø'øy. Mänit piuutsnä. Tøyhajt jaduhn̲.
37 Pero ja'a Jesús, coo je'e yho'cy, cab je'e piuuch, je'eguiøxpä
coo yagjujypiøjtägajtsä.
38-39 Mägu'ughajpädøjc, huuc hamädoow̲hit hajxy, jaduhn̲
højts mijts nyajwiingapxø'øy coo ja'a Jesús hajxy nägøx̲iä tøø
xñähho'túutäm, møød coo jadähooc jiujypiøjtägajch. Pønjaty
jaduhn̲ mäbøjp, nähwa'adsaam̲b hajxy je'e; hawa'adstuum
hajxy miähmø'øwa'añ. Hoyyä jecyquiuhdujt hajxy hijty
nja wi'i quiudiunáan̲äm, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä, cab

hajxy hoy pedyii ngudiunáaṉäm, paady hajxy hijty ngaˈa
nähwaˈadsáaṉäm.
40 Naẋy hädaa mädiaˈagy hajxy mdehm̱ miäbøgät neby højts
mijts cham̱ nyajwiingapxøˈøyän. Pø caj, wehṉdä hajxy mjat
mhabétät nebiä profetadøjc-hajxy jecy quiujahyyän:
41 Huuc mädow̱ hajxy, pønjaty jaduhṉ mäwiingapxpejp,
myagjuǿˈøwäp hajxy jaduhṉ;
mniguiuˈuds mniguiuhhämeedøˈøwǿøjäp hajxy.
Hiẋ, hoy-yagjuǿøñøch jaduhṉ njaanc̈h tehm̱ yajcähxøˈøgaˈañ
maa mijts mwiinduumhajxiän.
Pero cab hajxy jaduhṉ miäbøgaˈañ, jaˈa hajxy hamdsoo caˈa
hixaam̱bä,
nøm̱ä Dios jecy miänaaṉ̃.
42-43 Mänitä Pablo miädiaacpädøøñä. Coo jaˈa Pablohajxy
chajtøjpädsøøm̱y møødä Bernabé, mänit hajxy ñämaayyä coo
hajxy jadähooc ween miṉ miädiaˈagy jaˈa sábado hänajty jaac
miim̱bä, neby hajxy hänajty tøø yhuuc mädiaacpän. Mänitä
Pablo jäyaˈay hajxy may piaduˈubøjcä, møødä judíoshajxy,
møødä caˈa judíospähajxy, jaˈa Diosmädiaˈagy hajxy hänajty
mäbøjpä. Mänitä Pablohajxy miänaaṉ̃ coo jaˈa jäyaˈayä Dios
hajxy homiänaajä yhajodhádät.
44 Coo jaˈa sábado hänajty jadähooc yhabáatcumbä, mänitä
cuˈughajxy jim̱ miejch maa jaˈa judíos chajtøjc-hajxiän.
Tøø jaˈa cuˈughajxy hänajty miädoyhaty coo jaˈa Pablo jaˈa
Diosmädiaˈagy hänajty jadähooc miädiaˈagáaṉgumbä.
45 Coo jaˈa judíos wyiindsøṉhajxy jaduhṉ yhijxy coo
jaˈa cuˈughajxy hänajty jaanc̈h tehm̱ miay tøø miech
Diosmädiaˈagyhamädoow̱hijpä, mänit hajxy jiootmaˈty. Mänit
hajxy tiägøøyy mänaam̱bä cooc tyijy jaˈa Pablohajxy hänajty
yhøhṉdaˈagy. Wiingapxpéjtäbä Pablohajxy hänajty jaduhṉ.
46-47 Pero cabä Pablohajxy ñäˈägä møjpädaacy. Mänit hajxy
yhadsooyy:
—Jaduhṉ højtsä Dios tøø xwyiingueẋy coo højts mijts
judíospä jayøjp nyajwiingapxǿˈøwät jaˈa mädiaˈagy jaˈa
Jesúscøxpä. Pero caj mijts hädaa mädiaˈagy mnäˈägä
mädow̱aˈañ. Coo hajxy jaduhṉ mgaˈa mäbøgaˈañ, paady
jaduhṉ quiaˈa hawiinmatsä coo hajxy homiänaajä
mjugyhádät nebiä Dios homiänaajä jiugyhatiän. Cab højts
mijts hädaa mädiaˈagy nyajmøødmädiaˈagaaṉnä. Jim̱ højtsä
jäyaˈay nøcxy nnäˈägä yajwiingapxøˈøwaaṉnä, jaˈa hajxy caˈa
judíospä. Jaduhṉ jim̱ myiṉ̃ cujaay maa jaˈa Diosmädiaˈaguiän.
48 Coo hajxy jaduhṉ miädooyy, jaˈa hajxy caˈa judíospä, mänit
hajxy xiooṉdaacpøjcy. Mänit hajxy tiägøøyy mänaam̱bä coogä
Diosmädiaˈagy jaˈa Jesúscøxpä jiaanc̈h tehm̱ yhoyyä. Mänit

hajxy nägøx̱iä miäbøjcy, pønjatiä Dios hänajty tøø yajnähdijy coo hajxy jiugyhada'añ homiänaajä neby je'e jiugyhatiän.

49 Mänitä Diosmädia'agy ja'a Jesúscøxpä tiägøøyy wa'xpä wiinduhm̱yhagajpt.

50 Mänitä mäyøøjäya'ayhajxy jiøjcapxøøyyä møødä to'oxiøjc-hajxy, ja'a hajxy hänajty Dioswiingudsähgøøbiä. Jaduhṉ hajxy ñämaayyä coo ja'a Pablo miädia'agyhajxy quia'a mäbøjcäxät. Ja'a judíoswiindsøṉhajxy jaduhṉ mänaaṉ. Jaduhṉ hajxy hänajty miänaam̱bä coo ja'a Pablohajxy yhøxpäbo'owøøjät.

51-52 Mänitä Pablo ja'a tiecy hajxy wyiinxijty wyiinwojpy, weenä naaxoc jaduhṉ quiøx̱y ca'ay. Hijxtahṉd hajxy jaduhṉ yajcähxø'c coo ja'a jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty nämay quia'a mäbøga'añ. Pero ja'a jäya'ayhajxy hänajty mäbøjpä, jaanc̈h tehm̱ xiooṉdaacp hajxy hänajty. Høxtä piaatypä Dioshespíritu hajxy hänajty. Mänitä Pablohajxy jim̱ chohṉnä møødä Bernabé. Mänit hajxy jim̱ ñøcxy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Iconio.

14

1 Mänitä Pablohajxy jim̱ miejch Iconio. Coo sábado yhabaaty, mänit hajxy ñøcxy maa ja'a judíos ja'a chajtøjc-hajxiän. Mänitä Pablo ja'a Diosmädia'agy hajxy yajwiingapxøøyy. Mänitä jäya'ayhajxy may miäbøjcy, møødä judíoshajxy, møød hajxy ca'a judíospä.

2 Pero cabä judíoshajxy nägøx̱iä miäbøjcy. Mänitä jäya'ayhajxy jiøjcapxøøyyä, ja'a hajxy hänajty ca'a judíospä, ja'a hajxy hänajty mäbøjpä. Jaduhṉ hajxy jiøjcapxøøyyä coo ja'a Pablo miädia'agy hajxy quia'a mäbøjcäxät. Ja'a judíoshajxy jaduhṉ mänaaṉ, ja'a hajxy hänajty ca'a mäbøjpä. Jaduhṉ hajxy hänajty miänaam̱bä coo ja'a Pablohajxy wyiingapxpedøøjät.

3 Jejquiä Pablohajxy jim̱ jiaac hijty Iconio. Cabä Diosmädia'agy hajxy hänajty tsähgø'ø-tsähgø'ø ñä'ä mädia'agy. Jaduhṉ hajxy hänajty miädia'agy coogä Dios hajxy xjiaanc̈h tehm̱ chójcäm. Madiu'u ja'a Pablo pa'am hajxy hänajty yajnax̱y. Hijxtahṉd hajxy hänajty yajcähxø'py jaduhṉ coo ja'a Pablo ja'a Jesús ja'a miäjaa hajxy hänajty tøø mio'oyii. Hix̱, ja'a Jesús ja'a miäjaahaamä pa'am hajxy hänajty yajnax̱y. Jaduhṉä cu'ughajxy hänajty ñajuø'øy coo ja'a Dios hajxy tøyhajt xjiaanc̈h tsójcäm.

4 Pero cabä cu'ughajxy hänajty tiu'ugmädia'aguiä. Näje'e ja'a judíos miädia'agy hajxy hänajty miäbøjcä. Näje'e ja'a Pablo miädia'agy hajxy hänajty miäbøjcä. Dioswiinguex̱iä Pablohajxy hänajty tiuum̱by møødä Bernabé.

5 Mänitä møjtuuṉgmøødpähajxy quiojyquiapxytiuuñ coo
ja'a Pablohajxy quiuhga'adsøøjät. Jaduhṉä judíoshajxy pi-
amänaaṃbä møød hajxy ca'a judíospä.
6 Coo ja'a Pablohajxy jaduhṉ miädooyy, mänit hajxy jiṃ
piäyø'cy. Mänit hajxy ñøcxy maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän
Licaonia, møød maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Listra møød
Derbe.
7 Mänitä Diosmädia'agy hajxy jiṃ tiägøøyy yajwiin-
gapxøøbiä Licaonia-naaxooty wiinduhṃyhagajpt.
8 Jiṃä pa'amjäya'ay hänajty tu'ug chäna'ay Listra. Tecymi-
uquiä mähdiøjc hänajty tøø myiṉ̃ tøø quia'ay. Cahnä hänajty
mänaa yo'oyø'øgy.
9 Jiaanc̈h tehṃ yhamädoow̱hijpiä mähdiøjc hänajty
waaṃbatiä Pablohajxy hänajty miädia'agy. Coo ja'a Pablo
ja'a mähdiøjc jaduhṉ yhijxy coo ja'a mähdiøjcä jioot hänajty
tøø piäda'agy coo miøcpøgät, møød coo hänajty miäbøcy coo
ja'a Pablo ja'a Jesús miäjaa hänajty miøødhajtä,
10 mänitä Pablo ja'a mähdiøjc ñämaayy:
—Pädø'øg, tänaayyø'øg.
Møcä Pablo jaduhṉ miänaaṉ̃. Mänitä craa jiaanc̈h
tänaayyø'cy. Mänit hoy tiägøøñä yohbiä.
11-12 Coo ja'a cu'ugä craa hajxy jaduhṉ yhijxy coo hänajty
tøø miøcpøcy, mänit hajxy tiägøøyy yaax̱pä yhamdsoo
hayuuc-haambyhajxy:
—Tøø ja'a Zeus hajxy xñägädáacäm møødä Hermes, ja'a ha-
jxy nwiingudsähgøøyyämbä. Tøø hajxy jaduhṉ ñibiäda'agyii
neby jäya'ayän —nøṃä Pablohajxy ñänøøṃä.
Jaduhṉä Bernabé hänajty yhajodhadyii nebiä Zeusän. Haa
ja'a Pablo, jaduhṉ hänajty je'e yhajodhájtäbä nebiä Hérmesän,
je'eguiøxpä coo ja'a Pablo hänajty jiaanc̈h tehṃ miädia'agy.
13-14 Pero cabä Pablohajxy hänajty wyiinjuø'øy
waaṃbaty hajxy hänajty ñänømyii. Hoorä, jiṃä tsajtøjc
hänajty tu'ug cajptpa'a maa ja'a cu'ugä Zeus hajxy
hänajty wyiingudsähgø'øyän. Ja'a jäya'ay hänajty jiṃ
tuuṃbä teedy, mänitä waj may yajmejch maa ja'a
Pablohajxy hänajty cajptpa'a tøø miähmø'øyän. Mayyä
pøjy jaduhṉ yajmejtspä. Mänitä Pablohajxy tiägøøyyä
wiingudsähgøøyyäbä. Ja'a cu'ughajxy møødä teedy, je'e
hajxy hänajty mäwiingudsähgøøby. Mänitä teedyhajxy
tiägøøyy mänaaṃbä coogä waj hajxy hänajty yoxa'añ ja'a
Pablocøxpähajxy. Hagriegohaam hajxy jaduhṉ miänaaṉ̃.
Coo ja'a Pablohajxy jaduhṉ wyiinjuøøñä nebiä cu'ughajxy
hänajty jiatcø'øwa'añ, mänitä Pablohajxy tiägøøyy tajpä
maabiä. Mänitä wyit hajxy quiøø'ch. Mänit hajxy jiṃ tiägøøyy
cu'ughagujc. Mänit hajxy yaax̱y:

15 —Mägu'ughajpädøjc, ca'a højts xwyiingudsähgø'øy.
Jäya'ay højts nej mijtsän. Paady højts yaa tøø nmech
maa mijts mgajptän, coo højts mijtsä Diosmädia'agy
nyajwiingapxǿ'øwät, jaduhn̲ä Dios jujpiä ja'a miädia'agy
hajxy mmäbøjcät. Jéquiänä Dios ja'a tsajt yhädiuuñ̲, møødä
naax̲wiin, møødä mejy, møød tijaty jaac jii, cøx̲iä. Jaduhn̲ä
Dios miäna'añ coo hajxy je'e mwiingudsähgøøñät, coo
ja'a mhamdsoo cuhdujt hajxy mnajtshixøøñät, ja'a ca'a
tsoobaatpä.
16 Hijty, jaduhn̲ä Dios hijty miäna'añ coo ja'a jäya'ayä
yhamdsoo cuhdujt hajxy ween yajtuñ̲.
17 Homiänaajä ja'a Dios yajcähxø'øgy coo hojioot jiaanc̆h
tehm̲ miøødä maa mijtscøxpän, møød coo yajtu'uy coo ya-
jta'xy, møød coo ja'a cam̲ä tu'u yaghoyø'øy, jaduhn̲ hajxy
ngaayy nhúucäm jootcujc —nøm̲ä Pablohajxy miänaañ̲.
18 Hobiänejpiä ja'a Pablo ja'a cu'ug hajxy jaduhn̲ yajmäbøjcy
coo ja'a waj hajxy quia'a yóxät, coo ja'a Pablohajxy jaduhn̲
quia'a wiingudsähgø'øwøød møødä Bernabé.
19 Mänitä judíoshajxy näje'e miejch. Antioquía hajxy hänajty
chooñ møød Iconio. Mänitä cu'ug hajxy yajmäbøjtägajch cooc
tyijy ja'a Pablohajxy hänajty yhøhn̲da'agy møødä Bernabé.
Mänitä cu'ugä Pablo hajxy jaduhn̲ jia ca'ch. Jaduhn̲ hajxy
hänajty yhajodhaty coo ja'a Pablo hänajty tøø yho'ogy, pero
cab hänajty tøø ñä'ä ho'pä. Mänitä Pablo hajxy hoy yhøxwich
cajptpa'a.
20 Ja'a jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy hänajty jaduhn̲ tøø
miäbǿquiäbä, mänitä Pablo hajxy hoy jiuhmugø'øy. Mänitä
Pablo jadähooc wyiinmahñmejch. Mänitä Pablohajxy jaduhn̲
jiiby tiägøøguiumbä cajptooty møødä mäbøjpädøjc. Cuja-
boomä Pablohajxy jim̲ chohñ̲ møødä Bernabé. Mänit hajxy
ñøcxy maa ja'a cajpt hänajty jaduhn̲ xiøhatiän Derbe.
21 Coo ja'a Pablohajxy jim̲ miejch Derbe, mänitä
Diosmädia'agy hajxy tiägøøyy hawaan̲ hayaaxøøbiä. Coo
ja'a cu'ughajxy jaduhn̲ miädooyy, mänit hajxy may miäbøjcy.
Mänitä Pablohajxy jim̲ wyiimbíjcumbä. Mänit hajxy jim̲
ñøcxtägajch Listra, møød jim̲ Iconio, møød jim̲ Antioquía,
majaty hajxy hänajty tøø yhuuc hoobiän.
22 Ja'a jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy hänajty tøø
miäbǿquiäbä, mänit hajxy wyiingapxøøyyä coo ja'a
Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot pianǿcxät tehn̲gahnä,
hoy hajxy jaduhn̲ cu jia mänax̲ cu jia yajnax̲ ja'a tsaac̆hpä ja'a
peenä. Mänit hajxy jaduhn̲ jim̲ ñǿcxät Dioswiinduum.
23 Majatiä Pablohajxy hänajty wiädity, wyiinguejxyp
hajxy hänajty pøn̲ jaduhn̲ jim̲ túnäp wiindsøn̲ maa ja'a
tsajtøjcän. Mänitä Pablo ja'a Dios hajxy pia'yaax̲y coo hajxy

jaduhn̲ quiuweendähadøøjät ja'a Diósäm, ja'a hajxy hänajty tøø miäbøquiäbä. Jaguiay jayhu'uguiä Dios hajxy hänajty miänuu'xta'agy.

24 Mänitä Pablohajxy jim̲ ñaxøøyy møødä Bernabé maa ja'a naax̲ hänajty xiøhatiän Pisidia. Møød hajxy jim̲ yhoobiä maa ja'a naax̲ hänajty xiøhajpän Panfilia.

25 Mänitä Pablohajxy jim̲ jadähooc miéjtscumbä Perge. Jim̲ä Diosmädia'agy hajxy jadähooc yajwá'xcumbä. Mänit hajxy ñøcxy jadähooc Atalia.

26 Jim̲ hajxy jadähooc hoy biarcotägø'øy. Mänit hajxy jim̲ ñócxcumbä Antioquía maa hajxy hänajty jaduhn̲ tøø yhuuc tsohn̲daacpän, maa hajxy hänajty jaduhn̲ tøø wyiinguexyiijän coo ja'a Dios ja'a tiuun̲g hajxy tiúun̲ät. Coo hajxy jaduhn̲ jim̲ miejtstägajch Antioquía, yaghabejt hajxy jaduhn̲ nebiä Dios hänajty tøø yhane'emiän coo hajxy jaduhn̲ tiúnät.

27 Coo hajxy jim̲ miejch Antioquía, mänitä Pablo ja'a mäbøjpädøjc hajxy wioomujcy. Mänit hajxy miädiaacy nebiatiä Dios hajxy hänajty tøø piuhbedyiijän, møød coo ja'a Dios cuhdujt jaduhn̲ tøø yecy coo ja'a jäya'ayhajxy jaduhn̲ miäbøjpät, ja'a hajxy hänajty jaduhn̲ ca'a judíospä.

28 Jejquiä Pablohajxy jim̲ yhijty Antioquía. Xyiicy xioon̲daacy hajxy jaduhn̲ møødä mäbøjpädøjc-hajxy.

15

1 Mänitä jäya'ayhajxy jaduhn̲ jim̲ näje'e miejch Antioquía. Judea hajxy hänajty tøø chohn̲da'agy. Mänitä mäbøjpädøjc-hajxy yajnähixøøyyä coo hajxy jaduhn̲ quiudiúnät nebiä Moisés hänajty jegyhajty tøø yhane'emiän, coo hajxy yajcircuncidarhádät. Cooc hajxy jaduhn̲ quia'a cudiúnät, cábäc hajxy jaduhn̲ ñähwá'adsät. Ja'a jäya'ayhajxy hänajty jim̲ tsohm̲bä Judea, je'edsä mäbøjpädøjc hajxy jaduhn̲ yajnähixøøyy.

2-3 Pero cabä Pablohajxy jaduhn̲ quiumaayy coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy jaduhn̲ yajnähixø'øwóøjät. Mänitä Pablo ja'a mädia'agy hajxy jaduhn̲ yajcapxiøøyy coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy jaduhn̲ quia'a mäbøgät neby hajxy hänajty tøø yajnähixø'øyiijän coo hajxy tsipcøxp yajcircuncidarhádät. Mänitä Pablohajxy jim̲ quiejxä Jerusalén møødä Bernabé, møødä wiinghäna'c-hajxy. Ja'a mäbøjpädøjc-hajxy jaduhn̲ mäguejx coo ja'a tsip ja'a pleetä jaduhn̲ ween nøcxy yajcøx̲y yajmay. Ja'a jäya'ayhajxy hänajty jim̲ tuum̲bä Jerusalén maa ja'a tsajtøjcän, je'edsä tsip ja'a pleetä hajxy hänajty miøødyajcøxaam̲by miøødyajmayaam̲by, jaduhn̲ hajxy quia'a tsipyajpädó'nät. Coo ja'a Pablohajxy jim̲ tiu'ubøjcy Antioquía, mänit hajxy jim̲ ñaxøøyy maa ja'a naax̲ hänajty xiøhatiän

Fenicia, møød jiṃ maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Samaria. Jiṃä Pablo ja'a mäbøjpädøjc hajxy miøødmädiaacy, ja'a hajxy hänajty tsänaabiä jiṃ Fenicia møød jiṃ Samaria. Jaduhṉä Pablohajxy miädiaacy coogä jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy hänajty tøø piadu'ubøcy, ja'a hajxy hänajty ca'a judíospä, møød coogä yhamdsoo cuhdujt hajxy hänajty tøø ñajtshixøøñä. Coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy jaduhṉ miädooyy, mänit hajxy jaduhṉ jiaanc̆h tehṃ xiooṉdaacy.

4 Coo ja'a Pablohajxy jiṃ miejch Jerusalén møødä Bernabé, mänitä mäbøjpädøjc-hajxy jiṃ yhamugøøyy maa ja'a tsajtøjcän, møødä Dioswiinguex̱ypähajxy, møødä tsajtøjc-wiindsøṉhajxy. Mänitä Pablohajxy miädiaacy nebiatiä Dios hajxy hänajty tøø piuhbedyiijän.

5 Jiṃä fariseoshajxy näje'ebä. Tøø ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty miäbøjpä ja'a Jesucristocøxpä. Mänit hajxy tiänaayyø'cy. Mänit hajxy miänaaṉ:

—Tsipcøxpä mäbøjpädøjc-hajxy yajcircuncidarhájpät, hoy hajxy jaduhṉ quia'a jagä judíospä; weenä mädia'agy hajxy jaduhṉ quiudiuṉ nebiä Moisés jecy yhanehṃiän —nøṃä fariseoshajxy miänaaṉ.

6 Mänitä Dioswiinguex̱ypähajxy yhamugøøyy møødä tsajtøjc-wiindsøṉhajxy. Mänit hajxy tiägøøyy mädiaacpä waaṃbatiä fariseoshajxy tøø miäna'añ.

7 Mänitä Pedro tiänaayyø'cy mädiaaccujc. Mänit yajcapxøøyy:

—Puhya'adiøjc, mnajuøøby hajxy jaduhṉ coŏchä Dios jecy xwyiinguejxy coŏchä jäya'ayä Diosmädia'agy nyajwiingapxǿ'øwät, ja'a hajxy ca'a judíospä, coo hajxy miäbǿgät, jaduhṉ hajxy ñähwa'ads quiuhwá'adsät.

8 Haa ja'a Dios, xyhix̱yhájtämä njootä njuøhñdyhajxy. Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy jaduhṉ miäbøjcy, ja'a ca'a judíospä, mänitä Dioshespíritu hajxy mióoyyäbä, nebiä Dios ja'a yh-Espíritu hajxy tøø xmióoyyäm højtshájtäm. Jaduhṉä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo ja'a nähwaatstaact hajxy jaduhṉ piaatpä, neby højts tøø nbáatäm.

9 Tu'cuhdujtä Dios hajxy tøø xyajnähwaats tøø xyajcuhwáatsäm møødä cajpä judíospähajxy. Coo hajxy jaduhṉ tøø miäbøjpä, paadiä piojpä quiädieeyhajxy tøø ñähwaatspä.

10 Pero jaduhṉ mijts mja mäna'añ coo ja'a cajpä judíospä ja'a mädia'agy hajxy jaduhṉ quiudiúuṃbät nebiä Moisés jecy yhanehṃiän. Ni højts pedyii nga'a cudiúuṉäm, højts judíoshájtäm. Ni højtsä nhapä ndeedyhajxy hijty jegyhajty hoy quia'a cudiúuṉämbä. Coo mijts jaduhṉ mja mäna'añ

coo ja'a cajpä judíoshajxy jaduhn̲ quiudiúum̲bät, jaduhn̲ hajxy myajcähxø'øgy nebiä Dios ja'a miädia'agy hajxy mga'a mäbøjcäbän.

11 Pero jaduhn̲ hajxy nnajuóøyyäm coo ja'a Jesús hajxy tøø xñä'ä yajnähwáatsäm tu'cuhdujt, møød højts judíospähájtäm, møødä cajpä judíoshajxy. Hojiootä Jesús jaduhn̲ miøødhajpy maa højtscøxphájtäm —nøm̲ä Pedro miänaañ̲.

12 Mänitä mäbøjpädøjc-hajxy miädiaacpädøøyy, ja'a hajxy hänajty jim̲ tsänaabiä Jerusalén. Mänitä Pablohajxy tiägøøyy mädiaacpä møødä Bernabé nebiatiä Dios ja'a miäjaa hänajty tøø yajcähxø'øgy maa ja'a jäya'aguiøxpähajxiän, ja'a cajpä judíospähajxy, møød nebiatiä Pablo ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hajxy hänajty tøø tiuñ̲.

13 Coo ja'a Pablohajxy jaduhn̲ miädiaacpädøøyy, mänitä Santiago miänaañ̲:

—Puhya'adiøjc, huuc tun̲ä mayhajt hajxy, huuc hamädoow̲hit hädaa mädia'agy hajxy.

14 Jaduhn̲ä Simón tøø miädia'agy coo ja'a Dios ja'a hojioot miøødhajnä maa ja'a jäya'aguiøxpähajxiän, ja'a hajxy cajpä judíospä, møød coo ja'a Dios wyiimbiy pønjaty jaduhn̲ quiu'ughádäp.

15 Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän nebiä profetadøjc-hajxy jecy quiapxy miädiaaquiän coo ja'a Dios hojioot hänajty miøødhada'añ maa ja'a jäya'aguiøxpähajxiän, ja'a hajxy cajpä judíospä. Jaduhn̲ä profeta Amós jecy quiujahy quiuguee'ch

16 coo ja'a Dios jaduhn̲ miänaañ̲:

Nguexáam̲biøčhä nguguex̲y coo ween jaduhn̲ yhanehm̲bä nebiä David jecy yhanehm̲iän,

17 jadúhn̲høčhä jäya'ayhajxy xwyiingudsähgó'øwät,

ja'a hajxy cajpä judíospä, pønjátyhøch tøø nwiimbiy cooč̌h je'e ngu'ughádät.

18 Jéquiänä Dios jaduhn̲ miänaañ̲ coo jaduhn̲ yajtøjiada'añ.

19 Mänitä Santiago jiaac mänaañ̲:

—Tøyhajt jaduhn̲ nebiä Diosmädia'agy miäna'añän. Cab jaduhn̲ yhahixø'øy coo ja'a mäbøjpädøjc hajxy nhanéhm̲ämät, ja'a hajxy ca'a judíospä. Cab hajxy nnämáayyänät coo højtsä nguhdujt hajxy xpiahíjxämät, højts judíoshájtäm.

20 Jaduhn̲ mäbøcypiä, tsøc hajxy yajnäjaayóøyyäm coo hajxy jaduhn̲ quia'a tsú'udsät tijatiä jäya'ayhajxy tøø yox̲y quepychechwiinduum, møød coo wiingto'oxiøjc hajxy quia'a møødmá'awät, møød coo animal hajxy quia'a tsú'udsät ja'a jañø'xiee'xypä, møød coo animalnø'ty hajxy quia'a hu'ug quia'a jóø'xät.

21 Jaduhn̲ä Moisés jecy quiujahy coo højts jaduhn̲
nguhdujthájtämät, højts judíoshájtäm. Jaduhn̲ højts
wiindu'ugpoo'xxiøø nyajnähixøøyyäm maa ja'a tsajtøjcän
wiinduhm̲yhagajpt.

22 Mänitä mäbøjpädøjc-hajxy nägøx̲iä quiojyquiapxyhajty
møødä Dioswiinguex̲ypähajxy, møødä tsajtøjc-wiindsøn̲hajxy,
coo ja'a cunocy hajxy jim̲ quiéxät Antioquía, coo ja'a Pablo-
hajxy miødhadøøjat møødä Bernabé. Mänitä Judashajxy
jaduhn̲ wyiinguejxä møødä Silas coo hajxy jaduhn̲ quiuno-
cyhádät. Jim̲ä Judashajxy hänajty quiopc-haty møødä Silas
maa ja'a tsajtøjcän. Mejtstu'u ja'a Judas hänajty xiøhaty møødä
Barsabás.

23 Mänitä mäbøjpädøjcä nocy hajxy yhädiuuñ̲. Mänitä Pablo
ja'a nocy hajxy yajcø'ødägøøyyä coo hajxy miänøcxät Antio-
quía. Jaduhn̲ä nocy hajxy quiujahy:

"Puhya'adiøjc, mijts hädaa nocy nyajnäguejxyp, mijts ca'a
judíospä, coo ja'a Diosmädia'agy hajxy tøø mmäbøcy, pønjaty
jim̲ tsänaaby Antioquía, møød jim̲ Siria, møød jim̲ Cilicia. Højts
hädaa nocy tøø nhädiuñ̲, højts mäbøjpädøjc yaa hijpä Jerusalén,
møødä Dioswiinguex̲ypähajxy, møødä tsajtøjc-wiindsøn̲hajxy.

24 Tøø højts jaduhn̲ nmädoyhaty coo højtsä
nmägu'ughajpähajxy näje'e jim̲ tøø yhoy maa mijtsän. Ca'a
yhøjts jaduhn̲ nguejx; hamdsoo joot hajxy jim̲ tøø ñøcxy.
Jaduhn̲ højts tøø nmädoyhaty coo mijtsä hänа'c xjia wi'i
wyiinhøøna'añ, ja'a hajxy jim̲ tøø yhóyyäbä maa mijtsän,
møød coo mijts näje'e tøø myajwiinhøøñ.

25 Coo mijtsä hänа'c jaduhn̲ xjia wi'i wyiinhøøna'añ,
paady højts tøø ngojyquiapxyhaty coo højtsä nmägu'ughajpä
nämetsc jim̲ nguéxät maa mijtsän näguipxy møødä Pablo
møødä Bernabé. Højtsä Pablo njaanc̆h tehm̲ chojpy njaanc̆h
tehm̲ pia'häyooby møødä Bernabé.

26 Jaanc̆h tehm̲ yhoyyä Pablo ja'a Jesucristo hajxy miäduñ̲.
Coo hajxy jaduhn̲ hoy miäduñ̲, paady hajxy mayhooc tøø jia
wi'i yagho'oga'añii.

27 Ja'a Judas højts nwiinguejxyp møødä Silas coo ha-
jxy jim̲ ñøcxät maa mijtsän. Hajäya'ayhaam mijts jaduhn̲
xmiøødmädia'aga'añ waam̲baty højts cham̲ njaay ngueec̆hän
nocyquiøxp.

28-29 Jaduhn̲ højtsä Dioshespíritu tøø xmiøødcojyquiapxyhaty
coo mijts nhané'emät coo hajxy mga'a tsú'udsät mädyiijaty
animal ja'a hänа'c tøø yox̲y quepychechwiinduum, møød
coo animal hajxy mga'a tsú'udsät ja'a jañø'xiee'xypä, møød
coo wiingto'oxiøjc hajxy mga'a møødmá'awät. Coo hajxy
jaduhn̲ mgudiúnät, jaduhn̲ hajxy mniyaghoyø'øwøøjät. Cabä
wiingcuhdujt yaghane'ema'añ. Ja'a Dios hajxy jaduhn̲

xcwieendähádäp.” Jaduhn̲ä mäbøjpädøjcä nocy hajxy yhädiuuñ̲, ja'a hajxy hänajty jim̲ hijpä Jerusalén.

30 Mänitä Pablohajxy jim̲ tiu'ubøjcy møødä Bernabé, møødä Judas, møødä Silas. Mänit hajxy jim̲ ñøcxy Antioquía. Coo hajxy jim̲ miejch, mänitä mäbøjpädøjc-hajxy nägøx̲iä jim̲ yhamugøøyy maa ja'a tsajtøjcän. Mänitä Pablo ja'a mäbøjpädøjcä nocy hajxy yajcø'ødägøøyy.

31 Mänitä mäbøjpädøjcä nocy hajxy quiapxy. Mänit hajxy jiaanc̆h tehm̲ jiootcugøøyy je'eguiøxpä coo hajxy jaduhn̲ quiapxmøcpøjcä nocyhaam.

32 Mänitä Diosmädia'agy hajxy yajwiingapxøøyyä. Ja'a Judashajxy jaduhn̲ capx møødä Silas. Yoñ̲ hajxy jaduhn̲ quiapxy miädiaacy. Diosquex̲iä Judashajxy hänajty møødä Silas nämetsc.

33 Maxiøø ja'a Judashajxy jim̲ yhijty Antioquía møødä Silas. Coo hajxy hänajty wyiimbidaan̲nä, mänit hajxy ñämaayyä coo ja'a Dioscujú'uyäp hajxy jim̲ nøcxy yecy Jerusalén. Mänitä Judashajxy ñøcxnä Jerusalén maa hajxy hänajty tøø yhuuc tsohn̲daacpän.

34 Pero cabä Silas ja'a Judas pianøcxy. Jim̲ miähmøøyy Antioquía

35 näguipxy møødä Pablo møødä Bernabé. Mänitä Diosmädia'agy hajxy tiägøøyy yajwiingapxøøbiä näguipxy møødä mäbøjpädøjc-hajxy nämaybiä.

36 Mänitä Pablo ja'a Bernabé cujecy ñämaayy:

—Jam̲ jadähooc wädíjtäm majatiä Diosmädia'agy hoy nyajwá'xäm. Jam̲ä mäbøjpädøjc cuhíjxäm pø tehn̲gahnä ja'a Diosmädia'agy hajxy hoy pianøcxy.

37 Jia nähadsoow̲ ja'a Bernabé jaduhn̲. Mänit jaduhn̲ jia mänaañ̲ coo ja'a Juan Marcos hajxy cu miødhajty.

38 Pero cabä Pablo jaduhn̲ miänaañ̲ coo ja'a Juan Marcos hajxy jaduhn̲ miødhádät je'eguiøxpä coo ja'a Juan Marcos hajxy hänajty tøø piuhwa'ac̆hii mänaa hajxy hänajty jim̲ wiäditiän Panfilia maa ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty yajwa'xiän.

39 Coo ja'a Pablo hänajty quia'a tu'ugmädia'aguiä møødä Bernabé, paady hajxy mänit ñiwia'xä. Mänitä Bernabé ja'a Marcos wiowø'cy. Mänit hajxy tiägøøyy barcojooty. Mänit hajxy jim̲ ñøcxy mejyhawiimb maa ja'a naax̲ hänajty xiøhatiän Chipre.

40 Haa ja'a Pablo, mänit je'eduhn̲ miänaañ̲ cooc ja'a Silas hänajty miøødwädita'añ. Mänitä mäbøjpädøjcä Dios hajxy miänuu'xtaacy coo ja'a Pablohajxy piuhbedóøjät. Mänitä Pablohajxy tiu'ubøjnä møødä Silas.

41 Mänit hajxy jim̱ ñaxøøyy Siria møød jim̱ Cilicia. Majatiä
Pablohajxy hänajty wiädity, jim̱ä mäbøjpädøjc hajxy hänajty
quiapxmøcpøcy.

16

1 Mänitä Pablohajxy jim̱ ñøcxy Derbe. Coo hajxy jim̱
tiu'ubøjcumbä, mänit hajxy jim̱ ñǿcxcumbä Listra. Jim̱ä craa
hajxy tu'ug hoy piaady. Timoteo ja'a craa hänajty xiøhaty.
Miäbøjpiä Timoteo ja'a Diosmädia'agy hänajty. Ja'a Timoteo
ja'a tiajjä, judía hänajty je'e. Jaanä miäbøjpiä Diosmädia'agy
hänajty je'ebä. Ja'a Timoteo ja'a tieediä, ca'a hänajty je'e
jiudíosä.
2 Quiumaabiä mäbøjpädøjcä Timoteo hajxy hänajty, ja'a ha-
jxy hänajty jim̱ tsänaabiä Listra møød jim̱ Iconio.
3 Mänitä Pablo ja'a Timoteo ñämaayy coo hänajty
miøødwädita'añ. Pero cahnä Timoteo hänajty yajcircuncidarhaty. Mänitä Pablo ja'a Timoteo yajcircuncidarhajtä, jaduhṉä judíoshajxy jaduhṉ quia'a jootmá'adät. Hix̱, ñajuøøbiä judíoshajxy hänajty nägøx̱iä coo ja'a Timoteo hänajty quia'a yajcircuncidarhatyñä. Coo ja'a Timoteo ja'a tieedy hänajty quia'a judíosä, paadiä Timoteo hänajty quia'a yajcircuncidarhatyñä.
4 Mänitä Pablohajxy tiägøøyy wädijpä cajpt-cajpt møødä
Silas møødä Timoteo. Majaty hajxy hänajty wiädity,
jim̱ä mäbøjpädøjc hajxy hänajty yajmädoyhaty waam̱batiä
Dioswiinguex̱ypähajxy hänajty tøø yhane'emiän, møødä
tsajtøjc-wiindsøṉhajxy, ja'a hajxy hänajty jim̱ hijpä Jerusalén.
5 Jaanä jaduhṉä Pablo ja'a mäbøjpädøjc hajxy hänajty
quiapxmøcpøjpä wiinduhm̱yhagajpt, paadiä mäbøjpädøjcä
Diosmädia'agy hajxy hänajty hoy jiaac tehm̱ miäbøcy. Møød
hajxy hänajty jiaac tehm̱ miayø'øy jabom̱-jabom̱.
6 Pero cabä Pablo cuhdujt hajxy choj mooyyä ja'a Diosh-
espíritäm coo ja'a Diosmädia'agy hajxy jim̱ nøcxy yajwa'xy
Asia. Paady hajxy jim̱ jiaac wädijty Frigia møød jim̱ Galacia.
7 Mänit hajxy jim̱ miejch maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän
Misia. Mänit hajxy jia mänaaṉ̃ coo hajxy jim̱ ñǿcxät maa ja'a
naax̱ hänajty xiøhatiän Bitinia. Pero cabä Jesús yhEspíritu
jaduhṉ miänaaṉ̃ coo hajxy jim̱ ñǿcxät.
8 Coo hajxy jim̱ ñaxøøyy Misia, mänit hajxy jim̱ miejch maa
ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Troas.
9 Mänitcoodsä Pablo jäya'ay tu'ug wyiinhijxy. Jim̱ hänajty
chooñ maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Macedonia. Tänaaby
hänajty jaduhṉ. Mänitä Pablo ñämaayyä: “Huuc tuṉä mayhajt,
jam̱ højtsä Diosmädia'agy yajwiingapxǿøyyäc jim̱ Macedo-
nia.” Jaduhṉä Pablo miänuu'xtaacä.

10 Coo ja'a Pablo jaduhn̲ wyiinhijxy, mänit højts jaduhn̲
nwiinmaayy coo højts jim̲ njaanč̌h nǿcxät Macedonia. Jaduhn̲
højts hänajty nwiinjuø'øy coo højtsä Dios hänajty tøø xwyi-
inguex̲y coo højtsä Diosmädia'agy jim̲ nøcxy nyajwa'xy.

11 Mänit højts hoy nbarcotägø'øy. Mänit højts jim̲ ndsohñ̲
Troas. Mänit højts nnøcxy mejyhawiimb maa ja'a naax̲ hänajty
xiøhatiän Samotracia. Mejyhagujcä naax̲ jaduhn̲. Cuja-
boom højts jadähooc nbarcotägǿøguiumbä. Mänit højts njaac
nøcxy mejyhawiimb maa ja'a cajpt hänajty jaduhn̲ xiøhatiän
Neápolis. Coo højts jim̲ nmejch mejyhawiimb, mänit højts
nbarcopädsøøm̲nä.

12 Mänit højts nnǿcxcumbä maa ja'a cajpt hänajty jaduhn̲
xiøhatiän Filipos, jim̲ Macedonia-naax̲pa'a. Jim̲ä Rómabä
jäya'ayhajxy hänajty nämay chäna'ay. Jim̲ højts jaduhn̲ maxiøø
nhijnä.

13 Coo ja'a poo'xxiøø yhabaaty, mänit højts jim̲ nnøcxy
møjnøøba'a, jim̲ cajptpa'a. Jim̲ä judíos ja'a Dios hajxy hänajty
nax̲y pia'ya'axy. Jim̲ä to'oxiøjc-hajxy hänajty näje'e tøø
yhamugø'øy. Mänit højts jim̲ nhøxtaacy. Mänit højtsä jäya'ay
ndägøøyy yajmøødmädiaacpä ja'a Diosmädia'agy, ja'a hajxy
hänajty tøø yhamugǿ'øyäbä. Haagä to'oxiøjc hajxy hänajty je'e.

14 Tu'jäya'ay hänajty xiøhaty Lidia. Jim̲ hänajty chooñ maa
ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Tiatira. Hucywyit hänajty tioo'py,
ja'a hojiatypä. Wyiingudsähgøøbiä Lidia ja'a Dios hänajty.
Mänitä Dios ja'a Lidia yajmäbøjcy waam̲batiä Pablo hänajty
yajnähixø'øy.

15 Mänitä Lidiahajxy hoy ñäbety nägøx̲iä mäduhñ̲tiä hajxy
hänajty jim̲ yhity maa ja'a tiøjcän. Mänit højtsä Lidia xñämaayy:

—Pø mmänaam̲b hajxy jaduhn̲ cooč̌hä Dios ja'a miädia'agy
hamuumdu'joot nmäbøjcä, jam̲ hajxy jim̲ mejtsta'ag maač̌hä
ndøjcän —nøm̲ højts jaduhn̲ xñämaayyho'cy.

Mänit højts jim̲ hoy nmejtsta'agy.

16 Wiinghooc højts hänajty jim̲ nnøcxy maa ja'a Dios
hajxy hänajty pia'ya'axiän. Tu'haamnøcxpä, jim̲ højtsä
cäxyiihäna'c tu'ug hoy nbaady. Cudoogø'øy hänajty je'eduhn̲.
Ja'a haxøøgpä hänajty miøød. Cuwiinmahñdy hänajty
je'eduhn̲. Cøx̲iä hänajty jaduhn̲ ñajuø'øy tijaty hänajty
jadáan̲äp tunáan̲äp. Majiatiä xädø'øñ hänajty ñämeč̌hii coo
hänajty jaduhn̲ cøx̲iä ñajuø'øy. Coo xädø'øñ hänajty mio'oyii,
cøx̲iä wyiindsøn̲ hänajty mioodiägach, mäduhñ̲tiä hänajty
quianarhaty.

17 Mänit højtsä cäxyiihäna'c xpiadu'ubøjcy høx̲haam. Mänit
tiägøøyy yaax̲pä jojpä:

—Yø'ø jäya'ayhajxy, ja'a Dios hajxy miäduum̱by, ja'a maas møc cuhdujt møødpä. Mijts hajxy xyajwiingapxø'øwaam̱b neby hajxy mnähwa'ads mguhwá'adsät.

18 Maxiøø højtsä quix̱y jaduhṉ xpiawädijty yáax̱äp wáaṉäp. Coo ja'a Pablo jaduhṉ chíjpänä coo ja'a quix̱y jaduhṉ wyi'i ya'axy, mänitä Pablo ñäwa'wiimbijty. Mänitä Pablo ja'a haxøøgpä yhøxquejxy:

—Ja'a Jesucristocóxpøch miiẗh nhøxquex̱y; pädsøm̱ jiiby maa yø'ø cäxyiihäna'cän —nøm̱ä Pablo miänaaṉ̃.

Mänitä haxøøgpä jaduhṉ jiaanẗh pädsøøm̱y.

19 Coo ja'a quix̱iä wyiindsøṉhajxy jaduhṉ yhijxy coo ja'a quix̱y hänajty jaduhṉ tøø ñähwa'aẗhii, mänit hajxy jaduhṉ ñajuøøyy coo ja'a quix̱y hänajty jaduhṉ quia'a canarhadaaṉnä, møød coo xädø'øñ hajxy hänajty quia'a mo'owáaṉänä. Mänitä Pablohajxy miajtsä møødä Silas. Mänit hajxy yajnøcxä hagujc.

20 Mänit hajxy jaduhṉ ñäxø'øwøøyyä:

—Hädaa judíoshajxy, cajptyajma'p hajxy jaduhṉ.

21 Wiingcuhdujt højts xjia wi'i yajnähixø'øwáaṉäm. Cab hajxy hawiinmats nmäbójcämät, je'eguiøxpä coo hajxy jim̱ ndsóhṉäm Roma —nøm̱ä Pablohajxy ñänøøm̱ä.

Ja'a quix̱iä wyiindsøṉhajxy jaduhṉ mänaaṉ.

22 Mänitä Pablohajxy ñäbädø'cä ja'a cú'ugäm. Mänitä cuduuṉghajxy miänaaṉ̃ coo ja'a Pablo ja'a wyithajxy yajtsíjjäxät, møød coo hajxy wiobho'ogøøjät pax̱yhaam.

23 Coo ja'a Pablohajxy hänajty tøø wiobho'ogyii, mänit hajxy hoy chumyii. Mänitä tsum̱yjiäya'agwieendähajpä yhanehm̱ä coo ja'a Pablohajxy hoy cwieendähadøøjät.

24 Mänit hajxy hoy piäda'agyii hadsihx̱tuum jiiby pujxtøgooty. Pu'uyhawa'adsootiä tiecyhajxy jaduhṉ yhame'mújcäxä.

25 Cuptsuhm̱dä hänajty jaduhṉ, jiibiä Pablo ja'a Dios hajxy hänajty pia'høy pia'ya'axy. Jiibiä miädsum̱yjiäya'ayhajxy hänajty jaduhṉ yhamädoow̱hity.

26 Mänitä hujx møc ñajxy. Høxtä tsäyuuyy ja'a pujxtøjc jaduhṉ. Cøjxä tøghaaw jaduhṉ yhawa'aẗh. Møødä cadena jaduhṉ cøjx pioty maa ja'a tsum̱yjiäya'ayhajxy hänajty jaduhṉ quiuxochän.

27 Coo ja'a tsum̱yjiäya'agwieendähajpä mia'abiädø'cy, mänit jaduhṉ yhijxy coo ja'a tøghagø'øw hänajty jaduhṉ tøø quiøx̱y hawa'aẗh. Mänit jaduhṉ miänaaṉ̃ cooc tyijy ja'a tsum̱yjiäya'ayhajxy tøø quiøx̱y päyø'øgy. Mänitä espada jiuu'ty. Niyagho'ogáaṉäp hänajty jaduhṉ hamdsoo je'eguiøxpä coo hajxy cu piäyø'cy.

28 Mänitä Pablo yaax̱y:

—Ca'a jaduhn̲ mniyagho'ogyii. Chaa højts jaduhn̲ nägøx̲iä. Caj pøn̲ tøø piäyø'øgy —nøm̲ä tsum̲yjiäya'agwieendähajpä ñämaayyä.

29 Jaanc̆h tehm̲ chähgøøby hänajty je'eduhn̲. Høxtä tsäyuuby hänajty je'eduhn̲. Mänitä jøøn hoy quioñ. Päyø'øguiä tiøjtägøøguiumbä. Mänitä Pablohajxy hoy wyiinjijcäda'agyii møødä Silas.

30 Mänit hajxy yhøxwoobädsøøm̲ä pujxtøgooty. Mänit hajxy miäyajtøøw̲ä:

—Wiindsøn̲døjc, ja wi'i ñähwa'adsáam̲bøch høøc̆h. Nébyhøch jaduhn̲ njatcó'øwat.

Ja'a tsum̲yjiäya'agwieendähajpä jaduhn̲ mänaan̲.

31 Mänitä Pablohajxy yhadsooyy:

—Coo hajxy jaduhn̲ mmäbøgät ja'a Wiindsøn̲ Jesúscøxpä, jaduhn̲ hajxy mnähwá'adsät mäduhñ̲tiä hajxy jim̲ mhity maa ja'a mdøjcän.

32 Mänitä tsum̲yjiäya'agwieendähajpä ja'a Dioscapxy ja'a Diosmädia'agy hajxy hoy yajwiingapxø'øyii mäduhñ̲tiä hajxy hänajty jim̲ yhity maa ja'a jiøøn maa ja'a tiøjcän. Ja'a Pablohajxy jaduhn̲ mäyajwiingapxøøyy.

33 Moñ̲ñä hänajty jaduhn̲. Mänitä Pablohajxy hoy yajtsi'iyii møødä Silas majaty hajxy hänajty jaduhn̲ tøø chaac̆hø'øyän. Ja'a tsum̲yjiäya'agwieendähajpä jaduhn̲ mäyajtsiiw̲. Mänit hajxy nägøx̲iä hoy ñäbety mäduhñ̲tiä hajxy hänajty jiiby yhity maa ja'a jiøøn maa ja'a tiøjcän.

34 Mänitä Pablohajxy jim̲ wioonøcxä maa ja'a craa tiøjcän. Mänit hajxy yajcaayy yaghuucä. Jaanc̆h tehm̲ xioon̲daac ja'a craahajxy jaduhn̲ je'eguiøxpä coo ja'a Dioscapxy ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty tøø miäbøcy.

35 Coo jiobøøyy, mänitä cuduun̲gä policía hajxy quiejxy maa ja'a pujxtøjcän. Mänitä policía ja'a tsum̲yjiäya'agwieendähajpä hajxy hoy ñäma'ay coo ja'a Pablohajxy ween yhøxmac̆hii møødä Silas.

36 Mänitä Pablo hoy ñämaadiägachii:

—Tøøc̆hä cuduun̲ghajxy jaduhn̲ xyhane'emy cooc̆h mijts nhøxmádsät. Nøcx hajxy jaduhn̲ jootcujc.

37 Mänitä Pablo ja'a policía ñämaayy:

—Højts, Roma højts nxønax̲y. Jaduhn̲ højts cuhdujt nmøødä nebiä Rómabä jäya'ayhajxy miøødän. Hoy højts jim̲ nja xønax̲y Roma, tøø højtsä cuduun̲g xyajwobho'ogyii hijxwiinduum. Hoy højts tii pojpä tii cädieey nga'a jagä møødä, tøø højts xyajtsumyii. Hoorä, tsähdiuum̲bä cuduun̲ghajxy jaduhn̲ coo højts jaduhn̲ tøø xchaac̆htiuñ̲. Paady højts hamee'ch xjia wi'i yaghøxmadsa'añii. Ween højts min̲ xyhamdsoo høxmach —nøm̲ä policíahajxy ñämaayyä.

38 Mänitä cuduuṉghajxy hoy yhawáaṉäxä waaṃbatiä Pablo
hänajty tøø miäna'añ. Coo ja'a cuduuṉghajxy jaduhṉ miädooyy
coogä Pablohajxy hänajty jiṃ xiønaẋy Roma, mänit hajxy
chähgøøbiøjcy.
39 Mänitä Pablohajxy hoy ñäma'ayii møødä Silas:
—Huuc tuṉä mayhajt hajxy, højts huuc mämée'xäc —nøṃä
cuduuṉghajxy hoy miäna'añ.
Mänitä Pablohajxy yhøxmájtsänä. Mänit hajxy
miänuu'xtaacä coo hajxy jiṃ chóonät Filipos.
40 Coo ja'a Pablohajxy piujxtøjpädsøøṃy, mänit hajxy jiṃ
ñøcxy maa ja'a Lidia tiøjcän. Mänitä mäbøjpädøjc-hajxy jiṃ
yhamugøøyy. Mänit hajxy quiapxmøcpøjcä ja'a Pablo. Mänitä
Pablohajxy jiṃ chohṉnä møødä Silas.

17

1 Mayhagajptä Pablohajxy ñaxøøyy, møød jiṃ Anfípolis,
møød jiṃ Apolonia. Mänit hajxy jiṃ miejch maa ja'a cajpt
hänajty xiøhatiän Tesalónica. Jiṃä judíos ja'a chajtøjc-hajxy
hänajty tu'ug.
2 Jaduhṉä Pablo hänajty quiuhdujthaty coo jaduhṉ cha-
jtøjyo'oy. Wiindu'ugpoo'xxiøø hänajty jaduhṉ jiṃ ñøcxy maa
ja'a tsajtøjcän. Tägøøghoocä Pablo jiṃ yhooyy maa ja'a
tsajtøjcän jiṃ Tesalónica. Jiṃä Pablo ja'a jäya'ay hänajty
miøødcapxy miøødmädia'agy. Ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty
yajcapxiøøby.
3 Jaduhṉä Pablo hänajty quiapxtøy coo jaduhṉ jiṃ myiñ̃ cu-
jaay maa ja'a Diosmädia'aguiän coogä Dios ja'a Mesías hänajty
yaa quiexa'añ hädaa yaabä naaẋwiin, møød cooc hänajty
yho'oga'añ, møød cooc hänajty jiujypiøjtägatsa'añ:
—Ja'a Jesúshøch mijts nyajmøødmädiaacypy. Jue'e je'e,
ja'a Mesías je'e, ja'a Dios jecy ñänóøṃäbä cooc hänajty yaa
quiexa'añ ho'pä —nøṃä Pablo miänaañ̃.
4 Näje'e ja'a judíoshajxy miäbøjcy. Nämayyä jäya'ayhajxy
miäbøjpä, ja'a hajxy hänajty ca'a judíospä, ja'a Dios hajxy
hänajty wiingudsähgøøbiä. Nämayyä to'oxiøjc-hajxy miäbøjpä,
pønjatiä ñihyhaphajxy hänajty jiṃ tuuṉgmøød hagujc. Mänitä
Pablohajxy miägu'ugpøjcä møødä Silas, ja'a jäya'ayhajxy
hänajty tøø miäbóquiäbä.
5 Coo ja'a Pablohajxy jaduhṉ miägu'ugpøjcä, mänitä
judíoshajxy jiootma'ty, ja'a hajxy hänajty ca'a mäbøjpä.
Mänitä haxøøghäna'c-hajxy hoy wioomugyii. Mänit hajxy
ñämaayyä coo hajxy ween quiajptyajma'ady. Mänitä
haxøøgjäya'ayhajxy miädoyhajty cooc tyijy ja'a Pablohajxy
hänajty jiṃ tøø miech maa ja'a Jasón ja'a tiøjcän. Jue'e ja'a
haxøøgjäya'ayhajxy hänajty jiatcø'øwa'añ møødä judíoshajxy,

jiṃä Pablohajxy hänajty yajnøcxa'añii hagujc. Mänitä Jasón ja'a tiøjc hadsip yhajahṃdúutäxä.

6 Coo ja'a Pablohajxy jiṃ quia'a paatä, mänitä Jasónhajxy jiṃ wyitsnøcxä hagujc hadsip, møødä mäbøjpädøjc-hajxy näje'e. Mänitä judíoshajxy tiägøøyy yaax̱pä jojpä, ja'a hajxy hänajty ca'a mäbøjpä:

—Ja'a Pablohajxy, cajptyajma'pä hajxy jaduhṉ wiädity homiaajä. Tøø hajxy yaa miejtspä.

7 Jiṃ hajxy miejtsta'agy maa ja'a Jasón ja'a tiøjcän, paadiä Jasón ja'a pojpä miøødäbä. Homiaajä Pablohajxy jaduhṉ wiädity, jaduhṉä cu'ug hajxy jiøjcapxø'øy coo ja'a gobiernä miädia'agy hajxy quia'a mäbøjcänät, ja'a jiṃ møjhajpä Roma. Jaduhṉä Pablohajxy yhøhṉdaacpä cooc tyijy ja'a Jesús jaduhṉ miøjhajpä nebiä gobiernän —nøṃä judíoshajxy miänaaṉ̃, ja'a hajxy hänajty ca'a mäbøjpä.

8 Coo ja'a cu'ughajxy jaduhṉ miädooyy møødä møjhajpähajxy, mänit hajxy tiägøøyy yaax̱pä waaṃbä.

9 Mänitä Jasónhajxy ñiñähjuudiuutä møødä mäbøjpädøjc-hajxy, ja'a hajxy hänajty tøø miačhíijäbä. Mänit hajxy yhøxmájtsänä.

10 Coo quioodsøøyy, mänitä Pablohajxy ñämaayyä møødä Silas coo hajxy jiṃ chóonät, coo hajxy ñǿcxät jiṃ maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Berea. Ja'a mäbøjpädøjc-hajxy jaduhṉ mänaaṉ. Mänitä Pablohajxy jiṃ jiaančh nøcxy Berea. Coo hajxy jiṃ miejch, mänit hajxy ñøcxy maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän.

11 Mänitä Diosmädia'agy hajxy tiägøøyy yajnähixøøbiä. Coo ja'a judíoshajxy jaduhṉ miädooyy, mänit hajxy jaduhṉ jiootcugøøyy. Cab hajxy jaduhṉ jiootma'ty nebiä miäjudíoshajxy hänajty tøø jiootma'adiän jiṃ Tesalónica. Mänitä Diosmädia'agy hajxy tiägøøyy capxtaacpä jaboṃ-jaboṃ pø jaančh tøyhajt hänajty jaduhṉ nebiä Pablo hajxy hänajty miädia'aguiän.

12 Paady hajxy jaduhṉ may miäbøjcy. Møødä jäya'ayhajxy may miäbøjpä, ja'a hajxy hänajty ca'a judíospä, møødä møjhajpädøjc-hajxy, ya'adiøjc-hajxy møødä to'oxiøjc-hajxy.

13 Ja'a jäya'ayhajxy hänajty jiṃ tsänaabiä Tesalónica, ja'a hajxy judíospä, coo hajxy jaduhṉ miädoyhajty coo ja'a Pablo ja'a Diosmädia'agy hänajty jiṃ yajwa'xy Berea, mänit hajxy jiootma'ty. Mänitä jäya'ayhajxy Beréabä hoy jiøjcapxø'øyii coo ja'a Pablo ja'a miädia'agy quia'a mäbøjcäxät.

14 Ja'a jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy hänajty mäbøjpä jiṃ Berea, mänit hajxy miänaaṉ̃ coo ja'a Pablo jiṃ chóonät, coo wiingtuum ñǿcxät mejypia'a. Paady hajxy jaduhṉ miänaaṉ̃ je'eguiøxpä coo hajxy hänajty chähgø'øy coo ja'a

Pablo cøx̱ypänejpiä tiunóøjät. Coo ja'a Pablo jim̱ jiaanc̈h tsohṉ̃ Berea, jim̱ä Silashajxy miähmøøyy møødä Timoteo.

15 Yajmøødquejxä ja'a Pablo ja'a mäbøjpädøjc nämetsc nädägøøg. Coo ja'a Pablohajxy jim̱ miejch mejypia'a, mänit hajxy biarcotägøøyy. Mänit hajxy ñøcxy barcojooty maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Atenas. Coo hajxy jim̱ miejch, mänitä Pablo jiamiøødhajxy wyiimbijnä. Mänitä Pablo capxy jim̱ quiejxy Berea coo ja'a Silashajxy jim̱ paquiä ñócxpät Atenas møødä Timoteo, coo ja'a Pablo hajxy jim̱ piáadät.

16 Jim̱ä Pablo ja'a Silas hänajty yhahix̱y Atenas møødä Timoteo, mänitä Pablo yhijxy coo tsaasaandä hänajty jim̱ jiaanc̈h tehm̱ miayyä cajptooty. Je'e ja'a cu'ughajxy hänajty wyiingudsähgøøby. Coo ja'a Pablo jaduhṉ yhijxy, mänit jiaanc̈h tehm̱ jiootmayhajty.

17 Nax̱iä Pablo hänajty jim̱ ñøcxy maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän. Ja'a Jesucristocøxpä ja'a Pablo hänajty jim̱ yajcapxy yajmädia'aguiø'øy møødä judíoshajxy, møødä jäya'ayhajxy ca'a judíospä, ja'a Dios hajxy hänajty wiingudsähgøøbiä. Jabom̱-jabom̱ä Pablo hänajty jim̱ ñøcxy cajptcujc. Møød jim̱ä Pablo ja'a Jesucristocøxpä hänajty yajcapxy yajmädia'aguiøøbiä møødä cu'ug, ja'a hajxy hänajty jim̱ yohby najxpä.

18 Mänitä jäya'ayä Pablo hajxy näje'e wyiingumedsøøyy. Cujwa'xy hajxy hänajty yhabøcy ja'a epicureodøjcä miädia'agy. Møød cujwa'xy hajxy hänajty yhabøjpä ja'a estoicodøjcä miädia'agy. Mänit hajxy näje'e miänaaṉ̃:

—Yø'ø craa, jaanc̈h tehm̱ yajcumayaam̱b yø'øduhṉ cooc tyijy jiaanc̈h tehm̱ yhøxpøquiä. Pero cap yø'øduhṉ tii ñä'ägädä jaty —nøm̱ä Pablo jaduhṉ ñänøøm̱ä.

Mänitä wiinghäna'c-hajxy miänaaṉ̃:

—Jäguem̱ yø'ø craa chooñ. Wiingdiosäda'a miädiaacypy.

Paady hajxy jaduhṉ miänaaṉ̃, je'eguiøxpä coo ja'a Pablo ja'a Jesucristo hänajty miädia'agy, cooc hajxy hoy xñähho'túutäm, møød cooc jadähooc jiujypiøjtägajch.

19 Mänitä Pablo jim̱ wioonøcxä maa ja'a tuṉhuung hänajty xiøhatiän Areópago. Jim̱ä jäya'ayhajxy hänajty may tøø yhamugø'øy. Mänitä Pablo ñämaayyä:

—Højts hawáaṉäc tii miic̈h jaduhṉ mmädiaacypy hawiinjem̱ybiä.

20 Jaanc̈h tehm̱ wyiing miic̈h jaduhṉ mmädia'agy. Højts capxwíjjäc neby jaduhṉ miädia'agytiägø'øyän —nøm̱ä Pablo miäyajtøøw̱ä.

21 Hix̱, ja'a jäya'ayhajxy hänajty jim̱ tsänaabiä Atenas, møødä jäya'ayhajxy hänajty jim̱ hadsänaabiä, jaduhṉ hajxy hänajty

quiuhdujthaty coo hajxy hänajty cøxiä wiinä miädowa'añ, ja'a
hänajty hawiinjemybiä.
22 Mänitä Pablo tiänaayyø'cy cu'ughagujc. Mänit miänaañ:
—Mägu'ughajpädøjc, mijts yaa tsänaabiä Atenas,
tøøčh jaduhn nhixy coo mijtsä tsaasaandä madiu'u
mwiingudsähgø'øy.
23 Mayhitä wiingudsähgøødiaact hajxy mmøødä. Tøočhä
altar tu'ug nhixy coo letra jaduhn yuugjaay miøødä: "Jii
ja'a Diosäda'a tu'ug, cahnä pøn yhixyñä. Je'e yhaltar hädaa."
Hoorä, mwiingudsähgøøby yø'ø Dios hajxy jaduhn, hoy ha-
jxy mga'a jagä hixyhatyñä. Pues je'eč̈h mijts jaduhn nya-
jmøødmädiaacypy.
24 'Ja'a Dióshøch jaduhn nmädiaacypiä, cøxiä je'e yhädiuuñ
møød hädaa yaabä naaxwiimbä, møød tijaty yaa hijp. Wi-
indsønhajp je'e jim tsajpootyp møød hädaa yaabä naaxwiin.
Cøxiä wiinä jaduhn yhane'emy homiaajä. Cab jaduhn jiiby
chäna'ay tsajtøgooty, ja'a jäya'ayhajxy jaduhn yhädiuumbiä.
25 Cabä Dios tii yajmaajiaty. Cab jaduhn miäna'añ coo højts
nbuhbéjtämät. Pero jaaya'ay hajxy cøxiä xmióoyyäm tijaty
hajxy nyajmaajiájtäm, møødä jugyhajt, møødä poj, cøxiä.
26 'Tu'ug jäya'ay ja'a Dios jecy yhädiuundsohñ. Je'e hajxy
nägøxiä nhøjxhájtäm ndecyhájtäm mäduhñtiä hajxy yaa
ndsänáayyäm hädaa yaabä naaxwiin wiinduhmyhagajpt.
Cahnä Dios hajxy hänajty xyhädiúunäm, tøøyyäm hajxy hänajty
xyajnähdíjjäm mänaa hajxy nmiin ngáhwämät, maa hajxy
ndsänaayy nhäyóowämät.
27 Chojpiä Dios ja'a jioot jaduhn coo hajxy nwiin-
gudsähgøøyyämät, paady hajxy tøø xyhädiúunäm. Coo ja'a
Dios hajxy hamuumdu'joot nba'yáaxämät, xyhadsóowäm
hajxy jaduhn.
28 Hix, jaaya'ay hajxy xyagjugyhájtäm. Jaduhn hajxy tøø
xquiunúu'xäm coo hajxy ndsänaayy nhäyóowämät, møød coo
hajxy nyohy nnájxämät. Jaduhnä yaabä jäya'ayhajxy näje'e
tøø quiujaay coogä Dios hajxy xyhuunghájtäm.
29 Tøyhajt jaduhn coo ja'a Dios hajxy xyhuunghájtäm. Pero
coo jäya'ayä jäya'ayhahädiuunnaxy hajxy yhädiuñ, jue'e hajxy
yajtuumby, oro, møødä poobhoro, møødä tsaa. Cab jaduhn
yhahixø'øy coo jaduhmbä jäya'ayhahädiuunnaxy hajxy nwiin-
gudsähgøøyyämät. Hix, ca'a Dyiosä je'e jaduhn.
30 Jegyhajty, cabä jäya'ayhajxy hijty ñajuø'øy pø jii
Dios. Y cabä Dios hijty miøjpäda'agy coo hijty quia'a
wiingudsähgø'øyii. Pero jäda'ahaty, tøø ja'a Dios hajxy
xyhanéhmäm coo ja'a nhaxøøgcuhdujt hajxy nägøxiä
nnajtshixøøyyämät, mäduhñtiä hajxy yaa ndsänáayyäm hädaa
yaabä naaxwiin.

31 Hix̱, tøø ja'a Dios wyiinmay coo hajxy nägøx̱iä
xyajtøyhajtyegáaṉäm. Jaanä jaduhṉ tøø wyiinmaabiä mänaa
hajxy jaduhṉ xyajtøyhajtyegáaṉäm. Tøø ja'a Dios tu'jäya'ay
yajnähdijy coo hajxy mänitxøøbä xyajcueendäyegáaṉäm.
Coo tu'jäya'ay jaduhṉ yho'cy, mänitä Dios jaaya'ay
yagjujypiøjtägajch jadähooc. Coo jaaya'ay jaduhṉ jiaančh
jujypiøjtägajch, jaduhṉä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo
jaaya'ay hajxy tøyhajt xyajcueendäyegáaṉäm mänitxøøbä
—nøm̱ä Pablo miänaaṉ̃.
32 Coo ja'a cu'ughajxy jaduhṉ miädooyy coo ja'a Pablo
jaduhṉ miänaaṉ̃ cooc tu'jäya'ay hänajty tøø jiujypiøjtägach, ja'a
hänajty tøø yhó'oguiäbä, mänitä Pablo hajxy näje'e ñäxiicy.
Mänit wiinghäna'c-hajxy näje'e miänaaṉ̃:
—Mmínäp yaa jadähooc. Njaac mädow̱aam̱by højts jaduhṉ
nej miičh mmädia'aguiän —nøm̱ä Pablo ñämaayyä.
33 Mänitä Pablo wyiimbijnä.
34 Näje'e jäya'ayä Pablo hajxy pianøcxy. Miäbøjc hajxy
jaduhṉ. Tu'jäya'ay hänajty xiøhaty Dionisio. Møjhajp hänajty
je'e jim̱ maa ja'a Areópagon. Jaanä jaduhṉä to'oxiøjc tu'ug
miäbøjpä. Dámaris hänajty xiøhaty. Nämay hajxy jaduhṉ
miäbøjcy.

18

1 Mänitä Pablo jim̱ chohṉ̃ Atenas. Mänit wiingtuum ñøcxy
maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Corinto.
2 Jim̱ä Pablo ja'a judío tu'ug miøødnibiaatä. Jue'e ja'a
judío hänajty xiøhaty Aquila. Jim̱ hänajty chooñ maa ja'a
naax̱ hänajty xiøhatiän Ponto. Jue'e tio'oxiøjc hänajty xiøhaty
Priscila. Naam̱ mech hajxy hänajty jim̱ Corinto. Jim̱ hajxy
hänajty tøø chohṉda'agy maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Italia.
Paady hajxy jim̱ chohṉ̃ Italia, je'eguiøxpä coo ja'a gobiernä
Claudio hänajty tøø yhane'emy coo ja'a judíoshajxy jim̱ quiøx̱y
tsóonät Roma. Mänitä Pablo jim̱ ñøcxy cuhijxpä maa ja'a
Aquilahajxy hänajty yhahäña'ayän.
3 Jue'e Aquilahajxy hänajty tiuuṉghajpy, loondøy hajxy
hänajty yhädiuum̱by. Y ja'a Pablo, jaanä jaduhṉ hänajty
tiuuṉgmøødäbä. Paadiä Aquila ja'a Pablo ñämaayy coo ja'a
Pablo jim̱ miøødtúnät. Mänitä Pablo jim̱ miähmøøñä.
4 Wiindu'ugäsábado ja'a Pablo hänajty jim̱ ñøcxy maa ja'a
judíos chajtøjc-hajxiän. Jiibiä Pablo ja'a Diosmädia'agy hänajty
yajwiingapxø'øy ja'a Jesucristocøxpä, weenä jäya'ayhajxy
jaduhṉ miäbøcy, møødä judíoshajxy, møødä ca'a judíoshajxypä.
5 Mänitä Silashajxy jim̱ miejch Corinto møødä Timoteo.
Macedonia hajxy hänajty tøø chohṉda'agy. Mänitä Pablo
jaduhṉ wyiinmaayy coo tu'tu'uyyä hänajty tiunaaṉnä, coo

ja'a Diosmädia'agyhajtiä hänajty miäwäditaaṉnä. Mänitä Pablo ja'a judíos tiägøøyy yajmøødmädiaacpä coogä Jesús hänajty ja'a Mesías, ja'a Dios hänajty jecy tøø yajnähdíjjiäbä coo hänajty quiexa'añ yajnähwaatspä.

6 Mänitä judíoshajxy jiootma'ty. Mänit hajxy miänaaṉ cooc tyijy ja'a Pablo hänajty yhøhṉda'agy. Mänitä Pablo ja'a wyit wyiinxijty. Jaduhṉä hijxtahṉd yejcy coo ja'a judíos wyiinmahñdyhajxy hänajty quia'a hoyyä. Mänitä Pablo miänaaṉ:

—Hamdsooyyä pojpä hajxy jaduhṉ mmøødä coo hajxy jaduhṉ mga'a nähwa'adsa'añ. Paady hajxy jaduhṉ mga'a nähwa'adsa'añ coo haxøøgwiinmahñdy hajxy mmøødä. Ca'a yhøøc̈hä pojpä jaduhṉ nmøød coo hajxy mga'a nähwa'adsa'añ. Cábøch mijtsä Diosmädia'agy nyajwiingapxø'øwaaṉnä. Ja'a jäya'ayhajxy ca'a judíospä, je'ec̈h hajxy jaduhṉ nyajwiingapxø'øwáaṉnäp —nøm̱ä Pablo ja'a judíos ñämaayy.

7 Mänitä Pablo chajtøjpädsøøm̱y. Mänit jim̱ ñøcxy maa ja'a craa Ticio Justo tiøjcän, jim̱ tsajtøjnähmøjc. Wyiingudsähgøøbiä Ticio Justo ja'a Dios hänajty, hoy hänajty je'e quia'a jagä judíosä.

8 Jim̱ä jäya'ay hänajty tu'ug xiøhaty Crispo. Jue'e hänajty tiuum̱by tsajtøjwiindsǿṉ. Mänitä Crispo ja'a Diosmädia'agy hajxy miäbøjcy nägøx̱iä, møødä yhuung møødä tio'oxy. Nämayyä jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy miäbøjpä, ja'a hajxy hänajty jim̱ tsänaabiä Corinto. Mänit hajxy hoy ñäbety.

9 Mänitä Pablo ja'a Jesucristo wyiinhijxy coods. Mänitä Jesucristo miänaaṉ:

—Ca'a pøṉ mdsähgø'øy. Høøc̈h nmädia'agy tehṉgajnä yajwá'xäc. Caj mhamónät.

10 Høøc̈h miic̈h ngüeendähajpy. Caj miic̈h pøṉ nej xtiuna'añ. Hix̱, nämáyhøc̈hä jäya'ay ja'a ngapxy ja'a nmädia'agy hajxy yaa xmiäbøjcä maa hädaa cajptän —nøm̱ä Pablo ñämaayyä.

11 Tu'jomøjtä cupcä Pablo jim̱ yhijty Corinto. Jue'e ja'a Pablo hänajty jaduhṉ ñä'ägädä tuuṉghajpy, ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xyiibä.

12 Pero coo ja'a craa Galión jim̱ tiägøøyy tuum̱bä gobernador maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Acaya, mänitä judíos ja'a Pablo hajxy tiägøøyy mädsibøøbiä. Mänit hajxy jim̱ yajnøcxy hagujc maa ja'a Galión hänajty tiuñän.

13 Mänitä judíos ja'a Galión hajxy ñämaayy:

—Jue'e hädaa craa jiatcø'øy, jiøjcapxøøby hädaa craa ja'a cu'ug coo højts nguhdujt hajxy xquia'a yajtúuṉät neby højtsä Dios nwiingudsähgø'øyän. Wiingwiinmahñdy jaduhṉ yajnähixøøby coo højtsä Dios wiing nwiingudsähgǿ'øwät —nøm̱ä Pablo ñähwaam̱bejtä.

14 Coo ja'a Pablo hänajty yhadsowa'añ, mänitä Galión
yaghadsowøøyy:

—Coo hädaa craa häxøpy tøø quiädieey, mänítøch mijtsä
mmädia'agy häxøpy nmädoẉaan̲ä.
15 Pero ja'a mhamdsoo cuhdujt hajxy jaduhn̲ myajtsibøøby.
Ja'a mhamdsoo mädia'agy hajxy jaduhn̲ myajcapxiøøby pøn̲
jaduhn̲ xøhajp ja'a Mesías. Hamdsoo mijts myajtødiägǿ'øwät.
Cábøch jaduhm̲bä nmädoẉa'añ —nøm̲ä judíoshajxy yhojjä.
16 Mänitä Galión ja'a judíos yhøxquejxy maa ja'a hagujtøjcän.
17 Jim̲ä jäya'ay hänajty tu'ug xiøhaty Sóstenes. Copc-hajp
hänajty je'e maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän. Mänitä cu'ugä
Sóstenes hajxy miajch. Mänit hajxy jim̲ yajnøcxy hagujc. Mänit
hajxy jim̲ quioxho'cy. Pero cabä Galión jaduhn̲ miøjpädaacy.
18 Y ja'a Pablo, maxiøø je'e jim̲ jiaag hijty Corinto. Mänitä
Pablo ja'a mäbøjpädøjc ñämaayy coo hänajty jim̲ choonaan̲nä.
Jim̲ hänajty ñøcxa'añ Siria barcojooty näguipxy møødä Priscila
møødä Aquila. Cahnä hajxy hänajty jim̲ biarcotägø'øy Cen-
crea, mänitä Pablo cuhdøø'x yajcuhme'xy. Paady jaduhn̲ ya-
jcuhme'xy coo ja'a Dios hänajty cøẋiä wiinä tøø miäyujwa'añ.
Mänitä Pablohajxy tiu'ubøjnä barcojooty.
19 Mänit hajxy mejyhawiimb ñajxy. Mänit hajxy jim̲ miejch
maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Efeso. Jim̲ä Pablohajxy
ñibiuhyohdiúutänä møødä Priscila møødä Aquila. Mänitä
Pablo jim̲ ñøcxy nidiuhm̲ maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän.
Mänitä Pablo ja'a judíos tiägøøyy møødmädiaacpä.
20 Mänitä judíoshajxy jia mänaañ̲ coo ja'a Pablo jim̲ jejcy
yhídät. Pero cabä Pablo jaduhn̲ miänaañ̲.
21 Mänit miänaañ̲: “Nøcxáam̲bøch cham̲ Jerusalén xøøhajpä.
Pero coo ja'a Dios jaduhn̲ miäná'anät, mänítøch yaa
nmiin̲dägátsät maa mijtsän.”

Coo ja'a Pablo jaduhn̲ quiapxpädøøyy, mänit jadähooc biar-
cotägǿøguiumbä. Mänit jim̲ chohñ̲ Efeso.
22 Mänit jim̲ ñøcxy barcojooty maa ja'a cajpt hänajty
xiøhatiän Cesarea. Coo jim̲ miejch, mänit biarcopädsøøm̲y.
Mänit ñøcxy Jerusalén. Coo jim̲ quioo'ty, mänitä
mäbøjpädøjc-hajxy hoy quiuhixyii. Mänitä Pablo jim̲ ñøcxy
Antioquía.
23 Maxiøø jim̲ yhijty. Mänit jim̲ tiu'ubójcumbä. Mänit jim̲
ñøcxy maa ja'a naaẋ hänajty xiøhatiän Galacia møød jim̲ Frigia.
Majatiä Pablo hänajty wiädity, jim̲ä mäbøjpädøjc-hajxy hänajty
quiapxmøcpøgyii nebiä Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ hoy ya-
jnǿcxät.
24 Mänitä judíos jim̲ tu'ug miejch Efeso. Apolos hänajty
xiøhaty. Jue'e hänajty chooñ Alejandría maa ja'a naaẋ hänajty

xiøhatiän Egipto. Jøjwidsø'ø hänajty quiapxy miädia'agy. Ca'xiä Diosmädia'agy hänajty jiaanc̆h tehm̱ jiaty.

25 Tøø ja'a Diostu'u hänajty jaduhṉ hoy yhabøcy. Hamuumdu'joot hänajty yajnähixø'øy ja'a Jesúscøxpä, neby hänajty tøø jiaty tøø yhabetiän. Ñajuøøbiä Apolos hänajty jaduhṉ coo ja'a Juan hänajty tøø miäyajnäbety. Pero cahnä Apolos hänajty miädoyhatyñä coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy hänajty ñäbejnä ja'a Jesucristocøxpä.

26 Mänitä Apolos jim̱ ñøcxy maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän. Mänitä Apolos ja'a Diosmädia'agy tiägøøyy yajwiingapx yajwi-inmädiaagøøbiä. Møcjoot hänajty miøød. Jim̱ä Priscilahajxy hänajty yhamädoow̱hity tsajtøgooty møødä Aquila. Coo ja'a Apolos jaduhṉ miädiaacpädøøyy, mänitä Priscila ja'a Apolos hajxy hawiing wioonøcxy. Mänitä Apolos hajxy ca'xy ya-jmøødmädiaacy nebiä Apolos ja'a Diosmädia'agy jaduhṉ maas hoy yajnǿcxät.

27 Mänitä Apolos miänaaṉ̃ coo hänajty jim̱ ñøcxa'añ Acaya. Mänitä mäbøjpädøjc-hajxy jaduhṉ piamänaaṉ̃ coo ja'a Apolos jim̱ ñǿcxät. Mänitä mäbøjpädøjc nocy hajxy yhädiuuṉ̃ coo ja'a Apolos jim̱ piuhbedøøjät Acaya. Ja'a mäbøjpädøjc-hajxy hänajty jim̱ hijpä Acaya, je'edsä Apolos hajxy puhbédäp. Mänitä Apolos jim̱ chohṉ̃ Efeso. Mänit jim̱ ñøcxy Acaya. Coo jim̱ miejch, mänitä mäbøjpädøjcä Apolos hajxy piuhbejty nägø'ø nädecypiä. Paady hajxy hänajty tøø miäbøcy ja'a Je-sucristocøxpä, je'eguiøxpä coo ja'a Dios hojioot jiaanc̆h tehm̱ miøødä.

28 Majatiä Apolos ja'a judíos ja'a Diosmädia'agy hänajty miøødyajcapxiø'øy cu'ughagujc, cabä judíoshajxy hänajty ya-jmäjäda'agyii. Jaduhṉä Apolos yajnähixø'øy coogä Jesús hänajty je'e Miesíasä, ja'a Dios hänajty jecy tøø yajnähdíjjiäbä coo hänajty yaa quiexa'añ hädaa yaabä naax̱wiin. Jaduhṉä Apolos hänajty yajnähixøøbiä coo jaduhṉ jim̱ myiṉ̃ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän coo ja'a Dios jaduhṉ jecy tøø miäna'añ coogä Mesías hänajty yaa quiexa'añ.

19

1 Jim̱ä Apolos hänajty yhityñä Corinto, mänitä Pablo jim̱ chohṉ̃ Antioquía. Mänit jim̱ ñaxøøyy tunjoot. Mänit jim̱ miejch Efeso. Jim̱ä Pablo ja'a mäbøjpädøjc may piaaty.

2 Mänitä Pablo miänaaṉ̃:

—Mänaa mijtsä Diosmädia'agy mmäbøquiän, nej, mänitiä ja'a Dioshespíritu hajxy xquiorazóngtägøøyyä —nøm̱ä mäbøjpädøjc-hajxy miäyajtøøw̱ä.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Tii jaduhṉ mnänøøm̱by ja'a Dioshespíritu. Cahnä højts jaduhṉ nmädoyhatyñä.

3 Mänitä Pablo miänáaṉgumbä:
—Mänaa mijts mnäbetiän, pøṉä quiuhdujt hajxy myajtuuṉä.
Mänit hajxy yhadsooyy:
—Ja'a Juan quiuhdujt højts nyajtuuṉä.
4 Mänitä Pablo jiaac mänáaṉgumbä:
—Jue'e ja'a Juan hänajty yajnäbejpy, pønjatiä yhaxøøgwiinmahñdy hänajty tøø ñajtshixø'øy. Jaduhṉä Juan hänajty yajnähixøøbiä coo ja'a Jesús ja'a miädia'agy miäbøjcäxät, ja'a hänajty jaac medsaaṃbä —nøṃä Pablo ja'a mäbøjpädøjc ñämaayy.
5 Coo hajxy jaduhṉ miädooyy, mänit hajxy hoy ñäbety ja'a Jesucristocøxpä.
6 Mänitä Pablo ja'a mäbøjpädøjc tiägøøyy cø'øguhxajpä hanidiuhṃjaty. Mänitä Dioshespíritu hajxy ñähgädaacä. Mänit hajxy tiägøøyy capxpä wiinghayuuc-haamby. Mänitä Dios ja'a miädia'agy hajxy tiägøøyyä najtscapxøøyyäbä.
7 Nämajmetscä mäbøjpädøjc-hajxy hänajty.
8-9 Mänitä Pablo tiägøøyy nøcxpä maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän jiṃ Efeso. Sábadohaam hänajty ñøcxy. Mänitä Pablo ja'a judíos ja'a Diosmädia'agy tiägøøyy yajwiingapx yajwiinmädiaagøøbiä nebiatiä Dios yhane'emiän. Møcjootä Pablo miøødhajt. Jia wi'i yajmäbøgaaṃbiä Pablo ja'a judíos hänajty. Jia mäbøjc hajxy jaduhṉ näje'e. Pero cab hajxy nägøx̱iä miäbøjcy. Ja'a hajxy hänajty ca'a mäbøjpä, mänit hajxy haxøøgjaty ñä'ägä mänaaṉnä jäya'ayhagujc. Haxøøgä Diostu'u hajxy piädaacnä. Mänitä Pablo wyiinmaayy coo hänajty jiṃ quia'a nøcxaaṉnä maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän. Tägøøgpo'o hänajty tøø yhabety coo ja'a Pablo jiṃ tiägøøyy nøcxpä. Coo ja'a Pablo jiṃ chohñ, mänitä Pablo ja'a mäbøjpädøjc jiaac møødnøcxy. Mänit hajxy tiägøøyy hamugøøbiä maa ja'a Tirano tiøjcän. Hamøj ja'a Tirano tiøjc hänajty. Jaboṃ-jaboṃä Pablo-hajxy hänajty jiṃ ñøcxy capxpä mädiaacpä.
10 Mejtsjomøjtä Pablo jiṃ jiaac yajnähixøøyy. Nämayyä jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy jaduhṉ jiṃ miädooyy maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Asia, wiinduhṃyhagajpt, møødä judíoshajxy, møød hajxy hänajty ca'a judíospä.
11 Madiu'ujä Pablo pa'am jiṃ yajnajxy ja'a Dios miäjaahaam. Hoy-yagjuøøñäjatiä Pablo jaduhṉ tiuuñ.
12 Coo ja'a Pablo wyit hänajty ñähdóoṉäxä, høxtä najxpä pia'amhajxy hänajty, høxtä nähwáatsäp ja'a haxøøgpoj hajxy hänajty.
13 Jiṃä judíoshajxy hänajty näje'e wiädity. Jäya'ay hajxy hänajty yajnähwaachp, ja'a hajxy hänajty haxøøgpojmøødpä. Coo ja'a judíoshajxy jaduhṉ miädooyy cooc ja'a Pablo jäya'ay haxøøgpoj hänajty yajnähwa'aẗh ja'a Jesús miäjaagøxpä, mänit

hajxy wyiinmaadiaacy coo ja'a Pablo hajxy hänajty jaduhn̲ piahixaam̲bä. Mänitä haxøøgpoj hajxy tiägøøyy nämaabiä:

—Ja'a Jesús miäjaagøxpä, ja'a Pablo nax̲y miädiaacypiä, jaduhn̲ miiči̇h nhane'emy coo miiči̇h jiiby mjøwá'adsät.

14-15 Jaduhn̲ä Esceva yhuunghajxy hänajty jiatcøøbiä, ja'a hajxy hänajty näjuxtujpä. Teedywiindsøn̲ä Esceva hänajty tiuum̲by maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän. Mänitä jäya'ay hajxy tu'ug piaaty. Haxøøgpoj hänajty miøød. Mänitä haxøøgpoj hajxy ñämaayy:

—Ja'a Jesús miäjaagøxpä miiči̇h nhane'emy coo miiči̇h jiiby mjøwá'adsät.

Mänitä haxøøgpoj yhadsooyy:

—Nhíx̲yhøči̇hä Jesús. Nnajuóøbiøch pøn̲ je'e ja'a Pablo. Pero mijts, caj mijts nhix̲iä —jaduhn̲ä Esceva yhuunghajxy yhadsoow̲ä.

16 Mänit hajxy hoyhoy quioxho'cä. Ja'a craa jaduhn̲ jatcøøyy, ja'a haxøøgpoj hänajty møødpä. Hoyhoy hajxy jaduhn̲ chaači̇høøyy. Nähwa'ads høxwa'ads hajxy jaduhn̲ piädaacä. Mänit hajxy jiiby yhøxpäbooyyä maa craa tiøjcän.

17 Mänitä mädia'agy jim̲ wiädijty Efeso nebiä Esceva yhuunghajxy jiajty yhabejty. Nägøx̲iä jäya'ayhajxy jaduhn̲ miädoyhajty, møødä judíoshajxy, møødä ca'a judíoshajxypä. Jaanči̇h tehm̲ chähgøøyy ja'a cu'ughajxy jaduhn̲. Mänitä Jesús hajxy tiägøøyy wiingudsähgøøbiä nägø'ø nädecypiä, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä.

18 Mänitä mäbøjpädøjc-hajxy nämay hoy ñägapxy cu'ughagujc nebiaty hajxy hänajty haxøøg tøø jiäya'ayhaty.

19 Ja'a jäya'ayhajxy hänajty tøø tiúñ̲äbä magiahaam, mänitä magianocy hajxy quiøx̲y yajmejch. Mänit hajxy quiøx̲y no'cy hijxwiinduum. Jue'egä noquiäda'a hänajty tøø choobaady juxychägui'xmajcmil.

20 Coo ja'a ñocy hajxy jaduhn̲ ño'cy, jaduhn̲ä hijxtahn̲d hajxy yejcy coo ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty hoy tøø miäbøcy. Tehn̲gajnä ja'a Diosmädia'agy hajxy jim̲ jiaac yajwa'xy wiinduhm̲yhagajpt.

21 Mänitä Pablo wyiinmaadiaacy coo hänajty jim̲ nøcxy wiädita'añ Macedonia møød jim̲ Acaya. Coo hänajty jim̲ tøø quiøx̲y wädity, mänit hänajty jim̲ ñøcxa'añ Jerusalén. Mänit miänaañ̲:

—Cooči̇h hänajty tøø nhoy Jerusalén, mänítøch jim̲ nnøcxa'añ Roma.

22 Jim̲ä Pablo jiamiøød hänajty miøødä nämetsc, ja'a Timoteo møødä Erasto. Mänit ja'a Pablo ja'a jiamiøød jim̲ quiejxø'cy Macedonia. Haa ja'a Pablo, maxiøø jim̲ jiaag hijty Asia.

23 Mänitä jäyaˈayä tsip hajxy näjeˈe jim̱ yajpädøˈcy Efeso. Paady hajxy jaduhṉ yajpädøˈcy jeˈeguiøxpä coo jaˈa Diosmädiaˈagy hajxy hänajty quiaˈa tsocy.

24 Jim̱ä jäyaˈay hänajty tuˈug xiøhaty Demetrio. Saandätøjc-hahädiuuṉnax̱iä Demetrio hänajty yhädiuum̱by poobhorohaam maa jaˈa saandä hänajty yhitiän, jaˈa xøhajpä Artemisa. Mayyä Demetrio moonsä hänajty miøødä. Jaanc̈h tehm̱ quianarhajp hajxy hänajty jaduhṉ coo jaˈa saandätøjc-hahädiuuṉnax̱y hajxy hänajty tioogy.

25 Mänitä Demetrio jaˈa mioonsä miøødhamugøøyy nägøx̱iä møød pønjaty hänajty hawiing saandähädiuum̱bä. Mänitä Demetrio miänaaṉ̃:

—Mäguˈughajpädøjc, coo hädaaduhm̱bä tuuṉg hajxy ndúuṉäm, paady hajxy njaanc̈h tehm̱ quianarhájtäm. Tøyhajt jaduhṉ.

26 Tøø hajxy mhix̱y, tøø hajxy mmädoy coo jaˈa Pablo jii wiädity, coo jii quiapxy coo jii miädiaˈagy cooc tyijy højtsä nsaandä quiaˈa jújquiäm. Tøø jäyaˈayhajxy may miäbøcy; caˈa yaayyä Efeso, pero cøx̱iä wiinduhm̱yhagajpt yaa Asianaaxooty.

27 Coo jäyaˈayhajxy maas may jiaac mäbógät, cab hajxy majiaty nganarhájtänät. Y cabä jäyaˈayä nsaandähajxy xwyiingudsähgøˈøwáaṉänä, ni jaˈa saandätøjc maa yhitiän. Jiahdiägoyyaam̱by hajxy jadúhṉän. Wiinduhm̱yhagajptä saandä Artemisa wyiingudsähgøˈøyii yaa Asianaaxooty møød jäguem̱baady.

28 Coo jaˈa jäyaˈayhajxy jaduhṉ miädooyy, mänit hajxy jiootmaˈty. Mänit hajxy tiägøøyy yaax̱pä jojpä.

—¡Viva Artemisa, viva! Højtsä Artemisa yaa nsaandähájtäm yaa Efeso.

29 Coo jaˈa cuˈughajxy jaduhṉ miädooyy coo jaˈa Demetrio mioonsähajxy hänajty jaduhṉ wyiˈi yaˈaxy wyiˈi jiocy cajptooty, mänitä cuˈughajxy tiägøøyy haamhajpä. Jim̱ä Pablohajxy hänajty wiädity cajptooty. Jueˈe jaˈa jiamiøødhajxy hänajty xiøhaty, Gayo møød Aristarco. Macedonia hajxy hänajty nämetsc chooñ. Mänitä Gayohajxy miajtsä møødä Aristarco. Jaˈa cuˈughajxy jaduhṉ mämajts. Mänitä Gayohajxy piawijtsä piajägujcä maa jaˈa hamugøødiaactän. Mänit hajxy jim̱ ñäxøˈøwøøyyä.

30 Haa jaˈa Pablo, coo jaduhṉ miädoyhajty coo jaˈa jiamiøød jaduhṉ miájtsäxä, mänit jiiby jia wiˈi tiägøˈøwaaṉ̃ jäyaˈayhagujc. Jaˈa jiamiøød hänajty jia wiˈi ñähgapxtuˈudaam̱by. Pero cabä mäbøjpädøjcä Pablo hajxy jaduhṉ quiejxy.

31 Jiṃä Pablo ja'a miägu'ughajpähajxy näje'e miøjhaty Asia.
Mänitä Pablo nocy yajnäguejxä coo jiiby quia'a tägø'øwät
jäya'ayhagujc.
32 Jaanc̈h tehṃ yaaẋp jaanc̈h tehṃ jiojpä cu'ughajxy hänajty
jiṃ maa hajxy hänajty tøø yhamugø'øyän. Wiingjaty hajxy
hänajty ya'axy. Cab hajxy hänajty tu'cuhdujt ya'axy. Ni
quia'a najuø'øy hajxy hänajty tii hajxy hänajty jaduhṇ tøø
ñähamugø'øy.
33 Jiṃä judíos hänajty tu'ug xiøhaty Alejandro.
Mänitä Alejandro jaduhṇ piajahṃä jäya'ayhagujc. Ja'a
miägunaaẋhajxy jaduhṇ näje'e jatcøøyy. Mänitä Alejandro
yhawáaṇäxä tiiguiøxpä yø'ø jäya'ayhajxy hänajty jaduhṇ
coo wyi'i yhaamhaty. Mänitä Alejandro ja'a judíos jia
nähgapxtu'udaañ jäya'ayhagujc.
34 Coo ja'a cu'ugä Alejandro hajxy jaduhṇ yhøxcajpy coo
hänajty je'e jiudíospä, mänit hajxy tiägóøguiumbä yaaẋpä jojpä.
—¡Viva Artemisa, viva! Højtsä Artemisa yaa nsaandähájtäm
yaa Efeso.
Mejtshora hajxy jaduhṇ jiaac yaaẋy jiaac jojcy.
35 Hobiä nejpiä ja'a secretario ja'a cu'ug yaghamooñ. Mänit
miänaañ:
—Mägu'ughajpädøjc, mijts yaa tsänaabiä Efeso, jéquiänä
tsaa tu'ug quiahy tsajtwiing. Artemisa hajxy nyajxøhájtäm.
Je'e hajxy yaa nwiingudsähgóøyyäm yaa Efeso. Tøø ja'a
tiøjc hajxy jaduhṇ nhädiúuṇäm coo jaduhṇ jiiby yhídät ji-
iby tiøgooty. Højtsä cuhdujt jaduhṇ nmøød'ájtäm coo højtsä
Artemisa ngüeendähájtäm.
36 Tøyhajt jaduhṇ. Hopiøṇä jaduhṇ miäna'añ. Hoorä,
huuc tuṇä mayhajt hajxy. Huuc hamóṇ hajxy. Hoy hajxy
jaduhṇ mhuuc tehṃ tiaj mhuuc tehṃ miáyät jayøjp tii hajxy
mdunaaṃby.
37 Hädaa mähdiøjc hajxy tøø mmáchäbä, cabä tii pojpä
tii cädieey hajxy hädaa tøø tiuñ. Cabä Artemisa hajxy tøø
miägapxtägoy, ni cab hajxy tii tøø mieec̈h maa ja'a Artemisa
tiøgootiän.
38 Pø tøø hädaa mähdiøjc-hajxy jaduhṇ jiaanc̈h cädieey
nebiä Demetriohajxy ñäxø'øwø'øyän, weenä Demetriohajxy
jiṃ nøcxy ñäxø'øwø'øy maa ja'a hagujtøjcän. Jaduhṇä cuhdujt
ñä'ägä miñ. Paadiä cuduuṇg yhuuc jíṃäbä.
39 Pø jiṃä tsip wiingpä hajxy jaduhṇ mjaac møødä, mänit
hajxy mnägápxät coo junta hänajty jiaac jada'añii.
40 Cab jaduhṇ yhahixø'øy coo hajxy jaduhṇ nwi'i
yhaamhájtäm nä'ä nägoobä, coo tsip hajxy jaduhṇ nä'ä
nägoobä nyajpädó'cäm. Coo ja'a gobiernä Rómabä jaduhṇ
miädoyhádät neby hajxy jäda'a tøø njatcóøyyäm, wehṇdä

häyaa xñäxø'øwóøyyämät. Neby hajxy häyaa nnä'ä hadsóow̱ämät.
41 Mänitä secretario quiapxpädøøñä. Mänit miänaaṉ̃ coo ja'a jäya'ayhajxy wyiimbíjnät.

20

1 Coo ja'a jäya'ayhajxy hänajty tøø miooṉ tøø tiujnä, mänitä Pablo ja'a mäbøjpädøjc miøjyaax̱y. Mänitä Pablo miägapxy yhanehm̱y. Mänit miänaaṉ̃ coo hänajty jim̱ wyiimbidaaṉnä, møød coo hänajty jim̱ ñøcxaaṉnä Macedonia.
2 Coo jim̱ miejch, mänit jim̱ tiägøøyy wädijpä cajpt-cajpt. Majaty hänajty wiädity, jim̱ä mäbøjpädøjc hänajty miägapxy yhane'emy. Mänitä Pablo jim̱ chóhṉgumbä Macedonia. Mänit jim ñøcxy Grecia.
3 Coo jim̱ miejch, mänit jim̱ yhijty tägøøgpo'o. Coo hänajty jim̱ choonáaṉgumbä, mänit hänajty jim̱ ñøcxa'añ Siria barcojooty. Cahnä Pablo hänajty biarcotägø'øyñä, mänit miädoyhajty coogä judíoshajxy hänajty tøø quiojyquiapxytiuṉ̃ coogä Pablo hajxy hänajty miadsa'añ, nägóoyyädsä Pablo ji-iby tiägó'øwät barcojooty. Mänitä Pablo wyiinmahñdyhajty coo hänajty quia'a tu'ubøgaaṉnä barcojooty. Jaduhṉ wyiin-mahñdyhajnä coo jim̱ ñøcxó'øwät Macedonia tecy-yo'oyhaam.
4 Nämayyä Pablo miägu'ughajpähajxy jim̱ miøødnøcxy Asia, møødä Timoteo, møødä Sópater, ja'a hänajty jim̱ tsohm̱bä Berea, ja'a Pirro yhuung, møødä Gayo, ja'a hänajty jim̱ tsohm̱bä Derbe, møødä Aristarco, møødä Segundo, møødä Tíquico, møødä Trófimo. Tesalónica ja'a Aristarcohajxy hänajty chooñ møødä Segundo. Asia ja'a Tíquicohajxy hänajty chooñ møødä Trófimo.
5 Coo ja'a Pablohajxy jim̱ miejch Filipos møødä jiamiøødhajxy, mäníthøc̈hä Pablo jim̱ nbaattägajch, høøc̈h Lucas. Høøc̈h hädaa nocy jaduhṉ nhädiuum̱by. Mänitä Pablo jiamiøødhajxy jim̱ ñøcxø'cy Troas. Jim̱ højts hänajty xyhahixa'añ, høøc̈h møødä Pablo.
6 Paady højts jim̱ nmähmøøyy Filipos, coo ja'a judíos ja'a xiøøhajxy hänajty jiada'añii mänaa ja'a judíos ja'a tsajcaagy hajxy quiayyän, ja'a ca'a levadura møødpä. Coo ja'a xøø jaduhṉ miaayy, mänit højts jim̱ nbarcotägøøyy. Mänit højts jim̱ ndsohṉnä Filipos barcojooty. Mägoox̱xøø højts mejjiooty nyohy. Mänit højts jim̱ nmejch Troas. Mänit højtsä Pablo ja'a jiamiøød jim̱ nbaattägajch, ja'a højts hänajty jim̱ xyhahijxpä. Jim̱ højts njaac hijty juxtujxøø nägøx̱iä.
7 Coo näxøø jaduhṉ yhabaaty, mänit højts nhamugøøyy, højts mäbøjpädøjc. Mänit højtsä Santa Cena nyagjajtä. Mänit højtsä Pablo xtiägøøyy yajnähixøøbiä. Jejcy jaduhṉ miädiaacy je'eguiøxpä coo hänajty cujaboom tiu'ubøgaaṉnä.

Cuptsuhm̱dä hänajty tøø jiaty, jim̱nä ja'a Pablo hänajty miädia'agyñä.

8 Maa højts hänajty tøø nhamugø'øyän, nähbettøjtøgooty hänajty jaduhṉ jim̱. Jiibiä jøøn hänajty may tioy.

9 Jim̱ä høxcujc-häna'c hänajty tu'ug yhäña'ay ventanah-aguuy nähbettøjnähgøxp ja'a miädägøøgpísobä. Eutico ja'a craa hänajty xiøhaty. Jim̱ Eutico ja'a Pablo hänajty yhamädoow̱hity. Tøø ja'a Pablo hänajty jejcy miädiaacnä. Mänitä Eutico jim̱ miaaho'cy maa hänajty yhäña'ayän ventanahaguuy. Mänit jim̱ quiuhgahnajxy. Ho'ogy hoy wyidsø'cänä.

10 Coo ja'a Pablo jaduhṉ yhijxy, mänit jiiby yhädaacy naax̱yp maa ja'a Eutico hänajty tøø quia'ayän. Mänitä Pablo ja'a Eutico miäneeṉø'cy. Mänit højtsä Pablo xñämaayy:

—Ca'a hajxy mdsähgø'øy. Jujcyñä hädaa craa jaduhṉ.

11-12 Jujcy ja'a craa jiaanc̈h yajnøcxä maa ja'a tiøjcän. Mänitä mäbøjpädøjc-hajxy jiaanc̈h tehm̱ xiooṉdaacy. Mänitä Pablo jim̱ ñøcxtägajch cøxp maa hänajty yajnähixø'øyän. Mänitä Pablo ja'a tsajcaagy yajwa'xy. Mänit højts ngaayy nhuucy nägøx̱iä. Mänitä Pablo jiaac tägøøyy yajnähixøøbiä. Jim̱ højts jaduhṉ ngujobøøyy. Mänitä Pablo miädiaacpädøøñä. Mänit jim̱ chohṉnä Troas.

13-14 Tøø højtsä Pablo hänajty xñäma'ay cooc hänajty tecy-yo'oyhaam ñøcxa'añ jim̱ maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Aso. Pero højts, barcojooty højts jim̱ nnøcxy, høøc̈h Lucas møødä Pablo jiamiøødhajxy. Coo højts jim̱ nmejch Aso, mänitä Pablo jim̱ tiägøøbiä barcojooty. Mänit højts jim̱ ndu'ubøjcumbä Aso näguipxy møødä Pablo. Mänit højts jim̱ nägøx̱iä nnøcxy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Mitilene.

15 Coo højts jim̱ ndsóhṉgumbä, mänit højts cujaboom nnaxøøyy jim̱ mädøyyä maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Quío. Mänit højts jim̱ cujaboom nmejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Samos. Coo højts jim̱ ndsóhṉgumbä, cujaboom højts jim̱ nmé̱jtscumbä maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Mileto.

16 Tøø ja'a Pablo hänajty wyiinmay coo hänajty jim̱ quia'a näxø'øwáaṉgumbä Efeso. Hix̱, cabä Pablo hänajty jim̱ jejcy wiädita'añ Asianaaxooty. Paady hänajty jim̱ quia'a wädita'añ Asia coo hänajty jim̱ ñøcxa'añ Jerusalén. Mobädajpä ja'a Pentecostésxøø hänajty jim̱ jiada'añii. Paadiä Pablo hänajty yhadø'øc̈h, jaduhṉä Pentcostés-xøø mädøyyä piáadät.

17 Jim̱nä højts hänajty nhityñä Mileto, mänitä Pablo capxy jim̱ quiejxy Efeso coo ja'a tsajtøjwiindsøṉhajxy jim̱ ñócxät Mileto, ja'a hajxy hänajty jim̱ tuum̱bä Efeso.

18 Coo hajxy jim̱ miejch Mileto, mänit hajxy ñämaayyä:

—Mänáajøch jiṃ nhitiän maa mijtsän jiṃ Asianaaxooty, jaanc̆h tehṃ yhóyhøch jiṃ nduuñ mädúhñtiøch jiṃ nhijty. Mnajuøøby hajxy jaduhṇ cooc̆h jaduhṇ nga'a høhṇda'agy.

19 Jaanc̆h tehṃ yhóyhøc̆hä Jesús ja'a tiuuṇg hänajty nduuṇä, ja'a hajxy nWiindsøṇhájtämbä. Mee'xxiéemyhøch hänajty nduñ. Náx̱yhøch hänajty njootmayhaty cooc̆hä nmägunaax̱ä Jesús ja'a miädia'agy hajxy hänajty quia'a mäbøgaaṇä. Mayhooc hajxy jaduhṇ quiojyquiapxytiuuñ cooc̆h hajxy hänajty xjia wi'i yagho'oga'añ.

20 Cóx̱yhøch mijts hänajty nyajwiinxiic nyajwiingapxø'øy neby hajxy hoy mhídät. Homiänáajøch mijts hänajty nyajnähixø'øy, møød jiṃ jäya'ayhagujc, møød jiṃ maa ja'a mdøjc-hajxiän.

21 Jadúhṇhøch mijts hänajty nmägapxy nhane'emy coo ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy jaduhṇ mnajtshixó'øwät, møød coo ja'a Diosmädia'agy hajxy mmäbøgät ja'a Jesúscøxpä, ja'a hajxy nWiindsøṇhájtämbä. Nägóx̱iøch mijts hänajty jaduhṇ nmøødmädia'agy, møød mijts judíoshajxy, møød mijts cajpä judíospä.

22 Hoorä, tøøc̆hä Dioshespíritu xñäma'ay cooc̆h jiṃ nnócxät Jerusalén. Pero cábøch nnajuø'øy nébyhøch jiṃ njada'añ nhabeta'añ.

23 Jagóoyyøch jaduhṇ nnajuø'øy cooc̆h jiṃ nyajtsuma'añ, cooc̆hä tsaac̆hpä peenä jiṃ nbaada'añ. Majátyhøch jaduhṇ tøø nwädity, jadúhṇhøc̆hä Dioshespíritu tøø xyhawaaṇä cooc̆h jaduhṇ njada'añ nhabeta'añ.

24 Pero cábøch tii ndajy nmay. Cabä cueentä jaduhṇ cooc̆h nnä'ä hó'ogät. Je'eyyähájtiøch nbøcjuøøby cooc̆hä nduuṇg nyajmayaaṇnä, ja'a Jesúshøch xmióoyyäbä, ja'a hajxy nWiindsøṇhájtämbä. Jadúhṇhøch xtiuuṇgmooyy cooc̆hä mädia'agy jaduhṇ nyajwá'xät coo ja'a Dios hojioot jiaanc̆h tehṃ miøødä.

25 'Tøøc̆h mijts nyajwiinxiic nyajwiingapxø'øy coo ja'a Dios yhane'ema'añ ja'a miøcmäjaahaam. Hoorä, cábøch mijts mänaa xyhijxtägatsaaṇnä. Tøyhajt jaduhṇ.

26 Coo mijtsä Diosmädia'agy mga'a mäbøgät nébyhøch tøø nja mädia'aguiän, ca'a yhøøc̆hä pojpä jaduhṇ nmøød.

27 Hix̱, pedyíijøch mijts tøø nyajmøødmädia'agy nebiatiä Dios tøø yhane'emiän.

28 Mniyajcopcø'øwøøjäp hajxy. Mgüeendähádäbä mäbøjpädøjc hajxy nägøx̱iä. Ja'a Dioshespíritu hajxy jaduhṇ xpiädaac coo hajxy jaduhṇ mgüeendähádät. Coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, paadiä Dios hajxy jaduhṇ xyhuunghájtäm, coo ja'a miädia'agy hajxy nmäbøjcäm.

29 Cooc̆h mijts jaduhṇ nbuhwa'adsaaṇnä, mänitä wiinghäna'c-hajxy yaa miedsa'añ maa mijtsän. Mäwiinhøhṃbä

hajxy jaduhn̲ miedsa'añ. Xjia wi'i jiøjcapxø'øwaam̲b mijts jaduhn̲ coo ja'a Diosmädia'agy hajxy mnajtshixó'øwät. Jaduhn̲ mäwíinäts hajxy jiatcø'øwa'añ nebiä pahucä meeg hajxy chu'uc̆hän. Tøyhajt jaduhn̲.

30 Høxtä mijtsä mjamiøød näje'e tiägø'øwaam̲bä høhn̲daacpä. Näje'e ja'a mäbøjpädøjc-hajxy jaduhn̲ yajtägoyyáan̲äbä nebiä høhn̲daacpähajxy tiägoyya'añän.

31 Nax̲y hajxy jaduhn̲ mdehm̲ ñiyajcopcø'øwóøjät. Tägøøgjomøjthøch mijts jaduhn̲ nmägapxy nhanehm̲y xøømdsuhm̲. Jaanc̆h tehm̲ chaac̆hpøjpøch hänajty. Nax̲y hajxy jaduhn̲ mdehm̲ jiahmiédsät.

32 'Hoorä, mäbøjpädøjc, mijtsä Dios nyajcø'øwaan̲øøby ween hajxy jaduhn̲ xcwieendähaty. Jaduhn̲ä Diosmädia'agy miäna'añ cooc ja'a Dios hojioot jiaanc̆h tehm̲ miøødä. Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot mmäbøgät, jaduhn̲ä Dios hajxy x̲jiaac tehm̲ piuhbédät ja'a miäjaahaam. Møød hodiuum hajxy jaduhn̲ xpiädá'agät näguipxy møød pønjaty ja'a Dios yhuunghajpy.

33 Cábøch pøn̲ä wyitä xiädø'øñ tøø nhadsojcä.

34 Ja'a nhamdsoo cø'øháamhøch jaduhn̲ tøø nniyhixyii. Jadúhn̲høc̆hä nmägu'ughajpä tøø nbuhbejpä. Tøyhajt jaduhn̲.

35 Homiänáajøch mijts tøø nmägapxy tøø nhane'emy coo hajxy mniguiudúun̲äxät, møød coo ja'a pa'amjäya'ay hajxy jaduhn̲ mbuhbédät møødä häyoobäjäya'ay. Mjahmiédsäp hajxy jaduhn̲ coo ja'a Jesús jaduhn̲ jecy miänaañ̲: "Coo winghäna'c mbuhbédät, jaduhn̲ds jootcujc mhídät. Pø mnä'ä yajpuhbedaam̲b jaduhn̲, cab jaduhn̲ jootcujc mhídät."

36 Coo ja'a Pablo jaduhn̲ quiapxpädøøyy miädiaacpädøøyy, mänit hajxy nägøx̲iä jyijcädaacy näguipxy møødä Pablo. Mänit hajxy tiägøøyy Diospa'yaax̲pä.

37 Mänit hajxy tiägøøyy jøøbiä xuu'tspä coo ja'a Pablo hajxy hänajty piuhwa'adsáan̲änä. Mänitä Pablo hajxy miajch miäneeñ̲. Mänitä Pablo hajxy chu'xy.

38 Jaanc̆h tehm̲ jiootmayhajp hajxy hänajty je'eguiøxpä coo ja'a Pablo hänajty tøø miäna'añ cooc ja'a Pablo hajxy hänajty quia'a hijxtägatsaan̲nä. Mänitä Pablo hajxy hoy ñajtshixøøñä maa ja'a Pablo hänajty biarcotägø'øwa'añän.

21

1 Mänit højtsä mäbøjpädøjc nbuhwaatsnä. Mänit højts nbarcotägøøyy. Mänit højts jim̲ ndsohn̲nä Mileto. Mänit højts jim̲ tu'uda'aquiä nnøcxy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Cos. Cujaboom højts njaac nøcxy maa ja'a naax̲ hänajty xiøhatiän Rodas. Coo højts jim̲ ndsóhn̲gumbä, mänit højts jim̲ njaac nøcxy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Pátara.

2 Jim̱ højtsä barco wiingpä hoy nbaady. Jim̱ hänajty
ñøcxa'añ maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Fenicia. Mänit højts
ndu'ubójcumbä wiingbarcojooty.
3 Mänit højtsä naax̱ nnäheebøøyy, ja'a hänajty xøhajpä Chipre.
Hahooyhaamby højts jim̱ nwiinnajxy jäguem̱juøøby. Jim̱ højts
hänajty nnøcxø'øy maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Siria. Coo
højts jim̱ nmejch, mänit højts jim̱ nbarcopädsøøm̱y maa ja'a
cajpt hänajty xiøhatiän Tiro. Paadiä barco jim̱ miedsøøyy Tiro
coo tsøm̱y hajxy hänajty jim̱ ñähdsøøm̱du'uda'añ.
4 Jim̱ højtsä mäbøjpädøjc näje'e nbaaty. Mänit højts jim̱
nhijty Tiro juxtujxøø maa ja'a mäbøjpädøjc-hajxiän. Mänitä
Pablo hajxy jia nämaayy coo jim̱ quia'a jaac nócxät Jerusalén.
Jadúhṉäc hajxy hänajty tøø ñajtscapxø'øyii ja'a Dioshespíritäm.
Pero cabä Pablo jaduhṉ ñä'ä møjpädaacy.
5 Coo juxtujxøø yhabejty, mänit højts jim̱ ndu'ubójcumbä.
Mänit højtsä mäbøjpädøjc nägøx̱iä hoy xñajtshixø'øy cajptpa'a
møødä yhuung møødä tio'oxy. Mänit højts jim̱ njijcädaacy
pu'uwiing. Mänit højts nDiospa'yaax̱y.
6 Mänit højtsä mäbøjpädøjc xpiuhwaatsnä. Mänit hajxy
wyiimbijnä maa ja'a tiøjc-hajxiän. Mänit højts ndägøødiägajch
barcojooty.
7 Mänit højts jim̱ ndsóhṉgumbä Tiro. Mänit højts jim̱ njaac
nøcxy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Tolemaida. Coo højts
jim̱ nmejch, mänit højtsä mäbøjpädøjc hoy nguhix̱y. Tu'tsuhm̱
højts jim̱ nhijty maa ja'a mäbøjpädøjc-hajxiän.
8 Cujaboom højts jim̱ ndu'ubójcumbä. Mänit højts jim̱ nnøcxy
maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Cesarea. Coo højts jim̱
nmejch, mänit højts jim̱ nnøcxøøyy maa ja'a Felipe tiøjcän.
Mänit højtsä Felipe xñämaayy coo højts jim̱ nmejtstá'agät
maa ja'a tiøjcän. Jue'e ja'a Felipe hänajty tiuuṉghajpy, ja'a
Diosmädia'agy hänajty yajwa'xyp. Tøø hänajty jaduhṉ wyi-
inguexyii coo ja'a mäbøjpädøjc piuhbédät. Näjuxtujc hajxy
hänajty jaduhṉ wyiinguejxä coo hajxy jaduhṉ miäbuhbédät.
9 Mädaax̱cä Felipe yhuung hänajty haagä cäxyii. Nämädaax̱cä
Diosmädia'agy hajxy hänajty ñajtscapxø'øy.
10 Maxiøø højts hänajty jim̱ tøø nhity maa ja'a Felipe tiøjcän,
mänitä jäya'ay tu'ug miejch. Agabo hänajty xiøhaty. Jim̱ hänajty
chooñ Judea. Ñajtscapxøøbiä Diosmädia'agy hänajty je'ebä.
11 Coo ja'a Agabo jim̱ miejch maa højts hänajty nmejt-
sta'aguiän, mänitä Pablo ja'a wiøøn wiähájtäxä. Mänitä Agabo
hamdsoo ñiguiø'øxojts ñidiecyxiojtsä ja'a Pablo ja'a wiøønhaam.
Mänitä Agabo ja'a Pablo ñämaayy:

—Jadúhṉhøčhä Dioshespíritu tøø xñäma'ay cooč̌h miič̌h
nnajtscapxóøyyät. Jadúhṉäc miič̌hä judíos xquiø'øxots
xtiecyxiodsaam̱bä jim̱ Jerusalén nébyhøch cham̱ tøø

nhamayyän. Mänítäc miiči xyajcø'ødägø'øwa'añ ja'a soldadohajxy Rómabä.

12 Coo højts jaduhn̲ nmädooyy, møødä mäbøjpädøjc-hajxy, mänit højtsä Pablo nja nämaayy coo jim̲ quia'a nócxät Jerusalén.

13 Mänitä Pablo yhadsooyy:

—Tii hajxy coo mjø'øy coo mxuuči. Tiči hajxy coo xyagjootmayhaty. Cabä cueentä jaduhn̲ cooči häna'c jaduhn̲ jim̲ xquiø'øxots xtiecyxiódsät Jerusalén. Cabä cueentä jaduhn̲ cooči häna'c jim̲ xyaghó'ogät ja'a Jesúscøxpä, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä —nøm̲ä Pablo miänaañ̲.

14 Coo højts jaduhn̲ nhijxy coo ja'a Pablo hänajty quia'a mäbøga'añ, mänit højts nmänaan̲nä:

—Ween jaduhn̲ jiadyii nebiä Dios tøø miäna'añän.

Mänit højts nhamoon̲nä.

15 Mänit højts nhadsøøm̲bøjcy, høøči møødä Pablo. Mänit højts jim̲ nnøcxy Jerusalén.

16 Näje'e højtsä mäbøjpädøjc jim̲ xpianøcxy, ja'a hajxy hänajty jim̲ tsohm̲bä Cesarea. Coo højts jim̲ nmejch Jerusalén, mänit højts hoy xñajtswowø'øy maa ja'a Mnasón ja'a tiøjcän. Jim̲ä Mnasón hänajty jecy tøø chohn̲da'agy Chipre. Tøø hänajty jiegø'øy coo ja'a Mnasón ja'a Diosmädia'agy hänajty tøø miäbøcy. Jim̲ højts nmejtstaacy maa ja'a Mnasón ja'a tiøjcän.

17 Coo højts jim̲ nmejch maa ja'a mäbøjpädøjc-hajxiän, mänit højts xquioñdymooyy xoon̲dáacäp.

18 Cujaboom højtsä Pablo jim̲ xmiødhajty maa ja'a tsajtøjcän. Jim̲ä Santiago hänajty møødä tsajtøjwiindsøn̲hajxy nägøx̲iä.

19 Mänitä Santiagohajxy miødniyajpoo'xä ja'a Pablo. Mänitä Pablo tiägøøyy mädiaacpä nebiatiä Diosmädia'agy hänajty tøø yajwa'xiän maa ja'a cajpa judíoshajxiän, cooc jaduhn̲ quiapxy miädiaacy ja'a Dios miäjaahaam.

20 Coo ja'a Santiagohajxy jaduhn̲ miädooyy, mänitä Dios hajxy wyiingudsähgøøyy. Mänitä Pablo hajxy ñämaayy:

—Mägu'ughajpä Pablo, mnajuøøby miiči jaduhn̲ coo ja'a judíos ja'a Jesús ja'a miädia'agy hajxy nämay tøø miäbøjcä. Jaduhn̲ hajxy nägøx̲iä miäna'añ coo ja'a cuhdujt hajxy tsipcøxp ngudiúun̲ämät, ja'a Moisés jecy yhanéhm̲äbä.

21 Tøø hajxy jaduhn̲ miädoyhaty cooc tyijy miiči judíos wiingcuhdujt tøø myajnähixø'øy, ja'a hajxy jäguem̲baady hadsänaabiä. Jadúhn̲äc tyijy tøø myajnähixø'øy coo cuhdujt hajxy ñajtshixó'øwät, ja'a Moisés jecy yhanéhm̲äbä. Jadúhn̲äc tyijy tøø myajnähixøøbiä coo højts ja'a nguhdujt nga'a cudiúun̲änät, højts judíos, møød coo højts nhuung nga'a circuncidarhájtänät.

22 Coo ja'a cu'ughajxy jaduhn̲ miädoyhádät coo miiči̇h yaa
tøø mgoody Jerusalén, mänitä tøyhajt hajxy choga'añ pø
tøyhajt jaduhn̲ coo miiči̇hä judíos jaduhn̲ tøø mjaanči̇h ya-
jnähixø'øy, ja'a hajxy jäguem̲baady hadsänaabiä.
23 Tøø højts ja'a wiinmahñdy tu'ug nbaady nej miiči̇h mya-
jniyhoyø'øwóøjät. Jii højtsä nmägu'ughajpä nämädaax̲cä. Tøø
xøø hajxy yhagapxtucy coo meeg hajxy hänajty yoxa'añ nebiä
Moisés jecy yhanehm̲iän coo hajxy jaduhn̲ nguhdujthájtämät.
24 Mmødhádäp miiči̇h yø'ø häna'c yø'ø nämädaax̲pä. Jaduhn̲
miiči̇h mnämäjuyǿ'øwät coo meeg hajxy hänajty yoxa'añ.
Jaanä jaduhn̲ miiči̇hä meeg tu'ug myójxpät. Coo miiči̇h jaduhn̲
mnämäjuyǿ'øwät, jaduhn̲ hajxy hoy yajcuhmé'xät. Coo
miiči̇h jaduhn̲ mguhdujthádät, jaduhn̲ miiči̇hä cu'ug xyhíxät
coo miiči̇hä cuhdujt jaduhn̲ mgudiuum̲bä, ja'a Moisés jecy
yhanéhm̲äbä. Jaduhn̲ä cu'ugä tøyhajt hajxy miøødhada'añ coo
miiči̇h wiingcuhdujt tøyhajt mga'a yajnähixø'øy.
25 Pero ja'a jäya'ayhajxy ca'a judíospä, ja'a hajxy mäbøjpä,
tøø højtsä nocy nyajnäjaayø'øy. Jaduhn̲ højts tøø nmägapxy
tøø nhane'emy coo hajxy quia'a tsú'udsät mädyiibä häna'c tøø
yox̲y quepychechwiinduum, møød coo hajxy quia'a tsú'tspät
ja'a tøø quia'a nø'xiée'xiäbä, møød coo wiingto'oxiøjc hajxy
quia'a møødmá'awät —nøm̲ä Pablo ñämaayyä.
26 Mänitä Pablo ja'a häna'c miødhajty ja'a nämädaax̲pä. Mänit
hajxy cujaboom hoy quiudiuñ̲ nebiä judíos quiuhdujthajxy
hänajty myiñ̲än. Mänit hajxy tiøjtägøøyy tsajtøgooty. Mänit
hajxy ñägapxy cooc juxtujxøø hänajty quia'a habetyñä neby
hajxy hänajty tøø yhagapxtuquiän coo meeg hajxy hänajty
yoxa'añ.
27-30 Ja weenjaty hänajty quia'a habety ja'a juxtujxøøbä.
Mänitä jäya'ayhajxy näje'e tiägøøyy tsajtøgooty. Jim̲ ha-
jxy hänajty chooñ Asia. Coo ja'a Pablo hajxy jiiby yhi-
jxy tsajtøgooty, mänit hajxy tiägøøyy yaax̲pä cooc ja'a Pablo
hänajty jiiby wiädity:

—Judíostøjc, højts puhbéjtäc. Xiids yø'ø craa Pablo wiädity.
Yø'ødsä wiingcuhdujt homiajaty nøcxy yajwiinhixø'øy.
Jaduhn̲ yø'ø craa ja'a cu'ug jiøjcapxø'øy coo højtsä nguhdujt
hajxy xquia'a cudiúun̲ämät, nebiä Moisés jecy jia hanéhm̲iän.
Jaduhn̲ yø'ø craa yajwiinhixøøbiä cooc tyijy hädaa tsajtøjc
jaduhn̲ quia'a tsoobaady. Maas hanax̲iä haxøøg tøø jiatcø'øy
coo jäya'ay yaa tøø miødtägø'øy tsajtøgooty, ja'a hajxy ca'a
judíospä. Hix̲, cabä cuhdujt jaduhn̲ ñä'ägä miñ̲ coo hajxy yaa
tiägǿ'øwät tsajtøgooty, pønjaty ca'a judíos.

Paady hajxy jaduhn̲ miänaañ̲, je'eguiøxpä coo ja'a Pablo
hänajty tøø yhixyii cajptooty coo ja'a Trófimo hänajty miødä.
Jaduhn̲ä Asiabäjäya'ayhajxy hänajty miäna'añ cooc tyijy ja'a

Pablo ja'a Trófimo hänajty tøø miøødtägøøyy tsajtøgooty. Efeso ja'a Trófimo hänajty chooñ. Ca'a jiudíosä hänajty je'e. Hoorä, coo ja'a cu'ughajxy jaduhn̲ miädooyy cooc ja'a Pablo hänajty jiiby wiädity tsajtøgooty, mänit hajxy tiägøøyy haamhajpä. Mänitä Pablo hajxy miajch. Mänit hajxy piawijch piajädujty jim̲ tsajtøghaguuy. Mänitiä tsajtøjc hajxy yhagøøyy.

31 Jim̲ä cu'ugä Pablo hajxy hänajty ñä'ägä yagho'ogaan̲nä, mänitä soldado-wiindsøn̲ä mädia'agy ñämejtsä coogä cu'ughajxy hänajty jim̲ wyi'i yhaamhaty Jerusalén. Roma ja'a soldadohajxy hänajty chooñ.

32 Tuun̲ä ja'a soldado-wiindsøn̲ jaduhn̲ ñä'ä mädooyy, mänitä soldadohajxy yhamugøøyy. Mänit hajxy päyø'øguiä yhädaacy maa ja'a cu'ughajxy hänajty yhaamhatiän. Coo ja'a cu'ugä soldado hajxy jaduhn̲ jiøjcuheebøøyy coo ja'a soldado-hajxy hänajty miänacy maa ja'a Pablo hänajty wiobho'ogyiijän, mänitä Pablo yhøxmajtsä.

33 Coo ja'a soldado-wiindsøn̲ jiiby quiädaacy, mänitä Pablo chuum̲ä. Hamejtscadena quiø'øxojts tiecyxiojtsä. Mänitä soldado-wiindsøn̲ä cu'ug miäyajtøøyy pøn̲ä Pablo, mød tii hänajty coo tøø wiobho'ogyii.

34 Mänitä jäya'ayhajxy may yhadsooyy haagä wiingjaty. Cab hajxy hänajty tiu'ugmädia'aguiä. Coo ja'a cu'ughajxy hänajty jaduhn̲ wyi'i ya'axy, cabä soldado-wiindsøn̲ä tøyhajt hänajty hoy piaada'añ. Mänit miänaañ̲ coo ja'a Pablo jim̲ yajnøcxøøjät maa ja'a cuartelän.

35 Coo ja'a soldado ja'a Pablo hajxy jim̲ miødcoo'ty maa ja'a escalera jaduhn̲ chohn̲da'aguiän, mänitä Pablo hajxy quiøyø'cy. Paady hajxy jaduhn̲ quiøyø'cy coo ja'a cu'ugä Pablo hajxy hänajty jia wi'i yagho'oga'añ.

36 Høx̲haamä cu'ugä soldado hajxy hänajty pianøcxy yáax̲äp coo ja'a Pablo yagho'ogøøjät.

37 Jim̲ä soldado ja'a Pablo hajxy hänajty miødtägø'øwa'añ cuarteltøgooty, mänitä Pablo ja'a soldado-wiindsøn̲ ñämaayy:

—Huuc min̲, nhuuc møødmädiá'agyhøch miiẗh paquiä.

Hagriegohaamä Pablo jaduhn̲ miänaañ̲. Mänitä soldado-wiindsøn̲ yhadsooyy:

—Mjájpytiämä hagriego jaduhn̲ä.

38 Cájtäm miiẗh jim̲ mdsooñ Egipto-naaxootiä. Tøø jiegø'øy coo häna'c tsip jim̲ tøø yajpädø'øgy Egipto. Nämädaax̲milä jiamiød hänajty, haagä cahwiindøyhäna'c. Mänit hajxy piäyø'cy. Mänit hajxy jim̲ ñøcxøøyy pactuum maa pøn̲ quia'a tsäna'ayän.

39 Mänitä Pablo miänáaŋ̲gumbä:

—Cábøch jim̲ ndsooñ Egipto. Judíojäyá'ayhøch høøẗh. Jím̲høch ndsooñ maa ja'a cajpt jaduhn̲ xiøhatiän Tarso jim̲

Cilicianaaxooty. Møjjuøøbyhøch ngajpt. Huuc tuṉä mayhajt, nhuuc cøx̱y møødmädiá'agyhøch yø'ø cu'ug.

40 Mänitä soldado-wiindsøṉä Pablo cuhdujt miooyy coo quiápxät. Mänitä Pablo piejty escaleracøxp. Mänitä quiø'ø chajxajy. Mänitä cu'ughajxy cøjx yhamoñ. Mänit tiägøøyy xiicpä mädiaacpä hebreohayuuc-haamby:

22

1 —Mägu'ughajpädøjc, huuc hamädooẉhit hajxy hoy; mijts nmøødmädia'agaaṃby.

2 Coo ja'a cu'ughajxy jaduhṉ miädooyy coo ja'a Pablo hänajty quiapxy miädia'agy hebreohayuuc-haamby, tehṉgajnä hajxy hänajty hoy yhamädooẉhity. Mänitä Pablo jiaac mädiaacy:

3 —Judíojäyá'ayhøch høøc̈h. Jíṃhøch nnaax̱que'exä Tarso, jiṃ Cilicianaaxooty. Múutsnøch yaa ngoo'ty Jerusalén. Ja'a teedyhap Gamaliélhøch yaa xyajcapxtaac. Jaanc̈h tehṃ yhóyhøch xyajnähixøøyy ja'a jecyquiuhdujt. Jaanc̈h tehṃ yhóyhøc̈hä Dioscuhdujt hijty nbaduñ hamuumdu'joot nej mijts jäda'ahaty mbaduñän.

4 Nyajtsaac̈hpójpiøc̈hä jäya'ay hijty, ja'a Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä ja'a Jesúscøxpä, to'oxiøjcä, ya'adiøjcä. Høxtä nyaghó'piøch hijty tähoocjaty. Pawíchhøch hijty pujxtøgooty nyajnøcxy cø'øxoch tecyxioch.

5 Ja'a teedywiindsóṉ yaa tuuṃbä Jerusalén, coo hajxy jaduhṉ mmäyajtẃät pø tøyhájthøch jaduhṉ tøø njatcø'øy, xmió'owäbä tøyhajt hajxy jaduhṉ. Jaanä jaduhṉä majtøjcä tøyhajt hajxy yéjpät coo hajxy jaduhṉ mmäyajtẃät. Yø'øc̈hä nocy hajxy tøø xyajmägueẋy coo højts nmägunaax̱ jiṃ nmó'owät maa ja'a cajpt jaduhṉ xiøhatiän Damasco. Jíṃhøc̈hä jäya'ay hänajty nøcxy nhøxta'awa'añ Damasco pønjatiä Diosmädia'agy mäbøjp ja'a Jesúscøxpä. Je'ec̈h hänajty nøcxy nmadsa'añ. Yaac̈h hänajty nyajmänaca'añ Jerusalén. Yaac̈h hänajty miṉ ndsaac̈htiuna'añ.

6 'Jiṃ tu'haamnøcxpä, ja weenjátyhøch hänajty jiṃ nga'a coody Damasco, mänitä jøøn quiuhjajcädaacy jaanc̈h tehṃ miøc, mädúhṉ̃tiøch hänajty nyo'oy. Cujyxiøøho'ogy hänajty jaduhṉ.

7 Túuṉøc̈hä jøøn jaduhṉ nnä'ä hijxy, mänítiøch jaduhṉ ngädaayy. Mänítøch nmädooyy cooc̈h häna'c hänajty xxiøøguya'axy: "Saulo, Saulo, tiic̈h jaduhṉ coo xwyi'i miädsibø'øy."

8 Mänítøch nmäyajtøøyy: "Wiindsóṉ, pøṉ miic̈h." Mänítøch xyhadsooyy: "Jesúshøch høøc̈h. Nazaréthøch hijty ndsooñ. Høøc̈h miic̈h jaduhṉ xmiädsibøøby."

9 Pønjátyhøch hänajty nmøødnøcxyp, yhijx ja'a jøøn hajxy.
Pero cab hajxy miädooyy coočhä Jesús jaduhn̲ xmiägapxy.
10 Mänítøčhä Jesús nmäyajtøøgumbä: "Wiindsøn̲, tiičh
jaduhn̲ ndúnäp." Mänítøch xyhadsóogumbä: "Tänaayyø'øg.
Jaac nøcx jim̲ Damasco. Coo miičh jim̲ mgóodät, mänit
miičh häna'c jim̲ xyhawaan̲aan̲ä tijaty miičhä Dios jaduhn̲
xyajtunaam̲b."
11 Hoorä, coočhä jøøn nhijxy, wiinxóo'tshøch jaduhn̲.
Cábøch hänajty hoy nhijxnä. Ja'a njamiøødhøch hajxy jim̲
xjiaac witscoo't Damasco.
12 'Jim̲ä jäya'ay hänajty tu'ug chäna'ay. Ananías hänajty
xiøhaty. Jaančh tehm̲ yhoyyä Ananías ja'a cuhdujt hänajty
piaduñ̲ nebiä Moisés jecy yhanehm̲iän. Jim̲ä judíoshajxy
hänajty näje'e chänaabiä Damasco. Jiaančh tehm̲ quiumaabiä
judíos ja'a Ananías hajxy hänajty jaduhn̲.
13 Hoorä, coočh jim̲ ngoo'ty Damasco, mänítøčhä Ananías
hoy xquiuhix̲y. Mänítøch xñämaayy: "Puhya'ay Saulo, hijxø'øg
jadähooc cham̲ jaduhn̲ajtä." Tuun̲ä ja'a Ananías jaduhn̲ ñä'ä
mänaañ̲, mänítiøch jaduhn̲ njaančh hijxø'cy.
14 Mänítøčhä Ananías xñämáaguiumbä: "Ja'a
nhaphájtämhajxy ja'a ndeedyhájtämhajxy ja'a jecypiä
haampiä, ja'a Dios hajxy hijty wyiingudsähgøøby jegyhajty.
Jaaya'ay miičh jaduhn̲ tøø xyajnähdijy coo jaduhn̲ mdúnät
neby je'e jioot choquiän, møød coo ja'a Jesús mhamdsoo híxät
coo mhamdsoo mädów̲ät nebiaty je'e miädia'agy.
15 Nøcxaam̲b miičh mmädia'aga'añ wiinduhm̲yhagajpt ja'a
Jesúscøxpä, nebiaty tøø mhix̲y nebiaty tøø mmädoy.
16 Hoorä, tsógänämäts, nøcx näbejnä. Jaduhn̲ä Jesús
mmänuu'xtá'agät coo weenä mbojpä mgädieey xyajnähwaats
xyajcuhwáatsät", nóm̲høčhä Ananías xñämaayy.
17-18 'Mänítøch yaa nwiimbijtägajch Jerusalén. Mänítøch
nnøcxy tsajtøgooty Diospa'yaax̲pä. Mänítøčhä Jesús nwi-
inhijxy, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä. Mänítøčhä Jesús
xñämaayy: "Tsógänämäts, mdsóonäp yaa. Caj miičhä cu'ugä
mmädia'agy yaa xmiäbøgaan̲ä coočh miičh yaa xjia wi'i
miädia'aga'añ."
19 Mänítøch nhadsooyy: "Wiindsøn̲, ñajuøøbiä cu'ughajxy
coočh hijty nwädity wiinduhm̲yhagajpt maa ja'a judíos
chajtøjc-hajxiän, coočhä jäya'ay hijty nyajnøcxy pujxtøgooty
pønjatiä mmädia'agy xmiäbøjcäp. Náx̲yhøch hijty nyajwobyii.
20 Y coo ja'a Esteban yagho'cä, jím̲høch hänajty nbadsóonäbä.
Møødhøch hänajty nbamänaam̲bä coo yagho'ogøøjät.
Ja'a häna'cä Esteban hajxy yaghó'cäbä, høøčhä wyit
ngüeendähajtä. Paadiä Esteban jaduhn̲ yagho'cä je'eguiøxpä
coo miičhä mmädia'agy hänajty xyajwa'xä."

21 Mänítøčhä Jesús xñämáaguiumbä: “Cabä cueentä jaduhn̲.
Nøcxnä. Jäguém̲høch miičh nguexa'añ maa ja'a jäya'ayhajxy
chäna'ayän, ja'a hajxy ca'a judíospä.”
22 Mäduhn̲jatiä Pablo hänajty miädia'agy,
hamädoow̲híjtäxäbä miädia'agy hänajty jaduhn̲. Pero coo
jaduhn̲ miänaañ̲ cooc hänajty jäguem̲ quiexa'añii maa ja'a
jäya'ayhajxy chäna'ayän, ja'a hajxy ca'a judíospä, cabä cu'ugä
Pablo ja'a miädia'agy hajxy hänajty yhamädoow̲hidáan̲änä.
Mänitä cu'ughajxy tiägøøyy yaax̲pä jojpä:
—Ween yø'ø craa yho'ogy. Yagho'og yø'ø craa hajxy.
23 Tehn̲gajnä hajxy hänajty jaduhn̲ wyi'i ya'axy wyi'i jiocy.
Yam̲ä wyit hajxy hänajty wyi'i chajyem̲y. Yam̲ä naaxoc hajxy
hänajty wyi'i chajwøjy. Paady hajxy hänajty jaduhn̲ wyi'i ji-
atcø'øy coo ja'a Pablo hajxy hänajty jiaanč̣h tehm̲ miädsiphaty.
24 Mänitä soldado-wiindsøn̲ miänaañ̲ coo ja'a Pablo jiiby
yajtøjtägø'øwóøjät cuarteltøgooty. Mänit jiaac mänaañ̲ coo
ja'a Pablo wiobho'ogóøjät, ween jaduhn̲ quiøx̲y nägapxy ti-
iguiøxpä cu'ugä Pablo hajxy hänajty coo tøø wyi'i ñäya'axy.
25 Mänitä soldado ja'a Pablo hajxy quiø'øxojch.
Wiobho'ogaam̲biä Pablo hajxy hänajty. Mänitä Pablo ja'a
capitán miägapxy, ja'a hänajty jim̲ tänaabiä wiinduum:
—Caj mijts cuhdujt mmøødä cooč̣h mijts xwióbät nä'ä
nägoobä. Cab hajxy mnajuø'øy pø tøoč̣h ngädieey. Høoč̣h,
jadúhn̲høč̣hä cuhdujt nmøødä nebiä Rómabä jäya'ayhajxy
miøødän —nøm̲ä Pablo ja'a capitán ñämaayy.
26 Coo ja'a capitán jaduhn̲ miädooyy, mänitä wyiindsøn̲
ñämaayy:
—Ca'a hajxy jaduhn̲ mwopy. Jadúhn̲äc yø'ø craa cuhdujt
miøødä nebiä Rómabä jäya'ayhajxy miøødän.
27 Mänitä soldado-wiindsøn̲ä Pablo hoy miäyajtøy:
—Nej, tøyhajt jaduhn̲ coo miičhä cuhdujt jaduhn̲ mmøødä
nebiä Rómabä jäya'ayhajxy miøødänä.
Mänitä Pablo yhadsooyy:
—Tøyhajt jaduhn̲.
28 Mänitä soldado-wiindsøn̲ miänaañ̲:
—Jadúhn̲høč̣hä cuhdujt nmøødäbä nebiä Rómabä
jäya'ayhajxy miøødän. Pero jaanč̣h tehm̲ chów̲høch jaduhn̲
tøø xyhabädsøøm̲ä cooč̣hä cuhdujt jaduhn̲ tøø njuy.
Mänitä Pablo miänaañ̲:
—Cooč̣h jim̲ nnaax̲que'exä Tarso, páadyhøč̣hä cuhdujt
jaduhn̲ nmøødä nebiä Rómabä jäya'ayhajxy miøødän.
29 Ja'a soldadohajxy hänajty mäwobaam̲bä, coo hajxy jaduhn̲
miädooyy coogä Pablo cuhdujt hänajty jaduhn̲ miøødä nebiä
Rómabä jäya'ayhajxy hänajty miøødän, mänitä Pablo hajxy pi-
uhwaach. Y ja'a soldado-wiindsøn̲, coo je'e jaduhn̲ miädooyy,

tsähgøøyy je'eduhn̲ je'eguiøxpä coo ja'a Pablo hänajty tøø quiø'øxočhii tøø tiecyxiočhii.

30 Cujaboomä soldado-wiindsøn̲ jaduhn̲ miänaañ̲ coo ja'a Pablo quiø'øguejóøjät. Mänit miänaañ̲ coo ja'a teedywiindsøn̲hajxy yhamugó'øwät møødä majtøjc-hajxy. Mänitä Pablo jim̲ yajnøcxä maa ja'a teedywiindsøn̲hajxy hänajty tøø yhamugø'øyän. Mänitä Pablo jim̲ yajtänaaguiädaacä cu'ugwiinduum. Miädow̲aam̲biä soldado-wiindsón̲ hänajty jaduhn̲ tiiguiøxpä judíos ja'a Pablo hajxy hänajty coo tøø ñäxø'øwø'øy.

23

1 Mänitä teedywiindsøn̲hajxy wyiinhee'ppejtä ja'a Pábläm. Mänitä Pablo miänaañ̲:

—Mägu'ughajpädøjc, Dióshøch jaduhn̲ xyhijxp cooč̈h homiänaajä nhojiäya'ayhaty.

2 Coo ja'a Pablo jaduhn̲ miänaañ̲, mänitä häna'c-hajxy ñämaayyä coo ja'a Pablo hajxy yhapo'xó'øgät, ja'a häna'c-hajxy hänajty jim̲ tänaabiä Pablo wyiinduum. Ja'a Ananías jaduhn̲ mänaan̲ coo hajxy jaduhn̲ jiatcó'øwät. Møjhajpä Ananías hänajty jim̲ maa ja'a teedywiindsøn̲hajxiän.

3 Mänitä Pablo ja'a Ananías ñämaayy:

—Dios miič̈h jaduhn̲ xyajcumädow̲aam̲b. Caj miič̈h hoy mduñ̲. Jaduhn̲ miič̈h mduun̲gmøødä cooč̈h miič̈h xyajtøyhajtyégät hoy yajxón̲ nebiä cuhdujt myiñ̲än. Pero coo miič̈h jaduhn̲ tøø mmäna'añ cooč̈h häna'c xquióxät, myajcähxø'py miič̈h jaduhn̲ coo miič̈hä cuhdujt hoy mga'a yajtuñ̲.

4 Ja'a häna'c-hajxy hänajty jim̲ tänaabiä, mänitä Pablo hajxy ñämaayy:

—Tøø miič̈h jaduhn̲ ngapxtägoy coo yø'ø møjteedywiindsón̲ jaduhn̲ tøø mwiingapxpety. Haa ca'a, Dios yø'øduhn̲ tøø yhuuc pädaacpä.

5 Mänitä Pablo yhadsooyy:

—Mägu'ughajpädøjc, huuc mee'x hajxy, cábøch hijty nnajuø'øy coo yø'ø jaduhn̲ tiuñ̲ møjteedywiindsón̲. Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän coo hajxy nga'a nänómät haxøøg, pønjatiä tuun̲g møød maa ja'a tsaan maa ja'a cu'ugän.

6 Mänitä Pablo jaduhn̲ yhijxy coo häna'c-hajxy hänajty mejtstu'u tøø yhamugø'øy, møødä saduceoshajxy, møødä fariseoshajxy. Mänitä Pablo møc quiapxy:

—Mägu'ughajpädøjc, høøč̈h, jue'eč̈h høøč̈h, fariséoshøch høøč̈h. Haagä fariseos højts jaduhn̲. Cooč̈h jaduhn̲ nmäbøcy coo ja'a ho'oguiäya'ayhajxy jaduhn̲ jiujypiøjtägatsa'añ, páadyhøč̈hä häna'c jaduhn̲ tøø xñäxø'øwø'øy.

7 Coo ja'a Pablo jaduhn̲ miänaañ̲, mänitä fariseoshajxy
tiägøøyy yajcapxiøøbiä møødä saduceoshajxy. Cabä
miädia'agyhajxy hänajty ñibiaadyii.
8 Hix̲, jaduhn̲ä fariseoshajxy hänajty miäbøcy cooc ja'a
ho'oguiäya'ayhajxy jiujypiøjtägatsa'añ. Jaduhn̲ hajxy hänajty
miäbøjpä cooc ja'a Dios ja'a mioonsä jim̲ miøødä tsajpootyp,
møød cooc ja'a nhaañ̲ämähájtämhajxy quia'a hó'cäm. Pero
cabä saduceoshajxy hänajty miäbøcy nebiä fariseoshajxy
hänajty miäbøquiän.
9 Tehn̲gajnä hajxy hänajty miaas nämayø'øy haamhajpä.
Tehn̲gajnä hajxy hänajty yham̲bøcy. Mänitä fariseoshajxy
näje'e tiänaayyø'cy, ja'a hajxy hänajty yajnähixøøbiä maa ja'a
tsajtøjcän. Mänit hajxy miänaan̲:
—Yø'ø craa, cap tii pojpä cädieey miøødä. Jím̲bädä Dios-
moonsä tøø miägapxyii, o háañ̲ämä.
10 Maas hanax̲iä hajxy hänajty yham̲bøcy. Tsähgøøbiä sol-
dado-wiindsón̲ hänajty coo ja'a Pablo hänajty yagho'oga'añii.
Mänitä soldado-wiindsøn̲ä soldado miøjyaax̲y coo ja'a soldado
ja'a Pablo hajxy jiiby wyitstsóonät, møød coo hajxy jim̲ ya-
jnócxät maa ja'a cuartelän.
11 Mänitcoodsä Jesús jiiby ñäguehx̲tøø'xy maa
ja'a Pablo wyiinduumän. Mänitä Jesús ja'a Pablo
ñämaayy: “Ca'a mdsähgø'øy. Nébyhøch miiĉh yaa tøø
xmiädia'aguiän Jerusalén, jaanä jadúhn̲høch miiĉh jim̲ nøcxy
xmiädia'agáan̲gumbä Roma.”
12 Cujaboomä judíoshajxy näje'e hoy quiojyquiapxyhaty coo
ja'a Pablo hajxy yaghó'ogät. Mänit hajxy ñiñämaayyä:
—Mäduhñ̲tiä Pablo jiaac jugyhaty, cab hajxy nnä'ägä caayy
nnä'ägä húucämät.
13 Näjuxychägui'xnax̲y hajxy hänajty je'eduhn̲, ja'a hajxy
hänajty jaduhn̲ tøø quiojyquiapxyhátiäbä.
14 Mänit hajxy hoy ñägapxy maa ja'a majtøjc-hajxiän:
—Tøø højts jaduhn̲ ngojyquiapxyhaty coo højtsä Pablo
nyaghó'ogät. Høxtä mänit højts ngaya'añ nhu'uga'aññä.
15 Hoorä, mijts, nøcxä soldado-wiindsón̲ hajxy jaduhn̲
näma'aw coo weenä Pablo yaa yajmeĉhii mijts mwiinduum.
Jaduhn̲ hajxy mwiinhóønät coo tyijy ja'a Pablo hajxy mjaac
tehm̲ miäyajtøwa'añ. Cahnä Pablo hänajty yaa quioody maa
mijts mwiinduumän, jim̲ højts nyaghó'ogät tu'haam —nøm̲ä
teedywiindsøn̲hajxy ñämaayyä.
16 Mänitä Pablo chojmajc jaduhn̲ miädoyhajty coogä Pablo
hänajty yagho'oga'añii. Mänitä Pablo hoy yhawáaan̲äxä maa
hänajty chum̲iän.
17 Mänitä Pablo ja'a capitán tu'ug miøjyaax̲y. Mänit ñämaayy:

—Huuc tun̲ä mayhajt, huuc woonøcx hädaa craa jim̲ maa ja'a mwiindsøn̲än. Jim̲ jaduhn̲ miøødmädia'aga'añ.

18 Mänitä Pablo chojmajc wioonǿcxäxä maa ja'a soldado-wiindsøn̲än. Mänitä capitán ja'a soldado-wiindsøn̲ ñämaayy:

—Ja'a Pábløch jaduhn̲ tøø xñäma'ay cooč̌h hädaa craa yaa nwoomínät maa miič̌hän. Míič̌häc jaduhn̲ xmiøødmädia'agaam̲b.

19 Mänitä Pablo chojmajc wiingtuum wyitsnǿcxäxä. Mänitä soldado-wiindsøn̲ miänaañ̲:

—Tiič̌h jaduhn̲ xyhawaan̲áan̲äp —nøm̲ä Pablo chojmajc miäyajtǿøw̲äxä.

20 Mänitä Pablo chojmajc yhadsooyy:

—Tøø ja'a judíoshajxy näje'e quiojyquiapxytiuñ̲ cooc miič̌h xñäma'awa'añ coo miič̌hä Pablo jaboom ween mguex̲y maa ja'a teedywiindsøn̲ä wyiinduumhajxiän. Jadúhn̲äc miič̌h xwyiinhøøna'añ cooc tyijy ja'a Pablo hajxy cøx̲iä wiinä jiaac tehm̲ miäyajtøwa'añ.

21 Caj miič̌h jaduhn̲ mmäbǿgät. Näjuxychägui'xnax̲iä jäya'ayhajxy jaduhn̲ tøø quiojyquiapxyhaty coo ja'a Pablo hajxy yaghó'ogät tu'haamnøcxpä. Cábäc hajxy jaduhn̲ ñä'ägä caya'añ ñä'ägä hu'uga'añ. Høxtä coogä Pablo hajxy yaghó'ogät, mänítäc hajxy quiaya'añ yhu'uga'añña. Míič̌häc hajxy xyhuuc jaac hahijxp cooc miič̌h jaduhn̲ mmäná'anät pø mgudiunaam̲by jaduhn̲ —nøm̲ä soldado-wiindsøn̲ ñämaayyä.

22 Mänitä Pablo chojmajc ñämáayyäxä coo quia'a nägápxät wiingtuum waam̲baty hänajty jaduhn̲ tøø miädia'agy. Mänitä soldado-wiindsøn̲ jaduhn̲ miänaañ̲ coo ja'a Pablo chojmajc wyiimbíjnät.

23-24 Mänitä soldado-wiindsøn̲ä capitán metsc miøjyaax̲y. Mänit hajxy wyiinguejxä coo ja'a Pablo hajxy coods jim̲ yajnǿcxät Cesarea. Nämayyä soldadohajxy hänajty pianøcxa'añ. Nämejtsmägo'x hajxy hänajty ñøcxa'añ tecy-yo'oyhaam; møød nädägøøghii'xcumajc hajxy hänajty ñøcxa'añ cuaañähgøxp; møød nämejtsmägo'x hajxy hänajty ñøcxaam̲bä cuhm̲dcap. Jaduhn̲ä capitánhajxy ñämáayyäbä coo ja'a Pablo cuaañähgøxp ñǿcxät, møød coo hoy cwieendähadǿøjät, jaduhn̲ nejy quia'a jat quia'a habétät. Jaduhn̲ä soldado-wiindsøn̲ yhanehm̲bä coo ja'a Pablo ja'a gobernador Félix yajcø'ødägø'øwǿøjät.

25 Mänitä soldado-wiindsøn̲ä nocy yhädiuuñ̲. Ja'a gobernador Félix hänajty yajnäguexaam̲by. Jaduhn̲ soldado-wiindsøn̲ quiujahy:

26 “Høøč̌h hädaa nocy nhädiuum̲by, høøč̌h Claudio Lisias. Wiindsøn̲ Félix, miič̌h jaduhn̲ cham̲ nyajpoo'xyp.

27 Hädaa jäyáˈayhøch miiȼh nyajnäguejxyp. Pablo jaduhn̲
xiøhaty. Häxøøyy maax̲tøjquiä Pablo yaa miajtsä Jerusalén.
Jaˈa judíoshajxy jaduhn̲ mämajts. Yaghoˈogáaan̲äbä Pablo
hänajty. Pero cooȼh jaduhn̲ nmädoyhajty coo jaˈa Pablo cuh-
dujt jaduhn̲ miøødä nebiä Rómabä jäyaˈayhajxy miøødän,
mänítøȼhä soldado jaˈa Pablo hoy nmøødyajnähwaˈaȼh.
28 Jeˈeȼh hänajty nmädow̲aam̲by tiiguiøxpä Pablo hänajty coo
tøø miaȼhii, páadyhøch jiiby nmøødhädaacy maa jaˈa judíos jaˈa
junta hajxy hänajty yagjadyiijän.
29 Mänítøch nmädooyy coogä Pablo tii pojpä tii cädieey quiaˈa
møødä. Jeˈeduhn̲ yajcumadsøøyyä coo jaˈa judíos jaˈa quiuh-
dujthajxy wyiingjatiä. Páadyhøch jaduhn̲ ngaˈa mänaañ̲ coo
jaˈa Pablo yaghoˈogøøjät, ni coo chumøøjät.
30 Cooȼh jaduhn̲ nmädoyhajty coo jaˈa judíoshajxy hänajty
näjeˈe tøø quiojyquiapxyhaty coo jaˈa Pablo hajxy hänajty
yaghoˈogaˈañ, mänítøch jaduhn̲ nwiinmaayy cooȼh miiȼh
jaduhn̲ nyajnäguéxät. Jaˈa hänaˈcä Pablo hajxy ja wiˈi
yaghoˈogaam̲bä, tøøȼh nnämaˈay coo jaˈa Pablo jim̲ nøcxy
ñäxøˈøwøˈøyii miiȼh mwiinduum.”
31 Mänitä soldadohajxy jiaanȼh cudiuuñ̲ nebiä wyiindsøn̲
hajxy hänajty tøø ñämaˈayiijän. Mänitä Pablo hajxy jim̲ coods
yajnøcxy maa jaˈa cajpt hänajty xiøhatiän Antípatris.
32 Cujaboomä soldadohajxy wyiimbijty, jaˈa hajxy hänajty
tøø ñøcxy tecy-yoˈoyhaam. Jaˈa hajxy hänajty cuaañähgøxpä,
jeˈedsä Pablo hajxy jaac møødnøcxnä.
33 Mänit hajxy jim̲ quiooˈty Cesarea. Mänitä Pablo jaˈa
Félix hoy yajcøˈødägøˈøyii møødä nocy, jaˈa soldado-wiindsøn̲
hänajty tøø quiéx̲iäbä.
34 Mänitä Félix jaˈa nocy quiapxy. Mänitä Félix jaˈa Pablo
miäyajtøøyy maa jeˈe chooñ. Mänitä Pablo yhadsooyy coo
hänajty jim̲ chooñ Cilicianaaxooty.
35 Coo jaˈa Félix jaduhn̲ miädooyy, mänitä Pablo ñämaayy:
—Weenä jäyaˈayhajxy yhuuc mech, jaˈa miiȼh hajxy jaduhn̲
xñäxøˈøwøˈøwaam̲bä, mänítøȼhä tøyhajt nmädow̲aˈañ jaˈa
miiȼhcøxpä.
Mänitä Félix jaˈa soldado ñämaayy coo jaˈa Pablo
piädaˈagøøjät møjtøgooty, jaˈa hänajty xøhajpä Palacio de
Herodes. Jaanä jaduhn̲ä Félix miänaam̲bä coo jaˈa Pablo
hoy cwieendähadøøjät.

24

1 Cumägoox̲xøø jaˈa Ananíashajxy jim̲ quiooˈty Cesarea.
Møjteedywiindsøn̲ä Ananías hänajty tiuum̲by jim̲ Jerusalén.
Näguipxiä majtøjc-hajxy näjeˈe piagooˈpä møødä licenciadä
tuˈug, jaˈa hänajty xøhajpä Tértulo. Mänit hajxy jim̲ ñøcxy

maa ja'a gobernador Félix hänajty tiuñän. Mänitä Félix hajxy ñämaayy coo ja'a Pablo hajxy hänajty ñäxø'øwø'øwa'añ.

2-3 Mänitä Félix miänaañ coo ja'a Pablo yajmedsøøjät maa ja'a Félix wyiinduumän. Coo Pablo jaduhn yajmejtsä, mänitä Tértulo ja'a Pablo tiägøøyy näxø'øwøøbiä:

—Wiindsøn Félix, hoy højts njaanč̈h tehm ñijiäwø'øyii maa miiči̇̈hcøxpän, coo miiči̇̈h hoy mjaanč̈h tehm tiuñ. Tøø højts miiči̇̈hä nnaax̱ä ngajpt xjiaanč̈h tehm yaghoyøøyyä. Cabä tsip cabä pleetä jaduhn maa yajpaady. Coo miiči̇̈h jaduhn hoy mjaanč̈h tehm tiuñ, paady højts Dioscujú'uyäbä njaanč̈h tehm yecy maa miiči̇̈hcøxpän.

4 Cábøch miiči̇̈h jejcy nhadsiba'añ. Huuc tuna mayhajt, højtsä nmädia'agy hamädoow̱híjtäc. Paquiä højts jaduhn nmädia'aga'añ.

5 Yø'ø craa Pablohajpä, nmøødhajpy højtsä tøyhajt jaduhn coo yø'ø højts xjiaanč̈h tehm miädsibø'øy majaty højts nhity, højts judíoshajpä. Jaduhn højts xjia wi'i jiøjcapxø'øy coo højtsä nguhdujt nnajtshixǿ'øwät. Jaduhnä tsip homiaajä yajpädø'øgy. Ja'a jäya'ayä Jesús Nazaretpä miädia'agy hajxy panócxäbä, je'e ja'a Pablo hajxy wiindsønhajp.

6 Mänitä Pablo jäya'ay nämädaax̱c miøødtøjtägøøyy maa højtsä nmøjtsajtøgootiän. Ja'a hajxy nämädaax̱pä, ca'a hajxy je'e jiudíosä. Cab højtsä nguhdujt jaduhn myiñ coo wiingjäya'ay jiiby tiägó'øwät. Mänit højtsä Pablo nyajmajtsä. Nyajcumädow̱aamby højts hänajty, tii hänajty jiiby tiuumby tsajtøgooty. Jaduhn højtsä nguhdujt myiñ coo jaduhn quiumädów̱ät.

7 Mänitä soldado-wiindsøn piayajcahw̱ piayajpøgøøyy, ja'a xøhajpä Lisias. Mänit højtsä Pablo mädsibø'øbä xpiøjcä.

8 Mänit højtsä Lisias xñämaayy coo højts yaa nmínät maa miiči̇̈hä mwiinduumän, coo højtsä Pablo yaa nnäxø'øwǿ'øwät. Hoorä, hamdsoo miiči̇̈hä Pablo mmäyajtǿwät pø tøyhajt jaduhn neby højts cham nnäxø'øwø'øyän —nøm̱ä Tértulo ja'a Félix ñämaayy.

9 Jaduhnä judíoshajxy piamänaam̱bä.

10 Mänitä gobernador Félix ja'a Pablo miäwø'xy coo ja'a Pablo miädiá'agät. Mänitä Pablo miänaañ:

—Wiindsøn Félix, jaanč̈h tehm jiootcújc-høch cham nnijiäwø'øyii cooč̈h yaa nniguiugapxa'añii miiči̇̈hä mwiinduum. Hix̱, nnajuóøbiøch jaduhn coo miiči̇̈h møjtuung jejcy yaa tøø mmøødhaty maa højtsä nnaax̱ maa højtsä ngajptän.

11 Chaanä miajmetsxøøhaty cooč̈h jim ngoo'ty Jerusalén. Jím̱hoč̈hä Dios hänajty nwiingudsähgø'øwa'añ tsajtøgooty. Tøyhajt jaduhn. Hoy piønä jaduhn miäna'añ.

12 Pero cábøčhä tsip jim̱ nhøxtaayy. Cábøčhä tsip ni maa
nhøxtaayy, majátyhøch tøø nwädity, ni jiiby møjtsajtøgooty, ni
jiiby muutstsajtøgooty, ni jim̱ cajptooty. Cábøch øø̱n jim̱
nmøødyajcapxiøøyy.
13 Hoorä, yø'ø häna'c-hajxy xim̱ xwyiingapxpéjpøčhä,
høhṉdaacp hajxy yø'ø. Cab hajxy tøyyä ñä'ä mädia'agy.
14 Pero jaduhṉ mäbøcypiä, nwiingudsähgøøbiøčhä Dios.
Nebiä jecyjiäya'ayä Dios hajxy wyiingudsähgøøyyän,
jadúhṉhøch nwiingudsähgøøbiä. Coočhä Dios jaduhṉ
nwiingudsähgø'øy, páadyhøčhä yHuung Jesús ja'a miädia'agy
jaduhṉ nbanøcxä. Yø'ø häna'c-hajxy xim̱bä, cabä Jesús ja'a
miädia'agy hajxy wyiinjuøøyyä. Cábäc tyijy jaduhṉ tiøyyä.
Pero nmäbøjpiøčhä jecymiädia'agy, ja'a Moiséshajxy jecy
quiujáhyyäbä møødä profetadøjc-hajxy.
15 Yø'ø häna'c-hajxy, jaduhṉ hajxy miäbøcy cooc ja'a
ho'oguiäya'ayhajxy nägøx̱iä jiujypiøjtägatsa'añ, hoyhäna'cä,
haxøøghäna'cä. Jaanä jadúhṉhøch nmäbøjpä. Coo ja'a Dios
jaduhṉ miänaaṉ̃ cooc hajxy nägøx̱iä xyagjujypiøjtägatsáaṉäm,
tøy jaduhṉ.
16 Cooč̇h jaduhṉ nmäbøcy, páadyhøčhä njoot homiänaajä
nbäda'agy cooč̇hä Diosmädia'agy hoy tehṉgajnä nbadúnät.
Jadúhṉhøčhä Dios xquiumáyät. Jaanä jadúhṉhøčhä cu'ug
xquiumáabiät.

17 'Mänáajøch hoy nwäditiän jäguem̱baady mejtsjomøjt
tägøøgjomøjt, mänítøch jim̱ nmejtstägajch Jerusalén.
Xädó'øñhøch jaduhṉ nmämejts. Ja'a nmägunáax̱høch hänajty
nmo'owaam̱by. Møødhøčhä meeg hänajty nyoxa'añ ja'a
Dioscøxpä.
18 Jadúhṉhøch hänajty jiiby nguhdujthaty møjtsajtøgooty,
mäníthøčhä judíoshajxy näje'e xyhijxy, ja'a hajxy jim̱ tsohm̱bä
Asia. Tøøčh hänajty ngudiuṉ̃ neby højtsä nguhdujt myiṉ̃än.
Cábøčhä häna'c hänajty nämay nmøødä. Cab højts hänajty
nhaamhaty.
19 Ja'a jäya'ay højts jaduhṉ xyhíjxäbä møjtsajtøgooty, je'eds
jaduhṉ hahixøøby xñäxø'øwó'øwäbøch yaa miičhä mwiin-
duum, pø tøøčh hajxy jaduhṉ xyhix̱y cooč̇h ngädiehy.
20 Yø'ø häna'c-hajxy xim̱ tänaabiä, ween yø'øhajxy jaduhṉ
ñägapxy pø tøøčh hänajty ngädieey mänaačhä häna'c jim̱ xya-
jmechän maa ja'a teedywiindsøṉä wyiinduumhajxiän jim̱
Jerusalén.
21 Wéhṉdøch mänit ngapxtägooyy cooč̇h nmänaaṉ̃ cooč̇h
nmäbøcy coo ja'a ho'oguiäya'ayhajxy jiujypiøga'añ. Møc-høch
jaduhṉ nmänaaṉ̃.

Mänitä Pablo quiapxpädøøñä.

22 Coo ja'a Félix jaduhn̲ miädooyy, mänit jaduhn̲ wyiin-
mahñdyhajty coo ja'a tsip hänajty quia'a tsoj yajtødiägø'øwa'añ
ja'a Pablocøxpä. Hix̲, ñajuøøbiä Félix hänajty jaduhn̲ coo
ja'a jäya'ayhajxy hänajty hoy quiuhdujthaty, ja'a Jesús ja'a
miädia'agy hajxy hänajty panǿcxäbä. Mänitä Félix ja'a judíos
ñämaayy:

—Mhahíxäbä Lisias hajxy. Coo je'e yaa quiädá'agät,
mänítøčhä mdsiphajxy nyajtødiägǿøyyät —nøm̲ä Félix
miänaañ̲.

23 Mänitä Félix ja'a capitán ñämaayy coo ja'a Pablo
jiaac yaghidǿøjät tsum̲y, møød coo quia'a tsaačhtiunǿøjät
ni weeñ̲tiä. Jaduhn̲ä Félix miänaam̲bä coo ja'a Pablo
quiuhixǿøjät ja'a miägu'ughajpädøjc, møød coo hoy tyiijä
ween yajnämečhii.

24 Cumejtsxøø cudägøøgxøø ja'a Félix ja'a tio'oxiøjc
miøødmejch maa hagujcän. Drusila hänajty xiøhaty. Judía
hänajty je'e. Mänitä Félix miänaañ̲ coo ja'a Pablo yajmedsǿøjät
maa ja'a Félix wyinduumhajxiän. Miädow̲aam̲biä Félixhajxy
hänajty tiiguiøxpä Pablo ja'a Jesús ja'a miädia'agy hänajty coo
pianøcxä.

25 Mänitä Pablo tiägøøyy mädiaacpä coo hajxy hoy
njäya'ayhájtämät, møød coo hajxy hoy nguhdujthájtämät,
møød coo ja'a Dios hajxy cøx̲iä xyajnägapxáan̲äm nebiaty
hajxy hänajty tøø njäya'ayhájtäm. Coo ja'a Félix jaduhn̲
miädooyy, mänit chähgøøbiøjcy. Mänitä Félix ja'a Pablo
ñämaayy:

—Ween tiuhn̲ä. Tøø ja'a mmädia'agy nmädóow̲äm.
Nøcxnä. Coo jadähooc ñäbaadǿ'øwät, mänit miičh jadähooc
nyajmøjya'axǿøjät —nøm̲ä Félix ja'a Pablo ñämaayy.

26 Jaduhn̲ä Félix hänajty miäna'añ cooc tyijy xädø'øñ
mio'owa'añii Pábläm, cooc tyijy ja'a Pablo jaduhn̲
yajpädsøm̲ǿøjät pujxtøgooty. Paadiä Félix ja'a Pablo hänajty ja
naañhooc yajmøjya'axyii coo hänajty miøødmädia'aga'añii.

27 Mejtsjomøjtä Pablo hänajty jim̲ tøø chum̲yčhäna'ay
Cesarea, mänitä gobernadorhajxy ñiguiuwijtsä. Coo ja'a
Félix piädsøøm̲y, mänit wiinghäna'c tiägǿøguiumbä. Porcio
Festo hänajty xiøhaty. Cabä Félix ja'a judíos hänajty
yagjootma'ada'añ, paadiä Félix miänaañ̲ coo ja'a Pablo jaduhn̲
jiaac hídät tsum̲y.

25

1 Mänitä Festo tiägøøyy tuum̲bä gobernador jim̲ Cesarea.
Cudägøøgxøø jim̲ ñøcxy Jerusalén.

2 Coo jiṃ quioo'ty, mänitä teedywiindsøṇhajxy jiṃ miejch
maa ja'a Festo wyiinduumän, møødä møjhajpä judíoshajxy.
Mänitä Pablo hajxy tiägøøyy näxø'øwøøbiä.
3 Mänitä Festo hajxy miänuu'xtaacy coo mayhajt cu tiuuñ,
coo cu yhanehṃy coo ja'a Pablo jiṃ cu quiejxä Jerusalén. Hiẋ,
tøø ja'a judíoshajxy hänajty quiojyquiapxyhaty coo ja'a Pablo
hajxy yaghó'ogät tu'haamnøcxpä.
4 Pero cabä Festo jaduhṇ ñähadsooyy. Mänit miänaañ coo ja'a
Pablo hänajty jiiby chuṃyčhäna'ay Cesarea. Jaduhṇä Festo
miänaaṃbä coo hänajty paquiä jiṃ yhida'añ Jerusalén, møød
coo hänajty jiiby yhäda'agáaṇgumbä Cesarea.
5 —Øṇ cuhdujt møød maa mijtsän, wéenhøch hajxy jiiby
xpiahäda'agy Cesarea. Y pø tøødsä Pablo jaduhṇ jiaančh
cädieey, jiiby jaduhṇ ñäxø'øwø'øwóøjät —nøṃä Festo ja'a
judíos ñämaayy.
6 Tuctujxøø ja'a Festo jiṃ jiaac hijty Jerusalén. Mänit ji-
iby yhädaactägajch Cesarea. Coo jiiby quiädaacy, mänit jiṃ
tiägøøyy tuuṃbä hagujc. Mänit miänaañ coo ja'a Pablo jiṃ
yajmedsøøjät.
7 Coo ja'a Pablo jiṃ miejch hagujc, mänitä judíos ja'a Pablo
hajxy piquiä piädaacy, ja'a hajxy hänajty tøø chohṇdá'aguiäbä
Jerusalén. Mänitä Pablo hajxy cøẋypänejpy ñähwaaṃbejty.
8 Mänitä Pablo ñijiøgapxä:

—Cábøčhä cädieey jaduhṇ maa nmøødä, ni jiṃ maa ja'a
judíos quiuhdujthajxiän, ni jiṃ maa ja'a chajtøjc-hajxiän, ni
jiṃ Roma maa ja'a gobiernä yhane'emiän.

9 Mänitä Festo ja'a Pablo ñämaayy:

—Nej, mmänaaṃb miičh jaduhṇä coo højts jiṃ nnócxämät
Jerusalén, coo miičh jiṃ mdøyhajtyégät maačhä nwiindu-
umän.

Paadiä Pablo jaduhṇ ñämaayyä, je'eguiøxpä coo ja'a Festo
ja'a judíos hänajty quia'a yagjootma'ada'añ.
10 Mänitä Pablo yhadsooyy:

—Cab jaduhṇ yhawiinmatsä cooč jiṃ ndøyhajtyégät
Jerusalén. Hiẋ, cábøch tii cädieey nmøødä maa yø'ø
judíoshajxiän. Mnajuøøby miičh jaduhṇ. Jaduhṇ mäbøcypiä
yhawiinmatsä cooč yaa ndøyhajtyégät maa ja'a gobiernä
yhane'emiän, ja'a jiṃ tuuṃbä Roma.
11 Cooč häxøpy tøø ngädieey, hahixøøby hijty jaduhṇ cooč
nhó'ogät. Pero cábøch tøø ngädieey, hoy yø'ø judíoshajxy
jaduhṇ tøø xjia nähwaaṃbety. Cab jaduhṇ yhahixø'øy cooč
øṇ xyégät maa yø'ø judíoshajxiän. Jadúhṇhøch nja mäna'añ
cooč jiṃ ndøyhajtyégät maa ja'a gobiernä wyiinduumän jiṃ
Roma —nøṃä Pablo miänaañ.

12 Mänitä Festo ja'a jiamiøød miäyajtøøyy neby jaduhn̲ wyi-
inmahñdyhádät ja'a Pablocøxpä. Mänitä Festo ja'a Pablo
ñämaayy:
—Miiči̇h jaduhn̲ tøø mmänaˈañ coo miiči̇h jim̲ nøcxy
mdøyhajtyegaˈañ jim̲ Roma maa ja'a gobiernä wyiinduumän.
Pues jím̲høch miiči̇h njaanči̇h quexaˈañ Roma tøyhajtyejpä.
13 Cumejtspoˈo cudägøøgpoˈo, mänitä Agripahajxy jim̲
miejch Cesarea møødä tioˈoxiøjc Berenice. Gobiernä ja'a
Agripa hänajty tiuum̲by wiingtuum. Mänitä Agripa ja'a Festo
hajxy yajpooˈxy.
14 Maxiøø ja'a Agripahajxy hänajty jim̲ yhidaˈañ maa ja'a
Festo tiøjcän. Mänitä Festo ja'a Agripa ñämaayy:
—Jim̲ä jäyaˈay tuˈug chum̲yči̇häna'ay. Pablo jaduhn̲ xiøhaty.
Coo ja'a Félix yaa piädsøøm̲y tuum̲bä, jim̲ä Pablo jaduhn̲ jiaac
mähmøøyy tsum̲y.
15 Mänáajøch jim̲ nhoyyän Jerusalén, mänítøči̇häˈ
judíoshajxy xñähooyy, ja'a hajxy hänajty møjhajpä, møødä
teedywiindsøn̲hajxy. Mänitä judíos ja'a Pablo hajxy
ñäxøˈøwøøyy maači̇h nwiinduumän. Mänitä judíoshajxy
miänaañ̲ coo ja'a Pablo cu yaghoˈcä.
16 Mänítøch nhadsooyy: “Jaduhn̲ hajxy jim̲ quiuhdu-
jthaty Roma, cab jaduhn̲ pøn̲ yaghoˈogyii, pø cahnä hänajty
ñijiøgapxyii maa ja'a jäyaˈayä wyiinduumhajxiän, ja'a hajxy
hänajty mänäxøˈøwøøbiä”, nóm̲hø̆häˈ judíos nnämaayy.
17 Hoorä, cooči̇h yaa ngädaactägajch Cesarea, mänítøči̇häˈ
judíos xpiamänajcy. Cujabóomhøch ndägøøyy tuum̲bä.
Mänítøči̇häˈ Pablo nyajmøjyaax̲ä.
18 Coo ja'a judíoshajxy jim̲ miejch maači̇h nwiinduumän,
mänitä Pablo hajxy tiägøøyy näxøˈøwøøbiä. Haxøøgaty ndijy
ja'a Pablo hänajty ñäxøˈøwøˈøwaˈañii. Pero cabä Pablo jaduhn̲
haxøøgaty ñäˈä nänøøm̲ä.
19 Jueˈe ja'a judíoshajxy hänajty yajcapxiøøby, nebiatiä
quiuhdujt hajxy yaghity, møød coogä Pablo hoy quiaˈa cud-
iuñ̲. Møød hajxy hänajty yajtsibøøbiä pø tøø ja'a Jesús jiaanči̇h
jujypiøjtägach, ja'a hänajty tøø yhóˈoguiäbä. Jaduhn̲ä Pablo
yhajodhaty coogä Jesús tøyhajt tøø jiujypiøcy.
20 Høøči̇h, cábøch hänajty nnajuøˈøy nébiøči̇häˈ capxy
mädiaˈagy jaduhn̲ nyajtødiägǿˈøwät. Mänítøči̇häˈ Pablo
nmäyajtøøyy pø nøcxaam̲b hänajty jim̲ Jerusalén coo jim̲ cu
tiøyhajtyejcy.
21 Mänitä Pablo yhadsooyy cooc hänajty jim̲ quiaˈa
nøcxaˈañ Jerusalén. Mänit miänaañ̲ cooc hänajty jim̲ nøcxy
yajtøyhajtyegaˈañii Roma maa ja'a gobiernä tiuñ̲än. Coo
jaduhn̲ yhadsooyy, páadyhøch jaduhn̲ nmänaañ̲ coo yaa
jiaac hídät tsum̲y. Coo jaduhn̲ ñäbaadǿˈøwät, mänítøch jim̲

nguexa'añ Roma, ween jiṃ nøcxy tiøyhajtyecy maa ja'a
gobiernä wyiinduumän —nøṃä Festo quiapxy miädiaacy.
22 Mänitä Agripa ja'a Festo ñämaayy:
—Nmädoẇáaṃbiøch høøc̈hpä waaṃbä craa jaduhṇ
miädia'aga'añ.
Mänitä Festo yhadsooyy:
—Jaboom mmädóẇät —nøṃä Agripa ñämaayyä.
23 Cujaboomä Agripahajxy jiṃ miejch hagujc møødä
Berenice. Wiinxu'uxy wiinwopy hajxy jiṃ miejch. Mänit
hajxy jiiby tiøjtägøøyy maa ja'a Festo hänajty tiuñän, näguipxy
møødä soldado-wiindsøṇhajxy, møødä møjtøjc-hajxy. Mänitä
Festo ja'a Pablo yajmøjyaaẋä.
24 Coo ja'a Pablo jiiby tiägøøyy, mänitä Festo miänaañ:
—Wiindsøṇ Agripa, møød pønjaty yaa tøø miech maa højts
nwiinduumän, míjtsäts jaduhṇ nmägapxyp. Yø'ø craa xii
tänaabiä, yø'øds jaduhṇ xøhajp Pablo. Yø'ødsä judíoshajxy tøø
wyi'i ñäxø'øwø'øy yaa Cesarea møød jiṃ Jerusalén. Jaduhṇ
hajxy tøø wyi'i ya'axy tøø wyi'i jiocy coo yø'ø Pablo ween
yho'ogy.
25 Pero høøc̈h, cábøch jaduhṇ nmäna'añ coo tøø quiädieey.
Páadyhøch jaduhṇ nmäna'añ coo quia'a hó'ogät. Pero hamd-
soo yø'øduhṇ tøø miäna'añ coo jiṃ ñócxät Roma, coo jiṃ
nøcxy yajtøyhajtyega'añii maa ja'a gobiernä wyiinduumän.
Páadyhøch jaduhṇ jiṃ nguexa'añ.
26-27 Cábøch nnajuø'øy waaṃbátyhøc̈hä gobiernä Rómabä
nnocyñäjaayó'øwät ja'a Pablocøxpä. Cab jaduhṇ yhawiin-
matsä cooc̈hä Pablo jiṃ nguéxät Roma tsuṃy, pø cábøch
tøyhajt nmøødä pø tøø jiaanc̈h cädieey. Hoorä, páadyhøc̈hä
Pablo yaa tøø nyajmech coo mijts jaduhṇ ween mya-
jtøyhajtyecy. Miic̈h, Wiindsøṇ Agripa, miic̈h mjaanc̈h tehṃ
jiajpy mjaanc̈h tehṃ ñajuøøby. Coo mijts hänajty tøø mya-
jtøyhajtyecy nebiaty jaduhṇ tøø jiaanc̈h cädieey, mänítøch
mäbøcy nnajuó'øwät nébiøch njáayät —nøṃä Festo miänaañ.

26

1 Mänitä Agripa ja'a Pablo ñämaayy:
—Hahixøøby jaduhṇ coo miic̈h hamdsoo mnijiøgapxøøjät.
Mänitä Pablo ja'a quiø'ø chajxajy. Mänit tiägøøyy mädiaacpä:
2 —Wiindsøṇ Agripa, cháṃhøch nnijiøgapxa'añii
nebiátyhøc̈hä judíoshajxy tøø xñähwaaṃbety. Jootcújc-høch
jaduhṇ nnijiäwø'øyii cooc̈h yaa nmädia'aga'añ miic̈h
mwiinduum.
3 Páadyhøch jootcujc nnijiäwø'øyii je'eguiøxpä coo miic̈h
mjaanc̈h tehṃ jiaty mjaanc̈h tehṃ ñajuø'øy nebiatiä
judíoshajxy quiuhdujthaty, møød tijaty hajxy naẋy

yajtsibøøby. Høøčh huuc méeˈxäc. Høøčhä nmädiaˈagy huuc hamädooẉhíjtäc.

4 ’Ñajuøøbiä judíoshajxy jaduhn̲ nägøx̲iä coočhä quiuhdujthajxy hoy ngudiuun̲ä homiänaajä, møød jim̲ maačhä nhamdsoo cajptän, møød jim̲ Jerusalén. Múutsnøch hänajty jaduhn̲ coočhä quiuhdujthajxy jaduhn̲ nbaduˈubøjcä.

5 Jaanä jaduhn̲ä judíoshajxy ñajuøøbiä coočhä fariseos quiuhdujthajxy hoy nyajtúun̲äbä. Múutsnøch hänajty jaduhm̲bä coočh ndägøøyy habøjpä. Miøødä judíos jaˈa tøyhajt hajxy jaduhn̲. Hahixøøby jaduhn̲ coo hajxy jaduhn̲ ñägápxät. Jaˈa fariseoshajxy, caˈxiä cuhdujt hajxy yajnøcxy nebiä judíoshajxy yajnähixøˈøyän.

6-7 Jéquiänä Dios jaduhn̲ miänaan̲ coogä hoˈogyjiäyaˈay yagjujypiøgaˈañ. Højts judíos, jaduhn̲ højtsä nhapä ndeedyhajxy jecy xyajwiinwaan̲øøyyä jaˈa Diósäm. Nägøx̲iä højts jaduhn̲ njøbhix̲y coo jaˈa Dios jaduhn̲ yajtøjiadaˈañ neby jecy miänaan̲än, højts jaˈa majmetsc-hagajptpä. Paady højtsä Dios xøømdsuhm̲ nwiingudsähgøˈøy. Hoorä, Wiindsøn̲ Agripa, coočh jaduhn̲ nmäbøcy coo jaˈa Dios jaˈa hoˈogyjiäyaˈay yagjujypiøgaˈañ, páadyhøch yøˈø judíoshajxy cham̲ xñäxøˈøwøˈøy miičh mwiinduum —nøm̲ä Pablo jaˈa Agripa ñämaayy.

8 Mänitä Pablo jaˈa judíos ñämaayy:

—Tii hajxy jaduhn̲ coo mgaˈa mäbøgaˈañ coo jaˈa Dios jaˈa hoˈogyjiäyaˈay yagjujypiøgaˈañ.

9 Mänitä Pablo jiaac mänaan̲:

—Bueno, jadúhn̲høch hijty nmänaˈañ coo hijty yhahixøˈøy coočhä jäyaˈayhajxy ndsaačhtiúnät, jaˈa Jesús Nazaretpä jaˈa miädiaˈagy hajxy hänajty panǿcxäbä.

10 Jadúhn̲høch jim̲ njaančh jatcøøyy Jerusalén. Jaˈa teedywiindsón̲høčhä cuhdujt hajxy jim̲ xmiooyy coočhä jäyaˈayhajxy nyajtsumøød, jaˈa Jesucristo miädiaˈagy hajxy hänajty panǿcxäbä. Nämáyhøch hajxy jaduhn̲ njaančh yajtsuum̲ä. Y coo hajxy yaghoˈcä, jadúhn̲høch hänajty nbamänaam̲bä coo hajxy yaghoˈogǿøjät.

11 Ja naañhóoc-høch hajxy tøø nyajtsaačhtiuñii coo hajxy ñijiøgapxǿøjät jaˈa Jesúscøxpä. Wiinduhm̲yčhajtǿjc-høch hijty ndsaačhtiun̲. Hanáx̲iøch hajxy hijty nmäjootmaˈady, páadyhøch hajxy hijty jäguem̲baady ndsaačhtiun̲.

12 ’Mäníthøčhä teedywiindsøn̲hajxy jim̲ xwyiinguejxy Damasco coočhä mäbøjpädøjc jim̲ nyajtsaačhtiunǿøjät.

13 Tuˈhaamnøcxpä, mänit højtsä jøøn xquiuhjajcädaacy jaančh tehm̲ miøc. Cujyxiøøhoˈogy hänajty jeˈe. Cabä xøø hänajty miäbaady nebiä jøøn hänajty jiajjiän. Høxtä xquiuhjajwädijt højts jaduhn̲.

14 Coo højtsä jøøn jaduhn̲ nhijxy, mänit højts nägøx̲iä
ngädaayy. Mänítøch nidiuhm̲ nmädooyy cooc̆hä häna'c
xmiägapxy hahebreohaam. Mänítøch xñämaayy: “Saulo,
Saulo, tiic̆h miic̆h jaduhn̲ coo xwyi'i miädsibø'øy. Cooc̆h
miic̆h jaduhn̲ xwyi'i miädsibø'øy, hamdsoo miic̆h jaduhn̲
mnic̆haac̆htiuñii.”
15 Mänítøch nmänaañ̲: “Wiindsøn̲, øøn̲ miic̆h.” Mänítøch
xyhadsooyy: “Jesúshøch høøc̆h. Høøc̆h miic̆h jaduhn̲
xmiädsibøøby.
16 Tänaayyø'øg. Páadyhøch jaduhn̲ tøø nnäguehx̲tøø'xy
ja'a miic̆hcøxpä, míic̆hhøch nwiinguexaam̲by coo ja'a
mädia'agy jaduhn̲ myajwá'xät nebiátyhøch tøø xyhix̲y, møød
nebiátyhøch miic̆h njaac yajnähixø'øwa'añ.
17 Nnäwa'anáam̲biøch miic̆h majaty miic̆h mwädita'añ, jim̲
maa ja'a judíoshajxiän, jim̲møød maa ja'a wiingjäya'ayhajxiän,
ja'a hajxy ca'a judíospä. Jím̲høch miic̆h jaduhn̲ nguexa'añ maa
ja'a wiingjäya'ayhajxiän.
18 Páadyhøch miic̆h jim̲ nguexa'añ, jaduhn̲ miic̆hä
Diosmädia'agy myajwiingapxø'øwät, jaduhn̲ä yhaxøøgcuhdujt
hajxy ñajtshixǿ'øwät. Cabä møjcu'ugong ja'a miädia'agy
jaduhn̲ miäbøjcäxät. Ja'a Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲
miäbøgäp. Y cooc̆hä nmädia'agy hajxy jaduhn̲ xmiäbøjcäbät,
jadúhn̲høch nyajnähwá'adsät ja'a piojpä quiädieeyhajxy,
jaduhn̲ hajxy miähmǿ'øwät hawa'adstuum”, nøm̲høc̆hä Jesús
xñämaayy.

19 ’Wiindsøn̲ Agripa, cooc̆hä Jesús jaduhn̲ jim̲ xmiägapxy
tsajpootyp, páadyhøc̆hä miädia'agy jaduhn̲ ngudiuun̲ä.
20 Mänítøc̆hä Diosmädia'agy ndägøøyy yajwa'xpä
coo jäya'ayä yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixǿ'øwät, coo
ja'a Diosmädia'agy hajxy piadu'ubøgät. Coo hajxy
jaduhn̲ yhojiäya'ayhádät, jaduhn̲ hajxy yajcähxǿ'øgät coo
yhaxøøgcuhdujt hajxy tøø jiaanc̆h najtshixø'øy. Jím̲høc̆hä
Diosmädia'agy nyajwa'xtsohñ̲ Damasco. Mänítøch jim̲
njaac yajwa'xy Jerusalén, møød jim̲ Judeanaaxooty
wiinduhm̲yhagajpt. Mänítøc̆hä jäya'ayhajxy njaac
yajnähixøøyy, ja'a hajxy ca'a judíospä.
21 Cooc̆hä jäya'ayhajxy jaduhn̲ nyajnähixøøyy, ja'a hajxy
ca'a judíospä, páadyhøc̆hä judíoshajxy näje'e jim̲ xjia majch
møjtsajtøgooty, jim̲ Jerusalén. Cooc̆h hajxy jaduhn̲ xmiajch,
mänítøch hajxy xjia yagho'ogaañ̲.
22-23 Pero Dióshøch xpiuhbejp. Tehn̲gájnøc̆hä Diosmädia'agy
nyajwa'xy høxtä jäda'anäbaady, ja'a Jesúscøxpä. Nägøx̲iøc̆hä
jäya'ayhajxy jaduhn̲ nyajnähixø'øy, møjtøjc, häyoobädøjc.
Jadúhn̲høch nnä'ägä mädia'agyhaty neby jim̲ cujaay myiñ̲än
nocyjiooty, ja'a profetadøjc-hajxy jecy yhädiúun̲äbä, ja'a

Moisés jecy yhädiúuṉäbä. Jaduhṉ hajxy jecy quiujahy coogä Dios ja'a wyiinguexypä hänajty quiexa'añ, ja'a xøhajpä Cristo. Jaduhṉ hajxy jecy quiujahbiä coogä Cristo hänajty yho'oga'añ. Jaayá'ayäc hänajty jayøjp jujypiøgaaṃb. Jadúhṉägä jäya'ayhajxy hänajty yajnähwa'adsa'añii, møødä judíoshajxy, møødä wiingjäya'ayhajxy. Hoorä, coo ja'a Jesús yaa yhooyy hädaa yaabä naaxwiin, Dios jaduhṉ wiinguejx. Jaduhṉ tiøjiajty nebiä profetadøjc-hajxy jecy quiujahyyän, nebiä Moisés jecy quiujahyyän —nøṃä Pablo ñijiøgapxä.

24 Mänitä Festo yaaxy:

—Pablo, tøø miiẗch jaduhṉ mguhhiñ. Coo hanaxiä tøø mgapxta'agy, je'e tøø xyajcuhhiñ.

25 Mänitä Pablo yhadsooyy:

—Wiindsøṉ Festo, cábøch nguhhiñ. Ja'a tøyhajt, je'eẗch nmädiaacpy. Homiäbøjnøch jaduhṉ nmädia'agy.

26 Mänitä Pablo ja'a Agripa ñämaayy:

—Wiindsøṉ Agripa, cóxiøch chaṃ nmädia'agy maa miiẗch mwiinduumän. Nmøødhøẗchä tøyhajt jaduhṉ coo miiẗch jaduhṉ mgøxy najuøøbiä nebiátyhøch chaṃ nmädia'agy. Hijxwiinduum jaduhṉ tøø jiadyii tøø tiuñii, ca'a yhayu'uẗch ca'a yhamee'chä.

27 Wiindsøṉ Agripa, nnajuøøbiøch jaduhṉ coo miiẗchä mädia'agy mmäbøcy, ja'a profetadøjc-hajxy jecy yhädiúuṉäbä.

28 Mänitä Agripa yhadsooyy:

—Ja weenjátyhøch miiẗch xquia'a yajniñähdujcä cooẗch jaduhṉ nmäbøgät ja'a Jesúscøxpä.

29 Mänitä Pablo miänaañ:

—Hoy jia weenjaty hoy jia møjjaty hajxy mga'a mäbøcyñä, chojpiä Dios ja'a jioot jaduhṉ coo ja'a miädia'agy hajxy nägøxiä mmäbøjcät ja'a Jesúscøxpä nébiøch nmäbøquiän, mäduhñtiä hajxy yaa mhamädoowhity, møød miiẗch Wiindsøṉ Agripa. Pero cábøch jaduhṉ nmäna'añ coo hajxy tsuṃy mhídät nébiøch høøẗchän.

30 Mänitä Agripahajxy tiänaayyø'cy, møødä Festo, møødä Berenice, møødä jäya'ayhajxy nägøxiä.

31 Mänitä hajxy tiøjpädsøøṃy. Mänitä Agripahajxy hawiing ñiñämaayyä møødä Festohajxy:

—Caj yø'ø craa tii cädieey miøødä. Cab jaduhṉ yhahixø'øy coo tsuṃy jiaac hídät ni coo yagho'ogøøjät.

32 Mänitä Agripa ja'a Festo ñämaayy:

—Coo yø'ø craa häxøpy tøø quia'a mäna'añ coo jiṃ nøcxy yajtøyhajtyega'añii Roma maa ja'a gobiernä wyiinduumän, tøø häxøpy yhøxmaẗchii.

27

1 Mänitä Festo wyiinmahñdyhajty coo ja'a Pablohajxy jim̱ quiexǿøjät Italia barcojooty møød jiamiøødhajxy, ja'a hajxy hänajty tsum̱ybiä. Mänitä Julio ja'a tsum̱yhäna'c yajcø'ødägøøyyä. Capitán ja'a Julio hänajty tiuum̱by maa ja'a Augusto biatallóngän. Høøčh Lucas, høøčhä Pablo hänajty nbanøcxaam̱by.

2 Mänit højts hoy nbarcotägø'øy. Jim̱ä barco hänajty tøø chohṉda'agy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Adramitio. Tänaayyhaambiä barco hänajty ñøcxa'añ majatiä cajpt hänajty miejypia'ajän jim̱ Asianaaxooty. Jim̱ä jäya'ay hänajty tu'ug piadsoonä. Aristarco hänajty xiøhaty. Jim̱ hänajty quiunaax̱ä Tesalónica, jim̱ Macedonia-naaxooty. Mänit højts ndu'ubøjnä barcojooty.

3 Cujaboom højts nmejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Sidón. Jaančh tehm̱ yhojiootä Julio hänajty miød ja'a Pablocøxpä. Paadiä Julio ja'a Pablo cuhdujt miooyy coo ja'a Pablo ja'a miägu'ughajpä nøcxy quiuhix̱y cajptooty, weenä Pablo jaduhṉ piuhbedyii.

4 Mänit højts jim̱ jadähooc ndu'ubójcumbä Sidón barcojooty. Møc højts hänajty xjiøjcubojø'øy. Paady højts Chiprenaaxooty hahooyhaamby nwiinnajxy maa hänajty møc quia'a jaty pojjiän.

5 Mänit højts jim̱ nnaxøøyy Cilicia-naaxooty møød Panfilia-naaxooty. Mänit højts jim̱ nmejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Mira, jim̱ Licea-naaxooty.

6 Jim̱ä Julio wiingbarco hoy piaady, ja'a hänajty nøcxaam̱bä Italia. Alejandría ja'a barco hänajty tøø chohṉda'agy. Mänit højts barcojooty hoy ndägøødiägach. Mänit højts ndägøøyy tu'uyohbiä jadähooc.

7 Je'enä højts hänajty møc xjiøjcubojø'øy, paady højts hänajty hodiägaamby ndu'uyo'oy. Mädaax̱xøø mägoox̱xøø højts hänajty tøø njaac nøcxy coo højts jim̱ nmejch mäwiingóṉ maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Gnido. Hobiänejpiä højts jim̱ nmejch. Cab højts hänajty hoy ndu'uyo'oyaaṉnä. Je'enä højts hänajty møc xjiøjcubojø'øy. Mänit højts wiingtuum nnøcxøøyy maa ja'a naax̱ hänajty xiøhatiän Creta. Coo højts jim̱ nnaxøøyy mäwiingóṉ maa hänajty xiøhatiän Cabo Salmón, mänit højts Creta hanajtyhaamby nnøcxøøyy maa hänajty møc quia'a jaty pojjiän.

8 Hamäjaa højts jim̱ nmejypia'ayohy. Mänit højts jim̱ nmejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Buenos Puertos, jim̱ mäwiingóṉ maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Lasea.

9 Maxiøø højts jim̱ nhijty. Tøø højts hänajty hanax̱iä nhøx̱haamø'øy. Mäjahñ ja'a tu'uyo'oyiibä hänajty tøø jiajnä

je'eguiøxpä coo tøøchpoj hänajty tøø piädsøøm̱nä. Mänitä Pablo miänaañ:

10 —Wiindsøṉdøjc, mäjahñdiägóøbiøčhä tu'uyo'oyiibä jaduhṉ nhijxnä coo tøøchpoj tøø piädsøøm̱nä. Wehṉdä barco jaduhṉ miá'adät møødä tsøm̱ydiajy cøx̱iä. Wehṉdä højts jaduhṉ nhó'cämät.

11 Pero cabä Julio ja'a Pablo ja'a miädia'agy ñä'ä yajtuuṉä. Jue'e ja'a miädia'agyhajxy yajtúuṉäxä, ja'a barcoyajyohbiä møødä cubarco. Jaduhṉ hajxy hänajty tøø miäna'añ cooc tyijy hänajty quia'a mäjahñä.

12 Cab hänajty yhahixø'øy coo højts tøøchpoj jim̱ nyajnáxät Buenos Puertos. Mänit hajxy nämay miänaañ coo højts jadähooc ndu'ubójcumbät barcojooty. Jim̱ hajxy hänajty ñaxa'añ maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Fenice. Creta-naaxooty hänajty je'e mejypia'a. Cab hänajty jim̱ jiaty mäjahñä je'eguiøxpä coo jim̱ møc quia'a pojy. Paadiä tøøchpoj hajxy hänajty jim̱ yajnaxa'añ.

13 Mänitä jøømboj yuung piädsøøm̱y. Mänit hajxy miänaañ cooc hajxy hoy jiaac tu'uyo'oya'añ barcojooty. Mänit højts njaančh tu'ubójcumbä. Jim̱ højts njaac mejypia'ayohy Creta.

14 Weeñtiä højts hänajty tøø njaac tu'uyo'oy, mänitä tsuxpoj møc piädsøøm̱y.

15 Møc højts hänajty xjiøjcubojø'øy. Coo ja'a barcoyajyohbiä jaduhṉ yhijxy coo hänajty quia'a mäjäda'aga'añ, mänit hajxy ñiñämaayyä coo ja'a barco ween piabojy.

16 Mänit højts jim̱ nmejch maa ja'a naax̱ mejyquiujc chu-ucpän, ja'a hänajty xøhajpä Cauda. Mänit højts jim̱ nnaxøøyy hanajtyhaamby maa hänajty møc quia'a pojjiän. Jim̱ højtsä barcohuung hänajty nbawich. Hobiänejpiä højtsä barcohuung jiiby nyuugjädujty møjbarcojooty.

17 Coo hajxy yajwiimbejty, mänitä barco hajxy yagjuhmäguijwädijty laansähaam, jaduhṉä barco quia'a má'adät. Coo ja'a mejy hänajty jim̱ quia'a jaty hagom̱ä, paadiä barcoyajyohbiähajxy hänajty chähgø'øy coo ja'a barco jiiby jié'xät tsäbiu'ujooty nøøba'c. Mänitä wit pojyohbiä hajxy yajmänajcy, ja'a barco hänajty quiuhdøyhajpiä. Mänit hajxy miänaañ coo ja'a barco ween jaduhyyä piabojy.

18 Cujaboom, je'enä hänajty møc piojy. Møcä barco hänajty miøjpojpedyii. Ja'a tsøm̱ydiajy ja'a barco hänajty yajnøcxypä, mänit hajxy ñøøjuip ñøøpøgøøyy mejjiooty.

19 Cujaboom højtsä tuum̱bejt njaac nøøjuip njaac nøøpøgøøyy, møødä wit pojyohbiä, ja'a barco hänajty quiuhdøyhajpiä, møødä wittøøbiejt.

20 Maxiøø højts jaduhṉ nmänajxy nyajnajxy. Tehṉgajnä hänajty møc piojy. Jaančh tehm̱ wyiimbøcy hänajty. Cabä

xøø cabä madsa'a hänajty quiähxø'øgy ni weeñtiä. Cab højts hänajty nnajuø'øy maa højtsä poj hänajty xchømnøcxy. Jaančh tehm chähgøøby højts hänajty coo højts nhó'ogät.

21 Tøø højts hänajty maxiøø nhity jaguiay. Mänitä Pablo tiänaayyø'cy jäya'ayhagujc. Mänit miänaañ:

—Wiindsøndøjc, coočhä nmädia'agy hajxy häxøpy tøø xyajtuunä, cab hajxy häxøpy jim tøø mdsooñ Creta, y cabä tsø'ty cabä häyohn hajxy häxøpy tøø nbáatäm.

22 Pero, ca'a hajxy mdsähgø'øy. Caj pøn yho'oga'añ, hoyyä barco cu jia ma'ad.

23 Hix, haamyquióodshøčhä Diosmoonsä tu'ug nwiinhijxy. Jim chooñ Dioswiinduum. Nwiingudsähgóøbiøčhä Dios. Je'ečh jaduhn xwyiinguejx.

24 Mäníthøčhä Diosmoonsä xñämaayy: "Pablo, ca'a mdsähgø'øy. Tsipcøxp yhahixø'øy coo miičh jim mmédsät Roma maa ja'a gobiernä wyiinduumän. Miičhcøxpä ja'a Dios tøø miäna'añ cooc pøn quia'a ho'oga'añ mäduhñtiä hajxy jiiby mnøcxy barcojooty", nómhøčhä Diosmoonsä xñämaayy.

25 Paady, ca'a hajxy mdsähgø'øy. Nmäbójcäbøčhä Dios ja'a miädia'agy jaduhn cooc hajxy xyajnähwa'adsáanäm, nebiátyhøčhä Diosmoonsä tøø xyajmøødmädia'agy.

26 Jim mejyquiujc, jimä naaxhuung tu'ug. Jim højts nøcxy nmøjpojpedáanäm. Tøyhajt jaduhn —nømä Pablo miänaañ.

27 Majmactsxøø højts hänajty tøø nbabojy barcojooty jim maa ja'a mejy hänajty xiøhatiän Adriática. Cuptsuhm hänajty jaduhn, mänitä barcoyajyohbiähajxy ñajuøøyy coo højts hänajty naaxpa'a tøø nmäwiingoñ.

28 Mänitä nøø hajxy qyipxy mäduhñtiä quiøøcä. Jue'e hänajty quiøøcä, hii'xmajmocxmetro. Coo hajxy weeñtiä jiaac nøcxy, mänit hajxy qyípxcumbä. Jue'e hänajty quiøøcä, hii'xjuxtujmetro.

29 Tsähgøøby hajxy hänajty coo ja'a barco tsaa nøøba'c miøjpohmbédät, paadiä pujxthajo'c hajxy mädaaxc ñøøjuipøøyy barcohøxhaam. Cuxodsø'øyä pujxthajo'c hänajty. Paady hajxy jaduhn ñøøjuipøøyy coo ja'a barco jaduhn jiiby wiohnmähmø'øwóøjät. Jaančh tehm jiootmayhajp hajxy hänajty. Jaduhn hajxy hänajty miäna'añ coo paquiä cu jiobøøyy.

30 Mänitä barcoyajyohbiä ja'a barcohuung hajxy quiuhdøøñajxy nøøjooty. Jaduhn hajxy hänajty yajnänøma'añ cooc tyijy ja'a pujxthajo'c hänajty ñøøjuipø'øwa'añ barcojøbhaam. Ja wi'i piäyø'øgaambä barcoyajyohbiähajxy hänajty jaduhn ja'a barcohuungooty.

31 Pero cabä Pablo yajwiinhøhñ. Mänitä Juliohajxy ñämaayyä møødä soldadohajxy:

—Coo yø'ø yajyohbiädøjc-hajxy häyaa piäyǿ'øgät, mhó'ogäp hajxy jaduhn̲ —nøm̲ä Pablo miänaañ̲.

32 Mänitä soldado ja'a barcohuung hajxy miäbuxøøyy. Mänitä barcohuung chøm̲nøcxä nähgapjooty.

33-34 Jobø'øwaam̲b hänajty jaduhn̲, mänitä Pablo jäya'ay ñämaayy:

—Joom, huuc wiingaañáx̲äts hajxy hii. Majmactsxøø hajxy tøø mhity jaguiay jamia'ay. Cab jaduhn̲ yhoyyä coo hajxy jaguiay mjaac hídät, coo hajxy jaduhn̲ mnä'ä päma'ayǿ'øwät. Hix̲, cab hajxy nej mjada'añ.

35 Coo ja'a Pablo jaduhn̲ quiapxpädøøyy, mänitä tsajcaagy quionø'cy. Mänitä Dios ñämaayy "Dioscujú'uyäp" jiamiøødwiinduum. Mänitä tsajcaagy yhaguidøøyy. Mänit tiägøøyy caabiä.

36 Coo ja'a Pablo jaduhn̲ yhijxä coo hänajty quiay, mänitä jiamiøødhajxy jiootcugøøyy. Mänit hajxy piadägøøbiä caabiä.

37 Jue'e højts hänajty nhity barcojooty nämejtsmägo'xcudägøøghii'x cu majmocxtu'ug.

38 Coo hajxy jaduhn̲ quiaabiädøøyy, mänitä trigo hajxy miejjwyipøøyy, jaduhn̲ä barco ween pie'tiø'øy.

39 Coo jiobøøyy, cabä barcoyajyohbiädøjc-hajxy hänajty yhajuø'øyii. Mänitä laguun hajxy yhijxy mejypia'a. Pa'adsäbiu'u hänajty je'e. Mänit hajxy miänaañ̲ coo ja'a barco hajxy jim̲ yajnǿcxät pu'uwiing, coo hajxy jim̲ yajmøjyädsujtspédät.

40 Mänitä pujxthajo'c hajxy miäbuxøøyy. Jiiby jaduhn̲ miähmøøyy mejjiooty. Mänitä barcocaa'pt hajxy yajyuungøøyy, jaduhn̲ä barco hoy yó'oyät. Mänitä wit hajxy yujxojch barcojøbhaam, ja'a barco hänajty quiuhdøyhajpiä. Mänitä barco tiägøøyy yohbiä. Jim̲ ñøcxøøyy pu'uwiing.

41 Mänitä barco jie'xy nøøba'c tsäbiu'ujooty maa nøø hänajty quia'a com̲än. Ja'a barcojøbhaam jaduhn̲ je'x. Mänitä barcohøx̲haam tiägøøyyä møjcujpéjtäbä. Mänit tiägøøyy ma'pä tsaybiig.

42 Coo ja'a soldadohajxy jaduhn̲ yhijxy coo ja'a barco hänajty mia'ada'añ, mänitä tsum̲yhäna'c-hajxy jia yagho'ogaan̲ä, jaduhn̲ hajxy cu quia'a päyø'cy yáhw̲äp.

43 Pero cabä Julio jaduhn̲ miänaañ̲ coo ja'a tsum̲yhäna'c-hajxy yagho'ogøøjät. Paady jaduhn̲ miänaañ̲ je'eguiøxpä coo ja'a Julio ja'a Pablo hänajty yajnähwa'adsa'añ. Mänitä Julio miänaañ̲ coo hajxy ñøøga'awǿ'øwät, pønjaty yaaw hänajty jajp, jaduhn̲ hajxy ñǿcxät tø'ødstuum yáhw̲äp.

44 Pønjaty hänajty ca'a yaawjajp, wéenäc hajxy ñøcxy pu'uñähgøxp, møødä barcohadøjcøxp. Jaduhn̲ højts nägøx̲iä ndsoocy tø'ødstuum.

28

1 Coo højts jaduhn nägøxiä ndø'ødspädsøømy, mänit højts
nmädooyy coo ja'a naax hänajty xiøhaty Malta.
2 Mänit højtsä jäya'ay xñäxuu'ch, ja'a hajxy hänajty jim
nä'ägä tsänaabiä. Tuub hänajty; tøøchc hänajty jaduhn. Mänitä
jøøn hajxy yajmøjjøøyy. Mänit højts xñämaayy coo højts
njøømba'axámät.
3 Mänitä Pablo ja'axy tø'ødspä miämejch tu'tso'oy. Ji-
ibiä Pablo ja'axy hänajty piäda'agy jøønhaajiooty. Mänitä
hawa'andsahñdy tu'ug piädsøømy jøønhaajiooty. Mänitä Pablo
quiø'ømäwødsøøyyä.
4 Coo ja'a jäya'ayhajxy jaduhn yhijxy coo ja'a Pablo tsahñdy
hänajty miøødä quiø'øgøxp, mänit hajxy ñiñämaayyä:

—Tøø yø'ø craada'a miäjäya'ay-yagho'ogy. Coo jaduhn tøø
quiädieey, paady jaduhn tsipcøxp yho'oga'añ, hoy jaduhn tøø
jia tso'ogy mejjiooty.

5 Mänitä Pablo ja'a quiø'ø xiädijty. Mänitä tsahñdy hoy
quia'ay jøønhaajiooty. Cabä Pablo nej jiajty.
6 Nømä jäya'ayhajxy hänajty miäna'añ coog ja'a Pablo quiø'ø
cu qyiixta'ch, o cooc cu yho'cy. Pero coo hajxy yhijxy coo ja'a
Pablo nej quia'a jajty, mänit hajxy miänaannä cooc tyijy ja'a
Pablo Dyiosä.

7 Jimä jäya'ay hänajty tu'ug chäna'ay mäwiingón maa højts
hänajty njøømba'axamiän. Publio hänajty xiøhaty. Gobernador
ja'a Publio hänajty jim tiuumby Malta. Coo højts jim nmejch
maa ja'a tiøjcän, mänit højts jim xyajmejtstaacy tägøøgxøø.
8 Jimä Publio tieedy hänajty pia'amgo'na'ay. Tóoyyäp
hänajty jaduhn møødä nø'tiø'ønøø hänajty miøødä. Mänitä
Pablo jiiby tiøjtägøøyy maa ja'a Publio tieedy hänajty
pia'amgo'na'ayän. Mänitä Pablo ja'a Dios pia'yaaxy. Mänitä
Pablo ja'a pa'amjäya'ay ñähdooñ. Mänit pia'amyajnajxä.
9 Coo ja'a pa'amjäya'ayhajxy jaduhn jim miädoyhajty Malta,
mänit hajxy hoy yajmøcpøjcäbä nägøxiä.
10-11 Mänit højts madiu'u xñä'ä mooyy cøxiä wiinä. Jimä
barco hänajty tu'ug tiøøchpojnaxy. Jue'e ja'a barco hänajty
xiøhaty: "Ja'a Hametsc-huung." Alejandría ja'a barco hänajty
tøø chohnda'agy. Coo højts hänajty jim tøø nhity Malta
tägøøgpo'o, mänit højts nbejty barcojooty, ja'a hänajty xøhajpä:
"Ja'a Ametsc-huung." Mänit højtsä jäya'ay xjiaac mooyy tijaty
højts hänajty nmänøcxaam by barcojooty. Ja'a jäya'ayhajxy
hänajty tøø miøcpøquiäbä, je'e hajxy jaduhn xmiooyy. Mänit
højts jim ndu'ubøjnä Malta.

12 Mänit højts nmejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Sira-
cusa. Jim højts njaac hijty tägøøgxøø.

13 Coo højts jim̱ ndu'ubøjcumbä, mänit højts njaac mejypia'ayohy. Mänit højts jim̱ nmejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Regio. Cujaboomä jøømboj piädsøøm̱y. Mänit højts jadähooc ndu'ubøjcumbä. Cumaax̱c højts jim̱ nmejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Puteoli. Jim̱ højtsä barco nnähmänajtuutnä.

14 Mänit højtsä jäya'ay näje'e nbaaty. Ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty miäbøjpy. Mänit højts xñämaayy coo højts jim̱ nmejtstá'agät maa ja'a tiøjc-hajxiän. Juxtujxøø højts jim̱ nhijty. Mänit højts jim̱ ndu'ubøjcy tecy-yo'oyhaam. Jaduhṉ højts hänajty jim̱ njaac nøcxa'añ Roma.

15 Mänitä mäbøjpädøjc-hajxy Rómabä miädoyhajty coo højts hänajty jim̱ nnøcxy Roma. Mänit højts näje'e hoy xjiøjcubaadø'øy jim̱ maa hänajty xiøhatiän Foro de Apio. Näje'e højts hoy xjiøjcubadøøbiä maa hänajty xiøhatiän Tres Tabernas. Coo ja'a Pablo jaduhṉ yhijxy, mänitä Dioscujú'uyäp yejcy. Mänit jiootcugøøyy.

16 Coo højts jim̱ ngoo'nä Roma, mänitä Pablo cuhdujt miooyyä coo ja'a yhamdsoo tøjc yhøxtá'awät maa jaduhṉ yhídät. Mänitä soldado tu'ug yajcø'øwaaṉøøyyä coo ja'a Pablo cwieendähadóøjät, coo ja'a Pablo jaduhṉ ñä'ä päyó'øgät. Mänitä tsum̱yhäna'c-hajxy jiaac yajcø'ødägóøyyäbä ja'a soldado-wiindsóṉ, ja'a copc-hajpä.

17 Cudägøøgxøø ja'a Pablo ja'a judíos yajmøjyaax̱ä, ja'a hajxy hänajty møjhajpä maa ja'a chajtøjc-hajxiän. Coo hajxy hänajty tøø yhamugø'øy, mänit hajxy ñämaayyä:

—Mägu'ughajpädøjc, mänáajøch jim̱ nhitiän Jerusalén, jím̱høch häna'c näje'e xmiajch, hóyhøch hänajty tøø nga'a jagä cädieey, hóyhöčhä cuhdujt hänajty pedyii tøø nja cudiuñ nebiä nhaphájtämä ndeedyhájtämhajxy jecy yajtsohṉdaaquiän. Ja'a nmägunaax̱hájtämhajxy jaduhṉ xmiajts. Mänítøch hajxy xquiø'øyejcy maa ja'a soldadohajxiän, ja'a hajxy yaa tsohm̱bä Roma.

18 Coočhä soldadoshajxy hänajty tøø xyajtøyhajtyecy, mänit hajxy jaduhṉ ñajuøøyy cooč̌h hänajty tøø nga'a cädieey. Mänit hajxy jia mänaaṉ̃ cooč̌h hajxy jaduhṉ xyhøxmádsät.

19 Pero cabä judíoshajxy jaduhṉ miänaam̱bä cooč̌h nyaghøxmádsät. Mänítøch nwiinmahñdyhajty coo jaduhṉ yhahixø'øy cooč̌h yaa ndøyhajtyégät Roma maa ja'a gobiernä wyiinduumän. Pero cábøch hänajty nmäna'añ cooč̌hä nmägunaax̱hajxy nnäxø'øwó'øwät.

20 Hoorä, cooč̌h jaduhṉ tøø njaty tøø nhabety, páadyhøch mijts jaduhṉ nmøødmädia'aga'añ. Páadyhøch cham̱ ndsum̱yhäña'ay coo højts judíos nmäbøjcäm coo ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy jiujypiøga'añ —nøm̱ä Pablo miänaaaṉ̃.

21 Mänitä judíos ja'a Pablo hajxy ñämaayy:
—Cab højts tii capxy tii mädia'agy tøø nmädoyhaty maa
miiči̇̆hcøxpän. Caj miiči̇̆h pøn̲ waam̲b tøø xñänøm̲y, ja'a hajxy
jim̲ tsohm̲bä Judea.
22 Jaduhn̲ højts tøø nmädoyhaty coo jäya'ayhajxy wiin-
duhm̲yhagajpt miädsiphadyii, ja'a hajxy jaduhn̲ mäbøjpä coo
ja'a Jesús Dyiosquex̲iä. Paady højts nhamädoow̲hida'añ nej
miiči̇̆h mwiinmayyän —nøm̲ä judíoshajxy miänaañ̲.
23 Mänitä judíos ja'a Pablo hajxy miøødcojyquiapxytiuuñ̲
mänaa hajxy jadähooc ñǿcxät maa ja'a Pablo hänajty yhitiän.
Coo yhabaaty, mänitä jäya'ayä Pablo hajxy nämay jiaanči̇̆h
nämejch. Tu'xøø ja'a Pablo jäya'ayä Diosmädia'agy yajwi-
ingapxøøyy ja'a Jesúscøxpä, coo ja'a Dios ja'a Jesús hänajty
tøø quiex̲y, nebiä Moisés jecy quiujahyyän, nebiä profe-
tadøjc-hajxy jecy quiujahyyän. Jia wi'i yajniñähdugáan̲äbä
Pablo ja'a jäya'ay hänajty coo hänajty tøyhajt miädia'agy ja'a
Jesúscøxpä.
24 Näje'e hajxy miäbøjcy nebiatiä Pablo hänajty tøø
miädia'aguiän. Näje'e hajxy quia'a mäbøjcy.
25 Mänitä mädia'agy hajxy tiägøøyy yajcapxiøøbiä nebiä
Pablo hänajty tøø miädia'aguiän. Coo ja'a miädia'agy hajxy
quia'a yajnibiaatä, mänit hajxy tiägøøyy wiimbijpä. Mänitä
Pablo miänaañ̲:
—Jéquiänä Dioshespíritu ja'a profeta Isaías miägapxy. Mänit
højtsä nhaphájtämä ndeedyhájtämhajxy miägapxtägajtsä:
26 Nøcx yø'ø jäya'ay näma'aw:
Hoy hajxy mja mädow̲a'añ, cab hajxy mwiinjuø'øwa'añ.
Hoy hajxy mja hixa'añ, cab hajxy mmäbøga'añ.
27 Tøø hajxy mguhxex̲y. Jaduhn̲ hajxy mnibiäda'agyii nebiä
wiindspän nebiä cuhnatpän.
Coo hajxy häxøpy tøø mga'a cuhxex̲y, cu mwiinjuøøyy hajxy.
Jaduhn̲ä mhaxøøgwiinmahñdy hajxy cu mnajtshixøøyy.
Jaduhn̲ hajxy cu nyajnähwaach,
nøm̲ä Dioshespíritu jecy miänaañ̲. Tøyhajt jaduhn̲ miänaañ̲.
28 Mänitä Pablo jaduhn̲ jiaac mänaañ̲:
—Huuc mädow̲ hajxy, ja'a jäya'ayhajxy ca'a judíospä, ya-
jwiingapxø'øwáan̲äbä Diosmädia'agy hajxy je'e coo hajxy ya-
jnähwa'adsáan̲äbä. Je'e hajxy mäbøcypiä mäbøgaam̲b.
29 Coo ja'a Pablo jaduhn̲ quiapxpädøøyy, mänitä judíoshajxy
quiøx̲y wiimbijnä.
30 Mejtsjomøjtä Pablo jim̲ jiaag hijty maa ja'a tøjc hänajty
yhajoodiuquiän. Pønjaty hänajty jim̲ mejtsp tøghayohbiä,
mioobiä Pablo häñaabiejt hänajty.
31 Hagujc jootcujcä Pablo ja'a Diosmädia'agy hänajty ya-
jwiingapxø'øy ja'a Jesúscøxpä coo ja'a Dios ja'a Jesús hänajty

yaa tøø quie̱y hädaa yaabä naa̱wiin. Cabä Pablo hänajty yhagapxtugyii ni pøṉ.

Romanos

1 Høøčh hädaa nocy njahby, høøčh Pablohajpä. Høøčhä
Jesucristo xyajtuuṃb nebiä moonsän. Hamuumdu'jóothøčhä
miädia'agy jaduhṇ nyajtuuṇä. Dióshøch jaduhṇ xpiädaac
cooč̆h ndúnät apóstol. Cooč̆h jaduhṇ nduñ apóstol,
je'eduhṇ ñänøøṃby cooč̆hä Dios xwyiinguejxy cooč̆hä
miädia'agy nmäwädíjtät ja'a yHuungcøxpä, coo hajxy yaa
hoy xñähho'túutäm.

2 Jéquiänä Dios jaduhṇ miänaañ cooc ja'a yHuung hänajty
yaa quiexa'añ hädaa yaabä naax̱wiin. Jiṃ jaduhṇ myiñ cu-
jaay maa ja'a Diosmädia'aguiän. Ja'a jäya'ayä Diosmädia'agy
hajxy jecy yajwá'xäbä, jaaya'ayhajxy jaduhṇ jecy cujahy.

3 Ja'a Jesucristo ja'a Dios jaduhṇ yHuunghajpy, ja'a hajxy
nWiindsøṇhájtämbä. Jäya'ayhajt je'e hädaa yaabä naax̱wiin
neby højtshájtäm. Ja'a rey David yhap yhoc hänajty je'e.

4 Y coo ja'a Jesucristo yho'cy, mänit jiujypiøjtägajch ja'a yh-
Espírituhaam. Coo jaduhṇ jiujypiøjtägajch, jaduhṇ yajnajuø'øy
coo je'e ja'a Dios yHuunghadyii, coo møcmäjaa jiaanč̆h tehṃ
miøødä, coo ja'a Dioshespíritu jiaanč̆h tehṃ miøødä.

5 Coo ja'a Jesucristo hajxy xñähho'túutäm, coo
jiujypiøjtägajch, páadyhøčhä Dios tøø xquiex̱y wiin-
duhṃyhagajpt mädia'agy-yajwa'xpä ja'a Jesucristocøxpä,
weenä jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy miäbøcy, ween hajxy
hoy yajtuñ, weenä Jesucristo hajxy jaduhṇ wyiingudsähgø'øy.
Cooč̆hä Dios jaduhṇ tøø xquiex̱y, yajcähxø'py je'eduhṇ cooč̆h
jaduhṇ xquiumay.

6 Møød mijtsä Dios xyajnähdijpä coo ja'a Jesucristo
miädia'agy hajxy mbanócxäbät, mijts jiṃ hijpä maa ja'a
cajpt jaduhṇ xiøhatiän Roma.

7 Mijts hädaa nocy nyajnäjaayøøby, pønjatiä Dios yaghijpy
quiø'øjooty jiṃ Roma. Jaaya'ay mijts jaduhṇ xyajnähdij coo
ja'a miädia'agy hajxy mmäbøjcät. Xjiaanč̆h tehṃ chojp mijts
jaaya'ay jaduhṇ. Ween mijtsä hoyhajtä weenhajt xmio'oy
møødä yHuung Jesucristo, ja'a hajxy nWiindsøṇhájtämbä.
Ja'a Dios hajxy nDeedyhájtäm.

8 Jayójphøčhä Dios Dioscujú'uyäp nmo'oy. Coo ja'a
Dioscujú'uyäp hajxy jaduhṇ nyéjcäm, mänitä Jesucristo hajxy
jaduhṇ xñähgapxtúutäm. Wiinduhṃyhagajptä mädia'agy
wiädity cooc mijtsä Diosmädia'agy hoy mjaanč̆h tehṃ miäbøcy
nägøx̱iä. Páadyhøčhä Dioscujú'uyäp nyecy.

9 Ñajuøøbiä Dios cooč̆h tøy nmädia'agy cooč̆h nmäna'añ coo
mijts homiänaajä njahmiech cooč̆hä Dios nax̱y nba'ya'axy.

Hamuumdu'jóothøčhä Dios nmøødtuŋ̱ coočhä miädia'agy nyajwa'xä ja'a yHuungcøxpä.
10 Mayhóoc-høch jim̱ tøø nja nøcxa'añ maa mijtsän. Jadúhṉhøčhä Dios nja wi'i ñäma'ay cooč̌h jim̱ xyajnǿcxät. Wehṉdä jaduhṉ miänáaaṉnät.
11 Páadyhøch jim̱ nja wi'i ñøcxa'añ maa mijtsän, jaduhṉ mijts hoy nbuhbédät ja'a Dioshespíritucøxpä, jaduhṉä Diosmädia'agy hajxy maas hoy mmäbøgät.
12 Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy näguipxy nmäbøjcäm, páadyhøch jim̱ nja wi'i ñøcxa'añ maa mijtsän, jaduhṉ hajxy hoy hamiŋ̱ haxøpy nnijiootcapxmøcpǿjcämät.

13 Mägu'ughajpädøjc, jadúhṉhøch nja wi'i miäna'añ cooč̌h jim̱ nja wi'i ñøcxa'añ maa mijtsän, cábøch jaduhṉ nnä'ä yajnäbaadø'øy. Páadyhøch jim̱ nja wi'i ñøcxa'añ, chójpiøčhä njoot jaduhṉ coo hajxy mjaac mayǿ'øwät maa ja'a Diosmädia'agy hajxy mmäbøquiän, nebiä mäbøjpädøjc-hajxy tøø miayø'øyän wiingtuumjaty, majátyhøčhä Diosmädia'agy tøø nyajwa'xiän.
14 Jadúhṉhøčhä Dios xwyiinguejxy cooč̌hä miädia'agy nyajwá'xät ja'a yHuungcøxpä wiinduhm̱yhagajpt majatiä jäya'ayhajxy griegohaam miädia'aguiän, møød majatiä jäya'ayhajxy griegohaam quia'a mädia'aguiän. Jadúhṉhøch tøø xwyiinguejxpä cooč̌hä jäya'ay jaduhṉ nägøx̱iä nyajwiingapxǿ'øwät, hoy hajxy jia høxpøquiä, hoy hajxy quia'a jagä høxpøquiä.
15 Páadyhøch jim̱ nja wi'i ñøcxaam̱bä Roma maa mijtsän, jím̱høčhä jäya'ayä Diosmädia'agy nyajwiingapxø'øwaam̱bä.

16 Hix̱, cábøčhä Diosmädia'agy nmädsähdiuŋ̱ ja'a Jesucristocøxpä, je'eguiøxpä coo jäya'ayhajxy nägøx̱iä piäda'aga'añii hawa'adstuum ja'a Dios miäjaahaam, pønjatiä Diosmädia'agy mäbøjp ja'a Jesucristocøxpä. Højts judíos, højts ja'a Diosmädia'agy jayøjp nmädoodsohṉ. Høx̱haamä jäya'ayhajxy jiaac mädooyy, ja'a hajxy ca'a judíospä.
17 Ja'a miädia'agyhaamä Dios hajxy xyajwiinjuøøyyäm coo piäda'aga'añ hawa'adstuum pønjaty jaduhṉ mäbøgaam̱b coo ja'a Dios yajtøjiada'añ waam̱baty tøø quiapxy tøø miädia'agy. Øṉ jaduhṉ ca'a mäbøgaam̱b, cab je'e piäda'aga'añii hawa'adstuum. Jaduhṉ jim̱ myiŋ̱ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: "Pønjaty jaduhṉ mäbøgaam̱b coo ja'a Dios yajtøjiada'añ waam̱baty tøø quiapxy tøø miädia'agy, je'e ja'a Dios jaduhṉ piäda'agaam̱by hawa'adstuum. Je'e jaduhṉ nøcxaam̱b Dioswiinduum."

18 Hoy piøṉä jaduhṉ ñajuø'øy coo ja'a Dios tsajpootypä yajcumädow̱a'añ pønjatiä Dios ca'a wiingudsähgøøby, møød pønjatiä jioot ca'a tsojp coo ja'a Dios wyiingudsähgø'øwǿøjät

wiinghänaˈc. Paadiä jioothajxy jaduhn̲ quiaˈa tsocy jeˈeguiøxpä coo hajxy haxøøg jiaac jatcøˈøwaˈañ.

19 Cabä tøyhajtpä hajxy chocy, hoyyä Dios hajxy tøø jia yajwiinjuøˈøyii nebiatiä Dios jaduhn̲ wyiinmahñdyhaty.

20 Jéquiänä Dios cøx̲iä yhädiuuñ̲, møød yøˈø tsajt, møød hädaa yaabä naax̲wiin, cøx̲iä. Coo hajxy jaduhn̲ nhíjxäm tijaty jaˈa Dios jaduhn̲ tøø yhädiuñ̲, paadiä tøyhajtpä hajxy nmøødhájtäm coo jaˈa Dios møcmäjaa miøødä homiänaajä, møød coo cøx̲iä wiinä yhaneˈemy, hoyyä Dios hajxy ngaˈa jagä híjxäm. Jaduhn̲ä tøyhajtpä hajxy nmøødhájtäm coo jaˈa Dios hajxy nwiingudsähgøøyyämät. Cab jaduhn̲ pøn̲ hawiinmats miäná'anät cooc tyijy hajxy quiaˈa najuøˈøy coo jaˈa Dios jyiijä.

21 Jaˈa hänaˈc-hajxy jaduhn̲ haxøøg jatcøøbiä, cabä Dios hajxy wyiingudsähgøˈøy, hoy hajxy jaduhn̲ jia najuøˈøy coo jaˈa Dios jyiijä. Ni cabä Dios Dioscujúˈuyäp hajxy mioˈoy. Paadiä wyiinmahñdyhajxy quiaˈa tsoobaadaˈañ. Y paady hajxy tehn̲gajnä wyiinmahñdyhadaˈañ haxøøg. Cabä howyiinmahñdy hajxy hoy miøødhadaan̲nä.

22 Hoy hajxy jia nibiädaˈagyii nebiä jaanc̈h tehm̲ jiajpän, cab hajxy tii ñäˈägädä jaty.

23 Jaˈa Dios, møj jaanc̈h jeˈe. Hoy miänaajä yhity. Cab jaduhn̲ mänaa yhoˈogy. Pero cabä haxøøghänaˈcä Dios hajxy wyiingudsähgøˈøwaˈañ. Jäyaˈayhahädiuun̲nax̲y hajxy wyiingudsähgøøby, hoyyä jäyaˈayhajxy jia hoˈogy; møødä muuxyhahädiuun̲nax̲y hajxy wyiingudsähgøøbiä, møødä tsahñ̲dyhahädiuun̲nax̲y, møødä animalhahädiuun̲nax̲y jaˈa hamädaax̲tecypiä.

24 Paady, cabä Dios waam̲b miänaˈanaan̲nä, weenä jäyaˈayhajxy haxøøg wyiinmahñdyhaty nebiä jioot hajxy choquiän, coo hajxy cøx̲ypänejpiä ween ñidiuñii hoc̈hähdiuun̲nä,

25 jeˈeguiøxpä coo jaˈa tøyhajtpä hajxy tøø quiaˈa mäbøcy jaˈa Dioscøxpä. Jaˈa høhn̲daˈagymiädiaˈagy hajxy jaduhn̲ miäbøjpy. Cabä Dios hajxy wyiingudsähgøˈøy. Jueˈe hajxy wyiingudsähgøøby, tijatiä Dios yaa tøø quiunuuˈxy hädaa yaabä naax̲wiin. Pero, hahixøøby coo jaˈa Dios hajxy nwiingudsähgøøyyämät homiänaajä. Tøyhajt jaduhn̲.

26 Coo hänaˈcä Dios hajxy quiaˈa wiingudsähgøˈøwaˈañ, paadiä Dios waam̲b quiaˈa mänaˈanaˈañ, ween hajxy hoc̈hähdiuun̲nä ñidiúun̲änä. Høxtä toˈoxiøjpaadyhajxy jaduhn̲ jiatcøˈøy. Cabä ñihyhap hajxy näjeˈe miøødtsänaˈawaan̲nä; quipxyjatiä toˈoxiøjc-hajxy cøx̲ypänejpiä ñidiuñii hoc̈hähdiuun̲nä.

27 Jaanä jaduhn̲ä yaˈadiøjc-hajxy näjeˈebä, cabä tioˈoxiøjc
hajxy miøødtsänaˈawaan̲nä. Quipxyjatiä yaˈadiøjc-hajxy
ñimiøødtsänaˈawaˈañii. Hočhähdiuun̲nä hajxy jaduhn̲ ñidiuñii
cøx̲ypänejpiä. Coo hajxy jaduhn̲ jiatcøˈøy, paady hajxy quiaˈa
niyaghoyøˈøyii maa jaˈa ñiˈxcøxp maa jaˈa quiopcøxphajxiän,
møød maa jaˈa wiinmahñdycøxphajxiän.
28 Coo jaˈa haxøøghänaˈcä Dios hajxy jaduhn̲ quiaˈa
wiingudsähgøˈøwaˈañ, paady hajxy ñajtshixøˈøyii jaˈa Diósäm.
Jaˈa Dios, cab jaduhn̲ waam̲b miänaˈanaan̲nä, weenä
yhaxøøgwiinmahñdy hajxy tiuñ̲, ween hajxy jaduhn̲ jiaac
jatcøˈøy haxøøg.
29 Madiuˈu hajxy haxøøg jiatcøˈøy cøx̲ypänejpiä.
Miøødtsänaabiä cuhhin̲doˈoxiøjc hajxy. Møødä jäyaˈajieˈe
hajxy yhadsocy. Cab hajxy hojiäwøˈøy pø jim̲ä
miägu'ughajpähajxy cøx̲iä wiinä miøødä. Høxtä niyaghóˈcäp
hajxy. Nimiädsiphájtäp hajxy. Høhn̲daacp hajxy.
Niñähøønóøyyäp hajxy.
30 Niwyiingapxpéjtäp hajxy. Møødä Dios hajxy miähan̲haty.
Nibiéjxäp hajxy. Yajcumayaam̲b hajxy. Hawiinjem̲ybiä
haxøøgwiinmahñdy hajxy yajcojpy. Cabä tiaj, cabä tieediä
miädiaˈagy hajxy miäbøjcä.
31 Jaančh tehm̲ quiuhxex̲ hajxy. Ni jaˈa yhamdsoo
mädiaˈagy hajxy quiaˈa cudiunaˈañ. Cab hajxy pøn̲ chocy
mieeˈxy. Ni cab hajxy pøn̲ mieeˈxaˈañ. Cabä hojioot hajxy
ñäˈägädä møødä.
32 Ñajuøøby hajxy jaduhn̲ coo jaˈa Dios tøø yhaneˈemy
coo hajxy haxøøgjaty quiaˈa jatcóˈøwät nébiøch naam̲nä tøø
nmädiaˈaguiän. Jaanä jaduhn̲ hajxy ñajuøøbiä, pøn̲ jaduhn̲
haxøøg jatcøøby, quiumädow̲aam̲by hajxy jeˈe tehn̲gajnä.
Pero nägøˈø nädecypiä hajxy jaduhn̲ jiatcøˈøy, hoy hajxy
jaduhn̲ jia najuøˈøy. Høxtä xoon̲daacp hajxy jaduhn̲ coo wi-
inghänaˈc-hajxy jaduhn̲ haxøøg piajatcøøbiä.

2

1-3 Nnajuóøyyäm hajxy jaduhn̲ coo jaduhn̲ yhahixøˈøy coo
jaˈa Dios hajxy nägøx̲iä xyajcumädóow̲ämät jeˈeguiøxpä coo
hajxy nägøx̲iä haxøøg njatcóøyyäm. Cab jaduhn̲ yhahixøˈøy
coo højtsä jäyaˈay nnänóøm̲ämät coo hajxy hoy quiaˈa hity,
coo hajxy ween quiumädoy. Caj pues, haa caˈa, jaduhn̲ højts
haxøøg nbajatcóøyyämbä. Hix̲, ni pøn̲ jaduhn̲ hahixøøby
quiaˈa mänáˈanät cooc tyijy hoy tiehm̲ yhity. Paady jaduhn̲
yhahixøˈøy coo jaˈa Dios hajxy nägøx̲iä xyajcumädóow̲ämät,
jeˈeguiøxpä coo hajxy hoy ngaˈa hoyhidáan̲äm.
4 Pero hojiootä Dios jiaančh tehm̲ miød, paady
hajxy xquiaˈa tsoj tsaačhtiúun̲äm. Chojpiä jioot jaduhn̲

coo howyiinmahñdy hajxy nbadu'ubójcänät, coo ja'a nhaxøøgwiinmahñdy hajxy nnajtshixóøyyänät.

5 Pero jii jäya'ayhajxy näje'e, jaančh tehm̲ xiex̲ä quiopcä tiaatsc-hajxy. Cabä yhaxøøgwiinmahñdy hajxy ñajtshixø'øwa'añ. Y coo hajxy jaduhn̲ tehn̲gajnä quia'a mäbógät, mänit hajxy hänajty hanax̲iä chaačhpøga'añ coo yhabáadät coo ja'a Dios ja'a cahwiindøyhäna'c hänajty chaačhtiuna'añ.

6-10 Øn̲ä jioot nägø'ø nädecypiä tsojp coo hoy yhídät, øn̲ä jioot pädaacp coo jim̲ ñócxät Dioswiinduum, coo ja'a hoyhajtä weenhajt jim̲ piáadät, coo jim̲ quiumayóøjät ja'a Diósäm, pues je'edsä Dios jim̲ yajnøcxaam̲by. Mio'owaam̲biä Dios je'e ja'a hoyhajtä weenhajt. Quiumayaam̲biä Dios jaduhn̲. Yaghidaam̲biä Dios je'e jootcujc homiänaajä, hopiøn̲ä, hoy jia judíosä, hoy quia'a jagä judíosä. Pero hoyhoyyä Dios chaačhtiuna'añ øn̲ haxøøg jatcøøby, øn̲ä Diosmädia'agy ca'a cudiunaam̲b, øn̲ ca'a yajmägapx ca'a yaghane'emaam̲b waam̲batiä Dios hajxy jaduhn̲ xjia hanéhm̲äm. Hopiøn̲ä jaduhn̲ chaačhpøga'añ, pønjaty jaduhn̲ haxøøg jatcøøby, hoy hajxy jia judíospä, hoy hajxy quia'a jagä judíospä.

11 Hix̲, cabä Dios miøjpäda'agy pø mjudío miičh, pø caj. Je'e yajcopcøøby pø mhoyhäna'c, pø caj.

12-15 Højts judíoshajpä, jequiän højtsä Dios xyhanehm̲y neby højts hoy nguhdujthádät. Mänitä Moisés ja'a mädia'agy jaduhn̲ quiujahy nebiaty højts hoy nguhdujthádät. Hoorä, ja'a häna'c-hajxy ca'a judíospä, cabä mädia'agy hajxy miädoyyä nebiä Moisés jecy quiujahyyän. Pero hoy hajxy quia'a jagä mädoyyä, coo hajxy hamdsoojoot hoy quiudiúnät nebiä Dios jioot jia tsoquiän, cähxó'øgäp jaduhn̲ coo hajxy yhawáan̲äxä ja'a Diósäm ja'a wyiinmahñdyhaamhajxy. Jaduhn̲ hajxy hamdsoo ñajuø'øy pø hoy hajxy quiudiuñ, pø caj. Jaduhn̲ hajxy yajtuun̲gpaady néjjiäm hajxy häxøpy tøø miädoy ja'a mädia'agy ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Y coo hajxy hoy quia'a cudiúnät neby hajxy ñajuø'øy ja'a wyiinmahñdyhaamhajxy, mänit hajxy quiumädow̲a'añ. Jaanä jaduhn̲ højtspä, højts judíospä, coo højts nga'a cudiúnät neby højtsä Dios jecy xyhanehm̲iän, nebiä Moisés ja'a mädia'agy jecy quiujahyyän, jaduhn̲ højts ngumädow̲aam̲bä. Hix̲, øn̲ jaduhn̲ cudiuum̲b nebiä Dios yhane'emiän, je'e ja'a Dios piäda'agaam̲by hawa'adstuum, hoyyä mädia'agy tøø quia'a jagä mädoy nebiä Moisés jecy quiujahyyän. Pero øn̲ jaduhn̲ ca'a cudiuum̲b, hoyyä mädia'agy tøø jia mädoy nebiä Moisés jecy quiujahyyän, cab je'eduhn̲ hawa'adstuum piäda'aga'añii ja'a Diósäm. Jaduhn̲ds je'e, nägøx̲iä ja'a cahwiindøyhäna'c-hajxy quiumädow̲a'añ, hoy hajxy jia judíospä, hoy hajxy quia'a jagä judíospä.

16 Mänit hajxy jaduhn̲ quiumädow̲a'añ coo ja'a Dios ja'a
Jesucristo hänajty yaa quiejxtägatsa'añ hädaa yaabä naax̲wiin.
Mänitä jäya'ayhajxy yhixa'añii ja'a Jesucrístäm nebiaty hajxy
hänajty yaa tøø jiatcø'øy. Mänit hajxy yagjahmiejtsta'aga'añii
nebiaty hajxy hänajty tøø wyiinmahñdyhaty hamee'ch.
Jaduhn̲ä Diosmädia'agy miäna'añ ja'a Jesucristocøxpä, ja'ać̌h
nyajwa'xypä.

17 Højts judíoshajpä, naax̲y højts nniguiumayii coo højts
njudíoshaty, coo højtsä mädia'agy nmäbøcy ja'a Moisés jecy
quiujáhyyäbä. Jaduhn̲ højts nniguiumáayyäbä coo højtsä Dios
tøyhajt xquiu'ughaty, højtsyähajtiä, højts judíoshajpä.
18 Nnajuøøby højts jaduhn̲ nebiatiä Dios jioot chocy coo
højts nhoyhäna'c-hádät. Y ja'a mädia'agy ja'a Moisés jecy
quiujáhyyäbä, je'e højts jaduhn̲ xyhawáan̲äp neby højts nwi-
imbíwät tii hoy tii mäbaad.
19-20 Niyhajuóøyyäp højts coo højts häna'c hoy
nyajnähixø'øwa'añ, ja'a häna'cä Diosmädia'agy hajxy ca'a
jajpä ca'a najuøøbiä. Jim̲ højtsä tøyhajt nbaady maa ja'a
mädia'aguiän, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä.
21 Hoorä, coo højts häna'c jaduhn̲ nyajnähixø'øy ja'a
Diosmädia'agy, hahixøøby jaduhn̲ coo højtsä Diosmädia'agy
hoy ngudiúnät. Cábøc̆hä nmägunaax̲hajxy näje'e hoy
quiudiuñ. Y coo højts häna'c nmägapxy nhane'emy coo hajxy
quia'a méedsät, hahixøøby jaduhn̲ coo højts nga'a mée'tspät.
Jadúhn̲høc̆hä nmägunaax̲hajxy näje'e jiatcø'øy.
22 Y coo højts häna'c nmägapxy nhane'emy coo wiinghäna'cä
tio'oxiøjc hajxy quia'a møødtsänáayyät, cab jaduhn̲
yhahixø'øy coo højts jaduhn̲ njatcóøbiät. Jadúhn̲høc̆hä
nmägunaax̲hajxy näje'e jiatcø'øy. Cab højts quepychech
naax̲poch nwiingudsähgø'øy. Pero cab jaduhn̲ yhahixø'øy
coo højts xädø'øñ nméedsät tsajtøgooty maa ja'a quepychech
naax̲poch yhitiän. Jadúhn̲høc̆hä nmägunaax̲hajxy näje'e
jiatcø'øy.
23 Niguiumáayyäp højts jaduhn̲ coo højtsä mädia'agy
nmäbøcy ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Pero näje'ec̆hä
nmägunaax̲hajxy, cab hajxy hoy quiudiuñ. Jaduhn̲
hajxy yajcähxø'øgy coo ja'a Dios hajxy tøyhajt quia'a
wiingudsähgø'øy.
24 Jaduhn̲ jim̲ myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: “mi-
jts judíoshajpä, coo ja'a Diosmädia'agy hajxy hoy mga'a cud-
iuñ, paadiä Dios haxøøgjaty ñähojyii ja'a häna'c-hajxy ca'a
judíospä.” Tøyhajt jaduhn̲.

25 Højts, judíos højts nmäminø'øy nmäga'awø'øy. Mänit højtsä
Dios xquiumáyät coo højtsä mädia'agy hoy ngudiúnät, ja'a

Moisés jecy quiujáhyyäbä. Pero coo højts jaduhn̲ hoy nga'a cudiúnät, cab højtsä Dios jaduhn̲ xquiumaya'añ.

26 Hoorä, ja'a häna'c-hajxy ca'a judíospä, coo hajxy hoy quiudiúnät nebiä Dios yhane'emiän, mänit hajxy quiumaya'añii ja'a Diósäm.

27 Näje'eč̈hä nmägunaax̱hajxy, cab hajxy hoy quiudiuñ̲ nebiä Dios yhane'emiän, hoy hajxy judíos jia mäminø'øy jia mäga'awø'øy, hoyyä mädia'agy hajxy jia mädoyyä, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Je'ehajxy mäbøcypiä ca'a cumayáan̲äp ja'a Diósäm.

28 Pønjaty hoy cudiuum̲b nebiä Dios yhane'emiän, je'edsä Dios quiu'ughajpy, hoy hajxy judíos quia'a jagä mäminø'øy quia'a jagä mäga'awø'øy, hoyyä hijxtahn̲d hajxy quia'a jagä møødä maa ja'a ñi'xcøxphajxiän neby højts judíos nmøødän.

29 Hix̱, coo pøn̲ hoy quiudiúnät hamuumdu'joot nebiä Dios choquiän, mänit hajxy quiu'ughada'añii ja'a Diósäm, hoyyä judíoshajxy näje'e quia'a ja mäna'añ cooc tyijy hajxy jaduhn̲ quia'a cu'ughadyii ja'a Diósäm. Hix̱, quiumaabiä Dios jaduhn̲ pøn̲ jaduhn̲ cudiuum̲b hamuumdu'joot.

3

1-2 Xchoobáatäp højts jaduhn̲ madiu'u coo højts judíos nmäminø'øy nmäga'awø'øy, coo højtsä hijxtahn̲d nyajpäda'agy maa højts nni'xcøxpän, ja'a jaduhn̲ yajcähxø'pä coo højtsä Dios xquiu'ughaty. Tøyhajt jaduhn̲. Haa ca'a, Dios højts nhap ndeedy jecy xyajcø'ødägøøyyä ja'a mädia'agy ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Mänit hajxy ñämaayyä ja'a Diósäm coog hajxy hänajty quiu'ughada'añii.

3-4 Y je'enä højtsä Dios xquiu'ughatyñä neby højts jecy xyajwiinwaan̲øøyyän, hoy højts nhap ndeedy nämay hoy quia'a jagä cudiuuñ̲ neby hajxy hänajty tøø yhane'emyiijän ja'a Diósäm. Tøyhajt jaduhn̲ coo ja'a Dios tiømiädia'agy. Cabä Dios mänaa yhøhn̲da'agy, hoy hajxy nägøx̱iä cu nja mänáan̲äm cooc tyijy ja'a Dios quia'a yajtøjiaty waam̲baty hajxy tøø xyajwiinwaan̲óøyyäm. Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:

Diosteedy, hopiøn̲ä jaduhn̲ ñajuø'øy coo miič̈h myajtøjiaty waam̲baty højts miič̈h tøø xyajwiinwaan̲ø'øy.

Coo miič̈h pøn̲ xñäxø'øwó'øwät cooc tyijy miič̈h jaduhn̲ mga'a yajtøjiaty waam̲baty miič̈h tøø mmädia'agy,

cähxø'øgaam̲b jaduhn̲ coo je'e yhøhn̲da'agy, ja'a miič̈h jaduhn̲ xñäxø'øwøøbiä.

5 Jaanč̈h tehm̲ yhoyyä Dios yhity. Pero højts, cab højts hoy nnä'ägä híjtäm. Tøyhajt jaduhn̲. Paadiä, cähxø'p jaduhn̲ coo ja'a Dios jiaanč̈h tehm̲ hoyyä. Hix̱, coo højts häxøpy nhíjtäm hoy, cab jaduhn̲ häxøpy quiähxø'øgy coo ja'a Dios jaduhn̲

hoy jiaanc̆h tehm̲ yhity. Pero jaduhn̲ä jäyaˈayhajxy näjeˈe
miänaˈañ cooc tyijy jaˈa Dios howyiinmahñdy quiaˈa mووdä,
jeˈeguiøxpä coo hajxy xyajcumädow̲áan̲äm.
6 Pero hahixøøby jaduhn̲ coo jaˈa Dios hajxy
xyajcumädóow̲ämät. Haa caˈa, coo jaˈa Dios häxøpy hoy
quiaˈa hity, cabä cuhdujt häxøpy miووdä coo hajxy jaduhn̲
xyajcumädóow̲ämät.
7 Hoyyä jäyaˈayhajxy näjeˈe jia mänaˈañ cooc tyijy
jaˈa Dios quiaˈa yajtøjiaty waam̲baty tøø quiapxy tøø
miädiaˈagy, yajnajuøøby jaduhn̲ coo jaˈa Dios tøyhajt
mänaa quiaˈa høhn̲daˈagy. Jaduhn̲ä jäyaˈayhajxy nägøx̲iä
ñajuøˈøwaˈañ coo jaduhn̲ yhahixøˈøy coo jaˈa Dios hajxy
nwiingudsähgőøyyämät. Pero coo pøn̲ä Dios jaduhn̲ ñänőmät
cooc tyijy quiaˈa yajtøjiaty waam̲baty tøø quiapxy tøø
miädiaˈagy, hahixøøby jaduhn̲ coo jeˈe quiumädów̲ät.
8 Näjeˈeč̆hä jäyaˈayhajxy xñähøønøˈøy cóogøch tyijy
nmänaˈañ cooc tyijy jaduhn̲ yhahixøˈøy coo hajxy haxøøg
njatcőøyyämät, jadúhn̲äc tyijy maas hoy quiähxøˈøgaˈañ coo
jaˈa Dios jiaanc̆h tehm̲ yhoyyä. Jaˈa häná'c-høch hajxy jaduhn̲
xñähøønøøbiä, høhn̲daacp hajxy jaduhn̲. Hahixøøby jaduhn̲
coo hajxy quiumädów̲ät.
9 Jaanä jaduhn̲ højts judíospä, cab højtsä Diosmädiaˈagy
maas hoy ngudiuñ quejee jaˈa hänaˈc-hajxy caˈa judíospä.
Haa caˈa, tøøc̆h nhuuc mänaam̲bä coo hajxy jaduhn̲ hoy
ngaˈa näˈägä hojiäyaˈayhájtäm, coo ni pøn̲ä Diosmädiaˈagy hoy
quiaˈa näˈägä cudiuñ, ni højts judíos, ni jaˈa hänaˈc-hajxy caˈa
judíospä. Hamdsoojoot hajxy jaduhn̲ hoy ngaˈa jäyaˈayhájtäm.
10 Jaduhn̲ jim̲ myiñ cujaay maa jaˈa Diosmädiaˈaguiän:
Ni pøn̲ hoy quiaˈa wädity.
11 Ni pøn̲ jaduhn̲ quiaˈa wiinjuøˈøwaˈañ nebiä Dios wyiin-
mahñdyhatiän.
Ni pøn̲ä jioot quiaˈa pädaˈagy maa jaˈa Diosän.
12 Tøø jaˈa jäyaˈayä Diosmädiaˈagy hajxy nägøx̲iä ñajtshixøøñä.
Cøjnøø cøjtuˈu hajxy tøø piaduˈubøjnä.
Haxøøg hajxy jiäyaˈayhajnä nägøx̲iä.
13 Jaanc̆h tehm̲ yhaxøøg hajxy quiapxy miädiaˈagy.
Jaduhn̲ä yhaawhajxy tiocxuugy nebiä hoˈoguiäyaˈajiut tiocx-
uuguiän, jaˈa tøø yhawáˈac̆häbä.
Jaanc̆h tehm̲ yhøhn̲daacp hajxy. Jaduhn̲ä haxøøgpä hajxy
yaghity yhaawjooty nebiä haxøøgtsahñdyhaawän.
Jaanc̆h tehm̲ miägapxpojp hajxy.
14 Jaanc̆h tehm̲ quiapxtägooby hajxy hoñejpiä nebiä jioot
hajxy yajmädsoquiän. Jaanc̆h tehm̲ yhaxøøg hajxy
ñiñänømyii.

15 Jaančh tehm̱ piaquiä jootma'ad hajxy piaadyii, mänitä
miäya'adiøjc hajxy nøcxy yagho'oga'añ.
16 Jaančh tehm̱ chipyajpädø'p hajxy majaty hajxy wiädity.
Chaačhtiuum̱biä cu'ug hajxy jaduhṉ.
17 Jaančh tehm̱ chiptsojp hajxy.
18 Cab hajxy tiajy miay pø yajcumädow̱áaṉäbä Dios hajxy.
19 Jaduhṉds je'e, yajcumädow̱aam̱biä Dios ja'a jäya'ay
nägøx̱iä, øøṉä miädia'agy hoy ca'a cudiúuṉäp, møød højts
judíos, møødä häṉa'c-hajxy ca'a judíospä. Højts judíos, højtsä
pojpä nmaas møød, je'eguiøxpä coo højtsä Dios ja'a nhapä
ndeedy jecy xjia hanehm̱ä coo hajxy haxøøgjaty quia'a
jatcó'øwät nébiøch naam̱nä tøø ngujaayän. Pero cab højts
jaduhṉ nnä'ägädä cudiuna'añ.
20 Jéquiänä Dios ja'a Moisés yhanehm̱y coo ja'a miädia'agy
quiujáhyyäxät. Jaduhṉ hajxy nnajuóøyyäm coo hajxy
nägøx̱iä hoy nga'a jäya'ayhájtäm. Ni øøṉ jaduhṉ hoy quia'a
cudiuna'añ ja'a Diosmädia'agy. Coo ja'a Jesucristo hajxy
tøø xñähho'túutäm, paadiä Dios hajxy xpiäda'agáaṉäm
hawa'adstuum, caj jie'eguiøxpä cooc tyijy ja'a mädia'agy
hajxy hoy ngudiúuṉäm, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä.
21-26 Hoorä, nnajuóøyyäm hajxy jaduhṉ coo hajxy nägøx̱iä
haxøøg njatcóøyyäm, mäduhñtiä hajxy yaa ndsänáayyäm
hädaa yaabä naax̱wiin, møød højts judíos, møødä häṉa'c-hajxy
ca'a judíospä. Cabä Dios øøṉ ñä'ägädä cumay. Jaduhṉä
jäya'ayhajxy näje'e miäṉa'añ cooc tyijy hajxy piäda'aga'añii
hawa'adstuum coogä jecymiädia'agy hajxy hoy quiudiúnät,
ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Pero tøø hajxy nhíjxäm
coo ni øøṉ jaduhṉ quia'a päda'aga'añii hawa'adstuum.
Hoorä, jéquiänä Dios wyiinmaayy coo ja'a yHuung häṉajty
yaa quiexa'añ maa højtshájtäm. Mayhajtä Dios häṉajty
tiunaam̱by maa højtshájtäm. Jaduhṉ hajxy häṉajty
xpiäda'agáaṉäm hawa'adstuum. Jim̱ jaduhṉ myiñ cujaay maa
ja'a jecymiädia'aguiän, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Pero
cabä jecyjiäya'ayhajxy häṉajty wyiinjuø'øy. Hojiootä Dios
miøød coo ja'a jecyjiäya'ayhajxy quia'a pädaacä haxøøgtuum,
hoy häṉajty jia hawiinmatsä coo hajxy jim̱ cu piädaacä,
je'eguiøxpä coo hajxy häṉajty haxøøg jiatcø'øy. Paadiä Dios
ja'a yHuung ñähdujcy, jaduhṉä jäya'ayä piojpä quiädieey
hajxy ñähwá'adsät. Jaduhṉ quiähxø'øgy coo ja'a Jesucristo
ja'a jecyjiäya'ay yajnähwaach ja'a piojpä quiädieeyhajxy. Høxtä
jäda'anäbaadyñä ja'a Dios hajxy xyajwiiinjuóøyyäm neby
hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum. Jaanä jaduhṉ hajxy
xyajwiinjuóøyyämbä coo hajxy piäda'aga'añii haxøøgtuum
øønjaty haxøøg jatcøøby jäda'ahaty. Paadiä Dios ja'a yHuung
ñähdujcy, ja'a Jesucristo, neby hajxy jaduhṉ xñähho'túutämät.

Y coo hajxy jaduhn̲ nmäbøjcämät coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xjiaanc̆h nähho'túutäm, jaduhn̲ä Dios ja'a nbojpä ngädieey hajxy xyajnähwáatsäm, jaduhn̲ hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum, hopiøn̲ä, møød højts judíos, näguipxy møødä häna'c-hajxy ca'a judíospä. Mayhajtä Dios jaduhn̲ tiuun̲ maa højtshájtäm coo hajxy jaduhn̲ xpiädáacäm hawa'adstuum.

27-28 Cab jaduhn̲ yhawiinmatsä coo hajxy hamdsoo nniguiumáayyämät. Hix̲, coo hajxy nmäbøjcämät coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, paadiä Dios hajxy xpiäda'agáan̲äm hawa'adstuum, hoy hajxy nga'a jagä panǿcxäm nebiä Moisés jecy quiujahyyän. Coo ja'a Dios hajxy häxøpy xpiädáacäm hawa'adstuum je'eguiøxpä coo ja'a jecymiädia'agy hajxy ngudiúun̲äm, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä, mänit hajxy mäbøcy cu nniguiumáayyäm hamdsoo. Pero caj pøn̲ jaduhn̲ piäda'aga'añii hawa'adstuum hamdsoohaam.

29-30 Tu'uquiä Dios jaduhn̲. Tu'cuhdujtä Dios hajxy xyhíjxäm nägøx̲iä, møød højts judíos, møødä häna'c-hajxy ca'a judíospä. Tøyhajt jaduhn̲. Coo hajxy nägøx̲iä nmäbøjcämät coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, paadiä Dios hajxy jim̲ xpiädáacämät hawa'adstuum nägøx̲iä.

31 Pero cábøch nmäna'ana'añ coo ja'a jecymiädia'agy quia'a tøyyä, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä, hoy hajxy nja wiinjuǿøyyänä coo ja'a Jesucristo hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum mänaa hajxy tøø xñähho'túutäm. Hix̲, maas hoy hajxy jaduhn̲ nwiinjuǿøyyänä coo ja'a jecymiädia'agy jaduhn̲ jiaanc̆h tøyyä, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Coo hajxy nmäbøjcäm coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, paady hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum, caj jie'eguiøxpä cooc tyijy ja'a jecymiädia'agy hajxy jaduhn̲ hoy ngudiúun̲äm. Tøø hajxy jaduhn̲ nwiinjuǿøyyänä coo jaduhn̲ tiøyhajtä.

4

1 Højts judíos, højtsä Abraham jecy nhaphajt ndeedyhajt.

2 Hoyyä Abraham hijty jiäya'ayhaty jegyhajty. Hoorä, coo ja'a Dios ja'a Abraham häxøpy tøø piäda'agy hawa'adstuum je'eguiøxpä coo ja'a Abraham hoy jia jäya'ayhajty, mänitä Abraham cu ñiguiumaayyä.

3 Hix̲, paadiä Dios ja'a Abraham piädaacy hawa'adstuum, coo ja'a Abraham ja'a Dios miädia'agy miäbøjcä cooc ja'a Dios yajtøjiaty waam̲baty tøø quiapxy tøø miädia'agy, ca'a jie'eguiøxpä coo ja'a Abraham hoy jiäya'ayhajty. Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän.

4 Hoorä, ja'a cuduum̲bädøjc, paady hajxy miäjuyii coo hajxy quiuduñ̲, cab jaduhn̲ ñä'ä mayhajtä. Jaduhn̲ miäbaady nebiä

jäya'ayhajxy näje'e wyiinmahñdyhatiän. Yajcumayaam̲b hajxy ja'a Diósäm, paady hajxy jia wi'i yhojiäya'ayhada'añ.

5 Pero pønjaty tøø miäbøcy coo ja'a Dios yajtøjiaty waam̲baty tøø quiapxy tøø miädia'agy, je'edshajxy jaduhn̲ hawa'adstuum päda'agáan̲äp. Paady hajxy jim̲ piäda'aga'añii coo hajxy jaduhn̲ miäbøcy, ca'a jie'eguiøxpä coo hajxy hoy jia jäya'ayhaty. Jim̲ hajxy jaduhn̲ piäda'aga'añii, hoy hajxy haxøøg tøø jia jatcø'øy. Tiuum̲biä Dios mayhajt jaduhn̲. Coo ja'a Dios hajxy häxøpy xpiädáacäm hawa'adstuum je'eguiøxpä cooc tyijy hajxy hoy njäya'ayhájtäm, cab hajxy häxøpy nmänáan̲äm cooc ja'a Dios mayhajt tiuñ.

6 Jaduhn̲ä David jecy miänaañ cooc hajxy jootcujc yhida'añ, pønjaty jaduhn̲ najuøøby coo ja'a Dios hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum ja'a miayhajthaam, hoy hajxy hänajty haxøøg tøø jia jatcø'øy. Hix̲, cabä Dios miøjpäda'agy pø cabä häna'c hänajty hoy tøø jiäya'ayhaty.

7-8 Coo jaduhn̲ yhabáatnät coo Dios ja'a jäya'ay yajtøyhajtyega'añ nebiaty hajxy hänajty tøø quiädieeyän, mänit hajxy jootcujc yhida'añ pønjatiä Dios piädaacypy hawa'adstuum, pønjatiä Dios miee'xyp, pønjatiä piojhajpiä ja'a quiädieeyhajpiä hajxy yajnähwáatsäxä, nøm̲ä David jecy miänaañ.

9 Jue'e ja'a David jecy ñänøøm̲ cooc hajxy jootcujc yhida'añ, pønjatiä Dios piädaacypy hawa'adstuum, hopiøn̲ä, møødä judíoshajxy, ja'a Dios quiu'ughajpiä, møødä cajpä judíoshajxy. Je'edshajxy ca'a cu'ughájtäp ja'a Dios. Hix̲, jaduhn̲ myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: "Coo ja'a Abraham ja'a Dios miädia'agy miäbøjcä cooc ja'a Dios mänaa quia'a høhn̲da'agy, paady piädaacä hawa'adstuum."

10 Hoorä, jaduhn̲ä judíoshajxy quiuhdujthaty, yajcircuncidarhajpä ya'adiøjc-hajxy. Jaduhn̲ miädia'agytiägø'øy coo hijxtahn̲d hajxy piädáacäxä maa ja'a ñi'xcøxphajxiän. Hoorä ja'a Abraham, tøøyyäm hänajty je'e piädáacänä hawa'adstuum, cajnä hijxtahn̲d hänajty jaduhn̲ piädáacäxä maa ja'a ñi'xcøxpän. Jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo häna'c-hajxy piäda'agyii hawa'adstuum je'eguiøxpä coo ja'a Dios miädia'agy hajxy miäbøjcä cooc ja'a Dios yajtøjiaty waam̲baty je'e tøø quiapxy tøø miädia'agy, hoyyä hijxtahn̲d hajxy quia'a jagä møødä maa ja'a ñi'xcøxphajxiän.

11 Paadiä Abraham hijxtahn̲d jaduhn̲ piädáacäxä maa ja'a ñi'xcøxpän, jaduhn̲ yajnajuø'øy coo ja'a Abraham hänajty tøø piäda'agyii hawa'adstuum. Paady jim̲ piädaacä coo ja'a Dios ja'a miädia'agy hänajty tøø miäbøjcäxä. Jaduhn̲ä Abraham piädaactsohn̲ä hawa'adstuum, hoyyä hijxtahn̲d hänajty jaduhn̲ quia'a jagä pädáacäxänä maa ja'a ñi'xcøxpän. Pønjaty

jaduhn̲ mäbøjp nebiä Abraham jecy miäbøjquiän, jaanä jaduhn̲ hajxy yhixáan̲äbä ja'a Dios nebiä Dios ja'a Abraham jecy yhijxiän, hoy hajxy quia'a jagä judíospä. Coo hajxy jaduhn̲ nmäbøjcäm nebiä Abraham jecy miäbøjquiän, jaduhn̲ quiähxø'øgy coo ja'a Abraham hajxy nhøjxhájtäm ndecyhájtäm.

12 Højts judíoshajxy, højtsä Abraham jecy nhaphajt ndeedyhajt. Jaaya'ay jaduhn̲ pädaactsohn̲ä hawa'adstuum je'eguiøxpä coo jaduhn̲ miäbøjcy coo ja'a Dios yajtøjiaty waam̲baty hänajty tøø quiapxy tøø miädia'agy. Tøyhajt jaduhn̲. Højts judíos, jaduhn̲ højts nyajcircuncidarhaty nebiä Abraham jecy yajcircuncidarhajtiän. Pero tøøyyämä Abraham ja'a Dios ja'a miädia'agy hänajty miäbøjcä, cahnä hänajty yajcircuncidarhaty. Højts judíos, højts jaduhn̲ mäbøjpä, jaanä jaduhn̲ højts nmäbøjpä nebiä Abraham jecy miäbøjquiän. Jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo højtsä Abraham jecy nhøjxhajty ndecyhajty, coo højts jaduhn̲ nmäbøcy, højts judíos.

13 Jéquiänä Dios ja'a Abraham ñämaayy cooc hänajty yaa miähane'ema'añ hädaa yaabä naax̲wiin näguipxy møødä yhap møødä yhoc. Ja'a Dios jaduhn̲ mänaan̲. Paadiä Abraham jaduhn̲ ñämaayyä je'eguiøxpä coo ja'a Abraham ja'a Dios miädia'agy hajxy miäbøjcä, ca'a jie'eguiøxpä cooc tyijy ja'a Abraham jia cudiuuñ̲ nebiaty hänajty tøø yhane'emyii. Pero coo ja'a Abraham jaduhn̲ miäbøjcy coo ja'a Dios yajtøjiaty waam̲baty hänajty tøø quiapxy tøø miädia'agy, paadiä Abraham jaduhn̲ ñämaayyä coo ja'a Abrahamhajxy hänajty yaa miähane'ema'añ hädaa yaabä naax̲wiin, møødä yhaphajxy, møødä yhoc-hajxy.

14 Haa ca'a, jaduhn̲ä Dios miänaañ̲ cooc hajxy yaa miähane'ema'añ hädaa yaabä naax̲wiin pønjaty jaduhn̲ mäbøjp coo ja'a Dios yajtøjiaty waam̲baty hänajty tøø miäna'añ. Jaduhn̲ miädia'agytiägø'øy coo ja'a Dios ja'a hoybä weenbä hajxy xmio'owáan̲äm je'eguiøxpä coo hajxy jaduhn̲ nmäbøjcäm. Pero coo ja'a hoybä weenbä hajxy häxøpy nbáatäm je'eguiøxpä coo ja'a jecymiädia'agy hajxy hoy ngudiúun̲äm, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä, cab jaduhn̲ cu choobaaty coo ja'a Dios hajxy jaduhn̲ tøø xñämáayyäm coogä mayhajt hänajty tiuna'añ coo ja'a hoybä weenbä hajxy xmio'owáan̲äm. Ni jaduhn̲ cu quia'a tsoobaaty coo højts cu nmäbøjcäm coo ja'a Dios jaduhn̲ yajtøjiaty waam̲baty tøø quiapxy tøø miädia'agy.

15 Hix̲, cabä jecymiädia'agy hajxy hoy ngudiúun̲äm, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Coo hajxy jaduhn̲ nga'a cudiúun̲äm, paady hajxy ngädiéhyyäm. Y paady jaduhn̲

yhahixø'øy coo hajxy ngumädóow̱ämät. Pero pønjaty ja'a jecymiädia'agy tøø quia'a mädoy, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä, cab hajxy jaduhṉ quiumädow̱a'añ, hoy hajxy tøø quia'a jagä tuñ nebiä Moisés jecy yhanehm̱iän.

16 Coo ja'a Abraham jaduhṉ jecy miäbøjcä ja'a Dios miädia'agy coo ñämaayyä coogä Abrahamhajxy hänajty yaa miähane'ema'añ hädaa yaabä naax̱wiin, møødä yhap møødä yhoc-hajxy, paadiä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo ja'a Dios ja'a hoybä weenbä hajxy nägøx̱iä xmio'owáaṉäm nä'ä mayhajt, coo ja'a Abraham hajxy nbamäbøjcämät coo ja'a Dios yajtøjiaty waam̱baty tøø miäna'añ, møød højts judíos, møød mijts ca'a judíospä. Coo ja'a Abraham hajxy jaduhṉ nbamäbøjcämät, jaduhṉ mäwiin hajxy nägøx̱iä xyajmäbáatäm nebiä Abraham hajxy xyhaphájtäm xyhoc-hájtäm. Jaduhṉ quiähxø'øgy coo ja'a Abraham hajxy nhøjxhájtäm ndecyhájtäm.

17 Hix̱, jaduhṉ jim̱ myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän cooc ja'a Dios ja'a Abraham piädaacy coo ja'a jäya'ayhajxy mayhagajptpä yhaphat yhoc-hadóøjät ja'a Abraham. Y miäbøjc ja'a Abraham jaduhṉ coo jaduhṉ ñämaayyä coogä tio'oxiøjc hänajty quio'na'awa'añ, hoy hajxy hänajty tøø jia miäjaanä. Paadiä Abraham jaduhṉ miäbøjcy, ñajuøøby hänajty jaduhṉ coo ja'a Dios mäjaa miøødä coo ja'a ho'oguiäya'ay yagjujypiøjtägátsät, y coo mäjaa miøødäbä coo ja'a jäya'ay quiunúu'xät ja'a hajxy hänajty ca'a miim̱b ca'a cahbnä. Y coo ja'a Abraham hajxy jaduhṉ nbamäbøjcäm, jaduhṉ mäwiin hajxy nmäbáatäm nebiä Abraham hajxy xyhaphájtäm xyhoc-hájtäm. Jaduhṉ quiähxø'øgy coo ja'a Abraham hajxy nhøjxhájtäm ndecyhájtäm.

18-21 Coo ja'a Dios ja'a Abraham jaduhṉ jecy ñämaayy coogä mayhagajptpä-jäya'ayhajxy hänajty yhaphada'añ tieedyhada'añ ja'a Abraham, tøø ja'a Abrahamhajxy hänajty miäjaanä møødä tio'oxiøjc. Mägo'x-jomøjtä Abraham hänajty miøødä. Y ja'a tio'oxiøjc, ja'a Sarahajpä, cahnä hänajty ñä'ägädä huungpaadyñä, hoyyä jomøjt hänajty tøø jia nøcxnä coo yhuungpáadät. Pero cabä Abraham jaduhṉ ñä'ägädä møjpädaacy coo hajxy hänajty tøø miäjaanä. Hamuumdu'jootä Abraham jaduhṉ miäbøjcy nägø'ø nädecypiä neby hänajty tøø ñäma'ayiijän ja'a Diósäm coog hänajty jäya'ay may yhaphat yhoc-hada'añii. Paady jaduhṉ tiøjiajty. Jaduhṉ jim̱ myiim̱bä cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän cooc ja'a Abraham yhap yhoc-hajxy hänajty jiaanc̈h tehm̱ miayø'øwa'añ. Paadiä Abraham jaduhṉ miäbøjcy, ñajuøøby hänajty jaduhṉ coo ja'a Dios mäjaa miøødä coo jaduhṉ yajtøjiádät waam̱baty hänajty tøø quiapxy tøø miädia'agy. Mänitä Abraham ja'a Dios jaduhṉ

miøjpädaacy jiaančhpädaacy.
22 Coo ja'a Abraham jaduhn̲ miäbøjcy, paady hawa'adstuum
piädaacä.
23 Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän coo
ja'a Abraham piädaacä hawa'adstuum je'eguiøxpä coo ja'a
Dios miädia'agy miäbøjcäxä coogä Dios yajtøjiaty waam̲baty
tøø quiapxy tøø miädia'agy.
24 Jaanä jaduhn̲ højtsä Diosmädia'agy xñänøøm̲ämbä. Coo
ja'a Dios ja'a miädia'agy hajxy jaduhn̲ nmäbøjcämbät, jaduhn̲ä
Dios hajxy xpiädáacämbät hawa'adstuum, je'eguiøxpä coo ja'a
Dios ja'a Jesucristo yagjujypiøjtägajch. Ja'a Jesucristo, je'e
hajxy nWiindsøn̲hájtäm.
25 Jaaya'ay jaduhn̲ nähdujcä coo hajxy xñähho'túutäm.
Jaduhn̲ä nbojpházjtäm ja'a ngädieeyhájtäm hajxy xya-
jnähwáatsäm. Y coo ja'a Jesucristo jaduhn̲ yagjujypiøjtägajtsä,
jaduhn̲ hajxy nmähmøøyyänä hawa'adstuum.

5

1 Hoorä, coo hajxy nmäbøjcäm coo ja'a Jesucristo hajxy tøø
xñähho'túutäm, paadiä Dios hajxy tøø xyajnähwáatsäm ja'a
nbojpházjtäm ja'a ngädieeyhájtäm. Paady hajxy xpiädáacäm
hawa'adstuum. Jootcujcä Dios hajxy jaduhn̲ xmiøødhíjtäm.
2 Coo ja'a Jesucristo hajxy jaduhn̲ tøø xñähho'túutäm,
coo je'e jiujypiøjtägajch, paadiä Dios hajxy xquiumáayyänä.
Paady hajxy nxoon̲dáacäm. Y coo jaa tøyhajt hajxy jaduhn̲
nmøødhájtäm coo ja'a Dios hajxy jim̲ xyajnøcxáan̲äm maa ja'a
wyiinduumän, paady hajxy jootcujc nhíjtäm.
3-4 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, xoon̲dáacäm hajxy hädaa
yaabä naax̲wiin, hoy hajxy yaa nja tsaačhpøjcäm. Coo
hajxy nmee'xtújcämät, jaduhn̲ä Diosmädia'agy hajxy hoy
ngudiúun̲ämät. Y coo hajxy jaduhn̲ hoy ngudiúun̲ämät,
jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhadáan̲äm coo ja'a Dios hajxy jim̲
xyajnøcxáan̲äm maa ja'a wyiinduumän. Coo hajxy jaduhn̲
nnajuøøyyäm coo hajxy jim̲ xyajnøcxáan̲äm, paady hajxy yaa
nxoon̲dáacäm, hoy hajxy yaa nja tsaačhpøjcäm.
5 Coo ja'a Dios jaduhn̲ miäna'añ coog hajxy jim̲ xya-
jnøcxáan̲äm maa ja'a wyiinduumän, yejpiä Dios ja'a tøyhajt
jaduhn̲. Cab hajxy jaduhn̲ xwyiinhøhn̲äm. Hix̲, tøø ja'a
Dioshespíritu hajxy xyhadägøøyy xjioottägøøyyäm. Jaduhn̲
hajxy xyajnajuøøyyäm coo hajxy xjiaanč̌h tehm̲ chójcäm
hamuumdu'joot.
6 Coo ja'a Dios yajnähdijy coo hänajty tøø yhabaatnä, mänitä
Jesucristo hajxy hoy xñähho'túutäm. Jaduhn̲ä nbojhájtämä
ngädieeyhájtäm hajxy xyajnähwáatsäm. Cab hajxy hänajty

hoy nnähwa'adsáan̲äm hamdsoo je'eguiøxpä coo hajxy hänajty
ngahwiindøyhájtäm.
7 Hix̲, caj miiči̇h pøn̲ xchoj nähho'tú'udät, hoy miiči̇h hänajty
mja hojiäya'ayhaty.
8 Pero ja'a Dios hajxy xjiaanči̇h tehm̲ chójcäm, paadiä Jesu-
cristo hajxy hoy xñähho'túutäm, hoy hajxy hänajty nja cuboj
nja cugädieeyhájtäm.
9 Hoorä, coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, coo
ja'a Dios hajxy tøø xpiädáacäm hawa'adstuum, jaduhn̲ä
tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo ja'a Dios hajxy xquia'a ya-
jcumädow̲áan̲äm.
10 Coo hajxy hijty cøx̲ypänejpiä njäya'ayhájtäm, jaduhn̲
mäwiin hijty piaady néjjiäm coo ja'a Dios hajxy hijty
nmädsiphájtäm. Pero coo ja'a yHuung Jesucristo hajxy
hoy tøø xñähho'túutäm, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä,
paady cabä Dios hajxy nmädsiphájtänä. Hoyyä Dios hajxy
xyhuunghájtänä. Tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdiä Dios hajxy
nmøødhíjtänä. Y coo ja'a Jesucristo jiujypiøjtägajch, coo
jim̲ ñøcxtägajch maa ja'a Tieediän, jaduhn̲ä tøyhajt hajxy
nmøødhájtäm coo hajxy jim̲ xyajnøcxáan̲ämbä.
11 Jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtämbä coo ja'a Dios hajxy
xquiumáayyänä. Paady hajxy jaduhn̲ xquiumáayyänä coo
ja'a Jesucristo ja'a nbojpä ngädieey hajxy tøø xyajnähwáatsäm.
Tsøcxä hajxy jaduhn̲ xoon̲dáacäm.
12 Hoorä, tu'jäya'ay jecy quia'a cudiuun̲dsohñ̲ neby hänajty
tøø yhane'emyiijän ja'a Diósäm. Ja'a Adánhøch jaduhn̲
nnänøøm̲by, ja'a hajxy jecy nhaphájtäm ndeedyhájtäm.
Jaduhn̲ä pojpä cädieey yaa chohn̲daacy hädaa yaabä naax̲wiin.
Y coo ja'a Adán jaduhn̲ jecy quiädiehy, paady jaduhn̲ yhuuc
ho'tsohm̲bä. Y coo ja'a Adán hajxy jaduhn̲ jecy nhaphájtäm
ndeedyhájtäm nägøx̲iä, paady hajxy nbagädiéhyyäm, paady
hajxy nbahó'cäm.
13-14 Høxtä jecyjiäya'abiaady hajxy haxøøg jiäya'ayhajty,
paady hajxy nägøx̲iä yho'cy, hoyyä Moisés hänajty quia'a
jagä miñ̲ñä, quia'a jagä ca'ayñä, hoyyä Dios hänajty quia'a
jagä hane'emyñä coo ja'a jäya'ayhajxy hoy jiäya'ayhádät
nebiä Moisés jecy quiujahyyän, hoy hajxy hänajty quia'a jagä
pagädiehbiä nebiä Adán hänajty tøø quiädieeyän. Hoyyä Dios
hänajty quia'a jagä hane'emyñä coo ja'a jäya'ayhajxy hoy
jiäya'ayhádät, nägøx̲iä jäya'ayä pojpä cädieey hajxy hänajty
miøødä. Y ja'a Adán, jaduhn̲ je'e jecy ñämaayyä cooc hänajty
yho'oga'añ, pø cab hänajty jaduhn̲ quiudiuna'añ nebiä Dios
hänajty tøø yhane'emiän. Y coo ja'a Moisés jaduhn̲ cujecy
quiujahy nebiatiä Dios hänajty tøø yhane'emiän, jaduhn̲ä
jäya'ayhajxy nägøx̲iä ñämáayyäbä coogä Adán hajxy hänajty

nägøx̱iä piaho'ogaam̱bä, pø cab hajxy hänajty quiudiuna'añ nebiä Dios hänajty tøø yhane'emiän. Ja'a jecyjiäya'ayhajxy hänajty jiibä, cahnä Moisés hänajty quiujaayñä nebiatiä Dios hänajty tøø yhane'emy, cab hajxy hänajty jaduhṉ nämay ñajuø'øy coo hajxy hänajty yho'oga'añ, pø haxøøg hajxy hänajty jiäya'ayhaty.

15 Coo ja'a Adán ja'a Dios miädia'agy jaduhṉ jecy quia'a cudiuuṉä, paady hajxy nägøx̱iä nhó'cäm. Pero coo ja'a Jesucristo ja'a Tieediä miädia'agy jaduhṉ quiudiuuṉä, paady hajxy nnähwaats nguhwáatsäm. Coo ja'a Jesucristo hajxy jaduhṉ hoy xñähho'túutäm, paadiä Dios hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum. Møjmayhajtä Dios jaduhṉ tiuuṉ maa højtshájtäm, pønjatiä miädia'agy tøø miäbøjcä ja'a Jesucristocøxpä. Paady hajxy jim̱ xyajnøcxáaṉäm maa ja'a wyiinduumän.

16 Coo ja'a Jesucristo hajxy hoy tøø xñähho'túutäm, jaduhṉä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo ja'a nbojpä ngädieey hajxy jaduhṉ xyajnähwáatsäm nägøx̱iä, pønjaty tøø miäbøcy ja'a Jesucristocøxpä. Paadiä Dios hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum. Paady hajxy jim̱ xyajnøcxáaṉäm maa ja'a wyiinduumän.

17 Jaduhṉds je'e, coo ja'a Adán ja'a Dios miädia'agy jecy quia'a cudiuuṉä, paady hijty yhawiinmatsä coo ja'a Dios hajxy xpiädáacämät haxøøgtuum. Pero tøø ja'a Jesucristo hajxy xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm. Møjmayhajtä Dios jaduhṉ tiuuṉ. Paadiä Dios hajxy xquia'a päda'agáaṉäm haxøøgtuum, pønjaty hawa'adstuum. Y paady højtsä hoyhajtä weenhajt yaa nbaadáaṉäm hädaa yaabä naax̱wiin je'eguiøxpä coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xyajnähwaats tøø xyajcuhwáatsäm.

18-19 Mänaa ja'a Jesucristo yaa yhitiän hädaa yaabä naax̱wiin, ca'xiä Tieediä miädia'agy quiudiuuṉä mäduhñtiä yaa yhijty. Y coo hajxy jaduhṉ xñähho'túutäm, ja'a Tieediä miädia'agy jaduhṉ quiudiuuṉä. Jaduhṉ hajxy xyajnähwáatsäm. Coo hajxy jaduhṉ nmäbøjcämät coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xjiaanc̆h nähho'túutäm, mänitä Dios hajxy xpiädáacämät hawa'adstuum. Hoorä, ja'a Adán, haxøøg je'e jecy jiäya'ayhajty. Cabä Adán ja'a Dios miädia'agy jecy ñä'ägädä cudiuuṉä. Y coo ja'a Adán hajxy jecy nhaphájtäm ndeedyhájtäm, paadiä Dios miädia'agy hajxy nga'a nä'ägädä cudiunáaṉämbä. Coo hajxy jaduhṉ nga'a cudiunáaṉäm, paady hijty yhawiinmatsä coo ja'a Dios hajxy jiiby cu xpiädáacäm haxøøgtuum. Pero coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, paady hajxy jim̱ xyajnøcxáaṉäm Dioswiinduum. Jaduhṉä Dios mayhajt møj jiaanc̆h tehm̱ tiuuñ maa højtshájtäm.

20-21 Coo ja'a Dios jecy yhanehm̱y coo ja'a jäya'ayhajxy

hoy jiäya'ayhádät, mänitä Moisés jaduhn̲ quiujahy. Y coo ja'a nocy hajxy ngápxämät, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä, jaduhn̲ hajxy nnajuóøyyämät coo hajxy njaanc̆h cädiéhyyäm. Hoy hajxy jaduhn̲ nja najuóøyyäm, cab hajxy nmäbøjcäm. Pero xjiaanc̆h tehm̲ ñäxúu'tsämä Dios. Paadiä møjmayhajt jiaanc̆h tehm̲ tiuuñ̲ maa højtshájtäm. Jaduhn̲ds je'e, coo hajxy ngädiéhyyäm, paady hajxy nhó'cäm. Pero coo ja'a Dios hajxy xñäxúu'tsäm, paadiä Jesucristo hajxy hoy xñähho'túutäm, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä. Jaduhn̲ä Dios hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum. Mänit hajxy xyagjugyhadáan̲äm cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatiän.

6

1 Cab jaduhn̲ ñä'ägädä hahixø'øy coo hajxy nmänáan̲ämät: “Tsøg hajxy cädiéhyyäm tehn̲gajnä. Haa ca'a, tehn̲gajnä Dios hajxy xñäxuudsáan̲äm.”

2 Caj pues, cab jaduhn̲ yhahixø'øy coo hajxy tehn̲gajnä ngädiéhyyämät. Haa ca'a, tøø ja'a pojpä cädieey hajxy nnajtshixóøyyänä coo ja'a Diosmädia'agy hajxy tøø nmäbøjcäm ja'a Jesucristocøxpä.

3-5 Tøgä cab hajxy mnajuø'øyä coo ja'a Jesucristo hajxy nmøødhíjtäm tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy coo hajxy tøø nnäbéjtäm ja'a Jesucristocøxpä. Y coo hajxy jaduhn̲ tøø nnäbéjtäm ja'a Jesucristocøxpä, jaduhn̲ mäwiin piaady néjjiämä Jesucristo hajxy häxøpy näguipxy tøø nmøødhó'cäm. Jaanä jaduhn̲ mäwiin piaatpä néjjiämä Jesucristo hajxy häxøpy näguipxy tøø nmøødnaax̲tägóøyyäm. Coo ja'a pojpä cädieey hajxy tøø nnajtshixóøyyänä, jaduhn̲ miädia'agytiägø'øy coo hajxy jaduhn̲ ween nga'a jatcóøyyänä haxøøg. Y coo ja'a Dios ja'a Jesucristo yagjujypiøjtägajch ja'a miäjaahaam, mänitä Jesucristo jugyhajt hawiinjem̲ybiä miøødhajty. Jaanä jaduhn̲ højtshájtämbä, coo hajxy nnäbéjtäm, jaduhn̲ mäwiin piaady néjjiämä Jesucristo hajxy häxøpy näguipxy tøø nmøødjujypiøjtägájtsäm. Paadiä jugyhajt hajxy hawiinjem̲ybiä nmøødhájtämbä. Tøyhajt jaduhn̲. Jaduhn̲ä hojiootä howyiinmahñdy hajxy nmøødhájtämät. Jaduhn̲ miädia'agytiägø'øy coo ja'a Dios hajxy xyagjugyhadáan̲äm cøjxta'axiøø neby je'e jiugyhatiän.

6 Coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm cruzcøxp, mänitä nhaxøøgwiinmahndyhajxy quiuhdägóoyyänä nebiä haxøøgwiinmahñdy hajxy nägøx̲iä hijty nmøødhájtäm. Coo ja'a nhaxøøgwiinmahñdyhajxy jaduhn̲ quiuhdägóoyyänä, paadiä Jesucristo hajxy nmøødhíjtänä tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy. Paady hajxy jaduhn̲ tøø xñähho'túutäm, jaduhn̲ä

nhaxøøgwiinmahñdyhajxy jaduhn̲ quiuhdägóoyyänä. Jaduhn̲ä
njoot hajxy nga'a pädáacänät maa ja'a haxøøgpän.
7 Øn̲ä Jesucristo hänajty møødhijp tu'ugjoot
tu'ugwiinmahñdy mänaa ja'a Jesucristo yho'oguiän, cabä
jioot piädaacnä maa ja'a haxøøgpän.
8 Coo hajxy nmäbójcäm coo ja'a Jesucristo hajxy jaduhn̲ tøø
xñähho'túutäm møød coo jadähooc jiujypiøjcy, jaduhn̲ mäwiin
miäbaady néjjiäm coo ja'a Jesucristo hajxy häxøpy näguipxy
tøø nmøødjujypiøjcäm. Paady hajxy jaduhn̲ njugyhadáan̲äm
cøjxta'axiøø neby je'e jiugyhatiän.
9 Coo ja'a Jesucristo jiujypiøjtägajch, cab jaduhn̲
mänaa yho'tägatsaan̲nä. Homiänaaxøøjä homiänaadsuujä
jiugyhada'añ. Tøyhajt jaduhn̲.
10 Hix̲, tähoocnähho'tu'utiä ja'a Jesucristo hajxy
xñähho'túutäm. Jaduhn̲ä nbojpä ngädieey hajxy tøø
xyajnähwáatsäm. Y coo ja'a Jesucristo tøø jiujypiøjtägajtsnä,
paady homiänaaxøøjä homiänaadsuujä ja'a Dios
miøødhidaan̲nä.
11 Jaanä jaduhn̲ højtshájtämbä, coo ja'a Jesucristo hajxy
nmøødhíjtänä tu'ugmädia'agy, tsøg hajxy jahmiejtstáacäm coo
ja'a nhaxøøgwiinmahñdyhajxy tøø quiuhdägóoyyänä. Jaduhn̲
hajxy tsøc jahmiejtstáacämbä coo hawiinjem̲ybiä jugyhajt
hajxy nmøødhájtänä nebiä Jesucristo hänajty miøødhatiän
mänaa jiujypiøjtägachän. Paadiä Dios hajxy nmøødhíjtämbä
tu'ugmädia'agy.
12 Cab hajxy cøx̲ypänejpiä tsøc jatcǿøyyänä. Cabä njootä
ngopc hajxy nbädáacänät maa ja'a haxøøgpän.
13 Cabä ngø'ø ndecy hajxy nyaghanájxänät, ni ja'a
nhaawhájtäm. Tsøgä Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot
cudiúun̲äm. Coo ja'a Jesucristo hajxy hänajty nmøødhíjtäm
tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy mänaa yho'oguiän, møød mänaa
jiujypiøjtägachän, paadiä Dios hajxy nmøødhíjtänä tu'ugjoot
tu'ugwiinmahñdy.
14-15 Paadiä Dios hajxy xquiumáayyäm coo mayhajt tøø
tiuñ maa højtshájtäm, ca'a jie'eguiøxpä coo ja'a mädia'agy
hajxy nja wi'i quiudiunáan̲äm, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä.
Coo ja'a Dios mayhajt jaduhn̲ tiuuñ maa højtshájtäm, je'ec̈h
jaduhn̲ nnänøøm̲by coo hajxy xyajnähwaats, coo hajxy xya-
jcuhwáatsäm. Hoyyä Dios mayhajt jaduhn̲ tiuuñ maa
højtshájtäm, cab jaduhn̲ ñä'ägä hahixø'øy coo hajxy haxøøg
njatcǿøyyämät tehn̲gajnä.
16 Tsøg hajxy paquiä mädiáacäm neby hajxy yaa
nguhdujthájtäm hädaa yaabä naax̲wiin. Jaduhn̲ä cuhdujt
hajxy nmøødhájtäm coo hajxy nwiimbíiw̲ämät øn̲ jaduhn̲
nmädunáan̲äm. Y jaduhn̲ hajxy ngudiúun̲äm nebiatiä

nwiindsøn̲hájtäm hajxy xyhanéhm̲äm. Jaanä jaduhn̲ä cuhdujt hajxy nmøødhájtämbä coo hajxy nwiimbíiw̲ämät mädyii hajxy nyajtunáan̲äm, ja'a Diosmädia'agy, o ja'a nhaxøøgwiinmahñdyhájtäm. Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy nyajtúun̲ämät, mänitä Dios hajxy jaduhn̲ xquiumáayyämät. Pero coo ja'a nhaxøøgwiinmahñdy hajxy nyajtúun̲ämät, cabä Dios hajxy jaduhn̲ nmøødhíjtämät tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy. Mänitä Dios hajxy xpiädáacämät haxøøgtuum. Tøyhajt jaduhn̲.

17 Dioscujú'uyäp ja'a Dios coo mijtsä Diosmädia'agy hamuumdu'joot myajtuun̲nä neby hajxy tøø mmäbøquiän. Cahnä Diosmädia'agy hajxy mmädoyñä, haxøøg hajxy hijty mjäya'ayhaty.

18 Coo mijts tøø mmäbøcy coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, paadiä mhaxøøgwiinmahñdy hajxy tøø mnajtshixøøñä. Tøø ja'a mjoot hajxy mbäda'agy coo hajxy hamuumdu'joot mhojiäya'ayhájnät.

19 (Páadyhøch jaduhn̲ nmädia'agy neby hajxy yaa nguhdujthájtäm hädaa yaabä naax̲wiin, jaduhn̲ hajxy hoy mwiinjuø'øwät. Cab hajxy jaduhyyä hoy mwiinjuø'øwa'añ.) Hijty, jaančh tehm̲ yhaxøøgjaty hajxy hijty mjäya'ayhaty. Cøx̲ypänejpiä hajxy hijty mjaančh tehm̲ jiatcø'øy. Maas hanax̲iä hajxy hänajty mjatcø'øwa'añ tehn̲gajnä. Pero tøø ja'a Diosmädia'agy hajxy mmäbøjnä ja'a Jesucristocøxpä, paadiä Diosmädia'agy hajxy myajtúun̲nät nägø'ø nädecypiä.

20 Coo ja'a mhaxøøgwiinmahñdy hajxy hijty myajtuñ, cabä mjoothajxy hijty chocy coo hajxy hoy mjäya'ayhádät. Coo hajxy häxøpy tøø mhojiäya'ayhaty, tøø ja'a Dios hajxy häxøpy xquiumay.

21 Hočhähdiuun̲nä hajxy hijty mjatcø'øy. Cabä tii hoybä hajxy hijty mbaady. Haxøøgtuum hajxy hijty mnä'ägädä häda'aga'añ.

22 Paadiä Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, coo ja'a mhaxøøgwiinmahñdy hajxy jaduhn̲ mnajtshixǿ'øwät. Tøyhajt jaduhn̲. Paadiä Jesucristo hajxy mmøødhijnä tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy. Coo ja'a mjoot hajxy hamuumdu'joot tøø mbäda'agy coo ja'a Dios hajxy mmøødtuna'añ, paadiä hoyhajtä weenhajt hajxy mbaada'añ. Jaduhn̲ miädia'agytiägø'øy, coo mijtsä Dios hoyhäna'c xyagjada'añ nebiä Jesucristo yhoyhäna'c-hatiän, paadiä Dios hajxy xyagjugyhada'añ cøjxta'axiøø neby je'e jiugyhatiän.

23 Coo hajxy cøx̲ypänejpiä njatcóøyyämät, cabä Dios hajxy jaduhn̲ nmøødhíjtämät tu'ugmädia'agy, møød haxøøgtuum hajxy nhädáacämät. Pero tøø ja'a Dios mayhajt tiuñ coo ja'a yHuung hajxy yaa tøø xyajnäguéjxäm, ja'a Jesucristo,

ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä. Hoyyä Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm. Jaduhn̲ä Dios hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum. Coo hajxy jaduhn̲ nmäbøjcämät, mänitä Dios hajxy xyagjugyhájtämät cøjxta'axiøø neby je'e jiugyhatiän.

7

1 Mägu'ughajpädøjc, mnajuøøby hajxy jaduhn̲ nebiä cuhdujt yaa myiñ̲ hädaa yaabä naax̲wiin. Ja'a hänac-hajxy møjcuhdujtmøødpä, ja'a hänac hajxy jaduhn̲ xyhanéhm̲äm mäduhñ̲tiä hajxy yaa njugyhájtäm, túhm̲äts. Pero coo hajxy nhó'cänä, cab hajxy jaduhn̲ xyhanéhm̲änä.

2-3 Høxtahm̲dsä to'oxiøjc ja'a ya'adiøjcmøødpä, jaduhn̲ä cuhdujt myiñ̲ coo hajxy ñimiøødtsänaʼawøøjät mäduhñ̲tiä hajxy nämetsc jiugyhaty. Hoorä, coo ja'a to'oxiøjc wiingya'adiøjc miøødtsäná'awät, y je'enä ñihyhap jiugyhatyñä, haxøøgä to'oxiøjc jaduhn̲ jiatcǿ'øwät. Hix̲, cabä cuhdujt jaduhn̲ myiñ̲ coo jaduhn̲ jiatcǿ'øwät. Pero coodsä ñihyhap yhó'ogät, mänitä quix̲y cuhdujt miøødänä coo piøjtägátsät, y cab jaduhn̲ ñejpiä.

4 Hoorä, mägu'ughajpädøjc, coo mijtsä Jesucristo hänajty mmøødhity tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy mänaa yho'oguiän, paadiä jecymiädia'agy hajxy xquia'a hanehm̲nä, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdiä Jesucristo hajxy hänajty mmøødhíjtäbä mänaa jiujypiøjtägachän. Tøø ja'a mjoot hajxy mbäda'agy coo jaaya'ay hajxy mmøødtúnät. Jaduhn̲ä Dios hajxy mmøødtúum̲bät.

5 Cahnä hajxy hänajty nmäbøjcäm coo ja'a Jesucristo hajxy hoy xñähho'túutäm, jaduhn̲ä njoot hajxy hänajty nnä'ägädä pädáacäm coo hajxy hänajty jaduhn̲ njatcø'øwáan̲äm hoñejpiä. Paady hajxy hijty nhäda'agáan̲äm jiiby møjcu'uhaam. Jaanc̆h tehm̲ yhaxøøg hajxy hänajty nwiinmahñdyhájtäm. Hoyyä mädia'agy hajxy hänajty nja mädóow̲äm, ja'a Dios ja'a Moisés jecy ñajtscapxøøyyäbä, cab hajxy hänajty nyajtunáan̲äm.

6 Cahnä Diosmädia'agy hajxy hänajty nmäbøjcäm ja'a Jesucristocøxpä, tehn̲gajnä ja'a jecymiädia'agy hajxy hänajty nja wi'i quiudiunáan̲äm, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Jadúhn̲äc tyijy hajxy hänajty nnähwa'adsáan̲äm. Pero coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, paadiä jecymiädia'agy jaduhm̲bä xquia'a hanéhm̲nä. Coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xyajnähwáatsäm, jaduhn̲ hajxy xyagjugyhadáan̲äm cøjxta'axiøø neby jaaya'ay jiugyhatiän. Y xpiuhbéjtämä Dioshespíritu hajxy nebiä Dios hajxy hoy nmøødtúun̲ämät.

7-9 Cáhnøc̆hä jecymiädia'agy hänajty nmädoyñä, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä, cábøch hänajty nnajuø'øy cooc̆h hänajty hoy nga'a jäya'ayhaty. Pero cooc̆h jecymiädia'agy jaduhn̲

nwiinjuøøñä, páadyhøch nnajuøøñä coočh cøxypänejpiä njatcø'øy hoñejpiä. Coočhä haxøøgwiinmahñdy jaduhn njaančh tehm miøødä, páadyhøčhä njoot hijty chocy coočh cøxypänejpiä njatcó'øwät hoñejpiä nebiatiä jecymiädia'agy hajxy xjia hanéhmäm coo hajxy nga'a jatcóøyyämät, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Y coočhä jecymiädia'agy jaduhn nmädoy, maas hanáxiøch cøxypänejpiä njaac jatcø'øy tehngajnä. Páadyhøčhä tøyhajt nmøødä coočh hijty nga'awa'añ haxøøgtuum.

10 Hóyhøch ndijy jaduhn ngudiuna'añ ja'a jecymiädia'agy, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Y coočh häxøpy hoy ngudiuñ, hawa'adstúumhøčhä Dios cu xpiädaacy. Pero cábøčhä jecymiädia'agy jaduhn hoy nnä'ägädä cudiuna'añ, páadyhøch hawiinmats nhädá'agät haxøøgtuum.

11 Hoy ndíjyhøčhä jecymiädia'agy hänajty nyajtuna'añ, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Jaduhn ndíjyhøčhä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt xmio'owa'añ. Pero cábøčhä tøyhajt hänajty nnä'ägä møødä. Coočhä haxøøgwiinmahñdy hänajty nmøødä, páadyhøčhä jecymiädia'agy hänajty hoy nga'a yajtuñ, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Páadyhøch hänajty nga'awa'añ haxøøgtuum.

12 Ja'a jecymiädia'agy ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä, je'e hajxy xyhanéhmäm coo hajxy hoy njäya'ayhájtämät. Jaduhn miädia'agy neby hajxy hoy njäya'ayhájtämät. Xyajnajuóøyyäm hajxy jaduhn coo ja'a Dios howyiinmahñdy jiaančh tehm miøødä.

13 Paadiä jecymiädia'agy jaduhn yhoyyä, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Pero hóyhøch hänajty tøø nja mädoy, tehngájnøch hänajty haxøøg nwi'i jiäya'ayhatyñä. Páadyhøch hijty jiiby nga'awa'añ haxøøgtuum. Hix, cábøčhä nwiinmahñdy hänajty yhoyyä. Y coočhä jecymiädia'agy jaduhn nmädooyy, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä, maas hanáxiøch hänajty haxøøg njatcø'øwa'añ.

14 Jaduhnä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo ja'a jecymiädia'agy hajxy xyhawáaänäm coo ja'a Dios howyiinmahñdy jiaančh tehm miøødä. Jaanä jaduhn hajxy xyhawáaänämbä coo Dios ja'a jioot chocy coo hajxy hoy njäya'ayhájtämät. Pero højts, cab højts hoy nnä'ägädä jäya'ayhájtäm, je'eguiøxpä coo højts hädaa yaabä naaxwiimbä wiinmahñdy nmøødhájtäm. Hamdsoojoot hajxy jaduhn haxøøg njatcóøyyäm.

15 Jaduhnä njoothajxy jia wi'i chójcäm coo hajxy hoy njäya'ayhájtämät, pero cab hajxy nnä'ägädä jadáaänäm hojiäya'ayhat. Pätiidä hajxy jaduhn coo nga'a jadáaänäm.

Cøxypänejpiä hajxy nwi'i jiatcóøyyäm, hoy hajxy nja najuóøyyäm coo jaduhn yhaxøøgä.
16 Nnajuóøyyäm hajxy jaduhn coo ja'a jecymiädia'agy yhoyyä, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Jaduhnä njoothajxy jia tsójcäm coo hajxy ngudiúunämät nebiatiä jecymiädia'agy hajxy xyhanéhmäm. Pero cab hajxy hoy nnä'ägädä cudiunáanäm.
17 Pero, ca'a yhamdsoojoot hajxy jaduhn haxøøg njatcóøyyäm. Ja'a nhaxøøgwiinmahñdy hajxy jaduhn xyagjatcóøyyäm haxøøg.
18-19 Cabä Diosmädia'agy hajxy hoy ngudiunáanäm hamdsoojoot, hoyyä njoothajxy jia tsójcäm coo hajxy ngudiúunämät. Haxøøg hajxy njatcóøyyäm, hoyyä njoothajxy jaduhn quia'a jagä tsójcäm coo hajxy jaduhn njatcóøyyämät.
20-21 Hix, ja'a nhaxøøgwiinmahñdy hajxy haxøøg xyagjatcóøyyäm, ca'a yhamdsoojootä.
22 Jaduhnä Diosmädia'agy hajxy xyhanéhmäm nebiaty hajxy hoy njäya'ayhájtämät. Njoodóotyhøch ngopcóotyhøch jaduhn njuø'øy coo ja'a Diosmädia'agy jiaančh tehm yhoyyä.
23 Nnajuóøbiøch jaduhn coočhä haxøøgwiinmahñdy njaančh tehm miøødä. Páadyhøčhä howyiinmahñdy hoy nga'a nä'ägädä yajtuna'añ. Hix, ja'a nhaxøøgwiinmáhñdyhøch haxøøg xyagjäya'ayhajp. Y cábøch hoy nnä'ägädä najtshixø'øwa'añ.
24 Cooč h häxøpy pøn hoy xquia'a yajnähwa'adsa'añ ja'a nhaxøøgwiinmáhñdyhøch, cábøčhä Dios häxøpy hoy nmøødhida'añ tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy. Jíibyhøch häxøpy nhäda'aga'añ møjcu'uhaam. Jaančh tehm yhoñäxúu'tsnøch häxøpy nhity.
25 Pero nmóobiøčhä Dios Dioscujú'uyäp coočhä Jesucristo tøø xyajnähwa'ač h, ja'a hajxy nWiindsøn hájtämbä. Páadyhøčhä Diosmädia'agy hoy nyajtuna'añ ja'a nhowyiinmahñdyháamhøch, hóyhøčhä haxøøgwiinmahñdy nja møødnä. Je'eč h tähoocjaty haxøøg xyagjatcøøby.

8

1 Hoorä, hawa'adstuum hajxy nmähmøøyyänä coo ja'a Jesucristo hajxy nmøødhíjtäm tu'ugmädia'agy. Jaduhn hajxy ngudiúunäm nebiä Diosmädia'agy hajxy xyhanéhmäm. Cab hajxy cøxypänejpiä njatcóøyyänä.
2 Coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, paady hajxy xmiøødhíjtäm tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy. Paadiä Dioshespíritu hajxy xyagjugyhadáanäm cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatiän. Paadiä Dios hajxy tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy xmiøødhidáanäm homiänaajä. Coo ja'a

Jesucristo ja'a nhaxøøgwiinmahñdy hajxy tøø xyajnähwáatsäm,
paady hajxy jiiby nga'a häda'agáaṉänä haxøøgtuum.
3-4 Coo ja'a Dios ja'a yHuung yaa quiejxy hädaa yaabä
naaẋwiin, jaduhṉ yaa jiäya'ayhajty neby højtshájtäm.
Jesucristo je'e. Pero cabä Jesucristo haxøøg jiäya'ayhajty
neby højtshájtäm. Mänitä Jesucristo hajxy xñähho'túutäm.
Hoyyä Jesucristo ja'a jecymiädia'agy quiudiuuṉ, ja'a
Moisés jecy quiujáhyyäbä. Pero højtshájtäm, cab hajxy
jaduhṉ ngudiúuṉäm. Paady jaduhṉ yhahixø'øy coo hajxy
ngumädóowämät. Coo ja'a Jesucristo hajxy xñähho'túutäm,
quiumädoow je'e ja'a højtscøxphájtäm jaduhṉ. Paadiä
jecymiädia'agy hajxy xquia'a hanéhm̱änä, ja'a Moisés jecy
quiujáhyyäbä. Ja'a Dioshespíritu hajxy xpiuhbéjtänä coo
ja'a Dios hajxy xmiøødhíjtämät tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy.
Jaduhṉ hajxy xpiuhbéjtämbä coo hajxy haxøøg nga'a
jäya'ayhájtänät.

5 Y coo ja'a Dioshespíritu hajxy jaduhṉ xpiuhbéjtäm, paady
hajxy nxiictaac nmädiaactáacäm nebiä Diosmädia'agy hajxy
maas hoy nyajtúuṉämät. Pero ja'a jäya'ay ja'a Dioshespíritu
ja'a miädia'agy hajxy ca'a cudiunáaṉäbä, jaduhṉ hajxy xyi-
icta'agy miädiaacta'agy nebiä yhamdsoo wiinmahñdy hajxy
yajtuñ.

6 Pøṉ jaduhṉ xiictaacp mädiaactaacp nebiä Dioshespíritu
ja'a miädia'agy maas hoy miäbøjcät, je'e ja'a Dios jaduhṉ
miøødhijpy tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy. Je'eduhṉ nøcxaam̱b
Dioswiinduum. Jootcujc je'e jim̱ yhida'añ møødä Dios. Pero
pøṉä yhamdsoo wiinmahñdy wi'i yajtunaam̱b, ja'a Dios ja'a
miädsip je'eduhṉ. Haxøøgtuum je'eduhṉ ñä'ägä häda'aga'añ,
7-8 je'eguiøxpä coo ja'a Dios miädsiphaty. Cabä
Diosmädia'agy hoy yajtuna'añ, ni ja'a jioot jaduhṉ quia'a
tsocy coo yajtúnät. Y cab jaduhṉ quiumayii ja'a Diósäm.

9 Pøṉä Dioshespíritu ca'a møødhijp tu'ugmädia'agy, cabä
Diosmädia'agy miäbøcy ja'a Jesucristocøxpä. Coo mijts
jaduhṉ mjaanc̆h mäbøcy, paady mijtsä Dioshespíritu
mmøødhity tu'ugmädia'agy. Y coo ja'a Dioshespíritu hajxy
jaduhṉ mmøødhity, paadiä mhaxøøgwiinmahñdy hajxy tøø
mhøẋhijxnä.

10 Tøyhajt jaduhṉ coo hajxy nho'ogáaṉäm, je'eguiøxpä
coo ja'a Adán jecy quiädiehy, ja'a hajxy jecy nhaphájtäm
ndeedyhájtäm. Pero coo mijtsä Dios tøø xpiäda'agy
hawa'adstuum, y coo ja'a Jesucristo hajxy mmøødhity
tu'ugmädia'agy, paady mijtsä Dioshespíritu xyagjugyhada'añ
homiänaajä nebiä Dios jiugyhatiän. Jim̱ hajxy xyajnøcxa'añ
Dioswiinduum.

11 Coo ja'a Dioshespíritu hajxy xmiøødhíjtäm

tu'ugmädia'agy, paadiä Dios hajxy xyagjujypiøjtägatsáaṉäm ja'a yhEspírituhaam coo hajxy hänajty tøø nhó'cäm. Jaduhṉ hajxy xyagjujypiøjtägatsáaṉäm nebiä Jesucristo yagjujypiøjtägajtsän.

12 Mägu'ughajpädøjc, jaduhṉds je'e, hahixøøby jaduhṉ coo ja'a Dioshespíritu miädia'agy hajxy nyajtúuṉämät. Cab jaduhṉ yhahixø'øy coo ja'a nhamdsoo wiinmahñdy hajxy nyajtúuṉänät tehṉgahnä.

13 Hix̱, coo hajxy tehṉgahnä haxøøg njatcóøyyänät, cabä Dios hajxy hoy nmøødhíjtämät tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy. Mänit hajxy jiiby nhädáacämät haxøøgtuum. Pero coo ja'a nhaxøøgwiinmahñdy hajxy nnajtshixóøyyämät ja'a Dioshespírituhaam, jaduhṉä Dios hajxy hoy nmøødhíjtänät tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy.

14 Hix̱, pønjaty jaduhṉ puhbéjtäp ja'a Dioshespíritu nebiä Diosmädia'agy hajxy jaduhṉ hoy yajtúnät, Dios yhuung hajxy je'e.

15 Haa ca'a, ja'a yhEspírituhaamä Dios hajxy xyhuunghájtäm, paady hajxy nnämáayyäm: “Diosteedy.” Y coo ja'a Dios hajxy xyhuunghájtäm, paadiä Dios hajxy nga'a tsähgóøyyänä neby hajxy hijty ndsähgóøyyäm coo hajxy hijty xquia'a pädáacämnä hawa'adstuum.

16 Y coo ja'a Dioshespíritu hajxy jaduhṉ xmiøødhíjtäm, jaduhṉä tøyhajt hajxy xmióoyyäm coo ja'a Dios hajxy xyhuunghájtänä.

17 Coo ja'a Dios hajxy xyhuunghájtäm näguipxy møødä Jesucristo, paadiä Jesucristo hajxy jiṉ xyajnøcxáaṉäm Dioswiinduum. Paadiä Dios hajxy madiu'u xquiunuu'xáaṉäm näguipxy møødä Jesucristo, nebiä Dios jecy miänaañän cooc hajxy xquiunuu'xáaṉäm. Y coo hajxy ndsaačhpójcämät ja'a Dioscøxpä nebiä Jesucristo chaačhpøjquiän, mänitä Dios hajxy møj jaančh xpiädáacämät näguipxy møødä Jesucristo.

18 Høøčh jaduhṉ mänaaṃb coo hajxy yaa weeñtiä ndsaačhpójcäm hädaa yaabä naax̱wiin. Pero cab jaduhṉ ñä'ägädä mäbaady ni weeñtiä nebiä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy jiṉ xmio'owáaṉäm maa je'e wyiinduumän.

19 Tijatiä Dios yaa tøø quiunuu'xy hädaa yaabä naax̱wiin, jia wi'i jiøbhijxyp hajxy jaduhṉ coo yhabáadät coo ja'a Dios ja'a hoyhajtä weenhajt mio'owa'añ pønjaty jaduhṉ yhuunghajpy. Mänitä Dios jaduhṉ miäna'ana'añ coo hajxy nga'a tsaačhpøgáaṉänä.

20-21 Coo ja'a Adán jaduhṉ jecy jawyiinhajt quiädiehčhohñ, ja'a hajxy jecy nhaphajt ndeedyhájtämbä, paadiä Dios ja'a tsø'ty ja'a häyohn yaa quiejxy hädaa yaabä naax̱wiin. Mäduhñtiä Dios yaa tøø quiunuu'xy cøx̱iä hädaa yaabä

naaẋwiin, cøxaam̱b jaduhṉ quiuhdägoyya'añ. Pero cabä pojpä hajxy tii miøødä. Ca'a jie'eguiøxpä ja'a Dios ja'a tsø'ty ja'a häyohn yaa quiejxy. Hiẋ, jagooyyä jäya'ay pojpä cädieey hajxy miøødä, paadiä Dios tsø'ty häyohn yaa quiejxy. Jéquiänä Dios jaduhṉ wyiinmaayy coo cøẋiä wiinä chaačhpøgät näguipxy møødä jäya'ayhajxy, tijatiä Dios yaa tøø quiunuu'xy, høxtä coonä yhabáadät coo ja'a Dios hajxy xquia'a yajtsaačhtiunáaṉänä. Mänitä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy nägøẋiä xmio'owáaṉäm, højts Dioshuung, näguipxy møød tijaty ja'a Dios yaa tøø quiunuu'xy.

22 Hiẋ, tijatiä Dios yaa tøø quiunuu'xy hädaa yaabä naaẋwiin, jia wi'i jiøbhijxyp hajxy jaduhṉ coo yhabáadät coo ja'a Dioshuung ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy mio'owa'añii. Tøyhajt jaduhṉ. Pero cahnä yhabaady, jaančh tehm̱ chaačhpøjp hajxy jaduhṉ.

23 Jaanä jaduhṉ højtshájtämbä, jaduhṉ højts nd-saačhpójcämbä, jaduhṉ højts nja wi'i jiøbhíjxämbä coo yhabáadät coo ja'a Dios hajxy pedyii xmio'owáaṉäm ja'a hoyhajtä weenhajt. Coo Dios hajxy xyhuunghájtäm, paady hajxy jaduhṉ xmio'owáaṉäm. Mänitä Dios ja'a hawiinjem̱ybiä ni'xcopc xmio'owáaṉäm, ja'a mänaa ca'a ma'p ca'a tägoobiä. Coo ja'a Dios ja'a yhEspíritu hajxy tøø xyajnäguéjxäm, jaduhṉä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo ja'a Dios hajxy xjiaančh huunghájtäm. Jaanä jaduhṉä tøyhajt hajxy nmøødhájtämbä coo ja'a Dios ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy pedyii xmio'owáaṉäm.

24 Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy tøø nmäbójcäm ja'a Jesu-cristocøxpä, paady hajxy nnähwaats nguhwáatsäm, paadiä Dios hajxy xmiøødhíjtänä tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy. Y paady hajxy nja wi'i jiøbhíjxäm coo yhabáadät coo ja'a Dios hajxy xmio'owáaṉäm ja'a hoyhajtä weenhajt cøẋiä. Cahnä yhabaady, paady hajxy nja wi'i jiøbhíjxämnä. Coo häxøpy tøø yhabaatnä, cab hajxy häxøpy njøbhíjxänä.

25 Coo hajxy hamuumdu'joot nmäbójcäm coo ja'a Dios ha-jxy tøyhajt xmio'owáaṉäm tijaty hajxy xyajmädsójcäm, paady hajxy tsøc mee'xtújcäm mäduhñtiä hajxy yaa njaac jøbhíjxäm, hoy hajxy nej nja jajt nja habéjtäm.

26 Y xpiuhbéjtämä Dioshespíritu hajxy nebiaty hajxy hamdsoo nga'a jadáaṉäm. Hiẋ, coo ja'a Dios hajxy naẋy nja wi'i pia'ya'axáaṉäm, cab hajxy naẋy nnajuóøyyäm tijatiä Dios hajxy nmäyujwáaṉämb, waam̱batiä Dios hajxy nmänuu'xtáacämät. Naẋy hajxy jaduhṉ njájtäm coo ja'a capxy ja'a mädia'agy hajxy hoy xquia'a habädsøm̱áaṉäm. Nä'ä møcxéjjäm nä'ä ho'ogyxiéjjäm hajxy jaduhṉ. Pero coo hajxy nga'a najuóøyyämät nebiä Dios hajxy nmänuu'xtáacämät,

mänitä Dioshespíritu hajxy xpiuhbéjtämät.
27 Piuhbejpiä Dioshespíritu pønjatiä Diosmädia'agy tøø
miäbøcy. Hoorä, ñajuøøbiä Dioshespíritu jaduhn̲ waam̲batiä
Dios jioot chocy coo ja'a Dios hajxy nmänuu'xtáacämät.
Jaduhn̲ä Dioshespíritu hajxy xyajxiic xyajmädiáacäm ja'a
ngopcootyhájtäm. Y ñajuøøbiä Dios jaduhn̲ waam̲baty hajxy
nxiic nmädiáacäm ja'a ngopcootyhájtäm.
28 Hoorä, cab hajxy njootmayhájtämät coo Dios ja'a
tsaačhpä peenä hajxy xmióoyyämät. Haa ca'a, nnajuóøyyäm
hajxy jaduhn̲ coo Dios quiøx̲y najuø'øy nebiaty hajxy njajt
nhabéjtäm, pønjatiä Dios tsojp. Nnajuóøyyäm hajxy jaduhn̲
coo Dios wyiinmay coo hajxy ween xyhoyóøyyäm cøx̲iä
wiinä. Tøø hajxy xyajnähdíjjäm coo hajxy njäya'ayhájtämät
nebiä jioot choquiän. Jaanä jaduhn̲ hajxy xyhawáaan̲ämbä
cooc hajxy xyhuunghadáaan̲äm.
29 Hix̲, jéquiänä Dios yhuuc najuøøbiä pønjatiä miädia'agy
hänajty mäbøgáaan̲äxäp. Je'ehajxy jaduhn̲ yajnähdijjä coo ha-
jxy yhojiäya'ayhádät nebiä Jesucristo yhojiäya'ayhatiän, ja'a
Dios yHuung. Jaduhn̲ä Dios hajxy nägøx̲iä xyhixáaan̲änä nebiä
Jesucristo yhuchän. Højts jaduhn̲ xñänóøm̲äm coo Jesucristo
hajxy nbuhya'ayhadáaan̲äm, je'eguiøxpä coo Dios hajxy xyhu-
unghájtäm.
30 Coo Dios hajxy jecy xyajnähdíjjäm coo miädia'agy hajxy
nmäbøjcämät, paady hajxy tøø xyhawáaan̲äm cooc hajxy xy-
huunghadáaan̲äm. Y coo miädia'agy hajxy jaduhn̲ tøø njaančh
mäbøjcäm, mänit hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum. Jaduhn̲
tøø miänaam̲bä coogä cuhdujt hajxy nmøødhadáaan̲äm nebiä
Jesucristo miøødän.
31 Homiädoonä hädaa mädia'agy, túhm̲äts. Coo Dios hajxy
jecy xyajnähdíjjäm coo hajxy xyhuunghájtäm, ni pøn̲ jaduhn̲
xquia'a yajtu'udägóoyyämät. Tøyhajt jaduhn̲ coo Dios ya-
jtøjiada'añ tijaty tøø wyiinmay ja'a højtscøxphájtäm.
32 Xjiaančh tehm̲ chójcämä Dios jaduhn̲. Høxtä ñähdujc
ja'a yhamdsoo Uung coo hajxy hoy xñähho'túutäm nägøx̲iä.
Jaančh tehm̲ miøjjä Dios mayhajt jaduhn̲ tiuuñ̲ ja'a
højtscøxphájtäm. Jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo
ja'a mayhajt jaduhn̲ tehn̲gajnä jiaac tuna'añ.
33 Coo Dios hajxy tøø xyajnähdíjjäm coo miädia'agy
hajxy nmäbøjcämät, paady hajxy pøn̲ hoy xquia'a
näxø'øwø'øwáaan̲äm maa Dioswiinduumän. Haa ca'a, tøø
Dios hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum.
34 Ni pøn̲ hajxy jaduhn̲ hoy xquia'a päda'agáaan̲äm
haxøøgtuum. Haa ca'a, jim̲ä Jesucristo hajxy xñähgapxtúutäm
Dioswiinduum. Ja'a Dios yhahooyhaambiä Jesucristo
yhäña'ay. Møj jaančh jim̲ yhity. Paady hajxy jim̲

xñähgapxtúutäm, coo hajxy hoy tøø xñähho'túutäm, møød coo hoy tøø jiujypiøjtägach. Jaduhn̲ hajxy tøø xyajnähwaats tøø xyajcuhwáatsäm.

35 Xjiaančh tehm̲ chójcämä Jesucristo hajxy jaduhn̲ nägø'ø nädecypiä. Nnä'ägädä møødhájtämä tøyhajt hajxy jaduhn̲ coo hajxy mänaa xquia'a nähgue'egáan̲äm, hoyyä tsaačhpä peenä hajxy cu nja páatäm, hoy hajxy pøn̲ cu xjia tsaačhtiúun̲äm ja'a Diosmädia'agyquiøxpä, hoyyä yuu hajxy cu xjia páatäm, hoyyä wit tucxy hajxy cu nja yajmaajiájtäm, hoy hajxy mäjahñdiuum cu nja wädíjtäm, hoyyä cahwiindøyhäna'c hajxy cu xjia yaghó'cäm.

36 Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa Diosmädia'aguiän:

Xøømdsuhm̲ højtsä cahwiindøyhäna'c xjia wi'i yagho'oga'añ
ja'a miiči mmädia'agyquiøxpä;
ho'cøøc højts xñä'ägädä wa'ana'añ,
nøm̲ä Dios ñämaayyä.

37 Hoy hajxy jaduhn̲ cu nja jajt, hoy hajxy jaduhn̲ cu nja habéjtäm, nnä'ägädä mee'xtugáan̲äm hajxy jaduhn̲. Ja'a Jesucristo hajxy jaduhn̲ xñä'ägädä puhbéjtäm, je'eguiøxpä coo hajxy xjiaančh tehm̲ chójcäm. Naam̲gahnä hajxy tii xjiájtäm xyhabéjtäm, jaduhn̲ä Jesucristo hajxy maas hoy nbanǿcxämät hamuumdu'joot.

38-39 Coo Dios hajxy xjiaančh tehm̲ chójcäm, jaduhn̲ä tøyhajt hajxy njaančh tehm̲ miøødhájtäm coo Jesucristo hajxy tehn̲gajnä xñä'ägädä puhbedáan̲äm, hoy ñejpiä hajxy cu nja jajt cu nja habéjtäm, hoy yhädaa yaabä naax̲wiinä, hoy hajxy cu nja hó'cäm, hoy hajxy cu nja tägóoyyäm, hoy hajxy cu nja jaac jugyhájtäm, hoy hajxy cu nja jaac tsuxc-hájtäm, hoyyä møjcuhdujtmøødpädøjc hajxy cu xjia mädsiphájtäm, ja'a pojhajpä täxa'ahajpä, hoyyä møjcu'ugong hajxy cu xjia mädsiphájtäm, hoy miaajä hajxy jia hity, hoy yhädaa yaabä naax̲wiinä, hoy jyim̲ tsajpootypä, hoy jyiiby møjcu'uhaamä. Pero cabä cuhdujt hajxy ñä'ägädä møødä maa Jesucristocøxpän, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä. Paadiä Jesucristo hajxy homiänaajä xchójcäm; paady hajxy homiänaajä xcwieendähájtäm.

9

1-3 Jaančh tehm̲ jiootmayhájpøčhä judíoscøxpähajxy je'eguiøxpä coo hajxy quia'a mäbøga'añ coo ja'a Jesucristo hajxy tøø ñähho'tu'udyii. Høøčh nmägunaax̲hajxy je'e. Jaančh tehm̲ chaačhóøbiøch njoot jaduhn̲ coo hajxy quia'a mäbøga'añ. Tøyhøch jaduhn̲ nmädia'agy. Coočhä Jesucristo nmøødhity tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy, jaduhn̲ä tøyhajt hajxy mmøødhádät cooč nga'a høhn̲da'agy. Ja'a nhamdsoo

juøhñdyháamhøch jaduhn̲ nnajuø'øy cooc̆h nga'a høhn̲da'agy, møød coo Dioshespíritu jaduhn̲ miänaam̲bä. Jaanc̆h tehm̲ chaac̆hóøbiøch njoot jaduhn̲ cooc̆hä nmägunaax̲hajxy quia'a mäbøga'añ; høxtä cu nja nähhädaactu'udáan̲høch hajxy jiiby haxøøgtuum coo Dios jaduhn̲ cu miänaañ̲. Jadúhn̲høch nmäna'ana'añ cooc̆hä Jesucristo cu xquia'a yajnähwaach, pero cooc̆hä nmägunaax̲hajxy cu yajnähwaatsä. Hoorä, ja'a Israel, højts nhap ndeedy hijty je'e jegyhajty.

4 Jéquiänä Dios ja'a Israel miøødyajcuhdujcy coo Israel yhap yhoc-hajxy hänajty piuhbedáan̲äxä. Jaanc̆h huunghajtä hajxy je'eduhn̲ ja'a Diósäm. Je'eduhn̲ ñänøøm̲by coo hajxy jaduhn̲ quiu'ughajtä ja'a Diósäm. Yhijx hajxy jaduhn̲ coo Dios ja'a miäjaa yajcähxø'cy jim̲ mädøyyä maa Diostøjcän. Jaduhn̲ hänajty quiähxø'øgy nebiä jocän. Mänitä Dios hajxy yhanehm̲ä madiu'u. Mänitä Moisés quiujahy nebiatiä Dios hänajty tøø yhane'emiän. Mänitä Dios cuhdujt yejcy nebiatiä Dios hajxy jaduhn̲ jim̲ wyiingudsähgó'øwät. Mänitä Dios tøyhajt yejcy coo ja'a yajnähwaatspä hajxy hänajty yajnäguexa'añii. Cooc̆h jaduhn̲ nnänøm̲y coo hajxy yhaphaty yhoc-hadyii ja'a Israel, højts jaduhn̲ niñänóøm̲äp, højts judíoshajxy.

5 Højtsä jecyjiäya'ay nhaphajt ndeedyhajt, ja'a Abraham møødä Isaac møødä Jacobo. Cumaayyä ja'a jecyjiäya'ayhajxy jaduhn̲ ja'a Diósäm. Y coo Cristo yaa hoy jiäya'ayhaty hädaa yaabä naax̲wiin neby højtshájtäm, jaanä jaduhn̲ je'e yhaphájtäbä yhoc-hájtäbä ja'a Israel. Dioshajpä Cristo. Cøx̲iä wiinä je'eduhn̲ yhane'emy homiaajä. Tsøc hajxy wi-ingudsähgóøyyäm homiänaaxøøjä coo miøjjä coo jiaanc̆hä. Tøyhajt jaduhn̲.

6 Cooc̆h nmäna'añ cooc̆hä nmägunaax̲hajxy quia'a mäbøga'añ coo Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, cábøch jaduhn̲ nmäna'ana'añ cooc tyijy ja'a Dios ja'a miädia'agy tøø quia'a yajtøjiaty coo jecy miänaañ̲ coogä Israel yhap yhoc-hajxy hänajty yajnähwa'adsa'añii. Hix, coo Dios ja'a Israel jecy ñämaayy coo yhap yhoc-hajxy hänajty yajnähwa'ads yajcuhwa'adsáan̲äxä, cabä Dios hänajty miäna'ana'añ cooc tyijy hajxy hänajty nägøx̲iä ñähwa'ads quiuhwa'adsa'añ. Jue'e hänajty ñänøøm̲by pønjaty mäbøjp coo Dios yajtøjiaty waam̲baty tøø quiapxy tøø miädia'agy. Hix̲, cabä Israel yhap yhoc-hajxy nämay miäbøcy coo hajxy tøø ñähho'tu'udyii ja'a Jesucrístäm. Pønjaty jaduhn̲ mäbøjp, je'eds hajxy jaduhn̲ tøyhajt haphájtäp hoc-hájtäp ja'a Israel. Pønjaty jaduhn̲ ca'a mäbøjp, cab hajxy tøyhajt yhaphaty yhoc-hadyii ja'a Israéläm.

7 Jaanä jaduhn̲ä Abraham ja'a yhuunghajxy je'ebä. Tu'uquiä jaduhn̲ ñänøøm̲ä ja'a Diósäm coo hoyhajt weenhajt hänajty mio'owáan̲äbä nebiä Abraham hänajty

mioˈowaˈañiijän. Jaˈa Abraham jaˈa yhuung tuˈugpä, cab jeˈe jaduhn̲ ñänøøm̲ä coo tii mioˈowaˈañii. Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa Diosmädiaˈaguiän: “Jaˈa miiči̱h mhuung Isaac, jeˈe yhap yhóc-høch jaduhn̲ nhixáan̲äp nej miiči̱h mhap nej miiči̱h mhocän”, nøm̲ä Dios jaˈa Abraham jecy ñämaayy.

8 Jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo Isaac yhap yhoc-hajxy quiuˈughájtäxä jaˈa Diósäm. Paadiä Isaac yhap yhoc-hajxy jaduhn̲ quiuˈughájtäxä jaˈa Diósäm coo Abraham jecy yhawaan̲ä coo tioˈoxiøjc hänajty yhuungpaadaˈañ. Coo jaˈa Abraham jaduhn̲ yhawáan̲äxä, tøø jaˈa Sara hänajty miäjay, y cabä yhuung hänajty ni tuˈugtä.

9 Hix̲, cahnä Sara hänajty yhuungpaadyñä, tøøyyämä Dios jaˈa Abraham hänajty jaduhn̲ ñämaˈay: “Coo jaduhn̲ yhabáadät, mänit miiči̱h mhixaˈañ cooči̱hä nmädiaˈagy nyajtøjiadaˈañ. Coˈnaˈawaam̲bä mdoˈoxiøjc Sara. Yaˈayhänaˈc jaduhn̲ minaam̲b caˈawaam̲b”, nøm̲ä Dios jaˈa Abraham jecy ñämáaguiumbä. Jaˈa Isaac jaduhn̲ nänøøm̲ä coo hänajty myinaˈañ quiaˈawaˈañ.

10 Jaanä jaduhn̲ä Rebécabä, jaˈa Isaac tioˈoxiøjc, coo jeˈe quioˈnaabiä, mänitä pigänaˈc-hajxy myiiñ̲guiahy tähoocmechpä.

11-12 Cahnä Rebeca hänajty quioˈnaˈayñä, tøøyyäm hänajty ñämaˈayii jaˈa Diósäm coo jaˈa Jacobo jaˈa Esaú hänajty yhaneˈemaˈañ, hoyyä Esaú jayøjp jia mejch, hoyyä Jacobo jia jaac tehm̲ miejch høx̲haam. Paadiä Dios jaduhn̲ miänaañ̲, tøøyyäm hänajty wyiinmahñdyhaty coo Jacobo yhap yhoc-hajxy hänajty quiuˈughadáan̲äxä jaˈa Diósäm, møød coo Esaú yhap yhoc-hajxy hänajty jaduhn̲ quiaˈa cuˈughadáan̲äxä, hoy hänajty quiaˈa jagä cähxøˈøgyñä pø hoyhänaˈc-hadaam̲bä Rebeca yhuunghajxy hänajty, pø caj. Hix̲, hamdsoojootä Dios jaduhn̲ wyiinmahñdyhajty nebiä Jacobo hänajty yhixaˈañ, nebiä Esaú hänajty yhixaˈañ.

13 Jaduhn̲ jim̲ myiim̲bä cujaay maa Diosmädiaˈaguiän: “Ndsójc-høči̱hä Jacobo møødä yhap møødä yhoc-hajxy, páadyhøch hajxy nnäxuudsaˈañ. Pero jaˈa Jacobo yhajch, jaˈa Esaú, cábøch jeˈe nnäxuudsaˈañ. Ni cábøči̱hä yhap yhoc-hajxy jaduhn̲ nnäxuudsáan̲äbä”, nøm̲ä Dios cujecy miänaañ̲.

14 Pero cab hajxy hawiinmats waam̲b nmänáan̲ämät cooc tyijy Dios hoy quiaˈa wiinmahñdyhajty coo miänaañ̲ coogä Jacobo yhap yhoc-hajxy hänajty piuhbedáan̲äxä, møød coogä Esaú yhap yhoc-hajxy hänajty quiaˈa puhbedáan̲äxä. Caj pues. Haa caˈa, hoyyä Dios jaduhn̲ wyiinmahñdyhaty homiänaaxøøjä.

15 Hix̲, jaduhn̲ä Dios jaˈa Moisés jecy ñämaayy: “Nnäxúuˈchpøch nbaˈhäyóobiøch pønjátyhøch njoot chojpy

cooč̆h jaduhn̲ nnäxúudsät, cooč̆h jaduhn̲ nbaˈhäyówät. Cábøch nnäxuudsaˈañ pøn̲høch njoot quiaˈa tsojpy cooč̆h nnäxúudsät.”

16 Coo Dios jaduhn̲ miänäxuuč̆h, jaduhn̲ hajxy nyajnajuóøyyäm coo hojioot jiaanč̆h tehm̲ miøødä. Hamdsoo ñägapxy pøn̲ ñäxuudsaam̲by. Hamdsoojoot jaduhn̲ miänäxuuč̆h, caj jieˈeguiøxpä coo hajxy cu nja nämáayyäm coo hajxy ween xñäxúuˈtsäm, coo hajxy ween xpiaˈhäyóow̲äm. Ni quiaˈa jeˈeguiøxpä coo njoot hajxy nbädáacäm coo hajxy hoy njäyaˈayhájtämät.

17-18 Hix̲, ñäxuuˈchpä Dios pøn̲ ñäxuudsaam̲by. Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, yajnähdijpiä Dios coo quiopc-hajxy xiéxät pøn̲ä Dios jaduhn̲ yajmädsojpy coo quiopc-hajxy jaduhn̲ xiéxät. Jaduhn̲ä Dios jaˈa gobiernä jaˈa quiopc jecy yajxejxä, jaˈa hänajty jim̲ hanehm̲bä Egiptonaaxooty. Tøyhajt jaduhn̲. Haa caˈa, jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa Diosmädiaˈaguiän coo Dios jaˈa gobiernä jaduhn̲ ñämaayy: “Páadyhøch miič̆h tøø nyajmøjtägøˈøy, tøøč̆h hänajty nwiinmay cooč̆hä nmäjaa hänajty nyajcähxøˈøgaˈañ maa mijts mnaax̲ maa mijts mgajptän. Cooč̆h nguˈug jim̲ nhøxwoobädsøm̲ät maa mijts mnaax̲ maa mijts mgajptän, jadúhn̲høch nmäjaa njaanč̆h tehm̲ yajcähxøˈøgaˈañ. Jaduhn̲ä mädiaˈagy wiäditaˈañ wiinduhm̲yhagajpt jaˈa høøč̆hcøxpä cooč̆h njaanč̆h tehm̲ miøjjä cooč̆h njaanč̆h tehm̲ jiaanč̆hä”, nøm̲ä gobiernä jecy ñämaayyä.

19 Jii hänaˈc-hajxiädaˈa näjeˈe miänaˈanaˈañ: “Cabä Dios wyiinmahñdy yhoyyä jeˈeguiøxpä coo hajxy xñäxøˈøwóøyyäm cooc højts pojpä cädieey nmøødhájtäm. Haa caˈa, hamdsoo højts ngopc tøø xyajxéjxäm. Paady højts pojpä cädieey nmøødhájtäm.”

20 Pero cab jaduhn̲ yhahixøˈøy coo pøn̲ jaduhn̲ miänáˈanät. Tøyhajt jaduhn̲. Caj pues. Haa caˈa, yaa hajxy njäyaˈayhájtäm. Cabä cuhdujt hajxy nnäˈägädä møødhájtäm ni weeñ̲tiä coo Dios hajxy nhadsóow̲ämät. Hix̲, jaduhn̲ mäwíinäts højts Dios xyajnähdíjjäm nebiä tuˈtspojtspädøjc-hajxy piochän nebiä jioot hajxy yajmädsoquiän. Coo tuˈts quiapxøˈøgät, cabä pojtspä hawiinmats ñämáˈawät: “Tiič̆h yajxón̲ coo xquiaˈa pojch.” Caj pues, cab jaduhn̲ yhahixøˈøy coo tuˈts jaduhn̲ miänáˈanät.

21 Haa caˈa, miøødä tuˈtspojtspädøjc cuhdujt hajxy jaduhn̲ coo tuˈtsnaax̲ hajxy yajtúnät nebiä jioot hajxy yajmädsoquiän. Pø chojpiä jioothajxy jaduhn̲ coo tsow̲duˈts hajxy pióds̈ät, pues miøødä cuhdujt hajxy jaduhn̲ coo hajxy jaduhn̲ pióds̈ät. Y pø chojpiä jioothajxy jaduhn̲ coo cuhgaˈaybä hajxy pióds̈ät, jaduhn̲ä cuhdujt hajxy miøødäbä coo hajxy jaduhn̲ pióds̈ät. Jaduhn̲ mäwíinädsä Dios cuhdujt miøødäbä coo hajxy xyajnähdíjjämät nebiä jioot choquiän. Coo jioot jaduhn̲ chógät

coo hajxy xpiädáacämät hawa'adstuum, pues miøødä cuhdujt
jaduhn̲ coo hajxy jim̲ xpiädáacämät. Y coo jioot jaduhn̲
chógät coo hajxy xpiädáacämät haxøøgtuum, jaduhn̲ä cuhdujt
miøødäbä coo hajxy jaduhn̲ jim̲ xpiädáacämät.

22 Y jaanä jaduhn̲ä Dios cuhdujt miøødäbä coo jaduhn̲
miee'xtujcy ja'a cahwiindøjiäya'aguiøxpä. Miøødä
Dios cuhdujt jaduhn̲ coo ja'a cahwiindøjiäya'ayhajxy
yajcumädow̲øøjät. Pero cab hajxy choj cumädow̲a'añ, hoy
hajxy tøø jia cädieey hanax̲iä. Hawiinmats hit jaduhn̲
coo hajxy paquiä quiumädow̲ät. Y coo Dios hänajty
yajcumädow̲a'añ ja'a quiädieeguiøxpähajxy, hijxtahn̲dä Dios
jaduhn̲ yajcähxø'øgaam̲by coo mäjaa møc miøødä. Jaduhn̲
yajcähxø'øgaam̲bä coo haxøøghäna'c-hajxy tehn̲gajnä quia'a
mee'xtuga'añii.

23-24 Coo Dios jaduhn̲ jecy wyiinmahñdyhajty
coo haxøøghäna'c yajcumädow̲a'añ, paady jaduhn̲
wyiinmahñdyhajty neby højts jaduhn̲ hoy nwiinjuøøyyämät
coo jaduhn̲ yhawiinmatsä coo haxøøghäna'cä quiädieey hajxy
quiumädow̲ät. Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, paadiä Dios jäya'ay
näje'e quia'a yajcumädoy, je'eguiøxpä coo hajxy ñäxuuc̆hii
ja'a Diósäm, hoy hajxy hänajty tøø jia cädieey. Jequiän hajxy
jaduhn̲ yajnähdijjä coo hajxy jim̲ ñócxät Dioswiinduum.
Højts jaduhn̲ xñänøøm̲äm coo Dios hajxy tøø xyajnähdíjjäm
coo hajxy jim̲ xyajnøcxáan̲äm wyiinduum, pønjaty hajxy
tøø xyajwiinwaan̲øøyyäm coo hajxy xyhuunghadáan̲äm,
møødä judíoshajxy, møødä cajpä judíoshajxy. Jaduhn̲
hajxy nwiinjuøøyyäm coo Dios møjmayhajt tøø tiuñ̲ maa
højtscøxphájtäm, møød coo hojioot jiaanc̆h tehm̲ miøødä.

25 Maa Oseas nocy jecy quiujahyyän, jaduhn̲ jim̲ myiñ̲
cujaay coo Dios jaduhn̲ miänaañ̲:

Yø'ø jäya'ayhajxy cajpä judíos, cábøch hijty ngu'ughaty.

Cábøch hijty ndsocy. Pero tøøc̆h nyajnähdijnä cooc̆h
ngu'ughadáan̲nä. Ndsójnäbøch jaduhn̲.

26 Wiingtuum miänáan̲gumbä: “Cábøch mijts hijty
ngu'ughaty.”

Pero jaduhn̲hájtøch mijts nhuunghadaan̲nä, homiaajä hajxy
mhity,
nøm̲ä Dios miänaañ̲. Homiänaajä Dios yhity.

27 Y ja'a Isaías, jaduhn̲ je'e jecy quiujahy: “Yø'ø judíoshajxy, hoy
hajxy jaduhn̲ jia nämayyä nebiä tsäbiu'ujän, näweeñ̲tiä hajxy
jaduhn̲ cho'oga'añ.

28 Ja'a jäya'ayhajxy yaa cädiehbiä hädaa yaabä naax̲wiin,
mobädajpä hajxy yajcumädow̲a'añii ja'a Diósäm.
Tähooc-yajcumädoybä hajxy yajcumädow̲a'añii hoyhoy.”

29 Jaanä jaduhn̲ä Isaías jecy miädiáaccumbä ja'a
judíoscøxpähajxy:
Cøx̲iä wiinä Dios yhane'emy homiaajä. Coo højtsä Dios
häxøpy tøø xquia'a näxúu'tsäm,
tøø højts häxøpy ngøx̲y cuhdägóoyyäm, nebiä jäya'ayhajxy jecy
quiuhdägooyyän,
ja'a hajxy hijty jegyhajty tsänaabiä maa cajpt hijty xiøhatiän
Sodoma møød Gomorra.
30 Nébiøch cham̲ tøø ngujaayän, jequiän højtsä Dios xya-
jnähdijy coo højts hänajty xquiu'ughada'añ, højts judíoshajpä.
Pero, ja'a jäya'ayhajxy cajpä judíos, cabä Dios hijty je'e
ñäxuuč̆h. Ni ja'a jäya'ayhajxy hijty quia'a näxúu'tsäbä, ja'a
hajxy hänajty ca'a tajp ca'a maabiä maa ñähwaatstaact ha-
jxy piáadät. Pero cahnä jiegø'øy coo mädia'agy hajxy tøø
miädoonä coogä Dios ja'a Jesucristo yaa quiejxy, cooc ja'a Je-
sucristo hajxy hoy xñähho'túutäm. Coo hajxy jaduhn̲ miädooy,
näje'e hajxy miäbøjcy; paady hajxy tøø ñähwa'ač̆h, paady
hajxy tøø quiuhwa'ač̆h.
31-32 Pero yø'ø judíoshajxy, jadúhn̲äc tyijy hajxy hijty
ñähwa'adsa'añ je'eguiøxpä cooc tyijy hajxy hoy quiudiuñ̲
nebiä Moisés jecy quiujahyyän. Pero cab hajxy jaduhn̲ ñä'ä
nähwaach je'eguiøxpä coo tøyhajt hajxy quia'a møødä coo
Dios miäyajnähwa'ač̆h je'eguiøxpä coo hojioot miøødä, ca'a
jie'eguiøxpä coo jäya'ayhajxy hoy jia wi'i jiäya'ayhada'añ.
Paadiä judíoshajxy quia'a nähwaach je'eguiøxpä coo hajxy
quia'a mäbøjcy coo højtsä Jesucristo xñähho'túutäm. Jaduhn̲
mäwiin hajxy jiaty nebiä häna'c quiuhnepiän tsaanähgøxp
päyø'cujc. Cab hajxy ñä'ägä mech maa hajxy hänajty jia wi'i
ñøcxa'añän.
33 Tóøyyämä Dios hänajty ñajuø'øy coo judíoshajxy hänajty
quia'a mäbøga'añ coo Dios ja'a Jesucristo yaa quiejxy hädaa
yaabä naax̲wiin. Jim̲ä cajpt tu'ug xiøhaty Sión. Jim̲ä
judíoshajxy chäna'ay, ja'a Dios quiu'ughajpiä. Jaduhn̲ jim̲
myiñ̲ cujaay maa Diosmädia'aguiän:
Jím̲høch ngu'ug chäna'ay maa cajpt jaduhn̲ xiøhatiän Sión.
Jím̲høč̆hä tsaa tu'ug nbäda'aga'añ, weenä jäya'ayhajxy jim̲
quiuhnepy maa tsaajän, ween hajxy jim̲ quiäday.
Ja'a Jesucristo jaduhn̲ mäbaat neby yø'ø tsaajän. Hix̲,
pøn̲ jaduhn̲ ca'a mäbøjp coo højtsä Jesucristo hoy
xñähho'túutäm, jaduhn̲ je'e miäbaady nebiä häna'c cuhnejpän.
Quiumädow̲aam̲by je'e. Pero pøn̲ jaduhn̲ jaanč̆h mäbøjp ja'a
Jesucristocøxpä, je'eds hodiuum päda'agáan̲äp.

10

1 Mägu'ughajpädøjc, jia tsójpiøch njoot jaduhn̲ coo
judíoshajxy ñähwá'adsät. Jadúhn̲høč̆hä Dios nja pa'ya'axy

jaaya'aguiøxpä. Haa ca'a, judíohájpøch høøčhpä.
2 Jia wi'i quiudiunaam̲biä Diosmädia'agy hajxy. Tøyhajt
jaduhn̲. Pero cabä Diosmädia'agy hajxy hoy wyiinjuø'øy.
3 Hamdsoo hajxy jia wi'i yajniñähwa'adsa'añii yhamdsoo
cuhdujtcøxpä. Hix̲, cab hajxy jaduhn̲ wyiinjuø'øy tiiguiøxpä
Dios ja'a jäya'ay piäda'agy hawa'adstuum. Paady hajxy jim̲
piäda'agyii coo Dios ja'a miädia'agy hajxy miäbøjcä coo hajxy
jaduhn̲ ñähwa'adsa'añii.
4 Pønjaty mäbøjp coo hajxy tøø ñähho'tu'udyii ja'a
Jesucrístäm, je'edsä Dios ñäxuu'chp. Coo Jesucristo
hajxy cu xquia'a nähho'túutäm, ngumädow̲áan̲äm hajxy
hijty, je'eguiøxpä coo jecymiädia'agy hajxy tøø nga'a
cudiúun̲äm, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Ja'a Jesucristo
mäbøcypiä, ca'xiä jecymiädia'agy quiudiuuñ̲, ja'a Moisés
jecy quiujáhyyäbä, nebiä Dios hänajty tøø yhane'emiän.
Jaančh tehm̲ yhoyyä Jesucristo jaduhn̲ yhäna'c-hajty. Cabä
pojpä cädieey hänajty ñä'ägädä møødä ni weeñ̲tiä. Paady
hijty jaduhn̲ quia'a hahixø'øy coo jaduhn̲ cu yho'cy. Pero
coo ja'a Jesucristo hajxy hoy xñähho'túutäm, paady yø'ø
jecymiädia'agy hajxy jaduhn̲ xquia'a hanéhm̲änä, ja'a Moisés
jecy quiujáhyyäbä.
5 Jaduhn̲ä Moisés jecy quiujahy coo judíoshajxy pedyii
quiudiúnät nebiaty hänajty tøø quiujaay. Jadúhn̲ägä hoyhajtä
weenhajt hajxy piáadät.
6 Coo hajxy nmäbøjcämät maa Jesucristocøxpän, jaduhn̲ä
hoyhajtä weenhajt hajxy nbáatämät. Ja'a Diosmädia'agy
jaduhn̲ mänaam̲b. Pero cab hajxy ndaj nmáayyämät: "Øøn̲ jim̲
nøcxäp tsajpootyp coo yajnähwaatspä wioomänácät."
7 Ni jaduhn̲ hajxy nga'a taj nga'a máayyämbät: "Øøn̲ jiiby
hädá'agäp møjcu'uhaam coo ja'a yajnähwaatspä wioobédät,
jiiby maa ho'ogyjiäya'ay yháañ̲ämähajxy yhitiän." Paady ha-
jxy jaduhn̲ nga'a taj nga'a máayyämät je'eguiøxpä coo Jesu-
cristo yaa tøø yhooñä hädaa yaabä naax̲wiin, coo hajxy hoy
tøø xñähho'túutänä, møød coo jadähooc jiujypiøjtägajch. Hix̲,
jaduhn̲ hajxy tøø xyajnähwaats tøø xyajcuhwáatsäm.
8 Nägooyyä hajxy jaduhn̲ nmäbøjcämät coo Jesucristo hajxy
tøø xñähho'túutäm, jaduhn̲ hajxy nnähwáatsämät. Cab hajxy
jaduhn̲ øøn̲ xñämáayyämät coo nähwaatstaact hajxy wiing-
tuum nhøxtáayyämät. Cab hädaa mädia'agy jaduhn̲ ñä'ägä
tsipä. Howyiinjuøøñä hädaa mädia'agy jaduhn̲. Jaduhn̲ højts
nnä'ägä yajnähixø'øyhaty.
9 Coo hajxy mejtstu'u ngudiúun̲ämät, mänit hajxy
nnähwáatsämät. Je'ečh jaduhn̲ nnänøøm̲by mejtstu'u,
coo hajxy nnägápxämät cu'ughagujc coo Jesucristo
hajxy nWiindsøn̲hájtäm, møød coo hajxy nmäbøjcämät

hamuumdu'joot coo Dios ja'a Jesucristo yagjujypiøjtägajch
mänaabä hänajty tøø yho'oguiän. Coo Dios ja'a Jesucristo
jaduhn̲ yagjujypiøjtägajch, jaduhn̲ hajxy nnajuóøyyäm coo
Dios ja'a Jesucristo quiumay, mømd pønjaty ja'a Diosmädia'agy
mäbøjp ja'a Jesucristocøxpä.
10 Coo hajxy jaduhn̲ nnä'ägä mäbøjcämät hamuumdu'joot,
jaduhn̲ä Dios hajxy xquiumáayyämät. Y coo Jesucristo ha-
jxy nmädiáacämät cu'ughagujc coo hajxy nWiindsøn̲hájtäm,
mänit hajxy nnähwáatsämät.
11 Jaduhn̲ä Diosmädia'agy miäna'añ: "Øn̲ jaduhn̲ jaanc̈h
mäbøjp ja'a Jesucristocøxpä, je'eds jaduhn̲ päda'agáan̲äp hodi-
uum ja'a Diósäm."
12 Hix̲, tu'cuhdujt højtsä Jesucristo xyhíjxäm, mømdä
judíoshajxy, mømdä ca'a judíoshajxypä. Tu'cuhdujt højtsä
Jesucristo jaduhn̲ xyhuunghájtäm. Coo højtsä Jesucristo
nba'yáax̲ämät coo nbojpä ngädieey hajxy xyajnähwáatsämät,
tsipcøxp højts jaduhn̲ xñäxúu'tsämät, tsipcøxpä mayhajt
jaduhn̲ tiúnät maa højtscøxphájtäm.
13 Jaduhn̲ä Diosmädia'agy miänáan̲gumbä: "Øn̲ä Jesucristo
pa'yaax̲p, hodiuum je'eduhn̲ piäda'aga'añii ja'a Diósäm."
14 Pønjaty ca'a mädoobnä ja'a Jesucristocøxpä, cabä Jesu-
cristo hajxy jaduhn̲ hoy miänuu'xta'aga'añ. Tøyhajt jaduhn̲.
Pø cahnä hajxy jaduhn̲ miädoyhaty coogä Jesucristo hajxy
tøø xñähho'túutäm, cab hajxy hoy miäbøga'añ. Pø cahnä
hajxy yajwiingapxø'øyii ja'a Jesucristocøxpä, cab hajxy hoy
miädow̲a'añ.
15 Ja'a Diósädsä cugapxy quejx coo ja'a miädia'agy
yajwá'xäxät maa jäya'ayhajxiän, ja'a cahnä hajxy hänajty
miädoybä. Jaduhn̲ jim̲ myiñ cujaay maa Diosmädia'aguiän:
"Pønjatiä Diosmädia'agy tøø miädoy coogä Dios yajnähwa'ac̈h
pønjatiä Dios pa'yaax̲p, paady hajxy xioon̲da'agy coo hajxy
jaduhn̲ tøø miädoonä. Jaanc̈h tehm̲ yhoy jaduhn̲ coo
Diosmädia'agy jaduhn̲ wia'xy."
16 Pero cabä jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy nägøx̲iä tøø
miäbøcy ja'a Jesucristocøxpä. Jaduhn̲ä Isaías jecy quiujahy:
"Dios, tøø miic̈h mmädia'agy nja yajwa'xä, pero cab øn̲ tøø
miäbøcy."
17 Mayhagajptä Diosmädia'agy tøø wia'xy ja'a
Jesucristocøxpä. Tøø jäya'ayhajxy may miädoonä. Näje'e
hajxy hoy tøø wyiinjuø'øy. Je'eds hajxy jaduhn̲ tøø miäbøcy.
Coo hajxy quia'a mädów̲ät, cab hajxy jaduhn̲ miäbøgät.
18 Hoorä, ja'a judíoshajxy, tøyhajt jaduhn̲ coo hajxy je'e
miädóyyäbä. Haa ca'a, jaduhn̲ jim̲ myiñ cujaay maa
Diosmädiá'aguiänä: "Wiinduhm̲yhagajptä mädia'agy tøø
wia'xy ja'a Dioscøxpä."

19 Y jia wiinjuøøyy ja'a judíos ja'a mädia'agy hajxy
jaduhn̲ ja'a Jesucristocøxpä. Pero cab hajxy miäbøjcy. Ja'a
jäya'ayhajxy ca'a judíospä, je'eds hajxy jaduhn̲ mäbøjc.
Jaduhn̲ä Moisés jecy quiujahy coogä judíoshajxy ñämaayyä
ja'a Diósäm:

Mbejxyp mijts pønjaty ca'a judíoshajpä cóogøch tyijy nga'a
cu'ughaty.

Pero ngu'ughadáam̲biøch hajxy je'e. Jaduhn̲ mijts mnänøm̲y
cooc tyijy hajxy tii quia'a jaty quia'a najuø'øy.

Pero nnäxuudsáam̲biøch hajxy je'e, paady mijts
mjootma'ada'añ,

nøm̲ä judíoshajxy jecy ñämaayyä.

20 Mänitä Isaías høx̲haam jiaac cujahy coogä Dios miänaañ̲:

Pønjatiä nähwaatstaact hijty ca'a høxtaaby, tøøčhä nmädia'agy
hajxy xmiäbøjcänä.

Cábøch hajxy hijty xyajtøy, pero tøøčh hajxy nyajwiinjuøøñä
coočh hojioot njaančh tehm̲ miøødä.

21 Jadúhn̲ägä Dios miänáan̲gumbä: "Yø'ø judíoshajxy, tøøčh
hajxy jaduhn̲ nja wi'i miänuu'xta'agy coočh nmädia'agy hajxy
xmiäbøjcät. Pero cab hajxy jaduhn̲ ñä'ägä mäbøga'añ. Jaančh
tehm̲ xiex̲ä quiopcä tiaatsc-hajxy jaduhn̲", nøm̲ä Dios jecy
miänaañ̲.

11

1 Pero cábøch nmäna'ana'añ coo judíoshajxy tøø ñajtshixø'øyii
ja'a Diósäm. Caj pues, caj tiähoocnajtshixø'øyyä; paquiä hajxy
ñajtshixøøyyä. Haa ca'a, judíoshájpøch høøčhpä. Abrahámhøch
nhaphajt ndeedyhajt. Y ja'a Benjamínhajpä, møød je'ečh
nhaphajty ndeedyhajty. Ja'a Abraham yhap yhoc je'ebä, ja'a
Benjamínhajpä.

2 Cab højtsä Dios tøø xñajtshixø'øy, højts judíoshajpä.
Hix̲, jequiän højtsä Dios xyajnähdijy coo højts hänajty
xquiu'ughada'añ. Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa
Diosmädia'aguiän coogä Elías ja'a miägunaax̲ jecy ñäxø'øwøøyy,
ja'a judíoshajxy, ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty quia'a
mäbøgaam̲biä. Ja'a Elías, jequiän je'e quiuguex̲yhajtä
Diósäm. Pia'yaax̲ypä Elías ja'a Dios hänajty coo jaduhn̲
miänäxø'øwøøyy:

3 "Dios, yø'ø judíoshajxy, haxøøg hajxy tøø jiatcø'øy. Tøø
miičh mguguex̲yhajxy xyagho'cä. Tøø tsaamaa'xy hajxy ya-
jma'ady maa animalho'ogy hajxy hijty ño'oguiän coo miičh
hajxy hijty xwyiingudsähgø'øy. Nägøx̲iä jäya'ayhajxy tøø
yagho'ogyii, ja'a miičh hajxy hijty xwyiingudsähgøøbiä. Ni-
diúhm̲høch tøø nmähmø'øy jujcy. Høøčhpaady hajxy xjia wi'i
yagho'ogaam̲bä", nøm̲ä Elías ja'a Dios jecy ñämaayy.

4 Mänitä Dios yhadsooyy: “Caj tiøyyä cooč̌h miič̌h nidiuhm̱
xjiaac wiingudsähgø'øyñä. Jé'enøč̌hä jäya'ayhajxy xwyiin-
gudsähgø'øyñä ja'a hajxy näjuxtujmilpä. Cabä Baal hajxy wyi-
ingudsähgø'øy. Quepychech je'e ja'a Baalhajpä”, nøm̱ä Dios
jecy miänaañ.

5 Ja'a judíoshajxy, jequiän hajxy jaduhṉ yajnähdijjä ja'a
Diósäm coo hajxy hänajty quiu'ughada'añii. Paady hajxy
jaduhṉ quiu'ughadyii coo Dios hojioot jiaanč̌h tehm̱ miøødä.
Pero näweeṉ̃tiä judíos ja'a Dios miädia'agy hajxy miäbøjcä, caj
ñämayyä. Jäda'anäbaadyñä, jiinä judíos ja'a Dios miädia'agy ha-
jxy näje'e miäbøjcä. Je'enä hajxy quiu'ughadyiinä ja'a Diósäm.
Coo hajxy jaduhṉ ñäxuuč̌hii, paady hajxy je'enä wioow̱hidyii,
jaduhṉä Dios miädia'agy tehṉgajnä miäbøjcäxät.

6 Jaduhṉä judíoshajxy yajnähdijjä coo ja'a Dios miädia'agy
hajxy miäbøjcät ja'a Jesucristocøxpä. Paady hajxy jaduhṉ
yajnähdijjä je'eguiøxpä coo Dios hojioot miøødä, ca'a
jie'eguiøxpä coo hajxy hoy jiäya'ayhaty. Coo jäya'ayhajxy
häxøpy ñäxuuč̌hii ja'a Diósäm je'eguiøxpä cooc tyijy hajxy
hoy jiäya'ayhaty, cab hajxy jaduhṉ cu nmänáaṉäm coo Dios
hojioot miøødä.

7 Hix̱, näje'e judíoshajxy yajnähdijjä coo hajxy ñähwá'adsät
näweeṉ̃tiä. Jaduhṉä Dios miädia'agy hajxy miäbøjcä ja'a Je-
sucristocøxpä. Ja'a judíoshajxy nämaybä, cab hajxy jaduhṉ
yajnähdijjä, hoy hajxy hänajty jaduhṉ jia wi'i ñähwa'adsa'añ.
Hix̱, xejx ja'a quiopcä tiaatsc-hajxy jaduhṉ. Cabä Dios
miädia'agy hajxy miäbøjcä ja'a Jesucristocøxpä.

8 Jaduhṉ jim̱ myiṉ̃ cujaay maa Diosmädia'aguiän: “Tøø
quiopcä tiaatsc-hajxy yajxéjxäxä ja'a Diósäm. Jaduhṉ
hajxy yhity nebiä wiindspän nebiä cuhnatpän høxtä
jäda'anäbaadyñä.”

9 Jaduhṉä David jecy quiujahbiä:

Xøødsuu ja'a judíoshajxy nax̱y yagjájtäp. Jadúhṉäc tyijy ja'a
Diosmädia'agy hajxy hoy quiudiuṉ̃.

Jadúhṉäc tyijy hajxy quiumayii ja'a Diósäm. Pero ween hajxy
hoy quiumädoy. Hix̱, cab hajxy tøyhajt miäbøga'añ.

10 Ween hajxy jaduhṉ jiaty nebiä wiindspän nebiä xoodspän.

Ween hajxy ni mänaa quia'a wiinjuø'øy nebiä piojpä
quiädieeyhajxy ñähwá'adsät.

Jaduhṉä David jecy quiujahy.

11 Hoorä, nämayyä judíoshajxy tøø quia'a mäbøcy ja'a Jesu-
cristocøxpä. Pero cab hajxy nägøx̱iä ñajtshixø'øwa'añii ja'a
Diósäm. Cab hajxy nägøx̱iä quiumädow̱a'añ. Pero jaduhṉä
Dios wyiinmaayy coo jäya'ayhajxy ween miäbøcy ja'a Jesu-
cristocøxpä, ja'a hajxy ca'a judíospä. Coo ja'a ca'a judíoshajxy

ñähwaatsnä, paadiä judíoshajxy näje'e jia mänaaṃbä coo hajxy ween ñähwáatspät.

12 Coo judíoshajxy quia'a mäbøjcy ja'a Jesucristocøxpä, paady hajxy paquiä ñajtshixøøyyä ja'a Diósäm. Pero mänitä Dios wyiinmaayy coo jäya'ayhajxy ween ñähwa'ac̈h wiinduhṃyhagajpt, ja'a hajxy cajpä judíos. Paadiä judíos ja'a quiopcä tiaatsc-hajxy yajxéjxäxä ja'a Diósäm. Paadiä hoyhajtä weenhajt hajxy quia'a mooyyä ja'a Diósäm. Cu miooyyä hajxy jaduhṉ coo hajxy cu miäbøjcy ja'a Jesucristocøxpä. Pero ja'a jäya'ayhajxy ca'a judíospä, ja'a hajxy jiṃ tsänaabiä wiinduhṃyhagajpt, je'edsä hoyhajtä weenhajt mäbøcypiä mooyyä. Hoorä, habaadaaṃb jaduhṉ coo judíoshajxy miäbøgaaṃbä ja'a Jesucristocøxpä. Mänit hajxy je'e ñähwa'adsaaṃbä. Jaanc̈h tehṃ jiootcujc hajxy jaduhṉ yhidáaṉnäbä. Mänitä jäya'ayä hoyhajtä weenhajt hajxy maas may jiaac mo'owa'añii wiinduhṃyhagajpt.

13 Mijts jaduhṉ ca'a judíoshajpä, mijts nyajwiinmädiaagǿøñäp. Dióshøch jaduhṉ tøø xwyiingueẋy cooc̈hä miädia'agy jiṃ nyajwá'xät maa mijtsän. Xtiuuṉgmóoyyhøc̈hä Dios jaduhṉ. Nägø'ø nädécypiøc̈hä nduuṉg jaduhṉ nnä'ägä tuñ,

14 ween mijts nämay mmäbøcy ja'a Jesucristocøxpä, ween mijtsä judíos jaduhṉ xpiahiẋy. Coo mijtsä judíos jaduhṉ xyhíxät coo mijtsä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt tøø xmio'oy, mänitä judíoshajxy miäbøgaaṃbä ja'a Jesucristocøxpä. Høøc̈h nmägunaaẋhajxy je'e ja'a judíoshajxy. Ween hajxy jaduhṉ ñähwáatspät neby mijts tøø mnähwa'ac̈hän.

15 Coo judíoshajxy quia'a mäbøjcy ja'a Jesucristocøxpä, paady hajxy ñajtshixøøyyä ja'a Diósäm. Paadiä Dios hänajty tøø wyiinmay coo mijtsä miädia'agy mmäbøjcänät, pønjaty jaduhṉ ca'a judíospä. Y coo judíoshajxy jaduhṉ miäbøjpät ja'a Jesucristocøxpä, mänit hajxy quiuhbøgáaṉägumbä ja'a Diósäm. Mänit hajxy yagjugyhada'añii homiänaajä ja'a Diósäm neby jaaya'ay jiugyhatiän.

16 Ja'a judíoshajxy, ja'a Abraham hajxy jecy yhaphajt tieedyhajt. Yhaadshajt tyictshajt ja'a Abraham hajxy jaduhṉ. Jéquiänä Dios ja'a Abraham quiu'ughajty. Paadiä judíoshajxy jäda'ahaty quiu'ughájtäbä ja'a Diósäm. Jaduhṉ mäwiinä Abraham miäbaady nebiä quepytyictsän. Y ja'a judíoshajxy, jaduhṉ mäwiin hajxy miäbaatpä nebiä quepyhaa'xän.

17 Hoorä, nämayyä judíoshajxy tøø quia'a mäbøcy ja'a Jesucristocøxpä. Paady hajxy tøø ñajtshixø'øyii ja'a Diósäm. Jaduhṉ mäwiin hajxy miäbaady nebiä olivohaa'x tøø piuhdøjjiän. Jaduhṉ miädia'agytiägø'øy coo judíos ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy quia'a mo'owáaṉänä ja'a Diósäm. Y

mijts ca'a judíospä, jaduhn̲ mäwiin hajxy mmäbaatpä nebiä yuuc-holivohaa'xän coo tøø yagjøjheedsø'øy maa olivohaa'x tøø piuhdøjjiän. Coo hajxy tøø mmäbøjnä, paadiä Dios hajxy xmiooñä ja'a hoyhajtä weenhajt.

18 Pero caj mijtsä judíos hawiinmats mbéxät. Ca'a hajxy mniguiumayii. Cab hajxy mmäná'anät: "Cabä judíoshajxy quiu'ughájtänä ja'a Diósäm. Højtsä Dios xquiu'ughájtänäp, højts ca'a judíospä." Hix̲, Dios mijts jaduhn̲ tøø xquiunuu'xy je'eguiøxpä coo Abraham jecy quiunuu'xä møødä yhap møødä yhoc, ja'a judíoshajxy. Coo Dios ja'a Abraham jecy cu quia'a cunuu'x̲y, ni mijts hijty xquia'a cunuu'xaam̲bä.

19 Wehn̲dä pøn̲ miäná'anät: "Yø'ø judíoshajxy tøø quia'a mäbóquiäbä ja'a Jesucristocøxpä, høøčhcøxpä hajxy tøø ñajtshixø'øyii ja'a Diósäm. Hix̲, páadyhøčhä Dios xchocy cooč nga'a judíosä. Cabä judíoshajxy chójcänä ja'a Diósäm."

20 Tøyhajt jaduhn̲. Paadiä judíoshajxy tøø ñajtshixø'øyii ja'a Diósäm coo hajxy tøø quia'a mäbøcy ja'a Jesucristocøxpä. Y mijts, coo hajxy tøø mmäbøcy, paady mijtsä Dios tøø xquiunuu'xy. Pero ca'a hajxy mniguiumayii coo Dios hajxy jaduhn̲ xñä'ä najtshixóøbiät. Hix̲, caj mijts hijty hoy mjäya'ayhaty. Coo Dios hojioot miøødä, paady hajxy xquiunuu'xy.

21 Jaanč tehm̲ yajcumayaam̲bä judíoshajxy jaduhn̲. Paady hajxy jaduhn̲ ñiguiumayii coo hajxy tøø quia'a mäbøcy coo hajxy tsipcøxp ñäxuudsóøjät ja'a Diósäm. Paady hajxy ñajtshixøøyyä ja'a Diósäm, hoyyä Abraham hajxy jecy jia haphajty jia teedyhajty. Jaanä jaduhn̲ mijtspä, mijts ca'a judíospä, coo mijts jaduhn̲ mniguiumáayyäbät, mänitä Dios hajxy jaduhn̲ xñajtshixóøbiät.

22 Hix̲, jiaanč tehm̲ quiunuu'xypä Dios ja'a quiu'ug. Pero pønjatiä Dios tøø ñajtshixø'øy, je'eds hajxy jaduhn̲ jaanč tehm̲ yajcumädow̲áan̲äp ja'a Diósäm. Paady mijtsä Dios xjiaanč tehm̲ quiunuu'xy, coo hajxy mmäbøcy. Pero pø cab hajxy jaduhn̲ mmäbøgaan̲nä, mänitä Dios hajxy xyajcumädow̲aam̲bä.

23 Hoorä, ja'a judíoshajxy tøø quia'a mäbóquiäbä, coo hajxy jaduhn̲ miäbøjpät, mänit hajxy jadähooc quiu'ughájtägumbät ja'a Diósäm. Haa ca'a, miøødä Dios mäjaa jaduhn̲ coo hajxy jaduhn̲ quiu'ughájtägumbät.

24 Hix̲, ja'a judíoshajxy, Abraham hajxy jecy yhaphajt tieedyhajt. Jéquiänä Abrahamhajxy yajnähdijjä ja'a Diósäm coog hajxy jaduhn̲ quiu'ughadóøjät ja'a Diósäm, møødä Abraham yhap yhoc-hajxy, ja'a judíoshajxy. Tøyhajt jaduhn̲, paadiä Abrahamhajxy paquiä hoy quiu'ughadáan̲ägumbä Diósäm. Y mijts, jaanä jaduhn̲ mijtsä Dios xquiu'ughájnäbä, hoy mijts hi-

jty jegyhajty xquia'a cu'ughaty. Paady, ca'a hajxy mmänaʼañ cooc tyijy ja'a judíoshajxy quia'a cu'ughajtägatsaʼañii ja'a Diósäm.

25-26 Mägu'ughajpädøjc, nébiøch chamm̱ nmädia'agaʼañän, náam̱nøc̈hä Dios tøø xñajtscapxøøyyä. Cahnä jäya'ay hädaa mädia'agy hajxy nämay miädoyñä. Paady mijts jaduhṉ nhawáaṉäm, jaduhṉ hajxy mga'a niguiumayóøjät, hoyyä Dios hajxy tøø xjia cu'ughaty. Tøyhajt jaduhṉ coo judíoshajxy nämay tøø quia'a mäbøcy ja'a Jesucristocøxpä. Pero habaadaam̱b jaduhṉ coo hajxy nägøx̱iä miäbøgaaṉnä. Mänit hajxy jaduhṉ miäbøga'añ coo mijts hänajty tøø mmäbøcy, ja'a mijts ca'a judíospä, mäduhṉ̃tiä hajxy hänajty mmäbøga'añ. Jaduhṉ jim̱ myiñ maa Diosmädia'aguiän:

Mänitä yajnähwaatspä jim̱ choona'añ maa cajpt jaduhṉ xiøhatiän Sión, maa judíoshajxy chäna'ayän.

Cøxaam̱bä judíoshajxy jaduhṉ miäbøga'añ ja'a yajnähwaatspäcøxpä. Cøxaam̱bä piojpä quiädieeybä hajxy ñähwa'adsa'añ.

27 Cooc̈h hajxy jaduhṉ nyajnähwá'adsät, mänit jaduhṉ tiøjiada'añ nébiøch hajxy hijty tøø nyajwiinwaaṉø'øyän mänáajøch hajxy nmøødyajcuhduquiän hawiinjem̱y, nøm̱ä Dios miänaaṉ̃.

28 Coo judíoshajxy tøø quia'a mäbøcy ja'a Jesucristocøxpä, paady hajxy tøø ñajtshixø'øyii ja'a Diósäm. Y coo hajxy jaduhṉ tøø ñajtshixø'øyii, paady mijtsä Dios tøø xyajnähdijy coo hajxy mmäbøgät ja'a Jesucristocøxpä, mijts ca'a judíospä. Pero, hoyyä judíoshajxy tøø quia'a jagä mäbøcy, tsójcäpnä hajxy jaduhṉ ja'a Diósäm je'eguiøxpä coo yhapä tieedyhajxy jecy yajnähdíjjäxä ja'a Diósäm coo hajxy quiu'ughadóøjät.

29 Hix̱, cabä Dios mänaa yhøhṉda'agy. Homiänaajä yajtøjiaty waam̱baty quiapxy miädia'agy. Y coo Dios jaduhṉ jecy miänaaṉ̃ coogä judíoshajxy homiänaajä quiu'ughadaʼañii, yejcä Dios ja'a tøyhajt jaduhṉ. Hix̱, cabä Dios ja'a miädia'agy mänaa yajtägach. Jaduhṉä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo Dios jiaanc̈h yajtøjiada'añ waam̱baty tøø miäna'añ ja'a judíoscøxpähajxy.

30 Mijts ja'a ca'a judíospä, cabä Diosmädia'agy hajxy hijty mmädoyyä. Cabä Dios hajxy hijty mwiingudsähgø'øy. Y coo judíoshajxy tøø quia'a mäbøcy ja'a Jesucristocøxpä, paadiä Dios hojioot miøødä ja'a mijtscøxpä.

31 Jäda'anäbaadyñä, cabä judíos ja'a Dios miädia'agy jäda'ahaty miäbøgaaṉä ja'a Jesucristocøxpä. Coo hajxy jaduhṉ quia'a mäbøga'añ, paady mijtsä Dios xñäxuu'tsnä, mijts ca'a judíospä. Hoorä, coo mijtsä judíos xyhíxät coo mijtsä Dios xñäxuuc̈h, mänit hajxy jaduhṉ miäbøgaam̱bä ja'a Jesucristocøxpä. Mänit hajxy ñäxuudsáaṉäbä ja'a Diósäm.

32 Jéquiänä Dios jäya'ay yhawaaṉä nägøx̱iä coo pojpä cädieey
hajxy miøødä, møødä judíoshajxy, møødä ca'a judíoshajxypä.
Jaduhṉ hajxy jecy yhawáaṉäxä coo hajxy hawiinmats
quiumädówẉät. Hix̱, paadiä Dios jaduhṉ miänaaṉ̃, je'eguiøxpä
coo jäya'ayhajxy hänajty nägøx̱iä ñäxuudsa'añii tu'cuhdujt,
møødä judíoshajxy, møødä ca'a judíoshajxypä. Coo Dios
hajxy häxøpy tøø xquia'a näxúu'tsäm, nägøx̱iä hajxy hijty
ngumädowáaṉäm.

33 Jaanc̈h tehm̱ jiajp, jaanc̈h tehm̱ ñajuøøbiä Dios. Cab
hajxy hoy nnä'ägä wiinjuø'øwáaṉäm nebiatiä Dios wyiin-
may. Hix̱, hojiootä Dios jiaanc̈h tehm̱ miøød coo ha-
jxy nägøx̱iä tøø xñäxúu'tsäm, møødä judíoshajxy, møød ca-
jpä judíoshajxy. Nägøx̱iä ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy
xmio'owáaṉäm tu'cuhdujt.

34 Jaduhṉ jim̱ myiṉ̃ cujaay maa Diosmädia'aguiän: “Cabä
Dios ja'a wyiinmahñdy pøṉ ñajuøøyyäxä. Cabä Dios pøṉ
miäyajtøy nebiä wyiinmahñdyhádät.

35 Cabä Dios pøṉ miänuu'xyhaty.”

36 Hamdsoojootä Dios ja'a naax̱wiimbä jecy yhädiuuṉ̃
møødä jäya'ay nägøx̱iä. Tijaty yaa jájtäp túuṉäp hädaa yaabä
naax̱wiin, ja'a Dios jaduhṉ hanehm̱b coo jaduhṉ jiadøøjät,
coo jaduhṉ tiunøøjät. Y tijaty jaduhṉ jadáaṉäpnä tunáaṉäpnä,
ja'a Dios jaduhṉ yajtøjiadaam̱b nebiaty hänajty tøø wyiinmay.
Tsøgä Dios hajxy møj jaanc̈h pädáacäm homiänaajä. Tsøg
hajxy homiänaajä wiingudsähgøøyyäm. Amén.

12

1 Mägu'ughajpädøjc, miøødä Dios hojioot maa
højtscøxphájtäm. Chamc̈h mijts nhane'emy coo
hajxy hamuumdu'joot mniyegøøjät Dios quiø'øjooty
tiecyjiooty. Jaduhṉä Diosmädia'agy hajxy hoy
mgudiúnät hamuumdu'joot. Jaduhṉä Dios hajxy hoy
mwiingudsähgø'øwät nebiä Dios hajxy xyajmädsoquiän.

2 Ca'a hädaa wiinmahñdy hajxy myajtuṉ̃ nebiä jäya'ay
wyiinmahñdyhajxy yaajän. Pønjatiä Dios quia'a cu'ughajpy,
je'eds hädaa yaabä wiinmahñdy hajxy yajtuum̱b. Cabä
yhaxøøgwiinmahñdy hajxy ñajtshixø'øwa'añ. Ca'a hajxy
mbahix̱y. Hawiinjem̱ybiä wiinmahñdy hajxy jaduhṉ
mmøødhájnäp, je'eguiøxpä coo Jesucristo hajxy mmøødhijnä
tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy. Jaduhṉä tøyhajt hajxy
mmøødhádät tijatiä Dios hajxy xyajmädsojp coo hajxy
mdúnät. Homiänaajä Dios hajxy xyajmädsójcäm coo hajxy
hoy njäya'ayhájtämät, coo hajxy hoy ndúuṉämät. Coo
hawiinjem̱ybiä wiinmahñdy hajxy jaduhṉ nmøødhájtämät,

jaduhn̲ä tøyhajt hajxy jaduhn̲ nmøødhájtämät tijatiä Dios hajxy xyajmädsójcäm coo hajxy ndúun̲ämät.

3 Mayhajtä Dios jaduhn̲ ñä'ä tuun̲ ja'a høøčhcøxpä coočhä cuhdujt jaduhn̲ xmiooyy cooč̌h mijts nmägapx nhané'emät. Ca'a hajxy mniguiumayii cooc tyijy hajxy cøx̲iä wiinä mjaanč̌h tehm̲ jiaty. Tijatiä tuun̲gä Dios hajxy tøø xmio'oy, je'eds hajxy mmøjpädá'agäp. Ca'a wiingtuun̲g hajxy mmøjpäda'agy. Hoy hajxy mdúnät nebiatiä Dios hajxy tøø xyajnähdijy.

4 Hix̲, nägøx̲iä ni'xcopc hajxy nmøødhájtäm møødä cø'ødecy, møødä wiinjøjp, møødä copctaatsc. Cab hajxy tiu'ugtuun̲gä; haagä hawiingjaty hajxy tiuñ̲. Pero haagä tuun̲gpaatp hajxy jaduhn̲.

5 Jaduhn̲ mäwiin højts nmäbáatäm nebiä tu'ugni'x tu'ugcopcän coo hajxy tu'cuhdujt nmäbøjcäm ja'a Jesucristocøxpä, hoy hajxy nja nämayhájtäm. Jaduhn̲ hajxy hawiingjaty ndúun̲äm. Jaduhn̲ hajxy nnibiuhbéjtäm hamiñ̲ haxøpy.

6 Tsøg hädaa tuun̲g hajxy hoy yajnócxäm nebiatiä Dios hajxy tøø xyhanéhm̲äm. Mayhajtä Dios jaduhn̲ tiuun̲ coo wiinmahñdy hajxy cøjwiinduum xmióoyyäm nebiaty hajxy ndúun̲ämät. Pønjaty tøø tiuun̲gmo'oyii coo Dios ja'a miädia'agy hajxy yajwá'xät nebiaty hajxy hänajty tøø ñajtscapxøøyyäxä, ween hajxy jaduhn̲ yajwa'xy nebiaty hajxy hänajty piuhbedyii.

7 Pønjaty tøø tiuun̲gmo'oyii coo hajxy miäbuhbédät, ween hajxy hamuumdu'joot tiuñ̲. Pønjaty tøø tiuun̲gmo'oyii coo Diosmädia'agy hajxy yajwá'xät, ween hajxy hoy yajwa'xy.

8 Pønjaty tøø tiuun̲gmo'oyii coo hajxy miäjootcapxmøcpøgät, ween hajxy hoy tiuñ̲. Pønjaty mäyøø, weenä häyoobä hajxy piuhbety hamuumdu'joot. Pønjaty tøø tiuun̲gmo'oyii coo hajxy miähané'emät maa tsajtøjcän, ween hajxy hoy miähane'emy. Hix̲, Dios ja'a cuhdujt jaduhn̲ yejc coo hajxy jaduhn̲ miähané'emät. Pønjaty tøø tiuun̲gmo'oyii coo mayhajt hajxy tiúnät maa häyoobädøjcän, møød maa yaamgto'oxyhajxiän, ween hajxy hamuumdu'joot piuhbety. Møød weenä pa'amjäya'ay hajxy quiuhix̲y.

9 Tsøg hajxy hamuumdu'joot niči̇hójcäm nibia'häyóow̲äm. Tsøgä haxøøgpä hajxy najtshixøøyyäm. Tehn̲gajnä howyiinmahñdy hajxy tsøc tsójcäm.

10 Hamiñ̲ haxøpy hajxy mniči̇hogøøjät mnibia'häyowøøjät neby tu'ugpuhya'ay neby tu'ugpuhdo'oxypän. Hamiñ̲ haxøpy hajxy mniwyiingudsähgø'øwøøjät. Cab hajxy mnibiexøøjät.

11 Hamuumdu'jootä Wiindsøn̲ Jesucristo hajxy mmädúnät. Jootcujc hajxy jaduhn̲ mdúnät. Cab hajxy jaduhn̲ mänaa

mnänuuxǿ'øwät.

12 Coo hajxy pøn̲ xchaačhtiúnät, cab hajxy mmøjpädá'agät;
mmee'xtúgäp hajxy jaduhn̲. Mnajuøøby hajxy jaduhn̲ coo
hajxy jim̲ mnøcxa'añ maa Dioswiinduumän. Paady hajxy
jaduhn̲ mxoon̲dá'agät. Homiänaajä Dios hajxy mba'yá'axät.

13 Coo pøn̲ tii yajmaajiádät, nax̲y hajxy mdehm̲ piuhbédät.
Je'eč̈h jaduhn̲ nnänøøm̲by pøn̲ jaduhn̲ mäbøjp ja'a Jesu-
cristocøxpä. Pønjaty jaduhn̲ mejtsp maa mdøjc-hajxiän, mya-
jtøjtägǿ'øwäp hajxy je'e. Myajcáyäp myaghú'ugäp hajxy
jaduhn̲.

14 Coo hajxy pøn̲ xchaačhtiúnät, cab hajxy mmähan̲hádät.
Pero mmänuu'xtá'agäp ja'a Dios hajxy coo hajxy ween
ñähwa'ač̈h.

15 Pønjaty xoon̲daacp, mmøødxoon̲dá'agäp hajxy je'e. Pønjaty
jøøby xuu'tsp, mmøødjø'øw mmøødxúudsäp hajxy je'ebä.

16 Tu'ugcopc tu'ugwiinmahñdy hajxy mnimiøødhidóøjät.
Cab hajxy pøn̲ mbéxät. Jootcujc hajxy mhídät, hoyyä møjtuun̲g
hajxy mga'a jagä møødä. Cab hajxy mänaa mniguiumayóøjät.

17 Coo häna'c hajxy xyhäyoow̲híxät, cab hajxy myaghawi-
imbijtägátsät. Hoy hajxy mjäya'ayhádät, jaduhn̲ä Dios hajxy
jaduhn̲ xquiuméyät; jaduhn̲ mijtsä cu'ug waam̲b xquia'a
nänømät. Pero xwyiingudsähgǿ'øwäbä cu'ug hajxy jaduhn̲.

18 Coo mijtsä cu'ug xjia wi'i jiøjcapxǿ'øwät coo hajxy jaduhn̲
mbahíxät nebiaty hajxy haxøøg jiatcø'øyän, cab hajxy jaduhn̲
mbahíxät. Pero coo hajxy waam̲b xquia'a nämá'awät,
mänit hajxy hoy yajxón̲ mmøødmädiá'agät. Cab hajxy pøn̲
mmädsiphádät.

19 Mägu'ughajpädøjc, coo hajxy pøn̲ xyhäyoow̲híxät, cab ha-
jxy myaghawiimbijtägátsät. Dios jaduhn̲ yaghawiimbídäp.
Jaduhn̲ jim̲ myiñ cujaay maa Diosmädia'aguiän coogä Dios
jaduhn̲ miänaañ̲: “Høøč̈h jaduhn̲ nyaghawiimbídäp.”

20 Coo hajxy pøn̲ xmiädsiphádät, cab hajxy
mmädsiphajtägátsät. Jaduhn̲ä Diosmädia'agy miäna'añ: “Pø
yähó'cäbä häna'c ja'a miič̈h hänajty jaduhn̲ xmiädsiphajpä,
myajcáyäp myaghú'ugäp jaduhn̲. Pø tødsøøyyäp, mmó'owäbä
nøø. Coo jaduhn̲ mgudiúnät, hoyhoyyä häna'c chähdiúnät,
ja'a miič̈h hänajty jaduhn̲ xmiädsiphajpä.”

21 Nägüeen̲tä hajxy mhídät, cabä haxøøgpä hajxy
myaghawiimbijtägátsät. Coo hajxy jaduhn̲ mjatcǿ'øwät,
myajcähxǿ'øgäp hajxy jaduhn̲ coo mhaxøøgwiinmahñdy
hajxy hänajty tøø mbadu'ubøjcumbä. Pero coo häna'c hoy
yajxón̲ mmägápxät, ja'a mijts hänajty xmiädsiphajpä, jaduhn̲
hajxy myajcähxǿ'øgät coo hawiinjem̲ybiä wiinmahñdy hajxy
hänajty mmøødhajnä. Mänitä Dios jaduhn̲ xquiuméyät.

13

1 Tsøg hajxy nägøxiä cudiúunäm nebiatiä cuduung hajxy
xyhanéhmäm. Hix, Dios ja'a cuhdujt møc møød. Je'e ja'a
cuhdujt yejp jadähooc. Pøna cuhdujt møød, paady jaduhn
miødä coo tøø mio'oyii ja'a Diósäm.
2 Øn jaduhn ca'a cudiunaamb nebiatiä cuduung jia
hane'emiän, quiumädowaamby hajxy je'e. Hix, ja'a Dios ja'a
cuduung pädaac coo yhané'emät. Jaduhnds je'e, pø cab hajxy
jaduhn mgudiuna'añ nebiatiä cuduung yhane'emiän, jaduhn
miäbaady coo Dios miädia'agy hajxy mga'a cudiunaana.
3 Pønjaty hoy wädijp, cabä cuduung hajxy chähgø'øy. Pero
pønjaty hoy ca'a wädijp, je'eds mäbøcypiä tsähgøøby. Coo hajxy
hoy mwädítät, mänitä cuduung hajxy xquiumáyät. Cab hajxy
jaduhn xchaaćhtiúnät.
4 Hix, ja'a cuduunghajxy, moonsähájtäp hajxy je'e ja'a
Diósäm. Paady hajxy jaduhn tiuñ, coo mijts hajxy jaduhn
xwioowhídät. Jaduhnä cuhdujt hajxy tøø mióoyyäbä coo mijts
hajxy xyajcumädówät coo mijts hänajty tøø mgädieey. Paady
hajxy jaduhn mdsähgø'øwät.
5 Naxy hajxy mdehm quiudiúnät nebiatiä cuduung hajxy
xyhane'emiän, coo Dios hajxy jaduhn xñä'ä yajcumädówät.
Jaanä jaduhnduhmbä, coo hajxy hamdsoo mnajuø'øy coo
jaduhn yhahixø'øy coo hajxy hoy mwädítät, paady hajxy
jaduhn mgudiúnät waambatiä cuduung hajxy xyhane'emiän.
Coo hajxy jaduhn mga'a cudiúnät, cab hajxy jootcujc mhídät,
je'eguiøxpä coo hajxy hänajty mnajuø'øy hamdsoo coo hajxy
hänajty tøø mgädieey.
6 Jaanä jaduhnduhmbä, tsipcøxp hajxy mnähjuudiú'udät ti-
jaty häna'c hajxy xyajnämaaby coo hajxy mnähjuudiú'udät.
Hix, ja'a Dios ja'a cuhdujt jaduhn yejc coo mijtsä häna'c
jaduhn xyagjúyät.
7 Hahixøøby jaduhn coo cuduung hajxy mmäjúyät nebiaty
hajxy xyajnäma'ay. Jaanä jaduhn yhahixøøbiä coo cuduung
hajxy mwiingudsähgø'øwät, miøjjä miuutscä.
8 Naxiä mnuu'xy hajxy mdehm jiahmiédsät. Naxy
hajxy mnićhogøøjät nebiä tu'ugpuhya'aybän, nebiä
tu'ugpuhdo'oxypän. Hix, øn wiinghäna'c tsojp, hoy jaduhn
quiudiuñ nebiatiä Dios hajxy xyhanéhmäm.
9 Jaduhnä Diosmädia'agy miäna'añ: "Pø jim miićh
mdo'oxiøjc, cabä wiingpä mmøødhídät. Cab mmäyaghó'ogät.
Cab mméedsät. Cabä mmädøjcä jie'e mhadsójcät." Hoorä,
coo wiinghäna'c mdsógät hamuumdu'joot, hoy jaduhn
mgudiúnät nébiøch naamnä tøø nmädia'aguiän.
10 Hix, øn wiinghäna'c jaanćh tsojp hamuumdu'joot, cab
jaduhn mänaa yhäyoowhixa'añ. Hoorä, coo wiinghäna'c

mjaanč̆h tsógät hamuumdu'joot, hoy ca'xy mgudiúnät nebiä Dios yhane'emiän.

11 Naẋy hajxy jaduhṉ mdehṃ ñič̆hogóøjät. Hiẋ, mnajuøøby hajxy jaduhṉ coo tøø jiecy mänaa hajxy tøø mmäbøquiän. Habáatnäp jaduhṉ coo Jesucristo hajxy miṉ xyajpädø'øgáaṉäm, coo hajxy jiṃ xyajnøcxáaṉäm tsajpootyp. Nägüeeṉtä hajxy jaduhṉ mwädítät. Hiẋ, cab hajxy nnajuóøyyäm mänaa Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ, coo hajxy jaduhṉ xñä'ä nähgädaacpéjtämät. Hiẋ, coo jaduhṉ quiädaactägátsät, mänit hajxy xyajtøyhajtyegáaṉäm.

12 Habáatnäp jaduhṉ coo hajxy yaa ndsoonáaṉäm, coo hajxy jiṃ nnøcxáaṉäm tsajpootyp. Tsøcxä ja'a haxøøgpä hajxy najtshixóøyyäm neby hajxy yaa tøø njäya'ayhájtäm, cahnä Dios hajxy hänajty nwiingudsähgóøyyäm.

13 Tøø Dios hajxy xyajnähdíjjäm coo hajxy homiänaajä njugyhájtämät neby je'e jiugyhatiän. Paadiä Diosmädia'agy hajxy hoy nbanøcxáaṉäm. Tsøcxä hajxy hoy wädíjtäm, ca'a jiaduhṉä nebiä häna'c-hajxy hagoodstuum wädijpän. Cab hajxy mhaxøøghu'ug mhaxøøgjøø'xät. Cab hajxy comjaty mhú'ugät. Cab hajxy jiṃ mnócxät maa cuhhiṉdo'oxiøjc-hajxiän. Tsøgä to'oxiøjc hajxy wiingudsähgóøyyäm. Hiẋ, ja'a cu'ug hajxy xyhíjxäm neby hajxy njäya'ayhájtäm, pø hoy, pø caj. Cab hajxy haxøøg mnä'ägä jatcó'øwät. Cab hajxy pøṉ mmähaṉhádät, hoy hajxy jia mäyøøjä que mijts. Cab hajxy tii mmädsibó'øwät.

14 Ja'a Jesucristo hajxy nWiindsøṉhájtäm. Je'e hajxy xyhanéhṃäm. Jaanč̆h tehṃ yhoy je'e wyiinmahñdyhaty. Naẋy hajxy jaduhṉ mdehṃ miøødhídät tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy. Jaduhṉä mhaxøøgwiinmahñdy hajxy hoy mhøẋhíxät. Jaduhṉ hajxy hoy mhäna'c-hádät.

14

1 Jii jäya'ayhajxy näje'e, cahnä Diosmädia'agy hajxy hoy yhabøcyñä, hoy hajxy tøø jia mäbøcy ja'a Jesucristocøxpä. Hahixøøby jaduhṉ coo hajxy mmägu'ughádät. Pero cab jaduhṉ yhahixø'øy coo mädia'agy hajxy mmøødyajyónät ja'a cuhdujtcøxpä.

2 Pønjatiä Diosmädia'agy hoy tøø yhabøcy, ñajuøøby hajxy je'eduhṉ coo jaduhṉ yhawiinmatsä coo hotyiijä mgáyät. Pero pønjaty hoy tøø quia'a habøcy, cábäc tyijy yhoyyä coo tsu'uč̆h ndsú'tsämät. Páadiäc tyijy quia'a hoyyä coo tsu'uč̆h ndsú'tsämät, yajnajuøøby jaduhṉ coo häna'c ja'a tsu'uč̆h hajxy hänajty tøø quiunuu'xy maa habojtsnaẋy wyiinduumän. Jadúhṉäc tyijy miäbaady néjjiämä habojtsnaẋy jaduhṉ mwiingudsähgøøbiän.

3 Hoorä, pø mdsu'chp miičhä tsu'učh, cab jaduhn̲ mbéxät
ja'a häna'cä tsu'učh ca'a tsu'tspä. Jaanä jaduhn̲duhm̲bä,
pøn̲ä tsu'učh ca'a tsu'tsp, cab jaduhn̲ waam̲b ñämá'awät ja'a
häna'cä tsu'učh tsu'tspä cooc tyijy jaduhn̲ quiädieey. Haa ca'a,
ja'a Dios yhuung je'ebä.
4 Cabä cuhdujt jaduhn̲ myiñ̲ coo waam̲b mnämá'awät pøn̲ä
Diosmädia'agy panøcxp. Haa ca'a, ja'a Dios ja'a mioonsä
je'ebä. Jagooyyä Dios cuhdujt jaduhn̲ miøødä coo miäná'anät
pø hoyyä mioonsä quiudiuñ̲, pø caj. Hamdsoojä Dios jaduhn̲
ñämá'awät neby hoy wiädítät. Haa ca'a, ja'a Dios je'e
hanehm̲b.
5 Näje'ejä jäya'ayhajxy miäna'añ coo poo'xxiøø jyiijä mädyii
hajxy yhamajtsc-hádäp. Näje'e hajxy miänaam̲bä coo Dios
hajxy homiänaajä nwiingudsähgøøyyämät. Pero mijts, jaduhn̲
hajxy mgudiúnät nebiä Dios hajxy hamdsoo tøø xyajwiin-
juø'øyän.
6 Hix̲, pønjaty jaduhn̲ mänaam̲b coogä poo'xxiøø jyiijä,
nägüeen̲tä hajxy jaduhn̲ wiädity ja'a poo'xxiøøjooty. Jaduhn̲ä
Dios hajxy wyiingudsähgø'øy. Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, pønjaty
jaduhn̲ mänaam̲b cooc jaduhn̲ quia'a cädieeyä coo tsu'učh
ndsú'tsämät, hoy hänajty tøø jia cunuu'xyii maa habojt-
snax̲y wyiinduumän, mioobiä Dios Dioscujú'uyäp jaduhn̲ coo
jaduhn̲ yajcayii. Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, pøn̲ jaduhn̲ mänaam̲b
cooc jaduhn̲ quia'a hoyyä coo tsu'učh ndsú'tsämät, jaanä
jaduhn̲ä Dios Dioscujú'uyäp mioobiä coo jaduhn̲ yajcayii.
7 Coo Diosmädia'agy hajxy nmäbójcäm ja'a Jesucristocøxpä,
paady hajxy xmioonsähájtäm. Paady jaduhn̲ quia'a hahixø'øy
coo hajxy njäya'ayhájtämät nebiä nhamdsoojoot hajxy
chójcäm. Ni ja'a cuhdujt hajxy nga'a møødhájtäm coo
hajxy hamdsoo nniyajnähdíjjämät mänaa hajxy nho'ogáaän̲äm
ndägoyyáaän̲äm.
8 Ja'a Jesucristo hajxy xmioonsähájtäm mäduhñ̲tiä hajxy
yaa njugyhájtäm, hoy ñejpiä hajxy cu nja jajt cu nja habéjtäm.
Y coo hajxy nho'c coo hajxy ndägóoyyämät, je'enä hajxy
hänajty xmioonsähadáaän̲äm homiänaajä.
9 Coo ja'a Jesucristo hajxy xñähho'túutäm, mänit jadähooc
jiujypiøjtägajch. Jaduhn̲ hajxy xquiu'ughájtäm, pønjaty jaduhn̲
mäbøjp, møød hajxy tøø yhó'oguiäbä, møød hajxy jaac juj-
cypiä jaac tsuxpä. Jaanä jaduhn̲ hajxy xyhanéhm̲ämbä.
10 Cabä mmägu'ughajpä hajxy hawiinmats mbéxät, hoyyä
Diosmädia'agy hajxy hoy quia'a jagä habøcyñä. Cab hajxy
pøn̲ mnämá'awät cooc tyijy hajxy hoy quia'a cudiuñ̲, hoyyä
wiingcuhdujt hajxy jia panøcxy. Hix̲, coo Jesucristo yaa
quiädaactägátsät, mänit hajxy nägøx̲iä jim̲ nnaxø'øwáaän̲äm
ja'a Jesucristo wyiinduum tøyhajtyejpä.

11 Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ maa Diosmädia'aguiän:
Nägőx̲iøčhä jäya'ayhajxy nøcxy xwyiinjijna'awa'añ.
Xwyiingudsähgø'øwáam̲bøch hajxy jaduhn̲. Jadúhn̲høch hajxy
xquiapxpaadaam̲bä cooč̈h nidiuhm̲ nDioshaty. Tøyhajt
jaduhn̲,
nøm̲ä Dios miänaañ̲.
12 Jaduhn̲ hajxy nyajnajuőøyyäm coo hajxy nägøx̲iä jim̲ nøcxy
ndøyhajtyegáan̲näm Dioswiinduum.
13 Cab hajxy tsøc niñänőøm̲änä cooc tyijy ja'a Diosmädia'agy
hajxy hoy nga'a panőcxäm. Pero jaduhn̲ tsøc cudiúun̲äm nebi-
atiä mäbøjpädøjc-hajxy quiudiuñ̲än, jaduhn̲ hajxy waam̲b
xquia'a nänőøm̲ämät. Pøn̲ jaduhn̲ mänaam̲b cooc tyijy
quia'a hawiinmatsä coo tsu'uč̈h ndsú'tsämät, pues, hahixøøby
jaduhn̲ coo mga'a tsú'udsät coo hänajty mmøødhity. Hix̲,
wehn̲dä miič̈h jaduhn̲ xpiadsú'udsät. Coo miič̈h jaduhn̲ xji-
aanč̈h padsú'udsät, cädiéeyäp je'eduhn̲.
14 Cab jaduhn̲ quiädieeyä coo tsu'uč̈h ndsú'tsämät, hoy
hänajty tøø jia cunuu'xyii maa habojtsnax̲y wyiinduumän.
Nmőødhøčhä tøyhajt jaduhn̲. Hix̲, tu'ugmädiá'agyhøčhä
Jesucristo nmøødhity, ja'a nWiindsøn̲hájtämbä. Pero jii
jäya'ayhajxy näje'e miäna'añ cooc tyijy quia'a hoyyä coo
tsu'uč̈h ndsú'tsämät. Coo hajxy jaduhn̲ jiaanč̈h tsú'udsät, ja'a
hajxy jaduhn̲ mänaam̲bä, pues, cädiéeyäp hajxy jaduhn̲.
15 Hoorä, coo miič̈hä tsu'uč̈h jaduhn̲ mdsú'udsät, y coo
jaaya'ay jaduhn̲ xpiahíxät, ja'a jaduhn̲ mänaam̲bä cooc tyijy
quia'a hoyyä coogä tsu'uč̈h mdsú'udsät, myajcädiéeyäp miič̈h
je'eduhn̲. Pø jaanč̈h tøy mdsocy, cab jaduhn̲ myajcädiéeyät,
je'eguiøxpä coo Diosmädia'agy miäbøcy. Hix̲, ja'a Jesucristo
jaaya'ay tøø ñähho'tu'udy. Pero coo myajcädiéeyät, wehn̲dä
Jesucristo miädia'agy ñajtshixőøyyäxät.
16 Y coo jaaya'ay jaduhn̲ myajcädiéeyät, wehn̲dä miič̈h mya-
jnänőmät. Y wehn̲dä jaaya'ay yajnänőøm̲bät, ja'a Jesucristo
miädia'agy tøø ñajtshixőøyyäbä. Jaduhn̲ds je'e, maas hoy hit
jaduhn̲ coo tsu'uč̈h mga'a nä'ägä tsú'udsät, hoy jaduhn̲ mja
najuø'øy coo jaduhn̲ quia'a cädieeyä coo mdsú'udsät.
17 Coo hajxy tøø nmäbőjcäm ja'a Jesucristocøxpä, paadiä
Dios hajxy xyhanéhm̲änä. Hix̲, cabä Dios waam̲b miänaʼañ
coo hajxy hotyiijä ngaayy nhúucäm; ni jaduhn̲ quia'a
mänaam̲bä coo hajxy tii nga'a caayy nga'a húucämät. Coo
Dios hajxy tøø xpiädáacäm hawa'adstuum, paady hajxy hoy
njäya'ayhájtäm, paady hajxy jootcujc nnimiøødhíjtäm, paadiä
Dioshespíritu hajxy xyajxoon̲dáacäm.
18 Hoorä, pøn̲ä Jesucristo miädia'agy jaduhn̲ cudiunáan̲näp,
cumayáan̲näp je'e ja'a Diósäm møødä cú'ugäm. Tsøcxä hajxy
jaduhn̲ cudiúun̲äm nebiä mäbøjpädøjc-hajxy quiudiuñ̲än.

19 Mägu'ughajpädøjc, tsøgä hoybä hajxy tehn̲gajnä
høxtáayyäm, jaduhn̲ hajxy jootcujc nnimiøødhíjtämät, jaduhn̲
hajxy hoy nniguiapxmøcpøjcämät, jaduhn̲ä Jesucristo
miädia'agy hajxy hoy ngudiúun̲ämät hamuumdu'joot.
20-21 Cab jaduhn̲ quiädieeyä coo hajxy hotyiijä ngaayy
nhúucämät. Pero pø jii mäbøjpädøjc-hajxy jaduhn̲ näje'e
miäna'añ cooc tyijy ja'a tsu'uc̆h hajxy nga'a tsú'tsämät, cooc
tyijy ja'a vino hajxy nga'a húucämät, pues, maas hoy jaduhn̲
coo mga'a tsú'udsät, coo mga'a hú'ugät. Hix̲, coo hajxy jaduhn̲
xyhíxät coo hänajty jaduhn̲ mgay mhu'ugy, wehn̲dä hajxy
jaduhn̲ xpiahíxät. Y coo hajxy jaduhn̲ xpiahíxät, cädiéeyäp ha-
jxy jaduhn̲. Jaduhn̲ quiähxǿ'øgät coo miic̆h hänajty tøø mya-
jcädieey. Y cab jaduhn̲ yhoyyä coo mäbøjpädøjc myajcädiéeyät
hoy ñä'ä tiiguiøxpä. Hix̲, jia wi'i pianøcxáan̲äbä Jesucristo
miädia'agy hajxy jaduhn̲, y coo hajxy jaduhn̲ quiädiéeyät, cab
hajxy jaduhn̲ hoy pianǿcxät.
22 Hoy miic̆h mja najuø'øy coo quia'a cädieeyä coo ho-
tyiijä mgay mhú'ugät, cab jaduhn̲ yhoyyä coo wiinghäna'c
mmøødyajtsibǿ'øwät. Ja'a Dios miic̆h jaduhn̲ xyhijxp coo hoy
mgudiuñ̲. Øøn̲ jaduhn̲ najuøøby coo quiumayii ja'a Diósäm
nebiä quiuhdujthaty, jootcujc je'eduhn̲ yhity.
23 Pero øøn̲ jaduhn̲ ca'a najuøøby pø yejpiä Dios cuh-
dujt jaduhn̲ coo tsu'uc̆h ndsú'tsämät, pø caj, coo je'e ji-
aanc̆h tsú'udsät, cädiéeyäp je'eduhn̲, hoy hamdsoo jaduhn̲ jia
mäna'añ cooc tyijy ja'a Dios tøø miäna'añ coo hajxy nga'a
tsú'tsämät. Paady jaduhn̲ miäna'añ, wehn̲dä tsu'uc̆h hänajty
tøø quiunuu'xyii maa habojtsnax̲iä wyiinduumän. Jaanä
jaduhn̲duhm̲bä, hoy ñä'ä tiiguiøxpä, øøn̲ jaduhn̲ ca'a najuøøby
pø tøø Dios cuhdujt yecy je'eguiøxpä, o pø caj, coo jaduhn̲
jiaanc̆h jatcǿ'øwät, cädiéeyäp jaduhm̲bä.

15

1-2 Nnajuøøyyäm højts jaduhn̲ coo quia'a cädieeyä coo hajxy
hotyiijä ngaayy nhúucämät. Pero tsøgä nmägu'ughajpädøjc
ja'a Diosmädia'agy jaac yajmäbøjcäm, ja'a hajxy naam̲dägø'øy
habøjpä, ja'a hajxy jaduhn̲ mänaam̲bä cooc tyijy quia'a hawi-
inmatsä coogä tsu'uc̆h ndsú'tsämät, coogä vino nhúucämät.
Cabä nhamdsoo cuhdujthajtiä hajxy nyaghíjtämät; øødä
Dioscuhdujt hajxy nyaghíjtämät.
3 Hix̲, mänaa Jesucristo yaa yhitiän hädaa yaabä naax̲wiin,
cabä yhamdsoo cuhdujt hänajty yaghity. Ja'a Tieediä
miädia'agy jaduhn̲ quiudiuun̲ä, paady jaduhn̲ chaac̆hpøjcy.
Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa Diosmädia'aguiän: “Øønjaty
miic̆h haxøøg xñänøøm̲b, jaduhn̲ mäwiin miäbaady néjjiäm
høøc̆h xñänøøm̲bän”, nøm̲ä Jesucristo ja'a Tieedy ñämaayy.

4 Ja'a højtscøxpä Dios ja'a miädia'agy jecy yajcujahyyä,
jaduhn̲ hajxy hoy ngapxtáacämät. Jaduhn̲ højtsä tøyhajt
nmøødhájtäm coo Dios yajtøjiada'añ neby jecy yajcujahyyän
coo højts jim̲ xyajnøcxáan̲äm maa wyiinduumän. Coo hajxy
jaduhn̲ nnajuóøyyäm coo hajxy jim̲ nnøcxáan̲äm, paady hajxy
hotyiijä nmee'xtújcämät. Cab hajxy tsøc jootmayhájtäm, hoy
hajxy cøx̲ypänejpiä cu nja jajt cu nja habéjtäm.

5 Ja'a Dios hajxy jaduhn̲ xpiuhbéjtäm coo hajxy jaduhn̲
nmee'xtújcämät, coo hajxy jaduhn̲ nga'a jootmayhájtämät.
Ween mijtsä Dios xpiuhbety coo hajxy jaduhn̲ mbahíxät
nebiä Jesucristo hoy yhitiän. Jootcujc hajxy jaduhn̲ mnim-
iøødhidóøjät tu'ugmädia'agy.

6 Jaduhn̲ hajxy tu'ugmädia'agy mhídät coo Dios hajxy
mgapxpáadät møj jaanc̈h. Ja'a Dios, ja'a Jesucristo Tieedy je'e.
Ja'a Jesucristo hajxy nWiindsøn̲hájtäm.

7 Hoorä, nebiä Jesucristo hajxy xchójcäm, jaanä jaduhn̲ ha-
jxy hamuumdu'joot nnic̈hójcämbät. Coo cu'ug hajxy jaduhn̲
xyhíjxämät coo hajxy hänajty nnic̈hójcäm, jaduhn̲ä cu'ughajxy
ñajuø'øwaam̲bä coo Dios miøjjä jiaanc̈hä.

8 Jéquiänä Dios jaduhn̲ miänaañ̲ coogä yajnähwaats yajcuh-
waatspä quiexa'añ maa judíoshajxiän. Ja'a judíos ja'a yhapä
tieedy hajxy, je'eds hajxy jaduhn̲ jecy hawáan̲äxä, møødä
Abraham, møødä Isaac, møødä Jacob. Coo Jesucristo yaa
quiejxä hädaa yaabä naax̲wiin, hoyyä judíoshajxy piuhbedyii.
Tøjiajt jaduhn̲ nebiä Dios jecy miänaañ̲än coo yajnähwaats
yajcuhwaatspä hänajty quiexa'añ. Hix̲, tømiädiaacpä Dios. Caj
mänaa yhøhn̲da'agy. Tøyhajt jaduhn̲.

9 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, paadiä Jesucristo yaa quiejxä,
hoyyä jäya'ayhajxy piuhbéjtäbä, ja'a hajxy ca'a judíospä. Coo
hajxy jaduhn̲ ñäxúu'tsäbä ja'a Diósäm, paadiä Dios hajxy
møj jaanc̈h quiapxpaady. Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa
Diosmädia'aguiän:

Miic̈h ngapxpaadaam̲by møj jaanc̈h näguipxy møød hajxy ca'a
judíospä.

Høyháamhøch miic̈h nwiingudsähgø'øwa'añ,
nøm̲ä Dios ñämaayyä.

10 Wiingtuumä Diosmädia'agy myíin̲gumbä cujaay:

Mijts ca'a judíospä, xoon̲da'ag hajxy møødä Dios quiu'ughajxy
näguipxy.

11 Jaduhn̲ cujaay myíin̲gumbä wiingtuum:

Mijts ca'a judíospä, weenä Dios hajxy møj jaanc̈h mgapx-
paady wiinduhm̲yhagajpt.

12 Wiingtuumä Isaías jecy quiujáhguiumbä:

Ja'a Isaí yhapä yhoc, minaam̲b je'e miähane'ema'añ.

Ja'a jäya'ayhajxy ca'a judíospä, je'eds hajxy jaduhn̲ hane'emáan̲äp.

Jaaya'ay hajxy jaduhn̲ jiøbhijxyp coo hajxy min̲ yajnähwa'ads yajcuhwa'adsa'añii,

nøm̲ä Jesucristo jecy ñänøøm̲ä, møødä jäya'ayhajxy ca'a judíospä.

13 Hoorä mijts, coo Diosmädia'agy hajxy tøø mmäbøcy, weenä Dios hajxy hoyhoy xyajxoon̲da'agy, ween hajxy xyaghity jootcujc. Hix̲, tøø Dios hajxy xyhawáan̲äm coogä hoyhajtä weenhajt hajxy xmio'owáan̲äm ca'xy pedyii. Hamuumdu'joot hajxy jaduhn̲ mjøbhíxät. Xpiuhbédäbä Dioshespíritu hajxy jaduhn̲ ja'a miäjaahaam.

14 Mägu'ughajpädøjc, nmóødhøčhä tøyhajt jaduhn̲ coo hajxy hamuumdu'joot mničhocy mnibia'häyoyii, møød coo hojioot hajxy mmøødä, møød coo Diosmädia'agy hajxy hoy mwiin-juø'øy, møød coo hajxy mjaty mägapx hane'em.

15-16 Nébiøch hädaa nocy cham̲ ngujaayän, hamøc hadsaačh mijts tøø nmägapxy tøø nhane'emy. Nyagjahmiejchp mijts jaduhn̲ jadähooc. Nmóødhøčhä cuhdujt jaduhn̲ coočh mijts nyagjahmiédsät. Hix̲, ja'a Dióshøch jaduhn̲ tøø xtiuun̲gmo'oy coočhä miädia'agy nyajwá'xät ja'a Jesucristocøxpä jim̲ maa mijtsän, mäduhñ̲tiä hajxy mga'a judíoshaty. Coo jäya'ayhajxy nämay miäbøgät hamuumdu'joot ja'a Dioshespíritu miäjaahaam, mänit hajxy quiumaya'añii ja'a Diósäm.

17 Jootcújc-høch jaduhn̲ nnijwiø'øyii coočhä nduun̲g tøø yhoyø'øy, ja'a Dióshøch tøø xmió'oyäbä. Ja'a Jesucrístøch jaduhn̲ xpiuhbejp, páadyhøch nduun̲g tøø yhoyø'øy.

18 Jayóoyyøch cham̲ nmädia'aga'añ nebiátyhøčhä Jesucristo xpiuhbejty mänáabøčhä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy nyajmäbøquiän, ja'a hajxy ca'a judíospä. Cábøch nmädia'aga'añ nebiatiä wiinghäna'c-hajxy tøø tiuñ̲. Mädia'agyháamhøčhä jaaya'ay nyajmäbøjcy, møød coočhä hoy-yagjuóøñäbä hänajty nyajcähxø'øgy.

19 Ja'a Dios, ja'a miäjaahaamä hijxtahn̲d tøø yajcähxø'øgy hoy-yagjuøøñä. Ja'a yhEspírituhaamä jäya'ay tøø yajmäbøcy. Wiinduhm̲yhagájpthøčhä Diosmädia'agy hoy nyajwa'xy ja'a Jesucristocøxpä, coo jaaya'ay hajxy hoy xñähho'túutäm. Jím̲høch ndägøøyy wädijpä Jerusalén. Jäguém̲høch hoy nwädity. Høxtä jím̲høch hoy nwädity maa naax̲ xiøhatiän Iliria.

20 Jayóoyyøch jim̲ tøø nwädity majatiä Jesucristo hänajty tøø quia'a mädoyhadyiijän. Jadúhn̲høch nnä'ägä wädityhaty. Hix̲, cábøčhä Dios xtiuun̲gmooyy coočh nwädítät maa wiinghäna'cä Diosmädia'agy hänajty tøø yajwa'xiän.

21 Pønjatiä Diosmädia'agy tøø quia'a mädoy, je'eč̈h tøø nya-
jwiingapxø'øy. Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay jaaya'aguiøxpä maa
Diosmädia'aguiän, ja'a hänajty cahnä miädoybä:
Pønjaty ca'a mädoobnä coo Dios ja'a yajnähwaatspä tøø quiex̲y,
je'edshajxy jaduhn̲ mädoyhadaam̲b.
Ja'a jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy hijty ca'a mädoobnä, jaduhn̲
hajxy yajmøødmädia'aga'añii coo hajxy ñäxuuč̈hii ja'a
Diósäm.
22 Tøøč̈h jim̲ mayhooc nja nøcxa'añ maa mijtsän jim̲ Roma.
Pero cábøch hijty xñäbaadøøyyä cooč̈h jim̲ nnǿcxät. Hix̲, ja'a
Diosmädiá'agyhøch hijty nyajwa'xyp wiinduhm̲yhagajpt.
23 Pero tøøč̈h nwädijpädøøñä wiinduhm̲yhagajpt.
Mobädájpnøch jim̲ nnøcxaan̲nä maa mijtsän. Tøø jaduhn̲
majiomøjt yhijnä cooč̈h jim̲ tøø nja wi'i ñøcxa'añ maa mijtsän.
24 Cooč̈h mäbøcy hänajty jim̲ nnøcxa'añ España, mänítøch
mäbøcy jim̲ ndu'unaxǿ'øwät maa mijtsän. Jootcújc-høch
jaduhn̲ nnijwiø'øwǿøjät cooč̈h mijts jaduhn̲ nguhíxät.
Mänítøch njaac tu'uyó'oyät cooč̈h hänajty jim̲ nnøcxa'añ
España. Mänítäts mijts hii xpiuhbédät.
25-26 Pero cab jaduhn̲ choj näbaadø'øwa'añ cooč̈h jim̲
nnǿcxät maa mijtsän. Hix̲, Jerusalénhøch jayøjp nnøcxa'añ.
Xädǿ'øñhøch jim̲ nøcxy nyega'añ. Ja'a häyoobädøjc-høch nøcxy
nmo'owa'añ, ja'a hajxy mäbøjpä. Ja'a mäbøjpädøjc-hajxy
jim̲ tsänaabiä Macedonia møød jim̲ Acaya, jaaya'ayä xädø'øñ
hajxy yajmujc. Høøč̈hä xädø'øñ hajxy xyajmäguexaam̲b cooč̈h
hänajty jim̲ nnøcxa'añ Jerusalén.
27 Hamdsoojoot hajxy yajmujcy, ca'a yhøøč̈hä
nnämaayy coo hajxy yajmúgät. Hawiinmats jaduhn̲ coo
mäbøjpädøjc-hajxy piuhbedǿøjät, ja'a hajxy jim̲ tsänaabiä
Jerusalén. Hix̲, judíoshajp hajxy je'e. Jaaya'ayä Diosmädia'agy
hajxy jim̲ mäbøjtsohn̲ Jerusalén mänaabä Diosmädia'agy
tiägø'øyän wädijpä ja'a Jesucristocøxpä. Mänitä jäya'ayhajxy
høx̲haam jiaac mädoyhajty, ja'a hajxy ca'a judíospä. Miäbøjc
hajxy je'ebä. Paady jaduhn̲ yhawiinmatsä coo ja'a judíoshajxy
piuhbedǿøjät ja'a jäya'ayhájxiäm, ja'a hajxy ca'a judíospä.
28 Hoorä, cooč̈hä xädø'øñ hänajty jim̲ hoy tøø nyecy
Jerusalén, mänítøch mäbøcy jim̲ nnøcxa'añ España. Mänítøch
jim̲ ndu'unaxǿ'øwät maa mijtsän jim̲ Roma.
29 Y cooč̈h jim̲ nmédsät maa mijtsän, nägø'ø nädécypiøč̈hä
Jesucristo xpiuhbeda'añ cooč̈h mijtsä Diosmädia'agy nya-
jnähixǿ'øwät, jaduhn̲ hajxy tu'ugmucy nhíjtämät jootcujc.
Nmǿødhøč̈hä tøyhajt jaduhn̲.
30 Mägu'ughajpädøjc, tu'ugmädia'aguiä Jesucristo hajxy
nmøødhíjtämbä, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtäm. Ja'a Diosh-
espíritu hajxy xyajnič̈hójcäm. Huuc tun̲ä mayhajt hajxy

maačh høøčhcøxpän. Tsøgä Dios hajxy hamuumdu'joot
mänuu'xtáacäm maačh høøčhcøxpän
31 coočhä Dios jim̲ xñäwá'anät Judeanaaxooty maa
jäya'ayhajxy ca'a mäbøjpän. Jaduhn̲ä Dios hajxy
nmänuu'xtáacämbät coočhä mäbøjpädøjc-hajxy jim̲ jootcujc
xtiøjmó'owät jim̲ Jerusalén cooč jim̲ nmédsät xädø'øñyejpä.
32 Y coo Dios jaduhn̲ miäná'anät, mänítøch jim̲ nwiimbídät,
mänítøch jim̲ jootcujc nnócxät maa mijtsän. Jootcújc-høch
jaduhn̲ jim̲ nbóo'xät. Hamiñ̲ haxøpy hajxy mänit nnijioot-
capxmøcpójcämät.
33 Xmióoyyämä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy. Wéenäts
mijts nägøx̲iä xpiuhbety.

16

1 Jím̲høčhä nmägu'ughajpä tu'ug chäna'ay maa cajpt
xiøhatiän Cencrea. Febe xiøhaty. Diosmädia'agymiäbøjp
je'ebä. To'oxiøjc je'eduhn̲. Mäbuhbejp jaduhn̲ maa tsajtøjcän.
2 Coo Febe jim̲ miédsät maa mijtsän, nax̲y hajxy jootcujc
mdehm̲ miägu'ugpógät ja'a Jesucristocøxpä. Hawiinmats coo
hajxy jaduhn̲ mmägu'ugpógät pønjatiä Diosmädia'agy mäbøjp.
Mmó'owäbä Febe hajxy jaduhn̲ tijaty yajmaajiajpy. Hix̲,
náx̲yhøch jaduhn̲ xpiuhbety. Nämay hajxy jaduhn̲ tøø pi-
uhbedyii.
3 Nyajpóo'xypøčhä Prisca møødä Aquila. Tøøčh hajxy
jaduhn̲ xmiøødtuñ̲ ja'a Jesucristocøxpä.
4 Tøøčh hajxy jaduhn̲ jim̲ xñäwa'añ mäjahñdiuum.
Páadyhøčhä Dioscujú'uyäp nmo'oy. Jaduhn̲ä mäbøjpädøjcä
Dioscujú'uyäp hajxy yejpä, ja'a hajxy ca'a judíospä,
wiinduhm̲yhagajpt.
5 Møødhøčhä jäya'ay jaduhn̲ nyajpoo'xpä, pønjaty jaduhn̲
hamugøøby Dioswiingudsähgøøbiä maa Prisca tiøjc-hajxiän.
Møødhøčhä Epeneto nyajpoo'xpä. Jaanč̇h tehm̲ yhóyhøch
je'eduhn̲ xmiägu'ughaty. Jaayá'ayäts jim̲ mäbøjtsohn̲ ja'a Je-
sucristocøxpä maa naax̲ jaduhn̲ xiøhatiän Asia.
6 Nyajpóo'xypøčhä Maríabä. Jaanč̇h tehm̲ yhoy jim̲ tiuñ̲
maa mijtsän.
7 Nyajpóo'xypøčhä Andrónico møødä Junias. Høøčh
nmägunaax̲hajxy je'e. Näguípxyhøch hajxy hijty
xmiøødtsum̲yčhäna'ay. Hoy piøn̲ä jaduhn̲ ñajuø'øy coo
hajxy Dyiosquex̲iä. Paady hajxy jaduhn̲ quiejxä, coo
Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ yajwá'xät. Jayøjp hajxy miäbøjcy
ja'a Jesucristocøxpä. Høøčh høx̲haam njaac mäbøjc.
8 Nyajpóo'xypøčhä Ampliato. Hóyhøch je'e
xmiøødnijiootpaadyii ja'a Jesucristocøxpä, ja'a hajxy
nWiindsøn̲hájtäm.

9 Nyajpóoˈxypøčhä Urbano. Näguipxy hajxy jeˈe
xmiøødtúuṉäm jaˈa Jesucristocøxpä. Nyajpóoˈxypøčhä
Estaquis. Hóyhøch jeˈeduhṉ xmiäguˈughaty.
10 Nyajpóoˈxypøčhä Apeles. Tøø jiaančh tehm̱ mieeˈxtucy
jaˈa Jesucristocøxpä. Nyajpóoˈxypøch pønjaty jaduhṉ jim̱
tsänaaby maa Aristóbulo tiøjcän, jaˈa hajxy mäbøjpä.
11 Nyajpóoˈxypøčhä Herodión. Høočh nmägunaax̱ jeˈebä.
Nyajpóoˈxypøch pønjaty jaduhṉ jim̱ tsänaaby maa Narciso
tiøjcän, jaˈa hajxy mäbøjpä.
12 Nyajpóoˈxypøčhä Trifena møødä Trifosa. Tuum̱b hajxy
jaduhṉ jaˈa Jesucristocøxpä, jaˈa hajxy nWiindsøṉhájtämbä.
Nyajpóoˈxypøčhä Pérsida. Jaančh tehm̱ chójcäp jeˈe. Hoy
jiaančh tehm̱ tiuum̱bä maa Jesucristocøxpän.
13 Nyajpóoˈxypøčhä Rufo møødä tiaj. Jaančh tehm̱ yhoyyä
Rufo jaˈa Jesucristo miädiaˈagy pianøcxä. Jadúhṉhøčhä tiaj
njuøøyyä nébiøch nhamdsoo tajjän.
14 Nyajpóoˈxypøčhä Asíncrito, møødä Flegonte, møødä Her-
mas, møødä Patrobas, møødä Hermes, møødä mäbøjpädøjc
jaac jim̱bä.
15 Nyajpóoˈxypøčhä Filólogo, møødä Julia, møødä
Nereo møødä piuhdoˈoxy, møødä Olimpas, møødä
Diosmädiaˈagymiäbøjpähajxy jaac jim̱bä.

16 Xiˈig xoṉ hajxy mniyajpooˈxøøjät jaˈa Jesucristocøxpä.
Xyajpooˈxp mijtspä, jaˈa hajxy mäbøjpä jaˈa Jesucristocøxpä
wiinduhm̱yhagajpt.

17 Mäguˈughajpädøjc, jii jäyaˈayhajxy näjeˈe wiädity,
wiing hajxy yajnähixøˈøy; cab hajxy yajnähixøˈøy nej
mijts tøø mhabøquiän jaˈa Jesucristocøxpä. Cabä jioot
hajxy xyajmädsocy coo mijts tuˈugmädiaˈagy mhídät maa
Diosmädiaˈagyquiøxpän. Jaduhṉ hajxy yajnähixøˈøy coo
wiingmädiaˈagy hajxy mbaduˈubøgät. Nax̱y hajxy mdehm̱
ñigwieendähadóøjät maa jaayaˈayhajxy jaduhm̱bän. Cab hajxy
jim̱ mnøcxóˈøwät maa jaayaˈayhajxy jaduhm̱bän.
18 Hix̱, cabä Diosmädiaˈagy hajxy yajnähixøˈøy jaˈa Jesu-
cristocøxpä. Jaduhṉ hajxy yajnähixøˈøy nebiä cuˈughajxy
jia mädow̱aˈañän. Paady hajxy jaduhṉ yajnähixøˈøy, ya-
jmäjuyaam̱b hajxy jaduhṉ; jaduhṉ hajxy hoy jiatcøˈøwaˈañ
nebiä jioot hajxy choquiän. Hoy yajxóṉ hajxy jia capxy jia
mädiaˈagy. Pero xjia wiˈi yajtägoyyaam̱b mijts jaduhṉ.
19 Hopiøṉä tøø miädoyhaty coo mijtsä Diosmädiaˈagy
hamuumduˈjoot mmäbøcy jaˈa Jesucristocøxpä; páadyhøch
jootcujc mnijiäwøˈøyii jaˈa mijtscøxpä. Jaduhṉ mijts
nyajmädsocy coo hajxy mniyajcopcøˈøwóøjät, jaduhṉ hajxy
hoy mwädítät, jaduhṉ hajxy haxøøg mgaˈa jäyaˈayhádät.

20 Ja'a Dios hajxy xyaghidaaṃb jootcujc. Coo hajxy mga'a møjpädá'agät waaṃbatiä høhṉdaacpä hajxy xjia wi'i yajnähixø'øwa'añ, jaduhṉä Dios ja'a møjcu'ugong quia'a yajmäjädá'agät. Y cabä møjcu'ugong hajxy nej xtiúuṉnät. Ween mijtsä Jesucristo ja'a hoyhajtä weenhajt tehṉgajnä xmio'oy, ja'a hajxy nWiindsøṉhájtämbä.

21 Xyajpoo'xp mijtsä Timoteo. Høøčh jaduhṉ xmiøødtuuṃb. Jaanä xyajpoo'xp mijts jaduhṉ ja'a Lúciobä, møødä Jasón, møødä Sosípater. Haagä høøčh nmägunaaẋhajxy je'e.

22 Høøčh Tercio, høøčh hädaa nocy ngujahby. Jaanä høøčh mijts nyajpoo'xpä ja'a Jesucristocøxpä.

23 Xyajpoo'xp mijtsä Gayo. Yaačh jaduhṉ nhity ja'a Gayo tiøgooty. Yejpiä tiøjc jaduhṉ coo mäbøjpädøjc-hajxy yaa yhamugó'øwät Dioswiingudsähgøøbiä. Xyajpoo'xp mijtsä Erasto. Jiṃ je'e tiuñ hagujc. Xädø'øñgwieendähajp jiṃ. Møødä hermano Cuarto hajxy xyajpoo'xpä.

24 Ween mijtsä Jesucristo ja'a hoyhajtä weenhajt xmio'oy nägøẋiä. Amén.

25 Hoorä, tsøgä Dios hajxy møj jaančh capxpáatäm. Jaaya'ay mijts hamuumdu'joot xjiaac yajmäbøgäp ja'a Jesucristocøxpä. Jadúhṉhøch nnä'ägä yajnähixø'øyhaty coo Dios ja'a Jesucristo quiejxy. Jaduhṉä Jesucristo hajxy hoy xyajnähwáatsäm nägøẋiä, møødä judíoshajxy, näguipxy møødä ca'a judíoshajxypä. Tøyhajt jaduhṉ. Jéquiänä Dios jaduhṉ wyiinmaayy, pero cab jaduhṉ choj yajtøjiajty. Paady hajxy nga'a tsoj wiinjuóøyyäm.

26 Pero jiṃ jaduhṉ myiñ cujaay maa Diosqueẋyhajxy jecy quiujahyyän. Jiṃ jaduhṉ cøẋiä quiapxtøy. Naaṃnä hajxy jaduhṉ tøø nwiinjuóøyyäm. Paadiä Dios jaduhṉ yhanehṃnä coo mädia'agy ja'a Jesucristocøxpä wiá'xät wiinduhṃyhagajpt, jaduhṉä jäya'ayhajxy nägøẋiä miäbøgät, jaduhṉ hajxy quiudiúuṃbät. Homiänaajä Dios yhity.

27 Jagooyyä Dios tøø wyiinmay coo hajxy xyajnähwáatsäm, coo hoyhajtä weenhajt hajxy xmióoyyäm. Ja'a Jesucristocøxpä Dios møj jaančh quiapxpaadyii cøjxta'axiøø. Amén.

1 Corintios

1-2 Høøčh Pablo hädaa nocy chaṃ njahby. Dióshøch xwyi-
inguejx coočhä Jesucristo xquiuguexyhádät. Mijts hädaa
nocy chaṃ nyajnäjahby, pønjaty ja'a Diosmädia'agy mäbøjp
maa ja'a cajpt jaduhṇ xiøhatiän Corinto. Dios ja'a Jesucristo
jaduhṇ quejx coo hajxy hoy xñähho'túutäm, pønjaty ja'a Je-
sucristo miädia'agy mäbójcäp wiinduhṃyhagajpt. Jaaya'ay
hajxy nWiindsøṇhájtäm. Dios hajxy xyajnähdíjjäm coo ja'a
Jesucristo hajxy xñähho'túutämät. Ja'a hermano Sóstenes,
xyajpoo'xp mijts je'ebä.

3 Weenä Dios hoyhajt weenhajt hajxy xmio'oy møødä Jesu-
cristo. Ja'a Dios hajxy nDeedyhájtäm.

4 Homiänáajøch ja'a Dios nnäma'ay Dioscujú'uyäp
je'eguiøxpä coo Dios mayhajt tiuñ maa mijtscøxpän.
Paadiä Dios mayhajt jaduhṇ tiuñ, coo Jesucristo hajxy
tu'ugmädia'agy mmøødhity.

5 Coo hajxy jaduhṇ mmøødhity, paadiä Dios hajxy tøø xpiuh-
bety møj may, jaduhṇ hajxy hoy mgápxät, jaduhṇ hajxy hoy
mwiinjuó'øwät cøxiä.

6 Coo højts mijts ja'a mädia'agy tøø nyajwiingapxø'øy coo
Jesucristo hajxy xñähho'túutäm, paadiä Diosmädia'agy hajxy
hamuumdu'joot mmäbøjnä.

7 Coo hajxy jaduhṇ mmäbøjnä hamuumdu'joot, paadiä
Dios mäjaa hajxy xjiaančh tehṃ mio'oy coo hajxy mgudiuñ
waaṃbaty hajxy xyhane'emy. Mjøbhijxyp mhajuøøbiä Jesu-
cristo hajxy jaduhṇ coo quiädaactägatsa'añ.

8 Dios hajxy xpiuhbedaaṃb coo miädia'agy hajxy hoy
mgudiúuṇät. Paady mijts Dios hänajty xpiäda'aga'añ
hawa'adstuum coo ja'a Jesucristo ja'a haxøøgjäya'ay hänajty
yajcumädowaaṇnä.

9 Tøyhajt ja'a Dios miädia'agy jaduhṇ. Cabä Dios mänaa
yhøhṇda'agy. Jaaya'ay hajxy tøø xyajnähdijy coo yHuung
hajxy mmøødhíjtät tu'ugmädia'agy. Ja'a Jesucristo je'e.

10 Hermanodøjc, ja'a Jesucristo miädiá'agyhøch mijts
chaṃ nyajmøødcapx nyajmøødmädiaactägatsaaṃby coo hajxy
tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy mhídät maa tsajtøjcän. Cab hajxy
tii myajtsibó'øwät.

11 Páadyhøch jaduhṇ nmäna'añ, tøøčhä hermanohajxy xya-
jmädoyhaty coog hajxy mnimiädsibø'øyii. Jiṃ hajxy chooñ
maa Cloé tiøjcän.

12 Wiingátiägä mädia'agy hajxy mbanøcxy. Näje'e hajxy
miänaañ cóogøch høøčh nmädia'agy hajxy xpianøcxä. Näje'e
hajxy miänaaṃbä coogä Apolos miädia'agy hajxy pianøcxä.

Näjeˈe hajxy miänaam̱bä coogä Pedro miädiaˈagy hajxy pianøcxä. Y näjeˈe hajxy miänáaṉgombä coogä Jesucristo miädiaˈagy hajxy pianøcxä.

13 Pero cabä Jesucristo miädiaˈagy hajxy madiuˈu xyajnähixǿøyyäm. Hix̱, jaayaˈay mijts jaduhṉ xñähhoˈtuut cruzcøxp, caˈa yhøøc̈h mijts nnähhoˈtuut. Paady hajxy mnäbejty coo Jesucristo miädiaˈagy hajxy mbanøcxä, caˈa jieˈeguiøxpä cooc̈h høøc̈h nmädiaˈagy hajxy xpianøcxä.

14-15 Jagóoyyøch jaˈa craa Crispo nyajnäbejty maa mijtsän møødä craa Gayo. Cábøc̈hä wiinghänaˈc jim̱ nnäˈä yajnäbejty. Cab hajxy jaduhṉ mmänáˈanät cooc xtyijy nyajnäbejty. Páadyhøc̈hä Dios jaduhṉ nnämaˈay Dioscujúˈuyäp.

16 (Jex̱ioo, cham̱c̈h njahmiejtstáaccombä cooc̈hä Estéfanashajxy nyajnäbejpä, møødä yhuung møødä tioˈoxy. Cab ndijy wiinghänaˈc njaac yajnäbejty.)

17 Caˈa jiäyaˈay-yajnäbéjpøch Jesucristo xquiejxy. Diosmädiaˈagy-yajwáˈxpøch xquiejxy coo hajxy xñähhoˈtúutäm cruzcøxp. Cooc̈h jaduhṉ nwädity Diosmädiaˈagy-yajwaˈxpä, howyiinjuøøñøch hänajty ngapxy nmädiaˈagy. Páadyhøch jaduhṉ ngapxy nmädiaˈagy howyiinjuøøñä, chójpiøch njoot jaduhṉ coo hajxy hoy mwiinjuǿˈøwät jaˈa Jesucristocøxpä. Cábøch njoot chocy cooc̈h nmädiaˈagy hajxy xquiumáayyät jeˈeguiøxpä cóogøch tyijy yajxóṉ ngapxy nmädiaˈagy.

18 Nmäbǿjcäm jaˈa mädiaˈagy hajxy jaduhṉ coo Jesucristo hajxy xñähhoˈtúutäm cruzcøxp. Pønjaty häda'agaam̱b møjcuˈuhaam, coo hajxy miädoy coo Jesucristo hajxy tøø xñähhoˈtúutäm cruzcøxp, ñäxiicypy hajxy jaduhṉ jeˈeguiøxpä cooc tyijy jagooyyä cädieeyhänaˈc-hajxy yaghoˈogyii cruzcøxp.

19 Jaduhṉ jim̱ myiṉ̃ cujaay maa Diosmädiaˈaguiän:

Jaˈa hänaˈc-hajxy cuwiinmahñdypä, jaˈa tyijy hajxy howyiinmahñdymøødpä, cábøc̈hä wyiinmahñdyhajxy nyajtsoobaadaaṉä,
nøm̱ä Dios miänaaṉ̃.

20 Hoorä, yajcähxøˈpiä Dios coo jäyaˈay wyiinmahñdyhajxy quiaˈa tsoobaadaˈañ, jaˈa hajxy niñänǿøm̱äbä cuwiinmahñdy, jaˈa tyijy hajxy howyiinmahñdymøødpä. Ñäxiicypiä Dios jaduhṉ.

21 Jaanc̈h tehm̱ quiuwiinmahñdiä Dios tuˈuquiä. Jeˈe jaduhṉ mänaaṉ coo højts jaˈa miädiaˈagy nyajwáˈxämät coo Jesucristo hajxy xñähhoˈtúutäm. Pønjaty jaduhṉ mäbøjp, Dios jaduhṉ wiinmahñdyhajt coo hajxy jaduhṉ yajnähwaˈadsøøjät jaˈa piojpä quiädieeyhajxy, hoyyä jäyaˈayhajxy näjeˈe jia näxiˈigy. Caˈa yhøjts nhamdsoo wiinmahñdyhaam jaˈa Dios jaˈa miädiaˈagy hajxy xyajwiinjuǿøyyäm. Jaduhṉä Dios miänaaṉ̃.

22 Ja'a judíoshajxy, coogä hoy-yagjuóøñäbä hajxy yhíxät,
mänítäc tyijy hajxy jaduhn̲ miäbøga'añ. Y ja'a griegoha-
jxy, mänítäc tyijy hajxy jaduhn̲ miäbøga'añ coogä jäya'ay
miädia'agy hajxy miädóow̲ät, ja'a hajxy niñänóøm̲äbä cuwiin-
mahñdy, ja'a tyijy hajxy howyiinmahñdymøødpä.
23 Pero højtshájtäm, jaduhn̲ højts nmädiáacäm coo Jesu-
cristo hajxy xñähho'túutäm cruzcøxp. Cabä judíoshajxy jaduhn̲
miäbøcy. Cab hajxy jaduhn̲ miäna'añ cooc tyijy Jesucristo
quia'a Dioshuungä. Hix̲, nøm̲ hajxy miäna'añ cooc ty-
ijy ja'a Dioshuung quia'a ho'oga'añ cruzcøxp. Hoorä, ja'a
jäya'ayhajxy ca'a judíospä, ni je'e hajxy quia'a mäbøjpä.
Hoñäxiicnä Diosmädia'agy hajxy miädoy.
24 Pero coo Dios hajxy tøø xwyiimbíiw̲äm, paady hajxy
nmäbójcäm coo Jesucristo hajxy xñähho'túutäm, hoy hajxy nja
judíosäm. Coo hajxy jaduhn̲ xñähho'túutäm, jaduhn̲ä Dios
yajcähxø'cy coo mäjaa miøødä, coo quiuwiinmahñdiä.
25 Coo Dios ja'a yHuung ñähdujcy coo yagho'ogøøjät, paadiä
jäya'ayhajxy näje'e miäna'añ cooc tyijy Dios quia'a cuwiin-
mahñdiä, cooc tyijy mäjaa quia'a møødä. Cabä Diosmädia'agy
hajxy miäbøcy, paady hajxy jaduhn̲ miäna'añ. Hoyyä Dios ja'a
wiinmahñdy häxøpy weeñtiä jia møødä, ni jaduhn̲ä jäya'ay
wyiinmahñdyhajxy häxøpy quia'a najtspaadøøyyä. Jaanä
jaduhn̲duhm̲bä, hoyyä Dios ja'a mäjaa häxøpy weeñtiä jia
møødä, ni jaduhn̲ä jäya'ay miäjaahajxy häxøpy quia'a na-
jtspaadøøyyä.
26 Hermanodøjc, huuc mädow̲ hajxy, mänaa mijts Dios
xwyiimbiiyyän, cab hajxy hänajty nämay mhøxpøquiä,
näjé'eyyäm; cab hajxy hänajty nämay mmäyøøjä, näjé'eyyäm;
cabä møjcuhdujt hajxy hänajty nämay mmøødä, näjé'eyyäm.
27-28 Nmäbójcäm ja'a Diosmädia'agy hajxy. Xpiéjxäm jäya'ay
hajxy hijty coo hajxy hijty nga'a høxpóquiäm, coo hajxy
hijty nga'a mäyóøjäm, coo møjcuhdujt hajxy hijty nga'a
møødhájtäm. Xxiøøghájtäm ja'a jäya'ay hajxy hijty jaduhn̲.
Pero coo Dios hajxy xwyiimbíiw̲äm, jaduhn̲ä Dios ja'a jäya'ay
yajtsähdiuun̲dägajch, ja'a hajxy hijty xpiéjxämbä. Jaduhn̲ä Dios
yajcähxø'cy coo hajxy hänajty tøyhajt quia'a høxpøquiä, coo
hajxy hänajty tøyhajt quia'a mäyøøjä, coo møjcuhdujt hajxy
hänajty tøyhajt quia'a møødä.
29 Hix̲, cab jaduhn̲ pøn̲ jim̲ ñiguiumayáan̲änä Dioswiinduum.
30 Dios hajxy jaduhn̲ xpiädáacäm tu'ugmädia'agy møødä Je-
sucristo. Jaduhn̲ä Dios yajcähxø'cy coo quiuwiinmahñdiä coo
Jesucristo yaa quiejxy hädaa yaabä naax̲wiin, coo hajxy hoy
xñähho'túutäm. Jaduhn̲ hajxy xyajnähwáatsäm ja'a nbojpä
ngädieeyhájtäm. Jaduhn̲ hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum.
31 Jaduhn̲ä Diosmädia'agy miäna'añ: “Cab hajxy hamdsoo

nniguiumáayyämät. Tsøgä Dios hajxy møj jaanc̈h pädáacäm.”

2

1 Hermanodøjc, mänáajøch mijts nnähooc̈hooñän,
mänáajøch mijts ja'a Diosmädia'agy nyajwiingapxøøc̈hooñän,
cab mijts yajxóṉ nmøødmädiaacy.
2 Cooc̈h hänajty jiṃ nnøcxa'añ maa mijtsän, tøøc̈h
hänajty nwiinmahñdyhaty coo Jesucristo hajxy hänajty
nyajmøødmädia'aga'añ, coo hajxy hänajty je'e tøø
xñähho'túutäm cruzcøxp. Cábøch wiingmädia'agy hänajty
nmädia'aga'añ.
3 Nnajuóøbiøch hänajty cooc̈h hänajty hoy nga'a capxa'añ
ja'a nhamdsoo copc-háamhøch. Høxtä tsähgóøbiøch hänajty;
høxtä tsäyúubiøch hänajty.
4 Hóyhøch hänajty yajxóṉ nga'a jagä mädia'agy, xpiuhbéjpøch
ja'a Dioshespíritu hänajty ja'a miäjaahaam neby hajxy jaduhṉ
ca'xy mwiinjuó'øwät.
5 Hix̱, chojpiä Dios ja'a jioot jaduhṉ coo miädia'agy hajxy
mmäbøjcät. Ja'a miäjaahaamä Dios hajxy xyajmäbøcy, ca'a
quiuwiinmahñdyhäna'c hajxy jaduhṉ xyajmäbøjp.
6-7 Ja'a häna'c-hajxy cuwiinmahñdypä hädaa yaabä
naax̱wiimbä, cábøch hajxy jaduhṉ xñänøṃy cooc̈h
nguwiinmahñdiä. Jadúhṉhøch häna'c-hajxy xñänøøṃbä
cooc̈h nga'a cuwiinmahñdiä, ja'a møjcuhdujtmøødpähajxy
ja'a hädaa yaabä naax̱wiimbä, ja'a Diosmädia'agy
hajxy ca'a mäbøjpä. Mänitä miäjaahajxy piøgáaṉäxä
møødä wyiinmahñdyhajxy coo hädaa yaabä naax̱wiimbä
hänajty quiuhdägoyya'añ. Pønjatiä Diosmädia'agy ca'xy
cudiuuṃb, ñajuøøby hajxy jaduhṉ coo Dios tøyhajt
quiuwiinmahñdiä. Paady hajxy jaduhṉ ñajuø'øy cooc̈h
jaduhṉ tøø nyajmøødmädia'agy coo Jesucristo hajxy
tøø xñähho'túutäm, møød coo hajxy jiṃ nnøcxáaṉäm
Dioswiinduum. Jequiän ja'a Dios jaduhṉ wyiinmaayy.
Cahnä naax̱wiimbä hänajty yhawijy tiøø'xta'agy. Cabä
Dios ja'a wyiinmahñdy choj yajwiingähxø'cy. Cahnä hajxy
xyajwiinjuóøyyäm høxtä jäda'anäbaadyñä.
8 Pero cabä møjcuhdujtmøødpähajxy jaduhṉ wyiin-
juø'øwa'añ. Coo hajxy cu wyiinjuøøyy, cabä Jesucristo
hajxy cu miøjpahbejty cruzcøxp. Piädaac ja'a Dios ja'a
yHuung jaduhṉ coo yaa wyiingudsähgø'øwóøjät hädaa yaabä
naax̱wiin.
9 Jaduhṉä Diosmädia'agy miäna'añ:

Ni pøṉ quia'a hix̱yñä, ni quia'a mädoyñä,
ni quia'a wiinmayñä nebiatiä Dios hoyhajt weenhajt
mio'owa'añ pøṉ jaduhṉ chojpy.

10 Ja'a højtshájtäm, tøø Dios hajxy xyajwiinjuóøyyäm ja'a yh-
Espírituhaam nebiaty jaduhn̲ wyiinmahñdyhajty. Yhøxtaabiä
yhEspíritu jaduhn̲ neby hajxy hoy xyajwiinjuóøyyämät.
11 Cabä wiinghänac jaduhn̲ xñajuóøyyät nebiaty hänajty
mwiinmay. Jagooyyä miiĉh mhamdsoo juøhñdy jaduhn̲
ñajuó'øwät. Jaanä jaduhn̲ä Diospä, cab jaduhn̲ øøn̲ ñajuøøbiä
nebiatiä Dios wyiinmay. Jagooyyä Dios yhamdsoo Espíritu
jaduhn̲ ñajuø'øy.
12 Tøø Dios ja'a yhEspíritu hajxy xmióoyyäm coo højts ja'a
miädia'agy jaduhn̲ nmäbøjcäm. Ja'a yaabä juøhñdy, cab
jaduhn̲ miäbaady nebiä Dios ja'a yhEspíritän. Paady hajxy
jaduhn̲ xmióoyyäm, jaduhn̲ hajxy xyajnajuóøyyäm coo hoy-
hajt weenhajt hajxy xñä'ä móoyyäm.
13 Jaduhn̲ä jäya'ay hajxy nhawaan̲dägájtsäm coo hajxy
jaduhn̲ xñä'ä móoyyäm. Jaduhn̲ hajxy nhawáan̲äm nebi-
atiä Dioshespíritu hajxy xyajwiinjuóøyyäm. Jaduhn̲ ha-
jxy nyajwiinjuøødiägájtsäm je'eguiøxpä coo Dioshespíritu ha-
jxy miøødhajpä. Ja'a hänac-hajxy tyijy cuwiinmahñdypä,
cabä wiinmahñdy hajxy ca'xy miøødä coo tijaty mädia'agy
hajxy hänajty xyajmøødmädia'aga'añ. Paadiä wiinmahñdy
hajxy ca'xy quia'a møødä coo Dioshespíritu hajxy quia'a
møødä. Pero højts, cab højts nmädiáacäm ja'a nhamdsoo
wiinmahñdyhaam.
14 Pønjatiä Dioshespíritu ca'a møød, cab hajxy wyiinjuø'øy
nebiatiä Dioshespíritu hajxy jia wi'i yajmøødmädia'aga'añii.
Cábäc tyijy jaduhn̲ choobaady. Hix̲, coo Dioshespíritu hänajty
mga'a møødä, cab jaduhn̲ mnä'ägädä wiinjuó'øwät nebiä
Dioswiinmahñdy.
15 Pønjatiä Dioshespíritu møød, quiøx̲y wiinjuøøby hajxy
jaduhn̲. Øøn̲ä Dioshespíritu ca'a møød, cabä cuhdujt ha-
jxy miøødä coo hajxy miänáanät cooc tyijy jäya'ay ja'a
Diosmädia'agy hajxy hoy quia'a yajnähixø'øy, ja'a jäya'ay ja'a
Dioshespíritu hajxy møødpä.
16 Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa Diosmädia'aguiän: "Cabä
Dios wyiinmahñdy øøn̲ ñajuøøyyä. Cabä Dios øøn̲ ya-
jnähixø'øyii." Pero nmøødhájtäm ja'a Jesucristo wyiinmahñdy
hajxy jaduhn̲.

3

1-2 Hermanodøjc, cooĉh jim̲ nhooĉhohñ̲ maa mijtsän, cábøch
mijts tsipjaty nyajnähixøøyy. Ja'a ca'a tsipjátypøch mijts
jaduhn̲ nyajnähixøøyy. Hix̲, je'enä hajxy hänajty mhityñä
nebiä naam̲dägø'øybän maa Jesucristocøxpän. Jaduhn̲ hajxy
hänajty mhity nebiä Diosmädia'agy ca'a mäbøjpän. Cahnä
hajxy hänajty may mwiinjuø'øyñä maa Dioshespíritucøxpän.

Y høxtä jädaˈanäbaadyñä, cahnä hajxy jaduhn̲ may mwiin-
juøˈøyñä.
3 Jeˈenä hajxy mniwyiinhecy mniwyiindoyiinä coo hajxy
mgaˈa hity tuˈugmädiaˈagy. Cab hajxy jaduhn̲ mniči̇hocy
mnimieeˈxyii. Jeˈenä hajxy jaduhn̲ mjäyaˈayhaty nebiä
Diosmädiaˈagy caˈa mäbøjpän.
4 Näjeˈe hajxy mmänaˈañ: “Høøči̇h jaˈa Pablo miädiaˈagy
nbanǿcxäp.” Näjeˈe hajxy mmänaam̲bä: “Høøči̇h jaˈa
Apolos miädiaˈagy nbanǿcxäp.” Coo hajxy jaduhn̲ mgaˈa
hity tuˈugmädiaˈagy, cähxøˈp jaduhn̲ coo hajxy jaduhn̲
mjäyaˈayhatyñä nebiä Diosmädiaˈagy caˈa mäbøjpän.

5 Høøči̇h Pablo, cábøch møjcuhdujt nmøødä. Ni jaˈa Apolos
jaduhn̲ quiaa móødäbä. Cab jaduhn̲ yhahixøˈøy coo højts
nmädiaˈagy hajxy jaduhn̲ xyajtsibóøyyät. Jueˈe højts, Dios
højts jaduhn̲ xñäˈä moonsähajp. Dios højts jaduhn̲ xquiejx coo
mijts jaduhn̲ nyajnähixǿˈøwät. Jaduhn̲ hajxy mmäbøjcy jaˈa
Dioscøxpä. Cøjwiinduum højts jaˈa Dios jaˈa tuun̲g xmiooyy.
6 Høøči̇h mijts jaˈa Diosmädiaˈagy nyajnähixøøči̇hohn̲. Mänitä
Apolos hajxy jaduhn̲ xjiaac yajnähixøøyy. Pero Dios, jeˈe mijts
jaduhn̲ xyajmäbøjc. Y tehn̲gahnä hajxy xjiaac yajmäbøgaˈañ.
Tehn̲gahnä hajxy xjiaac yajmayøˈøwaˈañ.
7 Høøči̇h Pablo, cábøch møjcuhdujt nmøødä. Ni jaˈa Apolos
jaduhn̲ quiaˈa móødäbä. Jagooyyä Dios møjcuhdujt miøødä.
Jeˈeduhn̲ tuˈug xyajmäbǿgäp. Jeˈeduhn̲ tuˈug xyajmayǿˈøwäp.
8 Tuˈugmädiáˈagyhøch jaˈa Apolos nmøødhity, hoy højts
cøjwiingtuun̲g nja møødä. Coo højts hoy ndúnät, mänitä
Dios møjmayhajt tiúnät maa højtscøxpän. Pero coo højts
hamuumduˈjoot ngaˈa túnät, mänitä Dios mayhajt hänajty
weeñ̲tiä tiunaam̲bä maa højtscøxpän.
9 Højts jaˈa Dios nmøødtuum̲by. Y coo mijts hoy
mjäyaˈayhaty, jaduhn̲ä jäyaˈay tøyhajt hajxy miøødä coo Dios
hajxy hoy xyagjäyaˈayhaty. Mijts jaˈa Dios jaˈa mwiinmahñdy
xyajtägájtsäp neby hajxy jaduhn̲ mhídät nebiatiä jioot chocy.

10-11 Tøøči̇hä Dios xwyiinguex̲y coo mijts jaˈa miädiaˈagy
nyajnähixǿøyyät jaˈa Jesucristocøxpä. Xmióoyyhøči̇hä wiin-
mahñdy jaduhn̲ nébiøch mijts jaduhn̲ hoy nyajnähixøˈød.
Cabä cuhdujt jaduhn̲ myiñ̲ coo pøn̲ jaˈa Dios miädiaˈagy
yajtägájtsät jaˈa Jesucristocøxpä. Ween hajxy jaduhn̲ ya-
jnähixøøbiä nébiøch tøø nyajnähixøˈøyän.
12 Pønjatiä Diosmädiaˈagy mäbøjp, jaduhn̲ hajxy tiuun̲ghaty
nebiä jäyaˈayhajxy jaduhn̲ miädoyhádät jaˈa Jesucristocøxpä.
Näjeˈe hermanodøjc-hajxy hoy tiuñ̲. Paady hajxy jiaanči̇h
tehm̲ quiumayii. Jiiby hajxy näjeˈe, cab hajxy hoy tiuñ̲. Paady
hajxy jaduhn̲ quiaˈa cumayii.

13-14 Coo Jesucristo hänajty yaa quiädaactägatsa'añ,
mänit jaduhn quiähxø'øga'añ pønjaty hänajty hoy tøø tiuñ.
Køjxta'axiøø ja'a Dios jiahmiedsa'añ neby hajxy hänajty hoy
tøø tiúñäbä. Møjmayhajt ja'a Dios tiunaam̲bä maa häna'c hoy
tøø tiuñän. Jaduhn je'e quiähxø'øgaam̲bä pønjaty hänajty hoy
tøø quia'a tuñ. Cabä Dios mayhajt tiuna'añ maa häna'c hoy
tøø quia'a túñäbän.

15 Hawa'adstuum hajxy yaghida'añii, pero hobiä nejpiä.

16 Jaduhn hajxy nmäbáatäm hädaa hajxy njoothájtämbä
nebiä Diostøjcän coo Dioshespíritu hajxy nmøødhájtäm maa
hädaa njoodootyhajxiän. Mnajuøøby hajxy jaduhn, túhm̲äts.

17 Pønjaty haxøøg nä'ägädä jäya'ayhajp, hoyyä Dioshespíritu
hajxy jia møødä jioodooty, päda'agáan̲äp hajxy hajøøx̲c. Hix̲,
coo ja'a Dioshespíritu hajxy mmøødä ja'a mjoodooty, páadiäts
mjoot hajxy wa'ads myaghídät. Hix̲, cabä Dioshespíritu
hoñä'ä maajä yhida'añ majaty hänajty quia'a wa'adsä.

18-19 Näje'eg tyijy mijts madiu'u mnajuø'øy neby hädaa
yaabä naax̲wiimbä wiinmahñdy myiñ. Cab hajxy hamd-
soo mniguiumayøød coo hajxy mjaty coo hajxy mnajuø'øy.
Nøm̲ä Dios miäna'añ cooc hädaa yaabä naax̲wiimbä wiin-
mahñdy quia'a tsoobaady. Hahixøøby jaduhn coo mhamd-
soo wiinmahñdy hajxy mnajtshixóøñät, coo hajxy jaduhn
mnibiäda'agøøjät nebiä ca'a wiinjuøøbiän. Jaduhn ja'a
Dioswiinmahñdy hajxy hoy mwiinjuø'øwät nebiä tiøyyän.
Jaduhn jim̲ myiñ cujaay maa Diosmädia'aguiän: "Dios ya-
jcumädow̲aam̲b ja'a häna'c jaanč̌h tehm̲ jiajpä mäwiinhøøn."

20 Jaduhn jim̲ myiim̲bä cujaay maa Diosmädia'aguiän:
"Ñajuøøbiä Dios coo jäya'ay wyiinmahñdyhajxy quia'a
tsoobaady, ja'a hajxy tyijpiä cuwiinmahñdy."

21-22 Näje'e jäya'ayhajxy ñiguiumayii je'eguiøxpä coo jäya'ay
miädia'agy hajxy pianøcxä ja'a tyijy tøyhajtmøødpä. Cab hajxy
jaduhn mbahíxät. Mijtscøxpä Dios cøx̲iä yhädiuuñ tijaty yaa
hijp hädaa yaabä naax̲wiin. Møød højts ja'a Dios jaduhn
xyhädiuum̲bä ja'a mijtscøxpä, højts yajnähixøøbiädøjc, møød
høøč̌h, møødä Apolos, møødä Pedro. Paadiä Dios jugyhajt
hajxy xmióoyyäm neby hajxy jaduhn hoy nyajtuun̲gpáatämät.
Hoy hajxy cu nja hó'cäm, hoy hajxy nyajtuun̲gpaadáan̲äm ti-
jaty jäda'ahaty jájtäp túun̲äp, chaads tijaty jadáan̲äp tunáan̲äp,
je'eguiøxpä coo Diosmädia'agy hajxy nbanócxäm.

23 Hix̲, coo Jesucristo hajxy mWiindsøn̲haty, paadiä
miädia'agy hajxy myajtuun̲ä. Y jaduhn̲ä Jesucrístobä,
yajtúun̲äbä Tieedy miädia'agy je'ebä.

4

1 Cab højts møjcuhdujt jaduhn̲ nmøødä, ni høøč̌h ni Apolos;

xñä'ä moonsähajp højts ja'a Jesucristo jaduhn̲. Dios højts jaduhn̲ tøø xwyiinguex̲y coo højts ja'a Diosmädia'agy ca'xy ngapxtőwät, mädyiijaty ja'a jäya'ayhajxy hijty jegyhajty quia'a wiinjuøøby.

2 Mäduhñtiä jäya'ay mioonsähadyii, tsipcøxp hajxy quiudiúnät neby hajxy yhane'emyii. Paady højts jaduhn̲ ngudiunaam̲bä neby højts ja'a Dios tøø xwyiinguex̲y.

3-4 Pero høøc̈h, cábøch jaduhn̲ tii nmøjpäda'agy cooc̈h øøn̲ waam̲baty xñänőmät pø hóyhøch nyajnähixø'øy, pø caj. Hóyhøch cu nja mäna'an cooc̈h hoy nyajnähixø'øy, cab jaduhn̲ choobaada'añ. Tu'uquiä Jesucristo jaduhn̲ ñajuø'øy pø hóyhøch njaanc̈h yajnähixø'øy. Y høøc̈h, cooc̈h hamdsoo nniñänømőøjät pø hóyhøch nyajnähixø'øy, pø caj, cábøch nmädia'agy jaduhn̲ choobáadät. Cábøch nnajuø'øy pø hóyhøch tøø nyajnähixø'øy, pø caj. Pero, cab jaduhn̲ ñejpiä pø nnajuőøbiøch, pø cábøch nnajuø'øy. Ja'a Jesucristo tu'uquiä nägapxaam̲b pø hóyhøch tøø nyajnähixø'øy, pø caj.

5 Caj øøn̲ nä'ä nägoobä mnä'ä nänőmät coo tøø quiädieey pø cabä tøyhajt hänajty mnä'ä møødä. Coo Jesucristo yaa quiädaactägátsät, mänit hänajty jaduhn̲ yajcähxø'øga'añ neby hajxy nwiinmahñdyhájtäm, nebiaty hajxy hänajty hamee'ch tøø njäya'ayhájtäm. Mänitä Dios hajxy xquiumayáan̲äm coo hajxy hänajty hoy tøø ngudiúun̲äm.

6 Páadyhøch cham̲ tøø nmädia'agy ja'a høøc̈hcøxpä møødä Apoloscøxpä neby højts nyajnähixø'øy, cábøch njoot jaduhn̲ chocy coo hajxy jaduhn̲ mnänőmät coo tu'jäya'ay jiaty, coo tu'jäya'ay quia'a jaty. Pønjatiä Diosmädia'agy yajnähixøøby, je'ec̈h jaduhn̲ nnänøøm̲by coo hajxy jaduhn̲ mga'a nänőmät.

7 Cab jaduhn̲ yhoyyä coo hajxy mniguiumayőøjät. Hix̲, Dios mäjaa hajxy jaduhn̲ xmiooby neby hajxy jaduhn̲ hoy mmädúnät. Cab jaduhn̲ yhoyyä coo hajxy mmäná'anät coo hajxy hamdsoohaamby mbaady. Caj mijts øøn̲ xñänøm̲y cooc tyijy mijts mjaanc̈h tehm̲ miøj mjaanc̈h tehm̲ jiaanc̈hä.

8 Nøm̲ mijtsäda'a hamdsoo mniñänømyii cooc tyijy Jesucristo mmäbaatnä nej yhojiäya'ayhatiän, y cooc tyijy ja'a Diosmäjaa hajxy mjaanc̈h tehm̲ miøødä. Jaduhn̲ mäwiin mijts mnibiädáacänä nebiä jäya'ayhajxy hanehm̲bän, cooc tyijy mijts cuhdujt mmaas møødä que højts. Pero mgapxtägooby hajxy jaduhn̲. Hoy hijty jaduhn̲ coo hajxy cu mhanehm̲y. Näguipxy hajxy jaduhn̲ cu nhanéhm̲äm.

9 Pero højts Diosquex̲ypä, jaduhn̲ mäwíinhøch ndijy højts Dios xpiädaacy nebiä cuhdujtmøød ca'a hidaam̲bän. Jaduhn̲ mäwiin højts xpiädaacpä nebiä cädieeyhäna'c yagho'oga'añiijän. Hijxwiinduum højts jaduhn̲ njaanc̈h tehm̲ chaac̈hpøcy. Ja'a Diosmoonsähajxy tsajpootypä, je'e

højts jaduhn̲ xyhijxp, møødä jäya'ayhajxy hädaa yaabä naax̲wiimbä.

10 Nøm̲ä jäya'ayhajxy miäna'añ cooc tyijy højts tii nga'a jaty nga'a najuø'øy. Paady højts jaduhn̲ xñänøm̲y coo højts ja'a Jesucristo miädia'agy nyajwa'xä. Pero mijts, mjaanc̈h tehm̲ ñiguiumáayyäp hajxy jaduhn̲ cooc tyijy mijts ja'a Dios xjiaanc̈h tehm̲ yajwiinjuø'øy ja'a Jesucristocøxpä. Jaduhn̲ højts jäya'ayhajxy xñänøøm̲bä cooc tyijy højts Diosmäjaa nga'a møødä. Pero mijts, mjaanc̈h tehm̲ miød ja'a Diosmäjaa tyijy. Mijts ja'a jäya'ayhajxy xñä'ägä wiingudsähgøøby. Pero højts jäya'ay xjiaanc̈h tehm̲ piejxp xjiaanc̈h tehm̲ tiehm̲b cooc tyijy højts tii nga'a jaty nga'a najuø'øy.

11 Jaguiay jayhu'ugy højts nax̲y nhity homiänaaxøøjä. Hagøødsø'øy højts nwit nducxy nax̲y nmäwädity. Xjiaanc̈h tehm̲ chaac̈htiuum̲b højts jäya'ayhajxy yaa homiänaaxøøjä. Cab højts tsänaadiaact maa tøø nmøødhaty ni mänaa.

12 Hamdsoo cø'øhaam hamdsoo tecyhaam højts nduñ̲ nxajy. Jaduhn̲ højts nnägaayyøøc nbaady. Coo højts jäya'ay nax̲y xñänøm̲y haxøøg̲jaty, cab højts ndsippäda'agy nma'adpäda'agy. Yajxón̲ højts nhadsoy. Coo højts jäya'ay nax̲y xyajtsaac̈hpøcy, nmee'xtujpy højts jaduhn̲. Cab højts waam̲b jaduhn̲ nnä'ägädä mäna'añ.

13 Coo højts jäya'ay nax̲y xñähwaam̲bety nä'ä nägoobä, mee'xxieemy højts jaduhn̲ njaanc̈h tehm̲ yhadsoy. Høxtä jäda'anäbaadyñä højts jäya'ay xyhix̲y nebiä hujts nebiä haayän.

14 Hermanodøjc, jadúhn̲høch mijts njuøøñä nebiä hamdsoo huungän. Páadyhøch mijts jaduhn̲ nmägapxy nhane'emy. Cábøch mijts jaduhn̲ nyajtsähdiuna'añ.

15 Hoy mijts häna'c xjia yajnähixø'øy nämay ja'a Jesucristocøxpä, høøc̈h mijts jaduhn̲ tu'uquiä xtieedyhajp ja'a Jesucristocøxpä, je'eguiøxpä cooc̈h mijts jayøbajt nyajnähixøøyy coo Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, y coo jadähooc jiujypiøjtägajch.

16 Jadúhn̲høch mijts nja näma'ay cooc̈h hajxy jaduhn̲ xpiahíxät.

17 Y ja'a Timoteo, jadúhn̲høch je'e ndsocy nébiøch nhamdsoo huungän ja'a Jesucristocøxpä. Pedyii jaduhn̲ jiaanc̈h tehm̲ quiudiuñ̲ ja'a Diosmädia'agy. Páadyhøch jim̲ tøø nguex̲y maa mijtsän nébiøch mijts jaduhn̲ xjiahmiejtstá'agät cooc̈hä Jesucristo nbanøcxy. Wiinduhm̲yhagájpthøc̈hä Jesucristo miädia'agy nyajwiingapxøøyyä maa tsajtøjcän.

18-19 Høøc̈h, mobädájpøch jim̲ nnøcxaam̲bä maa mijtsän coo Dios jaduhn̲ miäná'anät. Cabä jäya'ayhajxy näje'e miäbøcy cooc tyijy jaduhn̲ jim̲ nga'a nøcxa'añ, je'eguiøxpä cooc ty-

ijy njaanc̈h tehm̱ chähgø'øy. Paady hajxy jiaanc̈h tehm̱ ñiguiumayii. Howiaam̱baty hajxy jiaanc̈h tehm̱ miäna'añ. Pero cooc̈h jim̱ jaduhṉ njaanc̈h nóćxät maa mijtsän, mänítøch jaduhṉ jim̱ nhixa'añ pø jaanc̈h tøyhajt ja'a Diosmäjaa hajxy jiaanc̈h møødä, ja'a hajxy jaduhṉ niguiumáayyäbä. Paady hajxy ñiguiumayii cooc tyijy ja'a Diosmäjaa hajxy jiaanc̈h tehm̱ miøødä.

20 Je'e jaduhṉ jaanc̈h tehm̱ choobaatp coo Diosmädia'agy hajxy hoy mgudiúnät. Cab jaduhṉ choobaady coo hajxy nä'ä nägoobä mnä'ä xi'ig mnä'ä mädiá'agät.

21 Nøcxáam̱bøch jim̱ maa mijtsän. Coo mhaxøøgcuhdujt hajxy mnajtshixó'øwät, mänítøch hajxy hoy yajxóṉ nmøødmädiá'agät. Pero pø cabä mhaxøøgcuhdujt hajxy nnajtshixø'øwa'añ, nmóødhøch cuhdujt jaduhṉ coo hajxy nyajcumädów̱ät.

5

1 Tøøc̈h nmädoyhaty coo tu'jäya'ay haxøøg jiaanc̈h tehm̱ jiatcø'øy maa mijtsän, hoyyä Diosmädia'agy hajxy mja mäbøcy. Yhamdsoo huudájjäc jaduhṉ miøødtsänaaby. Ni pøṉ jaduhṉ quia'a jatcø'øy, ni ja'a cajpä jiudíoshajxy.

2 Hahixøøby jaduhṉ coo yø'øya'ay hajxy mga'a mägu'ughájnät. Cu mhojy hajxy jaduhṉ. Jaduhṉ hajxy cu mjootmayhajty. Pero cab hajxiäda'a waam̱b tøø mnä'ägädä näma'ay. Hoc̈hähdiuunṉnä jaduhṉ coo hajxy mga'a hojy. Cab jaduhṉ yhoyyä coo hajxy mniguiumayii.

3-4 Hóyhøch jim̱ nga'a jagä hity maa mijtsän, nmóødhøch cuhdujt jaduhṉ cooc̈h mijts nhané'emät ja'a Jesucristocøxpä coo jaaya'ay hajxy mga'a mägu'ughájnät, ja'a yhamdsoo huudaj jaduhṉ miøødtsänaabiä. Mänit hajxy myajpädsóm̱ät coo hajxy hänajty mhamugø'øy. Dióshøch ja'a cuhdujt jaduhṉ xmiooyy cooc̈h mijts jaduhṉ nhané'emät.

5 Cab hajxy jim̱ myajméjtsnät maa tsajtøjcän. Ween jaduhṉ chaac̈htiuñii ja'a møjcu'ugóngäm. Wehṉdä jaduhṉ yhuuc tehm̱ wyiinmahñmédsät coo haxøøg jiatcø'øy. Mänit jaduhṉ ñähwá'adsät ja'a piojpä quiädieey. Mänit jaduhṉ jim̱ ñóćxpät tsajpootyp coo Jesucristo yaa quiädaactägátsät, ja'a nWiindsøṉhájtämbä.

6 Cab jaduhṉ yhoyyä coo hajxy myajcumáyät. Huuc mädow̱ hajxy, coo jäya'ay tsajcaagy hajxy yajcojy, mänitä chooy hajxy piädaacä harinajooty. Mänit hajxy yajmätijwäditø'øy. Mänitä harina chooy yajtägø'øyii.

7 Paadiä craa hajxy mga'a yajméjtsnät maa tsajtøjcän coo mijts jaduhṉ mnä'ä pahíjxpät ja'a haxøøgpä. Jaduhṉ mijts jaduhṉ mga'a padu'udägóobiät. Hix̱, tøø Jesucristo hajxy

xñähho'túutäm. Jaduhn̲ nbojhájtäm ngädieeyhájtäm hajxy xya-
jnähwáatsäm.
8 Jaduhn̲ds je'e, tsøgä haxøøgpä hajxy najtshixóøyyäm.
Tsøgä tøyhajtpä hajxy hamuumdu'joot hoy yajtu'uyóhyyäm.

9 Tøøčh mijts ja'a nocy tu'ug nyajnäjaayø'øy coo hajxy mga'a
mägu'ughádät ja'a jäya'ayhajxy haxøøgwädijpä.
10-13 Je'ečh jaduhn̲ nnänøøm̲by pøn̲da'a tyijy tuum̲b
hermano. Cab hajxy jaduhn̲ mmägu'ughádät ja'a hajxy
wiingto'oxiøjc pawädijpä, møød hajxy jäya'ajie'e hadsojpä,
møød ja'a quepychech hajxy wiingudsähgøøbiä, møød hajxy
jäya'añähwaam̲bejpä, møød hajxy jaduhn̲ múucäp wädijpä,
møødä jäya'ayhajxy mee'tspä. Ni jäya'ay jaduhm̲bä hajxy
mga'a møødcáyät, pøn̲ tyijy jaduhn̲ tuum̲b hermano. Tsipcøxp
hajxy jaduhn̲ jim̲ mhøxquejxpädsøm̲ät maa tsajtøjcän, pønjaty
jaduhn̲ haxøøgwädijp. Pero cab højts cuhdujt nmøødhájtäm
maa jäya'aguiøxpähajxiän, ja'a hajxy ca'a tuum̲bä hermano,
hoy hajxy jaduhn̲ jia wädijpä haxøøg. Dios jaduhn̲ najuøøby
nebiä tsaačhpä hajxy mio'owa'añii. Homiajatiä jäya'ay hajxy
nbáatäm ja'a hajxy haxøøgwädijpä, møød ja'a jäya'ajie'e hajxy
hadsojpä, møød ja'a mee'tspähajxy, møød ja'a quepychech
hajxy wiingudsähgøøbiä.

6

1 Hermanodøjc, coo mijts hänajty mniñäxø'øwø'øwa'añii, jim̲
hajxy mnócxät maa Dios quiu'ugän; cab hajxy jim̲ mnócxät
maa cuduun̲ghajxiän, ja'a Diosmädia'agy hajxy ca'a mäbøjpä.
Jaduhn̲ä hermanohajxy näje'e jiatcø'øy.
2 Tøgä cab hajxy mnajuø'øyä coo højts jäya'ayhajxy nägøx̲iä
nyajtøyhajtyegáan̲äm ja'a hädaa yaabä naax̲wiimbä, coo
Jesucristo quiädaactägátsät. Paady hajxy hänajty jaduhn̲
ndunáan̲äm coo Dios hajxy xquiu'ughájtäm. Hoorä, pø
myajtøyhajtyegaam̲by hajxy hänajty jaduhn̲ä, tii hajxy coo
mga'a jajpä yajtøyhajtyec mädyiibä ca'a tsipjaty.
3 Tøgä cab hajxy mnajuø'øyä coo Diosmoonsäbaady ha-
jxy nyajtøyhajtyegáan̲ämbä, ja'a hajxy jim̲ hijpä Dioswiin-
duum. Jaduhn̲ds je'e, hoy hajxy jaduhn̲ nyajtøyhajtyéjcämät
mädyiijaty hädaa yaabä naax̲wiimbä.
4 Pø jii hajxy tijaty myajtsibø'øy ja'a hädaa yaabä
naax̲wiimbä, tii hajxy jim̲ coo nøcxy myajtødiägø'øy maa
hajxy ca'a mäbøjpän.
5 Hočhähdiuun̲nä hajxy jaduhn̲ mjatcø'øy. Jii
jajpähäna'cäda'aduhn̲ maa mijtsän tu'ug metsc. Je'eduhn̲
xyajtødiägóøyyäp ja'a mdsiphajxy, hermanodøjc.

6 Cab jaduhn̲ yhoyyä coo hajxy hamiñ̲ haxøpy
mniñäxø'øwø'øwǿøjät maa cuduun̲gän, ja'a Diosmädia'agy
ca'a mäbøjpä.

7 Coo hajxy hänajty tijaty myajtsibø'øy, myajcähxø'py ha-
jxy hänajty jaduhn̲ coo Diosmädia'agy hajxy hoy mga'a cud-
iuñ̲. Maas hoy hit jaduhn̲ coo pøn̲ xmiägädiéeyät, coo pøn̲
xmiäméedsät, cab hajxy mnäxø'øwǿ'øwät.

8 Pero cab jaduhn̲ yhoyyä coo hajxy mnimiägädieeyǿøjät,
coo hajxy mnimiämeedsǿøjät, haagä hermanodøjc.

9 Tøgä cab hajxy mnajuø'øyä coo haxøøghäna'c-hajxy jim̲
quia'a tägø'øwa'añ maa Dioswiinduumän. Tøyhajt jaduhn̲.
Jue'ec̈h jaduhn̲ nnänøøm̲by ja'a haxøøgjäya'ayhajxy, ja'a
hajxy nimiøødtsänáayyäbä jabiøcy, møød hajxy quepychech
naax̲poch wiingudsähgøøbiä, møød hajxy wiingjäya'ay
tio'oxiøjc møødtsänaabiä, møødä jäya'ay miäya'adiøjc
møødtsänaabiä,

10 møødä mee'tspähajxy, møød hajxy jäya'ajie'e hadsojpä,
møød hajxy múucäp wädijpä, møød hajxy wi'i quiapxpä, møød
hajxy mee'tspä høhn̲da'agyhaam. Pønjaty jaduhn̲ jatcøøby,
cab hajxy jim̲ tiägø'øwa'añ maa Dioswiinduumän.

11 Jaduhn̲ hajxy hijty näje'e mbajatcøøbiä. Pero tøø Dios
ja'a mbojpä mgädieeyhajxy xyajnähwa'ac̈h ja'a yhEspírituhaam
maa Jesucristocøxpän, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä.
Jaduhn̲ä Dios hajxy tøø xpiädáacäm coo hajxy hoy
nwädíjtämät, coo hajxy hoy njäya'ayhájtämät nebiä jioot
jaduhn̲ chocy.

12 Jaduhn̲ä jäya'ayhajxy näje'e miäna'añ coogä cuhdujt
jaduhn̲ myiñ̲ cooc hajxy hotyijatiä ndúun̲ämät nnájxämät.
Tøyhajt jaduhn̲. Pero cab jaduhn̲ xyhahixǿøyyämät coo ha-
jxy cøx̲iä wiinä ndúun̲ämät nnájxämät. Y cab hajxy ndehm̲
yaghanájxämät nebiä nwiinmahñdy hajxy hoy nhøx̲híjxämät.

13 Paadiä Dios jøø'xytiøjc caadiøjc hajxy xmióoyyäm coo
hajxy jaduhn̲ ngáayyämät coo hajxy jaduhn̲ nhúucämät.
Pero nä'ä mädøyyä hajxy ngáayyämät nhúucämät, cab ha-
jxy ngaayyhanájxämät. Pero cab jaduhn̲ ñejpiä pø cáayyäm
pø ca'a ngáayyäm; hix̲, ñä'ägädä yajcuhdägoyyaam̲biä Dios
je'e. Paadiä Dios hajxy xpiädáacäm coo miädia'agy hajxy
ngudiúun̲ämät. Pero cabä jioot jaduhn̲ chocy coo hajxy
haxøøg nwädíjtämät.

14 Nebiä Dios ja'a yHuung yagjujypiøjquiän, jaanä jaduhn̲
højts xyagjujypiøgáan̲ämbä ja'a miäjaahaam.

15 Huuc mädow̲ hajxy, coo Jesucristo hajxy nWi-
indsøn̲hájtäm, paady jaduhn̲ quia'a nä'ägädä hoyyä coo
cuhhin̲do'oxiøjc hajxy nmøødmáaw̲ämät.

16 Jaduhn̲ä Diosmädia'agy miäna'añ, coo jäya'ayhajxy
ñimiøødma'awóøjät, jaduhn̲ä Dios yhix̲y nebiä tu'ugpä
jäya'ayän. Jaduhn̲ds je'e, coo cuhhin̲do'oxiøjc hajxy
nmøødmáaw̲ämät, jaduhn̲ä Dios hajxy xyhíjxäm nebiä tu'ugpä
jäya'ayän.
17 Pero coo Jesucristo miädia'agy hajxy nbanócxämät,
tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy ja'a Jesucristo hajxy jaduhn̲
nmøødhíjtämät.

18 Cabä cuhhin̲do'oxiøjc hajxy mmøødmá'awät; haxøøg
jaduhn̲. Hoy hajxy nej cu mja jatcø'øw, cabä mni'x cabä
mgopc nej jiaty jádät. Pero coo cuhhin̲do'oxiøjc hajxy
mmøødmá'awät, mnä'ägädä mägädiehbiä mhamdsoo ni'x ja'a
mhamdsoo copc hajxy jaduhn̲.
19 Nej, cab hajxy mnajuø'øyä coo Dioshespíritu jiiby yhity
mjuøhñdiootyhajxiä. Dios hajxy jaduhn̲ xmiooyy. Jaaya'ay
hajxy jaduhn̲ xyhuunghajp, paadiä miädia'agy hajxy mya-
jtúun̲ät; cabä mhamdsoo cuhdujt hajxy myajtúnät.
20 Paady hajxy xyhuunghaty coo yHuung hajxy
xñähho'tuuty. Paady hajxy hoy mwädítät, jaduhn̲ hajxy
myajcähxó'øgät coo Dios miøjjä jiaančhä.

7

1 Hoorä, tsøg hajxy mädiáacäm waam̲bátyhøch mijts
xmiäyajtøøyy nocyhaam. Hoy hit jaduhn̲ coo ya'adiøjc ja'a
to'oxiøjc quia'a mødtsäná'awät.
2 Pero coo hajxy hänajty mga'a mee'xtuga'añ, maas hoy hit
jaduhn̲ coo to'oxiøjc hajxy mnä'ägädä pógät, y weenä to'oxiøjc
ja'a ñihyhap miøødhájpät.
3-4 Ja'a pøcyjiäya'ayhajxy, hamiñ̲ haxøpy hajxy
ñimiøødma'awóøjät. Cabä cuhdujt hajxy mmøødä maa
mhamdsoo ni'xhajxiän. Hix̲, pø xmiøødma'awaam̲bä
mjamiøød jaduhn̲, nax̲y mdehm̲ miøødmá'awät, cab jaduhn̲
mnimiøjjø'øgóøjät.
5 Jaduhn̲ hajxy mnä'ägädä cuhdujthádät coo møjcu'ugong
hajxy xñä'ä yajtu'udägóyyät. Coo hajxy jaduhn̲ nämetsc
mmäná'anät coo Dios hajxy mba'yá'axät, mänit jaduhn̲
yhoyyä coo hajxy mga'a nimiøødma'awóøjät hamiñ̲ haxøpy.
Hoorä, coo Dios hajxy hänajty tøø mba'ya'axy, mänit hajxy
mnimiøødmáaw̲ägombät. Mänitä møjcu'ugong hajxy jaduhn̲
xquia'a yajtu'udägóyyät.

6 Cábøch jaduhn̲ nmäna'añ coo hajxy mädsibø'øbä mbógät.
Nnä'ä móobiøčhä cuhdujt jaduhn̲.
7 Maas hoy hit jaduhn̲ coo hajxy jaduhn̲ mnä'ägädä hídät
nidiuhm̲ nébiøch høøčh jaduhn̲ nhitiän. Pero cøjhaminø'øy ja'a

Dios hajxy tøø xpiädáacäm. Näjeˈe hajxy tøø xpiädáacäm coo hajxy nidiuhm̱ nhíjtämät, näjeˈe caj.

8 Jaduhṉds jeˈe, pøṉ jaduhṉ nidiuhm̱hajpnä, jaduhṉ ñäˈägädä mähmøˈøwät nidiuhm̱ nébiøch høøc̈h nhitiän. Y jaanä jaduhṉduhm̱bä, jaˈa yaamgtoˈoxyhajxy, cab hajxy piøjtägátsät.

9 Pero pø cab hajxy mmeeˈxtugaˈañ, maas hoy hit jaduhṉ coo hajxy mbøgät, coo cuhhiṉdoˈoxiøjc hajxy xñäˈä yajcuhhínät.

10 Pero pønjaty jaduhṉ tøø piøjnä, cham̱ hajxy nmägapxy nhaneˈemy. Caˈa yhøøc̈h nhamdsoo mädiaˈagy hädaa; Diosmädiaˈagy hädaa. Cab jaduhṉ yhoyyä coo toˈoxiøjc jaˈa ñihyhap piuhwáˈadsät.

11 Pero coods jaduhṉ piuhwáˈadsät, cabä wiingyaˈadiøjc wyiingpøgät. Maas hoy coo ñihyhap ñäˈägädä nämejtstägátsät. Y jaˈa yaˈadiøjc, jaanä jaduhṉ jeˈebä, cabä tioˈoxiøjc yhøxmádsät.

12 Chám̱høch njaac mädiaˈagaˈañ. Jaˈa nhamdsoo mädiáˈagyhøch hädaa; cab jaduhṉ jim̱ myiṉ̃ cujaay maa Diosmädiaˈaguiän. Pø jii yaˈadiøjc tuˈug mäbøjpä, pø cabä tioˈoxiøjc miäbøcy, cabä tioˈoxiøjc yhøxmádsät pø jaac møødtsänaˈawáaṉäp jaˈa tioˈoxiøjcäm.

13 Jaanä jaduhṉduhm̱bä, pø jii toˈoxiøjc mäbøjpä, pø cabä ñihyhap miäbøcy, cabä ñihyhap ñähguéˈegät pø jaac møødtsänaˈawáaṉäp jaˈa ñihyhápäm.

14 Coo yaˈadiøjc jaˈa Diosmädiaˈagy hänajty quiaˈa mäbøcy, yaghoyøøyyäp jeˈe jaˈa tioˈoxiøjcäm jeˈeguiøxpä coo tioˈoxiøjc miäbøcy. Jaanä jaduhṉduhm̱bä, coo toˈoxiøjc jaˈa Diosmädiaˈagy hänajty quiaˈa mäbøcy, yaghoyøøyyäp jeˈebä jaˈa ñihyhápäm jeˈeguiøxpä coo ñihyhap miäbøcy. Coo hajxy jaduhṉ yhodiuumä, paadiä yhuunghajxy jaduhṉ yhodiúumäbä. Pø cabä tiaj tieedy häxøpy nduˈjäyaˈadiä quiaˈa mäbøcy, cab hajxy häxøpy yhodiúumäbä.

15 Pøṉ jaduhṉ mäbøjp, coo jiamiøød jaˈa caˈa mäbøjpä hadsip miänáˈanät coo hajxy ñiyhøxmadsøøjät, ween hajxy jaduhṉ ñiyhøxmac̈hii. Jaduhṉ jiájcombät nebiä tøø quiaˈa póquiäbä. Hix̱, chojpiä Dios jioot jaduhṉ coo hajxy hoy nhíjtämät.

16 Pøṉ jaduhṉ mäbøjp, cab jaduhṉ yajnajuøˈøy pø yajmäbøgaam̱bytiä jaˈa jiamiøød jaˈa caˈa mäbøjpä.

17 Cøjhaminøˈøy jaˈa Dios hajxy tøø xpiädáacäm. Jaduhṉ hajxy jootcujc njaac híjtämät neby hajxy hänajty nhíjtäm mänaa Dios hajxy xyajnähdíjjäm coo hajxy nmädúuṉämät. Hädaa mädiáˈagyhøch homiaajä nyajnähixøøby majatiä hermanodøjc-hajxy yhamugøˈøyän Dioswiingudsähgøøbiä.

18 Højts judíos, coo Jesucristo miädia'agy hajxy nbanǿcxäm,
cab hajxy ndsähdiúuṉämät, hoy hajxy nja judíoshájtäm. Y
ja'a jäya'ayhajxy ca'a judíospä, ja'a Jesucristo miädia'agy hajxy
panøcxpä, ni je'ehajxy quia'a tsähdiúnät, hoy hajxy quia'a ja
judíoshaty.
19 Cab jaduhṉ ñejpiä pø mjudíoshájp, pø caj. Je'e nä'ägädä
tsoobaatp coo Dios miädia'agy mgudiúuṉät.
20 Jaduhṉ hajxy mjaac hídät neby hajxy hänajty mhi-
tiän mänaa Dios hajxy xyajnähdijjiän coo miädia'agy hajxy
mmäbøjcät.
21 Näje'e mijts jäya'ay xjie'ehaty nebiä waj nebiä cuaayän,
hoyyä Diosmädia'agy hajxy mja panøcxy. Cab hajxy jaduhṉ
mmøjpädá'agät. Pero pø cabä mwiindsøṉ hajxy xyajtu-
naaṉnä, ween hajxy xyhøxmajtsnä.
22 Tøø mijts ja'a Dios xyajnähdijy coo miädia'agy hajxy
mmäbøjcät, hoyyä jäya'ay hajxy hänajty xjia je'ehaty nebiä
waj nebiä cuaayän. Hix̱, tøø Jesucristo hajxy xyajnähwáatsäm
ja'a nbojpähájtäm ja'a ngädieeyhájtäm. Hoorä, pønjaty hänajty
ca'a je'ehájtäp jaduhṉ nebiä waj nebiä cuaayän mänaa hajxy
yajnähdijyiijän ja'a Diósäm coo miädia'agy hajxy miäbøjcät,
moonsä hajxy je'e tiúnäp ja'a Jesucristocøxpä.
23 Tøø Jesucristo hajxy xñähho'túutäm, paadiä Dios
miädia'agy hajxy nmäbøjcänä. Cabä jäya'ay miädia'agy hajxy
nmäbøjcänät.
24 Jaduhṉds je'e, hermanodøjc, jaduhṉ hajxy mjaac hídät
neby hajxy hänajty mhitiän mänaa Dios hajxy xyajnähdijjiän
coo miädia'agy hajxy mmäbøjcät. Jaduhṉä Dios hajxy hoy
mmädúnät.
25 Myajtøøw̱ hajxy jaduhṉ pø hahixøøby jaduhṉ coo
cäxyiihäna'c-hajxy piǿgät. Høøc̈h nhamdsoo mädia'agy hädaa;
cab jaduhṉ jim̱ myiñ cujaay maa Diosmädia'aguiän. Pero
hahixøøby jaduhṉ cooc̈h mijts nmädia'agy xmiäbøjcät; hix̱,
Dióshøch jaduhṉ tøø xyajnähdijy cooc̈h nmädúnät.
26 Pues høøc̈h jaduhṉ mänaam̱b coo jaduhṉ yhahixø'øy coo
hajxy mga'a pǿgät, je'eguiøxpä coo tsø'ty häyohn wiädijnä
jäda'ahaty.
27 Pø jii mdo'oxiøjc, caj mhøxmádsät. Y pø cabä to'oxiøjc
mmøødä, ca'a mhøxta'ay.
28 Cab jaduhṉ yhaxøøgä coo mbǿgät; y coo cäxyiihäna'c
jaduhṉ piǿgät, ni jaduhṉ quia'a haxøøgä. Pero coo hajxy
jaduhṉ piǿgät, maas hamäjaa jiugyhajt hajxy miänaxa'añ.
Páadyhøch jaduhṉ nja mäna'añ coo hajxy quia'a pǿgät.
29 Hermanodøjc, jue'ec̈h jaduhṉ nja mäna'ana'añ, ja ween
quia'a habaady coo Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ hädaa
yaabä naax̱wiin. Cab hajxy yaa jejcy njaac tunáaṉäm.

Jaduhn̲ds je'e, pønjaty to'oxiøjmøød, jaduhn̲ hajxy xyiicta'ag miädiaactá'agät nebiä Dios hajxy hoy miädúnät. Cabä yhuung tio'oxy hajxy ñädaj ñämáañät.

30 Pønjaty jaduhn̲ jootmayhajp, ween hajxy jaduhn̲ quia'a jootmayhajnä. Pønjaty jaduhn̲ xoon̲daacp, ween hajxy jaduhn̲ quia'a xoon̲daacnä. Y ja'a hajuubiädøjc-hajxy, ween hajxy jaduhn̲ yhity nebiä toogy hajxy ca'a møødpän.

31 Pønjaty jaduhn̲ yaa tsänaaby häyoob hädaa yaabä naax̲wiin, ween hajxy jaduhn̲ yhity neby hajxy tii ca'a møødpän. Hix̲, hädaa yaabä naax̲wiin, neby hajxy cham̲ nhíjxäm, cøxaam̲b hädaaduhn̲ quiuhdägoyya'añ.

32 Jadúhn̲høch njoot chocy coo hajxy tii mga'a nädaj mga'a nämáyät. Ja'a ya'adiøjc nidiuhm̲hajpä, caj tii ñädajy ñämay. Jagoo tiajy miay nebiä Dios hoy miädúnät.

33 Pero ja'a craa to'oxiøjmøødpä, je'e tiajpy miaaby nebiä yhuung nebiä tio'oxy hoy miødhídät.

34 Y cabä Dios hoy miäduna'añ. Jaanä jaduhn̲ä cäxyiihäna'c-hajxypä, cab hajxy tii tiajy miay. Jagoo hajxy tiajy miay nebiä Dios hajxy hoy miädúnät. Hamuumdu'jootä Diosmädia'agy hajxy quiudiuna'añ. Pero ja'a to'oxiøjc ja'a ya'adiøjmøødpä, nebiä ñihyhap hoy miødhídät, je'eyyä ñä'ä tajpy ñä'ä maaby.

35 Páadyhøch jaduhn̲ nmäna'añ, mijts jaduhn̲ nja puhbedaan̲. Caj mijts jaduhn̲ nhane'ema'añ. Pero chójpiøch njoot jaduhn̲ coo hajxy hoy yajxón̲ mwädítät, coo Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot mgudiúnät.

36 Pø jii mhuunghajxy tøø quiäxyiijø'øy, ween hajxy piøcy, pø chojpy mjoothajxy jaduhn̲. Cab jaduhn̲ yhaxøøgä coo hajxy jaduhn̲ piógät.

37 Pero pø cabä mjoothajxy chocy coo hajxy piógät, ween hajxy jaduhn̲ quia'a pøcy. Hix̲, cabä cuhdujt pøn̲ miøødä coo miiẗch xyhané'emät maa mhuungcøxpän.

38 Hoy jaduhn̲ coo mhuung myajpógät. Jaanä hoy jaduhm̲bä coo mga'a yajpógät; cab jaduhn̲ ñejpiä.

39 Ja'a to'oxiøjc ya'adiøjmøødpä, cabä cuhdujt miøødä coo wiingpä miøødtsäná'awät. Pero coo ñihyhap yhó'ogät, mänit mäbøcy wyiingpógät pøn̲ jaduhn̲ chojpy. Pero tsipcøxpä hermano wyiingpógät.

40 Pero maas jootcujc yhídät coo quia'a nä'ägädä pøjtägátsät. Høøẗch jaduhn̲ mänaam̲b. Ja'a Dioshespíritøch ndijy jaduhn̲ xñajtscapxóøyyäp.

8

1 Näje'eẗch hajxy tøø xmiäyajtøy pø hoy jaduhn̲ coo animalho'ogy hajxy ndsú'tsämät ja'a häna'c-hajxy

quepychechwiinduum yojxypä. Tøyhajt jaduhn coo hajxy
nägøxiä tøø nmädoyhájtäm hädaagøxpä. Cab jaduhn
yhoyyä coo hajxy nmänáaněmät cooc tyijy hajxy cøxiä
nwiinjuóøyyäm. Jaduhnä häna'c-hajxy näje'e miänaambä,
ja'a hajxy yajcumayaambä. Pero coo hajxy hamiñ haxøpy
nnicˇhojc nnimiée'xämät, mänitä Diosmädia'agy hajxy maas
hoy nmäbójcämät.

2 Øøn jaduhn mänaamb cooc tyijy hotyiijä jiaty, høhndaacp
jaduhn. Cab jaduhn tiøyyä coo hotyiijä jiaty. Ween jaduhn
jiaac habøcy.

3 Øønä Dios jaduhn wiingudsähgøøby, ñajuøøbiä Dios jaduhn
øøn je'e.

4 Tsøg hajxy jadähooc jaac mädiáacäm pø hoy jaduhn coo
animalho'ogy hajxy ndsú'tsämät, ja'a häna'c-hajxy quepy-
chechwiinduum yojxypä. Bueno, nnajuóøyyäm hajxy coo
quepychech naaxpoch quia'a jujyquiä. Y nnajuóøyyäm hajxy
coo Dios tiu'ugä.

5 Mayyä jäya'ayhajxy jaduhn miäna'añ cooc tyijy ja'a
Dioshajxy miayyä jim tsajpootyp chaads yaa hädaa yaabä
naaxwiin. Je'eg hajxy jaduhn jiaanc̈h wiingudsähgøøby.

6 Pero højts jaduhn mänáaněm coo Dios tiu'ugä, ja'a
nDeedyhájtäm. Je'e jaduhn hädiuun cøxiä näguipxy møødä
yHuung. Paady hajxy jaduhn xquiunúu'xäm xpiädáacäm
coo hajxy jaduhn ween nwiingudsähgóøyyäm. Jaduhn hajxy
nmänáaněm coo Jesucristo hajxy nWiindsønhájtäm. Cabä
wiingpä hajxy nwiindsønhájtäm. Møød je'e cøxiä yhädiuumbä.
Høxtä højtspaadyhájtäm hajxy xquiunúu'xäm.

7 Pero cabä jäya'ayhajxy nägøxiä miäbøcy coo quepychech
quia'a jujyquiä, coo naaxpoch quia'a jujyquiä. Näje'e jäya'ay
quepychech naaxpoch hajxy wyiingudsähgø'øyñä. Y coo ha-
jxy jaduhn chú'udsät tijaty jäya'ayhajxy yojxyp quepychech-
wiinduum, jootmayhajp hajxy jaduhn cooc tyijy jaduhn
quia'a hoyyä coo hajxy chú'udsät. Hix, je'enä hajxy jaduhn
miäbøcyñä cooc tyijy quepychech jiujyquiä.

8 Nnajuóøyyäm hajxy coo Dios quia'a møjpäda'agy pø
ndsú'tsäm pø caj ndsú'tsäm. Cab jaduhn ñejpiä pø ndsú'tsäm
pø caj ndsú'tsäm.

9 Pero hoy hajxy nja najuóøyyäm jaduhn coo quia'a nejpiä
pø ndsú'tsäm pø caj ndsú'tsäm, maas hoy hit jaduhn coo nga'a
tsú'tsämät, pø jii hermanohajxy näje'e quia'a najuøøbiä coo
jaduhn quia'a nejpiä coo hajxy ndsú'tsämät.

10 Tsøc mädiáacäm coo miic̈h mnajuø'øy coo jaduhn quia'a
nejpiä coo yø'øduhmbä tsu'uc̈h mdsú'udsät. Hoorä, tsøc
mänáaněm coo miic̈h yø'øduhmbä tsu'uc̈h hänajty mdsu'uc̈h
maa quepychechwiinduumän. Hoorä, coo hermano jaduhn

tu'ug xyhíxät, ja'a ca'a najuøøbiä coo jaduhn̲ quia'a nejpiä
coo miičĭh jaduhn̲ mdsú'udsät, wehn̲dä je'e xpiadsú'tspät.
Wehn̲dä miäná'anät cooc tyijy jaduhn̲ tøø quiädieey coo
jaduhn̲ tøø xpiadsu'učĭh.
11 Y coo jaduhn̲ quiädiéeyät, miičĭhä pojpä hänajty mmøød
je'eguiøxpä coo miičĭh hänajty jim̲ mgay. Hix̲, tøø mähdiøjc
ñähho'tu'udyii ja'a Jesucrístäm.
12 Y coo miičĭhä mähdiøjc jaduhn̲ myajcädiéeyät, jaduhn̲
hänajty tøø piaady nejpä miičĭhä Jesucristo hänajty tøø
mmägadieeyän.
13 Hoorä, pø cädieeyaam̲bä hermano tu'ug je'eguiøxpä
coočĭh høøčĭh yø'øduhm̲bä tsu'učĭh ndsu'učĭh, cábøch jaduhn̲
nnä'ägädä tsú'udsät mänaa, coo hermano ñä'ä cädiéeyät.

9

1 Cábøch pøn̲ xyhane'emy, túhm̲äts. Dióshøch xwyiinguejx,
túhm̲äts. Hamdsoočĭhä Jesucristo nhijxy, túhm̲äts, ja'a hajxy
nWiindsøn̲hájtämbä. Mijts ja'a Diosmädia'agy nyajmäbøjc,
túhm̲äts.
2 Näje'e jäya'ayhajxy miäna'añ cooc tyijy høøčĭhä Dios tøø
xquia'a wiinguex̲y. Pero mmøødä tøyhajt hajxy jaduhn̲
coočĭhä Dios tøø xwyiinguex̲y, je'eguiøxpä coočĭh mijts nya-
jmäbøjcy ja'a Diosmädia'agy.
3 Coočĭh pøn̲ mänaa xñäma'ay cooc tyijy høøčĭhä Dios tøø
xquia'a wiinguex̲y, jadúhn̲høch nax̲y nhadsoy:
4 Nmøødhøch ndijy cuhdujt jaduhn̲ coočĭh mijts cay hu'ugy
nmäyujwá'anät je'eguiøxpä coočĭhä Diostuun̲g nduñ̲.
5 Ja'a Jesucristo yhuchhajxy, miøødä cuhdujt hajxy
je'e coo hajxy wiädítät to'oxiøjmøød. Jaduhn̲ä Pedro
miøødäbä, møødä Dioswiinguex̲ypähajxy. Jadúhn̲høch
cuhdujt nmøødäbä, hoyyä jäya'ayhajxy näje'e jia mäna'añ
cooc tyijy høøčĭh nga'a møødä.
6 Tøgä mmänaam̲b mijts jaduhn̲ä coo højts cuhdujt nga'a
møødä coo højts nduun̲g nnajtshixó'øwät, coo højts ja'a
Diosmädia'agy nyajwá'xät, høøčĭh møødä Bernabé. Ja'a
Diosquex̲yhajxy nägøx̲iä, tøø tiuun̲g hajxy ñajtshixø'øy coo
Diosmädia'agy hajxy yajwa'xy.
7 Yajmäjuuby hajxy je'e, y jaduhn̲ højts nyajmäjuyaam̲bä.
Hix̲, yajmäjuubiä soldadohajxy. Y jaanä jaduhn̲duhm̲bä, ja'a
cudsaatypcam̲hajxy, jiøø'xypä tsaatyptsa'am hajxy. Y jaanä
jaduhn̲duhm̲bä, ja'a meegcueendähajpähajxy, yhuucypiä
meegtsi'tsnøø hajxy.
8 Ca'a yhøøčĭh nhamdsoo mädia'agy hädaa; jaduhn̲ä
mädia'agy miänaam̲bä ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä.

9-10 Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay: “Cabä waj mhaxuu'tsǿ'øgät
coo trigopajc hänajty tiehn̲jo'oč̆h.” Coo Dios jaduhn̲ jecy
miänaañ̲, jaduhn̲ miänaañ̲ coo højts nyajmäjúyät. Hix̲, ja'a
häna'c naax̲puhbähajxy møødä tsijpädøjc-hajxy, ñajuøøby ha-
jxy jaduhn̲ coo hajxy yajmäjuya'añ. Jaanä jaduhn̲ højtspä,
jaduhn̲ højts nyajmäjúubiät.

11 Coo højts mijtsä Diosmädia'agy tøø nyajnähixø'øy, paady
hajxy xmiäjúyät.

12 Mmäjuubiä Diosquex̲y hajxy, túhm̲äts; maas may højts
cuhdujt nmøødä coo højts mijts xmiäjúubiät.

Pero cahnä højts mänaa nmäna'aññä coo højts nyajmäjúyät.
Chojpy højts njoot jaduhn̲ coo Diosmädia'agy wiá'xät, ja'a
Jesucristocøxpä, paady højts nhity jamiäjuy.

13 Pero nmøød højts cuhdujt jaduhn̲ coo højts nyajmäjúyät.
Hix̲, ja'a häna'c-hajxy jim̲ tuum̲bä tsajtøgooty, miøødä cuhdujt
hajxy je'e coo hajxy quiáyät tijatiä cu'ughajxy jim̲ quiuy-
oxøøby maa altarän.

14 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, tøø Dios yhane'emy coo
Diosmädia'agy-yajwa'xpähajxy yajmäjúyät. Ja'a jäya'ayhajxy
mädoobä, je'eds hajxy jaduhn̲ mäjúyäp.

15 Pero høøč̆h, cábøch mänaa tøø nmäna'añ coŏch mijts
xmiäjúyät. Jadúhn̲høch njoot chocy coŏch jamiäjuy ndúnät.
Y coŏch häyaa nnä'ä yuuhó'ogät, cab jaduhn̲ ñejpiä, nägoŏch
hänajty tøø nduñ̲ jamiäjuy.

16 Näje'e jäya'ayhajxy yajcumaya'añ je'eguiøxpä coo
Diosmädia'agy hajxy yajwa'xy. Pero Dióshøch xwyiinguejx
coŏch nyajwá'xät høøč̆h; cábøch hamdsoojoot nyajwa'xy.
Paady, cábøch nyajcumaya'añ. Y coŏčhä Diosmädia'agy
jaduhn̲ nga'a yajwá'xät, xyajcumädówäbøč̆hä Dios jaduhn̲.

17 Cábøch hamdsoojoot ndägøøyy Diosmädia'agy-yajwa'xpä.
Dióshøch jaduhn̲ xwyiinguejx coŏch miädia'agy nyajwá'xät.
Coŏch häxøpy tøø ndägø'øy hamdsoojoot, mänítøch cu nya-
jmäjuuyy.

18 Jaanč̆h tehm̲ xioon̲dáacpøch jaduhn̲ coŏčhä
Diosmädia'agy nyajwa'xy jamiäjuy, hóyhøč̆hä cuhdujt nja
møødä coŏch cu nyajmäjuuyy.

19 Hix̲, coŏch jaduhn̲ nduñ̲ jamiäjuy, cábøch pøn̲ xy-
hane'emy. Pero chójpiøch njoot jaduhn̲ coŏch hoy piøn̲ä
xyhané'emät, nägoo Diosmädia'agy hajxy miäbøgät.

20 Coŏch jim̲ nhijty maa judíoshajxiän, jadúhn̲høch
nguhdujthajpä nebiä judíoshajxy quiuhdujthatiän, weenä
Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ cu miäbøjcy. Y coŏch jim̲ nhijty
maa jäya'ayhajxy hänajty yhane'emyiijän ja'a Diosmädia'agy,
ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä, jadúhn̲høch nyaghanehm̲bä
neby hajxy hänajty yaghanehm̲bän, weenä Diosmädia'agy

hajxy jaduhn̲ cu miäbøjcy, hóyhøčhä cuhdujt nja nmøødä
cooč̌h ngaˈa yaghanéˈemät.
21 Y cooč̌h jim̲ nhijty maa jäyaˈayhajxiän, jaˈa cajpä judíospä,
jaˈa mädiaˈagy hajxy caˈa cudiuum̲bä, jaˈa Moisés jecy
quiujáhyyäbä, jadúhn̲høch nguhdujthajpä neby hajxy hänajty
quiuhdujthatiän, weenä Diosmädiaˈagy hajxy jaduhn̲ cu
miäbøjpä. Cábøch nmänaˈanaˈañ cooč̌hä Dios jaˈa miädiaˈagy
hänajty ngaˈa mäbøjcä. Hix̲, nmäbójcäbøčhä Jesucristo
miädiaˈagy jaduhn̲.
22 Y cooč̌h jim̲ nhijty maa hermanohajxiän, jaˈa
Diosmädiaˈagy hajxy caˈxy caˈa wiinjuøøbiä, jadúhn̲høch
nbaguhdujthajpä neby hajxy hänajty quiuhdujthatiän,
jeˈeguiøxpä cooč̌h hänajty nyajnähixøˈøwaˈañ nebiä
Diosmädiaˈagy hajxy maas hoy wyiinjuǿˈøwät. Majátyhøch
jaduhn̲ nwädity Diosmädiaˈagy-yajwaˈxpä, cábøčhä
jäyaˈayhajxy jaduhn̲ nyagjootmaˈady, weenä Diosmädiaˈagy
hajxy jaduhn̲ miäbøcy.
23 Páadyhøch jaduhn̲ nguhdujthaty, jadúhn̲høčhä
Diosmädiaˈagy hoy nyajwáˈxät. Y cooč̌hä jäyaˈayhajxy may
nyajmäbǿgät, mänítøch jaduhn̲ nxoon̲dáˈagät.
24 Coo jäyaˈayhajxy nax̲y ñiyhøxpäyøˈøgyii, tuˈjäyaˈay jaduhn̲
nøcxy quiuhäyøˈøgy, caˈa ñägøx̲iä. Tøyhajt jaduhn̲. Jaduhn̲
mäwiin højtshájtäm, coo Diosmädiaˈagy hajxy nbanǿcxäm,
nax̲y hajxy hoy ndehm̲ quiudiúun̲ämät, jaduhn̲ hajxy jim̲
nnǿcxämät Dioswiinduum.
25 Høxtahm̲dsä häyøˈpädøjc-hajxy, tuˈjøjpiä jioot jaˈa
wyiinmahñdy hajxy nax̲y piädaˈagy coo hajxy jaduhn̲
quiuhäyǿˈøgät, túhm̲äts. Paadiä haxøøgpä hajxy jaduhn̲
quiaˈa näˈägä nähdoñ. Premio hajxy jaduhn̲ móoyyäp, y cab
jaduhn̲ ñäˈä jecy. Pero højtshájtäm, coo Diosmädiaˈagy hajxy
hoy njaanč̌h tehm̲ quiudiúun̲ämät, mänit hajxy jaduhn̲ jim̲
nnǿcxämät Dioswiinduum. Jim̲ds hajxy jaduhn̲ nhíjtämät
cøjxtaˈaxiøø.
26 Jaˈa hänaˈc cuhäyøˈpädøjc-hajxy, tøyyä hajxy jaduhn̲ ñäˈä
päyøˈøgy, cab hajxy jaduhn̲ yhim̲ybiäyøˈøgy miaamybiäyøˈøgy.
Jaˈa boxeadorhajxy jajpä mägox̲ mädex̲, cab hajxy jaduhn̲
ñäˈä yem̲y ñäˈä wopy. Jaduhn̲ mäwíinäts høøč̌h, tuˈjǿjpiøčhä
Diosmädiaˈagy nbanøcxy.
27 Cábøčhä haxøøgpä jaduhn̲ nnäˈägä nähdoñ.
Ngudiúum̲biøčhä Diosmädiaˈagy jaanč̌h tehm̲ yhoy.
Páadyhøčhä Dios jim̲ xyajnøcxaˈañ maa wyiinduumän. Y
cooč̌h jaduhn̲ hoy ngaˈa cudiúnät, cábøch jim̲ xyajnǿcxät,
hóyhøčhä jäyaˈayhajxy hänajty tøø nja yajwiinhixøˈøy.

10

1 Hermanodøjc, huuc mädow̲ hajxy jaduhn̲. Jéquiänä Dios

ja'a joc ja'a näma'a jaduhn̲ quiejxy maa nhaphájtäm maa
ndeedyhájtämhajxy hänajtiän, møødä Moisés. Mänit hajxy
jaduhn̲ jecy piadu'ubøjcy nägøx̲iä näwiinä. Mänit hajxy
nägøx̲iä ñøønajxy coo Tsaptsmejy paquiä tiøøch.
2 Ja'a Moisés hajxy hänajty näguipxy miøødwädijpy nägøx̲iä
maa joc hajxy hänajty piawäditiän, maa hajxy ñøønajxiän
Tsaptsmejjiooty.
3 Mänitä Dios hajxy miooyyä ja'a cay ja'a hu'ugy. Mänit
hajxy quiaayy nägøx̲iä.
4 Mänitä Dios ja'a tsaa tu'ug yajtsäbijty. Mänitä nøø tiägøøyy
xee'xpä. Mänit hajxy nägøx̲iä ñøøhuucy. Jaduhn̲ mäwíinäts
ja'a Cristo neby yø'ø tsaajän. Hix̲, puhbéjtäp hajxy hänajty ja'a
Crístäm majaty hajxy hänajty wiädity. Ja'a Cristo, Dios yHuung
je'e.
5 Pero cabä Diosmädia'agy hajxy hoy nämay quiudiuuñ̲.
Cabä Dios hajxy jaduhn̲ quiumaayyä. Paady hajxy jim̲
tiu'uho'cy pactuum.

6-7 Paady hajxy jaduhn̲ jiajty yhabejty coo haxøøgpä ha-
jxy yhadsojcy, coo quepychech ja'a naax̲poch hajxy wyiin-
gudsähgøøyy. Hijxtahn̲d jaduhn̲ coo hajxy nga'a pahijx nga'a
padúun̲ämät. Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa Diosmädia'aguiän:
“Mänit hajxy quiaayy yhuucy quepychechwiinduum; mänit
hajxy yhejch piujty quepychechwiinduum.”
8 Näje'e hajxy haxøøg jiatcøøyy. Paady hajxy nähii'xtägøøg
mil yho'cy tu'xøøbä. Paady hajxy jaduhn̲ nga'a pahijx nga'a
padúun̲ämät.
9 Näje'e Dios hajxy yhijxmajch pø tøyhajt hajxy hänajty ya-
jcumädow̲a'añíijäm ja'a Dios. Mänit hajxy chahñ̲chu'tsä. Cøjx
hajxy je'e yho'ogy. Paady hajxy jaduhn̲ nga'a pahijx nga'a
padúun̲ämät.
10 Näje'e hajxy hänajty jootcujc quia'a hity, je'eguiøxpä
coo hajxy hänajty quia'a mäbøcy. Paadiä Dios ja'a mioonsä
quiejxy, hoy hajxy yagho'ogyii.

11 Paady hajxy jaduhn̲ jiajty yhabejty, hijxtahn̲d jaduhn̲ coo
hajxy nga'a pahijx nga'a padúun̲ämät. Paady cujaay yhity.
Hix̲, habáatnäp jaduhn̲ coo Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ.
12 Øøn̲ jaduhn̲ niñänóøøm̲äp coo hamuumdu'joot miäbøcy,
nax̲y tiehm̲ ñiyajcopcø'øwóøjät coo ñä'ä tu'udägóyyät.
13 Mijts ja'a møjcu'ugong xjia wi'i yajtu'udägoyyaam̲b. Hoy
piøn̲ä jaduhn̲ jia yagjatcø'øwa'añii haxøøg. Pero jaduhn̲ä
Dios miäna'añ cooc hajxy xpiuhbedáan̲äm, neby hajxy
jaduhn̲ nga'a tu'udägóoyyämät. Tøyhajt jaduhn̲ coo hajxy
xpiuhbedáan̲äm. Hix̲, cabä møjcu'ugongä miäjaa jaduhn̲
miäbaady nebiä Dios mäjaa miøødän.

14 Jaduhn̲ds je'e, hermanodøjc, cabä quepychech, cabä
naax̲poch hajxy mwiingudsähgǿ'øwät.
15 Mnajuøøby hajxy jaduhn̲ cooc̆h tøyhajt nmädia'agy. Hix̲,
mwiinjuøøby hajxy hädaaduhn̲.
16 Coo tsuugay nyagjájtäm mänaa vino hajxy nhúucäm,
mänitä Dioscujú'uyäp hajxy nyéjcäm. Je'e jaduhn̲ ñänøøm̲by
coo hajxy tu'ugcopc tu'ugwiinmahñdy nhíjtäm, je'eguiøxpä
coo Jesucristo ñø'ty jiaanc̆h tehm̲ yaghäyooyy mänaa hajxy
je'e xñähho'túutäm maa hädaa yaabä naax̲wiinän. Y coo tsaj-
caagy hajxy nyajniñäguidǿøyyäm, je'e jaduhn̲ ñänǿøm̲gumbä
coo hajxy tu'ugcopc tu'ugwiinmahñdy nhíjtäm, je'eguiøxpä
coo Jesucristo ja'a ñi'x ja quiopc ñähdujcy mänaa hajxy je'e
xñähho'túutäm.
17 Coo tu'ugpä tsajcaagy hajxy ngaamiújcäm, paady
hajxy tu'ugcopc tu'ugwiinmahñdy nhíjtäm, hoy hajxy nja
nämáyyäm.

18 Jaduhn̲ä judíoshajxy yhijpä tu'ugcopc tu'ugwiinmahñdy
møødä Dios mänaa animal hajxy chu'uc̆hän, ja'a jäya'ayhajxy
yojxypä altarwiinduum.
19 Jadúhn̲høch nmäna'añ coo quepychech naax̲poch
quia'a jujyquiä. Jadúhn̲høch nmänaam̲bä coo animal quia'a
cunuu'xiä ja'a jäya'ayhajxy yojxypä quepychechwiinduum.
20 Caj pues. Ja'a jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy ca'a
mäbøjpä, coo animal hajxy yox̲y quepychechwiinduum,
ja'a møjcu'ugong hajxy jaduhn̲ wyiingudsähgøøby,
ca'a Dyiosä. Cábøch njoot chocy coo jäya'ay hajxy
mmøødhídät tu'ugwiinmahñdy, ja'a møjcu'ugong hajxy
wyiingudsähgøøbiä.
21 Pø mhu'ugaam̲biä vino hajxy ja'a Dioscøxpä, cab ha-
jxy hoy mhú'ugät ja'a møjcu'ugongcøxpä. Pø mgayaam̲biä
tsajcaagy hajxy ja'a Dioscøxpä, cab hajxy hoy mgáyät ja'a
møjcu'ugongcøxpä.
22 Cab jaduhn̲ yhoyyä coo Dios hajxy nyagjootmá'tämät.
Hix̲, maas mäjaamøødä Dios que højtshájtäm.

23 Jaduhn̲ä jäya'ayhajxy miäna'añ cooc cuhdujt hajxy
nmøødhájtäm hoy ñejpiä. Tøyhajt jaduhn̲. Pero cab jaduhn̲
yhawiinmatsä coo hajxy hoy ñejpiä njatcǿøyyämät. Hix̲, coo
hajxy hoy ñejpiä njatcǿøyyämät, cabä Diosmädia'agy hajxy
hoy nyajtu'uyóhyyämät.
24 Näje'e jäya'ayhajxy yhøxta'ay coo hajxy chäná'awät coo
hajxy yhäyówät. Pero maas hoy jaduhn̲ coo nmädøjc hajxy
nbuhbéjtämät.

25 Tsu'udsä tsu'uc̆h hajxy jaduhn̲ mädyiijaty jim̲ tóo'cäp
halaplazpa'c. Pero cab hajxy myajtǿwät pø tøø jäya'ay animal

hajxy yoxy quepychechwiinduum. Cab hajxy je'eduhn mnä'ä taj mnä'ä máyät ja'a tsu'učhcøxpä.
26 Hix, jaduhnä Diosmädia'agy miädia'agy: “Dios jie'e hädaa cøxiä maa hädaa yaabä naaxwiimbän.”
27 Coo pøn hajxy jaduhn xwiówät mägaabiä, hoy jaduhn coo hajxy mnőcxät, hoyyä craa ja'a Diosmädia'agy hänajty quia'a jagä mäbøcy. Y cab hajxy myajtőwät pø tøø animal hänajty quepychechwiinduum yoxyii. Cab hajxy mdaj cab hajxy mmáyät ja'a tsu'učhcøxpä.
28 Pero coo pøn hajxy jaduhn xyhawáaněät coo hänaˈc yø'ø animal hänajty tøø yoxy quepychechwiinduum, cab hajxy jaduhn mdsú'udsät, weenä craa jaduhn quia'a jootma'ady ja'a hajxy tøø xyhawáaněäbä. Jaduhnä craada'a tiajy miay coo jaduhn quia'a hoyyä coo yø'øduhmbä tsu'uč hajxy ndsú'tsämät, ja'a hänaˈc yojxypä quepychechwiinduum.
29 Ja'a craa tøø xyhawáaněäbä, je'eč jaduhn nnänøømby coo wehndä jiootma'ada'añ. Cábøch jaduhn nmänaˈana'añ coo mijts mjootma'ada'añ.
Näjeˈe jäyaˈayhajxiädaˈa miänaˈana'añ: “Ween yø'ø craa jaduhn ñä'ä jootma'ady, nmøødhøch cuhdujt jaduhn cooč hä animal ndsú'udsät, hoy hänaˈc tøø jia yoxy quepychechwiinduum.
30 Haa ca'a, nnämáabiøčhä Dios Dioscujú'uyäp cooč hä tsu'uč hänajty tøø ndsu'uč. Tiič yø'ø craa jaduhn coo xñä'ä näma'ay cooč nga'a tsú'udsät.”
31 Jaduhnds je'e, tsøgä mädia'agy hajxy hoy yajxón yajtuun yaghíjtäm homiädyiibä coo hajxy ngaayy coo hajxy nhúucäm. Coo jäya'ay hajxy jaduhn xyhíjxämät coo mädia'agy hajxy hänajty hoy yajxón nyajtuun nyaghíjtäm homiädyiibä, mänitä Dios hajxy miøjpäda'aga'añ jiaančhpäda'aga'añ.
32 Hix, coo mädia'agy hajxy hoy yajxón nyajtuun nyaghíjtämät homiädyiibä, ni pøn jaduhn quia'a jootmá'adät, ni ja'a judíoshajxy, ni ja'a jäya'ayhajxy cajpä judíoshajpä, ni ja'a jäya'ayhajxy ja'a Diosmädia'agy mäbøjpä.
33 Jadúhnhøch høøčhpä, hoy yajxónhøčhä nyajtuň nyaghity homiädyiibä nébiøčhä jäya'ayhajxy jaduhn xquiumáyät. Cábøch pøn jaduhn nyagjootma'ady. Hix, chójpiøch njoot jaduhn coo jäya'ayhajxy nägøxiä ñähwá'adsät ja'a piojpä ja'a quiädieeyhajxy. Cábøch njoot chocy cooč nidiuhm nbáadät ja'a hoybä ja'a weenbä.

11

1 Nébiøčhä Jesucristo nbahixiän, jadúhnhøch mijts xpiahíjxpät.
2 Hermanodøjc, xoondáacpøch jaduhn cooč mijts xjiahmiejtsta'agy homiänaajä, y coo Diosmädia'agy

hajxy homiänaajä myajtuṉ nebiátyhøch hajxy tøø
nnajtscapxøøyyäm.
3 Chójpiøch njoot jaduhṉ coo hajxy mwiinjuǿ'øwät
coo Jesucristo ja'a Dios Wyiindsøṉhaty y coo højtsä
Jesucristo nWiindsøṉhájtämbä, højts ya'adiøjc-hájtäm. Jaanä
jaduhṉä ndo'oxiøjc-hájtäm hajxy xwyiindsøṉhájtämbä, højts
ya'adiøjc-hájtäm.
4 Maa hermanodøjc-hajxy yhamugø'øyän tsajtøgooty, coo
ya'adiøjc jiṃ tu'ug Dyiospa'yá'axät cuhjupmøød, cabä Je-
sucristo hamuumdu'joot wyiingudsähgø'øy; ni jaduhṉ coo
Diosmädia'agy cuhjupmøød yajwiinhixǿ'øwät.
5 Jaanä jaduhṉduhm̱bä, coo to'oxiøjc-hajxy jiiby
Dyiospa'yá'axät cuhwa'ads tsajtøgooty, o coo Diosmädia'agy
hajxy jiiby yajwiinhixǿ'øwät cuhwa'ads, hoc̈hähdiuuṉnä
hajxy je'eduhṉ. Jaduhṉ je'eduhṉ piaady nejpiän yø'ø to'oxiøjc
quiuhwaay hajxy yhøxme'xypän.
6 Jaduhṉds je'e, pø cabä to'oxiøjc-hajxy tiägø'øwa'añ
tsajtøgooty cuhjuuxy, ween hajxy jaduhṉ ñä'ägä yajcuhme'xy.
Y pø tsähdiuum̱b hajxy jaduhṉ cuhme'xy, ween hajxy
ñiguiuhjuuxyii.
7 Pero ja'a ya'adiøjc-hajxy, cab hajxy je'e ween tsajtøgooty
cuhjupmøød tiägøøbiä. Hix̱, jaduhṉä Dios ja'a ya'adiøjc
yhädiuuṉ nebiä Diosän. Ja'a ya'adiøjc-cøxpä jaduhṉ
quiähxø'øgy coo Dios mäjaa jiaanc̈h tehṃ miøødä. Pero ja'a
to'oxiøjc-cøxpä quiähxø'øgy coo ya'adiøjc mäjaa miǿødäbä.
8 Coo Dios ja'a to'oxiøjc jecy yhädiuuṉ, jayøjpä ya'adiøjc
ja'a quiaac̈h tu'ug piǿjcäxä. Mänitä to'oxiøjc yajwa'añguiojjä
caac̈hhaam. Jaduhṉ jiṃ myiṉ cujaay maa Diosmädia'aguiän.
Pero cab jaduhṉ miäna'añ coo ya'adiøjc yajwa'añguiojjä ja'a
to'oxiøjc quiaac̈hhaam.
9 Ja'a ya'adiøjc-cøxpä ja'a to'oxiøjc yhädiúuṉäbä. Cab hajxy
nmänáaṉämät coo ya'adiøjc yhädiuuṉä ja'a to'oxiøjc-cøxpä.
10 Páadiädsä to'oxiøjc-hajxy wiädítät cuhjuuxy, jaduhṉ
hajxy yajcähxǿ'øgät coo hajxy yhane'emyii ya'adiǿjcäm.
Jaduhṉä Diosmoonsähajxy quiumay, ja'a hajxy jiṃ
tsajpootypä.
11 Pero jaduhṉä Dios hajxy jecy xquiunúu'xäm ya'adio'oxy.
12 Hix̱, jéquiänä to'oxiøjc yajwa'añguiojjä ja'a ya'adiøjc
quiaac̈hhaam. Jaanä jaduhṉduhm̱bä, ja'a to'oxiøjc-cøxpä ja'a
ya'adiøjc myiñguia'ay.

13 Huuc mäna'an mijts pø hawiinmats jaduhṉ coo
to'oxiøjc-hajxy cuhwa'ads Dyiospa'yá'axät tsajtøgooty.
14 Hoc̈hähdiuuṉnä jaduhṉ coo ya'adiøjc quiuhwaayhajxy
yoṉ yajyéegät. Hoy piøṉä jaduhṉ miäna'añ.

15 Pero hahixóøyyäp ja'a to'oxiøjc-hajxy jaduhn̲ coo quiuh-
waay hajxy yajyéegät yoñ; jaduhn̲ je'eduhn̲ miäbaady nebiä
cuhmochpän.
16 Jaduhn̲ højts nnä'ägädä yajnähixø'øy coo to'oxiøjc-hajxy
cuhmoch Dyiospa'yá'axät tsajtøgooty. Y jaduhn̲ä
hermanohajxy nägøx̲iä yajnähixøøbiä tsajtøgooty
wiinduhm̲yhagajpt. Hoorä, pønjaty jaduhn̲ mänaam̲b cooc
tyijy jaduhn̲ quia'a nejpiä coo to'oxiøjc-hajxy jaguiuhmoch
tsajtøgooty Dyiospa'yá'axät, cabä tøyhajt hajxy ñä'ägädä
møødä.
17-19 Tøøc̈h nmädoyhaty coo hajxy näje'e haxøøgtøjiämuum
mniñäma'ayii maa hajxy tsajtøgooty mhamugø'øyän.
Tøyhajtäda'a jaduhn̲. Cab jaduhn̲ yhoyyä y cábøch jaduhn̲
ngumay, hóyhøch jaduhn̲ nja najuø'øy coo jäya'ayhajxy
yhixa'añ pønjaty tøyhajt hoy wädijp.
20 Coo Jesucristo hänajty yagho'oga'añii, mänitä jiamiøød
ñämaayy coo hajxy chuugaamiúgät ja'a Jesucristocøxpä. Pero
mijts, coo hajxy nax̲y tsajtøgooty mhamugø'øy, coo hajxy nax̲y
mdsuugaamiucy, cabä Jesucristo hajxy nax̲y mjahmiech.
21 Hanidiuhm̲jaty hajxy nax̲y mgay. Cab hajxy nax̲y mdajy
mmay pø jii mmägu'ughajpä caayyøøc hajxy miøødä quia'a
møødä. Näje'e hajxy nax̲y mmu'ugyii.
22 Jim̲ hajxy hawiinmats mgay mhú'ugät maa mhamd-
soo tøjc-hajxiän. Cab jaduhn̲ yhoyyä coo hajxy jaduhn̲
mjatcø'øy maa Diostøjcän. Myajtsähdiuum̲biä häyoobäya'ay
hajxy jaduhn̲. Cábøch mijts jaduhn̲ nnä'ägädä cumay coo
hajxy jaduhn̲ mjatcø'øy.
23 Hamdsooc̈hä Jesucristo xyajnähixøøyy nébiøch mijts
tøø nnajtscapxóøyyäm: Hoorä, mänittsuu, coo Jesucristo
hänajty tiooga'añii, mänitä Jesucristohajxy tiägøøyy tsuu-
gaabiä møødä jiamiøødhajxy. Mänitä Jesucristo tsajcaagy
quionø'cy.
24 Mänit Dioscujú'uyäp yejcy. Mänitä tsajcaagy
yhaguidøøyy. Mänit miänaañ: "Huuc cay hajxy. Høøc̈h nni'x
høøc̈h ngopc hädaa. Mijtscóxpøc̈hä häna'c xtiooga'añ. Cooc̈h
mijts mänaa xjiahmiejtstá'agät, jaduhn̲ä tsajcaagy hajxy
mgáyät."
25 Y coo hajxy hänajty tøø chuugaabiädøøñä, mänitä Jesús
vino quionø'cy copajooty. Mänit miänáan̲gombä: "Cooc̈h mi-
jts nnähho'tu'udaan̲nä, cooc̈h nnø'ty nyaghäyowaan̲nä, hawi-
injem̲ybiä Dios hajxy xmiøødyajcuhduga'añ. Hoorä, hädaa
vino, hijxtahn̲d jaduhn̲ miähmø'øwa'añ nébiøch nnø'tiän. Y
naaghooc hädaa vino hajxy mhu'ugy, mänítøch hajxy xjiah-
miejtstá'agät."
26 Homiänaajä hädaa tsajcaagy hajxy hänajty mgaya'añ,

homiänaajä hädaa vino hajxy hänajty mhuˈugaˈañ,
myajcøhxøˈpy hajxy hänajty coo Jesucristo hajxy tøø
xñähhoˈtúutäm. Hix̱, wiimbijtägatsaam̱bä Jesucristo. Yaa
jadähooc quiädaactägatsaˈañ hädaa yaabä naax̱wiin.
27 Nebiä Jesucristo jiamiøødhajxy miøødcaayy
miøødhuuquiän, jadúhṉäc hajxy ngaayy, jadúhṉäc hajxy
nhúucämbät. Pønjatiä howyiinmahñdy hänajty caˈa møød coo
hänajty jaduhṉ quiayaˈañ, coo hänajty jaduhṉ yhuˈugaˈañ,
haxøøg hajxy jaduhṉ jiatcøˈøy jaˈa Jesucristo ñiˈxcøxpä
ñøˈtycøxpä.
28 Jaduhṉds jeˈe, coo hajxy hänajty mgayaˈañ jaˈa
Jesucristocøxpä, coo hajxy hänajty mhuˈugaˈañ jaˈa
Jesucristocøxpä, nax̱y hajxy jayøjpiä mdehm̱ ñiñajuøˈøwóøjät
pø howyiinmahñdy hajxy hänajty mjaančh møød.
29 Pønjaty jaduhṉ caaby huucp jaˈa Jesucristocøxpä, coo
hajxy jaduhṉ quiaˈa møjpädáˈagät coo Jesucristo hajxy
xñähhoˈtúutäm, yajcumädow̱áaṉäp hajxy jaduhṉ.
30 Näjeˈe hajxy mbaˈambety; näjeˈe hajxy mgaˈa ma-
jaamøødä. Høxtä näjeˈejaty hajxy jaduhṉ tøø yhoˈogy. Paady
hajxy jaduhṉ mjaty mhabety coo hajxy mgaˈa møjpädaˈagy
coo Jesucristo hajxy tøø xñähhoˈtúutäm.
31 Pero cabä Dios hajxy xyajcumädóow̱ämät coo
howyiinmahñdy hajxy hänajty nmøødhájtäm coo hajxy
hänajty ngayáaṉäm jaˈa Jesucristocøxpä, coo hajxy hänajty
nhuˈugáaṉäm jaˈa Jesucristocøxpä.
32 Paadiä Dios hajxy tähoogaty xyajcumädóow̱äm, jaduhṉ
hajxy xyajnajuøøyyäm coo miädiaˈagy hajxy hänajty hoy ngaˈa
yajtúuṉäm. Y coo miädiaˈagy hajxy hoy nyajtúuṉämät, cab
hajxy jiiby nnäˈä hädáacämät møjcuˈuhaam maa jäyaˈayhajxy
yhädaˈagaˈañän, jaˈa hajxy caˈa mäbøjpä.
33 Jaduhṉds jeˈe, hermanodøjc, coo hajxy hänajty mänaa
mgaamiugaˈañ jaˈa Jesucristocøxpä, coo hajxy hänajty mänaa
mhuucmugaˈañ jaˈa Jesucristocøxpä, nax̱y hajxy tuˈcuhdujt
mdehm̱ quiaačhóonät. Mniyhahixøˈøwóøjäp hajxy jaduhṉ.
34 Pø myähóˈcäp hajxy hänajty, jayøjp hajxy mnäˈägä
cáyät maa mdøjc-hajxiän. Jaduhṉä Dios hajxy xquiaˈa
yajcumädów̱ät coo hajxy hänajty mgaamiugaˈañ jaˈa
Jesucristocøxpä, coo hajxy hänajty mhuucmugaˈañ jaˈa
Jesucristocøxpä. Madiuˈučh hajxy tøø xjiaac mäyajtøy. Cooč̆h
jim̱ nnøcxät maa mijtsän, mänítøch jim̱ nyajtødiägøˈøwät.

12

1 Hermanodøjc, tsøg hajxy mädiáacäm nebiatiä Diosh-
espíritu hajxy xpiuhbéjtäm, coo hawiingatiä tuuṉg hajxy
xmióoyyäm. Nax̱y hajxy jaduhṉ mdehm̱ wyiinjuøˈøwät.

2 Mnajuøøby hajxy jaduhn̲, coo Diosmädia'agy hajxy
hänajty mga'a panøcxyñä, je'enä quepychech naax̲poch hajxy
hänajty mwiingudsähgø'øyñä. Cabä quepychech naax̲poch
quiapxy miädia'agy. Jaduhn̲ hajxy hänajty mwädity nebiä
tu'udägoybän.
3 Huuc wiinjuø'øw hädaa mädia'agy hajxy. Pønjatiä
Dioshespíritu jaduhn̲ najtscapxóøyyäp, cabä Jesús hajxy
je'e haxøøg ñänøm̲y. Y pønjatiä Dioshespíritu jaduhn̲ ca'a
najtscapxóøyyäp, cab hajxy hoy miäna'ana'añ coo Jesús hajxy
nWiindsøn̲hájtäm.
4 Coo Diostuun̲g hajxy jaduhn̲ ndúun̲äm, hawiingatiä Dios-
tuun̲g hajxy jaduhn̲ xpiáatäm. Pero ja'a Dios ja'a yh-
Espírituhajtiä hajxy jaduhn̲ xtiuun̲gmóoyyäm.
5 Madiu'u ja'a Diostuun̲g hajxy jaduhn̲ njaanc̈h túun̲äm,
pero tu'jäya'ayyä hajxy jaduhn̲ nWiindsøn̲hájtäm. Ja'a Jesu-
cristo je'e.
6 Ja'a Dios hajxy xpiuhbéjtäm coo tiuun̲g hajxy ndúun̲ämät,
nebiatiä tiuun̲g hajxy xpiáatäm.
7 Paadiä Dioshespíritu hajxy hawiingaty xtiuun̲gmóoyyäm,
jaduhn̲ hajxy hoy nnibiuhbéjtämät hamiñ̲ haxøpy.
8 Hix̲, näje'e hermanohajxy tiuun̲gmo'oyii ja'a
Dioshespíritäm coo hajxy quiapx coo hajxy miädiá'agät nebiä
jajpä hänа'cän.
9 Näje'e hermanohajxy piuhbedyii ja'a Dioshespíritäm coo
hajxy hoy jiaanc̈h tehm̲ miäbógät ja'a Diosmädia'agy. Näje'e
hajxy miäjaamo'oyii nebiä jäya'ay hajxy yajmøcpógät, ja'a pøjc
ja'a híjxäbä.
10 Näje'e hermanohajxy piuhbedyii ja'a Dioshespíritäm coo
hajxy hoy-yagjuøøñä tiuñ̲ ja'a Diosmäjaagøxpä. Näje'e hajxy
tiuun̲gmo'oyii coo Diosmädia'agy hajxy yajwá'xät. Näje'e ha-
jxy tiuun̲gmóoyyäbä coo hajxy yhøxcábät pøn̲ najtscapxóøyyäp
ja'a Dioshespíritäm, pøn̲ najtscapxóøyyäp ja'a møjcu'ugóngäm.
Näje'e hajxy piaadyii coo hajxy quiápxät wiinghayuucjaty.
Näje'e hajxy piáatäbä coo hajxy quiapxhoyó'øwät waam̲batiä
hermanohajxy tøø quiapxy wiinghayuucjaty.
11 Hanidiuhm̲jatiä Dioshespíritu hajxy xtiuun̲gmóoyyäm,
nebiä jioot chocy. Tu'uquiä ja'a Dioshespíritu jaduhn̲.
12 Ja'a tu'ugpä ni'x, ja'a tu'ugpä copc, madiu'u pajc miøødä.
Pero tu'ugpä ni'x tu'ugpä copc hajxy jaduhn̲ nmøødhájtäm.
Jaduhn̲ mäwiin højtshájtäm, tu'ugmädia'agy hajxy nhíjtäm
coo Jesucristo hajxy nWiindsøn̲hájtäm, hoy hajxy nja
nämayhájtäm.
13 Coo hajxy nnäbéjtäm, jaduhn̲ä Dioshespíritu hajxy
xpiädáacäm tu'ugmädia'agy nägøx̲iä, møødä judíoshajxy,
møødä cajpä judíoshajxy, møødä jäya'ayhajxy je'ehájtäbä

wiinghäná'cäm, møødä jäya'ayhajxy hijpä hawa'adstuum. Nägøx̱iä ja'a Dioshespíritu hajxy nmøødhájtäm.

14 Ja'a tu'ugpä ni'x ja'a tu'ugpä copc, madiu'u pajc hajxy nmøødhájtäm.

15 Coods yø'ø tecy jaduhṉ ñä'ä mäná'anät: “Cábøch tii nmach cábøch tii nnähdoñ nej yø'ø cø'øjän, páadyhøch miiči̇h jaduhṉ xquia'a yajtuna'añ”, cab jaduhṉ ñä'ä tøyyäbä; haa ca'a, nyajyohy nyajnájxäm ja'a tecy jaduhm̱bä.

16 Jaanä jaduhṉduhm̱bä, coo yø'ø taatsc jaduhṉ miänáam̱bät: “Cábøch jaduhṉ nhix̱y nej yø'ø wiinän, páadyhøch miiči̇h jaduhṉ xquia'a yajtuna'añ”, cab jaduhṉ ñä'ä tøyyäbä; haa ca'a, nyajmädóow̱äm ja'a taatsc jaduhm̱bä.

17 Coo hajxy häxøpy nhaagä wiinhájtäm, cab hajxy häxøpy nmädóow̱äm. Y coo hajxy häxøpy nhaagä mädohndhájtäm, cab hajxy häxøpy tii xjiøjxuugøøyyäm.

18 Jaduhṉä Dios hajxy xquiunúu'xäm nebiaty hajxy xyajmädsójcäm. Paadiä ni'x ja'a copc hajxy nmøødhájtäm, paadiä cø'ø ja'a tecy hajxy nmøødhájtäm.

19 Coo hajxy häxøpy nhaagä pajc-hájtäm, cabä nni'x ja'a ngopc-hajxy häxøpy yhíjtäm.

20 Madiu'u ja'a pajc hajxy nmøødhájtäm ja'a tu'ugpä jäya'ay. Tu'ugni'x tu'ugcopc hajxy jaduhṉ nmøødhájtäm.

21 Coo wiin häxøpy quiapxy, cabä cø'ø jaduhṉ ñämá'awät: “Cábøch miiči̇h nyajmaajiaty.” Jaanä jaduhṉä copcpä, coo häxøpy quiapxy, cabä tecy jaduhṉ ñämáabiät: “Cábøch miiči̇h nyajmaajiaty.”

22 Pero nhaagä yajtuuṉgpáatäm ja'a ni'x ja'a copc cøx̱iä, hoyyä pajc näje'e quia'a jagä møcä.

23 Cabä ni'x ja'a copc hajxy teeñmuum nyajcähxø'øgáaṉäm, paadiä wit hajxy nmøødhájtäm.

24 Pero ja'a nwiin ja'a njøjphajtämhajxy, cab jaduhṉ ñejpiä coo hajxy nyajcähxǿ'cämät. Jadúhṉhøch cham̱ tøø nmädia'agy nebiä Dios ja'a nni'x ja'a ngopc-hajtämhajxy xquiunúu'xäm tu'ughamuum. Hoorä, jaduhṉ mäwiin højtshájtäm, tu'ugmädia'agy hajxy nnimiøødhíjtäm coo Diosmädia'agy hajxy näguipxy nmäbøjcäm, coo Jesucristo hajxy näguipxy nWiindsøṉhájtäm. Jaduhṉä Dios hajxy xquiunúu'xäm coo hermanodøjc hajxy nwiingudsähgøøyyämät, hoy hajxy jia xoñ jia häyoy.

25 Jaduhṉä Dios quiumay coo hajxy nhíjtämät tu'ugjoot tu'ugcopc, coo hajxy nniči̇hojc coo hajxy nnimiée'xämät hamiñ haxøpy.

26 Coo tu'jäya'ay chaači̇hpøgät, mänit hajxy nägøx̱iä njootmayhájtämät. Jaanä jaduhṉduhm̱bä, coo tu'jäya'ay wyiingudsähgø'øwøøjät, mänit hajxy nägøx̱iä nxooṉdáacämät.

27 Nwiindsøn̲hájtämä Jesucristo hajxy nägøx̲iä pønjatiä
Diosmädia'agy mäbøjp. Hawiingatiä Dios hajxy tøø
xquiunúu'xäm.
28 Näje'e hermanohajxy tøø tiuun̲gmo'oyii ja'a Diósäm. Ja'a
Dios quiuguex̲yhájtäbä, je'e hajxy jayøjp tuun̲gpaat. Mänit
hajxy je'e tiuun̲gpaatpä, ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xpähajxy,
møødä Diosmädia'agy-yajwiinhixøøbiähajxy. Näje'e
hermanohajxy hoy-yagjuøøñä tiuñ̲ ja'a Diosmäjaagøxpä.
Näje'e hermanohajxy yajmøcpøcy ja'a jäya'ayhajxy
nähba'amguhba'ambä. Näje'e hermanohajxy miäbuhbety.
Näje'e hajxy jaduhn̲ miägapxy yhane'emy. Näje'e hajxy
piaadyii coo wiinghayuucjaty hajxy quiápxät.
29 Hoorä, cabä Dios hajxy nägøx̲iä xquiuguex̲yhájtäm.
Cabä Diosmädia'agy hajxy nägøx̲iä nyajwá'xäm. Cab ha-
jxy nägøx̲iä nyajnähixóøyyäm. Cab hajxy nägøx̲iä ndúun̲äm
hoy-yagjuøøñä ja'a Diosmäjaagøxpä.
30 Cab hajxy nägøx̲iä nba'amyajnájxäm. Cab hajxy nägøx̲iä
tøø xpiáatäm coo ngápxämät wiinghayuucjaty. Y cab
hajxy nägøx̲iä tøø xpiáatäm coo hajxy ngapxhoyóøyyämät
waam̲batiä hermano tøø quiapxy wiinghayuucjaty.
31 Tsøgä njoot hajxy pädáacäm hamuumdu'joot coo
Dios tuun̲g hajxy ween xmióoyyäm ja'a maas tsoobaatpä.
Chám̲høčhä mädia'agy hajxy nyajnähixø'øwa'añ nebiä Dios
miädia'agy hajxy hoy mmaas yajtu'uyó'oyät.

13

1 Coo nmädøjc hajxy nga'a tsojc nga'a méee'xämät, cabä
Diosmädia'agy hajxy hänajty hoy ngudiúun̲äm, hoy hajxy cu
nja capx cu nja mädiáacäm madiu'u nebiä jäya'ayhajxy yaa jia
capxiän hädaa yaabä naax̲wiin, nebiä Diosmoonsähajxy jim̲
jia capxiän tsajpootyp.
2 Coo nmädøjc hajxy nga'a tsojc nga'a méee'xämät, cab hajxy
nnä'ägädä tsoobáatämät, hoy hajxy cu nja najuóøyyäm tii
jadáan̲äp tii tunáan̲äp, hoy hajxy cøx̲iä wiinä cu nja najuøøyy
cu nja jahmiéjtsäm, hoyyä møcmäjaa hajxy cu nja jaančh tehm̲
miøødhájtäm hoy ñä'ä tiigøxpä.
3 Coo nmädøjc hajxy nga'a tsojc nga'a méee'xämät, cab hajxy
nnä'ägädä tsoobáatämät, hoyyä häyoobäjäya'ay hajxy cøx̲iä
wiinä cu nja móoyyäm mäduhñ̲tiä hajxy nmøødhájtäm, hoyyä
jäya'ay hajxy cu nja nähho'túutäm.

4 Pøn̲ä miädøjc tsojp mee'xp, mee'xxieemy hajxy jaduhn̲
yhity. Hoy hajxy jaduhn̲ miädøjc-haty. Cabä hadsocywyiin-
mahñdy hajxy miøødä. Cab hajxy yajcumaya'añ.

5 Pøn̲ä miädøjc tsojp mee'xp, cab hajxy chähdiuhn̲dägoyyä.
Cab hajxy wyiinducä. Cab hajxy jiootma'ady, hoy hajxy
cøx̲ypänejpiä cu jia tunøø.
6 Cabä haxøøgpä hajxy chocy; ja'a tøyhajtpä hajxy jaduhn̲
chojpy.
7 Pøn̲ä miädøjc tsojp mee'xp, miee'xtujpy hajxy. Coo hajxy
cøx̲ypänejpiä tiunóøjät ja'a miädójcäm, cab hajxy jiootma'ady.
Cab hajxy ñäxø'øwø'øy, cab hajxy ñähøønø'øy. Hoy ha-
jxy miäxi'igy, hoy hajxy miägapxy, weenä craa ja'a tøø
quiädiéeyäbä jaduhn̲ yhuuc wiinmahñmech coo jaduhn̲ tøø
quiädieey.
8 Habaadaam̲b jaduhn̲ coo jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy
hänajty quia'a yajwa'xaan̲nä. Habaadaam̲b jaduhn̲ coo
jäya'ayhajxy hänajty quia'a capx quia'a mädia'agaan̲nä wiing-
hayuucjaty. Habaadaam̲b jaduhn̲ coo quia'a tsoobaadaan̲nä
tijatiä jäya'ayhajxy yaa ñajuøøby hädaa yaabä naax̲wiin. Pero
cøjxta'axiøø hajxy nničhoc nnimiee'xáan̲äm.
9 Cahnä hajxy hoy nwiinjuóøyyäm je'eguiøxpä coo hajxy
yaa nhíjtämnä hädaa yaabä naax̲wiin. Cahnä Diosmädia'agy
hajxy hoy nhabójcäm coo hajxy nyajwá'xämät.
10 Habaadaam̲b jaduhn̲ coo Diosmädia'agy hajxy
maas ca'xy nwiinjuø'øwáan̲äm, paady hänajty pøn̲ quia'a
wäditaan̲nä Diosmädia'agy-yajwa'xpä.
11 Coo hajxy nmuutsc-hájtämnä, cahnä hajxy hänajty nwi-
inmahñméjtsäm. Pero coo hajxy nmøjjóøyyänä, mänit hajxy
nnajuóøyyänä. Tøø hajxy nwiinmahñméjtsänä; cab hajxy
nwiinmahñdyhájtänä neby hajxy tøø nmuutsc-hájtäm.
12 Jaduhn̲ mäwíinäts je'e, coo hajxy yaa nhíjtäm hädaa yaabä
naax̲wiin, cahnä Diosmädia'agy hajxy hoy nwiinjuóøyyämnä.
Cahnä Dios hajxy nhix̲yhájtäm. Pero coo hajxy jim̲
nnøcxáan̲äm tsajpootyp, mänitä Dios hajxy nhix̲yhadáan̲äm
neby hajxy je'e xyhix̲yhájtäm. Mänitä miädia'agy hajxy ca'xy
nwiinjuø'øwáan̲äm.
13 Tägøøgtu'u ja'a Dios hajxy xyhanéhm̲äm; coo miädia'agy
hajxy nmäbójcämät coo tiøyhajtä, chaads coo Jesucristo hajxy
njøbhíjxämät coo yaa quiädaactägatsa'añ, chaads coo nmädøjc
hajxy ndsojc nmée'xämät. Hädaa høx̲haambä jaduhn̲ maas
tsoobaadaam̲b coo nmädøjc hajxy ndsojc nmée'xämät.

14

1 Nax̲y hajxy ndehm̲ ñičhojc ndehm̲ ñimiée'xämät hoy
miänaajä. Je'e maas tsoobaatp. Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, tsøgä
Dios hajxy nämáayyäm coo mäjaa hajxy ween xmióoyyäm coo
tiuun̲g hajxy jaduhn̲ ndúun̲ämät. Je'e tsoobaatp coo hermano
ja'a Diosmädia'agy hajxy yajwa'xy.

2 Näjeˈe hermanohajxy, coo hajxy hänajty quiapxaˈañ
tsajtøgooty, cab hajxy howyiinjuøøñä miädiaˈagy. Hix̱, jaˈa
Dios hajxy jaduhṉ miøødmädiaacypy, caˈa yhøjtshájtäm,
jeˈeguiøxpä coo Dioshajtiä wyiinjuøˈøy. Cab højts jaduhṉ
nnäˈägädä wiinjuóøyyäm. Najtscapxóøyyäp hajxy jaduhṉ jaˈa
Dioshespíritäm. Jagooyyä Dios jaduhṉ ñajuøˈøy waam̱baty
hajxy jaduhṉ miädiaˈagy.

3 Pero coo Diosmädiaˈagy hajxy ngápxämät nebiä
jäyaˈayhajxy jaduhṉ wyiinjuóˈøwät, mänitä jäyaˈay jaˈa
Diosmädiaˈagy hajxy hoy nyajwiingapxóøyyämät, hoy
hajxy jaduhṉ nmägapx nhanéˈemät, hoy hajxy jaduhṉ
ngapxmøcpøjcämät.

4 Øøṉ Dioshajtiä näˈä møødmädiaacp, jeˈe mäjaa nidiuhm̱
móoyyäp nebiä Diosmädiaˈagy maas hoy jiaac wiinjuóˈøwät.
Hix̱, cabä jäyaˈayhajxy jaduhṉ wyiinjuøˈøy waam̱baty jaduhṉ
miädiaˈagy. Pero coo hermanodøjc jaˈa Diosmädiaˈagy
hajxy nyajwiingapxóøyyämät howyiinjuøøñä, mänit hajxy
miäjaamoˈowøøjät nebiä Diosmädiaˈagy hajxy jaduhṉ maas
hoy jiaac wiinjuóˈøwät.

5 Maas tsoobaatp jaduhṉ coo Diosmädiaˈagy hajxy
ngápxämät howyiinjuøøñä; jaduhṉä hermanohajxy nägøx̱iä
wyiinjuóˈøwät, jaˈa hajxy mädoobä. Hoy hit jaduhṉ
coo Dioshajtiä hajxy nägøx̱iä mmøødmädiáˈagät. Mänit
mäbøcy yhoyóˈøwät coo hajxy mgapxhoyóˈøwät, jaduhṉä
hermanohajxy nägøx̱iä wyiinjuóˈøwät.

6 Hermanodøjc, cooc̆hä Dioshajtiä nnäˈä møødmädiáˈagät
maa mijtsän, cab hajxy jaduhṉ hoy mwiinjuóˈøwät.
Pero mänit hajxy jaduhṉ mwiinjuóˈøwät cooc̆h mijtsä
Diosmädiaˈagy hoy nyajwiinhixóˈøwät nebiátyhøc̆hä Dios
jaˈa miädiaˈagy hänajty xñajtscapxøøyyä.

7 Høxtáhm̱ädsä xuux̱pädøjc-hajxy, coo hajxy hoy quiaˈa
xúˈuxät, nägoodä hajxy nøcxy ñäˈä yajxuˈuxy ñäˈä yajpøgøˈøy,
y cab hoy yajmädoy.

8 Jaanä jaduhṉduhm̱bä maa jäyaˈayhajxy chiptuṉ̃än, coo sol-
dado jaˈa corneta hoy quiaˈa yajxúˈuxät, cabä jiamiøødhajxy
jaduhṉ hoy chiptúnät. Näˈä him̱ybiäyøˈøg nøˈø maamy-
biäyóˈøgäp hajxy jaduhṉ.

9 Jaduhṉ mäwíinäts højtshájtäm, coo Dioshajtiä hajxy
nmøødmädiáacämät, cabä nmädiaˈagy hajxy jaduhṉ
nniwyiinjuóøyyämät hamiṉ̃ haxøpy. Xiøøbä hajxy jaduhṉ
nnäˈä capx nnäˈä mädiáacämät.

10 Madiuˈu hayuuc hajxy yaa ngápxäm hädaa yaabä
naax̱wiin. Hawiingaty hayuuc hajxy nniwyiinjuóøyyäm.

11 Y coo mädiaˈagy hajxy hamiṉ̃ haxøpy ngaˈa nniwyi-
injuóøyyämät hawiingjaty, cab hajxy jaduhṉ hoy nnim-

iøødmädiáacämät.
12 Jaduhn̲ mäwíinäts mijts, mjaanc̈h tehm̲ miänaam̲b mijts
jaduhn̲ coo Dioshespíritu hajxy xtiuun̲gmó'owät. Y myu-
jwá'anäp ja'a tuun̲g hajxy mädyii maas tsoobaatp. Jaduhn̲ä
hermanodøjc hajxy maas hoy myajwiingapxǿ'øwät nebiä
Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ maas hoy wyiinjuǿ'øwät.

13 Jaduhn̲ds je'e, pøn̲ jaduhn̲ howyiinjuøøñä ca'a capxp ca'a
mädiaacp, weenä Dios jaduhn̲ ñäma'ay coo miäjaamo'owøøjät
nebiä miädia'agy quiapxhoyǿ'øwät.

14 Coo Dios hajxy nba'yáax̲ämät ja'a hayuuc-haamby mädyii
Dioshajtiä wyiinjuøøbiä, cab hajxy nwiinjuøøyyämät, hoy ha-
jxy cu nja mädiáacäm wiinmahñdyhaam. Y cab hajxy jaduhn̲
nnä'ägädä wiinjuøøyyäm.

15 Jaduhn̲ds je'e, tsøcxä Dios hajxy pa'yáax̲äm juøhñdyhaam,
pero howyiinjuøøñä. Tsøcxä Dioshøy hajxy høøw̲äm
juøhñdyhaam, pero howyiinjuøøñä.

16 Coo Dios hajxy nnämáayyämät "Dioscujú'uyäp", ja'a
hayuuc-haamby mädyii Dioshajtiä wyiinjuøøby, cab hajxy
hamdsoo nwiinjuøøyyämät. Y ja'a jäya'ayhajxy jii mädoobä,
ni je'e hajxy jaduhn̲ quia'a wiinjuǿ'øwät. Y cab hajxy hoy
piamäná'anät "Dioscujú'uyäp."

17 Hoyyä Dios hajxy yajxón̲ cu nja nämáayyäm
"Dioscujú'uyäp", ja'a jäya'ayhajxy jii mädoobä, cab hajxy
wyiinjuǿ'øwät. Y cabä Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ jiaac
wiinjuǿ'øwät.

18 Høøc̈h, nnämáabiøc̈hä Dios "Dioscujú'uyäp" je'eguiøxpä
cooc̈h pøn̲ jaduhn̲ xquia'a najtspaadø'øy nébiøch
hayuuc-haamby ngapxiän, ja'a Dioshajtiä wyiinjuøøbiä.

19 Pero maa hajxy nhamugøøyyämän tsajtøgooty Dioswi-
ingudsähgøøbiä, tsoobaatp jaduhn̲ cooc̈h howyiinjuøøñä
ngápxät, hoy jia weeñ̲tiä. Cab jaduhn̲ jiaty tsoobáadät
cooc̈h hayuuc-haamby ngápxät ja'a Dioshajtiä wyiinjuøøbiä,
hóyhøch yoñ̲ cu nja capx. Hix̲, cooc̈h howyiinjuøøñä ngápxät,
wyiinjuǿ'øwäp ja'a hermanohajxy jaduhn̲, jadúhn̲høc̈hä
Diosmädia'agy hajxy hoy nyajwiingapxǿ'øwät.

20 Hermanodøjc, tsøg hädaa mädia'agy hajxy hoy wiin-
juøøyyäm nebiä møjhäna'c-hajxy hoy wyiinjuø'øyän. Yø'ø
pigäna'c-hajxy, cahnä hajxy wyiinmahñmechñä. Pero cahnä
haxøøgpä hajxy yhix̲y yhabaadyñä.

21 Jaduhn̲ä Diosmädia'agy jecy miänaañ̲: "Ja'a judíoshajxy,
cábøc̈hä nmädia'agy hajxy xmiäbøgaan̲ä. Nguexáam̲biøc̈hä
jäguem̲bä jäya'ay jim̲ maa judíoshajxiän. Mänit hajxy
miøødmädia'aga'añii wiinghayuuc-haamby. Pero ni
jadúhn̲høc̈hä nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøgaan̲ä, nøm̲ä
Dios miäna'añ."

22 Ja'a jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy ca'a mäbøjpä,
je'eguiøxpä højts hayuuc-haamby ngápxäm, ja'a Dioshajtiä
wyiinjuøøbiä, ca'a jie'eguiøxpä ja'a jäya'ayhajxy ja'a
Diosmädia'agy mäbøjpä. Coo hajxy naẋy ngápxäm ja'a
hayuuc-haamby mädyii Dioshajtiä wyiinjuøøby, jaduhn̲ä
Dios hijxtahn̲d xii yecy coo jäya'ay tsaačhpä peenä hajxy
piaada'añ, ja'a Diosmädia'agy hajxy ca'a mäbøjpä. Pero coo
Diosmädia'agy hajxy naẋy ngápxäm howyiinjuøøñä, jaduhn̲ä
Dios hijxtahn̲d xii yecy coo jäya'ay hoybä weenbä hajxy
piaada'añ, ja'a Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä.

23 Hiẋ, coo hajxy nägøẋiä ngápxämät ja'a hayuuc-haamby
mädyii Dioshajtiä wyiinjuøøby maa hajxy hänajty
nhamugøøyyämän tsajtøgooty Dioswiingudsähgøøbiä, y
coo jäya'ayhajxy jim̲ tiägǿ'øwät, ja'a Diosmädia'agy hajxy
ca'a mäbøjpä, jaduhn̲da'a hajxy miäná'anät cooc tyijy hajxy
nguhhíin̲äm.

24-25 Pero coo Diosmädia'agy hajxy nägøẋiä ngápxämät
howyiinjuøøñä, mänitä jäya'ayhajxy wyiinjuǿ'øwät, ja'a hajxy
ca'a mäbøjpä. Mänit hajxy yhuuc tehm̲ wyiinmahñmédsät.
Mänit hajxy hamdsooyyä ñiñajuø'øwǿøjät coo hajxy hänajty
hoy tøø quia'a jäya'ayhaty. Mänit hajxy jaduhn̲ jyijcädá'agät.
Mänitä Dios hajxy yhuuc tehm̲ wyiingudsähgǿ'øwät. Mänit
hajxy yhuuc tehm̲ miená'anät coo Dios hajxy hänajty tøy
xjiaanč tehm̲ miøødhíjtäm.

26 Hermanodøjc, maa hajxy nhamugǿøyyämän tsajtøgooty
Dioswiingudsähgøøbiä, tsøg hajxy yajxón̲ yagjájtäm
nägøẋiä, jaduhn̲ä Diosmädia'agy hajxy maas hoy nmaas
mäbǿjcämät. Näje'e Dioshøy hajxy yhøwa'añ. Näje'e hajxy
yajnähixø'øwa'añ. Näje'e hajxy miädia'aga'añ waam̲batiä
Diosmädia'agy hajxy hänajty tøø ñajtscapxø'øyii ja'a
Diósäm. Näje'e hermanohajxy quiapxa'añ hayuuc-haamby
mädyii Dioshajtiä wyiinjuøøby. Y näje'e hermanohajxy
quiapxhoyø'øwa'añ waam̲batiä hermanohajxy hänajty tøø
quiapxy ja'a hayuuc-haamby ja'a Dioshajtiä wyiinjuøøbiä.

27 Coo hajxy mänaa ngápxämät ja'a hayuuc-haamby ja'a
Dioshajtiä wyiinjuøøbiä maa hajxy hänajty nhamugǿøyyämän
tsajtøgooty Dioswiingudsähgøøbiä, nämetsyä nädägøøquiä ha-
jxy ngápxämät hanidiuhm̲jaty. Mänitä hermano tu'jäya'ay
xquiapxhoyǿøyyämät.

28 Pero pø cabä hermanohajxy jim̲ näje'e jiaty capxhoyø'øw,
mejor ween hajxy jim̲ nga'a nä'ägädä cápxämät tsajtøgooty
ja'a hayuuc-haamby mädyii Dioshajtiä wyiinjuøøby. Wiing-
tuum hajxy nøcxy nnä'ägädä cápxäm jaduhn̲ hanidiuhm̲jaty.
Xmiädóow̲ämäp ja'a Dios hajxy jaduhn̲.

29 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, coo hermanohajxy hänajty

quiapxaˈañ waam̱baty hajxy hänajty ñajtscapxøˈøyii jaˈa Diósäm, ween hajxy nämetsyä nädägøøquiä quiapxy. Y jaˈa hermanohajxy jaac jiibä, mänit hajxy jaduhṉ miänáˈanät pø tøø hajxy hoy miädoy, pø caj.

30 Y coo wiinghermano hänajty quiapxaˈañ waam̱baty hänajty ñajtscapxøˈøyii jaˈa Diósäm, weenä hermano yhuuc hamoṉ̃, jaˈa hänajty capxpä.

31 Hanidiuhm̱jaty hajxy ngápxämät nägøx̱iä waam̱batiä Dios hajxy hänajty xñajtscapxóøyyäm. Jaduhṉ hajxy nägøx̱iä maas hoy nhabójcämät; jaduhṉ hajxy nägøx̱iä nniguiapxwíjjämät.

32 Hix̱, coo miiči̇h hänajty mgapxaˈañ waam̱baty miiči̇hä Dios hänajty xñajtscapxøˈøwaaṉä, mänit mgápxät coo hänajty tøø xyhabaatä.

33-34 Jaduhṉä Dios quiumay coo hajxy hanidiuhm̱jaty ngápxämät. Cab jaduhṉ quiumay coo hajxy nägøx̱iä nxiic-mujc nmädiaacmújcämät tsajtøgooty.

Cab jaduhṉ yhoyyä coo toˈoxiøjc-hajxy jiiby quiápxät tsajtøgooty maa Dios hajxy hänajty nwiingudsähgóøyyämän. Cabä Dios jaduhṉ miänaˈañ coo hajxy jiiby quiápxät. Jaduhṉä hermanohajxy nägøx̱iä quiuhdujthaty wiinduhm̱yhagajpt. Jaduhṉä Diosmädiaˈagy miänaˈañ coo toˈoxiøjc-hajxy miädiaˈagymiäbógät.

35 Hoči̇hähdiuuṉnä jaduhṉ coo toˈoxiøjc-hajxy jiiby quiápxät tsajtøgooty. Pø cabä Diosmädiaˈagy hajxy hänajty tøø wyi-injuøˈøy tsajtøgooty, jim̱ä ñihyhap hajxy miäyajtøwät maa yhamdsoo tøgootyhajxiän.

36 Jaduhṉä hermanodøjc-hajxy nägøx̱iä miänaˈañ wiin-duhm̱yhagajpt coo toˈoxiøjc-hajxy jiiby quiaˈa capx quiaˈa mädiáˈagät tsajtøgooty nebiä Diosmädiaˈagy miänaˈañ. Y mijts jim̱ hijpä Corintos, jaduhṉ mijts mbaguhdujthájpät. Caj mijts mhamdsoo cuhdujt myajtúnät.

37 Nébiøch cham̱ ngujaay, Diosmädiaˈagy hädaaduhṉ. Nax̱y hajxy jaduhṉ mdehm̱ miäbógät, pønjaty jaduhṉ niñänóøm̱äp coo Dios hajxy ñajtscapxóøyyäxä, coo Dioshespíritu piuhbedyii.

38 Pønjaty hajxy jaduhṉ caˈa mäbøgaam̱b, cabä Dios hajxy jaduhṉ quiumayaˈañii.

39 Jaduhṉds jeˈe, hermanodøjc, tsøgä Dios hajxy nämáayyäm coo hajxy tehṉgajnä ween xpiuhbéjtämät, coo miädiaˈagy hajxy xñajtscapxóøyyämät. Jaduhṉä miädiaˈagy hajxy hoy nyajwáˈxämät. Øøṉ jaduhṉ capxaam̱b mädiaˈagaam̱b jaˈa hayuuc-haamby jaˈa Dioshajtiä wyiinjuøøbiä, ween hajxy jaduhṉ quiapxy, ween hajxy jaduhṉ miädiaˈagy.

40 Pero tsøgä Diosmädia'agy hajxy hoy yajxóṉ yagjájtäm
tsajtøgooty.

15

1-2 Hermanodøjc, tsøg hajxy jahmiejtstáacäm coo Jesucristo
hajxy tøø xñähho'túutäm. Jadúhṉhøch mijts tøø nyajwiin-
gapxø'øy. Tøø hajxy jaduhṉ nmäbøjcäm. Coo hajxy tehṉgajnä
nmäbøjcämät hamuumdu'joot, mänit hajxy jiṃ nnøcxämät
Dioswiinduum. Pero coo hajxy jaduhṉ nga'a mäbøjcämät, cab
hajxy jiṃ nnä'ägädä nøcxämät.

3 Jadúhṉhøch mijts tøø nyajwiingapxø'øy nebiátyhøčhä
Dios tøø xñajtscapxøøyyä. Jaančh tehṃ choobaatp hädaa
Diosmädia'agy jaduhṉ. Tøø Jesucristo hajxy xñähho'túutäm;
jaduhṉä nbojpä ngädieeyhájtäm hajxy tøø xyajnähwáatsäm.
Jaduhṉ jiṃ myiñ cujaay maa Diosmädia'aguiän.

4 Coo Jesucristo hänajty tøø yho'ogy, mänit hoy ñaaẋtägø'øy.
Mänit hoy jiujypiøjtägach cumaaẋc. Jaduhṉ jiṃ myíiṉgombä
cujaay maa Diosmädia'aguiän.

5 Mänitä Pedro ja'a Jesucristo hoy wyiinguhixø'øy. Mänitä
Jesucristo hoy wyiinguhixøøyyägumbä ja'a jiamiøødhajxy, ja'a
nämajmetspäjäya'ayhajxy.

6 Mänit hoy wyiinguhixøøyyägombä ja'a miägu'ughajpähajxy
nämägooẋmägo'xnaẋiä. Näje'eyyä hajxy tøø yho'nä, caj
ñämayyä.

7 Mänitä Jacobo ja'a Jesucristo jadähooc wyi-
inguhixøøguiombä. Mänitä Jesucristo hoy wyiin-
guhixøøyyägombä ja'a jiamiøødhajxy nägøẋiä.

8 Høøčh, høẋháamhøčhä Jesucristo njaac tehṃ yhijxy. Pero
cábøch mähdiøjc jaduhṉ nnä'ägädä tsoobaady.

9 Cábøch cuhdujt møc nmøødä nej yø'ø Dioscugueẋypä
cuhdujt hajxy møc jiaančh tehṃ miøødän. Cábøch mähdiøjc
nhawiinmatsä cooč mähdiøjc jaduhṉ nniñänømøøjät cooč
Dios xquiugueẋyhajpä. Hiẋ, haxøøghøch hijty njäya'ayhaty.
Nyajtsaačhpøjpiøčhä jäya'ayhajxy hijty, ja'a Diosmädia'agy
hajxy hijty panøcxpä.

10 Pero cooč hä Dios xjiaančh cugueẋyhaty, páadyhøch
jaduhṉ xpiuhbety. Hóyhøch nduñ. Maas máyhøčhä
Diosmädia'agy tøø nyajwa'xy ja'a nmädia'agyháamhøch que
ja'a Dios quiugueẋypähajxy tøø yajwa'xy, ja'a hajxy jaac
jiṃbä. Ca'a yhøøčh jaduhṉ tøø nnä'ä piy ngopcóotyhøch;
Dióshøčhä wiinmahñdy tøø xmio'oy. Jadúhṉhøčhä Dios
xpiuhbety ja'a miäjaahaam.

11 Pero cab jaduhṉ ñejpiä pønjaty mijtsä Diosmädia'agy tøø
xyajwiingapxø'øy, pø høøčh, pø wiinghäna'c. Tu'ugmädia'agy

højtsä Diosmädiaˈagy nyajwaˈxy. Y tøø mijtsä Diosmädiaˈagy mmäbøcy.

12 Jaduhn̲ højtsä mädiaˈagy nyajwaˈxy coo Jesucristo jiujypiøjtägajch coo hänajty tøø yhoˈogy. Mayyä jäyaˈayhajxy jaduhn̲ quiaˈa mäbøcy cooc tyijy jaˈa hoˈoguiäyaˈayhajxy quiaˈa jujypiøgaˈañ. Cabä tøyhajt hajxy jaduhn̲ ñäˈä møødä.

13 Pø cab häxøpy jaduhn̲ tiøyyä coo hoˈoguiäyaˈayhajxy jiujypiøgaˈañ, cabä Jesucristo cu jiujypiøjcy.

14 Y coo Jesucristo häxøpy tøø quiaˈa jujypiøcy, cajxä hädaa mädiaˈagy häxøpy choobaady neby højts jaduhn̲ nja yajwaˈxy. Y nej mijtsä mädiaˈagy hajxy mja mäbøcy, ni jeˈe häxøpy quiaˈa tsoobaady.

15 Jaduhn̲ højtsä Diosmädiaˈagy nyajwaˈxy coo Dios jaˈa Jesucristo yagjujypiøjcy. Pø cab häxøpy jaduhn̲ tiøyyä, høhn̲daacp højts häxøpy jaˈa Dioscøxpä. Hix̲, pø cab häxøpy jaduhn̲ tiøyyä coo hoˈoguiäyaˈayhajxy jiujypiøgaˈañ, cabä Dios jaˈa Jesucristo cu yagjujypiøjcy.

16 Pø cab häxøpy jaduhn̲ tiøyyä coo hoˈoguiäyaˈayhajxy jiujypiøgaˈañ, cabä Jesucristo cu jiujypiøjcy.

17 Y coo Jesucristo cu quiaˈa jujypiøjcy, cabä mädiaˈagy häxøpy choobaady neby hajxy nmäbójcäm. Y cabä nbojpä ngädieeyhajxy häxøpy ñähwáatsäm.

18 Y tøø hoˈoguiäyaˈayhajxy häxøpy yhädaˈagy møjcuˈuhaam, hoy hajxy cu jia mäbøc jaˈa Jesucristo miädiaˈagy.

19 Coo Jesucristo cu quiaˈa jujypiøjcy, cab hajxy häxøpy jim̲ nnøcxáan̲äm tsajpootyp. Tøø hajxy häxøpy nniwyiinhøhn̲äm hamiñ̲ haxøpy. Hoñäxuuˈtsnä jäyaˈay hajxy häxøpy xyhíjxäm.

20 Pero tøyhajt jaduhn̲ coo Jesucristo jiujypiøjtägajch. Jayøjp jeˈe jiujypiøjtsohñ̲. Høx̲haam hajxy njaac jujypiøgáan̲äm.

21 Tuˈjäyaˈay jecy yhoˈtsohñ̲ hädaa yaabä naax̲wiin, jaˈa craa Adánhájtäbä. Paadiä Adán jecy yhoˈcy, coo Dios jaˈa miädiaˈagy quiaˈa cudiuun̲ä. Y jaanä jaduhn̲duhm̲bä, tuˈjäyaˈay jiujypiøjtsohñ̲; jaˈa Jesucristo jeˈe.

22 Jaˈa Adán, højts nhaphajt ndeedyhájtäm jeˈe, paady hajxy nägøx̲iä nbahoˈogáan̲äm. Y jaanä jaduhn̲duhm̲bä, nägøx̲iä hajxy njujypiøgáan̲ämbä, pønjatiä Jesucristo miädiaˈagy mäbójcäp.

23 Coo Jesucristo hänajty tøø jiujypiøjtägach, mänit jim̲ ñócxcombä maa Tieediän. Coo jim̲ quiooˈty, mänit tiägøøyy hanehm̲bä. Y coo yaa quiädaactägátsät hädaa yaabä naax̲wiin, mänitä hoˈoguiäyaˈayhajxy jiujypiøjtägatsaˈañ, jaˈa Jesucristo miädiaˈagy hajxy hänajty tøø miäbójcäbä.

24-26 Mänitä Jesucristo miäjädaˈagaˈañ. Mänitä Dios jaˈa miädsip jaˈa quiuhdujthajxy piøgáan̲äxä nägøx̲iä. Mänitä

jäya'ayhajxy quia'a ho'ogaan̲nä ni mänaa. Mänitä Jesucristo ja'a Dios cuhdujt yajcø'ødägø'øwa'añ neby jäda'ahaty yhane'emiän. Mänitä naax̲wiimbä wyiimbidaan̲nä:

27 "Tøø Dios ja'a Jesucristo cuhdujt mio'oy coo jäya'ay cøx̲iä yhané'emät." Nøm̲ä Diosmädia'agy jecy miänaañ̲. Mänit jaduhn̲ tiøjiajty mänaa Jesucristo tiägø'øyän jäya'ayhanehm̲bä. Pero cabä Diosmädia'agy jecy miänaañ̲ coo Dios yaghane'emy. Hix̲, jaaya'ayä cuhdujt yejc coo Jesucristo jäya'ay cøx̲iä yhané'emät.

28 Coo Jesucristo ja'a miädsip hänajty tøø quia'a cøx̲y yajmäjäda'agy, mänitä Tieedy cuhdujt quiøx̲y yajcø'ødägø'øwa'añ mäduhñ̲tiä cuhdujt hänajty tøø mio'oyii. Jaduhn̲ä Jesucristo yhane'ema'añii ja'a Tiéediäm. Jaduhn̲ä Dios cøx̲iä yhane'ema'añ.

29 Näje'e jäya'ayhajxy ñäbety ho'oguiäya'aguiøxpä. Pø cab häxøpy jaduhn̲ tiøyyä coo ho'oguiäya'ayhajxy jiujypiøga'añ, tiiguiøxpä jäya'ayhajxy jaduhn̲ coo ñäbety ho'oguiäya'aguiøxpä.

30 Nmäbøjpy højts jaduhn̲ coo hajxy njujypiøgáan̲äm, paady højts nga'a møjpäda'agy, hoy højts nja wädity mäjahñdiuum homiänaajä.

31 Cooc̆h nmäna'añ cooc̆h jaduhn̲ nwädity mäjahñdiuum, je'ec̆h jaduhn̲ nnänøøm̲by cooc̆hä ca'awiindøyhäna'c-hajxy xjia wi'i yagho'oga'añ homiänaajä. Hermanodøjc, tehm̲ tiøyhajt jaduhn̲ cooc̆h nxoon̲da'agy mijtscøxpä, je'eguiøxpä coo Jesucristo miädia'agy hajxy mmäbøjcä, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä. Hoorä, jaanä tøyhajt je'eduhm̲bä cooc̆h nwädity mäjahñdiuum homiänaajä.

32 Tøøc̆hä ca'awiindøyhäna'c-hajxy mayhooc xjia wi'i yagho'oga'añ yaa Efeso ja'a Diosmädia'agyquiøxpä. Cooc̆h häxøpy nga'a mäbøcy coo ho'oguiäya'ayhajxy jiujypiøga'añ, cábøc̆hä Diosmädia'agy häxøpy nyajwa'xy. Coo häxøpy jaduhn̲ quia'a tøyyä coo ho'oguiäya'ayhajxy jiujypiøga'añ, cu nmänáan̲äm hajxy jaduhn̲: "Tsøg hajxy jaac cáayyäm, tsøg hajxy jaac húucäm, coo hajxy jaboom nho'ogáan̲äm."

33 Cab hajxy myajwiinhøønät. Cab hajxy mmøødwädijmúgät ja'a hänac-hajxy mänaam̲bä cooc tyijy ho'oguiäya'ayhajxy quia'a jujypiøga'añ coo hajxy jaduhn̲ xyajtu'udägóyyät.

34 Najtshixø'øw yø'ø mhaxøøgcuhdujt hajxy. Hoy hajxy myohy, hoy hajxy mnájxnät. Näje'e yø'ø mjamiøødhajxy quia'a mäbøcyñä ja'a Diosmädia'agy. Hoc̆hähdiuun̲nä je'eduhn̲.

35 Näje'e jäya'ayhajxy yajtøwa'añ: "Nebiä ho'oguiäya'ayhajxy jiujypiøga'añ. Tii ni'x tii copc hajxy miøødhadaam̲by."

36 Hoy piønä jaduhn ñajuø'øy. Coo mädyii tøømd mní'ibät,
hoy trigo, tsipcøxp jaduhn piu'udy; pø caj, cab jaduhn ñä'ä
muxy.
37 Y ja'a tøømd jaduhmbä, coo mní'ibät, wiing jaduhn jiajnä
coo miuxy.
38 Dios jaduhn tøø wyiinmay nebiatiä tøømd jiádät. Wiin-
gatiä tøømd quiunuu'xy.
39 Jaanä wiingatiä Dios ja'a nni'x ja'a ngopc-hajxy
xquiunúu'xämbä. Y wiingatiä animal ñi'x quiopc-hajxy
quiunúu'xäxäbä, møødä animalhajxy ja'a tø'ødstuum
tsänaabiä, møødä muuxyhajxy, møødä hacxhajxy.
40 Ja'a hajxy jim hijpä tsajtcøxp, wiing hajxy jaduhn
quiähxø'øgy. Cab hajxy jaduhn quiähxø'øgy neby hajxy yaa
quiähxø'øguiän, ja'a hajxy yaa hijpä hädaa yaabä naaxwiin.
41 Haagä hajajp ja'a xøø møødä po'o møødä madsa'a, pero
haagä wiingaty yhajajy. Jaanä jaduhn ja'a madsa'abä, haagä
wiingaty yhajajpä.
42-44 Jaduhn mäwíinäts højtshájtäm, coo hajxy nho'c coo
hajxy ndägóoyyäm, cabä mäjaa hajxy nmøødhájtänä. Mänit
hajxy nøcxy nnaaxtägøøyyänä. Ja'a naaxni'x ja'a naaxcopc
jaduhn naaxtägøøby. Mänit hajxy ngøxy yajxee'xtúutänä
jutjooty. Mänit hajxy njájtänä hoxiøøghajnä. Pero coo Je-
sucristo yaa quiädaactägatsáangombä hädaa yaabä naaxwiin,
mänit hajxy njujypiøjtägatsáanägombä, coo hajxy hänajty tøø
nho'c coo hajxy hänajty tøø ndägóoyyäm. Wiing hajxy jaduhn
njadáanänä coo hajxy jim nnøcxáanänä Dioswiinduum. Hoy
yajxón hajxy hänajty njadáanäm haagä mäjaamøød. Y cab ha-
jxy hänajty mänaa nho'tägatsáanänä. Wiing hajxy yaa nhíjtäm
hädaa yaabä naaxwiin; wiing hajxy hänajty jim nhidáanänä
Dioswiinduum.
45 Jaduhnä Diosmädia'agy miäna'añ: "Coo Adán jaduhn
quiunuu'xtsohnä, mänitä jugyhajt miooyyä." Pero coo Jesu-
cristo jiujypiøjtägajch, paadiä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo
hajxy nbajujypiøjtägatsáanämbä.
46 Jawyiin hajxy yaa nhíjtäm hädaa yaabä naaxwiin. Coo
hajxy njujypiøjtägatsáanäm, mänit hajxy jim nnøcxáanäm
Dioswiinduum.
47-49 Ja'a craa Adánhájtäbä, jecy je'eduhn quiunuu'xtsohnä
naaxoc-haam. Yaa jaduhn jecy chänaabiä hädaa yaabä
naaxwiin. Jaanä jaduhn højtshájtämbä, naaxoc hajxy
nni'xhájtäm ngopc-hájtäm nebiä Adángän. Hix, je'e højts
nhaphajt ndeedyhájtäm. Haa ja'a Jesucristo, jim je'eduhn
chohñ tsajpootyp. Coo yaa quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä
naaxwiin, mänit hajxy njujypiøgáanäm, pønjatiä miädia'agy
hänajty tøø miäbøjcä. Jaduhn hajxy jim nhidáanäm tsajpootyp
nebiä Jesucristo jim yhitiän.

50 Hermanodøjc, huuc mädow̱ hajxy, cab hajxy jim̱ hoy
nnǿcxämät Dioswiinduum ni'xcopcmøød nebiä nni'xä ngopc
hajxy yaa nmøødhájtäm hädaa yaabä naax̱wiin, je'eguiøxpä
coo hajxy nho'og coo hajxy ndägoyyáaṉäm. Coo hajxy
ndägájtsämät nebiä Jesucristo yhitiän, mänit mäbøcy hajxy jim̱
nnǿcxämät tsajpootyp.
51 Huuc mädow̱ hajxy nébiøčhä Dios jaduhṉ xñajtscapxøøyyä.
Coo Jesucristo quiädaactägatsa'añ, cahnä hajxy hänajty
nägøx̱iä nho'c ndägóoyyäm. Näje'e hajxy hänajty njújquiämnä.
Pero nägøx̱iä hajxy ndägatsáaṉäm, møødä jujcypiä møødä
ho'ogypiä.
52 Nägooyyä Diosmoonsä ja'a corneta hänajty høx̱haam
jiaac yajxuux̱maya'añ, ja'a tsajpootypä, mänitä
ho'oguiäya'ayhajxy jiujypiøjtägatsa'añ. Cab hajxy hänajty
mänaa yho'tägatsaaṉnä. Mänitiä hajxy nägøx̱iä ndägatsáaṉäm,
møød hajxy hänajty yaabä jujcypiä, møød hajxy hänajty tøø
yhó'oguiäbä.
53 Hädaa naax̱ni'x hajxy nmøødhájtämbä, nä'ägädä ho'og
nä'ägädä tägoyyáaṉäm hajxy jaduhṉ. Tsipcøxp hädaa nni'x
hädaa ngopc-hajxy tiägatsáaṉäm, mänit hajxy jim̱ nnøcxáaṉäm
Dioswiinduum. Y cab hajxy hänajty nho'tägatsáaṉänä ni
mänaa.
54 Y coo hajxy jaduhṉ njadáaṉäm, mänitä Diosmädia'agy
tiøjiada'añ coo jaduhṉ miäna'añ: “Cabä jäya'ayhajxy hänajty
mänaa yho'og tiägoyyaaṉnä.” Coo Jesucristo hajxy tøø
xñähho'túutäm, paady hajxy jiiby nga'a häda'agáaṉäm
møjcu'uhaam.
55 Y coo hajxy jiiby nga'a häda'agáaṉäm, paady hajxy nga'a
tsähgǿøyyänä coo hajxy hänajty nho'ogáaṉäm.
56 Hoorä, coo Diosmädia'agy hajxy hoy nga'a cudiúuṉäm,
paady hajxy ngädiéhyyäm, paady hajxy nhó'cäm.
57 Tsøgä Dios hajxy nämáayyäm “Dioscujú'uyäp”,
je'eguiøxpä coo Jesucristo hajxy xñähho'túutäm, ja'a hajxy
nWiindsøṉhájtämbä. Coo hajxy xñähho'túutäm, paady hajxy
jiiby nga'a häda'agáaṉäm møjcu'uhaam.
58 Jaduhṉds je'e, hermanodøjc, tsøg hajxy hoy túuṉäm
hamuumdu'joot ja'a Dioscøxpä. Cabä miädia'agy hajxy mänaa
nnajtshixǿøyyämät, howyiaam̱batiä jäya'ay hajxy cu xjia
nämáayyäm. Nnajuǿøyyäm hajxy jaduhṉ coo Dios hajxy xpi-
uhbedáaṉäm.

16

1 Mguexaam̱biä xädø'øñ hajxy jim̱ Judeanaaxooty maa
hermanodøjc-hajxiän. Jaduhṉ hajxy myajmújpät nébiøčhä
hermanodøjc-hajxy nhanehm̱y jim̱ Galacianaaxooty.

2 Näxøøbaadiä xädø'øñ hajxy mbuhgónät mäduhñtiä hajxy
hänajty tøø mguduñ. Hawiing hajxy jaduhn myaghídät.
Mänítøch hajxy xmió'owät cooč̆h jim nmédsät maa mijtsän
neby hajxy jaduhn mänit møc hadø'øč̆hä mga'a wädijtá'agät.
3 Mänitä hermano hajxy mwiimbíwät pønjátyhøč̆hä
xädø'øñ hänajty nyajmäguexaam̲by jim Jerusalén maa
hermanodøjc-hajxiän. Nocymiøød hajxy ñócxät nebiä
hermanohajxy jim ñajuó'øwät cooč̆h hänajty tøø nguex̲y.
4 Pø hahixøøby hänajty cooč̆h jim nnócxät, mänítøch hajxy
xpianócxät.

5 Cooč̆h hänajty jim nnøcxa'añ Corintos, tu'unaxáam̲bøch jim
Macedonia.
6-7 Coo Dios jaduhn miäná'anät, jégäbøch jim maa mijtsän.
Wéhndøch jim nga'a tsoj wiimbídät høxtä coo tøøchpoj hänajty
tøø ñax̲y. Jadúhnhøch mijts jejcy nguhíxät. Jadúhnhøch hajxy
xpiuhbédät majátyhøch hänajty njaac wädita'añ.
8 Pero cábøch yaa ndsoj tu'ubøga'añ yaa Efeso. Coo Pente-
costésxøø hänajty tøø yhabaady, mänítøch ndu'ubøga'añ.
9 Hix̲, jaanč̆h tehm miäbøgaam̲bä jäya'ayhajxy yaa, hóyhøch
nmädsiphajxy jia nämayyä.

10 Coo Timoteo jim miédsät maa mijtsän, hoy yajxón ha-
jxy myajmédsät. Hix̲, jaduhnä Diostuung tiuum̲bä nébiøch
nduñän.
11 Cab hajxy jaduhn mbéxät. Mbuhbédäp hajxy jaduhn
nebiaduhn jootcujc jiaac mínät yaa maač̆h høøč̆hän. Nja wi'i
jiøbhijxyp højts yaa møødä hermanodøjc-hajxy.

12 Y ja'a hermano Apolos, nja mänuu'xtáac-høch je'e coo
hermanodøjc cu miøødnøcxy maa mijtsän, pero cab jäda'a
tiehm ñøcxa'añ. Cooc ñäbaadø'øwáaänäxä, mänítnäc hänajty
ñøcxa'añ.
13 Mniyajcopcø'øwóøjäp hajxy. Hoyyä Diosmädia'agy hajxy
myajtu'uyó'oyät. Cab hajxy pøn mdsähgó'øwät. Mmee'xtúgäp
hajxy.
14 Mnič̆hoc mnimiee'xóøjäp hajxy hamuumdu'joot.

15 Hermanodøjc, mnajuøøby hajxy coo Estéfanas ja'a
Diosmädia'agy hajxy jayøjp miäbøjtsohñ jim Acayanaaxooty,
møødä yhuung møødä tio'oxy. Jimä hermanodøjc hajxy
piuhbety.
16 Jadúhnhøč̆hä njoot chocy coo hajxy mbahix̲ mbadúnät
nebiä Estéfanashajxy tiuñän.
17 Xoondáacpøch jaduhn coo Estéfanashajxy tøø miech møødä
Fortunato møødä Acaico. Nnäjootmayhájpiøch mijts coo hajxy
mjäguem̲ä. Pero coo Estéfanashajxy tøø miech, paady cábøch
njootmayhajnä.

18 Tøøčhä njoot hajxy xyajmøcpøjcä. Jadúhn̲høčhä mjootha-
jxy nyajmøcpøgáan̲äbä. Mnajuǵ'øwäp hajxy jaduhn̲ coo
Estéfanashajxy hoy tiuñ̲.
19 Mijtsä hermanodøjc-hajxy xyajpoo'xp ja'a hajxy jim̲
tsänaabiä Asianaaxooty. Xyajpoo'xp mijtsä Aquilahajxypä
ja'a Dioscøxpä, møødä Priscila, møødä hermanodøjc-hajxy
jim̲ hamugøøbiä Dioswiingudsähgøøbiä maa tiøjc-hajxiän.
20 Xyajpoo'xp mijtsä hermanodøjc-hajxy nägøx̲iä. Hoy ya-
jxón̲ hajxy mniyajpoo'xóøjät.
21 Nhamdsoo cø'øháamhøch hädaa nocy njahmiay, høøčh
Pablo.
22 Øn̲ä Jesucristo ca'a tsojp, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä,
ween haxøøgtuum ñøcxy. Wiindsøn̲, min̲ hadø'øčhä.
23 Weenä Jesucristo hajxy xmio'oy ja'a hoyhajt ja'a ween-
hajt, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä.
24 Ndsójpiøch mijts nägøx̲iä ja'a Jesucristocøxpä. Amén.

2 Corintios

1 Høøčh Pablo hädaa nocy njahby. Jesucrístøch tøø
xwyiingueẋy coočh ja'a miädia'agy nyajwá'xät. Ja'a
Dios jaduhṉ mänaaṃb coočh nyajwá'xät. Ja'a hermano
Timoteo, tu'ugwiinmáhñdyhøch je'e xmiøødhity coočh hädaa
nocy njaay. Mijts hädaa nocy nyajnäguexaaṃby pønjaty
Diosmädia'agymiäbøjp maa ja'a cajpt xiøhatiän Corinto, møød
maa ja'a naaẋ xiøhatiän Acaya wiinduhṃyhagajpt.
2 Ween mijts ja'a Dios hoyhajt weenhajt xmio'oy møødä
Jesucristo. Dios hajxy nDeedyhájtäm. Jesucristo hajxy nWi-
indsøṉhájtäm.
3 Tsøgä Dios hajxy tehṉgajnä wiingudsähgóøyyäm. Tsøc
hajxy tehṉgajnä nämáayyäm Dioscujú'uyäp. Ja'a Jesucristo
Tieedy je'e. Jaančh tehṃ yhojioot ja'a Dios miød. Xjioot-
capxmøcpøjcäm hajxy homiänaajä,
4 hoy ñebiaty hajxy cu nja jajt cu nja habéjtäm. Paady
hajxy jaduhṉ xjiootcapxmøcpøjcäm, jaduhṉ hajxy hoy njoot-
capxmøcpøjtägájtsämd pønjaty häyohmbaatp.
5 Hiẋ, nebiä Jesucristo chaačhpøjquiän, jaanä jaduhṉ hajxy
ndsaačhpójcämbä. Y coo ja'a Jesucristo hajxy nmøødhíjtäm
tu'ugmädia'agy, paadiä Dios hajxy xjiaančh tehṃ jioot-
capxmøcpøjcäm.
6 Coo højts ndsaačhpøcy, mänit højts Dios xjioot-
capxmøcpøcy. Y jaduhṉ mijts njootcapxmøcpøjtägajtspä. Y
jaduhṉ mijts Diosmädia'agy nyajwiingapxó'øwät neby hajxy
jaduhṉ mnähwá'adsät. Coo mijts mdsaačhpójpät neby højts
ndsaačhpøquiän, mänit mijts njootcapxmøcpøgät neby hajxy
jaduhṉ hoy mmee'xtúgät.
7 Nnajuøøby højts coo mijts mmee'xtuga'añ, coo mijts
Dios xjiootcapxmøcpøga'añ, hoy miäduhñtiä mijts cu mja
tsaačhpøc neby højts ndsaačhpøquiän. Nmød højts ja'a
tøyhajt jaduhṉ.
8 Mägu'ughajpädøjc, chojpy højts njoot coo hajxy mna-
juó'øwät nebiaty højts jiṃ ndsaačhpøjcy maa ja'a naaẋ jaduhṉ
xiøhatiän Asia. Hanaẋiä højts jiṃ njajty nhabejty. Jaančh
tehṃ jiootmayhajp højts hänajty. Høxtä mänaaṉ højts jaduhṉ
coo ndijy højts hänajty jiṃ nho'oga'añ,
9 coo ndijy häna'c hänajty tøø quiojyquiapxytiuñ coo højts
hänajty xyagho'oga'añ. Paady højts jaduhṉ njajty nhabejty,
jaduhṉ højts nnajuó'øwät coo jagooyyä Dios xñäwá'anät, cab
højts hamdsoo hoy nniñäwa'anóøjät. Haa ca'a, Dios jaduhṉ
yagjujypiøjtägajtsp ja'a tøø yhó'oguiäbä.

10 Xñäwaaṉ højts ja'a Dios coo højts häna'c hänajty jiṃ
xjia yagho'oga'añ. Homiänaajä højts jaduhṉ xñäwa'ana'añ.
Nmøød højts ja'a tøyhajt jaduhṉ.
11 Naẋy mijts ja'a Dios mdehṃ pia'yá'axät maa højtscøxpän.
Jaduhṉ højts mijts hoy xpiuhbédät. Coo jäya'ayhajxy
nämay Dyiospa'yá'axät maa højtscøxpän, mänit højts ja'a
Dios xñäwa'ana'añ, mänitä jäya'ay ja'a Dios hajxy nämay
ñäma'awa'añ "Dioscujú'uyäp", je'eguiøxpä coo højts Dios
hoyhajt weenhajt xmio'oy.
12 Jootcujc højts nnijiäwø'øyii coo højts hoy tøø njäya'ayhaty
maa mijtsän hädaa yaabä naaẋwiin. Dios højts jaduhṉ
xpiädaac coo højts hoy njäya'ayhádät. Jaaya'ay højts xyhijxp
coo højts hoy njaanc̆h jäya'ayhaty. Xpiuhbejp højts jaduhṉ
neby højts hoy njaac jäya'ayhádät. Cab højts hamdsoo hoy
nhojiäya'ayhádät.
13-14 Hiẋ, howyiinjuøøñä mijts tøø nnäjaayø'øy, caj chip-
jatiä. Caj mijts mänaa tøø nwiinhøøñ. Tøø højts nmädia'agy
hajxy siémpräm xwyiinjuøøyyä. Chojpy højts njoot coo ha-
jxy ca'xy mwiinjuø'øwät, jaduhṉ hajxy mxooṉdá'agät maa
højtscøxpän coo ja'a Jesucristo hänajty quiädaactägatsa'añ. Je'e
hajxy nWiindsøṉhájtäm. Mänit højts nxooṉda'agaaṃbä maa
mijtscøxpän.
15 Nmóødhøch tøyhajt jaduhṉ coo højts nmädia'agy hajxy
ca'xy xwyiinjuø'øwaaṉä, páadyhøch hijty tøø nja wiinmay coo
mijts jadähooc nøcxy cu nguhijxy. Jaduhṉ hajxy jadähooc cu
nxooṉdáacäm nägøẋiä.
16 Hiẋ, nøcxáaṃbøch hijty jiṃ maa ja'a naaẋ jaduhṉ
xiøhatiän Macedonia, y jiṃ mijts hijty ndu'uguhixa'añ Cor-
into. Y cooc̆h hijty nwiimbidaaṉnä Macedonia, mänit mijts
hijty jadähooc ndu'uguhixáaṉgombä cooc̆h hijty jiṃ nnøcxa'añ
maa ja'a naaẋ jaduhṉ xiøhatiän Judea. Jiṃ mijts jaduhṉ cu
xpiuhbejty.
17 Pero cabä Dios jaduhṉ miänaaṉ̃ cooc̆h jiṃ cu nminøøyy
maa mijtsän. Ca'a yhamdsoojóotøch jiṃ tøø nga'a naxø'øy.
Cab jaduhṉ yhoyyä coo hajxy mmäná'anät cóogøch tyijy
jaduhṉ ndu'ugcapxy nmetscapxy, cooc̆h jiṃ tøø nga'a
naxø'øy. Ja'a häna'c-hajxy ca'a mäbøjpä, je'eds hajxy
tu'ugcapxp metscapxp, ca'a yhøøc̆hä.
18 Dios højts xyhijxp coo højts nga'a høhṉda'agy. Cab højts
mijts mänaa tøø nmøødtu'ugcapxy tøø nmøødmetscapxy.
19 Hiẋ, ja'a Jesucristo, ja'a Dioshuung, cab je'eduhṉ mänaa
tiu'ugcapxy mietscapxy. Homiänaajä tiømiädia'agy. Y coo
højts mijts nyajwiingapxøøyy ja'a Jesucristocøxpä, paady højts
nga'a tu'ugcapxy nga'a metscapxy, ni høøc̆h Pablo, ni her-
mano Silvano, ni hermano Timoteo.

20 Waaṃbatiä Dios jecy miänaañ coo hänajty yajtøjiadaˈañ,
cøjx jaduhṉ tiøjiaty jaˈa Jesucristocøxpä. Y coo højts jaˈa
mädiaˈagy nmäbøjcäm jaˈa Jesucristocøxpä, jaduhṉä Dios møj
jaanc̈h nbädáacäm.
21 Pero jaˈa Dios hajxy xpiuhbéjtäm nebiä Jesucristo hajxy
jaduhṉ nmøødhíjtämd tuˈugmädiaˈagy tehṉgajnä, møød højts
møød mijts nägøx̱iä. Jaanä Dios højts jaduhṉ xwiinguejxpä
coo højts jaˈa miädiaˈagy nyajwáˈxät.
22 Xyaghijp højts jaˈa Dios quiøˈøjooty jaˈa yhEspírituhaam.
Xyhuunghajp højts jaduhṉ. Xmióoyyäm jaˈa tøyhajt hajxy
jaduhṉ coo hajxy homiänaajä xcwieendähadáaṉäm.
23 Dios jaˈa tøyhajt møød cooc̈h ngaˈa høhṉdaˈagy. Páadyhøch
jiṃ tøø ngaˈa naxøˈøy Corinto maa mijtsän, cábøch njoot
hänajty chocy coo mijts nhójät.
24 Pero cab højts mijts nhaneˈemaˈañ nebiatiä
Diosmädiaˈagy hajxy mmäbøgät. Hix̱, nnajuøøby højts jaduhṉ
coo hajxy hamuumduˈjoot mmäbøcy. Nja wiˈi piuhbedaaṃby
højts mijts jaduhṉ nebiä Diosmädiaˈagy hajxy maas hoy
mbanǿcxät. Jaduhṉ hajxy maas jootcujc mhídät.

2

1 Mänáajøch jiṃ nhuug hoobiän maa mijtsän, mänítøch mijts
nhojy jeˈeguiøxpä coo hajxy hänajty hoy mgaˈa tuñ. Joot-
mayhájtäbøch jiṃ nwiimbijty. Hoorä, tøøc̈h nmädoyhájcombä
coo hajxy hoy mgaˈa túuṉgombä. Tøøc̈h nwiinmahñdyhaty
cooc̈h jiṃ ngaˈa tsoj nøcxtägatsaˈañ maa mijtsän, coo mijts jiṃ
nnäˈä hojtägátsät.
2 Hix̱, coo mijts nhojtägátsät, mänítøch jadähooc njootmay-
hadaˈañ. Pero chójpiøch njoot jaduhṉ coo hajxy hoy mdúnät.
Jadúhṉhøch jootcujc nhídät.
3-4 Mänáajøch mijts jayøbajt nhuuc näjaayøøbiän, mänit mijts
nmägapxy nhanehṃy coo jaˈa mhaxøøgcuhdujt hajxy mnajt-
shixǿˈøwät. Jaanc̈h tehṃ jiootmayhájpøch hänajty coo jaˈa
Diosmädiaˈagy hajxy hänajty hoy mgaˈa panøcxy. Høxtä
jøøyyhøch jaduhṉ. Paady mijts jaduhṉ nmägapxy nhaneˈemy
nocyhaam, njaanc̈h tehṃ chojpy mijts jaduhṉ. Cábøch njoot
chocy coo hajxy mjootmayhádät. Coo jaˈa mhaxøøgcuhdujt
hajxy mnajtshixǿˈøwät nébiøch chaṃ nmägapxy nhaneˈemiän
nocyhaam, mänítøch jiṃ jootcujc nnøcxaˈañ maa mijtsän. Coo
mijts jaˈa Diosmädiaˈagy hoy cu mbanøcxy, cábøch jaduhṉ
mänaa cu njootmayhajty. Nnajuøøbiøch jaduhṉ coo jaˈa
Diosmädiaˈagy hajxy hoy mja wiˈi pianøcxaˈañ. Y coo ha-
jxy jaduhṉ hoy mbanǿcxät, jaduhṉ hajxy nägøx̱iä jootcujc
nhíjtämd, møød høøc̈h møød mijts.

5 Ja'a mijts mmägu'ughajpä ja'a tøø quiädiéeyäbä, nägøx̱iä
hajxy jaduhn̲ tøø xñägädieeyóøyyäm, ca'a yhøøčhähajtiä nid-
iuhm̲. Pero cábøch nmäna'añ coo hanax̱iä tøø quiädieey. Hix̱,
cábøch hanax̱iä nyajtsähdiuna'añ.
6 Hoorä, tøø ja'a mmägu'ughajpähajxy chaačhpøcy.
Tu'ugwiinmahñdy hajxy mnibiaatä, paadiä mmägu'ughajpä
hajxy myajcumädooyy. Hoorä, tøø jaduhn̲ chaačhpøjnä.
7 Hahixøøby hajxy jaduhn̲ mmämée'xnät. Jaduhn̲ hoy
jootcugóøguiumbät, y cab jaduhn̲ hanax̱iä jootmayhádät.
8 Coo hajxy jaduhn̲ mmämée'xnät, myajcøxø'øgaam̲by hajxy
jaduhn̲ coo hajxy mjaančh tehm̲ chocy.
9 Paady mijts jayøbajt nnäjaayøøyy, nhijxmajts mijts
jaduhn̲ pø tøyhájthøch nmädia'agy hajxy hänajty xmiäbøgaan̲ä
hamuumdu'joot.
10 Pønjaty mijts mmämee'xyp, jaanä jadúhn̲høch
nmämee'xaam̲bä. Haa ca'a, pø tøøčh häna'c nmämee'xy,
páadyhøch tøø nmämee'xy, jaduhn̲ mijts jootcujc mhídät.
Jesucrístøch jaduhn̲ xyhijxp cooč̆h nga'a høhn̲da'agy.
11 Coo hajxy jaduhn̲ nnimiämée'xämd, cabä møjcu'ugong
miäjädá'agät maa højtscøxphájtäm. Nnajuóøyyäm hajxy coo
ja'a møjcu'ugong jiaančh tehm̲ miäwiinhøøñ.

12 Cooč̆h jim̲ nmejch maa ja'a cajpt jaduhn̲ xiøhatiän Troas
Diosmädia'agy-yajwa'xpä ja'a Jesucristocøxpä, nbáathøch
hawa'adspä cooč̆h jim̲ ndägó'øwät Diosmädia'agy-yajwa'xpä.
13 Pero cooč̆hä hermano Tito jim̲ nga'a paaty maa ja'a
hermanodøjc-hajxiän, mänítøch ndägøøyy jootmayhajpä.
Mänítøch nwiimbijnä. Mänítøch nnøcxy maa ja'a naax̱ jaduhn̲
xiøhatiän Macedonia.

14 Dioscujú'uyäp ja'a Dios coo højts xpiuhbety, coo højts
xyaghity tu'ugmädia'agy møødä Jesucristo. Jaduhn̲ højts
ja'a Dios xpiuhbety coo højts ja'a møjcu'ugong nga'a ya-
jmäjäda'agy majaty højts ja'a Diosmädia'agy nyajwa'xy ja'a Je-
sucristocøxpä. Homiädoonä ja'a jäya'ayhajxy miädoy nebiaty
højts nyajwiingapxø'øy.
15-16 Xquiumaaby højts ja'a Dios coo højts ja'a miädia'agy
nyajwa'xä ja'a Jesucristocøxpä. Pønjaty hoy mädoob, pønjaty
mäbøjp, je'eds nähwa'adsaam̲b. Jugyhadaam̲b hajxy je'eduhn̲
cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatiän. Pero pønjaty hoy ca'a
mädoob, pønjaty ca'a mäbøjp, cab hajxy jaduhn̲ ñähwa'adsa'añ.
Je'eds hajxy haxøøgtuum nøcxy miähmø'øwa'añ. Caj pøn̲
yhamdsoo jada'añ Diosmädia'agy-yajwa'x.
17 Højts mäbøcypiä njajpy je'eguiøxpä coo højts ja'a Dios
xwyiinguejxy. Hamuumdu'joot højts nduñ je'eguiøxpä coo
højts ja'a Jesucristo tu'ugmädia'agy nmøødhity. Xyhijxp højts

ja'a Dios jaduhn̲ coo højts hoy nduñ̲. Jii häna'c näje'e, cab hajxy hoy tiuñ̲. Ja'a Diosmädia'agy tyijy hajxy yajwa'xyp. Pero yhamdsoo mädia'agy hajxy wyi'i miädiaacypy, je'eguiøxpä coo hajxy jia wi'i quiänaarhada'añ. Højts, cab højts jaduhn̲ nbahix̲y.

3

1 Cab hajxy mmäná'anät coo tyijy højts nniguiumayii nebiä häna'c ñiguiumayiijän, ja'a yhamdsoo mädia'agy hajxy miäwädijpiä. Coo hajxy hänajty maa ñøcxa'añ, mänitä hermanodøjc hajxy ñäma'ay coo nocy hajxy jaduhn̲ ween yhädiúun̲äxä cooc tyijy ja'a Diosmädia'agy hajxy hoy tøø yajwa'xy. Pero højts, cab højts jaduhm̲bä nocy nyajmaajiaty, ni coo mijts nyaghíxät, ni coo mijts xmió'owät.

2 Hoy piøn̲ä ñajuø'øy coo højts ja'a Diosmädia'agy hoy nyajwa'xy. Haa ca'a, tøø ja'a Diosmädia'agy hajxy mmäbøcy mänaa højts jim̲ hoy nyajnähixø'øyän. Hix̲, njaanc̈h tehm̲ chojpy højts mijts hamuumdu'joot. Homiänaajä højts mijts njahmiejtsta'agy.

3 Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy tøø mmäbøcy, jaduhn̲ä cu'ug ja'a tøyhajt hajxy miøødä coo højts ja'a Jesucristo jaduhn̲ xwyiinguejxy maa mijtscøxpän, coo højts mijts ja'a Diosmädia'agy nyajwiingapxó'øwät. Jujcy ja'a Dios. YhEspírituhaam ja'a Dios hajxy xyajmäbøjcy. Jaduhn̲ miäbaady coo ja'a Jesucristo tøø yuugjaay maa ja'a jäya'ay quiorazoncøxphajxiän. Cab jaduhn̲ tøø yuugjaay tsaagøxp tintahaam nebiä Dios jecy yuugjahyyän tsaagøxp maa ja'a tun̲ xiøhatiän Sinaí.

4 Paady højts jaduhn̲ nmäna'añ, nmøød højts ja'a tøyhajt coo højts ja'a Jesucristo xwyiinguejxy.

5 Pero cab højts tii njada'añ hamdsoo. Dios højts jaduhn̲ xpiuhbejp coo højts njádät.

6 Jaaya'ay højts jaduhn̲ tøø xyajnähdijy coo højts ja'a hawiinjem̲ybiä mädia'agy nyajwá'xät ja'a Jesucristocøxpä. Hädaa hawiinjem̲ybiä mädia'agy, yhEspírituhaam højts ja'a Dios tøø xmio'oy. Cabä Dios tøø jiahñä tsaagøxp nebiä jecyquiuhdujt jecy jiahyyän tsaagøxp. Yø'ø jecyquiuhdujt, cab jaduhn̲ pøn̲ hoy quiudiuna'añ, paady hijty pøn̲ quia'a pädsøm̲a'añ haxøøgtuum. Pero coo ja'a hawiinjem̲ymiädia'agy hajxy mmäbøgät, mänitä Dios hajxy xyagjugyhádät cøjxta'axiøø yhEspírituhaam neby je'e jiugyhatiän.

7 Hoorä, coo ja'a Dios ja'a jecyquiuhdujt jiahy tsaagøxp, høxtä haam̲b høxtä tsämaam̲b ja'a Moisés ja'a wyiin jiøjp hänajty, høxtä cabä israelita ja'a Moisés ja'a wyiin jiøjp hajxy hänajty hoy yheebaan̲ä. Pero paquiä ja'a Moisés ja'a wyiin jiøjp jaduhn̲ ñä'ä haañ̲ ñä'ä tsämaam̲y. Paadiä Moisés ja'a

wyiin jiøjp hänajty yhaṉ̃ chämamy̱, tøø ja'a Moisés hänajty yhoy jim̱ Dioswiinduum maa ja'a Dios hänajty tøø quiäda'aguiän jim̱ tuṉgøxp. Y møcmäjaa ja'a Dios jiaanc̈h tehm̱ miøød. Hoorä, yø'ø jecyquiuhdujt, cab jaduhṉ pøṉ hoy quiudiuna'añ, paady hijty pøṉ quia'a pädsøm̱a'añ haxøøgtuum.

8-9 Hoorä, coo ja'a Dios ja'a Moisés ja'a wyiin jiøjp jecy yaghaaṉä yajtsämaam̱ä, jaduhṉä Dios yajcähxø'cy coo møcmäjaa miøødä. Y coo ja'a Dios ja'a hawiinjem̱ymiädia'agy tøø yejnä coo hajxy tøø xpiädáacäm hawa'adstuum, ja'a yhEspírituhaam ja'a Dios ja'a hawiinjem̱ymiädia'agy tøø yecy. Jaduhṉä Dios maas hoy tøø yajcähxø'øgy coo møcmäjaa miøødä. Hix̱, hoy-yagjuøøñä ja'a Moisés ja'a wyiin jiøjp jecy yhaaṉ̃ chämaam̱y. Maas hanax̱iä ja'a hawiinjem̱ymiädia'agy yhoy-yagjuøøñä, ja'a højts nyajwa'xypä.

10-11 Jaduhṉ quiähxø'øgy coo ja'a jecyquiuhdujt jaduhṉ quia'a jaty tsoobaatnä. Ja'a hawiinjem̱ymiädia'agy ja'a Jesucristocøxpä, je'eds jaduhṉ tsoobáatnäp. Y cab jaduhṉ mänaa tiägoyya'añ.

12 Tøyhajt jaduhṉ, paady højts nga'a tsähdiuṉ̃ mänaa højts ja'a Diosmädia'agy nyajwa'xiän, ni nga'a mädsähdiuñii højts jaduhṉ.

13 Hix̱, haam̱b tsämaam̱bä Moisés ja'a wyiin jiøjp hänajty coo ja'a Dios ja'a Moisés ja'a miädia'agy miooyy. Mänitä Moisés ja'a cu'ug ja'a Diosmädia'agy yajwiingapxøøyy. Coo ja'a Moisés miädiaacpädøøyy, mänitä wit ñiyajwiinguwidsøøyyä, je'eguiøxpä coo ja'a wyiin jiøjp hänajty jejcy quia'a hanaaṉnä quia'a tsämam̱aaṉnä. Paady jaduhṉ miädsähdiuuṉä. Hix̱, yhixaam̱biä israelita ja'a Moisés hajxy hänajty coo ja'a Moisés ja'a wyiin jiøjp hänajty quia'a haaṉnä quia'a tsämaam̱nä.

14-16 Pero ja'a israelitahajxy, jaanc̈h tehm̱ quiuhxex̱ hajxy hänajty, cab hajxy hänajty miädia'agywyiinjuø'øy. Høxtä cham̱näbaadyñä hajxy jaduhṉ quiuhxex̱ä. Coo ja'a jecyquiuhdujt hajxy mänaa miädoy, cab hajxy jaduhṉ wyiinjuø'øy, ja'a Moisés jecy miädiáacäbä. Mänit hajxy jaduhṉ wyiinjuó'øwät coo hajxy hänajty tøø miäbøcy hamuumdu'joot ja'a Jesucristocøxpä. Je'e hajxy nWiindsøṉhájtäm.

17 Hoorä, tu'ugjuøhñdy ja'a Jesucristo yhity møødä Tieediä yhEspíritu. Y coo hajxy nmäbøjcäm ja'a Jesucristocøxpä, jaduhṉä cuhdujt hajxy xmióoyyäm coo Dios hajxy nba'yáax̱ämd.

18 Hoorä, pønjaty jaduhṉ hamuumdu'joot mäbøjp ja'a Jesucristocøxpä, tøø hajxy ngøx̱y wiinjuóøyyäm coo ja'a Jesucristo miøjjä jiaanc̈hä. Tehṉgajnä ja'a Jesucristo hajxy xyaghaguipxyjatióøyyäm neby je'e yhitiän. Hix̱, tu'ugjuøhñdy je'e yhity møødä Tieediä yhEspíritu.

4

1 Hojioot ja'a Dios jiaanc̈h tehm̱ miøød, paady højts tøø
xwyiingueẋy coo højts ja'a miädia'agy nyajwá'xät ja'a Jesu-
cristocøxpä. Paady højts nga'a jootmayhaty ni mänaa.
2 Nyejpy højts ja'a tøyhajt coo højts ja'a Diosmädia'agy nya-
jwa'xy. Cab højts jaduhṉ mänaa nhøhṉda'agy. Ñajuøøbiä
cu'ughajxy jaduhṉ coo højts mänaa nga'a nhøhṉda'agy. Xyhi-
jxp højts ja'a Dios jaduhṉ. Ja'a häna'c-hajxy høhṉdaacpä, cabä
Diosmädia'agy hajxy ca'xy yajwa'xy. Yhamdsoo mädia'agy ha-
jxy jaduhṉ yajmämädiaagøøby magämaa. Hoc̈hähdiuuṉnä ha-
jxy jaduhṉ jiatcø'øy. Pero højts, ja'a tøyhajt højts nmädiaacypy.
3 Cabä jäya'ay ja'a mädia'agy hajxy nägøẋiä wyiinjuø'øy, ja'a
højts jaduhṉ nyajwa'xypä ja'a Jesucristocøxpä. Paady hajxy
jaduhṉ quia'a wiinjuø'øy coo hajxy haxøøgtuum wiädity.
4 Paadiä Diosmädia'agy hajxy quia'a mäbøga'añ, tøø
ja'a wyiinmahñdyhajxy piädáacäxä haxøøgtuum ja'a
møjcu'ugóngäm, ja'a yaa hanehm̱bä hädaa yaabä naaẋwiin.
Coo ja'a wyiinmahñdyhajxy tøø piädáacäxä haxøøgtuum,
paadiä Diosmädia'agy hajxy hoy quia'a wiinjuø'øwa'añ maa
jaduhṉ myiñän cujaay coo ja'a Jesucristo møcmäjaa miøødä.
Tu'ugmädia'agy ja'a Jesucristo yhity møødä Tieedy.
5 Coo højts ja'a Diosmädia'agy nyajwa'xy, ja'a Jesucristo
højts nmädiaacypy coo hajxy nägøẋiä nWiindsøṉhájtäm. Cab
højts jaduhṉ nyajcumaya'añ. Jaduhṉ højts njoot chocy coo
højts mijts nbuhbédät, je'eguiøxpä coo højts ja'a Jesucristo
nWiindsøṉhaty.
6 Dios jecy mänaaṉ coo jøøn jiájät hagoodstuum. Cahnä ja'a
naaẋwiimbä hänajty yhoyø'øy. Jaaya'ay højts ja'a miädia'agy
jaduhṉ tøø xyajwiinjuø'øy coo je'e møcmäjaa miøødä. Coo
ja'a Jesucristo hajxy tøø xyajnähwaats tøø xyajcuhwáatsäm,
jaduhṉ hajxy nyajnajuóøyyäm coo ja'a Dios møcmäjaa miøødä.

7 Jaaya'ay højts tøø xwyiingueẋy coo højts ja'a miädia'agy
nyajwá'xät ja'a Jesucristocøxpä. Jaanc̈h tehm̱ choobaatp ja'a
miädia'agy jaduhṉ. Højts, cab højts møcmäjaa nhamdsoo
møødä. Dios højts jaduhṉ xpiuhbejp coo højts ja'a miädia'agy
nyajwá'xät. Coo højts jaduhṉ xpiuhbety, jaduhṉ yajnajuø'øy
coo ja'a Dios møcmäjaa jiaanc̈h tehm̱ miøødä.
8 Tøø højts häyohn may nmänaẋy nyajnaẋy, pero cab jaduhṉ
tiehm̱ yhanaẋiä. Naẋy højts nga'a najuø'øy neby højts
njatcǿ'øwät, pero cab højts hanaẋiä njootmayhaty.
9 Tøø højts häna'c mayhooc xjia wi'i chaac̈htiuna'añ, pero
cab højts ja'a Dios mänaa xñajtshixø'øy. Hoy højts häna'c
mayhooc tøø xjia häyoow̱hiẋy, cab højts nmøjpäda'agy. Hiẋ,
homiänaajä højts ja'a Dios jaduhṉ xcwieendähaty.

10-11 Nebiä Jesucristo hijty mäjahñdiuum wiäditiän
jabom̱-jabom̱, jaanä jaduhṉ højts mäjahñdiuum nwädijpä
homiänaajä. Ja'a Jesucristocøxpä højts häna'c xjia wi'i
yagho'oga'añ. Pero cab højts Jesucristo xñä'ägä nähducy.
Hix̱, coo ja'a Jesucristo yho'cy, mänit jiujypiøjtägajch. Mänit
jim̱ ñøcxy maa ja'a Tieediä wyiinduumän. Jim̱ä møcmäjaa
jäda'ahaty miøødänä. Paady højts jaduhṉ homiänaajä
xcwieendähaty.
12 Paady højts mäjahñdiuum nwädity coo højts Diosmädia'agy
nyajwa'xy. Coo ja'a Jesucristo jiugyhaty, paady hajxy
xcwieendähájtäm homiänaajä.
13 Jaduhṉ jim̱ myiṉ̃ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän coo
tu'jäya'ay jecy miänaaṉ̃: "Nmäbøjpiøch ja'a Diosmädia'agy,
páadyhøch ja'a Dios ngapxpaady"; jaanä jaduhṉ højts ja'a
Diosmädia'agy nmäbøjpä, paady højts ja'a Dios ngapxpaatpä.
14 Coo ja'a Dios ja'a Jesucristo yagjujypiøjtägajch, ja'a
nWiindsøṉhájtäm, jaduhṉ højts ja'a tøyhajt nmøødä coo
højts xyagjujypiøjtägatsaam̱bä näguipxy møød mijts. Paadiä
Dios hajxy xyagjujypiøjtägatsáaṉäm coo hajxy nhíjtäm
tu'ugmädia'agy møødä Jesucristo. Mänitä Dios hajxy nägøx̱iä
xyajnøcxáaṉäm jim̱ maa ja'a wyiinduumän näguipxy møød
mijts.
15 Paady højts häyohn nmänax̱y nyajnax̱y, chojpy højts
njoot jaduhṉ coo mijts ja'a Diosmädia'agy hamuumdu'joot
mmäbøgät cooc ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm.
Jaanä jaduhṉ højts njoot chojpä coo ja'a jäya'ayhajxy maas
nämay jiaac mäbøgät, weenä Dios hajxy nämay ñäma'ay:
"Dioscujú'uyäp", je'eguiøxpä coo ja'a Dios hojioot jiaanč̇h
tehm̱ miøødä. Y weenä Dios hajxy nämay ñämaabiä coo
møcmäjaa jiaanč̇h tehm̱ miøødä.
16 Nnajuøøby højts jaduhṉ coo ja'a Dios hajxy xyagju-
jypiøgáaṉäm, paady højts nga'a jootmayhaty. Tehṉgajnä højts
ja'a Dios møcmäjaa xjiaac mo'oy maa højts njuøhñdycøxpän,
hoy højts nni'x ngopc tehṉgajnä jia mäjay.
17 Neby højts häyohn yaa nmänax̱y nyajnax̱iän, cab højts je-
jcy nmänax̱ nyajnaxa'añ. Y cab højts jaduhṉ njaty tsaačhpøcy.
Coo højts jaduhṉ tøø njaty tøø nhabety, paadiä Dios ja'a
mayhajt møj may tiuna'añ maa højtscøxpän cøjxta'axiøø.
18 Pero cab højts jaduhṉ nmøjpäda'agy coo højts jaduhṉ yaa
njaty nhabety hädaa yaabä naax̱wiin. Hix̱, paquiä højts nnä'ä
jaty nnä'ä habety. Jim̱ højts njoot nbäda'agy maa ja'a Dios ja'a
wyiinduumän. Cøjxta'axiøø hajxy jim̱ xyaghidáaṉäm.

5

1 Tsipcøxp hajxy nho'ogáaṉäm ndägoyyáaṉäm. Pero

nmøødhájtäm ja'a tøyhajt hajxy jaduhn̲ coo ja'a Dios hajxy tøø xyajnähdíjjäm cooc hajxy jim̲ xyaghidáan̲äm maa ja'a wyiinduumän cøjxta'axiøø. Diósäts hajxy jim̲ xyaghidáan̲äm, ca'a wyiingjäya'ayä hajxy jim̲ xyaghidáan̲äm.

2 Coo hajxy yaa ndsaačhpőjcäm hädaa yaabä naax̲wiin, paadiä njoot hajxy jaduhn̲ tøø nbädáacäm coo hajxy jim̲ nnøcxáan̲äm tsajpootyp.

3 Coo hajxy jim̲ ngóo'tämd, jaanč̇h tehm̲ jiootcujc hajxy jim̲ nnijiäwø'øwáan̲äm jim̲ Dioswiinduum.

4 Mäduhñ̲tiä hajxy yaa njaac híjtäm hädaa yaabä naax̲wiin, cab hajxy jootcujc nhíjtäm je'eguiøxpä coo hajxy yaa ndsaačhpőjcäm. Pero cab hajxy ndsójcäm coo hajxy paquiä nho'c ndägóoyyämd. Je'e hajxy ndsójcäm coo njugyhájtämd cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatiän.

5 Ja'a Diósäts hajxy jaduhn̲ xyajnähdíjjäm coo hajxy jim̲ xyajnøcxáan̲äm maa ja'a wyiinduumän. Tøø ja'a yhEspíritu hajxy jaduhn̲ xyajnäguéjxäm coo hajxy jaduhn̲ xmiøødhíjtämd tu'ugmucy. Jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo ja'a Dios hajxy tøyhajt xjiaanč̇h yagjugyhadáan̲äm cøjxta'axiøø neby je'e jiugyhatiän.

6 Paady højts jootcujc nhity jabom̲-jabom̲. Mäduhñ̲tiä højts yaa njaac jugyhaty hädaa yaabä naax̲wiin, cab højts jim̲ ndsoj nøcxa'añ maa ja'a Jesucristo wyiinduumän. Tøyhajt jaduhn̲.

7 Hoy højts ja'a Jesucristo yaa nga'a ja hix̲y hajujcy, nmäbőjcäp højts ja'a miädia'agy jaduhn̲.

8 Cab højts nnä'ägä jootmayhaty ni weeñ̲tiä. Chojpy højts ja'a njoot coo højts nhó'ogät, coo højts jim̲ nnőcxät maa ja'a Jesucristo wyiinduumän.

9 Cab højts nmøjpäda'agy pø ho'ogaam̲b højts, ó pø cab højts ndsoj ho'oga'añ. Pero chojpy højts njoot jaduhn̲ coo højts ja'a Jesucristo miädia'agy hoy ngudiúun̲ät. Jaduhn̲ højts ja'a Jesucristo xquiumáyät.

10 Hix̲, nägøx̲iä ja'a Jesucristo hajxy nøcxy nwiindäna'awáan̲äm. Mänit jaaya'ay ñägapxa'añ pøn̲ hänajty hoy tøø quiudiuñ̲, pøn̲ hänajty hoy tøø quia'a cudiuñ̲. Pønjaty hänajty hoy tøø quiudiuñ̲, je'eds ja'a hoyhajt ja'a weenhajt hajxy paadaam̲b. Pero pønjaty hänajty hoy tøø quia'a cudiuñ̲, quiumädow̲aam̲by hajxy je'e.

11 Nwiingudsähgøøby højts ja'a Jesucristo. Jia wi'i chojpy højts ja'a njoot jaduhn̲ coo højts xquiumáyät. Nja wi'i yajmäbøgaam̲by højts ja'a cu'ughajxy coo højts ja'a Jesucristo tøyhajt tøø xwyiinguex̲y. Ñajuøøbiä Dios coo højts ja'a miädia'agy hamuumdu'joot ngudiuun̲ä. Chójpiøčhä njoot jaduhn̲ coo mijts mnajuóøbiät coo højts ja'a Diosmädia'agy hamuumdu'joot ngudiuñ̲.

12 Cab højts nyajcumaya'añ, hoy højts jaduhn̲ nja niñänømyii coo højts ja'a Jesucristo tøø xwyiinguex̲y. Paady højts mijts jaduhn̲ nhawáan̲äm, jaduhn̲ mijts mnajuø'øwät neby højts mijts xpiuhgapxǿ'øwät coo højts hänа'c hänajty jaduhn̲ tøø xñähwaam̲bety. Ja'a hänа'c-hajxy jaduhm̲bä, je'e hajxy yajcopcøøby pø hoy yhamdsoo cuhdujt hajxy quiudiuñ. Cab hajxy ñä'ägädä wiinjuø'øy coo ja'a wyiinmahñdyhajxy quia'a nä'ägädä hoyyä.

13 Jaduhn̲ højts hänа'c xñänøm̲y cooc tyijy højts nguhmäñø'øy coo højts ja'a Dios ndsocy. Diósäts højts xñajuøøby coo højts nga'a cuhhiñ coo højts nga'a cuhmäñø'øy. Hix̲, chojpy højts ja'a njoot jaduhn̲ coo mijts ja'a Dios ja'a hoyhajt ja'a weenhajt xmió'owät.

14 Coo højts ja'a Jesucristo xjiaanc̈h tehm̲ chójcäm, paady højts ja'a miädia'agy ngudiúun̲äm hamuumdu'joot. Nmøødhájtäm ja'a tøyhajt hajxy jaduhn̲ coo jaaya'ay hajxy hoy xñähho'túutäm nägøx̲iä. Xyajnähwáatsäm ja'a nbojpä ngädieeyhajtämhajxy.

15 Coo ja'a Jesucristo hajxy hoy xñähho'túutäm, paadiä nhamdsoo cuhdujt hajxy nga'a yajtúun̲änä. Tsøgä miädia'agy hajxy jaduhn̲ cudiúun̲äm mäduhñtiä hajxy yaa njaac jugyhájtäm. Y coo ja'a Jesucristo jiujypiøjtägajch, jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo hajxy xyagjugyhadáan̲äm cøjxta'axiøø nebiä Tieedy jiugyhatiän.

16 Cab højts pøn̲ nyajcopcøøñä pø mäyøøhajxy, pø häyoobhajxy. Ja'a Jesucristo, jaduhn̲ højts hijty nhix̲y nebiä pajäya'ayän. Pero cab højts jaduhn̲ nhijxnä nebiä pajäya'ayän.

17 Hoorä, pønjaty ja'a Jesucristo tu'ugjoot tu'ugjuøhñdy møødhíjnäp, hawiinjem̲biä wiinmahñdy hajxy jaduhn̲ miøødhájnäp. Tøø ja'a yhaxøøgwiinmahñdy hajxy jaduhn̲ yhøx̲hijxnä.

18-19 Ja'a Dios jaduhn̲ mänaan̲ coo hawiinjem̲biä wiinmahñdy hajxy nmøødhájtämd. Y coo ja'a Jesucristo hajxy hoy xñähho'túutäm, jaduhn̲ä Dios ja'a nbojpä ngädieey hajxy xyajnähwáatsäm. Jaduhn̲ hajxy xmiøødnijiootpáatäm. Y højts jaduhn̲ tøø xwyiinguex̲y coo højts ja'a miädia'agy jaduhn̲ nyajwá'xät coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, y coo ja'a Dios hajxy xyajnähwáatsäm, y coo ja'a Dios hajxy jaduhn̲ xmiøødnijiootpaadáan̲äm.

20 Ja'a Dios højts tøø xwyiinguex̲y coo højts ja'a Jesucristo miädia'agy nyajwá'xät. Jaduhn̲ højts tøø xñäma'ay coo højts mijts nmänuu'xtá'agät coo miädia'agy hajxy mmäbøjcät. Jaduhn̲ä Dios hajxy xyajnähwá'adsät. Jaduhn̲ hajxy ween xmiøødnijiootpaadøøjät.

21 Cabä Jesucristo ja'a Dios mänaa miägädiehy. Pero coo

Dios hajxy xjiaanc̆h tehm̱ chójcäm, paady miänaaṉ̃ coo ja'a Jesucristo ja'a nbojpä ngädieeyhajxy xchømó'cämd. Y coo ja'a Jesucristo hajxy xñähho'túutäm, jaduhṉä Dios hajxy xyajnähwáatsäm. Jaduhṉ hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum.

6

1 Tøø ja'a Diosmädia'agy hajxy mmäbøcy, paadiä Dios ja'a hoyhajt ja'a weenhajt hajxy tøø xmio'oy. Højts mijts nmänuu'xtaacypy coo ja'a Diosmädia'agy hajxy hoy mgudiúnät. Paady mijts jaduhṉ nmänuu'xta'agy, coo højts ja'a Dios nmøødtuṉ̃.

2 Hix̱, jaduhṉ jim̱ myiṉ̃ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:
Tøøc̆h nyajnähdijy mänáajøch miic̆h ja'a hoyhajt ja'a weenhajt hawiinmats nmó'owät.
Cooc̆h miic̆h mänit xpia'yá'axät, mänítøch miic̆h nmädów̱ät. Mänit nbuhbédät. Mänit nyajnähwa'ads nyajcuhwá'adsät,
nøm̱ä Diosmädia'agy miäna'añ. Hoorä, tøø yhabaatnä coo ja'a Dios hajxy nba'yáax̱ämd. Jaduhṉä Dios hajxy xyajnähwaats xyajcuhwáatsämd.

3 Maa højts ja'a Diostuuṉg nduṉ̃än, hoy højts njäya'ayhaty. Hix̱, cab højts ndsocy coo højts pøṉ xñähwaam̱bédät.

4 Hoy højts ja'a Diostuuṉg njaanc̆h tuṉ̃. Nmee'xtujpy højts hoy tyiijä, hoy ñejpiä højts nja jaty nja habety. Hanax̱iä højts tøø ndsaac̆hpøcy. Tøø højts häyohn mayhooc nmänax̱y nyajnax̱y.

5 Tøø højts mayhooc nyajwobho'ogy. Tøø højts mayhooc nyajtsum̱y. Tøø højts ja'a cu'ug mayhooc xñäbädø'øgy. Tøø højts mayhooc nhanuu'xø'øy ja'a Diosmädia'agyquiøxpä. Tøø højts jamia'ay nhity mayhooc ja'a Diosmädia'agyquiøxpä. Tøø højts mayhooc jaguiay jayhu'ugy nhijpä.

6 Coo højts ja'a Diostuuṉg nduṉ̃, cab højts haxøøgwiinmahñdy nnä'ägä møødä. Nwiinjuøøby højts ja'a Diosmädia'agy. Mee'xxieemy højts nhity, cab højts tii nmøjpäda'agy. Hojioot højts nmøød. Hix̱, ja'a Dioshespíritu højts nmøød. Hamuumdu'joot højts jäya'ay jaduhṉ ndsocy nba'häyoy.

7 Nyajwa'xyp højts ja'a tøyhajt. Ja'a Diosmäjaa højts nmøød. Jaanc̆h tehm̱ yhoy højts njäya'ayhaty nebiä Dios choquiän. Jaduhṉ højts ja'a haxøøgpä nga'a yajmäjäda'agy.

8 Näje'eyyä højts jäya'ay jaduhṉ xwyiingudsähgø'øy. Näje'e højts xquia'a tsocy xquia'a mee'xy. Näje'e højts xquiumay, näje'e højts xñähojy. Tømiädiaacp højts, hoy højts jäya'ay näje'e xjia nänøm̱y cooc tyijy højts nhøhṉda'agy.

9 Hoy højts ja'a tsaangu'ug xjia hix̱yhaty, cab højts häna'c näje'e xmiämøj xmiämayø'øy. Mäjahñdiuum højts njaanc̆h tehm̱ wiädity, høxtä xyagho'ogaam̱b højts jäya'ay. Pero ja'a

Dios højts jaduhn̲ xcwieendhajp. Tøø højts ja'a Dios xya-
jcumädoy, pero cabä Dios jaduhn̲ miäna'añ coo højts nhó'ogät.
10 Jootcujc højts nnä'ägä hity homiänaajä, hoy højts wi-
ingumänaajaty nja mänax̲y nja yajnax̲y. Hoy højts nja häyoy,
nyajnähixøøby højts ja'a jäya'ay ja'a Diosmädia'agy nämay,
jaduhn̲ä hoyhajt ja'a weenhajt hajxy piáadät. Hoy højts tii
nga'a ja møødä, Dios højts xmiooby tijaty højts nyajmaajiajpy.
11 Mägu'ughajpädøjc, ja'a mijts jim̲ hijpä Corintos, mijts
jaduhn̲ nmägapxyp. Tøø mijts ngøx̲y hawáan̲äm nebiaty højts
ja'a mädia'agy nmøødä. Njaanc̈h tehm̲ chojpy højts mijts
jaduhn̲.
12 Nja wi'i miøødnijiootpaadáan̲äp højts mijts. Cab højts
nnajuø'øy pø jaduhn̲ mijts xjiäwøøbiä.
13 Tun̲ä mayhajt hajxy, tsøc hajxy nijiootpáatäm. Jaduhn̲
mijts nmägapxy nebiä huungän.
14 Cab hajxy mmøødwädijmúgät pøn̲ ja'a Diosmädia'agy
ca'a mäbøjp, coo hajxy jaduhn̲ mnä'ä pahíjxpät neby hajxy
yhaxøøgwäditiän. Hix̲, pønjaty ja'a Diosmädia'agy mäbøjp, hoy
hajxy quiudiuñ̲. Hawa'adstuum hajxy je'e. Pero pønjaty ca'a
mäbøjp, cab hajxy quiudiuñ̲. Wiing ja'a wyiinmahñdyhajxy.
Haxøøgtuum hajxy je'ebä.
15 Hix̲, cabä Jesucristo tu'ugmädia'agy yhity møødä
møjcu'ugong. Jaanä jäduhn̲duhm̲bä, pøn̲ ja'a Diosmädia'agy
mäbøjp, cab hajxy tu'ugmädia'agy yhijpä møød ja'a
Diosmädia'agy hajxy ca'a mäbøjpä.
16 Cabä cuhdujt jaduhn̲ myiñ̲ coo häna'c quepychech
naax̲poch hajxy wyiingudsähgó'øwät maa ja'a Diostøjcän.
Cabä quepychech naax̲poch jiujyquiä. Ja'a Diósäts mäbøcy
jujcy. Y coo ja'a Diosmädia'agy hajxy nmäbójcäm, jaduhn̲
mäwiin hajxy nmäbáatäm nebiä Diostøjcän, je'eguiøxpä coo
ja'a Dioshespíritu hajxy nmøødhájtäm. Jaduhn̲ä Dios jecy
miänaañ:
Pønjátyhøc̈hä nmädia'agy xmiøbójcäp, je'ec̈hä nhEspíritu
nmo'owaam̲by. Nwoow̲hidáam̲biøch hajxy je'e.
Xwyiingudsähgø'øwáam̲bøch hajxy je'e. Ngu'ughadáam̲biøch
hajxy je'e,
nøm̲ä Dios hajxy jecy xmiädiáacäm.
17 Jaduhn̲ä Dios jecy miänaam̲bä:
Puhwaatsnä hajxy ja'a häna'c ja'a quepychech hajxy wiin-
gudsähgøøbiä, ja'a häna'c ja'a naax̲poch hajxy wiin-
gudsähgøøbiä.
Cab hajxy mmøødwädijmújnät. Høx̲hix̲ ja'a haxøøgpä hajxy.
Mänítøch mijts xquiø'ødägóøñät.
18 XTieedyhadáam̲bøch mijts hänajtiän. Nnøøxhadáam̲biøch
nmajc-hadáam̲biøch mijts hänajtiän,

nøm̱ä Dios jecy miänaaṉ̃. Møccuhdujt ja'a Dios miøød. Hoy piøṉä jaduhṉ yhane'emy.

7

1 Mägu'ughajpädøjc, tøyhajt jaduhṉ coo ja'a Dios hajxy xyhu-
unghájtäm. Tsøcxä haxøøgwiinmahñdy hajxy najtshixøøyyäm
køx̱iä. Yø'ø haxøøgwiinmahñdy, xyajmá'täp ja'a mni'x ja'a
mjuøhñdy jaduhṉ. Tsøgä Dios hajxy wiingudsähgøøyyäm.
Tsøgä njoot hajxy pädáacäm maa ja'a Dioscøxpän.

2 Cham̱ højts mijts nnämáaguiumbä, tuṉä mayhajt hajxy, tsøc
hajxy nijiootpáatäm. Cab højts køṉ tøø nhäyoow̱hix̱y, cab højts
køṉ haxøøgwiinmahñdy tøø nyajnähixø'øy, cab højts køṉ tøø
nwiinhøøñ.

3 Pero cábøch nmäna'añ cooc̈h køṉ tøø xñähøønø'øy.
Njaanc̈h tehm̱ chojpy højts mijts jaduhṉ mäduhṉ̃tiä hajxy
yaa njaac jugyhájtäm hädaa yaabä naax̱wiin. Jaduhṉ mijts
hijty tøø nhuuc nämaabiä.

4 Nnajuøøbiøch coo mijts ca'xy mgudiuna'añ
waam̱bátyhøch mijts tøø nmägapxy tøø nhane'emy.
Ngumáabiøch mijts jaduhṉ. Jootcújc-høch njaanc̈h tehm̱
ñijiäwø'øyii maa mijtscøxpän. Jaanc̈h tehm̱ xiooṉdáacpøch,
hoy højts madiu'u nja tsaac̈hpøcy.

5 Coo højts ja'a hermano Tito jim̱ nga'a paaty maa ja'a cajpt
jaduhṉ xiøhatiän Troas, paady højts jim̱ nwiimbijty. Y coo
højts yaa nmejch Macedonia-naaxooty, ni yaa højts ja'a her-
mano Tito nga'a paatpä. Coo højts yaa nga'a tsoj paaty, paady
højts hijty jootcujc nga'a nä'ägädä nijiäwø'øyii. Xmiädsiphajp
højts jäya'ayhajxy hijty ja'a Diosmädia'agyquiøxpä. Jootmay-
hajp højts hijty je'eguiøxpä cooc tyijy mijts jaduhṉ mga'a
mäbøga'añ.

6 Ja'a Dios, yagjootmøcpøjpy je'e pønjaty jaduhṉ jootmay-
hajp. Y coo ja'a hermano Tito jiaanc̈h mejch, mänit højts ja'a
Dios xyagjootmøcpøjcy.

7 Xjiaanc̈h tehm̱ yagjootmøcpøjc højts ja'a Dios jaduhṉ
coo højts ja'a hermano Tito xyhawaaṉä coo mijts je'e
myagjootmøcpøjcy mänaa jim̱ yhitiän maa mijtsän. Køjx højts
xyhawaaṉä cóogøch mijts xjia wi'i jiøbhix̱y cooc̈h jim̱ nnøcxät
maa mijtsän. Jaduhṉ højts tøø xyhawáaṉäbä cooc mijts mjoot-
mayhaty je'eguiøxpä cooc̈h mijts hijty tøø xyhuuc yagjoot-
mayhajpä. Y jaduhṉ højts tøø xyhawáaṉäbä cóogøch mijts
xjiaanc̈h tehm̱ jiahmiejtsta'agy. Coo højts jaduhṉ tøø xquiøx̱y
hawaaṉä, páadyhøch njaanc̈h tehm̱ xiooṉda'agy.

8 Mänáajøch mijts ja'a nocy jawyiinhajtpä nyajnäguex̱iän,
nhójjøch mijts jaduhṉ siémpräm. Paady hajxy weeṉ̃tiä mjoot-
mayhajty. Jootmayhájthøch høøc̈h wéeṉ̃tiäbä coo mijts nhojy.

9 Coo mijts nhojy, paadiä mhaxøøgcuhdujt hajxy mhøx̱hijxy.
Xquiumaayy mijts ja'a Dios jaduhṉ coo hajxy jaduhṉ
mhøx̱hijxy. Coo hajxy jaduhṉ mhøx̱hijxy, páadyhøch
nxooṉda'agy, ca'a jie'eguiøxpä coo hajxy mjootmayhajty.
10 Pønjaty yhaxøøgcuhdujt høx̱hijxp, je'edshajxy hodiuum
mähmǿ'øwäp. Cumay hajxy jaduhṉ piädsǿm̱ät maa
ja'a Diosän. Y cab hajxy jaduhṉ jiootmayhájnät. Pero
pønjaty yhaxøøgcuhdujt ca'a høx̱hijxp, haxøøgtuum hajxy
miähmǿ'øwät. Hoy miänaaxøø hajxy jaduhṉ jiootmayhada'añ.
11 Pero mijts, hamuumdu'joot hajxy mgudiuñ nebiaty mijts
tøø nmägapxy tøø nhane'emiän mänáajøch ja'a jayøbajtpä nocy
nguex̱iän. Mjaanc̈h høx̱hijx ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy nebiä
Diosmädia'agy yhane'emiän. Mjootmayhajt hajxy jaduhṉ coo
hajxy hijty tøø mgädieey. Y mdsähgøøyy hajxy jaduhṉ weeñtiä.
Chojpy ja'a mjoothajxy coo mijts ngumáyät, paadiä craa ha-
jxy mhøxquejxpädsøøm̱y, ja'a haxøøgjatcǿøyyäbä. Tøø hajxy
myajcähxø'nø coo hajxy tii pojpä tii cädieey mga'a møødän.
12 Paady højts ja'a nocy jim̱ nguejxy maa mijtsän, coo
häna'c-hajxy haxøøg tøø ñidiuñii. Ca'a jie'eguiøxphajtiä højts
yø'ø nocy nguejxy. Paady højts nguejxpä, chojpy højts
ja'a njoot hänajty coo hajxy myajcähxǿ'øgät coo højts mijts
xchocyñä. Xyhijxp højts ja'a Dios jaduhṉ coo højts nga'a
høhṉda'agy.
13 Coo højts mijts jaduhṉ xchocyñä, paady højts nx-
ooṉda'agy.
14 Xooṉdaacp højts jaduhm̱bä coo ja'a hermano Tito
xiooṉdaacpä. Paady xiooṉda'agy coo ja'a Diosmädia'agy
hajxy hänajty hoy mbanøcxyñä nägøx̱iä mänaa jim̱ yhitiän
maa mijtsän. Tøøc̈hä hermano Tito hijty nnäma'ay coo mijts
ja'a Diosmädia'agy hoy mgudiuñ. Y tøyhajt hajxy mjaanc̈h
cudiuñ.
15 Hamuumdu'joot mijts ja'a hermano Tito xjiaanc̈h
tehm̱ chocy, je'eguiøxpä coo mijts ja'a miädia'agy mmäbøjcä
hamuumdu'joot nebiaty mijts xyhanehm̱iän.
16 Nnajuǿøbiøch coo mijts ja'a Diosmädia'agy hoy
mbanøcxaaṉnä; páadyhøch nxooṉda'agy.

8

1 Hoorä, mägu'ughajpädøjc, cham̱ højts mijts
nyajmøødmädia'aga'añ nebiaty ja'a Dios mayhajt tøø
tiuñ ja'a mäbøjpädøjcøxpähajxy, ja'a hajxy jim̱ tsänaabiä
Macedonia-naaxooty.
2 Jaanc̈h tehm̱ xiooṉdaacp hajxy, hoy hajxy jaduhṉ tøø jia
tsaac̈hpøcy hoyhoy, hoy hajxy jaduhṉ jia häyoy hanax̱iä. Coo
hajxy jaduhṉ jiaanc̈h tehm̱ xiooṉda'agy, paadiä xädø'øñ hajxy
may tøø yajmucy. Hojioot hajxy jiaanc̈h tehm̱ miøød, paady

hajxy may tøø yajmucy. Tøø ja'a häyoobäjäya'ay xädø'øñ hajxy mio'oyii; ja'a hermanodøjc-hajxy jaduhn̲ tøø yecy.

3 Hamuumdu'joot hajxy jaduhn̲ tøø yecy, ca'a yhadsipä, ca'a yhajootma'adä. Tøøc̈h nhamdsoo hix̲y coo hojioot hajxy jaduhn̲ jiaanc̈h tehm̲ miøødä. Høxtä yejnajxypä xiädø'øñ hajxy jaduhn̲ näjootpä.

4 Coo hajxy miädoyhajty coo højts ja'a häyoobäjäya'ay hänajty nbuhbeda'añ xädø'øñhaam, ja'a Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä, mänit højts xñämaayy coogä xädø'øñ hajxy jaduhn̲ quiexaam̲bä, ja'a hajxy jim̲ tsänaabiä Macedonia. Hamuumdu'jóotäc hajxy jaduhn̲ quiexa'añ.

5 Xoon̲daac højts jaduhn̲ coo ja'a hermanodøjc xädø'øñ hajxy may yejcy, ja'a hajxy jim̲ tsänaabiä Macedonia. Y coo hajxy miänaañ̲ coo ja'a Dios ja'a miädia'agy hajxy hamuumdu'joot quiudiunaan̲ä, paady højts maas hanax̲iä nxoon̲daacy. Dios jaduhn̲ mänaan̲ coo hajxy jaduhn̲ quiudiúnät. Jaduhn̲ hajxy miänaam̲bä cooc højts ja'a nmädia'agy hajxy xquiudiunáan̲äbä.

6 Mänaa ja'a hermano Tito jim̲ jayøbajt yhoyyän maa mijtsän, mänit hajxy xñämaayy coo xädø'øñ hajxy myajmúgät. Hoorä, jim̲ højts ja'a hermano Tito nguejxtägatsaam̲bä maa mijtsän, weenä xädø'øñ hajxy mgøx̲y yajmucy. Mänit hajxy jim̲ mguéxät maa ja'a häyoobäjäya'ayhajxiän, ja'a Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä.

7 Jaanc̈h tehm̲ yhoy ja'a Diosmädia'agy hajxy mmäbøcy. Jaanc̈h tehm̲ yhoy hajxy myajwiingapxø'øy. Jaanc̈h tehm̲ yhoy hajxy mwiinjuø'øy. Hamuumdu'joot hajxy jaduhn̲ mmäbøcy. Xjiaanc̈h tehm̲ chojpy højts mijts. Hoorä, chojpy højts ja'a njoot coo mijts ja'a häyoobäjäya'ay mjaanc̈h tehm̲ piuhbédät hamuumdu'joot xädø'øñhaam.

8 Cábøch mijts ndehm̲ yhane'emy coo hajxy mbuhbédät. Paady mijts jaduhn̲ nyajmøødmädia'agy nebiatiä wiingjäya'ayhajxy tøø miäbuhbetiän, ween hajxy jaduhn̲ mbahíjxpät. Jaduhn̲ hajxy myajcähxǿ'øgät coo hajxy tøyhajt mjaanc̈h mädsojpä.

9 Tøyhajt jaduhn̲ coo ja'a Jesucristo hojioot jiaanc̈h tehm̲ miøødä, ja'a nWiindsøn̲hajtämhajxy. Cahnä hänajty yaa quiäda'agyñä hädaa yaabä naax̲wiin nebiä pajäya'ayän, jim̲ hijty møc yhane'emy maa ja'a Tieedy ja'a wyiinduumän. Pero coo yaa quiädaacy, mänit jaduhn̲ jiajty nebiä hädaa yaabä jäya'ayhajxiän, neby hajxy yaa nhäyóow̲äm. Jaduhn̲ hajxy hoy xñähho'túutäm. Y coo hajxy jaduhn̲ tøø xñähho'túutäm, paady hajxy jim̲ xyajnøcxáan̲äm maa ja'a Tieediä wyiinduumän, pønjatiä miädia'agy jaduhn̲ mäbøjcäp.

10-12 Cham̲ mijts nwiingapx njøjcapxø'øwa'añ coo ja'a

xädø'øñ hajxy myajpedøød neby hajxy hadojumøjt mwiinmahñdyhajtiän coo hajxy hänajty myajmuga'añ. Mja nähmajts hajxy jaduhn̲, pero cahnä hajxy myajpedyii. Hahixøøby jaduhn̲ coo hajxy myajpedøød, jaduhn̲ hajxy myajcähxǿ'øgät coo hojioot hajxy tøyhajt mjaanc̆h møødä. Mijts jaduhn̲ mwiinmahñdyhajtsohn̲ coo xädø'øñ hajxy hänajty myajmuga'añ. Jaduhn̲ hajxy myégät neby hajxy mmäjäda'aga'añ. Mädøyyyä jaduhn̲. Cab jaduhn̲ yhahixø'øy coo hajxy hanax̲iä myégät. Hix̲, jaduhn̲ä Dios ja'a jioot chocy coo hajxy myajcähxǿ'øgät coo hojioot hajxy jaduhn̲ mjaanc̆h møødä.

13 Cábøch nmänа'añ coo hajxy mhäyoodägǿ'øwät, páadyhøch tøø nmänа'añ coo hajxy hanax̲iä mga'a yégät.

14 Jadúhn̲høc̆hä njoot chocy coo pøn̲ tii quia'a yajmaajiádät. Jaduhn̲ds je'e, hahixøøby jaduhn̲ coo mijts ja'a häyoobäjäya'ay mbuhbédät, je'eguiøxpä coo mijts nä'ä tägø'øbä mmøødä jäda'ahaty. Y coo mijts hänajty tøø mhäyoodägø'øy, mänit mijts xpiuhbejtägátsät, pø jim̲ hajxy hänajty miøødä nä'ä tägø'øbä.

15 Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: “Pønjaty may yajpädø'c, piuhmooyy hajxy je'e pønjaty weeñ̲tiä yajpädø'c. Yaghaguipxyjatiøøyy hajxy jaduhn̲ tu'cuhdujt.”

16 Dios ja'a hermano Tito jaduhn̲ tøø yajnähdijy coo hojioot miøødhádät maa mijtscøxpä, neby højts hojioot nmøødän maa mijtscøxpän. Dioscujú'uyäp ja'a Dios jaduhn̲.

17 Coo højts ja'a hermano Tito nnämaayy coo jim̲ ñócxät maa mijtsän, jootcugøøyy je'e coo højts jaduhn̲ nnämaayy coo jim̲ ñócxät. Hix̲, hamdsoojoot hijty jaduhn̲ ñä'ägä nøcxa'añ.

18 Nyajmäguexø'øwaam̲by højts ja'a hermano Tito ja'a mägu'ughajpä wiingpä. Wiinduhm̲c̆hajtøjc tøø yajmädoyhaty coo ja'a Diosmädia'agy hoy yajwa'xy ja'a Jesucristocøxpä.

19 Jaduhn̲ä mäbøjpädøjc-hajxy tøø miänaam̲bä coo højts nmødhádät majaty højts ja'a xädø'øñ nyajmucy mänaa højts ja'a häyoobäjäya'ayhajxy hänajty nøcxy nmo'owa'añän. Cähxø'øgaam̲b jaduhn̲ coo ja'a Dios miøjjä jiaanc̆hä. Jaduhn̲ quiähxø'øgaam̲bä coo højts hojioot nmøødä.

20 Paady højts nämetsc nädägøøg nwädity xädø'øñyajmujpä, cab højts ndsocy coo højts pøn̲ xñänómät cooc tyijy højts nje'ehada'añ. Hix̲, majiaty højts xädø'øñ nyajmucy.

21 Chojpy højts ja'a njoot jaduhn̲ coo højts ja'a jäya'ayhajxy xquiumáyät neby højts ja'a Dios xquiumáyyän.

22 Chaads højts ja'a mägu'ughajpä mäwiingpä nguexáan̲gumbä møødä hermano Titohajxy. Mayhooc højts hoy tøø xmiøødtuñ̲ hoy ñä'ä mädyii tuun̲gä. Hamuumdu'joot jim̲ ñøcxa'añ maa mijtsän. Hix̲, ñajuøøby jaduhn̲ coo mijts hoy myajtøjtägø'øwa'añ.

23 Naxiä hermano Tito hajxy hoy mdehm̱ yajtøjtägǿ'øwät
coo hajxy jim̱ miédsät. Haa ja'a hermano Tito, hoy miänáajøch
jaduhṉ xñä'ägä møødtuñ, páadyhøch jim̱ nguexa'añ maa mi-
jtsän. Y ja'a jiamiøødhajxy nämetspä, ja'a mäbøjpädøjc-hajxy
yaabä, jaduhṉ hajxy tøø miänaam̱bä coo hajxy jim̱ ñǿcxät.
Hoyyä Jesucristo hajxy wyiingudsähgø'øy.
24 Coo mijts ja'a hermano Tito hoy myajtøjtägǿ'øwät møødä
jiamiøødhajxy, jaduhṉ mijts ja'a mäbøjpädøjc hajxy xyhíxät
coo hajxy tøyhajt mjaanc̈h mädsocy. Tøjiádäp jaduhṉ neby
højts mijts tøø nmädia'aguiän coo mijts hojioot mjaanc̈h tehm̱
miøødä.

9

1 Høøc̈h mijts jaduhṉ nnä'ä jaac näjaayøøby. Nnajuǿøbiøch
jaduhṉ coo mijts ja'a häyoobäjäya'ayhajxy mbuhbeda'añ, ja'a
Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä.
2 Hix̱, nnajuǿøbiøch coo hajxy hamuumdu'joot
mbuhbeda'añ. Jadúhṉhøc̈hä mäbøjpädøjc-hajxy tøø
nhawaaṉä, ja'a hajxy jim̱ tsänaabiä Macedonia-naaxooty.
Jadúhṉhøch hajxy tøø nhawaaṉä coo mijts hadojumøjt
mdägøøyy xädø'øñyajmujpä, pønjatiä Diosmädia'agy jim̱
mäbøjp Acaya-naaxooty. Y coo mijts jayøjp mnähmajch,
paadiä Macedóniabä jäya'ayhajxy nämay xpiahixaam̱bä.
Jaduhṉ hajxy hamuumdu'joot miäbuhbedaam̱bä nej mijts
mmäbuhbeda'añän hamuumdu'joot.
3 Páadyhøc̈hä hermano Titohajxy jim̱ nguejxø'øga'añ maa
mijtsän, weenä xädø'øñ hajxy paquiä myajmujpädø'øy.
Jaduhṉds je'e, cooc̈h jim̱ nnǿcxät, tøø ja'a xädø'øñ hajxy
hänajty mgøx̱y yajmujnä. Haa ca'a, tøøc̈hä Macedoniabähajxy
nhawaaṉä coo mijts ja'a xädø'øñ myajmuga'añä.
4 Hix̱, wéhṉhøc̈hä Macedóniabä jäya'ayhajxy näje'e
nmødhádät jim̱ maa mijtsän. Y coo hajxy jaduhṉ xyhíxät
coo ja'a xädø'øñ hajxy hänajty mga'a høx̱y yajmucyñä,
mdsähdiunaam̱b hajxy jaduhṉ. Jadúhṉhøch ndsähdiúum̱bät
je'eguiøxpä cooc̈h mijts tøø nmädia'agy coo ja'a xädø'øñ hajxy
hänajty myajmuga'añ.
5 Páadyhøch jaduhṉ nwiinmaayy coo hijty yhahixø'øy
cooc̈hä hermano Titohajxy jawyiin nguejxǿ'øgät maa
mijtsän, jaduhṉ mijts jim̱ xpiuhbédät maa ja'a xädø'øñ
hajxy myajmuquiän. Jaduhṉä xädø'øñ hajxy myaghídät
nähix̱ hahixø'ø cooc̈h jim̱ nmédsät, neby hajxy jaduhṉ
tøø mmäna'añän coo hajxy myaghida'añ. Jaduhṉ
hajxy myajcähxǿ'øgät coo ja'a xädø'øñ hajxy myega'añ
hojiootcøxpä. Cab pøṉ jaduhṉ miäná'anät cooc tyijy mijts
hadsip tøø nhane'emy coo hajxy myégät.

6 Jaduhn̲ds je'e, pønjaty jaduhn̲ wiinduc wiindsaac̆h,
cabä hoyhajt hajxy piaada'añ. Pero pønjatiä häyoobäjäya'ay
näxuu'tsp, je'edsä hoyhajt hajxy jaduhn̲ paadaam̲b. Tøyhajt
jaduhn̲.
7 Jootcujc hajxy myégät hamuumdu'joot neby hajxy hänajty
myega'añän, ca'a yhadsipä ca'a yhajootma'adä, ca'a hajxy tii
mnajtshäyowø'øy. Hix̲, je'e ja'a Dios chojpy pønjaty jaduhn̲
jootcujc yejp.
8 Møj jaanc̆hä Dios. Xmió'owäp mijts ja'a hoyhajt ja'a ween-
hajt møj may, jaduhn̲ hajxy tii mga'a yajmaajiádät ni mänaa.
Nä'ä tägø'øbä hajxy jaduhn̲ xmió'owät, jaduhn̲ä wiingjäya'ay
hajxy hoy mbuhbejtägátsät hoy ñejpiä.
9 Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:
Øøn̲ hojiäya'ay, møj mayyä häyoobäjäya'ay piuhbety.
Hoy miänaaxøø ja'a Dios jaduhn̲ piuhbejtägatsa'añ.
10 Ja'a Dios, yejpy je'e ja'a tøømd mädyii mní'ibäp, mädyii
mdúnäp. Yajmayøøby jaduhn̲ nebiä mgáyät nebiä mhú'ugät.
Jaanä jäduhn̲duhm̲bä, xmió'owäp mijts ja'a Dios nä'ä tägø'øbä
tijaty hajxy hänajty myajmaajiajpy, jaduhn̲ mijts ja'a
häyoobäjäya'ay mmoodiägátsät.
11 Y coo mijts ja'a häyoobäjäya'ay jaduhn̲ hamuumdu'joot
mbuhbédät, mänit mijts ja'a Dios ja'a hoyhajt ja'a weenhajt
møj may xmió'owät. Y coo højts ja'a häyoobäjäya'ay xädø'øñ
nøcxy nmo'oy, ja'a mijts hänajty tøø myéquiäbä, mänitä
häyoobäjäya'ay ja'a Dios hajxy ñäma'awa'añ: "Dioscujú'uyäp."
12 Hix̲, coo mijts ja'a häyoobäjäya'ay jaduhn̲ mbuhbédät,
mejtstu'u ja'a hoybä hajxy jaduhn̲ mduna'añ. Piaadaam̲biä
häyoobäjäya'ayhajxy tijaty hajxy hänajty yajmaajiajpy,
y tehn̲gajnä ja'a Dios hajxy jaduhn̲ ñäma'awa'añ:
"Dioscujú'uyäp."
13 Coo mijts ja'a häyoobäjäya'ay jaduhn̲ mbuhbédät jootcujc
hoy miädyii cajptä, myajcähxø'øgaam̲by hajxy jaduhn̲ coo ja'a
Dios ja'a miädia'agy hajxy mgudiuun̲ä ja'a Jesucristocøxpä.
Jaduhn̲ä häyoobäjäya'ay ja'a Dios hajxy møj jaanc̆h
ñäma'awa'añ, je'eguiøxpä coo mijts ja'a Dios ja'a miädia'agy
mgudiuun̲ä, møød coo hojioot hajxy mjaanc̆h tehm̲ miøødä
ja'a häyoobäjäya'aguiøxpähajxy.
14 Coo mijts ja'a Dios ja'a hoyhajt ja'a weenhajt møj may
tøø xmio'oy, paady mijts ja'a häyoobäjäya'ay xchoga'añ
xpia'häyowa'añ, møødä Dios hajxy pia'ya'axa'añ ja'a
mijtscøxpä.
15 Tsøcxä ja'a Dios hajxy nägøx̲iä nämáayyäm:
"Dioscujú'uyäp", je'eguiøxpä coo ja'a yHuung yaa quiejxy
hädaa yaabä naax̲wiin, coo hajxy hoy xñähho'túutäm.
Møjmayhajt ja'a Dios jaduhn̲ tiuun̲ hoy-yagjuøøñä.

10

1 Høøc̆h mijts chamm̱ nmägapxaam̱by nhane'emaam̱by, høøc̆h
Pablohajpä. Mänaa ja'a Jesucristo yaa wiäditiän hädaa yaabä
naax̱wiin, jaanc̆h tehm̱ miødä hojioot hänajty. Mee'xxieemy
hänajty jiaanc̆h tehm̱ wiädity. Jadúhṉhøch je'e nja pahix-
aaṉ̃ cooc̆h mijts jaduhṉ nmägapxa'añ nhane'ema'añ. Ja'a
nmädsiphøchhajxy, jadúhṉhøch hajxy xñänøm̱y cooc tyijy mijts
hänajty tsähgø'ø tsähgø'ø nmägapxy nhane'emy mänáajøch jim̱
nhitiän maa mijtsän, pero cooc tyijy høøc̆h nga'a tsähgøøñä
coo mijts nmägapxy nhane'emy nocyhaam. Cab jaduhṉ
tiøyyä, nä'ä høhṉdaacp hajxy jaduhṉ.

2 Mägu'ughajpädøjc, huuc tuṉä mayhajt hajxy, høx̱hix̱
ja'a haxøøgpä ja'a ca'a hoybä hajxy. Coo hajxy jaduhṉ
mhøx̱híxät, cab mijts jim̱ waam̱b nnämá'awät cooc̆h jim̱
nnőcxät maa mijtsän. Pero pøṉ jaduhṉ mänaam̱b cooc tyijy
højts hoy nga'a wädity nebiä hädaa jäya'ayhajxy hoy quia'a
wäditiän hädaa yaabä naax̱wiin, je'ec̆h mäbøcy hajxy nhójäp
hajäya'ayhaam. Nyajcähxø'øgäbøch jaduhṉ cooc̆h hänajty
tøyhajt nga'a tsähgø'øy.

3-4 Hoy højts yaa nja tsäna'ay hädaa yaabä naax̱wiin,
cab højts ja'a nhamdsoo wiinmahñdy nyajtuṉ̃ nebiä
yaabä jäya'ayhajxy yajtuṉ̃än. Ja'a Dios højts xpiuhbejp
ja'a miäjaahaam, cab højts ja'a Dios ja'a miädsip jaduhṉ
nyajmäjädaacä.

5 Jii jäya'ayhajxy näje'e wiädity, yajcumayaam̱b hajxy,
høhṉdaacp hajxy. Cabä jioothajxy yajmädsocy coo wiinghäna'c
ja'a Dios hajxy pia'häyówät. Nyajcähxø'py højts jaduhṉ coo
yø'ø häna'c-hajxy jaduhṉ yhøhṉda'agy. Y coo højts hänajty
tøø nga'a yajmäjäda'agy, mänit højts nyajmäbøga'añ ja'a Jesu-
cristocøxpä, coo ja'a miädia'agy hajxy ween quiudiuuṉä.

6 Y coo mijts hänajty hoy tøø mgudiuṉ̃, cab højts mijts hänajty
waam̱b nnäma'awaaṉnä. Pero pønjaty jaduhṉ ca'a nä'ägädä
cudiunaam̱b, je'eds højts hahoy nhøxquexaam̱by maa ja'a
tsajtøjcän.

7 Pønjaty jaduhṉ najuøøby coo hajxy tøø wyiinguexyii ja'a
Jesucrístäm, ween hajxy ñajuøøbiä cooc̆h ja'a Jesucristo tøø
xwyiinguejxpä. Tøyhajt jaduhṉ. Hoy piøṉä jaduhṉ ñajuø'øy.

8 Ja'a Jesucristo højts ja'a cuhdujt jaduhṉ tøø xmio'oy coo
højts mijts nmägapx nhané'emät. Chojpiä jioot jaduhṉ coo
mijts ja'a miädia'agy mjaac mäbójcät. Cabä jioot chocy coo
hajxy mdu'udägóyyät. Tøyhajt jaduhṉ cooc̆hä Jesucristo ja'a
cuhdujt jaduhm̱bä tøø xmio'oy. Cooc̆h jaduhṉ nniñänømyii,
cábøch ndsähdiuna'añ, hóyhøch häna'c jaduhṉ xjia nänøm̱y
cóogøch tyijy nyajcumaya'añ hanax̱iä.

9 Cábøch mijts nhadsähgø'øwa'añ, hoy mijts nocy naxy nja
yajnäguexy.
10 Ja'a nmädsiphøchhajxy, jaduhn hajxy miäna'añ cooc
tyijy mijts møc nhane'emy nocyhaam. Pero jaduhn hajxy
miänaam̲bä cooc tyijy hänajty møc nga'a hane'emy mänáagøch
jim̲ nhitiän maa mijtsän, cooc tyijy hänajty weenjaty
ndsähgø'øy.
11 Pero pønjaty jaduhn mänaam̲b, cabä tøyhajt hajxy miøødä.
Jaduhndsä tøyhajtpä, neby højts mijts møc nhane'emiän nocy-
haam, jaanä jaduhn mijts møc nhane'emaam̲bä coo højts jim̲
nnøcxtägátsät maa mijtsän.
12 Jii häna'c-hajxy näje'e, jaanc̈h tehm̲ yajcumayaam̲b hajxy
cooc tyijy hajxy jiaanc̈h tehm̲ jiaty jiaanc̈h tehm̲ ñajuø'øy.
Hamiñ haxøpy hajxy jaduhn ñiguiumayii. Y cabä wiinghäna'c
hajxy quiumay. Pero cabä tøyhajt hajxy miøødä. Højts, cab
højts jaduhn nhäna'c-haty. Cab højts jaduhn niguiumayii.
13 Caj pues, cab højts nyajcumaya'añ. Jaduhn højts
nduna'añ neby højts ja'a Dios tøø xyajnähdijjiän coo højts
ndúnät. Jaduhn højts tøø xyajnähdijy coo højts jim̲ ndúnät
høxtä jim̲baady maa mijtsän.
14 Coo højts jim̲ nduñ maa mijtsän, ngudiuum̲by højts
jaduhn neby højts ja'a Dios tøø xñäma'ayän. Hix, højts ja'a
Diosmädia'agy jim̲ nyajwa'xtsohn maa mijtsän, ja'a Jesu-
cristocøxpä.
15 Majaty wiinghäna'c jaduhn tøø tiuundsooñän, cab højts
jaduhn nmäna'añ coo højts jim̲ tøø nduñ. Cab højts jaduhn
nguhdujthaty. Pero chojpy højts ja'a njoot coo mijts ja'a
Diosmädia'agy maas hoy mmäbøgät, jaduhn højts maas hoy
njaac tehm̲ tiúnät maa mijtsän.
16 Y jaduhn højts ja'a Diosmädia'agy hoy nyajwá'xät
jäguem̲baady maa pøn ja'a Diosmädia'agy quia'a mädoyñän.
Hix, cab højts nduna'añ maa wiinghäna'c jaduhn tøø
tiuundsooñän. Hix, cab højts jaduhn nyajcumaya'añ.
17 Jaduhn jim̲ myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: "Cab
jaduhn yhahixø'øy coo hamdsoo mniguiumayóøjät. Pero
jaduhn yhahixø'øy coo ja'a Dios hajxy møj jaanc̈h mnänómät."
18 Je'eduhn tsoobaatp coo ja'a Dios jaduhn xquiumáyät.
Cab jaduhn choobaady coo hamdsoo mniguiumayóøjät.

11

1 Huuc tunä mayhajt hajxy, huuc mee'x hajxy weeñtiä.
Chám̲høch weeñtiä nhuuc mädia'aga'añ nebiä jäya'ayhajxy
yajcumayaam̲bän. Cooc̈h jaduhn weeñtiä nniguiumayii,
jaduhn yajmädoy nebiä cuhhiim̲bähajxy miädia'aguiän.

2 Nej mijts ja'a Dios xchoquiän, jadúhn̲høch mijts ndsojpä,
je'eguiøxpä cooč̆h mijts ja'a Diosmädia'agy tøø nyajmäbøcy
ja'a Jesucristocøxpä. Chójpiøč̆hä njoot jaduhn̲ coo ja'a mjoot
hajxy mbädá'agät hamuumdu'joot maa ja'a Jesucristocøxpän.
Cabä mjoot hajxy wiingtuum mbädá'agät.

3 Mnigwieendähadøøjäp hajxy, jaduhn̲ hajxy pøn̲ xquia'a
jøjcapxǿ'øwät, coo hajxy xyagjahdiägóyyät ja'a Jesucristo.
Jii häna'c-hajxy näje'e wiädity mäwiinhøhm̲bä. Cab mi-
jts xyajmädsocy coo ja'a Jesucristo hajxy hamuumdu'joot
mbanøcxnät. Paquiä hajxy jaduhn̲ xwyiinhøønät. Haa ca'a,
jaduhn̲ä Eva jecy yhuuc wiinhøhn̲äbä ja'a møjcu'ugóngäm
mänaa ja'a møjcu'ugong ñibiäda'agyiijän nebiä tsahñ̲diän.
Siémprämä møjcu'ugong quiuwiinmahñdiä. Paquiä ja'a Eva
yajwiinhøhñ̲.

4 Paquiä mijts ja'a miädia'agyhajxy jaduhn̲ mmäbøjcø'cä
pønjaty mijts jaduhn̲ wiing xyajnähixøøby ja'a Jesu-
cristocøxpä. Cab hajxy jaduhn̲ yajnähixø'øy neby højts ja'a
Diosmädia'agy nyajnähixø'øyän ja'a Jesucristocøxpä. Cab
hajxy jaduhn̲ yajnähixø'øy ja'a Dioshespíritucøxpä neby højts
nyajnähixø'øyän. Paquiä mijts ja'a miädia'agyhajxy jaduhn̲
mbadu'ubøjcä.

5 Yø'ø häna'c-hajxy jaduhn̲ wiing yajnähixøøbiä
ja'a Jesucristocøxpä, jaduhn̲ hajxy ñiñänømyii nebiä
Dioswiingueẋypän, neby jaanč̆h tehm̲ jiajpän. Cab jaduhn̲
yhoyyä coo hajxy mmäná'anät cooc tyijy hajxy miaas jaty
queeč̆h høøč̆h njaty.

6 Wehn̲däda'a jaduhn̲ tiøyyä cooč̆h hoy yajxón̲ nga'a xi'igy
nga'a mädia'agy; cab jaduhn̲ ñejpiä. Pero tøyhajt jaduhn̲
cooč̆h madiu'u njaty nnajuø'øy ja'a Diosmädia'agyquiøxpä.
Homiänaajä højts mijts ja'a tøyhajt nmo'oy hoy ñä'ä tiiguiøxpä.

7 Mänáajøch mijts ja'a Diosmädia'agy nyajwiingapxø'øyän,
cábøch mijts jaduhn̲ mänaa nnämaayy cooč̆h mijts xmiäjúyät.
Niguiudúun̲äbøch hänajty hamdsoo, je'eguiøxpä cooč̆hä
njoot hänajty chocy coo mijts ja'a Diosmädia'agy maas hoy
mmäbøgät. Y cooč̆h hänajty hamdsoo nniguiudúun̲äxä,
páadyhøč̆hä jäya'ayhajxy näje'e xñänøm̲y cóogøch tyijy hänajty
hoy nga'a cudiuñ̲. Pero cab jaduhn̲ tiøyyä.

8 Wiingjäya'ayhøč̆hhajxy hänajty xpiuhbejp, ja'a
Diosmädia'agy hajxy hänajty mäbøjpä wiingtuumjaty.
Páadyhøch hajxy hänajty xpiuhbety cooč̆h mijts ja'a
Diosmädia'agy hänajty nyajwiingapx nyajwiinmädiaagø'øy.

9 Mänáajøch jim̲ nhitiän maa mijtsän, cábøch hänajty
pøn̲ nnäma'ay cooč̆h hajxy xpiuhbédät xädø'øñhaam,
hóyhøch hänajty tii nja yajmaajiaty tähoocjaty. Hix̲,
xpiuhbéjpøč̆hä jäya'ayhajxy hänajty, ja'a Diosmädia'agy

hajxy hänajty mäbøjpä, ja'a hajxy hänajty jim̱ tsohm̱bä
Macedonia-naaxooty. Xmióobiøch hajxy hänajty tijátyhøch
hänajty nyajmaajiajpy. Y cábøch mijts mänaa nnäma'awa'añ
cooc̈h mijts xpiuhbédät xädø'øñhaam.
10 Tømiädiáacpøch jaduhṉ nebiä Jesucristo tiømiädia'aguiän.
Cábøc̈hä xädø'øñ pøṉ nmäyujwa'añ jim̱ maa mijts
mdsäna'ayän Acaya-naaxooty.
11 Coo pøṉ jaduhṉ miäná'anät cóogøch tyijy mijts nga'a
tsocy, høhṉdaacp hajxy jaduhṉ. Ja'a Dios jaduhṉ najuøøby
cooc̈h mijts njaanc̈h tehm̱ chocy njaanc̈h tehm̱ pia'häyoy.
12-13 Jii häna'c-hajxy näje'e wiädity mäwiinhøhm̱bä. Ja'a Je-
sucrístäc tyijy hajxy tøø wyiinguexyii coo ja'a Diosmädia'agy
hajxy yajwá'xät maa ja'a mäbøjpädøjc-hajxiän, neby højts ja'a
Jesucristo tøø xwyiinguex̱iän coo højts ja'a Diosmädia'agy
nyajwá'xät. Pero høhṉdaacp hajxy; cab hajxy tøyhajt tøø wyi-
inguexyii ja'a Jesucrístäm. Paady hajxy jaduhṉ yhøhṉda'agy
coo hajxy yajcumaya'añ.
14-15 Yø'ø häna'c-hajxy, ja'a møjcu'ugong hajxy
wyiindsøṉhajpy. Jaaya'ay hajxy jaduhṉ piahijxyp.
Nnajuóøyyäm hajxy coo ja'a møjcu'ugong ñibiäda'agyii nebiä
jaanc̈h tehm̱ yhoybän, nebiä Diosmoonsän. Hoorä, cab
jaduhṉ yhoy-yagjuøøñä coo ja'a møjcu'ugongä mioonsähajxy
piajatcø'øy, coo hajxy yhøhṉda'agy cooc tyijy hajxy tøø
wyiinguexyii ja'a Jesucrístäm. Y coo hajxy jaduhṉ haxøøg
jiäya'ayhaty, je'e hajxy jaduhṉ quiumädow̱aam̱by.
16 Hoorä, chám̱høch mijts nmägápxcombä. Cab hajxy jaduhṉ
mmäná'anät cóogøch tyijy tøø nguhhiṉ̃, hóyhøch weeṉ̃tiä
nja niguiumayii. Pero, pø mjaanc̈h mänaam̱b hajxy jaduhṉ
cóogøch tyijy tøø nguhhiṉ̃, huuc tuṉä mayhajt hajxy, høøc̈hä
nmädia'agy hajxy weeṉ̃tiä huuc hamädoow̱híjtäc. Nhuuc
nimiädia'agyíijøch weeṉ̃tiä. Nhuuc niguiumayíijøch weeṉ̃tiä.
17 Cábøch nmäna'añ cooc̈hä Dios ja'a cuhdujt tøø xmio'oy
cooc̈h jaduhṉ nniguiumayóøjät. Jadúhṉhøch nniguiumayii
nebiä cuhhiim̱bän.
18 Hix̱, ja'a jäya'ayhajxy nämaybä, miäniguiumáayyäp hajxy
tijaty hajxy yaa miøød hädaa yaabä naax̱wiin, møød tijaty
hajxy jaduhṉ tøø tiuṉ̃. Jaduhṉc̈h høøc̈hpä, wéeṉ̃tiøch cham̱
nmäniguiumayáaṉäbä tijátyhøch tøø nduum̱bä.
19 Jaduhṉ mijts mjaanc̈h tehm̱ ñibiäda'agyii nebiä jaanc̈h
tehm̱ jiajpän nebiä jaanc̈h tehm̱ ñajuøøbiän. Paady mijts
ja'a cuhhiim̱bähäna'cä miädia'agyhajxy mhamädoow̱hidaaṉä.
Pero cab hajxy tøyhajt mjaanc̈h jaty mjaanc̈h najuø'øy.
20 Hix̱, mmee'xtujpy hajxy hoy ñä'ä tijatiä, hoy mijts
yø'ø häna'c-hajxy hoy ñebiatiä xjia häyoow̱hix̱y, yø'ø
häna'c-hajxy høhṉdaacpä, yø'ø miädia'agy hajxy mjaanc̈h

tehm̱ yhamädoow̱hidáaaṉäbä. Xyhanehm̱b mijts jaduhṉ nebiä
moonsän. Y xñägáayyäp xñähúucäp mijts ja'a mxädøøñ.
Xwyiinhøhm̱b mijts yø'ø häna'c. Xpiejxp mijts yø'ø häna'c.
Høxtä xquiojxp mijts yø'ø häna'c, y cab hajxy waam̱b
mmäna'añ. Cab mijts yø'ø häna'c xyhix̱y nebiä jäya'ayän.
21 Pero højts, cab mijts jaduhṉ mänaa nhäyoow̱hix̱y neby mi-
jts yø'ø häna'c xyhäyoow̱hix̱iän, yø'ø häna'c-hajxy høhṉdaacpä.
Cab højts jaduhṉ njootmøjjä.

Chám̱høch weeñtiä nhuuc mädia'agáaaṉgumbä nebiä
cuhhiim̱bän. Tijaty yø'ø häna'c-hajxy miäniguiumáayyäp,
nmøødhøčhä cuhdujt høočhpä cooch jaduhṉ
nmäniguiumáayyäbät.
22 Niguiumáayyäp hajxy je'eguiøxpä coo hajxy yhebre-
ojäya'ayä, coo ja'a Abraham hajxy jecy yhaphajty tieedyha-
jty møødä Israel. Pues jaanä jaduhṉčh høočhpä, jaduhṉčh
nniñänøøm̱äbä cooch̆ä Abraham tøø nhaphajpä tøø ndeedy-
hajpä.
23 Jaduhṉ hajxy ñiguiumáayyäbä je'eguiøxpä cooc tyijy hajxy
mioonsähadyii ja'a Jesucrístøm. Pues xmioonsähájpøčhä Jesu-
cristo høočhpä. Y maas hóyhøch nduñ que yø'ø häna'c-hajxy
tiuñ. Cooch jaduhṉ weeñtiä nniguiumayii, jaduhṉ yajmädoy
nebiä cuhhiim̱bähajxy miädia'aguiän. Maas móc-høch tøø
nduñ que yø'ø häna'c-hajxy tøø tiuñ. Mayhóoc-høch tøø nya-
jtsum̱y tøø nyajmach. Ni pøṉ jaduhṉ quia'a yajtsum̱y quia'a
yajmachñä nébiøch tøø nyajtsum̱iän. Mayhóoc-høčhä häna'c
tøø xjiaanch̆ tehm̱ wiobho'ogy. Mayhóoc-høčhä häna'c ja'a
weenjaty tøø xquia'a yagho'ogy.
24 Mägoox̱c-hóoc-høčhä judíoshajxy tøø xjiu'xy
hii'xmajmocxmädaax̱cø'ø.
25 Tägøøghóoc-høčhä häna'c tøø xwiopy pax̱yhaam.
Tähóoc-høčhä häna'c xjia ca'ch; xquiuhga'adsáam̱bøch
hajxy hänajty. Tägøøghóoc-høčhä barco tøø xmiäma'adø'øy
mejjiooty. Xjia møødnøøguguíiṉhøch jaduhṉ. Mänáajøčhä
barco tähooc xmiäguiiñän, tu'xøøčh jiiby nhijty mejywyiing
møød tu'tsuhm̱.
26 Mayhóoc-høčhä yoñdiu'u tøø ndu'uyo'oy. Mayhóoc-høch
ja weenjaty tøø nga'a nøøho'ogø'øy møjnøøgujc. Tøočhä
mee'tspädøjc mayhooc nyohbiaady. Tøočhä nhamdsoo
mägunaax̱ mayhooc xjia yagho'oga'añ. Tøočhä wiinghäna'c
xjia yagho'ogaam̱bä; ca'a yhøočhä nmägunaax̱hajxy je'e.
Tøočh nwädity mäjahñdiuum jim̱ cajptooty, møød jim̱
pactuum, møød jim̱ mejjiooty. Tøočhä häna'c mayhooc
xchaaăchtiuñ, ja'a hajxy jaduhṉ mänaam̱bä cooc tyijy hajxy
miäbøcy.
27 Tøočhä tuuṉg mayhooc xyaghanuu'xø'øy; høxtä

xyajtsaačhpójc-høch jaduhn̲. Mayhóoc-høch tøø ndsunax̲y jamia'ay jayhity. Tøøčhä yuu mayhooc nmänax̲y nyajnax̲y møødä tødsø'ø. Tøøčh mayhooc nhity jaguiay jayhu'ugy. Tøøčhä tøøchpä mayhooc nmänax̲y nyajnax̲y. Nja yajmaajiájpiøčhä wit tucxy hänajty.

28 Tøøčh madiu'u ndsaačhpøcy, pero cábøch jaduh-najtä ngøx̲y mädia'aga'añ. Je'ečh nmädia'agaam̲by coočhä mäbøjpädøjc jabom̲-jabom̲ nnädajy nnämay wiinduhm̲čhajtøjc, pø hoy pø ween hajxy yhity. Hix̲, høøčhä ngø'øjooty hajxy jaduhn̲ yhity.

29 Pøn̲ä Diosmädia'agy hoy ca'a cudiunaam̲b, hoy hajxy jia mäbøcy, nnäjootmayhájpiøch hajxy jaduhn̲. Øøn̲ jaduhn̲ cädiehby je'eguiøxpä coo tøø wyiinhøøñii, nmäjootma'adhájpiøčhä hänа'c ja'a tøø miäwiinhøøñäbä.

30 Høøčh, cábøch nyajcumaya'añ. Pero cooč̆h häxøpy nyajcumaya'añ, je'ečh häxøpy nyajniguiumayáan̲äp cooč̆hä häyohn mayhooc tøø nmänax̲y tøø nyajnax̲y.

31 Ja'a Dióshøch jaduhn̲ xñajuøøby cooč̆h nga'a høhn̲da'agy. Ja'a Jesucristo ja'a Tieedy je'e. Tsøgä Dios hajxy cøjxta'axiøø wiingudsähgøøyyäm. Ja'a Jesucristo hajxy nWiindsøn̲hájtäm.

32 Mänaa ja'a Aretas hänajty tiuñän gobiernä, mänítøčhä mioonsä xjia yajmadsaañ jim̲ maa ja'a cajpt jaduhn̲ xiøhatiän Damasco. Juhmuu'tswäditiä cajpt hänajty jaduhn̲. Jia pädaac ja'a hadänaabiä hajxy majatiä tägø'øwøødiaact nébiøch jaduhn̲ nga'a pädsøm̲ät.

33 Pero päyó'c-høch. Ja'a nmägu'ughajpøchhajxy hoy xquiuhdøøñax̲y cachjooty maa ja'a muučh hänajty jiutän.

12

1 Cab jaduhn̲ yhahixø'øy cooč̆h nyajcumáyät. Pero nébiøch cham̲ nmädia'aga'añän, jaduhn̲ yajmädow̲a'añ nébiøch nya-jcumaya'añän. Je'ečh cham̲ nmädia'agaam̲by nebiátyhøčhä Jesucristo hijxtahn̲d tøø xyajwiinhix̲iän.

2-3 Nmøødhíjpiøčhä Jesucristo tu'ugmädia'agy. Tøø yhijnä majmactsjumøjt cooč̆hä Dios jim̲ tøø xyaghoy tsajpootyp maa ja'a wyiinduumän. Cábøch nnajuø'øy pø ni'xhaam pø copc-háamhøch jim̲ nhooyy, o pø juøhñdyhaam. Ja'a Dios jaduhn̲ nidiuhm̲ najuøøby.

4 Madiú'ujøčhä hoy-yagjuøøñäjatypä jim̲ nmädooyy tsajpootyp. Cábøčhä cuhdujt nmøødä cooč̆h nmädiaactägátsät.

5 Coo wiinghäna'c häxøpy jim̲ tøø yhoy tsajpootyp, mänítøch häxøpy nmøjpäda'aga'añ. Pero høøčh, cábøch hamdsoo nniguiumaya'añii. Jagóoyyøch nmädia'aga'añ nebiátyhøčhä häyohn tøø nmänax̲y tøø nyajnax̲y.

6 Nmøødhøčhä cuhdujt jaduhn coočh nmädiá'agät
nebiátyhøčhä Dios tøø nmøødtuñ. Hix, tøyhájthøčhä Dios
jaduhn tøø nmøødtuñ. Cábøch nmädia'aga'añ coočh jim
nhooyy tsajpootyp, je'eguiøxpä coočhä njoot quia'a tsocy
coočh øpn xmiøjpädá'agät. Coočhä jäya'ayhajxy xyhíxät
coočh hoy njäya'ayhaty, coočh hajxy xmiädówät coočh hoy
ngapxy nmädia'agy, mänítøch hajxy xquiumáyät.

7 Jaančh tehm yhoy-yagjuøøñäjátyhøch jim nwiinhijxy
tsajpootyp. Pero cabä Dios ja'a jioot chocy coočh nniguiumayøøjät. Paadiä Dios miänaañ coočhä møjcu'ugong ja'a
tsaačhpä xyajpáadät, jadúhnhøch hamdsoo nga'a niguiumayøøjät.

8 Tägøøghóoc-høčhä Jesucristo nja mänuu'xtaacy coočh cu
xyajnähwaach.

9 Mänítøch xyhadsooyy: "Njaančh tehm chojpy njaančh
tehm pia'häyóobiøch miičh. Páadyhøch miičhä mdsaačhpä
nga'a yajnähwa'adsa'añ, nyajcähxø'øgáambiøch jaduhn coo
miičh mduñ ja'a høøčhä nmäjaagøxpä", nømhøčhä Jesucristo
xñämaayy. Xoondáacpøch jaduhn coočhä ndsaačhpä xquia'a
yajnähwa'adsaannä, je'eguiøxpä coočh tøø xñäma'ay cóogøch
xyajtuna'añ ja'a miäjaagøxpä.

10 Xoondáacpøch jaduhn coočhä Jesucristo xyajtuñ,
hóyhøčhä tsaačhpä nja paady madiu'u. Náxyhøčhä
häna'c xyhäyoowhixy. Náxyhøch cøxiä wiinä nyajmaajiaty.
Náxyhøčhä häna'c xchaačhtiuñ ja'a Diosmädia'agyquiøxpä.
Náxyhøčhä häyohn nmänaxy nyajnaxy. Pero cábøch nnä'ägä
møjpäda'agy coočh jaduhn njaty nhabety. Hix, coočh jaduhn
njaty nhabety, cähxø'p jaduhn coočh tii nga'a tuñ ja'a
nhamdsoo mäjaaháamhøch; ja'a Jesucristo miäjaaháamhøch
jaduhn nduñ.

11 Hoorä, hóyhøch tii nga'a ja jada'añ hamdsoo, nmaas
jájpiøch høøčh quejee yø'ø häna'c-hajxy, yø'ø hajxy jaduhn
niñänøømäbä cooc tyijy hajxy Dyioswiinguexiä. Cábäc tyijy pøn jaduhn jiaty nébiäc hajxy jiatiän. Y coočh yø'ø
häna'c-hajxy jaduhn tøø xñähwaambety, tiičh mijts jaduhn
coo tøø xquia'a nähgapxtu'udy. Coočh mijts tøø xquia'a
nähgapxtu'udy, páadyhøch cham hamdsoo nniñähgapxtu'udyii.
Jaduhn weenjaty yajmädoy nebiä yajcumayaambän.

12 Mänáajøch jim nhitiän maa mijtsän, mäníthøčhä
hijxtahnd madiu'u nyajcähxø'cy hoy-yagjuøøñäjatypä. Ja'a
Diosmäjaaháamhøch jaduhn nyajcähxø'cy. Nyajcähxø'c-høch
jaduhn coočhä Dios jaduhn tøyhajt tøø xwyiinguexy.
Mee'xtújpøch hänajty.

13 Jaančh tehm yhóyhøch nduñ hoy miädyii tsajtøootiä.
Jaanä jadúhnhøch jim hoy nduumbä maa mijtsä mdsajtøjcän.

Pero je'e mijts mga'a hojiäwøøby coočh mijtsä xädø'øñ tøø nga'a mäyujwa'añ nébiøch wiingtuumjaty nyujwa'añän. Jaančh tehm̱ wyiingä wiinmahñdy hajxy mmøødä. Pø tøočh mijts nyagjootma'ady, høočh hajxy huuc mée'xäc.

14 Metsc-hóoc-høch jim̱ tøø nhooñä maa mijtsän. Miädägøøghóocpøch cham̱ nnøcxáaṉgumbä. Cábøch mijts tii nmäyujwa'ana'añ. Cábøčhä njoot chocy coo hajxy tii xmió'owät. Jaduhṉ mijts ndsocy nebiä hamdsoo huungpän, paady mijts jaduhṉ nbuhbeda'añ. Pero cábøch nmäna'añ coočh mijts xpiuhbejtägátsät xädø'øñhaam.

15 Tøočhä njoot hamuumdu'joot nbäda'agy maa mijtsän coo mijts nbuhbédät hoy ñejpiä, hóyhøch cøx̱ypänejpiä cu nja jat cu nja habet maa mijtscøxpän. Njaančh tehm̱ chojpy mijts jaduhṉ; pätiidä mijts jaduhṉ coo xquia'a tsojtägach.

16 Mänáajøch jim̱ nhoyyän maa mijtsän, cab mijtsä xädø'øñ nmäyujwaaṉ̃. Mnajuøøby hajxy jaduhṉ, tuhm̱ds. Pero näje'e mijts jaduhṉ mmäna'añ cóogøch tyijy mijts tøø nwiinhøøñ

17 mänáajøchä nmägu'ughajpähajxy jim̱ nguex̱iän maa mijtsän xädø'øñyajmujpä. Jadúhṉägäts tyijy mijts tøø nmämeečh. Pero cab jaduhṉ tiøyyä.

18 Mänáajøčhä hermano Titohajxy jim̱ nguex̱iän maa mijtsän møødä mägu'ughajpä tu'ugpä, ni je'e mijts xquia'a mämee'tspä. Hix̱, jaduhṉä hermano Tito howyiinmahñdy hajxy miøødäbä nébiøch nmøødän. Hoguiuhdujt hajxy miøødäbä nébiøch nmøødän.

19 Jaduhṉ mijtsäda'a mmäna'añhaty cooc tyijy højts nja wi'i ñiñähgapxtu'uda'añii maa mijtscøxpän. Pero cab jaduhṉ tiøyyä. Ja'a Dios højts xyhijxp coo højts ja'a Jesucristo tu'ugmädia'agy nmøødhity. Mägu'ughajpädøjc, paady højts mijts ja'a Diosmädia'agy jaduhṉ nyajwiingapxø'øy, chojpy højtsä njoot jaduhṉ coo mijts hamuumdu'joot mjaac mäbøgät.

20 Coočh jim̱ nnøcxtägátsät maa mijtsän, mänítøch jootcujc nhídät pø hoy hajxy hänajty mwädity. Jaduhṉ hajxy jootcujc mhíjpät ja'a høočhcøxpä. Pero pø cab hajxy hänajty hoy mwädity, jootmayhádäbøch jaduhṉ. Jaanä jaduhṉ mijts mjootmayhájpät. Je'ečh jaduhṉ cham̱ nnädaj nnämaaby. Je'ečh jaduhṉ nnänøøm̱by ja'a ca'a howiädit, pø mnimiädsibøøyyäp hajxy hänajty, pø cab hajxy hänajty myajniyajmädsogyii, pø mnimiäjootmá'täp hajxy hänajty, pø mnimiädsiphájtäp hajxy hänajty, pø mniwyiingapxpéjtäp hajxy hänajty, pø mniñänøøm̱äp hajxy hänajty cøx̱ypä waam̱b, pø mniguiumáayyäp hajxy hänajty, pø mdsipyagjájtäp hajxy hänajty.

21 Pø jaduhṉ hajxy hänajty mjaančh jootcø'øy coočh jim̱ nnøcxtägátsät maa mijtsän, wéhṉdø̆čhä Dios weenjaty xya-

jtsähdiúnät maa mijtscøxpän. Je'eč̆h chamm̱ nnädaj nnämaaby. Nnäjootmayhádäbøch hajxy je'e, pønjatiä yhaxøøgcuhdujt hajxy hänajty tøø quia'a najtshixø'øy. Je'eč̆h jaduhṉ nnänøøm̱by coo wiingto'oxiøjc hajxy piawädity tehṉgajnä.

13

1 Miädägøøghóocpøch jimm̱ nnøcxa'añ maa mijtsän. Jaduhṉä cuhdujt myiñ, coo hajxy hänajty pøṉ mnäxø'øwø'øwa'añ, tsipcøxpä testigo hajxy myajcähxǿ'øgät mejtstägøøg.

2 Mänáajøch jimm̱ nhuug hoobiän maa mijtsän ja'a miämetsc-hoocpä, mänítøch hajxy nyajcuhojøøyy coo hajxy haxøøg quia'a jootcóøñät, pønjaty hänajty haxøøgwädijp. Y chám̱høch mijts jadähooc nnäma'awáaṉgumbä nägøx̱iä coo hajxy mga'a haxøøgwädítät. Y pø je'enä hajxy hänajty mhaxøøgwädity cooč̆h jimm̱ nnøcxtägátsät maa mijtsän, tsipcǿxpøch mijts nøcxy nyajcumädow̱a'añ.

3 Jadúhṉhøch nyajcähxø'øga'añ cooč̆hä Jesucristo miädia'agy tøyhajt nyajnajxä. Haa ca'a, jadúhṉhøch mijts tøø xyhuuc nämaabiä cooč̆h jaduhṉ nyajcähxǿ'øgät. Hix̱, møcmäjaahaamä Jesucristo hajxy xyajcumädów̱ät coo hajxy hoy mga'a wädítät.

4 Coo ja'a Jesucristo miøjpahbejtä cruzcøxp, cabä miøcmäjaa hänajty yajcähxø'øgy. Pero coo jiujypiøjtägajch, coo jimm̱ ñøcxtägajch maa ja'a Tieediän, jím̱äts jaduhṉ yhijnä ja'a Tieediä miøcmäjaahaam. Nebiä Jesucristo ja'a miøcmäjaa hijty quia'a yajcähxø'øguiän, jaduhṉ højts mäjaa nga'a móødäbä hamdsoo. Pero coo højtsä Jesucristo nmøødhity tu'ugmädia'agy, paady højts mijts hoy nhane'ema'añ ja'a Dios ja'a miøcmäjaahaam.

5 Huuc niñajuø'øwøø hajxy hamdsoo. Coo ja'a Jesucristo ja'a miädia'agy hajxy hoy mbanǿcxät, jaduhṉ hajxy myajnajuǿ'øwät coo ja'a Jesucristo hajxy tøyhajt mjaanč̆h møødhity tu'ugmädia'agy. Pero coo hajxy hoy mga'a panǿcxät, cabä Jesucristo hajxy tøyhajt mmøødhídät tu'ugmädia'agy.

6 Chojpy højtsä njoot coo hajxy mnajuǿ'øwät coo højtsä Jesucristo tøyhajt nmøødhity tu'ugmädia'agy. Cab højts jaduhṉ nhøhṉda'agy.

7 Nmänuu'xtaacypy højtsä Dios coo hajxy hoy mwädítät, coo hajxy haxøøg mga'a jäya'ayhádät. Pø mwädijp hajxy hänajty hoy coo højts jimm̱ nnøcxtägátsät maa mijtsän, cab højts hänajty nyajcähxø'øga'añ coo højtsä Jesucristo ja'a cuhdujt tøø xmio'oy coo højts mijts nyajcumädów̱ät. Y coo højts jaduhṉ nga'a yajcähxǿ'øgät coo højtsä Jesucristo ja'a cuhdujt jaduhṉ tøø xmio'oy, cab jaduhṉ ñejpiä. Je'e højtsä njoot chojpy coo hajxy hoy mwädítät.

8 Pø mjaančh wädijp hajxy hänajty hoy coo højts jim̱ nnócxät,
cab højts mijts hänajty waam̱b nnäma'awa'añ. Chojpy højtsä
njoot coo hajxy tøyhajt hoy mwädítät. Pero pø cab ha-
jxy hänajty tøyhajt hoy mwädity, mänit højts mijts mäbøcy
nhoja'añ.
9 Coo hajxy hoy mwädítät, xooṉdá'agäp højts jaduhṉ. Cab
højts jaduhṉ nyajcähxó'øgät coo højtsä Jesucristo ja'a cuhdujt
hänajty tøø xmio'oy coo højts mijts jaduhṉ nyajcumädów̱ät.
Nmänuu'xtaacypy højtsä Dios jaduhṉ coo ja'a mhaxøøgcuhdujt
hajxy mgøx̱y najtshixó'øwät, coo ja'a hoguiuhdujt hajxy
hamuumdu'joot mjaac panócxät tehṉgajnä.
10 Páadyhøch mijts cham̱ weenjaty nhojy nocyhaam,
jadúhṉhøčhä njoot chocy coo hajxy hoy mwädítät. Ja'a
Jesucrístøčhä cuhdujt jaduhṉ tøø xmio'oy maa mijtscøxpän,
weenä miädia'agy hajxy maas hoy mjaac mäbøjcä. Cabä
Jesucristo jioot chocy coo hajxy mdu'udägóyyät. Y pø
mjaančh wädijp hajxy hänajty hoy cooč̈h jim̱ nnøcxtägátsät
maa mijtsän, cábøch mijts hänajty waam̱b nnäma'awa'añ. Pø
caj, mänit højts mijts mäbøcy nyajcumädów̱ät.
11 Hoorä, mägu'ughajpädøjc, chám̱høch jaduhṉ nyaj-
mayaaṉnä maa hajxy cham̱ nmägapxy nhane'emiän. Huuc
cudiúṉ hajxy jaduhṉ nébiøch cham̱ nnäma'ayän. Yaghoyø'øw
ja'a mdu'u hajxy. Ca'a haxøøgtu'u hajxy mbanøcxnä. Tsøc
hajxy jaduhṉ nimiøødhíjtäm tu'ugmädia'agy. Cab hajxy tii
myajtsip myajma'adóóñät. Jaduhṉä Dios hajxy xmiøødhíjnät.
Xchójcäm ja'a Dios hajxy. Chojpiä jioot jaduhṉ coo hajxy
jootcujc nhíjtämät.
12 Mniyajpoo'xóøjäp hajxy hamuumdu'joot, ween jaduhṉ
quiähxø'øgy coo ja'a Diosmädia'agy hajxy mmäbøcy.
13 Xyajpoo'xp mijtsä hermanodøjc-hajxy yaabä, ja'a
Diosmädia'agy hajxy yaa mäbøjpä.
14 Weenä Jesucristo hajxy nägøx̱iä xmio'oy ja'a hoyhajt
ja'a weenhajt. Je'e hajxy nWiindsøṉhájtäm. Weenä Dios
hajxy xchójcäm homiänaajä. Weenä Dioshespíritu hajxy
xmiøødhíjtäm nägøx̱iä. Amén.

Gálatas

1-2 Høøčh Pablo, hädaa nócyhøch nhädiuum̲by møødä hermanohajxy yaabä nägøx̲iä. Mijts hädaa nocy nyajnäguejxyp, mijts hermanodøjc jim̲ tsänaabiä Galacia. Cab hajxy mmäná'anät coočh jäya'ay tøø xwyiinguex̲y. Jesucrístøch xwyiinguejx møødä Dios ja'a nDeedyhájtäm. Jaayá'ayädsä Jesucristo yagjujypiøjc.

3 Weenä Dios ja'a nDeedyhájtäm hajxy xmio'oy ja'a hoyhajt ja'a weenhajt møødä Jesucristo ja'a nWiindsøn̲hájtäm.

4 Jaaya'ay hajxy xñähho'túutäm ja'a nbojpä ngädieeyhájtäm nebiä Dios ja'a nDeedyhájtäm tøø miäna'añän. Paadiä Jesucristo hajxy xñähho'túutäm nebiä haxøøgpä hajxy yaa xñähwáatsämät hädaa yaabä naax̲wiin.

5 Tsøgä Dios hajxy møj jaančh pädáacäm cøjxta'axiøø. Amén.

6 Hermanodøjc, Dios hajxy xmiøjyáax̲äm je'eguiøxpä coo ja'a Jesucristo hajxy xchójcäm. Pero tøøčh nmädoyhaty coo ja'a Diosmädia'agy hajxy mga'a panøcxnä je'eguiøxpä coo ja'a wiingmädia'agy hajxy tøø mbadu'ubøjnä. Nyagjuóøbiøch jaduhn̲ coo ja'a Dios hajxy paquiä tøø mnajtshixøøñä.

7 Pero cabä wiingmädia'agy jii neby hajxy mnähwá'adsät. Jaduhn̲ä häna'c-hajxy näje'e wiädity yajnähixøøbiä. Xjia jøjcapxø'øwaam̲b mijts jaduhn̲. Ja'a høhn̲da'agymiädia'agy mijts hajxy xyajnähixøøby ja'a Jesucristocøxpä.

8-9 Tøøčh mijts jaduhn̲ nhuuc nämaabiä, y chaačh jadähooc nmänáaan̲gumbä, tøøčh mijts ja'a Diosmädia'agy nyajnähixø'øy neby hajxy jaduhn̲ mnähwá'adsät. Pero coo mijts pøn̲ wiingmädia'agy xyajnähixó'øwät, jiiby nøcxy quia'awa'añ̲ haxøøgtuum, hoy piøn̲ä, hoy yhøøčhä, hoy jim̲ jia tsooñ tsajpootyp.

10 Ndsójpiøch coočhä Dios xquiumáyät. Cábøch ndsocy coočhä cu'ughajxy xquiumáyät. Coočh häxøpy jaduhn̲ ndsocy, cábøčhä Jesucristo häxøpy hoy nbanøcxnä.

11-12 Hermanodøjc, huuc wiinjuø'øw hajxy jaduhn̲, hädaa mädiá'agyhøch mijts nyajwiingapxøøbiä, ja'a Jesucrístøch xmiooyy; ca'a jiäya'ayä xmiooyy hädaa yaabä naax̲wiimbä.

13 Tøø hajxy mmädoyhaty nébyhøch hijty nwädity, mänáajøčhä judíos miädia'agy hajxy hänajty nbanøcxänä. Mnajuøøby hajxy nébyhøčhä jäya'ayhajxy hijty ndsaačhtiuñ̲ nägø'ø nädecypiä, ja'a Diosmädia'agy hajxy panøcxpä. Páadyhøch hijty ndsaačhtiuñ̲ nebiä Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ ñajtshixó'øwät.

14 Maa yø'ø judíos miädia'agyhajxy myiñ̲än, maas hóyhøch hijty nbanøcxy. Cábøch nmägunaax̲ pøn̲ hijty xyhabex̲y, ja'a

høøčh nmädu'ugyee'taact. Hix̱, maas pedyíijøch hijty ngudiuṉ̃ ja'a nhap ndeedy quiuhdujthajxy ja'a jecypiä.

15 Pero tøøčhä Dios hijty xwyiimbiy, cáhnøch hänajty nmiṉ̃ nga'ayñä. Páadyhøch tøø xmiøjya'axy cooč̈h xjiaanč̈h tehm̱ chocy.

16 Mänitä Dios miänaaṉ̃ cooč̈hä yHuung nhix̱yhájtät, nébiøčhä miädia'agy jaduhṉ nyajwiingapxóøyyät ja'a hajxy ca'a judíospä, neby hajxy jaduhṉ ñähwá'adsät. Cooč̈h jaduhṉ njajty, cábøch hoy pøṉ tøø nyajmøødmädia'agy,

17 ni ja'a hermanodøjc-hajxy jim̱ hijpä Jerusalén, ja'a hajxy hijty tøø wyiinguexyíijäbä ja'a Dios. Pero jím̱høch nnøcxtøøyy Arabianaaxooty. Mänítøch nwiimbijty, nmejtstägajch maa ja'a cajpt xiøhatiän Damasco.

18 Coo tägøøgjomøjt hänajty tøø ñajxnä, mänítøch jim̱ nnøcxy Jerusalén. Jím̱høčhä Pedro hoy nhix̱yhaty. Mänítøch nmøødhijty majmocxxøø.

19 Jím̱høčhä Jacobo nhix̱yhajpä ja'a nWiindsøṉhájtämä piuhya'ay. Pero cábøčhä hermano wiingpä nhijxy, ja'a wiinguex̱ypä.

20 Tehm̱ tiøyhajt jaduhṉ nébiøch cham̱ njaayän. Cábøch nhøhṉda'agy. Dióshøch jaduhṉ xyhijxp cooč̈h nga'a høhṉda'agy.

21 Mänítøch hoy nwädity Sirianaaxooty møødä Cilicianaaxooty.

22 Ja'a hermanodøjc-hajxy jim̱ hijpä Judeanaaxooty, ja'a Jesucristo miädia'agy hajxy hänajty panócxäbä, cáhnøch hajxy hänajty nhix̱yhatyñä.

23 Jagooyyä hajxy hänajty miädoyyä cooč̈hä Diosmädia'agy hänajty nyajwa'xnä. Tøø hajxy hijty miädoyhaty cooč̈hä hermanohajxy hijty ndsaačhtiuṉ̃, nebiä Diosmädia'agy hajxy ñajtshixó'øwät. Pero cooč̈hä Diosmädia'agy hänajty nyajwa'xnä høøčhpä,

24 paadiä Dios hajxy miooyy Dioscujú'uyäp ja'a høøčhcøxpä.

2

1 Coo majmactsjomøjt hänajty tøø ñajxnä, mänítøch hoy ngoo'nä Jerusalén møødä Bernabé møødä Tito.

2 Dióshøch jim̱ xquiejx. Jím̱høčhä Jacobo nmøødhamugøøyy hamee'ch møødä Pedro møødä Juan. Jim̱ hajxy hänajty quiopc-haty maa ja'a hermanodøjc-hajxiän. Mänítøch hajxy nyajmøødmädiaacy nebiátyhøčhä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy nyajwiingapxø'øy, ja'a hajxy ca'a judíospä, neby hajxy hoy ñähwá'adsät. Páadyhøčhä copc-hajpädøjc jawyiin nyajmøødmädiaacy, nébiøch hajxy jaduhṉ xquia'a jøjcapxó'øwät.

3-5 Xjiøjpøgøøyy højts jaduhn̲; cab højts waam̲b
xñämaayy. Tøø häna'c-hajxy näje'e yajtägø'øy maa ja'a
hermanodøjc-hajxiän; nøm̲ hajxy hänajty miäna'añ cooc tyijy
hajxy pianøcxpä; pero cab hajxy hänajty tøyhajt pianøcxy. Højts
hajxy xjia jøjcapxø'øwaan̲. Coo højtsä Jesucristo miädia'agy
hänajty nbanócxänä, cab højtsä judíospä cuhdujt hänajty
nbanøcxnä. Pero cab højts nmøjpädaacy, neby højts mijts
hoy njaac yajwiingapxó'øwät ja'a tøyhajt, nej mijts jaduhn̲
hoy mnähwá'adsät. Jaduhn̲ hajxy hänajty jia mänaam̲bä
coo ja'a Tito ween yajcircuncidarhaty nebiä judíoshajxy
quiuhdujthatiän, hoyyä Tito hänajty quia'a ja judíospä. Cabä
copc-hajpähajxy miänaañ̲ coo ja'a Tito yajcircuncidarhádät.

6-9 Cábøčhä Jacobohajxy hänajty nmøjpäda'agy, hoy hajxy
hänajty tøø jia päda'agyii copc-hajpä. Hix̲, cabä Dios hajxy
xmiøjpädáacäm, hoyyä møjtuun̲g hajxy nja møødhájtäm.
Mänítøch hajxy xyhix̲yhajty coočhä Dios hänajty tøø
xwyiinguex̲y, coočhä miädia'agy nyajwiingapxóøyyät ja'a
ca'a judíospähajxy, nebiä Pedro hänajty tøø wyiinguexyiijän
coo ja'a judíoshajxy yajwiingapxó'øwät. Mänit højts ja'a
copc-hajpähajxy xjiøjpøgøøyy møødä Bernabé. Mänit højts
tu'ugmädia'agy nmähmøøyy coo højts nwädítät maa ja'a ca'a
judíospän, chaads häna'c-hajxy jaduhn̲ wiädítät maa ja'a
judíospän. Y cábøch hajxy nej xyhanehm̲y.

10 Jagooyyä højts xñämaayy coo højtsä häyoobäya'ayhajxy
nbuhbédät. Jaduhn̲čh nnä'ägä cuhdujthaty.

11-14 Mänítøčhä Bernabé nmøødhädaacy maa ja'a cajpt
xiøhatiän Antioquía. Cujecy højtsä Pedro xpiagädaacy.
Mänitä Pedro tiägøøyy caamiujpä møødä hermanodøjc ja'a
ca'a judíospä. Mänitä Jacobo miägu'ughajpähajxy näje'e
quiädaacpä. Mänitä Pedro quia'a møødcaamiújcänä ja'a
hajxy ca'a judíospä. Hix̲, chähgøøbiä Pedro hänajty coo
ja'a hermanodøjc-hajxy miädoyhádät jim̲ Jerusalén, ja'a
hajxy hänajty jaac panøcxpä ja'a judíoscuhdujt. Mänitä
Bernabé piajatcøøbiä møødä hermanodøjc-hajxy nägøx̲iä
ja'a judíos, coo hajxy quia'a møødcaamiugaan̲nä ja'a hajxy
ca'a judíospä. Hix̲, mejtstu'u ja'a wyiinmahñdyhajxy hänajty.
Y cooč nhijxy neby hajxy hänajty jiatcø'øyän, coodsä
tøyhajt hajxy quia'a panøcxnä, ja'a Diosmädia'agy, mänítøčhä
Pedro njøjcuhojøøyy ja'a hermanodøjc wyiinduumhajxy.
"Jue'e miič, mjudíos miič, y caj miič hijty nbanøcxy ja'a
judíoscuhdujt. Caj miičhä cuhdujt mnä'ägä møødä coo miičhä
wiinghana'c mädsibø'øbä mnämá'awät coo hajxy pianócxät
ja'a judíoscuhdujt." Páadyhøčhä Pedro jaduhn̲ nhojy coo je'e
ja'a pojpä hänajty miøødä.

15 Jue'e højtshájtäm, judíos højts nmiin̲ ngáhw̲äm. Caj tyijy

højts ngahwiindøyyä nebiä wiingjäya'ayhajxiän.
16 Pero, paadiä Dios hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum
je'eguiøxpä coo ja'a Jesucristo miädia'agy hajxy
hamuumdu'joot nmäbøjcäm, ca'a jie'eguiøxpä coo hajxy
ngudiúuṉäm nebiä jecyquiuhdujt myiñän. Coo ja'a
Jesucristo miädia'agy mga'a mäbøjcät, cabä Dios xpiädá'agät
hawa'adstuum, hoy mja cudiuñ nebiä jecyquiuhdujt myiñän.
17 Pero tsøc mänáaṉäm, coo jaduhṉ quiähxǿ'øgät coo højts
ngahwiindøyyäbä, hoyyä Jesucristo miädia'agy nja mäbøjcäm,
cab hajxy nmänáaṉämät cooc tyijy ja'a Jesucristo tøø xya-
jtu'udägóoyyäm.
18 Coo højtsä jecyquiuhdujt nnajtshixøøyyämät, cab jaduhṉ
yhoyyä coo hajxy jadähooc nbadu'ubøjcämät. Hix̱, cähxǿ'øgäp
jaduhṉ coo højts ja'a pojpä cädieey nmøødhájtäm.
19 Pero høøčh, cábøčhä jecyquiuhdujt nbanøcxnä. Tøøčh
nnajtshixøøñä, nébiøčhä Dios hamuumdu'joot jaduhṉ
nbanǿcxnät.
20 Coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm cruzcøxp,
páadyhøch je'e hamuumdu'joot nbanøcxy; cábøch nhamd-
soo wiinmahñdy nyajtunaaṉnä. Tu'ugmädiá'agyhøčhä Je-
sucristo xmiøødhijnä. Xchójpøch je'eduhṉ, páadyhøch tøø
xñähho'tu'udy.
21 Paadiä Dios hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum je'eguiøxpä
coo ja'a Jesucristo miädia'agy hajxy nmäbøjcäm; ca'a
jie'eguiøxpä coo ja'a jecyquiuhdujt hajxy ngudiúuṉäm.
Coo häxøpy quia'a jaduhṉä, xiøøbä ja'a Cristo häxøpy tøø
ñä'ä ho'ogy. Paady, cábøčhä hoyhajt nnajtshixø'øwa'añ
mädyíijøčhä Dios tøø xmio'oy.

3

1-5 Mijts hermanodøjc, nej, mguhmañøøby hajxy jaduhṉä
coo ja'a Diosmädia'agy hajxy mga'a panøcxaaṉnä. Nej,
mbanøcxtägatsaam̱biä jecyquiuhdujt hajxy jadähoocä. Mna-
juøøby hajxy coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm. Coo
mijtsä Jesucristo miädia'agy tøø mmäbøjcä, paadiä Dios ja'a
yhEspíritu hajxy tøø xmio'oy, paadiä hoy-yagjuøøñäjatypä tøø
yajnax̱y maa mijtsän. Ca'a jie'eguiøxpä coo ja'a jecyquiuhdujt
hajxy hijty mgudiuñ. Pero cabä ndijy ja'a Diosmädia'agy
hajxy tøyhajt mnajtshixø'øwa'añ.
6 Ja'a Abraham, ja'a hajxy nhaphájtäm ja'a hajxy
ndeedyhájtämbä, miäbøjc je'e ja'a Diosmädia'agy. Paadiä
piädaacä hawa'adstuum.
7 Y coo højtsä Diosmädia'agy nbamäbøjcämät, mänitä Dios
hajxy xpiädáacämät nebiä Abraham yhap yhocän. Mänit højts
xpiädáacänät hawa'adstuum.

8 Jéquiänä Dios ja'a Abraham ñämaayy: “Miiči̇hcóxpøčhä
jäya'ayhajxy nbuhbeda'añ nägøxiä ja'a wiinduhmyhagajptpä
je'eguiøxpä coo miiči̇h tøø mmäbøcy.” Jiiby jaduhn myiñ
cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän. Jaduhn hajxy nyajna-
juóøyyäm coo ja'a Dios hajxy xpiäda'agáaänäm hawa'adstuum
pønjaty mäbøjp, hoy hajxy quia'a ja judíosä.

9 Entonces, ja'a hajxy mäbøjpä, jaduhn hajxy piuhbedyii
nebiä Abraham jecy piuhbejtän.

10 Ja'a hajxy jaduhn mänaambä cooc tyijy hajxy
ñähwa'adsa'añ je'eguiøxpä coo ja'a jecyquiuhdujt hajxy
quiudiuñ, haxøøgtuum hajxy je'e piäda'aga'añii. Jaduhn
jiiby myiñ cujaay maa ja'a jecyquiuhdujtän, “Haxøøgtuum
piäda'aga'añii pønjaty hoy ca'a cudiuumb nebiaty hädaa libro
xyhanéhmäm.”

11 Jaduhn jiiby myiimbä cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:
“Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy nmäbójcämät, mänitä Dios ha-
jxy xyajnähwáatsämät.” Ca'a jie'eguiøxpä cooc tyijy hajxy
ngudiúunäm ja'a jecyquiuhdujt.

12 Pero jaduhnä jecyquiuhdujt miäna'añ: “Ønä jecyquiuh-
dujt cudiuumb, hawa'adstuum piäda'aga'añii.”

13 Coodsä jecyquiuhdujt hajxy hijty hoy nga'a
cudiunáaänäm, haxøøgtuumä Dios hajxy hijty xpiäda'agáaänäm.
Pero xñäxúu'tsämä Dios hajxy jaduhn; paadiä Jesucristo
hajxy xñähho'túutäm; paadiä Dios hajxy xpiädáacäm
hawa'adstuum. Jaduhnä jiiby myiñ cujaay maa ja'a
Diosmädia'aguiän: “Øn møjpahbéjtäp quepyquiøxp, tøø
hänajty piäda'agyii haxøøgtuum.”

14 Paadiä Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, nebiä
jäya'ayhajxy jaduhn piuhbéjtäbät, ja'a hajxy ca'a judíospä,
nebiä Abraham jecy piuhbejtän. Y coo hajxy nmäbójcämät,
mänitä Dios ja'a yhEspíritu hajxy xmio'owáaänäm nägøxiä
neby hajxy jecy xyajwiinwaaanóøyyäm cooc hajxy
xmio'owáaänäm.

15 Hermanodøjc, tsøg hajxy mädiáacäm neby hajxy yaa
nguhdujthájtäm hädaa yaabä naaxwiin. Coo øn tii ya-
jcuhdúgät maa ja'a hagujtøjcän, coo fyirmarhadät, ni øn
jaduhn quia'a yajtägátsät, ni quia'a mäná'anät coo quia'a
hoyyä.

16 Bueno, coo ja'a Dios ja'a Abraham miøødyajcuhdujcy cooc
hoy miänaajä piuhbeda'añ, jaduhn miänaambä cooc ja'a Abra-
ham yhap yhoc miøødyajcuhdújcäbä. Jaduhn jiiby myiñ cujaay
maa ja'a Diosmädia'aguiän. (Cab jaduhn myiñ cooc hajxy
nämay miøødyajcuhdujcä.) Coo jaduhn miäna'añ: “Abraham
yhap yhoc”, ja'a Jesucristo jaduhn nänóømäp.

17 Y coo mädaaxmägoˈxcuhiiˈxmajcjomøjt hänajty tøø ñaẋy,
mänitä jecyquiuhdujt piädaacä. Pero cab jaduhṉ yajtägajch
nebiä Dios jaˈa Abraham hänajty tøø miøødyajcuhduquiän.
18 Coo häxøpy quiaˈa tøyhajtä jaduhṉ, cab häxøpy tiuñ nebiä
Dios jecy yajcuhdujquiän.
19 Paadiä Dios jaˈa jecyquiuhdujt yejcy neby jaduhṉ
quiähxǿˈøgät coo jaˈa pojpä cädieey hajxy nmøødhájtäm. Pero
coo jaˈa Jesucristo yaa tøø yhoy hädaa yaabä naaẋwiin, jaˈa
hänajty tøø miøødyajcuhdugyíijäbä, cabä jecyquiuhdujt jaduhṉ
tiunaaṉnä. Bueno, coo jaˈa Dios jaˈa jecyquiuhdujt piädaacy,
mänitä mioonsä tsajpootypä jaˈa Moisés hoy mioˈoy. Mänitä
Moisés jiøyejnajxy.
20 Pero hamdsoo jaˈa Dios jaˈa Abraham miøødyajcuhdujcy;
cabä jiøyejnajxpä jaduhṉ ñäˈä yajtuuñ.
21 Cab hajxy nmänáaṉämät coo jaˈa jecyquiuhdujt ya-
jtägajch nebiä Dios hänajty tøø yajcuhduquiän. Coo jaˈa Dios
häxøpy tøø miänaˈañ coo hajxy cu nnähwáatsäm maa jaˈa
jecyquiuhdujtän, pues tøø jaˈa jecyquiuhdujt hajxy häxøpy
xyajnähwáatsäm jaˈa nbojpä ngädieeyhájtäm.
22 Jaˈa Diosmädiaˈagy jaduhṉ mänaaṃb coo hajxy nägøẋiä
nhíjtäm haxøøgtuum jeˈeguiøxpä coo jaˈa pojpä cädieey ha-
jxy nmøødhájtäm. Pero coo jaˈa Jesucristo miädiaˈagy hajxy
nmäbøjcämät, mänitä Dios hajxy jaduhṉ xyhuunghájtämät
nebiä jecy yajcuhdujquiän.
23-25 Tuuṉgpaatpä jecyquiuhdujt hijty. Tsipcøxp højts hijty
ngudiúuṉäm. Pero coo jaˈa Jesucristo tøø yhoy, cab højtsä
jecyquiuhdujt nbanǿcxänä. Coo jaˈa Jesucristo miädiaˈagy
hajxy nmäbøjcämät, jaduhṉä Dios hajxy xyhuunghájtämät.
26 Y xjiaanc̆h huunghajp mijts jaˈa Dios jeˈeguiøxpä coo
jaˈa Jesucristo miädiaˈagy hajxy mmäbøjcä, coo jaˈa Jesucristo
hajxy mmøødhity tuˈugmädiaˈagy.
27 Y coo hajxy jaduhṉ mmøødhídät, coo hajxy jaduhṉ
mnäbétät, mänitä Dios hajxy xyhuunghádät, nebiä Dios jaˈa
Jesucristo yHuunghatiän.
28 Tuˈugmädiaˈagy hajxy mhijnä møødä Jesucristo. Cabä
Dios tiehṃ yajtøy pø mjudíos, pø caj, pø mmäyøø, pø caj
mmäyøøjä. Cabä Dios yajtøy jaˈa haagä tehṃ yaˈadiøjcpä,
jaˈa haagä tehṃ tioˈoxiøjcpä. Øjwaˈachä yajtøy. Jaduhṉä Dios
hajxy xyhijxnä nebiä yhamdsoo huungän.
29 Y coo jaˈa Jesucristo hajxy mmøødhity tuˈugmädiaˈagy,
paadiä Dios hajxy xyhuunghaty, nebiä Dios jaˈa Abraham
jecy yhuunghajtiän.

4

1-2 Jaduhṉds jeˈe, coo jäyaˈayhajxy hänajty näjeˈe

yhoˈogaan̲nä, mänit hajxy miänaˈañ coo yhuunghajxy yhíjxäxät jaˈa miäguˈughajpähajxy. Coo jaˈa yhuunghajxy miøjjøøñät, mänit nädeedy hajxy miämähmøøñät. Pero coo hajxy hänajty miuutsnä, jaduhn̲ hajxy yhaneˈemyii nebiä moonsän, høxtä coonä hajxy hänajty tøø miøjjøøñä.

3 Y højtshájtäm, coo jaˈa Jesús hajxy hänajty ngaˈa hix̲yhájtämnä, jaduhn̲ mäwíinäts hajxy hijty nhíjtäm nebiä haneˈemybiän coo jaˈa jecyquiuhdujt hajxy hijty tehn̲gajnä nbanǿcxäm.

4 Pero coo yhabaaty, mänitä Dios jaˈa yHuung quiejxy; Jesucristo jeˈe. Hoy jeˈe miñguiaˈay neby højtshájtämän yaa judíosnaaxooty, maa jaˈa jecyquiuhdujt tiuñän.

5 Paadiä Jesús quiejxä neby højts jaduhn̲ xñähhoˈtúutämät, jeˈeguiøxpä coo højts jaˈa jecyquiuhdujt hijty nbanǿcxäm tehn̲gajnä. Coo hajxy xñähhoˈtúutäm, xyhuunghájtäm jaˈa Dios hajxy jaduhn̲.

6-7 Xmioˈowáan̲näm hajxy jaduhn̲ nebiaty ñägapxy. Cab hajxy nhíjtänä nebiä haneˈemybiän. Coo jaˈa Dios hajxy xyhuunghájtäm, paadiä yhEspíritu hajxy xyajnäguéjxäm. Paady hajxy jeˈe nnämáayyäm: “Teedy” hamuumduˈjoot.

8 Jueˈe mijts hijty mwiˈi wyiingudsähgøøby, quepychech naax̲poch. Cahnä jaˈa Dios hajxy hänajty mhix̲yhatyñä.

9 Pero coo jaˈa Dios hajxy tøø xwyiimbiy, paady hajxy mhix̲yhajnä. Cab jaduhn̲ yhahixøˈøy coo jaˈa jecyquiuhdujt hajxy jadähooc mbaduˈubǿjcombät. Cab hajxy nyaghanéhm̲änät maa jaˈa jecyquiuhdujtän.

10 Pero mijts, jeˈenä xøø hajxy mwiˈi yagjadyii. Jaduhn̲ tyijy hajxy mnähwaˈadsaˈañ.

11 Nej, xiǿøbøch mijts jaˈa Diosmädiaˈagy tøø nja yajwiinhixøˈøyä. Pø tøyhajt jaduhn̲, njaanc̆h tehm̲ yagjuǿøbiøch jaduhn̲.

12-14 Hermanodøjc, nnämáˈawäbøch mijts cooc̆h mijts xpiahíxät. Najtshixøˈøw jaˈa jecyquiuhdujt hajxy nébiøch tøø nnajtshixøˈøyän. Mänáajøch mijtsä Diosmädiaˈagy nyajwiingapxøøc̆hooñän, hóyhøch mijts xmiäguˈugpøjcy. Jadúhn̲høch hajxy xjiøjpøgøøyy nebiä Diosquex̲iän, nebiä Jesucristän. Cábøch hajxy xxiøøghajty, hóyhøc̆hä paˈam hänajty nja møødä, hóyhøch mijts hoxiøøghajnä hänajty xjia hix̲y. Cooc̆hä paˈam hänajty nmøødä, páadyhøch jim̲ nmähmøøyy maa mijtsän.

15 Pero mijts, cab hajxy jootcujc mhijnä. Pänebiä hajxy tøø mjaty. Mänáajøch jim̲ nhitiän maa mijtsän, høøchcøxpä mijts hänajty mduñ̲ hoy miädyii mayhajtä. Xmióobiøch mijts hänajty hoy tyiijä.

16 Páadyhøch mijtsädaˈa xquiaˈa mäguˈughadaan̲nä cooc̆h mijts tøø nhawáan̲äm jaˈa tøyhajt.

17 Y hänaˈc-hajxy høhn̲daacpä, paady mijts hajxy
xmiägu'ughadaˈañ nébiøch mijts jaduhn̲ xquiaˈa panǿcxnät.
Pero caj mijts hajxy hamuumdu'joot xmiägu'ughadaˈañ.
Xñäˈä wiinhøønaam̲b mijts hajxy jaduhn̲.
18 Hoy hit jaduhn̲ coo mijts pøn̲ hamuumdu'joot
xmiägu'ughádät hoy miänaajä, hóyhøch hänajty jim̲ ngaˈa
ja hity maa mijtsän.
19 Mägu'ughajpä, jaanc̈h tehm̲ jiootmayhájpøch jadähooc
jaˈa mijtscøxpä. Jiaanc̈h tehm̲ chójpiøch njoot coo mijts jaˈa
Jesucristo mmøødhídät tu'ugmädiaˈagy.
20 Cu nnǿcxyhøch jim̲ maa mijtsän. Cu nmøødmädiáacyhøch
mijts jaduhn̲ yajxón̲. Cooc̈h mijts hoy ngaˈa møødmädiaˈagaˈañ
hajäyaˈayhaam, cábøch nnajuøˈøy nébiøch ndaj nmáyät jaˈa
mijtscøxpä.
21 Hoorä, pø chojpiä mjoothajxy tehn̲gajnä coo jaˈa je-
cyquiuhdujt hajxy mbanøcxaˈañ, huuc mädow̲ hajxy neby
jiiby myiñ̲än maa jaˈa jecyquiuhdujtän.
22-23 Metscä Abraham yhuung hänajty. Tu'ug hänajty
xiøhajty Isaac. Tøø Dios Abraham hänajty jaduhn̲ yajwi-
inwaan̲øˈøy coo jaˈa Isaac hänajty myinaˈañ quiaˈawaˈañ.
Abraham yhamdsoo huunghajxy jeˈeduhn̲ møødä tioˈoxiøjc.
Jatu'ugpä, Ismael jeˈe xiøhajpä. Jaduhyyä jeˈe ñäˈä miiñ̲ ñäˈä
cahy. Moonsä jeˈe tiajhajt.
24-25 Hädaa mädiaˈagy, nebiä hijxtahn̲dän hädaa jaduhn̲.
Jaˈa Ismael tiaj, jaˈa Agarhajpä, moonsähajp hänajty jeˈe.
Cabä yhamdsoo cuhdujt hänajty yaghity. Hoorä, coo jaˈa
Dios jaˈa cuhdujt yejcy maa jaˈa tun̲ hänajty xiøhatiän Sinaí,
jim̲ Arabianaaxooty, jaduhn̲ mäwíinäts hajxy nhíjtäm nebiä
Agar hänajty mioonsähatiän. Cabä nhamdsoo cuhdujt hajxy
nyaghíjtäm. Mejtstu'u jaˈa tun̲ hänajty xiøhaty. Xøhajp hänajty
Sinaí, møødä hänajty xiøhaty Agar. Jaˈa cajpt jaduhn̲ xøhajpä
Jerusalén, jaˈa hädaa yaabä naax̲wiimbä, jaduhn̲ mäwíinäts
jeˈe nebiä Agarän. Hix̲, cabä Jerusalénpä-jäyaˈay yhamdsoo
cuhdujt hajxy yaghity.
26 Jaduhn̲ jaˈa cajpt jim̲ xiøhajpä tsajpootyp Jerusalén. Jim̲
hajxy nxøønájxäm. Cabä jecyquiuhdujt jim̲ tiuun̲nä nebiä
Dios yejquiän Sinaí. Jem̲yguiuhdújtäts jim̲ túun̲näp.
27 Jaduhn̲ jiiby myiñ̲ cujaay maa jaˈa Diosmädiaˈaguiän:
Huuc xoon̲daˈag, hoyyä huung mgaˈa ja paadyñä, Maas may
miic̈h huung mbaadaˈañ.
Cabä mmoonsä may jiaty paadaˈañ.
28 Hoorä, hermanodøjc, tøø jaˈa Dios hajxy xyajnähdíjjäm
coo hajxy xyhuunghadáan̲äm, nebiä Isaac yajnähdijjän.
29 Dios jaˈa yhEspíritu jaˈa Isaac yajmägunuu'xøøyy coo
myínät. Cabä Ismael yajmädsojcy coo jaˈa Abraham jaˈa Isaac

yhuunghádät. Jaduhn̲ mäwíinäts højtsä jäya'ayhajxy xquia'a yajmädsójcäm coo ja'a Dios hajxy xyhuunghájtämät.

30 Jaduhn̲ jiiby myiim̲bä cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: "Høxquejxpädsøm̲ yø'ø to'oxymoonsä møødä yhuung." Cabä moonsä yhuung ñä'ägädä puhmo'owa'añii ñädeedy. Pero yhamdsoo to'oxiøjc yhuung, je'eds jaduhn̲ mio'owaam̲by.

31 Hermanodøjc, coo ja'a Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot ndsójcäm, jaduhn̲ mäwíinäts hajxy nhíjtäm nebiä Isaac jecy yhijtiän. Pero ja'a hajxy ca'a tsojpä, jaduhn̲ mäwíinäts hajxy je'e nebiä Ismaelän, ja'a moonsä yhuung.

5

1 Coo ja'a Dioscuhdujt hajxy nyaghíjtäm, mädyii ja'a Moisés jecy miähooyy, jaduhn̲ mäwíinäts hajxy hijty nhíjtäm neby hajxy hadsip yajtuñíijäbän. Coo ja'a Jesucristo quiädaacy, mänit hajxy xñämáayyäm coo ja'a jecyquiuhdujt hajxy nga'a møjpädáacänät. Xyhawáan̲äm hajxy jaduhn̲ neby hajxy nnähwáatsämät. Hamuumdu'jootä Jesucristo miädia'agy hajxy mbanǿcxät. Cabä Moisés jiecyquiuhdujt hajxy mbadu'ubøjcät jadähooc.

2 Huuc hamädoow̲hit hajxy. Coo hajxy nyajcircuncidarhájtämät cooc tyijy hajxy jaduhn̲ nnähwa'adsáan̲äm, xiøøbä ja'a Jesucristo hajxy häxøpy tøø xñä'ä nähho'túutäm. Høøčh jaduhn̲ mänaam̲b, Pablo. Diosqué x̲yhøch høøčh.

3 Jadúhn̲høch jadähooc nmänáan̲gombä, pønjaty mänaam̲b coo hajxy yajcircuncidarhádät, tsipcøxp hajxy quiudiúnät nebiatiä Moisés jiecyquiuhdujt yajnähdijy coo hajxy quiudiúnät.

4 Jii häna'c-hajxy näje'e miäna'añ: "Páadyhøch nnähwa'adsa'añ coočhä Moisés jiecyquiuhdujt hoy ngudiuun̲ä." Pero cab jaduhn̲ tiøyyä coo hajxy ñähwa'adsa'añ. Hix̲, cabä Jesucristo hajxy miøødhijnä tu'ugmädia'agy.

5 Pero nmäbøjcäm højts coo hajxy nnähwa'adsáan̲äm ja'a Jesucristocøxpä. Ja'a Dioshespíritu hajxy xpiuhbedáan̲äm.

6 Coo ja'a Jesucristo hajxy tu'ugmädia'agy nmøødhíjtämät, cab jaduhn̲ ñejpiä pø tøø hajxy nyajcircuncidarhájtäm, o pø caj. Je'eduhn̲ tsoobaatp coo ja'a Jesucristo miädia'agy hajxy nmäbøjcämät y coo hajxy hamiñ̲ häxøpy nničhójcämät nebiä Jesucristo hajxy xchójcäm.

7 Hoy ja'a Diosmädia'agy hajxy hijty mbanøcxy. Pätiidä hajxy coo tøø mnajtshixø'øy. Päbøndä hajxy tøø xwyiinhøøñ.

8 Ca'a Dyiosä hajxy xyajnajtshixøøyy. Jaaya'ay hajxy xyajnähdíjjäm coo ja'a miädia'agy hajxy nbanǿcxämät.

9 Jaduhn̲ä jäya'ayhajxy miäna'añ: "Coo tsajcaagychooy weeñ̲tiä nbädáacämät, cøx̲iä harina yajtägø'øyii." Jaduhn̲

mäwíinäts højtshájtäm coo hänaˈc høhn̲daˈagymiädiaˈagy hajxy xyajnähixóøyyämät; nägøx̲iä hajxy jaduhn̲ nmáˈtämät.

10 Nbädáacypiøčhä njuøhñdy jaˈa Dioscøxpä coo wiingmädiaˈagy hajxy mgaˈa mäbógät. Dios jaduhn̲ yajcumädow̲aam̲b pøn̲ mijts høhn̲daˈagymiädiaˈagy xyajnähixøøby.

11 Tehn̲gájnøčhä Diosmädiaˈagy nyajwaˈxy coo jaˈa jäyaˈayhajxy ween miäbøcy; jeˈeguiøxpä coo jaˈa Jesucristo hajxy tøø xñähhoˈtúutäm cruzcøxp. Páadyhøčhä jäyaˈayhajxy xmiähan̲haty. Näjeˈe hajxy miänaˈañ cooc tyijy høøčhä mädiaˈagy nyajwaˈxy coo hajxy ween ñiseñapädaˈagyii. Pero cab jaduhn̲ ñäˈä tøyyä. Coočhä mädiaˈagy häxøpy nyajwaˈxy coo hajxy yajcircuncidarhádät, cábøčhä jäyaˈayhajxy häxøpy xmiähan̲haty.

12 Yøˈø hänaˈc mijts xjia wiˈi ñämaabiä coo hajxy myajcircuncidarhádät, ween hajxy jaduhn̲ xpiuhwaatsnä.

13 Tøø mijts jaˈa Dios xyajnähdijy coo jaˈa Moisés jiecyquiuhdujt hajxy mnajtshixóøyyät. Pero cabä Dios jaduhn̲ miänaˈañ coo hajxy cøx̲ypänejpiä mjäyaˈayhádät. Jaduhn̲ miänaˈañ coo hajxy yajxón̲ mnicˇhogóøjät, coo hajxy yajxón̲ mnibiuhbedóøjät.

14 Jaduhn̲ä Dios jiecyquiuhdujt miänaˈañ coo hajxy hoy piøn̲ä mdsoc mbaˈhäyówät hädaa yaabä naax̲wiin nebiä mhamdsoo niˈx nebiä mhamdsoo copc hajxy mdsoquiän.

15 Cab jaduhn̲ yhoyyä coo hajxy mnimiähan̲hadóøjät tuˈugpä tsajtøjc, jaduhn̲ hajxy mgaˈa niyajtägoyyóøjät.

16 Hoy hajxy mwädítät jaˈa Diosmäjaagøxpä. Cabä mhamdsoo wiinmahñdy hajxy myaghíjnät, hoyyä mjoothajxy hänajty tii jia tsocy.

17 Jaˈa Diosmäjaa, cabä tuˈugjuøhñdy yhity møødä haxøøgcuhdujt. Coo hänajty haxøøg mjatcøˈøwaˈañ, Dios xyhadujp mgaˈa jatcøˈøy jaduhn̲ cøx̲ypänejpiä. Hoorä, coo jaˈa mjoot hänajty chocy coo hänajty hoy mwäditaˈañ, jaˈa mhaxøøgwiinmahñdy jaduhn̲ xyhadujp.

18 Pø chojpiä mjoot jaduhn̲ coo jaˈa Diosmäjaagøxpä mwädítät, cabä Moisés jiecyquiuhdujt mbanócxänät.

19 Madiuˈu jaˈa jäyaˈayhajxy yhaxøøgcuhdujthaty: jabiøcy hajxy ñimiødtsänaˈayii; cøx̲ypänejpiä hajxy jiäyaˈayhaty; haxøøg hajxy wiädity, hoy hajxy jia toˈoxiøjcmøødä;

20 wyiingudsähgøøbiä quepychech naax̲poch hajxy; mähijxp mäbäxujp hajxy; nimiädsiphájtäp hajxy; yhadsojpy hajxy mädyiijatiä miägu'ughajpähajxy miød; paquiä hajxy ñimiäjootmaˈadyii; wiinduc-hoˈp hajxy; nibiuhyohdiútäp hajxy; cab hajxy tiuˈugmädiaˈaguiä;

21 hadsojt hajxy wyi'i miøød; jäya'ay-yagho'p hajxy;
haxøøghuucp hajxy, haxøøgjøø'xp hajxy; madiu'u hajxy
jaduhn̲ jiatcø'øy. Tøøds mijts nja yagjahmiech, chaads
jadähooc nhawáan̲äm: øøn̲ haxøøgcuhdujt møød, cab jim̲
ñøcxa'añ tsajpootyp.

22 Pero coo ja'a Diosmäjaagøxpä hajxy nwädíjtämät,
Dios hajxy jaduhn̲ xpiuhbéjtäm coo ja'a jäya'ay hajxy hoy
nmägu'ughájtämät, coo hajxy nxoon̲dáacämät, coo hajxy
jootcujc nhíjtämät, coo hajxy nmee'xtújcämät, coo ja'a
nmäjøøn coo ja'a nmädøjc hajxy yajxón̲ nmägu'ughájtämät,
coo ja'a hojioot hajxy nmøødhájtämät, coo hajxy nga'a
høhn̲dáacämät,

23 coo hajxy mee'xxieemy nhíjtämät, coo hajxy jootxeemy
nhíjtämät. Coo hajxy jaduhn̲ njäya'ayhájtämät, cab hajxy øøn̲
waam̲b xñämáayyämät.

24 Øøn̲ä Jesucristo miädia'agy panócxäp hamuumdu'joot,
tøø ja'a yhaxøøgcuhdujt yhøx̲hix̲y, y cab jaduhn̲ jiahmiejtsnä.

25 Pø mänáan̲äm hajxy jaduhn̲ coo ja'a Diosmäjaagøxpä ha-
jxy nhíjtäm, tsøg hajxy hamuumdu'joot pawädíjtäm.

26 Cab hajxy nyajcumáayyämät; cab hajxy
nniyagjootmá'tämät hamiñ̲ haxøpy; cab hajxy cøx̲iä wiinä
nniyhadsójcämät.

6

1 Hermanodøjc, coo øøn̲ tiu'udägóyyät, mee'xxieemy ha-
jxy mmägapx mhané'emät, nej mijtsä Diosmäjaa mmøødän,
weenä yhaxøøgpä yhøx̲hijxnä. Pero mnigwieendähadóøjäp
hajxy coo mijts jaduhn̲ mnä'ä tu'udägóobiät.

2 Nibiuhbedøø hajxy neby hajxy jaduhn̲ mmäjädá'agät,
neby hajxy jaduhn̲ mga'a tu'udägóyyät. Jaduhn̲dsä Jesucristo
miädia'agy hajxy mgudiúun̲ät.

3 Øøn̲ yajcumayaam̲b je'eguiøxpä cooc tyijy miøjjä, caj ñä'ä
tøyyä coo miøjjä. Nä'ä niwyiinhóhn̲äp jaduhn̲.

4 Cøjwiinduum hajxy mniyhixóøjät pø hoy hajxy tøø
mgudiuñ̲. Y pø tøø hajxy hoy mgudiuñ̲, mänit hajxy
mxoon̲dá'agät. Pø tøø ja'a mmägu'ughajpä hajxy mbex̲y,
cab hajxy nøcxy mniguiumayii.

5 Cøjwiinduum hajxy mniyajcopcø'øwóøjät pø hoy hajxy
mgudiuñ̲.

6 Øøn̲ jaduhn̲ yajnähixóøyyäp ja'a Diosmädia'agy, tsipcøxpä
ofrenda hajxy yégät, mio'owóøjät ja'a yajnähixøøbiä.

7 Ca'a hajxy myajwiinhøøñ; ñajuøøbiä Dios neby hajxy
nwiinmahñdyhájtäm. Nej tøø mjäya'ayhatiän, høxtä jaduhn̲
mguhbédät.

8 Pønä Dioshespíritu panøcxp, je'e cøjxta'axiøø
jugyhadaam̱b nebiä Dios jiugyhatiän; pero pøṉ yhamdsoo
cuhdujt yajtuum̱b, cab jaduhṉ jiugyhada'añ nebiä Dios
jiugyhatiän.
9 Tsøgä njoot hajxy møc pädáacäm; coo hajxy tehṉgajnä
hoy nwädíjtämät, mänit hajxy jim̱ nnócxämät tsajpootyp coo
yhabáatnät.
10 Hoy miänaajä ja'a jäya'ay hajxy mbuhbédät nägøx̱iä.
Tsipcóxpädsä hermanodøjc hajxy mnä'ägädä puhbédät.
11 Hamdsóojøčh hädaa letra nhädiuñ, paady miøjjatiä.
12 Pønjaty mijts xjia wi'i ñämaaby coo hajxy myajcircun-
cidarhádät, paady hajxy jaduhṉ miäna'añ coo hajxy wyi'i
yajcumaya'añ cu'ughagujc. Hix̱, tsähgøøby hajxy jaduhṉ
coo hajxy miädsibø'øwóøjät ja'a homiädia'agyquiøxpä, coo ja'a
Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm cruzcøxp.
13 Hoy hajxy näje'e tøø jia yajcircuncidarhaty, cabä Moisés
jiecyquiuhdujt hajxy yajtuuṉä. Paady mijts hajxy xjia wi'i
ñäma'ay coo hajxy myajcircuncidarhájpät, yajcumayaam̱b
hajxy jaduhṉ ja'a mijtscøxpä.
14 Pero hønčh, cábøch nmäna'añ coo mädyii miøjjä jiaančhä.
Jagóoyyøch nmäna'añ coo miøjjä jiaančhä coočhä Jesucristo
tøø xñähho'tu'udy cruzcøxp. Cábøčhä njoot yaa nbädaacnä
hädaa yaabä naax̱wiin. Hoyyä jäya'ay hajxy waam̱baty
jia mäná'anät, cábøch tii nmøjpädaacnä. Cábøch tii hadsojt
nmøødän hädaa yaabä naax̱wiin.
15 Cab jaduhṉ ñejpiä pø tøø myajcircuncidarhaty o pø caj.
Je'eduhṉ tsoobáatnäp coo ja'a Dios hajxy tøø xpiädáacäm
hawiinjem̱y.
16 Pønä Diosmädia'agy hoy cudiuum̱b, je'eds hoyhajt ween-
hajt mo'owáaṉäp.
17 Páadyhøch chaa nnähxäguučh nguhxäguučhä coočhä Jesu-
cristo miädia'agy tøø nmädiaacä. Y coočh jaduhṉ tøø ngudiuñ,
páadyhøčhä cuhdujt nmøødän. Páadyhøch hajxy tii xquia'a
yajnämáañät.
18 Hermanodøjc, weenä Jesucristo hajxy xcwieendähaty.
Amén.

Efesios

1 Høøc̈h xøhajp Pablo. Høøc̈h hädaa nocy njahby. Ja'a
Dios jaduhn̲ mänaan̲ cooc̈hä Jesucristo xwyiinguéxät. Mijts
hädaa nocy nyajnäjaayøøby pønjatiä Diosmädia'agy mäbøjp jim̲
maa ja'a cajpt jaduhn̲ xiøhatiän Efeso, pønjatiä Jesucristo
miädia'agy jim̲ hoy yajtúun̲äp.
2 Weenä Dios hajxy xmio'oy ja'a hoyhajt ja'a weenhajt,
møødä Jesucristo. Ja'a Dios hajxy nDeedyhájtäm. Ja'a Jesu-
cristo hajxy nWiindsøn̲hájtäm.
3 Tsøgä Dios hajxy wiingudsähgøøyyäm. Ja'a Jesucristo,
Dyioshajpiä Dios je'eduhm̲bä; y jaduhn̲ je'e Tieedyhajpä.
Coo ja'a Jesucristo hajxy xmiøødhíjtäm tu'ugmädia'agy,
paadiä Dios tsajpootypä ja'a mayhajt madiu'u tiuñ̲ ja'a
højtscøxphájtäm.
4 Cahnä hädaa yaabä naax̲wiin hänajty chohn̲da'agy,
tøøyyämä Dios hajxy hänajty xwyiimbíiw̲äm coo ja'a Jesucristo
hajxy xmiøødhíjtämät tu'ugmädia'agy. Jaanä jaduhn̲ hajxy
xwyiimbíiw̲ämbä coo hajxy hoy njäya'ayhájtämät, coo hajxy
nga'a cädiéhyyämät, jaduhn̲ hajxy wa'ads hoy nhíjtämät maa
ja'a Dioswiinduumän.
5 Coo ja'a Dios hajxy xchójcäm, paadiä Jesucristo yaa
quiejxä hädaa yaabä naax̲wiin ja'a højtscøxphájtäm. Paadiä
Dios ja'a Jesucristo yaa quiejxy coo ja'a Dios hänajty tøø
wyiinmay coo hajxy xyhuunghadáan̲äm. Hamdsoojootä Dios
jaduhn̲ miänaañ̲ coo hajxy xyhuunghájtämät.
6 Tsøcxä Dios hajxy wiingudsähgøøyyäm coo hajxy xjiaanc̈h
tehm̲ chójcäm, coo ja'a Jesucristo yaa quiejxä maa højtshájtäm.
Jaduhn̲ä Dios ja'a mayhajt møj tiuuñ̲ ja'a højtscøxphájtäm.
Paady hajxy xchójcäm coo ja'a Jesucristo hajxy xmiøødhíjtäm
tu'ugmädia'agy. Hix̲, jaanc̈h tehm̲ chójcäbä Jesucristo ja'a
Tiéediäm.
7 Coo ja'a Dios hajxy jaduhn̲ xjiaanc̈h tehm̲ chójcäm, paadiä
Jesucristo hajxy yaa hoy tøø xñähho'túutäm, jaduhn̲ä nbojpä
ngädieey hajxy xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm. Jaduhn̲ä Dios
hajxy xmiée'xäm.
8 Coo hajxy jaduhn̲ xjiaanc̈h tehm̲ chójcäm, paady hajxy
hoy tøø xyajwiinjuøøyyäm nebiaty jaduhn̲ tøø wyiinmay ja'a
højtscøxpä.
9 Tøø ja'a wyiinmahñdy hajxy xyhawáan̲äm ja'a hijty
jaduhn̲ quiuyu'chpä. Hamdsoojootä Dios jaduhn̲ tøø wyiin-
mahñdyhaty. Chojpiä jioot hänajty jaduhn̲ coo ja'a mayhajt
hänajty tiuna'añ ja'a højtscøxphájtäm.

10 Jaduhn̲ä Dios tøø wyiinmahñdyhaty coo ja'a Jesucristo
Wyiindsøn̲hadóøjät cøx̲iä tijaty jim̲ tsajpootyp, møødä tijaty
yaa hädaa yaabä naax̲wiin. Coo ja'a Dios jaduhn̲ yaghabáadät,
mänit hänajty tiøjiada'añ coo ja'a Jesucristo jaduhn̲ Wyi-
indsøn̲hada'añii.

11 Ja'a Dios, yajtøjiajpy je'eduhn̲ nebiaty je'e wyiinmay.
Hoorä, jéquiänä Dios wyiinmaayy coo højts ja'a yHuung xya-
jnähwa'ads xyajcuhwá'adsät, højts judíospä, coo højts jaduhn̲
nmøødhídät tu'ugmädia'agy.

12 Jequiän højts ja'a nhap ja'a ndeedy ja'a Dios
ja'a miädia'agy hajxy tiägøøyyä mäbøjcäbä coo højts
xyajnähwa'ads xyajcuhwá'adsät. Hoorä, paadiä Dios jaduhn̲
jecy wyiinmaayy coo højts ja'a yHuung xyajnähwa'ads
xyajcuhwá'adsät, jaduhn̲ä jäya'ayä Dios hajxy nägøx̲iä
wyiingudsähgø'øwät coo jiaanc̈h tehm̲ miøjjä coo jiaanc̈h
tehm̲ jiaanc̈hä.

13 Y mijts ja'a ca'a judíospä, jaanä jaduhn̲ä Dios tøø wyiin-
maabiä coo mijts ja'a yHuung xyajnähwaats xyajcuhwáatspät.
Y jaduhn̲ hajxy tøø mmäbøjpä coo ja'a yHuung hajxy tøø
xyajnähwaats tøø xyajcuhwaatspä. Jaanc̈h tehm̲ tiømiädiaacpä
Dios jaduhn̲. Coo hajxy jaduhn̲ nmäbøjcäm, paadiä Dios ja'a
yhEspíritu yaa tøø quiex̲y maa højtshájtäm, jaduhn̲ä tøyhajt
hajxy nmøødhájtäm coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xjiaanc̈h
yajnähwaats tøø xjiaanc̈h yajcuhwáatsäm. Hix̲, jéquiänä Dios
jaduhn̲ miänaañ̲ cooc ja'a yhEspíritu hänajty quiexa'añ maa
ja'a jäya'ayhajxiän, ja'a miädia'agy hajxy hänajty mäbøjcäbä
coo hajxy hänajty yajnähwa'ads yajcuhwa'adsa'añii. Jaduhn̲ä
Dios ja'a tøyhajt hajxy xmióoyyäm coo hajxy hoy miänaajä
xcwieendähadáan̲äm.

14 Y coo ja'a Dios ja'a yhEspíritu tøø jiaanc̈h quejxnä maa
højtshájtäm, jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtämbä coo hajxy
jim̲ xyajnøcxáan̲äm maa ja'a wyiinduumän. Jaduhn̲ä Diosh-
espíritu hajxy xmiøødhidáan̲äm høxtä coonä yhabáadät coo
ja'a Dios hajxy jim̲ xyajnócxämät maa ja'a wyiinduumän, y
coo ja'a Dios ja'a mayhajt jaduhn̲ tiuñ̲ ja'a højtscøxphájtäm,
páadiäts hajxy nwiingudsähgøøyyämät coo jiaanc̈h tehm̲
miøjjä coo jiaanc̈h tehm̲ jiaanc̈hä.

15 Nmädóyhøch jaduhn̲ coo ja'a Jesús ja'a miädia'agy
hajxy tøø mmäbøjcä, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä.
Jadúhn̲høch nmädóyyäbä coo hajxy mdsocy mba'häyoy
pønjatiä Diosmädia'agy panøcxp.

16 Cooc̈h jaduhn̲ nmädoyyä, páadyhøch Dios Dioscujú'uyäp
nmo'oy ja'a mijtscøxpä hoy miänaajä, cooc̈h hänajty
nDiospa'ya'axy ja'a mijtscøxpä.

17 Nmänuu'xtáacypiøc̈hä Dios coo ja'a wyiinmahñdy hajxy

jaduhn̲ ween xmioˈoy jaˈa yhEspírituhaam, y coo jaˈa wyiinmahñdy hajxy jaduhn̲ ween xyajwiinjuøˈøy. Diosháj̈täbä Dios jaˈa Jesucrístäm, jaˈa hajxy nWiindsøn̲háj̈tämbä. NDiosháj̈tämä Dios hajxy. Møj jaanc̈h jeˈe. Hawiinmats hajxy jaduhn̲ nwiingudsähgóøyyämät.

18 Jadúhn̲høc̈hä Dios nmänuuˈxtaacpä coo hajxy ween xyajwiinjuøˈøy coo jeˈe tøø wyiinmay coo hajxy jim̲ xyajnøcxáan̲äm maa jaˈa wyiinduumän. Paady hajxy jim̲ xyajnøcxáan̲äm coo hajxy xyhuunghájtäm. Jaanc̈h tehm̲ yhoy jaanc̈h tehm̲ yajxón̲ hajxy jim̲ nhidáan̲äm.

19 Weenä Dios hajxy xyajwiinjuøøbiä coo møcmäjaa jiaanc̈h tehm̲ miøødä, coo jaˈa miäjaahaam hajxy xpiuhbéj̈täm coo jaˈa miädiaˈagy hajxy nmäbøjcäm coo tiømiädiaˈagy.

20 Jaanä miäjaahaamä yHuung jaduhn̲ yagjujypiøj̈tägajtspä. Mänit jim̲ yajnøcxy maa jaˈa wyiinduumän. Mänit ñämaayy coo yhøxtáˈagät maa jaˈa quiøˈø hahooyhaampiän. Jim̲ä Jesucristo jaˈa Tieedy miøødhanehm̲nä.

21 Ni pøn̲ä cuhdujt jaduhn̲ quiaˈa näˈägädä møødä nebiä Jesucristo møjcuhdujt miøødän, ni jim̲ tsajpootyp, ni hädaa yaabä naax̲wiin. Ni pøn̲ä cuhdujt mänaa quiaˈa møødhadaˈañ nebiä Jesucristo møjcuhdujt miøødän.

22 Jaduhn̲ä Jesucristo piädaacä coo cøx̲iä wiinä yhanéˈemät hoy miaajä. Jaduhn̲ jeˈe piädáacäbä coo højts nWiindsøn̲háj̈tämät coo jaˈa miädiaˈagy hajxy nmäbøjcäm coo tiømiädiaˈagy.

23 Hoyyä Jesucristo cøx̲iä wiinä jia haneˈemy hoy miaajä, coo hajxy jaduhn̲ nmäbøjcäm, xjiootcädáacäm hajxy jaduhn̲ coo hajxy xmiøødhíj̈tämät tuˈugmädiaˈagy. Ni tii jaduhn̲ quiaˈa jootcädaacy neby højts xjiootcädáacäm.

2

1 Jueˈe mijts hijty, cabä Dios hajxy hijty mwiingudsähgøˈøy, jeˈeguiøxpä coo jaˈa pojpä cädieey hajxy hijty mmøødä, coo jaˈa Diosmädiaˈagy hajxy hijty mgaˈa cudiuñ.

2 Jaanc̈h tehm̲ yhaxøøgtuum hajxy hijty mnäˈägädä hity. Jaduhn̲dsä jäyaˈayhajxy yhity jaˈa Diosmädiaˈagy hajxy caˈa mäbøjpä. Jaˈa møjcuˈugong jaˈa miädiaˈagy hajxy hijty mmäbøjcäp. Jaayáˈayäts møjtuun̲gmøød tsajtcøxp. Yhanehm̲by jaduhn̲ pønjatiä Diosmädiaˈagy caˈa mäbøjp.

3 Jaduhn̲ hajxy hijty nägøx̲iä njatcóøyyämbä. Haxøøg hajxy hijty nwädíj̈täm nebiä njootä ngopc-hajxy hijty chójcäm. Paadiä Dios hajxy hijty xyajcumädow̲áan̲äm nägøx̲iä näguipxy møødä haxøøgjäyaˈayhajxy.

4 Pero hojiootä Dios jiaanc̈h tehm̲ miøød. Xjiaanc̈h tehm̲ chójcäm hajxy.

5 Hoyyä Dios ja'a miädia'agy hajxy hijty nga'a ja
cudiúuṉäm, ja'a miäjaahaamä Dios ja'a nwiinmahñdyhajxy
tøø xyajtägájtsäm, nebiä miädia'agy hajxy jaduhṉ hoy
ngudiúuṉämät, nebiä Jesucristo yagjujypiøjcän ja'a Tieediä
miäjaahaam. Coo ja'a Dios hajxy xjiaanc̈h tehṃ chójcäm,
paady hajxy tøø xpiädáacäm hawa'adstuum.
6 Nebiä Dios ja'a Jesucristo yagjujypiøjtägajchän, jaanä
jaduhṉ højts xyagjujypiøjtägatsáaṉämbä. Tøø hajxy
xpiädáacäm coo ja'a Jesucristo hajxy nmøødhíjtämät
tu'ugmädia'agy. Y nebiä Dios ja'a Jesucristo ja'a cuhdujt
miooyyän coo jiṃ miähané'emät tsajpootyp, jaanä jaduhṉ
højtsä cuhdujt xmio'owáaṉämbä.
7 Paadiä Dios ja'a cuhdujt hajxy jaduhṉ xmióoyyäm,
jaduhṉ yajcähxø'øga'añ coo hojioot jiaanc̈h tehṃ miøødä
maa højtscøxpän, coo hajxy xjiaanc̈h tehṃ chójcäm. Paadiä
Jesucristo yaa quiejxä hädaa yaabä naax̱wiin; paady
hajxy hoy xñähho'túutäm. Jiṃä Dios hajxy hoy miänaajä
xyaghidáaṉäm maa ja'a wyiinduumän.
8 Cab hajxy hamdsoo tøø nhawa'adspädsøøṃäm. Ja'a
Dios hajxy tøø xpiädáacäm hawa'adstuum. Paady hajxy
xyaghawa'adspädsøøṃäm coo hojioot jiaanc̈h tehṃ miøødä,
coo hajxy nmäbøjcäm coo hojioot miøødä.
9 Coo ja'a nbojpä ngädieey hajxy hamdsoo tøø
nga'a yajniñähwáatsäm, paady hajxy hamdsoo nga'a
niguiumáayyämät, hoy hajxy tøø nja hojiäya'ayhájtäm.
10 Hix̱, tøø ja'a Dios ja'a nwiinmahñdyhajxy xyajtägájtsäm
coo ja'a Jesucristo hajxy xmiøødhíjtäm tu'ugmädia'agy.
Tøø ja'a Dios ja'a mäjaa hajxy xmióoyyäm neby hajxy hoy
nhíjtämät. Jéquiänä Dios jaduhṉ wyiinmaayy coo hajxy
jaduhṉ hoy nhíjtämät.
11 Hoorä, højts judíospä, yajcumaaby højts jaduhṉ coo
højts nyajcircuncidarhaty. Jaduhṉ højts tyijy nyajcähxø'øgy
coo højtsä Dios xquiu'ughaty. Coo højts jaduhṉ nyajcir-
cuncidarhaty, je'eduhṉ ñänøøṃby coo højtsä seña nbäda'agy
maa højtsä nni'xcøxpän. Paady højts mijts nxøøghaty, mijts
ca'a judíospä, coo hajxy mga'a yajcircuncidarhajpä. Tøyhajt
jaduhṉ.
12 Hix̱, højts judíospä, ja'a Dios højts jecy xquiu'ughajt.
Jaduhṉ højtsä Dios xmiøødyajcuhdujcy coo højts hänajty xya-
jnähwa'ads xyajcuhwa'adsa'añ. Pero mijts ca'a judíospä, caj
mijtsä Dios xñämaayy coo mijts xquiu'ughada'añ, coo mijts
xyajnähwa'ads xyajcuhwa'adsa'añ. Hix̱, cahnä Diosmädia'agy
hajxy hänajty mmädoyñä ja'a Cristocøxpä. Paady hajxy hi-
jty mga'a najuø'øy coo mijts ja'a Dios xyajnähwa'ads xya-
jcuhwa'adsaaṃbä.

13 Caj mijtsä Dios hijty xquiu'ughaty. Cabä Diosmädia'agy
hajxy hijty mmädoyyä. Pero coo ja'a Jesucristo hajxy tøø
xñähho'tu'udy, paadiä Dios hajxy xquiu'ughajnä.
14 Coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, jaduhn̲ hajxy
tøø xpiädáacäm tu'ugmädia'agy nägøx̲iä, møød højts judíospä
näguipxy møød mijts ca'a judíospä. Hamiñ̲ haxøpy hajxy
hijty nnimiädsiphájtäm. Pero tøø hajxy nnimiägapxǿ'cänä
je'eguiøxpä coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm.
15 Højts judíospä, mijts hijty nmøødnimiädsiphájtäp, mijts
ca'a judíospä. Hix̲, højtsä Dios jecy xyhanehm̲ madiu'u,
ca'a myijtsä. Mänitä Moisés quiujahy nebiaty højtsä Dios
xyhanehm̲y, y coo ja'a Jesucristo hajxy hoy xñähho'túutäm,
paadiä Dios ja'a mädia'agy yaghamaadiujnä nebiä Moisés
hänajty jecy tøø quiujaayän. Jaduhn̲ä Jesucristo hajxy tøø
xpiädáacäm tu'ugmädia'agy møød je'e, møød højts judíospä
näguipxy møød mijts ca'a judíospä. Paady hajxy nga'a
nimiädsiphájtänä hamiñ̲ haxøpy neby hijtiän, højts judíospä
møød mijts ca'a judíospä.
16 Coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm cruzcøxp,
paadiä Dios hajxy tu'ugmädia'agy xmiøødhíjtänä, møød højts
judíospä näguipxy møød mijts ca'a judíospä. Cabä Dios hajxy
jaduhn̲ nmädsiphájtänä.
17 Hoyyä Jesucristo hajxy xyhawáan̲äm coogä Dios ja'a
jioot quia'a tsocy coo ja'a Dios hajxy nga'a mädsiphájtänät.
Jadúhn̲ägä jioot chocy coo hajxy nmøødhíjtänät
tu'ugmädia'agy nägøx̲iä, møød højts judíospä näguipxy møød
mijts ca'a judíospä.
18 Hix̲, coo ja'a Jesucristo hajxy nägøx̲iä tøø xñähho'túutäm,
paadiä Dios hajxy nägøx̲iä nmøødhíjtänä tu'ugmädia'agy,
møød højts judíospä näguipxy møød mijts ca'a judíospä. Ja'a
yhEspírituhaam hajxy jaduhn̲ xyajmøødhíjtäm tu'ugmädia'agy
nägøx̲iä.
19 Xquiu'ughájnäp mijtsä Dios møødä jäya'ayhajxy nägøx̲iä,
ja'a Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä, hoy hajxy mga'a jagä
judíospä. Xyhuunghájnäbä Dios hajxy jaduhn̲. Cabä Dios
hajxy hijty xquiu'ughaty xyhuunghaty, coo ja'a miädia'agy
hajxy hijty mga'a mäbøjcä.
20 Coo ja'a Jesucristo hajxy hoy tøø xñähho'túutäm, mänit
je'e hoy jiujypiøjtägach. Mänitä Diosquex̲y ja'a Diosmädia'agy
hajxy tiägøøyy yajwa'xpä. Mänitä Diosmädia'agy hajxy
nmäbøjcäm.
21-22 Paadiä Jesucristo hajxy xmiøødhíjtäm tu'ugjoot
tu'ugwiinmahñdy coo ja'a Diosmädia'agy hajxy näguipxy
nmäbøjcäm, møød højts judíospä, møød mijts ca'a judíospä.
Hix̲, tøø ja'a Dios hajxy xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm ja'a

nbojpä ngädieeyhájtäm. Ja'a yhEspírituhaam hajxy jaduhn̲ xyajmøødhíjtäm tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy.

3

1 Høøčh Pablo, páadyhøch chaa ndsum̲yčhäna'ay coočhä Jesucristo miädia'agy nyajwa'xä maa mijtsän, mijts ca'a judíospä. Coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xpiädáacäm tu'ugmädia'agy nägøx̲iä, páadyhøčhä Dios nba'ya'axy ja'a mijtscøxpä.

2 Tøø hajxiäda'a mmädoyhaty coočhä Dios tøø xwyiingue x̲y coo mijtsä Diosmädia'agy nyajwiingapxǿ'øwät, coo ja'a Dios ja'a hojioot miøødä ja'a mijtscøxpä.

3 Jéquiänä Dios wyiinmaayy coo højtsä nbojpä ngädieey xyajnähwaats xyajcuhwáatsät, højts judíospä. Nnajuøøby højts hijty jaduhn̲. Pero cuyu'učhä Dios hijty yaghity coo hänajty tøø wyiinmaabiä coo mijts xyajnähwa'ads xyajcuhwa'adsaam̲bä, mijts ca'a judíospä. Hoorä, tøøčhä Dios hädaa mädia'agy xyajwiinjuøøñä nébiøch hädaa mädia'agy weenjaty cham̲ njaayän.

4 Coo hädaa mädia'agy hajxy mgápxät, jaduhn̲ hajxy mnajuø'øwa'añ coočhä Dios ja'a mädia'agy tøø xyajwiinjuø'øy, ja'a Jesucristocøxpä, ja'a cuyu'učh tøø yhítiäbä.

5 Cab hädaa mädia'agy hijty pøn̲ miädoyyä. Pero tøø ja'a Dios ja'a wyiingue x̲yhajxy yajwiinjuøøñä. Ja'a yhEspírituhaam jaduhn̲ yajwiinjuøøyy.

6 Jaduhn̲ hajxy nnajuóøyyäm coo ja'a Dios jecy wyiinmaayy coo ja'a Jesucristo hajxy hänajty xñähho'tu'udáan̲äm, coo hänajty jiujypiøjtägatsa'añ. Y coo ja'a Diosmädia'agy hajxy nmäbøjcäm, paadiä Jesucristo hajxy nägøx̲iä nmøødhíjtäm tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy, møød højts judíospä näguipxy møød mijts ca'a judíospä. Jaduhn̲ä Dios hajxy nägøx̲iä xyhuunghájtäm. Tu'ugmädia'aguiä Dios hajxy jaduhn̲ xyaghíjtäm ja'a Jesucristocøxpä. Paadiä Dios hajxy jaduhn̲ xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm coo ja'a Jesucristo hajxy hoy tøø xñähho'túutäm. Jéquiänä Dios jaduhn̲ wyiinmaayy.

7-8 Ja'a miøcmäjaaháamhøčhä Dios tøø xtiuun̲gmo'oy coočh ja'a miädia'agy nyajwá'xät maa ja'a ca'a judíoshajxypän. Xtiuun̲gmóoyyhøčhä Dios jaduhn̲ coočhä judíoshajxy nyajwiingapxǿ'øwät coo Dios ja'a mayhajt møj may tiuna'añ ja'a højtscøxphájtäm, je'eguiøxpä coo ja'a Jesucristo hajxy hoy tøø xñähho'túutäm. Hojiootä Dios miøød, páadyhøch jaduhn̲ xtiuun̲gmooyy, hóyhøch nga'a jagä mäna'añ coočh nga'a tsoobaady coočh jaduhn̲ ndúnät, hóyhøch nja mäna'añ coo ja'a Dioshuunghajxy miaas tsoobáadät, coo hajxy jaduhn̲ tiúnät.

9 Jaanä jadúhn̲høčhä Dios tøø xtiuun̲gmoobiä coočhä jäya'ayhajxy nägøx̲iä nyajwiinjuǿ'øwät coo ja'a Dios jecy

wyiinmaayy coo mijtsä Jesucristo hänajty xyajnähwa'ads
xyajcuhwa'adsaam̲bä, mijts ca'a judíospä. Mänitä Dios
jaduhn̲ wyiinmaayy mänaa cøx̲iä wiinä yhädiuñ̲än. Cab hajxy
xchoj yajwiinjuóøyyäm. Jejcy jaduhn̲ yaghijty cuyu'uc̈h.
10 Hoorä, coo ja'a Jesucristo hajxy nägøx̲iä tøø xyajnähwaats
tøø xyajcuhwáatsäm, møød højts judíospä näguipxy møød
mijts ca'a judíospä, coo ja'a Diosmädia'agy hajxy näguipxy
nmäbøjcäm coo tiømiädia'agy, jaduhn̲ä Diosmoonsä hajxy jim̲
ñajuøøñä tsajpootyp coo ja'a Dios jiaanc̈h tehm̲ quiuwiin-
mahñdiä madiu'u. Haa ca'a, xyhíjxämä Diosmoonsä hajxy
coo hajxy tu'ugmädia'agy jaduhn̲ nhíjtänä.
11 Jaduhn̲ä Dios ñä'ägädä wiinmaayy jequiän, jajty hädaa
naax̲wiin yhädiuuñ̲. Jaduhn̲ yajtøjiajty coo ja'a Jesucristo
hajxy hoy xñähho'túutäm, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä.
12 Coo ja'a Jesucristo hajxy nmøødhíjtäm tu'ugmädia'agy,
coo ja'a miädia'agy hajxy nmäbøjcäm, jaduhn̲ä tøyhajt
hajxy nmøødhájtäm coo ja'a cuhdujt hajxy nmøødhájtäm
coo ja'a Dios hajxy nba'yáax̲ämät. Jaduhn̲ä tøyhajt hajxy
nmøødhájtämbä coo hajxy xmiädóow̲äm.
13 Mijts nmänuu'xtaacypy coo hajxy mga'a jootmayhádät,
hóyhøch yaa nja tsaac̈hpøcy. Páadyhøch chaa ndsaac̈hpøcy
cooc̈hä Diosmädia'agy nyajwa'xy maa mijtsän. Páadiäts hajxy
jaduhn̲ mxoon̲dá'agät.

14-16 Ja'a nWiindsøn̲hájtäm Jesucristo, Dios je'e Tieedyha-
jpy. Tieedyhajpiä Dios hajxy je'ebä pønjaty jim̲ tsänaaby
tsajtcøxp møød pønjaty yaa tsänaaby hädaa yaabä naax̲wiin.
Coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xpiädáacäm tu'ugmädia'agy
møød højts judíospä näguipxy møød mijts ca'a judíospä,
páadyhøc̈hä Dios hamuumdu'joot nmänuu'xta'agy coo mi-
jtsä mäjaa ween xmio'oy ja'a yhEspírituhaam, neby hajxy
jaduhn̲ä mjuøhñdyhaam mmee'xtúgät. Xpiuhbédäbä Dios ha-
jxy jaduhn̲ je'eguiøxpä coo je'e miøjjä jiaanc̈hä.
17 Jadúhn̲høc̈hä Dios nmänuu'xtaacpä coo ja'a Jesucristo
yhEspíritu hajxy ween mjaac møødhajtä, je'eguiøxpä coo
ja'a miädia'agy hajxy mmäbøjcä. Jaduhn̲ hajxy hoy yajxón̲
mnic̈hoc mnimiee'xóøjät hoy miänaaxøøjä.
18-19 Y jaduhn̲ hajxy mwiinjuóøbiät coo ja'a Jesucristo hajxy
xjiaanc̈h tehm̲ chójcäm møj may. Hanax̲iä hajxy jaduhn̲ xji-
aanc̈h tehm̲ chójcäm. Cab hajxy ca'xy nwiinjuóøyyäm nebiaty
hajxy jaduhn̲ xjia tsójcäm. Cab hajxy pedyii nwiinjuóøyyäm.
Coo hajxy hoy nwiinjuóøyyämät, hoyyä nwiinmahñdyhajxy
jiadáaan̲äm nebiä Dios ja'a wyiinmahñdiän.

20 Jaanc̈h tehm̲ miäjaamøødä Dios. Ja'a miäjaahaamä nwiin-
mahñdyhajxy xyajtägájtsäm. Jaanä miäjaahaamä mayhajt møj

may tiuum̱bä ja'a højtscøxphájtäm. Høxtä cab hajxy hoy nwi-injuø'øwáaṉäm nebiatiä mayhajt jaduhṉ tiuuṉ̃. Møj mayyä mayhajt jaduhṉ tiuuṉ̃, hoy hajxy nga'a jagä mäyujwáaṉäm.

21 Tsøgä Dios hajxy hoy miänaajä wiingudsähgøøyyäm, coo ja'a miädia'agy hajxy nmäbøjcäm, je'eguiøxpä coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm. Tøyhajt jaduhṉ.

4

1 Cooc̆hä Jesucristocøxpä nduṉ̃, páadyhøch chaa ndsum̱yc̆hänа'ay. Coo mijtsä Dios tøø xyajnähdijy coo hajxy hoy mwädítät, paady hajxy jaduhṉ mgudiúnät.

2 Cab hajxy myajcumáyät. Mee'xxieemy hajxy mhídät. Mmee'xtúgäp hajxy jaduhṉ. Hamiṉ̃ haxøpy hajxy mnic̆hoc mnimiee'xøøjät.

3 Nax̱y hajxy tu'ugcopc tu'ugwiinmahñdy mdehm̱ yhídät. Ja'a Dioshespíritu hajxy jaduhṉ xyaghídäp tu'ugmädia'agy.

4 Tu'ugmuquiä Jesucristo miädia'agy hajxy nbanøcxäm, møød højts judíospä näguipxy møød mijts ca'a judíospä. Tu'ugmuquiä Dioshespíritu hajxy nmøødhájtäm. Nägøx̱iä Dios hajxy xyajnähdíjjäm coo hajxy jim̱ xyajnøcxáaṉäm maa ja'a wyiinduumän. Tu'ugmucy hajxy jaduhṉ njøbhíjxäm.

5 Tu'ugmuquiä Jesucristo hajxy nWiindsøṉhájtäm. Tu'ugmuquiä miädia'agy hajxy nmäbøjcäm coo tiømiädia'agy. Ja'a Jesucristocøxpä hajxy nägøx̱iä nnäbéjtäm.

6 Tu'ugmuquiä Dios hajxy nDeedyhájtäm nägøx̱iä. Jaaya'ay hajxy xyhanéhm̱äm nägøx̱iä. Ja'a højtscøxphájtäm jaaya'ayä mayhajt tiuuṉ̃ nägøx̱iä. Jaaya'ay hajxy hoy xmiøødhíjtäm nägøx̱iä.

7 Cøjhawiingatiä Jesucristo hajxy tøø xyajnähdíjjäm nebiaty hajxy ndúuṉämät.

8 Jaduhṉä Diosmädia'agy miäna'añ:

Coo jim̱ ñøcxy tsajpootyp, tsum̱iä miädsip yajnøcxy, ja'a hajxy hänajty tøø quia'a mäjädá'aguiäbä.

Mänitä jiamiøød madiu'u miooyy cøx̱iä wiinä.

9-10 Coo jaduhṉ miäna'añ coo ja'a Jesucristo ñøcxy tsajpootyp, jaduhṉ miäna'ana'añ coo hänajty yaa tøø yhoy hädaa yaabä naax̱wiin. Jim̱ hänajty tøø yhuuc tsohṉdaacpä tsajpootyp. Y coo jim̱ ñøcxtägajch Dioswiinduum, jim̱ møj jaanc̆h yhijnä. Jim̱ jaduhṉ yhanehm̱nä tsajpootyp møød hädaa yaabä naax̱wiin.

11 Ja'a Jesucristo højts xpiädaac coo højts madiu'u ndúnät jaaya'aguiøxpä. Näje'e højts xyajnähdijy coo højts ndúnät apóstol. Je'ec̆h jaduhṉ nnänøøm̱by coo højtsä Jesucristo xquiejxtsohṉ̃ Diosmädia'agy-yajwa'xpä wiinduhm̱yhagajpt. Näje'e hajxy yajnähdíjjäbä coo ja'a Diosmädia'agy hajxy

jiaac yajwá'xät. Näje'e hajxy yajnähdíjjäbä coo ja'a Diosmädia'agy hajxy yajwiingapxǿ'øwät. Näje'e hajxy yajnähdíjjäbä coo ja'a Diosmädia'agy hajxy yajnähixǿ'øwät. Näje'e hajxy yajnähdíjjäbä coo hajxy quiopc-hádät maa ja'a hermanodøjc-hajxy yhamugø'øyän Dioswiingudsähgøøbiä.

12 Paady hajxy jaduhn̲ tiuñ̲, jaduhn̲ä Diosmädia'agy hajxy maas hoy quiudiúnät coo ja'a Diosmädia'agy hajxy miäbøcy. Jaanä jaduhn̲ hajxy tiúum̲bät ja'a Dioscøxpä. Jaduhn̲ hajxy maas hoy wiädítät nägøx̲iä coo ja'a Jesucristo hajxy pianøcxy.

13 Jaduhn̲ä Dios ja'a miädia'agy hajxy tu'ugmucy hoy nmäbøjcämät nägøx̲iä coo tiømiädia'agy ja'a Jesucristocøxpä. Y jaduhn̲ä Jesucristo hajxy hoy nmøødhíjtämät tu'ugmädia'agy, ja'a Dioshuung. Jaduhn̲ä Diosmädia'agy hajxy maas hoy nwiinjuóøyyämät. Jaduhn̲ hajxy maas hoy nyajtúun̲ämät. Mänit hajxy hoy nwiinmáayyämät nebiä Jesucristo wyiinmayyän. Y jaduhn̲ hajxy hoy nwädíjtämät nebiä Jesucristo hoy wiäditiän.

14 Pønjatiä Diosmädia'agy hoy ca'a wiinjuøøbyñä, jaanc̆h tehm̲ piaquiä hajxy yajwiinhøøñ. Hoy tyii mädia'aguiä hajxy miäbøga'añ. Hix̲, ja'a hänac-hajxy mäwiinhøhm̲bä, jiaanc̆h tehm̲ jiajpy hajxy mäwiinhøøn. Jaanc̆h tehm̲ piaquiä hajxy jaduhn̲ xwyiinhóønät. Pero højtshájtäm, cab højts jaduhn̲ nyajwiinhóhn̲ämät.

15 Pero, tsøg hajxy tøguiápxäm, tsøg hajxy tømiädiáacäm. Tsøg hajxy tsójcäm, tsøg hajxy mée'xäm pønjaty hajxy nmøødmädiáacäm. Jaduhn̲ hajxy hoy nwädíjtämät nebiä Jesucristo hoy wiäditiän, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä.

16 Coo hajxy nhíjtämät tu'ugmädia'agy, coo hajxy nnibiuhbéjtämät hamiñ̲ haxøpy nebiatiä Dios hajxy tøø xtiuun̲gmóoyyäm, jaduhn̲ä Jesucristo hajxy xpiuhbéjtämät, neby hajxy jaduhn̲ maas hoy nnic̆hojc nnimiée'xämät hamiñ̲ haxøpy, nebiä Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ maas hoy nwiinjuóøyyämät, neby hajxy jaduhn̲ maas hoy ngudiúun̲ämät.

17-19 Pønjatiä Diosmädia'agy ca'a panøcxp, cab hajxy miøjpäda'agy tijaty jaduhn̲ tsoobaatp. Cab hajxy tii wyiinjuø'øy. Jaanc̆h tehm̲ xiex̲ä jiootä quiopc-hajxy; paady hajxy quia'a wiinjuø'øy coo ja'a Dios ja'a møjmayhajt tøø tiuñ̲ ja'a højtscøxphájtäm, paady hajxy quia'a cumayii ja'a Diósäm. Tsähdiuhn̲dägoy hajxy jaduhn̲. Hanax̲iä hajxy yhaxøøgjatcø'øy cøx̲ypänejpiä. Paady mijts jaduhn̲ nmägapxy nhane'emy ja'a Jesucristocøxpä coo hajxy jaduhn̲ mga'a pajatcøøbiät.

20 Coo hajxy tøø mhabøcy ja'a Jesucristocøxpä, paady hajxy mnajuø'øy coo jaduhn̲ quia'a hoyyä coo hajxy jaduhn̲ mga'a haxøøgwädíjnät, neby hajxy naam̲nä tøø nmägapxy tøø nhane'emiän.

21 Tøyhajt jaduhn̲ coo hajxy tøø mhabøcy ja'a
Jesucristocøxpä. Jaaya'ay hajxy xyajnähixøøyy ja'a
yhEspírituhaam. Hix̲, tøguiapxp tømiädiaacp je'e.
22 Jaduhn̲ hajxy xyajnähixøøyy coo ja'a mhaxøøgcuhdujt ha-
jxy mnajtshixó'øwät neby hajxy hijty mhaxøøgjäya'ayhatiän.
Mdu'udägoyyaam̲b hajxy hijty je'eguiøxpä coo hajxy hijty
cøx̲iä wiinä mhadsocy, cooc tyijy hajxy hijty jaduhn̲
mbaada'añ ja'a hoyhajtä weenhajt. Pero myajwiinhøhm̲b
hajxy hijty. Hix̲, cabä hoyhajtä weenhajt hajxy jaduhn̲
mbáadät.
23 Pero, yajtägatsä mjootä mwiinmahñdy hajxy.
24 Tøø ja'a Dios hajxy xmióoyyäm ja'a hawiinjem̲biä howyi-
inmahñdy nebiä Dios hajxy jaduhn̲ hoy nbahíjxämät. Jaduhn̲
hajxy tøyhajt hoy mjäya'ayhádät. Jaduhn̲ hajxy tøyhajt haxøøg
mga'a wädíjnät.
25 Jaduhn̲ds je'e, cab hajxy mhøhn̲dáacnät. Tøyhajt hajxy
mmädiáacnät. Hix̲, tu'ugmädia'agy hajxy nhíjtäm.
26-27 Coo hajxy tähoocjaty mnimiäjootma'adóøjät, paquiä ha-
jxy jadähooc mnimiägapxó'cägumbät, coo ja'a møjcu'ugong ha-
jxy jaduhn̲ paquiä xñä'ä yajcädiéeyät.
28 Pønjaty mee'tsp, cab hajxy miée'tsnät. Ween hajxy
tiuun̲nä, jaduhn̲ä wiingjäya'ay hajxy piuhbédät pøn̲ jaduhn̲
yajmaajiajp.
29 Cab hajxy mhaxøøgcápxät. Coo hajxy hoy mgapx
mmädiá'agät, jiaac wiinjuø'øwaam̲biä jäya'ayhajxy, ja'a
homiädia'agy hajxy hoy mädoobä. Jaduhn̲ä Dios ja'a mayhajt
tiúnät jaaya'aguiøxpähajxy, ja'a hajxy jaduhn̲ mädoobä.
30 Cabä Dioshespíritu hajxy myagjootmadiägó'øwät. Hix̲,
jaaya'ay hajxy jaduhn̲ xcwieendähadáan̲äm høxtä coonä ja'a
Jesucristo hänajty yaa quiädaactägatsa'añ. Mänit jaduhn̲
quiäxø'øga'añ coo hajxy hänajty tøø xyajnähwaats tøø xya-
jcuhwáatsäm, møød coo hajxy hänajty tøø xyajpädsøøm̲äm
haxøøgtuum.
31 Cab hajxy mnixiøøghájtänät. Cab hajxy mn-
imiädsiphájtänät. Cab hajxy mnimiäjootmá'tänät. Cab
hajxy mniyhójjänät. Cab hajxy mniñähójjänät. Cab hajxy
mnimiähan̲hájtänät.
32 Pero, mnic̆hoc mnimiee'xóøjäp hajxy hamiñ̲ haxøpy.
Mniñäxuudsøøjäp hajxy jaduhn̲. Mnimiee'xóøjäp hajxy
jaduhn̲. Hix̲, jaduhn̲ä Dios hajxy tøø xmiée'xäm ja'a
Jesucristocøxpä.

5

1 Xyhuunghájtämä Dios hajxy; xchójcäm hajxy jaduhn̲.
Nax̲iä Dios hajxy ndehm̲ piahíjxämät.

2 Mničhoc mnimieeˈxǿøjäp hajxy nebiä Jesucristo hajxy
xchójcäm. Coo hajxy jaduhn̲ xchójcäm, paady hajxy tøø
xñähhoˈtúutäm. Quiumaayy jaˈa Dios jaduhn̲.
3 Coo jaˈa Dios hajxy xyhuunghájtäm, paady hajxy haxøøg
mgaˈa näˈägädä jatcǿˈøwät. Ni mgaˈa hadsógät jäyaˈadioˈoxiøjc
hajxy. Jaanä jaduhn̲ mijts toˈoxiøjc-hajxypä, caj mijts wi-
ingyaˈadiøjc mmøødmáabät. Ni mgaˈa hadsójcät hajxy jaˈa
mmädoˈoxiøjcä ñihyhap. Ni cab hajxy mhaxøøgcápxät.
4 Cabä haxøøghaaw hajxy mmøødhádät. Cab hajxy mguh-
hin̲mädiáˈagät. Cab hajxy mhanähádät. Cab jaduhn̲ yhawi-
inmatsä coo hajxy jaduhn̲ mjatcǿˈøwät. Pero jaˈa Dios hajxy
mnämáˈawäp: “Dioscujúˈuyäp.”
5 Tøyhajt jaduhn̲, pøn̲ haxøøg jatcøøby, pøn̲ jäyaˈajieˈe jaančh
tehm̲ yhadsojp, cab jim̲ tiägøˈøwaˈañ maa jaˈa Jesucristo
wyiinduumän, maa jaˈa Dios jaˈa wyiinduumän. Hix̲, pøn̲
jäyaˈajieˈe hadsojp, cabä Dios hoy wyiingudsähgøˈøy.
6 Cab hajxy nyajwiinhøhn̲ämät coo jäyaˈay hajxy
hänajty xjia nämáayyämät cooc tyijy yhoyyä coo hajxy
haxøøg njatcǿøyyämät, nébiäts naam̲nä tøø nmägapxy
tøø nhaneˈemiän. Jaˈa hänaˈc-hajxy caˈa mäbøjpä, jaˈa
hänaˈc-hajxy jaduhn̲ haxøøg jatcøøbiä, nébiäts naam̲nä
tøø nmägapxy tøø nhaneˈemiän, yajcumädow̲áan̲äp hajxy
jeˈeduhn̲ jaˈa Diósäm.
7 Paady jaduhn̲, tsøc caˈa møødjatcǿøyyäm näguipxy.
8 Mijts, cabä Diosmädiaˈagy hajxy hijty mmädoyyä.
Mhaxøøgwädijp hajxy hijty, møød hajxy hijty haxøøgjaty
mjatcøˈøy. Pero coo jaˈa Jesucristo miädiaˈagy hajxy
tøø mmäbøjcänä, paadiä mwiinmahñdy hajxy mmøødän
hawaˈadstuum. Jaduhn̲ä mwiinmahñdy hajxy mjaac
yaghídät.
9 Pønjatiä wyiinmahñdy hawaˈadstuum, hojioot hajxy
miød. Hoy hajxy jiäyaˈayhaty. Tøguiapxp tømiädiaacp hajxy
jeˈe.
10 Mjaac habǿgäp hajxy jaduhn̲ nebiatiä Dios hajxy xya-
jnähixøˈøy neby hajxy jaduhn̲ maas hoy mjäyaˈayhádät.
Jaduhn̲ä Jesucristo hajxy xmiaas cumáyät.
11 Jaˈa hänaˈcä Diosmädiaˈagy hajxy caˈa mäbøjpä, cab
hajxy hoy jiäyaˈayhaty. Cab hajxy jaduhn̲ cøx̲ypänejpiä
mmøødjatcǿˈøwät; pero mwiinguhojǿˈøwäp hajxy jaduhn̲.
12 Jaančh tehm̲ yhočhähdiuun̲nä hajxy hameeˈch jiatcøˈøy;
páadyhøch ngaˈa nägapxaˈañ nebiaty hajxy jaduhn̲ jiatcøˈøy.
13 Coo jäyaˈay hajxy nwiinguhojǿøyyämät coo hajxy
yhaxøøgwädity, nebiä Diosmädiaˈagy miänaˈañän, mänit
hajxy jaduhn̲ yhooc tehm̲ ñajuǿˈøwät coo hajxy tøyhajt
yhaxøøgwädity.

14 Jaduhn̲ä jäya'ayhajxy näje'e miäna'añ:
Øø̲n̲ jaduhn̲ maab, ma'abiädø'øg hajxy;
øø̲n̲ jaduhn̲ tøø yho'ogy, mjujypiøjtägátsäp hajxy.
Ja'a Jesucristo mijts xquiujajaam̲b xquiudøø'xaam̲b.
Jaduhn̲ miädia'agytiägø'øy, øø̲n̲ä Diosmädia'agy ca'a mäbøjp,
ween hajxy miäbøcy. Jaduhn̲ä Jesucristo hajxy xyajwiin-
juó'øwät coo je'eyyä jaduhn̲ tu'uquiä ja'a mbojpä mgädieey
hajxy xyajnähwáatsät.
15 Jaduhn̲ds je'e, nägüeentä hajxy mwädítät. Cab hajxy
mnibiäda'agóøjät nebiä jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy ca'a wi-
injuøøbiän. Paady hajxy hoy mwädítät coo ja'a Diosmädia'agy
hajxy mwiinjuø'øy.
16 Nax̲y hajxy hoy mdehm̲ wiädítät. Hix̲, jiaanc̆h tehm̲
miäwädijpiä jäya'ayä haxøøgwiinmahñdy hajxy jäda'ahaty.
17 Hoorä, cab hajxy mnibiäda'agóøjät nebiä jäya'ayhajxy
ca'a jajpän. Nax̲iä Dios ja'a miädia'agy hajxy mdehm̲ wyi-
injuóøyyät mdehm̲ wyiinmädóow̲ät nebiatiä jioot chocy coo
hajxy mgudiúun̲ät.
18 Cab jaduhn̲ yhoyyä coo hajxy mmu'ugóøjät; yajtägoobiä
jocnøø jaduhn̲. Pero weenä Dioshespíritu hajxy xjiaac
puhbéjtäm coo ja'a miädia'agy hajxy jaduhn̲ njaac cudiúun̲äm.
19 Coo ja'a Dioshespíritu hajxy xpiuhbéjtäm, jaduhn̲ hajxy
nnijiootcapxmøcpójcäm ja'a Dioshøyhaam. Jaduhn̲ä Dios ha-
jxy hamuumdu'joot mwiinhøw̲ mwiinyá'axät.
20 Hoy miäduhn̲ajtä Dios hajxy mnämá'awät:
"Dioscujú'uyäp", ja'a Jesucristocøxpä, ja'a hajxy
nWiindsøø̲n̲hájtämbä. Paadiä Dios hajxy jaduhn̲ mnämá'awät:
"Dioscujú'uyäp", coo ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy je'e
xmióoyyäm. Hix̲, je'e hajxy nDeedyhájtäm.
21 Hoorä, coo ja'a mmähermano waam̲b xyhané'emät,
hamuumdu'jootä miädia'agy mgudiúun̲ät, je'eguiøxpä coo
ja'a Jesucristo hajxy hoy nwiingudsähgóøyyäm.
22 Mijts to'oxiøjc-hajxy, mgudiúun̲äbä mnihyhapä
miädia'agy hajxy. Jaduhn̲ä Jesucristo hajxy xyhane'emy,
ja'a hajxy nWiindsøø̲n̲hájtämbä.
23 Coo ja'a mnihyhaphajxy quiopc-haty maa mijtsän,
jaduhn̲ mäwiin miäbaady coo ja'a Jesucristo hajxy
nWiindsøø̲n̲hájtäm coo ja'a miädia'agy hajxy hoy nmäbójcäm.
Jaaya'ay hajxy xyajnähwáatsäm.
24 Coo ja'a Jesucristo miädia'agy hajxy ngudiúun̲äm, jaduhn̲
mijtsä mnihyhapä miädia'agy mgudiúun̲äbät, waam̲baty ha-
jxy jaduhn̲ xyhane'emy.
25 Hoorä, mijts ya'adiøjc-hajxy, mdsógäp mméee'xäbä
mdo'oxiøjc hajxy nebiä Jesucristo hajxy xchójcäm. Hix̲,
tøø hajxy xñähho'túutäm.

26 Paady hajxy tøø xñähho'túutäm, jaduhn̲ hajxy tøø xya-
jnähwáatsäm ja'a nbojpä ngädieeyhájtäm. Paady hajxy jaduhn̲
tøø xyajnähwáatsäm coo ja'a miädia'agy hajxy tøø nmäbøjcäm.
Y coo hajxy nnäbéjtäm, jaduhn̲ hajxy nmänáan̲äm coo ja'a
nbojpä ngädieey hajxy tøø xñähwáatsäm.
27 Paadiä Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, jaduhn̲ hajxy
hoy yajxón̲ xyhíjxämät nebiä pujy nebiä je'ec̈hpän coo hänajty
yaa quiädaactägatsa'añ. Hix̲, tøø ja'a nbojpä ngädieey hajxy
hänajty xyajnähwáatsäm.
28 Jaduhn̲ds je'e, mijts ya'adiøjc-hajxy, mdsógäp mmée'xäbä
mdo'oxiøjc hajxy nebiä mhamdsoo ni'x nebiä mhamdsoo
copc hajxy mjuø'øyän. Øn̲ä tio'oxiøjc tsojp mee'xp, jaduhn̲
miäbaady nebiä yhamdsoo ni'x nebiä yhamdsoo copc
choquiän. Hix̲, tu'ugni'x tu'ugcopc hajxy jiaty coo to'oxiøjc
hajxy wyiingpøcy.
29 Hix̲, cap øn̲ä yhamdsoo ni'x yhamdsoo copc xiøøghaty.
Pero ngüeendähájtämä nni'x ja'a ngopc-hájtäm hajxy; jaduhn̲
mäwíinäts miäbaady nebiä Jesucristo hajxy xcwieendähájtäm.
30 Hix̲, tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdiä Jesucristo hajxy
xmiøødhíjtäm coo hajxy nWiindsøn̲hájtäm.
31 Jaduhn̲ä Diosmädia'agy miäna'añ: "Jaduhn̲ds je'e, coo ja'a
ya'adiøjc to'oxiøjc piaady, mänitä tiaj tieedy piuhyohdiuutnä.
Jaduhn̲ mäwíinädsä ya'adiøjc-hajxy jiaty møødä tio'oxiøjc
nebiä tu'ugni'x nebiä tu'ugcopcän."
32 Jaanc̈h tehm̲ yajxón̲ hädaa mädia'agy jaduhn̲. Cabä Dios
hajxy hijty xchoj yajwiinjuøøyyäm. Jaduhn̲c̈h nwiinjuø'øy,
coo ja'a ya'adiøjcä tio'oxiøjc miøødhity tu'ugmädia'agy, coo
jaduhn̲ miøødhity tu'ugni'x tu'ugcopc, jaduhn̲ mäwíinäts
miäbaady coo ja'a Jesucristo hajxy xmiøødhíjtämbä
tu'ugmädia'agy coo ja'a miädia'agy hajxy nmäbøjcäm.
33 Jaduhn̲ds je'e, jaduhn̲ä mdo'oxiøjc hajxy mdsoc
mmée'xät nebiä mhamdsoo ni'x nebiä mhamdsoo copc hajxy
mdsoquiän. Y mijts to'oxiøjc-hajxy, jaanä jaduhn̲ä mnihyhap
hajxy mwiingudsähgøøbiät.

6

1 Mijts pigäna'tøjc-hajxy, mgudiúun̲äbä mdajjä mdeediä
miädia'agy hajxy ja'a Jesucristocøxpä, ja'a hajxy
nWiindsøn̲hájtämbä. Hahixøøby jaduhn̲ coo hajxy jaduhn̲
mgudiúnät.
2-3 Jaduhn̲ä Diosmädia'agy miäna'añ: "Pønjatiä tiaj tieedy
wiingudsähgøøby, je'ec̈h hajxy hoy nyajtsäna'awaam̲by
nyaghäyowaam̲by hädaa yaabä naax̲wiin; je'ec̈h hajxy
jejcy nyagjugyhadaam̲by", nøm̲ä Diosmädia'agy miäna'añ.
Coo ja'a Dios hajxy jaduhn̲ jecy xyhanéhm̲äm, mänit

jaduhn̲ miänaan̲dsohñ̲ coo ja'a mayhajt hänajty tiuna'añ ja'a højtscøxphájtäm.

4 Mijts taj teedyhajxy, cabä mnøøx cabä mmajc hajxy hanax̲iä mhójät coo hajxy xmiähan̲hádät. Jaduhn̲ä mhuung hajxy mmägapx mhané'emät coo hajxy hoy wiädítät. Jaduhn̲ hajxy quiumayøøjät ja'a Jesucrístäm, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä.

5 Näje'e mijtsä jäya'ayhajxy xjie'ehaty nebiä waj nebiä cuaayän. Mgudiúun̲äbä mwiindsøn̲ä miädia'agy hajxy hamuumdu'joot, ja'a hajxy hädaa yaabä naax̲wiimbä. Mwiingudsähgǿ'øwäp hajxy jaduhn̲ nebiä Jesucristo hajxy nwiingudsähgǿøyyäm.

6-7 Hoyyä jäya'ayhajxy tiuñ̲ coo ja'a wyiindsøn̲ hajxy hänajty wyiindäna'ayii neby hajxy jaduhn̲ quiumayøøjät ja'a wyiindsøn̲äm. Pero näje'e jäya'ayhajxy hoy quia'a tuñ̲ coo ja'a wyiindsøn̲hajxy hänajty quia'a jim̲ä. Mijts, cab hajxy jaduhn̲ mbahíxät. Hamuumdu'jootä mwiindsøn̲ hajxy mmädúnät. Jaduhn̲ hajxy hoy myajcähxǿ'øgät coo ja'a Jesucristo hajxy hoy mjaanc̈h mäduñ̲. Jaaya'ay hajxy nmaas Wiindsøn̲hájtäm. Jaduhn̲ä Dios chojpä. Ja'a Jesucristocøxpä hajxy jaduhn̲ mdúnät. Ca'a jiäya'aguiøxpähajtiä hajxy mdúnät.

8 Mjahmiédsäp hajxy jaduhn̲, coo ja'a nwiindsøn̲ hajxy hoy nmädúun̲ämät, hoy hajxy xjia je'ehájtäm nebiä waj nebiä cuaayän, mänitä Jesucristo ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy xmióoyyämät.

9 Jaduhn̲ mijtspä, cumoonsädøjc, mnäxúudsäbä mmoonsä hajxy jaduhn̲. Cab hajxy mhadsähgǿ'øwät. Haa ca'a, jaduhn̲ mijtsä Dios hajxy xyhanehm̲bä nebiä mmoonsä hajxy xyhanéhm̲äbän ja'a Diósäm, ja'a jim̲ tsajpootypä. Haa ca'a, cabä Dios hajxy wiing xyhíjxäm. Haa ca'a, tu'ugjäya'ayhájtäm hajxy nägøx̲iä.

10-11 Hoorä, mänuu'xta'agä Dios hajxy coo hajxy ween xpiuhbety ja'a miäjaahaam; jaduhn̲ä miädia'agy hajxy maas hoy mjaac mäbǿjcät. Hix̲, jaanc̈h tehm̲ miäwiinhøhm̲bä møjcu'ugong. Pero jiaanc̈h tehm̲ miøødä Dios mäjaa. Y coo hajxy jaduhn̲ xpiuhbédät, cabä møjcu'ugong hajxy jaduhn̲ myajmäjädá'agät.

12 Hix̲, ja'a møjcu'ugong hajxy yaa xmiädsibǿøyyäm møødä mioonsä hajxy, ca'a jiäya'ayhajxiä ja'a hädaa yaabä naax̲wiimbä. Haxøøgä møjcu'uhajxy jiäya'ayhaty. Pojhaam hajxy wiädity. Cabä ni'x copc hajxy tiehm̲ miøødä neby højtshájtäm. Møcä mäjaa hajxy jiaanc̈h tehm̲ miøødä. Ja'a hädaa yaabä naax̲wiimbä haxøøgjäya'ayhajxy hanéhm̲äbä møjcu'ugóngäm. Hoy chajtcøxpä ja'a møjcu'uhajxy wiädity.

13 Paadiä Dios hajxy mmänuu'xtá'agät coo hajxy ween xpi-
uhbety ja'a miäjaahaam. Jaduhn̲ä møjcu'ugong hajxy hoy
mjøjtäná'awät. Jaduhn̲ hajxy mga'a yajmäjädá'agät.
14 Jøjtäna'awxä ja'a møjcu'ugong hajxy. Nax̲y hajxy hoy
miänaaxøøjä mdehm̲ tiømiädiá'agät. Jaduhn̲ hajxy hoy
mmee'xtúgät. Jaduhn̲ mäwíinäts miäbaady nebiä soldado-
hajxy møc ñiwiøhn̲ta'ačhiijän coo hajxy hänajty chiptuna'añ.
Nax̲y hajxy hoy yajxón̲ mdehm̲ wiädítät. Jaduhn̲ä Dios ha-
jxy xñäwá'anät. Jaduhn̲ mäwíinäts miäbaady nebiä soldado
latapujxt hajxy yajniguiaačhjubø'øyiijän. Jaduhn̲ hajxy hoy
miäjäda'aga'añ.
15 Niyhahixø'øwøø hajxy nebiä Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲
hoy mmäwädítät. Coo jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy miäbǿgät,
jaduhn̲ hajxy jootcujc yhídät. Jaduhn̲ mäwíinäts miäbaady
nebiä soldadohajxy ñiyhahixø'øyiijän coo ja'a quiø'øg hajxy
piägø'øy.
16 Nax̲iä Dios ja'a miädia'agy hajxy mdehm̲ miäbǿjcät
coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xyajnähwáatsäm. Jaduhn̲ä
møjcu'ugong hajxy mga'a yajmäjädá'agät. Jaduhn̲ mäwíinäts
miäbaady nebiä soldado escudo hajxy yajniyhawähajtugyiijän
neby hajxy jaduhn̲ quia'a tøpxǿøjät ja'a tøpxquepty tóoyyäp
queecpä.
17 Nax̲iä Diosmädia'agy hajxy mdehm̲ miäbǿgät coo ja'a
Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm. Jaduhn̲ mäwíinäts
miäbaady nebiä soldado pujxcuhjup hajxy miøødän. Nax̲iä
Diosmädia'agy hajxy mdehm̲ yhabǿgät nebiä Dioshespíritu
hajxy xyajnähixǿøyyäm. Jaduhn̲ mäwíinäts miäbaady nebiä
soldadohajxy espadacap chiptuñ̲än.
18 Coo ja'a Dios hajxy mba'yá'axät, mmäyujwá'anäp hajxy
tijaty hajxy hänajty myajmaajiajpy. Mmäyajtǿwäbä Dios
hajxy ja'a yhEspírituhaam tijaty hajxy mmäyujwá'anäp.
Mmänuu'xtá'agäbä Dios hajxy ja'a jäya'aguiøxpä, ja'a
Diosmädia'agy hajxy panøcxpä. Cab hajxy mnänuuxǿ'øwät
coo ja'a Dios hajxy hänajty mba'ya'axa'añ.
19-20 Møød høočhcǿxpøčhä Dios hajxy xpia'yáax̲äbät
coočhä Dios xñajtscapxǿøyyät waam̲bátyhøch ngapx
nmädiá'agät coočhä miädia'agy hänajty nyajwa'xä, ja'a hijty
yaghijpiä cuyu'učh. Ja'a Dióshøch jaduhn̲ xwyiinguejx
coočhä miädia'agy jaduhn̲ nyajwá'xät. Páadyhøch chaa
ndsum̲yčhäna'ay ja'a Diosmädia'agyquiøxpä. Jadúhn̲høčhä
Dios hajxy xpia'yáax̲äbät cooč̌h nga'a tsähgǿ'øwät cooč̌hä
miädia'agy hänajty nyajwa'xä, nébiøch jaduhn̲ hoy ngudiúnät.
21-22 Nguexáam̲biøčhä hermano Tíquico jim̲ maa mijtsän.
Coo jim̲ miédsät, jim̲ hajxy jaduhn̲ xyhawáan̲ät nebiaty højts
chaa ngudiuñ̲ nguñax̲y, coo højts hoy ween nhity, neby hajxy

jaduhn̲ mga'a jootmayhájnät ja'a højtscøxpä. Hóyhøčhä hermano Tíquico nmøødnijiootpaadyii. Hóyhøch jaduhn̲ xmiøødtuñ ja'a Jesucristocøxpä.

23 Ween mijtsä Diosteedy hajxy xmio'oy ja'a hoyhajtä weenhajt møødä Jesucristo, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä. Weenä Dios hajxy xpiuhbety nebiä miädia'agy hajxy maas hoy mjaac mäbøjcät, neby hajxy jaduhn̲ maas hoy mničhoc mnimiee'xóøjät.

24 Weenä Dios ja'a mayhajt tiuñ ja'a højtscøxphájtäm nägøx̲iä coo ja'a Jesucristo hajxy nwiingudsähgøøyyäm hamuumdu'joot, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä. Tøyhajt jaduhn̲. Amén.

Filipenses

1 Jesucristo højts xmioonsähajp, høøčh Pablo møødä Timoteo. Højts mijts hädaa nocy nyajnäjaayøøby mäduhñtiä
mijts ja'a Diosmädia'agy hajxy jim̱ mbanøcxy maa ja'a ca-
jpt xiøhatiän Filipos, nägøx̱iä møødä mwiindsøṉhajpä jiiby
tsajtøgootypä, møød hajxy jiiby puhbejpä.
2 Weenä Dios hajxy xmio'oy hoyhajt weenhajt, ja'a
nDeedyhájtäm hajxy jim̱ tsajpootypä møødä Jesucristo hajxy
nWiindsøṉhájtämbä.
3 Naaghóoc-høch mijts njahmiejtsta'agy, nnämáabiøch ja'a
Dios "Dioscujú'uyäp" maa ja'a mijtscøxpän.
4 Naaghóoc-høch ja'a Dios nba'ya'axy, nmäyujwáam̱biøch
hoyhajt weenhajt ja'a mijtscøxpä. Coočhä Dios hänajty
nba'ya'axy ja'a mijtscøxpä, jootcújc-høch hänajty nnijiäwø'øyii,
5 je'eguiøxpä coo ja'a Diosmädia'agy hajxy näguipxy tøø
nyajwá'xäm, mänaa hajxy tøø mmädoodsooñän høxtä je'enä
jäda'anäbaadyñä.
6 Ja'a Dios ja'a hodiuuṉg yajtsohṉdaac ja'a mijtscøxpä.
Nmóødhøčhä tøyhajt jaduhṉ coo ja'a Dios ja'a tiuuṉg
hoy yajtu'uyo'oya'añ høxtä coonä Jesucristo hänajty
quiädaactägatsa'añ.
7 Páadyhøčhä tøyhajt nmøødä cooč mijts njaanč tehm̱
chocy njaanč tehm̱ pia'häyoy, coo ja'a Dios hajxy xpi-
uhbéjtäm näguipxy, homiáajøch nhity, hoy piujxtøgootiä, hoy
yhagujcä, cooč hänajty nmädia'agy coo ja'a Diosmädia'agy
tiøyyä.
8 Ñajuøøbiä Dios cooč mijts njaanč tehm̱ chocy njaanč
tehm̱ pia'häyoy nägøx̱iä, nebiä Jesucristo hajxy xchójcäm.
9 Nmänuu'xtáacypiøčhä Dios coo hajxy hamuumdu'joot
mjaac nič̣hoc mjaac nibia'häyowøøjät, coo hajxy hoy mguh-
wijyhádät,
10 neby hajxy jaduhṉ mnajuø'øwät mwiimbíwät ja'a ho-
jiatypä hajxy. Jaduhṉ hajxy mhídät hawa'adstuum nebiä
Dios hajxy xyajmädsójcäm, høxtä coonä Jesucristo hänajty
quiädaactägatsa'añ.
11 Xpiuhbédäp ja'a Jesucristo hajxy neby hajxy jaduhṉ hoy
mwädítät. Jaduhṉdsä Dios hoy quiähxø'øgät coo miøjjä coo
jiaančhä.
12 Hermanodøjc, huuc wiinjuø'øw hajxy jaduhṉ; cooč yaa
ndsum̱yčhäna'ay, maas hóyhøčhä Diosmädia'agy jaduhṉ yaa
nyajwa'xy.

13 Nägøx̱iä cu'ughajxy tøø miädoyhaty cooc̆hä Jesucristo
miädia'agy ngudsum̱yc̆hänа'awøøyyä, nägøx̱iä, møødä sol-
dadohajxy jim̱ hadänaabiä maa ja'a gobernador tiøjcän.
14 Ja'a Jesucristo miädiá'agyhøch ngudsum̱yc̆hänа'awøøby.
Cábøch ndajy nmay. Cooc̆h nga'a tajy nga'a may, paadiä her-
manodøjc-hajxy nämay quia'a nä'ägädä taj quia'a nä'ägädä
maabiä coo ja'a Diosmädia'agy hajxy yajwa'xy, hoy hajxy cu
jia tsúum̱äbä. Cab hajxy ñä'ägädä tsähgø'øy ni weeṉ̃tiä. Hix̱,
høøc̆h hajxy jaduhṉ xpiahijxp.
15-17 Paadiä Diosmädia'agy hajxy yajwa'xy cooc̆h
hajxy xchocy xpia'häyoy. Hojioot hajxy jiaanc̆h tehm̱
miøød. Ñajuøøby hajxy jaduhṉ cooc̆hä Diosmädia'agy
ngudsum̱yc̆hänа'awø'øy. Pero jii hajxy näje'ebä, paadiä
Diosmädia'agy hajxy yajwa'xy, cooc̆h hajxy xmiädsiphaty.
Tøyhajt jaduhṉ. Je'ec̆h hajxy xyajmädsojp cooc̆h yaa
ndsaac̆hpógät pujxtøgooty. Cabä hojioot hajxy ñä'ägädä
møødä ja'a høøc̆hcøxpä.
18 Pero cábøch jaduhṉ nmøjpäda'agy, hóyhøch hajxy jaduhṉ
xjia mädsiphaty.
Xooṉdáacpøch jaduhṉ coo ja'a Jesucristo hajxy miädia'agy,
hoy hojioot hajxy quia'a ja møødä ja'a høøc̆hcøxpä.
19 Y jaac xooṉda'agáam̱bøch jaduhṉ. Nnajuóøbiøch cooc̆h
hodiuum nmähmø'øwa'añ. Hix̱, mijts ja'a Dios hoyhajt ween-
hajt mmäyujwaam̱by ja'a høøc̆hcøxpä. Y xpiuhbéjpøc̆hä Diosh-
espíritu ja'a Jesucristocøxpä.
20 Cábøc̆hä njoot ñä'ägädä tsocy cooc̆h ndsähgó'øwät
mänáajøc̆hä Jesucristo hänajty nmädia'aguiän. Cábøch mänaa
ndsähgø'øy ndsähdiuṉ̃. Chójpiøch njoot jaduhṉ cooc̆hä
Jesucristo nyajcähxó'øgät coo miøjjä coo jiaanc̆hä, hóyhøch
njadehm̱ quiuho'ogó'øwät.
21 Madúhṉ̃tiøch yaa njaac jugyhaty, nyajcähxó'øgäbøc̆hä
Jesucristo coo miøjjä coo jiaanc̆hä. Y cooc̆h nhó'nät, maas hoy
hänajty quiähxø'øgaaṉnä coo miøjjä coo jiaanc̆hä. Mänítøch
jim̱ nnøcxaaṉnä maa je'e wyiinduumän.
22-23 Mejtstú'ujøc̆hä njoot nyajmøødmädia'agy. Cooc̆h
nhó'ogät, mänítøch cu nnøcxnä maa ja'a Jesucristän. Maas
jootcújc-høch jim̱ nnijiäwóøyyänät. Pero cooc̆h yaa njaac
jugyhádät, maas hóyhøc̆hä Jesucristo jaduhṉ njaac mädúnät.
Cábøch ndehm̱ yhoñajuø'øy pø maas hoy cooc̆h nhó'nät, o pø
caj.
24 Høøc̆h jaduhṉ mänaam̱b cooc̆h hit nga'a tsoj hó'ogät;
jadúhṉhøch mijts ja'a Diosmädia'agy tehṉgajnä njaac ya-
jnähixó'øwät.
25 Nmóødhøc̆hä tøyhajt jaduhṉ cooc̆h mijts njaac
møødhida'añ. Njaac yajnähixø'øwáam̱biøch mijts tehṉgajnä,

neby hajxy jaduhn̲ maas hoy mmäbøgät, neby hajxy jaduhn̲ mjaac xoon̲daacpøgät.

26 Cooč̇hä Jesucristo jim̲ xyajnøcxtägátsät maa mijtsän, mänit hajxy mmänaʼanaʼañ coo tiøyyä coo Jesucristo miøjjä jiaanč̇hä.

27 Nax̲iä Jesucristo miädiaʼagy hajxy mdehm̲ yajtúun̲ät. Jaduhn̲ä Diosmädiaʼagy hajxy näguipxy myajwáʼxät tehn̲gajnä, hóyhøch jim̲ ngaʼa ja nøcxät maa mijtsän.

28 Cabä mmädsip hajxy mnäʼägädä tsähgøʼøwät. Jaduhn̲ hajxy ñajuøʼøwaʼañ coo hajxy haxøøgtuum yajcaʼawaʼañíijäm jaʼa Diósäm, møød coo mijts jaʼa Dios xpiädaʼagaʼañ hodiuum.

29-30 Tiuum̲biä Dios jaʼa mayhajt coo hajxy xyajnähdijy coo jaʼa miädiaʼagy hajxy mmäbójcät jaʼa Jesucristocøxpä, nébiøch cham̲ ndsaačhpøquiän. Tøøč̇h hajxy hamdsoo xyhix̲y xmiädoy cooč̇h yaa ndsaačhpøcy jaʼa Jesucristocøxpä.

2

1 Coo mijts jaʼa Jesucristo xchocy, paady hajxy xjiootcapxmøcpøcy. Coo mijts jaʼa Dioshespíritu tuʼugmädiaʼagy mmøødhity, paady hajxy hamiñ̲ haxøpy mnič̇hocy mnibiaʼhäyoyii.

2 Jadúhn̲høch njoot jiaanč̇h tehm̲ chocy coo hajxy tuʼugmädiaʼagy mhídät. Coo hajxy mnič̇hoc mnibiaʼhäyowøøjät, maas hóyhøch nnijiäwøʼøwøøjät.

3 Caʼa mhamdsoo wiinmahñdy hajxy mwiʼi yajtuñ̲. Caʼa hajxy mniguiumayii. Jaduhn̲ hajxy mmänáʼanät coo jaʼa mmäguʼughajpä miaas jaty quejee miič̇h.

4 Hamiñ̲ haxøpy hajxy mnigwieendähadøøjät.

5 Mbahíxäp jaʼa Jesucristo hajxy neby jeʼe jecy wiädijtiän.

6 Hoyyä Jesucristo jia Dioshuungä, caj jiootmaʼty coo ñämaayyä coo yaa jiäyaʼayhádät hädaa yaabä naax̲wiin.

7 Coo yaa jiäyaʼayhajty, yhøx̲hijx yhamdsoo cuhdujt jaduhn̲än. Jaduhn̲ ñibiädáacänä nebiä moonsän. Cab hänajty hamdsooyyä miøjhadaʼañ.

8 Mänitä Dios miädiaʼagy quiudiuun̲ä coo yhóʼogät. Hoč̇hähdiuun̲nä jim̲ cruzcøxp miøjpahbejtä.

9 Coo jaʼa Jesucristo quiudiuuñ̲ nejy ñämaayyän, paadiä yajmøjhajtä jaʼa Diósäm. Ni pøn̲ jaduhn̲ quiaʼa mäbaady nebiä Jesucristän.

10 Weenä Jesucristo hajxy nägøx̲iä wyiingudsähgøʼøy, jim̲ tsajpootyp, møød hädaa yaabä naax̲wiin, homiaajä.

11 Weenä Jesucristo hajxy nägøx̲iä quiapxpaady coo hajxy wyiindsøn̲haty. Jaduhn̲ä Dios jim̲ quiähxóʼøgät møj jaanč̇h, jaʼa nDeedyhájtäm.

12 Mägu'ughajpädøjc, mänáajøch jim̲ nhitiän maa mijtshajxiän, xmiäbøjcäbøčhä nmädia'agy hajxy hänajty. Hoorä, cooč̌h yaa jäguem̲ nhijnä, miaas tsójpiøch njoot cooč̌h nmädia'agy hajxy tehn̲gajnä xmiäbøjcät. Nax̲iä Diosmädia'agy hajxy mdehm̲ miäbøgät, neby hajxy jaduhn̲ hodiuum mmähmǿ'øwät. Nax̲iä Dios hajxy mdehm̲ wyiingudsähgǿ'øwät. Cab hajxy nä'ä nägoodä mnä'ä niguiumayøøjät.

13 Jaduhn̲ä Dios jioot chocy coo hajxy hoy mwädítät. Xpiuhbédäp ja'a Dios hajxy jaduhn̲.

14 Hoy hajxy mwädítät. Cab hajxy tii mwi'i chippädá'agät. Cab hajxy tijaty myajniguiuhojø'øwǿøjät.

15-16 Jaduhn̲ hajxy hoy mwädítät nebiä Dioshuungän maa ja'a ca'awiindøyhäna'c-hagujcän. Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy myajnähixǿ'øwät, jaduhn̲ hajxy mwädítät nebiä jøøn yhajajjiän hagoodstuum; coo jäya'ayhajxy jaduhn̲ miäbǿgät, mänit hajxy hodiuum piäda'agøøjät. Coo hajxy mgudiúnät neby hajxy chaa nnäma'ayän, mänítøch nxoon̲dá'agät, mänaa ja'a Jesucristo hänajty jadähooc quiädaactägatsa'añän. Cähxø'øgaam̲b jaduhn̲ cooč̌h hänajty hoy tøø nduñ̲ maa mijtscøxpän.

17 Coo Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot mmäbøcy, páadyhøch nxoon̲da'agy, hóyhøch cu nja ho'og. Chójpiøch njoot coo hajxy nmøødxoon̲dá'agät.

18 Tsøgxä hajxy jaduhn̲ xoon̲dáacäm.

19 Coo ja'a Jesucristo ja'a nWiindsøn̲hájtäm jaduhn̲ miäná'anät, mobädájpøch mijts ja'a Timoteo nyajnäguexa'añ. Cooč̌hä Timoteo min̲ jadähooc xyhawaan̲ä coo mijts hoy mhity, hóyhøch hänajty nnijiäwø'øwa'añii.

20 Páadyhøč̌hä Timoteo jim̲ nguexa'añ cooč̌h je'e nidiuhm̲ xmiøødhity tu'ugmädia'agy maa mijtscøxpän. Xpiuhbedaam̲b mijts jaduhn̲ hamuumdu'joot.

21 Ja'a häna'c-hajxy jaac yaabä, yhamdsoo tuun̲g hajxy tiuum̲by. Cabä Jesucristo tiuun̲g hajxy hamuumdu'joot tiunaan̲ä.

22 Mnajuøøby hajxy jaduhn̲ cooč̌hä Timoteo hoy xmiøødtuñ̲ maa ja'a Diosmädia'agy myiñ̲ä̈n, nébiøch nhamdsoo huungän.

23 Mänítøč̌hä Timoteo nguéxät cooč̌h hänajty tøø nnajuø'øy pø pädsøm̲áam̲bøch.

24 Coo ja'a Dios jaduhn̲ miäná'anät, mobädájpøch jim̲ nnøcxa'añ maa mijtsän.

25 Tøøč̌h mijts ja'a hermano Epafrodito hijty xyajnäguexy cooč̌h jaduhn̲ xpiuhbédät. Hóyhøch jaduhn̲ xjiaanč̌h møødtuñ̲ cooč̌hä Diosmädia'agy nyajwa'xy. Hahixøøby cooč̌h mijts nyajnäguejxtägátsät,

26 je'eguiøxpä coo mijts xjia wi'i quiuhijxtägatsa'añ. Jaanc̈h
tehm̱ tiajp jaanc̈h tehm̱ miáabiäc je'eduhṉ coo mijts tøø
mmädoyhaty coo hijty piøgyii.
27 Tøyhajt hijty piøgyii. Ja weenjaty jaduhṉ quia'a ho'cy.
Miøødhajt ja'a Dios hojioot ja'a Epafroditocøxpä møød
høøc̈hcøxpä. Coo häxøpy tøø yho'ogy, maas hanáx̱iøch häxøpy
njootmayhaty.
28 Páadyhøch mijts ja'a Epafrodito nyajnäguejxtägatsa'añ,
neby hajxy jaduhṉ mxooṉdá'agät coo mijts jadähooc
xñämejtstägatsa'añ. Coo hajxy jaduhṉ mxooṉdá'agät,
mänítøch jaduhṉ hoy nnijiäwøøyyäbät.
29 Coo jim̱ miédsät maa mijtsän, xi'ig xoṉ hajxy myajpóo'xät
nebiä hermanän. Homianaajä hajxy mwiingudsähgǿ'øwät
pønjatiä Diosmädia'agy pawädijp nebiä Epafrodito
piawäditiän.
30 Paady je'e ja weenjaty quia'a ho'cy cooc̈h jaduhṉ
xmiøødtuñ maa ja'a Diosmädia'agy myiñän. Pero cabä
miøjpäda'agy coo ja weenjaty tøø quia'a ho'ogy. Cooc̈h yaa
xpiuhbety, mijts yaa xñähduuṉduutp. Hix̱, cábøch mijts hoy
yaa xpiuhbeda'añ; jäguem̱ mijts jaduhṉ xpiaatä.

3

1 Hermanodøjc, tsøg hajxy xooṉdáacäm ja'a Dioscøxpä. Chaa
hajxy jadähooc nhawaaṉdägájtsänäm neby hajxy tøø nhuuc
nämaabiän. Coo hädaa mädia'agy hajxy jaduhṉ myajtúnät,
cab hajxy myajwiinhøønät. Ni mänáajøch jaduhṉ nga'a
nänuuxø'øy, hoñaaghoocä hajxy jaduhṉ nhawáaṉamät.
2 Mnigwieendähadøøjäp hajxy maa häna'c-hajxy jaanc̈h
tehm̱ quia'awiindøybän, ja'a hajxy jaduhṉ mänaam̱bä coo
hajxy tsipcøxp nyajcircuncidarhájtämät.
3 Tøyhajtä Dios hajxy xjiaanc̈h circuncidarhájtäm coo ha-
jxy nwiingudsähgøøyyäm. YhEspírituhaam hajxy nwiin-
gudsähgøøyyäm. Jootcujc hajxy jaduhṉ nnijiäwøøyyäm ja'a Je-
sucristocøxpä. Cab hajxy nmänáaṉäm coo ja'a jecyquiuhdujt
hajxy xyajnähwáatsäm.
4 Høøc̈h, jadúhṉhøch hijty nmänaam̱bä cooc tyijy ja'a je-
cyquiuhdujt hajxy xyajnähwáatsäm. Pedyíijøch hijty ngudiuñ
nej yhane'emiän. Cab jaduhṉ øøṉ ñä'ägä cudiuñ nébiøch hijty
ngudiuñän.
5 Judíoshøch høøc̈h. Judíospøch hijty ndajhajpy
ndeedyhajpy. Benjamínhøch hijty nhaphajpy ndeedyhajpy.
Mänáajøch nmiñ nga'ayän, cuductujxøøjøch hoy
nyajcircuncidarhaty, nebiä judíoshajxy quiuhdujthatiän.
Ja'a fariseos miädiá'agyhøch hijty nbanøcxäp.

6 Nägø'ø nädécypiøch hijty ngudiuñ, høxtä ja'a
hermanobáadyhøch hijty nyajtsaačhpøcy. Jaančh tehm̱
piedyíijøčhä ley hijty ngudiuñ; cábøch hijty pøṉ waam̱b
xñäma'ay.
7 Jaančh tehm̱ ñiguiumáayäbøch hijty coočh hijty jaduhṉ hoy
ngudiuñ. Pero cábøch nniguiumayáaṉänä, je'eguiøxpä coočhä
Jesucristo miädia'agy tøø nbadu'ubójcänä.
8 Cójxhøch nnajtshixøøñä mädyiijátyhøch hijty nyajtuum̱by.
Páadyhøch tøø nnajtshixøøñä, nébiøčhä Jesucristo miädia'agy
jaduhṉ hoy nbanócxät. Maas tsoobáatnäp hädaa coočhä Jesu-
cristo tu'ugmädia'agy nmøødhijnä ja'a nWiindsøṉhajpiä.
9 Coočhä Jesucristo miädia'agy nmäbøjcä, páadyhøčhä Dios
tøø xyajnähwa'ačh. Cábøch nmänaaṉnä cóogøch tyijy ja'a je-
cyquiuhdujt xyajnähwá'adsät.
10 Chójpiøch njoot coočhä Jesucristo tu'ugmädia'agy
nmøødhíjnät. Coo ja'a Jesucristo jadähooc jiujypiøjcy,
paadiä mäjaa jaduhṉ miooyyä coočh jaduhṉ xpiuhbédät.
Chogáam̱biøch njoot coočh ndsaačhpógät ja'a Jesucristocøxpä.
Høxtä ho'ogáam̱bøch jaduhṉ neby je'e yho'quiän.
11 Páadyhøch njoot jaduhṉ chocy coo ja'a Dios jaduhṉ ween
miäna'añ coočh xyagjujypiøjtägátsät.
12-14 Hermanodøjc, cábøch jaduhṉ nmäna'añ coočh tøø
nyajpedyii. Cábøch njahmiejtsnä nébiøch hijty nwädity.
Coočhä Jesucristo xmioonsähaty, páadyhøch miädia'agy nyaj-
copcóøyyänä, nébiøch jaduhṉ ca'xy ngudiúuṉänät. Ñä'ägädä
tsójpiøch njoot nägø'ø nädecypiä coočh ca'xy ngudiúnät.
Jadúhṉhøčhä Dios jim̱ xmiøjyá'axät tsajpootyp, je'eguiøxpä
coočhä Jesucristo tøø xyajnähwa'ačh.
15 Tsøg hajxy tu'ugcopc híjtäm nébiøch jaduhṉ naam̱nä ngu-
jaayän, pønjaty ca'xy cudiuum̱b. Pønjaty xquia'a møødhíjtäm
tu'ugcopc, weenä tøyhajt hajxy mio'oyíijäm ja'a Diósäm.
16 Tsøg hajxy tehṉgajnä yajtu'uyóhyyäm nebiä Dios hajxy
xyajnähixóøyyäm.
17 Hermanodøjc, xpiahíxäbøch hajxy jaduhṉ nébiøch hoy
nwäditiän. Xpiahíjxpøch hajxy jaduhṉ nämay. Mbahíxäp hajxy
je'eduhm̱bä.
18 Tøøčh mijts mayhooc nnäma'ay coo ja'a høhṉdaacpähajxy
may wiädity. Cábäc tyijy jaduhṉ tiøyyä coo ja'a Jesu-
cristo hajxy tøø xñähho'túutäm cruzcøxp. Cháajäts jadähooc
nnämáaguiumbä. Jaančh tehm̱ hoñäjøøñä jaduhṉ.
19 Haxøøgtuum hajxy yhida'añ cøjxta'axiøø. Hix̱, cabä
Dios hajxy wyiingudsähgø'øy. Yhamdsoo cuhdujt hajxy ya-
jtuum̱by. Tijaty maas hočhähdiuuṉnä, je'e hajxy ñä'ägä
cumaaby. Je'e hajxy jaduhṉ wyi'i chojpy coo hoyhajt ween-
hajt hajxy cu piaaty hädaa yaabä naax̱wiin.

20 Pero højtshájtäm, jim̲ højts njoot hamuumdu'joot
nbädáacäm tsajpootyp. Ja'a Jesucristo, ja'a hajxy
nWiindsøn̲hájtämbä, je'e hajxy xyajnähwáatsäm. Je'e hajxy
nhahíjxäm coo jim̲ choona'añ tsajpootyp, coo yaa miänaca'añ
hädaa yaabä naax̲wiin.
21 Mänitä nnaax̲ni'xhajxy xyhädiuun̲dägatsáan̲änä. Jaduhn̲
hajxy yajxón̲ ngähxø'øgáan̲äm nebiä Jesucristo yhamdsoo ni'x
yhamdsoo copcän. Miøødä Jesucristo cuhdujt jim̲ cøxp møød
hädaa yaabä naax̲wiin homiaajä. Paadiä nnaax̲ni'xhajxy
xyhädiuun̲dägatsáan̲äm coo cuhdujt jaduhn̲ miøødä.

4

1 Hermanodøjc, njaanc̈h tehm̲ chojpy njaanc̈h tehm̲
pia'häyóobiøch mijts jaduhn̲. Páadyhøch nja wi'i ñøcxa'añ maa
mijtsän. Jaanc̈h tehm̲ xioon̲dáacpøch jaduhn̲ ja'a mijtscøxpä,
je'eguiøxpä coo mijts ja'a Diosmädia'agy jaanc̈h tehm̲ yhoy
mgudiuñ̲, coo hajxy jim̲ mnøcxa'añ tsajpootyp. Tehn̲gajnä ja'a
Dios hajxy mmøødhídät tu'ugmädia'agy.
2 Evodia møødä Síntique, mijts nmänuu'xtaacypy coo hajxy
mhídät tu'ugmädia'agy. Jaduhn̲ä Diosmädia'agy hajxy hoy
myajtuun̲múgät.
3 Chaads miic̈h mägu'ughajpä, hóyhøch miic̈h xjiaanc̈h
tehm̲ jiamiøødhaty, tun̲ä mayhajt, mmägápxäp mhané'emäp
ja'a Evodia møødä Síntique coo hajxy tu'ugmädia'agy yhíjnät.
Näguípxyhøc̈hä Diosmädia'agy hajxy hoy nmøødyajwa'xy,
møødä Clemente møødä hermanodøjc-hajxy may. Jim̲ hajxy
nøcxy yhidaan̲nä tsajpootyp cøjxta'axiøø.
4 Tehn̲gajnä hajxy homiänaajä mxoon̲dá'agät ja'a Dioscøxpä.
5 Hoy hajxy mjaanc̈h tehm̲ jiäya'ayhádät cu'ughagujc.
Mäwiingoom̲b jaduhn̲ coo ja'a Jesucristo quiädaactägatsa'añ.
6 Cab hajxy tii mdaj mmáyät. Dios hajxy mmäyujwá'anäp
coo hajxy xpiuhbédät. Mnämá'awäp ja'a Dios hajxy jaduhn̲
“Dioscujú'uyäp.”
7 Mänitä Dios hajxy xmió'owät hoyhajt weenhajt. Jaduhn̲
hajxy tii mga'a taj mga'a máañät. Jagoo hajxy jaduhn̲ mjaac
taj mjaac máyät ja'a Jesucristocøxpä. Ni øøn̲ jaduhn̲ xquia'a
puhbédät nebiä Dios hajxy xpiuhbetiän.
8 Hermanodøjc, chaac̈hä nocyhädiún̲ nyajmayaan̲nä. Je'e
hajxy myajcopcó'øwäp mädyiijaty jaduhn̲ tøyhajt, mädyiijaty
jaduhn̲ howyiingudsähgøøñä, mädyiijaty jaduhn̲ hoy,
mädyiijaty jaduhn̲ yajxón̲, mädyiijaty jaduhn̲ hoguiumaañä.
9 Tehn̲gajnä hajxy hoy mgudiúnät neby hajxy tøø
nyajnähixø'øyän. Jadúhn̲høch hajxy xpiahíxät nébiøch hoy
ngudiuñ̲än. Jaduhn̲ä Dios hajxy xmiøødhídät tu'ugmädia'agy.
Jaduhn̲ hoyhajt weenhajt hajxy xmió'owät.

10 Xoon̲dáacpøch je'eguiøxpä cooc̆h mijts jadähooc xpiuhbéjcumbä xädø'øñhaam. Páadyhøc̆hä Dios jaduhn̲ nnäma'ay “Dioscujú'uyäp.” Jia tsojc ja'a mjoothajxy cooc̆h hajxy cu xpiuhbejty, pero cab hajxy xñä'ä näbaadøøyyä.

11 Cábøch hänajty ndsippäda'agy, hóyhøch hänajty tii nja yajmaajiaty. Tøøc̆h nhabøjnä nébiøch jootcujc nhíjnät, hóyhøch hänajty tijaty nja yajmaajiaty.

12 Cábøch nmøjpädaacnä mädyiijátyhøch nyajmaajiajpy. Cábøch nøcxy nniguiumayii cooc̆hä Dios xpiuhbety.

13 Hotyíijøch njada'añ. Ja'a Jesucrístøch homiänaajä xpiuhbejp.

14 Hoyøøyy cooc̆h mijts xpiuhbejty xädø'øñhaam.

15 Pero jadúhn̲høch mijts nax̲y xñä'ägädä puhbetyhaty. Cooc̆h hänajty jim̲ ndsoona'añ Macedonianaaxooty, mänítøc̆hä xädø'øñ hajxy hoy xmio'oy. Páadyhøch hajxy hoy xmio'oy cooc̆hä Diosmädia'agy jim̲ hoy njaanc̆h tehm̲ yajwa'xy jim̲ maa mijtsän jim̲ Filiposcajptooty. Cábøch wiinghäna'c-hajxy hänajty tii xñä'ägädä mo'owa'añ.

16 Mänáajøch hänajty jim̲ nhityñä maa ja'a cajpt xiøhatiän Tesalónica, coo hajxy mmädoyhajty cooc̆h hänajty nyajmaajiaty, metsc-hooc tägøøghóoc-høch xädø'øñ hajxy jim̲ xyajnäguejxy.

17 Cab hajxy mmäná'anät cóogøch tyijy xädø'øñ nwi'i quiuhbøcjuø'øy. Cooc̆h mijts xpiuhbety, paadiä Dios hajxy xmio'owa'añ hoyhajt weenhajt. Høøc̆h, páadyhøch nxoon̲da'agy.

18 Cábøch tii nyajmaajiajnä. Nä'ä tägó'øbøch mijts xyajnäguejxy, ja'a Epafrodito miäméjtsäbä. Xjiaanc̆h tehm̲ quiumaabiä Dios hajxy jaduhn̲ cooc̆h hajxy xjiaanc̆h tehm̲ piuhbety.

19 Coo hajxy hänajty tii myajmaajiaty, xmió'owäp ja'a Dios hajxy ja'a Jesucristocøxpä. Jim̲ cøx̲iä miøødä tsajpootyp.

20 Tsøgä Dios hajxy nämáayyäm cøjxta'axiøø coo miøjjä coo jiaanc̆hä; je'e hajxy nDeedyhájtäm. Amén.

21 Ja'a hermanodøjc-hajxy yaabä, højts mijts nyajpoo'xyp pønjatiä Diosmädia'agy jim̲ mäbøjp Filipos.

22 Pønjatiä Diosmädia'agy yaa mäbøjp, je'eds mijts xyajpoo'xp, møød hajxy yaa tuum̲bä maa ja'a gobiernä tiøjcän.

23 Weenä Jesucristo hajxy xmio'oy hoyhajt weenhajt. Je'e hajxy nWiindsøn̲hájtäm. Amén.

Colosenses

1-2 Høøčh jaduhn̲ xøhajp Pablo. Jesucrístøch xquiugueẋyhajp. Ja'a Dios jaduhn̲ mänaan̲ cooč̌h jaduhn̲ xquiugueẋyhádät. Højts hädaa nocy nhädiuum̲by møødä mägu'ughajpä Timoteo. Mijts jaduhn̲ nnocyñäjaayøøby, pønjatiä Diosmädia'agy jim̲ mäbøjp maa ja'a cajpt xiøhatiän Colosas. Tu'ugmädia'agy mijtsä Jesucristo mmøødhity. Weenä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy xmio'oy. Hiẋ, jaaya'ay hajxy jaduhn̲ nDeedyhájtäm.

3 Naaghooc højtsä Dios jaduhn̲ mba'ya'axy ja'a mijtscøxpä, nnämaaby højtsä Dios "Dioscujú'uyäp." Haa ja'a Jesucristo, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä, ja'a Dioshuung je'e.

4 Tøø højts jaduhn̲ nmädoyhaty coo mijtsä Jesucristo miädia'agy mmäbøjcä, møød coo mijtsä mäbøjpädøjc nägøẋiä mdsocy, ja'a Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä.

5 Tøø ja'a mjoot hajxy jim̲ mbäda'agy tsajpootyp coo hajxy jim̲ nøcxy mhida'añ cøjxta'axiøø. Mänitä mjoot hajxy jim̲ mdehm̲ piädaacy mänaa ja'a Diosmädia'agy hajxy mmädoodsooñän, ja'a jaanč̌h tehm̲ tiøyhajtpä.

6 Wiinduhm̲yhagajptä Diosmädia'agy wia'xnä. Jaduhn̲ä jäya'ayhajxy wiinduhm̲yhagajpt miäbójnäbä. Jaduhn̲ mijts tøø mmäbøjpä coo ja'a Dios hajxy tøyhajt xchójcäm.

7 Højts nmägu'ughajpä Epafras, jaaya'ayä Diosmädia'agy hoy yajwa'xtsooñ maa mijtsän. Jaanä Jesucristo quiugueẋy je'ebä. Hoy højts jaduhn̲ xmiøødtuñ̲.

8 Je'e højts hoy xyhawaan̲ä cooc mijtsä mäbøjpädøjc mjaanč̌h tehm̲ chocy mjaanč̌h tehm̲ pia'häyoy ja'a Dioshespíritucøxpä.

9 Jajty højts jaduhn̲ nmädoyhajty cooc hajxy hoy mjaanč̌h tehm̲ miäbøcy, jabom̲-jabom̲ højtsä Dios nba'ya'axy ja'a mijtscøxpä, ween hajxy jaduhn̲ mnajuø'øy tii ja'a Dios hajxy xyajmädsojp, møød weenä Dios ja'a miädia'agy hajxy cøẋiä xyajwiinjuø'øy.

10 Jaduhn̲ højtsä Dios nba'yaaẋpä coo hajxy hoy mwädítät. Jaduhn̲ä Jesucristo hajxy xquiumáyät. Jaduhn̲ä hoybä hajxy madiu'u mgudiúnät. Maas hoyyä Dios hajxy jaduhn̲ mmøødhídät tu'ugmädia'agy, møød jaduhn̲ hajxy xquiumáabiät.

11 Jaduhn̲ højtsä Dios nba'yaaẋpä coo ja'a Dios hajxy ween xpiuhbety ja'a miäjaagøxpä ja'a jim̲ miøødpä tsajpootyp. Jaduhn̲ hajxy hoy mmee'xtúgät, hoy häna'c hajxy nebiaty cu xjia tun̲. Tehn̲gajnä hajxy jaduhn̲ mxoon̲dá'agät, hoy hajxy nej cu mja jat cu mja habet.

12 Tehn̲gajnä ja'a nDeedyhájtäm hajxy jaduhn̲ mnämá'awät
"Dioscujú'uyäp." Hix̲, jaaya'ay hajxy hawa'adstuum
xpiädáacäm møødä jäya'ayhajxy nägøx̲iä, ja'a miädia'agy
hajxy mäbøjcäbä.
13 Tøø ja'a Dios hajxy xyajpädsøøm̲äm hagoodstuum.
Hodiuum hajxy hoy nmähmøøyyäm maa ja'a yHuung
yhane'emiän. Jiaanc̈h tehm̲ chojpiä Dios ja'a yHuung jaduhn̲.
14 Jaayá'ayäts hajxy jaduhn̲ xñähho'túutäm; jaduhn̲ä nbojpä
ngädieey hajxy xyajnähwáatsäm.
15 Haa ja'a Jesucristo, jíiyyäm hänajty je'e mänaa hädaa
yaabä naax̲wiin yhawijy tiøø'xta'aguiän. Tu'uquiä Jesucristo
jaduhn̲ møødä Dios. Mänitä Jesucristo hoy yaa jiäya'ayhaty
hädaa yaabä naax̲wiin. Nhíjxäm hajxy jaduhn̲. Haa ja'a Dios,
cab hajxy mänaa nhíjxäm.
16 Cøx̲iä Jesucristo yhädiuuñ̲ jim̲ tsajpootyp møød yaa
hädaa yaabä naax̲wiin, tijaty hajxy yaa nhíjxäm, møød ti-
jaty hajxy yaa nga'a híjxäm, møødä poj møødä täxa'a, ja'a
jim̲ mähanehm̲bä tsajtcøxp, møød pønjaty yaa mähanehm̲b
hädaa yaabä naax̲wiin, møød pønjaty jim̲ jaac mähanehm̲b
tsajpootyp. Paadiä Jesucristo jaduhn̲ cøx̲iä yhädiuuñ̲ coo
hänajty jaduhn̲ tøø yhane'emyii ja'a Tieedy. Madiu'u ja'a
tuun̲g jim̲ tsajpootyp maa ja'a Jesucristo ja'a Diosmoonsä
hoy piäda'aguiän. Hamdsoo ja'a Jesucristo jaduhn̲ cøx̲iä
ñiyhädiúun̲äxä.
17 Jíiyyäm hänajty je'e mänaa hädaa yaabä naax̲wiin yhawijy
tiøø'xta'aguiän. Je'enä yaghityñä tijaty yhädiuun̲.
18 Jaayá'ayäts jaduhn̲ copc-hajp maa ja'a Diosmädia'agy
hajxy nmäbøjcäm. Coo hajxy hoy xñähho'túutäm, coo jadähooc
jiujypiøjtägajch, paady møj jaanc̈h yhijnä. Hix̲, jayøjp je'e
jiujypiøjcy. Y coo jaduhn̲ jiujypiøjtsohñ̲, paady møjcuhdujt
miøødän.
19 Nebiä Dios jim̲ yhitiän tsajpootyp, jaanä jaduhn̲ä Jesu-
cristo jim̲ yhíjnäbä. Jaduhn̲ä Dios ja'a yHuung Jesucristo ya-
jmädsojcy coo ja'a Jesucristo pedyii Dyioshádät nebiä Tieedy
Dyioshatiän.
20 Jaduhn̲ä Dios ja'a jioot jia tsojpä coo hoy piøn̲ä
miøødhádät, møød coo ja'a Dios hajxy jaduhn̲ nga'a
mädsiphájtänät. Paadiä Dios ja'a yHuung yaa quiejxy coo
hajxy jaduhn̲ xñähho'túutämät cruzcøxp.
21 Mijts, cabä Dios hajxy hijty mmøødhity tu'ugmädia'agy.
Mmädsiphajpiä Dios hajxy hijty jaduhn̲. Haxøøg hajxy hijty
mwädity.
22 Coo ja'a Jesucristo hoy yaa jiäya'ayhaty hädaa yaabä
naax̲wiin, coo hajxy hoy xñähho'túutäm, tu'ugmädia'agy ha-
jxy jaduhn̲ xmiøødhíjtänä. Jaduhn̲ä nbojpä ngädieey hajxy

xyajnähwáatsäm. Jaduhn̲ä Tieedy tøø yhawaan̲ä coo hajxy tøø nnähwáatsäm.
23 Hoyyä Jesucristo hajxy tøø xjia yajnähwáatsäm, pø cabä Diosmädia'agy hajxy hoy ngudiunáan̲äm, cabä Dios hajxy jaduhn̲ xquiumáayyämät. Paadiä Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot mgudiúnät nebiä Epafras hajxy xyajnähixøøyyän. Cab hajxy mnajtshixǿ'øwät. Jaduhn̲ hajxy jim̲ mnǿcxät tsajpootyp. Wiinduhm̲yhagajptä Diosmädia'agy jäda'ahaty wia'xnä. Høøčh jaduhn̲ nyajwa'xyp, høøčh Pablo.
24 Xoon̲dáacpøch je'eguiøxp coočh jaduhn̲ ndsaačhpøcy ja'a mijtscøxpä pønjatiä Jesucristo miädia'agy mäbøjcäp. Jaduhn̲ä Jesucristo hajxy maas hoy mmøødhídät tu'ugmädia'agy. Jaduhn̲čh ndsaačhpøjpä nebiä Jesucristo chaačhpøjquiän.
25 Jaayá'ayhøch jaduhn̲ xpiädaac coods mijtsä Diosmädia'agy ca'xiä ngøx̲y yajnähixǿ'øwät. Jaduhn̲čh xpiädaacpä coočhä jäya'ay nägøx̲iä nbuhbédät, ja'a miädia'agy hajxy jaduhn̲ mäbøjcäbä.
26 Cabä Dios ja'a wyiinmahñdy choj yajwiingähxø'cy. Cujecy hajxy jaduhn̲ tøø xyajmädoyhájtäm pønjatiä miädia'agy mäbøjcäp.
27 Jaduhn̲ä Dios wyiinmahñdyhajty coo ja'a Jesucristo hajxy nägøx̲iä nmøødhíjtämät tu'ugmädia'agy møød mijts ca'a judióspä. Mänit hajxy nägøx̲iä jim̲ mnøcxaan̲nä tsajpootyp. Hoy-yagjuøøñä ja'a Dios jaduhn̲ wyiinmahñdyhajty.
28 Hoy miaajä højts Jesucristocøxpä nwädity yajnähixøøbiä coo jäya'ayä yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixǿ'øwät, møød coo ja'a Jesucristo miädia'agy hajxy cøx̲iä ween yajtuun̲gpaatä. Ja'a Dios højtsä wiinmahñdy xmiooby nebiaty højts nyajnähixǿ'øwät. Jaduhn̲ højtsä Jesucristo nhawaan̲ä coo ja'a jäya'ayä Jesucristo miädia'agy hajxy hoy yajtúun̲änä. Cumayáan̲äp hajxy jaduhn̲ ja'a Jesucristo.
29 Hamuumdu'jóothøch jaduhn̲ nduun̲ghaty nägø'ø nädecypiä. Ja'a Jesucrístøch xpiuhbejp. Je'ečhä mäjaa xmiooby pedyii.

2

1 Jabom̲-jabóm̲høčhä Dios møc-møc nmänuu'xta'agy ja'a mijtscøxpä møødä mäbøjpädøjcøxpähajxy, ja'a hajxy jim̲ tsänaabiä Laodicea, møødä mäbøjpädøjc-hajxy nägøx̲iä pønjátyhøch xquia'a hix̲yhajpnä.
2 Ween mijtsä Dios xquiapxmøcpøcy. Jaduhn̲ä Jesucristo hajxy maas hoy mmøødhídät. Ween hajxy hamiñ̲ haxøpy mničhocy mnibia'häyoyii. Mmøødhájnäbä tøyhajt hajxy jaduhn̲ coo ja'a Jesucristo hajxy xmiøødhijnä tu'ugmädia'agy. Ween hajxy jaduhn̲ tehn̲gajnä mjaac habøcy.

3 Y coo ja'a Jesucristo hajxy tu'ugmädia'agy xmiøødhijnä,
jaduhn̲ hajxy mnajuøøñä nebiatiä Dios wyiinmahñdyhaty,
coo cøx̲iä wiinä jiaanc̆h tehm̲ ñajuø'øy, coo cøx̲iä wiinä jiaanc̆h
tehm̲ jiaty.
4 Paady mijts jaduhn̲ nhawáan̲äm, jaduhn̲ hajxy mga'a
yajwiinhøønät, hoy häna'c hajxy yajxón̲ cu xjia møødmädia'ag.
5 Hóyhøch jim̲ nga'a ja hity maa mijtsän hajäya'ayhaam,
njahmiejchp mijts jaduhn̲. Xoon̲dáacpøch jaduhn̲ coo ja'a
Jesucristo miädia'agy hajxy hamuumdu'joot mmäbøjcä, møød
coo hajxy tu'ugmädia'agy mhity.
6 Tøø ja'a Jesucristo miädia'agy hajxy mmäbøjcä, ja'a
hajxy nWiindsøn̲hájtämbä. Paady hajxy mmøødhíjnät
tu'ugmädia'agy. Paadiä miädia'agy hajxy pedyii
mgudiúun̲änät.
7 Ca'xy hajxy jaduhn̲ mgudiúnät nebiä Epafras hajxy
xyajnähixøøyyän. Mijts, mmäbøjcäbä Jesucristo miädia'agy
hajxy. Tsipcøxpä Dios hajxy jabom̲-jabom̲ mnämá'awät
"Dioscujú'uyäp." Hix̲, coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xya-
jnähwa'ac̆h, paady hajxy jaduhn̲ mmäbøgät.
8 Mnigwieendähadóøjäp hajxy. Cabä häna'cä miädia'agy
hajxy mmäbøjcät, ja'a häna'cä Jesucristo hajxy ca'a capx-
paatpä. Høhn̲daacpä hajxy jaduhn̲ wiädity. Cab tii tøyhajt hajxy
ñä'ägädä yecy.
9 Nebiä Dios jim̲ yhitiän cøxp, jaanä jaduhn̲ä Jesucristo jim̲
yhijpä. Hix̲, pedyii ja'a Jesucristo Dyioshaty nebiä Tieedy
Dyioshatiän.
10 Coo ja'a Jesucristo hajxy xmiøødhijnä tu'ugmädia'agy,
jaduhn̲ä Dios hajxy xmiøødhijpä. Haa ja'a Jesucristo, nägøx̲iä
ja'a Diosmoonsähajxy jim̲ yhanéhm̲änä tsajpootyp ja'a Jesu-
cristo.
11 Coo ja'a Jesucristo hajxy jaduhn̲ xmiøødhíjtäm
tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy, jaduhn̲ hajxy xyhíjxäm nejjiän
coo hajxy häxøpy tøø nyajcircuncidarhájtäm, je'eguiøxp
coo ja'a nhaxøøgwiinmahñdy hajxy tøø nhøx̲híjxäm.
Jaduhn̲ä jäya'ayhajxy näje'e jia wi'i miäna'añ coo hajxy
nyajcircuncidarhájtämät, højts ya'adiøjc-hájtäm. Coo ja'a
Jesucristo ja'a nbojpä ngädieey hajxy häxøpy tøø xquia'a
yajnähwáatsäm, cabä circuncisión häxøpy tiuun̲gpaady.
12 Coo hajxy nnäbéjtäm, jaduhn̲ hajxy ngähxǿ'cäm coo ja'a
nhaxøøgcuhdujt hajxy tøø nnajtshixøøyyänä, møød coo ja'a
Diosmädia'agy hajxy nmäbøjcänä coo ja'a Jesucristo hajxy
xñähho'túutäm, møød coo yagjujypiøjtägajtsä ja'a Dios.
13-14 Jaduhn̲ mäwíinäts hajxy hijty nhíjtäm nebiä ho'ogypiän
coo ja'a pojpä cädieey hajxy hijty njaanc̆h tehm̲ miøødhájtäm
coo hajxy hijty haxøøg njaanc̆h tehm̲ jiäya'ayhájtäm.

Jéquiänä Moisés hajxy xyhanéhm̱äm nebiä hoguiuhdujt hajxy ngudiúuṉämät. Pero cab hajxy hoy ngudiunáaṉäm. Paadiä Moisés jecy miänaañ coo hajxy cu ngumädóow̱äm. Mänitä Dios miänaañ coo ja'a Jesucristo hajxy xñähho'túutämät cruzcøxp. Jaduhṉä nbojpä ngädieey hajxy cøjx xyajnähwáatsäm. Jaduhṉä Jesucristo hajxy tu'ugmädia'agy nmøødhíjtänä.

15 Coo ja'a Jesucristo hajxy jaduhṉ xñähho'túutäm cruzcøxp, mänitä møjcu'ugongä quiuhdujt hajxy quiøx̱y pøjcäxä ja'a højtscøxpä. Tøø ja'a Dios jaduhṉ yajcähxø'øgy coo ja'a Jesucristo ja'a møjcu'ugong hoyhoy tøø quia'a yajmäjäda'agy.

16 Coo mijts pøṉ xjia wi'i yhane'emá'anät coo ja'a quiuhdujt hajxy myajtúuṉät, cab hajxy mnä'ägädä møjpädá'agät. Madiu'u cuhdujt hajxy miøødä, coo hajxy tijaty mga'a hu'ug mga'a cáyät, møød coo ja'a xøø hajxy myagjadøøjät, ja'a jomøjthaambä, ja'a po'ohaambä, ja'a poo'xxiøøhaambä. Cabä cuhdujt jaduhm̱bä hajxy mgudiúnät.

17 Hix̱, cab jaduhṉ tiuuṉnä, je'eguiøxpä coo ja'a Jesucristo yaa yhooyy hädaa yaabä naax̱wiin. Jaayá'ayädsä quiuhdujt jaduhṉ túuṉnäp.

18 Näje'e jäya'ayä Diosmoonsä hajxy wyiingudsähgø'øy. Páadiäc hajxy jaduhṉ wyiingudsähgø'øy je'eguiøxp cooc tyijy hajxy quia'a jada'añ nebiä Dios hajxy wyiingudsähgø'øwät. Haxøøg hajxy jiaanc̆h tehm̱ wyiinmahñdyhaty. Jaanc̆h tehm̱ ñiguiumáayyäp hajxy je'eguiøxp cooc tyijy hajxy nax̱y cøx̱iä wiinä wyiinhix̱y. Coo mijts xjia wi'i yhane'emá'anät coo hajxy mbahíxät, cab hajxy mnä'ägädä yajwiinhøønät.

19 Yhøx̱hijxypä Jesucristo hajxy jaduhṉ. Haa ca'a, je'e hajxy ngopc-hájtäm nägøx̱iä, mäduhñtiä Diosmädia'agy hajxy nmäbøjcäm. Tu'ugmädia'agy hajxy xmiøødhíjtäm. Je'e ja'a mäjaa hajxy xmióoyyäm nebiä Diosmädia'agy hajxy jaduhṉ maas hoy ngudiúuṉämät, neby hajxy jaduhṉ tu'ugmädia'agy nnimiøødhíjtämät hamiñ haxøpy. Chojpiä Dios ja'a jioot jaduhṉ.

20 Tøø ja'a Jesucristo hajxy xñähho'túutäm. Paadiä mhamdsoo wiinmahñdy hajxy tøø mnajtshixø'øy. Tii hajxy coo mwi'i quiuhdujthatyñä nebiä hänа'c-hajxy yhuuc cuhdujthatiän, ja'a hajxy ca'a mäbøjpä.

21 Madiu'u hajxy jaduhṉ jiaanc̆h tehm̱ quiuhdujthaty. Jaduhṉ hajxy miäna'añ coo hajxy tijaty mga'a nä'ä jøø'xät, møød coo hajxy tijaty mga'a nä'ä nähdónät, je'eguiøxp cooc tyijy quia'a hoyyä.

22 Yhamdsoo cuhdujt hajxy jaduhṉ yaghijpy coo hajxy jaduhṉ miäna'añ coo hajxy tijaty nga'a jøø'xämät, coo hajxy tijaty nga'a nähdóoṉämät. Hix̱, cab tii jaduhṉ ñä'ägädä jecy. Paadiä cuhdujt jaduhm̱bä quia'a jegaam̱bä.

23 Coo hajxy jaduhn̲ quiuhdujthaty, hamuumdu'joot ha-
jxy jaduhn̲ quiudiuñ̲ nägø'ø nädecypiä. Jaduhn̲ hajxy jia
nibiäda'agyii nebiä jaančh tehm̲ jootxeemybiän. Hamdsoo
hajxy jia ničhaačhtiuñii, cooc tyijy yhaxøøgwiinmahñdy ha-
jxy jaduhn̲ hoy yhøx̲hixa'añ. Tøyhajt jaduhn̲ coo ja'a cuh-
dujt jaduhm̲bä hoy jia cähxø'øgy; pero cab jaduhn̲ ñä'ägädä
tuun̲gpaady.

3

1-2 Coo ja'a Jesucristo jiujypiøjcy, paady hajxy jim̲
nnøcxáan̲äm maa yhäña'ayän, jim̲ hahooyhaamby maa
ja'a Dios yhäña'ayän. Tsøcxä Diosmädia'agy hajxy
hamuumdu'joot mäbøjcäm. Cab hajxy nyajcopcøøyyämät
ja'a hädaa yaabä naax̲wiimbä.

3 Tøø hajxy jaduhm̲bä nnajtshixøøyyänä je'eguiøxp coo ja'a
Jesucristo hajxy xñähho'túutäm. Coo hajxy tu'ugmädia'agy
nmøødhíjtäm, paadiä Dios hajxy jim̲ xyaghidáan̲äm maa je'e
yhitiän. Tøø ja'a hawiinjem̲ywyiinmahñdy hajxy xmióoyyäm.

4 Y coo ja'a Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ, mänit ha-
jxy min̲ xyajpädø'øgáan̲äm. Mänit hajxy jim̲ xyajnøcxáan̲äm
tsajpootyp. Hoy miänaajä hajxy jim̲ xyaghidáan̲äm.

5 Paadiä mguhdujt hajxy nax̲y mdehm̲ ñajtshixó'øwät, ja'a
hajxy yaa myajtuum̲biä hädaa yaabä naax̲wiin. Cabä to'oxiøjc
hajxy nä'ä nägoobä mnä'ä møødtsänä'awät jabiøcy. Cab ha-
jxy haxøøg mjäya'ayhádät. Cabä mjoot hajxy mbädá'agät
maa haxøøg ca'a hoybän. Cabä mmäjøønä mmädøjc hajxy
tijaty mhadsójcät. Jaančh tehm̲ yhaxøøg jaduhn̲. Jaduhn̲
miäbaady nej coo jäya'ayä quepychechä naax̲poch hajxy wyi-
ingudsähgø'øy.

6 Coo hajxy jaduhn̲ jiatcø'øy, ja'a hajxy ca'a mäbøjpä, paady
hajxy yajcumädow̲a'añii ja'a Dios.

7 Jaduhn̲ hajxy hijty mbajatcøøbiä haxøøg.

8 Coo ja'a Jesucristo hajxy xñähho'túutäm, hahixøøby
jaduhn̲ coo ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy mnajtshixó'øwät.
Cab hajxy mnimiäjootma'adóøjät. Cab hajxy mniyhojóøjät.
Cab hajxy haxøøg mniñänømøøjät. Cab hajxy mhaxøøgcapx
mhaxøøgmädiá'agät.

9 Cab hajxy hamiñ̲ haxøpy mniwyiinhøønøøjät. Jaduhn̲
hajxy hijty mjatcø'øy. Cab hajxy jaduhn̲ mjatcøøñät.

10 Ja'a hawiinjem̲ywyiinmahñdy hajxy mhabøjnäp,
jaduhn̲ä Dios hajxy hoy mbahijx mbadúun̲nät, je'eguiøxp
coo hajxy tu'ugmädia'agy nmøødhíjtäm. Paadiä Jesucristo
ja'a hawiinjem̲ywyiinmahñdy hajxy xmióoyyäm tehn̲gajnä,
jaduhn̲ hajxy maas hoy nbahíjxämät.

11 Je'eduhn̲ tsoobaatp coo ja'a Jesucristo hajxy nmøødhíjtäm
tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy, je'eguiøxp coo hajxy nägøx̲iä
xñähho'túutäm wiinduhm̲yhagajpt, hoy piøn̲ä. Cabä
Jesucristo hajxy wiingaty xquiunúu'xäm. Tu'cuhdujt
hajxy xquiunúu'xäm haagä hawa'adstuum. Cab jaduhn̲
miøjpäda'agy pø judíoshájtäm hajxy, pø caj. Cab jaduhn̲
ñejpiä pø høxpøcyhájtäm hajxy, pø caj. Cab jaduhn̲ ñejpiä pø
cudoogø'øyhájtäm hajxy, pø caj.

12 Mijtsä Dios tøø xyajnähdijy coo ja'a tiuun̲g hajxy jaduhn̲
mdúun̲ät. Paady hajxy xjiaančh tehm̲ chocy. Nax̲iä ho-
jioot hajxy mdehm̲ miøødhádät. Nax̲y hajxy jaduhn̲ mhídät
mee'xxieemy. Mmee'xtúgäp hajxy jaduhn̲.

13 Cab hajxy tii mdsippädá'agät, cab hajxy tii
mma'adpädá'agät. Coo hajxy mniñägädieeyø'øwøøjät,
mnimiämee'xøøjäp hajxy jaduhn̲, nebiä Jesucristo hajxy
xmiée'xäm. Coo hajxy jaduhn̲ xmiée'xäm, paady hajxy
mmämée'xät pøn̲ xñägädieeyøøby.

14 Hamiñ̲ haxøpy hajxy mnicĭhogøøjät. Jaduhn̲ hajxy hoy
mjaančh tehm̲ yhídät tu'ugmädia'agy.

15 Weenä Jesucristo hajxy jaduhn̲ jootcujc xyaghíjtäm
tu'ugmädia'agy neby hajxy yaa tøø xpiädáacäm. Jabom̲-jabom̲
hajxy tsøc híjtäm jootcujc. Tsøgä Dios hajxy nämáayyäm
"Dioscujú'uyäp."

16-17 Mhabójcäbä Jesucristo miädia'agy hajxy cøx̲iä. Mya-
jtuun̲gpáadäp hajxy jaduhn̲. Ja'a Dioswiinmahñdyhaam ha-
jxy myajniñähixø'øwøøjät. Jaanä jaduhn̲ hajxy mnijioot-
capxmøcpójcäbät. Hamuumdu'jootä Dioshøy hajxy mhøwät.
Nax̲iä Diosteedy hajxy mdehm̲ ñämá'awät "Dioscujú'uyäp",
je'eguiøxp coo ja'a Jesucristo hajxy xñähho'túutäm. Je'e hajxy
nWiindsøn̲hájtäm. Ja'a Jesucristocøxpä hajxy tijaty mdúnät.

18 Mijts to'oxiøjc hajxy, tsipcøxpä mnihyhapä miädia'agy
hajxy mmäbójcät. Cähxø'øgaam̲b hänajty jaduhn̲ coo ja'a
Diosmädia'agy hajxy mmäbøcy. Chojpiä Dios ja'a jioot jaduhn̲
coo hajxy jaduhn̲ mgudiúnät.

19 Mijts, ya'adiøjc-hajxy, yajxon̲ä mdo'oxiøjc hajxy jaduhn̲
mdsoc mba'häyówät. Cab hajxy mnä'ägä hójät.

20 Pønjaty høxcujc-hajp, mmäbójcäbä mdajjä mdeediä
miädia'agy hajxy jaduhn̲ cøx̲iä. Xquiumáyäbä Dios hajxy
jaduhn̲.

21 Jaanä jaduhn̲ mijts teedyhajpä, cabä mnøøxä mmajc
hajxy nä'ä nägoobä mnä'ä yagjootmá'adät, coo hajxy jaduhn̲
ñä'ä jootmayhádät.

22 Jaanä jaduhn̲ mijtspä, mijts moonsähajpä,
hamuumdu'jootä mwiindsøn̲ä miädia'agy hajxy mgudiuun̲
mguñájxät, nebiaty hajxy xyhane'emy. Jaduhn̲ä hänac-hajxy

näjeˈe jiatcøˈøy, coo jaˈa wyiindsøn̲ hajxy hänajty jim̲ tiänaˈay, mänit hajxy hänajty jøjwidsøˈø tiägøˈøy tuum̲bä. Yajcumayaam̲b hajxy hänajty coo hajxy hänajty jiaanc̆h tehm̲ tiuñ. Caj mijts jaduhn̲ mjatcóøbiät. Coo hajxy hoy mdúnät, cähxǿˈøgäp jaduhn̲ coo jaˈa Dios hajxy hoy mwiingudsähgøˈøy.

23 Hamuumduˈjoot hajxy mdúnät hoy tiehm̲ miädyii tuun̲gä, jaduhn̲ä Dios hajxy xquiumáyät. Cab hajxy mnäˈä yajcumayáˈanät cuˈughagujc.

24 Paady hajxy jaduhn̲ hoy mdúnät, tøø hajxy mnajuøˈøy coo jaˈa Dios hajxy jim̲ xyajnøcxaˈañ tsajpootyp, jeˈeguiøxp coo jaˈa Jesucristo hajxy mmäduñ. Hix̲, tøyhajt hajxy jaduhn̲ mnäˈägädä Wiindsøn̲haty.

25 Øn̲ hoy caˈa jäyaˈayhajp, tsipcøxp jaduhn̲ nøcxy quiumädow̲aˈañ. Hoy jia mäyøøjä, cabä Dios miøjpädaˈagy.

4

1 Hoorä, pønjaty moonsämøød, hoyyä moonsä hajxy myajtúnät. Cab hajxy mdsaac̆htiúnät näˈä nägoobä. Nax̲y hajxy mdehm̲ jiahmiédsät coo mijtsä mWiindsøn̲ jyíijäbä, jaˈa jim̲ hijpä tsajpootyp.

2 Tehn̲gajnä Dios hajxy mbaˈyáˈaxät hamuumduˈjoot. Caˈa Diosmädiaˈagy hajxy mmäniyhøxmaahoˈogyii. Mnämáˈawäbä Dios hajxy “Dioscujúˈuyäp.”

3 Mbaˈyáˈaxäbä Dios hajxy jaˈa højtscøxpä coo højts ween xyajyajnäbaadøˈøy coo højtsä miädiaˈagy njaac mädiáacät jaˈa Jesucristocøxpä, jaˈa naam̲ yajmädoyhátiäbä. Cooc̆h jaduhn̲ tøø nmädiaˈagy, páadyhøch yaa ndsum̲yhäñaˈay.

4 Paˈyaˈaxä Dios hajxy jaˈa høøc̆hcøxpä, jaduhn̲c̆hä Diosmädiaˈagy howyiinjuøøñä nyajnähixǿˈøwät. Jaduhn̲ä Dios jiaanc̆h tehm̲ quiumay.

5-6 Jaˈa hänaˈcä Diosmädiaˈagy hajxy caˈa mäbøjpä, hoy yajxón̲ hajxy mmøødmädiáˈagät hoy miänaajä. Cab hajxy mmädsip, cab hajxy mmämaˈadǿˈøwät. Coo jaˈa Dios jaduhn̲ miänáˈanät, nax̲y hajxy mdehm̲ quiudiúnät. Jaduhn̲ hajxy paquiä mnajuǿˈøwät neby hajxy hoy mhadsówät hoy tiehm̲ piøn̲ä.

7 Haa jaˈa mägusˈughajpä Tíquico, jaanc̆h tehm̲ yhóyhøch jeˈe xmiøødtuñ jaˈa Dioscøxpä. Coo jim̲ miédsät maa mijtsän, mänit hajxy xyhawaan̲aan̲ä cøx̲iä jaˈa høøc̆hcøxpä.

8 Mänit hajxy xjiootcapxmøcpøgaˈañ.

9 Quipxiä Onésimo miødhadaˈañii. Hóyhøch jeˈe xmiøødtuum̲bä. Jim̲ jeˈe chohm̲bä maa mijtsän. Xyhawaan̲áan̲äp mijts jaduhn̲ nebiaty yaa jiadyii.

10 Haa jaˈa Aristarco, yaac̆h jeˈe xmiøødtsum̲c̆hänaabiä. Xyajpooˈxp mijts jeˈebä. Møødä Marcos hajxy xyajpooˈxpä. Jaˈa

Bernabé jiujy miägu'ug je'eduhn̲. Tøø mijts nnocyñäjaayø'øy ja'a Marcoscøxpä. Coo jim̲ miédsät maa mijtsän, mänit hajxy hoy yajxón̲ mwiingudsähgø'øwät.

11 Jaduhn̲ä Jesús Justo hajxy xyajpoo'xpä. Haa ja'a judíoshajxy yaabä, ja'a Diosmädia'agy hajxy tøø miäbǿquiäbä, cábøčhä Diosmädia'agy hajxy xmiøødyajwa'xa'añ. Jagóoyyøčhä Aristarcohajxy xmiøødtuñ̲, møødä Marcos, møødä Jesús Justo. Hóyhøch hajxy jaduhn̲ xpiuhbety.

12-13 Xyajpoo'xp mijtsä Epafras jaduhm̲bä. Ja'a Jesucristo tiuun̲g je'e tiúun̲äbä. Jim̲ je'e chohm̲bä maa mijtsän. Høøčhä tøyhajt nmøød coo ja'a Epafras ja'a Dios jiaančh tehm̲ miänuu'xta'agy ja'a mijtscøxpä, møødä mäbøjpädøjcøxpähajxy, ja'a hajxy jim̲ tsänaabiä Laodicea, møød jim̲ Hierápolis. Jaduhn̲ä Epafras ja'a Dios miänuu'xta'agy coo mijtsä Diosmädia'agy pedyii myajtúnät hamuumdu'joot. Jaduhn̲ä Dios hajxy xquiumáyät.

14 Jaduhn̲ mijts ja'a Demas xyajpoo'xpä, møødä Lucas ja'a mädsooyøøbiä.

15 Huuc yajpoo'xä mäbøjpädøjc hajxy, ja'a hajxy jim̲ hijpä Laodicea. Jaduhn̲ä hermana Ninfa hajxy myajpóo'xpät, møødä mäbøjpädøjc-hajxy, ja'a hajxy jim̲ nøcxpä Dioswiingudsähgøøbiä maa ja'a Ninfas tiøjcän.

16 Coo hädaa nocy hajxy hänajty tøø mgapxy, mänit hajxy jim̲ mguejxtägátsät Laodicea, weenä mäbøjpädøjc-hajxy jim̲ quiápxpät. Mänitä nocy hajxy mgápxpät, ja'ač jim̲ tøø nguéx̲iäbä Laodicea.

17 Huuc näma'awä Arquipo hajxy jaduhn̲ coo nax̲y hoy tiehm̲ quiudiúnät nebiaty tøø yhane'emyii ja'a Dios.

18 Hamdsoo cø'øjaayháambyhøch hädaa nocy nyajmaya'añ. Huuc pa'ya'axä Dios hajxy ja'a høøčhcøxpä cooč ween xpiuhbety maač yaa ndsum̲yčhäna'ayän. Weenä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy xmio'oy. Amén.

1 Tesalonicenses

1 Chaa højts hädaa nocy nhädiuuṉmuga'añ, høøc̈h Pablo,
møødä Silvano, møødä Timoteo. Mijts hädaa nocy nya-
jnäjaayøøby, pønjatiä Diosmädia'agy jiṃ mäbøjp Tesalónica.
Mwiingudsähgøøbiä Diosteedy hajxy møødä Jesucristo, ja'a
hajxy nWiindsøṉhájtämbä. Tu'ugmädia'agy hajxy mmøødhity.
Weenä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy xmio'oy møødä
Jesucristo.

2-3 Tehṉgajnä højtsä Dios nnäma'ay "Dioscujú'uyäp" ja'a
mijtscøxpä nägøx̱iä. Jaanä mijtscøxpä højtsä Diosteedy
nmänuu'xta'agy tehṉgajnä. Jaduhṉ højtsä Dios nnäma'ay
coo mijtsä miädia'agy hamuumdu'joot mmäbøjcä, paady ha-
jxy hoy mjaanc̈h tehṃ quiudiuuṉä. Paady hajxy jaduhṉ
mgudiuñ, coo ja'a Dios hajxy mjaanc̈h tehṃ chocy. Coo
ja'a Jesucristo hajxy hamuumdu'joot mjøbhix̱y, paady hajxy
nägø'ø nädecypiä mmee'xtucy.

4 Mägu'ughajpädøjc, xchojpä Dios hajxy jaduhṉ. Nnajuøøby
højts jaduhṉ coo ja'a Dios hajxy tøø xwyiimbiy.

5 Hix̱, coo højts mijts nyajwiingapxøøyy coo ja'a Jesu-
cristo hajxy tøø xñähho'túutäm, ja'a Dioshespíritu højtsä mäjaa
hänajty xmiooby. Cab højts hänajty nä'ä nägoobä nnä'ä capxy
nnä'ä mädia'agy. Coo højtsä mäjaa jaduhṉ xmiooyy, paady
højts hänajty nnajuø'øy cooc̈hä tøyhajt hänajty nyecy. Mänaa
højts jiṃ nhitiän maa mijtsän, hoy højts jiṃ nhijty. Paady højts
jaduhṉ hoy nhijty coo højts mijts hänajty jaduhṉ hoy ween
xpiahity. Mjahmiejchp hajxy jaduhṉ, túhṃäts.

6 Jaduhṉ højts mijts hoy xjiaanc̈h pahity. Jaduhṉä Wiindsøṉ
Jesucristo hajxy hoy tøø mbahijxpä. Yajxoṉä mädia'agy ha-
jxy jaduhṉ mmädooyy, ja'a højts mijts nyajwiingapxóøyyäbä
ja'a Jesucristocøxpä, ja'a højtsä Dios xñajtscapxóøyyäbä. Mx-
ooṉdaac hajxy jaduhṉ coo hajxy jaduhṉ mmädooyy, hoy ha-
jxy hänajty jaduhṉ hanax̱iä mja tsaac̈hpøcy. Ja'a Dios hajxy
jaduhṉ xyajxooṉdaac.

7 Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy tøø mmäbøcy, hoy ha-
jxy hänajty mja tsaac̈hpøcy, paadiä mäbøjpädøjc-hajxy hoy
miäbøjpä nägøx̱iä, ja'a hajxy jiṃ tsänaabiä maa ja'a naax̱
xiøhatiän Macedonia møød Acaya.

8 Ca'a jyiṃiähajtiä ja'a Diosmädia'agy jaduhṉ tøø wia'xy
ja'a Jesucristocøxpä. Wiinduhṃyhagajpt jaduhṉ wia'xnä.
Jaanä jaduhṉä mädia'agy wia'xpä wiinduhṃyhagajpt coo mi-
jtsä Diosmädia'agy mmäbøjtsohñ. Coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy
jaduhṉ tøø miädoyhajnä, paady højts jaduhṉ nga'a nägapxy.

9 Hix̱, majaty højts nwädity, jaduhn̲ højtsä mäbøjpädøjc
xñäma'ay coog højts mijts hoy yajxón̲ xyajtøjtägøøyy mänaa
højts jim̲ nhoyyän maa mijtsän, møød coogä quepychechä
naax̱poch hajxy tøø mnajtshixøøñä. Páadiäc hajxy tøø mna-
jtshixø'øy coogä Dios hajxy mwiingudsähgøøñä, møød coogä
Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot myajtuun̲nä. Tøyhajtä
Dios jiujquiä. Cabä quepychechä naax̱poch jiujquiä.

10 Møød jaduhn̲ hajxy miänaam̲bä cooc mijtsä Dioshuung
Jesucristo hajxy mjøbhix̱y coo yaa quiädaactägatsa'añ hädaa
yaabä naax̱wiin. Tsajpootyp chohn̲da'aga'añ coo hänajty
yaa miänaca'añ. Coo ja'a Jesucristo hänajty tøø yho'ogy,
mänit yagjujypiøjcä ja'a Tieedy. Mänit jim̲ ñøcxy tsajpootyp.
Ja'a Jesucristo hajxy jaduhn̲ xyajnähwa'adsáan̲äm coo ja'a
haxøøgjäya'ayhajxy hänajty yajcumädow̱a'añii ja'a Dios.

2

1-2 Mägu'ughajpädøjc, coo højts jim̲ nhooyy Filipos
Diosmädia'agy-yajwa'xpä, mänit højtsä jäya'ay jim̲ xxiøøghajty.
Høxtä xchaačhtiuun̲ højts jaduhn̲. Pero coo højts mänitiä
nnøcxy maa mijtsän, mänit højtsä Dios xjiootcapxmøcpøjcy,
hoy højtsä jäya'ay hänajty xjiaančh tehm̲ miädsiphaty. Y coo
højts mijtsä Diosmädia'agy nyajwiingapxøøyy, mänit hajxy
mmäbøjcy hamuumdu'joot. Tøyhajt jaduhn̲, túhm̲äts. Coo
højtsä Dios xpiuhbety, paady højtsä miädia'agy hamøj jootmøj
nyajwa'xä.

3 Tøyhajtä Diosmädia'agy jaduhn̲. Hamuumdu'joot højts
nyajwa'xy. Cab højts nhøhn̲da'agy.

4 Haa ca'a, ja'a Dios højts xwyiinguejx
Diosmädia'agy-yajwa'xpä, paady højts hamuumdu'joot
nyajwa'xy ca'xy pedyii. Cab højts nyajtägach ni weeñtiä.
Ja'a Dios højts xquiumaayy. Jaduhn̲ højtsä njoot chocy coo
højts xquiumáyät. Cab højts nmøjpäda'agy pø cab højtsä cu'ug
xquiumay. Hix̱, jaduhn̲ä Dios hajxy xñajuóøyyäm neby hajxy
nwiinmahñdhájtäm.

5 Mänaa højts jim̲ nhoyyän maa mijtsän, cab højts mijts
hänajty nwiinhøøna'añ. Jii jäya'ayhajxy näje'e, yajxón̲ ha-
jxy miäwiinhøøñ je'eguiøxp coo hajxy yajcumaya'añ. Pero
højts, cab højts jaduhn̲ mänaa njatcø'øy. Ni cab højtsä
xädø'øñ mänaa nhadsocy. Jii jäya'ayhajxy näje'ebä, yajxón̲
hajxy miäwiinhøøñ, weenä xädø'øñ hajxy jaduhn̲ mio'oyii.
Pero højts, cab højts jaduhn̲ njatcø'øy. Tøyhajt jaduhn̲.
Xñajuóøbiøčhä Dios jaduhn̲ cooch nga'a høhn̲da'agy.

6 Cab højts jaduhn̲ nmäna'añ coo højts pøn̲ xwyiin-
gudsähgó'øwät, ni mijts ni pøn̲, hoy jaduhn̲ jia hawiinmatsä

coo højts cu xwyiingudsähgøøyy, je'eguiøxpä coo højtsä
Jesucristo tøø xwyiinguexy.
7 Pero nnäxuu'chp højts mijts. Mijtscøxpä højtsä ho-
jioot nmøødhaty. Høxtahmdsä tajjäya'ay ja'a yhuung hajxy
cwieendähaty, jaduhn højts mijts ngüeendähajpä.
8 Njaanch tehm chojpy højts mijts, paady højts mijtsä
Diosmädia'agy hoy nyajwiingapxø'øy. Høxtä cu nnähho'tuuty
højts mijts coo ja'a Dios jaduhn cu miänaañ. Hix, hoyhoy højts
mijts ndsocy nba'häyoy nägø'ø nädecypiä.
9 Mägu'ughajpädøjc, mänaa højts mijtsä Diosmädia'agy
hoy nyajwiingapxø'øyän, nnajuøøby højts hänajty coo mijtsä
xädø'øñ hänajty may mga'a møødä. Paady højts hänajty møc
nduñ nxajy xøømdsuhm. Mjahmiejch hajxy jaduhn, túhmäts.
Ja'a nhamdsoo caayyøøc højts hänajty nguduumby nguxajpy.
Cab højts hänajty nmäna'añ coo højts mijtsä caayyøøc xñä'ä
mó'owät.
10 Mägu'ughajpädøjc, hoy højts jim nwädijty maa mijtsän.
Cab højts jim nmee'ch nbojty. Cab højts jim nduundägooyy
nnajxtägooyy. Ni weeñtiä højts jim nga'a cädiehy. Tøyhajt
jaduhn, túhmäts. Jaduhn højtsä Dios xñajuøøbiä coo tiøyyä.
11 Høxtahmdsä teedyjäya'ayä yhuung hajxy jioot-
capxmøcpøcy, jaanä jaduhn højts mijts njootcapxmøcpøjpä.
Tøyhajt jaduhn, túhmäts. Jaduhn mijts nmägapx nhanehmbä
coo hajxy hoy yajxón mjäya'ayhádät.
12 Jaduhnä Dios jioot chocy. Coo hajxy jaduhn hoy ya-
jxón njäya'ayhájtämät, paadiä Dios hajxy jim xyajnøcxáanäm
tsajpootyp maa miähane'emiän, maa wyiingudsähgø'øyiijän.
13 Paady højtsä Dios tehngajnä nnäma'ay "Dioscujú'uyäp."
Hix, coo højts mijtsä Diosmädia'agy hoy nyajwiingapxø'øy,
mänit hajxy hamuumdu'joot mguhbøjcy. Jaduhn hajxy
mmäbøjcy coo jiaanch Diosmädia'aguiä. Cab hajxy mmänaañ
cooc tyijy jäya'ay tøø yhädiuñ. Tøyhajt jaduhn coo ja'a Dios
tøø yhädiuñ. Y coo hajxy jaduhn mmäbøcy, paady hajxy hoy
mjäya'ayhajnä.
14 Mägu'ughajpädøjc, coo ja'a mhamdsoo mägunaax hajxy
xchaachtiuuñ, ja'a judíoshajxy, jaduhn hajxy mjajt mhabejpä
nebiä mäbøjpädøjc-hajxy jim chaachpøquiän Judea-naaxooty,
ja'a hajxy mäbøjpä ja'a Diosmädia'agy møødä Jesucristo
miädia'agy. Jaduhn hajxy chaachtiúunäbä ja'a yhamdsoo
mägunaaxhajxy, ja'a judíoshajxy.
15 Coo ja'a Wiindsøn Jesucristo yagho'cä, ja'a judíoshajxy
jaduhn jatcøøyy. Jaduhnä judíos ja'a profetadøjc hajxy jecy
yagho'pä. Højtspaadiä judíos xjiaac hadsaachtiuunnajxpä. Coo
ja'a judíoshajxy jaduhn haxøøg yhäna'c-haty, paady hajxy
quia'a cumayii ja'a Dios. Hoy piønä hajxy jaduhn miädsiphaty.

16 Hix̱, coo højtsä jäya'ayä Diosmädia'agy hänajty nya-
jmøødmädia'agy, ja'a hajxy ca'a judíospä, ween hajxy jaduhn̲
ñähwaats quiuhwaatspä, mänit højtsä judíos hänajty xjia wi'i
yhaduga'añ. Coo ja'a judíoshajxy jaduhn̲ jiatcø'øy, tehn̲gajnä
hajxy hanax̱iä haxøøg jiaac tehm̲ jiatcø'øy. Pero mobädajpä
hajxy hoyhoy yajcumädow̱a'añii ja'a Dios.

17-18 Hoorä, mägu'ughajpädøjc, coo højts jim̲ nhooyy maa
mijtsän, mänit højts jim̲ nwiimbíjcumbä. Mänit højts yaa
nmänajcy. Pero cab højts hijty yaa njega'añ. Ja wi'i
ñøcxtägatsaam̲b højts jim̲ jadähooc maa mijtsän. Hix̱, jaduhn̲
højts mijts njuø'øy nebiä hamdsoo huungpän. Hoy miänaajä
mijts njahmiejtsta'agy, hoy hajxy nga'a ja niyhíjxäm hajujcy.
Høøčh Pablo, mayhóoc-høch jim̲ tøø nja wi'i ñøcxtägatsa'añ,
pero cab højtsä møjcu'ugong tøø xyajnäbaadøøyyä coo højts
jim̲ nnøcxtägátsät.

19-20 Haa ja'a Jesucristo, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä,
coo je'e yaa quiädaactägátsät hädaa yaabä naax̱wiin, mänit
hajxy hänajty mgähxø'øga'añ maa wyiinduumän coo ja'a
Diosmädia'agy hajxy hänajty hamuumdu'joot tøø mmäbøcy.
Paady højts njøbhix̱y coo ja'a Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ.
Mänit højts jaduhn̲ nxoon̲da'aga'añ nägø'ø nädecypiä ja'a mi-
jtscøxpä. Mänit højtsä Dios xquiumaya'añ je'eguiøxp coo ja'a
miädia'agy hajxy hoy mgudiuun̲ä mänaabä højts mijts hoy
nyajwiingapxø'øyän.

3

1-3 Coo højts jaduhn̲ nmädoyhajty coog hajxy hijty mjaanč̆h
tehm̲ chaačhpøcy, mänítøch njaanč̆h tehm̲ jiootmayhajpøjcy
je'eguiøxp cooč̆h hänajty nga'a najuø'øy pø mjøjtänaabiä
møjcu'ugong hajxy hänajty. Páadyhøč̆hä njoot hänajty
jiaanč̆h tehm̲ chocy cooč̆h jim̲ nnócxät maa mijtsän,
nmäyajtøwáam̲biøch mijts hänajty pø hoy hajxy hänajty
mmee'xtucy. Pero cab hänajty ñäbaadø'øwa'añ cooč̆h jim̲
nnócxät. Mänítøch jaduhn̲ nwiinmahñdyhajty cooč̆hä
hermano Timoteo jim̲ nguéxät nidiuhm̲, y cooč̆h jiiby
nidiuhm̲ nmähmó'øwät Atenas. Näguipxy højtsä hermano
Timoteo xmiøødtuñ Diosmoonsä maa højtsä Diosmädia'agy
nyajwa'xiän ja'a Jesucristocøxpä. Páadyhøč̆hä hermano
Timoteo jim̲ nguejxy maa mijtsän coo mijts jaduhn̲
xjiootcapxmøcpógät maa hajxy hänajty mdsaačhpøquiän,
weenä Diosmädia'agy hajxy hänajty jaduhn̲ maas hoy
mmäbøcy hamuumdu'joot, møød ween hajxy hänajty
jaduhn̲ mga'a jootmayhaty. Hix̱, ja'a Dios hajxy jaduhn̲
tøø xyajnähdíjjäm coo hajxy jaduhn̲ ndsaačhpójcämät ja'a
Jesucristocøxpä. Tøyhajt jaduhn̲, túhm̲äts.

4 Haa ca'a, mänaa højts jim̲ nhoyyän maa mijtsän, mänit ha-
jxy nhawáan̲äm coo hajxy hänajty tsipcøxp ndsaačhpøgáan̲äm.
Jaduhn̲ hajxy tøø njaančh jajt tøø njaančh habéjtäm, túhm̲äts.
5 Hoorä, coočh hänajty nga'a najuø'øy pø hoyyä møjcu'ugong
hänajty mjøjtäna'ay maa hajxy hänajty xjia wi'i jiøjcapxø'øyän,
mänítøch jaduhn̲ nja mänaañ̲ coočh jim̲ nnǿcxät maa mi-
jtsän. Pero coo hänajty quia'a näbaadø'øwa'añ coočh jim̲
nnǿcxät høøčh, páadyhøčhä hermano Timoteo jim̲ nguejxy,
ween mijts jaduhn̲ xmiäyajtøy pø hoyyä møjcu'ugong ha-
jxy hänajty tøø mjøjtäna'ay, pø hoyyä Diosmädia'agy hajxy
hänajty mbanøcxyñä. Hix̲, ndsähgøøbiøch hänajty coo ja'a
møjcu'ugong hajxy hänajty tøø xjiøjcapxø'øy. Coo hajxy häxøpy
tøø mga'a mee'xtucy, xiøøbä højts mijtsä Diosmädia'agy
häxøpy hoy tøø nyajwiingapxø'øy.
6 Coo ja'a Timoteo jim̲ jiaančh hooyy maa mijtsän, mänit
wyiimbíjcumbä. Hoy yaa miejtstägach maa højtsän. Mänit højts
xyhawaan̲ä coogä Diosmädia'agy hajxy tehn̲gajnä mmäbøcy
hamuumdu'joot, møød coog hajxy hamiñ̲ haxøpy mničhogyii.
Hoxioon̲daacnä jaduhn̲. Jaduhn̲ä Timoteo miänaam̲bä cóogøch
mijts hoy miänaajä xjiahmiejtsta'agy, møød cóogøch mijts
xchocy xpia'häyoy. Jadúhn̲ägøch mijts xjia wi'i yhixa'añ
nébiøch mijts nja wi'i yhixa'añän.
7 Mägu'ughajpädøjc, coo højts jaduhn̲ nmädoyhajty
coogä Diosmädia'agy hajxy hänajty tehn̲gajnä mmäbøcy
hamuumdu'joot, mänit højts njootcugøøyy, hoy højts
hänajty hanax̲iä nja tsaačhpøcy, hoy højts hänajty møj may
nyajmaajiaty.
8 Paady højts jootcujc nnijiäwǿøyyänä coo mijtsä
Diosmädia'agy tehn̲gajnä mbanøcxy hamuumdu'joot ja'a
Jesucristocøxpä.
9 Coo mijts jaduhn̲ mmäbøcy tehn̲gajnä, paady højts njaančh
tehm̲ xioon̲da'agy Dioswiinduum, paady højtsä Dios hoy
miänaajä nnäma'ay "Dioscujú'uyäp."
10-11 Xøømdsuhm̲ højtsä Diosteedy mba'ya'axy møødä
Wiindsǿn̲ Jesucristo. Jaduhn̲ højts nmänuu'xta'agy
hamuumdu'joot coo hajxy ween yajnäbaadø'øy coo højts jim̲
nnøcxtägátsät maa mijtsän, jaduhn̲ højts mijtsä Diosmädia'agy
njaac yajnähixǿ'øwät nebiaty hajxy pedyii mga'a mäbøcyñä,
12 møød weenä Jesucristo hajxy xjiaac puhbety coo hajxy
hamuumdu'joot mjaac nichogǿøjät hamiñ̲ haxøpy neby højts
mijts ndsoquiän, møød coo jäya'ay hajxy jaduhn̲ nägøx̲iä md-
soc mba'häyówät,
13 møød weenä Jesucristo hajxy xjiaac puhbety coo ja'a
Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot mbanǿcxät, møød coo
hajxy mga'a najtshixǿ'øwät, møød coo hajxy mga'a wädítät

haxøøg, jaduhn̲ hajxy mhídät hawa'adstuum, jaduhn̲ hajxy pøn̲ xquia'a nähwaam̲bédät maa ja'a Diosteedy wyiinduumän coo ja'a Wiindsøn̲ Jesucristo hänajty yaa tøø quiädaactägach hädaa yaabä naax̲wiin. Näguipxiä Jesucristo ja'a mioonsä hänajty nägøx̲iä miøødcäda'aga'añ møød pønjatiä Diosmädia'agy hänajty tøø miäbøcy.

4

1 Hoorä mägu'ughajpädøjc, ja'a Jesucristocøxpä højts mijts cham̲ nmägapxy nhane'emy coo hajxy hoy mjaac tehm̲ jiäya'ayhádät, jaduhn̲ä Dios hajxy xquiumáyät. Jaduhn̲ højts mijts jayøbajt nyajnähixøøyy. Y jaduhn̲ hajxy hoy mjaanč̌h jäya'ayhaty.

2 Jaduhn̲ højtsä Wiindsøn̲ Jesucristo tøø xñajtscapxø'øy coo højts mijts nyajwiingapxǿ'øwät, túhm̲äts.

3 Jaduhn̲ä Dios hajxy xyajmädsójcäm coo hajxy hoy ngudiúun̲ämät nebiaty hajxy tøø xyhanéhm̲äm coo hajxy hoy nwädíjtämät, møød coo ja'a haxøøgwiinmahñdy hajxy ngøx̲y najtshixøøyyämät.

4 Jaanä jaduhn̲ä Dios hajxy tøø xyhanéhm̲ämbä coo ja'a ndo'oxiøjc hajxy hoy yajxón̲ nmøødtsänáayyämät, møød coo hajxy nwiingudsähgøøyyämät.

5 Haa ja'a jäya'ayä Dios hajxy ca'a hix̲yhajpnä, cabä miädia'agy hajxy jaduhn̲ quiudiuun̲ä. Hix̲, wiingto'oxiøjc hajxy wyi'i yhadsojpy. Pero mijts, ca'a hajxy jaduhn̲ mbajatcø'øy.

6 Ca'a mmäjøøn mmädøjcä tio'oxiøjc hajxy jaduhn̲ mmägapxtägooyyä. Pønjaty jaduhn̲ jatcøøby, tsipcøxp hajxy hoyhoy yajcumädow̲a'añii ja'a Jesucristo. Haa ca'a, jaduhn̲ højts mijts tøø nhuuc hanehm̲bä.

7 Hix̲, jaduhn̲ä Dios hajxy tøø xyajnähdíjjäm coo hajxy hoy yajxón̲ njäya'ayhájtämät. Cab hajxy jaduhn̲ xyajmädsójcäm coo hajxy haxøøg nwädíjtämät.

8 Jaduhn̲ds je'e, paadiä Dios ja'a yhEspíritu tøø xmióoyyäm, jaduhn̲ hajxy hoy njäya'ayhájtämät. Pønjaty jaduhn̲ ca'a cudiunaam̲b nébiøch cham̲ nmädia'aguiän, ja'a Dios hajxy jaduhn̲ ñägädieeyøøby, ca'a jiäya'ayä.

9 Mägu'ughajpädøjc, ja'a Dios hajxy jaduhn̲ tøø xyajnähixǿøyyäm coo hajxy hamiñ̲ haxøpy nnič̌hójcämät, pønjatiä Diosmädia'agy mäbøjp. Hoorä, coo ja'a Dios hajxy jaduhn̲ tøø xyajnähixǿøyyäm, cab yhadsipä cooč̌h mijts jaduhn̲ njaac yajnäjaayǿ'øwät coo hajxy jaduhn̲ nnič̌hójcämät.

10 Tøyhajt jaduhn̲ coo ja'a mäbøjpädøjc hajxy nägøx̲iä mdsocy yaa Macedonia-naaxooty wiinduhm̲yhagajpt.

Jaduhn̲ højts mijts mäbøcy nmänuu'xta'agy coo hajxy maas hamuumdu'joot mmädsógät.
11 Jaduhn̲ højts mijts tøø nhuuc hanehm̲bä coo hajxy hamoñ̲ haducy mhídät, coo hajxy mga'a yajtägǿ'øwät maa cueendä hajxy mga'a møødän, møød coo hajxy mniyhix̲ mnimiähäyowǿøjät hamdsoohaamby. Jaduhn̲ä mjoot hajxy mbädá'agät coo hajxy jaduhn̲ mgudiúnät,
12 jaduhn̲ä cu'ug hajxy xquiumáyät, møød jaduhn̲ hajxy tii mga'a yajmaajiádät.
13 Mägu'ughajpädøjc, ja'a jäya'ayhajxy ca'a mäbøjpä, coo ja'a jiujy ja'a miägu'ug hajxy yho'ogy tiägoy, mänit hajxy jiaanc̈h tehm̲ jiootmayhaty. Paady hajxy jaduhn̲ jiootmayhaty coo hajxy quia'a najuø'øy coo ja'a Dios ja'a ho'oguiäya'ay yagjujypiøjtägatsa'añ, ja'a hajxy hänajty tøø miäbǿquiäbä. Paady højts mijts cham̲ nhawáan̲äm, cab højtsä njoot chocy coo hajxy mjootmayhájpät.
14 Hoorä, coo hajxy jaduhn̲ nmäbøjcäm coo ja'a Jesucristo jiujypiøjtägajch mänaabä hänajty tøø yho'oguiän, paady hajxy jaduhn̲ nmäbøjcämbä coo ja'a Dios ja'a ho'oguiäya'ay yagjujypiøjtägatsa'añ, ja'a hajxy hänajty tøø miäbǿquiäbä ja'a Jesucristocøxpä, ja'a Jesucristo hajxy møødhijpä tu'ugmädia'agy.
15-17 Hädaa mädia'agy jaduhm̲bä, ja'a Jesucrístøch jaduhn̲ xñajtscapxøøyyä. Hoorä, coo ja'a Jesucristo hänajty yaa quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä naax̲wiin, mänit jim̲ choona'añ tsajpootyp. Mänit møc ya'axa'añ nebiä soldadowiindsøn̲hajxy møc ya'axiän coo hajxy hänajty chiptuna'añ. Mänitä Diosmoonsä møc ya'axaam̲bä, ja'a møjtuun̲g jim̲ møødpä tsajpootyp. Mänitä Dios ja'a xiuux̲t yajxu'uxa'añii møc. Mänitä ho'oguiäya'ayhajxy jiujypiøga'añ, ja'a hajxy hänajty tøø miäbǿquiäbä ja'a Jesucristocøxpä. Mänitä mäbøjpädøjc-hajxy nägøx̲iä chajpeda'añ, pønjaty hänajty jujyñä tsuxnä, näguipxy møød pønjaty hänajty tøø yho'ogy, ja'a hajxy hänajty tøø jiujypiøjtägáchäbä. Mänitä Jesucristo hajxy nägøx̲iä nøcxy njøjcubaadø'øwáan̲äm jim̲ jocjooty, møød pønjaty hänajty tøø jiujypiøjtägach, møød pønjaty hänajty jujyñä tsuxnä. Hoy miänaajä ja'a Jesucristo hajxy nägøx̲iä xmiøødhidáan̲äm. Cab hajxy mänaa xpiuhwa'adsáan̲äm.
18 Tøyhajt hädaa mädia'agy jaduhn̲. Coo hajxy jaduhn̲ mmäbøcy, jaduhn̲ hajxy hamiñ̲ haxøpy mnijiootcapxmøcpøgǿøjät.

5

1-2 Mägu'ughajpädøjc, mnajuøøby hajxy jaduhn̲ coo jaduhn̲ quia'a yajnajuø'øy mänaa xøø tiempo yhabaada'añ coo ja'a

Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä naax̱wiin.
Paady, cab yhadsipä cooc̈h mijts njaac yajnäjaayǿ'øwät mänaa
jaduhn̲ jiada'añii. Pero jaduhn̲ mäbøcy, mnajuøøby ha-
jxy jaduhn̲ coo ja'a Jesucristo hajxy xyajcädaacpedáan̲äm
jaguiapxy jamiädia'agy.

3 Jaduhn̲ä cu'ughajxy hänajty miäna'ana'añ: "Jootcujc ha-
jxy nhíjtäm; cab hajxy nej njadáan̲äm, cab hajxy nej nhab-
etáan̲äm", nøm̲. Mänitä tsø'ty häyohn jaguiapxy jamiädia'agy
yhabaada'añ. Paquiä cu'ughajxy jaduhn̲ jiada'añii tiuna'añii
jaduhn̲ mäwiin nebiä to'oxiøjc-hajxy jiaty yhabetiän coo
ja'a yhuunghajxy hänajty myina'añ quia'awa'añ. Cabä
cu'ughajxy hänajty hoy piäyø'øga'añ.

4 Pero mijts, mägu'ughajpädøjc, mwiinjuøøby hajxy jaduhn̲.
Cab hajxy jaduhn̲ myagjuø'øwa'añ coo ja'a Jesucristo hajxy
jaduhn̲ xyajcädaacpéjtämät jaguiapxy jamiädia'agy.

5 Hix̱, coo ja'a Diosmädia'agy hajxy nmäbójcäm ja'a Jesu-
cristocøxpä, paady hajxy jaduhn̲ mäwiin nmäbáatäm nebiä
jäya'ayhajxy xøøm wädijpän. Hoy hajxy yhix̱y. Cab hajxy
nhíjtäm hagoodstuum.

6-8 Coo hajxy jaduhn̲ nmäbójcäm ja'a Jesucristocøxpä,
tsøcxä hajxy híjtäm nähix̱ hahixø'ø. Tsøc hajxy híjtäm wijy
quejy. Jaduhn̲ hajxy nga'a híjtämät nebiä jäya'ay maabän,
nebiä jäya'ay múucäbän. Jaduhn̲ä haxøøgpä hajxy hoy
njøjtänáayyämät nebiä soldadohajxy chiptuñän nähbujxt
cuhbujxt. Tsøcxä Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot
mäbójcäm. Tsøgä jäya'ay hajxy nägøx̱iä tsojc pa'häyóow̱äm.
Tsøgä Jesucristo hajxy jøbhíjxäm coo hajxy xyajnähwa'ads
xyajcuhwa'adsáan̲äm.

9 Hix̱, cabä Dios hajxy xyajmädsójcäm coo hajxy
ndsaac̈hpójcämät. Caj pues. Jaduhn̲ hajxy tøø xyajnähdíjjäm
coo ja'a Wiindsøn̲ Jesucristo hajxy xyajnähwaats
xyajcuhwáatsämät.

10 Paady hajxy hoy xñähho'túutäm, jaduhn̲ ha-
jxy hoy xmiøødhidáan̲äm cøjxta'axiøø. Coo yaa
quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä naax̱wiin, mänit hajxy
nägøx̱iä xwiowø'øgáan̲äm, møød pønjaty hänajty jujyñä
tsuxnä, møød pønjaty hänajty tøø yho'ogy tøø tiägoy.

11 Hoorä, jaac nijiootcapxmøcpøgøø hajxy hamiñ haxøpy.
Jaac niyajnähixø'øwøø ja'a Diosmädia'agy hajxy. Jaduhn̲ ha-
jxy jäda'ahaty mjaanc̈h cudiuñ.

12 Mägu'ughajpädøjc, mijts nmänuu'xtaacypy coo ja'a wi-
indsøn̲døjc hajxy mwiingudsähgǿ'øwät, ja'a hajxy jim̲ tuum̲bä
maa ja'a Diostøjcän, ja'a mijts xwyiingapx xjiøjcapxøøbiä.

13 Coo hajxy jaduhn̲ tiuñ, paady hajxy hamuumdu'joot
mdsoc mba'häyówät. Jootcujc hajxy mnimiøødhidóøjät. Cab

hajxy mnimiäjootma'ad mnimiädsiphadøøjät.
14 Mägu'ughajpädøjc, jaduhn̲ mijts njaac yajwiinxiic njaac
yajwiingapxø'øy coo häna'c hajxy mhójät, ja'a hajxy nax̲y
nuuxho'pä, coo hajxy ween tiuñ̲; møød coo häna'c hajxy
mjootcapxøcpǿgät, ja'a hajxy jootmayhajpä; møød coo
häna'c hajxy mwiingapx mjøjcapxǿ'øwät, ja'a hajxy hoy ca'a
mäbøgaam̲bä. Mee'xxieemy hajxy jaduhn̲ nägøx̲iä mmägapx
mhané'emät.
15 Mniyajcopcø'øwǿøjäp hajxy. Coo øøn̲ ñägädieeyø'øwǿøjät,
cab yaghawiimbídät. Jaduhn̲ä mjoot hajxy hoy miänaajä
mbädá'agät coo mayhajt hajxy mduñ̲hájtät hoy ñä'ä øøn̲ä,
møødä mäbøjpädøjc-hajxy, møødä cu'ughajxy nägøx̲iä.
16 Hoy ñä'ä mänaajä hajxy mxoon̲dá'agät.
17 Tehn̲gajnä Dios hajxy mba'yá'axät.
18 Mnämá'awäbä Dios hajxy "Dioscujú'uyäp", hoy hajxy nej
cu mja jat cu mja habet. Chojpiä Dios jioot jaduhn̲ coo hajxy
jaduhn̲ ngudiúun̲ämät, je'eguiøxp coo ja'a miädia'agy hajxy
nmäbǿjcäm ja'a Wiindsøn̲ Jesucristocøxpä.
19 Cabä Dioshespíritu hajxy mänaa mhadúgät.
20 Cab hajxy mbéxät øønjatiä Diosmädia'agy najtscapxøøby.
21 Pero cǿxäbä mädia'agy hajxy mmädoomach mädyii hoy
mädyii mäbaad. Je'eds hajxy mguhbǿgäp hamuumdu'joot.
22 Møødä haxøøgjootä haxøøgwiinmahñdy hajxy mgøx̲y najt-
shix̲ǿ'øwät.
23 Ja'a Dios ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy xmióoyyäm. Ween
hajxy xquiøx̲y yajnähwa'ac̆h xquiøx̲y yajcuhwa'ac̆h. Ween
hajxy xyaghity hawa'adstuum, møødä mjuøhñdyhajxy, møødä
mni'xä mgopc-hajxy, høxtä coonä ja'a Wiindsøn̲ Jesucristo
yaa quiädaactägátsät hädaa yaabä naax̲wiin.
24 Ja'a Dios hajxy tøø xwyiimbíiw̲äm. Jaaya'ay hajxy
tsipcøxp xyajnähwa'ads xyajcuhwa'adsáan̲äm neby hajxy tøø
xyajwiinwaan̲óøyyäm. Tøyhajt jaduhn̲. Hix̲, cabä Dios mänaa
yhøhn̲da'agy.
25 Mägu'ughajpädøjc, huuc Diospa'ya'ax hajxy tehn̲gajnä
ja'a højtscøxpä.
26 Huuc näma'aw ja'a mäbøjpädøjc hajxy jaduhn̲ nägøx̲iä coo
højts hamuumdu'joot ndsocy nba'häyoy.
27 Nax̲iä mäbøjpädøjc hädaa nocy hajxy mdehm̲ yajwiin-
gapxǿ'øwät nägøx̲iä. Ja'a Jesucristo jaduhn̲ hanehm̲b.
28 Ween mijtsä Wiindsøn̲ Jesucristo ja'a hoyhajtä weenhajt
møj may xmio'oy. Amén.

2 Tesalonicenses

1 Chaa højts hädaa nocy nhädiuuṉmuga'añ, høøčh Pablo,
møødä Silvano, møødä Timoteo. Mijts hädaa nyajnäjaayøøby,
pønjaty jiṃ hamugøøby Dioswiingudsähgøøbiä Tesalónica. Ja'a
Dios hajxy nDeedyhájtäm, møødä Jesucristo hajxy nWi-
indsøṉhájtäm.
2 Ween mijtsä Dios ja'a tsooctä mayhajt xtiuuṉä, ween
mijtsä hoyhajtä weenhajt xmio'oy.
3 Mägu'ughajpädøjc, ja'a mijtscøxpä højtsä Dios hoy
miänaajä nnäma'ay "Dioscujú'uyäp." Hawiinmats jaduhṉ.
Hix̱, tehṉgajnä Diosmädia'agy hajxy mjaac mäbøcy, møød
hajxy tehṉgajnä mjaac ničhogyii hamiṉ̃ haxøpy.
4 Hoy miajatiä højts nwädity maa ja'a Diostøjcän, jaduhṉ
højts nmädia'agy ja'a mijtscøxpä coo ja'a Diosmädia'agy hajxy
hoy mjaančh tehṃ miäbøcy, møød coo hajxy hoy mjaančh
tehṃ miee'xtucy, hoy hajxy hanax̱iä mja tsaačhpøcy ja'a
Dioscøxpä.
5 Coo hajxy jaduhṉ mmee'xtucy, paadiä Dios hajxy jiṃ
xpiäda'aga'añ hawa'adstuum coo hänajty miähane'ema'añ.
Xyhijxpä Dios hajxy coo hajxy je'e myajcudsaačhpøgø'øy. Hoy
jaduhṉ coo hajxy jiṃ xpiädá'agät.
6 Pønjaty mijts jaduhṉ xchaačhtiuuṃb, yaghawiim-
bidaaṃbiä Dios jaduhṉ. Jaduhṉä Dios jioot chocy.
7 Coo ja'a Wiindsøṉ Jesucristo yaa miänajtägatsa'añ hädaa
yaabä naax̱wiin, jiṃ choona'añ tsajpootyp. Ja'a mioonsä
miøødmänacaaṃby, ja'a hajxy mäjaamøødpä. Hajájjäbä Je-
sucristo quiäda'aga'añ. Mänitä Dios hajxy nägøx̱iä xya-
jpoo'xáaṉäm, møød højts møød mijts nägøx̱iä. Cab hajxy
jaduhṉ xyajtsaačhtiunáaṉänä.
8 Coo ja'a Jesucristo hänajty yaa tøø quiäda'agy, mänitä
jäya'ayhajxy quiumädow̱a'añ pønjatiä Dios hänajty tøø quia'a
møjpädá'aguiäbä, pønjatiä miädia'agy hänajty tøø quia'a
mäbójcäbä ja'a Wiindsøṉ Jesucristocøxpä.
9 Køjxta'axiøø hajxy jiiby chaačhpøga'añ haxøøgtuum. Cab
hajxy jiṃ mänaa yajtägø'øwa'añii Dioswiinduum, maa ja'a
Dios møj jaančh yhäña'ayän, maa møcmäjaa miøødän.
10 Coo ja'a Jesucristo hänajty yaa tøø quiäda'agy, mänitä
jäya'ayhajxy jiaančh tehṃ yagjuø'øwa'añ, ja'a Diosmädia'agy
hajxy hänajty tøø miäbóquiäbä, ja'a hajxy hänajty tøø
ñähwa'ačh tøø quiuhwá'ačhäbä. Mänitä Jesucristo hajxy
wyiingudsähgø'øwa'añ. Jiṃ mijts hänajty mbahidaaṃbä
je'eguiøxp coo ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty tøø mmäbøjpä
neby højts mijts tøø nyajnähixø'øyän.

11 Ja'a mijtscøxpä højtsä Dios hoy miänaajä nba'ya'axy
coo ja'a miädia'agy hajxy hoy mgudiúuṉät, ween hajxy
jaduhṉ xquiumay. Paady hajxy tøø xyajnähdijy coo ha-
jxy mnähwa'ads mguhwá'adsät. Ween hajxy xpiuhbety ja'a
miäjaahaam coo ja'a miädia'agy hajxy hoy mmäbøjcät, jaduhṉä
hojioot hajxy mmøødhádät.
12 Coo ja'a hoybä weenbä hajxy jaduhṉ mgudiúnät,
jaduhṉä cu'ugä Wiindsøṉ Jesucristo hajxy wyiin-
gudsähgø'øwät, møød jaduhṉ mijtsä cu'ug xwyiin-
gudsähgøøbiät. Ja'a nDiosháj̃täm møødä Wiindsøṉ Jesucristo,
jaaya'ay mijtsä tsooctä mayhajt xtiúuṉäp.

2

1-2 Mägu'ughajpädøjc, chámhøch nmädia'aga'añ coo ja'a
Wiindsøṉ Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä
naaẋwiin, møød coo hajxy xmiøjya'axáaṉäm coo hajxy
jiṉ nhamugøøyyämät maa je'ejän. Hoorä, coo hajxy
mmädoyhádät cooc tyijy tøø yhabaatnä coo ja'a Jesucristo
quiädaactägatsaaṉnä, cab hajxy mdsoj mäbøgät. Cab hajxy
mjootmayhádät. Cab hajxy mdsähgø'øwät. Hiẋ, jaduhṉä
häna'c-hajxy näje'e tøø yhøhṉda'agy cooc tyijy ja'a Dios
jaduhṉ tøø miäna'añ, møød cooc tyijy højts jaduhṉ tøø
nmäna'añ, capxyhaam, nocyhaam. Pero cab jaduhṉ ñä'ä
tøyyä. Paady højts mijts chaṉ nmänuu'xta'agy
3 coo hajxy mga'a yajwiinhøønät ni weeñtiä. Hiẋ, cab
jaduhṉ choj habaada'añ. Jayøjpä jaya'ayä Diosmädia'agy
hajxy nämay ñajtshixø'øwa'añ. Mänitä haxøøgjäya'ay wyi-
ingähxø'øga'añ, ja'a hänajty jiiby ca'awaaṉbä haxøøgtuum.
4 Mänitä haxøøgjäya'ayä Dios miädsibø'øwa'añ møødä
jäya'ayhajxy yaa wyiingudsähgøøbiä cøẋiä. Jaanc̈h tehṉ
yajcumayaaṉb hänajty jaduhṉ. Mänitä yhanehṉdaact jiiby
piäda'aga'añ maa Diostøjcän. Jaduhṉ hänajty ñibiäda'aga'añii
nebiä Diosän. Yajwiingudsähgø'øwaaṉb hänajty jaduhṉ nebiä
Diosän.
5 Mänáajøch jiṉ nhitiän maa mijtsän, mänítøch jaduhṉ
nhuuc hawáaṉäm coo jaduhṉ jiada'añ. Mjahmiejchp hajxy
jaduhṉ, túhṉäts.
6 Cabä haxøøgjäya'ay jaduhṉ choj wiingähxø'øga'añ
je'eguiøxp coo yhadugyii høxtä coonä Dios yaghabáadät
coo jaduhṉ wyiingähxǿ'øgät. Mnajuøøby hajxy jaduhṉ pøṉ
mähadujp.
7 Tøø ja'a haxøøgwiinmahñdy tiägøøñä wädijpä. Hamee'ch
jaduhṉ wiädity. Jaanä jaduhṉ je'e yhadújcäbä. Coo yhabáadät
coo quia'a hadújcänät, mänitä mähadujpä jiøwa'adsa'añ.
8 Mänitä haxøøgjäya'ay jaduhṉ jiaanc̈h wiingähxø'øga'añ.
Mänitnä Wiindsøṉ Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ

mäjaamøød. Mänitä Jesucristo ja'a haxøøgjäya'ay yajcuhdägoyya'añ. Piäxujyhaam jaduhn̲ yagho'oga'añ.
9 Coo ja'a haxøøgjäya'ay jaduhn̲ wyiingähxø'øga'añ, ja'a møjcu'ugong puhbedaam̲b. Møcmäjaa miøødhadaam̲by. Mänitä hijxtahn̲d yajcähxø'øga'añ hoy-yagjuøøñä. Jaduhn̲ä cu'ug hänajty wyiinhøøna'añ.
10 Haxøøgwiinmahñdyhaam hänajty miäwiinhøøna'añ. Ja'a jäya'ayhajxy hänajty tu'udägoyyaam̲bä, je'edshajxy jaduhn̲ ya-jwiinhøønaam̲b. Paady hajxy hänajty tiu'udägoyya'añ coo ja'a tøyhajt hajxy hänajty tøø quia'a tsocy. Paady hajxy hänajty quia'a nähwa'ads quia'a cuhwa'adsa'añ.
11-12 Pønjatiä tøyhajt jaduhn̲ ca'a tsojp, ja'a haxøøgpä hajxy wyiinxoon̲daacypy. Jaduhn̲ä Dios miäna'añ coo hajxy ween ya-jwiinhøøñ, møød coo ja'a høhn̲da'agymiädia'agy hajxy ween miäbøcy, jaduhn̲ hajxy jiiby quiá'awät haxøøgtuum.
13 Mägu'ughajpädøjc, xjiaanc̆h tehm̲ chojpy mijtsä Dios. Ja'a mijtscøxpä højtsä Dios hoy miänaajä nnäma'ay "Dioscujú'uyäp." Hawiinmats jaduhn̲. Paady højts jaduhn̲ nnäma'ay je'eguiøxp coo ja'a Dios hajxy jecy xyajnähdijy coo hajxy mnähwa'ads mguhwá'adsät. Cahnä hädaa yaabä naax̲wiin hänajty yhawijy tiøø'xta'agy coo hajxy jaduhn̲ xyajnähdijy. Coo ja'a tøyhajt hajxy tøø mmäbøcy, paadiä Dios hajxy xyajnähwa'ac̆h xyajcuhwa'ac̆h ja'a yhEspírituhaam.
14 Coo ja'a Dios hajxy jaduhn̲ xyajnähdijy, paadiä tøyhajt ha-jxy tøø mmäbøcy mänaa højts mijts hoy nyajwiingapxø'øyän. Jaduhn̲ hajxy tøø xyajnähdijpä coo ja'a Wiindsøn̲ Jesucristo hajxy xmiøødhídät cøjxta'axiøø.
15 Mägu'ughajpädøjc, tøø højts mijtsä cuhdujt madiu'u nya-jnähixø'øy capxyhaam møød nocyhaam. Hamuumdu'joot ha-jxy jaduhn̲ mmäbógät tehn̲gajnä. Cab hajxy nnajtshixó'øwät.
16 Xjiaanc̆h tehm̲ chójcäm ja'a Wiindsøn̲ Jesucristo ha-jxy møødä Diosteedy. Tøø mayhajt hajxy xtiúun̲äm coo hajxy tøø xyajwiinwaan̲óøyyäm cooc hajxy hoy miänaajä xmiøødhidáan̲äm.
17 Weenä Dios hajxy xpiuhbety coo hajxy hoy mgudiúnät, møød coo hajxy hoy mgápxät.

3

1 Hoorä, mägu'ughajpädøjc, huuc pa'ya'axä Dios hajxy ja'a højtscøxpä, ween højtsä mädia'agy ja'a Jesucristocøxpä paquiä nøcxy nyajwa'xy, weenä cu'ughajxy miäbøcy nej mijts tøø mmäbøquiän,
2 møød ween højtsä Dios xñäwa'añ maa ja'a haxøøghäna'c-hajxiän, maa ja'a cahwiindøyhäna'c-hajxiän. Hix̲, cabä jäya'ayhajxy nägøx̲iä miäbøcy.

3 Pero tømiädiaacpä Dios. Xpiuhbedaam̲b hajxy jaduhn̲.
Xñäwa'anaam̲b hajxy jaduhn̲ maa ja'a haxøøgpän.
4 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, nmäbójcäp højtsä Dios ja'a
miädia'agy ja'a mijtscøxpä. Nnajuøøby højts coo
mijtsä cuhdujt mgudiuna'añ, ja'a højts mijts cham̲
nyajwiingapxø'øwaam̲biä.
5 Weenä Dios hajxy xjiaac yajwiinjuø'øy tiiguiøxpä ha-
jxy jaduhn̲ coo xchójcäm, møød tiiguiøxpä Jesucristo coo
miee'xtujcy mänaa yaa yhitiän hädaa yaabä naax̲wiin.
6 Mägu'ughajpädøjc, tøø højts nmädoyhaty cooc mijts näje'e
mwi'i ñuuxho'ogy, møød cooc hajxy näje'e mga'a nä'ägädä
tuna'añ. Hoorä, jaduhn̲ højts mijts nmägapxy nhane'emy ja'a
Wiindsøn̲ Jesucristocøxpä coo hajxy mbuhwá'adsät pønjaty
jaduhn̲ wi'i ñuuxho'p, ja'a cuhdujt hajxy ca'a cudiunaam̲bä,
ja'a højts mijts tøø nyajwiingapxǿ'øyäbä.
7 Mnajuøøby hajxy coo højts hawiinmats xpiahíxät neby
højts hoy nwäditiän. Hix̲, mänaa højts jim̲ nhitiän maa mijtsän,
cab højts hänajty jim̲ nnuuxho'ogy.
8 Caj pues. Xøømdsuhm̲ højts hänajty nduñ̲ nxajy. Paady
højts hänajty jaduhn̲ nguhdujthaty, cab højts hänajty ndsocy
coo højts mijts cu xpiuhbejty. Ngujuuby højts hänajty tijaty
højts hänajty ngaaby.
9 Paady højts hänajty jaduhn̲ nguhdujthaty, jaduhn̲ højts
hänajty ndsocy coo højts mijts jaduhn̲ xpiahíxät, hoy højtsä
cuhdujt hänajty nja møødä coo højts mijts cu xpiuhbejty.
10 Mänaa højts jim̲ nhitiän maa mijtsän, jaduhn̲ højts hänajty
nmägapxy nhane'emy coo hajxy nägøx̲iä mdun̲ mxájät. Øøn̲
jaduhn̲ ca'a tunaam̲b, cabä caayyøøc hajxy mmó'owät.
11 Coo højts jaduhn̲ tøø nmädoyhaty cooc hajxy jaduhn̲
näje'e mwi'i ñuuxho'ogy, møød cooc hajxy näje'e mga'a
nä'ägädä tuna'añ, møød cooc hajxy näje'e mwi'i yajtägø'øy
maa cueendä hajxy mga'a møødän,
12 pønjaty jaduhn̲ jatcøøby, jaduhn̲ højts nmägapxy
nhane'emy ja'a Wiindsøn̲ Jesucristocøxpä coo hajxy jootcujc
ween tiuñ̲ xiajy, jaduhn̲ä quiaayyøøc hajxy ñiguiudúun̲äxät.
13 Mijts, mägu'ughajpädøjc, cab hajxy mnänuuxǿ'øwät coo
ja'a hoybä weenbä hajxy mdúnät.
14 Øøn̲ jaduhn̲ ca'a cudiunaam̲b neby højts cham̲ ngujaayän
maa hädaa noquiän, myajcopcǿ'øwäp hajxy jaduhn̲. Cab hajxy
mmøødwädijmújnät. Ween jaduhn̲ chähdiuñ̲.
15 Pero cab hajxy mmädsiphádät. Jaduhn̲ hajxy mhoj
mmägápxät nebiä huch nebiä puhya'ayän.
16 Yejpiä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt. Ween mijtsä hoyhajtä
weenhajt møj may xmio'oy hoy miänaajä. Ween hajxy nägøx̲iä
xmiødhity.

17 Høøc̈h Pablo, hamdsoo cø'øháamhøch cham̱ njahmi-
aya'añ. Jadúhṉhøch nxøø ngujaay hoy ñä'ä mädyii no-
cyjootiä: Pablo.
18 Ween mijtsä Wiindsøṉ Jesucristo ja'a tsooctä mayhajt
xtiuuṉä nägøx̱iä. Amén.

1 Timoteo

1 Pablohájpøch høøčh. Ja'a Jesucrístøch xquiuguexyhajp.
Ja'a Diosteedy møødä Wiindsøn Jesucristo, mänítøch hajxy
tøø xyhane'emy cooč jaduhn ndúnät cuguexy. Ja'a Dios
hajxy jaduhn xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm. Ja'a Jesucristo
hajxy njøbhíjxäm coo hajxy hawa'adstuum xpiäda'agáaänäm.
2 Timoteo, míičhhøch hädaa nocy nyajnäjaayøøby.
Jadúhnhøch miič njuø'øy nebiä hamdsoo huungpän coo ja'a
Diosmädia'agy nmäbøjcäm. Tøyhajt jaduhn. Ja'a Diosteedy
møødä Wiindsøn Jesucristo, ween miičhä tsooctä mayhajt
hajxy xtiuunä, ween xñäxuuč, weenä hoyhajtä weenhajt
xmio'oy.
3 Hoorä, mänaa højts jim tøø nhíjtäm Efeso, mänítøch
nwiinmahñdyhajty cooč jim nnócxät Macedonia-naaxooty.
Mänítøch miič nmänuu'xtaacy coo jim mmähmó'øwät Efeso
nidiuhm, coo jaduhn jim ween mduñ wiindsøn maa ja'a
Diostøjcän. Jadúhnhøch miič cham nnämáaguiumbä coo jim
mjaac túnät. Hix, jii jäya'ayhajxy näje'e, cabä Diosmädia'agy
hajxy hoy yajnähixø'øy neby højts nyajnähixóøyyäm. Wiin-
gaty hajxy yajnähixø'øy. Mhójäp jaduhn coo hajxy jaduhn
wiing quia'a yajnähixóøñät.
4 Jaanä jaduhnduhmbä, mhójäp je'ebä pønjatiä nähap ha-
jxy wi'i miädiaacp, møød pønjaty yajcopcøøby tijatiä je-
cyjiäya'ayhajxy hijty xiøhaty. Cab jaduhn choobaady coo
jaduhmbä capxy coo jaduhmbä mädia'agy hajxy tehngajnä
yajcapxiø'øy. Jue'e tsoobaatp coo ja'a Diosmädia'agy hajxy
nmäbøjcäm coo ja'a Dios hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum.
5 Pero jaduhnä Dios jioot chocy coo hajxy hamuumdu'joot
niičhojc nnibia'häyóowämät hamiñ haxøpy. Pønjaty howyi-
inmahñdy møød, je'ehajxy jaduhn hamuumdu'joot ničhojc
nibia'häyówäp, møød pønjaty haxøøgwiinmahñdy ca'a møød,
møød pønjatiä Diosmädia'agy hamuumdu'joot mäbøjp.
6 Tøø jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy ñajtshixøøñä näje'e. Tøø
hajxy jaduhn tiu'udägooñä. Xiøøbä hajxy yajcapxiø'øy mädyii
ca'a tsoobaatp.
7 Jaduhnä jioot hajxy jia wi'i piäda'agy coo ja'a jecyquiuh-
dujt hajxy yajnähixó'øwät, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä. Pero
cab hajxy wyiinjuø'øy neby hajxy jia wi'i yajnähixø'øwa'añ
cooc tyijy tiøyyä.
8 Coo ja'a jecyquiuhdujt hajxy jaduhn hoy nyajtúunämät,
mänit jaduhn tiuungpaady. Tøyhajt jaduhn, túhmäts.
9 Paadiä Dios ja'a jecyquiuhdujt piädaacy coo ja'a
haxøøgjäya'ayhajxy jaduhn quiumädówät, ca'a jie'eguiøxpä

ja'a hojiäya'ayhajxy. Tøyhajt jaduhn̲, túhm̲äts. Jue'eč̆h jaduhn̲ nnänøøm̲by ja'a haxøøgjäya'ayhajxy, pønjatiä Diosmädia'agy ca'a mäbøjp, møød pønjatiä Dios ca'a wiingudsähgøøby, møødä cubojpä cugädieebiähajxy, møød pønjatiä haxøøgwiinmahñdy møød, møød pønjatiä Dios mägapxtägooby, møød pønjatiä tiaj tieedy yagho'p, møødä jäya'ay-yagho'pähajxy,

10 møød pønjatiä wiingto'oxiøjc møødtsänaaby, møød pønjatiä miäya'adiøjc møødmaab, møødä jäya'amiee'tspähajxy, møødä høhn̲daacpähajxy, møødä mänähøønøøbiähajxy, møød pønjatiä hoguiapxiä homiädia'agy hajxy ca'a cudiuum̲b.

11 Hädaa hoguiapxy hädaa homiädia'agy hädaaduhm̲bä, jim̲ jaduhn̲ myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän coo ja'a Dios hajxy tøø xpiädáacäm hawa'adstuum. Dióshøch jaduhn̲ tøø xyajnähdijy coo ja'a miädia'agy nyajwá'xät. Jaanč̆h tehm̲ jiootcujcä Dios jaduhn̲.

12 Haa ja'a Wiindsøn̲ Jesucristo, je'eč̆hä mäjaa tøø xmio'oy. Páadyhøch jaduhn̲ nnäma'ay "Dioscujú'uyäp" cooč̆h tøø xwyi-inguex̲y cooč̆hä miädia'agy jaduhn̲ nyajwá'xät. Xyaghi-jxnájxhøch jaduhn̲ cooč̆h hänajty hoy nduna'añ,

13 hóyhøch hijty haxøøg nja wiingapxpety. Nmädsibøøbiøch hijty. Nhøxpäbóobiøch hijty pønjaty mäbøjp ja'a Jesucristocøxpä. Pero cábøč̆hä Dios xyajcumädooyy. Xñäxúu'tshøch jaduhn̲ je'eguiøxp cooč̆h hänajty nga'a nnajuø'øyñä cooč̆h hänajty haxøøg njatcø'øy.

14 Mänítøč̆hä Dios ja'a tsooctä mayhajt møj may xtiu-un̲ä. Mänítøch xpiädaacy tu'ugmädia'agy møødä Jesucristo. Páadyhøč̆hä Diosmädia'agy nmäbøjnä. Páadyhøč̆hä jäya'ay nägøx̲iä ndsojc nba'häyoonä.

15 Paadiä Jesucristo yaa yhooyy hädaa yaabä naax̲wiin, ja'a cubojpä ja'a cugädieebiähajxy hoy yajnähwa'ač̆h yajcuhwa'ač̆hii. Tehm̲ tiøyhajt jaduhn̲. Tsøc hajxy hamuumdu'joot mäbőjcäm. Høøč̆h, hanáx̲iøč̆hä pojpä cädieey hijty nmøødä may. Cab ndijy pøn̲ hijty xmiäbaady nébiøč̆hä pojpä cädieey hijty nmøødä.

16 Hóyhøč̆hä pojpä cädieey hijty may nja møødä hanax̲iä, mänítøč̆hä Dios xñäxuu'ch, jaduhn̲ä Jesucristo yajcähxø'cy cooč̆h hänajty xjiaanč̆h tehm̲ miee'xtucy, weenä cubojpä cugädieebiähajxy jaduhn̲ wyiinjuø'øy coo hajxy hawiinmats miäbőgät ja'a Diosmädia'agy ja'a Jesucristocøxpä, møød ween hajxy jaduhn̲ wyiinjuøøbiä coo hajxy hoy jiugyhada'añ cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatiän.

17 Tsøgä Dios hajxy hoy miänaajä wiingudsähgőøyyäm. Ni-diuhm̲ jaduhn̲ miähane'emy cøjxta'axiøø. Cab jaduhn̲ mänaa yho'oga'añ tiägoyya'añ. Cab hajxy jaduhn̲ mänaa nhíjxäm. Tehm̲ tiøyhajt jaduhn̲.

18-19 Huung Timoteo, cháṃhøch miiči̇h nwiingapx
njøjcapxø'øy coo ja'a Diosmädia'agy hamuumdu'joot
mmämøjtäná'awät, møød coo tehṉgajnä mmäbógät, møød
coo hojioot howyiinmahñdy mjaac panócxät. Jaduhṉ miiči̇hä
Dioscugapxyhajxy jecy tøø xyhuuc mädiaacpä coo miiči̇h
jaduhṉ mgudiuna'añ. Najtscapxøøyyä hajxy jaduhṉ ja'a
Dioshespíritu. Jii jäya'ayhajxy näje'e, coo ja'a yhojiootä
yhowyiinmahñdy hajxy tøø ñajtshixø'øy, paady hajxy tøø
tiu'udägooñä. Cabä Diosmädia'agy hajxy miäbøjnä.
20 Jaduhṉä Himeneohajxy tøø jiaty møødä Alejandro.
Tøøčhä møjcu'ugong hajxy nyajcø'ødägø'øy, weenä Dios hajxy
jaduhṉ miänuu'xta'agy coo hajxy miämee'xóøjät, møød coo
hajxy ween wyiinjuø'øy coo jaduhṉ yhaxøøgä coo ja'a Dios
hajxy ñähojy.

2

1 Hoorä, cháṃhøch nyajwiinxiic nyajwiingapxø'øwa'añ
nebiatiä Dios hajxy nba'yaax̱mújcämät. Tsøgä Dios hajxy
mänuu'xtáacäm ja'a jäya'aguiøxpähajxy nägøx̱iä mäduhṉ̃tiä
hajxy yaa chäna'ay hädaa yaabä naax̱wiin. Tsøgä Dios hajxy
nämáayyäm "Dioscujú'uyäp."
2 Pønjaty hajxy xyhanéhṃäm, je'eguiøxpä Dios hajxy tsøc
mänuu'xtáacäm, møødä gobiernähajxy, møødä gobernadorha-
jxy, møødä cuduuṉghajxy. Jaduhṉ hajxy hagujc jootcujc
nhíjtämät. Jaduhṉä cu'ug hajxy xquia'a hadsíjpämät. Jaduhṉä
Diosmädia'agy hajxy hoy ngudiúuṉämät. Jaduhṉä Dios hajxy
hoy nwiingudsähgøøyyämät.
3 Hahixøøby jaduhṉ coo ja'a Dios hajxy jaduhṉ
nmänuu'xtáacämät ja'a gobiernäcøxpähajxy. Jaduhṉä Dios
hajxy xquiumáayyämät. Jaaya'ay hajxy jaduhṉ xyajnähwaats
xyajcuhwáatsäm.
4 Jaduhṉä Dios jioot chocy coo hajxy nägøx̱iä nnähwaats
nguhwáatsämät mäduhṉ̃tia hajxy yaa ndsänáayyäm hädaa
yaabä naax̱wiin, møød coo ja'a tøyhajt hajxy nwiinjuóøyyämät
ja'a Jesucristocøxpä.
5-6 Hix̱, tu'uquiä Dios hajxy nDeedyhájtäm. Jaanä
jaduhṉduhṃbä, tu'jäya'ay hajxy jiṃ xñähgapxtúutäm
Dioswiinduum. Ja'a Jesucristo je'e. Mänitä Dios miänaaṉ̃
coo ja'a Jesucristo yaa jiäya'ayhádät hädaa yaabä naax̱wiin.
Mänitä Jesucristo hamdsoojoot ñiñähdujcä. Mänit hajxy
nägøx̱iä hoy xñähho'túutäm. Jaduhṉ nbojpä ngädieey hajxy
nägøx̱iä xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm.
7 Páadyhøčhä Dios xpiädaacy cooči̇h xquiuguex̱yhádät
cooči̇hä mädia'agy jaduhṉ nyajwá'xät coo ja'a Jesucristo hajxy
tøø xñähho'túutäm, møød cooči̇hä jäya'ayä Diosmädia'agy

nyajwiingapxǿ'øwät, ja'a hajxy ca'a judíospä, ween hajxy jaduhn̲ miäbøcy, møød weenä tøyhajt hajxy jaduhn̲ wyiinjuø'øy. Tømiädiáacpøch jaduhn̲, cábøch nhøhn̲da'agy.

8 Jaduhn̲ds je'e, jadúhn̲høčhä njoot chocy coočhä nmäya'adiøjcä Dios hajxy pia'yá'axät, hoy ñä'ä majatiä hajxy mhamugø'øy Dioswiingudsähgøøbiä. Hojioot howyiinmahñdymøød hajxy jaduhn̲ mba'yá'axät, ca'a yhadsip ca'a yhajootma'adä, ca'a yhaxøøgwiinmahñdymøødä.

9 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, cábøčhä njoot chocy coo ja'a to'oxiøjc-hajxy hočhähdiuun̲nä ñibiäda'agǿøjät. Cabä quiuhwaay hajxy hanax̲iä yajcopcǿ'øwät. Cabä oro hajxy piädá'agät ni perlas. Cabä wit tsow̲jatypä hajxy miäwädítät.

10 Jaduhn̲ä jioot hajxy piädá'agät coo ja'a mayhajt hajxy tehn̲gajnä tiúnät, jaduhn̲ hajxy yajcähxǿ'øgät coo ja'a Dios hajxy tøyhajt wyiingudsähgø'øy hamuumdu'joot.

11 Hamoñ̲ haducy ja'a to'oxiøjc-hajxy jim̲ yhamädoow̲hídät maa hajxy nax̲y mhamugø'øyän. Jaduhn̲ä Diosmädia'agy hajxy hoy yhabøgät. Møød mee'xxieemy hajxy jim̲ yhídät.

12 Jadúhn̲høch nmägapx nhanehm̲bä coo ja'a to'oxiøjcä Diosmädia'agy hajxy jim̲ quia'a yajnähixǿ'øwät maa hajxy nax̲y mhamugø'øyän. Hamoñ̲ haducy hajxy jim̲ ñä'ägä hídät. Cabä to'oxiøjc cuhdujt hajxy miøødä coo ja'a ya'adiøjc hajxy yhoj yá'axät.

13 Hix̲, ja'a Adán, jawyiin je'e yhädiuun̲ä; høx̲haamä Eva jiaac hädiuun̲ä.

14 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, ja'a Eva jaduhn̲ wiinhøhn̲ä ja'a møjcu'ugong, ca'a yhAdángä. Jaduhn̲ä Eva quiädiehčhohñ̲.

15 Paadiä to'oxiøjc-hajxy jiaančh tehm̲ chaačhpøcy coo yhuunghajxy myiñ̲ miech. Pero coo ja'a Dios ja'a miädia'agy hajxy tehn̲gajnä miäbøjcät, jaduhn̲ä piojpä quiädieey hajxy yajnähwa'ads yajcuhwa'adsáan̲äxä. Jaduhn̲ä Dios chojpä coo ja'a to'oxiøjcä mäbøjpädøjc hajxy hamuumdu'joot choc pia'häyówät, møød coo hojioot howyiinmahñdy hajxy miøødhádät, møød coo hajxy mee'xxieemy yhídät.

3

1 Hahixøøby jaduhn̲ coo ja'a mjoot hajxy mbädá'agät coo hajxy mdúnät wiindsøn̲ maa ja'a mäbøjpädøjc-hajxiän. Hodiuun̲g jaduhn̲. Tehm̲ tiøyhajt jaduhn̲.

2 Pøn̲ jaduhn̲ tuum̲b wiindsøn̲ maa ja'a Diostøjcän, tsipcøxpä howyiinmahñdy miøødhádät. Jagooyyä to'oxiøjc tu'ug yaghídät, ca'a mietsc ca'a tiägøøgä. Cabä vino comjaty yhú'ugät. Cabä haxøøgwiinmahñdy miøødhádät. Hoy wiädítät. Coo pøn̲ miédsät tøghayohbiä maa ja'a tiøjcän, piu'umió'owäp quioñdymó'owäp jaduhn̲. Jiádäp yajnähixø'øw jaduhn̲.

3 Cab yhu'ug cab jióø'xät. Cab chiptúnät. Mee'xxieemy
jaduhn̲ quiapx miädiá'agät. Cab tii yajtsiptá'agät. Cabä
xädø'øñ yhadsógät.
4 Øøn̲ jaduhn̲ tuum̲b wiindsøøn̲ maa ja'a Diostøjcän, tsipcøxpä
yhuungä tio'oxy hoy miägapx yhané'emät, weenä yhuungha-
jxy miädia'agymiäbøcy, ween wyiingudsähgø'øyii ja'a yhuung.
5 Hix̲, øøn̲ä yhamdsoo huungä yhamdsoo to'oxy hoy ca'a
hane'emaam̲b, cab hoy miähane'ema'añ maa ja'a Diostøjcän.
6 Cab jaduhn̲ yhahixø'øy coo ja'a naam̲dägø'øbä tiúnät
wiindsøøn̲ maa ja'a Diostøjcän, coo jaduhn̲ ñä'ä niguiu-
mayóøjät. Wehn̲dä jaduhn̲ quiumädówät nebiä møjcu'ugong
quiumädooyyän.
7 Øøn̲ jaduhn̲ tuum̲b wiindsøøn̲ maa ja'a Diostøjcän, tsipcøxp
jaduhn̲ hoy wiädítät maa jäya'ayhagujcän, ja'a hajxy ca'a
Diosmädia'agymiäbøjpä. Jaduhn̲ quia'a nähojóøjät, jaduhn̲
quia'a yajtu'udägoyyóøjät ja'a møjcu'ugong.
8 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, ja'a ya'adiøjc-hajxy jim̲ mäbuhbejpä
maa ja'a Diostøjcän, tsipcøxp hajxy hoy jiäya'ayhádät. Cab
hajxy ñä'ä metscapx ñä'ä tägøøgcápxät. Cab hajxy yhu'ug cab
hajxy jióø'xät. Cabä jäya'axiädø'øñ hajxy yhadsógät.
9 Tsipcøxpä tøyhajt hajxy miäbógät ja'a Jesucristocøxpä,
ja'a hijty cuyu'učhpä. Howyiinmahñdymøød hajxy jaduhn̲
miäbógät.
10 Pønjatiä jioot tsojp coo hajxy miäbuhbédät maa ja'a
Diostøjcän, cab hajxy mdsoj pädá'agät. Ween hajxy jayøjp
mhuuc hijxmach pø hoy hajxy hänajty tiuna'añ. Coo ha-
jxy hänajty tøø mhijxmach coo howyiinmahñdy hajxy ji-
aančh møødä, mänit hajxy mbädá'agät coo hajxy jaduhn̲
miäbuhbédät.
11 Jaanä jaduhn̲ä to'oxiøjc-hajxypä, ja'a hajxy jim̲
mäbuhbejpä maa ja'a tsajtøjcän. tsipcøxp hajxy hoy
jiäya'ayhájpät. Cab hajxy øøn̲ ñähøønó'øwät. Cab hajxy
yhu'ug cab hajxy jióø'xät. Hamuumdu'jootä hoybä weenbä
hajxy quiudiúnät cøx̲iä.
12 Hoorä, ja'a mäbuhbejpädøjc-hajxy, ja'a ya'adiøjc-hajxypä,
jagooyyä to'oxiøjc hajxy tu'ug yaghídät. Hoy ja'a yhuungä
tio'oxy hajxy miägapx yhané'emät.
13 Ja'a mäbuhbejpädøjc-hajxy jaduhn̲ hoy tuum̲bä,
cumayáan̲äp hajxy jaduhn̲ ja'a mäbøjpädøjc, møød jaduhn̲ä
møjjuøhñdy hajxy miøødhádät coo hajxy hänajty miädia'aga'añ
coog hajxy miäbøcy ja'a Jesucristocøxpä.
14-15 Jadúhn̲høčhä njoot jia tsocy cooč jim̲ mobädajpä
nnócxät maa miičhän. Pero cooč jaduhn̲ jim̲ nga'a nä'ä tsoj
nócxät, páadyhøch hädaa nocy nyajnäjaayø'øy, jaduhn̲ mna-
juó'øwät nebiä mäbøjpädøjc-hajxy jim̲ hoy yhídät maa ja'a

Diostøjcän. Hoy miänaajä Dios yhity. Hoy miänaajä Dios ja'a mäbøjpädøjcä tøyhajt yajnähixø'øy ja'a Jesucristocøxpä. Hamuumdu'joot hajxy jaduhn̲ ñäwa'añii.

16 Jaanc̆h tehm̲ miøj jaanc̆h tehm̲ jiaanc̆h hädaa mädia'agy jaduhn̲ ja'a Jesucristocøxpä, coo hajxy hoy xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm. Tehm̲ tiøyhajt jaduhn̲. Cuyu'uc̆hä Dios hädaa mädia'agy hijty yaghity. Mänit hajxy jaduhn̲ tøø xyajwiinjuøøyyäm. Hoorä, coo ja'a Dios jaduhn̲ miänaañ̲, mänitä yHuung yaa quiejxy hädaa yaabä naax̲wiin. Ja'a Jesucristo je'e. Jaduhn̲ je'e jiäya'ayhajty neby højtshájtäm. Mänitä Dioshespíritu jaduhn̲ yajcähxø'cy coo ja'a Jesucristo yhity hawa'adstuum. Mänitä Jesucristo yhijxä ja'a Diosmoonsä, ja'a hajxy jim̲ tsohm̲bä tsajpootyp. Mänitä Jesucristo jim̲ ñøcxy tsajpootyp. Mänitä mädia'agy wia'xy ja'a Jesucristocøxpä maa ja'a jäya'ayhajxy chäna'ayän, ja'a ca'a judíoshajxypä. Mänitä jäya'ayhajxy yaa may miäbøjcy ja'a Jesucristocøxpä hädaa yaabä naax̲wiin.

4

1-2 Hoorä, howyiinjuøøñä ja'a Dioshespíritu tøø miäna'añ coogä mäwiinhøhm̲bähajxy piädø'øga'añ. Jadúhn̲äc hajxy ñibiäda'aga'añii nebiä hoyhäna'cän. Pero yhamdsoo cuhdújtäc hajxy yajtunaam̲by. Haxøøgcuhdújtäc hajxy miøødhadaam̲by møødä haxøøgjuøhñdy. Jadúhn̲ägä mäwiinhøhm̲bähajxy yajtägø'øwa'añii ja'a møjcu'u. Jadúhn̲äc hajxy ñajtscapxø'øwáan̲äxä nébiägä høhn̲da'agymiädia'agy hajxy yajnähixó'øwät. Mänítägä mäbøjpädøjcä høhn̲da'agymiädia'agy hajxy nämay yhamädoow̲hida'añ. Mänítäc hajxy jaduhn̲ miäbøga'añ. Mänítägä tømiädia'agy ja'a Jesucristocøxpä hajxy ñajtshixø'øwa'añ.

3-4 Jadúhn̲ägä mäwiinhøhm̲bähajxy hänajty yhøhn̲da'aga'añ cooc tyijy yhaxøøgä coo hajxy nbójcämät, møød cooc tyijy quia'a hahixø'øy coo hajxy cøx̲iä wiinä njøø'xämät, hoy ja'a Dios cøx̲iä wiinä tøø jia päda'agy. Hix̲, tijatiä Dios tøø piäda'agy, haagä hoy je'e. Hahixøøby jaduhn̲ coo hajxy nguhbójcämät, pønjatiä tøyhajt mäbøjp ja'a Jesucristocøxpä. Coo hajxy jaduhn̲ nguhbójcäm, jaduhn̲ä Dios hajxy nnämáayyämät "Dioscujú'uyäp." Y cab jaduhn̲ yhahixø'øy coo hajxy nwiingápxämät.

5 Coo ja'a Dios jaduhn̲ tøø miäna'añ, møød coo ja'a Dios hajxy nba'yáax̲äm, jaduhn̲ä Dios cøx̲iä wiinä quiunuu'xy.

6 Nax̲y miic̆hä mäbøjpädøjc jaduhn̲ mdehm̲ ñajtscapxó'øwät nébiøch cham̲ nmädia'aguiän, jaduhn̲ä Jesucristo hoy mbuhbédät, jaduhn̲ä homiädia'agy hoy mjaac habógät ja'a

Jesucristocøxpä, ja'a hajxy nmäbøjcämbä. Je'e miiči̇h mnä'ägä panøcxyhajpy.

7 Cabä nähapmädia'agy myajcopcǿ'øwät nebiä teedyhaphajxy wyi'i miädia'aguiän. Høhn̲da'agymiädia'agy je'e jaduhn̲. Jim̲ä mjoot mnä'ägä pädá'agät nebiä Diosmädia'agy maas hoy mjaac panǿcxät.

8 Tsoobaatp jaduhn̲ siémpräm coo nni'xä ngopc hajxy møc nyaghíjtämät. Pero maas nä'ägädä tsoobaatp coo ja'a Diosmädia'agy hajxy tehn̲gajnä nbanǿcxämät. Hix̲, coo hajxy jaduhn̲ hoy ngudiúun̲ämät, jaduhn̲ä Dios hajxy tøø xyajwiinwaan̲øøyyäm coo hajxy hodiuum xyaghidáan̲äm hoy miänaajä, møød jäda'ahaty, møød miim̲nä mejtsnä. Jaduhn̲ hajxy xyagjugyhadáan̲äm cøjxta'axiøø neby je'e jiugyhatiän.

9 Tehm̲ tiøyhajt hädaa mädia'agy jaduhn̲. Tsøg hajxy hamuumdu'joot mäbøjcäm.

10 Coo ja'a Dios hajxy jaduhn̲ xyaghidáan̲äm hodiuum hoy miänaajä, paady hajxy møc nduun̲ nxájjäm. Jujquiä Dios. Coo ja'a miädia'agy hajxy nmäbøjcäm coo ja'a Jesucristo ja'a jäya'ay nägøx̲iä tøø ñähho'tu'udy, paady hajxy xyajnähwa'ads xyajcuhwa'adsáan̲äm.

11 Jaduhn̲ä mäbøjpädøjc mwiingapx mjøjcapxǿ'øwät nébiøch naam̲nä tøø nmädia'aguiän.

12 Tehn̲gajnä hoguiuhdujt myaghídät, jaduhn̲ pøn̲ xquia'a péxät, hoy jomøjt may mga'a ja møødä; møød jaduhn̲ä mäbøjpädøjc xpiahíxät. Hoy yajxón̲ mgapx mmädiá'agät. Caj mänaa mgapxtägóyyät. Hoy piøn̲ä mdsoc mba'häyówät. Hoy ja'a Diosmädia'agy mmäbǿgät. Mmøødhádäbä howyiinmahñdy.

13 Mädúhñ̲tiøch jim̲ nga'a tsoj nøcxy maa miiči̇hän, tehn̲gajnä Diosmädia'agy mgapx mmädiá'agät coo hajxy jim̲ nax̲y mhamugø'øy maa ja'a Diostøjcän. Jaduhn̲ä mäbøjpädøjc myajwiinxiic myajwiingapxǿ'øwät.

14 Mänaa miiči̇hä majjäya'adiøjc jim̲ xquiø'ønähgapiän maa ja'a Diostøjcän, mänit miiči̇hä Dioshespíritu xñägapxy cooc miiči̇hä Diosmädia'agy myajwa'xa'añ. Mänit miiči̇h häna'c jaduhn̲ xñajtscapxøøyyä. Mänit miiči̇hä Dios mäjaa xmiooyy coo ja'a miädia'agy jaduhn̲ myajwá'xät. Nax̲y mdehm̲ jiahmiejtstá'agät coo ja'a mäjaa jaduhn̲ xmiooyy. Caj mnajtshixǿ'øwät.

15 Jaduhn̲ä mjoot mbädá'agät coo ja'a Diosmädia'agy jaduhn̲ hamuumdu'joot myajwá'xät hoy miänaajä. Coo jaduhn̲ mgudiún̲ mguñáxät, jaduhn̲ä cu'ug xyhíxät coo jaduhn̲ hoy myajtu'uyo'oy.

16 Niyajcopcø'øwøø nej mwädity, nej myajnähixø'øy. Tehn̲gajnä jaduhn̲ mgudiún̲ mguñáxät, jaduhn̲ mnähwa'ads

mguhwá'adsät näguipxy møødä jäya'ayhajxy hamädoow̱hijpä.

5

1 Cabä majjäya'adiøjc mhoj myá'axät. Mee'xxieemy mwiingapx mjøjcapxǿ'øwät nebiä mhamdsoo teediän. Møødä muutsc-häṉa'c-hajxypä, jaduhṉ mmägapx mhané'emät nebiä mhamdsoo puhya'ayän.

2 Jaanä jaduhṉä tsø'ødaj mmägapx mhanéhm̱bät nebiä mhamdsoo tajjän. Møødä to'oxiøjc-hajxy muutspä, jaduhṉ mmägapx mhanéhm̱bät nebiä mhamdsoo puhdo'oxiän. Caj mmägapxtägóyyät.

3 Jii yaamgto'oxyhajxy näje'e, cab hajxy pøṉ ñä'ägädä møødä. Tøyhajt hajxy ñidiuhm̱haty. Je'eds hajxy mbuhbédäp.

4 Pero ja'a yaamgto'oxyhajxy jaac jim̱bä, pø jim̱ä yhuunghajxy, pø jim̱ä yhoc-huunghajxy, ween hajxy jaduhṉ piuhbedyii nägø'ø nädecypiä ja'a yhamdsoo huunghajxy, ja'a yhamdsoo hoc-huunghajxy. Jaduhṉä mäbøjpädøjc-hajxy quiumayǿøjät ja'a Dios coo tiaj tieedy hajxy jaduhṉ piuhbejtägátsät. Jaduhṉ hajxy yajcähxǿ'øgät coo ja'a tiaj tieedy hajxy jiaanč̌h wiingudsähgø'øy.

5 Hix̱, ja'a yaamgto'oxyhajxy tehm̱ tiøyhajt nidiuhm̱hajpä, ja'a Dios hajxy yhajodhajpy. Xøømdsuhm̱ hajxy miänuu'xta'agy.

6 Pero ja'a yaamgto'oxy ja'a Dios hajxy ca'a hajodhajpä, coo ja'a jioot hajxy chógät coo hajxy xyi'ig xiooṉda'aga'añ, jaduhṉä Dios yhix̱y nebiä ho'ogypiän, hoy hajxy jia jujyñä, hoy hajxy jia tsuxnä.

7 Jaduhṉä mäbøjpädøjc mwiingapx mjøjcapxǿ'øwät coo ja'a homiädia'agy hajxy pedyii ween quiudiuṉ̃, jaduhṉ hajxy quiumayǿøjät ja'a cu'ug.

8 Pønjatiä jiujy miägu'ug ca'a hijxp ca'a mähäyoob møødä yhuung møødä tio'oxy, tøø ja'a Diosmädia'agy hajxy ñajtshixøøñä neby hajxy hijty miäbøquiän ja'a Jesucristocøxpä. Maas haxøøg hajxy jiatcø'øy quejee häna'c-hajxy ca'a nä'ägä mäbøjpä.

9 Mgujáhyyäbä yaamgto'oxiä xiøø hajxy pønjaty hajxy mbuhbedaam̱by. Je'e xiøøhajxy pédäp pønjaty tägøøghii'x jomøjt tøø yhabéjtäxä, møød pønjatiä ya'adiøjc tu'uquiä tøø miødtsäna'ay,

10 møød pønjatiä cu'ughajxy ñänøøm̱by coo ja'a mayhajt hajxy tøø tiúuṉäxä, møød pønjatiä ñøøxä miajc hoy yajxóṉ tøø yajtso'ogy tøø yajyeegy, møød pønjaty pu'umiooby coñdymooby ja'a jäya'ayhajxy jim̱ miim̱b mejtspä maa ja'a tiøjcän, møød pønjatiä mäbøjpädøjc cø'øbujp tecypiujp, møød pønjaty puhbejp ja'a jäya'ayhajxy häyohmbaatpä, møød pønjatiä jioot tøø

piädaˈagy coo jaˈa hoybä weenbä hajxy quiudiún̲ quiuñáxät hoy ñäˈä tiijä. Jaˈa yaamgtoˈoxy hädaa hoguiuhdujt jaduhm̲bä hajxy yajtuum̲bä, jeˈeds hajxy mbuhbédäp.

11-12 Pero jaˈa yaamgtoˈoxy tsaanbä muutspähajxy, cabä xiøøhajxy quiujáhyyäxät, cab hajxy mbuhbédät. Hoy hajxy tøø jia mänaˈañ coogä Jesucristo hajxy hamuumduˈjoot miädunaˈañ maa jaˈa tsajtøjcän, mänitä jioot hajxy näjeˈe piädaˈagy coo hajxy piøjtägatsaˈañ coo hajxy yhuuctägatsaˈañ. Cabä Jesucristo hajxy jaduhn̲ hoy miädunaan̲nä. Y tuˈudägóyyäp hajxy jaduhn̲.

13 Jaanä jaduhn̲nä yaamgtoˈoxy tsaanbä muutspä hajxy näjeˈe jiajpä, wiˈi ñuuxhoˈp hajxy, tøjc-tøjc hajxy wiädity. Wiˈi miädiaˈagy-yajnajxp hajxy. Ñäˈä yaghadsow̲ ñäˈä yajpøgøˈøy hajxy cøx̲iä tøø jiaty. Cøx̲iä hajxy ñäˈä pamädiaˈagy mädyiijaty caˈa jagä hawiinmats.

14 Jadúhn̲høčhä njoot jia tsocy coo jaˈa yaamgtoˈoxyhajxy piøjtägátsät, jaˈa hajxy tsaanbä muutspä, weenä ñøøxä miajc hajxy jaduhn̲ jiaac yajtsoˈogy, weenä jiøønä tiøjc hajxy hoy yajxón̲ cwieendähaty, jaduhn̲ hajxy quiaˈa hoj quiaˈa yaˈaxøøjät jaˈa miädsiphajxy.

15 Hix̲, tøø hajxy näjeˈe tiuˈudägooñä. Tøø jaˈa møjcuˈugongä miädiaˈagy hajxy jiøjpøgøøyyänä.

16 Mijts, puhdoˈoxytiøjc, pø jim̲ mijtsä yaamgtoˈoxy mmøødä maa jaˈa mjujy maa jaˈa mmäguˈughajxiän, ween hajxy jaduhn̲ mbuhbety, jaduhn̲nä mäbøjpädøjc-hajxy quiaˈa taj quiaˈa máyät neby hajxy jaduhn̲ piuhbédät. Hix̲, jaduhn̲nä mäbøjpädøjcä yaamgtoˈoxy hajxy hoy piuhbédät, jaˈa hajxy pøn̲ caˈa jaančh møødpä.

17 Jaˈa majjäyaˈadiøjc-hajxy, jaˈa hajxy jim̲ hoy tuum̲bä windsøn̲ maa jaˈa Diostøjcän, ween hajxy hoy miäjuyii, møødä Diosmädiaˈagy hajxy yajnähixøøbiä. Ween hajxy näˈä tägøˈøbä miäjuyii.

18 Hix̲, jaduhn̲nä Diosmädiaˈagy miänaˈañ: “Maa jaˈa weeyä trigo hajxy hänajty myajtehn̲dseˈediän, weenä weeyä jaduhn̲ piuhjøøˈxy.” Jaanä jaduhn̲ miänaam̲bä: “Weenä cuduum̲bä cubøjpä miäjuyii.”

19 Coo jaˈa Diostøgootypä wiindsøn̲ ñäxøˈøwøˈøwøøjät, mänitä mäxøhbä miädiaˈagy miäbøjcäxät pø jim̲ä capxtøøbä miøødä mejtstägøøg. Pø cab jaduhn̲ miøødä, cabä miädiaˈagy jaduhn̲ miäbøjcäxät.

20 Jaˈa Diostøgootypä wiindsøn̲hajxy hoy caˈa wädijpä, mhójäp myáˈaxäp jaduhn̲ maa jaˈa mäbøjpädøjc-hajxy nägøx̲iä yhamugøˈøyän, weenä miäwiindsøn̲hajxy jaduhn̲ chähgøˈøy.

21 Miičh nwiingapx njøjcapxøøby coo hädaa cuhdujt jaduhm̲bä tsipcøxp mgudiún̲ mguñáxät. Cabä mmähänaˈc

näˈä nägoobä mnäˈä tsaačhtiúnät, ni caj näˈä nägoobä mbuhbédät. Tuˈcuhdujtä hänaˈc mnäˈä híxät, hoy jaduhn̲ xjia mägu̇ˈughaty, hoy jaduhn̲ xjia mädsiphaty. Xyhíxäbä Dios jaduhn̲ møødä Jesucristo, møødä Diosmoonsähajxy jim̲ tsajpootypä, jaˈa hajxy wiimbíyyäbä.

22 Coo pøn̲ hänajty tiägøˈøwaˈañ tuum̲bä tsajtøjwiindsøn̲, caj mdsoj cøˈønähgábät. Jayøjp mwiinmahñdyhádät hodiägaamby pø hoy hänajty tiunaˈañ, pø caj. Hix̲, coo jaduhn̲ ñäˈä tuˈudägóyyät, wehn̲dä miičhä cuˈug xñänømät cooc tyijy miičh tøø mbuhbety. Howyiinmahñdy myaghídäp hoy miänaajä.

23 Timoteo, nax̲y miičh mjootpädøˈøgyii. Hahixøøby coo vino weeñtiä mhúˈugät. Cabä nøøyyähajtiä mhúucnät.

24 Jii jäyaˈayhajxy näjeˈe, coo hajxy mänaa quiädieey, paquiä jaduhn̲ wyiingähxøˈøgy, cahnä hajxy hänajty miøjyaˈaxyii hagujc. Pero jii wiinghänaˈc-hajxy, cabä piojpä quiädieeyhajxy choj wiingähxøˈøgy, høxtä coonä hajxy hänajty tøø miøjyaˈaxyii hagujc.

25 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, jii jäyaˈayhajxy näjeˈebä, paquiä jaduhn̲ wyiingähxøˈøgy coo hojioot hajxy jiaančh tehm̲ miøødä. Hoy jaduhn̲ quiaˈa ja tsoj wiingähxøˈøgy, tsipcøxp cujecy wyiingähxøˈøgaˈañ.

6

1 Mijts mäbøjpädøjc, nämay hajxy mhity cudoogøˈøy. Nax̲iä mwiindsøn̲ hajxy mdehm̲ wyiingudsähgǿˈøwät. Nax̲y hajxy jaduhn̲ mdehm̲ miädiaˈagymiäbøgät. Hix̲, coo hajxy jaduhn̲ hoy mgaˈa cudiún̲ mgaˈa cuñáxät, wehn̲dä mwiindsøn̲ jaˈa Dios haxøøg ñänømät møødä Diosmädiaˈagy.

2 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, pønjatiä wyiindsøn̲ä Diosmädiaˈagy mäbøjp, cabä mwiindsøn̲ hajxy mbéxät. Pero hamuumduˈjoot hajxy mwiingudsähgǿˈøwät. Maas hoy hajxy jaduhn̲ mmädiaˈagymiäbøgät jeˈeguiøxp coo jaˈa Diosmädiaˈagy miäbøjpä, møød coo hajxy mmøødničhogyii. Nax̲iä mäbøjpädøjc hädaa cuhdujt jaduhm̲bä mdehm̲ wyiingapx mdehm̲ jiøjcapxǿˈøwät.

3 Jii hänaˈc-hajxy näjeˈe, wiing hajxy yajnähixøˈøy. Cabä hoguiapxiä homiädiaˈagy hajxy wyiinjuøˈøwaˈañ neby hajxy nyajnähixøøyyäm jaˈa Wiindsøn̲ Jesucristocøxpä coo jaˈa hoybä weenbä hajxy jaduhn̲ nbáatäm.

4 Jaˈa hänaˈc-hajxy jaduhn̲ wiing yajnähixøøbiä, jaančh tehm̲ ñiguiumáayyäp hajxy jaduhn̲ cooc tyijy hajxy jiaančh tehm̲ jiaty, cooc tyijy hajxy jiaančh tehm̲ ñajuøˈøy. Pero cab hajxy tii ñäˈägädä jaty, cab hajxy tii ñäˈägädä najuøˈøy. Hanax̲iä mädiaˈagy hajxy yajtsip yajmaˈadøˈøy, jaˈa caˈa tsoobaatpä. Coo hajxy jaduhn̲ jiatcøˈøy, paady hajxy cøx̲iä

wiinä yajcapxiø'øy, paady hajxy miänähøønø'øy, paady hajxy haxøøgjaty ñiñäma'ayii.

5 Coo hajxy jaduhn̲ jiaanc̆h tehm̲ chiptsocy, paady hajxy jiaanc̆h tehm̲ ñibiamädsibø'øyii. Jaanc̆h tehm̲ yhaxøøgä wyi-inmahñdyhajxy. Tøø ja'a tøyhajt hajxy ñajtshixøøñä. Wi'i yajmäjuyaam̲b hajxy, paady hajxy ñibiäda'agyii cooc tyijy ja'a Diosmädia'agy hajxy miäbøcy, cooc tyijy hajxy yajnähixø'øy. Nax̲iä häna'c jaduhm̲bä mdehm̲ piuhwá'adsät.

6 Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy hoy nmäbøjcämät, jaduhn̲ä hoyhajtä weenhajt hajxy møj may nbáatämät, jaduhn̲ hajxy jootcujc nhíjtämät.

7 Haa ca'a, coo hajxy yaa nmiin̲ ngáhw̲äm hädaa yaabä naax̲wiin, cab hajxy tii nmämiin̲ nmägáhw̲äm. Nähwa'ads hajxy nmaaxhuunghájtäm. Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, coo hajxy nho'c ndägóoyyäm, mänit hajxy cøjx nhøx̲hó'cäm tijaty hajxy yaa nmøødhájtäm hädaa yaabä naax̲wiin. Cab hajxy tii hoy nmädsoonáan̲äm. Tehm̲ tiøyhajt jaduhn̲.

8 Hoorä, coo wit tucxy hajxy nmøødhájtäm, coo cay hu'ugy hajxy nmøødhájtäm, paady hajxy jootcujc tsøc híjtäm.

9 Pero jii häna'c-hajxy näje'e, jaduhn̲ hajxy wyi'i miäna'añ coo hajxy miäyøøjø'øwa'añ. Paadiä haxøøgwiinmahñdy hajxy pianøcxa'añ. Jaduhn̲ hajxy haxøøgtuum nøcxy quia'awa'añ. Je'e hajxy yhøxtaaby mädyii jaduhn̲ ca'a howyiinmahñdy. Je'e hajxy jaduhn̲ quiumädow̲áan̲näp.

10 Jiiyyä haxøøgpä ca'a hoybä ñä'ägädä tsohn̲da'agy coo jäya'ayhajxy wyi'i xiädø'øñhadsocy, møød coo hajxy wyi'i wyiinduc-haty. Paadiä Diosmädia'agy hajxy näje'e tøø ñajtshixø'øy. Paady hajxy jiaanc̆h tehm̲ jiootmayhajnä.

11 Pero miic̆h, coo miic̆hä Dios xquiuguex̲yhaty, cabä haxøøgpä ca'a hoybä mädyii mgudiún̲ mguñáxät. Ja'a hoybä weenbä jaduhn̲ mgudiúnäp. Ja'a Dios mwiingudsähgø'øwäp. Mmäbøjcäbä miädia'agy. Mmädsoc mba'häyówäp. Mmee'xtúgäp hoy mja tsaac̆hpøcy. Mee'xxieemy mhäna'c-hádät.

12 Hahixøøby coo ja'a Diosmädia'agy hamuumdu'joot mmäbøgät, jaduhn̲ä Dios xyagjugyhádät cøjxta'axiøø neby je'e jiugyhatiän. Mänit miic̆hä Dios jaduhn̲ xyajnähdijy coo jaduhn̲ mjugyhádät cøjxta'axiøø mänaa miic̆h nnägapxiän cu'ugwiinduum coo ja'a Diosmädia'agy tøø mmäbøcy.

13-14 Chaads miic̆h nwiingapx njøjcapxø'øy coo ja'a Dioscuh-dujt tehn̲gajnä mjaac cudiún̲ mjaac cuñáxät, møød coo mga'a yajtägátsät, jaduhn̲ä Dioscuhdujt quia'a nänømóøjät haxøøg, høxtä coonä yhabáadät coo ja'a Wiindsøn̲ Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä naax̲wiin. Ja'a Dios hajxy jaduhn̲ xyhíjxäm møødä Jesucristo. Ja'a Diósädsä jugyhajt

mooby hoy piøn̲ä hoy tyiijä. Haa ja'a Jesucristo, coo hänajty jim̲ tøø yajmeč̌hii maa ja'a Poncio Pilato wyiinduumän, mänit ñägapxy coogä Dios tøyhajt yHuunghadyii.

15 Ja'a Dios jaduhn̲ yaghabaadaam̲b mänaa ja'a Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä naax̲wiin. Jaanč̌h tehm̲ jiootcujcä Dios. Nidiuhm̲ tiuñ̲ Wiindsøn̲. Nidiuhm̲ miähane'emy. Ni pøn̲ jaduhn̲ quia'a mäbaady. Nägøx̲iä gobiernähajxy yhane'emyii møødä reyhajxy.

16 Hoy miänaajä Dios yhity. Jim̲ maa ja'a Dios yhitiän, jaanč̌h tehm̲ miøc jim̲ yhajajy. Paady hajxy jim̲ hoy nga'a wiingumedsøøyyäm. Tsøc hajxy hoy miänaajä Wiindsøn̲hájtäm.

17 Pønjaty mäyøø hädaa yaabä naax̲wiin, jaduhn̲ miič̌h mwiingapx mjøjcapxǿ'øwät coo hajxy quia'a niguiumayøøjät, møød coo ja'a Dios hajxy yhajodhádät. Møj jaanč̌hä Dios. Cøx̲iä wiinä hajxy xmióoyyäm, jaduhn̲ hajxy jootcujc nhíjtäm. Pero cabä mäyøøjäya'ayä xädø'øñ hajxy yhadsógät. Hix̲ cøjxp tägooby ja'a hajxy miämäyøøhajpiä.

18 Jaduhn̲ä mäyøødøjc mwiingapx mjøjcapxǿ'øwät coo hojioot hajxy jiaanč̌h tehm̲ miøødhádät. Weenä häyoobädøjc hajxy piuhbety. Cab hajxy wyiinduc-hádät.

19 Coo hajxy jaduhn̲ yaa yhojiäya'ayhádät hädaa yaabä naax̲wiin, mänitä hoyhajtä weenhajt hajxy møj may piáadät Dioswiinduum. Y jaduhn̲ hajxy cøjxta'axiøø yagjugyhadøøjät nebiä Dios jiugyhatiän.

20-21 Timoteo, coo miič̌hä Dios tøø xyajnähdijy coo ja'a miädia'agy myajwá'xät, paady hamuumdu'joot mgudiúnät, paady jaduhn̲ mnäwá'anät. Hix̲, tøø jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy näje'e ñajtshixø'øy. Wiingmädia'agy hajxy tøø piadu'ubøcy cooc tyijy miaas yajxon̲ä. Pero cabä mädia'agy jaduhm̲bä tiøyyä. Cab jaduhn̲ choobaady. Nä'ä nägoobä yhøhn̲da'agy ja'a Dioscøxpä. Cabä høhn̲da'agymiädia'agy jaduhm̲bä mmøjpädá'agät.

Ween miič̌hä Dios ja'a tsooctä mayhajt xtiuun̲ä. Amén.

2 Timoteo

1 Høøčh hädaa nocy nhädiuum̱by, høøčh Pablohajpä. Ja'a
Jesucrístøch jaduhṉ xquiuguex̱yhajp. Ja'a Dios jaduhṉ
mänaam̱b coočh jaduhṉ xquiuguex̱yhádät. Coo ja'a Jesucristo
hajxy xmiøødhájtäm tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy, paadiä
Dios hajxy tøø xyajwiinwaaṉóøyyäm coo hajxy køjxta'axiøø
xyagjugyhadáaṉäm neby je'e jiugyhatiän.
2 Miičh Timoteo, míičhhøch hädaa nocy nyajnäjaayøøby.
Jadúhṉhøch miičh ndsocy nébiøch nhamdsoo huungän. Ween
miičhä Diosteedy mayhajt xtiuuṉä møødä Wiindsøṉ Jesu-
cristo. Ween xñäxuučh. Weenä hoyhajtä weenhajt xmio'oy.
3 Hojioot howyiinmahñdymøødhøčhä Dios nwiin-
gudsähgø'øy nébiøčhä nhap̱ nébiøčhä ndeedyhajxy jecy
wyiingudsähgøøyyän. Hoy ñaaghóoc-høčhä Dios nba'ya'axy,
mänítøch miičh njahmiejtsta'agy. Mänítøčhä Dios jaduhṉ
nnäma'ay "Dioscujú'uyäp" ja'a miičhcøxpä.
4 Nja wi'i yhijxtägatsáam̱biøch miičh, jadúhṉhøch
nxooṉdaacpøgät. Xøømdsúhm̱høch miičh njahmiejtsta'agy.
Njahmiéjchpøch jaduhṉ coo miičh hänajty mjaančh tehm̱
jiootmayhaty mänaa hajxy jim̱ nniwiá'xäm.
5 Jadúhṉhøch njahmiejtspä coo miičhä Diosmädia'agy
hamuumdu'joot mmäbøcy. Ja'a mdajhoc Loida møødä mdaj
Eunice, jaaya'ayä Diosmädia'agy hajxy jayøjp mäbøjtsohṉ.
Tøyhajt jaduhṉ coo miičh jaduhṉ mbamäbøjpä.
6 Mänáajøch miičh jim̱ ngø'ønähgapiän, mänit miičhä
Dios mayhajt xtiuuṉä. Jaduhṉ miičh mäjaa xmiooyy
coo ja'a tiuuṉg mdúuṉät. Cham̱ nnäma'ay coo mga'a
najtshixó'øwät ja'a mayhajt ja'a Dios mänit xtiúuṉäbä, pero
ween hamuumdu'joot mjaac yajtuñ.
7 Hix̱, jaduhṉä Dios hajxy xyajmädsójcäm coo hajxy nga'a
tsähgóøyyämät. Jaduhṉ hajxy xyajmädsójcämbä coo hajxy
ndúuṉämät ja'a miäjaahaam, møød coo hajxy hamiñ haxøpy
nniičhojc nnibia'häyóow̱ämät, møød coo hojioot howyiin-
mahñdy hajxy nyajtúuṉämät.
8 Jaduhṉds je'e, cab mdsähdiúnät ja'a Dioscøxpä coo ja'a
miädia'agy hänajty myajwa'xä. Ni jaduhṉ mga'a tsähdiúum̱bät
ja'a høøčhcøxpä, hóyhøch yaa nja tsum̱yčhäna'ay. Páadyhøch
yaa ndsum̱yčhäna'ay coočhä Dios ja'a miädia'agy
nyajwá'xäbä. Cab mdsähgó'øwät coo mdsaačhpógät ja'a
Diosmädia'agyquiøxpä nébiøch ndsaačhpøquiän høøčh. Hix̱,
xpiuhbédäbä Dios jaduhṉ ja'a miäjaahaam.
9 Ja'a Dios hajxy tøø xyajnähwaats tøø xyajcuhwáatsäm.
Jaaya'ay hajxy tøø xpiädáacäm coo ja'a miädia'agy hajxy hoy

ngudiúuṉämät. Paadiä Dios hajxy jaduhṉ xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm coo hajxy xchójcäm, møød coo mayhajt hajxy jecy xtiúuṉäm ja'a Jesucristocøxpä; ca'a jie'eguiøxpä cooc tyijy hajxy hoy nguhdujtháj̈täm. Cahnä hädaa yaabä naax̱wiin hänajty yhawijy tiøø'xta'agy, tøøyyämä Dios ja'a mayhajt hajxy hänajty jaduhṉ xtiúuṉäm.

10 Coo ja'a Jesucristo hajxy yaa hoy tøø xyajnähwaats tøø xyajcuhwáatsäm, jaduhṉä Dios ja'a mayhajt yajwiingähxø'nä, ja'a hajxy jecy xtiúuṉämbä. Coo ja'a Jesucristo hajxy yaa hoy tøø xñähho'túutäm, jaduhṉ quiähxø'øgy coo hajxy cøjxta'axiøø xyagjugyhadáaṉäm neby je'e jiugyhatiän. Jaduhṉ jiiby myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän.

11 Páadyhøčhä Jesucristo jaduhṉ xquiugueẋyhaty coočhä Diosmädia'agy jaduhṉ nyajwá'xät coo jaaya'ay hajxy jaduhṉ tøø xyajnähwaats tøø xyajcuhwáatsäm.

12 Cooč̈h jaduhṉ nyajwa'xy, páadyhøch jaduhṉ ndsaač̈hpøcy. Pero cábøch ndsähdiuñ. Hix̱, cooč̈hä Dios ja'a miädia'agy jaduhṉ nmäbøjcä cooč̈h jaduhṉ xyajnähwa'adsa'añ, páadyhøčhä tøyhajt nmøødä coo jaduhṉ hoy cwieendähada'añ pønjátyhøch tøø xyajcø'ødägø'øy. Paady jaduhṉ cwieendähada'añ coo ja'a Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä naax̱wiin.

13 Jaac panøcx ja'a hoguiuhdujt, ja'ač̈h miiči̇h tøø nyajnähixǿ'øyäbä. Coo ja'a Jesucristo hajxy nmøødhíj̈täm tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy, paadiä miädia'agy hamuumdu'joot mmäbøjcät, paadiä jäya'ay hamuumdu'joot mdsoc mba'häyówät, ja'a miiči̇h myajnähixøøbiä.

14 Hamuumdu'jootä tøyhajt myajwá'xät, ja'a Dios tøø xyajcø'ødägǿ'øyäbä. Caj myajtägátsät. Coo ja'a Dioshespíritu hajxy nmøødhájẗtäm, paady miiči̇h jaduhṉ xpiuhbeda'añ.

15 Tøø miiči̇häda'a mmädoyhaty cooč̈hä mäbøjpädøjc nämay tøø xpiuhwaatsnä, ja'a hajxy jiṉ tsohṉbä Asia-naaxooty, näguipxy møødä Figelo møødä Hermógenes.

16-18 Pero cábøčhä Onesíforo mäbøcy tøø xmiädsähdiuñ, hóyhøch yaa nja tsuṉyčhäna'ay. Weenä Dios ja'a Onesíforo ja'a yhuungä tio'oxy ñäxuu'tsä. Coo miejch Roma, mänítøch nägø'ø nädecypiä xyhøxtaayy. Y cooč̈h yaa xpiaaty, mänítøch mayhooc xpiuhbejty. Y hamuumdu'joot hajxy jiṉ xpiuhbéj̈täm Efeso, túhṉäts. Coo yhabáadät coo ja'a Dios hajxy hänajty xyajtøyhajtyegáaṉäm, weenä Dios ja'a Onesíforo mänit ñäxuuč̈h.

2

1 Huung Timoteo, weenä Jesucristo xpiuhbety, jaduhṉ mga'a tsähgǿ'øwät mänaa. Coo ja'a Jesucristo hajxy jaduhṉ

nmøødhíjtäm tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy, paadiä mayhajt ha-
jxy jaduhn̲ xtiúun̲äm.
2 Mänáajøch miiči̇hä Diosmädia'agy nyajwiingapxø'øyän,
nämayyä jäya'ayhajxy hänajty miämädoona'ay. Jaduhn̲
miiči̇h wiinghana'c mnajtscapxøødiägájtsät, ja'a hajxy
hoy cudiuum̲bä, ween wiinghäna'c hajxy jiaac tehm̲
ñajtscapxøødiägájtsägumbä.
3 Ja'a Jesucristocøxpä mmee'xtúgät coo hänajty
mdsaačhpøcy, nebiä soldadohajxy miee'xtuquiän.
4 Hix̲, ja'a soldadohajxiä, jaduhn̲ä jioot hajxy piäda'agy
coo hajxy ween quiumayii ja'a wyiindsøn̲hajxy. Cab jaduhn̲
yhahixø'øy coo wiingtuun̲g hajxy yhøxtá'awät.
5 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, ja'a häyø'pädøjc-hajxiä, coo hajxy
jaduhn̲ hoy yhäyǿ'øgät nebiä cuhdujt myiñän, mänit hajxy
hawiinmats quiuhäyǿ'øgät. Pero coo hajxy quia'a häyǿ'øgät,
cab hajxy tii piáadät.
6 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, ja'a yuubä pujxpähajxy hoy cud-
uum̲bä, je'edshajxy jaduhn̲ jawyiin mäjúuyyäp.
7 Yajcopcø'øw hoy nébiøch cham̲ nmäna'añ, weenä Dios
jaduhn̲ xquiøx̲y yajwiinjuø'øy.
8 Ja'a Jesucristo, ja'a David jecy yhaphajt yhoc-hajt. Coo
ja'a Jesucristo hänajty tøø yho'ogy, mänit jiujypiøjtägajch. Ja'a
Jesucristocóxpøch nnä'ägädä yajwiingapxø'øyhaty.
9 Cooči̇hä Jesucristocøxpä jaduhn̲ nyajnähixø'øy, páadyhøch
yaa ndsaačhpøcy. Páadyhøch yaa ndsum̲yči̇hänа'ay nebiä
cahwiindøybän. Pero cabä Diosmädia'agy jaduhn̲ mänaa
yhadugyii. Wiinduhm̲yhagajpt jaduhn̲ wia'xy.
10 Coo jaduhn̲ hoy miaajä wia'xy, páadyhøch yaa hoy ñejpiä
nmee'xtucy, weenä jäya'ayhajxy jaduhn̲ ñähwaats quiuhwaat-
spä, ja'a Dios jaduhn̲ tøø yajnähdíjjiäbä coo ja'a Jesucristo ha-
jxy miøødhídät tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy, møød ween hajxy
yagjugyhadyii cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatiän.
11 Hix̲, coo hajxy nniñähdújcämät coo hajxy nhó'cämät
nebiä Jesucristo yho'quiän, mänit hajxy jaduhn̲
njugyhájtämät cøjxta'axiøø nebiä Jesucristo jiugyhatiän.
Møød jaduhn̲ hajxy jim̲ nhidáaan̲äm maa je'e yhitiän. Tehm̲
tiøyhajt jaduhn̲.
12 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, coo hajxy nmee'xtújcämät, mänitä
Jesucristo hajxy jim̲ xmiøødhanéhm̲ämät. Pero coo hajxy
nnijiøgápxämät cooc tyijy hajxy nga'a hix̲yhájtäm, cab hajxy
jim̲ xyajtägǿøyyämät maa je'e yhitiän.
13 Hoy hajxy nja høhn̲dáacäm, cabä Jesucristo mänaa
yhøhn̲da'agy. Hoy miänaajä tiømiädia'agyhaty.
14 Myagjahmiejtstá'agäbä mäbøjpädøjc jaduhn̲ nébiøch
naam̲nä tøø ngujaayän. Hoorä, jaduhn̲ myajwiingapxǿ'øwät

coo ja'a capxiä mädia'agy hajxy quia'a yajtsibó'øwät, ja'a ca'a tsoobaatpä. Jaduhn̲ä Dios hajxy xyhanéhm̲äm. Cab jaduhn̲ tiuun̲gpaady coo hajxy jaduhn̲ yajtsibø'øy. Ja'a jäya'ayhajxy jaduhn̲ hamädoow̲hijpä, cabä hoguiapxiä homiädia'agy hajxy jaduhn̲ hoy yhabøga'añ.

15 Hamuumdu'jootä tøyhajt myajnähixó'øwät ja'a Jesucristocøxpä, jaduhn̲ä Dios xquiumáyät, jaduhn̲ mga'a tsähdiúnät.

16 Cabä capxiä mädia'agy myajcapxió'øwät, ja'a ca'a tsoobaatpä. Ja'a jäya'ayhajxy jaduhn̲ tehn̲gajnä yajcapxiøøbiä, tehn̲gajnä hajxy jaduhn̲ nøcxy tiu'udägoyya'añ.

17 Y maas nämayyä jäya'ayhajxy jaduhn̲ tiu'udägoyya'añ coo ja'a capxiä mädia'agy hajxy jaduhn̲ miädów̲ät, ja'a jaduhn̲ ca'a tsoobaatpä. Tøø ja'a Himeneo jaduhn̲ tiu'udägooñä møødä Fileto.

18 Tøø ja'a tøyhajt hajxy ñajtshixøøñä. Jaduhn̲ hajxy yhøhn̲da'agy cooc tyijy hajxy nga'a jujypiøjtägatsáan̲äm. Ja'a mäbøjpädøjc-hajxy näje'e, coo hajxy jaduhn̲ wyiinhøøñii, cabä Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ hoy miäbøgaan̲nä.

19 Pero tøø ja'a Dios hajxy xpiädáacäm coo ja'a miädia'agy hajxy tehn̲gajnä nbanócxämät. Jaduhn̲ä Dios tøø miäna'añ cooc ñajuø'øy pøn̲ä miädia'agy hamuumdu'joot mäbójcäp. Jaduhn̲ tøø miänaam̲bä coo ja'a haxøøgcuhdujt hajxy ween ñajtshixø'øy pønjaty niñänóøm̲äp coogä Diosmädia'agy hajxy miäbøcy.

20 Maa ja'a mäyøøjäya'ay tiøjcän, madiu'u tex̲y jiiby. Jiibiä orotex̲y, møødä platatex̲y, møødä quepychechtiex̲y, møødä pochtiex̲y. Tsoobaatpä orotex̲y møødä platatex̲y. Cabä quepychechtiex̲y jiaty tsoobaady møødä pochtiex̲y.

21 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, pønjatiä haxøøgwiinmahñdy najtshixøøby, hoy ja'a Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ pianócxät. Hoy hajxy jaduhn̲ quiudiúnät waam̲baty hajxy yhane'emyii ja'a Wiindsøn̲ Jesucristo. Jaduhn̲ hajxy quiumayóøjät.

22 Pero miiĉh, mnajtshixó'øwäbä haxøøgwiinmahñdy nebiä muutsc-häna'c-hajxy nax̲y yhadsoquiän. Ja'a mäbøjpädøjcä Dios hajxy hamuumdu'joot pa'yaax̲pä, howyiinmahñdy hajxy miøød. Miäbøjpiä Diosmädia'agy hajxy. Hamiñ̲ haxøpy hajxy ñiĉhocy ñibia'häyoyii. Cab hajxy chiptsocy. Jaduhn̲ miiĉh hamuumdu'joot mbahíxät.

23 Caj myajtägó'øwät maa häna'cä capxiä mädia'agy hajxy nä'ä nägoobä yajcapxiø'øyän, ja'a ca'a tsoobaatpä, ja'a ca'a tuun̲gpaatpä. Ja'a capxiä mädia'agy jaduhm̲bä, ja'a tsipä pleetä yhøjx tiecy je'eduhn̲, túhm̲äts.

24 Pønjaty yaa moonsähájtäp ja'a Dios hädaa yaabä naax̲wiin, cab hajxy tii yajtsiptá'agät. Hojioot hajxy

miøødhädäp hoy ñä'ä pøn̲gøxpä. Hoy yajxón̲ hajxy yajnähixǿ'øwät. Mee'xtúgäp hajxy jaduhn̲. Cab hajxy jiootmá'adät.

25 Mee'xxieemiä miädsip hajxy yhoj miägápxät. Wehn̲dä Dios jaduhn̲ miäná'anät coo ja'a miädsipä yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixǿ'øwät, weenä tøyhajt hajxy jaduhn̲ wyiinjuø'øy.

26 Ween hajxy jaduhn̲ wyiinmahñmech, hoy hajxy hänajty tøø jia wiinhøøñii ja'a møjcu'ugong. Paadiä møjcu'ugong jaduhn̲ jia wi'i miäwiinhøøna'añ; ja wi'i miähane'emaam̲b jaduhn̲.

3

1 Pero huuc wiinjuø'øw miiĉh hädaa. Coo hänajty yhabaada'añ coo ja'a Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä naax̲wiin, mänitä tsø'ty häyohn jiada'añii yhabeta'añii.

2 Haxøøgjatiä jäya'ayhajxy hänajty jiatcø'øwa'añ. Jootmøj hajxy hänajty ñibiäda'aga'añii. Jiaanĉh tehm̲ yhadsogaam̲biä xädø'øñ hajxy. Niguiumayáan̲äp hajxy hänajty. Yajcumayaam̲b hajxy hänajty. Capxtägoyyaam̲b hajxy hänajty. Cabä tiaj tieedy hajxy hänajty wyiingudsähgø'øwa'añ. Cab hajxy hänajty tii yhojiäwø'øwa'añ. Cabä Diosmädia'agy hajxy hänajty miäbøga'añ.

3 Cabä yhuungä tio'oxy hajxy hänajty choga'añ. Cab hajxy hänajty pøn̲ miee'xa'añ. Mänähøønø'øwaam̲b hajxy hänajty. Cabä howyiinmahñdy hajxy hänajty miøødhada'añ. Mähäyoow̲hixaam̲b hajxy hänajty. Cabä hoybä weenbä hajxy hänajty choga'añ.

4 Tioogaam̲biä miägu'ughajpä hajxy hänajty. Cab hajxy hänajty hodiägaamby wyiinmahñdyhada'añ tii hajxy hänajty tiunaam̲by. Yhøxta'awaam̲by hajxy hänajty neby hajxy xioon̲dá'agät. Cabä Dios hajxy hänajty wyiingudsähgø'øwa'añ.

5 Jaduhn̲ hajxy hänajty ñibiäda'aga'añii nebiä häna'cä Diosmädia'agy mäbøjpän, pero cab hajxy hänajty tøyhajt miäbøga'añ.

Pønjaty jaduhn̲ haxøøg jatcøøby, nax̲y jaduhn̲ mdehm̲ pi-uhwá'adsät.

6 Jii cahwiindøyhäna'c-hajxy näje'e, jaanĉh tehm̲ yhøhn̲daacp hajxy. Nax̲iä to'oxiøjc hajxy wyiinhøøñ, ja'a hajxy tii ca'a jajp ca'a najuøøbiä. Ja'a to'oxiøjc-hajxy jaduhm̲bä, cabä howyiinmahñdy hajxy ñä'ägädä møødä. Hamdsoojoot hajxy jaduhn̲ yajwiinhøøna'añ.

7 Hoy ñä'ä mädyii mädia'aguiä hajxy jaduhn̲ jia wi'i yhabøga'añ, pero cabä tøyhajt hajxy ñä'ägädä wiinjuø'øwa'añ.

8 Ja'a häna'c-hajxy jaduhn̲ høhn̲daacpä, haxøøgä wyiin-mahñdy hajxy. Cabä Diosmädia'agy hajxy miäbøga'añ.

Jaduhn̲ä tøyhajt hajxy miädsibø'øy nebiä Janes ja'a Moisés hajxy jecy miädsibøøyyän møødä Jambres.

9 Cabä Janeshajxy jecy miäjädaacy. Paady hajxy jaduhn̲ quia'a mäjädaacy coo howyiinmahñdy hajxy hänajty quia'a møødä. Ni häna'c-hajxy jaduhn̲ quia'a mäjäda'agaam̲bä, ja'a hajxy jäda'ahaty høhn̲daacpä.

10 Hoorä, tøøčh miičh xyhix̲y coočhä tøyhajt nyajnähixø'øy, coočh hoy njäya'ayhaty. Howyiinmáhñdyhøch nmøød. Nmäbøjpiøčhä Diosmädia'agy hamuumdu'joot. Mee'xxiéemyhøčhä jäya'ay nmägapxy. Hoy piøn̲øch ndsocy nmee'xy. Cábøčhä Diosmädia'agy mänaa nnänuuxø'øy.

11 Jaanä jadúhn̲høch miičh tøø xyhijxpä coočh hoy miänaajä nmee'xtucy, hoy ñéjpiøch hänajty nja tsaačhpøcy, nébiøch jim̲ tøø njaty tøø nhabetiän Antioquía, møød jim̲ Iconio, møød jim̲ Listra. Madiú'ujøch jim̲ ndsaačhpøjcy. Pero cábøčhä Dios mänaa xñajtshixø'øy. Hoy miänáajøch jaduhn̲ xcwieendähaty.

12 Haaga jaduhn̲ä jäya'ayhajxy chaačhpøgaam̲bä pønjatiä jioot pädaacp maa ja'a Jesucriston coo hajxy jaduhn̲ hoy jiäya'ayhádät.

13 Pero ja'a cahwiindøybähajxy møødä høhn̲daacpähajxy, maas haxøøg hajxy tehn̲gajnä jiatcø'øwa'añ. Mäwiinhøønaam̲b hajxy møød hajxy yajwiinhøønaam̲bä.

14 Pero miičh, nax̲iä Diosmädia'agy tehn̲gajnä mjaac tehm̲ pianócxät, ja'a miičh hamuumdu'joot tøø mmäbóquiäbä. Haa ca'a, høøčh miičh jaduhn̲ tøø nyajnähixø'øy, møødä mdaj møødä mdajhoc. Paady miičh hoy tøø mhabøcy.

15 Chuucnä miičhä Diosmädia'agy mdägøøyy capxtaacpä. Jiibiä tøyhajt hajxy nbáatäm neby hajxy hoy nnähwaats nguhwáatsämät. Coo hajxy jaduhn̲ nmäbøjcäm ja'a Jesucristocøxpä, jaduhn̲ hajxy nnähwaats nguhwáatsäm.

16 Ja'a Diosmädia'aguiä, cøx̲iä Dios jaduhn̲ yagjahyyä. Jaančh tehm̲ tiuun̲gpaatpä Diosmädia'agy jaduhn̲. Hahixøøby jaduhn̲ coo ja'a jäya'ay hajxy nyajnähixóøyyämät. Jaduhn̲ hajxy nhoj nmägápxämät. Jaduhn̲ hajxy nyajwiinxiic nyajwiingapxóøyyämät coo ja'a tøyhajt hajxy pianócxät, møød coo hajxy hoy jiäya'ayhádät.

17 Pønjatiä Dios tøø yajnähdijy coo ja'a miädia'agy yajwá'xäxät, ween hajxy ca'xy pedyii yhabøcy, jaduhn̲ hajxy hoy yajtuun̲gpáadät hoy ñä'ä maajä.

4

1 Coo ja'a Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä naax̲wiin, mänit tiägø'øwa'añ mähanehm̲bä. Mänitä jäya'ayhajxy nägøx̲iä yajtøyhajtyega'añii, møød hajxy hänajty jujcypiä, møød hajxy hänajty tøø yhó'oguiäbä. Ja'a Dioscøxpä

møødä Jesucristocøxpä, jadúhn̲høch miiči̇h nmägapxy nhane'emy

2 coo ja'a Diosmädia'agy hoy ñä'ä mänaajä myajwá'xät, møød coo ja'a cu'ug myajmäbøgät, møød coo mhoj mmägápxät, møød coo myajwiingapxǿ'øwät coo hajxy jaduhn̲ miäbøgät. Mee'xxieemiä Diosmädia'agy myajnähixǿ'øwät tehn̲gajnä.

3-4 Hix̲, habáatnäp jaduhn̲ coo ja'a cu'ugä Diosmädia'agy hajxy quia'a tsogaan̲nä. Cabä tøyhajt hajxy jaduhn̲ miädow̲aan̲nä. Hoy ñä'ä mädyii mädia'aguiä hajxy hänajty wyi'i miädow̲a'añ, nägoo hänajty quia'a tøyyä. Mayyä yajnähixøøbiädøjc hajxy jaduhn̲ yhøxta'awa'añ, ween hajxy hänajty jaduhn̲ yajnähixø'øyii nebiatiä jioothajxy hänajty chocy.

5 Pero miiči̇h, tehn̲gajnä howyiinmahñdy mmøødhádät. Mmee'xtúgäp jaduhn̲ coo hänajty mdsaači̇hpøcy. Myajwá'xäbä Diosmädia'agy. Hamuumdu'joot mgudiúnät waam̲batiä Dios tøø xyhane'emy.

6 Høøči̇h, ja weenjaty quia'a habaady cooči̇h häna'c xyagho'oga'añ ja'a Jesucristocøxpä. Nähjøjp tu'ujøjphøch hädaajän.

7 Tøøči̇hä haxøøgpä njøjtäna'ay. Tøøči̇h nmäjäda'agy. Tøøči̇h hamuumdu'joot ngudiuñ̲ waam̲bátyhøči̇hä Dios tøø xyhane'emy.

8 Chám̲høch njøbhix̲y cooči̇hä Wiindsøn̲ Jesucristo jim̲ xpiäda'aga'añ hawa'adstuum. Mänítøch jim̲ xpiäda'aga'añ coo ja'a jäya'ayhajxy hänajty nägøx̲iä yajtøyhajtyega'añii. Hoguiuhdujthaamä Jesucristo hajxy jaduhn̲ xyajtøyhajtyegáaan̲äm. Cábøch nidiuhm̲ jim̲ xpiäda'aga'añ hawa'adstuum. Pønjaty jaduhn̲ jøbhijxp hamuumdu'joot coo ja'a Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä naax̲wiin, nägøx̲iä hajxy jim̲ piäda'agáan̲äbä hawa'adstuum.

9 Huuc min̲ yaa maači̇h høøči̇hän. Mhadǿ'ødsäp jaduhn̲.

10 Hix̲, tøøči̇hä häna'c xpiuhwa'ači̇h nämay. Haa ja'a Demas, tøø je'e ñøcxy Tesalónica. Paady yaa tøø chooñ coo chäna'awa'añ yhäyowa'añ. Haa ja'a Crescente, tøø je'e ñøcxy Galacia. Haa ja'a Tito, tøø je'e ñøcxy Dalmacia.

11 Jagóoyyøči̇hä Lucas yaa xjiaac møødhity. Tun̲ä mayhajt, nøcxä Marcos wowø'øg. Yaa mwoomínät. Hóyhøch yaa xpiuhbédät.

12 Haa ja'a Tíquico, jím̲høch tøø nguex̲y Efeso.

13 Coo miiči̇h yaa mmínät, mhuuc túnäbä mayhajt. Høøči̇hä nnähgämem̲ tu'uwíjtsäc. Jím̲høch tøø nnähgue'egy Troas maa

ja'a Carpo tiøjcän. Møødhøčhä nnocy xpiøcmíiṉät møødä
animalhac-hädiúñäbä.
14 Haa ja'a Alejandro, ja'a pujxthädiuuṃbä, tøøčh
cøẋypänejpy xñähøønø'øy. Ja'a Dios jaduhṉ yaghawiimbídäp.
15 Cahwiindøy ja'a Alejandro jaduhṉ. Mniyaj-
copcø'øwøøjäp. Møj may ja'a Alejandro xmiädsiphájtäm coo
ja'a Diosmädia'agy hajxy naẋy nyajwá'xäm.
16 Mänáajøch jayøbajt nyajnäxø'øwø'øyän, cábøch pøṉ mänit
xñähgapxtuuty. Nägøẋiøčhä hänna'c xpiuhwaach. Pero cab
jaduhṉ ñejpiä. Weenä Dios jaduhṉ miee'xy.
17 Mäjahñdiúumhøch hänajty. Mänítøčhä Dios xñäwaañ.
Mänítøčhä mäjaa xmiooyy, jadúhṉhøčhä jäya'ayä
Diosmädia'agy hoy nyajwiingapxøøyy, ja'a hajxy ca'a judíospä,
ween hajxy jaduhṉ nägøẋiä miäbøcy.
18 Xcwieendähadáaṃbøčhä Dios maa ja'a haxøøg
ca'a hoybän. Xyajnähwa'ads xyajcuhwa'adsáaṃbøch
jaduhṉ. Jadúhṉhøch jiṃ xyajnøcxa'añ tsajpootyp maa
je'e yhane'emiän. Tsøgä Dios hajxy hoy miänaajä
wiingudsähgøøyyäm. Amén.
19 Huuc yajpoo'x ja'a Prisca ja'a høøčhcøxpä, møødä Aquila,
møødä Onesíforo yhuungä tio'oxy.
20 Haa ja'a Erasto, jiṃ je'e miähmøøyy Corinto. Haa ja'a
Trófimo, jímhøch nnähgueecy Mileto. Pójcäp hänajty je'e.
21 Habáatnäp jaduhṉ coo tøøchc yhida'añ. Naẋy mdehṃ
myínät. Mhadó'ødsäp jaduhṉ. Nägøẋiä miičhä mäbøjpädøjc
yaa xyajpoo'xy møødä Eubulo, møødä Pudente, møødä Lino,
møødä Claudia.
22 Ween miičhä Wiindsøṉ Jesucristo xmiøødhity. Weenä
hoyhajtä weenhajtä xmio'oy. Amén.

Tito

1 Pablohájpøch høøčh. Ja'a Dióshøch xmioonsähajp. Ja'a
Jesucrístøch xquiugueẋyhajp. Jadúhn̲høch tøø xwyiinguex̲y
coočhä jäya'ayä Diosmädia'agy nyajwiinhixǿ'øwät, pønjatiä
Dios tøø wyiimbiy, ween hajxy jaduhn̲ miäbøcy, weenä tøyhajt
hajxy jaduhn̲ miøødhaty, jaduhn̲ä Dios hajxy hoy wyiin-
gudsähgǿ'øwät.
2 Jéquiänä Dios hajxy xyajwiinwaan̲øøyyäm coo hajxy
xyagjugyhadáan̲äm cøjxta'axiøø neby je'e jiugyhatiän. Cabä
Dios mänaa yhøhn̲da'agy, jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm
coo hajxy jaduhn̲ xyagjugyhadáan̲äm.
3 Coo yhabaaty, mänitä Dios hajxy jaduhn̲ xyhawáan̲äm
coo hajxy jaduhn̲ xyagjugyhadáan̲äm. Tøøčhä Dios jaduhn̲
xyhane'emy coočhä miädia'agy jaduhn̲ nyajwá'xät. Xtiehm̲
wyiinguéjxhøch jaduhn̲. Ja'a Dios hajxy xyajnähwaats xya-
jcuhwáatsäm.
4 Tito, míičhhøch hädaa nocy nyajnäjaayøøby. Tehm̲
tiøyhájthøch miičh njuø'øy nébiøch nhamdsoo huungän.
Tu'cuhdujt højtsä Diosmädia'agy nmäbǿjcäm. Ja'a Diosteedy
møødä Wiindsøn̲ Jesucristo, ween miičhä mayhajt hajxy
xtiuun̲ä, ween miičhä hoyhajtä weenhajt hajxy xmio'oy. Ja'a
Jesucristo hajxy xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm.
5 Mänáajøch jim̲ nwiimbitiän Creta, páadyhøch miičh jim̲
nyajmähmøøyy coo mjaac yaghoyǿ'øwät tijaty højts hänajty
nga'a yajpéjtäpnä. Jadúhn̲høch miičh nhane'emy coo wi-
indsøn̲ mbädá'agät maa tsajtøjcän wiinduhm̲yhagajpt.
6 Je'e mbädá'agäp pøn̲ hoy jäya'ayhajp, pøn̲ to'oxiøjc tu'ug
yaghijp, pøn̲ yhuung mäbøjpä Diosmädia'agy, pøn̲ yhuung hoy
wädijp, pøn̲ yhuung mädia'agymiäbøjp.
7 Ja'a jäya'ayhajxy jaduhn̲ tunaam̲bä wiindsøn̲, ja'a Dios
hajxy moonsähadáan̲äp. Howyiinmahñdy hajxy yaghídäp.
Cab hajxy jiootmøjhádät. Cab hajxy yhawa'andá'agät. Cab
hajxy yhu'ug cab hajxy jióø'xät. Cab hajxy chiptsógät. Cabä
jäya'axiädø'øñ hajxy yhadsógät.
8 Yajtøjtägǿ'øwäp hajxy pønjaty mejtsp maa tiøjc-hajxiän;
piu'umió'owäp quioñdymó'owäp hajxy jaduhn̲. Chógäp ja'a
hoybä hajxy. Cab hajxy choj jootmá'adät. Hoy hajxy
jiäya'ayhádät. Hoy ja'a Diosmädia'agy hajxy quiudiúnät. Cabä
haxøøgwiinmahñdy hajxy yajtúnät.
9 Cabä tømiädia'agy hajxy ñajtshixǿ'øwät, ja'a hajxy tøø
yajnähixø'øyíijäbä, jaduhn̲ä mäbøjpädøjcä hoguiuhdujt ha-
jxy yajwiingapxǿ'øwät. Jaduhn̲ hajxy yajcähxǿ'øgät coo

häna'c-hajxy yhøhn̲da'agy, ja'a wiingmädia'agy hajxy ya-
jnähixøøbiä.
10 Nämayyä høhn̲daacpähajxy wiädity. Cabä Diosmädia'agy
hajxy quiudiuna'añ. Nä'ä nägoodä hajxy jaduhn̲ ñä'ä capxy
ñä'ä mädia'agy. Jaduhn̲ä häna'c-hajxy nämay jiatcøøbiä, ja'a
hajxy jaduhn̲ mänaam̲bä coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy tsipcøxp
yajcircuncidarhádät.
11 Tsipcøxp myaghamónät pønjaty jaduhn̲ wiing
yajnähixøøby. Cabä cuhdujt hajxy miøødä coo hajxy jaduhn̲
wiing yajnähixǿ'øwät. Yajmäjuyaam̲b hajxy, paady hajxy
jaduhn̲ wiing yajnähixø'øy. Hočhähdiuun̲nä hajxy jaduhn̲
jiatcø'øy. Haa ja'a mäbøjpädøjcä wiingmädia'agy hajxy jaduhn̲
yajnähixǿøyyäbä, nax̲y hajxy jaduhn̲ yajtu'udägoyyii, ja'a
hajxy tu'jøøn tu'tøjcpä.
12 Jaduhn̲ä Cretabäjäya'ay tu'ug tøø yhuuc mänaam̲bä coogä
miägunaax̲hajxy jiaanč tehm̲ yhøhn̲da'agy, møød coog ha-
jxy hanax̲iä quiahwiindøyyä, møød coog hajxy jiaanč tehm̲
quiax̲ä, møød coog hajxy jiaanč tehm̲ ñuuxho'ogy. Jaaya'ay
jaduhn̲ tøø miäná'añäbä, profeta hijty tiuum̲by.
13 Tehm̲ tiøyhajt jaduhn̲ coo ja'a Cretabä-jäya'ayhajxy
jaduhn̲ haxøøg jiäya'ayhaty. Paady miič møc-haamby mhoj
mmägápxät, weenä Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ hoy miäbøcy.
14 Cabä høhn̲da'agymiädia'agy hajxy miøjpädá'agät, ja'a
judíoshajxy nax̲y yajnähixøøbiä. Møød weenä mädia'agy hajxy
quia'a cudiuñ nebiä häna'c-hajxy jia hane'emiän, ja'a tøyhajt
hajxy ca'a tsojpä.
15 Ja'a häna'cä howyiinmahñdy hajxy møødpä, cumáayyäbä
Dios hajxy jaduhn̲, hoy hajxy quia'a ja cudiuñ nebiä
häna'c høhn̲daacpähajxy jia hane'emiän. Pero ja'a häna'cä
Diosmädia'agy hajxy ca'a mäbøjpä, caba Dios hajxy quiumayii
je'eguiøxpä coo haxøøgwiinmahñdy hajxy jiaanč tehm̲
miøødä. Cab hajxy tii hoy ñänøm̲y.
16 Jaduhn̲ hajxy jia mäna'añ cooc tyijy ja'a Dios hajxy
yhix̲yhaty, pero coo hajxy haxøøgjaty wyi'i jiatcø'øy, jaduhn̲
hajxy yajcähxø'øgy coo hajxy tøyhajt quia'a hix̲iä. Cabä
Diosmädia'agy hajxy quiudiuna'añ. Cabä hodiuun̲g hajxy
ñä'ägädä jada'añ. Paady hajxy xiøøghadyii ja'a Dios.

2

1 Pero miič, ja'a hoguiuhdujt myajnähixǿ'øwäp, jaduhn̲ä
mäbøjpädøjcä Diosmädia'agy hajxy hoy quiudiúnät.
2 Jaduhn̲ä majjäya'adiøjc myajwiinxiic myajwiin-
gapxǿ'øwät coo hajxy quia'a hu'ug quia'a jøø'xät. Cab
hajxy nä'ä nägoodä ñä'ä xi'ig ñä'ä hanähátät. Hoy hajxy
jiäya'ayhádät. Hamuumdu'jootä Diosmädia'agy hajxy

miäbøgät. Hoy ja'a miäjøøn miädøjc hajxy choc pia'häyówät.
Miee'xtúgäp hajxy coo hajxy hänajty chaačhpøcy.
3 Jaduhn̲ä tajhoctøjc myajwiinxiic myajwiingapxóøbiät coo
howyiinmahñdy hajxy miøødhádät, jaduhn̲ hajxy hoy quiuh-
dujthádät. Cab hajxy pøn̲ ñähøønó'øwät. Cab hajxy yhu'ug cab
hajxy jióø'xät. Ja'a hoybä weenbä hajxy yajnähixó'øwäp.
4 Jaduhn̲ä tajhoctøjcä miädsaan miädo'oxy muutspä hajxy
yajwiinxiic yajwiingapxó'øwät coo ja'a yhuung coo ja'a ña'ay
hajxy chógät,
5 møød coo hajxy hoy jiäya'ayhádät. Ja'a howyiin-
mahñdy hajxy miøødhádäp. Hoy yajxon̲ä jiøøn tiøjc
hajxy cwieendähádät. Miøødhádäbä hojioot hajxy.
Wyiingudsähgó'øwäbä ñihyhap hajxy. Coo hajxy jaduhn̲
hoy quiuhdujthádät, jaduhn̲ä cu'ugä Diosmädia'agy hajxy
wyiingudsähgó'øwät.

6 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, jaduhn̲ä muutsc-hänа'ctøjc mya-
jwiinxiic myajwiingapxó'øwät coo howyiinmahñdy hajxy
miøødhádät.
7 Jaanä jaduhn̲ miičhpä, tehn̲gajnä hoy mwädítät, weenä
mäbøjpädøjc jaduhn̲ xpiahix̲y. Howyiinmahñdymøød mya-
jnähixó'øwät. Caj nä'ä nägoodä mnä'ä xi'ig mnä'ä hanähátät.
8 Ja'a hoguiapxy ja'a homiädia'agy jaduhn̲ mya-
jnähixó'øwäp, jaduhn̲ pøn̲ xquia'a jøjcapxó'øwät. Jaduhn̲ä
nmädsiphájtämhajxy chähdiúnät, cab hajxy jaduhn̲ hoy
xñänóøm̲ämät haxøøg.

9 Hoorä, ja'a hänа'c-hajxy hijpä cudoogø'øyä, jaduhn̲
myajwiinxiic myajwiingapxó'øwät coo ja'a wyiindsøn̲ä
miädia'agy hajxy pedyii quiudiuun̲ quiuñájxät, hoy hajxy
nä'ä waam̲baty yhane'emyii. Cab hajxy yhadsoowiimbídät.
10 Cab hajxy miéedsät. Hamuumdu'jootä wyiindsøn̲ä
miädia'agy hajxy yajtúun̲ät, ween hajxy jaduhn̲ quiumayii,
wehn̲dä wyiindsøn̲ä Dios miädia'agy hajxy jaduhn̲
xmiäbøjcät. Ja'a Dios hajxy xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm.

11 Hix̲, tøø ja'a Dios jaduhn̲ yajcähxø'øgy coo ja'a mayhajt
tøø tiuñ̲, coo hajxy nägøx̲iä xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm,
mäduhñ̲tiä hajxy yaa nhíjtäm hädaa yaabä naax̲wiin.
12 Jaduhn̲ä Dios hajxy xyhanéhm̲äm coo ja'a
haxøøgwiinmahñdy hajxy nnajtshixóøyyämät møødä
hadsojtwiinmahñdy, møød coo ja'a howyiinmahñdy hajxy
nyaghíjtämät møødä hoguiuhdujt, møød coo ja'a Dios hajxy
hamuumdu'joot nwiingudsähgóøyyämät, jaduhn̲ hajxy hoy
nwädíjtämät hädaa yaabä naax̲wiin,
13 je'eguiøxp coo ja'a Jesucristo hajxy jaduhn̲ njøbhíjxäm coo
yaa quiädaactägatsa'añ neby hajxy tøø xyajwiinwaan̲óøyyäm.

Xi'ig xoṉ hajxy jaduhṉ njøbhíjxäm. NDioshájtäm ja'a Jesucristo hajxy jaduhṉ. Møj jaanc̈h je'e. Je'e hajxy xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm. Yajxóṉ jiaanc̈h tehm̱ quiäda'aga'añ.

14 Paady hajxy hoy xñähho'túutäm, jaduhṉä haxøøg ca'a hoybä hajxy xquiøx̱y yajnähwaats xquiøx̱y yajcuhwáatsäm. Jaduhṉ hajxy xquiu'ughájtäm, weenä hoybä weenbä hajxy jaduhṉ hamuumdu'joot ndúuṉäm.

15 Jaduhṉdsä mäbøjpädøjc myajwiinxiic myajwiingapxǿ'øwät coo hajxy jaduhṉ miäbøgät. Mmøød miic̈hä cuhdujt jaduhṉ coo mhoj coo mmägápxät pøṉ ca'a mäbøgaam̱b, jaduhṉ mga'a yajpéxät.

3

1 Jaduhṉä mäbøjpädøjc myagjahmiejtstá'agät coo ja'a gobiernähajxy wyiingudsähgø'øwǿøjät møødä cuduuṉghajxy, møød coo ja'a miädia'agyhajxy quiudiúuṉäxät. Cabä mäbøjpädøjc-hajxy ñuuxhó'ogät. Tiúnäp ja'a cu'ugtuuṉg hajxy.

2 Cab hajxy pøṉ ñähøønǿ'øwät. Cab hajxy chiptsógät. Mee'xxieemy hajxy jiäya'ayhádät. Hoy piøṉä hajxy wyiingudsähgǿ'øwät.

3 Hix̱, hijty, cabä Diosmädia'agy hajxy hijty nwiinjuøøyyäm. Cab hajxy hijty ngudiúuṉäm. Tu'udägóoyyäm hajxy hijty. Hanax̱iä haxøøg ca'a hoybä hajxy hijty nhadsójcäm. Haxøøg hajxy hijty njäya'ayhájtäm. Hadsojtwiinmahñdy hajxy hijty nyaghíjtäm. Xxiøøghájtäm ja'a cu'ug hajxy hijty. Hamiṉ̃ haxøpy hajxy hijty nnimiäháṉ nnimiägø'øwhájtäm.

4-5 Pero mänitä Dios yajwiingähxø'cy coo hajxy xñäxúu'tsäm, møød coo hojioot jiaanc̈h tehm̱ miøødä. Mänit hajxy xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm coo hajxy jaduhṉ xñäxúu'tsäm, ca'a jie'eguiøxpä cooc tyijy hajxy hoy tøø ngudiúuṉäm. Jaduhṉ hajxy xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm coo hawiinjem̱yjioot coo hawiinjem̱ywyiinmahñdy hajxy xmióoyyäm, møød coo ja'a Dioshespíritu hajxy xyagjeem̱ xyajtägájtsäm.

6 Coo ja'a Jesucristo hajxy hoy xñähho'túutäm, jaduhṉä Dios ja'a yhEspíritu hajxy møj may xmióoyyäm.

7 Paadiä Dios ja'a yhEspíritu hajxy xmióoyyäm, jaduhṉ hajxy xpiädáacäm hawa'adstuum. Møjjä mayhajt hajxy jaduhṉ xtiúuṉäm. Møød jaduhṉ hajxy xyagjugyhadáaṉäm cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatiän. Jaduhṉ hajxy tøø xyajwiinwaaṉǿøyyäm. Paady hajxy jaduhṉ njøbhíjxäm.

8 Tehm̱ tiøyhajt jaduhṉ. Nax̱y miic̈hä mäbøjpädøjc jaduhṉ mdehm̱ miägapx mdehm̱ yhané'emät coo hajxy hamuumdu'joot hoy quiuhdujthádät, ja'a Diosmädia'agy

hajxy tøø miäbǿquiäbä. Tehn̲gajnä hoybä weenbä hajxy tiúnät. Tsoobaatp jaduhn̲. Jaduhn̲ hajxy ñiyaghoyø'øwǿøjät.

9 Pero caj myajtägǿ'øwät maa ja'a høhn̲da'agymiädia'agy hajxy nax̲y yajcapxiø'øyän, maa ja'a jecyquiuhdujt hajxy nax̲y yajtsipta'aguiän, maa ja'a jecyjiäya'ay xiøø hajxy nax̲y yajtøøw̲ yajtøø'xän. Cab jaduhm̲bä capxy mädia'agy jaduhn̲ ñä'ägädä tuun̲gpaady.

10 Jii hänа'c-hajxy näje'e maa ja'a tsajtøjcän, wiingjaty hajxy yajnähixø'øy. Y coo ja'a mäbøjpädøjc-hajxy jaduhn̲ näje'e miäbøcy, tu'udägooby hajxy jaduhn̲. Cabä jiamiøød hajxy hoy miøødhijnä tu'ugmädia'agy. Pønjaty jaduhn̲ wiingjaty yajnähixøøby, mhójäp jaduhn̲ tähooc metsc-hooc, ween hajxy yhuuc hamoñ. Y pø cab hajxy jaduhn̲ yhamona'añ, mänit mga'a mämøjǿ'øwät mga'a mämayǿ'øwät.

11 Pønjaty jaduhn̲ jatcøøby, cabä howyiinmahñdy hajxy miødä. Haxøøgä wyiinmahñdyhajxy jaduhn̲. Paady hajxy haxøøgtuum piäda'aga'añii.

12 Jím̲høčhä Artemas nguexa'añ maa miičhän. Coo ja'a Artemas jaduhn̲ quia'a yajnäbaadǿ'øwät coo jim̲ ñǿcxät, mänítøčhä Tíquico mäbøcy jim̲ nguéxät. Coo jim̲ miédsät, mänítøch miičh jim̲ nøcxy xpiaady Nicópolis. Jím̲høch nhida'añ høxtä coo tøøchpä ñáxät. Mhuuc hadǿ'ødsäp jaduhn̲.

13 Jim̲ä Apoloshajxiäda'a wiädity Creta møødä Zenas, ja'a cuhdujtyajnähixøøbiä. Coo hajxy hänajty tiu'ubøga'añ, mänit miičh cøx̲iä wiinä mmó'owät tijaty hajxy hänajty yajmaaji-adaam̲by.

14 Jaduhn̲ä njamiøødhájtäm myajwiinxiic myajwiin-gapxǿ'øwät coo ja'a hoyba weenba hajxy tehn̲gajnä tiúnät, ween hajxy jaduhn̲ piuhbety pøn̲ hänajty yajmaajiajp. Cab hajxy ñä'ä nuuxhó'ogät.

15 Ja'a njamiøødhøch hajxy yaa xmiøødhijpä, xyhaagä ya-jpoo'xp miičh jaduhn̲. Huuc tun̲ä mayhajt, huuc yajpoo'x ja'a høøčhcøxpä pønjaty højts jim̲ xchojp xpia'häyoob ja'a Diosmädia'agyquiøxpä. Ween mijtsä Dios ja'a hoyhajtä ween-hajt xmio'oy nägøx̲iä. Amén.

Filemón

1 Høøčh hädaa nocy njahby, høøčh Pablohajpä.
Tsuṃyčhänáabiøch chaṃ je'eguiøxpä coočhä Jesucristo
miädia'agy nyajwa'xä. Haa ja'a hermano Timoteo,
tu'ugwiinmáhñdyhøch xmiøødhity coočh hädaa nocy njaay.
2 Miičh Filemón, miičh hädaa nocy nyajnäguexaaṃby. Hoy
hajxy nničhojc nnibia'häyóowäm coo hajxy nduuṇmújcäm ja'a
Jesucristocøxpä. Nyajpoo'xyp højts ja'a hermana Apiahajpä.
Jaduhṇ je'e njuø'øy nebiä hamdsoo puhdo'oxypän. Njaanä
yajpoo'xyp højts ja'a hermano Arquipohajpä. Quipxy højts
je'e xmiøødtuuṃbä maa højts ja'a Diosmädia'agy nyajwa'xiän.
Nägøxiä højtsä jäya'ay nyajpoo'xy ja'a hajxy jiṃ mejtspä maa
miičhä mdøjcän, ja'a Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä.
3 Ween mijtsä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy xmio'oy
møødä Jesucristo. Ja'a Dios hajxy nDeedyhájtäm. Ja'a Jesu-
cristo hajxy nWiindsøṇhájtäm.
4 Naaghóoc-høčhä Dios nba'ya'axy, ngapxpáatypøch miičhä
mxøø, Filemón. Nnämáabiøčhä Dios: "Dioscujú'uyäp", coo
miičh hoy mjaančh tehṃ tiuñ.
5 Tøøčh nmädoyhaty coo miičhä Jesucristo miädia'agy
hamuumdu'joot tøø mmäbøjcä. Jadúhṇhøch tøø nmädoyhajpä
coo miičhä jäya'ay mjaančh tehṃ chocy mjaančh tehṃ
pia'häyoy, ja'a Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä.
6 Coo miičhä Diosmädia'agy hamuumdu'joot tøø mmäbøcy,
paady miičhä hojioot mjaančh tehṃ miøødä, weenä
jäya'ayhajxy jaduhṇ jiaac tehṃ wyiinjuø'øy nebiatiä
Jesucristo ja'a mayhajt tiuñ ja'a højtscøxphájtäm.
7 Mägu'ughajpä, jaančh tehṃ jiootcújc-høch jaduhṇ nni-
jiäwø'øyii coo miičhä jäya'ay tøø mjootcapxmøcpøcy, ja'a
Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä. Paady miičh jaduhṇ tøø mjoot-
capxmøcpøcy coo miičh mjaančh tehṃ chocy mjaančh tehṃ
pia'häyoy.
8-10 Høøčh Pablo, tøøčh nmäjaanä. Cháṃhøch jaduhnajtä
ndsuṃyčhäna'ay ja'a Jesucristo miädia'agyquiøxpä. Huuc
møødhatä hojioot ja'a høøčhcøxpä. Miičh nmänuu'xtaacypy
coo miičhä mayhajt cu mduuñ ja'a Onésimocøxpä. Coo miičhä
hojioot mjaančh tehṃ miøødä, páadyhøch miičh jaduhṇ
nmänuu'xta'agy, hóyhøčhä Jesucristo cuhdujt tøø xjia mo'oy
cooč miičh nhané'emät. Jadúhṇhøch ja'a Onésimo njuø'øy
nébiøch nhamdsoo huungpän, je'eguiøxpä cooč je'e ja'a
Diosmädia'agy jaduhṇ tøø nyajmäbøcy yaa maačh yaa nd-
suṃyčhäna'ayän.

11 Cahnä ja'a Onésimo hänajty jim̱ piäyø'øgyñä maa miiči̇hän,
cab miiči̇h mmädia'agy hänajty xquiudiuuṉä. Cab hänajty
tiuna'añ. Pero coo yaa tøø miech maači̇h høøči̇hän, jaanči̇h
tehm̱ yhóyhøch yaa xmiøødtuñ. Jaanči̇h tehm̱ yhoy miiči̇h
xmiøødtunaam̱bä.
12 Nguejxtägatsáam̱biøch jim̱ maa miiči̇hän, hóyhøch yaa nja
tsocy hamuumdu'joot.
13 Jadúhṉhøch nja mänaañ coočh cu xmiøødmähmøøyy yaa
maači̇h yaa ndsum̱yči̇hänа'ayän. Cu xpiuhbéjtyhøch jaduhṉ
maa miiči̇hcøxpän. Ja'a Diosmädia'agyquióxpøch cham̱ nd-
sum̱yči̇hänа'ay.
14 Páadyhøch ja'a Onésimo jim̱ nguejxtägatsa'añ maa
miiči̇hän, cábøch nnajuø'øy pø mmänа'anaam̱b miiči̇h
jaduhṉ coo yaa cu miähmøøyy. Pø mdunaam̱biä mayhajt
jaduhṉ, ween hamdsoojoot mdúnät; ca'a yhadsipä, ca'a
yhajootma'adä; ca'a tii mnajtshäyowø'øy.
15 Wehṉdä Dios jaduhṉ tøø miänа'añ coo jim̱ piäyó'øgät maa
miiči̇hän, coo yaa yhídät paquiä maači̇h høøči̇hän. Hix̱, tøø
ja'a Diosmädia'agy yaa miäbøcy. Y coo jim̱ ñøcxtägátsät maa
miiči̇hän, cab jaduhṉ mänaa xpiuhwa'adsaaṉnä.
16 Moonsä miiči̇h Onésimo hijty mwa'añ. Pero coo jim̱
ñøcxtägátsät maa miiči̇hän, jaduhṉ miiči̇h mjuø'øwa'añ neby
hamdsoo huch neby hamdsoo puhya'aybän. Jaduhṉ miiči̇h
mdsogaam̱bä nébiøch høøči̇h ndsoquiän. Maas hanax̱iä miiči̇h
mdsoga'añ. Hix̱, maas hoy miiči̇h mmädia'agy xquiudi-
unáaṉänä. Xím̱näts mijts jaduhṉ tu'ugymädia'agy mhidaaṉnä
ja'a Jesucristocøxpä.

17 Tøyhajt højts nnijiootpáatäm. Tuṉxä mayhajt jaduhṉ. Tsøc
Onésimo jaduhṉ møødnijiootpáatäm neby højts nnijiootpáatäm.
18 Pø tøø miiči̇h xñägädieeyø'øy hoy ñejpiä, pø
xmiänuu'xyhajp miiči̇h jaduhṉ, høøči̇hä ngüeentä jaduhṉ.
19 Høøči̇h nyajnähwa'adsaam̱by mäduhñtiä xmiänuu'xiä.
Tøyhajt jaduhṉ. Hamdsoo cø'øháamhøch hädaa nocy
jaduhṉ njaay; jaduhṉ miiči̇h tøyhajt mmøødhádät cooči̇h
nga'a høhṉda'agy. Y jim̱ miiči̇h cueentä mmøødäbä maa
høøči̇hcøxpän. Hix̱, høøči̇h miiči̇h jaduhṉ tøø nyajmäbøcy ja'a
Diosmädia'agy.
20 Mägu'ughajpä, coo ja'a Onésimo jaduhṉ
mmøødnijiootpaadøød, jaduhṉ miiči̇h myajcähxø'øga'añ
cooči̇h miiči̇h tøyhajt xjiaanči̇h tsocy. Tuṉxä mayhajt jaduhṉ.
Hix̱, näguipxy højts ja'a Jesucristo jaduhṉ nmøødhíjtäm
tu'ugmädia'agy.

21 Hamdsoo cø'øháamhøch cham̱ njaay. Nnajuøøbiøch
jaduhṉ cooči̇h miiči̇h ja'a nmädia'agy xquiudiunaaṉä nébiøch

chamm̱ tøø nnämaˈayän. Njaanä najuøøbiøch jaduhm̱bä coo miiẗh hojioot mjaanẗh tehm̱ miøødhadaˈañ jaˈa Onésimocøxpä.
22 Chám̱høch mayhajt tuˈug nmäyujwaˈanáaṉgombä. Høøẗh maadaact hahixøødiáacäc. Paˈyaˈax jaˈa Dios hajxy cooẗh ween xyajpädsøm̱y pujxtøgooty. Mäníthøch jim̱ nnǿcxät maa mijtsän.
23 Xyajpooˈxp mijts jaˈa hermano Epafrashajpä. Yaaẗh jaduhṉ xmiøødtsum̱yẗhänaˈay jaˈa Jesucristo miädiaˈagyquiøxpä.
24 Xyhaagä näˈä yajpooˈxp mijts jaˈa hermano Marcoshajxy, møødä hermano Aristarco, møødä hermano Demas, møødä hermano Lucas. Xyhaagä näˈä møødtúum̱bøch hajxy yaa jaˈa Diosmädiaˈagyquiøxpä.
25 Weenä Jesucristo hoyhajt weenhajt hajxy xmioˈoy coo jaayaˈay hajxy jaduhṉ mmøødhity tuˈugjoot tuˈugjuøhñdy. Amén.

Hebreos

1 Jecy ja'a Dios quiuguexy quiejxy maa højts nhaphájtäm
maa højts ndeedyhájtäm. Diosmädia'agy-yajwa'xpä hajxy
quiejxä. Mayhooc hajxy quiejxä. Madiu'u hajxy miädiaacy.
2 Tøø ja'a Dios ja'a yHuung hajxy yaa xyajnäguéjxäm hädaa
yaabä naaxwiin. Cahnä jiegø'øy coo yaa tøø yhoy. Je'e
ja'a Diosmädia'agy hajxy tøø xjiaac hawáaänäm. Jequiän
je'eduhn wyiinguejxä coo ja'a xøøwiin naaxwiin yhädiúnät
cøxiä møødä xøø, møødä po'o, møødä madsa'a. Mänit ya-
jnähdijjä coo yhané'emät.
3 Jaduhnä Dios yHuung miøjjä jiaančhä nebiä Diosän.
Tu'ugjoot tu'ugwiinmahñdy hajxy yhity. Jim hajxy
yhane'emy cøxp chaads hädaa yaabä naaxwiin. Tøø
højts hoy xñähho'túutäm. Tøø ja'a nbojpä ngädieeyhajxy
xyajnähwáatsäm. Mänit jim ñøcxtägajch tsajpootyp maa ja'a
Diosän. Jim je'eduhn yhanehmbä jäda'anäbaadyñä.
4 Ja'a Dios yHuung, maas møj ja'a cuhdujt miøødä quejee
ja'a Dios mioonsä ja'a tsajpootypähajxy miøødä, je'eguiøxpä
coo je'e Dyios yHuungä.
5 Cabä Dios ja'a mioonsä mänaa ñäma'ay:
Míičhhøch jäda'a ndehm yHuunghadaamby.
Ni mädyii mioonsä quia'a nänømy:
Yó'øjøch jaduhn xTieedyhadaamb;
nHuunghadáammbiøch yø'øduhn.
6 Coo ja'a Dios ja'a yHuung yaa quiejxy hädaa yaabä naaxwiin,
mänitä Dios miänaañ:
Wéenhøch nHuung xwyiingudsähgøøyyä ja'a
nmóonsøčhhajxy, ja'a hajxy jim tsajpootypä.
7 Paquiä Dios ja'a miädia'agy quiudiúunäxä ja'a mioonsähajxy,
nebiä pojtägoy wiäditiän, nebiä padooyy wiäditiän.
8 Pero ja'a yHuung, je'eduhn ñämaayy:
MDioshajp miičh, homiänaajä miičh mhane'emy;
homiänaajä miičhä tøyhajt myega'añ.
9 Mdsojpy miičh ja'a tøyhajtpä;
cabä haxøøgpä mdsocy.
Maas jootcújc-høch miičh nyaghity quejee ja'a
nmóonsøčhhajxy, ja'a hajxy jim tsajpootypä.
10 Jaduhnä Dios jiaac mänaambä:
Miičh jecy mhädiuun ja'a naaxwiimbä møødä tsajpootypä.
11-12 Cuhdägoyyaambä naaxwiimbä møødä tsajpootypä;
tägatsaamb jaduhn; jaduhn jiada'añ néjjiämä wit coo tiujnä;
caj tiuungpaadaannä. Pero miičh, cøjxta'axiøø miičh mhida'añ;
caj miičh mjugyhajt mänaa quiøxa'añ.

13 Cabä Dios ja'a mioonsä mänaa ñäma'ay:
Yaačh miičh xmiøødhané'emät. Caj miičh mmädsip mya-
jmäjäda'aga'añ.
14 Ja'a Dios ja'a mioonsähajxy ja'a tsajpootypä, jaduhn̲
mäwíinäts hajxy je'e nebiä pojjän. Cab hajxy quiähxø'øgy.
Dios jaduhn̲ quejxp coo hajxy piuhbédät pønjatiä Dios
piäda'agaam̲by hawa'adstuum.

2

1 Tsipcøxpä Diosmädia'agy hajxy nyajcopcóøyyämät, ja'a ha-
jxy tøø nmädóow̲ämbä; jaduhn̲ hajxy nga'a tu'udägóoyyämät.
2 Haa ja'a Diosmoonsähajxiä, ja'a tsajpootypä, jéquiänä
Diosmädia'agy hajxy yaa yajcädaacy hädaa yaabä naax̲wiin.
Tøyhajt ja'a Diosmädia'agy jaduhn̲; pønjaty ca'a cudiuum̲b,
haxøøgtuum hajxy miähmø'øwa'añ.
3 Møjcuhdujtmøødä Jesucristo. Hamdsoo hajxy je'e hoy xy-
hawáan̲äm neby hajxy nnähwáatsämät. Haa ja'a hajxy jayøbajt
mädóow̲äbä, tøjiajt ja'a mädia'agy jaduhn̲ maa hajxy je'ejän.
Mänit højts jaduhn̲ xyhawaan̲dägájtsäm. Coo ja'a mädia'agy
hajxy nga'a yajtúun̲ämät, cab hajxy jaduhn̲ nnähwáatsämät.
4 Madiu'u ja'a Dios ja'a hijxtahn̲d tøø yajcähxø'øgy, ja'a
hoy-yagjuøøñäjatypä; jaduhn̲ hajxy nmäbójcämät coo ja'a
miädia'agy tiøyhajtä. Tøø ja'a yhEspíritu hajxy xyajnäguéjxäm
coo hajxy jaduhn̲ xpiuhbedáan̲äm mädyiijaty tuun̲g hajxy
xmióoyyäm. Jaduhn̲ä jioot chocy.
5 Haa ja'a Dios mioonsähajxiä, ja'a tsajpootypä, cabä
Dios jaduhn̲ tøø miäna'añ coo hajxy yhané'emät mänaa ja'a
naax̲wiimbä hänajty wyiimbida'añän.
6 Jiiby jaduhn̲ myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:
Dios, tiiguiøxpä ja'a jäya'ay coo mjahmiejtsta'agy, coo mbuh-
bety.
7-8 Maas møc ja'a mmoonsä cuhdujt hijty tøø mmo'oy quejee
ja'a jäya'ayhajxy.
Pero mänitä jäya'ay møjcuhdujt mmooyy coo cøx̲iä yhané'emät
tijaty miičh tøø mbäda'agy.
Jaduhn̲ä Dios ja'a jäya'ay piäda'aga'añ møj jaančh, coo
jaduhn̲ ween wyiingudsähgø'øyii. Coo ja'a Dios jaduhn̲
hamdsoo miänaañ̲, jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm
coo ja'a møjcuhdujt hajxy tøø xmióoyyäm coo hajxy cøx̲iä
nhanéhm̲ämät. Pero cajnä quiähxø'øgyñä coo hajxy cøx̲iä
nhane'emáan̲äm.
9 Jaduhn̲ä Jesucristo, mänaa yaa yhitiän hädaa yaabä
naax̲wiin, cabä cuhdujt hijty jiaty møødä nebiä Dios
mioonsähajxy miøødän, ja'a hajxy tsajpootypä. Mänitä
Dios miänaañ̲ coo ja'a Jesucristo hajxy xñähho'túutämät

nägøx̱iä, je'eguiøxpä coo ja'a Dios hajxy xchójcäm. Coo ja'a Jesucristo yho'cy, paadiä møj jaanc̆h piädaacä, paadiä møjcuhdujt mioyyä coo yhané'emät.

10 Paadiä Dios cøx̱iä wiinä piädaacy, weenä jäya'ayä Dios hajxy jaduhṉ wyiingudsähgø'øy. Chojpiä jioot jaduhṉ coo ja'a yhuunghajxy jim̱ yhídät nägøx̱iä maa je'ejän, pønjatiä miädia'agy mäbøjcäp. Y jaduhṉä Dios miänaaṉ̃ coo ja'a Jesucristo quiumädów̱ät ja'a højtscøxpä. Jiaanc̆h cudiuuṉ je'eduhṉ coo hajxy xñähho'túutäm.

11 Ja'a Jesucristo hajxy jaduhṉ xyajnähwáatsäm. Quipxiä Dios hajxy nDeedyhájtäm møødä Jesucristo. Paadiä Jesucristo hajxy xquia'a mädsähdiúuṉäm. Hix̱, hamdsoo miänaaṉ̃ coo hajxy tu'ugpuhya'ay xmiøødhíjtäm.

12 Jaduhṉ jiiby myiṉ̃ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:
Nmøødmädia'agáam̱biøch nbuhya'ayhajxy ja'a miic̆hcøxpä.
Nguyhøwáam̱biøch miic̆h jim̱ tsajtøgooty, jim̱ cu'ughagujc.

13 Jaduhṉ jiiby myiim̱bä:
Ni mänáajøc̆hä Dios xquia'a wiinhøøñ, páadyhøch nga'a tsähgø'øy.
Jaduhṉ wiingtuum myíiṉgumbä:
Chaac̆h nhity móødhøch nhuunghajxy;
Dióshøch jaduhṉ xmiooyy.

14 Øṉ jaduhṉ tu'que'ex, tu'ugjoot tu'ugnø'ty hajxy jaduhṉ. Jaduhṉä Jesucristo hajxy tøø xmiøødhíjtäm tu'ugjoot tu'ugnø'ty mänaa yaa yhitiän hädaa yaabä naax̱wiin. Paady hajxy jaduhṉ xmiøødhíjtäm, jaduhṉ hajxy hänajty xñähho'tu'udáaṉäm. Jaduhṉä møjcu'ugong hoy quia'a mäjädaacnä. Coo cu miäjädaacy, jaayá'ayädsä mäjaa häxøpy møød coo hajxy cu xyajtu'udägóoyyäm.

15 Coo ja'a Jesucristo miädia'agy hajxy nmäbøjcämät, cabä nho'og hajxy jaduhṉ ndsähgóøyyänät. Øṉ jaduhṉ ca'a mäbøjp, je'eds ja'a yho'og tsähgøøby mädu'ṉ̃tiä jia jugyhaty.

16 Coo ja'a Jesucristo yaa yhooyy hädaa yaabä naax̱wiin, ja'a Abraham yhap yhoc-hajxy yajnäguejxä, neby hajxy jaduhṉ piuhbedøøjät. Ca'a Dyiosmoonsähajxiä yajnäguejxä, ja'a tsajpootypä. Tøyhajt jaduhṉ.

17 Y paadiä Jesucristo yaa hoy jiäya'ayhaty neby højtshájtäm; jaduhṉ hajxy hoy xñähgapxtúutäm maa ja'a Diosän; jaduhṉä nbojpä ngädieey hajxy hoy xñähho'túutäm. Hojioot ja'a Jesucristo miøødhajpy. Pedyii jaduhṉ quiudiuuṉ.

18 Hoyyä Jesucristo jia tsaac̆hpøjcy, cabä møjcu'ugongä miädia'agy yajtúuṉäxä. Y coo ja'a møjcu'ugong hajxy hänajty xjia wi'i yajtu'udägoyyáaṉäm, xpiuhbéjtäm ja'a Jesucristo hajxy jaduhṉ je'eguiøxpä coo ja'a møjcu'ugong miädia'agy quia'a mäbøjcäxä ja'a Jesucrístäm.

3

1 Hermanodøjc, tøø ja'a Jesucristo ja'a nbojpä ngädieey ha-
jxy xyajnähwáatsäm. Tøø ja'a Dios hajxy xyajnähdíjjäm coo
ja'a miädia'agy hajxy nmäbøjcämät. Tsøgä Jesucristo hajxy
jahmiéjtsäm; høxtahm̲ds højts ja'a Dios yaa xyajnäguéjxäm.
Jaduhn̲ hajxy njahmiéjtsämät coo hajxy jim̲ xñähgapxtúutäm
maa ja'a Dioswiinduumän.

2 Haa ja'a Moisésä, pedyii je'e jecy quiuduuñ̲ maa ja'a Dios
ja'a tiøjcän. (Je'eduhn̲ ñänøøm̲by ja'a judíoshajxy.) Jaanä
jaduhn̲ä Jesucristo pedyii quiudiuum̲bä coo wyiinguejxä coo
højts jaduhn̲ xñähgapxtúutämät.

3 Maas hoy jaduhn̲ coo ja'a Jesucristo hajxy
nwiingudsähgøøyyämät quejee ja'a Moisés. Høxtahm̲dsä
tøjcojpä, je'eds jaduhn̲ wiingudsähgøøyyäp; cabä tøjc jaduhn̲
wyiingudsähgø'øyii.

4 Cabä tøjc hamdsoo quiojy; häna'c jaduhn̲ cojp. Pero
ja'a Dios, cøx̲iä je'eduhn̲ piädaacy tijaty yaa hijp hädaa yaabä
naax̲wiin møødä jim̲ tsajpootyp.

5-6 Ja'a Moisés, jayøjpä tøyhajt jaduhn̲ miädiaactsohñ̲ mädyii
ja'a Dios hänajty cujecy quiapxtøwaam̲by. Pedyii ja'a Moisés
quiudiuuñ̲ maa ja'a Dios ja'a quiu'ugän. Pero cabä møjcuhdujt
miooyyä nebiä Jesucristo miøødän. Hix̲, ja'a Jesucristo, ja'a
Dios yhamdsoo Uung je'e. Y pedyii jim̲ quiudiuuñ̲ maa ja'a
Dios ja'a quiu'ugän. Pero ja'a Moisés, jaduhn̲ je'e yhijty
nebiä moonsän. Coo hajxy hamuumdu'joot nmäbøjcämät, coo
ja'a Jesucristo hajxy jootcujc njøbhíjxämät coo hänajty miejt-
stägatsa'añ, mänitä Dios hajxy nägøx̲iä xquiu'ugnäbøjcämät.

7 Jaduhn̲ jiiby myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:
Cooc̈h nmädia'agy hajxy jäda'anäbaady xmiädóow̲ät,
8-9 hamuumdu'joot hajxy jaduhn̲ myajtúnät.
Haa ja'a jecyjiäya'ayhajxiä, ja'a mijts mhap mdeedyhajxiä,
cábøch nmädia'agy hajxy jecy xyajtuun̲ä, hóyhøch hijx-
tahn̲d may nja yajcähxø'cy, mänáajøch hajxy jecy nya-
jwäditiän pactuum juxychägui'xjomøjt.
Cooc̈h nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøjcä, páadyhøch hajxy
nyajcumädooyy.

10-11 Xyagjootmadiägøøyyhøch hajxy je'e. Mänítøch nmänaañ̲:
"Tøø hajxy jaduhn̲ mdu'udägooñä. Cábøch nmädia'agy hajxy
xyhabøgaan̲ä.
Tøyhajt jaduhn̲, cábøch mijts jim̲ nyajmedsaan̲nä maac̈h mijts
hijty nyajpoo'xa'añän."
Jaduhn̲ä Dioshespíritu miänaañ̲ maa ja'a Diosmädia'aguiän.

12 Hermanodøjc, mnigwieendähadøøjäp hajxy nebiä
Diosmädia'agy hajxy mga'a najtshixø'øwät; jaduhn̲ hajxy

mga'a tu'udägóyyät. Jujcy ja'a Dios; ca'a jiaduhn̲ä nebiä
jäya'ayhajxy yaabä Dyioshajpiän.
13 Pero mäduhñ̲tiä hajxy mjugyhaty, mniguiapxmøcpøgøøjäp hajxy jabom̲-jabom̲, neby hajxy jaduhn̲
mga'a tu'udägóyyät.
14 Coo hajxy tehn̲gajnä nmäbøjcämät, neby hajxy tøø
nmäbøjtsóhn̲äm, mänitä Jesucristo hajxy jim̲ xmiødhájtämät
tsajpootyp.
15 Jaduhn̲ jiiby myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:
Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy mmädów̲ät jäda'anäbaady,
hamuumdu'joot hajxy myajtúnät.
Ja'a jecyjiäya'ayhajxy, cabä Diosmädia'agy hajxy jecy
miäbøjcy.
16 Jim̲ä Moisés ja'a jäya'ay hoy wioobädsøm̲y Egiptonaaxooty;
je'eds hajxy jecy ca'a mäbøjc ja'a Diosmädia'agy, hoy hajxy
hänajty tøø jia mädoy.
17 Je'eds hajxy hoy tiu'udägooñä. Jim̲ hajxy hoy quiøx̲y
ho'nä pactuum. Je'edsä Dios hoyhoy ñäjootmayhajt juxychägui'xjomøjt.
18-19 Je'edsä Dios jaduhn̲ ñämaayy coo quia'a yajmedsaan̲nä
maa hijty jaduhn̲ yajpoo'xa'añän, je'eguiøxpä coo hajxy
hänajty quia'a mäbøcy.

4

1 Tsøg hajxy nigwieendähájtäm; jaduhn̲ hajxy nga'a
tu'udägóoyyämät. Coo hajxy ndu'udägóoyyämät, cabä Dios
hajxy jiiby xyajtägøøyyämät maa hajxy xyajpoo'xáan̲äm.
Tøø hajxy hijty xyajwiinwaan̲øøyyäm coo hajxy jiiby
xyajtägø'øwáan̲äm.
2 Tøø ja'a Diosmädia'agy hajxy nmädóow̲äm nebiä jecyjiäya'ayhajxy jia mädooyyän. Xiøøbä hajxy jaduhn̲ jia nä'ä
mädooyy, cab hajxy ñä'ä mäbøjcy.
3 Højts, tøø højts nmäbøjcäm, paadiä Dios hajxy jim̲ xyajtägø'øwáan̲äm maa hajxy xyajpoo'xáan̲äm. Jim̲ä Dios jaduhn̲
ñänøøm̲y:
Cooc̈h hajxy nnäjootmayhajty, páadyhøch hajxy nnämaayy:
"Tøyhajt jaduhn̲, cábøch mijts jim̲ nyajmedsaan̲nä maac̈h mijts
hijty nyajpoo'xa'añän."
Coo ja'a Dios ja'a naax̲wiimbä yhädiuum̲bädøøyy, mänit
jaduhn̲ pioo'xnä.
4 Jiiby jaduhn̲ myiñ̲ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:
Mänitä Dios hoy pioo'xnä ja'a miäjuxtujxøøbä, coo ja'a
naax̲wiimbä hänajty tøø yhädiuum̲bädøøñä.
5 Wiingtuumä Dios miänáan̲gombä:
Cábøch hajxy nyajmedsaan̲nä maa ja'a poo'xtaactän.

6 Ja'a jecyjiäya'ayhajxy, ja'a Diosmädia'agy hajxy jayøbajt ja
mädóow̱äbä, cab hajxy ñä'ä yajtuuṉ̃. Paady hajxy jim̱ quia'a
mejch maa ja'a poo'xtaactän. Pero näje'ejatiä jäya'ayhajxy
miedsa'añ maa ja'a poo'xtaactän.
7 Cujequiä Dios ja'a David yajmänaaṉ̃:

Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy mmädów̱ät jäda'anäbaady,
hamuumdu'joot hajxy mmäbǿgät.
Je'eduhṉ ñänøøm̱by coo hajxy jäda'anäbaady jim̱
ndägǿøyyämät maa ja'a poo'xtaactän.
8 Coo ja'a Josué ja'a judíoshajxy jecy wioomejch maa ja'a
Palestinanaaxootiän, cabä poo'xtaact hajxy ñä'ä paaty.
Paadiä Dios jaduhṉ miäna'añ coo højts jäda'anäbaady
ndägǿøyyämät maa ja'a poo'xtaactän.
9 Jim̱nä ja'a poo'xtaact yhityñä maa ja'a Dios ja'a
quiu'ughajxy tiägø'øwa'añän.
10 Øṉ jim̱ tägøøby maa ja'a Dios ja'a pioo'xtaactän, jim̱ jaduhṉ
pioo'xaaṉnä nebiä Dios pioo'xnän mänaa ja'a naax̱wiimbä
hänajty tøø yhädiuum̱bädø'øyän.
11 Tsøgä Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot mäbǿjcäm;
jaduhṉ hajxy hoy ndägǿøyyämät maa ja'a Dios ja'a
pioo'xtaactän. Cabä Diosmädia'agy hajxy nnajtshixǿøyyämät
nebiä jecyjiäya'ay hajxy jiatcøøyyän. Cab hajxy miäbøjcy,
paady hajxy jim̱ quia'a tägøøyy maa ja'a poo'xtaactän.

12 Ja'a Diosmädia'agy, tuum̱nä je'eduhṉ. Mäjaamøødnä
je'eduhṉ. Ja'a Dios hajxy xyajcähxǿ'cäm ja'a miädia'agyhaam
pø nmøødhájtäm ja'a howyiinmahñdy hajxy, pø caj.
13 Caj tii hayu'uch̆ hamee'ch mnä'ägädä túnät. Tsipcøxpä
Dios ja'a nwiinmahñdyhájtäm hajxy nägøx̱iä xyhix̱yhájtäm
neby hajxy njäya'ayhájtäm pø hoy, pø ca'a hoy. Pø cab
hajxy hoy njäya'ayhájtäm, mänitä Dios hajxy haxøøgtuum
xpiäda'agáaṉäm.

14 Ja'a Jesucristo, ja'a Dioshuung, tøø jim̱ quioody Dioswiin-
duum. Jim̱ højts xñähgapxtúutäm. Paady, tsøgä Diosmädia'agy
hajxy hamuumdu'joot panǿcxäm. Cabä wiinghäna'c hajxy
øøṉ xñähgapxtúutäm jim̱ Dioswiinduum.

15 Ñajuøøbiä Jesucristo neby hajxy yaa ndsaach̆pójcäm
hädaa yaabä naax̱wiin. Hix̱, tøø je'e yaa jiäya'ayhaty
neby højts yaa njäya'ayhájtäm. Tøø jia yajtägoyya'añii ja'a
møjcu'ugóngäm, neby højts xjia wi'i yajtägoyyáaṉämbä. Pero
cabä Jesucristo mänaa tiu'udägoy.

16 Tsøgä Dios hajxy pa'yáax̱äm hamuumdu'joot. Xchójcäm
Dios hajxy. Miøødhajpiä hojioot je'eduhṉ maa højtshájtäm.
Xpiuhbéjtäm hajxy jaduhṉ coo højts tii nyajmaajiájtämät.

5

1 Ja'a teedywiindsøn̲hajxy, ja'a hajxy jim̲ tuum̲bä maa ja'a
judíos chajtøjc-hajxiän, jaduhn̲ hajxy piäda'agyii coo ja'a cu'ug
hajxy ñähgapxtú'udät maa ja'a Diosän, møød coo hajxy cøx̲iä
quiuyoxǿ'øwät, møød coo animal hajxy yóxät, weenä cu'ug
ja'a piojpä quiädieey hajxy jaduhn̲ ñähwa'ac̈h quiuhwa'ac̈h,
2-3 møød weenä yhamdsoo pojpä yhamdsoo cädieey
ñähwaatsnä. Hix̲, jäya'ayhajp ja'a teedyhajxy neby
højtshájtäm. Jim̲ä piojpä quiädieeyhajxy je'ebä. Paady hajxy
mee'xxieemy miägapxy yhane'emy pønjaty ca'a najuøøby,
pønjaty tu'udägooby.
4 Cabä teedyhajxy hamdsoo nibiäda'agyii. Dios hajxy
jaduhn̲ pädaacp nebiä Aarón jecy piädaacän.
5 Ni ja'a Jesucristo hamdsoo quia'a nibiädaacä nebiä teedy-
wiindsøn̲än. Ja'a Dios jaduhn̲ pädaac. Jaduhn̲ä Dios ja'a
Jesucristo ñämaayy:
Míic̈hhøch jäda'a ndehm̲ yHuunghadaam̲by.
6 Wiingtuumä Dios jaduhn̲ miänaañ̲:
Cøjxta'axiøø miic̈h mduna'añ teedy nebiä Melquisedec jecy
tiuuñ̲än.
7 Ja'a Jesucristo, mänaa yaa yhitiän hädaa yaabä naax̲wiin,
mänitä Dios møc pia'yaax̲y. Jøøby hänajty. Miänuu'xtaac
ja'a Dios coo piuhbedøøjät mänaa hänajty yho'oga'añän.
Wyiingudsähgøøbiä Dios hänajty je'e, paadiä miädia'agy
miädóow̲äxä.
8 Hoyyä Jesucristo jia Dioshuungä, quiudiuun̲ä Tieedy
miädia'agy coo chaac̈hpǿgät.
9 Coo miee'xtujcy mänaa chaac̈hpøquiän, xyajnähwáatsäm
ja'a nbojpä ngädieeyhájtäm hajxy jaduhn̲ pønjatiä miädia'agy
mäbǿjcäp. Cøjxta'axiøø hajxy hodiuum xyaghidáan̲äm.
10 Mänitä Dios ja'a Jesucristo piädaacy teedywiindsøn̲ nebiä
Melquisedec jecy tiuuñ̲än.
11 Madiu'u mijts hädaaduhm̲bä nja wi'i ya-
jmøødmädia'aga'añ tsipjaty, pero caj mijts mwiinjuǿ'øwa'añ.
12-13 Tøø jiegøøñä mänaa ja'a Diosmädia'agy hajxy
mmäbøjtsooñän. Hahixøøby hijty jaduhn̲ coo wiinghäna'c
hajxy myajnähixǿøñät. Pero jaduhn̲ mijts tøø mjaty nebiä
naam̲dägø'øybän. Caj mijts ja'a Diosmädia'agy ja'a tsipjatypä
mjada'añ. Je'enä hajxy mhabøcyñä ja'a cajpä chipjatiä.
Cahnä hoguiuhdujt hajxy mhabøcyñä.
14 Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot
mgudiúnät, mänitä tsipjatypä hajxy jaduhn̲ mwiinjuǿ'øwät; y
coo ja'a hoguiuhdujt hajxy tehn̲gajnä mbanǿcxät, mänit hajxy
mnajuǿ'øwät mädyii hänajty hoguiuhdujt, mädyii hänajty
haxøøgcuhdujt.

6

1 Tøø mijts ja'a mädia'agy mayhooc mmädoy ja'a
Jesucristocøxpä, ja'a cajpä chipjatiä. Tøø hajxy mmädoy
coo ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy mnajtshixǿ'øwät, coo ja'a
Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot mmäbǿgät.
2 Mnajuøøby hajxy tii hajxy coo tøø mnäbety, tii ha-
jxy coo tøø mgø'øniñähgabyii. Jaduhn̲ hajxy tøø mmädoy
coo ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy jiujypiøga'añ, coo ja'a Dios ja'a
haxøøgjäya'ayhajxy yajtsaac̈hpøga'añ cøjxta'axiøø, coo ja'a
naax̲wiimbä wyiimbida'añ.
3 Pero tsøgä Diosmädia'agy hajxy pedyii jaac habǿjcäm, pø
chojpiä Dios jioot jaduhn̲.
4-6 Øpn̲ä Diosmädia'agy najtshixøøby, hoyyä Diosmädia'agy
tøø jia wiinjuøøñä coo ja'a Jesucristo hajxy tøø
xñähho'túutäm, hoyyä piojpä quiädieey tøø jia yajnähwáatsäxä
ja'a Jesucrístäm, hoy tøø jia puhbedyíijäm ja'a Dioshespíritu,
hoy jia najuø'øy coo ja'a Dios ja'a miäjaa quiexa'añ, coo ja'a
Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ ñajtshixǿ'øwät, cab hajxy hoy
miäbøgaan̲nä. Jaduhn̲ hajxy yajcähxø'øgy coo ja'a Dioshuung
hajxy yagho'tägach, coo hajxy ñäxi'igy hijxwiinduum.
7 Øpn̲ä Diosmädia'agy hoy cudiuum̲b, quiumaabiä Dios
jaduhn̲. Jaduhn̲ mäwíinäts hajxy je'e nebiä hoñaax̲än. Coo
tiu'uy, mänit hotyiijä jaduhn̲ tiøømbety, tijaty tøø piäda'agyii,
y quiunuu'xypä Dios jaduhn̲.
8 Øpn̲ hoy ca'a cudiuum̲b, haxøøgtuum jaduhn̲ ñä'ä
nøcxø'øwaam̲bä. Jaduhn̲ mäwíinäts je'e nebiä naax̲ ca'a
hoybän, maa haagä hapty tiøømbetiän. Ño'py hajxy jaduhn̲.
9 Hermanodøjc, hoy mijts naam̲nä weenjaty tøø nja
hadsähgø'øy, nnajuøøbiøch jaduhn̲ coo mijts ja'a Dios jaanc̈h
tehm̲ yhoy xpiuhbeda'añ, je'eguiøxpä coo ja'a mbojpä
mgädieey hajxy xyajnähwaatsä.
10 Jaanc̈h tehm̲ yhojiäya'ay ja'a Dios jaduhn̲. Jiahmiejchp
jaduhn̲ coo mijts hoy mgudiuñ̲, coo mijtsä hermanodøjc
tehn̲gajnä mbuhbety, je'eguiøxpä coo mijtsä Dios mjahmiech.
11 Jadúhn̲høch njoot chocy coo hajxy hoy mgudiúnät
mäduhñ̲tiä hajxy yaa mjugyhaty hädaa yaabä naax̲wiin.
Mänit hajxy jim̲ mnǿcxät tsajpootyp nebiä Dios hajxy tøø
xñäma'ayän.
12 Cab hajxy mnänuuxǿ'øwät. Jaduhn̲ hajxy mgudiúnät
nebiä jäya'ayhajxy jecy quiudiuuñ̲än, ja'a hajxy jim̲ tøøbä
ñǿcxiäbä tsajpootyp. Ja'a Dios jaduhn̲ yajwiinwaan̲øøyy coo
hajxy jim̲ ñǿcxät, je'eguiøxpä coo ja'a Diosmädia'agy hajxy
hänajty hoy miäbøcy tehn̲gajnä.
13-14 Jéquiänä Dios ja'a Abraham yajwiinwaan̲øøyy:
“Tøyhájthøch miic̈h nbuhbeda'añ. Nyajpu'uwáam̲biøch

nyaghi'igáaṃbiøch miiĉh." Hamdsoo cuhdujtcøxpä Dios jaduhṇ miänaañ. Hix, caj pøṇ møjcuhdujt miøødä nebiä Dios miøødän.

15 Yajtøjiajtä Dios jaduhṇ nebiä Abraham yajwiin-waaṇøøyyän, je'eguiøxpä coo Abraham hänajty tehṇgajnä miäbøcy.

16 Ja'a Dioscøxpä jäya'ayhajxy hamuumdu'joot jaduhṇ waaṃbaty miäna'añ; y coo hajxy jaduhṇ miäna'añ hamuumdu'joot, cab jaduhṇ pøṇ waaṃb miänaaṇnä. Tødiägøøby jaduhṇ.

17 Paadiä Dios jaduhṇ miänaañ: "Tøyhájthøch tøø nya-jwiinwaaṇø'øy cooĉh nbuhbeda'añ", neby hajxy jaduhṇ ñajuǿ'øwät coo hajxy tøyhajt piuhbeda'añii, coo ja'a Dios ja'a wyiinmahñdy ni mänaa quia'a yajtägatsa'añ. Hamdsoo ja'a Dios jaduhṇ miänaañ.

18 Jaduhṇdsä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo ja'a Dios ni mänaa quia'a høhṇda'agy. Jaduhṇdsä tøyhajt hajxy hoy nmøødhájtäm coo hajxy homiänaajä xpiuhbedáaṇäm coo ja'a miädia'agy hajxy nmäbøjcämät.

19-20 Jiṃä Jesucristo hajxy xñähgapxtúutäm tsajpootyp. Je'e jiṃ tuuṃb teedywiindsøṇ nebiä Melquisedec jecy tiuuñän. Cøjxta'axiøø ja'a Jesucristo jiṃ tiuna'añ tsajpootyp. Jaduhṇä tøyhajt hajxy hoy nmøødhájtämät coo hajxy jiṃ homiänaajä xyaghidáaṇäm.

7

1-2 Coo ja'a Abraham ja'a reyhajxy hänajty hoy tøø yagho'ogy, mänaa hajxy hoy chiptuñän, mänitä Melquisedec hoy miøødnijiøjcubaadø'øyii. Mänitä Melquisedec miänaañ cooc ja'a Dios ja'a Abraham hänajty piuhbeda'añ. Mäduhñtiä ja'a Abraham hänajty tøø piaady maa hänajty hoy tøø chiptuñän, majc-hit jaduhṇ piädaacy tu'cuhdujtjaty. Mänitä Melquisedec piuhmooyy ja'a tu'hitpä. Mejtstu'u ja'a Melquisedec hänajty tiuñ. Tøø ja'a Dios tsajpootypä hänajty piäda'agy coo tiúnät teedy. Y gobiernä hänajty jiṃ tiuuṃby maa ja'a cajpt xiøhatiän Salem. Jaduhṇ miädia'agytiägø'øy coo hajxy jootcujc yhity. Jaduhṇdsä Melquisedec xiøø miädia'agytiägøøbiä coo hoy guiobiernähaty.

3 Cab jaduhṇ pøṇ ñä'ägädä najuø'øy pøṇä Melquisedec tia-jhajt tieedyhajt, pøṇ yhaphajt tieedyhajt. Cab jaduhṇ pøṇ ñajuø'øy mänaa myiiñ mänaa quiahy, mänaa yho'cy mänaa tiägooyy. Coo je'e tiuñ teedywiindsøṇ cøjxta'axiøø, jaduhṇ mäwíinäts je'e tiuñ nebiä Jesucristo tiuñän, ja'a Dios yHuung.

4 Cähxø'p jaduhṇ coo ja'a Melquisedec møjcuhdujt hänajty jiaanĉh tehṃ miøødä, je'eguiøxpä coo piuhmooyyä ja'a tu'hitpä, mäduhñtiä ja'a Abraham hänajty tøø piaady maa

hänajty hoy tøø chiptuñän. Y ja'a Abrahamä, mijts mhap mijts mdeedy je'eduhn.

5 Y ja'a Leví yhap yhoc-hajxiä, ja'a hajxy tuumbä teediä, jaduhn jim myiñ maa ja'a jecyquiuhdujtän coo hajxy piuhmo'owøøjät ja'a tu'hitpä maa ja'a majc-hitcøxpän. Ja'a miägunaax̱hajxy jaduhn yégäp, hoyyä Abraham hajxy quipxy jia møødhaphaty jia møødteedyhaty.

6 Pero ja'a Melquisedec, cabä Abraham hänajty jiujyhaty miägu'ughaty. Hawiing hänajty tiuñ teedy. Pero puhmooyyä je'e ja'a tu'hitpä. Ja'a Abraham jaduhn yejc, ja'a Dios hänajty tøøbä yajwiinwaanó'øyäbä coo hänajty yajpu'uwa'añ yaghi'iga'añ. Mänitä Melquisedec ja'a Abraham ñämaayy coo ja'a Abraham hänajty piuhbeda'añíijäm ja'a Diósäm.

7 Y tøyhajt jaduhn coo ja'a Melquisedec møjcuhdujt hänajty jiaanch tehm miøødä. Cabä Abraham quiuhdujt hänajty miøjjä nebiä Melquisedec quiuhdujtän. Hix̱, ja'a Melquisedec jaduhn mänaan coo ja'a Dios ja'a Abraham piuhbédät.

8 Haa ja'a hajxy yaa tuumbä teedy jäda'anäbaadyñä, ho'p hajxy, hoyyä tu'hitpä hajxy jia puhmo'oyii ja'a majc-hitcøxpä. Haa ja'a Melquisedecä, jaanä puhmooyyä je'ebä, pero cabä Diosmädia'agy miäna'añ coo tøø yho'ogy.

9-10 Hoyyä Levíhajxy hijty jia tuñ teedy, cabä quiuhdujthajxy hänajty miäbaady nebiä Melquisedec quiuhdujtän, je'eguiøxpä coo ja'a Abraham ja'a Melquisedec ja'a tu'hitpä hänajty tøø piuhmo'oy. Ja'a Abraham, je'edsä Levíhajxy hänajty yhaphajpy tieedyhajpy.

11 Pero ja'a teedyhajxy, ni mänaa hajxy xquia'a yajnähwáatsämät. Paadiä Dios ja'a Cristo quiejxy coo je'e tiúnät teedy nebiä Melquisedec jecy tiuuñän. Cabä tiuñ nebiä Aarónhajxy tiuuñän.

12 Coo ja'a Dios miänaañ coo ja'a Leví yhap yhoc-hajxy quia'a túunnät teedy, mänitä jecyquiuhdujt yajtägajtspä.

13 Coo ja'a Dios ja'a Jesucristo yaa quiejxy, yajtägajts ja'a jecyquiuhdujt jaduhn, je'eguiøxpä coo ja'a Jesús tiuuñ teedy, hoyyä Leví quia'a ja haphaty quia'a ja teedyhaty.

14 Hix̱, ja'a Judá je'e yhaphajt tieedyhajt. Y cabä Moisés waamb miänaañ coo ja'a Judá yhap yhoc-hajxy tiúnät teedy.

15 Y coo ja'a Jesucristo teedy tiuñ nebiä Melquisedec jecy tiuuñän, cähxø'p jaduhn coo ja'a Dios ja'a jecyquiuhdujt tøø yajtägajtsnä.

16 Paadiä Jesús piädaacä teedy coo cøjxta'axiøø jiugyhada'añ. Cab jaduhn yhity nebiä yaabä teedyhajxiän.

17 Jaduhnä Dios ja'a Jesús ñämaayy:

Cøjxta'axiøø miich mduna'añ teedy nebiä Melquisedec jecy tiuuñän.

18-19 Coo ja'a Moisés ja'a jiecyquiuhdujt hajxy xquia'a yajnähwáatsäm, paadiä Dios jaduhn̲ miänaañ coo quia'a túun̲nät. Mänitä Dios ja'a Jesucristo yaa quiejxy coo hajxy hoy xyajnähwáatsämät. Mänitä Jesucristo hajxy jim̲ xwioonøcxáan̲äm maa ja'a Dioswiinduumän.

20-21 Coo ja'a Dios ja'a Jesús piädaacy teedy, mänit miänaañ coo ja'a miädia'agy jiaanc̈h tehm̲ tiøyhajtä. Jaduhn̲ds jim̲ myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:

Ja'a Dios mänaan̲ coo ja'a miädia'agy jiaanc̈h tehm̲ tiøyhajtä;
cábägä wyiinmahñdy mänaa yajtägatsa'añ:
"Cøjxta'axiøø miic̈h mduna'añ teedy nebiä Melquisedec jecy
tiuuñän", nøm̲ä Dios ja'a Jesús ñämaayy.

Pero coo ja'a wiingteedy piädaacä, cabä Dios waam̲b miänaañ.

22 Coo ja'a Jesucristo cøjxta'axiøø yhida'añ, jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo hajxy maas hoy xyajnähwa'adsáan̲äm quejee ja'a Moisés ja'a jiecyquiuhdujt. Cab hajxy je'e xyajnähwáatsäm.

23 Ja'a teedyhajxy hädaa yaabä naax̲wiimbä, coo hajxy yho'ogy, mänit hajxy ñiguiuwic̈hii. Paady hajxy may tøø tiuun̲nä.

24 Pero cabä Jesucristo mänaa yho'ogaan̲nä. Cøjxta'axiøø jaduhn̲ tiuna'añ teedy. Cabä wiinghäna'c ja'a tuun̲g jaduhn̲ yajmämähmø'øwa'añ.

25 Cøjxta'axiøø ja'a Jesucristo yhida'añ. Hoy jiaanc̈h yajnähwa'adsaan̲nä øøn̲ä jioot tsojp coo ñähgapxtu'udóøjät ja'a Jesucrístäm maa ja'a Dioswiinduumän homiänaajä.

26 Coo ja'a Jesucristo jaduhn̲ tiuñ teedywiindsøn̲, jaanc̈h tehm̲ yhoy hajxy jaduhn̲ xñähgapxtúutäm. Ni mänaa wiinghäna'c hajxy jaduhn̲ xquia'a nähgapxtúutäm nebiä Jesúsän. Cabä Jesús tii pojpä tii cädieey ñä'ägädä møødä. Ni øøn̲ jaduhn̲ quia'a mäbaady nebiä Jesúsän. Nhaagä møødhájtäm pojpä cädieey hajxy. Jim̲ä Jesucristo yhijnä tsajpootyp; møjcuhdujt jim̲ miøød.

27 Haa ja'a teedywiindsøn̲hajxy hädaa yaabä naax̲wiimbä, jabom̲-jabom̲ä animal hajxy yox̲y. Jadúhn̲äc tyijy ja'a piojpä quiädieey hajxy ñähwa'ads quiuhwá'adsät, møødä cu'ug piojpä quiädieeyhajxy. Jayøjp hajxy yox̲y ja'a yhamdsoo pojpä yhamdsoo cädieeguiøxpä. Mänit hajxy jiaac yox̲y ja'a cu'ug piojpä quiädieeguiøxpä. Pero cabä Jesucristo animal mänaa yox̲y. Hix̲, tähooc jaduhn̲ ñiñähdujcä coo yho'cy.

28 Ja'a jecyquiuhdujt jaduhn̲ mänaam̲b coo ja'a jäya'ayhajxy tiúnät teedywiindsøn̲, hoyyä pojpä cädieey hajxy jia møødä. Mänitä Dios cujecy miänaañ coo ja'a Jesucristo tiúnät teedywiindsøn̲. Ja'a tøyhajtä Dios jaduhn̲ yejc coo jaduhn̲ miänaañ. Ni mänaa ja'a Jesús pojpä cädieey quia'a møødä.

8

1 Hoorä, jadúhn̲høch tøø nmädia'agy coo ja'a Jesucristo ha-
jxy jim̲ xñähgapxtúutäm tsajpootyp. Jim̲ jaduhn̲ tiuñ̲ teedywi-
indsøn̲. Hahooyhaamby jim̲ yhäña'ay maa ja'a Diosän.
2 Jim̲ tiuñ̲ tsajpootyp maa ja'a tsajtøjc hoybän, ja'a Dios
yhädiúun̲äbä. Ca'a jiäya'ayä je'e hädiuun̲.
3 Haa ja'a hajxy yaa tuum̲bä teedywiindsøn̲ hädaa yaabä
naax̲wiinä, jaduhn̲ hajxy piäda'agyii coo animal hajxy yóxät,
coo hajxy cøx̲iä wiinä quiuyoxǿ'øwät. Jadúhn̲äc tyijy ja'a
piojpä quiädieey hajxy ñähwa'ads quiuhwá'adsät. Y coo ja'a
Jesucristo jim̲ teedywiindsøn̲ tiuñ̲ tsajpootyp, paady jaduhn̲
ñiñähdujcä.
4 Coo häxøpy yaa yhity hädaa yaabä naax̲wiin, cab häxøpy
tiuñ̲ teedywiindsøn̲. Haa ja'a hajxy yaa tuum̲bä teediä, je'eds
hajxy cuyoxøøby nebiä jecyquiuhdujt yhane'emiän.
5 Haa ja'a tsajtøjc yaabä maa hajxy tiúñ̲änä, cab jaduhn̲
miäbaady nebiä tsajtøjc jim̲ tsajpootypän. Coo ja'a Moisés ja'a
wittsajtøjc hänajty quioja'añ, mänitä Dios ja'a Moisés ñämaayy:
“Tsipcøxpä wittsajtøjc jaduhn̲ mgójät nébiøch jim̲ nyaghijxiän
tun̲guhduum coo mnähguipxtú'udät.”
6 Tøø ja'a Dios ja'a hawiinjem̲ybiä yajcuhducy coo hajxy
jim̲ xyaghidáan̲äm tsajpootyp cøjxta'axiøø. Haa hädaa hawi-
injem̲ybiä ja'a Dios yajcuhdújcäbä, maas hoy je'eduhn̲ quejee
ja'a Moisés jecy yéjcäbä. Paadiä Jesucristo maas hoy tiuñ̲
teedywiindsøn̲ quejee ja'a teedyhajxy, ja'a hajxy hädaa yaabä
naax̲wiimbä. Ja'a Moisés jecy yéjcäbä, cab hajxy jaduhn̲ xjiaty
puhbéjtäm nebiä hawiinjem̲ybiän, ja'a jäda'ahatypän.
7 Coo hajxy häxøpy xpiuhbéjtäm ja'a Moisés jecy jia yéjcäbä,
cabä Dios ja'a hawiinjem̲ybiä häxøpy tøø ñä'ä yajcuhducy.
8 Cabä Dios ja'a jecyjiäya'ayhajxy quiumaayy je'eguiøxpä
coo hajxy hoy quia'a cudiuuñ̲. Jaduhn̲ jim̲ myiñ̲ cujaay maa
ja'a Diosmädia'aguiän:

Ja'a Dios jaduhn̲ mänaam̲b:

Abaadaam̲b jaduhn̲ cooc̆hä jäya'ayhajxy nmøødyajcuhduga'añ
ja'a hawiinjem̲ybiä,

ja'a hajxy jim̲ tsänaabiä judíos-naaxooty møød
Judábä-naaxooty.

9 Maas hóyhøch jaduhn̲ nmøødyajcuhduga'añ quejéejøc̆h ja'a
yhap ja'a tieedyhajxy nmøødyajcuhdujcän mänáajøch
hajxy jim̲ hoy nwoobädsøm̲iän Egiptonaaxooty.

Cab hajxy hoy ñä'ä cudiuuñ̲ nébiøch nja yajcuhdujquiän.

Páadyhøch hajxy jaduhyyä nnä'ä nähgueecnä, nøm̲ä Dios
miänaañ̲.

10 Coo jaduhn̲ yhabáadät, mänítøčhä jäya'ayhajxy
nmøødyajcuhduga'añ ja'a hawiinjem̲ybiä, ja'a hajxy
jim̲ tsänaabiä judíos-naaxooty, nøm̲ä Dios miänaañ̲.
Nyajnähixø'øwáam̲biøch nmädia'agy hajxy hoy, neby hajxy
hamuumdu'joot jaduhn̲ wyiinjuó'øwät.
Mänítøch hajxy jaančh tehm̲ yhoy xwyiingudsähgø'øwa'añ.
Høočh hajxy ngu'ughadáaṉnäp.
11 Nägø̲x̲iøčhä nmädia'agy hajxy xmiäbøgaaṉä ñämaj ñäbetiä.
Haagä mäbøgaam̲b hajxy jaduhn̲.
12 Nyajnähwa'adsáaṉäbøch ja'a piojpä quiädieey
hajxy. Cábøčhä piojpä quiädieeyhajxy mänaa
njahmiedsáaṉänä.
13 Coo ja'a Dios miäna'añ coo ja'a hawiinjem̲ybiä tøø yajcuh-
ducy, jaduhn̲ miänaam̲bä coo ja'a jecypiä quia'a tsoobaatnä,
coo quia'a tunaaṉnä.

9

1 Jaduhn̲ä jecyquiuhdujt myiim̲bä mädyii ja'a jäya'ayhajxy
quiudiúnäp maa ja'a chajtøjc-hajxiän.
2-3 Jaduhn̲dsä wittsajtøjc hajxy jecy yhädiuuñ̲. Coo ja'a wit
hajxy yaghadøødiujcy, metscä cuarto jaduhn̲ hoy miähmø'øy.
Tu'nax̲ hoy møj miähmø'øy; ja'a cujpä muutsc hoy miähmø'øy.
Ja'a cuarto møjpä, je'eduhn̲ xøhajt "cunuu'xytiøjc"; jiibiä
ceratoyøhñdy hajxy yaghijty møødä meexä maa ja'a
cunuu'xychajcaagy hajxy hänajty yujcoñ̲än. Ja'a cuarto
muutspä, je'eduhn̲ xøhajt "cunuu'xytiøjc maa ja'a Dios
yhäña'ayän."
4 Ja'a orohaltar jiiby hijt maa ja'a poom hajxy hänajty
jioquiän, møødä cuhdujtcajä; oronähwopy hänajty je'e. Jiiby
cajäjooty ja'a orotu'ts yhijty maa ja'a maná hajxy hänajty
yaghitiän. Ja'a maná, je'edsä tsajcaagy hänajty xiøhaty ja'a
Dios jecy quiéjxäbä. Jiibiä Aarón ja'a quiuhdajt yhijpä ja'a jecy
wáam̲äbä. Jiibiä tsaa yhijpä maa ja'a Dios ja'a cuhdujt jecy
yuugjahyyän.
5 Cajänähgøxpä querubín yhahädiuuṉnax̲yhajxy yhijty "maa
ja'a Dios yhäña'ayän." Jim̲ä quieecthajxy quiäjøjna'ay "maa
ja'a Dios pojpä cädieey miee'xiän." Cábøch ngapxtøwa'añ nebi-
aty hädaaduhm̲bä hijty tiuñ̲.
6 Coo ja'a wittsajtøjc hajxy hänajty tøø quiojnä, mänitä
teedyhajxy jiiby tiägøøčhohṉnä maa ja'a møjcunuu'xytiøjcän.
Jiiby hajxy jabom̲-jabom̲ tiuuṉnä.
7 Pero jiiby maa ja'a muutscunuu'xytiøjcän maa ja'a
Dios hänajty yhäña'ayän, jagooyyä teedywiindsón̲ hijty
jiiby tiägø'øy. Tähooquiä hajxy hijty jiiby tiägø'øy ja'a
tu'ugjomøjtpä. Coo hajxy hänajty jiiby tiägø'øwa'añ, jayøjpä

animal hajxy hijty yagho'ogy. Mänitä animalnø'ty hajxy hijty jiiby nøcxy quiuyoxø'øy muutscunuu'xytiøgooty, ja'a piojpä quiädieeguiøxpähajxy, møødä cu'ugä piojpä quiädieeguiøxpähajxy.

8 Jaduhn̲ä Dioshespíritu hajxy xyajwiinjuóøyyäm coo hajxy hoy nga'a tägóøyyämät maa ja'a Dioswiinduumän mäduhñ̲tiä ja'a jecyquiuhdujt hajxy yajtuñ̲ñä.

9 Jaduhn̲ hajxy jäda'anäbaadyñä nhíjtäm. Je'enä animal hajxy yox̲y; je'enä hajxy cøx̲iä wiinä quiuyoxø'øy. Paady hajxy jaduhn̲ quiuhdujthatyñä, jadúhn̲äc tyijy ja'a Dios jiaanc̈h tehm̲ quiumay. Cab hajxy jaduhn̲ ñähwa'ac̈h quiuhwa'ac̈h, hoy hajxy jaduhn̲ jia cuhdujthatyñä.

10 Jagooyyä ja'a quiuhdujthajxy yhane'emy tijaty hajxy quiáyäp yhú'ugäp, neby hajxy ñibiuj ñijie'edsóøjät, neby hajxy yaa jiäya'ayhádät hädaa yaabä naax̲wiin. Pero yø'ø cuhdujt jaduhm̲bä, cab jaduhn̲ tiuun̲nä. Tøø ja'a Dios ja'a hawiinjem̲ybiä yajcuhdujnä, mädyii jaduhn̲ tunaam̲b.

11 Mänitä Jesucristo hajxy hoy xjiaanc̈h tehm̲ yajnähwáatsäm. Jaaya'ay jaduhn̲ túun̲näp teedywiindsøn̲ jim̲ tsajpootyp maa ja'a tsajtøjc jaanc̈h tehm̲ yhoybän. Ca'a jiäya'ayä hajxy hädiuun̲ hädaa yaabä naax̲wiimbä.

12 Tøø ja'a Jesucristo jim̲ tiägø'øy maa ja'a Dioswiinduumän ja'a tähooctagø'øyyä. Hamdsoo hänajty tøø ñiñähdugyii coo højts hänajty xñähho'tu'udáan̲äm. Cabä tii nø'ty quiuyoxøøyy maa ja'a yaabä tsajtøjcän nebiä yaabä teedyhajxy quiuhdujthatiän coo chivo hajxy yox̲y, coo waj hajxy yox̲y. Coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, paady hajxy jim̲ nhidáan̲äm Dioswiinduum cøjxta'axiøø.

13 Jaduhn̲ä jäya'ayhajxy quiuhdujthaty, coo hajxy yho'ogø'øy, mänitä chivonø'ty wajnø'ty hajxy yajniñähxänicxyii. Mänitä wajcujiaam hajxy yajniñähwøjyii, ja'a hajxy hänajty tøø ñäno'ogó'øyäbä maa ja'a altarän. Jaduhn̲ hajxy ñiyajnähwa'ac̈hii.

14 Hoorä, ja'a chivonø'ty, ja'a wajnø'ty, cabä pojpä cädieey mänaa yajnähwa'ac̈h. Ja'a Jesucristo hajxy jaduhn̲ xyajnähwáatsäm mänaa hajxy xñähho'túutäm. Cabä Jesucristo tii pojpä cädieey miøødä. Cab jaduhn̲ mänaa yho'ogaan̲nä. Hamdsoo jim̲ ñiñähdujcä maa ja'a Dioswiinduumän. Jaduhn̲ä nhaxøøgcuhdujt hajxy xyajnähwáatsäm, nebiä Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ maas hoy nmäbójcämät.

15 Coo ja'a Dios ja'a hawiinjem̲ybiä tøø yajcuhducy, paadiä Jesucristo hajxy xñähho'túutäm, pønjatiä Dios jaduhn̲ wyiimbiiw̲. Xyajnähwáatsäm ja'a nbojpä ngädieey hajxy nebiaty hajxy tøø njäya'ayhájtäm maa ja'a jecypiä yhijtiän. Y jim̲

hajxy xyajnøcxáaṉäm tsajpootyp nebiä Dios hajxy xyajwiin-
waaṉóøyyäm.
16-17 Homiädyii testamentänoquiä, cahnä tiuuṉgpaadyñä, ju-
gyhajpnä jaaya'ay jaduhṉ. Coonä yhó'ogät, mänitnä ja'a nocy
tiuuṉgpaada'añ.
18 Paadiä Dios jaduhṉ miänaaṉ̃ coo animal hajxy yóxät,
mänaa ja'a jayøbhajtpä yajcuhduquiän.
19 Coo ja'a Moisés ja'a cu'ugä jecyquiuhdujt hänajty tøø
quiøx̱y mo'oy, mänitä wajhuung yojxy møødä chivohuung.
Mänitä ñø'ty hoy ñøødemøøyyä. Mänitä tsaptsmeegpøjt hoy
piäda'agy nø'ñøøjooty møødä hisopohaa'x. Mänitä cu'ug ja'a
nø'ñøø yajnähxänicxy møødä jecyquiuhdujttsaa.
20 Mänitä Moisés miänaaṉ̃: "Haa hädaa nø'tiä, hijxtahṉd
hädaaduhṉ coo mijtsä Dios xmiøødyajcuhdujcy."
21 Mänitä Moisés ja'a wittsajtøjc ja'a nø'ñøø hoy
yajnähxänicxpä møød tijaty hajxy jiiby yajtuuṃby mänaa
ja'a Dios hajxy hänajty wyiingudsähgø'øyän.
22 Jaduhṉä jecyquiuhdujt hijty yhane'emy cooc cøx̱iä
ñähwa'acḧii nø'tyhaam. Coogä animal hajxy quia'a yóxät,
cábägä piojpä quiädieey hajxy ñä'ä nähwá'adsät.

23 Haa ja'a wittsajtøjc hädaa yaabä naax̱wiimbä, møød tijaty
jiiby hijp tsajtøgootiä, animalnø'tyhaamä Moisés yajnähwaach.
Pero højtshájtäm, ni mänaa ja'a animalnø'ty hajxy xquia'a
yajnähwáatsämät. Paadiä Jesucristo hajxy hoy xñähho'túutäm,
jaduhṉ hajxy nnähwáatsäm.
24 Tøø ja'a Jesucristo jiṃ tiägø'øy maa ja'a Dioswiinduumän.
Jiṃ hajxy xñähgapxtúutäm. Ca'a yhädaa yaabä tsajtøgootiä
tiägøøyy. Haa ja'a tsajtøjc yaabä, cab jaduhṉ tiehṃ miäbaady
nebiä tsajtøjc jiṃ tsajpootypän.
25-26 Haa ja'a teedywiindsøṉ hädaa yaabä naax̱wiimbä,
jomøjt-jomøjt jiiby tiägø'øy maa ja'a muutscunuu'xytiøjcän.
Jiibiä animalnø'ty nøcxy quiuyoxø'øy. Pero ja'a Jesucristo,
tähooquiä yho'cy. Cabä Dios jaduhṉ miänaaṉ̃ coo may-
hooc yhó'ogät. Coo yhabaaty, mänitä Jesucristo hajxy hoy
xñähho'túutäm ja'a nbojpä ngädieeyhájtäm.
27 Ja'a Dios hajxy xquiunúu'xäm xpiädáacäm coo
højts tähooquiä nho'ogáaṉäm. Mänitä Dios hajxy
xyajtøyhajtyegáaṉäm.
28 Jaanä tähooquiä ja'a Jesucristo hajxy xñähho'túutämbä
ja'a nbojpä ngädieeyhájtäm. Tähoocyajnähwa'achä hajxy xya-
jnähwaats xyajcuhwáatsäm. Coo jadähooc quiädaactägatsa'añ,
mänit hajxy jiṃ xyajnøcxáaṉänä maa ja'a Dioswiinduumän,
pønjaty hänajty jaduhṉ jii jøbhijxp.

10

1 Haa ja'a jecyquiuhdujt, hijxtahn̲d hänajty jaduhn̲ hijp
coo ja'a Jesucristo hajxy hänajty xñähho'tu'udáan̲äm. Nebiä
jecyquiuhdujt hänajty yhane'emiän, jomøjt-jomøjtä animal
hajxy jia yox̲y. Pero ni pøn̲ hänajty quia'a nähwa'ač̌h quia'a
cuhwa'ač̌h, pønjaty hänajty ja wi'i tiägø'øwáam̲bäp maa ja'a
Dioswiinduumän.
2 Coo hajxy häxøpy tøø jiaanč̌h nähwa'ač̌h tøø jiaanč̌h
cuhwa'ač̌h ja'a piojpä quiädieey hajxy, cabä animal hajxy
häxøpy yojxnä. Tähooquiä hajxy jaduhn̲ cu yojxy, mänit
jaduhn̲ cu yhoyøøyy. Hamdsoo hajxy cu ñajuøøyy coo pojpä
cädieey hajxy quia'a møødänä.
3 Pero coo animal hajxy hänajty jaduhn̲ yox̲yñä
jomøjt-jomøjt, ñajuøøby hajxy hänajty jaduhn̲ coo pojpä
cädieey hajxy miøødä.
4 Hix̲, ni mänaa ja'a wajnø'ty ja'a chivonø'ty ja'a pojpä
cädieey quia'a yajnähwa'ač̌h quia'a yajcuhwa'ač̌h.
5 Paadiä Cristo ja'a Dios ñämaayy, mänaa hänajty jaduhn̲ yaa
tøø quiäda'aguiän hädaa yaabä naax̲wiin:
Caj miič̌h mjoot jaduhn̲ chocy coo ja'a animal hajxy tehn̲gajnä
yóxät.
Páadyhøch miič̌h yaa xquiejxy hädaa yaabä naax̲wiin cooč̌h
yaa njäya'ayhádät, nébiøč̌hä jäya'ayhajxy jaduhn̲ yaa
nnähho'tú'udät.
6 Caj miič̌h mjoot jaduhn̲ chocy coo animal hajxy yóxät, coo
hajxy ñó'ogät.
Paadiä animal hajxy yox̲y, nähwaatspä piojpä quiädieeyhajxy
jaduhn̲.
7 Mänítøch nmänaañ̲:
“Dios, páadyhøch jaduhn̲ yaa tøø ngäda'agy nébiøch jaduhn̲
yaa ngudiúnät nébiøch miič̌h xñämaayyän,
neby jaduhn̲ jim̲ myiñ̲än cujaay maa miič̌h mmädia'aguiän
ja'a høøč̌hcøxpä”,
nøm̲ä Cristo ja'a Dios ñämaayy.
8 Jayøjpä Cristo miäna'añ cooc ja'a Dios jioot quia'a tsocy
coo animal hajxy quia'a yóxät ni quia'a nó'ogät. Ja'a piojpä
quiädieey hajxy jaduhn̲ yajnähwáatsäp yajcuhwáatsäp. Hoyyä
jecyquiuhdujt jia hane'emy coo hajxy tehn̲gajnä yóxät, cabä
Dios jaduhn̲ quiumay.
9 Jaduhn̲ miänáaan̲gombä: “Teedy, páadyhøch yaa tøø ngäda'agy
nébiøch jaduhn̲ yaa ngudiúnät nébiøch miič̌h xñämaayyän.”
Jaduhn̲ miädia'agytiägø'øy coo ja'a Cristo hänajty jaduhn̲
yhane'ema'añ coo animal hajxy quia'a yójxnät, nebiä Tieedy
miädia'agy jaduhn̲ quiudiúun̲ät.

10 Hoyyä Jesucristo ja'a Tieedy miädia'agy jiaanc̈h cudiuuṉä
coo højts jaduhṉ tähooquiä xñähho'túutäm; paadiä Dios hajxy
xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm.

11 Jaduhṉä jecyquiuhdujt hijty yhane'emy coo ja'a teediä
animal hajxy jabom̱-jabom̱ wyi'i yóxät. Hoy hajxy jaduhṉ
jia cudiuuñ, cab hajxy jaduhṉ ñä'ägädä nähwaach ñä'ägädä
cuhwaach.
12 Coo ja'a Jesucristo ja'a nbojpä ngädieey hajxy hänajty
tøø xñähho'túutäm tähooquiä, mänit hoy yhäñaaguiäda'agy maa
ja'a Dios yhahooyhaampiän.
13 Jim̱ jaduhṉ yhahix̱y coo ja'a miädsiphajxy quia'a
mäjäda'aga'añ.
14 Tähooquiä hajxy tøø xñähho'túutäm. Jaduhṉä nbojpä
ngädieey hajxy xyajnähwaats xyajcuhwáatsänä.
15 Jaduhṉä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo tiøyyä,
je'eguiøxpä coo ja'a Dioshespíritu jaduhṉ miänaam̱bä maa
jaduhṉ cujaay myiñän:

16 Coo jaduhṉ yhabáadät, mänítøch hajxy
nmøødyajcuhduga'añ, nøm̱ä Dios miäna'añ:

Nyajnähixø'øwáam̱biøch nmädia'agy hajxy hoy, neby hajxy
jaduhṉ hamuumdu'joot wyiinjuø'øwät.
17 Mänit miänáaṉgombä:

Cábøc̈hä piojpä quiädieeyhajxy mänaa njahmiedsáaṉänä.
18 Jaduhṉds je'e, tøø ja'a Jesucristo ja'a nbojpä ngädieey hajxy
xyajnähwaats xyajcuhwáatsänä tähooquiä. Hoyyä animal ha-
jxy jia yox̱yñä, cab jaduhṉ choobaatnä.

19-20 Hermanodøjc, maa ja'a jecyquiuhdujt myiñän,
cabä cuhdujt pøṉ miøødä coo jiiby tiägø'øwät maa ja'a
muutscunuu'xytiøgootiän. Pero coo ja'a Jesucristo hajxy
tøø xñähho'túutäm, paady hajxy jim̱ hoy ndägø'øwáaṉänä
maa ja'a Dioswiinduumän. Tøø hajxy xyajnähwaats tøø hajxy
xyajcuhwáatsäm ja'a nbojpä ngädieeyhájtäm.
21 Je'eds hajxy jim̱ xñähgapxtúutäm Dioswiinduum.
22 Entonces, tsøg hajxy jim̱ tägøøyyäm Dioswiinduum.
Tsøgä miädia'agy hajxy hamuumdu'joot mäbøjcäm coo ja'a
cuhdujt hajxy nmøødhájtäm coo hajxy jim̱ ndägøøyyämät,
je'eguiøxpä coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm.
Jaduhṉä nbojpä ngädieey hajxy tøø xyajnähwaats tøø xya-
jcuhwáatsäm.
23 Tsøgä Diosmädia'agy hajxy tehṉgajnä mäbøjcäm. Cab
hajxy nnajtshixøøyyämät. Nmøødhájtäm ja'a tøyhajt hajxy
jaduhṉ coo ja'a Dios hajxy xmio'owáaṉäm nebiaty hajxy tøø
xyajwiinwaaṉøøyyäm coo hajxy cøx̱iä wiinä xmio'owáaṉäm.

24 Tsøg hajxy niguiapxwíjjäm neby hajxy maas hoy nničhojc
nnibia'häyóow̱ämät hamiṉ̃ haxøpy, neby ja'a Diosmädia'agy
hajxy jaduhṉ maas hoy ngudiúuṉämät.
25 Jaduhṉ hajxy nyajnajuóøyyäm coo miäwiingooṉnä coo
ja'a Jesucristo yaa quiädaactägatsa'añ. Paady, tsøg hajxy ni-
jootcapxmøcpójcäm. Tehṉgajnä hajxy nhamugóøyyämät ja'a
Dioscøxpä. Näje'e hajxy, cab hajxy jaduhṉ ñä'ägädä mejtsnä.
Cabä quiuhdujthajxy jaduhṉ yhoyyä.
26 Coo hajxy tehṉgajnä haxøøg nwädíjtämät, hoyyä tøyhajt
hajxy tøø nja wiinjuóøyyäm, cabä nbojpä ngädieey hajxy
jaduhṉ ñä'ägädä nähwáatsämät.
27 Haxøøgtuumä Dios hajxy jaduhṉ xpiädáacämät maa
ja'a jøøn tioyyän, maa ja'a Dios miädsiphajxy yhitiän.
Hočhähgøøñä jaduhṉ jiiby.
28 Øøṉ jaduhṉ ca'a cudiuum̱b nebiä Moisés ja'a jiecyquiuh-
dujt yhane'emiän, pø tøø testigohajxy jaduhṉ yhix̱y mejt-
stägøøgä, tsipcøxp jaduhṉ yagho'oga'añii.
29 Maas hanax̱iä hajxy jaduhṉ quiumädow̱aaṉnä pønjaty
ja'a Dioshespíritu jaduhṉ haxøøg nänøøm̱b, ja'a mayhajt
tuum̱bä, pønjatiä Dioshuung jaduhṉ xøøghajp, pønjatiä
ñø'ty jaduhṉ häyoow̱híjxäp, hoy hajxy je'eduhṉ tøø xjia
nähho'túutäm, hoy hajxy je'eduhṉ tøø xjia yajnähwaats tøø
xjia yajcuhwáatsäm.
30 Tøyhajtä Dios jaduhṉ miänaaṉ̃: "Høøčh jaduhṉ nyaghawi-
imbidaam̱by." Chaadsä Diosmädia'agy miänáaaṉgumbä: "Dios
quiu'ug jaduhṉ yajcumädow̱aam̱bä."
31 Hočhähgøøñä jaduhṉ coo ja'a Dios hajxy xya-
jcumädóow̱ämät; je'eduhṉ jugyhajp cøjxta'axiøø.
32 Nax̱y hajxy mdehm̱ jiahmiédsät nebiä Jesucristo
miädia'agy hajxy mmädoodsohṉän. Hamuumdu'joot hajxy
mbadu'ubøjcy, hoy hajxy hänajty mja tsaačhpøcy hoyhoy.
33 Näje'e hajxy myaghäyoow̱hijxy cu'ughagujc. Y
mjootcapxmøcpøjpy hajxy hänajty pønjaty hänajty jaduhṉ
häyoow̱híjxäp.
34 Y mnäxuu'chp hajxy hänajty pønjaty hänajty
tsum̱yčhänaaby. Mxooṉdaacp hajxy hänajty, hoy hajxy cøx̱iä
wiinä xjia pøjcä. Mnajuøøby hajxy hänajty coo hajxy jim̱
mhida'añ tsajpootyp cøjxta'axiøø.
35 Entonces, cab hajxy tii mdájät mmáyät; tehṉgajnä hajxy
mmäbøgät coo ja'a Dios hajxy xyhix̱yñä. Mjahmiédsäp hajxy
jaduhṉ coo hajxy nøcxy jim̱ mhidaaṉnä tsajpootyp.
36 Nax̱y hajxy mdehm̱ miee'xtúgät, nebiä Diosmädia'agy
hajxy jaduhṉ hoy mgudiúnät. Jaduhṉ hajxy mbáadät ti-
jaty ja'a Dios hajxy tøø xyajwiinwaaṉóøyyäm coo hajxy
xmio'owáaṉäm.

37 Jaduhn̲ä Diosmädiaˈagy miänaˈañ:
Mobädajpä jeˈe quiädaˈagaˈañ pøn̲ä Dios jaduhn̲ quiexaam̲by.
38 Øn̲ä Diosmädiaˈagy hoy cudiuum̲b, miäbøjpy jeˈeduhn̲
tehn̲gajnä.
Pero coo ñajtshixǿˈøwät, cabä Dios quiumayaan̲nä.
39 Pero højtshájtäm, cab hajxy mänaa nnajtshixøˈøwáan̲äm.
Tehn̲gajnä hajxy nmäbǿjcäm. Paadiä Dios hajxy xyhuuc ya-
jnähwaˈadsáan̲ämbä. Cab hajxy xyajcumädow̲áan̲äm.

11

1 Coo hajxy nmäbǿjcäm, mänitä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm
coo hajxy nbaadáan̲äm mädyiijaty hajxy njøbhíjxäm, hoy
jeˈeduhn̲ quiaˈa ja cähxøˈøgyñä.
2 Jaˈa jecyjiäyaˈayhajxy, coo hajxy miäbøjcy, paadiä Dios
quiumaayy.
3 Coo hajxy nmäbǿjcäm, jaduhn̲ hajxy nyajnajuǿøyyäm coo
jaˈa Dios jaˈa naax̲wiin yajwaˈañguiojy jaˈa miädiaˈagyhaam,
møødä madsaˈa, møødä poˈo, møødä xøø.
4 Coo jaˈa Abel jecy miäbøjcy, paadiä Dios quiumaayy. Hix̲,
hoyyä Abel quiudiuun̲ coo animal yojxy jaˈa Dioscøxpä. Jaˈa
Caín, caj quiumaayyä jeˈeguiøxpä coo hänajty quiaˈa mäbøcy.
Hix̲, cabä animal yojxy. Hoy jaduhn̲ coo jaˈa Abel hajxy
nbahíjxämät, hoy jecy jia yaghoˈcä. Hix̲, miäbøjc jaˈa Abel.
5 Coo jaˈa Enoc jecy miäbøjcy, paadiä Dios quiumaayy. Cabä
Enoc ñaˈä hoˈcy. Jaduhyyä Dios yajnøcxy tsajpootyp. Jaduhn̲
jim̲ myiñ̲ cujaay maa jaˈa Diosmädiaˈaguiän.
6 Coo hajxy ngaˈa mäbǿjcämät, cabä Dios hajxy
xquiumáayyämät. Tsipcøxp hajxy nmäbǿjcämät coo jaˈa
Dios tiømiädiaˈagy. Y jaduhn̲ hajxy nmäbǿjcämät coo jaˈa Dios
piuhbedaˈañ pøn̲ä Dios wiingudsähgøˈøwaam̲b.
7 Coo jaˈa Dios jaˈa Noé jecy ñämaayy coo jaˈa nøøgom̲dägoy
jaˈa naax̲wiin hänajty quiøx̲y wiinyeegøˈøwaˈañ, mänitä Noé
jaˈa Dios miädiaˈagy jaduhn̲ quiudiuun̲ä, hoyyä nøøgom̲dägoy
hänajty quiaˈa ja cähxøˈøgyñä. Mänitä barco cruundä
yhädiuuñ̲. Jiibiä Noéhajxy choocy møødä yhuung møødä
tioˈoxy. Coo jaˈa Noé jaduhn̲ miäbøjcy, paadiä Dios jiaanc̈h
tehm̲ quiumaayy. Pero jaˈa wiinghänaˈc-hajxy, cab hajxy
miäbøjcy. Paady hajxy cøjx quiuhdägoy.
8 Coo jaˈa Dios jaˈa Abraham jecy ñämaayy coo jim̲ chóonät
ñaaxooty, coo jäguem̲naax̲ ñǿcxät maa jaˈa Dios jaˈa Abra-
ham yajnähdijjiän coo chänaadiaacpǿgät, miäbøjc jaˈa Abraham
jaduhn̲. Mänit jim̲ jiaanc̈h tsohn̲nä ñaaxooty. Näˈä nägoobä
ñaˈä tuˈubøjnä. Cab hänajty ñajuøˈøy maa ñǿcxät.
9 Coo jaˈa Abrahamhajxy jim̲ miejch maa jaˈa Dios
hänajty tøø yajnähdijjiän, cab hajxy tiehm̲ chänaadiaacpøjcy,

je'eguiøxpä coo hänajty jiäya'añaaxootiä. Wittøgooty hajxy
hänajty chäna'ay. Pero miäbøjpiä Abrahamhajxy hänajty coo
ja'a naax̱ hajxy hänajty mio'owa'añii, neby hajxy hänajty tøø
yajwiinwaaṉø'øyiijän ja'a Diósäm. Jaduhṉä Abraham yhuung
Isaac ñämáayyäbä møødä yhoc-huung Jacob.

10 Hix̱, ñajuøøbiä Abrahamhajxy hänajty coo hajxy hänajty
jim̱ ñøcxa'añ tsajpootyp Dioswiinduum. Cab hajxy hänajty
tiajy miay coo ja'a naax̱ hajxy quia'a tsoj mooyyä.

11 Jaanä jaduhṉä Sara jecy miäbøjpä. Tøø hänajty miäjaanä
mänaa ja'a Dios hoy piuhbetiän coo maaxhuung piáadät. Y
jaanc̈h huungpaat ja'a Sara jaduhṉ je'eguiøxpä coo miäbøjcy
nebiä Dios hänajty tøø yajwiinwaaṉø'øyän.

12 Y ja'a Abrahamä, hoy hänajty tøø jia mäjaanä, møjjøøyy
mayøøyy je'eduhṉ. Tøø ja'a yhap yhoc-hajxy jaduhṉ jiaanc̈h
tehm̱ miayøøñä. Cab hajxy jaduhṉ hoy yajmäc̈howa'añ.
Jaduhṉ hajxy miayyä nebiä madsa'ajän, nebiä tsabiu'ujän.

13 Coo ja'a Abrahamhajxy yho'cy, cahnä hajxy hänajty
quiøx̱y paadyñä mädyiijatiä Dios hänajty tøø yajwiinwaaṉø'øy.
Pero miäbøjc hajxy jaduhṉ. Ñajuøøby hajxy hänajty coo hajxy
hänajty jim̱ ñøcxa'añ tsajpootyp. Paady hajxy xiooṉdaacy.
Ñajuøøby hajxy hänajty coo hajxy hänajty nä'ä nägoobä
wiädityñä.

14 Pønjaty jaduhṉ wädijp, cahnä tsänaadiaact hajxy piaadyñä.

15 Coo ja'a jioothajxy cu chojcy, cu wyiimbijty hajxy, cu
ñøcxtägajch hajxy je'e maa hajxy hänajty tøø yhuuc tsohm̱bän.

16 Pero jim̱ä jioot hajxy hänajty hamuumdu'joot tøø
piäda'agy tsajpootyp maa ja'a chänaadiaacthajxy hänajty tøø
yhahixóøyyäxän. Ja'a Dios jaduhṉ hahixøøyy. Cabä Dios
miädsähdiuuṉ̃ ja'a Abrahamhajxy.

17-18 Coo ja'a Dios ja'a Abraham yhanehm̱y coo yhu-
ung yóxät, ja'a Isaac-hajpä, miäbøgaam̱biä Abraham hänajty
je'eduhṉ, hoy ja'a yhuung hänajty jia tu'uquiä, hoyyä Dios
hänajty tøø jia mäna'añ: "Møjø'øwaam̱b mayø'øwaam̱b miic̈h
mhuung ja'a Isaac-hajpä." Ñä'ä joodhijx ja'a Dios ja'a Abra-
ham jaduhṉ pø jiaanc̈h cudiunaam̱by hänajty jaduhṉ.

19 Miäbøjpiä Abraham hänajty coo ja'a yhuung hänajty
yagjujypiøgáaṉäxä ja'a Diósäm. Mänitä Dios miänáaṉgombä
coo ja'a yhuung quia'a yaghó'ogät. Jaduhṉ mäwíinäts ja'a
Isaac hoy jiaty nebiä jadähooc tøø jiujypióquiäbän.

20 Coo ja'a Isaac miäbøjcy, paadiä Jacob ñämaayy møødä
Esaú coo ja'a hoybä ja'a weenbä hajxy piaada'añ.

21 Coo ja'a Jacob miäbøjcy, paadiä yhoc-huunghajxy
ñämaayy coo ja'a hoybä weenbä hajxy piaada'añ. Ja'a José
yhuunghajxy je'e. Mänitä Jacob ja'a Dios wyiingudsähgøøyy.

Cuhdajtcøxp hänajty ñiguiuhdijyii. Hoˈogáaṉnäp hänajty jeˈeduhṉ.

22 Coo jaˈa José miäbøjcy, ñajuøøyy jaduhṉ coo yhap yhoc-hajxy hänajty jiṃ cujecy choonaˈañ Egiptonaaxooty. Paady jaduhṉ yhanehṃy coo jaˈa piajc miänǿcxäxät. Hoˈogáaṉnäp hänajty jeˈebä.

23 Coo jaˈa Moisés myiiñguiahy jaanc̈h tehṃ yajxóṉ, yuˈuc̈h hajxy yaghijty tägøøgpoˈo. Hix̱, tøø jaˈa gobiernä hänajty hoy yhaneˈemy coo jaˈa pigänaˈc-huunghajxy quiøx̱y yaghoˈogǿøjät jaˈa yaˈayhänaˈcpä. Jaˈa Moisés tiaj tieedy, cabä gobiernä hajxy hänajty chähgøˈøy. Miäbøjpiä Diosmädiaˈagy hajxy hänajty.

24 Coo jaˈa Moisés miøjøøñä, miäbøjc jeˈebä. Cabä gobiernä hänajty tieedyhaphadaaṉnä, jaˈa hänajty jiṃ tuuṃbä Egiptonaaxooty.

25 Hamdsoo jaduhṉ miänaañ coo ween yhäyooẉhixyii møødä Dios quiuˈughajxy näguipxy. Cab hänajty jiṃ miähmøˈøwaaṉnä maa jaˈa haxøøgcuhdujt hajxy wyiˈi tiuñän. Cab hajxy hänajty ñajuøˈøy coo hajxy hänajty jejcy quiaˈa xooṉdaˈagaaṉnä.

26 Cabä Moisés jaˈa jioot jiṃ piädaacnä maa jaˈa xädøˈøñän jiṃ Egiptonaaxooty. Maas jootcujc hänajty ñijiäwǿøyyänä coo yhäyooẉhixǿøjät jaˈa jäyaˈaguiøxpä, jaˈa Dios hänajty quiexaam̱biä. Ñajuøøby hänajty jaduhṉ coo jaˈa hoybä weenbä mioˈowaˈañíijäm jaˈa Diósäm.

27 Coo jaˈa Moisés miäbøjcy, paady jiṃ chohṉnä Egiptonaaxooty. Hoyyä gobiernä hänajty jia jootmaˈady, cabä Moisés ñäˈägädä tsähgøøyy. Tähooctuˈubøquiä jaˈa Moisés tiuˈubøjnä. Jaˈa Diosmädiaˈagy hänajty miäbøjpy, hoyyä Dios mänaa quiaˈa ja hixyii.

28 Coo jaˈa Moisés miäbøjcy, paadiä pascuaxøø yagjajtä. Jaduhṉ yhanehṃy coo jaˈa tøghagøˈøw nøˈty hajxy yajwiinxänicxǿˈøwät, nebiä judíos quioobhuunghajxy quiaˈa yaghóˈcäxät, jaˈa yaˈayhänaˈcpä. Jaˈa Dios jaˈa mioonsä tsajpootypä tuˈug quejx coo jaˈa quioobhuunghajxy yaghóˈcäxät, jaˈa yaˈayhänaˈcpä, pønjatiä nøˈty hänajty tøø quiaˈa yajwiinxänicxøˈøy jaˈa tøghagøˈøw.

29 Coo judíoshajxy jaduhṉ miäbøjcy, mänitä Dios jaˈa Tsaptsmejy cujc yaghawaach maa hajxy jaduhṉ ñaxǿˈøwät tøˈødstuum. Mänitä Egiptobä-jäyaˈayhajxy hoy jia panaxaam̱bä. Mänitä Dios jaˈa nøø hoy yajtuˈugmújcombä. Cøjxä Egiptobä-jäyaˈayhajxy ñøøhoˈogøˈøy.

30-31 Coo jaˈa judíoshajxy miäbøjcy, paadiä cajpt hajxy juxtujc-hooc jiuhyohwiädijty jaˈa xøhajpä Jericó. Mänitä tsaamuuc̈h piuuṃnä. Jeˈe hänajty curaahajp wäditiä maa jaˈa

cajptän. Køjxä jäyaˈayhajxy jiiby yhoˈnä, jaˈa hajxy hänajty caˈa mäbøjpä. Coo jaˈa quixy Rahab miäbøjcy, hoy hänajty jia tuñ maa jaˈa burdelän, paady jaduhn quiaˈa hoˈcy, jeˈeguiøxpä coo jaˈa judíos hänajty tøø yuˈuč̌h, jaˈa hajxy hänajty wädijpä hixøøbiä woodsøøbiä.

32 Coo cu ñäbaadøøyy, cu nmädiáacyhøch jaˈa Gedeón, jaˈa Barac, jaˈa Sansón, jaˈa Jefté, jaˈa David, jaˈa Samuel, møødä Dios jaˈa quiuguexyhajxy.

33 Coo hajxy miäbøjcy, paadiä miädsip jaˈa ñaax hajxy hoy miämähmóøyyan̲ä; paady hajxy hoy guiobiernähajty; paadiä Dios hajxy xpiuhbéjtäm nebiaty hajxy hänajty tøø xyajwiinwaan̲óøyyäm; paady hajxy quiaˈa leontsuˈtsä;

34 paady hajxy quiaˈa tooyy møjjøønhaajiooty; paady hajxy quiaˈa cuhbujxä. Jaˈa häna'c-hajxy caˈa møcpä, mänitä mäjaa hajxy piaaty mänaa hajxy hänajty chiptunaˈañän. Cabä miädsip hajxy yajmäjädaacy, hoyyä miädsiphajxy hänajty jia nämayyä. Ñäˈägä yajpäyøˈc hajxy jeˈe.

35 Jii jaˈa toˈoxiøjc-hajxy hänajty näjeˈe jaˈa yhuung jaˈa yaˈay jiujypiøjcy.

Näjeˈe jaˈa Diosmädiaˈagy hajxy yajcudsaač̌htiunøøyyä. Coo jaˈa Diosmädiaˈagy hajxy hänajty quiaˈa näˈägädä najtshixøˈøwaˈañ, mänit hajxy yaghóˈcänä. Tøø hajxy hänajty ñajuøˈøy coo hajxy jiujypiøgaˈañ, coo hajxy jim̲ ñøcxaˈañ tsajpootyp.

36 Näjeˈe hajxy wyiinwohn̲ä wiobhoˈcä. Høxtä yajcudsumøøyyä hajxy näjeˈe cøˈøxoch.

37-38 Näjeˈe hajxy quiuhgaˈtsä, näjeˈe hajxy jiøøˈwaˈxä, näjeˈe hajxy quiuhbujxä. Jim̲ hajxy hänajty näjeˈe wiädity pactuum, wiinwaˈadstuum, tunjooty. Jim̲ hajxy hänajty näjeˈe chänaˈay tsaajutjooty. Cabä howyit hajxy hänajty miøødä. Meeghac chivohac hajxy hänajty wyithajpy. Jaguiay hajxy hänajty yhity. Xøøghájtäp hajxy hänajty, häyoow̲híjxäp hajxy hänajty. Paady hajxy hänajty jaduhn̲ jiaty yhabety coo jaˈa Diosmädiaˈagy hajxy hänajty miäbøcy. Jaanč̌h tehm̲ quiumáayyäp hajxy hänajty jaˈa Diósäm. Cabä Dios jaduhn̲ quiumay pøn̲ caˈa mäbøjp.

39 Hoy hajxy jia cumaayyä, cab hajxy miooyyä mädyiijatiä Dios hänajty tøø yajwiinwaan̲øˈøy.

40 Jäguem̲iä Dios wyiinmahñdyhajty coo jaˈa hoyhajt jaˈa weenhajt hajxy xmioˈowáan̲äm. Paadiä jecyjiäyaˈayhajxy quiaˈa tsoj mooyyä, näguipxiä Dios hajxy jaduhn̲ xmioˈowáan̲äm møødä jecyjiäyaˈayhajxy.

12

1 Tsøgä jecyjiäyaˈay hajxy jaduhn̲ pahíjxäm nebiä

Diosmädia'agy hajxy miäbøjquiän. Tsøgä haxøøgcuhdujt hajxy najtshixóøyyäm. Tsøgä nhamdsoo cuhdujt hajxy høx̱híjxäm. Je'eduhn̲ wiingtuum xjia wi'i wioonøcxáan̲näm. Tsøg hajxy tehn̲gajnä cudiúun̲näm nebiä Dios hajxy xyhanéhm̲äm.

2 Tsøgä Jesucristo hajxy hamuumdu'joot pahíjxäm. Jaaya'ay hajxy xyajnähixóøyyäm coo ja'a Diosmädia'agy hajxy hoy nmäbójcämät. Hočhähdiuun̲nä ja'a Jesús mähdiøjc jaduhn̲ yho'cy cruzcøxp. Pero ñajuøøby hänajty je'eduhn̲ coo hänajty jim̲ nøcxy xioon̲da'aga'añ tsajpootyp. Jim̲ jaduhn̲ yhäñaañä maa Dios yhahooyhaampiän.

3 Tsøgä Jesucristo hajxy jahmiejtstáacäm coo jiaančh tehm̲ chaačhpøjcy. Ja'a cahwiindøyhäna'c-hajxy jaduhn̲ jatcøøyy. Miee'xtujc ja'a Jesucristo jaduhn̲. Tsøg hajxy jaduhn̲ pahíjxäm; jaduhn̲ hajxy nga'a jootmayhájtämät.

4 Hoyyä haxøøgpä hajxy xjia mädsiphájtäm, cahnä hajxy jaduhn̲ xyaghó'cäm.

5 Ja'a Dios hajxy jaduhn̲ xjiootcapxmøcpójcäm maa ja'a miädia'agy cujaay myiñän:

Huung, ca'a mjootma'ady, hoyyä Dios tøø xjia yajcumädoy.

Hoy xjia hojy, ca'a mjootmayhaty.

6 Miägapxyp yhanehm̲biä Dios pønjaty chojpy;

yajcumädooby pønjaty yhuunghajpy.

7 Coo ja'a Dios hajxy xyajcumädów̲ät, mmee'xtúgäp hajxy jaduhn̲. Hopiønnä yhuung yajcumädoy.

8 Yajcumädoobiä Dios ja'a yhuunghajxy nägøx̱iä; y pø caj mijts jaduhn̲ xyajcumädoy, cähxø'p jaduhn̲ coo ja'a Dios hajxy tøyhajt xquia'a huunghaty.

9-10 Ja'a hajxy ndeedyhájtämbä hädaa yaabä naax̱wiimbä, nwiingudsähgóøyyäm hajxy jaduhn̲, hoy hajxy hijty xyajcumädóow̲äm mänaa hajxy tøø nmuutsc-hájtäm. Paady hajxy hijty xyajcumädóow̲äm coo hajxy hijty nga'a mädia'agymiäbójcäm. Hoorä, tsøgä nDeedyhájtäm hajxy mädia'agymiäbójcäm, ja'a jim̲ tsajpootypä. Mänit hajxy jim̲ xyaghíjtämät. Paadiä Dios hajxy xyajcumädóow̲äm, nebiä miädia'agy hajxy jaduhn̲ maas hoy nmäbójcämät, nebiä hawa'adstuum hajxy jaduhn̲ hoy nhíjtänät nebiä Dios yhitiän.

11 Tøyhajt hajxy ndsaačhpójcäm mänaa ja'a Dios hajxy xyajcumädóow̲äm. Nbáatäm ja'a tsaačhpä hajxy jaduhn̲. Pøn̲ jaduhn̲ mäbøgaam̲b hamuumdu'joot, cab jaduhn̲ waam̲b miäná'anät, hoy hänajty jia tsaačhpøcy. Maas hoy jiäya'ayhadaan̲nä. Maas jootcujc yhidaan̲nä.

12 Nax̱y hajxy mdehm̲ ñijiootcapxmøcpøgóøjät neby hajxy jaduhn̲ hoy myo'oy mnáxät.

13 Mhøxtá'awäp ja'a hodiu'u hajxy, nebiä hermanodøjc
hajxy jaduhn̲ hoy xpiawädítät, neby hajxy jaduhn̲ quipxy
xquia'a padu'udägóyyät.

14 Nax̲y hajxy hoy mdehm̲ yhídät tu'ugmädia'agy nägøx̲iä.
Hoy hajxy mjäya'ayhádät. Øøn̲ hoy ca'a wädijp, cab jim̲
ñøcxa'añ Dioswiinduum.

15 Tehn̲gajnä hajxy mnigwieendähadóøjät, neby hajxy
jaduhn̲ mga'a tu'udägóyyät. Coo øøn̲ jaduhn̲ tiu'udägóyyät,
je'e jioot ca'a tsojp coo piuhbedóøjät ja'a Diósäm. Cab hajxy
mnimiäjootma'adóøjät. Coo hajxy haagä jaduhn̲ mjatcó'øwät,
pues nägøx̲iä hajxy jaduhn̲ mmá'adät.

16 Cab hajxy mhaxøøgwädítät. Cabä Diosmädia'agy
hajxy myaghäyó'øgät. Jaduhn̲ä Esaú jecy jiatcøøyy, coo
hänajty yäho'ogyii; yajwiingubøjc ja'a ñädeedy ja'a cay.
Paadiä ñädeedy hänajty miøødä, coo hänajty quioobhuungä.
Mo'owáan̲äp hänajty jaduhn̲ cøx̲iä mäduhñ̲tiä ja'a tieedy
hänajty miädsäna'ay.

17 Y coo ja'a Esaú jioot hänajty chocy coo cøx̲iä mio'owóøjät
ja'a tiéediäm, cab tii ñä'ä mooyyä, hoy jia jøøyy. Hamdsoo
jaduhn̲ quia'a niyaghoyøøyyä.

18-22 Ja'a Moiséshajxy, jequiän hoc̆hähgøøñäbä hajxy jim̲
yhijxy miädooyy maa ja'a tun̲än ja'a xøhajpä Sinaí. Ja'a
pojtäxa'a hajxy yhijx møødä jøøn jim̲ maa hänajty jiaanc̆h
tehm̲ wyiingoodsän. Mänit hajxy miädooyy nebiä jäya'ay
xiu'uxiän. Mänit hajxy miädooyy coo ja'a Dios quiapxy.
Hoc̆hähgøøñä ja'a Dios quiapxy. Jaduhn̲ä Dios yhanehm̲y
coo hajxy hotyijatiä quiuhgá'adsät tijaty jim̲ mejtsp maa ja'a
tun̲än, hoy jia animalä. Pero cab hajxy miee'xtujnä. Mänitä
Dios hajxy miänuu'xtaacy coo quia'a cápxnät. Moiséspaady
je'e chähgøøñä. "Jaanc̆h tehm̲ chähgøøbiøch, paady ndsäyuy",
nøm̲ä Moisés miänaañ̲. Pero jim̲ tsajpootyp jim̲ Dioswi-
induum, cab jim̲ yhoc̆hähgøøñän. Sión jim̲ xiøhaty maa
ja'a Dios yhäña'ayän. Jaduhn̲ jim̲ xiøhajpä, ja'a Jerusalén
tsajpootypä. Tøø ja'a Dios cuhdujt hajxy xmio'oy coo ha-
jxy mwiingudsähgó'øwät. Milhaamä Diosmoonsähajxy jim̲
xioon̲da'agy Dioswiinduum.

23 Jim̲ä Dioshuung yhaañämähajxy tiu'ugmucy ja'a
xiøøhajxy tøøbä yajcujaayíijäbä. Ja'a Diósäm hajxy
yajnähwaats yajcuhwaatsä. Nägøx̲iä ja'a Dios hajxy jim̲
xwyiinmahñdyhixáan̲äm.

24 Jim̲ä Jesucristo hajxy xñähgapxtúutäm nebiä Dios ha-
jxy tøø xmiøødyajcuhdújcäm hawiinjem̲y. Coo ja'a Abel
jecy yagho'cä, mänitä Dios yaghawiimbijty. Pero coo
ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, xyajnähwaats xya-
jcuhwáatsäm ja'a Dios ja'a nbojpä ngädieey hajxy.

25 Coo ja'a jecyjiäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy yaa quia'a
mäbøjcy hädaa yaabä naax̱wiin, mänit hajxy yajcumädoow̱ä.
Hoorä, coo ja'a Dios hajxy xyhamdsoo hanéhm̱äm jim̱
tsajpootyp, maas hanax̱iä hajxy jaduhṉ njájtämät coo ja'a
miädia'agy hajxy nga'a mäbøjcämät. Entonces, tsøg hajxy
hamuumdu'joot mäbøjcäm.
26 Coo ja'a Dios jecy quiapxy, mänitä naax̱wiin yajtsäyuuyy.
Jaduhṉ tøø miänaaṉnä coo cøx̱iä yajtsäyuyyaaṉnä jadähooc
møødä naax̱wiin møødä tsajtcøxp.
27 Jaduhṉ miädia'agytiägø'øy coo ja'a Dios yajcuhdägoyya'añ
tijaty tøø yhädiuṉ̃ møødä naax̱wiin møødä tsajtcøxp. Pero
mädyiijaty jim̱ tsajpootyp, caj yajcuhdägoyya'añ.
28 Tsøgä Dios hajxy nämáayyäm Dioscujú'uyäp je'eguiøxpä
coo hajxy jim̱ xyaghidáaṉäm tsajpootyp cøjxta'axiøø.
Hamuumdu'joot ja'a Dios hajxy nwiingudsähgøøyyämät.
Jaduhṉ ja'a Dios hajxy xquiumáayyämät.
29 Yajcuhdägoobiä Dios je'e tijaty jaduhṉ quia'a cumaaby.

13

1 Tsøg hajxy hamuumdu'joot ničhojc nibia'häyóow̱äm nebiä
tu'ugpuhya'aybän.
2 Coo pøṉ miédsät maa ja'a mdøjcän, hamuumdu'jootä
mjøøn mdøjc hajxy mmó'owät. Näje'e hajxy tøø tiøjmo'oy ja'a
Diosmoonsä tsajpootyp-tsohm̱bä. Cab hajxy hänajty ñajuø'øy
pø Dios mioonsähajxy je'e.
3 Mbuhbédäp hajxy ja'a jäya'ayhajxy hijpä tsum̱y, møød
hajxy häyoow̱híjxäbä. Hix̱, quipxy ja'a Diosmädia'agy hajxy
mmøødmäbøcy.
4 Ja'a Dios jaduhṉ mänaaṉ coo jäya'ayhajxy
ñimiøødtsäna'awøøjät ya'adio'oxy. Cab jaduhṉ yhoyyä
coo ja'a mmägu'ughajpä tio'oxiøjc jaduhṉ mnä'ä wi'i
yhäyoow̱híjxät, coo ja'a Dios jaduhṉ xñä'ä yajcumädów̱ät.
5 Cabä xädø'øñ hajxy mwi'i piøcjuø'øwät. Jootcujcä
xädø'øñ hajxy mmähídät, mäduhṉ̃tiä hajxy mmøødä. Tøø
ja'a Dios jaduhṉ miäna'añ cooc hajxy ni mänaa xquia'a
nähgue'egáaṉäm.
6 Paady hajxy hamuumdu'joot nmänáaṉämät:
Ja'a Dióshøch jaduhṉ xpiuhbejp.
Cábøch jaduhṉ pøṉ ndsähgø'øy, hoñéjpiøch hajxy cu xjia tuṉ.
7 Mbahíxäp jäya'ay hajxy, ja'a Diosmädia'agy hajxy tøø
xyajnähixø'øyäbä. Hamuumdu'joot ja'a Diosmädia'agy hajxy
miäbøjcy. Hoy hajxy jiaančh tehm̱ jiäya'ayhajty.
8 Cabä Jesucristo ja'a quiuhdujt mänaa yajtägach.
9 Cabä wiingmädia'agy hajxy mbadu'ubøgät. Coo ja'a
Dios hajxy xchójcäm, maas hoy jaduhṉ coo ja'a miädia'agy

hajxy nmäbøjcämät. Näjeˈe hajxy ñajtscapxøˈøy cooc tyijy yhamajtscä, cábäc tii mdsúˈudsät mgáyät. Pero yøˈø cuhdujt jaduhm̱bä, caj yøˈø xpiuhbédät.

10 Tøø jaˈa Jesucristo hajxy xñähhoˈtúutäm, paadiä miädiaˈagy hajxy jaduhṉ nbanǿcxäm. Pero pøṉä jecyquiuhdujt panøcxnä, cabä cuhdujt hajxy miøødä coo jaˈa Jesucristo hajxy pianǿcxät.

11 Jegyhajty jaˈa teedywiindsøṉ animalnøˈty hajxy hijty quiuyoxøˈøy maa jaˈa muutscunuuˈxytiøjcän, nebiä piojpä quiädieey hajxy jaduhṉ ñähwaˈads quiuhwáˈadsät. Mänitä animalhoˈogy hajxy hijty nøcxy ñoˈogy cajptpaˈa.

12 Jaanä jim̱ä Jesús hoy yhoˈpä cajptpaˈa. Jaduhṉ hajxy xyajnähwaats xyajcuhwáatsäm jaˈa nbojpä ngädieeyhájtäm.

13 Tsøgä jecyquiuhdujt hajxy najtshixǿøyyäm. Tsøgä Jesucristo miädiaˈagy hajxy hamuumduˈjoot panǿcxäm, hoyyä cuˈug hajxy xjia xøøghájtäm.

14 Haa hädaa yaabä naax̱wiinä, caj jiegaˈañ. Pero jim̱ njoot hajxy nbädáacäm tsajpootyp.

15 Tsøgä Dios hajxy tehṉgajnä wiingudsähgǿøyyäm jaˈa Jesucristocøxpä. Tsøg hajxy tehṉgajnä mänáaṉäm coo jaˈa Dios miøjjä jiaanc̆hä.

16 Nax̱y hajxy hoy mdehm̱ jiäyaˈayhádät. Mbuhmóˈowäp jaˈa wiinghänaˈc hajxy tijaty hajxy mmøød. Jaduhṉä Dios hajxy xjiaanc̆h tehm̱ quiumáyät.

17 Mmäbøjcäp jaˈa copc-hajpä miädiaˈagy hajxy. Xcwieendähajp hajxy jaduhṉ neby hajxy mgaˈa tuˈudägóyyät. Ñajuøøby hajxy coo hajxy wyiinmahñdyhixaˈañíijäm jaˈa Diósäm. Nax̱y hajxy mdehm̱ miäbøgät nebiä mgopc-hajpähajxy jaduhṉ yhídät jootcujc. Coo hajxy mgaˈa mäbøgät, cab hajxy hänajty jaduhṉ tøø mniyaghoyøˈøyii.

18 Mdúnäbä mayhajt hajxy, paˈyaˈaxä Dios hajxy jaˈa høøc̆hcøxpä. Hóyhøch nwädity. Chójpiøc̆hä njoot cooc̆h homiänaajä hoy nwädítät.

19 Chójpiøc̆hä njoot jaduhṉ cooc̆h jim̱ jadähooc nnøcxtägátsät maa mijtsän. Mänuuˈxtaˈagä Dios hajxy cooc̆h jim̱ ween xyajnøcxy.

20 Jootcujcä Dios hajxy xjiaanc̆h tehm̱ yaghíjtäm. Jaayáˈayädsä Jesucristo yagjujypiøjtägajts, jaˈa nWiindsøṉhájtäm. Jaayáˈayäts hajxy xmiøødyajcuhdújcäm jaˈa hawiinjem̱yguiuhdujt mänaa jaˈa Jesucristo hajxy xñähhoˈtúutäm. Cabä jem̱yguiuhdujt mänaa tiägatsaaṉnä. Homiänaajä jaˈa Jesucristo hajxy xñäˈägä cueendähájtäm.

21 Weenä Dios hajxy xpiuhbety, nebiä miädiaˈagy hajxy jaduhṉ hoy myajtúuṉät, jaˈa Jesucristocøxpä. Jaduhṉä Dios

hajxy xquiumáyät. Cøjxta'axiøø tsøg hajxy jaduhn̲ mänáan̲äm coo ja'a Jesucristo miøjjä jiaanc̈hä.

22 Hermanodøjc, cab hajxy mdsippädá'agät. Cábøch mijts madiu'u tøø nmägapxy tøø nhane'emy.

23 Tøø ja'a hermano Timoteo yhawa'adspädsøøm̲nä maa ja'a pujxtøjcän. Coo yaa paquiä miédsät, mänítøch jim̲ nmødhádät maa mijtsän.

24 Yajpoo'x ja'a copc-hajpähajxy ja'a høøc̈hcøxpä møødä hermanohajxy nägøx̲iä. Ja'a hermanodøjc-hajxy yaabä Italianaaxooty, xyajpoo'xp mijts jaduhn̲.

25 Weenä Dios hajxy jaduhn̲ xjiaac mo'oy ja'a hoyhajt ja'a weenhajt. Amén.

Santiago

1 Høøc̈h xøhajp Santiago. Ja'a Diostúuṉghøch nduuṃby.
Ja'a Jesucristo, je'ec̈h nmäduuṃby. Hermanodøjc, mijtshajxy
nyajpoo'xyp, mijts jäguemnaaẋtsohṃbä.
2-3 Coo hajxy mänaa mhäyohmbáadät, cab hajxy mmäná'anät
cooc tyijy ja'a Dios hajxy xquia'a hijxnä. Tehṉgajnä ja'a
miädia'agy hajxy mmäbøjcät coo hajxy xyhiẋy. Y coo hajxy
mjaac häyohmbáadät, maas hoy hajxy mmäbøgät. Tøyhajt
je'eduhṉ, paady hajxy mjootcugø'øwät.
4 Coo hajxy maas hoy mmäbøgät, pedyii ja'a Diosmädia'agy
hajxy jaduhṉ mgudiúnät.
5 Coo pøṉ quia'a najuø'øwät nebiä wyiinmahñdyhádät,
weenä Dios miänuu'xta'agy, mänitä wiinmahñdy
mio'owøøjät. Coo ja'a Dios hajxy tii nmäyujwáaṉämät, mänit
hajxy cøẋiä xmióoyyämät, y cab hajxy waaṃb xñämáayyämät.
6 Ween hajxy hamuumdu'joot nmänuu'xtáacäm. Cab ha-
jxy nmänáaṉämät coo hajxy xquia'a mo'owáaṉäm. Pøṉ
tu'joot ca'a mäbøjp, cabä jiäwøhñdy tu'hityä yaghity. Jaduhṉ
mäwíinäts je'e nebiä mejjiän coo ja'a poj yagja'tsyo'oy.
7-8 Hiẋ, mejtstu'u ja'a wiinmahñdy miøødä. Cabä tu'hityä
yhity. Cab hoy wiädity. Cab tii wiinmahñdy mio'owøøjät ja'a
Diósäm je'eguiøxpä coo wiinmahñdy mejtstu'u miøødä.
9 Mädyii hermano häyoob, coo piuhbedøøjät ja'a Diósäm,
jootcugø'øwäp je'eduhṉ.
10-11 Mädyii hermano mäyøø, coo ja'a mäyøøhadyiibä quia'a
hajoodhájnät, nä'ägä jootcugø'øwäp je'ebä. Hiẋ, jaduhṉ
mäwíinäts ja'a mäyøøjäya'ayhajxy nebiä pøjjiän. Hoy ja'a
pøjy jiobø'øy; pero coo quiujyxiøøjø'øy, mänit ñii'xnä. Mänit
ñähgahnä. Jaduhṉdsä mäyøøjäya'ayhajxy quiuhdägoyyaaṃbä.
Yhøẋho'ogaaṃby hajxy tijaty hajxy miämäyøøhajpy.
12 Jootcujc hajxy yhity pønjaty mee'xtujp, pønjaty ja'a
møjcu'ugongä miädia'agy ca'a mäbøjcäp. Pønjaty ja'a Dios
jahmiejtsp, cøjxta'axiøø hajxy yagjugyhada'añii nebiä Dios
jiugyhatian, nebiä Dios hajxy tøø xyajwiinwaaṉøøyyäm.
13 Coo ja'a mjoothajxy chógät coo hajxy haxøøg
mjatcø'øwät, cab hajxy mmäná'anät cooc tyijy ja'a Dios hajxy
xyagjatcø'øwa'añ. Hiẋ, cabä Dios mänaaxøø haxøøg jiatcø'øy.
Y caj mänaa miäna'añ coo hajxy haxøøg njatcøøyyämät.
14 Ja'a mhamdsoo copc xyajtägóyyäp.
15 Hiẋ, ja'a mhamdsoo copcooty ja'a pojpä cädieey piädsøṃy.
Y coo pøṉä pojpä cädieey tehṉgajnä tiúnät, jiiby yhäda'aga'añ
haxøøgtuum.

16 Hermanodøjc, ca'a hajxy myajwiinhøøñ.
17 Ja'a hoybä ja'a mäbaadpä, Dios hajxy pedyii xmióoyyäm,
ja'a tsajpootypä. Je'eduhn̲ cunuu'x ja'a jajpä ja'a tsämaam̲bä.
Cabä Dios wyiinmahñdy mänaa tiägach.
18 Hamdsoojoot ja'a Dios hajxy xpiädáacäm hodiuum
je'eguiøxpä coo ja'a miädia'agy hajxy nmäbøjcäm, ja'a
tøyhajtpä. Paady hajxy jaduhn̲ xquiumáayyäm.
19 Hermanodøjc, homiänaajä ja'a Diosmädia'agy hajxy
mmädow̲á'anät; pero hodiägaamby hajxy mdaj mmáyät
coo hajxy hänajty mgapxa'añ mmädia'aga'añ. Y cab hajxy
mjootmá'adät.
20 Coo hajxy njootmá'tämät, cabä Diosmädia'agy hajxy nya-
jtuun̲gpáatänä.
21 Cøx̲y najtshixø'øw ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy, neby
hajxy madiu'u haxøøg mjatcø'øyän. Mee'xxieemy ja'a
Diosmädia'agy hajxy mmäbøgät, ja'a hajxy tøø mmädóyyäbä.
Y coo hajxy mjaanc̈h mäbøgät hamuumdu'joot, mänit hajxy
jaduhn̲ mnähwá'adsät.
22 Mgøx̲y cudiúnäp ja'a Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲.
Coo hajxy mnähmädoonáxät, cab hajxy jaduhn̲ mnä'ä
yajtuun̲gpaady, hoy hajxy mja mäna'añ cooc tyijy hajxy
myajtuun̲gpaady.
23 Pøn̲ä Diosmädia'agy nähmädoonajxp, cab hoy quiudiuñ̲.
Jaduhn̲ mäwíinäts je'e nebiä jäya'ay ñiyhahijxnaxyiijän hijx-
tjooty.
24 Paquiä jaduhn̲ ñiyhahijxnaxyii. Pero coo wyiimbijnä, cab
jiahmiejtsnä nebiä wyiin jiøjp quiähxø'øgy.
25 Pøn̲ä Diosmädia'agy tehn̲gajnä jahmiejtsp, pøn̲ hoy cudi-
uum̲b, jootcujc jaduhn̲ yhida'añ. Hix̲, hodiuum piäda'aga'añii
je'eguiøxpä coo ja'a Diosmädia'agy miäbøcy.
26 Pønjaty mänaam̲b cooc tyijy Dios hajxy wyiingudsähgø'øy,
y nä'ä nägoodä hajxy ñä'ä capxtägoy, xiøøbä hajxy ñä'ä
mäna'añ cooc tyijy Dios hajxy wyiingudsähgø'øy.
27 Coo ja'a yaamghuung hajxy mbuhbédät møødä
yaamgto'oxy, coo hajxy hänajty tii yajmaajiaty, y coo hajxy
haxøøg mga'a wädítät, mänit hajxy myajcähxø'øgät coo Dios
hajxy mjaanc̈h wiingudsähgø'øy.

2

1 Hermanodøjc, paadiä Jesucristo miädia'agy hajxy
nmäbøjcäm coo jim̲ yhity tsajpootyp maa ja'a jajpä tsämaam̲bä
miøødän. Jaaya'ay hajxy nWiindsøn̲hájtäm. Cabä yhahixø'øy
coo pøn̲ mxøøghádät.
2-4 Tsøg hajxy mädiáacäm, coo jäya'ayhajxy nämetsc
miédsät maa ja'a mdsajtøjc-hajxiän, tu'ug mäyøøbä, tu'ug

häyoobä, tu'cuhdujt hajxy nämetsc mwiingudsähgǿ'øwät, hoyyä mäyøøbä orocø'øjädsøhñdy hänajty jia møødä, hoyyä howyit hodiucxy hänajty jia møødä. Cabä häyoobä hajxy mxøøghádät, hoyyä howyit hodiucxy hänajty quia'a ja møødä. Hoorä, coodsä häyoobä hajxy mnämá'awät: "Jii miiч̌h huuc täna'aw", o coo hajxy mnämá'awät: "Jii miiч̌h mhäña'awa'añ naax̱wiin", y tøø ja'a mäyøøbä hoyhäñaabiejt hajxy hänajty mmo'oy, myajcähxø'py hajxy jaduhn̲ coo ja'a mguhdujthajxy quia'a hoyyä. Cähxø'p jaduhn̲ coo ja'a häyoobä hajxy tøø mga'a näxuuч̌h.

5 Hermanodøjc, huuc mädow̲ hädaa mädia'agy hajxy. Pønjaty häyoob hädaa yaabä naax̱wiin, Dios tøø yajnähdijy coo ja'a Diosmädia'agy hajxy miäbǿgät hamuumdu'joot, coo hajxy jim̲ ñǿcxät cøxp tsajpootyp. Jim̲ hajxy ñøcxa'añ nägøx̱iä. Pønjatiä Dios tøø jiahmiech tøø pia'häyoy, Dios jaduhn̲ tøø yajwiin-waan̲ø'øy coo hajxy jim̲ ñǿcxät.

6 Pero mijts, mxøøghajpy hajxy ja'a häyoobädøjc. Hoorä, ja'a mäyøødøjc-hajxy, xchaaч̌htiuum̲b mijts jaduhn̲. Pawich pajäduty mijts xyajnøcxy hagujc.

7 Ja'a Jesucristo miädia'agy hajxy mbanǿcxäp, y je'e ja'a mäyøødøjc-hajxy wyiinwohm̲by.

8 Dios mänaam̲b coo ja'a mmäjøøn coo ja'a mmädøjc mdsógät mba'häyówät nebiä mni'x nebiä mgopc mdsoquiän. Ja'a Diosmädia'agy jaduhn̲ miim̲b. Bueno, pø mjaanч̌h cudiúun̲äp ja'a Dios miädia'agy jaduhn̲, hoy jaduhn̲.

9 Pero coo ja'a häyoobädøjc hajxy mxøøghádät, haxøøg hajxy jaduhn̲ mjäya'ayhaty. Ja'a Diosmädia'agy jaduhn̲ mänaam̲b cooc yhaxøøgä.

10 Pøn̲ä ley hoy tøø jia yajtuñ̲, pø weeñ̲tiä tøø tiu'udägoy, jaanч̌h tehm̲ miøj tøø quiuyo'oyø'øy.

11 Dios jaduhn̲ mänaan̲, coo ja'a mhamdsoo to'oxiøjc hänajty jyim̲än, cabä wiingto'oxiøjc mmøødhídät. Jaanä jaduhn̲ miänaam̲bä coo mga'a jäya'ay-yaghó'ogät. Tsøg hajxy mänáan̲äm, pø tøø mjäya'ay-yagho'ogy, tøø ja'a ley jaduhn̲ mga'a yajtuñ̲, hoy wiingto'oxiøjc mga'a ja møødhity.

12 Hoy hajxy ngapx nmädiáacämät, hoy hajxy njäya'ayhájtämät nebiä Jesucristo hajxy xyhanéhm̲äm maa ja'a miädia'agy myiñ̲än cujaay. Hix̱, xyhixáan̲äm jaaya'ay njoot ngopc-hajtämhajxy pø hoy hajxy njaanч̌h jäya'ayhájtäm. Xpiuhbedáan̲äm̲äp hajxy neby hajxy maas hoy njäya'ayhájtämät.

13 Pønjatiä jäya'ay näxuu'tsp, je'e hajxy päda'agáan̲äp hodiuum. Cab hajxy yajcumädow̲a'añii. Pønjatiä jäya'ay ca'a näxuu'tsp, je'eds hajxy yajcumädow̲áan̲äp. Cab hajxy ñäxuu'tstägatsa'añii.

14 Hermanodøjc, näje'e jäya'ayhajxy miäna'añ cooc tyijy ha-
jxy miäbøcy hamuumdu'joot, y cab hajxy hoy wiädity, nébiäc
tyijjiäda'aduhn̲ yhuuc nä'ä nähwá'adsät.
15-16 Coo mijts hermano nä'ä nägoobä mnämá'awät: "Nøcx
hajxy jootcujc wädit; pägø'øw jocxwit hajxy; hoy hajxy mgay
mhú'ugät", y cab hajxy hänajty tii tøø mmo'oy, hoy hajxy
hänajty tii quia'a ja møødä, ni wit ni tucxy, ni cay ni hu'ugy,
caj mijts mguhdujt hänajty yhoyyä.
17 Coo pøn̲ miäná'anät cooc tyijy hoy wyi'i pianøcxy, pero
cabä quiuhdujt ñä'ä hóyyäbä, xiøøbä jaduhn̲ ñä'ä mäna'añ
cooc tyijy hoy pianøcxy.

18 Pero coo pøn̲ miäná'anät: "Miiči̇h mahñdy hoy mbanøcxyp;
høøči̇h, hóyhøch nguhdujt", høøči̇h hijxtahn̲d yaghíjxäc pø hoy
mjaanči̇h panøcxy, hoy mga'a ja yajcähxø'øgy pø hoy mguh-
dujt. Høøči̇h, cooči̇h nguhdujt yhoyyä, nyajcähxǿ'piøch jaduhn̲
cooči̇h hoy njaanči̇h panøcxy.
19 Miiči̇h mänaam̲b coo Dios tiu'ugä; hoy hit jaduhn̲
coo jaduhn̲ mmäná'anät. Pero jaduhn̲dsä møjcu'uhajxy
miänaam̲bä y chähgøøby hajxy je'e.
20 Nej, caj miiči̇h mnä'ägädä wiinjuø'øwa'añä, xiøøbä mja
nä'ä mäna'añ coo mmäbøcy, pø cabä mguhdujt ñä'ä hoyyä.
21-22 Abraham højts hijty nhaphájtäm ndeedyhájtäm.
Mänitä Dios ja'a Abraham ñämaayy coo ja'a yhuung yóxät,
ja'a Isaac-hajpä. Paadiaduhn̲ ñämaayyä coo ja'a yhuung
yóxät, nebiä Dios jaduhn̲ wyiingudsähgǿ'øwät. Jiaanči̇h
cudiunaam̲biä Abraham hänajty jaduhn̲. Coo jiaanči̇h ja
cudiunaañ̲, paady hodiuum piädáacänä. Cähxø'p jaduhn̲ coo
ja'a Diosmädia'agy hänajty jiaanči̇h mäbøcy.
23 Tøjiajtä Diosmädia'agy jaduhn̲ nebiä myiñ̲än cujaay: "Coo
ja'a Abraham ja'a Dios ja'a miädia'agy miäbøjcä, paadiä hodi-
uum piädáacänä." Y Abraham, hamdsoo Dios miänaañ̲ coo
Abraham hänajty miägu'ughadyii.

24 Jaduhn̲ds je'e, paadiä Dios hajxy hodiuum xpiädáacäm
coo hajxy hoguiuhdujt nyajtúun̲äm, coo hajxy hoy
nmäbójcäm.
25 Jaduhn̲ä quix̲y Rahab yhuuc jajpä. Mänitä jäya'ayhajxy
miejtstaacy maa ja'a Rahab tiøjcän. Hixøøby woodsøøbiä
hajxy hänajty wiädity. Mänitä Rahab miäbuhbejty. Mänitä tu'u
hajxy wiingpä yajnähixøøyyä. Paadiä Rahab piädáacänä hodi-
uum, hoyyä howyiinmahñdy hänajty tøø quia'a ja møødhaty.
26 Entonces, coo hajxy nmänáan̲ämät cooc tyijy hajxy hoy
nmäbójcäm, pero cabä nguhdujthajxy yhoyhájtäm, xiøøbä
hajxy nnä'ä mänáan̲äm coo hajxy hoy nmäbójcäm. Cab jaduhn̲
choobaady coo hajxy nä'ä nägoobä nmänáan̲ämät cooc tyijy

hajxy hoy nmäbøjcäm; høxtáhm̱äts ja'a ni'x ja'a copc coo yho'nä, cab je'e choobaatnä.

3

1 Hermanodøjc, ca'a hajxy mwi'i ñiwyiindsøṉbäda'agyii. Hix̱, pønjaty hoy ca'a yajnähixøøby, cab hajxy quiumaya'añii ja'a Diósäm.
2 Madiu'u hajxy ngapxtägóoyyäm nägøx̱iä. Øṉ ca'a capxtägooby, ca'xiä Diosmädia'agy jiaanc̈h tehm̱ quiudiuñ. Ni nej quia'a jatcø'øy.
3 Paadiä cuaay freno hajxy nbädáacäm coo hajxy ween miädia'agymiäbøcy neby hajxy jaduhṉ hoy yó'oyät.
4 Jaanä jaduhṉduhm̱bä, ja'a barcotimón, chuucpä hajxy yajmäyohby, hoy ja'a barco jia hamøjjä, hoy møc jia pabojy.
5-6 Y yø'ø haaw, hoy jia muutscä, jaduhyyä jäya'ay ñä'ä jaanc̈h tehm̱ miägapxtägoobiä møj may. Jaduhṉ mäwíinäts yø'ø haaw nebiä jøønän. Coo ja'a yuuc tioyø'øgy, tu'lii'ty ja'a padoy chohṉda'agy. Yø'ø haaw, jiaanc̈h tehm̱ miøødä haxøøgpä yø'ø. Paquiä xyajtu'udägóyyät. Y ja'a møjcu'ugong, je'eds hajxy xwyi'i yajcapxtägóoyyäm.
7 Hoñä'ä mädyii animalä hajxy hoy nyajmaaxøøyyämät, caa, muuxy, tsahñdy, møødä mejjiooty-tsänaabiä.
8 Pero yø'ø haaw, cab hoy miaaxø'øwa'añ. Haagä haxøøgpä jaduhṉ miøød. Je'eduhṉ xyajtägóoyyäm maa ja'a Dioscøxpän.
9-10 Jue'e yø'ø haaw, mejtstu'u myiñ. Je'e hajxy nyajtúuṉäm coo ja'a Diosteedy hajxy ngapxpáatäm. Jaanä je'e hajxy nyajtúuṉäm coo ja'a jäya'ay hajxy nnähójjäm, ja'a Dios yajmägunuu'xøøyyäbä ja'a yhEspíritu. Hermanodøjc, caj yhoyyä coo hajxy mejtstu'u njäya'ayhájtämät.
11 Hix̱, maa tu'ugpä nøøgopcän, cabä nøø wiingä tägach xiee'xy. Tu'tu'uyyä ñä'ägädä xee'xy.
12 Jaanä jaduhṉduhm̱bä, tu'tu'uyyä piids tiøømhaty; cabä aceituna miädøømhadø'øy maa ja'a piidsän. Ni ja'a piids quia'a mädøømhadø'øy maa ja'a tsaatypän. Y cabä hoñøø jim̱ mbáadät maa ja'a taamdsnøøgopcän.

13 Øṉ wiinmahñmech maa mijtsän, ween hoy jiäya'ayhaty neby jaduhṉ yajcähxø'øgät coo hoguiuhdujt miøødä, coo mee'xxieemy jiäya'ayhaty.
14 Jii hänna'c-hajxy näje'e miänna'añ coo hodiuuṉg hajxy mio'owøøjät, coo wiinghänna'c quia'a mo'owøøjät, je'eguiøxpä cooc tyijy hajxy jiaanc̈h tehm̱ jiaty hoyhoy. Caj mniguiumayøøjät cooc tyijy mjaanc̈h tehm̱ jiaty. Hix̱, caj tiøyyä coo mjaanc̈h jaty.

15 Yø'ø wiinmahñdy jaduhm̱bä, caj yø'ø jim̱ chooñ maa
ja'a Diosän. Hädaa yaabä naax̱wiin hajxy yajcojy. Ja'a
møjcu'ugongä wyiinmahñdy jaduhṉ.
16 Ja'a hänа'c-hajxy ca'a niyajmädsójcäbä coo wiinghänа'c
hodiuuṉg piáadät, cab hajxy hoy ñimiøødhidyii. Nijiøhoj nibi-
ahójjäp hajxy jaduhṉ. Madiu'u hajxy haxøøg jiäya'ayhaty.
17 Pero jim̱ä howyiinmahñdy chooñ maa ja'a Diosän. Coo
hajxy je'e mmøødhádät, hoy hajxy jaduhṉ mjäya'ayhádät.
Cab hajxy mdsiptsäná'awät, cab hajxy mma'adtsäná'awät.
Mee'xxieemy hajxy mhídät. Cabä mhamdsoo wiinmahñdy
hajxy mwi'i yajtúnät. Mmøødhádäp ja'a hojioot hajxy møødä
jäya'ay. Cabä mwiinmahñdy hajxy mejtstu'u myajtúnät. Cab
hajxy mhøhṉdá'agät.
18 Pønjaty ca'a tsiptsojp, jaanc̆h tehm̱ yhoy hajxy
jiäya'ayhaty, møød ja'a hajxy nägøx̱iä capxcuhgädaacpä.

4

1 Jim̱ mijts ja'a mdsip myajtsohṉda'agy maa ja'a
mhaxøøgwiinmahñdyhajxiän coo hajxy nax̱y mnimiädsibø'øyii.
2 Coo hajxy tii mja hadsoga'añ, je'eds hajxy myajnigu-
iuyagho'ogøøyyäp, je'eds hajxy myajniguiumädsiphadøøyyäp.
Paady hajxy mga'a paady mädyii hajxy mja tsojpy coo ja'a
Dios hajxy mga'a mäyujwa'añ.
3 Y coo hajxy tii mja yujwa'añ, cab hajxy mbaady,
je'eguiøxpä coo ja'a mguhdujthajxy quia'a hoyyä. Hix̱, näjoot
hajxy mwi'i yhadúṉ mwi'i yhanäma'awø'øy mädyii hajxy mja
yujwaam̱by.
4 Caj mijts Diosmädia'agy hoy mgudiuñ. Nej, cab hajxy mna-
juø'øyä coo jaduhṉ quia'a hoyyä coo ja'a mjoot ja'a mjuøhñdy
hajxy yaa mbädá'agät hädaa yaabä naax̱wiin. Coo hajxy
jaduhṉ mbädá'agät hädaa yaabä naax̱wiin, Dios hajxy jaduhṉ
mmädsiphájnäp.
5 Nej, tøgä xiøøbä ja'a Diosmädia'agy ñä'ä mäna'añä: "Tøø
ja'a Dios ja'a yhEspíritu piäda'agy maa højtscøxpän. Xjiaanc̆h
tehm̱ chojc xjiaanc̆h tehm̱ pia'häyóow̱äm hajxy jaduhṉ."
6 Jaanc̆h tehm̱ yhoyyä Dios hajxy xpiuhbéjtäm neby ha-
jxy jaduhṉ hoy nmäjädáacämät. Jaduhṉä Dios miädia'agy
myiim̱bä: "Miädsiphajpiä Dios pøṉ ja wi'i yajcumayaam̱b.
Pero pøṉ ca'a yajcumayaam̱b, piuhbejpiä Dios je'e."
7 Mäbøc ja'a Diosmädia'agy hajxy tehṉgajnä. Høx̱hijxä
ja'a møjcu'ugongä miädia'agy hajxy; mänit hajxy jaduhṉ
xñähguéecnät.
8 Hamuumdu'jootä Diosmädia'agy hajxy mbanócxät;
mänitä Dios hajxy xpiuhbejtägátsät. Pønjatiä haxøøgcuhdujt
møød, mhøx̱híxäp ja'a mguhdujt hajxy jaduhṉ. Pønjaty

mänaam̱b coo mejtstu'u pianøcxa'añ, møødä Dios, møødä hädaa yaabä naax̱wiin, mnajtshixøøñäp ja'a mhaxøøgwiinmahñdy hajxy.

9 Mjootmayhádäp hajxy jaduhṉ je'eguiøxpä coo haxøøgcuhdujt hajxy mmøødä. Cab hajxy mxooṉdáacnät.

10 Mba'yá'axäp ja'a Dios hajxy hamuumdu'joot. Mnägápxäp hajxy nebiaty hajxy tøø mhaxøøgwädity. Mänitä Dios hajxy xyajmähmǿ'øwät hodiuum.

11 Hermanodøjc, ca'a hajxy mniñähojyii hamiṉ̃ haxøpy. Øøṉ wiinghermano nähojp, jaduhṉ miäbaatnä nebiä Diosmädia'agy ñähojjiän. Cabä Diosmädia'agy hoy ñä'ä cudiuṉ̃.

12 Tu'ugä Dios hajxy xyhanéhm̱äm. Je'e hajxy xyhíjxäm pø hoy ja'a miädia'agy hajxy ngudiúuṉäm. Jaayá'ayäts cuhdujtmøød pø xpiädáacäm hajxy hodiuum, pø xpiädáacäm hajxy haxøøgtuum. Pero miiči, caj miiči cuhdujt mmøødä coo wiinghermano mnähójät.

13 Huuc mädow̱ hajxy, näje'e hajxy jaduhṉ miäna'añ: "Jäda'a o jaboom højts nnøcxa'añ wiinghagajpt. Jim̱ højts tu'jumøjt nniyhajada'añii. May højts xädø'øñ jim̱ nbaada'añ."

14 Ni quia'a najuø'øy hajxy tii jaboom jadáanäp. Ja'a jugyhajt, paquiä quiøx̱y. Jaduhṉ miäbaady nebiä näma'ajän coo paquiä tiägoy.

15 Jaduhṉ hajxy mmäná'anät: "Pø mänaam̱bä Dios jaduhṉ, mänit hajxy njaac jugyhájtämät. Coo ja'a Dios jaduhṉ miäná'anät, hotyiijä hajxy njájtämät. Coo quia'a mäná'anät, cab hajxy tii nnä'ägädä jájtämät."

16 Pero mijts, tehṉgajnä mijts mwi'i ñiguiumayii. Haxøøg jaduhṉ coo hajxy jaduhṉ mjatcǿ'øwät.

17 Øøṉ najuøøby neby hoy quiuhdujthádät, y cab hoy ñä'ä cuhdujthaty, haxøøg jaduhṉ jiatcø'øy.

5

1 Ween yø'ø mäyøødøjc-hajxy yhuuc yajcopcø'øy. Jø'øwaam̱b hajxy, tsaačhya'axaam̱b hajxy, je'eguiøxpä coo ja'a tsaačhpä hajxy piaada'añ.

2-3 Yø'ø hajxy cøx̱iä miämäyøøhajpiä, caj yø'ø choobaadaaṉnä, hoy howyit hodiucxy hajxy jia møødä. Cøxaam̱b jaduhṉ tiägoyya'añ. Coo hajxy miäyøøjä, cähxø'p hajxy coo ja'a häyoobädøjc hajxy quia'a näxuuči. Quiuhäyowø'øwaam̱by hajxy jaduhṉ. Xiøøbä hajxy tøø ñä'ä yajmayø'øy maa hajxy miäyøøhatiän. Hix̱, mobädajpä naax̱wiimbä wyiimbida'añ.

4 Cabä mioonsä hajxy caˈxy tøø yhuuc mäjuuñä. Paady hajxy jim̱ ñäxøˈøwóøyyänä maa jaˈa Diosän jim̱ tsajpootyp. Miädoobiä Dios caˈxy.

5 Hoy yajxóṉ hajxy tøø jiaanc̈h tehm̱ chänaˈay hädaa yaabä naax̱wiin. Tøø jaˈa miäyøøhadyiibä hajxy jia yajmayøˈøy. Pero mobädajpä hajxy quiuhäyowøˈøwaˈañ.

6 Tøø jaˈa hojiäyaˈabiä hajxy chaac̈htiuṉ̃. Tøø hajxy yaghoˈogy. Cabä hojiäyaˈayhajxy ñäˈä niñäwaaṉä.

7-8 Hermanodøjc, mmeeˈxtúgäp hajxy jaduhṉ høxtä Jesucristo cädaactägátsäp. Mobädajpä quiädaactägatsaˈañ. Cab hajxy tii mdaj mmáyät. Jaduhṉ hajxy mmeeˈxtúgät nebiä jäyaˈayhajxy mieeˈxtuquiän coo quiaˈa tsoj tuˈuy.

9 Hermanodøjc, cab hajxy mniñähojóøjät coo Jesucristo hajxy xyajcumädów̱ät. Mobädajpä quiädaˈagaˈañ.

10 Mjahmiédsäp hajxy nebiä jäyaˈayhajxy jecy chaac̈hpøjquiän, jaˈa Diosmädiaˈagy hajxy jecy yajwáˈxäbä. Meeˈxtujc hajxy jeˈe jejcy.

11 Øṉ meeˈxtujp, hoy jia tsaac̈hpøcy, jootcujc hajxy yhity, nebiä Job jecy mieeˈxtujquiän mänaa chaac̈hpøquiän. Tøyhajt jaduhṉ. Y ñäxuuˈtstägajts jaˈa Dios jaˈa Job. Hix̱, hojioot jaˈa Dios jiaanc̈h tehm̱ miøød.

12 Hoy hädaa mädiaˈagy hajxy mmädów̱ät. Cabä Dios hajxy näˈä nägoobä mgapxpáadät. Coo hajxy jaduhṉ näˈä nägoobä mgapxpáadät, mgapxtägóyyäp hajxy jaduhṉ, y xyajcumädów̱äp jaˈa Dios hajxy. Pø mmøødä tøyhajt hajxy, jaduhyyä hajxy mmänáˈanät coo tiøyhajtä. Pø caj, jaduhyyä hajxy mmänáˈanät coo quiaˈa tøyhajtä.

13 Pønjaty tsaac̈hpøjp, weenä Dios hajxy piaˈyaˈaxy. Pønjaty jootcujc, weenä Dioshøy hajxy yhøy yaˈaxy.

14 Pønjaty pójcäp, ween hajxy ñämaˈay jaˈa tuuṉgmøødpä maa jaˈa tsajtøjcän coo oración hajxy tiúuṉäxät, coo aceite hajxy yajnähjaaxóøjät jaˈa Dioscøxpä.

15 Pø jaanc̈h mäbøjp hajxy, jaˈa hajxy oraciónˈtuum̱bä, mänitä Dios jaˈa paˈamjäyaˈay jaˈa piaˈam yajnähwáatsät, møødä piojpä møødä quiädieey.

16 Myajniñägapxóøjäp jaˈa mbojpä mgädieeyhajxy hamiṉ̃ häxøpy. Mniñähgapxtuˈudóøjäp hajxy hamiṉ̃ häxøpy nebiä mbaˈam hajxy jaduhṉ xñähwáˈadsät. Jaanc̈h tehm̱ tiuuṉgpaatp jaduhṉ coo jaˈa hojiäyaˈay hamuumduˈjoot yhoraciónˈtúnät.

17 Høxtahm̱dsä Elías, jaˈa Diosmädiaˈagy jecy yajwáˈxäbä. Jaduhṉ jeˈe jiäyaˈayhajty neby højtshájtämän. Coo jaˈa Elías jaˈa Dios miänuuˈxtaacy coo quiaˈa yajtúˈuwät, tägøøgjumøjt ja cupc quiaˈa tuuyy hädaa yaabä naax̱wiin.

18 Mänitä Elías ja'a Dios jadähooc miänuu'xtaactägajch coo
yajtú'uwät. Mänit jadähooc tiägøøyy tuubä. Mänitä jäya'ay
piäda'agyhajxy yhoyóøyyäxä.
19-20 Hermanodøjc, coo pøn̲ ja'a tøyhajt jiøjyohdiú'udät maa
mijtsän, tu'udägóyyäp hajxy jaduhn̲. Pero coo hajxy mjoot-
capxmøcpógät, mänitä wyiinmahñdyhajxy miédsät. Cøxaam̲bä
piojpä quiädieey hajxy jaduhn̲ ñähwa'adsa'añ, y hodiuum
hajxy jaduhn̲ miähmø'øwa'añ. Tøyhajt jaduhn̲.

1 Pedro

1 Høøčh xøhajp Pedro. Jesucrístøch xquiuguexyhajp. Mijts
hädaa nocy nyajnäjaayøøby pønjatiä Diosmädia'agy mäbøjp. Xii
yaa hajxy wiingtuumjaty mhadsäna'ay jim maa naax jaduhn
xiøhatiän Ponto, møød jim Galacia, møød jim Capadocia, møød
jim Asia, møød jim Bitinia.

2 Jequiän mijtsä Diosteedy xwyiimbiiyy. Tøø Dios hänajty
ñajuø'øy coo mijtsä miädia'agy hänajty mmäbøgaan ä. Ja'a
yhEspírituhaamä Dios hajxy tøø xyaghodiägø'øy, weenä
mädia'agy hajxy jaduhn mmäbøgät ja'a Jesucristocøxpä.
Jaaya'ay hajxy tøø xyajnähwáatsäm mänaa hajxy
xñähho'túutäm. Weenä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy
xmio'oy møj may.

3 Tsøgä Dios hajxy wiingudsähgøøyyäm. Jaaya'ayä Jesu-
cristo Tieedyhajpy. Højtsä Jesucristo nWiindsøn hájtäm. Ho-
jiootä Dios jiaanč h tehm miød ja'a højtscøxphájtäm, paady
hajxy homiänaajä xyagjugyhadáan näm neby je'e jiugyhatiän.
Coo Dios ja'a Jesucristo yagjujypiøjtägajch coo hänajty tøø
yho'ogy, jaduhnä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo Dios hajxy
jaduhn xjiaanč h yagjugyhadáan näm homiänaajä

4 jim tsajpootyp. Jimä hoyhajtä weenhajt hajxy møj
may xmio'owáan näm, neby jaduhn jecy miänaañän cooc
hajxy hänajty xmio'owáan näm. Tijaty hajxy yaa nyagju-
gyhájtäm hädaa yaabä naaxwiin, tsipcøxp jaduhn quiøxa'añ,
tsipcøxp jaduhn quiuhdägoyya'añ. Pero mädyiijatiä Dios
hajxy jim xmio'owáan näm tsajpootyp, cab jaduhn mänaa
quiøxa'añ, cab jaduhn mänaa mia'ada'añ, cab jaduhn mänaa
quiuhdägoyya'añ. Homiänaajä yajxón yhida'añ.

5 Coo mijtsä Dios miädia'agy jaduhn mmäbøjcä, paadiä
Dios hajxy xcwieendähada'añ ja'a miøcmäjaahaam. Cab hajxy
jaduhn mänaa mguhdägoyya'añ. Coo ja'a Dios yHuung yaa
quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä naaxwiin, ja'a Jesucristoha-
jpä, mänit hajxy jim xyajnøcxáan näm tsajpootyp Dioswiin-
duum. Jimä Dios hajxy homiänaajä xyagjugyhadáan näm neby
je'e jiugyhatiän.

6 Paady mijts jootcujc mhity, hoy hajxy jäda'ahaty madiu'u
mja tsaačhpøcy. Pero cab hajxy jejcy mdsaačhpøga'añ.

7 Høxtahmdsä oro, jøønhaamä jäya'ayä oro hajxy yhijxmach
pø hoyhoro jaduhn. Jaanä jaduhn mijtsä Dios xyhijxmajtspä
pø hamuumdu'jootä miädia'agy hajxy mmäbøjcä, hoy hajxy
mja jaanč h tehm chaačhpøcy. Jaanč h tehm choobaatp jaduhn
coo hajxy jaduhn mmäbøgät tehngajnä. Cabä oro jaduhn jiaty
tsoobaady neby jaduhn choobaadiän nej mijts homiänaajä

mmäbøquiän. Hix̱, tsipcøxpä oro jaduhn̲ quiuhdägoyyaˈañ. Y coo Jesucristo yaa quiädaactägatsaˈañ, mänit mijts xquiumayaˈañ jeˈeguiøxpä coo hajxy hänajty tøø mmäbøcy, hoy hajxy hänajty tøø mja jaanc̈h tehm̲ chaac̈hpøcy.

8-9 Hoyyä Jesucristo hajxy tøø mgaˈa jagä hix̱y, mdsojpy mbaˈhäyooby hajxy jaduhn̲, y mmäbøjcäbä miädiaˈagy hajxy jaduhn̲. Hoy hajxy tøø mgaˈa jagä hix̱y, coo hajxy jaduhn̲ mmäbøcy, paady hajxy jaduhn̲ tøø xyajnähwaˈac̈h. Coo hajxy jaduhn̲ tøø xyajnähwaˈac̈h, paady hajxy jaduhn̲ mjaanc̈h tehm̲ xioon̲daˈagy nägøˈø nädecypiä.

10 Jaˈa jäyaˈayä Diosmädiaˈagy hajxy jecy yajwáˈxäbä, jia wiˈi yajtøøby jia wiˈi yajtøˈxyp hajxy hänajty neby hajxy piädaˈagóøjät hawaˈadstuum. Cab hajxy hänajty ñajuøˈøy neby hajxy jaduhn̲ jim̲ piädaˈagóøjät. Pero ñägapx hajxy jaduhn̲ coo mijtsä Dios hänajty xpiädaˈagaˈañ hawaˈadstuum, jeˈeguiøxpä coo hojioot miøødä.

11 Yajtøøby hajxy hänajty pøn̲ mijts hänajty min̲ xpiädaˈagaˈañ hawaˈadstuum. Jaduhn̲ hajxy hänajty yajtøøbä mänaa hänajty myinaˈañ. Jaˈa Dios jaduhn̲ hawaan̲ä jaˈa yhEspírituhaam cooc tuˈjäyaˈay hänajty yaa min̲ chaac̈hpøgaˈañ. Y cooc hänajty tøø yhoˈnä, mänítäc hänajty jiujypiøjtägatsaˈañ. Mänítäc hänajty jim̲ ñøcxtägatsaˈañ tsajpootyp maa Dioswiinduumän. Pero jaˈa jecyjiäyaˈayhajxy, cab hajxy hänajty jaduhn̲ ñajuøˈøy pøn̲ä Dios hänajty tøø ñänøm̲y jaˈa yhEspírituhaam. Ñäˈä cujahy hajxy jaduhn̲ nebiaty hajxy jaduhn̲ ñajtscapxøøyyä.

12 Mänit hajxy jecy yhawáan̲äxä coogä Dios jaayaˈay hänajty quiaˈa tsoj quexaˈañ, jaˈa mijts hänajty xpiädaˈagaam̲bä hawaˈadstuum. Cujéquiägä Dios hänajty quiexaˈañ. Hoorä, tøø quiejxnä. Jaduhn̲ tøø yajtøjiajnä coo jaˈa yajnähwaatspä tøø quiejxnä. Y tøø mijts jaduhn̲ mjaanc̈h mädoyhaty coo jaˈa yajnähwaatspä yaa tøø yhoy. Jaˈa Jesucrístøc̈h jaduhn̲ nnänøøm̲by coo hajxy hoy xñähhoˈtúutäm. Y jaayaˈay mijts xyajmädoyhájtäbä, jaˈa Dios jaˈa yhEspírituhaam hajxy jaduhn̲ ñajtscapxøøyyä nebiatiä Diosmädiaˈagy hajxy yajwáˈxät. Tsajpootypä Dios jaˈa yhEspíritu yajtsohn̲daacy coo jaduhn̲ yaa quiejxy hädaa yaabä naax̱wiin. Haa jaˈa Dios jaˈa mioonsähajxiä, jaˈa hajxy jaduhn̲ jim̲ hijpä tsajpootypä, jiaanc̈h tehm̲ yagjuøøby hajxy jaduhn̲ coo Dios jaˈa yHuung jaduhn̲ yaa quiejxy hädaa yaabä naax̱wiin, coo højts hoy xñähhoˈtúutäm.

13 Y coo Jesucristo jaduhn̲ yaa jadähooc quiädaactägatsaˈañ, mänit hajxy jaduhn̲ jim̲ xyajnøcxáan̲äm tsajpootyp maa Dioswiinduumän, pønjatiä Diosmädiaˈagy hänajty tøø miäbøcy. Mänitä hoyhajtä weenhajtä hajxy jim̲ caˈxy

xmioˈowáaṉäm. Coo Dios jaduhṉ tøø miänaˈañ coogä yHuung yaa quiädaactägatsaˈañ, jaduhṉä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo jaduhṉ tiøjiadaˈañ. Tsøcxä njoot hajxy pädáacäm maa hoyhajtän, maa weenhajtän, mädyii Dios hajxy hänajty xmioˈowáaṉäm. Tsøcxä hajxy hoy wädíjtäm. Tsøc hajxy jahmiejtstáacäm coo Jesucristo yaa quiädaactägatsaˈañ.

14 Coo Dios hajxy xyhuunghájtäm, paadiä miädiaˈagy hajxy tsøc mäbøjcäm. Cabä haxøøgwiinmahñdy hajxy jadähooc mbaduˈubøjcumbät, neby hajxy hijty mjatcøˈøyän coo Dioscapxiä Diosmädiaˈagy hajxy hijty mgaˈa mädoyhatyñä.

15 Caˈa haxøøgjoot caˈa haxøøgwiinmahñdy hajxy myaghity. Hiẋ, cabä Dios haxøøgjoot haxøøgwiinmahñdy ñäˈägädä møødä. Jaayaˈay hajxy jaduhṉ xyajnähdíjjäm coo hajxy xquiuˈughadáaṉäm. Paadiä hojioot hajxy tsøc yaghíjtäm nebiä Dios hojioot miøødän.

16 Jaduhṉ jimṉ myiñ cujaay maa Diosmädiaˈaguiän: “Høøčh, cábøčhä haxøøgjoot cábøčhä haxøøgwiinmahñdy nnäˈägädä møødä. Høøčh hajxy pahijx padúuṉäc”, nømṉä Dios jecy miänaañ.

17 Jaˈa Dios hajxy nwiingudsähgøøyyäm. NDeedyhájtäm hajxy jaduhṉ. Paady hajxy hoy tsøc jäyaˈayhájtäm mäduhñtiä hajxy yaa ndsänaayy nhäyóowäm hädaa yaabä naaẋwiin. Hiẋ, nnajuøøyyäm hajxy jaduhṉ coo Dios hajxy xyajcumädowáaṉäm nebiaty hajxy hänajty yaa haxøøg tøø njatcøøyyäm hädaa yaabä naaẋwiin, hoy hajxy hänajty näjeˈe tøø nja mäyøødsänáayyäm.

18-19 Jaˈa nhaphájtäm jaˈa ndeedyhájtämhajxy jaˈa jegyhajtypä, coo yhamdsoo cuhdujt hajxy hijty hoy quiudiuñ, jadúhṉäc tyijy hajxy ñähwaˈadsaˈañ. Y jaduhṉ mijts tøø mbahabøjpä. Pero cab jaduhṃbä cuhdujt choobaady. Coo Jesucristo hajxy hoy xñähhoˈtúutäm, jaˈa ñøˈtyhaam hajxy xpiädáacäm hawaˈadstuum. Ni tii hajxy jaduhṉ xquiaˈa pädáacäm hawaˈadstuum, ni xädøˈøñ. Hiẋ, paquiä xädøˈøñ quiøẋy. Jagooyyä Jesucristo hajxy xpiädáacäm hawaˈadstuum jaˈa ñøˈtyhaam. Hiẋ, cabä Jesucristo ni tii poj ni tii cädieey quiaˈa møødä. Paady hajxy jeˈe hoy xpiädáacäm hawaˈadstuum. Coo Jesucristo jaˈa poj jaˈa cädieey häxøpy miøødhaty, cab hajxy häxøpy tøø xpiädáacäm hawaˈadstuum.

20 Jéquiänä Dios jaˈa yHuung jaduhṉ yajnähdijy cooc hänajty yaa quiexaˈañ hädaa yaabä naaẋwiin, cáhnäc hädaa naaẋwiimbä hänajty yhawijy tiøøˈxtaˈagy. Pero cabä Dios jaˈa yHuung choj quejxy. Cujecy jaduhṉ quiejxy mänaabä højts hänajty yaa njugyhájtämbä. Højts hoy xñähhoˈtúutäm.

21 Coo Jesucristo hänajty tøø yhoˈogy, mänitä Dios yagjujypiøjtägajch. Mänit jimṉ jadähooc yajnøcxy maa wyiindu-

umän. Jim̱ jädaˈahaty wyiingudsähgøˈøyii. Y coo Dios jaˈa
yHuung jaduhṉ yagjujypiøjtägajch, paadiä miädiaˈagy hajxy
tsøc mäbøjcäm coog hajxy xyagjugyhadáaṉämbä homiänaajä
neby jeˈe jiugyhatiän.
22 Tøyyä Dios miädiaˈagy. Y coo mijtsä miädiaˈagy hoy
mgudiuuṉä, paadiä mjootä mjuøhñdyhajxy nähwaˈads yhity.
Nax̱y hajxy jaduhṉ mdehm̱ ñičhoc mdehm̱ ñimieeˈxóøjät
hamuumduˈjoot. Jaduhṉ hajxy mnijiäwøˈøwóøjät nebiä
tuˈqueˈexpän nebiä tuˈmäguˈugpän.
23 Tøø haxøøgjoot tøø haxøøgwiinmahñdy hajxy
nnajtshixóøyyäm. Homiänaajä Dios hajxy xyagjugyhadáaṉäm
neby jeˈe jiugyhatiän. Jaduhṉä hojiootä howyiinmahñdy
hajxy xmióoyyäm hawiinjem̱y, jeˈeguiøxpä coo miädiaˈagy
hajxy nmäbøjcäm. Cabä miädiaˈagy mänaa quiuhdägoyyaˈañ.
Jaayaˈay hajxy jaduhṉ xyagjugyhadáaṉäm homiänaajä neby
jeˈe jiugyhatiän, caˈa piøṉä hädaa yaabä naax̱wiimbä, ni
jaˈa ndajhájtäm ni jaˈa ndeedyhájtäm. Haa jaˈa hädaa yaabä
naax̱wiimbä jugyhajtä, tsipcøxp jaduhṉ quiøxaˈañ.
24 Jaduhṉ jim̱ myiṉ̃ cujaay maa Diosmädiaˈaguiän:
Høxtahm̱dsä pøjy, hoy jaduhṉ jia yajxoṉä, tsipcøxp jeˈe ñäˈägä
tøˈøčh.
Jaduhṉ mäwiin højtshájtäm, hoy hajxy møj jaančh nja ni-
jiäwóøyyäm, tsipcøxp hajxy nnäˈägä hoˈog nnäˈägä
tägoyyáaṉäm.
25 Pero jaˈa Diosmädiaˈagy, cab jaduhṉ mänaa quiøx̱y tiägoy.
Jaˈa Diosmädiaˈagy jaduhṉ mänaam̱b coogä Jesucristo hajxy
hoy xñähhoˈtúutäm. Tøø mijtsä jäyaˈay jaduhṉ xyajmädoyhaty,
jaˈa Diosmädiaˈagy hajxy jecy yajwáˈxäbä.

2

1 Coo Dios hajxy homiänaajä xyagjugyhadáaṉäm neby
jeˈe jiugyhatiän, jaduhṉä hojiootä howyiinmahñdy
hajxy tøø xmióoyyäm hawiinjem̱y. Paadiä haxøøgjootä
haxøøgwiinmahñdy hajxy tsøc najtshixóøyyäm cøx̱iä. Cab
hajxy mnäˈägä høhṉdáˈagät ni weeṉ̃tiä. Hamuumduˈjoot
hajxy jaduhṉ tøy mjaančh hojiäyaˈayhádät. Jii jäyaˈayhajxy
näjeˈe, cabä Diosmädiaˈagy hajxy hoy quiudiuṉ̃, hoy hajxy
jia nidijyii nebiä hojiäyaˈayän. Caˈa hajxy jaduhṉ mbahix̱y.
Caˈa hajxy pøṉ cøx̱iä wiinä myajcuxøøghadøˈøy. Cab hajxy
mniñähøøn mniñähojóøjät.
2-3 Tøyhajt jaduhṉ coo Jesucristo mayhajt møj may tøø
tiuṉ̃ maa mijtscøxpän. Mnajuøøby hajxy jaduhṉ, túhm̱äts.
Hahixøøbyxiä jaduhṉ coo miädiaˈagy hajxy tehṉgajnä
mbanócxät. Høxtahm̱dsä maaxhuunghajxy, coo hajxy
hänajty chiˈidsaˈañ, mänitä tsiˈtsc hajxy ñäjøˈøy. Jaduhṉ
mäwiin mijtspä, mbaˈyáˈaxäp jaˈa Dios hajxy coo quiapxiä

miädia'agy hajxy ween tehn̲gajnä xjiaac yaghabøcy. Jaduhn̲ hajxy ca'xy pedyii hoy myajtúnät. Y cab hajxy jaduhn̲ mänaa mdu'udägóyyät.

4 Tehn̲gajnä Jesucristo wyiinmahñdy hajxy jaac tehm̲ piahijxä jaac tehm̲ piaduun̲ä. Ja'a Dios jaduhn̲ jecy wiinmaayy coo højts hänajty jaduhn̲ xyhuunghadáaan̲äm ja'a Jesucristocøxpä. Ja'a Jesucristo, ja'a Dios yHuung je'e, paadiä cuhdujt jaduhn̲ miøødä coo hajxy nwiingudsähgøøyyämät. Pero cabä jäya'ayä Jesucristo hajxy näje'e jiøjpøgø'øy. Cab hajxy wyiingudsähgø'øy. Xiøøghajpy hajxy jaduhn̲.

5-6 Jaduhn̲ jim̲ myiim̲bä cujaay maa Diosmädia'aguiän:

Jim̲ maa cajpt jaduhn̲ xiøhatiän Sión, jím̲høčhä ndsajtøjc tu'ug ngojy.

Tú'ughøčhä tsaa nwiimbiiyy coo jim̲ piäda'agøøjät maa tøjteecän.

Jaančh tehm̲ tiuun̲gpaatp yø'ø tsaa jaduhn̲.

Ja'a Dios ja'a Jesucristo jaduhn̲ yajmäbaat nebiä tsaa ja'a jaančh tehm̲ tiuun̲gpaatpän, coo jaduhn̲ yaa quiejxy hädaa yaabä naax̲wiin, coo hajxy hoy xyajnähwáatsäm. Jaduhn̲ä Dios miänáaan̲gumbä cooc tsipcøxp yajtøjiada'añ coo hajxy jim̲ yajnøcxa'añii tsajpootyp maa Dioswiinduumän, pønjaty jaduhn̲ mäbøjp coo Jesucristo hajxy xyajnähwáatsäm, ca'a wyiinghäna'cä. Coo Jesucristo hajxy tøø xjiaančh yajnähwáatsäm, jaduhn̲ä Dios hajxy tøø xyajnähdíjjäm coo Jesucristo hajxy nmøødhíjtämät tu'ugmädia'agy. Tehn̲gajnä Diosmädia'agy hajxy tsøc hoy jaac tehm̲ quiudiúun̲äm. Tsøgä Dios hajxy hoy jaac tehm̲ wyiingudsähgøøyyäm. Jaduhn̲ä Dios hajxy xquiumáayyämät.

7 Coo mijts jaduhn̲ mmäbøcy coo Jesucristo hajxy hoy xyajnähwáatsäm, paadiä Jesucristo hajxy mdsocy, paady hajxy mwiingudsähgø'øy. Hoorä, jaduhn̲ jim̲ myíin̲gumbä cujaay maa Diosmädia'aguiän:

Jii tsaa tu'ug, cabä tøjmuu'tspädøjc-hajxy hijty hoy yhix̲y;

cab hajxy hijty yajtuna'añ.

Pero ja'a cudøjc, yajxón̲ yø'ø tsaa yhix̲y, paady jim̲ yajpädaacä maa tøjteecän.

8 Jaduhn̲ wiingtuum myíin̲gumbä:

Jii tsaa tu'ug, coo pøn̲ quiuhnepy, cädaab hajxy jaduhn̲.

Ja'a Jesucristo jaduhn̲ yajmäbaatä neby yø'ø tsaajän.

9 Højtsä Dios tøø xyajnähdíjjäm coo miädia'agy hajxy nmäbøjcämät, coo hajxy xquiu'ughájtämät. Xyhuunghájtäm hajxy jaduhn̲ coo hajxy ween hoy njäya'ayhájtämät neby je'e hoy jiäya'ayhatiän. Tøø cuhdujt hajxy xmióoyyäm coo hajxy nDeedyhájtämät nebiä Jesucristo ja'a Dios Tieedyhatiän. Tøø Dios hajxy xyajpädsøøm̲äm haxøøgtuum. Hodiuum hajxy hoy

xpiädaactägájtsäm. Jaduhn̲ä miädia'agy hajxy nyajwá'xämät
coo møjmayhajt tøø tiuñ̲ maa højtscøxphájtäm.
10 Coo mijts hijty mga'a mäbøcy, paadiä Dios hajxy hijty
xquia'a cu'ughaty. Cabä Dios hajxy hijty xñäxuuč̆h. Pero
coo hajxy jaduhn̲ mmäbøjnä, paadiä Dios hajxy jaduhn̲
xñäxuu'tsnä. Paady hajxy xquiu'ughajnä.

11 Mägu'ughajpädøjc, hoy hajxy yaa nja híjtäm hädaa yaabä
naax̲wiin, cabä njoot hajxy yaa tøø nbädáacäm maa hädaa
yaabä naax̲wiimbän. Jim̲ä njoot hajxy tøø nbädáacäm
maa Dioswiinduumän. Tsøcxä haxøøgwiinmahñdy hajxy
høx̲híjxäm, jaduhn̲ä Dios miädia'agy hajxy hoy ngudiúun̲ämät.
12 Hoy hajxy mja hity maa jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy
quia'a mäbøquiän, hoy hajxy mwädítät. Hoy hajxy jaduhn̲
mjäya'ayhádät, hoyyä jäya'ay hajxy cu xjia nähøønø'øw. Coo
Dios yaa quiädá'agät tøyhajtyajyejpä, mänit mijtsä jäya'ay
hänajty xyhixa'añ coo mijtsä Dios miädia'agy hänajty hoy
tøø mjaanč̆h cudiuun̲ä, ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty tøø
quia'a mäbóquiäbä. Mänitä Dios hajxy wyiingudsähgø'øwa'añ.

13 Mwiingudsähgóøyyäbä tuun̲gmøødpä miädia'agy hajxy.
Cabä pøn̲ jaduhn̲ waam̲b xñänómät. Hix̲, mbanøcxypä
Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲. Y coo ja'a tuun̲gmøødpä
miädia'agy hajxy mga'a wiingudsähgóøyyät, mäna'anaam̲bä
jäya'ayhajxy jaduhn̲ coogä mädia'agy quia'a hoyyä, ja'a mi-
jts jaduhn̲ mbanøcxypä. Mwiingudsähgóøyyäbä gobiernä
miädia'agy hajxypä. Jaaya'ay møjtuun̲g jaduhn̲ nä'ägä møød.
14 Mwiiingudsähgóøyyäbä gobiernä mioonsä miädia'agy ha-
jxypä, ja'a hajxy jaduhn̲ møjtuun̲gmøødpä. Pønjaty jaduhn̲
cädiehby, je'e hajxy jaduhn̲ yajcumädooby. Pønjaty hoy
jäya'ayhajp, je'e hajxy jaduhn̲ quiumaaby.
15 Jaduhn̲ä Dios chocy coo hajxy hoy mjäya'ayhádät. Jii
jäya'ayhajxy näje'e, cabä Diosmädia'agy hajxy ñä'ägädä
wiinjuø'øwa'añ. Jaanč̆h tehm̲ quiuhxex̲ hajxy jaduhn̲.
Hoy hajxy jaduhn̲ quia'a jagä wiinjuø'øwa'añ, nøm̲ hajxy
wyi'i miäna'añ cooc tyijy ja'a Diosmädia'agy quia'a hoyyä.
Hoorä, coo mijts tøyhajt mhojiäya'ayhádät, caj mijtsä
jäya'ay hoy xñähøønó'øwät, ja'a Diosmädia'agy hajxy ca'a
wiinjuø'øwaam̲bä.

16 Näje'ejä jäya'ayhajxy miäna'añ cooc tyijy cuhdujt hajxy
miøødä coo hajxy hoñejpiä jiatcó'øwät, je'eguiøxpä coogä Jesu-
cristo hajxy tøø yajnähwa'ač̆hii. Pero cab jaduhn̲ tiøyyä. Cab
jaduhn̲ yhoyyä coo hoñejpiä njatcóøyyämät. Pero tsøgä Dios
miädia'agy hajxy cudiúun̲äm nebiaty hajxy xyhanéhm̲äm.
17 Mwiingudsähgó'øwäbä jäya'ay hajxy nägøx̲iä. Mnič̆hoc
mnimiee'xóøjäp hajxy pønjatiä Diosmädia'agy mäbøjp. Mwi-

ingudsähgǿ'øwäbä Dios hajxy, jaduhn̲ä gobiernä hajxy mwi-
ingudsähgǿøbiät.
18 Mijtshajxy moonsähajpä, mmäbǿjcäbä mwiindsøn̲ä
miädia'agy hajxy. Mwiingudsähgǿ'øwäp hajxy jaduhn̲, hoy
hänajty yhojiäya'ayä quia'a hojiäya'ayä.
19 Coo mwiindsøn̲ hajxy xchaac̆htiúnät nä'ä nägoobä, hoy
hajxy hänajty tøø mga'a jagä cädieey, mmee'xtúgäp hajxy
jaduhn̲. Mnajuøøby hajxy jaduhn̲ coo Dios hajxy jaduhn̲
xquiumáyät.
20 Pero pø tøø hajxy hänajty mjaanc̆h cädieey, hahixøøby
jaduhn̲ coo hajxy mgumädów̲ät. Y cabä Dios hajxy jaduhn̲
xquiumáyät, hoy hajxy cu mja mee'xtuc. Pero pø cab hajxy
hänajty tøø mgädieey, coo mwiindsøn̲ hajxy nä'ä nägoobä xya-
jcumädów̲ät, y coo jaduhn̲ mmee'xtúgät, mänitä Dios hajxy
jaduhn̲ xquiumáyät.
21 Jaduhn̲ä Dios hajxy tøø xyajnähdíjjäm coo häna'c
hajxy nä'ä nägoobä xchaac̆htiúun̲ämät nebiä Jesucristo
chaac̆htiuun̲än. Hix̲, højts jaaya'ay xñähho'túutäm. Y
miee'xtujc jaduhn̲. Jaduhn̲ä Dios chocy coo Jesucristo hajxy
nbahíjxämät neby je'e miee'xtujquiän.
22 Cabä Jesucristo mänaa ñä'ägä cädieey. Ni mänaa quia'a
høhn̲da'agy.
23 Coo haxøøg jia nämaayyä, cab haxøøg yhadsoodägajch.
Coo chaac̆htiuun̲ä, cab jaduhn̲ waam̲b miänaañ̲ coo hänajty
yaghawiimbijtägatsa'añ. Ja'a Dios quiø'øjooty je'e ñibiädaacä.
Hix̲, ñajuøøbiä Jesucristo hänajty jaduhn̲ coo jäya'ayhajxy
hänajty nägøx̲iä yajtøyhajtyega'añii ja'a Diósäm. Jaduhn̲ä Dios
hajxy xyhíjxäm neby hajxy njäya'ayhájtäm.
24 Coo Jesucristo hajxy hoy xñähho'túutäm cruzcøxp,
jaduhn̲ä nbojpä ngädieey hajxy xyajnähwáatsäm. Tsøcxä
ja'a haxøøgwiinmahñdy hajxy najtshixǿøyyäm. Tsøc
hajxy jahmiejtstáacäm coo Jesucristo hajxy nmøødhíjtäm
tu'ugmädia'agy mänaa yho'oguiän, mänaa jiujypiøjtägachän.
Paady hajxy njugyhadáan̲äm homiänaajä nebiä Dios
jiugyhatiän. Coo hajxy jaduhn̲ ngudiúun̲ämät nebiä
Dios hajxy xyhanéhm̲äm, mänitä Dios hajxy jaduhn̲
xquiumayáan̲äm.
25 Jaduhn̲ mäwiin hajxy hijty njäya'ayhájtäm nebiä meegha-
jxy tiägowiäditiän jäguem̲duum. Cabä mädia'agy hajxy hijty
nmäbǿjcäm ja'a Jesucristocøxpä. Pero tøø hajxy nmäbǿjcänä.
Y xcwieendähájtämä Jesucristo hajxy jaduhn̲.

3

1-2 Mijts to'oxiøjtøjc, mwiingudsähgǿ'øwäbä mnihyhap ha-
jxy. Coo mnihyhapä miädia'agy hajxy hoy mgudiúun̲ät, y

coo Jesucristo hajxy mwiingudsähgǿ'øwät, wehn̲dä mnihyhapä Diosmädia'agy hajxy miäbǿgät, pø cahnä hajxy hänajty miäbøcyñä, hoy hajxy hänajty waam̲b mga'a jagä näma'ay coo hajxy ween miäbøcy.

3-4 Je'e ja'a Dios jaduhn̲ quiumaaby coo hojioot hajxy mmøødhádät, coo mnihyhap hajxy mee'xxieemy mmägápxät. Je'eds jaduhn̲ tsoobaatp coo Diosmädia'agy hajxy jaduhn̲ mgudiúnät hamuumdu'joot. Y cab hajxy jaduhn̲ mänaa mdu'udägóyyät. Cab hajxy myajcumáyät pø jii howyit hodiucxy hajxy hänajty mmøødä, pø jii oronaamdsøm̲, pø jii orotaatstøy hajxy hänajty mmøødä, pø hoyyä mguhwaay hajxy howyit hoguiuhxotshaam hänajty mgu'udy. Cabä Dios yø'øduhm̲bä jiaty møjpäda'agy, ni jaduhn̲ quia'a jega'añ.

5 Ja'a to'oxiøjcä Diosmädia'agy hajxy hijty jegyhajty panøcxpä, wyiingudsähgøøbiä ñihyhap hajxy hijty. Mee'xxieemy hajxy hijty. Miäbøjpiä Diosmädia'agy hajxy hijty coo hajxy hänajty cwieendähada'añii ja'a Diósäm.

6 Jaduhn̲ä Sara ja'a ñihyhap jecy wyiingudsähgøøyy, ja'a Abrahamhajpä. Mee'xxieemy hänajty miägapxy. Quiumaayy ja'a Dios ja'a Sara jaduhn̲. Y mijts to'oxiøjtøjc, jaduhn̲ mijtsä Dios xquiumáabiät coo mijtsä Sara wyiinmahñdy mbahijx mbadúun̲ät. Hoy hajxy mwädítät ja'a Dioscøxpä. Y cabä mhaa mjoot hajxy myagjádät cooc tyijy ja'a mnihyhap hajxy hänajty mmägapxtägoy.

7 Jaanä jaduhn̲ mijts nmägapx nhanehm̲bä, mijts ya'adiøjtøjc. Mdsoc mmée'xäbä mdo'oxiøjc hajxy. Mmøødhádäbä hojioot hajxy jaduhn̲. Hix̲, cabä to'oxiøjcä miäjaahajxy miäbaady nebiä ya'adiøjc-hajxy miøcän. Paady hajxy mgüeendähádät. Hix̲, xmiooby mijtsä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt näguipxy møødä mdo'oxiøjc. Hix̲, näguipxiä Dios hajxy xyajnähwa'ac̈h møødä mdo'oxiøjc-hajxy. Tiuum̲biä Dios mayhajt jaduhn̲. Pero coo mdo'oxiøjc hajxy mga'a tsoc mga'a mée'xät, xiøøbä Dios hajxy jaduhn̲ mnä'ä pa'yáax̲nät.

8 Mägu'ughajpädøjc, jaduhn̲ hajxy homiänaajä mnä'ägä nic̈hoc mnä'ägä nimiee'xǿøjät nebiä tu'ugmägu'ug nebiä tu'ugpuhya'ayän. Mniñäxuudsǿøjäp hajxy jaduhn̲ hamiñ̲ haxøpy. Mee'xxieemy hajxy mnimiøødcapx mnimiøødmädia'agǿøjät. Jaduhn̲ hajxy mhídät tu'ugmädia'agy nägøx̲iä. Jaduhn̲ hajxy hoy mdsäná'awät nägøx̲iä.

9 Coo mijts pøn̲ cøx̲ypänejpiä xtiúnät, cab hajxy myaghawiimbijtägátsät. Y coo hajxy pøn̲ xwyiinwóonät, cab hajxy mhadsoowiimbídät. Mmänuu'xtá'agäbä Dios hajxy jaduhn̲ coo ween piuhbedyii ja'a tøø xwyiinwóoñäbä. Jaduhn̲ mijtsä Dios tøø xyajnähdijy coo Dios ja'a hoyhajtä weenhajt hajxy xmió'owät.

10 Pø mdsojpiä mhoyhäyow ja'a mhočhäna'a hajxy, cab hajxy
mänaa mhøhndá'agät.
Cab hajxy mänaa mgapxtägóyyät.
11 Mnajtshixǿ'øwäbä mhaxøøgwiinmahñdy hajxy.
Hoy hajxy mjäya'ayhádät. Cab hajxy mnimiädsip mn-
imiäma'adóøjät ni mänaa.
12 Hix, cwieendähajpiä Dios pønjatiä miädia'agy mäbøjcäp.
Y coo Dios hajxy miänuu'xta'agy, mänit hajxy piuhbedyii.
Pero ja'a hänac-hajxy haxøøg wädijpä, cab hajxy ñäxuučhii
ja'a Diósäm,
nømä Diosmädia'agy miäna'añ.
13 Hoorä, coo hajxy hamuumdu'joot mhojiäya'ayhádät, cab
hajxy jaduhn pøn cøxypänejpiä xtiúnät.
14 Jii jäya'ayhajxy näje'e, mijts xjia wi'i chaačhtiunaamb,
hoy mijts mja hojiäya'ayhaty. Pero ca'a hajxy mdsähgø'øy;
ca'a hajxy tii mdajy mmay. Ja'a Dios hajxy jaduhn
xcwieendähadaamb.
15 Hamuumdu'jootä Jesucristo hajxy mwiingudsähgǿ'øwät.
Hix, jaaya'ay hajxy nWiindsønhájtäm. Y coo hajxy pøn
xmiäyajtøwät tiiguiøxpä Diosmädia'agy hajxy hänajty coo
mmäbøcy, cab hajxy mdsähgǿ'øwät; mnägápxäp hajxy jaduhn
tiiguiøxpä hajxy coo mmäbøcy. Mee'xxieemy hajxy jaduhn
mhadsówät, ca'a yhajootma'adä.
16 Nägüeentä hajxy tehngajnä mwädítät, coo hajxy jaduhn
mnä'ä cädiéeyät. Jaduhnä tøyhajt hajxy mmøødhádät coo
hajxy hänajty hoy mwädity. Hoy hajxy mwädítät, hoyyä jäya'ay
hajxy xjia nähojy xjia näya'axy coo Jesucristo miädia'agy hajxy
hoy myajtuunä. Coo hajxy jaduhn hoy mjaančh wädítät,
mänitä hänac-hajxy jaduhn chähdiuna'añ coo mijts hänajty
jaduhn tøø xñänømy.
17 Hoy jaduhn coo hajxy hoy mwädítät, hoy hajxy hänajty
mja tsaačhpøcy. Hix, ja'a Dios hajxy hänajty tøø xyajnähdijy
coo hajxy tähoocjaty mdsaačhpøgät, hoy hajxy hänajty mja
howiädity. Pero coo hajxy hänajty haxøøg mjatcø'øy, cab
jaduhn yhoyyä; mgumädówäp hajxy jaduhn.
18 Hoyyä Jesucristo mänaa quia'a jagä cädieey, tsaačhpøjc
je'ebä. Coo hajxy hoy xñähho'túutäm, jaduhnä nbojpä
ngädieey hajxy xyajnähwáatsäm. Y jaduhn hajxy jim xya-
jnøcxáanäm Dioswiinduum. Tähooquiä hajxy xñähho'túutäm.
Ja'a ñi'xä quiopc-hajtiä jaduhn ho'c. Pero ja'a jiootä yh-
Espíritu, cab jaduhn ñä'ä ho'cy; jujyñä hänajty jaduhn yhity.
19 Ja'a jiäwøhñdyhaamä Jesucristo yhooyy maa
ho'ogyjiäya'ayhajxy hänajty tsumy yhitiän. Jimä
hawiinjemybiä mädia'agy hajxy hoy yajwiingapxø'øyii coogä
Dios ja'a Jesucristo hänajty tøø quiexy mäyajnähwaatspä.

20 Paady hajxy hänajty tsum̱y yhity je'eguiøxpä coo
Diosmädia'agy hajxy jecy quia'a mäbøjcy mänaa Dios jia
nägapxiän coo nøøgom̱dägoy hänajty tiägø'øwa'añ, mänaa Noé
ja'a biarco hänajty yhädiuñän. Cabä Dios mänitiä yajtägøøyy
tuubä. Jia hahijx jejcy pø mäbøgáaṉäxäbä miädia'agy hänajty.
Coo jaduhṉ yhijxy coo hajxy hänajty nämay quia'a mäbøga'añ,
mänítäts yajtägøøñä tuubä. Mänitä nøøgom̱dägoy tiägøøñä.
Jagooyyä Dios yhijxy coo Noéhajxyhajtiä hänajty miäbøga'añ,
ja'a hajxy hänajty näductújjiäbä. Jagooyyä Noéhajxy jaduhṉ
miäbøjcy. Je'eds hajxy jaduhṉ jiiby tsooc barcojooty, ja'a
hajxy hänajty tøø yhädiúñäbä.

21 Nebiä Noéhajxy jecy chooquiän jiiby barcojooty mänaabä
nøøgom̱dägoy jaduhṉ tiägø'øyän, jaduhṉ mäwíinäts je'e
miäbaady néjjiäm coo hajxy nnäbéjtäm nøøjooty, coo Jesucristo
hajxy xyajnähwáatsäm mänaa jiujypiøjtägachän. Paady hajxy
jaduhṉ nnäbéjtäm nøøjooty, hijxtahṉd jaduhṉ coo hajxy
nnähwáatsäm. Ja'a ngorazonghajxy jaduhṉ wáatsäm, ca'a ja'a
nni'xä ngopc-hájtäm. Coo hajxy jaduhṉ nnäbéjtäm, jaduhṉä
Dios hajxy hamuumdu'joot nhawáaṉäm coo Jesucristo
miädia'agy hajxy nnä'ägädä panøcxáaṉäm.

22 Coo Jesucristo hänajty tøø jiujypiøjtägach, mänit jim̱
ñøcxy tsajpootyp. Jim̱ yhäñaañä maa Dios quiø'ø hahooyy-
haampiän. Je'e jaduhṉ ñänøøm̱by coo cuhdujt jim̱ miøødä
møj jaančh. Hix̱, wiingudsähgøøyyäbä Jesucristo jim̱. Ja'a
Dios mioonsähajxy, ja'a hajxy jim̱ hijpä tsajpootyp, je'eds ha-
jxy jaduhṉ mäwiingudsähgøøby, møødä cuhdujtmøødpähajxy.
Høxtä møjcu'ubaadyhajxy yhane'emyii ja'a Jesucrístäm.

4

1 Coo Jesucristo chaačhpøjcy, miee'xtujc ja'a tsaačhpä
jaduhṉ. Jaanä jaduhṉ mijtspä, coo Jesucristo hajxy
mmøødhity tu'ugmädia'agy, paady hajxy jaduhṉ
mmee'xtújpät, coo hajxy hänajty pøṉ xyajtsaačhpøcy. Coo
hajxy jaduhṉ mjaančh tsaačhpójpät nebiä Jesucristo
chaačhpøjquiän, jaduhṉ hajxy myajcähxó'øgät coo
mhaxøøgwiinmahñdy hajxy tøø mhøx̱hijxnä.

2 Coo mhaxøøgwiinmahñdy hajxy jaduhṉ mjaančh høx̱híxät,
hoy hajxy jaduhṉ mjäya'ayhada'añ mäduhñtiä hajxy yaa
mjaac hida'añ hädaa yaabä naax̱wiin. Jaduhṉä Dios hajxy
xquiumáyät.

3 Jue'e mijts hijty, haxøøg hajxy hijty mjatcø'øy nebiä
häna'c-hajxy jiatcø'øyän, ja'a Diosmädia'agy hajxy ca'a
mäbøjpä. Cab jaduhṉ yhahixø'øy coo hajxy jaduhṉ
mjatcóøñät. Hanax̱iä hajxy hijty haxøøg mjatcø'øy. Hanax̱iä
jocnøø hajxy hijty mjaančh tehm̱ yhu'ugy mjaančh tehm̱

jiøø'xy coo xøødsuu hijty maa jiadyii. Tsähdiuhn̲dägoy hajxy hijty mjatcø'øy, ya'adiøjc møødä to'oxiøjc. Jäya'ayhadsejtsnax̲y hajxy hijty nax̲y mwiingudsähgøøby møødä jäya'ayhabojtsnax̲y.

4 Y ja'a jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy ca'a mäbøjpä, ja'a mijts hijty nax̲y mmägu'ughajpiä, yagjuøøby hajxy jaduhn̲ coo mijtsä mhaxøøgwiinmahñdy mga'a yaghanajxnä neby hajxy hijty myaghanax̲iän. Paadiä mmägu'ughajpä hajxy jäda'ahaty xñähojnä.

5 Pero coo Dios jaduhn̲ yajnähdíjät coo hänajty tøø yhabaatnä, mänit hajxy hänajty tiøyhajtyega'añ maa Dioswiinduumän. Mänitä hajxy yajcumädow̲a'añii ja'a Diósäm, hoy hajxy hänajty jia jujyquiä, hoy hajxy hänajty tøø jia ho'ogy.

6 Hix̲, jaduhn̲ä Dios jioot chocy coo ho'ogyjiäya'ayä miädia'agy hajxy ween miäbøjcäxä, paadiä Dios ja'a yHuung Jesucristo jim̲ quiejxy maa ho'ogyjiäya'ayhajxy hänajty tsum̲y yhitiän. Jim̲ä Jesucristo ja'a Diosmädia'agy hoy yajnähixø'øy coogä Jesucristo miäyajnähwa'ač̌h. Jadúhn̲ägä ho'ogyjiäya'ayä jiäwøhñdyhajxy homiänaajä jiugyhádät nebiä Dios jiugyhatiän, hoyyä ñi'xä quiopc-hajxy hänajty tøø jia ho'ogy.

7 Habáatnäp jaduhn̲ coo naax̲wiimbä wyiimbidaan̲nä. Paady hajxy tehn̲gajnä mniyajcopcø'øwøøjät nebiä mjoot hajxy yaa mga'a pädá'agät maa hädaa yaabä naax̲wiimbän. Jaduhn̲ä Dios hajxy hoy mba'yá'axät hamuumdu'joot.

8 Je'e jaduhn̲ nä'ägä tsoobaatp coo hajxy hamiñ̲ haxøpy mnič̌hoc mnimiee'xøøjät. Hix̲, coo hajxy hamiñ̲ haxøpy nnič̌hójcämät, mänit hajxy hoy nnimiämée'xämät. Jaduhn̲ hajxy hoy ndsänáayyämät.

9 Coo pøn̲ jim̲ quiuyo'oy quiunaxǿ'øwät maa mjøøn maa ndøjc-hajxiän, hamuumdu'joot hajxy myajtøjtägǿ'øwät. Myajcay myaghú'ugäp hajxy jaduhn̲ hahoy haween.

10 Cøjwiinduumä Dios wiinmahñdy hajxy xmióoyyäm coo tuun̲g hajxy wiingjaty nmøødhájtäm. Jaduhn̲ä jäya'ayhajxy nägøx̲iä piuhbedøøjät, ja'a hajxy hänajty tøø miäbøquiäbä ja'a Jesucristocøxpä. Jaduhn̲ hajxy mnibiuhbedøøjät nebiatiä Dios tuun̲g hajxy cøjwiinduum̲ tøø xmio'oyän.

11 Pønjaty tøø tiuun̲gmo'oyii coo Diosmädia'agy hajxy yajwá'xät, hoy hajxy quiapx miädiá'agät nebiä Dios quiapxy miädia'aguiän. Pønjaty tøø tiuun̲gmo'oyii coo hajxy miäbuhbédät, ween hajxy jaduhn̲ hamuumdu'joot miäbuhbety. Ja'a Dios jaduhn̲ puhbédäp. Coo hajxy hänajty tijaty mduna'añ, hoy hajxy mdúnät; jaduhn̲ä jäya'ayhajxy miäbøgät coo Dios miøjjä jiaanč̌hä. Wyiingudsähgø'øwaam̲biä Dios hajxy jaduhn̲ je'eguiøxpä

coo Jesucristo hajxy hoy xyajnähwáatsäm. Cøjxta'axiøø ja'a Dios wyiingudsähgø'øwa'añii. Cøjxta'axiøø møjcuhdujt miøødhada'añ. Amén.

12 Mägu'ughajpädøjc, cab hajxy myagjuó'øwät coo tsaačhpä hajxy naẋy xpiaady møc-haampiä. Hiẋ, tsipcøxpä tsaačhpä hajxy xñä'ägä paada'añ.

13 Jaduhṉ quiähxó'øgät pø hamuumdu'jootä Diosmädia'agy hajxy mjaančh mäbøcy ja'a Jesucristocøxpä, pø caj. Hiẋ, maas hanaẋiä Jesucristo chaačhpøjcy mänaa hajxy hoy xñähho'túutäm. Hiẋ, coo Jesucristo hajxy jaduhṉ mmøødhity tu'ugmädia'agy, paady hajxy jaduhṉ tsipcøxp mbadsaačhpójpät. Y coo Jesucristo hänajty yaa quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä naaẋwiin, mänit hajxy hänajty mjaančh tehṉ xiooṉda'aga'añ. Paady hajxy jäda'ahaty mxooṉdáacnät, hoyyä tsaačhpä hajxy jaduhṉ xjia paady. Pero cabä tsaačhpä hajxy jaduhṉ myagjuó'øwät.

14 Coo hajxy pøṉ xñähójät ja'a Jesucristocøxpä, cab hajxy myagjuó'øwät. Pero mxooṉdá'agäp hajxy jaduhṉ. Hiẋ, jaduhṉä Dios ja'a yhEspírituhaam hajxy xpiuhbédät møødä wyiinmahñdyhaam. Coo mijtsä jäya'ay xyhíxät coo hajxy mmee'xtucy coo hajxy hänajty mdsaačhpøcy, mänitä Dios hajxy wyiingudsähgø'øwa'añ.

15 Hahixøøby jaduhṉ coo hajxy mdsaačhpógät, pø tøø hajxy hänajty mmäjäya'ay-yagho'ogy, pø tøø hajxy hänajty mmämeečh, pø tøø hajxy hänajty myajtägø'øy maa cueendä hajxy hänajty mga'a møødän. Cab jaduhṉ yhoyyä coo hajxy jaduhṉ mjatcó'øwät.

16 Pero je'e mäbøcypiä caj chähdiuhṉdmøødä coo hajxy mdsaačhpógät je'eguiøxpä coo Jesucristo hajxy hänajty mwiingudsähgø'øy. Jootcujc hajxy jaduhṉ mhídät. Mnämá'awäbä Dios hajxy "Dioscujú'uyäp" ja'a Jesucristocøxpä.

17 Tøø yhabaatnä coo Dios hajxy xyajtøyhajtyegáaṉäm. Coo Diosmädia'agy hajxy nmäbójcäm, paady hajxy jayøjp xyajtøyhajtyegáaṉäm, paady hajxy jayøjp xyajtsaačhpójcäm. Pero ja'a häna'cä Diosmädia'agy hajxy ca'a mäbøjpä, coo hajxy hänajty tiøyhajtyega'añ, maas hanaẋiä hajxy hänajty chaačhpøga'añ.

18 Siémprämä hojiäya'ayhajxy chaačhpøga'añ. Maas hanaẋiä ca'awiindøyhäna'c-hajxy chaačhpøga'añ, ja'a Dios hajxy ca'a wiingudsähgøøbiä.

19 Coo hajxy hänajty pøṉ xyajtsaačhpøcy nä'ä nägoobä, cab hajxy mmøjpädá'agät. Tehṉgajnä hajxy hoy mjaac jäya'ayhádät. Hiẋ, ja'a Dios hajxy hänajty tøø xyajmädsocy coo hajxy mdsaačhpógät.

5

1 Mijts majjäya'adiøjc-hajxy, ja'a hajxy jim̱ tuum̱bä
tsajtøgooty, mijts cham̱ nmägapx nhane'emaam̱by.
Nmóødhøčhä cuhdujt jaduhṉ cooč̇h mijts jaduhṉ nmägapx
nhané'emät, je'eguiøxpä cooč̇h tøø nmäjaabä, møød cooč̇h
jim̱ nduum̱bä tsajtøgooty. Nhijxhó'c-høčhä Jesucristo jim̱
cruzcøxp. Y coo Jesucristo yaa quiädaactägátsät hädaa
yaabä naax̱wiin, näguipxy hajxy hänajty jim̱ xyajnøcxáaṉnäm
tsajpootyp, høøč̇h møød mijts. Jim̱ä hoyhajtä weenhajt hajxy
xmio'owáaṉnäm pedyii.

2 Mijts majjäya'adiøjc, hoyyä Diosmädia'agy hajxy
myajnähixó'øwät hamuumdu'joot, ca'a yhadsip ca'a
yhajootma'adä. Hamuumdu'jootä cu'ug hajxy mmägapx
mhané'emät. Hix̱, ja'a Dios hajxy tøø xpiäda'agy coo cu'ug
hajxy jaduhṉ myajnähixó'øwät, møød coo hajxy mmägapx
mhané'emät. Cab hajxy xädø'øñguiøxpä myajnähixó'øwät.

3 Cab hajxy møc mhané'emät. Mee'xxieemy hajxy
myajnähixó'øwät. Hoyyä Diosmädia'agy hajxy myajtúnät;
jaduhṉä cu'ug hajxy xpiahix̱ xpiadúnät.

4 Y coo Jesucristo yaa quiädaactägátsät, ja'a hajxy
nWiindsøṉhájtämbä, mänit hajxy xquiumaya'añ pø tøø
hajxy hänajty hoy myajnähixø'øy. Mänit hajxy hänajty jim̱
xyajnøcxa'añ tsajpootyp. Cøjxta'axiøø hajxy hänajty jim̱
mhida'añ.

5 Møød mijts muutsc-häna'c, jaduhṉ mijtspä,
mwiingudsähgó'øwäbä majjäya'ay hajxy. Coo hajxy waam̱b
xmiägapx xyhané'emät, mgudiúnäp hajxy jaduhṉ. Hahoy
haween hajxy mnibiuhbedóøjät hamiṉ̃ haxøpy, hoy miøjjä
hoy miuutscä. Hix̱, coo hajxy jootmøj mnibiäda'agóøjät,
xyajcumädówäbä Dios hajxy jaduhṉ. Pønjaty capxp mädiaacp
mee'xxieemy, je'edsä Dios piuhbejpy. Móoyyäbä hoyhajtä
weenhajt hajxy jaduhṉ.

6 Coo Dios hajxy jaduhṉ mänaa xyajtsaač̇hpógät, cab ha-
jxy mmøjpädá'agät. Jim̱ hajxy mnibiäda'agóøjät maa Dios
quiø'øba'c tiecypia'cän. Møcmäjaa Dios jiaanč̇h tehm̱ miød.
Hix̱, cujequiä Dios ja'a tsaač̇hpä hajxy xyajnähwá'adsät.
Mänit hajxy jootcujc xjiaanč̇h tehm̱ yaghida'añ.

7 Coo hajxy hänajty tii mnädajy mnämay, mmänuu'xtá'agäbä
Dios hajxy jaduhṉ coo hajxy ween xyaghoyøøyyä. Hix̱,
homiänaajä Dios hajxy xcwieendähaty.

8 Mniyajcopcø'øwóøjäp hajxy; jaduhṉä Jesucristo
miädia'agy hajxy hoy mbanócxät tehṉgajnä. Jaduhṉä
møjcu'ugongä wyiinmahñdy quia'a mäjädá'agät. Hix̱, ja'a
møjcu'ugong, homiänaajä hajxy jaduhṉ xmiädsiphájtäm. Xjia
wi'i yajtu'udägoyyáaṉnäm hajxy jaduhṉ.

9 Cabä møjcu'ugongä miädia'agy hajxy mmäbøjcät.
Hamuumdu'jootä Diosmädia'agy hajxy myajtúnät tehn̲gajnä.
Hix̲, pønjatiä Diosmädia'agy mäbøjp wiinduhm̲yhagajpt,
jaduhn̲ hajxy chaačhpøjpä nej mijts mdsaačhpøquiän.
10 Cab hajxy jejcy mdsaačhpøga'añ. Coo Dios ja'a
tsaačhpä hajxy hänajty tøø xyajnähwa'ačh, mänitä Dios hajxy
hamuumdu'joot xyajmäbøgaan̲nä ja'a Jesucristo miädia'agy.
Ca'xy pedyii Dios ja'a wyiinmahñdy hajxy xyajnähixø'øwa'añ.
Ja'a Diósäts hajxy jaduhn̲ xcwieendähájtäm, hoy hajxy nej cu
nja jajt cu nja habéjtäm. Tiuum̲biä Dios mayhajt jaduhn̲ maa
højtscøxphájtäm. Jaaya'ay hajxy jaduhn̲ tøø xyajnähdíjjäm coo
Jesucristo hajxy jim̲ xyajnøcxáan̲näm tsajpootyp. Cøjxta'axiøø
hajxy jim̲ nhidáan̲näm. Hix̲, cøx̲iä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt
hajxy jaduhn̲ xmióoyyäm.
11 Cøjxta'axiøø ja'a Dios hajxy tsøc wiingudsähgóøyyäm.
Cøjxta'axiøø ja'a Dios møjcuhdujt miøødhada'añ. Tøyhajt
jaduhn̲.
12 Ja'a mägu'ughajpä Silvano hädaa nocy jahby. Høøčh
nnajtscapxóøyyäp. Cab hädaa nocy jiaty yoñ̲ä. Hoyyä Silvano
Diosmädia'agy jiaančh tehm̲ yajtuñ̲. Tøyhájthøch cham̲ tøø
ngapxy tøø nmädia'agy nebiä Dios tøyhajt wyiinmayyän. Tøø
Dios møjmayhajt tiuñ̲ maa højtscøxphájtäm. Tøø hajxy jaduhn̲
xyajmädsójcäm coo hajxy jim̲ xmiøødhíjtämät tsajpootyp.
13 Ja'a jäya'ayhajxy yaa tsänaabiä Babilonia, ja'a
Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä ja'a Jesucristocøxpä,
xyajpoo'xp mijts jaduhn̲. Nej mijtsä Dios xyajnähdijjiän
coo miädia'agy hajxy mmäbøjcät, jaanä jaduhn̲ä jäya'ayhajxy
yaabä yajnähdíjjäbä coo hajxy miäbøjpät. Jaduhn̲ mijtsä
mmägu'ughajpä Marcos xyajpoo'xpä. Nébiøčhä nhamdsoo
húungänä Marcos njuø'øy.
14 Coo hajxy hänajty mhamugø'øy Dioswiingudsähgøøbiä,
hamiñ̲ haxøpy hajxy mniyajpoo'xóøjät. Jaduhn̲ hajxy
myajcähxó'øgät coo hajxy tøyhajt mnič̌hocy mnibia'häyoyii
hamuumdu'joot.
Pønjatiä Diosmädia'agy panøcxp ja'a Jesucristocøxpä, weenä
hoyhajtä weenhajt hajxy mio'oyii ja'a Diósäm. Amén.

2 Pedro

1 Høøčh xøhajp Simón Pedro. Høøčh hädaa nocy njahby. Ja'a
Jesucrístøch nmøødtuum̱by. Jaayá'ayhøch tøø xwiinguex̱y
coočhä miädia'agy nyajwá'xät. Tøø mijtsä Jesucristo
xyajnähdijy coo hajxy hoy mmäbøgät jaduhṉ mäwiin neby
højts xyajnähdijjiän. Tu'cuhdujt hajxy jaduhṉ xquiumáayyäm
nägøx̱iä je'eguiøxpä coo hajxy tu'cuhdujt nmäbøjcäm coo
tiøyyä. Jaduhṉ yajnajuø'øy coo Jesucristo yhojiäya'ayä.
Jaaya'ay hajxy nDioshájtäm. Tøø hajxy xpiädáacäm
hawa'adstuum.
2 Ween mijtsä Dios ja'a hoyhajtä weenhajt xmio'oy møj
may coo ja'a tøyhajt hajxy mmøødä ja'a Dioscøxpä møødä
Jesucristocøxpä, ja'a hajxy nWiindsøṉhájtämbä.

3 Coo ja'a tøyhajt hajxy nmøødhájtäm ja'a Jesucristocøxpä,
paadiä Dios hajxy madiu'u xpiuhbéjtäm ja'a miäjaahaam,
jaduhṉ hajxy hoy njäya'ayhájtämät. Mänitä Dios hajxy jaduhṉ
xquiumáayyämät. Jaanä miäjaahaamä Dios hajxy xyagjugy-
hadáaṉäm homiänaajä neby je'e jiugyhatiän. Coo Jesucristo
miøjjä jiaančhä, coo jiaančh tehm̱ yhojiäya'ayä, paady hajxy
tøø xyajnähdíjjäm coo hajxy hoy njäya'ayhájtämbät.

4 Coo Jesucristo jaduhṉ miøjjä jiaančhä, paadiä may-
hajt møj may tiuna'añ maa højtscøxphájtäm. Jaduhṉ jim̱
myiñ cujaay maa Diosmädia'aguiän coogä Dios mayhajt may
tiuna'añ maa højtscøxphájtäm. Homiänaajä hajxy xyagju-
gyhadáaṉäm neby je'e jiugyhatiän. Y tøø hojiootä howyi-
inmahñdy hajxy xmióoyyäm hawiinjem̱ybiä. Jaduhṉ hajxy
hoy nmøødhíjtämät tu'ugmädia'agy. Jaduhṉä haxøøgpä ha-
jxy yaa hoy njøjyohdiúutämät hädaa yaabä naax̱wiin. Ja'a
häna'c-hajxy yaa ca'a mäbøjpä, hadsojwiinmahñdy hajxy
miøød. Coo yhaxøøgwiinmahñdy hajxy jaduhṉ quia'a najt-
shixø'øwa'añ, paady hajxy jiiby quia'awa'añ haxøøgtuum.

5-7 Paadiä Diosmädia'agy hajxy tsøc mäbøjcäm. Tsøc hajxy
hojiäya'ayhájtäm hamuumdu'joot. Tsøc hajxy jaac habøjcäm
ja'a Dioscøxpä. Tsøc hajxy híjtäm najuø'øyhaamby. Tsøc hajxy
mee'xtújcäm. Tsøgä Dios hajxy wiingudsähgøøyyäm. Tsøc ha-
jxy ničhójcäm nebiä tu'ugpuhya'ayän, neby højtsä Jesucristo
xchójcäm. Tsøgä jäya'ay hajxy nägøx̱iä tsojc mée'xäm, hoy
hajxy näje'e quia'a jagä mäbøcy.

8 Coo hajxy jaduhṉ hamuumdu'joot ngudiúuṉämät nébiøch
naam̱nä tøø nmädia'agy, mänit hajxy nhoyøøyyämät. Mänitä
Jesucristo tiuuṉg hoy ndúuṉämät. Nmøødhájtämä tøyhajt ha-
jxy jaduhṉ ja'a Jesucristocøxpä.

9 Hix̱, pønjaty jaduhṉ ca'a cudiuum̱b nébiøch naam̱nä tøø
nmädia'agy, jaduhṉ mäwíinäts hajxy je'e nebiä wiinds nebiä
xoodspän je'eguiøxpä coo hajxy tøø jiahdiägoy coo piojpä
quiädieey hajxy tøø ñähwa'ačhii neby hajxy hijty jegyhajty
jiäya'ayhatiän. Jaduhṉ hajxy tøø jiahdiägoobiä coo Dios jioot
chocy coo hajxy hoy jiäya'ayhádät. Paady hajxy jaduhṉ jia
yajnähwaatsä.

10 Hoorä, mägu'ughajpädøjc, tsøc hajxy hamuumdu'joot
cudiúuṉäm nébiøch naam̱nä tøø nmädia'agy. Jaduhṉ yaj-
najuø'øwa'añ coo Dios hajxy tøø xyajnähdíjjäm coo hajxy
xquiu'ughadáaṉäm. Coo hajxy jaduhṉ ngudiúuṉämät, cab
hajxy jaduhṉ mänaa ndu'udägóoyyämät.

11 Jaduhṉ hajxy hoy yajxóṉ nnøcxämät Jesucristo wyiin-
duum maa cøjxta'axiøø yhane'emiän. Jaaya'ay hajxy nWi-
indsøṉhájtäm. Tøø hajxy jaduhṉ xyajnähwáatsäm.

12 Homiänáajäts mijts jaduhṉ nyagjahmiejtsta'aga'añ
nébiøch naam̱nä tøø nmädia'aguiän. Tøyhájthøch jaduhṉ
tøø nmädia'agy. Hoy hajxy jaduhṉ mjaty. Cab hajxy mdsoj
jahdiägoyya'añ.

13 Hawiinmats jaduhṉ cooč̆h mijts jaduhṉ nyagjahmiejt-
stá'agät tehṉgajnä, mädúhṉ̃tiøch njaac jugyhaty.

14 Hamdsóojøč̆hä Jesucristo xñämaayy cóogøch mobädajpä
nho'ogaaṉnä, ja'a hajxy nWiindsøṉhájtämbä.

15 Pero cooč̆h hänajty tøø nho'ogy, hoy hajxy jaduhṉ mjaac
capxtá'agät nébiøch cham̱ nmädia'aguiän. Jaduhṉ hajxy hoy
mjahmiejtstá'agät.

16 Tøø højts mijts nyajwiingapxø'øy coo Jesucristo møcmäjaa
miøødä, y coo yaa jadähooc quiädaactägatsa'añ hädaa yaabä
naax̱wiin. Tøyhajt højts jaduhṉ nmädiaacy. Cab højts hamdsoo
nyajcojy. Diosmädia'agy hädaa jaduhṉ. Ca'a ñä'ä cueentä
nebiä jäya'ay cueentä hajxy yajcojjiän. Hamdsoo højtsä Jesu-
cristo nhijxy coo møcmäjaa miøødä, coo je'e Dyiosä.

17-18 Mänaa højtsä Jesucristo hänajty jim̱ nmøødän maa
tuṉän, mänitä Diosteedy jim̱ quiuhgapxnajxy tsajpootyp:
"Høøč̆h nhamdsoo Huung yø'ø. Njaanč̆h tehm̱ chójpiøch
yø'ø. Jaanč̆h tehm̱ jiootcújc-høch nnijwiø'øwyii maač̆h nHu-
ungcøxpän", nøm̱ä Jesucristo ñänøøm̱ä. Njaanč̆h mädoow̱
højts jaduhṉ. Møcmäjaahaamä Dios jaduhṉ quiapxy. Jaanč̆h
tehm̱ yajxoṉä Jesucristo piädaacä ja'a Tiéediäm, nebiä haja-
jpän. Paady højts yø'ø tuṉ nyajxøøbejty: "Ja'a tuṉ maa Dios
ñägapxiän coogä Jesucristo yHuunghaty."

19 Tøyhajt jaduhṉ jiaanč̆h jajty nébiøch cham̱ nmädia'aguiän.
Hamdsoo højts nhijxy nmädooyy. Hahixøøby jaduhṉ coo
højts mijts nmädia'agy xmiäbójcät. Maas hahixøøby jaduhṉ
coo Diosmädia'agy hajxy mmäbójpät, ja'a jäya'ayhajxy jecy

quiujáhyyäbä. Jaduhn̲ mäwíinädsä Diosmädia'agy miäbaady nebiä jøøn tioyyän hagoodstuum. Hix̲, xyajwiinjuóøyyäm hajxy jaduhn̲ tijaty hajxy hoy hamdsoo nga'a wiinjuø'øwáan̲äm. Hahixøøby jaduhn̲ coo hajxy homiänaajä nyajcopcóøyyämät. Coo Jesucristo yaa quiädaactägátsät hädaa yaabä naax̲wiin, mänit hajxy cøx̲iä xyajwiinmädiaagø'øwáan̲äm. Jaduhn̲ hajxy hoy nwiinjuø'øwáan̲äm cøx̲iä.

20-21 Huuc wiinjuø'øw hajxy jaduhn̲, coo jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy jecy quiujahy, cab hajxy hamdsoo yajcojy. Näje'e hajxy jaduhn̲ quiujahy tijaty hänajty jadáan̲äp tunáan̲äp. Ja'a Dios je'e najtscapxøøyy ja'a yhEspírituhaam waam̲b hajxy quiujáayät.

2

1 Jii jäya'ayhajxy hijty näje'e jegyhajty miäna'añ cooc tyijy Dios hajxy hänajty ñajtscapxóøyyäbä. Pero høhn̲daacp hajxy hänajty jaduhn̲. Ja'a Dioscu'ug hajxy hänajty jia wi'i wyiinhøønaam̲by. Jaanä jaduhn̲ä høhn̲daacpähajxy jiiby wiäditaam̲bä maa mgajpthajxiän. Cabä cu'ug ñajuø'øwa'añ pø wiinhøhn̲äp hajxy hänajty jaduhn̲. Høxtä mäna'anaam̲bä høhn̲daacpähajxy jaduhn̲ cooc tyijy ja'a Jesucristo hajxy tøø xquia'a nähho'túutäm. Paquiä hajxy yajcumädow̲a'añii. Pønjatiä høhn̲da'agymiädia'agy mäbøgaam̲b, tu'udägoyyaam̲b hajxy jaduhn̲. Ja'a häna'c-hajxy jaduhn̲ høhn̲daacpä, niyhamigähadáan̲äp hajxy jaduhn̲.

2 Pahixáan̲äp hajxy jaduhn̲ nämay. Ja'a häna'c-hajxy mäbahixaam̲b, ja'a tyijy ja'a Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä. Coo hajxy jaduhn̲ hoy quia'a hida'añ, ni häna'c-hajxy høhn̲daacpä, ni häna'c-hajxy mäbahijxpä, paadiä cu'ugä tøyhajt hajxy quia'a tsoga'añ ja'a Jesucristocøxpä.

3 Ja'a høhn̲daacpähajxy, xädø'øñ hajxy piøcjuø'øwaam̲by. Høhn̲da'agymiädia'agyhaamby mijts xyajnähixø'øwa'añ; jaduhn̲ä xädø'øñ hajxy xjia wi'i piøgaan̲ä. Jéquiänä Dios tiägøøyy mänaan̲daacpä coogä häna'c-hajxy quiumädow̲a'añ, ja'a høhn̲da'agymiädia'agy hajxy yajnähixøøbiä. Jaduhn̲ä Dios jecy miänaan̲daacpä cooc hajxy quiuhdägoyya'añ.

4 Hix̲, yajcumädoobiä Dios je'e pønjaty ca'a mäbøgaam̲b. Coo mioonsähajxy näje'e jim̲ jecy quia'a mäbøjcy tsajpootyp, paady hajxy jecy quiumädooyy. Haxøøgtuum hajxy hoy quiuhjuijpnaxyii maa jiaanč̆h tehm̲ quiøøcän, maa yhagoodstuumän. Jim̲ hajxy yhida'añ høxtä coonä yhabáadät coo Dios jaduhn̲ miäná'anät nebiaty hajxy jii jiaac tsaač̆htiuna'añii.

5 Jaanä jaduhn̲ä Dios ja'a jecyjiäya'ay yajcumädoobä, ja'a hajxy jecy tøø quia'a mäbóquiäbä. Mänitä Dios nøøgom̲dägoy quiejxy. Jayooyyä Noéhajxy choocy møødä yhuung møødä

tioˈoxy jaˈa näductujcpä. Jaduhn̲ä Noé jaˈa cuˈug hänajty tøø jia yajwiingapxøˈøy coogä yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixǿˈøwät, coogä Dios hajxy wyiingudsähgǿˈøwät.

6 Jaanä jaduhn̲ä jecyjiäyaˈayhajxy jiajpä, jaˈa hajxy hijty jim̲ tsänaabiä maa cajpt hijty jaduhn̲ xiøhatiän Sodoma møødä Gomorra. Cabä Dios hajxy hijty ñäˈägä wiingudsähgøˈøy. Paady hajxy jøønhaam yajcuhdägooyyä. Cøjxä haxøøghänaˈc-hajxy yhoˈogy. Haagä cujiaam hajxy jiajnä møødä quiajpthajxy. Hijxtahn̲d jaˈa Dios jaduhn̲ piädaac coo haxøøgjäyaˈayhajxy nägøx̲iä yajcumädow̲aˈañii.

7-8 Mänaa Dios jaˈa jecyquiajpt jaduhn̲ yajcuhdägoyyän, jagooyyä tuˈjäyaˈay yajtsoocä, jaˈa hänajty xøhajpä Lot. Paadiä Lot yajtsoocä, jeˈeguiøxpä coo hänajty hoy jiäyaˈayhaty. Mänitä Dios jaˈa Lot yhawaan̲ä coogä quiajpt hänajty quiuhdägoyyaˈañ. Paadiä Lot jim̲ chohñ̲. Jaanc̈h tehm̲ jiootmayhajpä Lot hänajty jaduhn̲ coo cuˈughajxy hänajty haxøøg jiatcøˈøy jabom̲-jabom̲ hijxwiinduum.

9 Nebiä Dios jaˈa Lot jecy yajtsooquiän, jaanä jaduhn̲ä Dios jaˈa quiuˈug yajtsoˈogaam̲bä coo hajxy hänajty chaac̈hpøcy. Tøyhajt jaduhn̲. Jaanä jaduhn̲ tiøyhájtäbä coo Dios yajcopcøˈøy nebiatiä haxøøgjäyaˈayhajxy jiatcøˈøyän. Jéquiänä Dios jaduhn̲ miänaañ̲ cooc hajxy quiumädow̲aˈañ. Coo jaduhn̲ yhabáadät, mänitä Dios miänaˈanaˈañ nebiaty hajxy jii chaac̈htiunaˈañii.

10 Nägǿˈø nädequiä Dios yajcumädow̲aˈañ pøn̲ yajnähixøøby høhn̲daˈagymiädiaˈagyhaam, pøn̲ä Diosmäjaa xøøghajp. Jaanc̈h tehm̲ chähdiuhn̲dägoy hajxy ñibiädaˈagyii, jaˈa høhn̲daˈagymiädiaˈagy hajxy mäwädijpä. Jootmøj hajxy jaduhn̲ ñibiädaˈagyii. Cab hajxy pøn̲ wyiingudsähgǿˈøy. Haa jaayaˈayhajxy møjtuun̲gmøødpä maa Diosmädiaˈagy myíñ̲änä, wiingapxpéjtäp hajxy jeˈebä.

11 Haa jaˈa Diosmoonsähajxy jim̲ hijpä tsajpootypä, maas møcmäjaa hajxy miøødä quejee jaˈa høhn̲daˈagymiädiaˈagy hajxy mäwädijpä. Pero cabä Diosmoonsä jaˈa møjtuun̲gmøødpä hajxy wyiingapxpety maa Dioswiinduumän; ni cab hajxy ñähojy.

12 Jaduhn̲ä høhn̲daacpähajxy ñibiädaˈagyii nebiä yuughanimalän coo hajxy tii quiaˈa wiinjuøˈøwaˈañ jaˈa Dioscøxpä. Hix̲, cabä yuughanimalhajxy tii wyiinjuøˈøy jaˈa Dioscøxpä. Mädyiijatiä høhn̲daacpähajxy quiaˈa wiinjuøøby, jeˈe hajxy ñäxiicypy. Paquiä hajxy yajcuhdägoyyaˈañii nebiä animalhajxy paquiä quiuhdägoyyän coo hajxy yaghoˈogyii.

13 Tsaac̈htiunáan̲äbä høhn̲daacpähajxy jaduhn̲ jeˈeguiøxpä coo hajxy hänajty tøø miädsaac̈htiuñ̲. Xoon̲daacp hajxy jaduhn̲ coo hajxy cøx̲ypänejpiä jiatcøˈøy xøømbaady. Høxtä jiiby

hajxy yajtägø'øy maa mijts naxy mgaamiuquiän ja'a Jesucristocøxpä. Ja'a Jesucristo miädiá'aguiäc tyijy hajxy pianócxäp. Pero haxøøgjaty hajxy wyi'i jiatcø'øy mijts mwiinduum maa hajxy hänajty mgaamiuquiän. Høxtä jiibypiaady hajxy je'e yhøhndaacpä.

14 Homiädyii to'oxiøjcä hajxy jaduhn yhixy, yhadsojpy hajxy jaduhn. Homiänaajä hajxy jaduhn haxøøg jiatcø'øwa'añ. Wyiinhøhmby hajxy pønjatiä Diosmädia'agy hoy ca'a habøjpnä. Hadsojwiinmahñdy hajxy ñä'ägä yajtuumby. Tsipcøxp hajxy jaduhn ñä'ägä cumädowa'añ.

15 Tøø tødiu'u hajxy jiøjwa'ač. Tøø hajxy jaduhn tiu'udägoy. Ja'a Balaam hajxy jaduhn piahijxyp, ja'a Beor yhuung. Jeguiajtiä Balaam hänajty quiudiuna'añ ja'a quia'awiindøguiøxpä møødä xädø'øñguiøxpä.

16 Mänitä Balaam wyiinhojnajxä tiic jaduhn coo jiatcø'øwa'añ. Ja'a møjc burra jaduhn mähoj. Jaduhn quiapxy nebiä jäya'ayän. Mänitä Balaam ñajuøøñä coo jaduhn quia'a hoyyä. Jaduhnä burra miädia'agy miäbójcäxä.

17 Yø'ø häna'cä høhnda'agymiädia'agy hajxy mäwädijpä, jaduhn mäwiin hajxy miäbaady nebiä nøøjut tøø tiø'øčhpän. Jaduhn mäwiin hajxy miäbaatpä nebiä joc piojwäditypän coo hänajty quia'a nä'ägä tu'uy. Hix, cabä tøyhajt hajxy ñä'ä yajnähixø'øy. Cøjxta'axiøø hajxy jiiby yhida'añ maa haxøøgtuumän. Ja'a Dios jaduhn mänaan cooc hajxy jiiby yhida'añ.

18 Yoñ hajxy jia mädia'agy. Ja wi'i yajcumayaamb hajxy jaduhn. Pero cabä miädia'agy hajxy choobaady. Ja'a høhnda'agymiädia'agyhaam hajxy wyiinhøøñ pønjatiä Diosmädia'agy naamdägø'øy habøjp. Jøjcapxóøyyäp hajxy jaduhmbä, ween hajxy haxøøg jiatcóøguiumbä neby hajxy hijty jiatcø'øyän.

19 Jaduhnä høhndaacpähajxy yajnähixø'øy cooc tyijy quia'a nejpiä coo haxøøg mjäya'ayhádät. Hix, jaduhn hajxy yajnähixøøbiä cooc tyijy ja'a Dios hajxy xquia'a hanéhmänä coo jecymiädia'agy hajxy ngudiúunämät, jaduhn jia mänaambä cooc hajxy hoy njäya'ayhájtämät. Jaduhn hajxy yhøhndaacpä cooc tyijy hajxy jaduhyyä nnähwáatsäm. Ni je'e hajxy tøø quia'a nähwa'ač je'eguiøxpä coo yhaxøøgwiinmahñdy hajxy tøø quia'a najtshixø'øy. Paady hajxy nøcxy quiuhdägoyyaannä. Jaanä jaduhn højtshájtämbä, coo nhaxøøgwiinmahñdy hajxy nga'a najtshixóøyyämät, jaduhn højts nøcxy nguhdägoyyáannämbä.

20 Coo Jesucristo hajxy njøjpøgóøyyäm, ja'a hajxy nWiindsønhájtämbä, paadiä nhaxøøgwiinmahñdy hajxy xyajnähwáatsäm, neby hajxy yaa nmøødhájtäm hädaa yaabä

naaxwiin. Pero, coo Jesucristo miädia'agy mjahdiägóoyyät, y coo mhaxøøgwiinmahñdy jadähooc mbadu'ubógät, maas haxøøg jadähooc mjada'añ.

21 Hix, pønjatiä Diosmädia'agy jaduhn jahdiägooby, maas hoy haxøpy coo hajxy cu quia'a mäbøjcy. Hix, coo hajxy jaduhn yhøxhíxät, maas hanaxiä hajxy jaduhn quiumädowa'añ.

22 Jaduhn hajxy jiádät nebiä hädaa mädia'agy miäna'añän: "Ja'a huc-hajxy, coo hajxy yhøøčh, ja'a yhamdsoo høøčh hajxy ñäwiimbijpy, nøcxy hajxy jadähooc jiøø'xø'øgy. Jaanä jaduhnä hädsømhajxy jiatcøøbiä, naamnä hajxy hänajty tøø chi'iy, mänit hajxy jadähooc nøcxy yajtsnä tiøø'pnä mo'ondsooty." Tøyhajt jaduhn.

3

1-2 Mägu'ughajpädøjc, miämetsc-hoocpä mijts chamn nnäjaayø'øy. Jaduhn mijts chamn miämetsc-hoocpä nmägapxy nhane'emy coo mädia'agy hajxy mjahmiejtstá'agät, ja'a Diosquexypähajxy jecy quiujáhyyäbä. Jaduhnä howyiinmahñdy hajxy mmøødhádät. Huuc jahmiets hajxy jaduhmbä nebiatiä Jesucristo hajxy xmiägapx xyhanéhmäm. Jaaya'ay hajxy tøø xñähho'túutäm, paady hajxy nWiindsønhájtäm. Ja'a Jesucristo quiugapxyhajxy, je'e mijts tøø xyhawaanä nebiatiä Jesucristo hajxy tøø xmiägapxy tøø xyhane'emy.

3 Naxy hädaa mädia'agy hajxy mdehmn wyiinjuó'øwät nébiøch chamn nmädia'aguiän. Coo naaxwiimbä hänajty wyiimbida'añ, mänitä jäya'ayhajxy quiähxø'øga'añ coo Dios hajxy ñänøma'añ. Haxøøg hajxy jiatcø'øwa'añ nebiatiä yhamdsoo joot hajxy hänajty chocy, neby hajxy hänajty ñä'ägä cuhdujthatiän. Xñäxi'igaamb mijts jaduhn.

4 Jaduhn hajxy miäna'ana'añ: "Cab jaduhn tiehmn tiøjiada'añ coo Jesucristo wyiimbijtägatsa'añ neby jaduhn tøø yhuuc mänaambä. Hix, caj tii mänaa tiägach. Je'enä cøxiä wiinä jaduhn yhityñä mänaa naaxwiimbä jecy yhawijy tiøø'xta'aguiän, mänaa jecyjiäya'ayhajxy yho'oguiän", nømn hajxy yhøhnda'aga'añ.

5 Pero tøyhajt jaduhn coo naaxwiimbä jiaančh tägach. Pero ja'a høhndaacpähajxy, cabä tøyhajt hajxy wyiinjuø'øwa'añ. Hix, haagä nøø hijty jegyhajty. Mänitä Dios ja'a tsajt jecy yhädiuuñ møødä naaxwiin. Jiibiä naaxwiimbä yajcojy nøøjooty. Mänit hoy piäda'agy nøøhagujc.

6 Mänitä Dios nøøgomdägoy cujecy quiejxy. Mänitä naaxwiimbä quiuhdägooyy. Cøjxä jäya'ayhajxy yho'ogy.

7 Ja'a tsajt møød hädaa yaabä naax̱wiin, tøø Dios jaduhn̲
yajnähdijy coo quiøx̱y toya'añ. Mänítäc jaduhn̲ tioya'añ coo
Dios ja'a jäya'ay yajcuhdägoyya'añ, ja'a Diosmädia'agy hajxy
ca'a mäbøjpä.

8 Mägu'ughajpädøjc, tøøc hajxy jahmiéjtsäm coo Dios
tu'xøø jaduhn̲ ñänøm̲y jadu'miljomøjtpä; y jadu'miljomøjtpä,
tu'xøøyyä jaduhn̲ ñänøm̲y.

9 Näje'e jäya'ayhajxy miäna'añ cooc tyijy ja'a Jesucristo
quia'a tsoj yajtøjiada'añ coo yaa quiädaactägatsa'añ, coo
haxøøgjäya'ayhajxy yajcumädow̲a'añii. Pero cab jaduhn̲
tiøyyä neby hajxy jaduhn̲ jia wi'i yhøhn̲da'agy. Hix̱,
mee'xtujpä Jesucristo ja'a mijtscøxpä. Cabä jioot chocy coo
øn̲ quiuhdägóyyät. Jaduhn̲ä jioot jia tsocy coo haxøøgcuhdujt
hajxy nnajtshixóøyyämät.

10 Jaguiapxy yhabaada'añ coo Jesucristo yaa
quiädaactägatsa'añ, coo haxøøgjäya'ayhajxy ya-
jcumädow̲a'añii. Cabä øn̲ jaduhn̲ ñajuø'øy mänaa jaduhn̲
jiaanč̌h habaada'añ. Mänitä tsajt quiuhdägoyya'añ. Jaduhn̲
yajmädow̲a'añ nebiä hänee møc ya'axiän. Cøxaam̲bä xøø
tioya'añ, møødä po'o, møødä madsa'a, møødä naax̱wiimbä,
møød tijaty yaa hijp hädaa yaabä naax̱wiin.

11 Coo cøx̱iä wiinä jaduhn̲ quiuhdägoyya'añ, paady ha-
jxy tsøc hoy jäya'ayhájtäm. Tsøcxä Dios hajxy hoy wiin-
gudsähgóøyyäm. Tsøcxä Diosmädia'agy hajxy hoy cudiúun̲äm.

12 Tsøc hajxy jøbhíjxäm coo Jesucristo yaa
quiädaactägatsa'añ. Mänitä Dios ja'a tsajt yajtoya'añ, møødä
xøø, møødä po'o, møødä madsa'a, møødä naax̱wiimbä. Tsøgä
jäya'ayä Diosmädia'agy hajxy yajmøødmädiáacäm nämay,
ween hajxy miäbøcy; jaduhn̲ä Dios paquiä yaghabáadät.

13 Tøø Dios jaduhn̲ miäna'añ coogä hawiinjem̲yč̌hajt
yhädiuna'añ, møødä hawiinjem̲yñaax̱wiin. Jim̲ä njoot
hajxy nbädáacäm coo Dios hajxy jim̲ xyajnøcxáan̲äm.
Cabä haxøøgpä jaduhn̲ jim̲ mänaa tiägø'øwa'añ maa
ja'a hawiinjem̲ybiä tsajtän, ni jim̲ maa hawiinjem̲ybiä
naax̱wiimbän.

14 Mägu'ughajpädøjc, tøyhajt jaduhn̲ coo Dios hajxy jim̲
xpiäda'agáan̲äm, paadiä haxøøgpä hajxy tsøc najtshixóøyyäm
hamuumdu'joot; jaduhn̲ä Jesucristo hajxy xpiáatämät coo
pojpä cädieey hajxy hänajty nga'a møødhájtäm, coo yaa
quiädaactägátsät. Tsøc hajxy jootcujc nimiøødhíjtäm nebiä
tu'ugpuhya'ay nebiä tu'ugpuhdo'oxypän. Jaduhn̲ä Dios hajxy
hoy xyhíjxämät coo hajxy hänajty hoy ndúun̲äm.

15 Mjahmiédsäp hädaa mädia'agy hajxy jaduhn̲. Paadiä Je-
sucristo jaduhn̲ miee'xtucy, weenä jäya'ayhajxy may miäbøcy,
ween hajxy jaduhn̲ may ñähwa'ač̌h. Ja'a mägu'ughajpä

Pablo, jaduhn̲ mijts tøø xñäjaayøøbiä. Ja'a Dios ja'a tøyhajt najtscapxøøyyä. Ja'a tsipjatypä ja'a Dios ja'a Pablo yajwi-injuøøyy. Jadúhn̲høčhä Pablo njuø'øy nébiøčhä nhamdsoo puhya'ayän.

16 Naaghooc mijtsä Pablo xñäjaayø'øy, jaduhn̲ ñä'ägä mädia'agyhaty nébiøch cham̲ njaayän. Tsipjatiä Pablo siémpräm miädia'agy. Ja'a häna'cä tøyhajt hajxy ca'a tsojpä, wiingä Pablo miädia'agy hajxy yajnähixøøyyä. Cab hajxy jaduhn̲ yajnähixø'øy nebiä Pablo jia mänaañän. Wiingatiä Diosmädia'agy hajxy yajnähixø'øy. Cabä tøyhajtpä hajxy miäbøga'añ. Paady hajxy quiuhdägoyya'añ.

17 Mägu'ughajpädøjc, mnä'ägä najuøøby hajxy jaduhn̲ coo høhn̲daacpähajxy jii wiädita'añ. Cabä tøyhajt hajxy chocy. Haxøøg hajxy jiaančh tehm̲ jiäya'ayhaty. Mnigwieendähadóøjäp hajxy; jaduhn̲ä tøyhajt hajxy mga'a najtshixó'øwät. Cab hajxy myajwiinhóønät coo hajxy jaduhn̲ mnä'ä tu'udägóyyät.

18 Jaac habøcxä hajxy jaduhn̲ ja'a Jesucristocøxpä, ja'a hajxy nWiindsøn̲hájtämbä. Jaaya'ay hajxy xñähho'túutäm. Tehn̲gajnä miädia'agy hajxy mmäbójcät; jaduhn̲ä mayhajt møj may tiúnät ja'a mijtscøxpä. Tsøc hajxy homiänaajä capxpáatäm møj jaančh. Tsøc hajxy tehn̲gajnä wiingudsähgóøyyäm. Amén.

1 Juan

1-3 Jue'e højts mijts nyajnäjaayøøby, ja'a Jesucristo. Dioshuung je'e. Jíiyyäm je'e hänajty møødä Dios mänaa hädaa yaabä naax̱wiin yhawijy tiøø'xta'aguiän. Jaayá'ayäts hajxy xyhawáan̲näm nebiä Dios wyiinmay. Jaayá'ayäts hajxy tøø xñähho'túutäm neby hajxy jaduhn̲ njugyhájtämät nebiä Dios jiugyhatiän cøjxta'axiøø. Tøø højts nhamdsoo hix̱y; tøø højts nhamdsoo mädoy. Tøø højts nnähdoñ cø'øhaam. Tøyhajt jaduhn̲. Paady højts mijts jaduhn̲ nhawáan̲näm neby hajxy jaduhn̲ nhíjtämät tu'ugmädia'agy, neby højts ja'a Dios xmiødhitiän tu'ugmädia'agy møødä yHuung.

4 Paady jaduhn̲ nhawáan̲näm neby hajxy jaduhn̲ jootcujc nhíjtämät tehn̲gajnä.

5 Hoyyä Dios ja'a wyiinmahñdy; cabä pojpä cädieey ñä'ägädä møødä. Jaduhn̲ højts ja'a Jesucristo tøø xyhawaan̲ä, y jaduhn̲ mijts nhawaan̲dägájtsäm.

6-9 Coo hajxy hoy nwädíjtämät nebiä Dios yhitiän, tu'ugmädia'agy hajxy jaduhn̲ nhíjtämät, je'eguiøxpä coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm ja'a nbojpä ngädieeyhájtäm cøx̱iä. Xyajnähwáatsäm hajxy jaduhn̲ coo ja'a nbojpä ngädieey hajxy nnägápxämät. Tøyhajt jaduhn̲. Cabä Dios yhøhn̲da'agy. Howyiinmahñdy je'eduhn̲ miød. Pero coo hajxy nwädíjtämät haxøøgtuum, cabä Dios hajxy nmøødhíjtämät tu'ugmädia'agy. Høhn̲dáacäm hajxy jaduhn̲ y cabä tøyhajt hajxy nnä'ägädä møødhájtäm.

Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, coo hajxy nnä'ä mänáan̲ämät cooc tyijy pojpä cädieey hajxy nga'a møødhájtäm, niwyiinhøhn̲näm hajxy jaduhn̲,

10 y cabä Dios miädia'agy hajxy nmøødhájtäm, ja'a tøyhajt. Coo hajxy jaduhn̲ nmänáan̲ämät, jaduhn̲ yajmädow̲a'añ cooc tyijy ja'a Dios yhøhn̲da'agy. Hix̱, je'e jaduhn̲ mänaam̲b coo pojpä cädieey hajxy nmøødhájtäm.

2

1 Mägu'ughajpädøjc, cábøch njoot chocy coo hajxy haxøøg mjatcǿ'øwät. Páadyhøch mijts hädaa nocy nyajnäjaayø'øy. Coo øøn̲ jaduhn̲ jiatcǿ'øwät, nähgapxtu'udǿøjäp je'e Jesucrístäm jim̲ maa Diosän. Cabä Jesucristo pojpä cädieey mänaa miød.

2 Tøø ja'a nbojpä ngädieey hajxy xñähho'túutäm nägøx̱iä hädaa yaabä naax̱wiin.

3 Coo hajxy ngudiúun̲ämät nebiä Dios hajxy xyhanéhm̲äm, mänitä tøyhajt hajxy nmøødhájtämät coo je'e hajxy nhix̱yhájtäm.

4 Pøn̲ jaduhn̲ näˈä mänaam̲b: “Nhix̲yhájpiøch jeˈe”, hoy
quiaˈa ja cudiuñ̲, høhn̲daacp jeˈeduhn̲. Hix̲, jaˈa Diosmädiaˈagy
jeˈeduhn̲ quiaˈa tsojpy. Tøyhajt jeˈe.
5 Pero pøn̲ jaduhn̲ cudiuum̲b, cähxøˈp jaduhn̲ coo jaˈa Dios
jiaanc̆h tehm̲ jiahmiech. Jaduhn̲ hajxy nyajnajuóøyyämät coo
hajxy nmøødhíjtäm tuˈugmädiaˈagy.
6 Pøn̲ jaduhn̲ mänaam̲b coo jaˈa Dios miøødhity
tuˈugmädiaˈagy, tsipcøxp wiädítät nebiä Jesucristo hijty
wiäditiän.
7 Hädaa mädiáˈagyhøch cham̲ nyajnähixøøbiä, tøø hajxy hijty
mmädoy mänaa hajxy mmäbøjtsooñän.
8 Pero hädaa mädiaˈagy jaduhn̲, jaduhn̲ mäwíinäts hädaa
nebiä hawiinjem̲ybiän. Hix̲, jaduhn̲ hajxy mnic̆hocy
mnibiaˈhäyoyii nebiä Jesucristo hajxy xchójcäm. Tøyhajt
jaduhn̲. Coo jaˈa Jesucristo yaa tøø yhoy hädaa yaabä
naax̲wiin, mänitä homiädiaˈagy hajxy xyajwiinjuóøyyänä.
Cab hajxy jaduhn̲ nwädíjtänä hagoodstuum.
9-11 Pøn̲ jaˈa yˈhermano tsojp paˈhäyoob, hoyyä
Diosmädiaˈagy jaduhn̲ quiudiuñ̲. Coo hajxy jaduhn̲
ngudiúun̲ämät, cab hajxy ngädiéhyyämät. Pero pøn̲ jaˈa
yhermano mähan̲hajp, hoy jia mänaˈañ cooc tyijy quiudiuñ̲
jaˈa Diosmädiaˈagy, jeˈenä wiädity hagoodstuum. Jaduhn̲
wiädity nebiä wiindspän. Cab jaduhn̲ ñäˈägä niyaghoyøˈøyii.
12-14 Hermanodøjc, míjtshøch hädaa nocy nyajnäjaayøøby.
Mhix̲yhajpiä Dios hajxy, jaˈa nDeedyhájtäm. Jaayaˈay jaˈa
nbojpä ngädieey hajxy tøø xyajnähwáatsäm jeˈeguiøxpä coo
jaˈa Jesucristo hajxy tøø xñähhoˈtúutäm. Mijts majjäyaˈadiøjc,
mhix̲yhajpiä Jesucristo hajxy jaduhn̲. Jíiyyäm jaayaˈay hänajty
mänaa hädaa yaabä naax̲wiin yhawijy tiøøˈxtaˈaguiän. Y mijts
muutsc-hänaˈc-hajxy, xmioobiä Dios jaˈa mäjaa hajxy coo jaˈa
Diosmädiaˈagy hajxy tehn̲gajnä mbanøcxy. Cabä møjcuˈugong
hajxy tøø myajmäjädaˈagy.
15 Cabä mjoot hajxy mbädáˈagät hädaa yaabä naax̲wiin.
Coo pøn̲ jaduhn̲ piädáˈagät, cabä Dios hoy jiahmiédsät, jaˈa
nDeedyhájtäm.
16 Jaˈa møjcuˈugong jaduhn̲ mänaam̲b coo hajxy cøx̲iä wiinä
nhadsójcämät hädaa yaabä naax̲wiin, jaˈa haxøøgpä. Jaanä
jaduhn̲ miänaam̲bä coo hajxy nyajcumáayyämät. Pero cabä
Dios jaduhn̲ miänaˈañ.
17 Cuhdägoyyaam̲b hädaa yaabä naax̲wiin møødä haxøøgpä
yaabä. Pero pøn̲ cudiuum̲b nebiä Dios miänaˈañän, cab
jaduhn̲ mänaa quiuhdägoyyaˈañ. Jim̲ yhidaˈañ maa jaˈa Diosän
cøjxtaˈaxiøø.
18 Hoorä, habáatnäp jaduhn̲ coo jaˈa naax̲wiimbä wyi-
imbidaˈañ. Tøø hajxy mmädoyhaty coo jaˈa Cristo miädsip

quiähxø'øga'añ. Y tøø ja'a miädsiphajxy may quiähxø'øgy.
Jaduhn̲ hajxy nyajnajuóøyyäm coo yhabaatnä.
19 Xmiøødhíjtäm ja'a Cristo miädsiphajxy hijty. Pero coo
hajxy tøø xpiuhwáatsäm, cähxø'p jaduhn̲ coo hajxy hijty
tehm̲ tiøyhajt xquia'a møødhíjtäm hamuumdu'joot. Coo ha-
jxy häxøpy hijty xmiøødhíjtäm, cab hajxy häxøpy tøø xpi-
uhwáatsäm.
20-21 Pero mijts, ja'a Jesucristo hajxy tøø xyajnäguex̲y
ja'a Dios yhEspíritu. Mmøødhajpiä tøyhajt hajxy jaduhn̲
cøx̲iä. Paady mijts hädaa nocy nyajnäjaayø'øy. Y mna-
juøøby hajxy coo ja'a tøyhajt hajxy quia'a møødä, ja'a häna'c
høhn̲daacpähajxy.
22 Je'eduhn̲ ñänøøm̲by, øøn̲ jaduhn̲ mänaam̲b cooc tyijy ja'a
Jesús tøø quia'a quexyii ja'a Diósäm. Ja'a Cristo miädsip je'e,
øøn̲ jaduhn̲ ca'a capxpaatp ja'a Dios møødä yHuung.
23 Øøn̲ä Dios yHuung jaduhn̲ capxpáatäp, miøødhijpiä Dios
je'e. Pero øøn̲ä yHuung jaduhn̲ ca'a capxpáatäp, cabä Dios
jaduhn̲ miøødhity.
24 Mgudiúnäp ja'a Diosmädia'agy hajxy tehn̲gajnä neby ha-
jxy mbanøcxtsohñ̲äm. Coo hajxy jaduhn̲ mgudiúnät, mänitä
Dios hajxy tehn̲gajnä mmøødhídät tu'ugmädia'agy møødä
yHuung.
25 Y cøjxta'axiøø hajxy xyagjugyhadáan̲äm neby je'e jiugy-
hatiän neby hajxy tøø xyajwiinwaan̲óøyyäm.
26 Nax̲y hajxy mdehm̲ wyiinjuó'øwät coo mijts ja'a Cristo
miädsiphajxy xjia wi'i wyiinhøøna'añ.
27 Mijts, cabä yajnähixøøbiä hajxy myajmaajiaty.
Mmøødhajpiä Dioshespíritu hajxy. Xyajnähixøøbiä tøyhajt
hajxy cøx̲iä. Cab yhøhn̲da'agy. Mmøødhídäp hajxy jaduhn̲
tu'ugmädia'agy neby hajxy tøø xyajnähixø'øyän.
28 Hoorä, tu'ugmädia'aguiä Jesucristo hajxy mmøødhíjnät
neby hajxy jaduhn̲ mga'a tsähdiúnät coo quiädaactägátsät.
29 Mnajuøøby hajxy coo ja'a Jesucristo pojpä cädieey quia'a
møødä. Jaduhn̲ hajxy mnajuóøbiät coo ja'a Dios yhuunghaty
pønjaty hoy wädijp.

3

1 Xjiaanc̆h tehm̲ chójcäm ja'a Dios hajxy. Hamuumdu'joot
hajxy xyhuunghájtäm. Tøyhajt jaduhn̲. Pero cabä jäya'ay
hajxy xñajuóøyyäm coo ja'a Dios hajxy xyhuunghájtäm. Hix̲,
cabä Dios hajxy yhix̲yhaty.
2 Hoorä, tøø ja'a Dios hajxy xyhuunghájtäm. Cahnä ya-
jnajuø'øy neby hajxy xyaghidáan̲äm. Pero coo ja'a Jesu-
cristo quiädaactägátsät, nnajuóøyyäm hajxy coo hajxy jaduhn̲
nhidáan̲äm neby je'ejän. Nhixáan̲äm hajxy jaduhn̲ neby
jaduhn̲ yhitiän.

3 Pøn̲ hamuumdu'joot mäbøjp, hoy jaduhn̲ wiädity nebiä
Jesucristo hoy yhitiän.
4 Pøn̲ haxøøg jatcøøby, cabä Diosmädia'agy quiudiuñ̲. Je'e
jaduhn̲ xøhajp ja'a haxøøgpä coo ja'a Dios miädia'agy mga'a
cudiúun̲ät.
5 Paadiä Jesucristo yaa tøø yhoy hädaa yaabä naax̲wiin
nebiä nbojpä ngädieey hajxy xyajnähwáatsämät. Pero cab
jaaya'ay pojpä cädieey ñä'ägädä møødä. Tøyhajt jaduhn̲.
6 Pøn̲ä Jesucristo tu'ugmädia'agy møødhijp, cab jaduhn̲
haxøøg jiatcø'øy. Pøn̲ jaduhn̲ jatcøøby, cabä Jesucristo
miädia'agy ñä'ägädä mäbøjcä.
7 Mägu'ughajpädøjc, cab hajxy myajwiinhóønät. Pøn̲ hoy
wädijp, cabä pojpä cädieey ñä'ägä møødä, nebiä Jesucristo
quia'a møødän.
8 Pøn̲ hoy ca'a wädijp, pianǿcxäp je'e ja'a møjcu'ugongä
miädia'agy. Homiänaajä ja'a møjcu'ugong haxøøg jiatcø'øy.
Mänit jiatcøøčhohñ̲ mänaa hädaa yaabä naax̲wiin yhawijy
tiøø'xta'aguiän. Paadiä Dios yHuung yaa tøø yhoy, nebiä
møjcu'ugong jaduhn̲ quia'a mäjädá'agät.
9 Pøn̲ä Dios tehm̲ tiøyhajt Teedyhajp, cabä jioot chocy coo
jaduhn̲ jiatcǿ'øwät, je'eguiøxpä coo je'e miøødhidyíijäm ja'a
Diósäm. Coo je'e Dyios yhuungä, paady haxøøg quia'a jatcø'øy.
10 Jaduhn̲ myajnajuǿ'øwät pøn̲ Dioshuung. Entonces, pøn̲
hoy ca'a wädijp, pøn̲ä miägu'ughajpä ca'a tsojp ca'a pa'häyoob,
ca'a Dyios je'e yhuungä. Pero pianǿcxäp ja'a møjcu'ugongä
miädia'agy je'e.
11 Mänaa ja'a Diosmädia'agy hajxy mmäbøjtsooñän, jaduhn̲
hänajty miäna'añ coo hajxy nničhojc nnibia'häyóow̲ämät.
Høxtä jäda'anäbaadyñä jaduhn̲ miäna'aññä. Cab jaduhn̲
mänaa tiägach.
12 Cab hajxy njatcǿøyyämät nebiä Caín jecy jiatcøøyyän
coo yhamdsoo puhya'ay yagho'cy. Paady jaduhn̲ yagho'cy
coo howyiinmahñdy hänajty quia'a møødä, nebiä piuhya'ay
howyiinmahñdy hänajty miøødän. Hix̲, pianǿcxäp ja'a
møjcu'ugongä miädia'agy hänajty je'e.
13 Entonces, hermanodøjc, cab hajxy myagjuǿ'øwät coo
häna'c hajxy xmiähan̲hájtäm.
14 Højtshájtäm, cøjxta'axiøø hajxy jim̲ nhidáan̲äm
tsajpootyp. Cab hajxy mänaa jiiby nhäda'agø'øwáan̲äm
haxøøgtuum. Nmøødhájtäm ja'a tøyhajt hajxy jaduhn̲
je'eguiøxpä coo hajxy hamiñ̲ haxøpy nničhojc
nnibia'häyóow̲äm. Pøn̲ä miägu'ughajpä ca'a tsojp ca'a
pa'häyoob, je'eds jiiby häda'agø'øwaam̲b haxøøgtuum.
15 Pøn̲ä miägu'ughajpä mähan̲hajp, jaduhn̲ä wyiinmahñdy
je'e nebiä jäya'ay-yagho'pan. Y cabä jäya'ay-yagho'pähajxy

cøjxta'axiøø jiugyhada'añ nebiä Dios jiugyhatiän. Tøyhajt
jaduhn̲.
16 Coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm, jaduhn̲ä
tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo ja'a Dios hajxy xjiaančh tehm̲
chójcäm. Hawiinmats hit jaduhn̲ coo hajxy hamiñ̲ haxøpy
nniñähho'túutämät.
17 Coo ja'a mäyøøjäya'ay ja'a häyoobä quia'a näxúudsät, cab
jaduhn̲ quiudiuñ̲ nebiä Dios hajxy xyhanéhm̲äm coo hajxy
hamiñ̲ haxøpy nničhojc nnibia'häyóow̲ämät.
18 Mägu'ughajpädøjc, tsøgxä hajxy hamuumdu'joot
niñäxúu'tsäm. Jaduhn̲ hajxy nyajcähxǿ'cämät coo hajxy
hamuumdu'joot nničhojc nnibia'häyóow̲äm. Coo hajxy
nga'a niñäxúu'tsämät, cab jaduhn̲ tiuna'añ coo hajxy nja
mänáan̲ämät cooc tyijy hajxy nničhojc nnibia'häyóow̲äm.

19 Hermanodøjc, coo hajxy hamuumdu'joot nničhojc
nnibia'häyóow̲ämät, jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm
coo ja'a Dios hajxy xyhuunghájtäm.
20 Y coo ja'a njoothajxy hamdsoo miänáan̲ämät cooc tyijy
hajxy hoy nga'a jäya'ayhájtäm, tsipcøxp ja'a Diosmädia'agy
hajxy nmäbǿjcämät. Cabä nhamdsoo wiinmahñdyhajxy nya-
jcopcóøyyämät. Hix̲, xjioodhíjxäm ja'a Dios hajxy. Cøx̲iä hajxy
xñajuǿøyyäm.
21 Y coo ja'a njoothajxy waam̲b quia'a mänáan̲ämät,
jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo ja'a Dios hajxy
xyhuunghájtäm.
22 Xmióoyyäm ja'a Dios hajxy tijaty hajxy nmäyujwáan̲äm,
je'eguiøxpä coo hajxy ngudiúun̲äm nebiaty hajxy
xyhanéhm̲äm. Paady hajxy xquiumáayyäm.
23 Jaduhn̲ä Dios hajxy xyhanéhm̲äm coo ja'a yHuung Je-
sucristo miädia'agy hajxy nmäbǿjcämät, coo hajxy hamiñ̲
haxøpy nničhojc nnibia'häyóow̲ämät, nebiä Jesucristo hajxy
hamdsoo tøø xyajwiingapxǿøyyäm.
24 Øn̲ä Dios miädia'agy cudiúun̲äp, tu'ugmädia'aguiä Dios
jaduhn̲ miøødhity. Y jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo
ja'a Dios hajxy tu'ugmädia'agy xmiøødhíjtäm, je'eguiøxpä coo
ja'a yhEspíritu hajxy tøø xyajnäguéjxäm. Ja'a yhEspírituhaam
hajxy xyhawáan̲äm coo hajxy tu'ugmädia'agy xmiøødhíjtäm.

4

1 Hermanodøjc, nämayyä høhn̲daacpähajxy jii wiädity. Cabä
tøyhajtpä hajxy ñä'ägädä yecy. Entonces, cabä hoñä'ä mädyii
mädia'aguiä hajxy mmäbǿgät nä'ä näǥoobä. Pero jawyiin
hajxy mhuuc mädia'agyhíxät pø Diosmädia'agy jiaančh møød.

2 Jaduhn̲ä tøyhajt hajxy mmøødhádät pø Diosmädia'agy jiaanc̆h møød. Pø mänaam̲b jaduhn̲ cooc ja'a Dios yHuung Jesucristo tøø jiaanc̆h jäya'ayhaty hädaa yaabä naax̲wiin, pues Diosmädia'agy jaduhn̲ jiaanc̆h møød.

3 Pero pø cab jaduhn̲ miäna'añä, cabä Diosmädia'agy miøødä. Ja'a Jesucristo miädsip miädia'agy jaduhn̲. Tøø hajxy mmädoyhaty coo ja'a miädsip yaa quiähxø'øga'añ hädaa yaabä naax̲wiin. Bueno, yaadsä miädia'agy jaduhn̲ wiädijnä hädaa yaabä naax̲wiin.

4 Pero mijts, ja'a Dios hajxy xyhuunghajp. Tøø hajxy mga'a yajmäjäda'agy ja'a häna'c yø'øduhm̲bä høhn̲da'agymiädia'agy yajwädijpä. Hix̲, maas mäjaamøødä Dios quejee ja'a møjcu'ugong miøødä, ja'a yaa hanehm̲bä hädaa yaabä naax̲wiin.

5 Yø'ø høhn̲daacpähajxy jaduhm̲bä, ja'a møjcu'ugong miädia'agy hajxy quiudiúun̲äp; paadiä møjcu'ugongä miädia'agy hajxy miädiaacä. Y paadiä miädia'agyhajxy yaa yajcopcóøyyäxä hädaa yaabä naax̲wiin.

6 Pero højts, ja'a Dios hajxy xyhuunghájtäm. Y cab pøn̲ nmädia'agyhajxy xyajcopcø'øwáan̲äm. Jagooyyä hajxy yajcopcø'øwa'añ pøn̲ä Diosmädia'agy mäbøjp. Jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm pøn̲ tøyhajt Dioshuung. Pøn̲ä nmädia'agyhajxy xyajcopcóøyyäm, Dioshuung je'e. Pøn̲ jaduhn̲ xquia'a mädóow̲äm, ja'a møjcu'ugongä miädia'agy jaduhn̲ quiudiúun̲äp.

7 Hermanodøjc, tsøg hajxy tehn̲gajnä nic̆hojc nibia'häyóow̲äm hamiñ̲ haxøpy, je'eguiøxpä coo ja'a Dios hajxy xchójcäm.

8 Pero pøn̲ xquia'a tsojc xquia'a pa'häyóow̲äm, cabä Diosmädia'agy miäbøcy. Xchójcäm ja'a Dios hajxy jaduhn̲. Jaduhn̲ miäna'añ coo hajxy nnic̆hojc nnibia'häyóow̲ämät.

9-10 Coo ja'a Dios hajxy xchójcäm, paadiä Dios ja'a yHuung Jesucristo hajxy yaa tøø xyajnäguéjxäm hädaa yaabä naax̲wiin, neby hajxy jaduhn̲ xñähho'túutämät ja'a nbojpä ngädieeyhájtäm, neby hajxy jim̲ nhíjtämät tsajpootyp cøjxta'axiøø. Ca'a jie'eguiøxpä coo ja'a Dios hajxy njahmiéjtsäm.

11 Coo ja'a Dios hajxy xjiaanc̆h tehm̲ chójcäm, paady hajxy hamiñ̲ haxøpy nnic̆hojc nnibia'häyóow̲ämät.

12 Tøyhajt jaduhn̲, cabä Dios mänaa yhixyii. Pero cab jaduhn̲ ñejpiä. Hoyyä Dios hajxy mänaa nga'a híjxäm, coo hajxy hamiñ̲ haxøpy nnic̆hojc nnibia'häyóow̲ämät, jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo ja'a Dios hajxy homiänaajä xcwieendähájtäm. Y coo ja'a Dios hajxy xchójcäm, maas hoy hajxy nnic̆hojc nnibia'häyóow̲äm.

13 Bueno, coo ja'a Dios ja'a yhEspíritu hajxy tøø xmióoyyäm,
jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo hajxy nmøødhíjtäm
tu'ugmädia'agy.
14 Y hamdsoo ja'a Jesucristo hajxy tøø nhíjxäm mänaa ja'a
Dios yaa tøø quiex̲iän, mänaa hajxy tøø xñähho'túutäm. Tøyhajt
jaduhn̲.
15 Øøn̲ jaduhn̲ mänaam̲b cooc ja'a Jesucristo Dyioshuungä,
tu'ugmädia'agy ja'a Dios jaduhn̲ miøødhity.

16 Jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo ja'a Dios hajxy
xchójcäm. Nmäbójcäm hajxy jaduhn̲. Xchójcäm ja'a Dios
hajxy jaduhn̲, paadiä Dios tu'ugmädia'agy miøødhity øøn̲
homiänaajä jahmiejtsp ja'a Dios.
17 Coo ja'a Jesucristo hajxy xchójcäm, maas hoy hajxy
nniсhojc nnibia'häyóow̲ämät hädaa yaabä naax̲wiin. Y coo
hajxy jaduhn̲ nniсhojc nnibia'häyóow̲ämät, cab hajxy jaduhn̲
ndsähgøøyyämät mänaa ja'a Jesucristo min̲ chaaсhtiuna'añän
ja'a hajxy ca'a mäbøjpä.
18 Øøn̲ä Dios hamuumdu'joot ca'a jahmiejtsp, tsähgøøby
je'eduhn̲ je'eguiøxpä coo yajcumädow̲a'añii. Pero coo ja'a
Dios hajxy hamuumdu'joot njahmiéjtsämät, cab hajxy jaduhn̲
nnä'ägä tsähgøøyyämät. Hix̲, øøn̲ jaduhn̲ tsähgøøby, cähxø'p
jaduhn̲ coo ja'a Dios hamuumdu'joot quia'a jahmiech.

19 Jayøjpä Dios hajxy xchójcäm, paady hajxy jaduhn̲ njah-
miejtstägájtsäm.
20 Øøn̲ jaduhn̲ nä'ä mänaam̲b: “Njahmiéjchpøсhä Dios”,
hoyyä miägu'ughajpä jia mähan̲haty, høhn̲daacp je'eduhn̲. Pø
cabä yhamdsoo mägu'ughajpä ñä'ä tsocy ñä'ä pa'häyoy, cabä
Dios hoy jiahmiédsät. Haa ca'a, yhijxypä miägu'ughajpä
homiänaajä, pero cabä Dios mänaa yhix̲y.
21 Hamdsoo ja'a Dios hajxy xyhanéhm̲äm coo ja'a
nmägu'ughajpä hajxy ndsojc nba'häyóow̲ämät, jaduhn̲
mäwíinäts nebiä Dios hajxy njahmiéjtsäm.

5

1 Øøn̲ jaduhn̲ mäbøjp coo ja'a Jesucristo Dyiosquex̲iä,
miäbøjpiä Diosmädia'agy je'e. Y øøn̲ä Dios jaduhn̲ jahmiejtsp,
chojpy pia'häyooby je'e pønjatiä Diosmädia'agy mäbøjp.
2 Coo ja'a Dios nDeedyhájtäm hajxy njahmiéjtsäm,
coo ja'a miädia'agy hajxy ngudiúun̲äm, jaduhn̲ä tøyhajt
hajxy nmøødhájtäm coo hajxy nniсhojc nnibia'häyóow̲äm,
je'eguiøxpä coo ja'a Dios hajxy xyhuunghájtäm.
3 Coo ja'a Dios hajxy njahmiéjtsäm, je'eduhn̲ ñänøøm̲by
coo ja'a miädia'agy hajxy ngudiúun̲äm. Y cabä Dios tsipjaty
yhane'emy.

4-5 Coo ja'a Dios hajxy xyhuunghájtäm, coo ja'a miädia'agy
hajxy nmäbøjcäm, paadiä møjcu'ugong hajxy jaduhn̲ nga'a
yajmäjädáacäm, je'eguiøxpä coo hajxy nmäbøjcäm coo ja'a
Jesucristo Dyioshuungä.
6 Tøyhajt jaduhn̲ coo ja'a Jesucristo ñäbejty. Jaanä tøyhajt
jaduhm̲bä coo yho'cy cruzcøxp.
7 Jaduhn̲ä Dioshespíritu miäna'añ cooc ja'a Jesucristo
Dyioshuungä, y cabä Dioshespíritu mänaa yhøhn̲da'agy.
8 Coo ja'a Jesucristo jaduhn̲ ñäbejty, coo yho'cy cruzcøxp, y
coo ja'a Dioshespíritu jaduhn̲ miäna'añ, jaduhn̲ä tøyhajt hajxy
nmøødhájtäm coo ja'a Jesucristo Dyiosquex̲iä.
9 Maas tsoobaatpä Dios ja'a miädia'agy quejee ja'a jäya'ay
ja'a miädia'agyhajxy. Y jaduhn̲ä Dios miäna'añ cooc ja'a
Jesucristo yHuunghaty.
10 Øøn̲ä Jesucristo miädia'agy mäbøjcäp, miøødä tøyhajt
jaduhn̲ coo ja'a Jesucristo Dyioshuungä. Hix̲, ja'a Dios jaduhn̲
hawáan̲äp. Pero øøn̲ä Dios ja'a miädia'agy ca'a mäbøjcäp,
jaduhn̲ je'e miäna'añ cooc tyijy ja'a Dios yhøhn̲da'agy. Hix̲,
cabä Dios ja'a miädia'agy miäbøjcäxä coo ja'a Jesucristo yHu-
unghaty.
11 Paadiä Dios hajxy tøø xpiädáacäm hawa'adstuum coo
ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm. Paady hajxy jaduhn̲
njugyhadáan̲äm nebiä Dios jiugyhatiän cøjxta'axiøø. Tøyhajt
jaduhn̲. Ja'a Dios jaduhn̲ mänaam̲b.
12 Øøn̲ä Dioshuung ja'a miädia'agy mäbøjcäp, hodiuum
je'eduhn̲ yhity. Cøjxta'axiøø jiugyhada'añ nebiä Dios jiu-
gyhatiän. Pero øøn̲ jaduhn̲ ca'a mäbøjp, cab jaduhn̲ jiugy-
hada'añ nebiä Dios jiugyhatiän.
13 Mijts, mmäbøjcäp ja'a Dioshuungä miädia'agy hajxy.
Míjtshøch hädaa nocy nyajnäjaayøøby nebiä tøyhajt hajxy
jaduhn̲ mmøødhádät coo hajxy hodiuum mhity, coo hajxy
mjugyhada'añ nebiä Dios jiugyhatiän cøjxta'axiøø.
14 Coo ja'a Dios hajxy tu'ugmädia'agy nmøødhíjtämät,
jaduhn̲ä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo hajxy xmiädóow̲ämät
coo hajxy tijaty nmäyujwáan̲ämät.
15 Paadiä tøyhajt hajxy jaduhn̲ nmøødhájtäm coo hajxy
xmio'owáan̲äm.
16-17 Ja'a häna'c-hajxy haxøøgwädijpä, haagä haxøøgtuum
hajxy ñøcxø'øwa'añ. Y pø miøødä mmägu'ughajpä pojpä
cädieey, mmänuu'xtá'agäp ja'a Dios coo ween yajnähwa'ac̈hii.
Pero coo ja'a mmägu'ughajpä ja'a Diosmädia'agy tehn̲gajnä
quia'a mäbøgät cøjxta'axiøø, haxøøgtuum jaduhn̲ ñä'ägä hídät;
y cabä piojpä quiädieey mänaa ñähwáatsnät. Y cabä Dios
mmänuu'xtá'agät coo ja'a mmägu'ughajpä yajnähwa'adsøøjät,
je'eguiøxpä coo ja'a yhamdsoo wiinmahñdy jaduhn̲ yajtuñ.

18 Pønä Dios Teedyhajp, cab jaduhn mänaa
yhaxøøghänaˈc-haty. Cueendähájtäp jeˈeduhn jaˈa
Jesucrístäm, jaˈa Dioshuung. Cabä Jesucristo jaˈa møjcuˈugong
jaduhn mänaa yajmäjädaˈagy. Tøyhajt jaduhn.
19 Jaduhnä tøyhajt hajxy nmøødhájtäm coo jaˈa Dios hajxy
xyhuunghájtäm. Pero pønä Dios caˈa Teedyhajp, tøø quiaˈa
yajmäjädaˈagyíijäm jaˈa møjcuˈugóngäm.
20 Jaanä nmøødhájtäm jaˈa tøyhajt hajxy jaduhmbä coo jaˈa
Jesucristo jaˈa Dioshuung hajxy hoy tøø xyajnähixøøyyäm
jaˈa Diosmädiaˈagy, coo hajxy jaduhn nmäbøjcämät coo jaˈa
Dios tiuˈugä. Y tuˈugmädiaˈaguiä Dios hajxy nmøødhíjtäm
møødä yHuung Jesucristo. Hodiuum hajxy tøø xpiädáacäm.
Cøjxtaˈaxiøø hajxy njugyhadáanäm nebiä Dios jiugyhatiän.
21 Mäguˈughajpädøjc, cab hajxy tii mwiingudsähgøˈøwät,
ni quepychech, ni naaxpoch, ni tii. Jagoo jaˈa Dios hajxy
mwiingudsähgøˈøwät, jaˈa jim hijpä tsajpootyp. Amén.

2 Juan

1 Juánhøch nxøhaty. Høøčh hädaa nocy nhädiuuṃby møød hajxy nägøx̱iä ja'a tøyhajtmøødpä. Míjtshøch hädaa nocy nyajnäjaayøøby pønjatiä Dios tøø wyiimbiy, pønjatiä Diosmädia'agy mäbøjp. Tøyhájthøch mijts ndsocy nba'häyoy,
2 je'eguiøxpä coo ja'a tøyhajt hajxy nmøødhájtäm. Cøjxta'axiøø hajxy jaduhṉ nmøødhadáaṉäm.
3 Weenä Dios nDeedyhájtäm hoyhajt weenhajt hajxy xmióoyyäm møødä yHuung Jesucristo. Nmøødhájtäm ja'a tøyhajt hajxy jaduhṉ. Hamiṉ̃ haxøpy hajxy jaduhṉ nničhojc nnibia'häyóow̱äm.
4 Jootcújc-høch nnijiäwø'øyii coo ja'a tøyhajt hajxy näje'e mjaančh panøcxy nebiä Dios hajxy tøø xyhanéhm̱äm.
5-6 Hoorä, hermanodøjc, tsøg hajxy ničhojc nibia'häyóow̱äm nebiä Dios hajxy tøø xyhanéhm̱äm. Coo hajxy jaduhṉ ngudiúuṉämät, cähxø'p jaduhṉ coo ja'a Dios ja'a miädia'agy hajxy njaančh mäbójcäm.
7 Nämayyä høhṉdaacpähajxy yaa wiädity hädaa yaabä naax̱wiin. Cab hajxy jaduhṉ miäna'añ cooc tyijy ja'a Jesucristo hoy tøø jiäya'ayhaty hädaa yaabä naax̱wiin. Ja'a møjcu'ugongä wyiinmahñdy hajxy miøødhájtäp; ja'a Jesucristo miädsip je'e.
8 Mnigwieendähadóøjäp hajxy. Cabä høhṉdaacpä miädia'agy hajxy mmäbójcät coo ja'a tøyhajt hajxy mnä'ä najtshixǿ'øwät, nébiøch mijts tøø nyajnähixø'øyän. Coo ja'a høhṉdaacpä miädia'agy hajxy jaduhṉ mga'a mäbójcät, xpiädá'agäp ja'a Dios hajxy hodiuum. Cøjxta'axiøø hajxy jim̱ mhídät tsajpootyp.
9 Høṉä Jesucristo miädia'agy najtshixóøyyäp, cabä Dios tu'ugmädia'agy miøødhity. Pero høṉ jaduhṉ ca'a najtshixøøby, tu'ugmädia'agy ja'a Dios miøødhity møødä yHuung Jesucristo.
10 Homiädyii yajnähixøøbiä hajxy myajtøjtägǿ'øwät coo jim̱ miédsät maa ja'a mjøøn maa ja'a mdøjc-hajxiän. Pero coo miäná'anät cooc tyijy ja'a Jesucristo miädia'agy quia'a tøyyä, cab hajxy myajtøjtägǿ'øwät, ni mga'a yajpóo'xät hajxy,
11 coo ja'a cu'ug jaduhṉ ñä'ä mäná'anät cooc tyijy myiičh mjamiøød je'eduhṉä, cooc tyijy miičh jaduhṉ mbayajnähixøøbiä.
12 Madiú'ujøch mijts nja hawaaṉáaṉäm, pero cábøch njaayaaṉnä. Ja wi'i chójpiøch njoot jaduhṉ coočh jim̱ nnǿcxät maa mijtsän. Mänit hajxy haawhaam nmädiáacämät; jaduhṉ hajxy maas jootcujc nhíjtämät.

13 Xyajpoo'xp mijts ja'a hermanodøjc-hajxy yaabä. Tøø
hajxy je'e wyiimbíiw̱äbä ja'a Diósäm. Amén.

3 Juan

1 Juánhøch nxøhaty. Mägu'ughajpä Gayo, míičhhøch hädaa
nocy nyajnäjaayøøby. Tøyhájthøch miičh ndsocy nba'häyoy.
2 Ween miičhä Dios hoyhajt weenhajt xmio'oy. Nna-
juóøbiøch jaduhn̲ coo miičh hoy mwädity.
3 Tøøčhä hermanohajxy hoy näje'e xyhawaan̲ä coo
miičhä Diosmädia'agy hamuumdu'joot mbanøcxy. Páadyhøch
jootcujc nnijiäwø'øyii.
4 Coočh nmädoyhaty coočh njamiøødä Diosmädia'agy ha-
jxy hamuumdu'joot pianøcxy, jaančh tehm̲ xioon̲dáacpøch
jaduhn̲.
5 Hoy miičhä Diosmädia'agy mgudiuñ coo ja'a hermanoha-
jxy mbuhbety, ja'a hajxy jäguem̲gajpt-tsohm̲bä.
6 Tøø hajxy ñägapxy maa ja'a tsajtøjcän coo miičh hajxy
mjaančh tehm̲ chocy mjaančh tehm̲ pia'häyoy. Y coo ha-
jxy hänajty jiaac tu'ubøgaan̲nä, mmó'owäp hajxy tijaty hajxy
hänajty yajmaajiajpy.
7 Hix̲, ja'a Jesucristocøxpä hajxy wiädity. Ja'a Diosmädia'agy
hajxy yajwa'xyp. Y cab hajxy tii miäyujwa'añ ja'a
Diosmädia'agy hajxy ca'a panøcxpä.
8 Paady jaduhn̲ yhahixø'øy coo ja'a hermano hajxy
nbuhbéjtämät; jaduhn̲ hajxy hoy nmøødtúun̲ämät maa ja'a
Diostuun̲g jaduhn̲ myiñän.
9 Tøøčhä hermano nocy hajxy tu'ug nja yajnäjaayø'øy, pero
cábøčhä Diótrefes nmädia'agy xquiudiunaan̲ä, je'eguiøxpä coo
ja'a yhamdsoo mädia'agy jaduhn̲ yajtuna'añ maa ja'a her-
manohajxiän.
10 Haxøøgjátyhøch nax̲y xñänøm̲y. Y maas haxøøg jaduhn̲
jiatcø'øy coo ja'a hermano cuhdujt hajxy quia'a mo'oy coo
hajxy jiøjpøgó'øwät ja'a Diosmädia'agy hajxy yajwa'xpä. Y
coo pøn̲ hänajty jiøjpøgø'øwa'añ, mänitä Diótrefes miäna'añ coo
yajpädsóøm̲änät maa ja'a tsajtøjcän. Coočh jim̲ nnócxät maa
mijtsän, mänítøch ngøx̲y nägápxät nebiaty jiatcø'øy.
11 Miičh mägu'ughajpä, cab jaduhn̲ mänaa mbajatcó'øwät.
Øøn̲ jaduhn̲ jatcøøby, cabä Diosmädia'agy miäbøcy. Pero øøn̲
hoy wädijp homiänaajä, miäbøjpiä Diosmädia'agy je'e. Jaduhn̲
miičh mbahíxät.
12 Pero ja'a Demetrio, cab jaduhn̲ jiatcø'øy nebiä Diótrefes
jiatcø'øyän. Tøyhajtä Demetrio ja'a Diosmädia'agy pianøcxy
hamuumdu'joot. Cumáayyäp jaduhn̲ nägøx̲iä, y ngumáabiøch
høøčhpä. Mnajuøøby miičh jaduhn̲ coočhä tøyhajt nmøødä.

13 Madiú'ujøch miičh nja hawaaṉáaṉäm. Pero cábøch
njaayaaṉnä.
14 Chójpiøch njoot jaduhṉ coočh jiṃ nnøcxät maa miičhän.
Mänit haawhaam nmädiáacämät.
15 Ween miičh jootcujc mmähmø'øy. Xyajpoo'xp miičh ja'a
mmägu'ughajpähajxy yaabä. Tuṉä mayhajt, yajpóo'xäc højts
nmägu'ughajpähajxy jiṃbä nägøẋiä.

Judas

1 Høøčh xøhajp Judas. Ja'a Jesucrístøch ja'a tiuuŋg ndúuŋäp.
Høøčh nbuhya'ay je'e ja'a Jacobo. Míjtshøch hädaa nocy
nyajnäjaayøøby. Tøø højts ja'a Diosteedy xyajnähdíjjäm
coo ja'a miädia'agy nmäbøjcämät. Xchójcäm hajxy jaduhŋ.
Tu'ugmädia'agy hajxy xyaghíjtäm møødä Jesucristo.

2 Ween mijts ja'a Dios hoyhajt weenhajt xmio'oy tehŋgajnä.
Tsøg hajxy jahmiéjtsäm coo ja'a Dios hajxy xchójcäm
tehŋgajnä.

3 Mägu'ughajpädøjc, jadúhŋhøch mijts hijty nya-
jnäjaayø'øwa'añ coo ja'a Jesucristo hajxy tøø xñähho'túutäm.
Pero maas hawiinmats jaduhŋ cooč mijts nmänuu'xtá'agät
coo ja'a Diosmädia'agy hajxy tehŋgajnä mbanǿcxät, nebiä
Dios hajxy tähoocmo'oyyä tøø xmióoyyäm. Cab hajxy
myajwiinhøønät.

4 Hix̱, ja'a häna'c høhŋdaacpähajxy, hamee'ch hajxy näje'e
tøø yajtägø'øwø'øy. Ja'a Diosmädia'agy jecy mänaaŋ cooc ja'a
høhŋdaacpähajxy quiumädow̱a'añ. Jaduhŋ hajxy yhøhŋda'agy,
cábäc jaduhŋ tyijy ñejpiä coo mhaxøøgwädítät, hoyyä Dios ja'a
mbojpä mgädieey tøø xjia yajnähwaatsä. Cabä Jesucristo hajxy
quiapxpaatnä, ja'a nWiindsøŋhájtämbä. Tu'uquiä Jesucristo
hajxy nWiindsøŋhájtäm.

5 Mnajuøøby hajxy jaduhŋ, hoy ja'a Dios ja'a judíos jim̱ jia
woobädsøøm̱y Egiptonaaxooty, mänit yajcuhdägooñä pønjaty
hänajty ca'a mäbøjp. Mjahmiédsäp hajxy jaduhŋ cøx̱iä.

6 Haa ja'a Diosmoonsähajxiä, coo hajxy jim̱ näje'e chohñ
tsajpootyp maa ja'a Dios hänajty tøø piäda'aguiän, paady ha-
jxy jiiby quiejxä tsum̱yčhänaabiä hagoodstuum ja'a Diósäm,
høxtä coo yhabáadät coo hajxy hänajty yajcumädow̱a'añíijäm
ja'a Diósäm.

7 Høxtáhm̱äts ja'a jecyjiäya'ayhajxy jiajty, ja'a hajxy hijty
jim̱ jegyhajty tsänaabiä maa ja'a cajpt hijty xiøhatiän Sodoma
møødä Gomorra, møødä jim̱bä ja'a cajpt mäwiingoŋbä.
Coo hajxy jiaančh tehm̱ yhaxøøg jiäya'ayhajty, paady
hajxy jøønhaam yajcumädoow̱ä ja'a Diósäm. Hix̱, høxtä
ya'adiøjcpaady hajxy hijty yhaxøøgjatcø'øy. Hijxtahŋd ja'a
Dios hajxy jaduhŋ xmióoyyäm.

8 Jaduhŋä høhŋdaacpähajxy jiatcøøbiä. Cabä tøyhajt hajxy
miøødä. Haxøøg hajxy wiädity. Cabä Diosmädia'agy hajxy
miäbøcy. Haxøøgä Diosmoonsä hajxy ñänøm̱y, ja'a hajxy
tsajpootypä.

9 Ja'a Diosmoonsä møjhajpä, ja'a xøhajpä Miguel, cabä
møjcu'ugong haxøøg ñämaayy mänaa ja'a dijunto Moisés ha-
jxy hänajty yajtsipta'aguiän. Jagooyyä ñämaayy: "Ja'a Dios
xyhójäp."
10 Pero yø'ø høhn̲daacpähajxy, hotyijatiä hajxy haxøøg
ñänøm̲y, hoy hajxy tii quia'a ja najuø'øy. Nä'ä nägoobä
hajxy jaduhn̲ jiatcø'øy nebiä animalhajxiän. Paady hajxy
quiumädow̲aan̲nä.
11 Haxøøg hajxy jiada'añ yhabeta'añ, je'eguiøxpä coo ja'a
Caín hajxy piahix̲y piaduñ̲. Jaduhn̲ä Balaam hajxy piahijxpä.
Tu'udägooyy ja'a Balaam jecy je'eguiøxpä coo xädø'øñ hänajty
jiaanc̈h tehm̲ piøcjuø'øy. Yajcumädow̲áan̲äp hajxy je'eguiøxpä
coo ja'a Dios miädia'agy hajxy quia'a cudiunaan̲ä nebiä Coré
jecy quia'a cudiuuñ̲än. Yhamdsoo cuhdujt hajxy jia wi'i
yaghidaam̲by.
12 Jaanc̈h tehm̲ yhoc̈hähdiuun̲nä ja'a høhn̲daacpähajxy ji-
atcø'øy maa mijts ja'a cay ja'a hu'ug myagjadyiijän. Nä'ä
pahuuc nä'ä pajøø'xpä hajxy jim̲ miech. Jaanc̈h tehm̲
jiootmøj hajxy ñibiäda'agyii. Cab hajxy pøn̲ ñä'ägädä wiin-
gudsähgø'øy. Cabä Diosmädia'agy hajxy hoy yajnähixø'øy.
13 Jaanc̈h tehm̲ chähdiuhn̲dägoy hajxy jaduhn̲. Coo hajxy
tøø tiu'udägooñä, paady hajxy yaghidáan̲änä cøjxta'axiøø ha-
goodstuum.
14 Haa ja'a Enocä, ja'a Adán ja'a yhap yhoc je'e ja'a
miäjuxtujcpä. Jecy ja'a Dios ja'a Enoc yajmädiaacy ja'a häna'c
høhn̲daacpäcøxpä. "Huuc mädow̲, milhaamä Dios ja'a mioonsä
miøødcäda'aga'añ.
15 Cøxáan̲äm ja'a Dios hajxy xquiøx̲y yajtøyhajtyegáan̲äm.
Mänit yajcumädow̲a'añ pønjaty haxøøg jäya'ayhajp, ja'a
Diosmädia'agy hajxy ca'a mäbøjpä, ja'a Dios hajxy haxøøg
nänøøm̲bä."
16 Yø'ø høhn̲daacpähajxy, jaanc̈h tehm̲ wyiinhec hajxy
jaduhn̲. Cab hajxy tii quiumay. Ja'a haxøøgpä hajxy
jiaanc̈h tehm̲ yhadsojpy. Jaanc̈h tehm̲ ñiguiumáayyäp hajxy
jaduhn̲. Nä'ä mänaam̲b hajxy jaduhn̲ cooc tyijy ja'a jäya'ay
hajxy jiaanc̈h tehm̲ wyiingudsähgø'øy. Paady hajxy jaduhn̲
miäna'añ, coo hajxy yajcumaya'añ.
17 Mägu'ughajpädøjc, mjahmiejchp hajxiäda'a coo ja'a nWi-
indsøn̲hájtäm Jesucristo quiuguex̲yhajxy jäguem̲iä miänaañ̲:
18 "Coo hänajty yhabaadaan̲nä coo ja'a naax̲wiimbä hänajty
wyiimbida'añ, mänitä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy näje'e
wyiinwoona'añ. Ja'a haxøøgpä hajxy hänajty jiaanc̈h tehm̲
yhadsogaam̲by."
19 Jaanc̈h tehm̲ chipyajpädø'øgaam̲b hajxy maa ja'a herman-
odøjc-hajxiän coo ja'a hermanodøjc hajxy tu'ugmädia'agy

quia'a híjnät. Haxøøg hajxy jiaančh tehm̱ wiädity. Cabä
Dioshespíritu hajxy ñä'ägädä møødä.
20 Pero mijts mägu'ughajpädøjc, tehṉgajnä ja'a
Diosmädia'agy hajxy maas hoy mjaac panǿcxät nebiä Dios
hajxy tøø xmióoyyäm. Mba'yá'axäp ja'a Dios hajxy ja'a
yhEspíritucøxpä.
21 Hoyyä Diosmädia'agy hajxy mjaančh tehm̱ yajtúnät;
mänitä Dios ja'a mbojpä mgädieey hajxy xyajnähwa'ads
xyajcuhwá'adsät. Xchójcäm hajxy jaduhṉ, paady hajxy
xyajnähwa'ads xyajcuhwa'adsáaṉäm. Jim̱ä mjoot hajxy
mbädáacnät tsajpootyp coo ja'a Jesucristo hajxy jim̱ xya-
jnøcxáaṉäm. Jim̱ hajxy xyaghidáaṉäm cøjxta'axiøø. Hojioot
jiaančh tehm̱ miøødhajpy møødä højtscøxpä.
22 Mjootcapxmøcpǿgäp hajxy pønjaty hamuumdu'joot ca'a
mäbøjp.
23 Nax̱iä jäya'ay Diosmädia'agy hajxy mdehm̱ yajmäbǿgät;
jaduhṉ hajxy quia'a cá'awät haxøøgtuum. Mnäxúudsäp
hajxy pønjaty hänajty haxøøg wädijp. Pero nägueentä
hajxy mmøødmädiá'agät, neby hajxy jaduhṉ mga'a
pahadägooñáxät.
24-25 Tu'ugä Dios jaduhṉ. Jaaya'ay hajxy xyajnähwáatsäm
ja'a Jesucristocøxpä ja'a nWiindsøṉhájtäm. Je'eds mäjaamøød
neby hajxy jaduhṉ xcwieendähájtämät. Jaduhṉ hajxy
nga'a tu'udägóoyyämät. Wa'ads hajxy jim̱ xyajmedsáaṉäm
tsajpootyp. Mänit hajxy jim̱ nxooṉda'agáaṉäm. Tsøg
hajxy mänáaṉäm cøjxta'axiøø coo ja'a Dios miøjjä jiaančhä.
Homiänaajä ja'a cuhdujt jiaančh tehm̱ miøødä. Amén.

Apocalipsis

1 Hädaa mädiaˈagy, yuˈuc̆h hijty jaduhn̲ yhity. Mänitä
Dios jaˈa Jesucristo ñajtscapxøøyyä coo jaˈa Jesucristo jaˈa
mioonsähajxy yhawaan̲dägájtsät tijaty hänajty mobädajp
jadáan̲äp tunáan̲äp. Mänitä Jesucristo jaˈa quiuguex̲y jim̲
quiejxtägajch maa jaˈa Juangän. Hoy jaˈa Juan jaduhn̲
yhawaan̲dägájtsäxä.
2 Jaduhn̲ä Juan yajwiinhijxä. Y yejc jaˈa Juan jaˈa tøyhajt
jaduhn̲ mäduhñ̲tiä wyiinhijxy, coo jaˈa Diosmädiaˈagy tiøyyä
nebiä Jesucristo hänajty tøø ñägapxiän.
3 Jootcujc hajxy yhity pønjaty hädaa nocy capxp, pønjaty
jaduhn̲ mädoob, pønjaty jaduhn̲ hoy cudiuum̲b nej myiñ̲än
cujaay. Hix̲, mobädajp jaduhn̲ jiadaˈañii tiunaˈañii.
4 Høøc̆h Juan hädaa nocy nhädiuum̲by. Mijts hädaa nocy nya-
jnäjaayøøby pønjatiä Diosmädiaˈagy panøcxp jim̲ Asianaaxooty
maa jaˈa juxtujcpä cajptootypän. Weenä Dios jaˈa hoyhajt jaˈa
weenhajt hajxy xmioˈoy. Homiänaajä jaˈa Dios ñäˈägädä hity.
Y jaˈa juxtujcpä juøhñdy jim̲ hijpä Dioswiinduum, jaduhn̲ jaˈa
hoyhajt jaˈa weenhajt hajxy xmioobiä.
5 Y jaˈa Jesucristo, jaduhn̲ jaˈa hoyhajt jaˈa weenhajt hajxy
xmioobiä. Yejpiä Jesucristo jaˈa tøyhajt jaduhn̲. Jaayáˈayäts
jayøjp jujypiøjc. Jaayáˈayäts rey nägøx̲iä hanehm̲b. Xchójcäm
hajxy jaduhn̲. Tøø hajxy xñähhoˈtúutäm. Tøø hajxy xya-
jnähwaats xyajcuhwáatsäm jaˈa nbojpä ngädieeyhájtäm.
6 Jaduhn̲ hajxy tøø xpiädáacäm nebiä reyän, nebiä
nähgapxtuutpän; jaduhn̲ jaˈa Dios hajxy hoy nmädúun̲ämät.
Tsøg hajxy jaduhn̲ cøjxtaˈaxiøø møj jaanc̆h pädáacäm. Amén.
7 Huuc mädow̲ hajxy; mobädajpä jaˈa Jesucristo miänacaˈañ
jocjooty. Nägøx̲iä jäyaˈayhajxy yhixaˈañ, møød hajxy jeˈe
tøøbä miäyaghóˈoguiäbä. Coo hajxy jaduhn̲ yhixaˈañ,
mänitä jäyaˈayhajxy nägøx̲iä jiøˈøwaˈañ xiuudsaˈañ
wiinduhm̲yhagajpt. Tøyhajt jaduhn̲.
8 “Høøc̆h cøx̲iä nyajtsohn̲daac. Y høøc̆h cøx̲iä
nyajmayáan̲gombä”, nøm̲ä Dios miänaañ̲. Jaduhn̲
miädiaˈagytiägøˈøy coo jaˈa Dios homiänaajä ñäˈägä hity.
Jaˈa Dios møjcuhdujt cøx̲iä møød.
9 Høøc̆h Juan, haguípxyhøch mijts jaˈa Diosmädiaˈagy
nmøødpanøcxy; haguípxyhøch mijts tøø nmøødtsaac̆hpøcy. Tøø
jaˈa Jesucristo mäjaa hajxy xmióoyyäm neby hajxy jaduhn̲
nmeeˈxtújcämät. Cooc̆hä Diosmädiaˈagy-yajwaˈxyiibä ngaˈa
najtshixøˈøwaˈañ, møødä Jesucristo miädiaˈagy, páadyhøch

häna'c yaa mädsibø'øbä tøø xquieẋy maa xiøhatiän Patmos. Nebiä tsúm̱ybiänøch jaduhṉ yaa nhity.

10 Mänítøčhä Dioshespíritu xñägädaacy. Näxøø hänajty jaduhṉ. Mänítøch nmädooyy møc quiapxy njøøxcø'ømáambiøch. Jadúhṉhøch nmädooyy nebiä xuuẋtän.

11 Mänítøch je'e xñämaayy:

—Høøčh cøẋiä nyajtsohṉdaac; høøčh cøẋiä nyajmayaam̱by. Tijaty miičh mwiinhixaam̱by, jaduhṉ mgujáayät librojooty. Mänit jim̱ mguéxät maa ja'a hermanodøjc-hajxiän jim̱ Asianaaxooty, maa ja'a juxtujcpä cajptootypän. Jaduhṉä juxtujcpä cajpt xiøhaty: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea.

12 Mänítøch nwa'wiimbijty. Je'ečh hänajty nhixaam̱by póṉhøch hänajty xmiägapxp. Mänítøčhä ceratoyøhñdy juxtujc nhijxy, haagä orohädiuñ.

13 Jim̱ä Jesucristo hänajty tiäna'ay maa ja'a ceratoyøhñdy ñähmøjcän. Yoñä wyit hänajty miøødä. Orowøønhaam hänajty quiaačhwøøñä.

14 Jaančh tehm̱ pioobä quiuhwaay hänajty. Jaduhṉä wyiin hänajty quiähxø'øgy nebiä jøønhaayän.

15 Jaduhṉä tiecy hänajty yhaam̱bä chämaam̱bä, néjjiämä hobiujxt coo mbó'odät. Jaančh tehm̱ miøc hänajty quiapxy, nebiä mejy jiäditiän.

16 Juxtujcä madsa'a hänajty quiø'øgoṉhaty maa ja'a yhahooguiø'øjän. Yhaawjootiä pejyhespada hänajty miøødä, mejtsnaẋä jiøjpä. Jaduhṉä wyiin jiøjp hänajty quiähxø'øgy nebiä xøø møc yhañän.

17 Coočh jaduhṉ nhijxy, mänítøch nwiingugädaẇøøyy nebiä ho'ogypiän. Mänítøch xquiø'ønähgajpy ja'a yhahooguiø'øhaam. Mänítøch xñämaayy:

—Ca'a mdsähgø'øy. Høøčh ja'a jayøbajtpä, høøčh ja'a jaac høẋhaambä.

18 Újcyhøch hänajty, tøøčh hijty nho'ogy. Mänítøch njujypiøjcombä. Cábøch mänaa nho'ogaaṉnä. Høøčhä cuhdujt jaduhṉ nmøød maa ja'a ho'ogyiibä myinø'øyän, maa ja'a ho'pähajxy ñähgäda'aguiän.

19 Mgujáayäp jaduhṉ nebiaty mwiinhixa'añ, tijaty jájtäp túuṉäp jäda'ahaty, møød tijaty jadáaṉäp tunáaṉäp.

20 Jaduhṉ miädia'agytiägø'øy ja'a tøøbä mhíẋiäbä. Ja'a juxtujcpä madsa'ajä, ja'a näjuxtujcpä Diosqueẋyhajxy je'e, ja'a Dios jim̱ quiejxypä maa ja'a hermanodøjc-hajxiän, maa ja'a cajpt juxtujcpän. Y ja'a juxtujcpä orotoyøhñdiä, ja'a hermanodøjc-hajxy je'eduhṉ, ja'a hajxy jim̱ Diosmädia'agy panøcxpä maa ja'a cajpt juxtujcpän.

2

1 ’Jaduhn̲ä Diosquex̲y myajnäjaayǿ'øwät, ja'a tøø quiexyíijäbä maa ja'a hermanodøjc-hajxiän jim̲ Efeso: “Ja'a Jesucristo, ja'a juxtujcpä madsa'a quionhijpiä, jim̲ je'e tiäna'ay maa ja'a ceratoyøhñdy ñähmøjcän; je'eds jaduhn̲ mänaam̲b:

2-3 Nnajuǿøbiøch jaduhn̲ coo hajxy hoy mgudiuñ̲, coo hajxy møj mmee'xtucy, coo hajxy tøø mdsaačhpøcy ja'a høøčhcøxpä, coo ja'a ca'awiindøybä hajxy mga'a mee'xy. Tøø hajxy mmädia'agyhix̲y ja'a häna'c-hajxy jaduhn̲ mänaam̲bä cooc ty-ijy hajxy tøø quiexyii ja'a Diósäm. Tøø hajxy mnajuø'øy coo hajxy yhøhn̲da'agy. Hoy hajxy mmee'xtucy.

4 Je'eč̈h nga'a hojwiøøby coo hajxy mga'a nijiootpáatänä neby hajxy jecy mhøxtägøøyyän.

5 Tii hajxy hoy coo mga'a nijiootpáatänä. Nax̲y hajxy mdehm̲ ñijiootpaadǿøjät neby hajxy myajtsohn̲daaquiän. Pø caj, nøcxáam̲bøčhä mceratoyøhñdyhajxy nbøgáan̲äm. Cähxø'p jaduhn̲ cooč̈hä nmädia'agy hajxy jaduhn̲ xquia'a panǿcxänä.

6 Je'eds hoy coo ja'a nicolaíta miädia'agy hajxy mga'a mee'xä nébiøch jaduhn̲ nga'a mee'xiän.

7 Hamädoow̲hit hajxy nebiä Dioshespíritu ñäma'ay ja'a hermanodøjc-hajxy maa ja'a juxtujcpä cajptän. Pønjaty mäjädaacp, je'eč̈hä cuhdujt hajxy nmo'owaam̲by coo hajxy jim̲ ñǿcxät maa ja'a Dioswiinduumän. Jim̲ä tøømdsa'am hajxy jiøø'xa'añ ja'a jugyhajtyejpä.”

8 ’Jaduhn̲ä Diosquex̲y myajnäjaayǿ'øwät ja'a tøø quiexyíijäbä maa ja'a hermanodøjc-hajxiän jim̲ Esmirna. “Ja'a Jesucristo, ja'a jayøbajtpä je'e møødä høx̲haambä. Tøø hijty yho'ogy; tøø jadähooc jiujypiøjtägach. Je'eds jaduhn̲ mänaam̲b:

9 Nnajuǿøbiøch jaduhn̲ coo hajxy mjaanč̈h tehm̲ chaačhpøcy, coo hajxy mjaanč̈h tehm̲ yhäyoy. (Høøč̈h mijts ja'a hoyhajt ja'a weenhajt nmooby.) Nnajuǿøbiøch jaduhn̲ coo mijtsä judíoshajxy haxøøg xñänøm̲y. Jue'e hajxy jaduhn̲, ja'a møjcu'ugongä miädia'agy hajxy miäbøjcäp. Ja'a hóybäc tyijy hajxy je'eduhn̲ wyi'i miäbøjpy; cab jaduhn̲ ñä'ä tøyyäbä.

10 Cab hajxy mdsähgǿ'øwät hoy hajxy nej cu mja jat cu mja habet. Myajtsumaam̲b hajxy näje'e ja'a møjcu'ugongcøxpä. Xñä'ä hijxmadsaam̲b hajxy jaduhn̲ pø tøyhajt hajxy jaduhn̲ mjaanč̈h mäbøcy. Majcxøøyyä hajxy mdsaačhpøga'añ. Cooč̈hä nmädia'agy hajxy hamuumdu'joot xquiudiúun̲ät, hoy hajxy cu mja ho'og, høøč̈h mijts ja'a cuhdujt nmo'owaam̲by coo hajxy jim̲ mnǿcxät Dioswiinduum.

11 Hamädoow̲hit hajxy waam̲bä Dioshespíritu ñäma'ay ja'a hermanodøjc-hajxy maa ja'a juxtujcpä cajptän. Pønjaty

mäjädaacp, cab hajxy ñäˈägädä tsaačhtiunaˈañii jaˈa Diósäm; cab hajxy piädaˈagaˈañii møjcuˈuhaam.”

12 ’Jaduhn̲ä Diosquex̲y myajnäjaayǿˈøwät jaˈa jim̲ tøø quiexyíijäbä maa jaˈa hermanodøjc-hajxiän jim̲ Pérgamo: “Jaˈa Jesucristo yhaawjooty jaˈa pejyhespada miøødä, mejtsnax̲ä jiøjpä. Jeˈeds jaduhn̲ mänaam̲b:

13 Nnajuøøbiøch cooč̆h mijts nmädiaˈagy hoy xquiudiuun̲ä homiänaajä, hoyyä Satanás jim̲ jia gobiernähaty maa mijts mhitiän, hoyyä Antipas jim̲ tøø jia yaghoˈogyii. Paady yaghoˈcä cooč̆h nmädiaˈagy hijty xyajwaˈxä. Ni wéeñ̲tiøch nmädiaˈagy hajxy xquiaˈa høx̲hijxä.

14 Jeˈeč̆h mäbøcy ngaˈa hojwiøøby coo hänaˈc wiingmädiaˈagy hajxy näjeˈejaty yajnähixøˈøy nebiä Balaam jecy yajnähixøøyyän. Jeˈedsä Balaam jøjcapxøøyy coo jaˈa judíoshajxy ñämaˈawǿøjät cooc tyijy jaduhn̲ yhoyyä coo hajxy ñiyhamigähamädow̲ǿøjät, coo hajxy quiay yhúˈugät tijaty hajxy tøø yox̲y maa jaˈa quepychechwiinduumän.

15 Jii hänaˈc-hajxy näjeˈebä, cabä nicolaíta miädiaˈagy hajxy ñajtshixøˈøwaan̲ä. Cábøch mäbǿjnäbä jaˈa mädiaˈagy jaduhm̲bä nmeeˈxy.

16 Weenä mädiaˈagy jaduhm̲bä hajxy ñajtshixøˈøy. Pø caj, nøcxáam̲bøch nmädsibøˈøwaˈañ pønjaty jim̲ haxøøg yajnähixøøby maa mijtsän. Hädaa pejyhespada yaaby nmǿødpøch nhaawjooty, hädáajøch nmädsiptunaam̲by.

17 Mhamädoow̲hídäp hajxy waam̲bä Dioshespíritu ñämaˈay jaˈa hermanodøjc-hajxy maa jaˈa juxtujcpä cajptän. Pønjaty mäjädaacp, jeˈeč̆h nyajcayaam̲by jaˈa maná jim̲ yuˈuč̆hpä. Mǿødøč̆hä poobtsaa nmoˈowaˈañ. Jim̲ä jem̲yxiøø yuugjaayä poobtsaanähgøxp. Ni pøn̲ jaduhn̲ quiaˈa høxcapy quiaˈa najuøˈøy. Jagooyyä yhøxcapy jaˈa tøøbä mioˈoyíijäbä.”

18 ’Jaduhn̲ä Diosquex̲y myajnäjaayǿˈøwät jaˈa jim̲ tøø quiexyíijäbä maa jaˈa hermanodøjc-hajxiän jim̲ Tiatira; “Jaˈa Jesucristo, jaduhn̲ä wyiin quiähxøˈøgy nebiä jøønhaayän. Jaanč̆h tehm̲ yhaam̲b jaanč̆h tehm̲ chämaam̲bä tiecy néjjiämä hobiujxt coo mbóˈodät. Jaayáˈayäts jaduhn̲ mänaam̲b:

19 Nnajuøøbiøch jaduhn̲ coo hajxy hoy mnič̆hogyii, coo hajxy hoy mmäbøcy, coo hajxy hoy mgudiuñ̲, coo hajxy møj mjaanč̆h tehm̲ mieeˈxtucy. Jadúhn̲høch nnajuøøbiä coo hajxy jabom̲-jabom̲ maas hojiaty mgudiuñ̲.

20 Jeˈeč̆h mäbøcy hoy ngaˈa mänijwiǿøyyäp coo jaˈa toˈoxiøjc jii tuˈug maa mijtsän jaˈa xøhajpä Jezabel. Jaˈa Dioscǿxpäc tyijy miädiaˈagy. Pero xjiøjcapxǿøyyäbøch nmoonsähajxy. Jaduhn̲ yhøhn̲daacpä cooc tyijy yhoyyä coo hajxy ñiyhamigähamädow̲ǿøjät, coo hajxy quiay yhúˈugät tijaty hajxy tøø yox̲y maa jaˈa quepychechwiinduumän.

21 Tøøčhä Jezabel mayhooc nja näma'ay coo ja'a mädia'agy jaduhm̲bä ñajtshixóøñät. Pero cab jaduhn̲ ñä'ägädä najtshixø'øwa'añ.
22 Nyajpa'ambedáam̲biøch je'eduhn̲ møødä yhamigohajxy, pø cabä yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixø'øwa'añ. Hoyhóyhøch hajxy nyajtsaačhpøga'añ.
23 Ngøx̲y pøgáan̲äbøčhä yhuungä jiugyhajthajxy. Jaduhn̲ä hermanodøjc-hajxy nägøx̲iä ñajuø'øwa'añ maa ja'a juxtujcpä cajptän coočhä wyiinmahñdy hajxy nnajuøøyyä. Coo hajxy hoy mguhdujthádät, nmo'owáam̲biøčhä hoyhajt ja'a weenhajt hajxy jaduhn̲. Pø cabä, nyajtsaačhpøgáam̲biøch hajxy jaduhn̲.
24 Pønjaty jim̲ jaac hijp Tiatira, ja'a haxøøgmädia'agy hajxy ca'a panøcxpä, ja'a Satanás miädia'agy hajxy ca'a panøcxäbä, cábøch hajxy waam̲b nhanehm̲nä. (Tøyhájtäc tyijy ja'a Satanás miädia'agy jaduhn̲.)
25 Jagóoyyøch hajxy njaac näma'ay coo hajxy hoy mgudiúnät neby hajxy nax̲y mnä'ägädä cuhdujthatiän, høxtä cóonøch yaa ngädaactägátsät.
26 Pønjaty mäjädaacp, pønjátyhøčhä nmädia'agy hoy xyajtúun̲äp homiänaajä, je'ečhä cuhdujt hajxy nmo'owaam̲by coo hajxy guiobiernähádät wiinduhm̲yhagajpt,
27 nébiøch nDeedy xquiuhdujtmooyyän. Møcä cuhdujt hajxy miøødhada'añ. Coo ja'a miädia'agy hajxy quia'a mäbøjcäxät, mänit hajxy chaačhtiuna'añii, ja'a hajxy ca'a mäbøjpä. Jaduhn̲ hajxy chaačhtiuna'añii néjjiämä tu'ts mwojpú'uwät varillahaam.
28 Nmo'owáam̲biøčhä jaxiøøm hajxypä.
29 Mhamädoow̲hídäp hajxy waam̲bä Dioshespíritu ñäma'ay ja'a hermanodøjc-hajxy maa ja'a juxtujcpä cajptän."

3

1 'Jaduhn̲ä Diosquex̲y myajnäjaayó'øwät ja'a jim̲ tøø quiexyíijäbä maa ja'a hermanodøjc-hajxiän jim̲ Sardis: "Ja'a Jesucristo, je'edsä Dioshespíritu møødhajp ja'a juxtujcpä, møødä madsa'a juxtujcpä. Je'eds jaduhn̲ mänaam̲b: Nnajuøøbiøch cooč nmädia'agy hajxy xquia'a yajtuun̲ä, hoy häna'c-hajxy jia mäna'añ cooc tyijy mijts hoy mgudiuñ̲.
2 Nax̲iä mwiinmahñdy hajxy mdehm̲ yajmédsät. Cabä Diosmädia'agy hajxy hoy mjaty cudiuñ̲. Je'eč jaduhn̲ nja tsojpy coo hajxy pedyii mgudiúnät, coo hajxy jaduhn̲ mga'a nä'ägä tu'udägóyyät.
3 Mjahmiédsäp ja'a homiädia'agy hajxy jaduhn̲, ja'a hajxy hijty tøø mhabóquiäbä. Je'eds hajxy myajtúnäp tehn̲gajnä. Najtshixøøñä ja'a mhamdsoo wiinmahñdy hajxy jaduhn̲. Pø

cabä, jaguiápxyhøch mijts nyajcumädów̱ät. Cab hajxy hänajty mnajuø'øy mänáajøch mijts nyajcumädow̱a'añ.

4 Jim̱ häna'c näje'e maa mijtsän jim̱ Sardis, cab hajxy nej jiatcø'øy. Coo hajxy hoy wiädity, páadyhøch hajxy xmiøødwädita'añ poobwitmøød.

5 Pønjaty mäjädaacp, poobwit hajxy miøødhadaam̱by. Cábøc̈hä xiøøhajxy nbo'odaaṉä maa hajxy myiñän cujaay librojooty. Jim̱ hajxy ñøcxa'añ maac̈h nDeediän, maa ja'a Diosmoonsän. Mänítøch hajxy jim̱ ngapxpaada'añ, pønjatiä xiøø hänajty miim̱b cujaay librojooty.

6 Mhamädoow̱hídäp hajxy waam̱bä Dioshespíritu ñäma'ay ja'a hermanodøjc-hajxy maa ja'a juxtujcpä cajptän."

7 'Jaduhṉä Diosquex̱y myajnäjaayó'øwät ja'a jim̱ tøø quiexyíijäbä maa ja'a hermanodøjc-hajxiän jim̱ Filadelfia: "Ja'a Jesucristo, cabä tii pojpä tii cädieey miøødä. Ja'a tøyhájtäts jaduhṉ ñä'ägä møød. Miøødhájtäbä rey David yhawaatst je'eduhṉ. Coo hänajty tii tøø yaghawa'ac̈h, ni øøṉ jaduhṉ quia'a hagó'øwät. Y coo hänajty tii tøø yhawäguiic̈h, ni øøṉ jaduhṉ quia'a yaghawá'adsät.

8 Jaayá'ayäts jaduhṉ mänaam̱b: Nnajuóøbiøch cooc̈h nmädia'agy hajxy hoy xyajtuuṉä, hoyyä møcmäjaa hajxy jaduhṉ̃tiäbaady mga'a ja møødä. Jadúhṉhøch nnajuøøbiä cooc̈h mijtsä nxøø xquiapxpáatäbä. Páadyhøch mijts jaduhṉ nguhdujtmo'oy coo hajxy jim̱ mnócxät Dioswiinduum.

9 Pønjatiä møjcu'ugong ja'a miädia'agy jaduhṉ mäbójcäp, ja'a judíoshajxy, jaduhṉ hajxy miänaam̱bä cooc tyijy ja'a Diosmädia'agy hajxy hoy pianøcxpä. Cab jaduhṉ ñä'ä tøyyäbä. Nä'ä høhṉdaacp hajxy jaduhṉ. Nyajmedsáam̱biøch hajxy maa mijts mwiinduumän. Mänítøch hajxy jim̱ nyagjijcäda'aga'añ, neby hajxy jaduhṉ ñajuó'øwät cooc̈h mijts jaduhṉ ndsocy.

10 Tøøc̈h nmädia'agy hajxy xyajtuuṉä coo hajxy mmee'xtúgät. Páadyhøch mijts ngüeendähada'añ mänaa ja'a tsø'ty ja'a häyohn hänajty ñaxa'añän wiinduhm̱yñaax̱wiin. Mänitä jäya'ayhajxy nägøx̱iä chaac̈hpøga'añ.

11 Mobädájpøch jiiby nhäda'aga'añ. Tehṉgajnä hajxy jaduhṉ hoy mgudiúnät. Jaduhṉä cuhdujt hajxy ni øøṉ xquia'a pójcät coo hajxy jim̱ mnócxät maa ja'a Dioswiinduumän.

12 Pønjaty mäjädaacp, cøjxta'axiøø hajxy jim̱ yhida'añ Dioswiinduum. Ni mänaa hajxy jim̱ quia'a tsoonaaṉnä. Ja'a nDéedyhøc̈hä xiøø, jím̱høch nyuugjaayaaṉä maa ja'a wyiinnähgopcøxphajxiän, møødä Dioscajptä xiøø, møød høøc̈h njem̱yxiøø. Ja'a Dioscajptä, ja'a Jerusalén jem̱ybiä je'e. Jim̱ je'e choona'añ tsajpootyp maa ja'a Diosän.

13 Mhamädoow̱hídäp hajxy waam̱bä Dioshespíritu ñäma'ay ja'a hermanodøjc-hajxy maa ja'a juxtujcpä cajptän."

14 ’Jaduhn̲ä Diosquex̲y myajnäjaayǿ'øwät ja'a jim̲ tøø
quiexyíijäbä maa ja'a hermanodøjc-hajxiän jim̲ Laodicea:
“Ja'a Jesucristo, tøyhajtyejp je'e. Ni mänaa quia'a høhn̲da'agy.
Je'e cøx̲iä yajtsohn̲daac mäduhñtiä Dios yhädiuuñ.
15 Jaayá'ayäts jaduhn̲ mänaam̲b: Nnajuǿøbiøch jaduhn̲
cooc̆h nmädia'agy hajxy hamuumdu'joot xquia'a panøcxä,
hoy hajxy mja mäna'añ cooc tyijy hajxy mmäbøcy. Maas hoy
coo hajxy cu mnä'ägä mänaañ̲ coo hajxy mga'a mäbøcy.
16 Entonces, coo hajxy hamuumdu'joot mga'a mäbøcy,
páadyhøch mijts jaduhn̲ nxøøghada'añ.
17 Jaduhn̲ hajxy mmäna'añ cooc tyijy hajxy tii mga'a
nä'ägädä yajmaajiaty, cooc tyijy hajxy hoy mjaanc̆h tehm̲
wiädity. Pero cab hajxy jaduhn̲ mnajuø'øy coo hajxy tijaty
mga'a møødä. Jaduhn̲ mäwíinäts hajxy mhity nebiä häyoobän,
nebiä wiindspän, nebiä nähwa'ads høxwa'adspän.
18 Nhuuc yajmädóogyhøch mijts oro hoybä, møødä poob-
wit, møødä wiindsooy. Jaduhn̲ hajxy hoy mhíxät. Cooc̆h
mijts xmiänuu'xtá'agät, mänítøc̆hä mbojpä mgädieey hajxy
nyajnähwáatsämät. Jaduhn̲ hajxy hoy jim̲ mnǿcxät Dioswiin-
duum; cab hajxy jaduhn̲ mnä'ägädä tsähdiúnät.
19 Ndsójpiøch mijts, pero pø cábøch nmädia'agy
hajxy xquiudiunaan̲ä, mänit hajxy nyajcumädow̲a'añ.
Nmägapxaam̲by nhane'emaam̲by hajxy jaduhn̲. Entonces,
nax̲iä mhaxøøgcuhdujt hajxy mdehm̲ ñajtshixǿ'øwät. Hix̲,
coo hajxy jaduhn̲ mnä'ä cumädów̲ät. Hamuumdu'jootä
nmädia'agy hajxy xquiudiúun̲ät.
20 Huuc hamädoow̲hit hajxy, nja wi'i miänuu'xtáacypiøc̆hä
jäya'ayhajxy jaduhn̲ cooc̆h hajxy xjiøjpøgǿ'øwät. Mänítøc̆hä
piojpä quiädieey hajxy nyajnähwáatsät. Mänítøch hajxy
jaduhn̲ nmøødhíjnät tu'ugmädia'agy.
21 Pønjaty mäjädaacp, nmo'owáam̲biøc̆hä cuhdujt hajxy
jaduhn̲ cooc̆h hajxy xmiøødgobiernähádät. Jadúhn̲høch tøø
nmäjädaacpä; páadyhøch nDeedy jaduhn̲ nmøødgobiernähajpä.
22 Mhamädoow̲hídäp hajxy waam̲bä Dioshespíritu ja'a her-
manodøjc ñäma'ay maa ja'a juxtujcpä tsajtøjcän.”

4

1 Mänítøc̆hä tsajpootyp nwiinhijxy coo yhawa'adsä.
Mänítøch jaaya'ay xmiägápxcombä, ja'a jayøbájthøch hänajty
tøøbä xyhuuc mägapxpän. Jaduhn̲ä yo't yajmädooyy nebiä
xuux̲tän. Mänítøch xñämaayy:
—Huuc pet yam̲; nhuuc yaghíx̲yhøch miic̆h tii jaduhn̲
jadáan̲äp.
2 Mänítøc̆hä Dioshespíritu xñägädaacy. Mänítøc̆hä Dios nwi-
inhijxy; jim̲ hänajty yhäña'ay tsajpootyp.

3 Haam̲b tsämaam̲bä Dios hänajty nebiä tsaa hoybän,
nebiä jaspen, nebiä cornalinan. Yajxon̲ä hi'inčh hänajty
quiähxø'øgy maa ja'a Dios hänajty yhäña'ayän. Nebiä
esmeraldatsaajän hänajty yhañ̲ chämam̲y.
4 Jím̲høčhä majjäya'ay nhijxy nähii'xmädaax̲c. Wäditiä ja'a
Dios hajxy hänajty jiuhhäñaawiädity. Poobwitmøød hajxy
hänajty. Oro hajxy hänajty quiuhjen̲hajpy.
5 Jim̲ä wädsuc hänajty piädsøm̲y maa ja'a Dios hänajty
yhäña'ayän. Jädijpä hänee hänajty jim̲. Juxtujcä jøøn hänajty
jim̲ tioy Dioswiinduum. Dioshespíritu je'eduhn̲ ja'a juxtujcpä.
6 Haa jim̲ ja'a Dioswiinduumä, jaduhn̲ä mejy hänajty jim̲
quiähxø'øgy nebiä hijxt jaančh tehm̲ tiø'xypän.
Mädaax̲cä animal ja'a Dios hajxy hänajty jim̲
jiuhhäñaawiädity. Høx̲iä ñi'x quiopc-hajxy hänajty
wyiinmøødä, jayøjp jiøøxcø'ømhaambiajpy.
7 Tu'ug hänajty quiähxø'øgy nebiä leóngän; tu'ug nebiä wa-
jjän; tu'ug nebiä jäya'ayän; tu'ug nebiä jäyøøbiä wiistän.
8 Haagä queectmøød hajxy hänajty tädujcjaty. Høx̲iä ja'a
wiin hajxy hänajty miødä møød nähgøxp møød joodooty.
Xøømdsuhm̲ hajxy hänajty wyi'i miäna'añ:
Jaančh tehm̲ wia'adsä Dios;
je'e hajxy nWiindsøn̲hájtäm. Høx̲iä mäjaa miødä;
homiänaajä ñä'ägädä hity højxta'axiøø.
9 Jaančh hijpä Dios højxta'axiøø. Naaghoocä animal ja'a
Dios hajxy wyiingudsähgø'øy,
10 mänitä majjäya'ay ja'a Dios hajxy hänajty wyiinji-
jcäda'agy, ja'a nähii'xmädaax̲pä. Mänitä Dios hajxy hänajty
jiaančh tehm̲ wyiingudsähgø'øy. Mänit hajxy hänajty wyi'i
ñiguiuhjeen̲du'udyii. Mänitä quiuhjén̲ hajxy hänajty jim̲
ñajtsconø'øy Dioswiinduum. Mänit hajxy hänajty miäna'añ:
11 Dios, højts miičh nWiindsøn̲hajpy.
Hahixøøby jaduhn̲ coo højts miičh nwiingudsähgø'øwät, coo
højts nmäná'anät coo miičh ja'a mäjaa mmøødä, coo
miičh mmøjjä mjaančhä.
Høx̲iä wiinä miičh mjaančh tehm̲ quiunuu'xy mjaančh tehm̲
piäda'agy.

5

1 Mänítøčhä Dios nhijxy coo nocy hänajty quiø'øbøc-haty
haxädsach, ja'a quiø'ø hahooyhaampiä. Mejtsnax̲ä nocy
hänajty jiaayä. Juxtujc-hit hänajty yhahoočhä.
2 Mänítøčhä Diosmoonsä tu'ug nhijxy, ja'a mäjaa jaančh
tehm̲ miødpä. Mänit je'e miänaañ:
—Pøn̲ cuhdujt møød coo yø'ø nocy yhahoo'tstú'udät.

3 Ni pøn̲ cuhdujt hänajty quia'a møødä coo ja'a nocy
hajxy yhahoo'tstú'udät, coo hajxy yhéebät, ni ja'a jim̲bä
tsajpootypä, ni ja'a hädaa yaabä naax̲wiimbä, ni ja'a jiipiä
møjcu'uhaambä.
4 Mänítøch njaanc̆h tehm̲ jiøøyy, coo pøn̲ cuhdujt hänajty
quia'a møødä coo ja'a nocy hajxy yhéebät, coo hajxy quiápxät.
5 Mänítøc̆hä majjäya'ay tu'ug xñämaayy:
—Ca'a mjøøñä. Ja'a Jesucristo, je'eds mäjädaac. Je'e cuhdu-
jtmøød coo yø'ø nocy yhahoo'tstú'udät. Ja'a David ja'a yhap
yhoc je'e, ja'a jecy jim̲ gobiernähájtäbä Judánaaxooty. Paadiä
Jesucristo xiøhaty ja'a León de Judá.
6 Mänítøc̆hä Meeghuung tu'ug nhijxy. Jim̲ hänajty tiäna'ay
Dioswiinduum, maa ja'a animal nämädaax̲pän, maa ja'a
majjäya'ay nähii'xmädaax̲pän. Cähxø'p hänajty coo hänajty
tøø yagho'ogyii. Juxtujcä quiaa'pt hänajty; juxtujcä wyiin
hänajtypä. Haa ja'a wyiin juxtujcpä, ja'a Dioshespírituhajxy
hänajty je'eduhn̲ ja'a juxtujcpä. Jim̲ hajxy hänajty wiädity
wiinduhm̲yhagajpt.
7 Mänitä Meeghuungä nocy hoy piøjtsoy. Ja'a Dios jaduhn̲
yejc; yhahooguiø'øhaamby hänajty tøø quiø'øbøc-haty.
8 Mänitä Meeghuung wyiinjijcädaacä. Ja'a nämädaax̲pä
animalhajxy mäwiinjijcädaac møødä nähii'xmädaax̲pä
majjäya'ayhajxy. Cødu'ugä harpa hajxy hänajty miøødä.
Jim̲ä poom hajxy hänajty miøødä orojøønebøhñdiooty. Haa
ja'a poom jaduhm̲bä, ja'a Diospa'yaax̲øøc je'eduhn̲. Ja'a
Diosmädia'agy hajxy mäbøjpä, je'edsä Dios hajxy hänajty
pa'yaax̲p.
9 Mänitä jem̲yhøy hajxy yhøøyy:
Miic̆h cuhdujtmøød coo yø'ø nocy mhahoo'tstú'udät.
Miic̆h højts xñähho'tuut. Paady højts cuhdujt nmøødä coo
højts yaa nhídät Dioswiinduum.
Wiinduhm̲yhagajpt højts ndsooñ. Cøjhayuuc højts ngapxy.
10 Miic̆h højts cuhdujt xmiooyy coo højts jim̲ ngobiernähádät
naax̲wiin.
Diostuun̲g højts ndunaam̲by nebiä teediän.
11 Mänítøc̆hä Diosmoonsä nhijxy jaanc̆h tehm̲ miay. Ja'a
Dios hajxy hänajty jiuhdänaawiädijpy møødä animalhajxy
møødä majjäya'ayhajxy.
12 Mänitä Diosmoonsähajxy møc jiaanc̆h tehm̲ yaax̲y:
Yø'ø Meeghuung, yø'ø tøø yagho'ogyii.
Yø'øds cuhdujtmøød coo jiaanc̆h tehm̲ wyiin-
gudsähgø'øwóøjät.
Hahixøøby jaduhn̲ coo højts nmänáan̲ämät coo cøx̲iä wiinä
miøødä, møødä mäjaa, møød coo quiuhwijjiä, møød coo
miøjjä jiaanc̆hä.

13 Mänit hajxy miänaañ nägøxiä mädyiijaty ja'a Dios tøø
quiunuu'xy, ja'a jiṃbä tsajpootypä, møødä hädaa yaabä
naaxwiimbä, møødä jiipiä møjcu'uhaambä, møødä jiipiä
mejjiootypä:
Tsøgä Dios hajxy wiingudsähgóøyyäm møødä Meeghuung.
Cøjxta'axiøø hajxy yhida'añ møj jaančh. Møjmäjaa hajxy
miøød.
14 Mänitä nämädaaxpä animalhajxy miänaañ:
—Tsøc.
Mänitä nähii'xmädaaxpä majjäya'ay ja'a Dios hajxy wyiinji-
jcädaacy. Wyiingudsähgøøyy hajxy jaduhn.

6

1 Mänítøčhä Meeghuung nhijxy coo ja'a nocy tu'hit yha-
hoo'tstuuty ja'a hänajty juxtujc-hithahoočhpä. Mänitä animal
tu'ug miänaañ:
—Min huug hix.
Coo ja'a animal jaduhn miänaañ, jaduhn yajmädooyy nebiä
hänee jiäditiän.
2 Mänítøčhä craa tu'ug nhijxy coo tøpxt hänajty tu'ug
miøødä. Poobcuaañähgøxp hänajty yhäña'ay. Mänitä cuhjén
miooyyä. Mänit tiu'ubøjcy tsiptuuṃbä. Mäjäda'agaaṃb
hänajty jaduhn.
3 Mänitä Meeghuung ja'a nocy yhahoo'tstuuty ja'a
miämetsc-hithahoočhpä. Mänitä miämetspä animal miänaañ:
—Min huug hix.
4 Mänítøčhä craa tu'ug nhíjxcombä. Tsaptscuaañähgøxp
hänajty yhäñaabiä. Mänitä cuhdujt miooyyä coo ja'a
jäya'ayhajxy nøcxy yajnimiädsibø'øyii hädaa yaabä naaxwiin,
coo ja'a jäya'ayhajxy nøcxy yajniyagho'ogyii. Mänitä
yoñhespada tu'ug miooyyä.
5 Mänitä Meeghuung ja'a nocy yhahoo'tstúutcombä ja'a
miädägøøghithahoočhpä. Mänitä miädägøøgpä animal
miänaañ:
—Min huug hix.
Mänítøčhä craa tu'ug nhíjxcombä coo ja'a quipxt hänajty
tu'ug miøødä. Jiñgwiaañähgøxp hänajty yhäñaabiä.
6 Mänítøčhä mädia'agy nmädooyy maa ja'a mädaaxpä ani-
malhajxy hänajtiän:
—Møjyuu jaduhn jadáanäp. Ja'a trigo tu'kílobä, mägooxmil
chowhada'añ. Y ja'a cebada tägøøgkílobä, jaduhn
chowhadaaṃbä mägooxmil. Pero cap yø'ø hon myaghäyówät
ni yø'ø vino.
7 Mänitä Meeghuung ja'a nocy yhahoo'tstúutcombä ja'a
miämädaaxc-hithahoočhpä. Mänitä miämädaaxpä animal
miänaañ:

—Miṉ huug hix̱.

8 Mänítøčhä craa tu'ug njaac híjxcombä, ja'a hänajty
xøhajpä ja'a mäyagho'pä. Cuaañähgøxp hänajty yhäña'ay ja'a
poob-lømnäbä. Høx̱haamä møjcu'uhaambä hänajty piamiñ.
Mänitä cuhdujt hajxy miooyyä hädaa yaabä naax̱wiin coo
jäya'ay hajxy yaghó'ogät tu'mädaax̱c-hitpä. Hadsip hajxy
hänajty miäyagho'oga'añ, yuuhaam, pa'amhaam, caahaam.

9 Mänitä Meeghuung ja'a nocy yhahoo'tstúutcombä ja'a
miämägoox̱c-hithahooč̇hpä. Mänítøčhä háañämähajxy jiiby
nhijxy altarpa'c, ja'a hajxy hänajty tøø yagho'ogyíijäbä ja'a
Diosmädia'agyquiøxpä. Paady hajxy yagho'cä coo hajxy
hänajty hoy tøø jiaanč̇h tehṉ quiudiuñ.

10 Mänit hajxy møc yaax̱y:

—Dios, miič̇h højts nWiindsøṉhajpy. Miič̇hä tøyhajt mmøød.
Mänaa højts nnø'ty xyaghawiimbíjtät jiiby naax̱wiin.

11 Mänitä poobwit hajxy cødu'ug miooyyä. Mänit hajxy
ñämaayyä coo hajxy ween jiaac poo'xy høxtä coonä hänajty
pedyii tøø yagho'ogyii ja'a hermano ja'a Jesucristo hajxy
mäduuṉbä.

12 Mänitä Meeghuung ja'a nocy yhahoo'tstúutcombä ja'a
miädädujc-hithahooč̇hpä. Mänitä hujx møc ñajxy. Mänitä xøø
jyiñøøyy nebiä jiñwitän. Mänitä po'o quiähxø'cy nebiä nø'tiän.

13 Mänitä madsa'a tsajtcøxpä quiahy naax̱wiin jaanč̇h tehṉ
miay; jaduhṉ quiahy nebiä piidstøøm piojca'ayän.

14 Mänitä tsajt yhadägoyyøøñä nebiä nocy yhaxädsachän.
Mänitä tuṉ cøx̱iä wiingtuum ñä'ä yajnøcxä møødä naax̱
hänajty hijpä mejyquiujc.

15 Mänitä jäya'ayhajxy nägøx̱iä jiiby ñiguiuyu'tsä
tsaajutjooty, møødä jiṉbä tsaadunjootypä, møødä reyhajxy,
møødä jäya'ayhajxy møjhajpä, møødä mäyøøjäya'ayhajxy,
møødä soldadowiindsøṉhajxy, møødä jäya'ayhajxy ja'a
møjcuhdujtmøødpä, møødä nä'ä pajäya'ayhajxy.

16 Mänitä tsaadúṉ hajxy ñämaayy:

—Højts nähgahbéjtäc. Jaduhṉ højtsä Dios xquia'a híxät ja'a
jiṉ häñaabiä tsajpootyp. Jaduhṉ højtsä Meeghuung xquia'a
yajtsaač̇hpógät.

17 Tøø yhabaatnä coo højts hajxy xyajtsaač̇hpøgaaṉnä
nägøx̱iä. Cab højts hoy nmee'xtuga'añ.

7

1 Mänítøčhä Diosmoonsä mädaax̱c nhijxy coo hajxy
hänajty jiṉ tiäna'ay hanidiuhṉjaty mäduhṉjatiä naax̱teec.
Mädaax̱nax̱ hajxy hänajty tiäna'ay. Yhadujpiä poj hajxy
hänajty, jaduhṉ quia'a pójnät naax̱wiin ni mejywyiing ni
quepyquiøxp.

2 Mänítøčhä Diosmoonsä tu'ug jadähooc nhíjxcombä coo
hänajty piedø'øy xøøbädsøm̲ypiä, coo ja'a Diossello hänajty
miøødä. Mänit hajxy møc miøjyaax̲ä, ja'a nämädaax̲pä, ja'a
hajxy hänajty tøø quiuhdujtmo'oyíijäbä coo hajxy quiädiéeyät,
coo hajxy cøx̲ypänejpiä jiatcó'øwät hädaa yaabä naax̲wiin
møødä jim̲ mejjiooty. Mänit hajxy ñämaayyä:
3 —Cab hajxy mgädiéeyät jim̲ naax̲wiin ni jim̲ mejjiooty,
ni yø'ø quepychaa hajxy nej mga'a túnät, høxtä coonä højtsä
jäya'ayhajxy hänajty tøø nseñapäda'agy wyiinnähgopcøxp, ja'a
hajxy Diosmäduum̲bä.
4 Mänítøčhä mäčhohnd nmädooyy coo ja'a Is-
rael yhap yhoc hajxy hänajty yajseñapäda'aga'añ
nämägo'x-cujuxychägui'xmädaax̲milpä. Nämajmetscjaty hajxy
hänajty yajseñapäda'aga'añ.
5 Nämajmejtsmil hajxy hänajty yajseñapäda'aga'añ ja'a Judá
yhap yhoc-hajxy, møødä Rubén yhap yhoc-hajxy, møødä Gad
yhap yhoc-hajxy,
6 møødä Aser yhap yhoc-hajxy, møødä Neftalí yhap
yhoc-hajxy, møødä Manasés yhap yhoc-hajxy,
7 møødä Simeón yhap yhoc-hajxy, møødä Leví yhap
yhoc-hajxy, møødä Isacar yhap yhoc-hajxy,
8 møødä Zabulón yhap yhoc-hajxy, møødä José yhap
yhoc-hajxy, møødä Benjamín yhap yhoc-hajxy.
9 Mänítøčhä majiäya'ay nhijxy. Wiinduhm̲yhagajpt hajxy
hänajty chooñ. Cøjhayuucjaty hajxy hänajty miädia'agy. Ja'a
Dios hajxy hänajty jim̲ jiuhdänaawiädijpy maa ja'a Meeghu-
ungwiinduumän. Jaančh tehm̲ miay hajxy hänajty jaduhn̲;
cab hajxy hänajty hoy yajmäčhowa'añ. Poobwitmøød hajxy
hänajty. Møødä xi'iwhaay hajxy hänajty quiø'øgaphaty.
10 Mänit hajxy nägøx̲iä yaax̲y møc:
Xyajnähwaats højtsä Dios møødä Meeghuung. Gobiernähajpä
Dios jaduhn̲.
11 Nägøx̲iä ja'a Diosmoonsä ja'a Dios hajxy hänajty
jiuhdänaawiädity. Møødä majjäya'adiøjc-hajxy hänajty
jiuhdänaawiädíjtäbä møødä animalhajxy ja'a nämädaax̲pä.
Mänitä Dios hajxy wyiinjijcädaacy; wyiingudsähgøøyy hajxy
jaduhn̲.
12 Mänit hajxy miänaañ̲:
Tsøgä Dios hajxy jaančh tehm̲ wyiingudsähgóøyyäm
cøjxta'axiøø.
Tsøg hajxy mänáan̲äm coo miøjjä jiaančhä, coo quiuhwijjiä,
coo miäjaamøødä.
Tsøg hajxy nämáayyäm: “Dioscujú'uyäp.”
13 Mänítøčhä majjäya'ay tu'ug xmiäyajtøøyy:
—Pøn̲äda'a yø'øduhn̲ poobwitmøød. Maa hajxiäda'a chooñ.

14 Mänítøch nhadsooyy:
—Wiindsøn̲, cábøch nnajuø'øy. Miiči̇häda'a mnajuøøby.
Mänítøch xñämaayy:
—Yø'ø jäya'ayhajxy, tøø hajxy jiaanči̇h tehm̲ chaači̇hpøcy. Tøø hajxy ñähho'tu'udyii ja'a Meeghúungäm. Jaduhn̲ hajxy tøø yajnähwáatsäbä.
15 Paady hajxy jim̲ tiäna'ay Dioswiinduum. Xøømdsuhm̲ä Diostuun̲g hajxy jim̲ tiuñ̲. Cueendähájtäp hajxy ja'a Diósäm.
16 Cabä yuu hajxy mänaa yagjuø'øwaan̲nä, ni cab hajxy tiødsø'øwáan̲änä. Cab hajxy xiøøno'ogáan̲änä, ni cab hajxy yhan̲ho'ogáan̲änä.
17 Ja'a Meeghuung, jim̲ yhity maa ja'a Dios yhäña'ayän. Je'e hajxy cweendähadaam̲b yajxón̲. Cab hajxy jiø'øwaan̲nä xiuudsaan̲nä je'eguiøxpä coo hajxy yajxoon̲da'aga'añii ja'a Diósäm.

8

1 Mänitä Meeghuung ja'a nocy yhahoo'tstúutcombä ja'a miäjuxtujc-hithahooči̇hpä. Mänit jim̲ yhamooñ̲ tsajpootyp cupc-hora.
2 Mänitä Diosmoonsä juxtujc nhijxy coo ja'a Dios hajxy hänajty jim̲ wyiindäna'ay. Mänitä xuux̲t hajxy miooyyä cødu'ug.
3-4 Mänitä Diosmoonsä wiingpä miejtspä. Jim̲ä oro-jøønebøhñdy hänajty miøødä. Mänit hoy tiänaaxiøpy maa ja'a orohaltar mäwiingon̲än, jim̲ mädøyyä maa ja'a Dios hänajty yhäña'ayän. Mänitä poom may miooyyä coo jim̲ jiógät ja'a orohaltarnähgøxp. Coo'pä ja'a poomjoc hänajty jim̲ maa ja'a Diosän. Jim̲ä Dios hajxy hänajty pia'ya'axy, ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty mäbøjpä.
5 Mänitä Diosmoonsä ja'a jøønebøhñdy quionø'cy. Mänitä jøømbajc hoy quiuwobø'øy, ja'a hänajty jim̲ hijpä maa ja'a altarän. Mänit quiuhga'tsnajxy naax̲wiin. Mänit wiädsujcy møødä hänee yaax̲y. Mänitä hujx ñajxy.
6 Haa ja'a näjuxtujcpä Diosmoonsähajxiä, ja'a xuux̲tmøødpä cødu'ugä, mänit hajxy ñiyhahixóøyyänä coo hajxy hänajty xiu'uxa'añ.
7 Mänit tu'ug xiuux̲y. Mänitä caandøøtstuu quiahy hädaa yaabä naax̲wiin møødä jøøn møødä nø'ty. Mänitä naax̲wiin tiooyy ja'a hänajty miädägøøghitpä cøx̲iä, møødä quepychaa møødä hujtshaay.
8 Mänitä Diosmoonsä ja'a miämetspä xiuux̲y. Mänítädsä tun̲ crúundäbä hoy quia'ay mejjiooty. Tooby hänajty je'e.
9 Mänitä miädøøgpä mejy ñø'tiøøyy. Cøx̲y ho'c ja'a animal-hajxy jaduhn̲. Cøjxä barco qyiñ̲.

10 Mänitä Diosmoonsä miädägøøgpä xiuuxy. Mänitä madsa'a crúundäbä quiahy jim tsajpootyp. Tooby hänajty je'ebä. Mänit hoy quia'ay maa ja'a miädägøøghitpä møjnøøjän, maa ja'a miädägøøghitpä nøøgopcän.

11 Jaduhnä madsa'a hänajty xiøhaty Tahm. Mänitä nøø miädägøøghitpä tiahmøøbiä. Mänitä jäya'ayhajxy may yho'cy.

12 Mänitä Diosmoonsä miämädaaxpä xiuuxy. Mänitä xøø tu'nax yho'cy maa hänajty yhawijtstuquiän ja'a miädägøøghitpä. Jaduhnä po'o jiajpä møødä madsa'a. Mädaaxc-hora ja'a xøø hänajty quia'a hañ xøøm; mädaaxc-hora ja'a po'o hänajty quia'a hañ coods.

13 Mänítøčhä wiistä tu'ug nhijxjäyøøyy tsajtcøxp. Mänit møc yaaxy:

—Coo ja'a Diosmoonsähajxy jiaac xú'uxät ja'a jaac tägøøgpä, mänitä jäya'ayhajxy jiaančh tehm chaačhpøga'añ, ja'a hajxy jiiby tsänaabiä naaxwiin.

9

1 Mänitä Diosmoonsä miämägooxpä xiuuxy. Mänítøčhä madsa'a tu'ug nhijxcahy, naaxwiin hoy quia'ay. Mänitä madsa'a hawaatst miooyyä coo ja'a jut jaduhn yhawäguii'tstú'udät ja'a jaančh tehm quiøøcpä.

2 Mänitä jut yhawäguii'tstuuty. Mänitä jøønjoc qui'ixc piädsøømy. Mänit cøxp chajpejty. Mänitä xøø cøjx wyi-indägø'øyii. Mänitä tsajt cøjx jiaty jøønjocjooty.

3 Mänitä mamiu'u jocjooty piädsøømy. Mänit hajxy yaa tiägøøyy jäyøøbiä hädaa yaabä naaxwiin. Mänitä mu'u tøjpt hajxy miooyyä nebiä caa'ptiøjptän.

4 Mänit hajxy yhanehmä coo hujtshaay hajxy quia'a jøø'xät ni quepychaa. Je'e hajxy tiøbäp pønjatiä Diosseñä hänajty ca'a møød wyiinnähgopcøxp.

5 Coo pøn jaduhn tiøbøøjät, jaduhnä mu'udøjpt jiäwø'øwa'añ nebiä caa'ptiøjpt jiäwø'øyän. Mägooxpo'o ja'a mu'uhajxy hänajty miädøba'añ. Pero cabä cuhdujt hajxy miooyyä coo jäya'ay hajxy yaghó'ogät.

6 Ja wi'i yho'ogaambä jäya'ayhajxy hänajty, pero cab hajxy jaduhn ñä'ä ho'oga'añ.

7 Jaduhn mäwíinädsä mu'uhajxy hänajty quiähxø'øgy nebiä tsiptuumbä cuaayän. Jim hajxy hänajty miøødä quiuh-duum nebiä orocuhjenbän. Jaduhnä wyiin jiøjphajxy hänajty quiähxø'øgy nebiä ya'adiøjcän.

8 Jaduhnä cuhwaay hajxy hänajty miøødä nebiä to'oxiøjcuhwaayän. Jaduhnä tiu'tsthajxy hänajty quiähxø'øgy nebiä leóntu'tstän.

9 Nähbujxt cuhbujxt hajxy hänajty nebiä hacxpøjtän. Coo
hajxy hänajty jiäyøy, jaduhn̲ hajxy hänajty jiädity nebiä tsip-
tuum̲bä cuaaguiarretän.
10 Jaduhn̲ä tøjpt hajxy hänajty miøødä nebiä caa'ptiøjptän.
Jaduhn̲ä cuhdujt hajxy hänajty miøødä coo jäya'ay hajxy tiøbät
mägoox̲po'o.
11 Haa ja'a mu'u wyiindsøn̲hajxiä, jutjooty hänajty
chäna'ay, ja'a jaančh tehm̲ quiøøcpä. Jegyhajty hijty je'e
tiuñ Diosmoonsä; tøø yhøxquéjxänä. Abadón hänajty
xiøhaty hebreohayuuc-haamby. Apolión hänajty xiøhaty
griegohayuuc-haamby. Jaduhn̲ miädia'agytiägø'øy, ja'a
mäyajcuhdägoobiä.
12 Jaduhn̲ä tsø'ty tu'ug jiajtä. Metscä tsø'ty hänajty quia'a
pedyiinä.
13 Mänitä Diosmoonsä miädädujcpä xiuux̲y. Mänítøčhä
mädia'agy nmädooyy coo jäya'ay jim̲ quiapxy maa ja'a orohal-
tarän, jim̲ Dioswiinduum. Hamädaax̲teecä orohaltar hänajty.
14 Mänitä Diosmoonsä miädädujcpä ñämaayy, ja'a hänajty
tøøbä xiu'uxiä:
—Nøcx ja'a Diosmoonsähajxy mädaax̲pä mäguejø'øw, ja'a jim̲
cuxochpä maa ja'a Eufratesmøjnøøjän.
15 Mänit hajxy hoy miäguejø'øyii. Mänit hajxy wyiinguejxä
coo jäya'ay hajxy yaghó'ogät tu'ug tägøøgpux̲y. Jäguem̲iä hajxy
hänajty tøø yajnähdijyii coo hajxy miäyaghó'ogät. Coo ja'a
miädädujcpä Diosmoonsä jaduhn̲ xiuux̲y, habaat jaduhn̲ coo
hajxy jiatcǿ'øwät.
16 Mänítøch nmädooyy coo mejtsmägo'xmillón soldado
hajxy hänajty miøødä; haagä cuaayhäñaaby hajxy hänajty
jaduhn̲.
17 Haagä caačhpujxtä soldadohajxy hänajty. Jaduhn̲ä pu-
jxt color hänajty miøødä, møødä tsaptspä, møødä hucypiä,
møødä pu'tspä. Jaduhn̲ä cuaay quiopc-hajxy hänajty nebiä
leóncopcän. Tägøøgtu'u hänajty jiiby piädsøm̲y yhaawjooty,
møødä jøøn, møødä joc, møødä azufre.
18 Jaduhn̲ä jäya'ayhajxy yagho'cä ja'a tu'ug tägøøgpux̲ypä,
jøønhaam, joc-haam, azufrehaam.
19 Jim̲ä cuaay mäjaa hajxy hänajty miøødä maa
yhaawhajxiän møød jiiby maa tiu'tsthajxiän. Jaduhn̲ä
tiu'tsthajxy hänajty quiähxø'øgy nebiä tsahñdycopcmøødpän.
Ja'a tiu'tsthaama jäya'ay hajxy hänajty yajtsu'učh.
20 Pero ja'a jäya'ayhajxy ja'a mähmǿøyyäbä, cabä
haxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixøøyy. Møjcu'ugong hajxy hänajty
jiaančh tehm̲ wyiingudsähgøøñäp, møødä oronähwopy,
møødä platanähwopy, møødä hobiujxtnähwopy, møødä

tsaahädiuñ, møødä quepychech. Cab yø'øduhm̱bä ñä'ä hix̱y, ni quia'a mädoy, ni quia'a yo'oy.

21 Wi'i jiäya'ay-yagho'pnä ja'a jäya'ayhajxy hänajty. Wi'i miäbädaacnä hajxy hänajty haxøøgwiinmahñdyhaam. Wiingä tägachä to'oxiøjc hajxy miøødtsäna'ayñä. Møød hajxy hänajty wyi'i mieečhñä.

10

1 Mänítøčhä Diosmoonsä tu'ug nhijxy jaančh tehm̱ miäjaamøød. Jim̱ hänajty miänacy tsajpootyp. Jocjooty hänajty miänacy. Jim̱ä hi'inčh hänajty miøødä quiuhduum. Jaduhṉä wyiin jiøjp hänajty jiajy nebiä xøøjän. Jaduhṉä tiecy hänajty quiähxø'pä nebiä toobiän.

2 Jim̱ä nocyhuung hänajty quiø'øbøc-haty ja'a haxädsajtstu'udypä. Mänitä yhahoodiecy piädaacy mejywyiing. Mänitä yhanajytiecy piädaacy tø'ødstuum.

3 Mänit møc yaax̱y nebiä leóngän. Mänitä hänee ja'a juxtujcpä yaax̱wiimbijty. Capx hajxy jaduhṉ.

4 Mänítøch nja tägø'øwaaṉ̃ cujahbiä waam̱bä häneehajxy quiapxy. Mänítøčhä jäya'ay tu'ug xñämaayy jim̱ tsajpootyp:

—Cab jaduhṉ mgujáayät nebiä häneehajxy quiapxiän. Ni pøṉ jaduhṉ mga'a yajmøødmädiá'agät.

5 Haa ja'a Diosmoonsä hänajty jim̱ tänaabiä mejywyiing møød jim̱ tø'ødstuum, mänit yhahooguiø'ø chajxajy.

6 Mänit miänaaṉ̃:

—Cøjxta'axiøø ja'a Dios ñä'ägädä hity. Cøx̱iä quiunuu'xy møødä tsajt, møødä naax̱wiin, møødä mejy, hotyehm̱ miädyiijatiä. Ja'a Dios jaduhṉ mänaam̱b cooc tøø yhabaatnä.

7 Coo yhabáadät coo ja'a miäjuxtujcpä Diosmoonsä xiu'uxa'añ, tøø ja'a Dios hänajty yajtøjiaty nebiä quiuguex̱yhajxy hänajty jecy tøø yhawaaṉän. Cabä wiinghäna'c yhawaaṉä; ja'a quiuguex̱iähajtiä yhawaaṉä.

8 Mänítøčhä jäya'ay jim̱ tu'ug xñämáaguiombä tsajpootyp:

—Nøcx ja'a nocyhuung pøjtsow̱ ja'a haxädsajtstu'udypä, ja'a Diosmoonsä quiø'øbøc-hajpiä.

9 Mänítøčhä Diosmoonsä ja'a nocyhuung hoy nmäyujwa'añ cooč xmió'owät. Mänítøch xñämaayy:

—Pøc; pu'uy. Pa'ag mhaawjooty mjuø'øwa'añ nebiä møjtsiinnøøjän. Pero coo jiiby quiäda'aga'añ maa mjøø'xytiøjcän, mänit mjuø'øwa'añ coo tiahm̱ä.

10 Mänítøčhä nocyhuung hoy njaančh pøjtsoy. Mänítøch njaančh puhy. Pá'aghøch jaduhṉ njaančh juøøyy nhaawjooty nebiä møjtsiinnøøjän. Pero coo jiiby jiaančh cädaacy maačh njøø'xytiøjcän, mänítøch njaančh juøøyy coo tiahm̱ä.

11 Mänítøch hajxy xñämaayy:

—Tsipcøxp mnägapxtägátsät nebiä jäya'ayhajxy jiada'añ yhabeta'añän, ja'a hajxy jim̲ tsänaabiä wiinduhm̲yñaax̲wiin, ja'a hajxy wiinduhm̲yhayuuc mädiaacpä, møødä gobiernähajxy.

11

1 Mänítøc̈hä pax̲yquipxt hajxy xmiooyy. Mänítøch hajxy xñämaayy:

—Nøcx ja'a Diostøjc quipx møødä altar. Mäc̈how̲ ja'a jäya'ayhajxy, nänaagä Dios hajxy wyiingudsähgø'øy.

2 Pero cab jaduhn̲ jim̲ mguípxät Diostøghaguuy. Ja'a jäguem̲bä-jäya'ay ja'a cuhdujt hajxy tøø mio'oyii coo hajxy jim̲ guiobiernähádät maa ja'a Dioscajptän juxychägui'xmejtspo'o.

3 Nguexáam̲biøc̈hä nguguex̲y metscä coo hajxy jim̲ miädiá'agät ja'a høøc̈hcøxpä juxychägui'xmejtspo'o. Jiñwitmøød hajxy wiädita'añ.

4 Haa ja'a Diosquex̲yhajxy nämetspä, ja'a olivoquepy hajxy je'e ja'a metspä, møødä ceratoyøhñdy metspä, ja'a jim̲ tänaabiä Dioswiinduum. Ja'a Dios ja'a naax̲wiin cunuu'x.

5 Coo ja'a Dioscuguex̲yhajxy hänajty cøx̲ypänejpiä jia tuna'añii, mänitä jøøn hajxy yhøxpäxujja'añ yhaawjooty. Cøx̲y toyaam̲bä miädsiphajxy hänajty jaduhn̲. Jaduhn̲ hajxy yho'oga'añ.

6 Cuhdujtmøødä Dioscuguex̲yhajxy hänajty coo hajxy quia'a yajtú'uwät, naagxøø hajxy hänajty miädia'aga'añ ja'a Dioscøxpä. Jaduhn̲ä cuhdujt hajxy hänajty miøødäbä coo nøø hajxy wia'añdiúnät, yajnø'tycójät. Jaduhn̲ä cuhdujt hajxy hänajty miøødäbä coo ja'a jäya'ay hajxy yajpa'ambédät hädaa yaabä naax̲wiin, coo häyohn hajxy yagjadøøjät, naaghoocä jioothajxy hänajty chocy.

7 Coo hajxy hänajty tøø miädiaacpädøøñä, mänitä animal jiiby tu'ug piädsøm̲a'añ maa ja'a jut jaanc̈h tehm̲ quiøøcpän. Mänitä Dioscuguex̲yhajxy yagho'oga'añii.

8-9 Tägøøgxøø ja nähgupc hajxy jim̲ wyijtsna'awa'añ møjcajptooty maa ja'a Jesús jecy miøjpahbejtän cruzcøxp. Haa ja'a cajptjäya'ayhajxiä, haxøøgä cuhdujt hajxy hänajty miøødä nebiä jecyjiäya'ay ja'a cuhdujt hajxy hijty miøødän, ja'a hajxy hijty jim̲ jegyhajty tsänaabiä Sodoma møødä Egipto. Cabä cuhdujt hajxy ñä'ägä yega'añ coo ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy jim̲ yajnaax̲tägø'øwóøjät. Minaam̲b hajxy yheeba'añii. Wiinduhm̲yhagajpt hajxy choona'añ. Cøjhayuuc hajxy miädia'aga'añ.

10 Jaanc̈h tehm̲ xioon̲da'agaam̲bä jäya'ayhajxy hänajty coo ja'a Dioscuguex̲yhajxy hänajty tøø yho'ogy. Paady hajxy hänajty jootcujc ñijiäwóøyyänä, cab hajxy hänajty yhad-

sibáaṉänä. Paady hajxy hänajty hotyiijä ñä'ä nimio'owa'añii hamiṉ̱ haxøpy.

11 Coo tägøøgxøø ja nähgupc hänajty tøø yhabety, mänitä Dios ja'a quiuguex̱yhajxy hänajty yagjujypiøga'añ jadähooc. Pønjaty hänajty hixaaṃb, mänit hajxy hänajty chähgøøbiøga'añ.

12 Mänitä Dioscuguex̱yhajxy miädow̱a'añ coo hajxy hänajty møc miøjya'axyii jiṃ̱ tsajpootyp:

—Pet hajxy yaṃ̱ cøxp.

Mänit hajxy jocjooty ñøcxa'añ tsajpootyp. Hixáaṉäp hajxy ja'a miädsípäm.

13 Mänitiä hujx jaanc̆h tehṃ̱ miøc ñaxa'añ. Mänitä tøjc may piuma'añ ja'a miämajc-hitpä jiṃ̱ cajptooty. Juxtujcmilä jäya'ayhajxy yho'oga'añ. Ja'a hajxy hänajty tøø jiaac mähmǿ'øyäbä, jaanc̆h tehṃ̱ chähgø'øwaaṃb hajxy jaduhṉ̱. Mänitä Dios tsajpootypä hajxy wyiingudsähgø'øwa'añ.

14 Jaduhṉ̱ ja'a tsø'ty ñajxy ja'a miämetsc-hoocpä. Paquiä yhabaadáaṉgombä coo ja'a miädägøøgpä ñaxáaṉgombä.

15 Mänitä miäjuxtujcpä Diosmoonsä xiuux̱y. Mänit hajxy jiṃ̱ møc yaax̱y tsajpootyp:

Ja'a Jesucristo hajxy nWiindsøṉhájtäm.

Tøø je'e miøjtägø'øy wiinduhṃ̱yñaax̱wiin.

Cøjxta'axiøø guiobiernähadaaṉnä.

16 Jiṃ̱ä nähii'xmädaax̱pä majjäya'ay ja'a Dios hajxy hänajty jiuhhäñaawiädity. Mänitä Dios hajxy hoy wyiinjijcäda'agy. Wyiingudsähgøøyy hajxy jaduhṉ̱.

17 Mänit hajxy miänaaṉ̱:

Dios, højts miic̆h nWiindsøṉhajpy.

Cøx̱iä miic̆h mäjaa mmøødä. Cøjxta'axiøø miic̆h mhity.

Dioscujú'uyäp coo miic̆h tøø mmøjtägøøñä, coo tøø mdägøøñä gobiernähajpä.

18 Tøø ja'a jäya'ayhajxy nägøx̱iä jia jootma'ady. Pero tøø yhabaady coo miic̆h myajcumädow̱aaṉnä.

Tøø yhabaady coo miic̆hä ho'ogyjiäya'ayhajxy myajtøyhajtyegaaṉnä, coo myajcuhdägoyyaaṉnä pønjatiä jäya'ayhajxy yaa yajtu'udägooby hädaa yaabä naax̱wiin.

Jaduhṉ̱ tøø yhabaatpä coo miic̆hä hoyhajt ja'a weenhajt hajxy mmo'owa'añ pønjaty miic̆h tøø xquiapxpaady, møød pønjatiä mmädia'agy hamuumdu'joot tøø xyajtuuṉä,

møød pønjaty miic̆h tøø xwyiingudsähgø'øy, hoyyä møjtuuṉg hajxy tøø quia'a ja møødhaty.

19 Mänitä Diostøjc jiṃ̱ yhawaach tsajpootyp. Mänitä caja jiiby quiähxø'cy tøgooty møødä contrato, ja'a Dios jecy yajcuhdújcäbä. Mänit tiägøøyy wädsujpä. Mänitä hänee møc jiädijty; møødä hujx møc ñajxy. Mänitä caandøøtstuu may quiahy.

12

1 Mänitä hijxtahn̲d jim̲ quiähxø'cy tsajtcøxp jaanc̈h tehm̲ hoy-yagjuøøñä. Jim̲ä to'oxiøjc hänajty tu'ug yhajajy nebiä xøøjän. Jim̲ä po'o hänajty yajtehm̲bety. Majmetscä madsa'a hänajty quiuhjen̲haty.

2 Tøø hänajty tiehm̲ yhabaatnä coo yhuungpaada'añ. Paady hänajty wyi'i ya'axy.

3 Mänitä hijxtahn̲d wiingpä wyiingähxǿ'combä. Tu'ugä dragón hänajty cruundä. Tsaptsä ñi'x hänajty. Juxtujcä quiopc hänajty haagä cuhjen̲møød. Majcä quiaa'pt hänajty.

4 Tiu'tsthaamä madsa'a tu'ug tägøøgpux̲ypä yajcahy naax̲wiin ja'a tsajtcøxpä. Mänitä dragón hoy wyiindänaaxiøpy ja'a to'oxiøjc ja'a hänajty huungpaadaam̲bä. Nägooyyä yhuung hänajty myina'añ, mänit hänajty chu'udsa'añ.

5 Mänitä ya'ayhänа'c myiiñ. Je'e hänajty tunaam̲b gobiernä wiinduhm̲yñaax̲wiin. Møc hänajty jaduhn̲ jiaanc̈h tehm̲ yhane'ema'añ. Mänit jim̲ yajnøcxä Dioswiinduum.

6 Mänitä to'oxiøjc piäyø'cy. Pactuum ñøcxy. Jim̲ä Dios hänajty tøø yajnähdijy coo jim̲ yajcayøøjät mil cumejtsmägo'x cudägøøghii'xxøø.

7 Mänitä tsip jim̲ piädø'nä tsajpootyp. Ja'a Miguel hänajty tuum̲b Diosmoonsäwiindsǿn̲. Je'e ja'a Diosmoonsähajxy miøødpädø'c. Ja'a dragón ja'a mioonsähajxy møødpädø'pä. Mänit hajxy ñiñämejtsä.

8 Cabä dragónhajxy ñä'ä mäjädaacy. Mänit hajxy quia'a cuhdujtmóoyyänä coo hajxy jim̲ jiaag hídät tsajpootyp.

9 Mänitä dragónhajxy jim̲ yhøxquéjxänä; yaa hajxy miänajnä hädaa yaabä naax̲wiin. Haa ja'a dragónhajpä, ja'a møjcu'ugong je'e, ja'a jecychahñ̲dy je'e. Jaduhn̲ je'e xiøhajpä Satanás. Je'e hajxy yaa xwiinhøhn̲äm hädaa yaabä naax̲wiin.

10 Mänitä jäya'ay jim̲ møc yaax̲y tsajpootyp.

—Tøø ja'a Dios miäjäda'agy. Gobiernä je'e tiunaam̲by møødä Jesucristo. Tøø ja'a møjcu'ugong yhøxquéjxänä. Xøømdsuhm̲ højts nmägu'ughajpähajxy hijty jim̲ yajnähdsømyii Dioswiinduum.

11 Paady højts nmägu'ughajpähajxy tøø miäjäda'agy, coo ja'a Meeghuung hajxy tøø xñähho'túutäm, møød coo ja'a Dios hajxy quiaapxpaady. Hoy hajxy hänajty jia ho'oga'añ, cab hajxy hänajty chähgø'øy. Hamdsoo hajxy jaduhn̲ ñiñähdujcä coo hajxy yhó'ogät.

12 Mxoon̲dá'agäp hajxy, pønjaty jim̲ tsänaaby tsajpootyp. Pero pønjaty jiiby tsänaaby naax̲wiin, haxøøg hajxy mäbøcy mjada'añ mhabeta'añ, je'eguiøxpä coo ja'a møjcu'ugong hajxy jiiby tøø xñägäda'agy. Hawa'anda'agaam̲bä møjcu'ugong

jaduhn̲. Ñajuøøby jaduhn̲ coo cuhdujt jejcy quia'a møødhada'añ coo cøx̲ypänejpiä jiatcó'øwät.

13 Coo ja'a dragón yhijxy coo hänajty tøø quiäda'agy naax̲wiin, mänitä to'oxiøjc tiägøøyy päboobiä, ja'a hänajty tøø yhuungpáadiäbä.

14 Mänitä to'oxiøjc wiistäqueect metsc miooyyä møjjaty, neby jaduhn̲ jäyøy ñócxät pactuum maa hänajty yajcaya'añiijän tägøøg̲jomøjtä cupc. Jäguem̲ä dragón miähmó'øwät.

15 Mänitä dragón nøø com̲ yhøxpäxujy nebiä to'oxiøjc jaduhn̲ ñøøgom̲dsømóøjät.

16 Mänitä nøøgom̲ cøjx yhuugø'øy naaxooty. Puhbejtä ja'a to'oxiøjc jaduhn̲.

17 Mänitä dragón ja'a to'oxiøjc jiaanc̈h tehm̲ ñähawa'andaacy. Mänitä dragón tiägøøyy tsiptuum̲bä møødä to'oxiøjc yhuunghajxy, ja'a hajxy hänajty yaa tsänaabiä hädaa yaabä naax̲wiin, ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty mäbøjpä, ja'a Jesucristo hajxy hänajty capxpaatpä.

13

1 Jím̲høch hänajty ndäna'ay mejypia'a. Mänítøc̈hä animal cruundä nhijxpädsøøm̲y mejjiooty. Juxtujcä quiopc hänajty haagä xøømøød. Haa ja'a xøø jaduhm̲bä, haagä haxøøgjatiä Dios hajxy ñänøm̲y. Majcä quiaa'pt hänajty haagä cuhjen̲møød.

2 Jaduhn̲ä ñi'x hänajty nebiä cuxiøøbøjtän. Jaduhn̲ä tiecy hänajty nebiä osotequiän. Jaduhn̲ä yhaaw hänajty nebiä leónhaawän. Mänitä animal møjcuhdujt miooyyä møødä møcmäjaa. Ja'a dragón jaduhn̲ yejc; yhamdsoo je'e jaduhn̲.

3 Tu'ugä animal quiopc hänajty quiähxø'øgy nebiä cuhbux̲ypän. Tøø hänajty chóoccombä. Mänitä jäya'ayhajxy nägøx̲iä jiaanc̈h tehm̲ yagjuøøyy. Mänitä animal hajxy tiägøøyy pawädijpä.

4 Mänitä dragón hajxy wyiingudsähgøøyy, je'eguiøxpä coo ja'a animal møjcuhdujt hänajty tøø mio'oy. Jaanä ja'a animal hajxy wyiingudsähgøøbiä. Jaduhn̲ hajxy hänajty miäna'añ:

—Ni pøn̲ mäjaa jaduhn̲ quia'a møødä nej yø'ø animal mäjaa miøødän. Ni pøn̲ jaduhn̲ quia'a mäjädá'agät coo yø'ø animal hajxy ñä'ä mädsibó'øwät.

5 Mänitä animal cuhdujt miooyyä coo ja'a Dios haxøøg ñänómät. Jaduhn̲ quiuhdujtmóoyyäbä coo yhané'emät juxychägui'xmejtspo'o.

6 Jaanc̈h jatcøøyy jaduhn̲. Haxøøgä Dios jiaanc̈h nänøøm̲y, møødä Dios tiøjc, møød hajxy jim̲ hijpä tsajpootyp.

7 Jaduhn̲ quiuhdujtmóoyyäbä coo miädsibó'øwät ja'a Dioshuunghajxy, coo ja'a Dioshuunghajxy quia'a

yajmäjäda'agóøjät. Mänit quiuhdujtmóoyyäbä coo ja'a jäya'ayhajxy yhané'emät nägøx̱iä, ja'a hajxy yaa tsänaabiä wiinduhm̱yñaax̱wiin.

8 Je'eds hajxy jaduhṉ animalwiingudsähgøøyy, pønjatiä xiøø hänajty jim̱ ca'a miim̱b cujaay nocyquiøxp, ja'a Meeghuung miøødpä, ja'a højts xñähho'túutämbä. Pønjaty cøjxta'axiøø jugyhadaam̱b nebiä Dios jiugyhatiän, je'edsä xiøøhajxy jim̱ miim̱b cujaay nocyquiøxp. Tóøyyämä xiøøhajxy hänajty quiujáhyyäxä coo ja'a naax̱wiimbä yhawijy tiøø'xtaacy.

9 Nax̱y hajxy hädaa mhuuc tehm̱ wyiinjuó'øwät.

10 Pønjaty mädsuum̱b, yajtsuum̱dägatsaam̱b hajxy je'ebä. Pønjaty mäyagho'p espadahaam, jaanä jaduhṉ hajxy yagho'tägatsáaṉäbä espadahaam. Hix̱, pønjaty jaduhṉ Dioshuung, tsipcøxp hajxy miee'xtúgät; tsipcøxp hajxy miäbøgät.

11 Mänítøčhä animal wiingpä nhijxnaax̱wiimbädsøøm̱y. Jaanä cruundä je'ebä. Metscä quiaa'pt hänajty je'e nebiä meeghuungcaa'ptän. Wiing hänajty quiapxy miädia'agy nebiä dragóngän.

12 Jaduhṉdsä møjcuhdujt hänajty miøødäbä nebiä jayøbajtpä møjhanimalän. Quipxy hajxy hänajty yhane'emy nämetscä. Mänitä miämetspä møjhanimal yhanehm̱y coo ja'a jayøbajtpä wyiingudsähgø'øwøøjät, ja'a hänajty cuhbux̱ypä tøø chó'oguiäbä.

13 Haa ja'a møjhanimal miämetspä, madiu'u hijxtahṉd yajcähxø'cy haagä hoy-yagjuøøñäjaty. Hijxwiinduumä jøøn yajcahy naax̱wiin.

14 Coo ja'a jaya'ayä hijxtahṉd hajxy yhijxy, yaghijxmañøøyyä hajxy jaduhṉ. Mänit hajxy ñämaayyä coo ja'a animal hajxy yhahädiuuṉnáxät, ja'a hänajty tøø quiuhbuxyíijäbä.

15 Mänitä miämetspä animal quiuhdujtmooyyä coo ja'a animal yhahädiuuṉnax̱y yagjujypiógät, yajcapxó'øgät. Jaduhṉ je'e quiuhdujtmóoyyäbä coo yajyagho'ogøøjät pønjatiä animalhahädiuuṉnax̱y ca'a wiingudsähgø'øwaam̱b.

16 Mänitä tsaangu'ughajxy nägøx̱iä yajseñapädaacy maa yhahooguiø'øhajxiän, o maa wyiinnähgopcøxphajxiän, miøjjä miuutscä, miäyøø quia'a mäyøøjä.

17 Øøṉ hänajty ca'a señamøød, øøṉä animal xiøø hänajty ca'a møødhájtäp, o ja'a ñúmero, cabä cuhdujt hajxy hänajty mio'oyii coo hajxy jiúyät, coo hajxy tióogät.

18 Øøṉ cuhwijy, øøṉ wiinjuøøby, ween yhuuc najuø'øy nebiä animal ñúmero miädia'agytiägø'øy. Jaduhṉ je'e nebiä jäya'ay ñúmeron. Jue'e ñúmero jaduhṉ, tädujmägo'x cudägøøghii'xtädujc.

14

1 Mänítøčhä Meeghuung nhijxy coo jim̲ tiänaˈay
Sióntun̲nähgøxp. Jim̲ä jäyaˈayhajxy hänajty piadänaabiä
nämägoˈx cujuxychägui̇ˈxmädaax̲c mil. Yhaagä mød̲d hajxy
hänajty cujaay wyiinnähgopcøxphajxy jaˈa Meeghuung xiøø
mød̲dä Tieedy xiøø.

2 Mänítøch jim̲ nmädooyy tsajpootyp nebiä møjnøø may
jäditiän, nebiä hänee møc yaˈaxiän. Jaduhn̲ hänajty ya-
jmädoobä nebiä harpa may miänaˈañän.

3 Jaˈa nämägoˈx cujuxychägui̇ˈxmädaax̲c milpä jäyaˈay, jaˈa
hajxy hänajty tøø yajnähwaˈačhíijäbä hädaa yaabä naax̲wiin,
jem̲yhøy hajxy hänajty jim̲ yhøøby Dioswiinduum. Haa
jaˈa nämädaax̲pä animalhajxiä, jim̲ hajxy hänajty piahäñaˈay
mød̲dä majjäyaˈadiøjc-hajxy. Cabä wiinghänaˈc-hajxy jiadaˈañ
jaˈa jem̲yhøy jaduhm̲bä.

4 Haa jaˈa nämägoˈx cujuxychägui̇ˈxmädaax̲c milpä
jäyaˈayhajxiä, cabä wiingtoˈoxiøjc hajxy hänajty tøø
miød̲dtsänaˈay. Jaančh tehm̲ yhoy hajxy hänajty jiäyaˈayhaty.
Majatiä Meeghuung hänajty ñøcxøˈøy, pianøcxyp hajxy
hänajty jaduhn̲. Jayøbajt hajxy yajnähdijjä coo hajxy
yajnähwaˈadsóøjät, coo hajxy yhuunghadóøjät jaˈa Diósäm
mød̲dä Meeghúungäm.

5 Ni mänaa hajxy quiaˈa høhn̲daˈagy. Cab hajxy tii poj tii
cädieey miød̲dä jim̲ Dioswiinduum.

6 Mänítøčhä Diosmoonsä wiingpä nhijxy; jim̲ hänajty
jiäyøøwiädity tsajtcøxp. Jaˈa Diosmädiaˈagy hänajty yegaam̲by
jaˈa ni mänaa caˈa tägajtspä. Nägøx̲iä jaˈa jäyaˈayhajxy hänajty
mioˈowaˈañii, jaˈa hajxy yaa tsänaabiä wiinduhm̲yhagajpt,
hoy hajxy wiinghayuucjaty jia mød̲dä.

7 Mänitä Diosmoonsä møc miänaañ̲:

—Wiingudsähgøˈøw jaˈa Dios hajxy. Nämaˈaw hajxy jaduhn̲
coo miøjjä jiaančhä. Tøø yhabaady coo jaˈa Dios jäyaˈay
yajtøyhajtyegaˈañ. Jeˈeds cøjx yhädiuñ̲ tsajpootyp mød̲dä
naax̲wiin, mød̲dä mejy, mød̲dä nøøgopc.

8 Mänitä Diosmoonsä tuˈug jiaac mänaañ̲:

—Tøø jaˈa møjcajpt Babilonia quiuhdägoy, jeˈeguiøxpä coo
jaˈa quiuhdujt jiaančh tehm̲ yhaxøøgä. Tøø jaˈa jäyaˈayhajxy
nägøx̲iä piajatcøˈøy jaˈa Babilonia quiuhdujt.

9 Mänitä miädägøøgpä Diosmoonsä møc miänaañ̲:

—Pøn̲ä animal wiingudsähgøøby mød̲dä yhahädiuun̲nax̲y,
pøn̲ yajseñapädaacp wyiinnähgopcøxp o quiøˈøgøxp,

10 hoyhoyyä Dios jiaančh tehm̲ yajcumädow̲aˈañ. Jøønjooty,
azufrejooty hajxy chaačhpøgaˈañ Diosmoonsäwiinduum
mød̲dä Meeghuungwiinduum.

11 Cøjxtaˈaxiøø hajxy chaačhpøgaˈañ xøømdsuhm̱, pønjatiä
animal wiingudsähgøøby møødä yhahädiuuṉnax̱y, pønjatiä
señä jim̱ møødhájtäp.
12 Pønjatiä Diosmädiaˈagy mäbøjp møødä Jesucristo
miädiaˈagy, ween hajxy tehṉgajnä mieeˈxtucy.
13 Mänítøčhä jäyaˈay jim̱ tsajpootyp xñämaayy:
—Cujaay jaduhṉ: “Pønjatiä Diosmädiaˈagy mäbøjp, coo
hajxy yhóˈogät, jootcujc hajxy yhidaˈañ.” Tøyhajt jaduhṉ.
Pooˈxáaṉnäp hajxy jaduhṉ. Jiahmiedsaam̱biä Dios jaduhṉ
coo jaˈa Diosmädiaˈagy hajxy hoy tøø yajtuṉ̃. Nøm̱ä Diosh-
espíritu miänaˈañ.
14 Mänítøčhä jäyaˈay tuˈug nyuughijxy. Poobjoccøxp hänajty
yhäñaˈay. Orocuhjéṉ hänajty quiuhjeṉhajpy. Arroztsujt
hänajty quiøˈøgaphajpy jaančh tehm̱ jiøjp.
15 Mänitä Diosmoonsä tuˈug piädsøøm̱y maa jaˈa Diost-
sajtøjcän. Mänitä jäyaˈay miøjyaax̱ä møc, jaˈa hänajty häñaabiä
joccøxp:
—Tøø yhabaady coo jaˈa pädaˈagy myajpädǿˈøgät jiiby
naax̱wiin. Tøø jaˈa tiøøm miäjay. Nøcx yajpädøˈøg.
16 Mänitä pädaˈagy hoy jiaančh yajpädøˈøgy arroztsujthaam
hädaa yaabä naax̱wiin. Jaduhṉ miädiaˈagytiägøˈøy
coo jaˈa jäyaˈayhajxy yajcumädow̱aˈañii, jaˈa hajxy
haxøøgcuhdujtmøødpä.
17 Mänitä Diosmoonsä wiingpä piädsøøm̱gombä maa jaˈa
Diostsajtøjcän. Jim̱ä arroztsujt hänajty quiøˈøgaphajpä jaančh
tehm̱ jiøjp.
18 Mänitä wiing Diosmoonsä piädsøm̱øøyy maa jaˈa altarän.
Jeˈe cuhdujtmøød maa jaˈa jøøngøxpän. Mänitä Diosmoonsä
møc miøjyaax̱ä jaˈa arroztsujt cabhijpä:
—Tøø jaˈa tsaatyp jiiby chaˈamy naax̱wiin; nøcx yajpädøˈøg
arroztsujthaam.
19 Mänitä tsaatyp hoy jiaančh yajpädøˈøgy arroztsujthaam
hädaa yaabä naax̱wiin. Mänit hoy piädaˈagy maa
ñähhädiunøˈøyän maa hajxy tiehṉdseˈediän. Jaduhṉ
mäwíinädsä Dios yajtsaačhpøgaˈañ jaˈa hajxy tøø quiaˈa
mäbǿquiäbä.
20 Cajptpaˈa jaˈa tsaatyp hajxy hoy tiehṉdseˈedy. Com̱ä nøˈty
piädsøøm̱y maa ñähhädiunøˈøyän. Møjwiinä nøˈtymejy quiojy
tägøøgmägoˈx kilómetro. Cooˈpä nøˈty hänajty maa jaˈa cuaay
frenon.

15

1 Mänítøčhä wiinghijxtahṉd jim̱ nhijxy tsajpootyp jaančh
tehm̱ yhamøj, hoy-yagjuøøñä. Juxtújc-høčhä Diosmoonsä
nhijxy haagä häyohnmøød. Jeˈeduhṉ ñänøøm̱by coo jaˈa Dios

juxtujc-hooquiä jiaac yajtsaačhpøgaˈañ jaˈa hajxy yaa caˈa
mäbøjpä hädaa yaabä naax̱wiin.

2 Mänítøčhä hijxt nhijxy. Jim̱ hänajty hamøj quiooṉnaˈay.
Nebiä mejjiän hänajty quiähxøˈøgy. Jaduhṉ hänajty quiähxøˈpä
nebiä toobiän. Jim̱ä jäyaˈayä hijxt hajxy hänajty wyiindänaˈay,
jaˈa animal hajxy hänajty tøø quiaˈa yajmäjädáˈaguiäbä møødä
señä, møødä xiøø, møødä ñúmero. Jim̱ä harpa hajxy hänajty
miøødäbä. Jaˈa Dios jaduhṉ yejc.

3 Jaduhṉ hajxy hänajty yhøy nebiä Moisés jecy yhøøyyän.
Jeˈe jaˈa Dios jecy mäduuṉ. Jaduhṉ hajxy hänajty yhøøbä nebiä
Meeghuung yhøyyän:

Wiindsøṉ Dios, cøx̱iä miičh cuhdujt mjaančh tehm̱ miøødä.
Møj jaančh miičh mjaančh tehm̱ tiuṉ̃.

Jaančh tehm̱ yhoy miičh mguhdujt jaduhṉ. Miičh
mhanehm̱by wiinduhm̱yhagajpt.

4 Caj miičh tii pojpä tii cädieey mmøødä. Nägøx̱iä miičhä
jäyaˈayhajxy xwyiingudsähgøˈøy.

Nägøx̱iä hajxy miänaˈañ cooc mmøjjä cooc mjaančhä.
Minaam̱b miičh jäyaˈayhajxy nägøx̱iä xwyiin-
gudsähgøˈøwaˈañ,

jaˈa hajxy wiinduhm̱yhagajptpä, jeˈeguiøxpä coo hajxy tøø
yhix̱y tøø miädoy coo miičh mguhdujt jiaančh tehm̱
yhoyyä.

5 Mänítøčhä Diostsajtøjc nhijxhawaach jim̱ tsajpootyp maa
jaˈa Dios yhäñaˈayän.

6 Mänitä Diosmoonsähajxy jiiby piädsøøm̱y, jaˈa
häyohnmøødpähajxy jaˈa näjuxtujcpä. Poobwit hajxy hänajty
miøød jaančh tehm̱ wiaˈads. Jim̱ä orowøøn hajxy hänajty
miøødä chiˈtsnähgøxp.

7 Mänitä orotsim̱ hajxy cødu'ugjaty miooyyä. Tu'ugä
animal jaduhṉ yejcy jaˈa nämädaax̱pähajxy hänajty jim̱
häñaabiä Dioswiinduum. Hujtsjatiä orotsim̱ hänajty. Jeˈeduhṉ
ñänøøm̱by coo jaˈa Dios jaˈa jäyaˈayhajxy jiaančh tehm̱
yajcumädow̱aˈañ, jaˈa hajxy caˈa mäbøjpä. Cøjxtaˈaxiøø jaˈa
Dios ñäˈägädä hity.

8 Jiiby Diostsajtøgooty, haagä joc jiiby puˈxwädijp. Jim̱ä joc
chooñ maa jaˈa Dios møj jaančh yhitiän. Caj pøṉ jiiby hoy
ñäˈägädä tägøˈøwaˈañ tsajtøgooty høxtä coonä jaˈa Dios hänajty
juxtujc-hooc tøø yajtsaačhpøcy jaˈa jäyaˈayhajxy caˈa mäbøjpä.

16

1 Mänítøch nmädooyy coo jäyaˈay møc quiapxy Diost-
sajtøgooty. Mänitä Diosmoonsä näjuxtujcpä ñämaayyä:

—Nøcx hajxy cuhmänactem̲ jiiby naax̲wiin ja'a orotsim̲jootypä. Je'eduhn̲ ñänøøm̲by coo ja'a Dios jiaanc̆h tehm̲ yajcumädow̲a'añ ja'a hajxy ca'a mäbøjpä.

2 Mänitä Diosmoonsä tu'ug hoy quiuhm̲änactem̲y hädaa yaabä naax̲wiin ja'a yhorotsim̲jootypä. Pønjatiä animalseñä hänajty møød ja'a hamøjpä, pønjatiä yhahädiuun̲nax̲y hänajty wiingudsähgøøyyäp, nägøx̲iä haxøøgpu'uds hajxy piaatä ja'a jaanc̆h tehm̲ piahm̲bä.

3 Mänitä Diosmoonsä miämetspä hoy quiudemø'øy mejjiooty ja'a yhorotsim̲jootypä. Mänitä mejyñøø jiajty nebiä ho'ogyjiäya'añø'tiän. Cøjx yho'ogy mädyiijaty jiiby tsänaaby mejjiooty.

4 Mänitä miädägøøgpä hoy møjnøøjooty quiudemø'øy ja'a yhorotsim̲jootypä møød jim̲ nøøgopcjooty. Mänitä nøø jiajty nebiä nø'tiän.

5-6 Mänitä Diosmoonsä ja'a nøøgüeendähajpä miänaañ̲:

—Wiindsøn̲ Dios, caj miic̆h tii pojpä tii cädieey mmøødä. Cøjxta'axiøø miic̆h mhity. Hoy jaduhn̲ coo miic̆hä jäya'ayhajxy tøø myajtsaac̆hpøcy, coo nø'ty hajxy tøø myaghu'ugy, je'eguiøxpä coo miic̆h mgu'ug xyajpuhho'cä møødä miic̆h mmädia'agy hajxy tøø xyajwá'xäbä.

7 Mänitä tu'jäya'ay miänaañ̲ maa ja'a altarän:

—Tøyhajt jaduhn̲. Wiindsøn̲ Dios, hoy jaduhn̲ coo miic̆hä jäya'ayhajxy tøø myajtsaac̆hpøcy. Miic̆h cuhdujt cøx̲iä mmøød.

8 Mänitä Diosmoonsä ja'a miämädaax̲pä ja'a xøø yajwi-ingutemøøyy ja'a yhorotsim̲jootypä. Mänitä xøø quiuhdujt-mooyyä coo ja'a jäya'ay ñó'ogät.

9 Hoyhoyyä jäya'ayhajxy cøx̲iä tiooyy. Pero cabä yhaxøøgcuhdujt hajxy hänajty jia najtshixø'øwa'añ. Haxøøgjatiä Dios hajxy ñänøøm̲y ja'a jim̲ tsajpootypä. Cabä Dios hajxy piädaacy møj jaanc̆h, hoyyä Dios cuhdujt jia møødä maa ja'a häyohngøxpän.

10 Mänitä Diosmoonsä miämägoox̲pä quiudemøøyy maa ja'a animal hänajty yhäña'ayän, ja'a yhorotsim̲jootypä. Mänit cøjx wyiingoodsø'øy majatiä animal hänajty yhane'emiän. Mänitä jäya'ay tioots hajxy yajtsu'udsøøyy je'eguiøxpä coo hajxy hänajty jiaanc̆h tehm̲ chaac̆hpøcy.

11 Paadiä Dios hajxy haxøøgjaty ñänøøm̲y. Cabä yhaxøøgcuhdujt hajxy hänajty jia najtshixø'øwa'añ.

12 Mänitä Diosmoonsä ja'a miädädujcpä jiiby quiudemøøyy Eufratesmøjnøøjooty, ja'a yhorotsim̲jootypä. Mänitä nøø tiøøch. Jaduhn̲ä reyhajxy hänajty hoy ñaxø'øwa'añ, ja'a hajxy hänajty jim̲ tsohn̲da'agaam̲bä maa ja'a xøø piädsøm̲iän.

13 Mänítøčhä haxøøgjuøhñdy tägøøg nhijxpädsøøm̱y. Jiiby hajxy piädsøm̱øøyy maa ja'a dragón yhaawjootiän, møød maa ja'a animal yhaawjootiän, møød maa ja'a miämetspä animal yhaawjootiän, ja'a møjcu'ugongä miädia'agy hänajty yajwá'xäbä. Jaduhṉä haxøøgjuøhñdy hajxy hänajty quiähxø'øgy nebiä yocchän.

14 Hix̱, møjcu'uhajxy je'e. Hoy-yagjuøøñäjaty hajxy hänajty yajcähxø'øgy. Mänitä reyhajxy hoy nägøx̱iä wioyii, ja'a hajxy hädaa yaabä naax̱wiimbä, coo hajxy nøcxy chiptuna'añ møødä Dioscøxpä, mänaa ja'a Dios yajnähdijjiän coo chiptuna'añ. Mäjaamøødä Dios jaduhṉ.

15 Jaaya'ay jaduhṉ mänaam̱b: "Cab jaduhṉ pøṉ ñä'ägädä najuø'øy mänáajøch hänajty ngäda'aga'añ. Jootcujc je'e pøṉä Diosmädia'agy hänajty hamuumdu'joot mäbøjp. Jaduhṉ mäwíinäts hänajty yhida'añ nebiä jujcypiän. Cabä hänajty chähdiunaaṉnä."

16 Mänitä reyhajxy yhamugøøyy maa xiøhatiän Armagedón ja'a hebreohayuuc-haamby.

17 Mänitä Diosmoonsä ja'a miäjuxtujcpä cøxp quiuhdeem̱najxy ja'a yhorotsim̱jootypä. Tu'ugä jäya'ay møc quiapxy maa ja'a Dios yhäñaadiaactän jim̱ tsajpootyp:

—Tøø jaduhṉ miaañä.

18 Mänit wiädsujcy møødä hänee yaax̱y. Mänitä hujx møc ñajxy. Cabä hujx jaduhṉ mänaaxøø ñax̱y neby jaduhṉ tøø ñax̱iän.

19 Mänitä møjcajpt ñiwia'xä. Tägøøghit jaduhṉ hoy miähmøøñä. Mänitä tøjc cøjx pium̱y wiinduhm̱yhagajpt. Mänitä Dios jäya'ayhajxy chaačhtiuuṉ̃ hoyhoy, ja'a hajxy hänajty jim̱ tsänaabiä Babilonia-cajptooty.

20 Mänitä tuṉ cøjx yhadägoyyø'øy møødä naax̱ ja'a hänajty jim̱ hijpä mejyquiujc.

21 Mänitä jäya'ayhajxy quiuhga'awøøyyä caandøøtstuu hamøjjaty. Juxychägui'x kilo hänajty näje'e jiemčhä. Coo hajxy jiaančh tehm̱ chaačhpøjcy, paadiä Dios hajxy haxøøgjaty ñämaayy.

17

1 Mänítøčhä Diosmoonsä tu'ug xñämejch, ja'a hajxy hänajty näjuxtujcpä, ja'a orotsim̱ hajxy hänajty miøødäbä. Mänítøch xñämaayy:

—Jam̱ nyajnähixø'øy coo ja'a cuhhiṉdo'oxiøjc ja'a møjpä yajtsaačhpøga'añii, ja'a jim̱ häñaabiä mejywyiing.

2 Tøø ja'a rey ja'a to'oxiøjc hajxy yaa miøødtsäna'ay hädaa yaabä naax̱wiin. Ja'a to'oxiøjcøxpä ja'a jäya'ayhajxy nägøx̱iä yaa yhaxøøgwädity hädaa yaabä naax̱wiin.

3 Mänítøčhä Dioshespíritu xyajwiinhijxy. Mänítøčhä Diosmoonsä jim̲ xyajnøcxy maa pøn̲ quia'a tsäna'ayän. Mänítøčhä to'oxiøjc tu'ug nhijxy. Animalnähgøxp hänajty yhäña'ay. Tsaptsä animal ñi'x. Jim̲ä mädia'agy hänajty miøødä cujaay ja'a ñi'xcøxp. Haxøøgjatiä Dios hänajty ñänøm̲y. Juxtujcä quiopc hänajty je'e y majcä quiaa'pt.

4 Ja hucy ja tsaptsä to'oxiøjc wyit hänajty je'e. Oro hänajty ñaandsøm̲hajpy møødä hočhaa møød perlas. Orotsim̲ hänajty quiø'øgø'øwhajpy. Madiu'u haxøøgpä hänajty jiiby yhity orotsim̲jooty.

5 Jim̲ hänajty miøødä wyiinnähgopcøxp cujaay: "Ja'a møjcajpt Babilonia hädaa. Ja'a cuhhin̲do'oxiøjc tiajhajxy hädaa. Ja'a haxøøgpä yhøjxä tiecy hädaaduhn̲ ja'a hädaa yaabä naax̲wiimbä." Cab jaduhn̲ yhowyiinjuóøñäjä.

6 Mänítøch nnajuøøyy coo ja'a to'oxiøjc hänajty miu'ugyii. Ja'a Dioshuung ñø'tyhajxy hänajty tøø yhúucäxä møød hajxy tøø yagho'ogyíijäbä je'eguiøxpä coo ja'a Jesucristo miädia'agy hajxy miäbøjcä. Coočh jaduhn̲ nhijxy, njaančh tehm̲ yagjuóøyyhøch jaduhn̲.

7 Mänítøčhä Diosmoonsä xñämaayy:

—Tii jaduhn̲ coo mwi'i yagjuø'øy. Nhawaan̲áan̲äbøch miičh ja'a to'oxiøjcøxpä møødä animalcøxpä, ja'a to'oxiøjc yaghäñaabiejpiä, ja'a juxtujcpä quiopc, ja'a majcpä quiaa'pt.

8 Yø'ø animal tøø mwiinhíx̲iäbä, jugyhajp hijty yø'øduhn̲. Hoy tøø jia cuhdägoy, jutpädsøm̲aam̲b jadähooc. Mänit nøcxy yho'ogaan̲nä. Pønjatiä xiøø jim̲ ca'a miim̲b cujaay librojooty, coo ja'a animal hajxy yhíxät coo tøø jiutpädsøm̲y, mänit hajxy hoyhoy yagjuø'øwa'añ. Pero pønjatiä xiøø jim̲ miim̲b cujaay librojooty, je'eds hajxy cøjxta'axiøø jugyhadaam̲b nebiä Dios jiugyhatiän, je'eguiøxpä coo ja'a xiøøhajxy jim̲ quiujáhyyäxä mänaa ja'a naax̲wiimbä yhawijy tiøø'xta'aguiän.

9 'Pøn̲ jaduhn̲ wiinjuøøby, ween hädaaduhn̲ hoy yhuuc wiinjuø'øy: Yø'ø quiopc juxtujcpä, jaduhn̲ mäwíinäts hajxy yø'ø nebiä juxtujcpä tun̲än. Jim̲ä to'oxiøjc yhäña'ay.

10 Jaanä jaduhn̲duhm̲bä, jaduhn̲ mäwíinäts hajxy yø'ø nebiä juxtujcpä reyän. Nämägoox̲c hajxy jaduhn̲ tøø quiuhdägooñä. Tu'ug jäda'ahaty guiobiernähajnä. Jatu'ug, cahnä je'e tiägø'øyñä. Coo hänajty tøø tiägøøñä, cab jaduhn̲ jiega'añ.

11 Haa ja'a animal tøø quiuhdägóyyäbä, tu'ugä näjuxtujcpä rey jaduhn̲. Miämetsc-hoocpä jaduhn̲ tøø piädsøøm̲gombä. Mänit nøcxy yho'ogaan̲nä.

12 'Haa ja'a majcpä quiaa'pt tøø mwiinhíx̲iäbä, nämajcä reyhajxy jaduhm̲bä. Cahnä hajxy tiägø'øy gobiernähajpä. Jaduhn̲ä møjcuhdujt hajxy mio'owa'añii tu'hora quipxy møødä animal.

13 Tu'ugmädia'aguiä reyhajxy yhity ja'a nämajcpä. Mänitä
animal cuhdujt hajxy mio'owa'añ møødä mäjaa.
14 Mänit hajxy tiägø'øwa'añ tsiptuum̲bä maa ja'a Meeghu-
ungcøxpän. Mäjäda'agaam̲bä Meeghuung jaduhn̲. Hix̲, je'e
ja'a møjcuhdujt nä'ägä møød. Pønjaty je'e jiamiøødhajpy,
Dioshuunghajxy je'eduhn̲. Pedyii hajxy miäbøcy.
15 Mänítøc̈hä Diosmoonsä xñämáaguiombä:
—Yø'ø mejy tøø mwiinhíx̲iäbä maa ja'a to'oxiøjc
hijty yhäña'ayän, jaduhn̲ mäwíinäts yø'ø nebiä
wiinduhm̲yhagajpt-tsohm̲bän. Madiu'u hayuuc hajxy
quiapxy.
16 Y yø'ø animal quiaa'pt tøø mwiinhíx̲iäbä ja'a majcpä,
mänitä to'oxiøjc hajxy miähan̲hada'añ. Nähwa'ads høxwa'ads
hajxy jaduhn̲ ñähgue'egaan̲nä. Chu'udsaam̲by hajxy jaduhn̲;
mänit hajxy ño'oga'añ.
17 Ja'a Dios jaduhn̲ tøø wyiinmahñdymo'oy coo hajxy
jaduhn̲ quiudiúnät nebiä Dios tøø yajnähdijjiän, coo ha-
jxy tu'ugmädia'agy yhídät, coo ja'a animal hajxy quiuhdu-
jtmó'owät, høxtä coonä hänajty tøø yhabaady nebiä Dios ya-
jnähdijjiän.
18 Haa yø'ø to'oxiøjc tøø mwiinhíx̲iäbä, jaduhn̲ mäwíinäts
yø'ø nebiä møjcajptän maa ja'a reyhajxy nägøx̲iä xiøønax̲iän.

18

1 Mänítøc̈hä Diosmoonsä tu'ug njaag hijxy coo hänajty
miänacy tsajpootyp. Mayyä cuhdujt hänajty miøødä. Haam̲b
tsämaam̲b hänajty jaduhn̲. Hajaj jaduhn̲ hädaa yaabä
naax̲wiin.
2 Mänit møc yaax̲y:
—Tøø ja'a møjcajpt Babilonia quiøx̲y pum̲y. Jim̲ä
møjcu'uhajxy chänaañä, møødä haxøøgjuøhñdy madiu'ubä,
møødä haxøøghanimalhajxy jäyøøbiä.
3 Tøø ja'a jäya'ayhajxy nägøx̲iä quiøx̲y pahijxpä nebiä
Babilonia haxøøgcuhdujt miøødän. Tøø ja'a reyhajxy
miøødtsäna'ay. Tøø ja'a hajuubiädøjc-hajxy miäyøøjøøñä
je'eguiøxpä coo ja'a Babilonia hijty cøx̲iä wiinä yaghøx̲häyoy.
4 Mänítøc̈hä jäya'ay nmädooyy coo hänajty jim̲ quiapxy
tsajpootyp:
—Pønjátyhøch nhuunghajpy, mdsóonäp hajxy jim̲ maa yø'ø
cajptän, neby hajxy jaduhn̲ mga'a pajatcó'øwät, neby hajxy
jaduhn̲ mga'a padsaac̈hpógät.
5 Haa ja'a jäya'ayhajxy jim̲ tsänaabiä Babilonia, tøø hajxy
møj may jiaanc̈h tehm̲ quiädieey. Hoyhoyyä Dios jiaanc̈h tehm̲
yajtsaac̈hpøga'añ.

6 Jaduhn̲ä Babiloniatsohm̲bä hajxy mduun̲dägátsät nebiä
wiinghänaˈc hajxy tøø tiuñ̲än. Mejtsjäduhñ̲tiä hajxy myajt-
saačhpøgät.
7 Tøø hajxy hanax̲iä jiaančh tehm̲ ñiguiumayii. Cøx̲iä wiinä
hajxy tøø jiaančh tehm̲ yaghøx̲häyoy. Paady hajxy mjaančh
tehm̲ yajtsaačhpøgät. Jaduhn̲ quiopcooty jia wiˈi miänaˈañ:
“Jadúhn̲høch chaa nhäñaˈay nebiä møjcuhdujtmøødpän. Näˈä
jájtäbøčhä nnihyhap jim̲. Cábøch jaduhn̲ mänaa nnäˈägä joot-
mayhadaˈañ.”
8 Coo jaduhn̲ miänaˈañ, paquiä chaačhpøgaˈañ. Piaadaam̲biä
yuu møødä häyohn møødä hoˈog tägoy. Toyáaan̲näp jeˈeduhn̲. Jaˈa
Dios jaduhn̲ mänaaan̲ coo jaduhn̲ chaačhtiunóøjät. Jaayáˈayäts
møjcuhdujtmøød.
9 Haa jaˈa reyhajxy, jaˈa toˈoxiøjc hajxy hänajty tøø
miøødtsänáˈayäbä, coo hajxy jaduhn̲ yhíxät coo hänajty tiooñä,
mänit hajxy ñäjøˈøw ñäxuudsaˈañ.
10 Tsähgøˈø-tsähgøˈø hajxy hänajty jäguem̲ tiänaˈawaˈañ.
Mänit hajxy miänaˈanaˈañ:
—Miičh Babiloniacajpt, may miičh cuhdujt hijty mjaančh
tehm̲ miøødä. Pero paquiä mjaančh tehm̲ quiuhdägooyy.
11 Mänitä hajuubiädøjc-hajxy ñäjøˈøw ñäxuudsaam̲bä,
jeˈeguiøxpä coo jaˈa tioogyhajxy quiaˈa näˈägädä juyáan̲näxä.
12 Madiuˈu toogy hajxy hänajty miøødä: oro, møødä plata,
møødä hočhaa, møødä perlas, møødä howyit, møødä linowit,
møødä sedawit, ja hucy ja tsapts. Jaduhn̲ä quepy hajxy
hänajty madiuˈu miøødäbä jaˈa paˈagxuuˈpä, jaˈa tsowjatypä,
møødä tijatiä elefantetøødshadeeñdiuc-hädiúñ̲äbä, møødä ho-
biujxt, møødä pujxt, møødä mármoltsaa.
13 Jaduhn̲ä canela hajxy hänajty miøødäbä, møødä
jøøˈxychooy jaˈa jaančh tehm̲ piaˈagxuuˈpä, møødä poom,
møødä mirra, møødä perfume, møødä vino, møødä hon̲,
møødä harina hoybä, møødä trigo, møødä jäyujc, møødä
waj, møødä meeg, møødä cuaay, møødä carreta, møødä
moonsädøjc jamiäjúyyäbä.
14 Mänitä hajuubiädøjc-hajxy miänaˈanaˈañ:
—Tøø miičh xquiøx̲y pøjcä tijaty miičh mhadsojpy møødä
mmäyøøhadyíijäbä.
15 Ñäjøˈøw ñäxuudsaam̲biä hajuubiädøjc-hajxy, jaˈa
hajxy hänajty tøø miäyøøjóˈøyäbä maa yøˈø cajptän.
Tsähgøˈø-tsähgøˈø hajxy hänajty tiänaˈay jäguem̲.
16 Mänit hajxy miänaˈanaˈañ:
—Tøø yøˈø møjcajpt jiaančh tehm̲ chaačhpøcy. Jaduhn̲ hijty
jeˈe nebiä toˈoxiøjc howyitmøødpän ja hucy ja tsapts, møødä
oromøødpä, møødä hočhaamøødpä, møødä perlasmøødpä.
17 Paquiä jaˈa miäyøøhadyíijäbä tøø quiøx̲y pójcäxä.

Haa ja'a jäya'ayhajxy hänajty wädijpä barcojooty, jäguem̱ hajxy hänajty tiäna'awaam̱bä, møødä wyiindsøṉhajxy, møød hajxy nä'ä wädijpä.

18 Coo hajxy yhijxy coo ja'a cajpt hänajty tiooñä, mänit hajxy yaax̱y:

—Cab mädyii cajpt ñä'ägädä mäbaady nej yø'ø møjcajpt hijtiän.

19 Mänit hajxy tiägøøyy jøøbiä xuu'tspä. Mänit hajxy yáax̱combä:

—Tøø yø'ø møjcajpt jiaanc̆h tehm̱ chaac̆hpøcy. Haa ja'a cubarcohajxiä, tøø hajxy jia mäyøøjøøñä coo yø'ø cajpt hijty jiaanc̆h tehm̱ miäyøøjä. Paquiä tøø quiuhdägooñä.

20 Pønjaty jim̱ tsänaaby tsajpootyp, ween hajxy nägøx̱iä mxooṉda'agy, møødä Diosquex̱y møødä Dioshuung, je'eguiøxpä coo ja'a Dios yø'ø cajpt tøø yajcumädoy.

21 Jaanc̆h tehm̱ miøcä Diosmoonsä tu'ug. Mänitä cruundätsaa yajpädø'cy. Mänit miejyquia'adsøøyy. Mänit miänaañ:

—Jaduhṉdsä Babiloniacajpt jiadaam̱bä yhabetaam̱bä. Cab jaduhṉ mänaa ñä'ägädä cähxø'øgaaṉnä.

22 Cab jaduhṉ jim̱ pøṉ xiu'uxaaṉnä. Caj pøṉ jim̱ tiunaaṉnä. Cab hajxy jim̱ jiødsaaṉnä.

23 Ni jøøn jim̱ quia'a toyaaṉnä. Cab hajxy jim̱ piøgaaṉnä yhu'ugaaṉnä. Paadiä Babiloniacajpt jaduhṉ jiada'añ yhabeta'añ je'eguiøxpä coo ja'a cu'ug jiaanc̆h tehm̱ miäyøøjä. Tøø ja'a jäya'ayhajxy nägøx̱iä piahix̱y ja'a Babilonia yhaxøøgcuhdujt.

24 Haa ja'a Diosquex̱y møødä Dioshuunghajxiä, ja'a hajxy yaghó'cäbä, jim̱ä ñø'tyhajxy tøø miähmø'øy maa yø'ø cajptootiän. Hix̱, cu'ug jaduhṉ jatcøøyy.

19

1 Mänítøch nmädooyy majiäya'ay hänajty jim̱ ya'axy tsajpootyp:

Møj jaanc̆hä Dios jaduhṉ. Jaaya'ay hajxy xyajwaats xyajtséjcäm.

Tsøg hajxy wiingudsähgóøyyäm coo møcmäjaa miøødä.

2 Hoyyä Dios quiudiuuṉ̃ coo ja'a cuhhiṉdo'oxiøjc hoy piäda'agy haducytiuum, je'eguiøxpä coo ja'a yhaxøøgcuhdujt piahíjxäxä ja'a jäya'ayhajxy nägøx̱iä, y coo tøø yagho'ogy ja'a Diosquex̱ypä møødä Dioshuung.

Coo ja'a Dios ja'a ca'awiindøybä yajcumädow̱a'añ, yejpiä tøyhajt jaduhṉ; cab nä'ä nägoobä yajcumädoy.

3 Mänitä majiäya'ayhajxy miänáaṉgombä:

Møj jaanc̆hä Dios. Cøjxta'axiøø yø'ø cuhhiṉdo'oxiøjc yhatoy yhapøgø'øwa'añ.

4 Mänitä majjäyaˈay jaˈa Dios hajxy wyiinjijcädaacy, jaˈa hajxy nähiiˈxmädaaxpä møødä animalhajxy jaˈa nämädaaxpä. Mänit hajxy miänaañ:

—Tøyhajt jaduhn, møj jaančhä Dios.

5 Mänitä jäyaˈay jim tuˈug quiapxy maa jaˈa Dios hänajty yhäñaˈayän:

Näma'aw jaˈa Dios hajxy coo miøjjä coo jiaančhä, pønjaty Diosquexy, pønjatiä Dios wiingudsähgøøby, miøjjä miuutscä.

6 Mänítøch nmädooyy coo majiäyaˈay hänajty quiapxy. Jaduhn yajmädooyy nebiä mejy møc yhahøøčhän, nebiä hänee møc yaˈaxiän:

Møj jaančhä Dios jaduhn. Tøø tiägøøñä gobiernähajpä.

Jim møjcuhdujt miøødä.

7 Tsøg hajxy jootcugóøyyäm, tsøg hajxy xoondáacäm. Tsøgä Dios hajxy møj jaančh pädáacäm.

Tøø yhabaatnä coo jaˈa Meeghuung piøgaannä. Tøø jaˈa jaxieˈeb ñiyhahixóøyyänä.

8 Howyit jaduhn jaančh tehm yajpøgøˈøwáannäp, waˈadspä, haambä tsämaambä,

nømmä majiäyaˈayhajxy miänaañ. Haa jaˈa howyitä, jeˈeduhn ñänøømby coo jaˈa Dioshuunghajxy hänajty hoy tøø wiädity hädaa yaabä naaxwiin.

9 Mänítøčhä Diosmoonsä xñämaayy:

—Cujaay jaduhn: “Jootcujc hajxy yhity pønjaty tøø yajwoy tøø yajwich maa jaˈa Meeghuung piøgaˈañän.”

Mänítøch xñämáaguiombä:

—Tøyhajtä Diosmädiaˈagy jaduhn.

10 Mänítøčhä Diosmoonsä nja wiinjijcädaacy. Nja wiingudsähgøˈøwáanhøch jaduhn. Mänítøch xñämaayy:

—Caˈačh xwyiingudsähgøˈøy. Høøčhä Dios xmioonsähajp nej mijts xmioonsähajpän, coo mijtsä Jesucristo miädiaˈagy hoy myajtuunä. Jaˈa Dios mäbøcy mwiingudsähgóˈøwäp.

Tøyhajtä Jesucristo miädiaˈagy. Tuˈugmädiaˈagy hajxy yhity, pønjatiä Jesucristo miädiaˈagy yajwáˈxäp, pønjatiä Jesucristo capxpaatp.

11 Mänítøch tsajpootyp nhijxy coo tøø yhawaˈačh. Mänítøčhä jäyaˈay tuˈug nhijxy coo jaˈa caˈawiindøybä hoy yajcumädowaˈañ, coo hoy chiptunaˈañ. Paady xiøhaty jaˈa hoguiudiuumbä, jaˈa tøyhajtyejpä. Poobcuaañähgøxp hänajty yhäñaˈay.

12 Jaduhnä wyiin hänajty quiähxøˈøgy nebiä jøøn tioyyän. Mayyä cuhjén hänajty miøødä cuhduum. Jimä xøø hänajty miøødä cujaay. Ni pøn hänajty quiaˈa najuøˈøy tii xøø jeˈe. Jeˈeduhn nidiuhm najuøøby.

13 Nøˈtiä wyit hänajty tøø yaghucy. Jaˈa Diosmädiaˈagy
hänajty xiøhaty.
14 Jaanc̈h tehm̱ miajiäyaˈay hänajty panøcxp haagä
poobcuaañähgøxp. Poobwit hoybä hajxy hänajty miøød,
jaanc̈h tehm̱ pioob jaanc̈h tehm̱ wiaˈads.
15 Jim̱ yøˈøyaˈay espada jaanc̈h tehm̱ jiøjp hänajty miøødä
yhaawjooty. Jeˈe jaˈa jäyaˈay hänajty yajpuxaam̱by.
Jaanc̈h tehm̱ miøc guiobiernähadaˈañ. Hoyhoyyä jäyaˈay
chaac̈htiunaˈañ nebiä Dios jaˈa jäyaˈay yajcumädoyyän.
16 Jim̱ä xiøø hänajty miøødä cujaay wyitcøxp møødä piu-
uguiøxp: “Hädaa møjcuhdujtmøød; ni øø̱n møjcuhdujt jaduhṉ
quiaˈa møødä.”
17 Mänítøc̈hä Diosmoonsä tuˈug nhijxy coo hänajty jim̱
tiänaˈay maa jaˈa xøøjän. Mänit jaanc̈h tehm̱ miøc yaax̱y. Jaˈa
luudhajxy møjyaax̱ä, jaˈa hajxy cøxp jäyøøwiädijpä:
—Miṉ hajxy tsuˈuds. Jaˈa Dios hajxy jaduhṉ xmioˈowaam̱b.
18 Jäyaˈay hajxy nägøx̱iä mdsuˈudsaam̱by, miøjjä miuutscä,
hopiøṉä, møødä rediøjc-hajxy, møød hajxy tuum̱bä soldad-
owiindsøṉ, møød hajxy møcmäjaamøødpä, møødä cuaay,
møød hajxy cuaayhäñaabiä.
19 Mänítøc̈hä animal nhijxy. Møødä reyhajxy hänajty jim̱
choonä møødä quiuˈughajxy. Tsiptunaam̱b hajxy hänajty
jaduhṉ møødä jaayaˈaguiøxpä jaˈa cuaañähgøxp wädijpä
møødä quiuˈug.
20 Mänitä animal miajtsä møødä craa jaˈa jaanc̈h tehm̱
jiäyaˈawyiinhøhm̱bä. Tøø jaˈa craa hänajty yajcähxøˈøgy
hoy-yagjuøøñäjaty maa jaˈa animal wyiinduumän. Jaduhṉä
craa hänajty tøø wyiinhøøñ pønjaty yøˈø animal señä hänajty
møødhájtäp, pønjaty yøˈø animal yhahädiuuṉnaax̱y hänajty tøø
wyiingudsähgøøyyä. Mänit hajxy nämetsc jiøønjuipøøyyä maa
azufre hänajty tioyyän.
21 Mänitä quiuˈughajxy yaghóˈcäxä. Jaayaˈay jaduhṉ
mäyaghoˈc, jaˈa hänajty cuaayhäñaabiä. Espadahaam
miäyaghoˈcy, jaˈa jaanc̈h tehm̱ jiøjpä, jaˈa hänajty jim̱ miøødpä
yhaawjooty. Mänitä hoˈogyjiäyaˈayhajxy chuˈtsä. Jaˈa
luudhajxy jaduhṉ mädsuˈts jaanc̈h tehm̱ quiuˈuxiä.

20

1 Mänítøc̈hä Diosmoonsä tuˈug nhijxy. Jim̱ tsajpootyp
hänajty miänacy. Jim̱ä juthawaatst hänajty quiøˈøgoṉhaty,
jaˈa hänajty jaanc̈h tehm̱ quiøøcpä. Jim̱ä cadena hänajty
quiøˈøwitshajpä.
2 Mänitä møjcuˈugong miajtsä, jaˈa xøhajpä Satanás. Jaˈa
dragón jeˈe møødä jecychahṉ̃dy. Mänit quiøˈøxojtsä tiecyxio-
jtsä cadenahaam.

3 Mänit quiujuipøøyyä jutjooty. Mänit yhawäguiiˈtsä. Mänitä
Diosmoonsä yhahooˈch maa jaˈa juthaawän. Mil jomøjtä
møjcuˈugong hänajty jiiby yhidaˈañ, nebiä jäyaˈay jaduhn̲
quiaˈa wiinhøhn̲nät. Coo hänajty mil jomøjt tøø yhabejnä,
mänit yhøxmadsaˈañii. Pero cab hänajty jejcy yajwäditaˈañii coo
hänajty tøø yhøxmać̆hii.

4 Mänítøch nhijxy coo cuˈughajxy hänajty yhäñaˈay.
Haagä møjcuhdujtmøød hajxy hänajty coo hajxy nägøx̲iä
yajtøyhajtyégät. Mänítøć̆hä jäyaˈayä yháañämähajxy nhijxä,
pønjaty hänajty tøø yoˈpuxyii. Paady hajxy yoˈpujxä
coo hajxy hänajty tøø Dyiosmädiaˈagy-yajwaˈxy coo jaˈa
Jesucristo Dyioshuungä. Cabä animal hajxy hänajty tøø
wyiingudsähgøˈøy, ni jaˈa yhahädiuun̲naxy. Ni cab hajxy
hänajty tøø piädáacäxä jaˈa animal señä, ni wyiinnähgopcøxp
ni quiøˈøgøxp. Mänítøch nhijxy coo hajxy jiujypiøjnä. Mänitä
Jesucristo hajxy miøødtägøøyy gobiernähajpä. Mil jomøjt
hajxy hänajty tiunaˈañ.

5-6 Jayøjp hajxy jiujypiøjtsohñ̲. Jootcujc hajxy yhity.
Nebiä teediän jaˈa Dios hajxy miøødtuñ̲. Cab hajxy
chaać̆htiunaˈañii. Coo mil jomøjt hänajty tøø yhabety,
mänitä jäyaˈay yháañämähajxy jiaac jujypiøgaam̲bä nägøx̲iä,
jaˈa hajxy hänajty hoy tøø quiaˈa wädítiäbä. Mänit hajxy
yajcumädow̲aˈañii.

7 Coo mil jomøjt hänajty tøø yhabejnä, mänitä Satanás
yhøxmadsaˈañii.

8 Mänit tiägøˈøwaˈañ jäyaˈawyiinhøhm̲bä wiin-
duhm̲yhagajpt. Yajwiinhøønaam̲bä Gog møødä Magog. Mänit
hajxy yhamugøˈøwaˈañ møødä quiuˈughajxy coo hajxy hänajty
chiptunaˈañ. Jaanć̆h tehm̲ miay hajxy hänajty jaduhn̲.

9 Wiinduhm̲yhagajpt hajxy choonaˈañ. Mänitä Dioshu-
unghajxy jiuhbic jiuhgodøˈøwaˈañii. Mänitä Dios jøøn ya-
jcaˈawaˈañ. Cøx̲y toyaam̲bä Magoghajxy jaduhn̲.

10 Mänitä møjcuˈugong jiøønjuipøøyyä maa jaˈa
azufre hänajty tioyyän, maa jaˈa animalhajxy
hänajty tøø jiøønjuipøˈøyiijän, møødä craa hänajty tøø
jiäyaˈawyiinhøøñäbä. Cøjxtaˈaxiøø hajxy jiiby chaać̆hpøgaˈañ
xøømdsuhm̲.

11 Mänítøć̆hä Dios nhijxy coo hänajty yhäñaˈay. Poobä
yhäñaabiejt hänajty cruundä. Mänitä naax̲wiimbä
yhadägoyyøøyy maa jaˈa Dioswiinduumän møød tsajtcøxp.

12 Mänítøć̆hä háañämähajxy nhijxy miøjjä miuutscä. Jim̲
hajxy hänajty tiänaˈay Dioswiinduum. Mänitä Dios jaˈa libro
yaghawaach møødä libro wiingpä. Jiibiä xiøøhajxy hänajty
myiñ̲ cujaay jaˈa hajxy jugyhadaam̲bä cøjxtaˈaxiøø nebiä

Dios jiugyhatiän. Mänitä Dios ja'a libro quiapxy pø hoyyä
háañämähajxy hänajty tøø jiäya'ayhaty, pø caj.
13 Mänitä háañämähajxy jiiby piädsøømy mejjiooty,
ja'a hajxy hänajty jiiby tøø yhó'oguiäbä. Jaduhn hajxy
jiiby piädsøømbä naaxpa'c. Ja'a hajxy hänajty hoy tøø
jiäya'ayhátiäbä, hawa'adstuum hajxy hoy miähmøøñä. Ja'a
hajxy hänajty hoy tøø quia'a jäya'ayhátiäbä, haducytiuum
hajxy hoy miähmø'øy.
14-15 Mänitä møjcu'ugong jøønjooty piädaacä. Mänitä
háañämähajxy jøønjooty quiujuipøøyyä, pønjatiä xiøø hänajty
ca'a miimb cujaay librojooty. Cab hajxy cøjxta'axiøø
jiugyhada'añ nebiä Dios jiugyhatiän.

21

1 Mänítøčhä tsajpootyp jemybiä nhijxy møødä naaxwiin
jemybiä. Tøø ja'a tuctsajpootyp hänajty tiägooñä møødä tuc-
naaxwiimbä. Møødä mejy hänajty tøø tiägoobiä.
2 Mänítøčhä Dioscajpt nhijxy, ja'a Jerusalén jemybiä. Jim
hänajty miänacy tsajpootyp. Jim hänajty tøø chooñ maa
ja'a Diosän. Yajxón hänajty quiähxø'øgy nebiä jaxie'eb
ñiyhahixø'øyiijän coo hänajty piøga'añ.
3 Mänitä jäya'ay møc jiaančh tehm quiapxy jim tsajpootyp:
—Huug hix, jimä Dios tøø chänaadiaacpøcy maa ja'a
jäya'ayhajxiän. Quiu'ughadaambiä Dios ja'a jäya'ayhajxy.
Wiingudsähgø'øwáanäp ja'a Dios jaduhn.
4 Jaduhnä Dios miäna'ana'añ coo ja'a jäya'ayhajxy quia'a
jøøñät. Cab hajxy pia'ambedaannä, yho'ogaannä. Cab hajxy
jiø'øwaannä xiuudsaannä. Tøø yø'øduhmbä hänajty quiøxy
cuhdägooñä.
5 Mänitä Dios miänaañ:
—Tøøčh cøxiä wiinä nhädiuundägach.
Mänit miänáangombä:
—Cujaay jaduhn. Tøyhájthøch nmädia'agy jaduhn. Cábøch
nhøhnda'agy.
6 Mänítøch xñämaayy:
—Tøø jaduhn miaañä. Høøčh nyajtsohndaac; jaanä
høøčh nyajmaabiä. Pønä jioot hamuumdu'joot tøø
piäda'agy coo jiugyhada'añ cøjxta'axiøø nébiøch njugyhatiän,
nguhdujtmó'owäbøch jaduhn coo jaduhn jiugyhádät.
7 Pøn mäjädaacp, je'e jugyhadaamb cøjxta'axiøø nébiøch nju-
gyhatiän. Høøčh cøjxta'axiøø xTieedyhadaamb. Nhuung-
hadáambiøch jaduhn.
8 Haa ja'a hajxy jaduhn ca'a mäjädaacpä, jøønjooty hajxy
nøcxy quia'awa'añ maa ja'a azufre tioyyän. Jiiby hajxy
cøjxta'axiøø chaačhpøga'añ, møød hajxy ca'a mäbøjpä, møød

hajxy ca'awiindøybä, møød hajxy jäya'ay-yagho'pä, møød hajxy amigähamädoobä, møød hajxy mäwijts mäbäxujpä, møød hajxy quepychechwiingudsähgøøbiä, møød hajxy høhn̲daacpä.

9 Mänítøčhä Diosmoonsä tu'ug nhijxy, ja'a hajxy näjuxtujcpä, ja'a orotsim̲ hajxy miøødpä cødu'ug. Jim̲ä tsø'ty häyohn hänajty miøødä ja'a juxtujcpä orotsim̲. Mänítøch xñämaayy:

—Jam̲ä jaxie'eb nyajnähixø'øy ja'a Meeghuung tio'oxiøjc-hadaam̲biä.

10 Nwiinhíjxypøch hänajty; ja'a Dioshespíritøch hänajty xyajwiinhijxp. Mänítøčhä Diosmoonsä xwioonøcxy maa ja'a cøxptun̲guhduumän. Mänítøčhä Dioscajpt xyajnähixøøyy. Jerusalén xiøhaty. Jim̲ hänajty miänacy tsajpootyp maa ja'a Diosän.

11 Jaančh tehm̲ yhaam̲b jaančh tehm̲ chämaam̲bä cajpt hänajty nebiä Diosän. Jaduhn̲ hänajty yhaam̲bä chämaam̲bä nebiä hočhaa jaančh tehm̲ chow̲bän, nebiä jaspetsaajän. Jaduhn̲ hänajty tiø'xiä nebiä hijxtän.

12 Piquiä ja'a cajpt quiuraa hänajty yhamuu'dsø'øguiä. Jaančh tehm̲ quiøxp hänajty yhamuu'dsø'øguiä. Majmetscä curaahaaw hänajty miøødä. Majmetscä Diosmoonsähajxy hänajty jim̲ yhadäna'ay. Cødu'ugjaty hajxy hänajty yhadäna'ay maa ja'a curaahaawän. Tu'ugjatiä curaahaaw hänajty miøødä cujaay nebiatiä judíoshajxy xiøhaty ja'a nämajmetscjatypä.

13 Tägøøgä curaahaaw hänajty xøøbädsøøm̲ypiä; tägøøg hänajty tsuxpojpejpä; tägøøg hänajty jøømbojmänajpä; tägøøg hänajty xøøguhnajxpä.

14 Majmetscä tsaa hänajty jiiby maa hänajty miuu'dsø'tsooñän. Jim̲ tsaagøxp hänajty quiujaayä nebiatiä Meeghuungä quiuguex̲yhajxy hänajty xiøhaty, ja'a nämajmetspä.

15 Haa ja'a Diosmóonsøch hänajty xmiøødmädiaacpä, jim̲ä oropax̲yquipxt hänajty miøødä. Je'e ja'a cajpt hänajty ya-jquipxaam̲by møødä curaahaaw møødä yhamuu'dsø'øgy.

16 Haa ja'a cajpt, hamädaax̲teec hänajty je'e. Jaduhñ̲tiä yoñ̲ä nebiä yhoocän. Mänitä Diosmoonsä ja'a cajpt qyipxy ja'a oropax̲yquipxthaam. Mejtsmil cumejtsmägo'x kilómetro hänajty yoñ̲ä; jaduhn̲ hänajty quiøxpä; jaanä jaduhn̲ yhooc hänajtypä.

17 Haa ja'a yhamuu'dsø'øguiä, tägøøghii'x cumädaax̲c metro hänajty quiøxpä.

18 Haagä jaspetsaahädiuñ̲ ja'a hamuu'dsø'øgy hänajty. Haagä oro ja'a cajpt hänajty. Jaduhn̲ hänajty quiähxø'øgy nebiä hijxt jaančh tehm̲ tiø'xypän.

19 Haa ja'a majmetspä tsaa hänajty jiiby hijpä maa ja'a
yhamuu'dsø'øgy miuu'dsø'tsooñän, haagä hoc̈haa hänajty
miøød. Haa ja'a jayøjpä tsaajä, jaspe hänajty miøød; ja'a
miämetspä, zafiro hänajty miøød; ja'a miädägøøgpä, ágata
hänajty miøød; ja'a miämädaax̱pä, esmeralda hänajty miøød;
20 ja'a miämägoox̱pä, ónice hänajty miøød; ja'a miädädujcpä,
cornalina hänajty miøød; ja'a miäjuxtujcpä, crisólito hänajty
miøød; ja'a miäductujcpä, berilo hänajty miøød; ja'a
miädaax̱tujcpä, topacio hänajty miøød; ja'a miämajcpä,
crisoprasa hänajty miøød; ja'a miämajtu'ugpä, jacinto hänajty
miøød; ja'a miämajmetspä, amatista hänajty miøød.
21 Ja'a majmetspä curaahagø'øw, haagä perlahädiuṉ̃ hänajty
cødu'ugjaty. Haa ja'a møjtu'u, orohädiuṉ̃ je'e. Jaduhṉ hänajty
quiähxø'øgy nebiä hijxt tiø'xiän.
22 Cábøch tsajtøjc jim̱ nnä'ägädä hijxy maa yø'ø cajptän,
je'eguiøxpä coo ja'a Dios jim̱ chäna'ay møødä Meeghuung.
Møjcuhdujtä Dios miøød.
23 Haam̱b tsämaam̱bä Dios jim̱ yhity møødä Meeghuung.
Paadiä xøø jim̱ quia'a haṉ̃ ni ja'a po'o.
24 Coo ja'a Dioshajxy jim̱ yhaṉ̃ chämam̱y, paadiä
jäya'ayhajxy jiiby wiädita'añ, ja'a hajxy hänajty tøø
ñähwá'ac̈häbä. Møødä reyhajxy jiiby wiäditaam̱bä.
Yajmedsaam̱by hajxy mädyiijaty hoy yajxóṉ.
25 Cabä curaahaaw mänaa yhaduga'añ. Cab jaduhṉ mänaa
wyiingoodsø'øwa'añ maa yø'ø cajptän.
26 Medsaam̱bä jäya'ayhajxy jim̱ Dioswiingudsähgøøbiä.
27 Cabä haxøøgpä jiiby mänaa tiägø'øwa'añ cajptooty, ni
ja'a jäya'ayhajxy ca'awiindøybä ni ja'a høhṉdaacpä. Jagooyyä
jäya'ayhajxy jiiby tiägø'øwa'añ pønjatiä xiøø jiiby miim̱b cu-
jaay librojooty ja'a Meeghuung miøødpä. Jaaya'ayädshajxy
cøjxta'axiøø jugyhadaam̱b nebiä Dios jiugyhatiän.

22

1 Mänítøc̈hä Diosmoonsä møjnøø tu'ug xyajnähixøøyy
jaanc̈h tehm̱ tiø'xy nebiä hijxtän. Jim̱ hänajty piädsøm̱ø'øy
maa ja'a Dios ja'a Meeghuung hänajty miøødhäña'ayän. Ja'a
møjnøø jaduhm̱bä, yejpiä jugyhajt jaduhṉ.
2 Møjtu'ugujcä møjnøø hänajty piäyø'øgy. Mejtsnøøba'a
ja'a quepychaa hänajty tu'ug tiäna'ay, ja'a jugyhajtyejpä.
Majmetshoocä quepychaa hänajty tiøømbety tu'jomøjtpä.
Wiindu'ugäpo'ojaty hänajty tiøømhaty. Ja'a yhaayhaamä
jäya'ayhajxy ñähwa'ac̈h wiinduhm̱yhagajpt.
3 Cabä haxøøgpä jim̱ yajpaada'añ. Hix̱, jim̱ä Dioshajxy
yhäña'awa'añ møødä Meeghuung. Jim̱ä mióonsäm wyiin-
gudsähgø'øwa'añíijäm.

4 Jaduhn̲ä wyiin jiøjphajxy yhixáan̲äxä. Haa ja'a Dios
xiøøhajxiä, jim̲ cujaay miøødhadáan̲äxä maa ja'a mioonsä wyi-
innähgopcøxpän.
5 Cab jaduhn̲ mänaaxøø wyiingoodsø'øwaan̲nä. Cabä xøø
jim̲ yhanaan̲nä, ni jøøn jim̲ quia'a hajajaan̲nä. Ja'a Dios
jim̲ hajajaam̲b cudøø'xaam̲b. Haa ja'a hajxy jim̲ tsänaabiä,
cøjxta'axiøø hajxy jim̲ guiobiernähada'añ.
6 Mänítøc̈hä Diosmoonsä xñämaayy:
—Tehm̲ tiøyhajt hädaa mädia'agy jaduhn̲. Haa ja'a Diosä,
quiejx ja'a quiuguex̲y jaduhn̲ coo ja'a mioonsä nøcxy
yhawáan̲äxä coo miäbodhaty tijaty jadáan̲äp tunáan̲äp.
Ja'a Dios jaduhn̲ najtscapxøøyy —nøm̲høc̈hä Diosmoonsä
xñämaayy.
7 —Mobädájpøch jiiby nhäda'aga'añ —nøm̲ä Dios miänaañ̲.
Jootcujc yhity pønjatiä Diosmädia'agy hoy cudiuum̲b nej yaa
myiñ̲än cujaay hädaa librojooty.
8 Høøc̈h jaduhn̲ tøø nhix̲y tøø nmädoy, høøc̈h Juanhajpä.
Cooc̈h nwiinhijxpädøøyy, mänítøc̈hä Diosmoonsä
nwiinjijcädaacy, ja'ac̈h hänajty tøø xyajwiinhíx̲iäbä; nja
wiingudsähgø'øwáan̲høch jaduhn̲.
9 Mänítøch je'e xñämaayy:
—Ca'ac̈h xwyiingudsähgø'øy. Høøc̈hä Dios xmioonsähajp
nej mijts jaduhn̲ xmioonsähajpän coo ja'a Diosmädia'agy ha-
jxy myajwa'xy. Pønjaty hoy cudiuum̲b nej yaa myiñ̲än cujaay
hädaa librojooty, moonsähájtäp hajxy je'ebä ja'a Diósäm. Ja'a
Dios mäbøcy hajxy mwiingudsähgǿ'øwäp.
10 Mänítøch xñämáaguiombä:
—Tøø miäbodhaty coo ja'a Diosmädia'agy tiøjiada'añ nej yaa
myiñ̲än cujaay hädaa librojooty. Paady, cabä Diosmädia'agy
yu'uc̈h myaghídät. Nax̲y mdehm̲ yajwá'xät.
11 Weenä ca'awiindøyhäna'c-hajxy jiaac jatcø'øy haxøøg.
Weenä hoyhäna'c-hajxy jiaac cudiuñ̲ hoy nebiä Dios
yhane'emiän. Dioshuung hajxy je'eduhn̲ —nøm̲høc̈hä
Diosmoonsä xñämaayy.
12 —Tøyhajt jaduhn̲. Mobädájpøch jiiby nhäda'aga'añ.
Nøcxáam̲bøc̈hä jäya'ayhajxy nbäda'aga'añ hodiuum, ja'a ha-
jxy hoy tøø quiudiúñ̲äbä. Haa ja'a jäya'ayhajxy tøø quia'a
cudiúñ̲äbä, haxøøgtúumhøch hajxy nøcxy nbäda'aga'añ.
13 Høøc̈h cøx̲iä nyajtsohn̲daac. Høøc̈h jadähooc cøx̲iä nyaj-
mayáan̲gombä —nøm̲ä Dios miänaañ̲.
14 Jootcujc hajxy yhity pønjaty nähwaatsp. Je'edshajxy
jiiby tägø'øwaam̲b Dioscajptooty. Je'edsä cuhdujt hajxy
mo'owáan̲äp coo ja'a tøømdsa'am hajxy jióø'xät ja'a jugyhaj-
tyejpä.

15 Pero cabä ca'awiindøyhäna'c-hajxy jiiby tiägø'øwa'añ,
ni ja'a mäwijtspä ni ja'a mäbäxujpähajxy, ni ja'a
amigähamädoobähajxy, ni ja'a jäya'ay-yagho'pähajxy, ni ja'a
quepychechwiingudsähgøøbiähajxy, ni ja'a høhndaacpähajxy.
16 —Høøčh Jesucristo, tøøčhä nguguexy nguexy coo ja'a her-
manohajxy cøxiä yhawáanäxät. Høøčhä rey David nhaphajpy
nhoc-hajpy. Y xyhaphajp xyhoc-hájpøch je'ebä. Høøčh, jax-
iøømhájpøch høøčh —nømä Jesucristo miänaañ.
17 Jaduhnä Dioshespíritu miänaambä:
—Min —jaduhnä Meeghuung tio'oxiøjc miänaambä.
Øpn jaduhn mädoob, ween jaduhn miänáambät:
—Min.
Øpnä jioot pädaacp hamuumdu'joot coo cøjxta'axiøø jiugy-
hada'añ nebiä Dios jiugyhatiän, yagjugyhadáanäp jaduhn
nebiä jiugyhatiän. Cab jaduhn yagjuya'añii.
18 Pønjatiä Diosmädia'agy hamädoowhijp nej yaa myiñän
cujaay hädaa librojooty, nnämáabiøch jaduhn coo ja'a mhamd-
soo mädia'agy hajxy mga'a yajmäjaayø'øwät. Coo hajxy
jaduhn mjatcø'øwät, mänitä Dios hajxy xjiaančh tehm yajt-
saačhpøgät nej yaa jaduhn myiñän cujaay hädaa librojooty.
19 Y coo hajxy näje'ejaty mbuhgónät, cabä Dios hajxy
xyagjugyhádät cøjxta'axiøø neby je'e jiugyhatiän, nej yaa
myiñän cujaay hädaa librojooty. Cab hajxy jiiby xyajtägø'øwät
Dioscajptooty.
20 Jaaya'ay jaduhn mädiaacpä, je'eduhn mänaamb:
—Tøyhajt jaduhn. Mobädájpøch jiiby nhäda'aga'añ —nømä
Dios miänaañ.
Amén. Min paquiä Jesucristo. Miičh højts nWiindsønhajpy.
21 Ween mijtsä Jesucristo ja'a hoyhajt ja'a weenhajt nägøxiä
xmio'oy. Amén.